သီလကျွန်ဘာသာဋီကာ

ဧတဒဂ္ဂပဲ

အရှင်ဓနကာဘိဝံသ

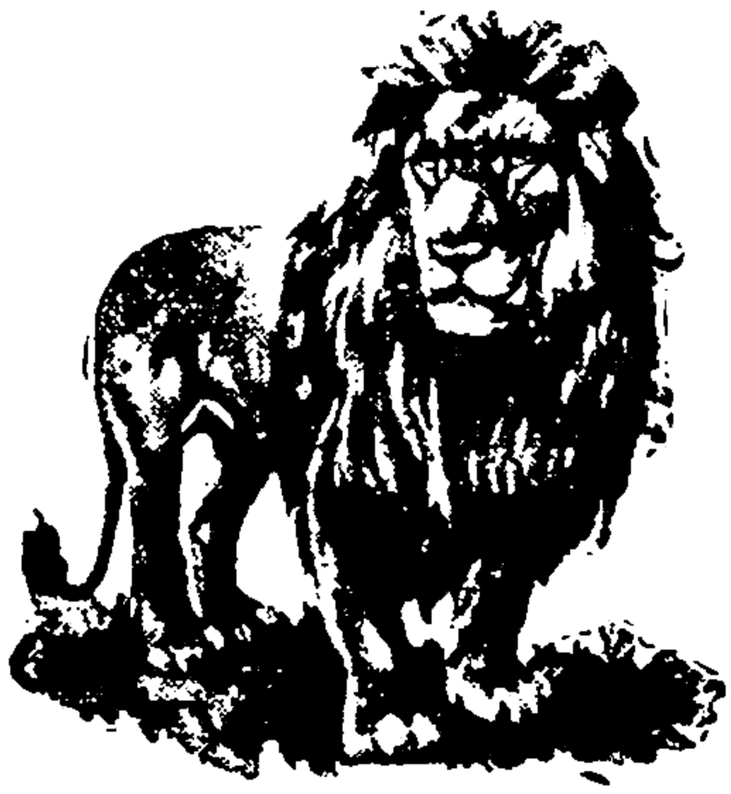
၈၆

ဘမှတ်(၂၉)ကျမ်းစာ

သီလက္ခန်ဘာသာဋီကာ

[ပါဠိတော်နှိုင်းယှဉ် နောက်ဆက်တွဲ ပါသည်။]

စတုတ္ထအုပ်

၁၃၃၃-ခု

ကျပ်ထူဖုံး
ဒဿနိုး-၁၃၀။

နယူးဘားမား ဝိဇ္ဇာပုံနှိပ်တိုက်
ဘမရပ္ပရန္တိ။

မှတ်သားထိုက်သော
အက္ခရာစဉ်=မာတိကာ

အဂ္ဂညာနိ စသည် ၅၄
အစ္ဆာယိုကကမ္မံ ၃၀၄
အဉ္ဇသာယနော ၂၉၄
အဇိနက္ခိပံ ၁၃၂
အံ(အာ)ဇိနံ ၁၃၂
အဇ္ဈောသန္နာ ၃၀၈
အဋ္ဌာဘာဝ ၂၂၁
အန္တရာ အနက်တမျိုး ၁၆၉
အန္ဓဝေဏိ(ဝေဏိ=ပဒ္မဝေဏိ) ၂၉၉
အဓိဇေဂုစ္ဆံ ၁၄၂
အနာဒီနဝဒဿာဝိနော ၃၀၉
အနာရဗ္ဘစိတ္တော ၂၆၆
အနိယျာနိကဘာဝ ၂၁၇
အနိဿရဏပညာ ၃၀၉
အနုကူလယညာနိ ၄၄
အနေသနံသေန ၁၀၇
အပဂေနာဝိ မေဓ်ာဝိ ၁၆
အမစ္ဆာ ၂၀
အပဋိကုဋ္ဌာနိ ၅၅
အပဋ္ဌ(ဏ္ဍ)တရော ၄၃
အပရပုရိယံ ၁၅၆
အပဝတ္တိ အဖွင့် ၂၁၀
အပသဒ္ဒကာမော အဖွင့် ၁၆၇
အပသမ္ပာရတရော, အပသမာရမ္ပတရော ၄၂,၄၃
အပါရုတဃရာ ၁၈
အပါဋိဟီရက+တံ, သပါဋိဟီရက + တံ ၂၁၉, ၂၂၅
အပ္ပေဝနာမ သွေပိ ၄၁၉
အပ္ပေါဒကံ ၃၁၁
အပ္ပေါဒကံ ၅၆
အဘိညာယ, သမ္မောဓာယ ၂၀၈
အလွန်ခံကြောင့် ဝိပဿီသာရဖြစ် ၃၁
အသမုပဋ္ဌံကာမစာရော ၁၀၃
အသံကိလိဋ္ဌာနိ ၅၅
အဟောနုန(အနုဿရဏာတ္ထ) ၁၅၉
အာကုလဘာဝေါ ၆၁
အာစရိယက ၂၀၆

အာဇိဝဋ္ဌမကသိလ ၈၈
အာတက်, လဟုဋ္ဌာန ၂၄၃
အာထဗ္ဗဏပယောဂံ ၁၇၆
အာဝရန္တိစသည် ၃၁၀
အာသဘံ ဌာနံ ၁၄၄
အာသီဒိတ္ထာ သံသီဒန္တိ ၃၁၂
ဣဒ္ဓါ ဖိတာ ၂၅၂
ဥဒ္ဒဒိနိယာ, ဥဒ္ဒါသဒ္ဓမဟာသဒ္ဓါယ ၁၆၄
ဥတ္တရေန မနသာကဋ္ဌသ ၂၉၁
ဥပကာရုပကာရာနံ ၈၉
ဥပက္ခဋ္ဌော ၂
ဥပဋ္ဌာက, သန္တိကာဝစရ ၂၄၇
ဥပဋ္ဌေတိ ၁၀၃
ဥပနိဿာယ ၁၅၈
ဥပ္ပလုမ္ပတ္ထ ၃၁၈
ဥဿာဟေန္တိ ၁၄
ဥဟနိဿာမိ ၁၄
ဧကံသဘာဝိတော ၇၃
ဧတေနုပါယေန ၁၈၇
ဩဒိဿက အနောဒိဿက ၃၂၀
ဩမိသော အနောမိသော ၃၂၀
ဩပပါတိကော ၇၉
ဩပါနဘူတော ၂၄
ဩသက္ကန္တိယာ ဥဿဇ္ဇေယျ ၂၈၇
ကစ္ဆံ ၃၀၀
ကထာဖာသုကဋ္ဌံ ၂၇၉
ကပဏ ၂၃
ကာကပေယျော ၃၀၃
ကာမဂုဏ ၃၀၅
ကိရဏ် အနုဿရကတ္ထ ၂၀၁
ကုတူဟလသာလာယံ ၁၇၁
ကုလာပဒေသာဒိနိ ၅၀
ကုဟကတ္တာ ၂၆၇
ကူဋာဂါရသဒိသံပေန ၆၄
ကောသကောဋ္ဌာဂါရ (ကောသ ၄ မျိုး) ၈
ဂန္ဓာရိဝိဇ္ဇာ ၂၅၄
ဂရဟာယ ၁၃
ဂါမဘောဇနံ ၃၉

ဂေါပါလ–နွားမွေးသူ ၉၃
စိရဿံ ခေါ ဘန္တေ ၁၆၉
ဆန္ဒပရိဗ္ဗာဇကော ၁၅၉
ဆရာ ၃ မျိုး ၂၀၆
ဆဋ္ဌံသမန္ဒာဂတာယ ၄၆
ဆေကော, ကူဠော ၀၆
ဇံဃ်စာရံ (ဇယ်ဝိဟာရံ) ၂၉၃
ဇာတသံဝမော ၃၁၆
ဇာနိယာ ၁၃
ဉာဏ်တော်ကို ဖြန့်ပုံ ၁၆၀
တဲန္တိမမံ နာမ ၉၁
တထဂ္ဂာယဉ္စ ဘာဝအနက် ၁၄၆
တပေါပဂ္ဂါမာ ၁၂၄
တပည့်ကို ချီးမွမ်းလျှင် ဆရာကို ချီးမွမ်းရာရောက် ၁၁၉
တိဝိဓဉ္စပနာ ၃
တေဝိဇ္ဇ ဗုရိဏံ ၃၁၄
တံ ဇိဝံ, တံ သရီရံ ၉၉
ထလ္လိုလသေယျ ၁၃၃
ဒန္ဓာယိတတ္တံ ၃၁၆
ဒဿဒိလံ ၁၂
ဒါနကို တိုက်ရိုက် မချီးမွမ်း ၃၃
ဒါနပတိ ၂၂
ဒိဗ္ဗာ, ဂန္ဓာ ၂၀၃
ဒုက္ခသမုဒယ ၂၀၉
ဒုဇ္ဇာနံ တယာစသည်၌ ဒိဋ္ဌ, ခန္တိ, ရုစိ, အာယေဝဂ ၂၀၆
ဒုဇဝသဉ္ဉာနိ အက္ခာသိ ၂၃၅
ဒေဝသိကံ ၈
ဓိနဓည်ံ ၇
ဓမ္မဋ္ဌိတတံ ၂၁၂
ဓမ္မတာ သိဒ္ဓိ ၅၄
ဓမ္မနိယာမတံ ၂၁၃
ဓမ္မသစ အနုဓမ္မံ ၁၀၄
နာ ဩဟီယတိ ၃၂၁
နမဿမာနာ ၃၀၂
နရကပပါတံ ၂၉၀, ၄၄၅
နာနာတိတ္ထိယာ ၁၇၂
နာမကညော (လာမကညော) ၃၀၁
နားမလည်သောတရားကို နာချင်ကြ ၂၃၄

နိဋ္ဌါရိတဗ္ဗံ ၂၀၉
နိဗန္ဓ(ဒ္ဓ)ဒါနာနိ ၄၄
နိယတော ၇၆
နိဝရဏာကင်းလို့ ကလ္လစိတ္တာစသည်ဖြစ် ၆၂
နတ်ကို ဘုရားထက် အထင်ကြီး ၂၆၃
နာပိတံ ၂၇၉
ပကတညူ ၁၈၀
ပကတိကထာ ၁၃၅
ပစ္စယ ၁၆၂
ပညာပိတနိဒ္ဒေသ ၂၁၇
ပဋိဘာဂကိရိယံ ၁၇၃
ပမာဏကတံ(အပမာဏကတံ) ၃၁၉
ပရမ္မုခိ အာလိင်္ဂယ္ဟ ၂၀၇
ပရိက္ခာရ=ပရိဝါရ ၄
ပရိပုဏ္ဏာ ကောသကောဋ္ဌာဂါရ .... ဂ
ပရိမာရိန္ဒြယော ၁၇၅
ပသန္နာကာရံ ၁၄၆
ပရံဝိယ မတ္တာယ ၁၅၂
ပဟိတတ္တော ၁၅၅
ပါဋိဟာရိယ သုံးမျိုး ၂၅၄
ပါတဗ္ဗတံ ၁၀၉
ပါဘတံ အနုပဒေတု ၁၅
ပါမောဇ္ဇံ ၂၂၃
ပါရိပူရိံ ၂၂၂
ပါရိသဇ္ဇာ ၂၀
ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ ၁၅၄
ပုဂ်ဝသုံးမျိုး ၁၄၄
ပုဏ္ဏာမဉ္စသ ၂၆ဂ
ဖဿုဝိဟာရံ ၂၄၄
ဗရိဟိသတ္ထာယ ၃၄
ဗုဒ္ဓဂဖ္ဂိတံ ၂ဂဝ
ဗုဒ္ဓ၏ဉာဏ်တော် ၁၄၅
ဗုဒ္ဓါနုဿတိကထာ ၂၃၁
ဗြဟ္မသဟမ္ပတိယာယ ၂၉၅
ဘတ္တဝေတနံ ၁၆
ဘုဉ္ဇာရံ ၂၃၉
ဘုသတိကို စဉ်းစား ၉၄
ဘူတနိရောဓေသကဘိက္ခု ၂၆ဂ

မဂဓဲသု, ဇနပဒေ ၁
မဂ္ဂသောတံ + အာပန္နော ၇၆
မဂ္ဂင်္ဂစပါး၏ လက္ခဏာ, ကိစ္စ ၈၁,၈၂
မဂ္ဂင်္ဂစပါးကို ရှေနောက် စဉ်ပုံ ၈၅
မဂ္ဂင်၏ ခဏ, အာရုံ,ဘေဒ ၈၃
မဏိကာဝိဇ္ဇာ ၂၅၆
မရဏာပဋိသံယုတ္တကထာ ၂၄၆
မာသက(ပဲပိုက်ဆံ) ၆
မိဂဒါယော ၁၀၂
မုခါရုဠှာ ၂၄၀
မုဠုစေတနာ ၂၉
မုဒါ, မောဒမာနာ ၁၈
မုဒ္ဓပ္ပသန္နာ ၁၄၆
မေဃဝဏ္ဏံ ၁၆၂
ယက္ခဒါသီ(စုန်းမဟုတ်) ၁၇၇
ယညဝါဠသ ၃၉
ယထာသန္ထတိကော ၁၃၄
ယန္တုန(သံသယဖြေမဟုတ်) ၁၆၃
ယသာ(အာနုဘာဝေန) ၂၂
ယောနိသိဒ္ဓိ ၅၃
ရဇနီယာနိ ၇၁
ရဇောဇလံ့ ၁၃၃
ရထော, သေတပရိက္ခာရော ၂၁
ရဟန္တာ၏ ထိနမိဒ္ဓသတ္တိ ၆၈
ရာဂါဒိနံ တနုတ္တာ ၇၈
ရွေးဘဝပစ္စည်းကို ပြန်ဝင် ၂၄၁
ရွှေကို ပွတ်တိုက် ဆုရိုက်သလို ၁၅၄
လပ်ိတုံ ဌာတုံ ၃၂၁
လူခါကာရာ ၂၃၃
လူခါဇိဒိ ၁၀၃
လောကထူဠိကာ ၂၁၈
လောကသမညာ ၂၃၀
လောမသာယ ၁၀၈
ဝနိဗ္ဗက ၂၄
ဝနေ, သဏ္ဍော ၂၉၁
ဝါစာသန္ဓိတောဒကေန ၂၁၁
ဝါဒါနုဝါဒေါ ၁၃၄
ဝါသဒ္ဓေါ ဝိဘာဝနတ္ထော ၂၂၄

ဝိဂ္ဂဟော, ဝိဝါဒေါ ၂၉၇
ဝိဗ္ဘာတဒိပသိခါဝိယ ...., ... ၂၇၅
ဝိညာဏံ အနိဒဿနံ(နိဗ္ဗာန်) ၂၇၁
ဝိတ္ထူပကရဏာ ၇
ဝိတ္ထာယိတတ္တံ ၃၁၇
ဝိပဿနာမတ္တာ၌ မှတ်ချက် ၁၂၆
ဝိလာသ, အာကပ္ပ ၂၂၁
ဝိသဘာဂဝေဒနာ(အာဗာဓံ) ၂၄၂
ဝိတိဂ္ဂမိတမ္ဗ, ဝိရမိတမ္ဗ ၅၂
ဝေကဋိကော ၁၃၄
သခ်ါ, နိရုတ္တိ, နာမံ, ဝေါဟာရော ၂၂၉
သစ္ဆာနုလောမိကပညာ ၁၄၂
သစ္ဆာ-ဘူတာ ၁၈၄
သဏ္ဌ(ဠ)ာဘိံ ၂၁၁
သပရိဂ္ဂဟော ၃၁၀
သမ္ဗညုပဝါရဏံ ၁၇၀
သမ္ဗတ္တတာယ ၄၆၂
သမ္ဗတောပဘံ ၂၇၃
သမ္ဘာဝနံ ဂလောကံ ၄၆၃
သမ္ဘောမိပရာယဏော ၇၇
သမတိတ္ထိကာ ၃၀၃
သမနုဂါဟတိ, သမနုဘာသတိ, သမနုယုဉ္ဇနာ ၁၁၃, ၄, ၅
သမသမံ ၁၄၀
သမာဒါပေသိ ၃၃
သရိရသန္တာပနာတိ ၉၅
သာပတ္တေယျ ၃၀
သီဟနာဒံ ၁၂၂
သီဟနာဒ တရ့ဝတဆယ် ၁၄၉
သုက္ခတရဏ်မည့ေ ၃၁၃
သုညဂါရေ ၁၄၃
သုတ္တာပ္ပမတ္တေန ၈၉
သုရတ္တာဒုပန်း ၁၆၁
သေတုဃာတဝိရတိ ၅၁
သေလမယပတ္တ ၁၆၂
သံသန္ဒိတုံ ၂၂၀
ဟသကည့ေဝ ၃၀၁
ဟိတာနုကမ္ပိ ၂၀၂

သီလက္ခန်ဓာကထာ

ဘာသာဋီကာ

ကုဋဒန္တသုတ် ဘာသာဋီကာ

ဧဝံ မေ သုတံ၊ပေ၊မဂဓေသူတိ-ဟူသော သုတ်သည်၊(တနည်း) "ဧဝံ မေ သုတံ၊ပေ၊ မဂဓေသု" အစရှိသောသုတ်သည်၊ ကူဋဒန္တသုတ္တံ-ကူဋဒန္တသုတ်တည်း၊ တတြ-ထို ကူဋဒန္တသုတ်၌၊ အယံ - ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ-တည်း၊ မဂဓေသူတိ(ဇ္ဇေ) - မဂဓေသု ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ မဂဓာနာမ - မဂဓတို့မည်သည်၊ ဇနပဒိနော - ဇနပုဒ် ရှိကုန်သော၊ ဝါ- ဇနပုဒ်၏ အစိုးရဖြစ်ကုန်သော၊ ရာဇကုမာရာ-မင်းသား တို့တည်း၊ တေသံ-ထိုမင်းသားတို့၏၊ နိဝါသော - နေရာဖြစ်သော၊ ကောပိ ဇနပဒေါ - ဇနပုဒ် တခုတည်းကိုလည်း၊ ရုဇ္ဇိသဒ္ဒေန-အာတင်ရုဇ္ဇိသဒ္ဒါကြောင့်၊ မဂဓာတိ-မဂဓာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ မဂဓေသု- မဂဓာဟု ဗဟုဝုစ် အမည်ရသော၊ တသ္မိံ ဇနပဒေ-ထို

× × × × × × ×

မဂဓေသု။ ။မဂိဓာတ်သည် သပ္ပန (သွားခြင်း) အနက်ကို ဟောဇ်၏၊ မဂ်ိတော အဓေါ ဂမျတေ အနေနဋ္ဌာတိ မဂေါ-ဇအောက်အပါယ်သို့သွားကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် အပြစ်ဒေါသသည် (တနည်း) မကောင်းမှုသည် မဂမည်၏၊ မဂံ+ဓာတိ ဒဓ်ာတိတိ မဂဓေ-အပြစ်ဒေါသကို (မကောင်းမှုကို) ဆောင်တတ်သောကြောင့် အရပ်ဒေသ (ဇနပုဒ်) သည် မဂဓမည်၏၊ ထိုဒေသကို အစိုးရသော မင်းတို့လည်း မဂဓဝ်ဟု အမည်ရ၏၊ ဤကား ထေဝမနိဓိကို ဒ့ိသော အနက်တည်း၊ [မဂ+ဓာဓာတ်, အပစ္စည်း။]

ဋီကာသစ်။ ။ မဂေန+သဒ္ဒိ+ဓာဝန္ဓိတိ မဂဓာ - သားကောင်တို့နှင့် အတူပြေးနိုင်သောကြောင့် (သားကောင်လိုက်ရာဝယ် သားကောင်တို့ ပြေးသလောက် ပြေးနိုင်သောကြောင့်) မင်းသားတို့သည် "မဂဓဝ" မည်၏၊ [မဂသဒ္ဒူပ ပဒ, ဓာဝုဓာတ် ကွိပစ္စည်း။] (တနည်း) မံသေသု ဂိဒ္ဓါန္တိ မဂဓာ-အသားတို့၌ လွန်စွာ မက်မောကြသောကြောင့် မင်းသားတို့သည် မဂဓာတို့မည်၏၊ မံသ + ဂိဓမှ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် "မဂဓ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဤမှ နောက်၌ ဇနပုဒ်တခုတည်း ဖြစ်လျက် အတင်ရုဇ္ဇိအားဖြင့် ဗဟုဝုစ် အမည်ရပုံကို အမ္မဋ္ဌသုတ် ကောသလေသု အဖွင့်ကို နည်းမှီ၍ သိပါ၊ ရုဇ္ဇိသဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့် မူလပုဒ်၏ ပုလ္လိန်ဗဟုဝုစ် မပျက်ဘဲ အမည်ရသောကြောင့် "မာ"ဟု ဝုဒ္ဓိလည်း မပြုရတော့။

ဇနပဒေ။ ။တိုင်း ခရိုင် နိုင်ငံ တခုကို"ဇနပဒ"ဟု ခေါ်၏၊ " ကုရု, သက္ကေ, ကောသလာ,မဂဓဲ"စသော ထို ဇနပဒအမည် အမျိုးမျိုးပြသော ပုဒ်တို့၌သာ"ပုံဗဟုတ္တေ ကုရု သက္ကာ"ဟူသော အဘိဓာန် (၁၈၄) နှင့်အညီ ဗဟုဝုစ်ထားရသည်၊ ဇနပဒ

ဇနပုဒ်၌၊(စာရိကံ စရမာနော၌ စပ်၊) ဣတော–ဤမဂဓေသု ဇနပဒေ ဟူသော ပုဒ်မှ၊ ပရံ-နောက်ဖြစ်သော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပုရိမသုတ္တဒ္ဒယေ – ရှေသုတ် နှစ်ပါး အပေါင်း၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ၊ အမ္မလဋ္ဌိ ကာ–အမ္မလဋ္ဌိကာသည်၊ ဗြဟ္မဇာလေ– ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌၊ ဝုတ္တသဒိသာဝ– ဆိုအပ်ပြီးသော အမ္မလဋ္ဌိကာနှင့် တူသည်သာ။

ကူဋဒန္တောတိ–ကား၊ တသ္သ ဗြာဟ္မဏသ္သ – ၏၊ နာမံ – အမည်တည်း၊ ဥပက္ခဋ္ဌောတိ-ကား၊ သဇ္ဈိတော–ပြင်ဆင်အပ်သည်၊ (“ဟောတိ” ၌စပ်၊) ဝစ္ဆ တရသတာနီတိ- ကား၊ ဝစ္ဆသတာနိ – နွားငယ် အရာတို့သည်၊ ဝါ – တို့ကုိ၊ (ထူဏူပနီတာနိ ဟောန္တိ - ၌စပ်၊) တရုဏမေလ္လကာ–နုပျိုသော သိုးတို့ကို၊ ဥရဇ္ဈာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ–ဆိုအပ်ကုန်၏၊ တာဝ- ပါဠိတော်၌ မလာသော သတ္တာတို့မှ ရှေးဥုးစွာ၊ တေ – ၌ သတ္တာတို့သည်၊ ပါဠိယံ - ပါဠိတော်၌၊ အာဂတာယေဝ-တိုက်ရိုက်လာကုန်သည်သာ၊ ပန–ကား၊ ပါဠိယံ - ၌၊ အနာဂတာနံ-တိုက်ရိုက်မလာကုန်သော၊ အနေကေသံ-တပါးက များစွာကုန်သော၊

× × × × × × ×

ပုဒ်၌ကား ထုံးစံအတိုင်းပင် တခုဖြစ်လျှင် ကေဝုစ်, ၂ စသည်ဖြစ်လျှင် ဗဟုဝုစ်ထား၍၊ ထို့ကြောင့် “ ဇနပဒေ ”ဟု ကေဝုစ်ထား၍သည်၊ [ဇနပဒနာမေယေဝ (ကုရုသဏ္ဌာ စသော ဇနပုဒ် နာမည်၌သာ) ဗဟုဝစနံ၊ နု ဇနပဒသဒ္ဒေ၊ (ဘာ့ကြောင့်နည်း) ဇာတိ သဒ္ဒတ္တာ (ဇနပဒသဒ္ဒါက သာမညဇနပုဒ်ဇာတ်ကို ဟောသောသဒ္ဒါ ဖြစ်ဒသာကြောင့် တည်း)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ တသ္မိံ မဂဓေသု ဇနပဒေတိ၊–ဋီကာသစ်။]

ဥပက္ခဋ္ဌော။ ။ဥပသဒ္ဒါ၏အနက်တို့တွင် ပုဗ္ဗကမ္မ (“ရှေးဥုးစွာပြုအပ်”ဟူသော အနက်) ကိုဟော၏၊ “ဥပ-ယဇ်မဟူဇော်မီ ရှေးဥုးစွာ+ကတ-ပြုအပ်”ဟူသည် ပြင်ဆင်ထားအပ်တည်း၊ ထို့ကြောင့်“သဇ္ဈိတော–ပြင်ဆင်ထားအပ်ပြီ”ဟု ဖွင့်သည်၊ [“စိဝရ စေတာပနံ ဥပက္ခဋံ” စသည်ဖြင့် လာရာ၌လည်း ၌သဇ္ဈိတအနက်ကိုပင် ဖွင့်ကြသည်၊ ဥပ+ကရဏတ်, တပစ္စည်း၊ တံ ပနေတံ ဥပကရဏံ (ထိုရှေးဥုးစွာပြုလုပ်ခြင်းဟူသည်)၊ တေသံ (ထိုသက်ရှိ သက်မဲ့ အဆောက်အဥုးတို့ကို)၊ တထာသဇ္ဈနမေဝ (ထို ဆိုအပ်ခဲ့ သည့်အတိုင်း စီစဉ်ထားခြင်းပင်တည်း၊ ဣတိ ဒသေတိ သဇ္ဈိတောတိ ဣမိနာ၊–ဋီကာ။]

ဝစ္ဆ တရ သတာနိ။ ။“ဝစ္ဆသတာနိ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “တရပစ္စည်း အနက်မရှိ”ဟု မယူရ၊ နွားပျို, နွားသိုး အဖြစ်စသည်သို့ မရောက်သေးသော နွားငယ် စစ်စစ်ကိုသာ ယူစေလိုသောကြောင့်“ဝစ္ဆသတာနိ”ဟုဖွင့်သည်၊ [ဝစ္ဆတရသတာနိတိ ယုဝဘာဝမပတ္တာနိ ဗလဝဝစ္ဆသတာနိ (အားရှိသော နွားငယ်အရာတို့)၊ ဝစ္ဆာနံ+ ဝိသေသာတိ ဟိ ဝစ္ဆတရာ၊ (တရပစ္စည်း ဝိသေသအနက်၌သက်၊ ဝစ္ဆတို့တွင် ထူးထူး ခြားခြား အားရှိသော၊ ဝဖြိုးသော နွားငယ်ကလေးတို့)၊ တေ ပန ဝစ္ဆာ ဧဝ, နဒမ္မာ (ဆုံးမထိုက်သော နွားသိုးများ မဟုတ်ကြ)၊ နဗလိဗဒ္ဓါ (နွားလားကြီးများလည်း မဟုတ်ကြ၊) ဣတိ အာဟ ဝစ္ဆသတာနိတိ၊–ဋီကာ။ [ဋီကာသစ်၌ကား တရပစ္စည်း အနက်မရှိ–ဟု တနည်းပြသေး၏။]

မိဂပက္ခိနံ-သားကောင် ငှက်တို့၏၊ သတ္တသတ္တံသတာနိပိ-ခုနစ်ရာ ခုနစ်ရာစီတို့ကိုလည်း၊ သမ္မိလ္လိတာနေဝ-ပေါင်းစုအပ်ကုန်ပြီးသည်သာ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒီတုဗ္ဘာနိ-သိထိုက်ကုန်၏၊ သေ(ဒေသာ)-ဤကဋ္ဌဒန္တာပုဏ္ဏားသည်၊ သတ္တသတ္တသတိကံ- ခုနစ်ရာ, ခုနစ်ရာစီရှိသော၊ [“သဗ္ဗသတ္တာသတိကံ- အလုံးစုံ ခုနစ်ရာရှိသော”ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] ယာဂံ-ယဇ်ကို၊ ယဇိတုကာမော-ပူဇော်ခြင်းငှါလိုလားသည်၊ ဟောတိ ကိရ-ဖြစ်သတတ်၊ ထူကူပနိတာနိတိ-ကား၊ ဗန္ဓိတ္ဝာ-ဖွဲ့ချည်၍၊ ထပနတ္ထာယ-ထားခြင်းအကျိုးငှါ၊ ယူပသဒ်ါတံ-ယူပဟု ဆိုအပ်သော၊ ထူဏံ-ယဇ်တိုင်သို့၊ ဥပနိတာနိ-ဂပ်ဆောင်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ-၌စပ်)။

တိဝိဓန္တိ ထွေ- တိဝိဓံဟူသော ဤပါဋ်၌၊ ထပနာ- (ကောင်းမှု အာယဉ်ကို အစဉ်မပြတ်အောင်)ထားတတ်သော အဝိပ္ပဋိသာရတို့ကို၊ဝိဓာ-ဝိဓာတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ - ဆိုအပ်ကုန်၏၊ တိဋ္ဌပနံ- (ကောင်းမှုအာယဉ်ကို အစဉ်မပြတ်အောင်

× × × × × × ×

မိဂပက္ခိနံ။ ။မဟိံသ-(ကျွဲ), ရုရု-(ဆတ်), ပသဒ-(ချေး=ဂျီ), ကုရုဂ်-(ပြောင်), ဂေါကဏ္ဏ-(စိုင်), မိဂါနဉ္စေဝ - သားကောင်တို့၏ငှင်း၊ မောရ, ကပိဉ္ဇရ-(ဂျိုး), ဝဋ္ဋက, တိတ္တိရ-(ခါ), ကပေါတာဒိ ပက္ခိနဉ္စ- ခို အစရှိသော ငှက်တို့၏ငှင်း၊ (သတ္တသတ္တသတာနိ သမ္မိလ္လိတာနေဝ)။

ဝိဓာ။ ။ယဇ်ပူဇော်ခြင်းဟူသည် အလှူပေးခြင်းပင်တည်း၊ အလှူပေးရာဝယ်“ပုဗ္ဗစေတနာ ဖြစ်ရာအခိုက်၌ ဝမ်းမြောက်ခြင်း, မုဉ္စစေတနာ ဖြစ်ရာအခိုက်၌ ကြည်လင်ခြင်း, အပရစေတနာ ဖြစ်ရာအခိုက်၌ ဝမ်းမြောက်ခြင်း ” အားဖြင့် ၃ ပါး ရှိ၏၊ ထို ၃ ပါးကိုပင် “ ငါလှူမိတာ မှားပေါ့”ဟု ဝိပ္ပဋိသာရ ဖြစ်မှုကို ပယ်တတ်သောကြောင့် ဝိပ္ပဋိသာရ ဝိနောဒနဟု ဆိုအပ်၏၊ ထို ၃ ပါးကို “အဝိပ္ပဋိသာရ ၃ ပါး”ဟုလည်း ခေါ်၏၊ ဤဝိပ္ပဋိသာရ ဝိနောဒန(အဝိပ္ပဋိသာရ) ၃ ပါးတို့ကို“ဝိဓာ”ဟု ခေါ်သည်၊ ဝိဓမန္တိ-ဝိပ္ပဋိသာရဟူသော သံကိလေသကို ပယ်ဖျောက်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဝိဓာ။ [ဝိပုဗ္ဗ ဓမ္မဓာတ်, ကို့ပစ္စည်း။] ဋီကာတို့၌“ဝိဓာ ဝုစ္စန္တိ”စသည်ဖြင့် ဗဟုဝုစ်ရှိသောကြောင့် အဌကထာ၌လည်း “ဝိဓာ ဝုစ္စန္တိ ဌပနာ”ဟု ဗဟုဝုစ်ပင် ရှိသင့်ပါသည်။

ထပနာ(ဌပနာ)။ ။ဝိပ္ပဋိသာရဖြစ်လျှင် ကောင်းမှု ရေအယဉ်သည်(ဆက်ကာဆက်ကာ မစီးသွားတော့ဘဲ) ပြတ်၏၊ နောက်ထပ်လည်း ကောင်းမှု ပြုလိုသော ဆန္ဒမဖြစ်တော့၊ ထိုကောင်းမှုကို အကြောင်းပြု၍ ဝိပ္ပဋိသာရမဖြစ်ဘဲ အဝိပ္ပဋိသာရ ဖြစ်လျှင်ကား ကောင်းမှု ရေအယဉ်သည် တသွင်သွင် စီးနေသကဲ့သို့ အပရစေတနာ ရေအယဉ် စီးနေ၏၊ နောက်ထပ်လည်း ကောင်းမှုပြုလိုသော ဆန္ဒဖြစ်၏၊ ဤသို့ ထို ဝိဓာ ၃ မျိုးသည်ပင် ကောင်းမှုရေအယဉ်ကို အစဉ်မပြတ်အောင် ထားတတ်သောကြောင့် ထပနာလည်း မည်၏၊ ထို့ကြောင့်“ဝိဓာ ဝုစ္စန္တိ ထပနာ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိဓာနှင့် ထပနာသည် သဒ္ဒတ္ထအားဖြင့် မတူသော်လည်း အဘိဓေယျတ္ထအားဖြင့် တူသောကြောင့် ဝိဓာကို“ထပနာ”ဟု ဖွင့်သည်။ [ပုညာဘိသန္ဒ်-တသွင်သွင် စီးနေသော ကောင်းမှုရေအယဉ်ကို၊ အဝိစ္ဆိန္နိတ္တာ-မဖြတ်မူ၍၊ ထပေန္တိ-ထားတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ထပနာ။]

ထားတတ်သော) ၃ ပါးသော အဝိပ္ပဋိသာရရှိသော၊(ယညသမ္ပဒံ-၌စပ်၊)ဧကတိ အတ္ထော-နက်၊ သောဋသပရိက္ခာရံတိ-ကား၊ သောဋသပရိဝါရံ-၁၆ ပါးသော အခြံအရံ ရှိသော၊(ယညသမ္ပဒံ-၌စပ်၊)။

ပဋိဝသန္တိတိ- ကား၊ ယညာနုဘဝနတ္ထာယ– ယဇ်ကို ခံစားခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပဋိဝသန္တိ - နေကြကုန်၏၊ [ဘုရားပွဲစသည်၌ စားကြသောက်ကြဘို့ရန် လာကြသကဲ့သို့ ယဇ်ပူဇော်ပွဲ၌လည်း စားကြ သောက်ကြ ခံစားကြဘို့ရန် လာရောက်နေထိုင်ကြသည်–ဟူလို၊ ဤ ပဋိဝသန္တိပုဒ်သည် ရှေးအဋ္ဌကထာ စာအုပ်တို့၌ "တိဝိဓ"ရွေဝယ် ရောက်နေ၏၊ ပါဠိတော်ဝယ် နောက်မှရှိသည်၊] ဘူတပုဗ္ဗန်ကို

× × × × × × ×

တိဋ္ဌပနံ။ ။တိသော+ဋပနာ ယဿာ ယညသမ္ပဒါယာတိ တိဋ္ဌပနာ၊ "ပုဗ္ဗေဝ ဒါနာ သုမနော, ဒဒံ စိတ္တံ ပသာဒယေ၊ ဒတ္ဝာ စတ္တမနော ဟောတိ, သော ပုညဿ သမ္ပဒါ" နှင့် အညီ ကုသိုလ်မပြုမီ ရှေအဘို့၌ ဝမ်းမြောက်ခြင်း စသော ၃ ပါးသော နှလုံးသာရှင်မှရှိသော ယညသမ္ပဒါ။ [ပါဠိတော်၌ ဇာနာတိ၏ ကိုယ်ပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့် "တိဋ္ဌပနံ"ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဒုတိယန္တထားသည်၊ ဝိဂြိုဟ်ပြုရာ၌ကား ယညသမ္ပဒါကို ငဲ့၍ "တိဋ္ဌပနာ" ဟု ပြုပါ၊ ဋီကာ၌မူ ယညောကို ငဲ့၍ "တိဋ္ဌပနော" ဟု ပုလ္လိင်ထားလေသည်။]

ဋီကာ။ ။ယညသဒ်ါတဿ ပုညဿ ယော သံကိလေသော၊ တဿ (ဝိဓ်မန တော)နိဝါရဏတော နိသေဓနတော ဝိဓာ ဝုစ္စန္တိ ဝိပ္ပဋိသာရဝိနောဒနာ၊ တတော တာ (ထို ဝိဓာ ၃ မျိုးတို့ကို) တံ ပုညာဘိသန္ဒံ အဝိစ္ဆိန္နိတ္တာ ထပေန္တိတိ ထပနာတိ ဝုတ္တာ၊ တာသံ ပန ယညဿ အာဒိမဇ္ဈေ ပရိယောသာနဝသေန တီသု ကာလေသု ပဝတ္တိယာ ယညော (သည်) တိဋ္ဌပနော (ကောင်းမှုအယဉ်ကို အစဉ်မပြတ်အောင် ထားတတ်သော ၃ ပါးသော အဝိပ္ပဋိသာရရှိ၏)၊ ဣတိ အာဟ တိဋ္ဌပနန္တိ အတ္ထော၏။

ပရိက္ခာရံ။ ။"ပရိ+ ကရောန္တိ – ယဇ်ပူဇော်မှုကို ထက်ဝန်းကျင် ပြုတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပရိက္ခာရာ" နှင့်အညီ နောက်၌ ပါဠိတော်ဝယ်လာသော ဥဘတော သုဇာတ စသော ဂုဏ်အင်္ဂါတို့သည် ယဇ်၏ အသိုင်းအဝိုင်း အခြံအရံများ ဖြစ်သောကြောင့် ပရိက္ခာရတို့ မည်၏၊ ထို့ကြောင့် ပရိက္ခာရကို "ပရိဝါရ" ဟု ဖွင့်သည်။ [ပရိ + ကရောန္တိ အဘိသခ်ရောန္တိတိ ပရိက္ခာရာ, ပရိဝါရာ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ သောဋသပရိက္ခာရန္တိ· သောဋသ ပရိဝါရန္တိ၊– ဋီကာ။]

ဘူတပုဗ္ဗံ။ ။ပါဠိတော်၌ "ဘူတပုဗ္ဗံ ဗြာဟ္မဏာ" ဟု ရှိ၏၊ ပုဗ္ဗေ– ရှေး၌+ ဘူတံ– ဖြစ်ဘူးသောအကျင့်တည်း၊ ဘူတပုဗ္ဗံ – ကျင့်၊ ["ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ" ပုဒ်ကဲ့သို့, ဘူတနှင့် ပုဗ္ဗကို ရှေနောက် ပြန်ထားသည်။] ထို "ဘူတပုဗ္ဗ" အရ ဘုရားအလောင်းတော်သည် မဟာဝိဇိတမင်း၏ ပုရောဟိတ်ဖြစ်စဉ်က ဗောဓိဉာဏ်ကို ရင့်သန်အောင် ကျင့်အပ်ခဲ့ဘူးသော အကျင့်ကိုယူပါ ဟု သိစေလို၍ "ပုဗ္ဗစရိတံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ နောက်ပြင်စာအုပ်တို့၌ ဤ ပုဗ္ဗစရိတ်ပုဒ် ကျနေသည်၊ စရိတသဒ္ဒါလည်း စရိယသဒ္ဒါနှင့် အနက်တူတည်း၊ [ပုဗ္ဗေ+ ဘူတံ ဘူတပုဗ္ဗံ၊ ယထာ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗန္တိ အဒ္ဒဟာ၊–ပုဗ္ဗစရိတန္တိ၊ အတ္တနော ပုရိမဇာတိသမ္ဘူတံ

ဣဒံ-ဘူတပုဗ္ဗံဟူသော ၌စကားကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပထဝီဂတံ–မြေအတွင်း၌ ရောက်နေသော၊ နိဓိ - ရွှေဘိုးကို၊ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ ရာသိ-အစုအပုံကို၊ ကရောန္တော၀ိယ-ပြုသကဲ့သို့၊ ဘဝပဋိစ္စန်း-ဘဝဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော၊ ပုဗ္ဗစရိတံ-ရှေးဘ၌ကျင့်အပ်သော ကောင်းမှုကို၊ ဒဿေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

မဟာဝိဇိတော်-ကား၊ သော-ထိုမင်းသည်၊ သာဂရပရိယန္တံ-သမုဒြာအဆုံး အပိုင်းအခြားရှိသော၊ မဟန္တံ-ကျယ်ဝန်းသော၊ ပထဝီမဏ္ဍလံ-မြေအ၀န်းကို၊ ဝိဇိနိ ကိရ- အောင်နိုင်ပြီတဲ့၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ အဿ- ထိုမင်း၏၊ မဟန္တံ-ကျယ်ဝန်းသော၊ ဝိဇိတံ-အောင်အပ်ပြီးသော တိုင်းနိုင်ငံသည်၊ (အတ္ထိ-၏၊) ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ မဟာဝိဇိတော၀ေါ- မဟာဝိဇိတ ဟူ၍သာ၊ သင်္ခ်ံ-ခေါ်၀ေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ အဂမာသိ - ရောက်ပြီ၊ အမ္ဘောတိအာဒိသု-အမ္ဘော အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ ယောကောစိ – အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သန္တကေန- ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဝိဘ၀ေန- စည်းစိမ်အားဖြင့်၊ အမ္ဘော - ကြွယ်၀သူသည်၊ ဟောတိ၊ ပန - ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အယံ- ၌ မဟာဝိဇိတမင်းသည်၊ ကေ၀လံ– မဟဒ္ဓန စသည်မဖက် သက်သက်၊

× × × × × × ×

[ရှေးဘ၀တခု၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော၊) ဗောဓိသမ္ဘာရဘူတံ ပုဗ္ဗစရိတံတိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ဘူတပုဗ္ဗံကို "ပုဗ္ဗစရိတံ" ဟု ဖွင့်သော်လည်း သဒ္ဒဝိဒူတို့ကမူ ကာလသတ္တမိ အနက်ဟော နိပါတ်ပုဒ်တမျိုးဟု ဖွင့်ကြ၏၊ ထိုအလို "ဘူတပုဗ္ဗံ–ရှေးအခါ၌" ဟု အနက်ပေးပါ၊ ဘူတသဒ္ဒါလည်း ဖြစ်ပြီးသော အတိတ်ကာလ အနက်ဟောတည်း၊ [သဒ္ဒဝိဒူ ပန ဝဒန္တိ ဘူတ ပုဗ္ဗန္တိ ဣဒံ ကာလသတ္တမိယာ နေပါတိက ပဒန္တိ၊ အတိတကာလေတိ ဟိ တေသံ မတေန အတ္ထော၊– ဋီကာသစ်။]

ပထဝီဂတံ နိဓိံ။ ။မြေ၌ မြှုပ်ထားအပ်သော ရွှေဘိုးသည် ထာ၀ရဖြစ်သကဲ့သို့ ဘုရားအလောင်း၏ ရှေးကောင်းမှု နောက်ကောင်းမှုဟူသော ရွှေဘိုးသည် မိမိနောက်သို့ အစဉ်လိုက်ပါသော အနုဂါမိရွှေဘိုး ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားအလောင်း၏ အနုဂါမိဖြစ်သော ကောင်းမှုရွှေဘိုးကို ပထဝီဂတ ထာ၀ရရွှေဘိုးဖြင့် ဥပမာပြသည်။ [တထာဟိ တဿ အနုဂါမိနိဓိဿ ထာ၀ရနိဓိနာ နိဒဿနံ ဥပပန္နံ ဟောတိ၊–ဋီကာ။]

မဟာဝိဇိတော။ ။အဋ္ဌကထာအတိုင်း "မဟန္တံ + ဝိဇိတံ အဿ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုပါ၊ ဝိဇိယိတ္ထ–အောင်နိုင်အပ်ပြီ၊ ဤတိ ဝိဇိတံ (ရဇ္ဇံ)၊ အဿကို "အနေန" ဟု ဆဋ္ဌီကတ္တားဖွင့်၍ ဝိဇိတံ၌ စပ်ပါဟုဆင်း , အတ္ထိသဒ္ဒါထည့်၍ သမ္ဗန္ဓါန်ဟုဆင်း ဋီကာသစ်၌ ဖွင့်၏၊ မိမိကား ဥစ္စာရှင်ဖြစ်သောကြောင့် ဆဋ္ဌီဗဟုဗ္ဗိဟိ ဟုသာ ယူလိုပါသည်၊ ["သတ္တ ရတန သမ္ပန္နော" ဟု ပါဠိတော်၌ မဆိုသောကြောင့် ထိုမင်းသည် စကြဝဠမင်းမဟုတ်, ဓမ္မာသောကမင်းကဲ့သို့ ပတ်ပတ်လည် သမုဒြာဖြင့် ဝိုင်းရံအပ်သော တမြေပြင်ကိုသာ အစိုးရသော ကရာဇမင်းဟု မှတ်ပါ။]

အမျောယေဝ- ကြွယ်ဝသူသည်သာ၊ နု- မဟုတ်သေး၊ မဟဒ္ဓနော - များသော ဥစ္စာလည်း ရှိ၏၊ မဟတော-များစွာသော၊ အပရိမာဏသဒ္ဒါန-မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော အရေအတွက်ရှိသော၊ ဓနေန – ဥစ္စာနှင့်၊ သမန္နာဂတော – ပြည့်စုံ၏၊ အာဃ-ထိမင်း၏၊ ပဉ္စ ကာမဂုဏဝသေန-၅ ပါးသော ကာမဂုဏ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ မဟန္တော - ကြီးကျယ် ခမ်းနားကုန်သော၊ ဥဠာရာ - မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ဘောဂါ– သုံးဆောင် ခံစားထိုက်သော ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ အတ္ထိ – ရှိကုန်၏၊ ဣတိ –. ကြောင့်၊ (သော- ထိုမင်းသည်၊) မဟာဘောဂါ- မဟာဘောဂ မည်၏၊ ပိဏ္ဍ ပိဏ္ဍ ဝသေနစေဝ – အတုံးအခဲ၏ အဖြစ်ဖြင့်ဂုဏ်း၊ သုဝဏ္ဏမာသက ရဇတ မာသကာဒိဝသေနစ – ရွှေပဲ ငွေပဲ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်ဂုဏ်း၊ ဇာတရူပ ရဇတဿ-ရွှေငွေ၏၊ ပဟူတဿ-များသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဟူတ ဇာတ ရူပ ရဇတော- မည်၏၊ အနေကကောဋိ သန္နိုန- တပါးမက များသော ကုဋေ့ အရေအတွက်ရှိသော၊ ဇာတရူပရဇတေန-နှင့်၊ သမန္နာဂတော၊ ဣတိအတ္ထော။

ဝိတ္တိတိ- ကား၊ တုဋ္ဌိ - နှစ်သက်ခြင်းတည်း၊ ဝိတ္တိယာ - နှစ်သက်ခြင်း၏၊ ဥပ ကရဏံ-အကြောင်းတည်း၊ ဝိတ္တူပကရဏံ- နှစ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်း၊ တုဋ္ဌိ ကာရဏံ - နှစ်သက်ခြင်း၏အကြောင်း၊ ဣတိအတ္ထော - နက်၊ အသ- ထို မဟာ

× × × × × × ×

အမျော မဟဒ္ဓနော။ ။မည်သူမဆို မိမိပိုင်ဆိုင်သမျှ စည်းစိမ်ဖြင့် အဖူ– မဟဒ္ဓန ဟု ဆိုနိုင်၏၊ အချင်းချင်းထောက်၍ (ဥပမာ– တရာရှိသူကို ထောဝံ၍တထောင်ရှိသူကို)၊ မဟဒ္ဓနဟု ဆိုနိုင်ပါ၏၊ ဤမင်းကား ထိုကဲ့သို့ မဟဒ္ဓနမဟုတ်, ထိပ်တန်းသို့ရောက်သော မဟဒ္ဓနတည်းဟု သိစေလို၍"အပရိမာဏသဒ္ဒါန ဓနေန သမန္နာဂတော"ဟု အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်သည်။

မဟာဘောဂေါ။ ။"ဘုဋ္ဌိတဗ္ဗာတိ ဘောဂါ"အရ သုံးဆောင်ခံစားထိုက်သော အရာဟူသည် အထူးအားဖြင့် ကာမဂုဏ်ငါးပါးတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပဉ္စ ကာမဂုဏ ဝသေန"ဟု ဘောဂအတွက် ဝိသေသနပြုသည်။

ဝိဏ္ဍ၊ပေ၊ဝသေန။ ။ရွှေအိုး ရွှေခွက်, လက်ဝတ်တန်ဆာစသော အထူးအထွေ မလုပ်ဘဲ အတုံးအခဲ ရွှေငွေများကို ဝိဏ္ဍ ဝိဏ္ဍ ဟု ဆိုသည်၊ အုပ်ချုပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥုးခေါင်းရုပ်စသော အရုပ်တံဆိပ် ခတ်နှိပ်၍ဖြစ်စေ, မခတ်နှိပ်ဘဲဖြစ်စေ ပဲစေ့အရွယ် အစားရှိသော ရွှေငွေကို " မာသက " ဟု ခေါ်၏၊ မာသော (ပဲစေ့ဟူသော) + ပရိ မာဏံ ယဿသာတိ မာသကော၊ ပရိမာဏအနက်၌ က ပစ္စည်း၊ (" မာသေန + ကတော မာသကော"ဟု ဋီကာသစ်ပြု၏၊) မာသကာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ရွှေခွက်ငွေခွက်စသည် ပြုလုပ် အပ်ပြီးသော ရွှေငွေကို ယူပါ။

ဝိတ္တိ။ ။ ရုဓာဒိ ဝိဒဓာတ်သည် တုဋ္ဌိအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိတ္တိကို "တုဋ္ဌိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိန္ဒနံ–နှစ်သက်ခြင်း၊ ဝိတ္တိ–ခြင်း၊ [ဝိဒဓံဝတ် တိ ပစ္စည်း။] တုဋ္ဌိ၌ တုသဓာတ်လည်း နှစ်သက်ခြင်းအနက်ကိုပင် ဟော၏၊ ထို နှစ်သက်ခြင်းဟူသည် ပီတိ– သောမနဿဖြစ်ခြင်းတည်း။

ဇိဝိတမင်း၏၊ ပဟူတံ- များစွာသော၊ နာနာဝိဓာ၊ပေ၊ဘေဒံ - အထူးထူးသော အပြားရှိသော တန်ဆာ, ရွှေခွက် ငွေခွက် အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ဝိတ္တ။ပကရဏံ-နှစ်သက်ခြင်း၏အကြောင်းသည်၊(အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထို မဟာဝိဇိတမင်းသည်၊) ပဟူတ ဝိတ္တ။ပကရဏော - မည်၏၊ သတ္တရတနသခ်ါတသ- ၇ ပါးသောရတနာဟု ဆိုအပ်သော၊ နိဒဟိတွာ- သိုမှိုး သိမ်းဆည်း၍၊ ဆပိတဓနဿ - ထားအပ်သောဥစ္စာ၏ရှင်း၊ သဗ္ဗ ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏ သင်္ဂဟိတဿ- အလုံးစုံသောကောက်ပဲ စသည်တို့ဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော၊ ဓညဿစ-စပါး၏ ရှင်း၊ [အနုလောမ ကောက်စပါးတွေပါ ပါစေလို၍ "သဗ္ဗ" ဟု ထည့်သည်။] ပဟူတတာယ-များသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဟူတဓနဓညော-မည်၏၊ အထဝါ-

× × × × × × ×

ဝိတ္တ။ပကရဏံ။ ။ဥပကရဏာသဒ္ဒါသည် ကာရကာအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "တဋ္ဌိကာရဏံတိ အတ္ထော"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥပကရောတိ – အကျိုးကို ကပ်ရွယ်ပြုတတ်၏၊ ဣတိ ဥပကရဏံ၊ ဝိတ္တိယာ+ဥပကရဏံ ဝိတ္တ။ပကရဏံ၊ ထို ဥပကရဏာဟူသည် ဆင်မြန်းဘို့ရာ တန်ဆာအမျိုးမျိုး, သုံးစွဲဘို့ရာ အိုးခွက်အမျိုးမျိုးတည်း၊ မှန်၏–ထိုကဲ့သို့ ဆင်မြန်းဘို့ရာ သုံးစွဲဘို့ရာ တန်ဆာ အိုးခွက်ရှိလျှင် ထို ဥစ္စာရှင်တို့သည် ပျော်တပြုံးပြုံးဖြစ်ကာ လွန်စွာ နှစ်သက်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် "နာနာဝိဇာလကာရ, သုဝဏ္ဏ ရဇတဘာဇနာဒိ"ဟု သရုပ်ဖေါ်သည်၊ အာဒိဖြင့် အဝတ်, အိပ်ရာနေရာ, အိမ်စသော အသုံးအဆောင်များကို ယူပါ။

ပဟူတဓနဓညော။ ။"ဓန"အရ "သတ္တရတန၊ပေ၊ဓနဿ"ဟု ဖွင့်၍ "ဓည" အရ "ပုဗ္ဗဏ္ဏာ၊ပေ၊သင်္ဂဟိတဿ"ဟု ဖွင့်၏၊ "သတ္တရတန"ဟူသည် "သုဝဏ္ဏံ ရဇတံ မုတ္တာ, မဏိ ဧဝဠ္ဠရိယာနိစ၊ ဝဇိရဉ္စ ပဝါဠဉ္စာ, သတ္တာဟု ရတနာနိမေ"ဟု အဘိဓာန် [(၄၉၀)၌လာသော ရတနာ ၇ ပါးတည်း။

ဓည။ ။သက်တော်၌ ဓာနျသည် ပါဠိ၌ "ဓည"ဟု ဖြစ်၏၊ ဓာဓာတ်သည် ပေါသန အနက်ကို ဟော၏၊ ဓိယတေ ပေါသီယတေ- မွေးမြူခြင်း+ ဓာနံ–ခြင်း၊ ဓာန+သာဓု ဓညံ၊ သာဓုအနက်၌ ယ ပစ္စည်း၊ ဓာ၌ ရဿပြု၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို မွေးမြူခြင်းကိစ္စ၌ ကောင်းသော ထိုဓညသည် ပုဗ္ဗဏ္ဏ အပရဏ္ဏ ၂ မျိုး၌ အားလုံးပါဝင်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် " ပုဗ္ဗဏ္ဏ ၊ ပေ ၊ သင်္ဂဟိတဿ " ဟု ဆိုသည်၊ နိဒါနကထာ၌ ပြအပ်ခဲ့သော " တိဝဂ္ဂ သင်္ဂဟာနိ" ပုဒ်ကဲ့သို့ ဤ သင်္ဂဟိတသဒ္ဒါလည်း သိမ်းယူခြင်းအနက်ကို ဟော၏။

ပုဗ္ဗဏ္ဏ အပရဏ္ဏ။ ။ပုဗ္ဗံ-(ကမ္မာဥုးအခါဝယ်) ပဲဟူသော အစာ၏ ရှေးဥုးစွာ+ ပဝတ္တံ+အန်–အစာတည်း၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ–ပဲ၏ ဥုးစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော အစာ၊ "ပြဿ" ဟု သက်တော်၌ ရှိသောကြောင့် ပြအတွက် နှ ကို ဏ္ဏ ပြုရသည်၊ အပရဿိံ–ကောက်စပါးတို့၏ နောက်၌+ပဝတ္တံ+အန်ံ အပရဏ္ဏံ၊ ရကြောင့် နှ ကို ဏ္ဏ ပြု။ [ဓနံစ+ဓညဉ္စ ဓနဓညာနိ၊ ပဟူတာနိ+ဓနဓညာနိ ယသ္မာတိ ပဟူတဓနဓညော။]

အထဝါ၊ပေ၊ဓုတ္တံ။ ။ရှေးနည်း၌ သိုမှိုး သိမ်းထားအပ်သော ဥစ္စာနှင့် စပါးတို့ကို "ဓနဓည"ဟု ဆို၏၊ ဤနည်းကား နွေတိုင်း ကုန်ကျစရာဖြစ်သော ဥစ္စာစပါး,နွေတိုင်း သူတပါးထံမှ ရအပ် ယူအပ်သော ဥစ္စာစပါးကို "ဓနဓဉ်ည"အရ ယူစေလိုသည်။

ထို့ပြင် တနည်းကား၊ ဇာဒံ-ဤ ပဟူတဓနဓညောဟူသော စကားကို၊ အသိ-ထို မဟာဝိဇိတမင်း၏၊ ဒေဝသိကံ-နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၊ ပရိဗ္ဗယဒါနဂ္ဂဟဏာဒိဝသေန - ကုန်ကျခြင်း, စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်း , ယူခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ပရိဝတ္တန ဌိစဝ်၊) ပရိဝတ္တနဓနဓညဝသေန-ထက်ဝန်းကျင် လည်နေသော ဥစ္စာစပါး၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ။[မိမိဆိရောက်လိုက် သူတပါးဆိရောက်လိုက်အားဖြင့် လည်နေသည်ကို "ပရိဝတ္တန" ဟု ဆိုသည်။]

ပရိပုဏ္ဏ ကောသကောဋ္ဌာဂါရောတိ(တ္ထေ)-ဟူသော ဤပါဋ္ဌိ၌၊ ဘဏ္ဍာဂါရံ-ဘဏ္ဍာတိုက်ကို၊ ကောသော-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ နိဒဟိတ္ဝာ-သိုမှီးသိမ်းဆည်း၍၊ ထပိတေန- ထားအပ်သော၊ ဓနေန-ဥစ္စာအားဖြင့်၊ ပရိပုဏ္ဏကောသော-ပြည့်သော ဘဏ္ဍာတိုက်ရှိ၏၊ ဓညေန-စပါးအားဖြင့်၊ ပရိပုဏ္ဏကောဋ္ဌာဂါရောစ- ပြည့်သောစပါးတိုက်လည်းရှိ၏၊ ဝါ-ပြည့်သော စပါးကျိုလည်းရှိ၏၊ ဝါ-ပြည့်သော စပါးကိုဒေါင်လည်းရှိ၏၊ ဤတိ အတ္ထော။

× × × × × × ×

ဒေဝသိကံ ။ ။"ဒိဝသေ ဒိဝသေ"ဟူသော ဝိစ္ဆာအနက်၌ ကိုကပစ္စည်း-ဟု သဟသေယျသိက္ခာပုဒ် ယောဇနာ ဆိုး၏၊ ဋီကာ၌လည်း " ဒိဝသေ ဒိဝသေ " ဟုပင် ဖွင့်၏၊"နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၌"ဟု ပေးပါ၊ ဋီကာသစ်၌ကား"ဒိဝဋ္ဌသေ ဒိဝသေ+ပရိဘုဇ္ဇိတမ္ပံ ဒေဝသိကံ" ဟု ပြု၏၊ ပရိဘုဇ္ဇိတမ္ပအနက်၌ ကိုကပစ္စည်းဟု ယူစေလိုဟန်တူ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် ဝိစ္ဆာအနက်ကို အဘယ်ပုဒ်က ဟောမည်နည်း၊"ဘာဝနပုံသကမေတံ"ဟု လည်း ဖွင့်၏၊"နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း သုံးစွဲထိုက်စွာ"ဟု ပေးစေလိုဟန်တူသည်၌၊ စဉ်းစားပါ။

ပရိဗ္ဗယဒါနဂ္ဂဟဏာဒိ။ ။"ပရိ - ထက်ဝန်းကျင် + ဝယ - ကုန်ကျ" ဟူသည်၌ နေ့တိုင်း ချက်ပြုတ် ကျွေးမွေးရ၍ တနေ့အတွက် ကုန်ကျစရိတ်တည်း၊ ဒါန ဟူဇည် စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်း အတိုးပေးခြင်း နွေတွက် လုပ်ခပေးခြင်းတည်း၊ ဂဟဏဟူသည် ဆပ်ပေးလာသောအတိုးကို ဖြစ်စေ အရင်းကိုဖြစ်စေ ၂ မျိုးလုံးကိုဖြစ်စေ ယူခြင်းတည်း၊ ဤသို့ အကုန်အကျ အပြောင်းအလဲလုပ်ရသော ဥစ္စာစပါးတွေ နေ့စဉ်များသည်-ဟူလို။

ဋီကာ။ ။ဒေဝသိကံ၊ပေ၊ဝသေနာတိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပရိဘုဇ္ဇိတမ္ပ (စားသေံ့သုံးစွဲထိုက်သော ဥစ္စာစပါး၊ ပရိဗ္ဗယ၏အဖွင့်၊) ဒါတမ္ပ (စွန့်ကြဲ ပေးကမ်းထိုက်သော ဥစ္စာစပါး၊ ဒါန၏အဖွင့်၊) ဝဓေတမ္ပာဒိ ဝိဓိနာ (တိုးပွားစေထိုက်သော ဥစ္စာစပါး၊ ဂဟဏ၏ အဖွင့်၊) အစရှိသော အစီအရင်ဖြင့်၊ ပရိဝတ္တနကဓနညဝသေန၊ -ဤသို့ ဋီကာဖွင့်၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား " ပရိဗ္ဗယနှင့် ဒါန"ကို တပုဒ်တည်းယူ၍ ဒါသကမ္မကရပေါရိသာဒီနံ ဝေတ္တနာနုပ္ပဒါနံ"ဟု ဖွင့်လေသည်။

ကောသကောဋ္ဌာဂါရ ။ ။ ကောသကို ဘဏ္ဍာတိုက် ဟု ဖွင့်၍ ကောဋ္ဌာဂါရအတွက် အထူးမဖွင့်ခြင်းမှာ"စပါးထားရာ ကျို(ဂိုဒေါင်)"ဟူသောအနက်က ကောဋ္ဌာဂါရအတွက် ထင်ရှားသောကြောင့်တည်း။ [ကုသ - အတ္ထောသေဓာတ်ဖြင့် "ကုသိယတိ အတ္ထောသီယတိ - ဆဲအပ်၏၊ ဤတိ ကောဋ္ဌံ" ဟု ပြု၏၊ ကုသ, တ၊ တတို့ ဋ္ဌပြု၊ ကောဋ္ဌံစ+တံ+အဂါရံစာတိ ကောဋ္ဌာဂါရံ။]

အထဝါ, ကောသော–ကောသသည်၊ ဟတ္ထိ-ဆင်တို့၎င်း၊ အဿာ- မြင်းတို့၎င်း၊ ရထာ- တို့၎င်း၊ ပတ္တိ– ခြေလျင်တို့၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတုဒ္ဒိဓော-၄ ပါး အပြားရှိ၏၊ ကောဋ္ဌာဂါရံ-ကောဋ္ဌာဂါရသည်၊ ဓနကောဋ္ဌာဂါရံ- ဥစ္စာထားရာ ဘဏ္ဍာတိုက်၎င်း၊ ဝတ္ထုကောဋ္ဌာဂါရံ - အဝတ်ထားရာ ဘဏ္ဍာတိုက်၎င်း၊ ဓညကောဋ္ဌာဂါရံ-ကောက်ပဲထားရာ ကျီ၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဝိဓံ- ၃ ပါးအပြားရှိ၏၊ အဿ–ထို မဟာဝိဇိတမင်း၏၊ သဗ္ဗံပိ-လည်း ဖြစ်သော၊ ပရိပုဏ္ဏံ- ပြည့်သော၊ တံ-ထိုကောသ, ကောဋ္ဌာဂါရသည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊(သော)-ထို မဟာဝိဇိတမင်းသည်၊ ပရိပုဏ္ဏကောသ ကောဋ္ဌာဂါရာ-မည်၏၊ ဥဒပါဒိ တိ- ကား၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ဖြစ်ပြီ။

အယံ ရာဇာ–၌ မဟာဝိဇိတမင်းသည်၊ ကေဒိဝသံ - တနေ့သ၌၊ ရတန ဝိလောကနစာရိကံနာမ-ရတနာတို့ကို ကြည့်ရှုဘို့ရန် လှည့်လည်ခြင်း မည်သည်ကို၊ နိက္ခန္တောကိရ- ထွက်လာသတတ်၊ [တတ္ထ တတ္ထ ရတနံ ဝိလောကေတွာ စရဏံ ရတနဝိလောကနစာရိကာ၊ - ဋီကာသစ်၊] သော- ထို မဟာဝိဇိတမင်းသည်၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကံ-ဘဏ္ဍာတိုက်စိုး အမတ်ကို၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ၊(ကိ)၊ တာတ-အမောင်၊ ဧဝံ–၌သို့၊ ဝါ- သို့ကလောက်၊ ဣဒံ ဗဟုဓနံ – ၌ များစွာသော ဥစ္စာတွေကို၊ ကေန–အဘယ်သူသည်၊ သံယရိတံ-စုဆောင်းအပ်သနည်း၊ ဣတိ, ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ တုမှာကံ- အရှင်မင်းမြတ်တို့၏၊ ပိတု ပိတာမဟာဒီဟိ-ခမည်းတော်, ဘိုးတော်အစရှိသူတို့သည်၊ သတ္တမာ – ၇ ဆက်တို့၏ ပြည့်ကြွယ်ဖြစ်သော၊

× × × × × × ×

အထဝါ စတုဒ္ဒိဓော။ ။၌နည်းဥ၌ ကောသသဒ္ဒါသည် သန်လျက်အိမ်ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ သန်လျက်အိမ်သည် သန်လျက်၏ ထက်သည်၏အဖြစ်ကို ရွက်ဆောင်သကဲ့သို့ စစ်အင်္ဂါ ၄ ပါးလည်း မင်း၏ တန်ခိုးကို ထက်မြက်အောင် ဆောင်ရွက်တတ်သောကြောင့် ကောသနှင့် တူ၏၊ ကောသောဝိယ – သန်လျက်အိမ်နှင့် တူ၏၊ ဣတိ ကောသော၊ ထို စစ်အင်္ဂါ ၄ ပါး၏ ပြည့်စုံလုံလောက်သည်ကို “ ပရိပုဏ္ဏကောသ ” ဟု ဆိုသည်။ [ယခုခေတ်၌လည်း ကောသ (စစ်အင်္ဂါ) ပြည့်စုံသော တိုင်းပြည်သည် တန်ခိုးထက်၏။] ကောဋ္ဌာဂါရ သဒ္ဒါတခုတည်းဖြင့်ပင် အလုံးစုံသော ဘဏ္ဍာထားရာ ဌာနကို ယူနိုင်သောကြောင့်“ကောဋ္ဌာဂါရံ တိဝိဓံ” ဟု ဆိုသည်။

ဋီကာ ။ ။ ဧဝံ သာရဂ်ပ်ဴ် (ဥစ္စာနှစ်ထားရာ တိုက်ခန်းကို၊) ကောသောတိ, ဓညသ ထပနဋ္ဌာနဖ္ဖ (သွင်းထားရာ ကျီကိုလည်း) ကောဋ္ဌာဂါရန္တိ ဒဳသေတွာ ဣဒါနိ တတော အညထာ တံ (ထိုကောသ ကောဋ္ဌာဂါရကို) ဒဳသေတုံ အထဝါတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊ပေ၊ တတ္ထ ကောဋ္ဌာဂါရဂ္ဂဟဏေနေဝ သဗ္ဗသာပိ ဘဏ္ဍာဂ္ဂပနဋ္ဌာနသာ (“ကုပ္ပ ဘဏ္ဍာဋ္ဌပနဋ္ဌာနသာ–စောင့်ရှောက်ထိုက်သော ဘဏ္ဍာထားရာ ဌာန၏”ဟု ဋီကာသစ်၌ ရှိ၏၊) ဂဟိတတ္တာ တိဝိဓံ ကောဋ္ဌာဂါရန္တိ ဝုတ္တံ။ [ကုပ္ပသဒ္ဒါသည် “ဂုပ္ပ”က ဖြစ်လာသော သဒ္ဒါတည်း၊ ရွှေငွေမှတပါး စောင့်ရှောက်ထိုက်သော ဘဏ္ဍာကို ကုပ္ပဘဏ္ဍာဟု ဆိုလိုသည်၊ ကုပ္ပံ တဒဿံ တမ္မာဒိ၊–အဘိဓာန် (၄၈၆)။]

ယာဝကုလပရိဝန္ဒာ – အမျိုးတို့၏ အစဉ်အဆက်တိုင်အောင်၊ သံဃရိတံ – ဝုဆောင်းအပ်ပါ၏ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ သံတော်ဥပုဒ်ပြု၊ ဣဒံ ဓနံ–ဤဥစ္စာတွေကို၊ သံဃရိတ္ထာ-စုဆောင်းပြီး၍၊ တေ-ထိုခမည်းတော်, ဘိုးတော် အစရှိသူတို့သည်၊ ကုဟိံ –အဘယ် အရပ်သို့၊ ဂတာ- သွားကြကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ၊ ဒေဝ-မင်းမြတ်၊ သဗ္ဗေဝ–အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော်၊ တေ – ထိုခမည်းတော်, ဘိုးတော် အစရှိသူတို့သည်၊ မရဏဝသံ – သေခြင်း၏ အလိုသို့၊ ဝါ– ဃသမင်း၏ နိုင်ငံသို့၊ ပတ္တာ - ရောက်ကြရပါကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ သံတော်ဥပုဒ်တင်ပြီ၊[မရဏဝသံတိ မရဏာဿ, မရဏာသန်ဂါတံဝါဝိသယံ၊- ဋီကာ၊]တာတ-အမောင်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဓနံ-ဥစ္စာကို၊ အဂ္ဂဟေတ္ဝာဝ - မယူဆ၍သာလျှင်၊ ဂတာ–သွားကြကုန်သလော၊ ဣတိ - ဤသို့ မေးပြီ၊ ဒေဝ – မင်းမြတ်၊ ကိံ – အဘယ်ကို၊ ဝဒေထ–မိန့်တော်မူပါကုန်သနည်း၊ တေံ ဓနံ နာမ-ဤဥစ္စာမည်သည်ကို၊ ပဟာယ – ပယ်စွန့်၍၊ ဂမနီယမေဝ – သွားထိုက်ပါသည်သာ၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ နောဂမနီယံ-မသွားထိုက်ပါ၊ ဣတိ-ဤသို့ သံတော်ဥပုဒ်တင်ပြီ၊ [ဤပြဿနာများ၏ အဖြေကို ကိုယ်တိုင် သိပြီးဖြစ်သော်လည်း နောက်၌ ဥစ္စာတို့ကို စွန့်ကြသောအခါ ရင်းနှီးသူ လူအများတို့ ဆူပူမည်စိုးသောကြောင့် ထိုသူတို့ အသံမထွက်နိုင်အောင် ဘဂ္ဂဝါရိုက အမတ်ကို ဖြေဆိုစေသည်။] အထ-ထိုမှ နောက်၌၊ ရာဇာ-သည်၊ နိဝတ္တိတ္ဝာ-ပြန်နစ်၍၊ သိရိဂဗ္ဘ-အာသရေရှိသော တိုက်ခန်း၌၊ နိသိန္နော– ထိုင်လျက်၊ အဓိဂတာ ခေါ် မေတိ အာဒီနိ–အစရှိသော အကြံတို့ကို၊ စိန္တေသိ-ပြီ၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ ဝေါ၊ပေဥဝပါဒိတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ- မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ရှင်အာနန္ဒာ လျှောက်အပ်သော စကားမဟုတ်,မြတ်စွာဘုရားက ပုဏ္ဏားကို မိန့်တော်မူအပ်သောစကားတည်း။]

မြောဟ္မဏံ အာမန္တေတ္ဝာတိ–ကား၊ ကသ္မာ - ကြောင့်၊ အာမန္တေသိ - ခေါ်သနည်း၊ ကိရ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အယံ– ဤမဟာဝိဇိတမင်းသည်၊ ဝံ –ဤသို့၊ စိန္တေသိ - ကြံပြီ၊ (ဂ်ံ)၊ ဒါနိံ - အလျှင်းကို၊ ဒေန္တေနနာမ–ပေးလှူသူမည်သည်၊ ဧကေန-တယောက်သော်၊ ပဋိဂဟေတုံ–ပညာရှိနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ မန္တေတ္ဝာ-တိုင်ပင်ဉာဏ်၊ ဒါတုံ-ပေးလှူခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ ဟိ - မှန်၊ အနာမန္တေတ္ဝာ–မတိုင်ပင်မူ၍၊ ကတကမ္မံ - ပြုအပ်သော အမှုသည်၊ ပစ္ဆာနုတာပံ - နောင်တဖန် ပူပန်ခြင်းကို၊ ကရောတိ–ပြုတတ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံပြီ၊ တသ္မာ - ထိုသို့ ကြံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာမန္တေသိ–ခေါ်ပြီ။

× × × × × × × ×

အာမန္တေတ္ဝာ။ ။ပါဠိတော်၌“အာမန္တေတ္ဝာ တေ ဒဝေါ၊စ”ဟု ရှိ၏၊ “ခေါ်၍ ဤစကားကို ပြောပြီ”ဟုလည်း အနက်မှန်ရနိုင်၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား နောက်၌“ကေန သဒ္ဓိံ မန္တေတ္ဝာ ”ကို ကြည့်၍ အာမန္တေတ္ဝာကိုလည်း“ မန္တေတုကာမော ဟုတ္ဝာ–တိုင်ပင်လိုသည်ဖြစ်၍ ”ဟု အနက်ပေးဥစ္စလို၏၊ အကြံလွန်ဟန်တူသည်။

အထ–ထိုမှ နောက်၌၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ စိန္တေသိ - ကြံပြီ၊ (ကိုဴ)၊ အာယံ ရာဇာ-ဤမင်းသည်၊ မဟာဒါနံ-ကြီးစွာသော အလှူကို၊ ဒါတုကာမော-ပေးခြင်းငှါ အလိုရှိ၏၊ စ-ထိုသို့ ပေးလှူလိုပါသော်လည်း၊ အဿ-ထိုမင်း၏၊ ဇနပဒေ-၌၊ စောရာ– သူပုန်တို့သည်၊ ဗဟူ- များကုန်၏၊ တေ - ထိုသူပုန်တို့ကို၊ အဂ္ဂဟ ဿမေတွာ-မငြိမ်းစေမူ၍၊ ဒါနံ–အလှူကို၊ ဒေန္တဿ-ပေးသော မင်း၏၊ ဒိရဒိ တလ္လာ၊လာဒ္ဒိကေ-နို့ရည်,နို့ဓမ်း, ဆန်အစရှိကုန်သော၊ ဒါနသမ္ဘာရေ-အလှူ၏ အဆောက် အဦးတို့ကို၊ အာဟရန္တောနံ – ပို့ဆောင်ကြကုန်သော ယောဂျား တို့၏၊ နိပ္ပုရိသာနိ-ယောဂျားမရှိကုန်သော၊ ဂေဟာနိ - အိမ်တို့ကို၊ စောရာ– သူပုန်တို့သည်၊ ဝိလုမ္ပိဿန္တိ–လုယူကုန်လတ္တံ့၊ ဇနပဒေါ–ဇနပုဒ်သည်၊ စောရ ဘယေနေဝ-သူပုန်ဘေးကြောင့်ပင်၊ ကောလာဟလော–မငြိမ်မသက် ဆူပွက် သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ တတော–ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ရညော–မင်း၏၊ ဒါနံ-အလှူသည်၊ စိရံ-ကြာမြင့်စွာ၊ နပဝတ္တိဿတိ-မဖြစ်လတ္တံ့၊ အဿ-ထိုမင်း ၏၊ စိတ္တံပိ-သည်လည်း၊ ကေဋ္ဌံ-တခုတည်းသော အာရုံ၌သည်၊ ဝါ-တည်ကြည် သည်၊ နဘဝိဿတိ– မဖြစ်လတ္တံ့၊ ဟန္ဒ–ယခုံ၊ နံ– ထိုမင်းကို၊ တေမတ္တံ–၌ အကြောင်းအရာကို၊ သညာပေမိ-သိစေရတော့အံ့၊ (ဤတိ စိန္တေသိ၊)တတော-ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ တမတ္တံ-ထို အကြောင်းအရာကို၊ သညာပေန္တော-သိစေလိုသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဘောတော ခေါ ရညော်တိအာဒိ – အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–သံတော်ဥုးတင်ပြီ။

တတ္ထ-ထို ဘောတော ခေါ ရညောအစရှိသော စကားရပ်၌၊ သကဏ္ဏကော တိ-ကား၊ စောရကဏ္ဏကေဟိ-သူပုန်တည်းဟူသော ဆူးငြောင့်တို့ဖြင့်၊ သကဏ္ဏ ကော–ဆူးငြောင့်နှင့်တကွဖြစ်ပါ၏၊ ပန္ထဒုဟနာတိ-ကား၊ ပန္ထဒုဟာ - လမ်း

× × × × × × ×

စိန္တေသိ။ ။“စောရာ ဝိလုမ္ပိဿန္တိ, ဒါနံ နု စိရံ ပဝတ္တိဿတိ, စိတ္တံ ဝိဿ ကေဋ္ဌံ နု ဘဝိဿတိ” ဟူသော နောက်စကားကို ထောက်၍ ဇနပုဒ်၏ ခိုးသူဘေးရန်မှ ကင်းခြင်း အကျိုး, ယဇ်(ဒါန)၏ ကြာရှည်စွာ တည်ခြင်း အကျိုး, ရှင်ဘုရင်၏ စိတ်တည်ငြိမ်စွာ ပေးလှူနိုင်ခြင်း အကျိုးငှါ ကြံသည်–ဟု မှတ်ပါ။

သကဏ္ဏကော ။ ။ သတ္တာနံ ဟိတသုခဿ ဝိဒ္ဓသနတော (စီးပွားချမ်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ဂုဏ်း) အဟိတဒုက္ခဿစ အာဝဟနတော စောရာဝေ ကဏ္ဏကာ (ဆူးငြောင့်ခလုတ်တို့တည်း) ။ [ရူပကအလင်္ကာနည်းအားဖြင့် ခိုးသူတို့ကိုပင် “ကဏ္ဏက”ဟု ဆိုသည်။] တေဟိ စောရကဏ္ဏကေဟိ-တို့ဖြင့်၊ (သကဏ္ဏကော၌စပ်) ။ [ရှေးပါဠိတော် စာအုပ်တချို့၌ “သကဏ္ဏကာ ဇနပဒါ”ဟု ဗဟုဝုစ်တွေ့ရ၏၊ နောံ၌ “ဇနပဒေ ဥဿာဟေန္တိ,ဇနပဒံ နု ဝိဟေဋ္ဌေဿန္တိ”ကိုထောက်၍ ကေဝုစ်ရှိမှ ရှေနောက် ညီသည်၊“ခေမဋ္ဌိတာ ဇနပဒါ”၌ကား နယ်သူ နယ်သား လူအများကို ရဲသောကြောင့် ဗဟုဝုစ်သာ။]

ခရီးတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သူတို့ကို၊ ပန္တဲ့ယာတကာ - လမ်းခရီးတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သူတို့ကို၊(ဒီဃန္တိ-၌စပ်၊)ဣတိ အတ္ထော- နက်၊ အကိစ္စကာရီအာဃာတိ-ကား၊ အကတ္တာမ္ဘကာရီ – မပြုထိုက်သောအမှုကို ပြုလေ့ရှိသည်၊ အဓမ္မကာရိ-တရားမှ ကင်းသောအမှုကို ပြုလေ့ရှိသည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဒဿုဒိလန္တိ-ကား၊ ဧစာရဒိလံ-ခိုးသူတည်းဟူသော ဆူးငြောင့်ခလုတ်ကို၊ (သမ္ဘဟနိဃာမိ-၌စပ်၊) ဝဓေနဝါတိ–ကား၊ မာရဏ္တေနဝါ– သေစေခြင်း အားဖြင့်သော်၎င်း၊

× × × × × × ×

ပန္တဒုဟနာ။ ။ဒုဟတ်သည် (ဖျက်ဆီးခြင်း) အနက်ကို ဟောစ်၏၊ ပန္တအရ လမ်းခရီးသာရဿော်လည်း ခရီးလမ်းနှင့် ခရီးသွားသူတို့ကို မကွဲမပြား ဆိုအပ်သော အဘေဓေါပစာရနည်းအား ဖြင့် (တနည်း) ဌာနလမ်း၏အမည်ကို ဌာနီလမ်းသွားသူတို့၌ တင်စားသော ဌာနူပစာရအား ဖြင့် ခရီးသွားသူတိုင်အောင် ယူပါ၊ ဒုဟနာ၌ ယုပစ္စည်းသည် ကတ္တားဟောဟု သိစေလို၍ “ ဒုဟာ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ပန္တာနံ – တို့ကို + ဒုဟနာ ပန္တဒုဟနာ၊ [တထာ ဂါမဝါသိနံ ဃာတကာ ဂါမဃာတကာ အဘေဒဝသေန , ဥပစာရေနစ နိဿယနာမဿ (မှိဏာဌာန နာမည်၏) နိဿိတေပိ (မှိတတ်သော ဌာနီလူဖြစ်၌လည်း) ပဝတ္တနတော၊ ဧဝံ ပန္ထိကာနံ (ခရီးသွားသူတို့ကို) ဒုဟနာ ဗာဓနာ ပန္ထဒုဟာ၊— ဋီကာသစ်။]

အာကိစ္စကာရီ။ ။ကိစ္စ၌ ရှိစ္စပစ္စည်းကို “အကတ္တွာဗ္ဘ” ဟု တဗ္ဗပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်သည်၊ တိုင်းပြည်၌ သူပုန်ဘေးတို့ဖြင့် မငြိမ်မသက် ဖြစ်နေပါလျက် မိမိက အခွန်အတုတ်ကို ကောံခံဆောင်ယူမှုကို ပြုနေခြင်းသည် မပြုထိုက်သောအမှုကို ပြုရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအမှုကို “တရားနှင့်လျော်သည်” ဟု မဆိုထိုက်ရကား “အဓမ္မကာရီ” ဟု အမိပ္ပါယ် ဖွင့်သည်။ [ဓမ္မတော အပေတသ အယုတ္တသ ကရဏာသီလော (အဓမ္မကာရီ) ၊ ယော ဝါ အတ္တနော ဝိဇိတေ တတော တတော အနတ္ထတော တာယနေန ခတ္တိယေန ကတ္တဗ္ဗ ဓမ္မော (မိမိနိုင်ငံ၌ ထိုထိုစီးပွားမဲ့မှ စောင့်ရှောက်သောခတ္တိယသည် ပြုထိုက်သော အကြောင်း) မင်းကျင့်တရား ရှိ၏) ၊ တဿ အကရဏာသီလော (ထို မင်းကျင့်တရားကို ပြုလေ့မရှိ) တိ အတ္ထော၊– ဋီကာသစ်။]

ဒဿုဒိလံ။ ။သက္ကတ၌ “ ဒသဓာတ် , ယုစ်ပစ္စည်းဖြင့် စ် အနုဗန်ချေ၍ ဒဿု– ကိုက်ဖြတဲ့ ဖျက်ဆီးတတ်သော ခိုးသူ”ဟု ရှိ၏၊ ပါဠို၌ “ဒဿု”ဟု ဖြစ်၏၊ [ဒံသဓာတ်လည်း ကြံ့ကြ၏။] ဒိလဓာတ်သည် ကဋ္ဌနတ္တ (ခက်မာသည်၏အဖြစ် = ခက်မာခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ဒိလတီတိ ဒိလံ – ခက်မာသော သစ်ငုတ် (ခလုတ်) ၊ ထို သစ်ငုတ် ခလုတ်နှင့်တူသောကြောင့် ခိုးသူတို့သည် ဒိလမည်၏၊ ဒံသန္တိတိ ဒဿဝေါ၊ ဒိလံဝိယာတိ ဒိလံ၊ ဒဿဝေါ ဧဝ + ဒိလံ ဒဿုဒိလံ။

ဝဓေန။ ။ဟနဓာတ်၏ ကာရိယဖြစ်သော ဝဓသည် “ ပါဏဝဓေ ” စသည်၌ သတ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ “ အတ္တာနံ ဝဓိတ္ဝာ ဝဓိတ္ဝာ (ညှဉ်းဆဲ၍) ရောဒတိ”၌ ပုတ်ခတ် ညှဉ်းဆဲခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ထို ၂ နက်လုံးရသောကြောင့် “မာရဏ္တေန– သတ်ခြင်း” ဟုလည်း, “ ကောဋ္ဌနေန – တဲတောင် စသည်ဖြင့် ထောင်းထုခြင်း ” ဟုလည်း ၂ နက်ဖွင့်သည်။

ကောန္တနေနဝါ–ထောင်းထုခြင်းအား ဖြင့်သော်ငင်း၊ ဗန္ဓနေနာတိ, အဒ္ဒု၊ ဗန္ဓနာဒိနာ-နှောင်ဖွဲ့ခြင်း ထိပ်တုံးအစရှိသည်ဖြင့်သော်ငင်း၊ ဇာနိယာတိ-ကား၊ ဟာနိယာ – ဥစ္စာဆုံးရှုံးကြောင်း ဖြစ်သော ဒဏ်တပ်ခြင်းအား ဖြင့် သော်ငင်း၊ သတံ- တရာကို၊ ဂဏှထ–ယူကြကုန်လော့၊ သဟဿံ–ကို၊ ဂဏှထ – နှံလော့၊ ဣတိ ဧဝံ–ဤသို့၊ ပဝတ္တိ ဘဒန္တော – ဖြစ်စေအပ်သော ဒဏ်တပ်ခြင်းအား ဖြင့် သော်ငင်း၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဂရဟာယာတိ-ကား၊ ပဗ္ဗသိခ မုဏ္ဍကရဏ်-၅ခုသော ဥုးစွန်းရှိအောင် ခေါင်းတုံးမှုကို ပြုခြင်းငင်း၊ ဂေါမယသိဉ္စနံ-နွားချေးရေကို ဥုးခေါင်းဌ် သွန်းလောင်းခြင်းငင်း၊ ဂိဝါယ - လည်ပင်းဌ်၊ ကုဒဏ္ဍက

× × × × × × ×

အဒ္ဒု၊ ဗန္ဓနာဒိနာ။ ။အဒ– ဘက္ခဏောတ်, သဏ္ဌတဌ် အဒိတ်-ကူပစ္စည်းဖြင့် အဒ္ဒု။ ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိဌ် အဒ္ဒု၊ ဟု ရှိ၏၊ ကူ ပစ္စည်းကို ရဿ ပြုထားသည် ဟု ကြံပါ၊ အဒတိ ဘက္ခတိ အနုဘဝတိ ဒုက္ခံ ထွေ ဧတေနဝါတိ အဒ္ဒု–ဒုက္ခကို ခံစားသောအား ဖြင့် ခံစားရာ ခံစားကြောင်း၊ ဗန္ဓိယတေ အနေနာတိ ဗန္ဓနံ–နှောင်ဖွဲ့ကြောင်း။

ဋီကာသစ်။ ။အဒ္ဒုနာမ ဒါရုက္ခန္ဓေန ကတော ဗန္ဓနောပကရဏာဝိသေသော–နှောင်ဖွဲ့ကြောင်း အဆောက်အဥုး အထူး (ထိပ်တုံး)၊ တေန + ဗန္ဓနံ အဒ္ဒုဗန္ဓနံ – ထိပ်တုံးဖြင့် နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၊ "တေန"ဟု ဆိုသော်လည်း သဏ္ဌတဌ် ဇုတ္တိလိန် "အဒ္ဒု။"ဟု ရှိသည်၊ ["အဒ္ဒု။စ + သာ + ဗန္ဓိနဋ္ဌ အဒ္ဒုဗန္ဓနံ – နှောင်ဖွဲ့ကြောင်း ထိပ်တုံး"ဟု ကမ္မ ဓာရည်းလည်း ဖြစ်သင့်၏၊] အာဒိဖြင့် ရဇ္ဇုဗန္ဓန (ကြိုး အနှောင်အဖွဲ့) သင်္ခလိကဗန္ဓန (သံခြေကျဉ်း အနှောင်အဖွဲ့) ဃရဗန္ဓန (အချုပ်ထောင် အနှောင်အဖွဲ့) စသည်ကိုယူပါ။

ဇာနိယာ။ ။ကိယာဒိ ဇာဓဲာတ်သည် ဆွေးမြေ့ ဆုံးရှုံးခြင်းအနက်ကိုဟောသကဲ့သို့ ဘူဝါဒိ ဟာဓာတ်လည်း ဆုတ်ယုတ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဟာနိယာ" ဟု ပရိယာယ်ဖွင့်သည်၊ တိ ပစ္စည်းကို နိပြု၊ ဋီကာသစ်၌ "ဟာကို ဇာပြု"ဟု ဆိုလေ၏၊ ဇာဓဲာတ်လည်းရှိသောကြောင့် ထို ဋီကာစကားကို စဉ်းစားပါ၊ ဇိနာတိ ဇေတာယာတိ ဇာနိ, ဇဟာတိ ဇေတာယာတိ ဟာနိ–ဆုံးရှုံးကြောင်းဖြစ်သော ဒဏ်တပ်မှု။

ဂရဟာယ။ ။ ဂရဟတိ ဇေတာယာတိ ဂရဟာ – ကဲ့ရဲ့ ရွဲတ်ချကြောင်းဖြစ်သော (ကဲ့ရဲ့စရာကောင်းသော) အမှုအရာကို " ဂရဟာ " ဟု ယူပါ၊ ဥုးစွန်းဖုတ် ၅ ခုမျှကို ချန်၍ ခေါင်းတုံးရိတ်ခြင်း ဟူသော ပဗ္ဗသိခမုဏ္ဍကရဏ , ဥုးခေါင်းဌ် နွားချေးရေကို လောင်းခြင်းဟူသော ဂေါမယသိဉ္စန, " တောက် " ဟု ခေါ်အပ်သော ဒုတ်အတိုကို လည်ပင်းဌ် ဆွဲထားခြင်းဟူသော ကုဒဏ္ဍက ဗန္ဓနတို့ကို " ဂရဟာ " ဟု ခေါ်သည်၊ [၄ တောင်မပြည့်သော ဒုတ်အတိုကလေးကို " ကုဒဏ္ဍက " ဟု ခေါ်၏၊ ခုဒ္ဒကော+ ဒဏ္ဍကော ကုဒဏ္ဍကော။] အာဒိဖြင့် သင်ဓုန်းဖြင့် ခေါင်းတုံးရိတ်ပြီးနော် ပြာအထုပ်ဖြင့် ပုတ်ခတ်ခြင်း စသည်ကို ယူပါ။

ဋီကာသစ်။ ။ ယထာ ဟိ ခေတ္တေ ခိလံ (လယ်ဌ် သစ်ငုတ်သည်) ကသနာဒိနံ သုခပ္ပဝတ္တိံ (ထွန်ခြင်း စသည်တို့၏ ချမ်းသာစွာဖြစ်ခြင်းကိုငင်း) မူလသန္တာနေန သဿ ပရိဝုဒ္ဓိံ စ (ကောက်ပင်အမြစ်တို့၏ အဆက်အသွယ်အား ဖြင့် ကောက်ပင်တို့၏ ကြီးပွား ခြင်းကိုငင်း) ဝိဗန္ဓတိ၊ ဧဝံ ဒဿဝေါပိ (သူပုန်တို့သည်လည်း) ရဇ္ဇေ ရာဇာဏာယ သုခ

ဗန္ဓနံ–တောက်ကို ဖွဲ့ချည်ခြင်းငှင်း၊ ဇုတိ ဧဝမာဒိနိ– ဤသို့ အစရှိသည်တို့ကို၊ ကတွာ, ဂရဟပါပနေန – ကဲ့ရဲ့ဘွယ်သို့ ရောက်စေခြင်းအားဖြင့် သော်ငှင်း၊ ပဗ္ဗာဇနာယတိ–ကား၊ ရဋ္ဌတော–တိုင်းပြည်မှ၊ နိဟရဏေန - နှင်ထုတ်ခြင်းအားဖြင့်သော်ငှင်း။

သမ္ဟဟနိဿာမိတိ-ကား၊ သမ္မာ-ကောင်းသော၊ ဝါ-သင့်သော၊ ဟေတုနာ-အကြောင်းဖြင့်၊ နယေန – နည်းလမ်းကျသော၊ ကာရဏေန- အကြောင်းဖြင့်၊ ဥဟနိဿာမိ-ပယ်နှုတ်အံ့၊ ဟတာဝဿသကာတိ-ကား၊ မတာဝဿသကာ-သေပြီးသူတို့မှ ကြွင်းကျန်သူတို့သည်၊ (“ဘဝိဿန္တိ ”ဠ်စပ်၊) ဥဿာဟေန္တိတိ-

× × × × × × ×

ပ္ပဝတ္တိ (တိုင်းပြည်ဝယ်မင်းအာဏာ၏လွယ်ကူစွာဖြစ်ခြင်းကိုငှင်း) မူလဝိရုဠှိယာဇနပဒ ပရိဝုဋ္ဌိ စ (အခြေခံ၏စည်ပင်ခြင်းငှါဇနပုဒ်၏တိုးပွားခြင်းကိုငှင်း) ဝိဗန္ဓတိတိ၊ ယခုခေတ် သူပုန်များလည်း အုပ်ချုပ်သောမင်း၏ အာဏာကို လွယ်ကူစွာ မပြန့်နှံ့အောင်ငှင်း, တိုင်းပြည်၌ စီးပွားရေး ညှိုးဖျင်းအောင်ငှင်း ပြုကြသည်။

သမ္ဟဟနိဿာမိ။ ။သံ + ဥ + ဟနဓာတ်၊ သံ ဥပသာရသည် “သမ္မာ” အနက် ဟောတည်း၊ ထို “သမ္မာ” အရ “ အကောင်း ” ဟူသည် “ကောင်းသောအကြောင်းတည်း”ဟု သိစေလို၍ “ဟေတုနာ” ဟု အဘိဓေယျဖွင့်သည်၊ [ဋီကာသစ်၌ သမ္မာနှင့် ဟေတုနာကို “ ပရိယာယဝစန ” ဟု ဖွင့်၏၊ စဉ်းစားပါ။] ထို သမ္မာ + ဟေတုနာကို “နယေန+ကာရဏေန”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ “နည်းလမ်းကျသောအကြောင်း” ဟူသည် ဓမ္မသတ်ဥပဒေသနှင့် ညီသောအကြောင်းတည်း၊ သတ်ဘို့ရန်သင့်သော ဥပဒေ, ထောင်းထုဘို့ရန်သင့်သော ဥပဒေ, ချုပ်နှောင်ဘို့ရန်သင့်သော ဥပဒေရှိ၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဥပဒေနည်းလမ်းအတိုင်း ပယ်နှုတ်ခြင်းကို “ သမ္မာ+ဥဟန”ဟု ဆိုသည်။

ဥဟနိဿာမိ။ ။ဥ ဥပသာရသည် သက္ကတ၌ “ဥတ်” ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိ၌ (တ) ဗျည်းပျောက်သောကြောင့် နောက်၌ ဒွေဘော်လာဘို့ရန် အက္ခရာရှိလျှင် ဒွေဘော်လာစေ၏၊ ဥဒ္ဓမ်ံ, ဥဿဟတော, ဥဿာဟော, စသည်တည်း၊ နောက်၌ ဒွေဘော်လာဘို့ရန် အက္ခရာမရှိလျှင် ဒီဃပြုရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဥ၊”ဟု ဒီဃပြုရသည်။ [နောက်၌ သရရှိလျှင်ကား “ ဥဒယော ” စသည်ဖြင့် ဒ အက္ခရာလာရ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း- ဥတ်မှ, (တ) ဗျည်းသည် သန္ဓိစပ်သောအခါ (ဒ) ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။] ဥဟနိဿာဓိတိ ဥဒ္ဓရိဿာမိ အပနေဿာမိ–ပယ်ရှားအံ့၊–ဋီကာ။

ဟတာဝဿသကာ။ ။ရှေ့၌ ဝဓေနကို “မာရဏေန” ဟု ဖွင့်ခဲ့၏၊ ထို “မာရဏာ” အရ “ ဟတ - သတ်အပ်ပြီးသူ ” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ “သတ်အပ်ပြီးသူ” ဖြစ်လျှင် “ မတ – သေပြီးသူ ” ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “မတာဝဿသ”ကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဟုမှတ်ပါ၊ ဟတေဟိ- သတ်အပ်ပြီးသူတို့မှ + အဝဿသကာ, ဟတာဝဿသကာ–တို့၊ မတေဟိ–သေပြီးသူတို့မှ+ အဝဿသကာ မတာဝဿသကာ။

ဥဿာဟေန္တိတိ။ ။ပါဠိတော်၌“ယေ ဘောတော ရညော ဇနပဒေ ဥဿာဟေန္တိ ကသိဂေါရက္ခေ ” ဟု အာဓာရ ၂ ချက် ဖွဲ့ရ၏၊ ထိုတွင် ဇနပဒေသည် သာမည အာဓာရ, ကသိဂေါရက္ခေကား ဝိသေသာဓာရတည်း၊ ထို ၂ ပုဒ်လုံးပင် “ဥဿာဟေ

-ကား၊ ဥဿာဟံ–အားထုတ်မှုကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကုန်၏၊ အနုပ္ပဒေတူတိ-ကား၊ ဒိန္နေ - ပေးအပ်ပြီးသော မျိုးစေ့ , ထမင်းသည်၊ အပ္ပဟောန္တေ - မလောက်လသော်၊ ပုန-တဖန်(နောက်ထပ်)၊ အညမ္မိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဗီဇဉ္စ-မျိုးစေ့ကိုလည်း၊ ဘတ္တဉ္စ- ထမင်းကိုလည်း၊ ကသိ ဥပကရဏဘဏ္ဍဉ္စ - လယ်လုပ်ခြင်း၏ အဆောက်အဦးဖြစ်သော ဘဏ္ဍာကိုလည်း၊ သမ္ဗံ–အလုံးစုံကို၊ ဒေတု- ပေးပါလော၊ ဣတိအတ္ထော- နက်။

ပါဘတံ အနုပ္ပဒေတူတိ-ကား၊ သက္ခိ -သက်သေကို၊ အကတ္ဝာ-မပြုမူ၍လည်း၊ ပဏ္ဏေ-စာလွှာ၌၊ အနာရောပေတ္ဝာ-မတင်မူ၍လည်း၊ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝဿေန- အရင်းကို ဖြတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ပြန်၍ မတောင်းတော့ဘဲ၊) ဘဏ္ဍမူလံ-ဘဏ္ဍာ၏ အရင်းအနှီးကို၊ ဝါ- အရင်းအနှီးဖြစ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ဒေတု- ပေးပါလော၊

× × × × × × ×

နှိ''၌ စပ်ရ၏၊ ဥပုဗ္ဗ+သဟာဓာတ်, ဏ ပစ္စည်းဖြင့် ''ဥဿာဟော-အားထုတ်ခြင်း''ဟု ရှေးဥုးစွာ နာမ်ပုဒ်ဖြစ်စေပြီးမှ ကရောတိအနက်၌ မောဂ္ဂလ္လာန် ဓါဒိကဏ္ဍ, ၁၅ သုတ်ဖြင့် ''ဥဿာဟ်'' ဟူသော ဒုတိယန္တနောင် ဇ္ဈ ပစ္စည်းသက်, ပြေလျှင် ''ဥဿာဟေနှိ''ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် '' ဥဿာဟံ ကရောန္တိ '' ဟု ဖွင့်ခြင်းသည် နာမဓာတ်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်းဟု မှတ်ပါ၊ ''ဥဿဟိ်သု''ဟု ရှိရာ၌လည်း ''ဥဿာဟယိ်သု''ဟု (ကို အာယပြုလျက်) ရှိသင့်သည်၊ [''ဥဿာဟကိုပြုခြင်း ''ဟူသည် ရှေးကပင် ထို ကသိဝေါရဏ်၌၌ အလေ့အလာရပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဗီဇဘတ္တကို ပေးရာအခါဝယ် ထို ကသိဝေါရဏ်၌ အမှု၌ ဥဿာဟကိုပြုကြခြင်း ဖြစ်သည်။] စာအုပ်တို့၌ '' ဥဿဟန္တိ ''ဟု တွေ့ရ၏၊ ထို အတိုင်းမှန်လျှင် ဥဿဟန္တိအတွက် ကံပုဒ်ရှိရလိမ့်မည်၊ ပါဠိတော်၌ ကံပုဒ်မရှိပါ။

အနုပ္ပဒေတူ။ ။အနုကို ''ပုန''ဟု ဖွင့်၏၊ ဋီကာ၌''အနုအနု–ထပ်၍ထပ်၍''ဟု ဖွင့်၏၊ '' နောက်ထပ်ပေးပါ'' ဟု ဆိုသဖြင့် '' ပဌမ ပေးအပ်ပြီးသော ဗီဇဘတ္တ၏ မလောက်လျှင်''ဟု အဓိပ္ပါယ်ကျရောက်သောကြောင့် အတ္ထာပန္နနည်းအားဖြင့် ''ဒိန္နေ အပ္ပဟောန္တေ''ဟု ထည့်၍ဖွင့်သည်၊ ''အညမ္မိ၊ပေ၊ သမ္ဗံ''ကား ပဒေတု၌ ပ အတွက် အဖွင့်တည်း၊ ဗီဇ,ဘတ္တ,ကသိဥပကရဏအားလုံးကို''ပ-အပြားအားဖြင့်''ဟု ဆိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ပါဠိတော်၌ ဗီဇနှင့် ဘတ္တ ၂ မျိုးသာလာသော်လည်း ကသိဝေါရဏ်၌ ၅ မျိုးတွင် ကသိနှင့်စပ်သော အရင်းအနှီးကိုလည်း ပေးသင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ''ကသိဥပကရဏဘဏ္ဍဉ္စ'' ထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ ဗီဇဘတ္တကိုသာ ဆိုခြင်းကို နိဒဿနနည်းဟု မှတ်ပါ၊ [ကသိ ဥပကရဏဘဏ္ဍံ (လယ်လုပ်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော ဘဏ္ဍာဟူသည်) ဖါလ (ထယ်သွား)ပါဇန (နွှင်တံ) ယုဂနင်္ဂလာဒိ၊ ဇူမိနာပါဠိယံ ဗီဇဘတ္တမေဝ နိဒဿနဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဒဿေတိ၊–ဋီကာသစ်။]

သက္ခိ်၊ပေ၊မူလစ္ဆေဇ္ဇဝဿေန။ ။အရင်းအနှီးထုတ်ပေးရာ၌ ပြန်၍ ယူလိုသူတို့မှာ သက်သေလည်း ထားရ၏၊ စာချုပ်လည်း ချုပ်ရ၏၊ ဤနေရာ၌ကား ပြန်၍တောင်းယူမည် မဟုတ်သောကြောင့် ထိုအမှုကို မပြုရတော့၊ ထို့ကြောင့်''သက္ခိ်၊ပေ၊မူလစ္ဆေဇ္ဇဝဿေန''ဟု ဝိသေသနပြုသည်။

ဣတိအတ္ထော-နက်၊ ဟိ-မှန်၏၊ ဘဂ္ဂာမူလဿ-အရင်းအနှီးဖြစ်သော ဘဂ္ဂါ၏၊ ပါဘတန္တိနာမံ-ပါဘတံဟူသော အမည်သည်၊ (ဟောတိ-၏၊) ယထာဟ-အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ အပ္ပကေနာပိ မေဓာဝီ၊ပေ၊အဏုံ အဂ္ဂိံ ဝ သန္ဓမန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

ဂါထာနက်။ ။မေဓာဝိ – မီးမွေးမှုတွင် ကျွမ်းကျင်သောပညာ ရှိသည်၊ အဏုံ-အနည်းငယ်သော၊ အဂ္ဂိံ-မီးကို၊ သန္ဓမံ သန္ဓမန္တော - ကောင်းစွာမှုတ်လျက်၊ (မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ-မီးအစုကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ ဇ္ဈဝ-ထင်ရှားစေသကဲ့သို့၊ ဝါ-ဖြစ်စေသကဲ့သို့၊ တထာ - ထို့အတူ၊) ဝိစက္ခဏော-ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုတွင် ကျွမ်းကျင်သော၊ မေဓာဝီ – ပညာရှိသည်၊ အပ္ပကေနပိ – အနည်းငယ်လည်းဖြစ်သော၊ ပါဘတေန- အရင်းအနှီးဖြင့်၊ အတ္တာနံ-မိမိကိုယ်ကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ–ဥစ္စာခြံရံ, အတန်တန်ဖြင့်, ဖန်ဖန်တီးစေ, တည်တံ့ခိုင်စေ၏။

ဘတ္တဝေတနန္တိ– ကား၊ ဒေဝသိကဘတ္တဗ္ဗော – နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း ပေးအပ်သော နေ့စာထမင်းကိုဎင်း၊ မာသိကာဒိပရိဗ္ဗယဉ္စ-လတိုင်လတိုင်းပေးအပ်သော လစာရိက္ခာ အစရှိသော ရိက္ခာကိုဎင်း၊ တဿတဿ– ထိုထို ယောက်ျားအား၊

× × × × × × ×

ပါဘတံ။ ။ပါဘတသဒ္ဒါသည် လက်ဆောင်(တံစိုး)အနက်ကိုဎင်း, "မူလံတု ပါဘတံ ဘဝေ"ဟူသော(၄၇၁)အဘိဓာန်နှင့် အညီ အရင်းအနှီးဥစ္စာအနက်ကိုဎင်း ဟောခြင်း၊ ဤနေရာ၌ မူလအနက်ကို ယူစေလိုခြင်း "ဘဂ္ဂာမူလံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ပဌမမေဝ– အတိုးအပွားမရမီ ရှေးဥစ္စာသာလျှင် + အာဘတံ – ဆောင်ယူအပ်သော ဥစ္စာတည်း၊ ပါဘတံ–ရှေးဥစ္စာ ဆောင်ယူအပ်သော အရင်းအနှီးဥစ္စာ။

ဂါထာ။ ။ဤသာဓကဂါထာသည် ကေနိပါတ်, စူဠသေဋ္ဌိဇာတ်၌လာသော ဂါထာတည်း၊ ထိုအဋ္ဌကထာ၌ "ပါဘတေနာတိ ဘဂ္ဂာမူလေန(အရင်းအနှီးဖြစ်သော ဘဂ္ဂာဖြင့်)၊ ဝိစက္ခဏောတိ ဝေါဟာရကုသလော(ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု၌ကျွမ်းကျင်သော)၊ သမုဋ္ဌာပေတိ အတ္တာနန္တိ မဟန္တံ ဓနရာ္ဇ ယသရာ္ဇ ဥပ္ပါဒေတွာ တတ္ထ(ထို ဥစ္စာအခြံအရံ အကျော်အစော၌)အတ္တာနံ သဏ္ဌာပေတိ ၊ပေ၊ ယထာ ပဏ္ဍိတော ပုရိသော ပရိတ္တကံ အဂ္ဂိံ အနုက္ကမေန ဂေါမယစုဏ္ဏာဒီနိ ပက္ခိပိတွာ မုခဝါတေန ဓမန္တော သမုဋ္ဌာပေတိ ဝမ္မေတိ, မဟန္တံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ကရောတိ" စသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ ဤဝတ္ထုကို အကြောင်းပြု၍ "ကြက်သေတခု, အရင်းပြု, လေးလတွင်းဝယ်, နှစ်သိန်းကြွယ်"ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

ဘတ္တဝေတနံ။ ။ဘတ္တံကို "ဒေဝသိကဘတ္တဗ္ဗော"ဟုဎင်း, ဝေတနံကို "မာသိကာဒိ ပရိဗ္ဗယဉ္စ"ဟုဎင်း ဖွင့်၏၊ [ဂတိအနက်ဟော ဘဇဓာတ် တနှန်ပစ္စည်း, ဘဇကို ဝိပြု, ဤကို ဝေဒီပြု၍ "ဝေတနံ" ဟု ထောမနိဓိဆို၏၊ ဝိဓာတ်လည်း ကြိုကြ၏၊ ဘဇတိ ဂစ္ဆတိ-အလုပ်သမား၏လက်သို့ ရောက်တတ်၏၊ ဤတိ ဝေတနံ(နေ့ခ, လခတည်း၊)] လတိုင်းလတိုင်း တလအတွက် လစာကို "မာသိက ပရိဗ္ဗယ"ဟု ခေါ်၏၊ ဒိဝဋ္ဌေ

ကုလကမ္မသူရဘာဝါနုရူပေန - အမျိုးအားလျော်စွာ, အလုပ်အားလျော်စွာ, ရဲရင့်သူ၏ အဖြစ်အား လျော်စွာဖြင့်၊ ဌာနန္တရဂါမနိဂမာဒီဒါနေန – ရာထူး ဌာနန္တရ, ရွာ, နိဂုံး အစရှိသည်ကို ပေးခြင်းနှင့်၊ သဒ္ဒိ -တက္ခ၊ ဒေတု–ပေးပါ လော၊ ဣတိအတ္ထော – နက်၊ သကမ္မပသုတာတိ- ကား၊ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒီသု– လယ်လုပ်ခြင်း, ကုန်သွယ်ခြင်း အစရှိကုန်သော၊ သကေသု - မိမိဥစ္စာဖြစ်ကုန် သော၊ ကမ္မေသု- အလုပ်တို့၌၊ ဥယျုတ္တော–အားထုတ်ကြကုန်သည်၊ ဗျာဝဋော– ကြောင့်ကြစိုက်ကြကုန်သည်၊(ဟုတ္တွာ-၍၊ “ နဝိဟေဋ္ဌေဿန္တိ – မညှဉ်းဆဲပါ ကုန်လတံ့ ”၌စပ်၊) [ပသုတာ-၌ သုဓာတ်၏ အားထုတ်ခြင်းအနက်ကို ပြလို၍ “ ဥယျုတ္တာ ဗျာဝဋာ ”ဟု ဖွင့်သည်။] ရာသိကောတိ-ကား၊ ဓနဉ္ဉာနံ–ဥစ္စာ စပါးတို့၏၊ ရာသိကော – အစုကိုပြုတတ်သည်၊ (“ ဘဝိဿတိ ”၌စပ်)၊.... ခေမဋ္ဌိတာ့တိ – ကား၊ ခေမေန – ဘေးတို့၏ ကုန်ရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (ဘာဝ ပဓာန, ဘာဝလောပကြီ၊) ဋ္ဌိတာ–တည်ကုန်သည်၊ အဘယာ -- ဘေးမရှိကုန်

× × × × × × ×

ဒိဝသေကဲ့သို့ “ မာသေ မာသေ ” ဟူသော ဝိစ္ဆာအနက်၌ ကိုကပစ္စည်းသက်၊ ဋီကာ သစ်၌ “မာသေ မာသေ+ဒါတမ္ဗံ မာသိကံ”ဟု ပြု၏၊“အာဒိသဒ္ဒေန အနုပေါသထိကာ ဒိနိ (ဥပုသ်နေ့တိုင်း ပေးအပ်သောရိက္ခာအစရှိသည်တို့ကို) သင်္ဂဟာတိ”ဟု ဆို၏။

ကုလ ၊ပေ ၊ နုရူပေန ။ ။ဌာန်၏နောက်၌ရှိသော အနုရူပပုဒ်ကို ရှေ့ပုဒ်တိုင်း၌ ထည့်စေ၍ “ ကုလာနုရူပေန-ဇာတုသောကို အမျိုးစသော ထင်ရှားသော အမျိုးအား လျော်သဖြင့်၊ ကမ္မာနုရူပေန-အလုပ်အားလျော်သဖြင့်၊ သူရဘာဝါနုရူပေန-(စစ်တိုက်မှု စသည်ဝယ်) ရဲရင့်သူ၏အဖြစ်အား လျော်သဖြင့်” ဟု အနက်မှတ်ပါ။ [“ ကုလာနုရူပေန ” နောက်ဝယ် “ ကုသလာနုရူပေန- ထိုထိုကိစ္စ၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်အားလျော် သဖြင့် ” ဟုလည်း ဋီကာသစ်၌ မူကွဲရှိ၏။] ထိုသို့ လျော်ခဲ့အောင်ပေးရာ၌ အချို့အား သေနာပတိ စသော ရာထူးပေးခြင်း, အချို့အား ရွာစားဆုစသည်ကို ပေးခြင်းတည်း။

မှတ်ချက် ။ ။ဤသို့ ကုလ စသည်အားလျော်စွာ ရာထူး စသည်ကို ပေးရသော ကြောင့် ပါဠိတော်၌“ဘတ္တဝေတနံ”ကို နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောစကား ဟု မှတ်ပါ။ [ဤမိနာ ဘတ္တဝေတနံ နိဒ္ဒိဋ္ဌမတ္တန္တိ ဒဿေတိ၊–ဋီကာသစ်။]

ရာသိကော။ ။မိမိအလုပ်၌ အားထုတ်ကြသောကြောင့်၎င်း, သူပုန်စသော ဘေး မရှိသောကြောင့်၎င်း, အရှင်မင်း၏အတွက် ဓနဓညတို့၏ အစုအဝေးကို ပြုသူတွေများစွာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ [“ သကကမ္မပသုတတ္တာ အနုပဒ္ဒဝတ္တာစ ဓနဓညာနံ ရာသိကော–] ရာသိကောကို “ရာသိကာရဘူတော–အစုကို ပြုတတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သည်”ဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် “ရာသိ+ကရောတိတိ ရာသိကော (“ဇနပဒေါ”) ဟု ကြံပါ၊ “ရာသိကော–အစုသည်”ဟု ဆရာတို့ နိဿယဖွင့်ပေး၏။

ခေမဋ္ဌိတာ။ ။“ခေမေန+ဋ္ဌိတာ ခေမဋ္ဌိတာ”ဟု ပြုစေလို၍“ခေမေန ဋ္ဌိတာ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဇနပုဒ်တို့သည် ဘေးကင်းရာ၏အဖြစ်ဖြင့်+တည်ကြ၏၊“ဘေးရန် မရှိကြ” ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ခေမဋ္ဌိတာကို “ အဘယာ ” ဟု အဖြောင့် ဖွင့်သည်။ [ခေမေန

သည်၊ အကဏ္ဍကာတိ–ကား၊ စောရကဏ္ဍကရဟိတာ– ဒါးမြဲ သူပုန်ဟူသော ဆူးညောင့်ခလုတ်မှ ကင်းကုန်သည်၊ မုဒါ မောဒမာနာတိ – ကား၊ မောဒါ– တချို့လူတို့က ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်၊ မောဒမာနာ – အခြားသူတို့က ပြန်၍ ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်။ [အပြန်အလှန် ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်၊- ဟူလို။] ဝါ–တနည်း၊ အယမေဝ – မောဒါ မောဒမာနာဟူသော ဤပါဠိသည်ပင်၊ ပါဠေါ-ပါဠိတော် ပါဠိရင်းတည်း၊ အညမညံ - အချင်းချင်း၊ ပမုဒိတစိတ္တာ– ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ, ဝိဟရိဿန္တိ - ၌စပ်၊) ဣတိ (အယံ)–ဤသည်ကား၊ အဓိပ္ပါယော–ပုရောဟိတ်၏ အလိုတည်း။

အပါရုတဃရာတိ- ကား၊ စောရာနံ - သူပုန်တို့၏၊ အဘာဝေန – မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဒွါရာနိ - တံခါးတို့ကို၊ အသံဝရိတ္တာ- မပိတ်မူ၍၊ ဝိဝဋဒွါရာ-ဖွင့်အပ်သော တံခါးရှိကြကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ–၍၊ ဝိဟရိဿန္တိ- ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ဧဘဒဝေါစာတိ–ကား၊ ဇနပဒဿ- ဇနပုဒ်၏၊ သမ္မာကာရေန-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဇာဒ္ဓဖိတဘာဝံ– ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်, စည်ပင်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဉတ္တာ–သိ၍၊ တေံ–ဤစကားကို၊ (ဣစ္ဆာမဟံ ဗြဟ္မဏ မဟာယညံ ယဇိတုံ-စသော စကားကို၊) အဝေါစ–ပြောဆိုပြီ။

× × × × × × ×

ဥတာတိ အနုပဒဝေန (ဘေးဥပါဒ် မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်) ပဝတ္တာ (ဖြစ်ကြကုန်သည်)၊ တေနာဟ အဘယာတိ၊ ကုတောစိပိ ဘယရဟိတာတိ အတ္ထော (မည်သည့် အကြောင်းကြောင့်မှလည်း ဘေးမရှိကြ၊–ဟူလို၊) –ဋီကာသစ်။]

မုဒါ မောဒမာနာ။ ။လူတချို့က ဝမ်းမြောက်သည်ကို "မုဒါ" ဟု ဆို၍,ထိုသူတို့ကဲ့သို့ အခြားသူတို့ကလည်း ပြန်၍ ဝမ်းမြောက်သည်ကို "မောဒမာနာ" ဟု ဆိုသည်၊ ဆိုလိုရင်းမှာ – " အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကြသည် " ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် "အညမညံ ပမုဒိတစိတ္တာ" ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက် ဖွင့်သည်။ [မောဒန္တိတိ မုဒါ (မောဒါ)၊ မုဒါဠ် အပစ္စည်း၊ မောဒါဠ် ဏာပစ္စည်းဟု ကြံပါ။]

ဋီကာသစ်။ ။ဋီကာသစ်၌ "မောဒါယ မောဒမာနာ– ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည် " ဟု တနည်းဖွင့်သေး၏၊ မုဒခာတ်၏ ရောနှောခြင်း သံသန္ဒန အနက်ကို တားမြစ်လို၍ " မောဒါဟု ဝိသေသနပြုသည် "ဟု ဆိုလို၏၊ အကြံလွန်ဟန်တူသည်၊ ထို့ပြင်– အသံယောဂန္တရာတ် ဖြစ်သော်လည်း ဝုဋ္ဌိအပြုမှာ ဝဒန္တရုဂ်ါလ်၏ အလိုအတိုင်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် "မုဒါ, မောဒါ" ဟု ပါဠိ ၂ မျိုးပြသည်၊–ဟု ဆို၏၊ မိမိကား "အပစ္စည်းနှင့် ဏာပစ္စည်းကဲ့သောကြောင့် ပါဠိ ၂ မျိုး ရှိရသည်" ဟု ထင်သည်။

အပါရုတဃရာ။ ။ပ+ အာ+ ဝရာတ်, တ ပစ္စည်း၊ ဝရကို သုတ်ကြိုးဖြင့် ရုပ်ပြ၊ ပါဝရိယန္တေတိ ပါရုတာနိ-ပိတ်အပ်သော အိမ်တို့၊ န+ပါရုတာနိ အပါရုတာနိ၊ အပါရုတာနိ + ဃရာနိ ယေသံ (ဇနပဒါနံ) တိ အပါရုတဃရာ၊ ["ဇနပဒါ အပါရုတဃရာ" ဟု ပါဠိတော်၌ရှိသည်။] "ဝိဝဋဒွါရာ" ကား အဓိပ္ပါယ်ထွက်။

ခတ္တိယာမနန္ဒသော
စတုပရိက္ခာရအဖွင့်

တေန ဟိ ဘဝံ ရာဇာတိ(ဇွေ–ဦး၊ ဂုဇ္ဇတ္ထိ-ကို၊)ကိရ(ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ, ဒဿေမိ)(တနည်း)ကိရ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဗြာဟ္မဏော– သည်၊ စိန္တေသိ–ပြီ၊ (ကိံ) အယံ ရာဇာ-ဤမင်းသည်၊ မဟာဒါနံ–ကြီးစွာသော အလှူကို၊ ဒါတုံ-ငှါ၊ အတိဝိယ–အလွန်သာလျှင်၊ ဥဿာဟဇာတော-ဖြစ်သော အားထုတ်ခြင်းရှိ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် အလှူကြီးပေးဘို့ရန် အလွန် အားထုတ်ပါသော်လည်း၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ အာနုယန္တေ-အစဉ်လိုက်ကုန်သော၊ ခတ္တိယာဒယော-ခတ္တိယအစရှိသူတို့ကို၊ အနာမန္တေတွာ – မသိစေမူ၍၊ (အသိမပေးဘဲ၊) သစေ ဒဿတိ–အာကယ်၍ ပေးလှူအံ့၊(ဝံသတိ)၊ အဿ–ထို မင်း၏ အလှူ၌၊ တေ-ထိုခတ္တိယအစရှိသူတို့သည်၊ အတ္တမနာ–မိမိစိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဝါ–နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်၊ နဘဝိဿန္တိ-မဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုလသော်၊ ဒါနေ–အလှူ၌၊ တေ–ထိုခတ္တိယ အစရှိသူတို့သည်၊ အတ္တမနာ–ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–ကုန်၏၊ တထာ–ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကရိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ (စိန္တေသိ)၊ တသ္မာ–ထိုသို့ အကြံဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေန ဟိ ဘဝန္တံ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ- သံဃော်ဥုံးတင်ပြီ။

တတ္ထ – ထို တေန ဟိ ဘဝံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ နေဂမာတိ–ကား၊ နိဂမဝါသိနော-နိဂုံးဌ နေကုန်သော၊ ဇာနပဒါတိ-ကား၊ ဇနပဒဝါသိနော-ဇနပုဒ်ဌ နေကုန်သော၊(ယေ ခတ္တိယာ–စသည်၌စပ်၊) အာမန္တယတန္တိ- ကား၊ အာမန္တေတု – သိစေပါလော၊ ဇာနာပေတု– သိစေပါလော၊ (အသိပေးပါလော၊) ယံ မမ အဿာတိ – ကား၊ တုမှာကံ - သင်တို့၏၊ ယံ အနုဇာနနံ–ယင်း ခွင့်ပြုခြင်းသည်၊ မမ – ငါ၏၊ ဒိယရတ္တံ – ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး၊

× × × × × × ×

အာနုယန္တာ ။ ။ တသ္မိံ တသ္မိံ ကိစ္စေ အနုယန္တိ အနုဝတ္တန္တိ (အစဉ်လိုက်ကြကုန်၏၊)ဣတိ အနုယန္တာ၊ အနုယန္တာဝေ (သွတ္ထဉ် ဏာပစ္စည်းသက်၍) အာနုယန္တာ၊ ဥပမာ–အနုဘာဝေါပုဒ်ဌ ဏာပစ္စည်းသက်၍ အာနုဘာဝေါ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊ ဤသို့ ဋီကာဆရာတို့ လက်ထက်၌ “ အာနုယန္တာ ” ဟု ဝုဒ္ဓိရှိသော်လည်း တချို့ ရှေးရိုက်စာအုပ်များ၌ ဝုဒ္ဓိမပါဘဲ“အနုယန္တာ”ဟုသာရှိသည်။ [“အာနုယုတ္တာ”ဟု ပါဠိတမျိုးရှိသေး၏၊“တသ္မိံ တသ္မိံ ကိစ္စေ အနုယုဉ္ဇန္တိ - အားထုတ်ကြကုန်၏၊ ဣတိ အနုယုတ္တာ၊ အနုယုတ္တာ ယေဝ အာနုယုတ္တာ”ဟု ဖြေပါ။]

အာမန္တယတံ ။ ။ အာပုဗ္ဗ မန္တ ဓာတ်သည် အချို့နေရာ၌ ခေါ်ခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ အချို့နေရာ၌ သိစေခြင်း (အသိပေးခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ သိစေခြင်း အနက်ဟောတည်းဟုဆင်း, တံသည် ပဒ္ဓမီ တံဝိဘတ်တည်းဟုဆင်း သိစေလို၍ “အာမန္တေတု ဇာနာပေတု”ဟု ဖွင့်သည်။

ဟိတာယ–စီးပွားအလို့ငှါ၊ သုခါယ– ချမ်းသာခြင်းငှါ၊ ဘဝေယျ– ဖြစ်ရာ၏၊ အမစ္စာတိ – ကား၊ ဝိယသဟာယကာ - ချစ်အပ်သော သဟာယ်ချင်းတို့သည်၊ (သန္တိ-၌စပ်၊) ပါရိသဇ္ဇာတိ- ကား၊ သေသာ–ခတ္တိယ အမစ္စတို့မှ ကြွင်းကုန်သော၊ အာဏာတ္တိကာရကာ-စေခိုင်းခြင်းကို ပြုလုပ်တတ်သူတို့သည်၊ (ဟောန္တိ-၌စပ်၊) ယဇတံ ဘဝံ ရာဇာတိ- ကား၊ ဘဝံ- အရှင် မင်းမြတ်သည်၊ ယဇတု– ပူဇော်ပါလော၊ ကိရ - ခဲ့၊ တေ –ထို ခတ္တိယ အစရှိသူတို့သည်၊ အယံ ရာဇာ– ဤမင်းသည်၊ အဟံ-ငါသည်၊ ဣဿရော- အစိုးရသူတည်း၊ ဇာတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပသယ္ဟ– လွှမ်းမိုး၍၊ [အသိမပေးလျှင် လွှမ်းမိုးရာ ရောက်သည်။] ဒါနံ-ကို၊ အဒတ္တွာ–မပေးမူ၍၊ အမ္ဟေ–ငါတို့ကို၊ အာမန္တေသိ–သိစေပြီ၊(အသိပေးပြီ၊) အဟော - အံ့သြဘွယ်ပါတကား၊ အနေန - ဤမင်းသည်၊ သုဒ္ဓ - ကောင်းစွာ၊ ကတံ-ပြုအပ်ပါပေပြီ၊ ဇာတိ-သို့၊ အတ္တာမနာ,(ဟုတ္တွာ)၊ ဧဝံ-သို့၊(ဤသို့ ယဇတံ ဘဝံရာဇာဟူ၍၊)အာဟံသု–သံတော်ဥဉ်း တင်ကြကုန်ပြီ၊ ပန– ဗျတိရိတ်ကား၊ အဿ–ထိုမင်း၏၊(ယညဌာနံ၌စပ်၊)အနာမန္တိတေ-မသိစေအပ်သော်၊(အသိမပေးအပ်သော်၊)ယညဌာနံ–ယဇ်ပူဇော်ရာ အရပ်ကို၊ ဒဿနာယပိ–ကြည့်ရှုခြင်းငှါသော်မှလည်း၊ နအာဂစ္ဆယျုံ–မလာကုန်ရာ။

ယညကာလော မဟာရာဇာတိ – ဟူသောစကားကို၊ (ဝဒန္တိ၌စပ်၊) ဟိ (ယသ္မာ) - ကြောင့်၊ ဒေယျဓမ္မသ္မိံ - ပေးလှူထိုက်သောသဘော ရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထုသည်၊ အသတိ-မရှိသော်၎င်း၊ မဟလ္လကကာလေစ-ကြီးရင့်သူ၏ အခါ၌သော်၎င်း၊ (ကြီးရင့်ရာ အခါ၌သော်၎င်း၊) ဝေရူပံ – ဤသို့ သဘောရှိသော၊

× × × × × × ×

အမစ္စာ။ ။သတ္တတ္ထ အမာတျသည် ပါဠိ၌“အမစ္စ”ဟု ဖြစ်၏၊“အမာ-မင်းနှင့် အတူ+ဝသတိ-နေတတ်၏၊ ဤတို့ အမာတျော”ဟု ထောမနာမိန့် ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ဝသတိ အနက်၌ တျပစ္စည်း၊ တျကို စပြု, ဒွေဘော်လာလျှင် “အမစ္စ”ဟု ဖြစ်၏၊ “မင်းနှင့် အတူနေ”ဟူသည် ထိုထို ကိစ္စ၌ အတူတကွ ဖြစ်ကြသူများတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပိယသဟာယကာ”ဟု ဖွင့်သည်၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ကိစ္စေ သဟ အယန္တိ ပဝတ္တန္တိတိ သဟာယကာ။

ပါရိသဇ္ဇာ။ ။ပရိသာနောင် ဘဝအနက်၌ ကျသက်၍ (ဒ) လာလျှင်“ပရိသဒျ”ဟု ဖြစ်၏၊ ဒျကို ဇပြု, ဒွေဘော်လာ၍“ပါရိသဇ္ဇ”ဖြစ်သည်ဟု ကြံကြ၏၊ ပရိသတိ-ပရိသတ်၌+ဘဝါ- ဖြစ်သူတို့တည်း၊ ပါရိသဇ္ဇာ - တို့၊ ပြအပ်ခဲ့သော ခတ္တိယ အမစ္စတို့မှ တပါးသော စေခိုင်းသမျှကိုပြုရသော အခြားလူများကို “ပါရိသဇ္ဇ”ဟု ဆိုသည်။ [သတ္တတ္ထ၌“ပရိတော-ပတ်ဝန်းကျင်၌+သီဒတိ ဂစ္ဆတိ-သွားတတ်၏၊ဝါ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဤတို့ ပရိသဒေါ”ဟု ပြု၍ နောက်လိုက် ငယ်သားဟူသော အနက်ကို ပြု၏၊“ပရိသဒေ+ဘဝါ”ဟုပြုလျှင်“ပါရိသဇ္ဇာ”ဟု ဖြစ်၍ နောက်လိုက်ငယ်သား၌ ပါဝင်သော စေခိုင်းမှုကို ပြုရသော အာဏာတ္တိကာရကများကို ရသောကြောင့် သာ၍ ရှင်းသည်။]

(ဤမျှလောက်ကြီးကျယ်သော၊)ဒါနံ-ကို၊ ဒါတုံ-ဌါ၊ နဿက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ တွံပန-အရှင်မင်းမြတ်သည်ကား၊ မဟာဓနောစဝ-များစွာသော ဥစ္စာရှိသည်ရှင်း၊ တရုဏောစ-နုပျိုသည်ရှင်း၊ (အသိ-ဖြစ်ပါ၏၊) ဇေတန-ဤအကြောင်း ၂ပါးကြောင့်၊ တေ-အရှင်မင်းမြတ်၏၊ ယညကာလေ-ယဇ်၏အခါပါတည်း၊ (ယဇ်ပူဇော်ချိန်ပါတည်း၊)ဣတိ-ဤသို့သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿန္တော-ပြကြကုန်လျက်၊ ဝဒန္တိ- သံတော်ဥုံးတင်ကြကုန်၏၊ အနုမတိပက္ခာတိ-ကား၊ အနုမတိယာ-ခွင့်ပြုခြင်းအား-ဖြင့်၊ပက္ခာ-မိမိဘက်သား-တို့သည်၊ အနုမတိဒါယကာ-ခွင့်ပြုခြင်းကို ပေးကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာထည့်၍ ဘဝန္တိဋ္ဌစဉ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်။

ပရိက္ခာရာ ဘဝန္တိတိ-ကား၊ ပရိဝါရာ-အခြံအရံတို့သည်၊ ဘဝန္တိ၊ ပန-ဆက်၊ ရထေ၊ပေ၊စက္ကဝိရိယောတိ ထွေ-ဟူသော ဤပါဋ်၌၊ အလင်္ကာရော-တန်ဆာကို၊ ပရိက္ခာရောတိ-ပရိက္ခာရဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ရထော-မင်္ဂဝင်ရထားသည်၊ သေတပရိက္ခာရော-စတုပါရိသုဒ္ဓိ သီလဟူသော ဖြူစင်သောတန်ဆာ ရှိ၏၊ ဈာနက္ခော-စျာန်ဟူသော ဝင်ရိုးရှိ၏၊ စက္ကဝိရိယော-ဝိရိယတည်းဟူသော စက်ဘီးရှိ၏။]

× × × × × × ×

အနုမတိပက္ခာ။ ။အနုမတိသဒ္ဒါသည် အနုဇာနန (အနုံညာ) အနက်ကိုဟော၏၊ ပက္ခာကို "သပက္ခာ" ဟု ဖွင့်၏၊ "ပက္ခ"အရ သူ့ဘက်သား + ကိုယ့်ဘက်သား ၂ မျိုး လုံးနှင့် ဆိုင်သော်လည်း ဤနေရာ၌ "ကိုယ့်ဘက်သား"ကို ယူပါ-ဟူလို၊ အနုမတိယာ-ယဇ်ပူဇော်ဘို့ရန် ခွင့်ပြုခြင်းအား-ဖြင့် + ပက္ခာ - ကိုယ့်ဘက်သား-တို့တည်း၊ အနုမတိပက္ခာ-တို့၊ ဆိုလိုရင်းမှာ-"ယဇ်ပူဇော်ဘို့ရန် အခွင့်ပေးကြသူများဖြစ်ကြသည်"ဟူလို။

ပရိက္ခာရာ။ ။ ယည်ံ ပရိကရောန္တိတိ ပရိက္ခာရာ၊ ပါဠိတော်၌ ပြအပ်ပြီးသော ခတ္တိယ, အမစ္စ ပါရိသဇ္ဇ, ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ, ဂဟပတိနေစယိက ၄ မျိုးတို့သည် ယဇ်ကို ထက်ဝန်းကျင်ပြုပြင်တတ်ကြ (အားပေးတတ်ကြ) ကုန်၏၊ထို့ကြောင့် ပရိက္ခာရာကို "သမ္ဘာရာ - ယဇ်၏ အဆောက်အဦး" ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်ကြ၏၊ ထို သမ္ဘာရကိုပင် ယဇ်၏အခြံအရံကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား "ပရိဝါရာ" ဟု အဋ္ဌကထာ၌ အဓိပ္ပါယ်ထွင့်သည်။

ရထော၊ပေ၊စက္ခ။ ။ ဤပါဋ်ဒီကား မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, အဝိဇ္ဇာဝဂ်, ဇာဏုဿောဏိ ပြာဟ္မဏသုတ်ပါဋ်ဒီတော်တည်း၊ ပရိက္ခာရသဒ္ဒါသည် အလင်္ကာရအနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ထိုအနက်ကိုကား ဤ၌ မလိုအပ်ဟု ပြလို၍ ဤပါဋ်ဒီတော်ကို ထုတ်ပြသတတ်၊ "ရထောတိ ပြာဟ္မဏော်ဘိရန် အင်္ဂဇိကမဂ္ဂရထော၊ သေတပရိက္ခာရောတိ စတုပါရိသုဒ္ဓိ သီလာလင်္ကာရော၊ ဈာနက္ခောတိ ဝိပဿနာ သမထယုတ္တာနံ ပဗ္ဗန္ဒံ ဈာနဂ်ါနံ ဝသေန ဈာနမယအက္ခော၊ စက္ကဝိရိယောတိ ဝိရိယစက္ကော" စသည်ဖြင့် ဋီကာသစ်၌ ပြထားသည်၊ ဤသို့ ဋီကာသစ်သာဖွင့်၍ ဋီကာဟောင်း၌ မဖွင့်သောကြောင့် ဤပါဋ်ဒီသည် နောက်ဆရာတို့ အဓိပ္ပါယ်ပြောရာမှ အပိုဝင်လာသောပါဋ်ဒီ ဖြစ်ဟန်တူသည်။

ဒီဇိတမင်း၏ ဂုဏ်အင်္ဂါဟူသော
အဋ္ဌပရိက္ခာရအဖွင့်

အဋ္ဌဟင်္ဂေါတိ-ကား၊ ဉာဘတော သုဇာတတာဒီဟိ-ဉာဘတော သုဇာတ၏ အဖြစ် အစရှိကုန်သော၊ **အဋ္ဌဟိ - နှ်သော၊ အင်္ဂေဟိ - အင်္ဂါတို့နှင့်၊** (သမန္နာဂတော ၌စပ်)၊ **ယသသာတိ-ကား၊** အာဏာထပန သမတ္တတာယ-အာဏာကို ထားခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အာနုဘော်ဖြင့်၊ (“သဟတိမညေ-လွန်းမိုးသကဲ့သို့ ဖြစ်၏” ၌စပ်)။

သဒ္ဓေါတိ-ကား၊ ဒါနသဒ္ဓါ-၏၊ ဖလံ-အကျိုးသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သဒ္ဒဟတိ-ယုံကြည်၏၊ ဒါယကောတိ-ကား၊ ဒါနသူရော-ပေးလှူခြင်း၌ ရဲရင့်၏၊ သဒ္ဓါမတ္တကေနေဝ-ယုံကြည်ခြင်းမျှဖြင့်သာ၊ နတ္ထိဒ္ဓတိ-မတန့်ရပ်၊ ပရိစ္စဇိတုမ်ဒို-စွန့်လွှတ်ခြင်းငှါလည်း၊ သင်္ကောတိ- စွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိအတ္ထော- နက်၊ ဒါနပတိတိ-ကား၊ ယံ ဒါနံ-အကြင် ပေးလှူထိုက်သောပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဒေတိ-ပေးလှူ၏၊ တဿ – ထို ပေးလှူထိုက်သောပစ္စည်းဝတ္ထု၏၊ ပတိ - အရှင်သည်၊ ဟုတ္ဝာ, ဒေတိ၊ ဒါသော - ကျွန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ၊) နှ (ဒေတိ) - ပေးလှူသည်မဟုတ်၊

× × × × × × ×

ယသသာ ။ ။ ယသု ဓာတ်သည် ပယတန – လွန်စွာ အားထုတ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ အရာအားလျော်စွာ အခြံအရံကိုဂုဏ်း အကျော်အစောကိုဂုဏ်း ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ကား ရန်သူတို့ကို လွှမ်းမိုးကြောင်းဖြစ်သော တန်ခိုးအာနုဘော်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့်“အာဏာထပန သမတ္တတာယ”ဟု ဖွင့်သည်၊ “အာဏာထားခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ” ဟူသည် တန်ခိုးအာနုဘော်တည်း။ [ယသသာတိ ပဒ္မဝိဓေန (တေဇ, ဉဿာဟ, မန္တာ, ပဘူ, သတ္တိအားဖြင့် ၅ မျိုးအပြားရှိသော) အာနုဘာဝေန၊ တေနာဟ–အာဏာထပန သမတ္တတာယာတိ၊–ဋီကာသစ်။]

သဒ္ဓေါ, ဒါနသူရော။ ။“သဒ္ဓါ ယဿ အတ္ထိတိ သဒ္ဓေါ”ဟု ပြု၊ ထို သဒ္ဓါရှိသူဟူသည်“ဒါတာ ဒါနဖလံ ပစ္စနုဘောတိ-အလှူရှင်သည် အလှူ၏အကျိုးကို စံစားရ၏” ဟု ယုံကြည်သူတည်း၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒါန၏အကျိုးကို သိ၏၊ သို့သော် စွန့်ကြဲရာ၌ ကား ရဲရဲဝံ့ဝံ့မရှိ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ဒါနသူရ ဟု မခေါ်ရ၊ ဒါန၏ အကျိုးကိုလည်း သိ, သိသည့်အလျောက် ရဲရဲဝံ့ဝံ့ စွန့်ကြဲ စွမ်းနိုင်သူကိုသာ ဒါနသူရဟု ခေါ်ရသည်။

တဿ ပတိ ဟုတ္ဝာ ။ ။ မိမိပေးလှူရမည့် ဒါနဝတ္ထုကို အာရုံပြုကာ လောဘဖြစ်၍ နေတတ်၏၊ ထို လောဘကို ကောင်းစွာလွှမ်းမိုး၍ ပေးသူသည် ဒါနပတိတည်း၊ လောဘကို လွှမ်းမိုးနိုင်သော ဒါနစေတနာသည် အရှင်သခင် အစစ်တည်း၊ စေတနာ၏ ဒါနပတိအမည်တို့ အလှူရှင်၌တင်စား၍ ကာရကဟုပစာရအားဖြင့် အလှူရှင်ကို “ဒါနပတိ” ဟု ဆိုသည်၊ [ကာရကောပစာရဝစနမေတံ၊ ပရမတ္ထတော (ဧနာက် ဒါသ, သဟာယတို့၌လည်း၊)သေဝနယော၊—ဋီကာသစ်။]

သဟာယော - သဟာယ်ချင်းသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) နှ (ဒေတိ)၊ ဟိ - ခဲ့၊ ယော – အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ဝါ-ကိုယ်တိုင်၊ မဓုရံ-ချိုမြိန် ကောင်းမြတ်သော အာဟာရကို၊ ဘုဥ္ဇတိ-စား၏၊ ပရေသံ- သူတပါးတို့အား၊ အမဓုရံ-မချိုမြိန် မကောင်းမြတ်သောအာဟာရကို၊ ဒေတိ-ပေးလှူ၏၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒါနသခ်ါတသ-ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဒေယျဓမ္မသ – ပေးလှူထိုက်သောသဘောရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထု၏၊ ဒါသော, ဟုတ္တာ ဒေတိ၊ [တဏှာ ဒါသဗျသုပဂတတ္တာ-တဏှာ၏ကျွန်အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊-ဋီကာ။]

ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယံ-အကြင်အာဟာရကို၊ အတ္တနာ-ကိုယ်တိုင်၊ ဘုဥ္ဇတိ-စား၏၊ တဒေဝ–ထို အာဟာရကိုပင်၊ ဒေတိ၊ သော-သည်၊ (ဒါနသခ်ါတသ, ဒေယျဓမ္မသ၊)သဟာယော-သည်၊ ဟုတ္တာ, ဒေတိ၊ [တသ ပိယဘာဝါနိသင်္ဆနတော-ထိုအလှူဝတ္ထု၏ နှစ်သက်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို မစွန့်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ “ ဒါနဝတ္ထုက နှစ်သက်စရာ သဟာယနှင့် တူသောကြောင့် ” ဟူလို။] ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္တနာ - ကိုယ်တိုင်၊ ယေနကေနစိ–အမှတ်မထား တပါးပါးသော အာဟာရဖြင့်၊ ယာပေတိ - မျှတ၏၊ ပရေသံ-တို့အား၊ မဓုရံ-ချိုမြိန် ကောင်းမြတ်သောအာဟာရကို၊ ဒေတိ၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဒါနသခ်ါတသ, ဒေယျဓမ္မသ - ၏၊) ပတိ - အရှင်သည်၊ ဇေဋ္ဌကော-အကြီးအကဲသည်၊ သာမိ-အစိုးရသည်၊ ဟုတ္တာ, ဒေတိ၊ [တတ္ထ (ထို ဒါန၌) တဏှာယ ဒါသဗျတော အတ္တာနံ ပရိမောစေတ္တာ အဘိဘုယျ ပဝတ္တနတော၊-ဋီကာသစ်။] အယံ - ၌ မဟာဝိဇိတမင်းသည်၊ တာဒိသော- ထိုကဲ့သို့ ရှိအပ်သူသည်၊ [ပတိ, ဇေဋ္ဌက, သာမိပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဟောတိ-၏။]ဤတိအတ္ထော။

သမဏာ၊ပေ၊ယာစကာနံတိတ္ထေ- ဟူသော၌ပါဠိ၌၊ သမိတပါပါ–ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သမဏာ-သမဏတို့မည်၏၊ ဗာဟိတပါပါ–မျောအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဗြာဟ္မဏာ – တို့မည်၏၊ ဒုဋ္ဌတာ - ဆင်းရဲစွာ အသက်မွေးရခြင်းသို့ရောက်ကုန်သော၊ ဒလိဒ္ဒမနုဿာ – ဆင်းရဲသော လူတို့သည်၊ ကပဏာတိ –

× × × × × × ×

သမဏ ဗြာဟ္မဏ။ ။သမိတပါပကို သမဏဟုဆိုခြင်း, ဗာဟိတပါပကို ဗြာဟ္မဏဟုဆိုခြင်း ဖွင့်ခြင်းသည် ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသအားဖြင့် ဖွင့်ခြင်းတည်း – ဟု ဋီကာတို့ဆိုကြသည်၊ သို့သော် သာသနာပဖြစ်သော မဟာဝိဇိတမင်း၏ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ရဟန္တာသမဏဗြာဟ္မဏများ မရနိုင်သောကြောင့် ထိုအဖွင့်ကို ရိုးရာအတိုင်း ဖွင့်ခြင်းဟုသာ မှတ်ပါ။

ကပဏ။ ။သတ္တတဉ္ဉ ကရီပဏသည် ပါဠိ၌“ကပဏ”ဟု ဖြစ်၏၊ ကပဓာတ်သည် သနားခြင်းအနက်၌ဖြစ်၏၊ ကပိယတေ–သနားအပ်၏၊ ဤတိ ကပဏော၊ (သနားစရာကောင်းသူ)၊ ထို့ကြောင့် “ဒုဋ္ဌတာ ဒလိဒ္ဒမနုဿာ”ဟု သရုပ်ဖေါ်သည်။ [ဒုဋ္ဌတာကို

ကပဏာတို့ မည်၏၊ ပထာဝိနော- ခရိုးသွား ည့ံသည်တို့သည်၊ အဒ္ဓိကာတို့-တို့ မည်၏၊ ယေ - အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ("ထောမယမာနာ ဝိစရန္တိ" ၌စပ်၊) "ဣဒ္ဓံ-အလိုရှိအပ် ကောင်းမြတ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဒိန္နံ - ပေးအပ်ပါပေပြီ၊ ကန္တံ -နှစ်သက်ဘွယ် ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ (ဒိန္နံ)၊ မနာပံ- စိတ်ဖြင့်ရောက်အပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ (မြတ်နိုးဘွယ် ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊) (ဒိန္နံ)၊ ကာလေန- သင့်လျော်လျောက်ပတ်သောအခါ၌၊ (ဒိန္နံ)၊ အနဝဇ္ဇံ - အပြစ်မရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဒိန္နံ-ပေးအပ်ပါပေပြီ၊ ဒဒံ–ပေးလှူစဉ်၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ ပသာဒေယျ–ကြည်လင်စေရာပါ၏၊ ဘဝံ-အရှင်သည်၊ ပြိဟ္မလောကံ-မြဟ္မာ့ပြည်သို့၊ ဂစ္ဆတု-ရောက်ပါစေသတည်း၊ ဣတိ အာဒိနာ-၌သို့ အစရှိသော၊ နယေန–နည်းဖြင့်၊ ဒါနဿ–အလှူ၏၊ ဝဏ္ဏံ– ဂုဏ်ကို၊ ထောမယမာနာ- ချီးမွမ်းကုန်လျက်၊ ဝိစရန္တိ- လှည့်လည်ကုန်၏၊ (တေ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊) ဝနိဗ္ဗကာတိ–တို့ မည်၏။

ယေ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပသတမတ္တံ – တလက်ဖက်မျှလောက်သော ကောက်စပါးကို၊ ဒေထ-ပေးပါကုန်၊ သရာဝမတ္တံ - ရေသောက်ခွက် တခွက်မျှလောက်သော ယာဂုထမင်းစသည်ကို၊ ဒေထ - ပေးပါကုန်၊ ဣတိ အာဒီနိ-၌သို့အစရှိကုန်သောစကားတို့ကို၊ ဝတ္ဝာ-ပြောဆို၍၊ [ဝနိဗ္ဗကတို့ကဲ့သို့ ဂုဏ်ကို မချီးမွမ်းဘဲ ပြောဆို၍၊] ယာစမာနာ- တောင်းကြကုန်လျက်၊ ဝိစရန္တိ၊ (တေ)-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ယာစုကာတိ-တို့မည်၏၊ သြပါနဘူတောတိ-ကား၊ ဥဒပါန

× × × × × × ×

" ဒုက္ကြံရံ ဇီဝိတံ (ခဲယဉ်းစွာ အသက်မွေးရခြင်းသို့) +ဥပဂတာ– ကပ်ရောက်သူတို့"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ဒလိဒ္ဓမဟာတ်လည်း ဒုဂ္ဂတအနက်ကိုပင်ဟော၏၊ ဒလိဒ္ဓတိတိ ဒလိဒ္ဒေါ-၌ ဆင်းရဲသူကိုပင် မြန်မာတို့က "အထီးကျန်သူ"ဟု ခေါ်ကြ၏။]

အဒ္ဓိကာ ။ ။ အဒ္ဓါနံ+ဂစ္ဆန္တိတိ အဒ္ဓိကာ - တယူဇနာဝက်ထက် မနည်းသော ခရီးရှည်သွားသူတို့ကို"အဒ္ဓိကာ"ဟု ခေါ်၏၊ ပထာဝိသဒ္ဒါ အဒ္ဓိက၏ပရိယာယ်တည်း၊ ပထေ–လမ်းခရီး၌+ဂစ္ဆန္တိတိ ပထာဝိနော၊ ဗိပစ္စည်း၊ ထ၌ ဒီဃပြု။

ဝနိဗ္ဗကာ ။ ။ သက္ကတ၌ ဝနိယကသည် ပါဠို၌ " ဝနိဗ္ဗက " ဟု ဖြစ်၏၊ ယကို ချေလျှင် "ဝနိက"ဟုလည်း ရှိ၏၊ "ဝဏ္ဏေတွာ-ဒါနကိုဂုဏ်း, ဒါနရှင်ကိုဂုဏ်း ချီးမွမ်း၍၊ ဝကတိ – တောင်းယူတတ်၏၊ ဣတိ ဝနိဗ္ဗကော " ဟု အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာသူစိမ်း ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ဝဏ္ဏသဒ္ဒူပပဒ ဝက- အာဒါနေဓာတ်တည်း၊ ဝဏ္ဏကို ဝနိပြု ဟုလည်း ဆိုသည်၊ မြန်မာသူတောင်းစားတို့၏ ချီးမွမ်း၍တောင်းပုံမျိုးတည်း၊ ၌သို့"ဝနိဗ္ဗက"အရ ချီးမွမ်း၍ တောင်းသူကို ရသောကြောင့် "ယာစက"အရ၌ မချီးမွမ်းဘဲ တောင်းသူကို ယူရသည်။

သြပါနဘူတော။ ။သြဂါဟေတွာ-သက်ဆင်း၍+ဝိယတေ ဇထ္ထောတိ သြပါန်-သက်ဆင်း၍သောက်ရာ ရေကန်, မြစ် စသည်တို့၏ ရေဆိပ်၊ သြပါန်ဝိယ + ဘူတော သြပါနဘူတော။ [သြပါန် ဝုစ္စတိ သြဂါဟေတွာ ပါတမ္ဗတော နဒီ တဠာကာဒိနံ သမ္ဗ သာဓာရဏာတိထ္ထံ၊ သြပါန်ဝိယ + ဘူတောတိ သြပါနဘူတော၊–ဋီကာ၊ ဥဒကံ+ပိဝဉ်္ဇိ ဇထ္ထောတိ ဥဒပါနံ၊ ဥဒကမ္ဘ ကကို ဒုချေ၊ (တနည်း) ဥဒကကို ဥဒပြု။]

ဘူတော – ရေဆိပ်သဘွယ် ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ သဗ္ဗေသံ - ခပ်သိမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ- တို့နှင့်၊ သာဓာရဏာပရိဘောဂေါ - ဆက်ဆံသော သုံးဆောင်ခြင်း ရှိသည်၊(ဟုတ္တာ)-ဖြစ်၍၊ စတုမဟာပထေ-လမ်း ၄ ခုတို့၏ဆုံရာ လမ်းမကြီး၌၊ ခတပေါက္ခရဏီဝိယ–တူးအပ်သော ရေကန်သည်ကဲ့သို့၊ ဟုတ္ထာ၊("ပုညာနိ–တို့ကို၊ ကရောတိ-၏"၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော- နက်။

သုတဇာတသာတိ တ္ထေ– သုတဇာတသဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (သုတမေဝ-ကြားနာအပ်ပြီးသော အတတ်ပညာသည်ပင်၊ သုတဇာတံ-သုတဇာတမည်၏။ [ဇာတသဒ္ဒါအတွက် အနက်အထူးမရှိ–ဟု ပြသည်။] အတီတာနာဂတ ပစ္စုပ္ပန္နအတ္ထေ စိန္တေတုံတိ တ္ထေ– ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အတီတေ-လွန်လေပြီးသော ဘဝ၌၊ ပုညဿ-ကောင်းမှု၏၊ ဝါ–ကို၊ ကတတ္တာ ယေဝ–ပြုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်၊(ပြုခဲ့ခြင်းကြောင့်သာလျှင်)၊အယံ သမ္ပတ္တိ–ဤပြည့်စုံခြင်းသည်၊(ဟောတိ)၊ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ စိန္တေန္တော– ကြံစည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတီတံ-လွန်လေပြီးသော၊ အတ္ထံ– အကြောင်းအရာကို၊ စိန္တေတုံ-ကြံစည်ခြင်းငှါ၊ ပဋိဗလောနာမ–စွမ်းနိုင်သူမည်သည်၊ ဟောတိ-၏။

ဣဒါနိ–၌၊ ပုညံ–ကောင်းမှုကို၊ ကတ္တာဝ–ပြု၍သာလျှင်၊ ဝါ-ပြုမှသာလျှင်၊ အနာဂတေ-အနာဂတ် ဘဝ၌၊ သမ္ပတ္တိ-ပြည့်စုံခြင်းသို့၊ ပါပုဏိတုံ-ရောက်ခြင်းငှါ၊ သင်္ကာ–တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိ စိန္တေန္တော, အနာဂတံ- သော၊ အတ္ထံ စိန္တေတုံ, ပဋိဗလောနာမ ဟောတိ၊ ဣဒံ ပုညကမ္မံနာမ–ဤ ကောင်းမှုကံမည်သည်၊ သပ္ပုရိသာနံ-သူတော်ကောင်းတို့၏၊ အာစိဏ္ဏံ–အလေ့အကျင့်တည်း၊ မယှဉ္စ–ငါ၏လည်း၊ (ငါ့မှာလည်း)၊ ဘောဂါဝိ - စည်းစိမ်တို့သည်လည်း၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ–ထင်ရှားရှိကုန်၏၊ ဒါယကစိတ္တာမိ–ပေးလှူတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည်လည်း၊ ဝါ-ပေးလှူကြောင်း စိတ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ - ၏၊ ဟန္ဒ - ယခု၊ အဟံ - သည်၊ ပုညာနိ–ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကရောမိ-ပြုအံ့၊ ဣတိ စိန္တေန္တော, ပစ္စုပ္ပန္နံ - သော၊ အတ္ထံ ပဋိဗလောနာမ ဟောတိ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

× × × × × × ×

အတီတေ။ ။ပါဠိတော်၌"ပဋိဗလော အတီတာ၊ပေ၊စိန္တေတုံ"အရ "အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေ ဖြစ်သော အတ္ထတို့ကို ကြံစည် စဉ်းစားခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်ခြင်း" ဟူသည် အတိတ် အနာဂတ် အတ္ထအတွက် အနုမာန (မှန်းဆတတ်သော) ဉာဏ်ဖြင့်ဂုဏ်း, ပစ္စုပ္ပန် အတ္ထအတွက် ဣတိကတ္တာဗ္ဗတာ– (ဤသို့ ပြုထိုက်၏ဟု စဉ်းစားဉာဏ်) ဖြင့်ဂုဏ်း ကြံစည်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်ခြင်းတည်း၊ ဘုရားရှင်ကဲ့သို့ တိုက်ရိုက် သိမြင်သောအားဖြင့် စွမ်းနိုင်ခြင်း မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် "အတီတေ ပုညဿ ကတတ္တာ"စသည်ကို မိန့်သည်။

ဆက်ဥုံးအံ့၊— ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ပေါများသော စည်းစိမ်ကို တိုက်ရိုက် မြင်ရလျှင် ရှေးဘဝ၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုခဲ့ပြီးဟု မှန်းဆ၍သိသောဉာဏ်သည် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးကို အစဉ်လျော်၍ အတိတ်အကြောင်းကို နှိုင်းချိန်တတ်သော အတိတာနုမာနဉာဏ်မည်၏၊

ဣတိ ဣမာနိတိ–ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ယထာဝုတ္တာနိ–အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ တောနိ–ဤအင်္ဂါတို့သည်၊ (ဘဝန္တိဉ္ဒ စပ်၊)[ဣတိကို ဧဝံဟုဆင်း, ဧဝံကို"ယထာဝုတ္တာနိ"ဟုဆင်း ဖွင့်၍ ဣမာနိကို"တောနိ"ဟု ဖွင့်သည်။]ကိရ–ခဲ့၏၊ အဋ္ဌဟိ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဧတေဟိ အင်္ဂေါ်ဟိ- တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတာသ–ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒါနံ–အလှူသို့၊ ဝါ- ပေးလှူရာအရပ်သို့၊ သဒ္ဓဒိသာဟိ-အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့မှ၊ မဟာဇနော - များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ ဥပသက်မတိ-ချဉ်းကပ်၏၊ ပန-ဗျတိရိတ်ကား၊ (အဋ္ဌဟိ, ဧတေဟိ အင်္ဂေါ်ဟိ) အသမန္နာဂတာသ– မပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒါနံ - သို့၊ (ဥပသက်မိတဗ္ဗံ နမည်တိ – ဉ်စပ်၊) အယံ ဒုဇ္ဇာတော - ဤ မကောင်းသော ဇာတ်ရှိသူသည်၊ ကိတ္တကံ–အဘယ်မျှလောက်သော၊ ကာလံ- ကာလပတ်လုံး၊ ဒဿတိ- ပေးလှူနှင်လတံ့နည်း၊ ဣဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ - နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသည်၊ ဟုတ္တာ, ဥပစ္ဆိန္နိဿတိ- ဖြတ်လတံ့၊ ဧတံ ဧဝမာဒိနိ- ဤသို့ အစရှိသော အကြံတို့ကို၊ စိန္တေတ္တာ– ကြံစည်၍၊ ကောစိ- အချို့သည်၊ ဥပသက်မိတဗ္ဗံ- ချဉ်းကပ်ထိုက်၏ဟူ၍၊ နမည်တိ–မမှတ်ထင်တတ်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ အဋ္ဌ–ကုန်သော၊ ဧတာနိ အင်္ဂါနိ– တို့ကို၊ ပရိက္ခာရာ ဘဝန္တိ တိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တာနိ။

× × × × × × ×

ယခုဘဝ၌ ကောင်းမှုပြုခြင်းကို အစဉ်လိုက်၍ အနာဂတ်ဘဝ၌ သမ္ပတ္တိရတော့မည်ဟု နှိုင်းချိန်တတ်သော ဉာဏ်သည် အနာဂတာနုမာနဉာဏ် မည်၏၊"ငါမှာ စည်းစိမ်ဥစ္စာလည်း ရှိ၏၊ ပေးလှူလိုသော စိတ်လည်းရှိ၏၊ ကုသိုလ် ကောင်းမှု ယခုပြုထိုက်၏" ဟု သိသောဉာဏ်သည် ဇာတိကတ္တုဗ္ဗတာဉာဏ်မည်၏။

ဧတေဟိ ကိရ။ ။ပါဠိတော်၌ ပြအပ်ခဲ့သော အင်္ဂါရှစ်ပါးတို့တွင် အခဲ့–မဟာဒုနတာ စသော အင်္ဂါတို့သည် အလှူဒါန အကြီးအကျယ်ပြုရာ၌ မရှိလျှင် မဖြစ်သော အင်္ဂါများဖြစ်၍ ထို အင်္ဂါတို့ကို ပြဆိုက်ပါပေ၏၊ သုဇာတတာ, သုရုပတာ ဟူသော အင်္ဂါ ၂ ပါးကား မရှိသော်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ထည့်ရပါသနည်း – ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် " ဧတေဟိ ကိရ " စသည်ကို မိန့်သည်၊ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါဠိရှိအတိုင်း သိပါ။

မှတ်ချက်။ ။မဟာဇနော ဥပသက်မတိ၏ နောက်၌"အယံ ဒုဇ္ဇာတော"စသည် ဖြင့် ရှိ၏၊ ထိုစကားသည် ရှေစကားနှင့် အဆက်မတဲ့ပါ၊ ထို့ကြောင့် နောံပုရောဟိတ်၏ အင်္ဂါကို ပြရာ၌ " ဧတေသု ဟိ အသတိ ဧဝံ ဒုဇ္ဇာတသ " ဟု ရှိသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း "အသမန္နာဂတသ ပန ဒါနံ"ဟု ရှိသင့်ကြောင်းကို ဆရာတို့ မိန့်တော်မူကြ၏၊ ဤသို့ ရှိမှလည်း"ဥပသက်မိတဗ္ဗံ မည်တိ"၏ ကံပုဒ်ဖြစ်သော ဒါနံဟု တိုက်ရိုက်ရှိ၍ အဓိပ္ပါယ် ပြည့်စုံသည်၊ ["ကောစိ"နေရာ၌"ကေနစိ"ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ ရှိသည်ကား၊ မည်တိ၏ ကတ္တားပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့် မကောင်းပါ။]

စတုပရိက္ခာရာဒိအဖွင့်

သုဇံ ပဂ္ဂဏှန္တာနံတိ - ကား၊ မဟာယာဂပဋိဂ္ဂဏှနဋ္ဌာနေ – ကြီးစွာသော ယဇ်ကို ခံယူရာဌာနဟု၌၊ ဒါနကဋ္ဌဆ္ဆုံ- ပေးလှူကြောင်းဖြစ်သော ယောက်ချိုကို၊ ပဂ္ဂဏှန္တာနံ-ကိုင်ကုန်သော၊(ဗြာဟ္မဏာနံ, ပဋိမောဝါ, ဒုတိယောဝါ-၌စပ်)၊ ဣမေဟိ စတူဟိတိ-ကား၊ သုဇာတာဒီဟိ– သုဇာတ အစရှိကုန်သော၊ တေဟိ–၌ အင်္ဂါတို့နှင့်၊(သမန္နာဂတော–၌စပ်၊)ဟိ-ခဲ့၊ တေသု-၌ ၄ ပါးသော အင်္ဂါတို့သည်၊[ရှေးစာအုပ်များ၌"တေသုပိ"ဟု ရှိ၏, မကောင်း။] အသတိ-မရှိကုန်လသော်၊ ဧဝံ-၌သို့၊ ဒုဇ္ဇာတဿ-မကောင်းသောဇာတ်ရှိသူ၏၊ သံဝိဓာနေန– စီမံခြင်း၌ကြောင့်၊ ပဝတ္တဒါနံ–ဖြစ်သော ဒါနသည်၊ ကိတ္တကံ - အဘယ်မျှလောက်သော၊ ကာလံ–ကာလပတ်လုံး၊ ပဝတ္တိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့နည်း၊ ဣတိ အာဒီနိ – ၌သို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတ္ဝာ– ပြောဆို၍၊ ဥပသင်္ကမိတာရော–ချဉ်းကပ်လိုသူတို့သည်၊ နဟောန္တိ–မရှိကုန်၊ ပန-အနန္တယကား၊ တေသု-၌အင်္ဂါ ၄ ပါးတို့သည်၊ သတိ - ရှိကုန်လသော်၊ ဂရုဟိတမ္ပဿ ဘာဝတော-ကဲ့ရဲ့ဘွယ်၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဥပသင်္ကမန္တီယေဝ-ချဉ်းကပ်ကုန်သည်သာ၊[၌ ဝါကျ၌လည်း "တေသု ပန သတိ ဂရုဟိတမ္ပဿဘာဝတော"ဟု ရှိမှ စကားအဆက်ကောင်းသည်။]တဿာ-ကြောင့်၊ ဣမာနိပိ-၌အင်္ဂါ ၄ ပါးတို့ကိုလည်း၊ ပရိက္ခာရာဘဝန္တိတိ–ဟူ၍၊(ဘဂဝတာ)၊ဒုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

တိဿော ဝိဓာ ဒေသေသိတို့-ကား၊ တီဏိ-အစ, အလယ်, အဆုံးအားဖြင့် ၃ ပါးကုန်သော၊ ထပနာနိ– ကောင်းမှုအယဉ်ကို အစဉ်မပြတ်အောင် ထားတတ်သော အဝိပ္ပဋိသာရတရားတို့ကို၊ ဒေသေသိ– ပြောဟောပြီ၊ ကိရ – ခဲ့၊ [ဝိဓာ–ထပနာပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ရှေ့၌ပြခဲ့ပြီ။] သော - ထိုပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏားသည်၊ စိန္တေသိ - ကြံပြီ၊ (ကိ˚)၊ ဒါနံ–အလှူကို၊ ဒဒမာနာနာမ - ပေးလှူသူတို့မည်သည်၊ တိဏ္ဏံ–အစ, အလယ်, အဆုံးအားဖြင့် ၃ ပါးကုန်သော၊ ဌာနာနံ-ဌာနတို့တွင်၊ အညတရသ္မိံ–အမှတ်မထား တပါးပါးသော ဌာန၌၊ စလန္တိ–တုန်လှုပ်တတ်ကုန်၏၊[ဝိပ္ပဋိသာရ ဖြစ်ခြင်းကို တုန်လှုပ်ဟု ဆိုသည်။]ဟန္ဒ-ယခု၊ အဟံ - ငါသည်၊ ဣမံ ရာဇာနံ-၌မင်းကို၊ တေသု ဌာနေသု–ထိုဌာနတို့၌၊ ပဋိမတရညော ဝ – ယဇ်မပူဇော်မီ ရှေးဦးစွာပင်၊ နိဋ္ဌလံ - မတုန် မလှုပ်သည်ကို၊

× × × × × × ×

ဣတိ အာဒီနိ။ ။ ပုရောဟိတ်၏ အင်္ဂါကို ပြောဌ်"သုဇာတ, အဇ္ဈာယက, သီလဝန္တ, ပဏ္ဍိတ" ဟု ၄ ပါးကို ပါဠိတော်၌ ပြထား၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌ သုဇာတ၏ ပြောင်းပြန်"ဒုဇ္ဇာတဿ သံဝိဓာနေန" တခုကိုသာ အဋ္ဌကထာပြု၏၊ အာဒိဖြင့် "ဧဝံ အနဇ္ဈာယကဿ၊ပေ၊ ဒုသီလဿ ၊ပေ ၊ ဒုပ္ပညဿ သံဝိဓာနေန ပဝတ္တဒါနံ ကိတ္တကံ ကာလံ ပဝတ္တိဿတိ"တို့ကို ယူပါ။

ကရောမိ–ပြုအံ့၊ ဣတိ, စိန္တေသိ၊ တေန-ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အသု–ထိုမင်းအား၊ တိဿာ-၃ ပါးကုန်သော၊ ဝိဓာ - ဝိပ္ပဋိသာရကို ပယ်ဖျောက်တတ်သော အဝိပ္ပဋိသာရတရားတို့ကို၊ ဒေသေသိ-ပြောဟောပြီ၊ ဣတိ – ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ [ဆရာတို့ကား "ကသ္မာ တိဿာ ဝိဓာ ဒေသေသိ" ဟု ပုစ္ဆာဝါကျထည့်၍ "သောကိရ" စသည်ကို ဝိသဇ္ဇနဝါကျဟု ယူဆတော်မူပြီးလျှင် " ဣတိ ဝိသဇ္ဇနံ" ဟု ပေးကြ၏၊ မိမိကား ဣတိ သဒ္ဒါကို "အပို" ဟု ထင်သည်။]

သော ဘောတော ရညော တိဏံ - ဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ကရဏတ္ထေ–ကရိဏ်းဝိဘတ်၏ အဝုတ္တကတ္တားအနက်၌၊ သာမိဝစနံ- သာမိ ဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ-တနည်း၊ ဘောတာရညာတိ- ဟူ၍၊ ပါဠ္ဍော– ပါဠိတော်ပါဌ်သည်၊ (အတ္ထိ-ရှိသေး၏)။ [အဝုတ္တကတ္တားဟော ဖြစ်သောကြောင့် " ဘောတာ ရညာ" ဟု တတိယန္တလည်း ရှိ၏၊ ရှိလျှင် သာ၍ အနက်ဖြောင့်၏။]

ဝိပ္ပဋိသာရော နု ကရဏီယောတိ - ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ (ဒဿေတိ ဌ်စပ်)၊ ဘောဂါနံ- စည်းစိမ်တို့၏၊ ဝိဂမဟေတုကော - ကင်းခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ (ကုန်ခြင်းဟူသောအကြောင်းရှိသော)၊ ပစ္ဆာနုတာပေါ-နောင်တတဖန် ပူပန်ခြင်းကို၊ နု ကတ္တုမ္ဟော– မပြုထိုက်ပါ၊ ပန- အာနန္ဒယကား၊ ပုဗ္ဗံစေတနာ- ပုဗ္ဗစေတနာကို၊ (ရှေးအဖို၌ဖြစ်သော စေတနာကို)၊ အစလာ - မတုန်လှုပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ [(တနည်း) "အစလံ - မတုန်လှုပ်အောင်" ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။] ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ-တည်စေထိုက်၏၊ ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧဝံ-ဤသို့ ပုဗ္ဗစေတနာကို

× × × × × × ×

ကရဏတ္ထေ။ ။ " ကရဏတ္ထေ " ဟု ဆိုသော်လည်း [ကရိဏ်းအနက်မဟုတ်, နကရဏီယော၌ စပ်ရသော ကတ္တားအနက်တည်း၊ တတိယာဝိဘတ်သည် များသောအားဖြင့် ကရိဏ်းအနက်ကို ဟောသောကြောင့် တတိယာဝိဘတ်၏ ကတ္တားအနက်ကိုလည်း " ကရဏတ္ထေ " ဟု ဆိုထားသည်၊ ယေဘုယျနည်း ဟု ဆိုလိုဟန် တူသည်၊ [ယေဘုယျေန ဟိ ကရဏဇောတကဝစနဿ အတ္ထဘာဝတော အနုတ္တကတ္တာဝ (အဝုတ္တကတ္တား အနက်ကိုပင်) ကရဏတ္ထော်တိ ဇုဓ အဓိပ္ပေတော၊–ဋီကာသစ်။]

ပုဗ္ဗစေတနာ ။ ။ ပစ္ဆာနုတာပ ဟူသော နောင်တတဖန် ပူပန်မှု မရှိခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလို၍ " ပုဗ္ဗစေတနာ ပန အစလာ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ " ဟု မိန့်သည်၊ "အစလာ–မတုန်မလှုပ်"ဟူသည် စေတနာပျက်ဘွယ် ရှိစေကာမူ စေတနာမပျက်စေဘဲ ခိုင်မြဲအောင်ထားခြင်းတည်း။ [အစလာတိ ဒဠှာ၊ ကေနစိ အသံဟီရာ–တစုံတယောက်သည် (တစုံတခုသောအကြောင်းသည်) မဆွဲဆောင်အပ် မဆွဲဆောင်နိုင်။]

ဧဝဉ္ဒါနံ မဟပ္ပလံ ။ ။ " ဧဝံပေါဟောတိ " သည် ပုဗ္ဗစေတနာ ခိုင်မြဲခြင်း၏ အကျိုးကိုပြသော လဒ္ဓဂုဏ်စကားတည်း၊ ထိုအကျိုး၏ မဟပ္ပလဖြစ်ဘို့အရေးကို မြော်တွေးလိုက်လျှင် ယခုဘဝ၌ အလှူဒါန၏ ချောချောမောမော ဖြစ်ဘို့ရန် (ပုဗ္ဗစေတနာ

မတုန်မလှုပ်အောင် တည်စေအပ်သော်၊ ဒါနံ–ဒါနစေတနာသည်၊ မဟပ္ဖလံ-များသောအကျိုးရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-၌ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြ၏၊ [တနည်း, ကဿာ-ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗစေတနာ- ကို၊ အစလံ-အောင်၊ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ-တည်စေထိုက်သနည်း၊ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-၌သို့ ပုဗ္ဗစေတနာကို မတုန်မလှုပ်အောင် တည်စေအပ်သော်၊ ဒါနံ – သည်၊ မဟပ္ဖလံ – သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗစေတနာ-ကို၊ အစလံ-အောင်၊ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ–၏၊ ဣတိ- ၌ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတိ - ၏။] ဣတရေသုပိ–ပုဗ္ဗစေတနာဌာနမှ တပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒ္ဝိသု- ၂ ပါးကုန်သော၊ ဌာနေသု-မုဉ္ဆစေတနာဌာန, ပရစေတနာဌာနတို့၌၊ သေဝနယော– ၌နည်းပင်တည်း။

ဟိ– မှန်၊ မုဉ္ဆစေတနာပိ - စွန့်လွှတ်ကြောင်း စေတနာကို၎င်း၊ ပစ္ဆာသမနုဿရဏစေတနာစ-နောက်၌ အောက်မေ့ကြောင်းစေတနာကို၎င်း၊ နိစ္စလာဝ-မတုန်လှုပ်သည်ကိုသာ၊ ကာတဗ္ဗာ- ပြုထိုက်၏၊ တထာ– ထို အခြင်းအရာအား

× × × × × × ×

မျက်ဘို့ရန်)' အရေးကြီး၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအကျိုးသည်ပင် ပုဗ္ဗစေတနာ ခိုင်မြဲခြင်း၏ အကြောင်းလည်းဖြစ်ပြန်ရကား "တထာ ပတိဋ္ဌာပနံပါယံပိ (ထိုသို့ မတုန်မလှုပ်တည်စေခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း) ဒဿေန္တော ဧဝဣတိ အာဒိမာဟ" ဟု အကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် ဋီကာသစ်၌ ကျမ်းတက်သည်၊ ရှေ့အဘို့၌ ဝိပ္ပဋိသာရဖြစ်မှုဖြင့် မငြိစွန်းသောကြောင့် ထို ဒါနစေတနာသည် မဟပ္ဖလဖြစ်သည်"–ဟူလို၊ ဤ ကျမ်းတက်ကိုကြည့်၍ နိဿယဟူ တနည်း အနက်ပေးသည်။ [ဒါန၏ ရှေ့၌ဖြစ်စေ နောက်၌ဖြစ်စေ ဝိပ္ပဋိသာရဖြစ်မှုဟူသော အကုသိုလ်ခြံရုံလျှင် တိဟိတ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း ဩမက (အညံ့စား) ဖြစ်၍ ဒွိဟိတ် ပဋိသန္ဓေကျိုးကိုသာ ပေးနိုင်သည်။]

မုဉ္ဆစေတနာ။ ။မုဉ္ဆတိ ဧတာယာတိ မုဉ္ဆာ၊ မုဉ္ဆာစ + သာ + စေတနာစာတိ မုဉ္ဆစေတနာ–ဒါနဝတ္ထုကို စွန့်လွှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အလယ်စေတနာကို မုဉ္ဆစေတနာဟု ခေါ်သည်၊ နှမြောတွယ်တာမှုမရှိဘဲ မုတ္တစာဂတာ (လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ်စွန့်ခြင်း) ပုဗ္ဗဘာဘိသင်္ခါရ (မလှူမီ ရှေ့အဘို့က ပြုပြင်မှုရှိခြင်း၏) အစွမ်းဖြင့် မွန်မွန်မြတ်မြတ် ထက်ထက်သန်သန်ရှိခြင်းကို မုဉ္ဆစေတနာ၏ အစလဟုဆိုသည်၊ [မုဉ္ဆစေတနာတို ပရိစ္စာဂစေတနာ၊ တသာ နိစ္စလဘာဝေါနာမ မုတ္တစာဂတာ ပုဗ္ဗဘာဘိသင်္ခါရ ဝသေန ဥဠာရဘာဝေါ၊–ဋီကာ။] မုဉ္ဆစေတနာပိ၌ ပိ (အပိ) ဖြင့် ပုဗ္ဗစေတနာကို ပေါင်းသည်။

ပစ္ဆာသမနုဿရဏစေတနာ။ ။" လှူဒါန်းပြီးမှ နောက်၌ မိမိအလှူကို ပြန်၍ အောက်မေ့ကြောင်းစေတနာ" ကိုပင် " ပရစေတနာ " ဟု ခေါ်သည်၊ စေတနာစင်စစ သဒ္ဒါကား မုဉ္ဆစေတနာကိုဆည်းသော သမုစ္စည်းတည်း၊ "ငါသည် အလှူကို (တချို့အရာ၌ ကြိုးစွာသောအလှူကို) ပေးလှူရပေပြီ၊ အော် ကောင်းလေစွ၊ ကောင်းလေစွ" ဟု မိမိအလှူကို လေးလေးပင်ပင် ဆင်ခြင်နိုင်ခြင်းကို ပရစေတနာ၏ မတုန်မလှုပ်ခြင်း (ထက်သန်ခြင်း) ဟု ဆိုသည်။

ဖြင့်၊ အကရောန္တသ - မပြုသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒါနံ - သည်၊ မဟပ္ဖလံ - သည်၊ နဟောတိ- မဖြစ်၊ ဥဋ္ဌာရေသု– မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ဘောဂေသု– စည်းစိမ်တို့၌၊ စိတ္တံဝိ-သည်လည်း၊ န နမတိ-မညွတ်၊ (ကဿဝိယ) - အဘယ်သူ၏ကဲ့သို့နည်း၊ မဟာရောရုဝံ-မဟာရောရုဝငရဲသို့၊ ဥပပန္နသ- ကပ်ရောက်ရသော၊ သေဋ္ဌဂဟပတိနော-အိမ်ရှင်သဒ္ဒေး၏၊ (စိတ္တံ)ဝိယ-စိတ်ကဲ့သို့တည်း။ [၌၌လည်း“ကဿဝ မုဉ္ဇစေတနာပိ ပဗ္ဗာဿမနုဿရဏစေတနာစ နိစ္စလာဝ ကာတဗ္ဗာ၊ ယဿဝ, တထာ အကရောန္တသ ဒါနံ န မဟပ္ဖလံ ဟောတိ၊ နာပိ ဥဋ္ဌာရေသု ဘောဂေသု စိတ္တံ နမတိ၊ မဟာရောရုဝံ ဥပပန္နသ သေဋ္ဌဂဟပတိနော ဝိယ၊ တဿဝ , မုဉ္ဇစေတနာပိ၊ပေ၊နိစ္စလာဝ ကာတဗ္ဗာ”ဟု တနည်းပေးပါ။]

ဒသာဟာကာရေဟိတိ-ကား၊ ဒသဟိ-၁၀ ပါးကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ-အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ (ပဋိဝိနောဒေသိ ၌စဝ်၊) ကိရ- ခဲ့၊ တဿ - ထို ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏား၏၊ ဧဝံ - ၌အကြီသည်၊ အဟောသိ - ပြီ၊ (ကိ)၊ အယံ ရာဇာ- ၌မင်း

× × × × × × ×

တထာ၊ပေ၊နု မဟပ္ဖလံ ။ ။၌စကားလည်း “ ဧဝံ ဟိ ” စသော စကားကဲ့သို့ ဗျတိရေကအားဖြင့် အကြောင်းပြစကားဟု ဋီကာသစ်ဆို၏၊ ထိုသို့ မုဉ္ဇ- အပရစေတနာတို့ကို ခိုင်မြဲအောင်မပြုလျှင် မဟပ္ဖလ မဖြစ်သောကြောင့် ထိုစေတနာ ၂ ပါးကို ခိုင်မြဲအောင် ပြုထိုက်သည် – ဟူလို။ [တဒုဘယစေတနာနှံ နိစ္စလကရဏုပါယံ ဗျတိရေကတော (အကျိုးမရှိခြင်းဟူသော ပြောင်းပြန်အားဖြင့်) ဒဿေတုံ တထာ၊ပေ၊ဟောတိတိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာသစ်။] ၌ကျမ်းတက်ကိုကြည့်၍ နိဿယဋ္ဌ တနည်း အနက်ပေးသည်။

နာဝိ ဥဋ္ဌာရေသု၊ပေ၊နမတိ။ ။ ၌ဝါကျကား အပရစေတနာကို ခိုင်မြဲအောင် မပြုခြင်း (အပရစေတနာ ချို့တဲ့ခြင်း၏) အကြောင်းပြတည်း၊ အပရစေတနာ ချို့တဲ့လျှင် (ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရဟန္တာများ၌ လူသည့်အတွက်) မွန်မြတ်သောစည်းစိမ်ကို ရသော်လည်း ထိုစည်းစိမ်၌ ခံစားလိုစိတ်မရှိဘဲ လူဆင်းရဲကဲ့သို့ စားသော နေထိုင်တတ်သည်။

မဟာ၊ပေ၊ ဂဟပတိနော ဝိယ။ ။အပရစေတနာ ချို့တဲ့မှုကြောင့် စည်းစိမ်၌ စိတ်မညွတ်ပုံကို ဥဒါဟရဏ် သက်သေပြလို၍ “မဟာရောရုဝံ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထိုသဒ္ဒေးသည် သာသနာပဖြစ်သော ရှေးဘဝတခု၌ ရှင်ဘုရင့်ထံ အခစား သွားခါနီးဝယ် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကိုမြင်၍ သဒ္ဒေးကတော်အား ဆွမ်းလှူလိုက်ရန် မှာကြားသွားလေသည်၊ ပြန်လာသောအခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနှင့် ဘွဲ့ပြန်၍ လှူလိုက်အပ်သောဆွမ်းကို ကြည့်ပြီးလျှင် “ ဤဆွမ်းကို အိမ်က အစေခံတို့အား ကျွေးရတာက ကောင်းသေးရဲ့ (ထိုသို့ကျွေးလျှင် သူတို့က ကျေးဇူးတင်၍ အလုပ်ကို ကောင်းမွန်စွာ လုပ်လိမ့်မည်) ဟု တွေးတောကာ အလှူခိုင်းမိတာ မှားပေါ့!”ဟု ဝိပ္ပဋိသာရဖြစ်လေသည်၊ ထို ဝိပ္ပဋိသာရကြောင့် နောင်အခါ သဒ္ဒေးစည်းစိမ်ရသော်လည်း ခံစားလိုစိတ်မရှိဘဲ ဆင်းဆင်းရဲရဲ နေလိုစိတ်သာ ရှိလေသည်၊ ထို့ပြင် တူကလေးကို အမွေခွဲပေးရမှာစိုး၍ သတ်မိခဲ့သောကြောင့် ရှေးကလည်း ငရဲဋ္ဌဖြစ်ခဲ့ရ, ယခုဘဝမှ နောက်ဋ္ဌလည်း’မဟာရောရုဝငရဲဋ္ဌ ဖြစ်ရလိမ့်ဦးမည်။ [ဝတ္ထုအကျယ်ကို ဋီကာတို့၌ ရှုပါ။]

သည်၊ ဒုဿီလေ–သီလမရှိသော အလ္လုခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဒိသွာ- မြင်ရ၍၊ ယဿ မေ – အကြင် ငါ၏၊ (ဒါနံ - အလ္လကို၊) ဝေရူပါ - ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ဒုဿီလာ-သီလမရှိသော အလ္လုခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဘုဥ္ဇန္တိ-သုံးဆောင် စားသောံ ကြကုန်၏၊ တဿ မေ - ထို ငါ၏၊ ဒါနံ - သည်၊ နဿတိဝတ - ပျက်စီးချေပေါ့ တကား၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ သီလဝန္တေသုပိ- သီလရှိသော အလ္လုခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ လည်း၊ ဝိပ္ပဋိသာရံ – နှလုံး မသာယာခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေဿတိ – ဖြစ်စေလတံ့၊ (တတော-ထို့သို့ ဖြစ်စေခြင်းကြောင့်၊) ဒါနံ-သည်၊ မဟပ္ဖလံ-များသောအကျိုး ရှိသည်၊ နဘဝိဿတိ-မဖြစ်လတံ့၊ စ-ဆက်၊ ဒါယကာနံ-ပေးလှူတတ်သူတို့၏၊ (အလ္လရှင်တို့၏၊)ဝိပ္ပဋိသာရောနာမ-နှလုံးမသာယာခြင်း မည်သည်၊ ပဋိဂ္ဂါဟက တောဝ- အလ္လခံပုဂ္ဂိုလ်ကြောင့်သာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဖြစ်တတ်၏၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ အဿ-ထိုမင်း၏၊ ပဌမမေဝ-မလွှမိ ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ တံ ဝိပ္ပဋိသာရံ-ကို၊ ဝိနောဒေမိ– ပယ်ဖျောက်ရတော့အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံပြီ၊ တဿာ- ထိုသို့ အကြံဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒသဟိ – ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ - တို့ကြောင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ – ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ ယုတ္တံ- သင့်သော၊ (တနည်း) ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ ယုတ္တံ - ဖြစ်သင့်သော၊ ပဋိဂ္ဂါဟကေသု– အလ္လခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ဝိပ္ပဋိသာရံဝိ- ကိုလည်း၊ ဝိနောဒေသိ- ပယ်ဖျောက်ပြီ၊ [ပဋိဂ္ဂါဟဒကသုပိ၌ ပိဖြင့် တိသောဝိဓာတုန်းက ဝိပ္ပဋိသာရ ပယ်ဖျောက်ရပုံကို ပေါင်း၊] ဣတိ- ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

× × × × × × ×

အာကာရေဟိ။ ။အာ သဒ္ဒါသည် မရိယာဒါ(အပိုင်းအခြား) အနက်ဟောတည်း၊ "မည်သည့်အကြောင်းသည် မည်သည့်အကျိုးကို ပေးနိုင်၏" ဟု အကြောင်းအပိုင်းအခြား အကျိုးအပိုင်းအခြားရှိ၏၊ ထို အပိုင်းအခြားအားလျော်သော အကျိုးကို ပြုတတ်သောကြောင့် အကြောင်းကိုပင် "အာကာရ" ဟု ခေါ်သည်၊ [အာကရောတိ အတ္တာနော အနုရူပတာယ သမရိယာဒံ သပရိစ္ဆေဒံ (အပိုင်းအခြားနှင့်တကွ)ဖလံ နိပ္ဖတ္တေတိတိ အာကာရော၊–ဋီကာ။]

သီလဝန္တေသုပိ။ ။ပိ (အပိ)ဖြင့် ဒုဿီလကိုပေါင်းသည်၊ "ဒုဿီလ၌သာ ဝိပ္ပဋိသာရကိုဖြစ်စေသည်မဟုတ်သေး, မိမိစည်းစိမ်၏ ကုန်မည်အရေးကိုတွေးကာ သီလဝန္တတို့၌လည်း ဝိပ္ပဋိသာရကို ဖြစ်စေတတ်သေး၏"ဟူလို။

ပဋိဂ္ဂါဟကတောဝ။ ။အားကြိုးသော ဝိပ္ပဋိသာရကို ရည်ရွယ်၍ "ပဋိဂ္ဂါဟက တောဝ"ဟု ဆိုသည်၊ "အလ္လခံပုဂ္ဂိုလ်က မကောင်းသောကြောင့် (တချို့မှာ အလ္လခံပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ရန်ဖြစ်ရတတ်သေးသောကြောင့်)ဝိပ္ပဋိသာရ အကြိုးအကျယ်ဖြစ်ရတတ်၏" ဟူလို၊ အနည်းငယ်သော ဝိပ္ပဋိသာရကား အလ္လဝတ္ထု၏ မပြည့်စုံခြင်းကြောင့်လည်း ဖြစ်ရတတ်, အခြေအရံ ဝိုင်းဝန်းကူညီသူတို့၏ ညှဲ့ဖျင်းမှုကြောင့်လည်း (ငါလှူရတာ မှားသည်-ဟု)ဝိပ္ပဋိသာရ ဖြစ်တတ်သေး၏။ [ပဋိဂ္ဂါဟကတောဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဗလဝတရံ ဝိပ္ပဋိသာရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ဒုဗ္ဗလော ပန ဒေယျဓမ္မတော ပရိဝါရဇနတောဝိ ဥပ္ပဇ္ဇနတော၊–ဋီကာသစ်။]

တေသံယေဝ တေနာတိ-ဟူသောပါဠိဖြင့်၊(ဒဿတိဒ္ဓစပ်၊)တေသံယေဝ-ထို ပါဏာတိပါတီ ပုဂ္ဂိုလ်၏သာ၊ တေန ပါပေန – ထို မကောင်းမှုကြောင့်၊ အနိဋ္ဌော-အလိုမရှိထိုက်သော၊ (တပစ္စည်းသည် အရဟ အနက်ဟောတည်း၊) ဝိပါကော-အကျိုးသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပါလတ့ံ၊ အညေသံ- အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (အနိဋ္ဌော ဝိပါကော) နု (ဘဝိဿတိ)- ဖြစ်လတ့ံ မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿတိ - ပြ၏၊ ယဇတံ ဘဝံတိ – ကား၊ ဘဝံ - အရှင် မင်းမြတ်သည်၊ ဒေတု–ပေးလှူတော်မူပါလော၊ (ဤဌ ယဇတံအရ ယဇုန ဟူသည် ယဇ်ပူဇော်ခြင်းမဟုတ်, အလှူပေးခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်“ဒေတု”ဟု ဖွင့်သည်။) သဇ္ဇုတံတိ-ကား၊ ဝိသဇ္ဇတု-လွတ်လွတ်ကျတ်ကျတ် စွန့်လွှတ်တော်မူပါလော၊ အန္တရံတိ– ကား၊ အဇ္ဈန္တရံ – အတွင်း၌၊ (စိတ္တမေဝ ပသာဒေတု၌စပ်၊) [အဇ္ဈန္တရန္တိ အဏ္ဍတ္ထံ သကသန္တာနေ၊–ဋီကာ။]

သောဋ္ဌသ၊ပေ၊သန္ဒဿေသိတိ-ကား၊ ဣဓ-ဤနေရာ၌၊ မြာဟ္မဏော-ပုဏ္ဏားသည်၊ ရညော-မင်း၏၊ မဟာဒါနာနုမောဒနံ နာမ-အလှူကြီးကို ဝမ်းမြောက်ကြောင်း မည်သည်ကို၊ အာရဒ္ဓေါ - အားထုတ်ပြီ၊ တတ္ထ – ထို သောဋ္ဌသ၊ပေ၊သန္ဒဿေသိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သန္ဒဿေသိတိ – ကား၊ ဣဒံ ဒါနံ– ဤအလှူကို၊ ဒါတာ-ပေးလှူတတ်သူသည်၊ ဝေရုပံ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ သမ္ပတ္တိ - ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဝါ-စည်းစိမ်ကို၊ လဘတိ-ရ၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဒဿေတွာ ဒဿေ

× × × × × × ×

ဣဓ၊ပေ၊အာရဒ္ဓေါ။ ။ရှေ့၌ အနုမတိပဋ္ဌ ၄ ပါး, မင်း၏ သုဇာတတာစသော ဂုဏ်အင်္ဂါရှစ်ပါး , ပုရောဟိတ်၏ သုဇာတတာ စသော ဂုဏ်အင်္ဂါ ၄ ပါးအားဖြင့် ၁၆ ပါးကို ပြခဲ့ပြီ၊ ထိုသို့ပြခဲ့ခြင်းသည် ယဇ်၏အခြံအရံ အဆောက်အဦးအဖြစ်ဖြင့် ပြခဲ့ခြင်းတည်း၊ ထို ၁၆ ပါးကို ဤ၌ ထပ်၍ပြပြန်ခြင်းမှာ မင်း၏ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ဘို့ရာ ပြခြင်းတည်း၊ ဤသို့ ၁၆ ပါးချင်း တူသော်လည်း ရည်ရွယ်ချက်ချင်း မတူကြောင်းကို ပြလို၍ “ဣဓ၊ပေ၊အာရဒ္ဓေါ”ဟု မိန့်သည်။

အမှာ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ “မဟာဒါနံ+အနုမောဒနံ နာမ”ဟု ရှိ၏၊ မောဒန၌ ယုပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်ရာဝယ် ဆင်္ခီကံရှိရသောကြောင့် မကောင်းပါ၊ နောက်စာအုပ်များ၌ “ မဟာဒါနာနုမောဒနံ နာမ ”ဟု သမာသ်ရှိခြင်းသာ ကောင်း၏၊ [မဟာဒါနသ်+အနုမောဒနာ မဟာဒါနာနုမောဒနာ။]

သန္ဒဿေသိ ။ ။“ ဒဿေတွာ ကထေသိ ”သည် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တည်း၊ ထိုသို့ကောင်းစွာပြမူသည် “တကြိမ်တခါ မက, မိမိပြောဟောအပ်သော ဒေသနာ၏အစွမ်းကြောင့် အကျိုးကို ယခုမျက်မှောက်မှာပင် ရနေသကဲ့သို့ ထင်ရလောက်အောင် အခါခါ ထပ်၍ပြသည် ”ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “ ဒဿေတွာ ဒဿေတွာ”ဟု အာမေဋိတ်စကားကို ဆိုသည်။ [၂ ကြိမ်ထပ်၍ဆိုမှုကို ဋီကာ၌“အာမေဋိတ်”ဟု ဆို၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား ဘယ, ကောဓစသောအရာ မဟုတ်သောကြောင့် “ ဗျာပန (အရပ်ရပ်၌ နှံ့စေ

တ္ထာ– အကျိုးကို ပြ၍ပြ၍၊ ကထေသိ - ပြောဟောပြီ၊ သမာဒါပေသိတိ– ကား၊ တမတ္ထံ – ထို အကြောင်းနှင့် အကျိုး ဆက်သွယ်နေပုံ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ သမာဒါပေတ္ထာ သမာဒါပေတ္ထာ – ကောင်းစွာ ယူစေ၍ ကောင်းစွာ ယူစေ၍၊ ကထေသိ-ပြီ၊ သမုတ္တေဇေသိတိ-ကား၊ ဝိပ္ပဋိသာရဝိနောဒနေန – ဝိပ္ပဋိသာရ အငြစ်အကြေးကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ အာသ–ထို မင်း၏၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ ဝေါဒါပေသိ–ဖြူစင်စေပြီ၊ သမ္မဟံသေသိတိ - ကား၊ မဟာရာဇ - ဇာ၊ ဒါနံ– အလှူကို၊ ဒဒမာနေန-ပေးလှူသော၊ တေ-အရှင်မင်းသည်၊ သုန္ဒရံ-ကောင်းသော

× × × × × × ×

သော)စကား ”ဟု ဆိုသည်၊ သို့သော် နှံစရာဌာန မရှိသောကြောင့် စဉ်းစားသင့်၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန် (၁) ကဏ္ဍ, ၅၄ သုတ်၌လာသော “အာဘိဂ္ဂညာ”ကိုပင် “အာမေဋိတ” ဟု ဋီကာဆိုဟန်တူသည်။] “ဒါနံ၊ ပေ၊ လဘတိ ”ကား ဒေသေတွာအရ ပြီပုံအခြင်း အရာကိုပြသော အာကာရစကားတည်း။

သမာဒါပေသိ။ ။“ဇုဒံ ဒါနံ ဒါတာ ဧဝရူပံ သမ္မတ္တိံ လဘတိ”ဟု ဒါနကံနှင့် အကျိုး၏ ဆက်စပ်နေပုံ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို (ကြားကာမတ္တ ကြားရုံမျှ မဟုတ်ဘဲ) စိတ်၌ စွဲမြဲစွာ ယူစေခြင်းကို “သမာဒါပန”ဟု ဆိုသည်၊ ဤ၌လည်း “ သမာဒါပေတ္ထာ သမာဒါပေတ္ထာတိ အာဒိသုဝိ သေဝ နယော ” ဟု ဋီကာဆိုသောကြောင့် ၂ ထပ် ရှိပါစေ။ [သမ္မာ+အာဒါပေတ္ထာတိ သုတမတ္တံ အကတ္ထာ ယထာ ရာဇာ တမတ္ထံ (ထို အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို) သမ္မဒေဝ အာဒိယတိ (ယူ၏)၊ စိတ္တေ ကရောန္တော (စိတ်၌ ထားလျက်) သုဋ္ဌုတိံ ကတ္ထာ ဂဏှာတိ (သမ္မဒေဝ အာဒိယတိကို ထပ်ဖွင့်သည်)၊ တထာ သတ္ထုန္တံ အာဒါပေတ္ထာ၊– ဋီကာသစ်၊ ဤဋီကာသစ် ဖွင့်ပုံကို ကြည့်၍ “သံ+ အာပုဗ္ဗ, ဒါဓာတ်, ဏာပေပစ္စည်း”ဖြင့် “သမာဒါပေ”ဟု ပါဠိရှိပါစေ။]

သမုတ္တေဇေသိ။ ။[သံ+ဥ+တိဇ+ဏော။]တိဇဓာတ်သည် ထက်အောင်ပြုခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ထိုဒါနမှ၌“စိတ်ကို+ထက်သန်စေ၏”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ဝေါဒါပေ သိကား အဓိပ္ပါယတ္ထတည်း၊“ဖြူစင်”ဟူသည် ဝိပ္ပဋိသာရ အညစ်အကြေး၏ ကင်းခြင်း တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ ဝိပ္ပဋိသာရဝိနောဒနေန ”ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ ဤ ဝိသေသန လည်း နိဒဿနနည်းပြ မျှသာတည်း၊ လောဘ ဒေါသ စသော အညစ်အကြေးအားလုံး ကင်းမှ စိတ်နေ ဖြူစင်ရာရောက်သည်၊ သို့သော် ဒါနပြုရာ၌ ဝိပ္ပဋိသာရ အညစ်အကြေး ဖြစ်ဘို့ရန် အနီးဆုံးဖြစ်သောကြောင့် ဝိပ္ပဋိသာရကိုသာ ပြထားသည်။

သမ္မဟံသေသိ။ ။“သံ–ကောင်းစွာ+ပ-အပြားအားဖြင့်+ဟံသေ– ရွှင်လန်းစေ ခြင်း” ဟူသည် ဒါနပြုခြင်း၏ ကောင်းပုံကို ချီးမွမ်းခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ ထုတိံ ကတ္ထာ ကထေသိ”ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထဖွင့်သည်၊ မှန်၏–မိမိ ဒါနကို သူတပါးတို့က ချီးမွမ်း ကြလျှင် ဒါနရှင်တို့သည် လွန်စွာရွှင်ပျဝမ်းမြောက်ကြ၏၊ သို့သော် ထိုဝမ်းမြောက်မှုသည် မဟာကုသိုလ် ဝိတိ သောမနဿ မဟုတ်ဘဲ , လောဘမူ ဝိတိသောမနဿ ဖြစ်နေပါမူ လောဘအညစ်အကြေးဖြင့် ညစ်နွမ်းကာ (သမုတ္တေဇေသိ အရှဉ့် ပြအပ်ခဲ့သော) သမု တ္တေဇန မဖြစ်ဘဲရှိလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်တို့သည် ဒါနအမှုကို တိုက်ရိုက် မချီး မွမ်းဘဲ အကျိုးကိုသာ ဟောပြတော်မူလေ့ရှိကြပေသည်။

အမှုကို၊ ကတံ–ပြုအပ်ပါပေပြီ၊ ဣတိ – သို့၊ ထုတိ – ချီးမွမ်းခြင်းကို၊ ကတ္ဝာ, ကထေသိ–ပြီ၊ ဝတ္တာ ဓမ္မတော နတ္ထိတိ – ကား၊ ဓမ္မေန– မှန်သော သဘော အားဖြင့်၊ သမေန– ငြိမ်းအေးကြောင်း အကျင့်ဖြင့်၊ ကာရကောန– သင့်လျော်သော အကြောင်းဖြင့်၊ ဝတ္တာ-ပြောဆိုနိုင်သူသည်၊ နတ္ထိ–မရှိပါ။

နံ ရုက္ခာ၊ပေ၊ ဗရိဟိသတ္ထာယာတိ – ကား၊ ယူပနာမကေ– ယူပအမည်ရှိကုန်သော၊ ယေ မဟာထမ္ဘေ-အကြင်ကြီးစွာသော တိုင်တို့ကို၊ ဥဿာပေတ္ဝာ-ထောင်မတ်စေ၍၊ ဝါ- စိုက်ထူ၍၊ အသုကရာဇာ – ထို မည်သော မင်းသည်၊ (တနည်း) အသုကာမစ္စော–ထို မည်သော အမတ်သည်၊ (တနည်း) အသုကဗြာဟ္မဏော–ထိုမည်သော ပုဏ္ဏားသည်၊ ဝေရုပံနာမ – ဤသို့ သဘောရှိသည် မည်သော၊ မဟာယာဂံ – ကြီးစွာသော ယဇ်ကို၊ ယဇတိ – ပူဇော်၏၊ ဣတိ–သို့၊ နာမံ-အလ္လုရှင်၏ နာမည်ကို၊ လဒ္ဓါတ္ဝာ-ရေး၍၊ ထပေန္တို - ထားကြကုန်၏၊ စ – သည်သာ မကသေး၊ ယာနိ ဒဋ္ဌာတိဏာနိ – အကြင် နေဇာမြက်တို့ကို၊

× × × × × × ×

ဓမ္မတော။ ။ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ အဘိဓါန် (၇၀၄) လာ အနက်တို့တွင် သစ္စအနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့်“သစ္စတော”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ သစ္စာသည် တရားမှ မကင်းသောကြောင့် ဓမ္မလည်းမည်၏, ငြိမ်သက်သော အကျင့်ဖြစ်သောကြောင့် သမ (ငြိမ်သက်) လည်း မည်၏၊ သင့်လျော်သော အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ကာရဏလည်း မည်၏၊ ထို့ကြောင့် သမေန, ကာရကောနတို့သည် ဓမ္မေန၏ ပရိယာယ် အဖွင့်တို့တည်း၊ [ဓမ္မတောတိ သစ္စတော၊ သစ္စံ ဟိ ဓမ္မတော အနပေတတ္တာ ဓမ္မံ, ဥပသမစရိယဘာဝတော သမံ, ယုတ္တဘာဝေန ကာရကာန္တိစ ဝုစ္စတိ၊–ဋီကာ။]

နံ ရုက္ခာ၊ပေ၊ ဗရိဟိသတ္ထာယ ။ ။ ယဇ်တိုင်စိုက်၍ ထိုယဇ်တိုင်၌ အလ္လုရှင်၏ နာမည်ကို ရေးသားတတ်ကြ၏၊ ထို ယဇ်တိုင်အကျိုးငှါ သစ်ပင်တို့ကို မခုတ်အပ်ကုန်၊ နေဇာမြက်တို့ကို ရိတ်၍ ထို မြက်တို့ကို တောပန်းသဘွယ် သိကုံးကာ ယဇ်တင်းကုပ် (အလ္လုမဏ္ဍပ်) ၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌ ထားတတ်ကြ, ယဇ်ပူဇော်ရာ (အလ္လုပေးရာ) မြေ၌ သော်လည်း စိမ်းစိမ်းစိုစို ရှိအောင် ဖြန့်ခင်းထားတတ်ကြကုန်၏၊ ထိုသို့ နေဇာမြက်တို့ကိုလည်း မရိတ်အပ်ကုန်၊ ဤစကားဖြင့် “နွားဆိတ် စသည်ကို မသတ်အပ်ကြောင်းမှာ အထူးပြောဘွယ် မလိုတော့ပါ”ဟု ပြသည်။

ဗရိဟိသတ္ထာယ။ ။“ဗရိဟိသတ္ထာယာတိ ပရိစ္ဆေဒတ္ထာယ (ယဇ်ပူဇော်ရာမြေနှင့် ယဇ်ပူဇော်ရာ မဟုတ်သော မြေကို ပိုင်းခြားခြင်းအကျိုးငှါ)” ဟု ဋီကာ၌ တွေ့ရ၏၊ ယခုခေတ် အလ္လုပြုလုပ်ရာမြေနှင့် အလ္လုပြုလုပ်ရာ မဟုတ်သောမြေကို ရာဇမတ်ကာ၍ ခဲခြားခြင်းမျိုးတည်း၊ အဋ္ဌကထာ၌ကား “ ဝနမာလာသခေ်ပေန ” စသည်ဖြင့် ယဇ်တင်းကုပ် အလ္လုမဏ္ဍပ်ကို သာယာစိုပြေအောင် ဆင်ပြင်မှုကိုသာ ဖွင့်သည်၊ ဤ အဋ္ဌကထာ အဖွင့်သည် “ဗရိဟိသတ္ထာယ”ပါဠိနှင့် လိုက်လျော၏၊ မှန်၏၊ – ထောမနိမိဠ္ဍဝန်ဟိသ်, (ပါဠိ၌ ဗရိဟိသသည် စိတ္တက (ဆန်းကြယ် သာယာအောင်ပြုခြင်း) အနက်ကိုလည်း ဟောသည်။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ “ပရိဟိ”သတ္ထာယ ”ဟု ရှိ၏၊ သင့်မည် မထင်ပါ၊ ဗရိဟိသတ္ထာယဟု ပြင်ထားသောမူသာ ကောင်းစရာရှိပါသည်။]

လာယိတွာ-ရိတ်၍၊ ဝနမာလာသခ်ေပန-တောပန်းတို့ဖြင့် သီကုံးအပ်သော ပန်းကုံးအသွင်ဖြင့်၊ ဝါ- တော အစဉ်အတန်း အသွင်ဖြင့်၊ ယညသာလံ - ယင်္တင်းကုပ်ကို၊(အလှူမင္ဂွာပ်ကို)၊ ပရိက္ခိပန္တိ-ဝန်းရံကြကုန်၏၊ ဘူမိယံဝါ-မြေ၌သော်လည်း၊ ပတ္ထရန္တိ-ဖြန့်ကြကုန်၏၊ ဇေတပိ ရုက္ခာ-ထို သစ်ပင်တို့ကိုသော်မှလည်း၊ နဆိဒ္ဓံသု-မဖြတ်အပ်ကုန်တုံ့သေး၏၊ (ဇေတပိ) ဒဠ္ဟာ-ထို နေဇာမြက်တို့ကိုသော်မှလည်း၊ နလူယိံသု-မရိတ်အပ်ကုန်တုံ့သေး၏၊ ဂါဝေါဝါ- နွားတို့ကိုဌင်း၊ အဇာဒယောဝါ-ဆိတ် အစရှိသည်တို့ကိုဌင်း၊ ကိံပန ဟညိဿန္တိ-အဘယ့်ကြောင့် သတ်အပ်ကုန်တော့အုံ့နည်း၊(နဟညန္တိယေဝ-မသတ်အပ်ကုန်တော့သည်သာ၊) လူတိ-၌အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြ၏။

အန္ဆောဂေဟဒါသာဒယော-အိမ်တွင်း၌ ပေါက်ဖွားသော ကျွန်အစရှိသည်တို့သည်၊ ဒါသာတိ-ဒါသတို့မည်၏၊[အာဒိဖြင့် ဓနက္ကိတစသော ကျွန် ၃ မျိုးကို ယူပါ။] ယေ - အကြင် သူတို့သည်၊ ပုဗ္ဗဝ - အလုပ်မလုပ်မီ ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ ဓနံ-ဥစ္စာကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကုန်၏၊ (တေ-ထို သူတို့သည်၊)ပေဿာတိ-တို့မည်၏၊[ပေသိတဗ္ဗာ-စေခိုင်းအပ်ကုန်၏၊ ဇုတိ ပေဿာ၊ ပိသဓာတ်, ဣစ္ဆ ပစ္စည်း။] ယေ-တို့သည်၊ ဘတ္တဝေတနံ-နွေစာထမင်း, လစာရိက္ခာကို၊ ဂဟေတွာ,(ကမ္မံ)ကရောန္တိ၊(တေ)ကမ္မကရာတိ-တို့မည်၏၊ [ဘတ္တဝေတနန္တိ ဒေဝသိကဘတ္တဉ္စေဝ, မာသိကာဒိ ပရိဗ္ဗယဉ္စ။]

× × × × × × ×

ဝနမာလာသခ်ေပန။ ။“ဝနပုပ္ဖေဟိ ဂန္ထိတမာလာနိယာမေန ”ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား “ဝနပန္တိအာကာရေန”ဟု တနည်း ဖွင့်သေး၏၊ ဤနည်း၌မာလာသဒ္ဒါသည် အစဉ်အတန်း အနက်ဟောတည်း။

နရုက္ခာ၊ပေ၊လူယိံသု။ ။ ပါဠိတော်၌ “ နေဝဂါဝေါ ဟညိံသု၊ပေ၊နဂိဓမာပါဏာ သံဃာတံ အာပဇ္ဇိံသု”ဟု ဆိုပြီးနောက် အဘယ်အကျိုးငှါ“နရုက္ခာ”စသည်ဖြင့် သစ်ပင်တို့၏ မခုတ်ဖြတ်အပ်ပုံကိုဌင်း, နေဇာမြက်တို့၏ မရိတ်အပ်ပုံကိုဌင်း ဆိုပါသနည်း၊-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-သစ်ပင် မြက်ကိုသော်မှ မခုတ်ဖြတ် - မရိတ်အပ်ကုန်တုံ့သေး၏, သက်ရှိဖြစ်သော နွားစသည်တို့ကို အဘယ်မှာ သတ်အပ်ကုန်တော့အုံ့နည်း ဟု-နွားစသည် မသတ်ပုံကို ခိုင်မြဲစေခြင်း အကျိုးငှါဌင်း, တိတ္ထိတို့က သစ်ပင်မြက်တို့၌ အသက်ဇီဝရှိ၏ ဟု ယူကြ၏၊ ထို မှားယွင်းစွာ ယူသူတို့၏ ဤယင်္တကို မဖျက်ဆီးနိုင်ခြင်း(သစ်ပင် မြက်တွေကို ခုတ်ဖြတ်သည်ဟု မစွပ်စွဲနိုင်ခြင်း) အကျိုးငှါဌင်း, “ နရုက္ခာ ဆိဒ္ဓံသု”စသော ဤစကားကို ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူသည်။

ဘူမိယံ ဝါ ပတ္ထရန္တိ။ ။ဝေဒိဘူမိံ (လာဘသက္ကာရကို ရရာဖြစ်သော) မန္တန်စသည်ဖြင့် ပြုပြင်အပ်သော ယင်္တပူဇော်ရာနယ်မြေကို၊ ပရိက္ခိပန္တာ(ဝန်းရံကုန်လျက်၊)၊ တတ္ထ တတ္ထ ပတ္ထရန္တိ၊ မန္တာဒိနာ ဟိ ပရိသဒ်ံတာ ဘူမိ“ဝိန္ဒတိ အဿံ(ဤမြေ၌) လာဘသက္ကာရေ”တိ ကတွာ ဝေဒိတိ ဝုစ္စတိ၊-ဋီကာသစ်။

ဒက္ခာယဒ္ဒိမုဂ္ဂရာဒီနိ–ဒုတ်, နှင်တံ, လက်ရိုက်အစရှိသည်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ကမ္မံ–အလုပ်ကို၊ ကရောထ– လုပ်ကြကုန်လော၊ ကရောထ–လုပ်ကြကုန်လော၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ တဇ္ဇိတာ-ခြိမ်းချောက်အပ်သူတို့သည်၊ ဒက္ခာတဇ္ဇိတာနာမ–ဒက္ခာတဇ္ဇိတတို့မည်၏၊ ကမ္မံ–အလုပ်ကို၊ သစေ ကရောသိ– အကယ်၍ လုပ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကုသလံ – ကောင်း၏၊ နော စေ ကရောသိ – အကယ်၍ မလုပ်အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ ဆိန္နိဿာမ–ဖြတ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ ဝါ- ဤသို့သော်၎င်း၊ ဗန္ဓိဿာမ-နှောင်ဖွဲ့ကုန်အံ့၊ ဣတိ ဝါ-၎င်း၊ မာရေဿာမ–သတ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ ဝါ-၎င်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ဘယေန-ဘေးဖြင့်၊ တဇ္ဇိတာ-တို့သည်၊ ဘယတဇ္ဇိတာ နာမ-ဘယတဇ္ဇိတတို့မည်၏။

ပန–ကား၊ တေ–၌ ဒါဿ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဒက္ခာတဇ္ဇိတာ-ဒုတ်စသော ဒဏ်ဖြင့် ခြိမ်းချောက်အပ်ကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ပရိကမ္မာနိ-ထက်ဝန်းကျင် ပြုဘွယ်ကိစ္စတို့ကို၊ နာ အကံသု – ပြုကြကုန်သည် မဟုတ်၊ ဘယတဇ္ဇိတာ- ဘေးဖြင့် ခြိမ်းချောက်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပရိကမ္မာနိ - တို့ကို၊ နာ အကံသု-မဟုတ်၊ အဿုမုခါ– မျက်နှာ၌ မျက်ရည်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ရောဒမာနာ–ငိုကြွေးကုန်လျက်၊ ပရိကမ္မာနိ-တို့ကို၊ နာ အကံသု-မဟုတ်၊အထခါ- အဟုတ်ကား၊ ပိယသမုဒါစာရေနေဝ–ချစ်ခင်ဘွယ် အခေါ်အဝေါ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝါ-ချစ်ခင်ဘွယ် အသုံး အနှုန်းဖြင့်သာလျှင်၊ သမုဒါစာရိယမာနာ-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုအပ်ကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ ပရိကမ္မာနိ-တို့ကို)၊ အကံသု-ပြုကုန်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊(တနည်း)ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ဒါသံ ဝါ - ကျွန်ကိုမူလည်း၊ ဒါသာတိ – ကျွန်တို့ဟူ၍၊ နအာလပန္တိ – မခေါ်ဝေါ်မပြောဆိုကြကုန်၊ ပေသံဝါ– အစေအပါးကို မူလည်း၊ ပေဿာတိ – အစေအပါးတို့ဟူ၍၊ နအာလပန္တိ - ကုန်၊ ကမ္မကရံဝါ– အလုပ်သမားကိုမူလည်း၊ ကမ္မကရာတိ–အလုပ်သမားတို့ ဟူ၍၊ နအာလပန္တိ- ကုန်၊ ပန – အနွယကား၊ ယထာနာမဝသေနေဝ-အကြင်အကြင်နာမည်၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊[ပါကဋနာမာနုရူပေနေဝ– “မည်သူ မည်ဝါ” ဟု ခေါ်နေကျဖြစ်၍ ထင်ရှားသော နာမည်အား လျော်သဖြင့်သာ။] ပိယသမုဒါစာရေန – ချစ်ခင်ဘွယ် အခေါ်အဝေါ်ဖြင့်၊ ဝါ-ချစ်ခင်ဘွယ် အသုံးအနှုန်းဖြင့်၊ အာလပိတ္တာ – ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို၍၊ ဧဇ္ဇိ ပုရိသ ဗလဝန္တဒုဗ္ဗလာနံ - မိန်းမ, ယောကျ်ား, အားရှိသူ, အားမရှိသူတို့အား၊ အနုရူပမေဝ – လျော်စွာသာလျှင်၊ ကမ္မံ– အလုပ်ကို၊

× × × × × × ×

ပရိကမ္မာနိ။ ။သဗ္ဗဘာဂိယာနိ (အကောင်း အဆိုး အမျိုးမျိုးအားဖြင့် အလုံးစုံသော အဘို်ဥ် ဖြစ်ကုန်သော) ကမ္မာနိ၊ ဥစ္စာဝစာနိ ကမ္မာနိတိ အတ္ထော၊– ဋီကာသစ်၊ ပရိကို“သဗ္ဗဘာဂ”ဟု ဖွင့်သည်။

ဒဿေတွာ- ပြ၍၊ ဣဒဉ္စ – ဤအလုပ်ကိုလည်း၊ ကရောထ -ပြုကြကုန်လော၊ ဣဒဉ္စ- ကိုလည်း၊ ကရောထ- လော၊ ဣတိ– ဤသို့၊ ဝဒန္တိ -ပြောဆိုကြကုန်၏၊ တေပိ– ထို ခတ္တိယ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ ရုစိ ဝသေနေဝ-အလို၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ကရောန္တိ- န်၏၊ တေန - ထို့ကြောင့်၊ ယေ၊ပေ။အာကံသုတိ-ဟူ၍၊(ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

သပ္ပိတေလ၊ပေ၊မဂမာသိတိ-ဟူသော ဤပါဠိတော်၌၊ (ဂုဠတ္ထံ)ကိရ (ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ, ဒဿမိ)၊ ရာဇာ-မင်းသည်၊ နဂရဿ-၏၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ စတူသု-၄ပေါက်ကုန်သော၊ ဒ္ဝါရေသု – တံခါးပေါက်အနီး တို့ဂုင်း၊ နဂရဿ – ၏၊ အန္တော – အတွင်း၌၊ မဇ္ဈေ- အလယ်ဂုင်း၊ (ဣတိ- ၌စပ်၊) ဣတိ-သို့၊ ပဥ္စသု–၅ရပ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု-တို့၌၊ မဟာဒါနသာလာယော – ကြီးစွာသော အလှူတင်းကုပ်တို့ကို၊ ကာရာပေတွာ–ဆောက်လုပ်စေပြီး၍၊ ဧကေကိဿာယ--တခုတခုသော၊ သာလာယ-အလှူတင်းကုပ်၌၊ သတသဟဿံ သတသဟဿံ– တသိန်းတသိန်းသော ဥစ္စာကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ – နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း၊ ပဉ္စသတသဟဿာနိ-၅ သိန်းသော ဥစ္စာတို့ကို၊ ဝိသဇ္ဇေတွာ- စွန့်လွှတ်၍၊ သူရိယုဂ္ဂမနတော-နေထွက်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ တဿတဿ ကာလဿ-ထိုထို အချိန်အခါအား။ အနုရူပေဟိ-လျော်ကုန်သော၊ သဟတ္ထေန-မိမိလက်ဖြင့်၊ သုဝဏ္ဏကဋ္ဌံ-ရွှေယောက်ချိုကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ပဏီတေဟိ-မွန်မြတ်ကုန်သော၊ သပ္ပိတေလာဒိ သမ္မိဿေဟေဝ-ထောပတ် ဆီ အစရှိသည်တို့ဖြင့် ရောနှောအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ယာဂုခဇ္ဇကဘတ္တဗျဉ္ဇနပါနကာဒီဟိ – ယာဂု, ခဲဘွယ်, ထမင်း, ဟင်း, သောက်ဘွယ်, အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ မဟာဇနံ - များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ သန္တပ္ပေသိ – တင်းတိမ်ရောင့်ရဲစေပြီ၊ ဘာဇနာနိ– အိုးခွက်တို့ကို၊ ပူရေတွာ - ပြည့်စေ၍၊ ဂဏ္ဍိတုကာမာနံ – ယူခြင်းငှါအလိုရှိသူတို့အား။ တထေဝ- ထို အလိုအတိုင်းသာလျှင်၊ ဒါပေသိ–ပေးစေပြီ၊ ပန–ကား၊ သာယဏ္ဟသမယေ–ညနေချမ်းအခါ၌၊ ဝတ္ထဂန္ဓမာလာဒီဟိ- အဝတ်, နံ့သာ, ပန်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သမ္မာဇေသိ – ကောင်းစွာပူဇော်ပြီ၊ ပန–ဆက်၊ သပ္ပိအာဒီနံ- ထောပတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ မဟာစာဋိယော- အိုးစရည်းကြီးတို့ကို၊

× × × × × × ×

သပ္ပိ၊ပေ၊ ဖါဏိတေန စေဝ။ ။“စ+ဧဝ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ ထို စ သဒ္ဒါသည် အဝုတ္တသမုစ္စယ (တိုက်ရိုက်မဆိုအပ်သောအနက်ကိုဆည်းခြင်း) အနက်ရှိ၏၊ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “သပ္ပိတေလာဒိသမ္မိဿေဟေဝ ယာဂုခဇ္ဇကဘတ္တဗျဉ္ဇနပါနကာဒီဟိ” ဟု ယာဂုစသည်ကို ထည့်၍ဖွင့်သည်၊ ပါနကာဒီဟိ၌ အာဒိဖြင့် အဝတ်, ယဉ်, (ဘိနပ်), မာလာ, ဂန္ဓ, ဝိလေပန, သေယျ, စသည်တို့ကိုယူပါ။ [စသဒ္ဒေါ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထောဝ၊ တေန (ဖြင့်) ပဏီတပဏီတာနံ နာနပ္ပကာရာနံ ခါဒနီယ၊ပေ၊ သေယျာဒိနဉ္စ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊–ဋီကာ။]

ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယံ- အကြင် အာဟာရကို၊ ပရိဘုဉ်တုကာမော – သုံးဆောင်ခြင်းငှါ အလိုရှိ၏၊ သော– သည်၊ တံ– ထို အာဟာရကို၊ ပရိဘုဉ်တု – သုံးဆောင်ပါစေ သတည်း၊ ဣတိ – ဤသို့ ကြံ၍၊ အနေကသတေသု – အရာမက များစွာကုန်သော၊ ဌာနေသု – ဌာနတို့၌၊ ထပါပေသိ- ထား၊စေပြီ၊ တံ- ထို အလုံးစုံကို၊ (ယာဂုဘတ္တ မှစ၍ အလုံးစုံကို၊) သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ သပ္ပိတေလ ၊ပေ၊နိဋ္ဌာနမဂမာသိတိ-ဟူ၍၊ ဘဂဝတာ, ဝုတ္တံ။

ပဟူတံ သာပတေယျံ အာဒါယာတိ-ကား၊ ဗဟုံ-များစွာသော၊ ဓနံ- ဥစ္စာကို၊ ဂဟေတွာ—၍၊(ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟံသု-၌စပ်၊)ကိရ-ခဲ့၊ တေ-ထိုခတ္တိယအစရှိသူတို့သည်၊ စိန္တေသုံ၊(ကိ)၊ အယံ ရာဇာ-ဤမင်းသည်၊ သပ္ပိတေလာဒီနိ-တို့ကို၊ ဇနပဒတော-ဇနပုဒ်မှ၊ အနာဟရာပေတွာ-မဆောင်စေမူ၍၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ သန္တကမေဝ-ဥစ္စာကိုသာ၊ နီဟရိတွာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ မဟာဒါနံ- ကို၊ ဒေတိ-၏၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ အမ္ဟေဟိ–ငါတို့သည်၊ (နယုတ္တံ-၌စပ်၊)ရာဇာ—သည်၊ (အမှ–တို့ကို၊) ကိဉ္စိ-တစုံတခုကို၊ နအာဟရာပေတိ-မဆောင်ပို့စေ၊ ဣတိ– ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ တုဏ္ဍီ- ဆိတ်ဆိတ်၊ ဘဝိတုံ–ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ နယုတ္တံ– မသင့်၊ ဟိ-မှန်၊ ရညော-၏၊ ယရေ-နန်းတော်၌၊ ဓနံ- ဥစ္စာသည်၊ အက္ခယမမ္ဟ မေဝ–မကုန်ခန်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်သာ၊ နာ–မဟုတ်၊ [အက္ခယဉ္စ ဘာဝပ္ပဓာနကြောပါ၊] စ-ဆက်၊ အမ္ဟေသု-ငါတို့သည်၊ အဒေန္တေသု-မပေးကုန်လသော်၊ အညော - ငါတို့မှ တပါးသော၊ ကော- အဘယ်သူသည်၊ ရညော–အား၊ ဒဿတိ–ပေးလတ့ံနည်း၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ အဿ- ထိုမင်းဘို့၊ နံ-ကို၊ ဥပသံဟရာမ-ဆောင်ပို့ကြကုန်စို့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံကြကုန်ပြီ၊ (ဣတိ-ဤသို့ကြံပြီး၍၊) တေ–ထို ခတ္တိယအစရှိသူတို့သည်၊ [တေ ကိရမှ စောသဒ္ဒါ လိုက်နိုင်သောကြောင့် ဤ၌ တေ ပါသည်ကား မကောင်း။] ဂါမဘောဇနစ - တရွာ

× × × × × × ×

သာပတေယျံ။ ။“သံ+ပတိ+ယျ”ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ သံသဒ္ဒါသည်“သော ဗန္ဓဝေတွန် စ သံ, သော ဓနသ္မိ မနိတ္ထိယံ”ဟူသော အဘိဓာန် (၈၀၈) ဂါထာလာ အနက်တို့တွင် ဥစ္စာဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ ဥစ္စာဟူသော အနက်ကိုဟောသော ရဋ္ဌိပုဒ် ဖြစ်သောကြောင့် “သံ နာမ ဓနံ ဝုစ္စတိ”ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်ကြသည်၊ သသ-ဥစ္စာ၏၊ ပတိ-အရှင်တည်း၊ သပတိ-ဥစ္စာ၏အရှင်၊ “သ”ဟု ပုဒ်ရင်းဖြစ်သောကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေဘွယ်မလို၊ ဋီကားသစ်၌ “နိဂ္ဂဟိတလောပေန ”ဟု ဆိုသည်ကို စဉ်းစားပါ၊ သပတိသ+ဟိတံ သာပတေယျံ-ဥစ္စာရှင်၏စီးပွား၊ ဟိတအနက်၌ ကောယျပစ္စည်းသက်၊ ထို “ဥစ္စာရှင်၏ စီးပွား” ဟူသည် ဥစ္စာပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ သာပတေယျံကို “ဓနံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ [သံ နာမ ဓနံ၊ တသ္မာ ပတိတိ သပတိ၊ ဓနဝါ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဟိတာဝဟတ္တာ တသ္မာ ဟိတန္တိ သာပတေယျံ၊ တဒေဝ ဓနံ၊–ဋီကာဟောင်း။]

ထည်းဝယ် ပေါင်းစု၍ယူထိုက်သော အဘို့အစုအားဖြင့်ဂုဏ်း၊ နိဂမဘာဂေန စ–နိဂုံးတခုတည်းဝယ် ပေါင်းစု၍ယူထိုက်သော အဘို့အစုအားဖြင့်ဂုဏ်း၊ နဂရဘာဂေနစ-တမြို့တည်းဝယ် ပေါင်းစု၍ယူထိုက်သော အဘို့အစုအားဖြင့်ဂုဏ်း၊ သာပတေယျံ–ဥစ္စာနှစ်ကို၊ သံဟရိတ္ဝာ-စုရုံး၍၊ သကဋာနိ–တို့ကို၊ ပူရေတ္ဝာ-၍၊ ရညော–မင်း၏အထံသို့၊ ဥပဟာရိံသု– ပို့ဆောင်ကြကုန်ပြီ၊ တံ– ထိုပို့ဆောင်အပ်သော ဥစ္စာကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ ပဟူတံ သာပတေယျံတိ အာဒိံ-အစရှိသော စကားကို၊ ဘဂဝါ, အာဟ-ပြီ။

ပုရတ္ထိမေန ယဉ္စဝါဠသာတိ–ကား၊ ပုရတ္ထိမတော–အရှေ့အရပ်၌၊ ဝါ–အရှေ့အရပ်က၊ နဂရဿဂါရေ-မြို့တံခါး၌၊ ဒါနသာလာယ– အလှူတင်းကုပ်၏၊ ပုရတ္ထိမဘာဂေ–အရှေ့အရပ်အဘို့၌၊ ယထာ– အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်

× × × × × × × ×

ဂါမဘာဂေန။ ။သံကိတ္တနဝသေန (တတ်နိုင်သမျှ ပါဝင်ကြဲဘို့ရန် ကြေးကြော်ခြင်း, ဆော်သြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) ဂါမေ ဂဟေတဗ္ဗဘာဂေန (ရွာ၌ယူထိုက်သောအဘို့အားဖြင့်)၊–ဋီကာ၊ ဤအလို တရွာထည်းဝယ် ကြေးကြော်နှိုးဆော်၍ ပေါင်းစုယူထိုက်သော အဘို့ကို "ဂါမဘာဂ" ဟု ဆိုသည်၊ "ဂါမေ+ဂဟေတဗ္ဗော+ဘာဂေါ ဂါမဘာဂေါ" ဟု ပြုပါ။

ဋီကာသစ်။ ။"ပစ္စေက်ံ သဘာဂဂါမ ကောဋ္ဌာသေနာတိပိ အတ္ထော" ဟု ဋီကာသစ်၌ တနည်းဖွင့်သေး၏၊ ဤအလို ဂါမအရ သဘောတူသော ရွာအများကိုယူ၍ "ဂါမာနံ-သဘောတူသောရွာတို့၏+ဘာဂေါ-အဘို့အစုတည်း၊ ဂါမဘာဂေါ-စု" ဟု ပြုစေလို၏၊ နိဂမဘာဂ–နဂရဘာဂတို့၌လည်း နည်းတူ၊ သို့သော် "သဘောတူသော နိဂုံးအများ-မြို့အများ ပေါင်းစုဘို့ကား လက်တွေ့အားဖြင့် မလွယ်ကူ, ခရီးအားဖြင့် ဝေးကွာသောကြောင့်ဂုဏ်း, ထိုမြို့၏ ပိုင်စားဖြစ်သော ခတ္တိယသည် သူ့ကိုယ်တိုင်သာ ပို့ဆောင်မည်ဖြစ်၍ အခြားမြို့ပိုင်နှင့် ပေါင်းလိမ့်မည် မဟုတ်သောကြောင့်ဂုဏ်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်အဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ။

ယဉ္စဝါဠသ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌"ယညာ"ဟု ရှိသော်လည်း ထောမနိမိ၌"ယဉ္စဝါဠ"ဟု ရှိ၍"ယဉ္စဒ္ဓာန (ယဇ်ပူဇော်ရာ အရပ်)"ဟု အနက်ဖွင့်၏၊ စန္ဒကုမာရဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌လည်း "ယဉ္စဝါဠံ သမတလံ ကာရေတ္ဝာ ဝတိယာ ပရိက္ခိပိ-"ယဇ်ပူဇော်ရာဌာနကို ညီမျှသော အပြင်ရှိအောင် ပြုစေ၍ စည်းဖြင့် ကာရံပြီ"ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သမတလပြုရာအရပ်သည် တွင်း (အာဝါဠ) မဟုတ်ရကား ယဉ္စဝါဠ ပါဌ်သည်သာ ပါဌ်မှန်တည်း။

ဆက်ဥုးအံ့။ ။ ဤ၌ ဝါဠသဒ္ဒါသည် ခွဲခြားဝေဘန်ခြင်း အနက်ဟော ဝဠဓာတ် ဏပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဝဋိယတေတိ ဝါဠော၊ ယညော၏-ယဇ်ပူဇော်ရာလည်း ဟုတ်၏၊ သော+ဝါဠောစ- စည်းရိုး စသည်ဖြင့် ကာရံအပ်သည်လည်း ဟုတ်၏၊ ဇုတိ ယဉ္စဝါဠော – စည်း စသည်ဖြင့် ကာရံအပ်သော ပြင်ပအရပ်နှင့် မရောအောင် ခွဲခြားအပ်သော ယဇ်ပူဇော်ရာ အရပ်၊ ဤ၌ ဒါနသာလာကိုပင် "ယဉ္စဝါဠ" ဟု သုံးစွဲထားသည်။

ထား**အပိသော်**၊ ပုရတ္ထိမဒိသတော– **အ**ရွှေအရပ်မှ၊ **အာဂစ္ဆန္တော**– လာသူတို့သည်၊ **ခ**တ္တိယာနံ– ခတ္တိယတို့၏၊ ဒါနသာလာယ– အလှူတင်းကုပ်၌၊ ယာဂုံ– ယာဂုကို၊ ပိဝိတွာ–သောက်ပြီး၍၊ ရညော-မင်း၏၊ ဒါနသာလာယ-၌၊ ဘုဉ်္ဇိတွာ– စားပြီး၍၊ နဂရံ·မြို့သို့၊ ပဝိသန္တိ-ဝင်ကြကုန်၏၊ ဧဝရူပေ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဌာနေ – **အ**ရပ်၌၊ ပဋ္ဌပေသုံ – ဖြစ်စေကြကုန်ပြီ၊ ဝါ - တည်ထားကြကုန်ပြီ၊ ဒက္ခိဏေန ယာဉ်ဝါဋသာတိ–ကား၊ ဒက္ခိဏာတော- တောင်**အ**ရပ်၌၊ ဝါ–က၊ နဂရဒ္ဒါရေ–၌၊ ဒါနသာလာယ-၏၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်

× × × × × × ×

ဋီကာသစ်။ ။ ယညာဝါဋ (ယည + **အ**ာဝါဋ) ဟူသော ပါဋ်ကိုပင် **အ**မှန်ယူ၍ “ ယညာဝါဋာတိ ခဏိတာဝါဋသ **အ**ဿမေဓာဒိယညယဇနဋ္ဌာနသဿတံ **အ**မိဝစနံ၊ တမ္ပေါဟာရေန (ထို**အ**မည်ကို ဒါနသာလာ**အ**ပေါ်၌ တင်စား၍ ခေါ်ဝေါ်ခြင်း**အ**ားဖြင့်) ဇုဓ ဒါနသာလာယ ဧဝ” ဟု ဖွင့်လေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ယဇ်ပူဇော်ရာ၌ သတ်**အ**ပ်သော သတ္တဝါတို့၏ လည်ချောင်းသွေးကို ယူပြီးလျှင် တွင်းထည်း၌ လောင်းထည့်၍ ပူဇော်သော နည်းလည်းရှိပါ၏၊ သို့သော် ထိုနည်းသည် ဥသဘ ခုနစ်ရာ စသည်တို့ကို ဖွဲ့ချည်ထားရာ ယညဌာန မဟုတ်သောကြောင့်ငင်း , “ ယညဝါဋ၏ **အ**ရွှေအရပ် ” ဟု ဆိုရာ၌ တွင်းသာ မက, ယညဌာန တခုလုံးရသောကြောင့်ငင်း “ယညာ”ဟု ဒီဃရှိသောပါဋ်ကို မမှတ်ထိုက်ပါ။

ပုရတ္ထိမတော ၊ ပေ ၊ ပုရတ္ထိမဘာဂေ။ ။ပုရတ္ထိမေန ယညဝါဋသဟူသော ပါဋိတော်ကို “ ဒါနသာလာယ ပုရတ္ထိမဘာဂေ ”ဟု ဖွင့်သည်၊ “ ပုရတ္ထိမတော နဂရဒ္ဒါရေ”ကား ထိုဒါနသာလာ၏ မြို့ရှေ့တံခါးအနီး၌ တည်ရှိရာကြောင်းကို သိစေလိုရှေ့ **အ**ပို ထည့်ပါဋ်တည်း။

ယထာ၊ပေ၊ဧဝရူပေ ဌာနေ။ ။ခတ္တိယတို့၏ ဒါနသာလာနှင့် ရှင်ဘုရင်၏ ဒါနသာလာသည် **အ**လွန် မဝေးလှ၊ ရှင်ဘုရင်၏ ဒါနသာလာသည် မြို့**အ**ရှေ့တံခါး အနီး၌ တည်ရှိ၏၊ ခတ္တိယတို့၏ ဒါနသာလာကား ထို့ထက် **အ**ရှေ့ကသော (မလှမ်းမကမ်း**အ**ရပ်၌) တည်ရှိ၏၊ ဥပမာ– **အ**ရှေ့ရွာနီဂုံးတို့မှ မြို့သို့လာသူတို့သည် ခတ္တိယတို့၏ ဒါနသာလာဝယ် နံနက်စောစော ယာဂုသောက်ကြ၏၊ ထမင်းဆာလေ့သော **အ**ချိန်ဝယ် မြို့တံခါး**အ**နီး ရောက်ကြလေရာ ရှင်ဘုရင်၏ ဒါနသာလာ၌ ထမင်းစားပြီးမှ မြို့တွင်းသို့ဝင်ကြသည်၊ ဒါနသာလာ ၂ ခုသည် ဤမျှလောက် မလှမ်းမကမ်းနေရာ၌ တည်ရှိကြသည်၊—ဟူလို။

စဉ်းစားဘွယ်။ ။ဋီကာတို့ဝယ်“ယာဂုံ ပိဝိတွာ”၌“ယာဂုသီသေန ပါတရာသဘောဇနမာဟ”ဟု ဆို၏၊“ယာဂုကို ပဓာနပြု၍ဆိုသည်၊ ထိုခတ္တိယတို့၏ ဒါနသာလာ၌ ထမင်းကိုလည်း စားကြပြီးမှ မပင်မပန်းလာခဲ့ကြရာ ညနေစာ စားချိန်၌ ရှင်ဘုရင်၏ ဒါနသာလာသို့ရောက်၍ ညနေစာ စားကြသည် ”ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ မိမိကား မြို့၌ ကိစ္စရှိ၍ လာကြသူများဖြစ်ပါလျက် မြို့သို့မဝင်သေးဘဲ ထိုကဲ့သို့ မြို့**အ**ပြင်မှာပင် နံနက်စာ ညနေစာ စား၍ **အ**ချိန်ကို ကုန်စေသင့်မည် မထင်ပါ။

သာ၊(ယထာ ပုရတ္ထိမတော အာဂန္ဆန္တာ ယာဂုံ ပိဝိတ္ဝာ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊)ဒက္ခိဏာဘာဂေ – တောင်အရပ်၌၊ ပဋ္ဌပေသုံ – ကုန်ပြီ၊ ပဲစ္ဆိမုတ္တာမေသုပိ–အနောက်အရပ် မြောက်အရပ်တို့၌လည်း၊ သေဝနယောဂ်နည်းပင်တည်း။

အဟော ယညော အဟော ယညသမ္ပဒါတိ–ကား၊ ဗြာဟ္မဏာ - တို့သည်၊ သပ္ပိအာဒီဟိ-ထောပတ်အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ နိဒ္ဒာနဂမနံ-ပြီးဆုံးခြင်းသို့ရောက်ပုံကို၊ သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ လောကေ–လောက၌၊ ယံ-အကြင် အစာသည်၊ မခုံရံ-ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်၏၊ တဒေဝ – ထို အစာကိုသာ၊ သမဏောဂေါတမော–ရဟန်းဂေါတမသည်၊ ကဃထတိ–ပြောဟော၏၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ အဿ-ထို ရဟန်းဂေါတမ၏၊ ယညံ-ယဇ်ကို၊ ပသံသာမ–ချီးမွမ်းကြကုန်စို့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ တုဋ္ဌစိတ္တာ – နှစ်သက်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ ပသံသမာနာ – ချီးမွမ်းလိုကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ (အဟော ယညော အဟော ယညသမ္ပဒါဟု၍၊) အာဟံသု– ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ တုဏှီဘူတော ဝ နိသိန္နော ဟေးတိတိ– ကား၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဝတ္တုံ–လျှောက်ထိုက်သော၊ အတ္ထံ- အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ (အကြောင်း အရာကို)၊ စိန္တယမာနော–ကြံလျက်၊ နိသဒ္ဒါဝ-အသံမရှိသည်သာ၊(ဟုတ္တာ)၊ နိသိန္နော– ထိုင်နေသည်၊ ဟောတိ၊ အဘိဇာနာတိ ပန ဘဝံ ဂေါတမော တိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ ပရိဟာရေန-အဂါရဝကို ရှောင်လွှဲခြင်းအားဖြင့်၊ ပုစ္ဆန္တော-မေးလိုသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ ဟိ–လဒ္ဓဒေါသထင်ရှားပြအံ့၊ ဣတရထာ-ရှောင်လွှဲခြင်းမှ တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ပုစ္ဆိယမာနေ–၌စပ်၊) ကိံ ပန - အသို့နည်း၊ ဘော ဂေါတမ–အရှင်ဂေါတမ၊ တုံ-အရှင်သည်၊ တဒါ–ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ–မဟာဝိဇိတမင်းသည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပါသလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ ပုရောဟိတော–ပုရောဟိတ်ဖြစ်သော၊ ဗြာဟ္မဏော - သည်၊ အဟောသိ – ဖြစ်ပါ

× × × × × × ×

ပရိဟာရေန။ ။နောက်၌ “ ဥဇုကမေဝ ပုစ္ဆိယမာနေ အဂါရဝေါဝိယ ” ဟု ရှိသောကြောင့် ထို အဂါရဝကို ရှောင်ခြင်းကို “ပရိဟာရ”ဆိုသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ဋီကာ၌လည်း “ပရိဟာရေနာတိ ဘဂဝန္တံ ဂရုံ ကတ္ဝာ အဂါရဝပရိဟာရေန”ဟု (အ,အက္ခရာနှင့်တကွ) ရှိပါစေ၊ ရှေးစာအုပ်တို့၌ “ ဂါရဝပရိဟာရေန ” ဟု အ, အက္ခရာမပါဘဲ ရှိသည်မှာ မကောင်းပါ၊ သို့မဟုတ် “ ဂါရဝ ပရိဟာရေန–ဂါရဝကို ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့်”ဟု ပေးလျှင်လည်း အဓိပ္ပါယ်မှန် ရနိုင်ပါသည်။

ဋီကာသစ်။ ။“ဥဇုကဘာဝါပနယနေန ဝါ”ဟု ဋီကာသစ်၌ တနည်းဖွင့်သေး၏၊ ပရိဟာရသဒ္ဒါ၏ ရှောင်လွှဲခြင်း–ပယ်ရှားခြင်း အနက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ “ တိုက်ရိုက်မမေးဘဲ ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာနည်းအားဖြင့် မိမိသိလိုသော အချက်ကို သွယ်ဝိုက်၍ ပရိယာယ်အားဖြင့် မေးသည်”ဟူလို။

သလော၊ ဣတိဧဝံ-ဤသို့၊ ဥဇုကမေဝ- ဖြောင့်ဖြောင့်သာလျှင်၊ (တိုက်ရိုက်သာလျှင်၊) (ဘဂဝတိ-ကို)၊ ပုစ္ဆိယမာနေ- မေးအပ်သော်၊ အဂါရဝေါဝိယ–မရိုသေခြင်းကဲ့သို့၊ ဟောတိ။

× × × × × × ×

ပုစ္ဆိယမာနေ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ပုစ္ဆိယမာနော" ဟု ပဌမန္တကမ္မရုပ်ရှိ၏၊ "မေးအပ်သည်ရှိသော်၊ ဝါ–မေးအပ်သော ဘုရားရှင်သည်၊ အဂါရဝေါ– ရိုသေခြင်းမရှိသည်"ဟု အနက်ဖြစ်ရကား"အမေး ခံရသော ဘုရားရှင်က မရိုသေရာရောက်သောကြောင့် ထိုပါဋ္ဌသည် မမှန်ပါ၊"ပုစ္ဆယမာနော"ဟု ပြင်ကြသည်မှာလည်း ပုစ္ဆဓာတ်က ဘူဝါဒိသာရှိသောကြောင့် မကောင်းပါ၊ ထို့ကြောင့် ဆရာတို့သည်၊"ဘဂဝတိ–ကို" ဟု လက္ခဏဝဉ္စနဝုတ္တိကံထည့်၍ "ပုစ္ဆိယမာနေ"ဟု ပြင်တော်မူကြ၏၊ နိဿယအတိုင်း အနက်ပေးပါ။

နိစ္စဒါနအနုကုလယညာဒိ အဖွင့်

အတ္ထိ ပန ဘော ဂေါတမာတိ ဇာဒံ-အစရှိသော ဤစကားကို၊ ပြာဟ္မဏော-ကူဋဒန္တပုဏ္ဏားသည်၊(ပုစ္ဆန္တော အာဟ-ဌိစပ်၊) သကလဇမ္ဗုဒီပဝါသိနံ-အလုံးစုံသော ဇမ္ဗူဒိပ်၌နေသူတို့၏၊ ဥဋ္ဌာယ- ထကြွ၍၊ (ထထ,ကြွကြွလုပ်၍၊) သမုဋ္ဌာယ-ကောင်းစွာ ထကြွ၍၊ ဒါနံနာမ-အလှူမည်သည်ကို၊ ဒါတုံ-ပေးခြင်းငှါ၊ ဂရုကံ–ဝန်လေး၏၊(အလှူရှင်ဘက်က ဝန်လေးဘွယ် ရှိပုံကို စဉ်းစားသည်၊) စ – သည်သာ မဂဒေးး၊ သကလဇနပဒေါ – အလုံးစုံသော ဇနပုဒ်သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ကမ္မာနိ–အလုပ်တို့ကို၊ အကရောန္တော-မလုပ်ရသည်၊ (ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ–ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) နဿိဿတိ - ပျက်စီးလတ့ံ၊ အမှာကမ္ပိ–ငါတို့၏လည်း၊(ငါတို့အတွက်လည်း၊) ["သကလဇမ္ဗုဒီပဝါသိတို့ အတွက်သာမက ငါတို့အတွက်လည်း" ဟု ဝိဖြင့် သကလဇမ္ဗုဒီပဝါသိနံကို ပေါင်း၊] ဣမမှာယညာ–၌ ယဇ်မှာ၊ ဝါ–၌ပေးဇ်ထက်၊ အညော-အခြားသော၊ အပ္ပသမ္ဘာရတရောစေဝ-အထူးသဖြင့် နည်းသော အဆောက်အဦးရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊

× × × × × × ×

ဥဋ္ဌာယ၊ပေါနဿိဿတိ။ ။ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယာတိ ဒါနေ ဥဋ္ဌာနဝိရိယံ (ဥဋ္ဌာယ အဖွင့်) သဏ္ဌာန်စံ (သမုဋ္ဌာယ အဖွင့်) ကတွာ၊- ဋီကာ၊ ဒါနဋ္ဌသာ နေ့စဉ်အားစိုက်ဘို့ရန် ခဲယဉ်းသည်၊ အလှူခံများဘက်မှာလည်း ထိုဒါနသို့လာ၍ လူအများ စားသောက်နေကြသောကြောင့် အလုပ်မလုပ်ကြတော့ရကား ဇနပုဒ်အားလုံး (နယ်အားလုံး) သည်ပင် စီးပွားမတိုးတက်ဘဲ ပျက်စီးလိမ့်မည်။

အပ္ပသမ္ဘာရတရော ။ ။သမ္ဘာရိယတိ ဧတေနာတိ သမ္ဘာရော၊ – ယဇ်ကိုကောင်းစွာဆောင်ကြောင်းဖြစ်သော အဆောက်အဦး၊ အပ္ပေါ+သမ္ဘာရော ယဿာတိ အပ္ပသမ္ဘာရော၊ အတိသယေန+အပ္ပသမ္ဘာရော အပ္ပသမ္ဘာရတရော။

မဟပ္ဖလတရောစ-သာ၍ များသော အကျိုးရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ယညော-သည်၊ အတ္ထိနုခေါ်-ရှိလေသေးသလော၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ တေမတ္ထံ-ဤအနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ပုစ္ဆန္တော—သည်၊ (ဟုတ္ထာ-၍၊ ဝါ- ကြောင့်၊) အာဟ- လျှောက်ပြီ၊.... နိစ္စဒါနာနိတိ—ကား။ ဓုဝဒါနာနိ—အမြဲပေးလှူအပ်သော အလှူဖြစ်ကုန်

× × × × × × ×

မှတ်ချက်။ ။ပါဠိတော်၌“အပ္ပသန္နာရတရော”ပုဒ် မရှိ၊ “အပ္ပတ္ထတရောစ အပ္ပသမာရမ္ဘတရောစ, မဟပ္ဖလတရောစ မဟာနိသံသတရောစ”ဟုသာ ရှိ၏၊ ထိုစကားကို ချုံး၍ အဋ္ဌကထာ၌ “ အပ္ပသန္နာရတရောစ မဟပ္ဖလတရောစ ”ဟု ဆိုသည်၊ [အပ္ပသန္နာရတရောစေဝ မဟပ္ဖလတရောစာတိ သခေ်ပတော အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တော၊ ပါဠိယံ ပန အပ္ပတ္ထ၊ပေ၊တရောစာတိ ပါဌော၊—ဋီကာသစ်။]

အပ္ပတ္ထတရော အပ္ပသန္နာရတရော။ ။အပ္ပတ္ထ၌ အတ္ထသဒ္ဒါသည် ကိစ္စအနက်ကို ဟော၏၊ တ္ထ ကို ဒ္ဒပြု၍ “ အပ္ပဒ္ဓ ” ဟုလည်း ရှိ၏၊ သမာရမ္ဘ သဒ္ဒါသည် ယဇ်ကို အားထုတ်ကြောင်းဖြစ်သော “ သတ္တပဒ္ဓာ ” အနက်ကို ဟော၏၊ မှန်၏—အလှူဒါန အကြီးအကျယ်ကို ပေးလှူရာ၌ ဒါနပစ္စည်းကို စုဆောင်းရာဝယ် လူ,နွားစသော သတ္တဝါတွေ များစွာ ဆင်းရဲလေ၏၊ ထိုသို့ သတ္တဝါတို့ကို နှိပ်စက်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဒါန သမ္ဘာရ(ဒါန အဆောက်အဦး)ကို စုဆောင်းကြောင်း ဖြစ်သောအမှုကို“သမာရမ္ဘ” ဟု ဆိုသည်။ [သမ္မာ+အာရဘိယတိ ယညော ဧတေနာတိ သမာရမ္ဘော၊ သမ္ဘာရ သမ္ဘရဏဝသေန ပဝတ္တသတ္တဝိဒ္ဒါ။ — ဋီကာသစ်။] ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ သမာရမ္ဘ သဒ္ဒါ၏သဒ္ဒတ္ထမှာ ကောင်းစွာအားထုတ်ကြောင်း အနက်တည်း၊ သတ္တဝိဒ္ဒာအနက်ကား အရကောက် အဘိဓေယျအနက်ဟု မှတ်ပါ။

မဟပ္ဖလ , မဟာနိသံသတရော ။ ။ ဖလသည် “ ဝိပါက ” ဟု ခေါ်ရသော တိုက်ရိုက် အကျိုးတည်း၊ အာနိသံသကား စည်းစိမ် ချမ်းသာ စသော အကျိုးဆက်တည်း၊ မဟာယညလောက် ကိစ္စလည်း မများဘဲ, သတ္တဝါတို့ကိုလည်း မပင်ပန်းစေရ မညှဉ်းဆဲရဘဲ အကျိုးရင်း အကျိုးဆက်မှာတော့ ထို မဟာယညထက်များသော ယဇ်တမျိုး ရှိပါသေးသလားဟု မေးလျှောက်သည်။

နိစ္စဒါနာနိ။ ။နိစ္စကို“ဓုဝ”ဟု ဖွင့်၍ ထို“ဓုဝဒါန” အရ “အမြဲဆွမ်းလှူခြင်း (ဆွမ်းလောင်းခြင်း) ဟူသော နိစ္စဘတ္တကို ယူပါ”ဟု သရုပ်ဖော်သည်။ [ဓုဝဒါနာနိတိ ဓုဝါနိ ထိရာနိ အဝိစ္ဆိန္နာနိ (မပြတ်သည်တို့ကို) ကတ္ဝာ ဒါတဗ္ဗဒါနာနိ၊—ဋီကာ၊“နိစ္စံ+ဒါတဗ္ဗာနိ+ဒါနာနိ နိစ္စဒါနာနိ ” ဟု ပြုပါ။] ထို နိစ္စဒါနာနိကို နိစ္စဘတ္တာနိဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ ထို နိစ္စဘတ္တ ဟူသည် နောက်၌ ပြမည့် စာရေးတံဆွမ်းတည်း၊ ယခုအခါ နေ့စဉ် မှန်မှန် ဆွမ်းလောင်းခြင်း ဆွမ်းအိုးတည်ခြင်း အလှူများလည်း ပါဝင်နိုင်၏။

ဋီကာသစ်။ ။နိစ္စဘတ္တာနိတိ ထွေ ဘတ္တသီသေန (ဘတ္တကို ခေါင်းတပ်သဖြင့်) စတုပစ္စယဂ္ဂဟဏံ (ပစ္စည်း ၄ ပါးလုံးကို ယူခြင်းဖြစ်၏)၊ ဤသို့ ဋီကာသစ်ဖွင့်သော်လည်း“အမြဲသင်္ကန်း လှူခြင်း, အမြဲကျောင်းလှူခြင်း, အမြဲဆေးလှူခြင်း”ဟု မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်၎င်း, နောက်၌ ဝိဟာရဒါနကို သီးခြားပြတော်မူလတံ့သောကြောင့်၎င်း ထို ဋီကာသစ်အဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ။

သော၊ နိစ္စဘတ္တာနိ–အမြဲပေးလှူအပ်သော ဆွမ်းဝတ် ဖြစ်ကုန်သော၊ (အနုကုလယညာနိဋ္ဌစပ်၊)အနုကုလယညာနိတို့-ကား၊ အမှာကံ-ငါတို့၏၊ ပိတုပိတာမဟာဒီဟိ–အဖ အဖိုးအစရှိသော ရှေးလူကြီးတို့သည်၊ ပဝတ္တိတာနိ–ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်၊(ဟောန္တိ)၊ ဣတိ ကက္ခာ–ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊ ဒုဂ္ဂတပုရိသေဟိပိ-ဆင်းရဲသော ယောကျ်ားတို့သော်မှလည်း၊ ဝံသပရံပရာယ-အန္တယ် အဆက်ဆက်အားဖြင့်၊ ပဝတ္တေတဗ္ဗာနိ – ဖြစ်စေထိုက်ကုန်သော၊ ယာနိ တာနိ(အနုကုလယညာနိ)-အကြင်အမျိုးအနွယ်အဆက်ဆက်အားဖြင့် ဖြစ်စေအပ်ကုန်သော အလှူတို့ကို၊ (“ဒိယျန္တိ–ပေးလှူအပ်ကုန်၏” ဋ္ဌစပ်)၊ ဒေရုပါနိ–ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ သီလဝန္တေ–သီလရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ–ရည်စူး၍၊ နိဗန္ဓဒါနာနိ-အမြဲစပ်ဖွဲ့ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော အလှူတို့ကို၊ တသ္မိံ ကုလေ-ထိုအမျိုးဋ္ဌ၊ ဒလိဒ္ဒါဝိ-ဆင်းရဲသူတို့သော်မှလည်း၊နဉပစ္ဆိန္နန္တိ–မဖြတ်ကြကုန်။

× × × × × × × ×

အနုကုလယညာနိ။ ။ကုလဿ+အနုဂ်ကမော အနုကုလံ၊ အနုကုလံ+ဒါတဗ္ဗာနိ+ယညာနိ အနုကုလယညာနိ – အမျိုးအနွယ် အစဉ်အဆက်အားဖြင့် မပျက်အောင် ပေးလှူထိုက်သော အလှူတို့၊ ထို့ကြောင့်“အမှာဉ်၊ပေါ၊ပဝတ္တေတဗ္ဗာနိ”ဟု ဖွင့်သည်။

ပစ္ဆာ ဒုဂ္ဂတပုရိသေဟိပိ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌“ပစ္ဆာနုဂတ”ဟု ရှိ၏၊“ပစ္ဆာ-နောက်၌”ဟု ဆိုလျှင်“အနုဂတ-အစဉ်လိုက်”ဟု အထူးဆိုဘွယ် မလိုပါ၊ ထို့ကြောင့် “ပစ္ဆာ ဒုဂ္ဂတပုရိသေဟိပိ”ပါဠိသာ ကောင်းပါသည်၊ ဂရဟာဇောတက ပိသဒ္ဒါကြောင့်လည်း“ဒုဂ္ဂတပုရိသေဟိ”ပါဠိ၏ကောင်းကြောင်း သာ၍ ထင်ရှားပါသည်။

ယာနိ တာနိ(ယာဂါနိ)။ ။ပါဠိတော်၌“ယာနိ ခေါပန တာနိ ဗြာဟ္မဏ နိစ္စဒါနာနိ အနုကုလယညာနိ”ဟု ရှိ၏၊ ထို“ယာနိ တာနိ”သည် အနုကုလယညာနိနှင့် တွဲရမည့်ပုဒ်များတည်း၊ ထို့ကြောင့် “အနုကုလယညာနိ”ကို ဖွင့်ရာ၌ “ယာနိတာနိ” ဟု ပါဠိတော်ပါဠိကို ယူ၍ ပြသည်၊ ဤအဓိပ္ပါယ်ကို သတိမထားမိသောကြောင့် ဋီကာသစ်၌“ယာနိ ပဝတ္တေတဗ္ဗာနိ, တာနိ အနုကုလယညာနိ နာမာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ” ဟု ယောဇနာပုံကို ဖွင့်မိလေသည်၊ ထိုသို့ ပါဠိတော်ကို သတိမထားမိသောကြောင့်ပင် “ယာနိ တာနိ” နေရာဝယ် “ယာဂါနိ”ဟု အပြင်မှားကိုလည်း တွေ့ရသည်၊ [“ယဇိတဗ္ဗာနိ– ပေးလှူဟူ၍ထိုက်ကုန်၏” အရ ဒါနကိုပင် “ယည”ဟု သုံးစွဲသည်။]

နိဗန္ဓဒါနာနိ။ ။ထိုနိစ္စဒါန အနုကုလအလှူကိုပင်“နိဗန္ဓဒါနာနိ”ဟု သုံးစွဲပြန်သည်၊နိဗန္ဓေတွာ နိယမေတွာ (အမြဲသတ်မှတ်၍၊“တနေ့လျှင် တပြည်ချက် ဆွမ်းလောင်းမည်”စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်၍) ပဝေဏိဝသေန (သားစဉ်မြေးဆက်၏ အစွမ်းဖြင့်) ပဝတ္တိတဒါနာနိ၊–ဋီကာ။ [“နိဗန္ဓေတွာ”ဟု ဖွင့်ပုံကိုထောက်၍ “ နိဗန္ဓဒါနာနိ” ဟု ပါဠိရှိပါစေ၊ “နိဗန္ဓေန-အမြဲစပ်ဖွဲ့သဖြင့်+ပဝတ္တိတာနိ ဒါနာနိ နိဗန္ဓဒါနာနိ”ဟု ပြုပါ၊ စာအုပ်တို့၌ကား“နိဗန္ဓဒါနာနိ-အမြဲဖွဲ့စပ်အပ်သော အလှူတို့”ဟု ရှိ၏၊ နိ+ဗန္ဓံဓာတ်, တပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် နိဗန္ဓပုဒ်ကား ဖြစ်နိုင်ပါ၏၊ “ နိဗန္ဓေတွာ ” ဟုကား မရှိနိုင်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၏ နိဗန္ဓေတွာပုဒ်သည် နိဗန္ဓပုဒ်၏အဖွင့် ဟု မှတ်ပါ။]

တတြဲ-ထို ဝေရူပါနိ နဉ်ပစ္ဆိန္ဒန္တိ အစရှိသော စကားရပ်၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုတည်း၊ ကိရ-ခဲ့၊ အနာထပိဏ္ဍိကဿ-အနာထပိဏ်သဒ္ဒေး၏၊ ယရေ-၌၊ ပဉ္စနိစ္စဘတ္တသတာနိ- ၅ ရာသော အမြဲဆွမ်းအလှူတို့ကို၊ ဒီယိ သု-ပေးလှူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဒန္တမယသလာကာနံ- ဆင်စွယ်ဖြင့် ပြုအပ်သော စာရေးတံတို့၏၊ ပဉ္စသတာနိ-၅ ရာတို့သည်၊ အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ တံကုလံ-ထိုအနာထပိဏ်အမျိုးကို၊ အနုကမ္ပမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဒါလိဒ္ဓိယေန-ဆင်းရဲသည်၏ အဖြစ်သည်၊ အဘိဘူတံ-လွှမ်းမိုးအပ်ပြီ၊ တသ္မိံ ကုလေ-ထို အမျိုး၌၊ ကော-တယောက်သော၊ ဒါရိကာ-သတ္တိသမီးသည်၊ ကသလာကတော-တခုခုသော စားခရေးတံမှ၊ ဝါ-ထက်၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်၌၊ ဝါ-အလွန်၊ ဒါတုံ-ပေးလှူခြင်းငှါ၊ နာသက္ခိ-မစွမ်းနိုင်ရှာ၊ [အနုကုလယညကို စောင့်ရှောက်သောအားဖြင့် ပေးလှူသော်လည်း စာရေးတံတခုထက်အလွန် မတတ်နိုင်ရှာ။]

သာဝိ- ထို သတ္တိသမီးသည်လည်း၊ ပစ္ဆာ - နောက်၌၊ သေတဝါဟနရဇ္ဇံ- သေတဝါဟ်နတိုင်းပြည်သို့၊ ဂန္ဒွာ - သွား၍၊ ခလံ - ကောက်နယ်တလင်းကို၊ သောဓေတွာ-သုဓိသင်၍၊ [ကောက်နယ်တလင်း၌ ကျန်နေသော စပါးတို့ကို ကောက်ယူခြင်းကို "သုတ်သင်"ဟု ဆို၏။] လဒ္ဓဓညေန-ရအပ်သော စပါးဖြင့်၊ တံ သလာကံ-ထိုစာရေးတံကို၊ အဒါသိ-ပေးလှူရရှာပြီ၊ ကော-တပါးသော၊ ထေရော-ထေရ်သည်၊ ရညော-သေတဝါဟနမင်းအား၊ အာရောစေသိ-ပြောပြပြီ၊ ရာဇာ-သည်၊ တံ-ထိုသတ္တိသမီးကို၊ အာနေတွာ - ဆောင်၍၊ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ - မိဖုရားခေါင်အရာ၌၊ ထပေသိ-ထားပြီ၊ သာ- ထို မိဖုရားခေါင်သည်၊ တတော- ထို မိဖုရားခေါင်ဖြစ်ရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ပုန - တဖန်၊ ပဉ္စဝိသလာက ဘတ္တသတာနိ - ၅ ရာလည်း ဖြစ်ကုန်သော စာရေးတံ ဆွမ်းတို့ကို၊ ပဝတ္တေသိ- ဖြစ်စေပြီ၊ (ပေးလှူပြီ၊)ဣတိ- ဤကား ဝတ္ထုတည်း။

ဒဏ္ဍာပ္ပဟာရာတိ-ကား၊ ပဋိပါဋိယာ - အစဉ်အားဖြင့်၊ (စိဘန်းလျက်၊) တိဋ္ဌထ တိဋ္ဌထ-ရပ်ကြရပ်ကြ၊ ဣတိ- ဤသို့ဆိုငြား၊ ဥဇုံ - ဖြောင့်ဖြောင့်၊ ဂန္ဒွာ - သွား၍၊ ဂဏ္ဌထ ဂဏ္ဌထ - ယူကြ ယူကြ၊ [တယောက်၏ ရှေ့သို့ တယောက်က

× × × × × × ×

တသ္မိံ၊ပေ၊ဒလိဒ္ဓါဒိ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌"တသ္မိံ ကုလေ သုဒလိဒ္ဓေဝိ"ဟု ရှိ၏၊ သို့သော် ဝတ္ထုကြောင်း၌ ဆင်းရဲသော အမျိုးသို့၏ သလာကဒါန မပြတ်အောင် ကသလာကဒါနဖြင့် စောင့်ရှောက်ပုံကို ပြသောကြောင့် ကုလကို အရမကောက်ဘဲ သတ္တိသို့မီးကို အရကောက်ရသော"ဒလိဒ္ဓါဒိ"ပါဌ်က ကောင်းသည်ဟု ထင်သည်။

ဒန္တမယသလာကာနံ။ ။ဆင်စွယ်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော စာရေးတံကို"ဒန္တမယသလာက"ဟု ဆိုသည်၊ ထို စာရေးတံ၌ အလှူ့ရှင်၏နာမည်ကို ရေးသားလေ့ရှိသည်၊ သလာကာပုဒ်သည် ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်သောကြောင့် "သလာကာနိ" ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ ရှိသည်ကား မကောင်း၊"ဒန္တမယသလာကာနံ ပဉ္စသတာနိ"ဟု ဆရာတို့ပြင်ကြသည်။

တိုးမသွားဘဲ အစဉ်အတိုင်း ဖြောင့်ဖြောင့်သွား၍ ယူကြပါ-ဟူလို။] ဤတိစ-ဤသို့ဌင်း၊(ဤတိ)အာဒိန်-ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတ္တာ- ပြောဆို၍၊ ဒီယမာနေ-ပေးအပ်သော အလှူကြီး၌၊ ဒက္ခာပုဗ္ဗဟာရာဝိ – ဒုတ်ဖြင့် ပုတ်ခတ်ရခြင်းတို့ကိုဌင်း၊ ဂလဂ္ဂါဟာဝိ-လည်ပင်းကို ဆွဲကိုင်ရခြင်းတို့ကိုဌင်း၊ ဒိဿန္တိ-ပွေ့ဖက်မြင်အပ်ကုန်၏။

အယံ ခေါ ဖြာဟ္မဏာ ဟေတု၊ ပေ၊ မဟာနိသံသတရဏ္ဍာတိ ထွေ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (အတ္ထော, ဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ မဟာယညေဝိယ-ကြီးစွာသော ယဇ်၌ကဲ့သို့၊ ဤမသို့ သလာကဘတ္တေ-၌ စာရေးတံဆွမ်း၌၊ ဗဟူဟိ-များစွာကုန်သော၊ ဝေယျာဝစ္စကရေဟိ ဝါ-ဝေယျာဝစ္စပြုသူတို့ဖြင့်သော်ဌင်း၊ ဥပကရဏေဟိ ဝါ-ဒါန၏ အဆောက်အဦးတို့ဖြင့်သော်ဌင်း၊ အတ္ထေသ အကျိုးသည်၊ နအတ္ထိ-မရှိတော့၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေံ-၌သလာကဘတ်သည်၊ အပ္ပဋိဟတံ – သာ၍နည်းသော ကိစ္စရှိ၏၊ စ – သည်သာ မကသေး၊ ထွေ– ၌သလာကဘတ်၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဗဟုနံ-များစွာကုန်သောလူတို့၏၊ ကမ္မဿ္စေဒဝသေန- အလုပ်ကို ဖြတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဗီဇာသင်္ခါတော– နိပ်စက်ခြင်း ဟူဆိုအပ်သော၊ သမာရဗ္ဘော - လွန်စွာ အားထုတ်ကြောင်းသည်၊ နအတ္ထိ–မရှိတော့၊ တသ္မာ၊ အပ္ပသမာရမ္ဘတံ - သာ၍နည်းသော ကောင်းစွာအားထုတ်ကြောင်း သတ္တာဗီဇာရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ စ- ဆက်၊ ယသ္မာ-၊ကြောင့်၊ တေံ–၌သလာကဘတ်သည်၊ သံယသ-အား၊ ယိဋ္ဌံ- ပေးလှူအပ်ပြီ၊ ပရိစ္စတ္တံ-စွန့်လွှတ်အပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယညံတိ–ယညံဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ကား၊ယသ္မာ-ကြောင့်၊ဆဋ္ဌဿမန္နာဂတာယ-၆ပါးသောအင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော၊

× × × × × × ×

အာဒိန်။ ။ကဿာ သေနောဝိယ မံသပေသိ ပက္ခန္ဒိတ္ထာ ဂဏ္ဍသိတိ– သိန်းစွန်သည် သားတစ်ကို အပြေးပို့၍ သုတ်ယူသလို, ဘာ့ကြောင့် မြန်မြန်သွား၍ယူရသနည်း၊ ထိုသို့ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် (မျှမျှတတ) ပေးလှူခြင်း၌ အားစိုက်ကြသော အလှူရှင်တို့၏ စကားတို့ကို အာဒိဖြင့်ယူပါ။

ဂလဂ္ဂါဟာဝိ။ ။“ဂလဂ္ဂဟဏာ-လည်ပင်းကို ဆွဲကိုင်ရခြင်းတို့ကို ”ဟု ဋီကာသစ်၌ ဘာဝသာဓန ဖွင့်သောကြောင့်“ဂလဿ-ကို+ဂါဟာ ဂလဂ္ဂါဟာ ”ဟု ပြုပါ။ ဤသို့ပြုလျှင် “ဒိယျမာန”နှင့် အရမတူသောကြောင့် “ဒိယျမာနာ” ဟု မရှိသင့်တော့၊ “ဒိယျမာနေ”ဟုသာ ရှိသင့်တော့သည်။

ဆဋ္ဌဿမန္နာဂတာယ။ ။အလှူရှင်၏ ပုဗ္ဗ, မုဉ္စ, အပရစေတနာ ဥမျိုးဟူသော အင်္ဂါ ၃ ပါးနှင့် ပြည့်စုံခြင်း , အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ ဒိတာရာဂတာ , ဒိတဒေါသတာ , ဒိတမောဟကာ ဟူသော အင်္ဂါ ၃ ပါးနှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိသော ဒက္ခိဏာ (အလှူ) ဆည်ဆဋ္ဌဿမန္နာဂတာ မည်၏၊ ထိုအလှူမျိုးကို ဆက္ကအင်္ဂုတ္တရ, ပဋမပံ , ဒေဝတာဝဂ္ဂ, နန္ဒမာတာ၏ ဆဋ္ဌဿဒါနသုတ်၌ ဟောတော်မူသည်။

ဒကွိဏာယ-အလ္လ၏၊ (ပမာဏံ-၌စပ်၊) မဟာသမုဒ္ဒေ-၌၊ ဥဒကဿ-ရေ၏၊ ပမာဏံ-အတိုင်းအရှည်ကို၊ ကာတုံ-၄၊ နဲ သုကရံ ဇ္ဈဝေ-လွယ်ကူစွာ မပြုအပ်သကဲ့သို့၊ (မလွယ်ကူသကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊)ပုညာဘိသန္ဒဿ-ကောင်းမှုအယဉ်၏၊ ပမာဏံ- ကို၊ ကာတုံ-ပြုခြင်း၄၊ နဲ သုကရံ- လွယ်ကူစွာ မပြုအပ်၊ ဝါ-မလွယ်ကူ၊ ဇ္ဈဒ္ဓ-၌ သလာကဘတ်သည်လည်း၊ တထာဝိဓံ-ထိုသို့သဘောရှိ၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ တံ- ထို သလာကဘတ်ကို၊ မဟပ္ဖလတရဉ္စာတိ- သာ၍များသော အကျိုးရင်းရှိ၏ဟူ၍ဆိုလိုသည်၊ မဟာနိသံသတရဉ္စာတိ- သာ၍များသော အကျိုးဆက်ရှိ၏ဟူ၍ဆိုလိုသည်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။

ဇ္ဈဒံ- ၌ တရားစကားတော်ကို၊ သုတ္တာ - ကြားရ၍၊ ဖြာဟ္မဏော- သည်၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီ၊ (ကိ˚)၊ ဇ္ဈဒံဝိ နိစ္စဘတ္တံ - ၌ နိစ္စဘတ်ကိုလည်း၊ ဥဋ္ဌာယ-ထ၍၊ သမုဋ္ဌာယ-ကောင်းစွာထ၍၊ ဒဒတော-ပေးလှူလသော်၊ (ပေးလှူသူ့အတွက်၊) ဒိဝသေ ဒိဝသေ-နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း၊ ကေဿ-တယောက်၏၊ ကမ္မံ-အလုပ်သည်၊ နသ်ိတိ-ပျက်၏၊ နဝနဝေါ- အသစ်အသစ်သော၊ ဥဿာဟော၀- အားထုတ်ခြင်းသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ဇနေတဗ္ဗော-ဖြစ်စေထိုက်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဇ္ဈတောပိ- ၌ နိစ္စဘတ်ထက်လည်း၊ ဝါ- မူလည်း၊ အညော - အခြားသော၊ အပ္ပဋ္ဌတရောစ - သာ၍နည်းသော ကိစ္စရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အပ္ပသမာရမ္ဘတရောစ - သာ၍နည်းသော ကောင်းစွာအားထုတ်ကြောင်း သတ္တပိဋ္ဌာရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ယညော-ယင်သည်၊ အတ္ထိနခေါ-ရှိလေသေးသလော၊ ဇ္ဈတိ-၌သို့ကြံပြီ၊ တသ္မာ-ထိုသို့ကြံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္ထိပနဘော ဂေါတမာတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ-ပြီ။

တတ္ထ-ထို အတ္ထိ ပန ဘော ဂေါတမ အစရှိသောစကား၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သလာကဘတ္တေ-သလာကဘတ်၌၊ ကိစ္စပရိယောသာနံ-ကိစ္စ၏ပြီးဆုံးခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ကေန- တယောက်သည်၊ ဥဋ္ဌာယ- ထ၍၊ သမုဋ္ဌာယ - ကောင်းစွာထ၍၊ အညံ- အခြားသော၊ ကမ္မံ- အလုပ်ကို၊ အကတ္တာ-မပြုမူ၍၊ သံဝိဓာတဗ္ဗမေဝ-စီမံထိုက်သည်သာ၊ ပန- ကား၊ ဝိဟာရဒါနေ- ကျောင်းအလှူ၌၊ ကိစ္စပရိယောသာနံ-သည်၊ အတ္ထိ၊ ဟိ-မှန်၊ ပဏ္ဍာသာလံဝါ- သစ်ရွက်ကျောင်းကိုမူလည်း၊

× × × × × × ×

ပုညာဘိသန္ဒဿ။ ။၌ကဲ့သို့သောဒါန၏ အကျိုးပမာဏကို ယူ၍မရနိုင်၊ "မဟာသမုဒ္ဒါဝယ် ရေ၏ ပမာဏကို ယူ၍ မရနိုင်သကဲ့သို့, အပရစေတနာ အဆက်မပြတ်ဘဲ ကောင်းမှုအယဉ် တသွင်သွင် စီးနေရကား ထိုဒါန၏ပမာဏကို ယူ၍မရနိုင်လောက်အောင် မြင့်ခေါင် ကြီးမားပါသည်"ဟူလို။

ကေနပေသံဝိဓာတဗ္ဗမေဝ။ ။နေ့စဉ်နေ့စဉ် အလှူ၌မှာ ဗျာပါရစိုက်နေရသောကြောင့် ကိစ္စအဆုံး မရှိ၊ ထို အဆုံးမရှိပုံကို ပြလို၍ "ကေန၊ ပေ၊ သံဝိဓာတဗ္ဗမေဝ"ဟု ဆိုသည်။

ကာရေတု-ပြုစေဉ်းတော့၊ ကောဋိမနံ–တကုဋ္ဌေသော ဥစ္စာကို၊ ဝိသဇ္ဇေတွာ–စွန့်လွှတ်၍၊ မဟာဝိဟာရံဝါ – ကျောင်းကြီးကိုမူလည်း၊ ကာရေတု – ပြုစေဉ်းတော့၊ ကေဝါရံ – တကြွိမ်၊ ဓနပရိစ္စာဂံ – ဥစ္စာကို စွန့်လွှတ်ခြင်းကို၊ ကတွာ, ကာရိတံ–ပြုစေအပ်သည်၊ (သမာနံ)၊ သတ္တဉ္ဇဝဿာနိပို- ခုနစ်နှစ်, ရှစ်နှစ်တို့ ပတ်လုံးငင်း၊ ဝဿသတံပိ– အနှစ်တရာပတ်လုံးငင်း၊ ဝဿသဟဿံပိ–အနှစ်တထောင်ပတ်လုံးငင်း၊ ဂစ္ဆတိယေဝ-ရောက်နိုင်သည်သာ၊ ကေဝလံ- များစွာသော ကိစ္စမဖက် သက်သက်၊ ဇိဏ္ဏပတိတဋ္ဌာနေ– ဆွေးမြေ့သောအရပ်, ပြိုကျသောအရပ်၌၊ ပဋိသန်ဓိရဏမတ္တမေဝ – ပြုပြင်မှုသည်သာ၊ ဝါ– ကိုသာ၊ ကာတမ်ဗံ–ပြုထိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣဒံ ဝိဟာရဒါနံ–ဤကျောင်းအလှူသည်၊ သလာကဘတ္တတော- သလာကဘတ်ထက်၊ အပ္ပဋ္ဌတရံ-သည်ထင်း၊ အပ္ပဿမာရမ္ဘတရဉ္စ- သည်ထင်း၊ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တွေ-ဤကျောင်းအလှူ၌၊ သုတ္တန္တပရိယာယေန- သုတ္တန်ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်၊ ယာဝဒေဝ သီတသီ ပဒိယာတာယာတိ အာဒယော– ယာဝဒေဝ သီတသီ ပဒိယာတာယ အစရှိကုန်သော၊ နဝ–နံသော၊ အာနိသံသာ–အကျိုးတို့ကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တာ၊ ခန္ဓကပရိယာယေန-ခန္ဓကဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်၊ သီတံ၊ ပေ၊ အနာသဝေါတိ-ဟူ၍၊ သတ္တာရသ–နံသော၊ အာနိသံသာ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ တေံ–ဤကျောင်းအလှူကို၊ သလာကဘတ္တတော-- ထက်၊ မဟပ္ဖလတရဉ္စာတိ- ဟူ၍ငင်း၊ မဟာနိသံသာတရဉ္စာတိ– ဟူ၍ငင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ပန–ဆက်၊ သံယသ–အား၊ ပရိစ္စတ္တာဝ - စွန့်လွှတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ယညောတိ–ယင်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

× × × × × × ×

ပဏ္ဏာသာလံ ၊ ပေ ၊ ကာရေတု ။ ။ စာအုပ်တို့၌ “ ကာရေတုံ ”ဟု ရှိ၏၊ ထို ကာရေတုံ၏ စပ်ပုဒ် မရှိသောကြောင့် စာသွား မကောင်းပါ၊ “ ကာရေတု ” ဟု ရှိမှ ကောင်းသည်၊“မဟာဝိဟာရံဝါ”၌လည်း “ကာရေတု”ဟု လိုက်ပါစေ။

သုတ္တန္တပရိယာယေန ။ ။သဗ္ဗာသဝသုတ်စသည်၌ လာသောကြောင့်“သုတ္တန္တပရိယာယ ”ဟု ဆိုသည်၊ သီတ, ဥဏှ, ဒုံသ, မကသ, ဝါတ, အာတပ, သရိသပ, သမ္ဗသတို့ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုး ခုနစ်ပါး, ဥတုပရိဿယဝိနောဒန, ပဋိသလ္လာနာရမ အကျိုး ၂ ပါးအားဖြင့် ၉ ပါးတည်း။

ခန္ဓကပရိယာယေန ။ ။စုဠဝဂ္ဂ, ဓေနာသနက္ခန္ဓကစ်လာသောကြောင့် “ခန္ဓကပရိယာယေန”ဟု ဆိုသည်၊ အာနိသံသကား-သီတ, ဥဏှ, ဝါဠမိဂ, သရိသပ, မကသ, သိသိရ, ဝုဋ္ဌ, ဝါတ, အာတပတို့ကို ပယ်နှိုင်ခြင်း ၉ ပါး, လေဏတ္ထ, သုခတ္ထ, ဈာယိတုံ, ဝိပဿိတုံ , ၄ ပါး , အန်ဒပါနဝတ္ထ သေနာသနကိုရခြင်း တပါး , ဓမ်မံ ဒေသေန္တိအရ ဓမ်မသဝဏ, ဓမ်မအဝဏဟေတု, ပရိနိဗ္ဗာယန ၃ ပါးအားဖြင့် ၁၇ ပါးတည်း၊–ဋီကာသစ်။

ဣဒံပိ– ဤတရားစကားတော်ကိုလည်း၊ပေ၊ စိန္တေသိ၊(ကိုဴ)၊ ဓနပရိစ္စာဂံ– ဥစ္စာကိုစွန့်လွှတ်ခြင်း၊ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဝိဟာရဒါနံနာမ– ကျောင်းအလှူမည်သည်ကို၊ ဒုက္ကရံ– ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်၏၊ (ပြုနိုင်ခဲ၏၊) ဟိ- မှန်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ သန္တကံ- ဥစ္စာကို၊ ကာကဏိကံပိ– တချင်ရွေးမျှကိုလည်း၊ ပရဿ – သူတပါးအား၊ ဒုပ္ပရိစ္စဇနံ- ခဲယဉ်းသဖြင့် စွန့်အပ်၏၊ (စွန့်နိုင်ခဲ၏၊) ဟန္ဒ- ယခု၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဣတောပိ – ဤကျောင်းအလှူထက်လည်း၊ အပ္ပတ္ထတရဠု – သော၊ အပ္ပသမာရမ္ဘတရဠု- သော၊ ယည်ံ- ကို၊ ပုစ္ဆာမိ- မေးဥုးအံ့၊ ဣတိ စိန္တေသိ၊ တတော- ထြောင့်၊ တံ–ထို အပ္ပတ္ထတရ အပ္ပသမာရမ္ဘတရယင်ကို၊ ပုစ္ဆန္တော- မေးလိုသည်၊(ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊)အတ္ထိ ပန ဘောတိ အာဒိံ အာဟ၊ တတ္ထ–ထို အတ္ထိ ပန ဘော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိဟာရေ- ကျောင်းကို၊ သကိံ - တကြိမ်၊ ပရိစ္စတ္တောပိ – စွန့်လွှတ်အပ်ပြီးသော်လည်း၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ဆာဒနခဏ္ဍာဖုလ္လပ္ပဋိသင်္ခရဏာဒိဝသေန-မိုးရခြင်း, ကျိုးပြတ်သောအရပ် ပေါက်ကွဲသောအရပ်ကို ပြုပြင်ရခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကိစ္စံ-ကိစ္စသည်၊ အတ္ထိယေဝ–ရှိသေးသည်သာ၊ ပန-ကား၊ သရဏံ- ကိုးကွယ်ရာသည်၊ ဝါ- ကို၊ ကေဘိဂ္ဂုဿ- ၏၊ သန္တိကေဝါ- အထံ၌သော်၎င်း၊ သံယဿ-၏၊(သန္တိက)ဝါ၊ ဂဏဿ-၏၊(သန္တိက)ဝါ၊ သကိံ၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်သည်၊ (သမာနံ)၊ ဂဟိတမေဝ–သည်သာ၊ ဟောတိ။

တတ္ထ–ထိုသရဏဂုဏ်၌၊ (နတ္ထိ - ၌စပ်၊) (တနည်း) တဿ–ထို သရဏဂုဏ်၏၊ (ကတ္တုမ္ဘတာဝယ်, တာပစ္စည်း၌စပ်၊) ပုနပ္ပုနံ၊ ကတ္တုမ္ဘတာ– ပြုဘွယ်၏ အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တံ-ထိုသရဏဂုံသည်၊ ဝိဟာရဒါနတော-ထက်၊ အပ္ပတ္ထတရဠု–သည်ရှင်း၊ အပ္ပသမာရမ္ဘတရဠု – သည်ရှင်း၊ ဟောတိ၊ စ-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သရဏဂမနံနာမ-မည်သည်၊ ဝါ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်ခြင်းမည်သည်၊ တိဏ္ဏံ-ကုန်သော၊ ရတနာနံ-တို့အား၊ ဇိဝိတပရိစ္စာဂမယံ – အသက်ကို စွန့်ကြောင်း စေတနာဖြစ်သော၊ ပုညကမ္မံ – ကောင်းမှုကံ

× × × × × × ×

သန္တကံ ဟိ၊ပေ၊ဒုပ္ပရိစ္စဇနံ။ ။ပရိ+စွဇိယတော ပရိစ္စဇနံ၊ ပရိဉပသာရကြောင့် ခပစ္စည်း မသက်နိုင်ရကား“ပရိစ္စဇံ”ဟု မရှိဘဲ ယုပစ္စည်းဖြင့်“ပရိစ္စဇနံ”ဟု ရှိရသည်၊ ထိုနောက်မှ “ဒုက္ကရန + ပရိစ္စဇနံ ဒုပ္ပရိစ္စဇနံ”ဟု ပြုပါ၊ သန္တကံ ကာကဏိကံပုဒ်ကိုငဲ့၍ “ဒုပ္ပရိစ္စဇနံ”ဟုလည်း နပုံလိန်ရှိပါစေ၊ နောက်စာအုပ်တို့၌“သန္တကာ+ကာကဏိကာဝိ + ဒုပ္ပရိစ္စဇာ ” ဟု ဗဟုဝုစ်နှင့် ဒုပ္ပရိစ္စဇာဝယ် ခပစ္စည်းဖြင့်ရှိသည်ကို စဉ်းစားပါ။ [ကာကဏိကပုဒ်ပြီးပုံကို ရှေ့၌ပြခဲ့ပြီ။]

ဇိဝိတ ၊ပေ၊ ပုညကမ္မံ။ ။သရဏဂုံယူရာ၌ ရတနာ ၃ ပါးကို ယုံကြည်၍ ယူသူသည် ပုထုဇဉ် အဖြစ်မှာပင် ရှိစေဦးတော့ “ အသင် ယူအပ်သော သရဏဂုံကို မဖျက်လျှင် သင်၏ အသက်ကို သတ်မည်”ဟု တစုံတယောက်က မြွိမ်းချောက်သော်လည်း

သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊)သဂ္ဂသမ္ပတ္တိံ - နတ်ပြည်စည်းစိမ်ကို၊ ဒေတိ - ပေးနိုင်၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ မဟပ္ဖလတရဉ္စ မဟာနိသံသတရဉ္စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ပန–ဆက်၊ တိဏ္ဏံ–ကုန်သော၊ ရတနာနံ-တို့အား၊ ဇိဝိတပရိစ္စာဂဝသေန–အသက်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ ယဉ်ညာတိ–၍၊ ဝုစ္စတိ– ဆိုအပ်၏၊ ဝါ–ဆိုနိုင်၏။

ဣဒံ-ဤတရားစကားတော်ကို၊ပေ၊ စိန္တေသိ၊ (ကိံ)၊ အတ္တနော- ၏၊ ဇိဝိတံ နာမ-အသက်မည်သည်ကို၊ ပရဿ- သူတပါး၊အား၊ ပရိစ္စဇိတုံ - စွန့်ခြင်းငှါ၊ ဒုက္ကရံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်၏၊ ဝါ–ပြုနိုင်ခဲ၏၊ ဧတဝေါ– ဤသရဏာဂုံထက်လည်း၊ အပ္ပဋ္ဌတရော-သာ၍နည်းသော ကိစ္စရှိသော၊ ယဉ်ညာ – ယင်သည်၊ အတ္ထိ နုခေါ်– ရှိလေသေးသလော၊ ဣတိ (စိန္တေသိ)၊ တဟော – ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ တံ-ထို အပ္ပဋ္ဌတရယင်္ကို၊ ပုစ္ဆန္တော-မေးလိုသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ပုန-တဖန်၊ အတ္ထိ ပန ဘောဂေါတမာတိ အာဒိ–ကို၊ အာဟ ပြီ၊ တတ္ထ - ထို အတ္ထိ ပန ဘောဂေါတမအစရှိသောစကားရပ်၌၊ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိတိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိတို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိဘင်္ဂော)၊ ဝေရမဏိ နာမ-ဝေရမဏိ မည် သည်၊ ဝိရတိ–ရှောင်ကြဉ်ခြင်းတည်း၊ [ဝေရမဏိ ပုဒ်ပြီးပုံကို ဝိနည်း မဟာဝဂ္ဂ, ပမ္မဇ္ဇာကထာ ဘာသာဋီကာ၌(ဤဋီကာများအတိုင်း) ပြခဲ့ပြီ။] သာ – ထို ဝိရတိသည်၊ သမ္ပတ္တဝိရတိ – သမ္ပတ္တဝိရတိဂုဏ်း၊ သမာဒါန ဝိရတိ- ဂုဏ်း၊ သေတုယာတဝိရတိ– ဂုဏ်း၊ ဣတိ- သို့၊ တိဝိဓာ- သုံးပါး အပြားရှိသည်၊ ဧဟာတိ-၏၊ [ဝိရတိ ၃ ပါး အကျယ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌသာလိနီ ဒွါရကထာအဖွင့်၌ပြခဲ့ပြီ၊ သမုစ္ဆေဒဝိရတိကို ဤ၌ သေတုယာတဝိရတိဟု ခေါ်၏။]

တတ္ထ–ထို ၃ ပါးသော ဝိရတိတို့တွင်၊ ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သိက္ခာပဒါနိ–သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ အဂ္ဂဟေတွာပိ–မယူမူ၍လည်း၊ ကေဝလံ-သိက္ခာပုဒ်ဆောက်တည်ခြင်းမဖက် သက်သက်၊ အတ္တနော- ၏၊ ဇာတိ ဝေါတ္တ ကုလာပဒေသဒီနိ–ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော ဇာတ်,အနွယ်, အမျိုး အစရှိသည်တို့ကို၊ အနုဿရိတွာ-အဖန်ဖန် အောက်မေ့၍၊ ဣဒံ–ဤအမှုသည်၊ [ပါဏာတိပါတာ

× × × × × × ×

အသက်ကိုသာ အသေခံမည်၊ သရဏဂုံကား မဖျက်တော့၊ ဤမျှလောက် စွန့်စွဲမြဲမြံယူအပ်သော သရဏဂုံကို ရည်ရွယ်၍ “ သံဃိက ဝိဟာရဒါနထက် အကျိုးကြီးသည် ” ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ကုလာပဒေသဒီနိ။ ။အပဒေသသဒ္ဒါသည် ညွှန်ပြကြောင်း အနက်ကိုဟော၏၊ ဤသူသည် ခတ္တိယဇာတ်ရှိသူတည်း၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဇာတ်စသည်ဖြင့် ညွှန်ပြရသောကြောင့် ဇာတိ, ဂေါတ္တ, ဇာဏုသော်ကို အမျိုးစသော ကုလ တို့ကိုဂုဏ်း, အာဒိဖြင့် ယူရသော ဝယ(အရွယ်) ဗာဟုသစ္စဂုဏ် စသည်ကိုဂုဏ်း, “ အပဒိသတိ ဧတေနာတိ”ဟူသော ဝစနတ္ထအရ“အပဒေသ”ဟု ခေါ်ရသည်။

အမှုသည်၊] မေ– ငါ့အား၊ နှ ပတိရုပ် – မလျောက်ပတ်၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ ပါဏာတိပါတာဒိနိ– ပါဏာတိပါတ အစရှိသော အမှုတို့ကို၊ နှ ကရောတိ– မပြု၊ သမ္မတ္တ ဝတ္ထု-ရောက်လာသော ဝတ္ထုကို၊ ပရိဟရတိ- ရှောင်လွှဲ၏၊ [မက္ခ။း လွန်သောအား ဖြင့် ရှောင်လွှဲ၏။] တတော-ထို ပါဏာတိပါတ အစရှိသည်မှ၊ အာရကာ-ဝေးစွာ၊ ဝိရမတိ–ရှောင်ကြဉ်၏၊ တဿ–ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သာ ဝိရတိ– ထို ဝိရတိကို၊ သမ္မတ္တ ဝိရတီတိ–ဟူ၍၊ ဝေါ-ရောက်လာသော ဝတ္ထုမှ ရှောင်ကြဉ် ကြောင်း ဝိရတိဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ [သမ္မတ္တ တော + ဝိရတိ သမ္မတ္တ ဝိရတိ။]

ပန– ကား၊ အဇ္ဇတဂ္ဂေ - ယနေ့ကို အစပြု၍၊ ဇီဝိတဟေတုပိ – အသက် ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ပါဏံ – သတ္တဝါကို၊ နှ ဟနာမိ - မသတ် တော့အံ့၊ ဣတိ ဝါ ဤသို့သော်၎င်း၊ (အဇ္ဇတဂ္ဂေ ဇီဝိတဟေတုပိ) ပါဏာတိ ပါတာ–မှ၊ ဝိရမာမိ–ရှောင်ကြဉ်ပါ၏၊ ဣတိ ဝါ– ၎င်း၊ (ပါဏာတိပါတာ– မှ)၊ ဝေရမဏိံ–ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း သိက္ခာပုဒ်ကို၊ သမာဒိယာမိ-ကောင်းစွာ ယူပါ၏၊ ဝါ-ဆောက်တည်ပါ၏၊ ဣတိ ဝါ-၎င်း၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ သိက္ခာပဒါနိ– သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ဂဏှန္တေသု· ယူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝိရတိ – ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို၊ သမာဒါနဝိရတီတိ–သမာဒါနဝိရတိဟူ၍၊ ဝါ-သီလ ဆောက်တည်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း ဝိရတိဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ [သမာဒါနေန + ဥပ္ပန္နာ + ဝိရတိ သမာဒါနဝိရတိ။]

ပန-ကား၊ အရိယသာဝကာနံ- တို့၏၊ မဂ္ဂသမ္မယုတ္တာ–မဂ်နှင့် အညီအမျှ ကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော၊ ဝိရတိ-ဝိရတိသည်၊ သေတု ယာတဝိရတိနာမ-သေတုယာတဝိရတိမည်၏၊ တတ္ထ-ထို သုံးပါးသော ဝိရတိတို့ တွင်း၊ ပုရိမာ–ရှေ့၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ- နှ်သော၊ ဝိရတိယော- သမ္မတ္တဝိရတိ, သမာဒါနဝိရတိတို့သည်၊ ဝေါရောပနာဒိဝသေန – ခွင်းခြင်း အစရှိသည်တို့၏

× × × × × × ×

သမာဒိယာမိ။ ။သမ္မာ အာဒိယာမိ၊ အဓိတိဋ္ဌာမာမိပွါယေန (မက္ခ။းလွန်လို သဖြင့်၎င်း) အခဏ္ဍာဆိဒ္ဒါကမ္မာသာသဗလကာရိတာယစ (မကျိုးမပေါက် မပြောက် မကျားအောင် ပြုလေ့ရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း) ဂဏှာမိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ –ဋီကာသစ်၊ သံကို သမ္မာဟုဖွင့်၍, ထို သမ္မာ၏ အဓိပွါယ်ကို "အဓိတိဋ္ဌာမာမိပွါယေန အခဏ္ဍ ၊ပေ၊ ကာရိတာယစ" ဟု ဖွင့်၏၊ အာဒိယာမိကိုလည်း "ဂဏှာမိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "သမာဒိယာ မိ-ကောင်းစွာ ယူပါ၏" ဟု ပေးပါ၊ "ဆောက်တည်ပါ၏" ဟု ပေးအပ်သောအနက်မှာ ဧဝါဟာရတ္ထ (ပေးရိုး အနက်) သာတည်း။

သေတုယာတဝိရတိ။ ။သွာဒိဂိုဏ်း သိဓ်ာတ်သည် ထက်အောင် သွေးခြင်းအနက် ကို ဟောဏ်၊ သီယတေ–ဝိပဿနာ အစဉ်ဖြင့် ထက်အောင် သွေးအပ်၏၊ ဣတိ သေတု၊ ဝိပဿနာဉာဏ်အစဉ်ဖြင့် ထက်အောင် သွေးအပ်သော အရိယာမဂ်ရ၏၊ ပါပမဲ့မွေ ဟန တိတိ ဃာတေတာ၊ အကုသိလ်တို့ကို အကြွင်းမဲ့ သတ်တတ်သော တရား၊ ဃာတေတာ့စ +

အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗံ – ကျူးလွန်ထိုက်သော၊ ယံ ဇိဝိတိန္ဒြိယာဒိဝတ္ထု – အကြင် ဇိဝိတိန္ဒြေအစရှိသော၀တ္ထုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ထို ဇိဝိတိန္ဒြေ အစရှိသော ဝတ္ထုကို၊ အာရဓေတုံ-အာရုံကို၊ ကတ္တာ, ပဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ပစ္ဆိမာ-နောက်၌ဖြစ်သော၊ (ဝိရတိ– သေတုယာတဝိရတိသည်)၊ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာဝ–နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိသည်သာ၊ (ဟောတိ)။

စ–ဆက်၊ ထွေ-ဤသိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ရာ၌၊(ဝိနိစ္ဆယော, ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယော–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဋ္ဌ-ကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ–သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ကေတော–တပေါ်င်းတည်း၊ ဂဏ္ဟတိ-ယူ၏၊ တဿ – ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကေသို်–တပါးသော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ ဘိန္နေ-ပျက်လသော်၊ သမ္ဘာနိပိ-အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်လည်း၊ ဘိန္နာနိ-ပျက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဧယော–

× × × × × × ×

သော+ဝိရတိစာတိ ဃာတဝိရတိ၊ ဧသေတုမိ–အရိယာမဂ်၌ (ပရိယာပန္နာ - အကျုံးဝင်သော) +ဃာတဝိရတိ–တည်း၊ ဧသေတုဃာတဝိရတိ။ [ဧသေတု ဝုစ္စတိ အရိယမဂ္ဂေါ၊ တပ္ပရိယာပန္နာ ဟုတ္ဝာ ပါပဓမ္မာနံ သမုစ္ဆေဒဝဧသန ဃာတနာ ဝိရတိ ဧသေတုဃာတဝိရတိ၊–ဋီကာ။]

တတ္ထ၊ပေ၊အာရဓေတုံ ကတ္တာ။ ။ အင်္ဂသာလိနီ စသော အဋ္ဌကထာတို့၌ ကမ္မပထတို့ကို ဓမ္မ,ကောဋ္ဌာသ, အာရမ္မဏစသောအားဖြင့် ဖွင့်ပြလေ့ရှိ၏, ဤ၌ အာရမ္မဏာအားဖြင့်သာ အဆုံးအဖြတ်ကိုပြလို၍ တတ္ထ စသည်ကို မိန့်သည်၊ အာရဓေတုံ ကတ္တာတိ ယထာဝုတ္တံ ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုံ (ကျူးလွန်ထိုက်သော သူ့အသက်စသော ဝတ္ထုကို), အာလမ္ဗိတ္ဝာ ဝိတိက္ကမစေတနာသင်္ခါတဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုတော(ကျူးလွန်ကြောင်းစေတနာဟူသော ရှောင်ကြဉ်ထိုက်သော ဝတ္ထုမှ)၊ ဝိရမ္မဏာဝသေန ပဝတ္တာန္တိ၊– ဋီကာသစ်။ [ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုနှင့် ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုတို့၏ ကွဲပြားပုံကို သိပါ။]

ဇေတ္ထ ၊ပေ၊ ကေတော ဂဏ္ဟာတိ ။ ။ ယခုအခါ သိက္ခာပုဒ်ယူပုံ ပျက်ပုံအားဖြင့် အဆုံးအဖြတ်ကို ပြလို၍ “ဇေတ္ထ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ “ပဉ္စင်္ဂ သမန္နာဂတံ သိလံ သမာဒိယာမိ” ဟု သိက္ခာပုဒ် ငါးပါးလုံးကို တပေါင်းတည်း ဆောက်တည်သူကို “ကေတော ဂဏ္ဟာတိ ” ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ တပေါင်းတည်း ဆောက်တည်သော်လည်း ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ခြင်း , အဒိန္နာဒါနမှ ရှောင်ခြင်းစသော ကိစ္စအားဖြင့်ကား ငါးမျိုးပြားဧသောကြောင့် ၅ ပါးသီလဟုပင် ဆိုရသည်။

သမ္ဘာနိ ဘိန္နာနိ။ ။ဆောက်တည်တုန်းက တပေါင်းတည်းဆောက်တည်ခဲ့သောကြောင့် တပါးပျက်လျှင် သီလ ၅ ပါးလုံး ပျက်၏၊ သို့သော် အကုသိုလ်ကံ အဖြစ်ဖြင့်ကား ကျူးလွန်အပ်သော သီလအတွက်သာ ကမ္မပထမြောက်သည်။ [သမ္ဘာနိပိ ဘိန္နာနိ ဟောန္တိ, ကေတော သမာဒိန္နတ္တာ၊ နု ဟိ တဒါ ပဉ္စဂိကတ္တံ သီလဿ သမ္ဘဇ္ဇတိ– ထိုသို့ ဆောက်တည်ရာအခါ၌ သီလမှာ ပဉ္စင်္ဂိက မဖြစ်တော့၊ ယံတု ဝိတိက္ကန်, တေနေဝ ကမ္မပဒေါ– စင်စစ်မှာ– အကြင်အမှုကို ကျူးလွန်အပ်၏၊ ထိုအမှုကြောင့်သာ ကံဖြင့် ဖွဲ့အပ်၏၊–ဋီကာသစ်။]

အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကေကံ – တပါးတပါးသော သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ဂဏ္ဌတိ–ယူ၏၊ [ယခုခေတ်၌ ဆောက်တည်သကဲ့သို့ တပါးစီခွဲ၍ဆောက်တည်၏။] သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယံ–အကြင်သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ဝိတိက္ကမတိ–လွန်ကျူး၏၊ တဒေဝ–ထို လွန်ကျူးအပ်သော သိက္ခာပုဒ်သည်သာ၊ ဘိဇ္ဇတိ–ပျက်၏၊ ပန– ကား၊ သေတုယာတဝိရတိယာ – သေတုယာတဝိရတိ၏၊ ဘေဒေါ နာမ – ပျက်ခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဟိ– မှန်၊ ဘဝန္တရေပိ – ဘဝတပါး၌ သော်မှလည်း၊ (ဤဘဝကို မဆိုထား၊ဘိ ဘဝတပါး၌ သော်မှလည်း၊) အရိယသာဝကော–အရိယသာဝကသည်၊ ဇီဝိတဟေတုပိ – အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့် သော်မှလည်း၊ (အခြား အကြောင်းမှာ ဆိုဘွယ်ရာမလို – ဟူလို၊) ပါဏံ–သတ္တဝါကို၊ နေဝဟနတိ–မသတ်တော့၊ သုရံ–သေရည်ကို၊ နပိဝတိ – မသောက်တော့၊ အသ – ထိုအရိယသာဝက၏၊ သုရပ္ပ – သေရည်ကိုဂုင်း၊ ဒိရပ္ပ – နို့ရည်ကိုဂုင်း၊ မိဒ္ဓသ္တရာ – ရောရှ၊ မုခေ – ခံတွင်း၌၊ ဝါ – သို့၊ သစေပိ ပက္ခိပန္တိ–အကယ်၍မူလည်း ထည့်သွင်းကုန်ဉုးတော့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒိရမေဝ – နို့ရည်သည်သာ၊ ပဝိသတိ– ဝင်၏၊ သုရာ – သေရည်သည်၊ န (ပဝိသတိ) – မဝင်၊ ယထာ ကိ – ဥပမာ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ ကောဠသကုဏ္ဍာနံ – ကြိုးကြာငှက်တို့၏၊ ဒိရမိဿ ဥဒကေ – နို့ရည်ဖြင့် ရောအပ်သောရေတွင်၊ ဒိရမေဝ–သည်သာ၊ ပဝိသတိ (ယထာ)– ဝင်သကဲ့သို့၊ ဥဒကံ– ရေသည်၊ န(ပဝိသတိ ယထာ) မဝင်သကဲ့သို့တည်း၊ ဣဒံ–၌ ကြိုးကြာငှက်တို့၏ခံတွင်းသို့ နို့ရည်သာ ဝင်၍ ရေမဝင်ခြင်းသည်၊ ယောနိသိဒ္ဓံ – အမျိုးဇာတ်ကြောင့် ပြီးစီး၏၊ ဣတိ – ၌သို့၊ ကောစိ – တစုံတယောက်သည်၊ စေ (ဝဒေယျ) – အကယ်၍ ပြောဆိုအံ့၊

× × × × × × ×

သုရံ နပိဝတိ။ ။အဒိန္နာဒါနပိရတိစသော အလယ်သိက္ခာပုဒ်များကို ပေယျာလမြုပ်၍ အာဒိ အန္တဒိပကနည်းအားဖြင့် အစနှင့် အဆုံး သိက္ခာပုဒ်ကိုသာ ပြထား၏၊ သုရံဠ်လည်း နိဒဿနနည်း ဟု မှတ်ပါ၊ မေရယနှင့်တကွ မဇ္ဇ ဟူသမျှကိုပင် မသုံးစွဲကြတော့ – ဟူလို။

ယောနိသိဒ္ဓန္တိ ဧဝ။ ။ဥပမာနှ၌ ကောဠဋ္ဌက်တို့၏ အမျိုးဇာတ်ကြောင့် ပြီးစီးပုံကို ပြထားရကား “ အရိယာတို့၏ သုရာ မဝင်ပုံသည် အဘယ်နည်းအားဖြင့် တူနိုင်ပါသနည်း”ဟု စောဒနာလိုသောကြောင့် “ယောနိသိဒ္ဓန္တိ ဧဝ”ဟု စောဒနာပုံကိုပြသည်။ [မနုဿ တိရစ္ဆာနာနံ ဥဒ္ဓံ တိရိယမေဝ ဒိဃတာဝိယ (လူ၏အထက်၌ ရှည်ခြင်း, တိရစ္ဆာန်တို့၏ အလျားရှည်ခြင်းသည် ယောနိသိဒ္ဓ ဖြစ်သကဲ့သို့ဂုင်း) ဗကာနံ မေဃသဒ္ဒေန ကုတ္တဉ္ဇိနံ ဝါတေန ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဝိယစ ယောနိသိဒ္ဓံ (ဗျိုင်းအောံတို့၏ မိုးသံကြောင့် ကိုယ်ဝန်ယူခြင်း , ကြက်မတို့၏လေကြောင့် ကိုယ်ဝန်ယူခြင်းသည် ယောနိသိဒ္ဓ ဖြစ်သကဲ့သို့ဂုင်း, ကောဠတို့၏ခံတွင်း၌ နို့ရည်သာဝင်၍ ရေမဝင်ခြင်းသည် ယောနိသိဒ္ဓ (အမျိုးဇာတ်ကြောင့် ပြီးစီးသည် မဟုတ်ပါလော၊) ဣတိ ကောစိ ဝဒေယျ စေတိ အဇ္ဈော၊–ဋီကာသစ်။]

(ဝေဿတိ)၊ ဣဒံ – ဤ အရိယသာဝကတို့၏ ခံတွင်းသို့ နို့ရည်သာ ဝင်၍ သေရည်မဝင်ခြင်းသည်၊ ဓမ္မတာသိဒ္ဓံ-အရိယာမက်တရား၏အာနုဘော်ကြောင့် ပြီးစီး၏၊ ဣတိစ–ဤသို့လည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ (ဣတိ- သို့၊ ဝိသဋ္ဌေယျ-ဖြေဆိုရာ၏။)

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သရဏဂမနေ-သရဏာဂုံ၌၊ ဒ္ဝိဠ္ဠဥဇုက ကရဏံ နာမ- အသိဉ္ဇက်ကို ဖြောင့်မှန်အောင် ပြုရခြင်းမည်သည်၊(အယူကို ဖြောင့်မှန်အောင် ပြုရခြင်းမည်သည်၊)ဘာရိယံ-ဝန်းလေး၏၊ သိက္ခာပဒ သမာဒါနေ ပန-သိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ခြင်း၌ကား၊ ဝိရတိမတ္တကမေဝ - ရှောင်ကြဉ်ခြင်းမျှသည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤသိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ခြင်းသည်၊ (အပ္ပတ္ထတရဉ္စ-ခဲ့စပ်၊) ယထာဝါ တထာဝါ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်မူလည်း၊ [လေးလေးစားစား ဖြစ်စေ မလေးမစား ဖြစ်စေ-ဟူလို] ဂဏ္ဌန္တသာပိ-ယူသောပုဂ္ဂိုလ်၏ဂုဏ်း၊ (ယူသောပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဂုဏ်း၊)သာဓုကံ-ကောင်းစွာ၊ (လေးလေးစားစား၊) ဂဏ္ဌန္တသာပိ- ဂုဏ်း၊ အပ္ပတ္ထတရဉ္စ – သာ၍နည်းသောကိစ္စ ရှိသည်ဂုဏ်း၊ အပ္ပသမာရမ္ဘတရဉ္စ- သာ၍နည်းသော ကောင်းစွာအားထုတ်ကြောင်း သတ္တပိဉ္စာရှိသည်ဂုဏ်း၊ (ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ ပဉ္စသိလ သဒ္ဒိသဿ – ငါးပါးသီလနှင့် တူသော၊ ဒါနဿ – ဒါန၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဇ္ဈေ– ဤငါးပါးသီလ၌၊ မဟပ္ဖလတာ(စ)–ကိုဂုဏ်း၊ မဟာနိသံသတာစ-ကိုဂုဏ်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ၏။

ဟိ – သာဓကကား၊ ပဠိမာနိ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ဝိညူဟိတိ - ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)- ဤပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ - မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ပဠ-န်ဿသာ၊ ဣမာနိ ဒါနာနိ-ဤဒါနတို့ကို၊ ဝါ– တို့သည်၊ မဟာဒါနာနိ-မြတ်သောဒါနတို့တည်း၊ အဂ္ဂညာနိ - အမြတ်ဟူ၍ သိအပ်ကုန်၏၊ ရတ္တညာနိ–ကြာမြင့်စွာသော ညဉ့်တို့ပတ်လုံး သိအပ်ကုန်၏၊ ဝံသညာနိ- အရိယာ သူတော်

× × × × × × ×

ဓမ္မတာ သိဒ္ဓန္တိ ။ ။ ပန္ဆိမဘဝိက ဘုရားအလောင်းသည် ကိုယ်ဝန် တည်သော အခါ မယ်တော်ဖြစ်သူမှာ ဓမ္မတာသိဒ္ဓ (တရားသဘော) ကြောင့် ၅ ပါးသီလတည်တော့သကဲ့သို့ပင်း, ဘုရားအလောင်း ဖွားမြင်ပြီးသောအခါ နတ်ရွာစံရသကဲ့သို့ပင်း, အရိယာတို့၏ ဓမ္မတာ (ဓမ္မအာနုဘော်) ကြောင့် အရက်၏ မဝင်နိုင်ခြင်းကိစ္စသည် ပြီး၏ဟု ဖြေပါ။ [မဂ္ဂဓမ္မတာယ အရိယမဂ္ဂါနုဘာဝေန သိဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝိသဇ္ဇေယျာတိ အတ္ထော၊– ဋီကာသဒ်။]

အဂ္ဂညာနိ စ သည်း ။အဂ္ဂါနိတိ– အမြတ်တို့ဟူ၍+ ညာတာနိ–သိအပ်ကုန်သော ဒါနတို့တည်း၊ အဂ္ဂညာနိ– တို့၊ အဂ္ဂသဒ္ဒ။ပဟဒ + ညဓာတ်, ဏ ပစ္စည်း၊ ရတ္တိဉ္ဉော– ကြာမြင့်စွာသော ညဉ့်တို့ပတ်လုံး ၊ ညာတာနိ ရတ္တညာနိ၊ ရတ္တိဉ္ဉ ဇ္ဈကို (အ) ပြု။

ကောင်းတို့၏ အဆက်အနွယ်ဟု သိအပ်ကုန်၏၊ ပေါရာဏာနိ-ရှေး သူဟောင်းတို့၏ ဥစ္စာတို့တည်း၊ အသံကိုဏ္ဍာနိ—မပယ်အပ်ကုန်၊ အသံကိုဏ္ဍပုဗ္ဗာနိ-ရှေးဦးလည်း မပယ်အပ်ကုန်၊ နသင်္ကိယန္တိ - ယခုလည်း မပယ်အပ်ကုန်ဆဲ၊ နသင်္ကိယိဿန္တိ - နောင်အခါလည်း မပယ်အပ်ကုန်လတ့ံ၊ ဝိညူဟိ - ပညာရှိဖြစ်ကုန်သော၊ သမဏေဟိ— ရဟန်းတို့သည်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏေဟိ- ပုဏ္ဏားတို့သည်၎င်း၊ အပ္ပဋိကုဋ္ဌာနိ-တရံတခါမျှ မပယ်အပ်ကုန်၊ ကတမာနိ ပဉ္စ-အဘယ်ငါးပါးတို့နည်း၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ အရိယသာဝကော-အရိယသာဝကသည်၊ ပါဏာတိပါတံ - ပါဏာတိပါတကို၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ ပါဏာတိပါတာ- မှ၊ ပဋိဝိရတော- ရှောင်ကြဉ်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ဘိက္ခဝေ, ပါဏာတိပါတာ - မှ၊ ပဋိဝိရတော - ရှောင်ကြဉ်သော၊ အရိယသာဝကော-သည်၊ အပရိမာဏာနံ-အတိုင်းအရှည်မရှိကုန်သော၊ သတ္တာနံ-သတ္တဝါတို့အား၊ အဘယံ-ဘေး၏ မရှိခြင်းကို၊ ဝါ— ဘေးမဲ့ကို၊ ဒေတိ- ပေး၏၊ အဝေရံ – ရန်၏

× × × × × × ×

ဝံသညာနိ စသည်။ ။ အရိယာနံ သာဓူနံ ဝံသာနိတိ ဉာတာနိ ဝံသညာနိ – အရိယာသူတော်ကောင်းတို့၏ အဆက်အနွယ်ဟု သိအပ်ကုန်သော ဒါနတို့၊ တောနိ – ဌာန်၏ ဒါနတို့သည်၊ ပေါရာဏာနံ – ရှေး လူကြီးလူကောင်းတို့၏၊ သန္တကာနိ - ဥစ္စာတို့တည်း၊ ။ပေါရာဏာနိ။

အသံကိုဏ္ဍာနိ။ ။သံ+ကိရဓာတ်သည် ဝိကြဲပ (ပစ်လွှင့် ပယ်ရှားခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ တ ပစ္စည်းကို ဏ္ဍာဂြိုဟ်၍ သံကိဏ္ဍာနိဟု ဖြစ်၏၊ ကေနစိပိ ပကာရေန–တစုံတခုသော အပြားအားဖြင့်လည်း (မည်သည့် အကြောင်းကြောင့်မျှ)၊ သာဓူဟိ - သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ နံ+သံကိဏ္ဍာနိ – မစွန့်ပယ်အပ်ကုန်၊ ဤတိ အသံကိဏ္ဍာနိ၊ ထို အသံကိဏ္ဍာသည် အတိတ်ပစ္စုပ္ပန် အနာဂတ် ကာလသုံးပါးလုံး၌ ဖြစ်သောကြောင့် “ အသံကိဏ္ဍာ ပုဗ္ဗာနိ (အတိတ်) နသံကိယန္တိ (ပစ္စုပ္ပန်) နသံကိဿိဿန္တိ (အနာဂတ်) ဟု ပြသည်၊ ကိယန္တိန္တိ ရကိုချေ၊ ရချေလျှင် ရှေကိန္တိ ဒိဃပြု၊ (တနည်း) ဝဓံ အနက်ဟော ကိဓာတ်ဟု ကြံပါ။

အပ္ပဋိကုဋ္ဌာနိ။ ။ပတိ+ ကုဓာတ်သည် ပဋိက္ခိတ္တအနက်ကို ဟော၏၊ အဓာတယေဝ – ထိုသို့ ကာလ ၃ ပါးတို့ မစွန့်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ အပ္ပဋိကုဋ္ဌာနိ နပဋိက္ခိတ္တာနိ - မပယ်အပ်ကုန်၊ နဟိ ကဒါစိပိ ဝိညူ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ ဟိ သာဒိပါပမိမံ အနုဇာနန္တိ – မှန်၏၊ ဘယ်အခါမျှ ပညာရှိသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် သူတပါးကို ညှဉ်းဆဲခြင်း အစရှိသော မကောင်းမှုကို ခွင့်မပြုကြ။

အဘယံ အဝေရံ။ ။ သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဟိတဒဏ္ဍာတ္တာ သကလဿပိ သတ္တနိကာယဿ ဘယာဘာဝံ (ဘေးမရှိခြင်းကို) ဒေတိ။ [“ ဘယဿ + အဘာဝေါ အဘယံ ”ဟု ပြု။] နဟိ အရိယသာဝကတော (ကြောင့်) ကဿစိ ဘယံ ဟောတိ– မည်သည့်အတွက်မျှ ဘေးမဖြစ်၊ အဝေရံတိ ဝေရာဘာဝံ။ [“ ဝေရဿ + အဘာဝေါ အဝေရံ”ဟု ပြု။]

မရှိခြင်းကို၊ ဝါ- ရန်မဲ့ကို၊ ဒေတိ- ၏၊ အဗျာဗဇ္ဈ - လွန်စွာ နှိပ်စက်တတ်သော ဒုက္ခ၏မရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒေတိ-၏၊ အပရိမာဏာနံ-ကုန်သော၊ သတ္တာနံ-တို့အား။ အဘယံ-ကို၊ ဝါ-ကို၊ ဒတ္ဝာ- ပေး၍၊ ဝါ-ပေးခြင်းကြောင့်၊ အဝေရံ-ကို၊ ဝါ-ကို၊ ဒတ္ဝာ-၍၊ ဝါ- ကြောင့်၊ အဗျာဗဇ္ဈံ- ကို၊ ဒတ္ဝာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ အပရိမာဏာဿ - သော၊ အဘယဿ - ဘေး၏ မရှိခြင်း၏ဂုဏ်း၊ ဝါ-ဘေးမဲ့၏ ဂုဏ်း၊ အဝေရဿ - ရန်၏ မရှိခြင်း၏ဂုဏ်း၊ ဝါ – ရန်မဲ့၏ဂုဏ်း၊ အဗျာဗဇ္ဈဿ– လွန်စွာနှိပ်စက်တတ်သောဒုက္ခ၏ မရှိသည်၏အဖြစ်၏ဂုဏ်း၊ ဘာဂိ– အဘို့ရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဘိက္ခဝေ, ပဌမံ - ရှေးဦး၌သော၊ ဣဒံ ဒါနံ- ဤပါဏာတိပါတာဝိရတိဒါနကို၊ ဝါ– သည်၊ မဟာဒါနံ- မြတ်သော ဒါနတည်း ၊ပေ ၊ ဝိညူဟိ– နှံသော၊ သမဏေဟိ- တို့သည်ဂုဏ်း၊ ဗြာဟ္မဏေဟိ - တို့သည်ဂုဏ်း၊ အပ္ပဋိကုဋ္ဌံ- တရံတခါမျှ မတားမြစ်အပ်၊(စာအုပ်တို့၌ ဣတိပါ၏ ပိုဟန်တူသည်)၊ ဘိက္ခဝေ, ပုနစ- တဖန်လည်း၊ အပရံ- တမျိုးကား၊ အရိယသာဝကော - သည်၊ အဒိန္နာဒါနံ-ကို၊ ပဟာယ-၍၊ပေါ်ဘိက္ခဝေ ပဏ္ဍ, ဣမာနိ ဒါနာနိ-တို့ကို၊ ဝါ-တို့သည်၊ မဟာဒါနိ- တည်း၊ အဂ္ဂညာနိ - နှ၏ ၊ပေ၊ ဝိညူဟိ သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ, အပ္ပဋိကုဋ္ဌာနိ- ကုန်၊– အာဂံတွိ၊ရ - အဋ္ဌကနိပါတ် , ပဌမပံ , အဘိသန္ဒသုတ်၊ ကထာဝတ္ထု၊-သတ္တမဝဂ်, ဒါနကထာ ပါဠိတော်။]

စ ပန–ထပ်၍ဆက်ဦးအံ့၊ ဣဒံ သီလပဏ္ဍကံ- ဤသီလငါးပါးအပေါင်းကို၊ (ဝုစ္စတိ ဒ္ဒစပ်)၊ အတ္တာသိနေဟဋ္ဌ - မိမိ၌ ချစ်ခြင်းကိုဂုဏ်း၊ ဇီဝိတသိနေဟဋ္ဌ – အသက်၌ ချစ်ခြင်းကိုဂုဏ်း၊ ပရိစ္စဇိတ္တာ- စွန့်၍၊ ရက္ခိဿာမိ–စောင့်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ သမာဒိန္နတာယ- ကောင်းစွာယူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ– ဆောက်တည်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယညောတိ - ယင်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တတ္ထ–ထို ပဏ္ဍသီလ, သရဏာဂုံတို့တွင်၊ ပဏ္ဍသီလတော-ပဏ္ဍသီလထက်၊ သရဏာဂမနမေဝ – သရဏာဂုံ သည်သာ၊ ဇေဋ္ဌကံ – အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သည်၊ ကိဉ္စာပိ(ဟောတိ)- အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏၊ ပန- ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်

× × × × × × ×

အဗျာဗဇ္ဈံ။ ။ဗျာပါဒ- ဗျာပဇ္ဇဒုစ်ရိုက်တို့သည် ဒေါသအနက်ကိုဟော၏၊ ဗျာဗာဓ- ဗျာဗဇ္ဈတို့ကား နှိပ်စက်တတ်သောဒုက္ခကိုဟော၏၊ ဝိ+အာ+ဗာဓဓာတ်, အပစွဲညီးဖြင့် "ဗျာဗဇ္ဈတိကိ ဗျာဗာဓေါ-လွန်စွာနှိပ်စက်တတ်သောဒုက္ခ၊ နတ္ထိ+ဗျာဗာဓေါ ယဿာတိ အဗျာဗာဓေါ(သတ္တာနိကာယော)၊ အဗျာဗာဓဲဿ+ဘာဝေါ အဗျာဗဇ္ဈံ" [အဗျာဗဇ္ဈန် နိဒုက္ခတံ၊–ဋီကာ။]

ကိဉ္စာပိ၊ ပေ၊ ဇေဋ္ဌကံ။ ။ပဏ္ဍသီလသည် ဘုရားပွင့်ရာ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒကာလ, သာသနာပကာလအားဖြင့် အလုံးစုံသောကာလ၌ ပညာရှိတို့ ဆောက်တည်အပ်သည် မဟုတ်လော၊ အရဟတ္တဖိုလ် ဝိမုတ္တိ၏အကြောင်းဖြစ်ဘို့ရန် ကောန်လည်း မဟုတ်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း – အရဟတ္တဖိုလ် မရနိုင်ရာ သာသနာပဌ်လည်း ဆောက်တည်နိုင်သော

လည်း၊ ဣဒံ-ဤပဉ္စသီလကို၊ သရဏဂမနေယေဝ-သရဏကုံ၌သာ၊ ပတိဋ္ဌာယ-တည်၍၊ ရက္ခိတသီလဝသေန – စောင့်ရှောက်အပ်သော သီလ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မဟပ္ဖလန္တိ- များသောအကျိုးရှိ၏ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [သရဏကုံနှင့် ပဉ္စသီလကို တပါးချင်းသာပြိုင်လျှင် သရဏကုံက သာ၍ အကျိုးကြီး၏၊ ပါဠိတော်၌ကား သရဏကုံ၌တည်ပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ၅ ပါးကိုရည်ရွယ်၍ သရဏကုံထက် ၅ ပါးသီလက အကျိုးကြီးသည်ဟု ဟောတော်မူသည်–ဟူလို။]

ဣဒံပိ–၌ တရားစကားတော်ကိုလည်း၊ပေ၊စိန္တေသိ၊(ကိ)၊ ပဉ္စသီလံနာမ-ပဉ္စသီလမည်သည်၊ ရက္ခိတုံ–စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ၊ ဂရုကံ-ဝန်လေး၏၊ အညံ-ပဉ္စသီလမှ အခြားသော၊ ကိဉ္စိ– တစုံတခုသော၊ ဤဒိသမေဝ– ဤကဲ့သို့ရှိအပ်သည်သာလျှင်၊ ဟုတ္ဝာ, ဣတော-၌ ပဉ္စသီလအောံ၊ ဝါ–ထက်၊ အပ္ပဋ္ဌတရဉ္စ-သော၊ မဟပ္ဖလတရဉ္စ-သော၊ (ယည်–ယင်သည် ၊) အတ္ထိနုခေါ- ရှိသေးလေသလော၊ ဣတိ(စိန္တေသိ)၊ တတော-ကြောင့်၊ တံ-ထို အပ္ပဋ္ဌတရ, မဟပ္ဖလတရယင်ကို၊ ပုစ္ဆန္တော–မေးလိုသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ပုနပိ- လည်း၊ အတ္ထိ ပနဘောဂေါတမာတိ အာဒိ- အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ- ပြီ၊ အထ- မေးလျှံရာထိုအခါ၌၊ အဿ– ထို ပုဏ္ဏားအား၊ ဘဂဝါ– သည်၊ တိဝိဓသီလပါရိပူရိယံ–၃ ပါး အပြားရှိသော သီလ၏ ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်၌၊ ဋ္ဌိတဿ - တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဌမဈာနာဒီနံ-ပဌမဈာန် အစရှိကုန်သော၊ ယညာနံ–ယဇ်တို့၏၊ အပ္ပဋ္ဌတရတဉ္စ-သာ၍နည်းသောကိစ္စရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊မဟပ္ဖလတရတဉ္စ–သာ၍ကြီးသော အကျိုးရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဒဿေတုကာမော-ပြခြင်းငှါ အလိုရှိတော်မူသည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒတော– ဘုရားပွင့်တော်မူရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ ဒေသနံ-ဒေသနာတော်ကို၊ အာရဘန္တော– အားထုတ်

× × × × × × ×

ကြောင့်တည်း၊ သရဏကုံ ၃ ပါးကား ဘုရားပွင့်ခြင်းလျှင် အရင်းခံရှိ၏၊ ကောန်အားဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်၏ အကြောင်းလည်းဖြစ်၏၊ သို့ပါလျက် အဘယ်နည်းဖြင့် သရဏကုံထက် ၅ ပါးသီလက မဟပ္ဖလဖြစ်ရသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ကိဉ္စာပိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထို စောဒနာသည့်အတိုင်း မှန်ပါပေ၏၊ သို့သော် သရဏကုံ၌တည်၍ စောင့်အပ်သော ၅ ပါးသီလအတွက် မဟပ္ဖလဖြစ်၏-ဟု ဆိုပါသည်–ဟူလို။ [ဇေဋ္ဌကန္တိ မဟပ္ဖလဘာဝေန ဥတ္တမံ၊–ဋီကာ၊ ပသတ္ထကို(ဇ)ပြု။]

အထဿ၊ပေ၊အာရဘန္တော။ ။ ပဌမဈာန် စသည်တို့သာ ယညဖြစ်ပါလျက် ထိုဈာန်တို့ကို ပြတော်မမူသေးဘဲ အဘယ့်ကြောင့် ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒမှစ၍ ဒေသနာကို အားထုတ်တော်မူရပါသနည်း–ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် " အထဿ " စသည်ကို မိန့်သည်၊ စူဠ မစ္ဈိမ မဟာသီလအားဖြင့် တိဝိဓသီလ၌ တည်ပြီးသူအတွက်သာ ပဌမဈာန် စသည်တို့က အပ္ပဋ္ဌတရ မဟပ္ဖလတရဖြစ်သောကြောင့် ထို တိဝိဓသီလကို ပြတော်မူလိုသည့်အတွက် ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒမှစ၍ ဒေသနာကို အားထုတ်တော်မူသည်။

တော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇာဝ မြောဟ္မဏာတိအာဒိ-အစရှိသောစကား တော်ကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။ [“ယညာနံ အပ္ပဋ္ဌတရဉ္စ မဟပ္ဖလတရဉ္စ” ဟု အချို့စာအုပ်တို့၌ ရှိသော်လည်း ရှေးစာအုပ်တို့၌ “အပ္ပဋ္ဌတရတာဉ္စ မဟပ္ဖလတရတာဉ္စ”ဟုရှိသည်၊ ထိုသို့ရှိမှ ယညာနံဟူသောသမ္ဗန်ကို တာပစ္စည်း၌ စပ်နိုင်သောကြောင့် ကောင်းသည်။]

တတ္ထ-ထို ဇာဝြောဟ္မဏာအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဝုတ္တောဟိ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဂုဏောဟိ–ဂုဏ်တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဌမံ ဈာနံ-ပဌမဈာန်ကို၊(နိဗ္ဗတ္တေန္တော–ဖြစ်စေလသော်၊ နကိလမတိ-မပင်ပန်း၊) ပဌမဇ္ဈာနာဒီသု–ပဌမဈာန်အစရှိသည်တို့၌၊ ဒုတော-တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒီနိ - ဒုတိယဈာန်အစရှိသည်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေန္တော-ဖြစ်စေလသော်၊ နကိလမတိ-မပင်ပန်း၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ တာနိ– ထို ပဌမဈာန် အစရှိသည်တို့သည်၊ အပ္ပဋ္ဌာနိ–နည်းသောကိစ္စရှိကုန်၏၊ အပ္ပသမာရမ္ဘာနိ-နည်းသော ကောင်းစွာ အားထုတ်ကြောင်း သတ္တပီဋ္ဌာရှိကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ဤဈာန်တို့တွင်၊ ပဌမံ ဈာနံ–ပဌမဈာန်သည်၊ ကေဝလံ-အသင်္ခ်ေယျကပ် တကပ်ပတ်လုံး၊ ပြဟ္မလောကေ-ဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ အာယုံ-အသက်ကို၊ ဒေတိ-ပေး၏၊ ဒုတိယံ(ဈာနံ)-ဒုတိယဈာန်သည်၊ အဒ္ဓကပ္ပေ-မဟာကပ် ရှစ်ကပ်တို့ပတ်လုံး၊(ပြဟ္မလောကေ အာယုံ ဒေတိ)၊ တတိယံ(ဈာနံ)-တတိယဈာန်သည်၊ စတုသဋ္ဌိကပ္ပေ–မဟာကပ် ၆၄ ကပ်တို့ပတ်လုံး၊(ပြဟ္မလောကေ အာယုံ ဒေတိ)၊ စတုတ္ထံ (ဈာနံ)–

× × × × × × ×

ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောဟိ ဂုဏောဟိ။ ။သရဏကုံ, သီလ, ဇုန္ဟိယေသု ဂုတ္တာဒ္ဒါရတာ အစရှိသောဂုဏ်တို့ကို“ဟေဋ္ဌာဝုတ္တဂုဏာ”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုဂုဏ်တို့၌တည်ပြီးသူမှ ပဌမဈာန်ကို ဖြစ်စေရာ၌ မပင်ပန်းဘဲ လွယ်ကူသည်၊ ပဌမဈာန်စသည်၌ တည်ပြီးသူမှလည်း ဒုတိယဈာန် စသည်ကို ဖြစ်စေရာ၌ မပင်ပန်းဘဲ လွယ်ကူသည်။

ကေ ကပ္ပံ၊ပေ၊ဒေတိ။ ။“ပဌမံ ဈာနံ”ဟူရာ၌ ဥတ္တဋ္ဌနိဒ္ဒေသနည်းအားဖြင့် ပဏီတဖြစ်သော ပဌမဈာန်ကို ယူပါ၊ ဒုတိယဈာန် စသည်၌လည်း နည်းတူ၊ ကေ ကပ္ပံဟူရာ၌လည်း အသင်္ခ်ေယျတကပ်တည်း။ [ပရိတ္တပဌမဈာန်သည် အသင်္ခ်ေယျကပ်၏ ၃ ပုံ တပုံသာ အသက်ရှည်၏၊ မဇ္ဈိမပဌမဈာန်သည် အသင်္ခ်ေယျကပ်တဝက်သာ အသက်ရှည်၏၊ ပဏီတပဌမဈာန်သာ အသင်္ခ်ေယျကပ် တကပ်အသက်ရှည်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် အထက်ဈာန်များ၏ အသက်ကိုလည်း အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟအတိုင်း ပရိတ္တ မဇ္ဈိမ၌ သိပါ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤကာဋ္ဌ“ကေ ကပ္ပန္တိ ကေ မဟာကပ္ပံ”ဟု တွေ့ရ၏၊ ပါဠိပျက်ဟန်တူသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–ပဌမဈာန် ၃ ဘုံသည် ကမ္ဘာပျက်တိုင်းပါဝင်ရကား ပျက်ဆဲသံဝဋ္ဋအသင်္ခ်ေယျကပ်, ပျက်ပြီးအတိုင်းတည်သော သံဝဋ္ဋဌာယီအသင်္ခ်ေယျကပ်, ကမ္ဘာတည်ဆဲ ဝိဝဋ္ဋအသင်္ခ်ေယျကပ်တို့၌ ဗြဟ္မာတို့မရှိရကား မဟာကပ်တကပ်အပြည့် အသက်မရှိနိုင်သောကြောင့်တည်း၊ အကျယ်ကို သင်္ဂြိဟ်အဖွင့်တို့၌ ရှုပါ။

စတုတ္ထစျာန်သည်၊ ပဉ္စကပ္ပသတာနိ – မဟာကပ် ငါးရာတို့ ပတ်လုံး၊ (ဗြဟ္မလောကေ အာယုံ ဒေတိ)၊ တဒေဝ– ထို စတုတ္ထစျာန်ကိုပင်၊ [စတုက္ကနည်း အားဖြင့် ပဉ္စမစျာန်ကိုပင် စတုတ္ထစျာန်ဟု ဆိုထား၊သည်။] အာကာသာနဉ္စာယတနာဒိ သမာပတ္တိဝသေန-အာကာသာနဉ္စာယတန အစရှိသော သမာပတ်တို့၏အဖြစ်အား ဖြင့်၊ ဘာဝိတံ-ဖြစ်စေအပ်သည်၊ (သမာနံ-ဖြစ်လသော်၊)ဝီသတိကပ္ပသဟဿာနိစ– မဟာကပ် နှစ်သောင်းတို့ပတ်လုံးငင်း၊ စတ္တာလီသံ (ကပ္ပသဟဿာနိစ)-မဟာကပ် ၄၀ သောင်းတို့ပတ်လုံးငင်း၊ သဋ္ဌိကပ္ပသဟဿာနိစ-မဟာကပ် ၆၀ သောင်းတို့ပတ်လုံးငင်း၊ စတုရာသီတိကပ္ပသဟဿာနိစ – မဟာကပ် ရှစ်သောင်း ၄၀ ထောင်တို့ပတ်လုံးငင်း၊ အာယုံ ဒေတိ၊ တဿ–ကြောင့်၊ မဟပ္ဖလတရဉ္စ- သာ၍များသော အကျိုးရင်းလည်းရှိ၏၊ မဟာနိသံသတရဉ္စ– သာ၍များသော အကျိုးဆက်လည်းရှိ၏၊ ပန–ဆက်၊ နိဝရဏာဒိနံ– နိဝရဏာ အစရှိကုန်သော၊ ပစ္စနီကာနံ- ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ - တရားတို့၏၊ ဝါ– တို့ကို၊ ပရိစ္ဆတ္တာ- စွန့်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ–ထိုစျာန်ကို၊ ယညန္တိ-ယဇ်ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။

ဝိပဿနာညာဏံဝိ–ဝိပဿနာဉာဏ်သည်လည်း၊ (အပ္ပဋ္ဌံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ တို့၌ ပဓာနစပ်)၊ဝါ-ကိုလည်း၊(နိဗ္ဗတ္တေန္တောဋ္ဌ အပဓာနစပ်)၊ယဿ-ကြောင့်၊ စတုတ္ထဈာန ပရိယောသာနေသု-စတုတ္ထစျာန်အဆုံးရှိကုန်သော၊(တိဝိဓသီလမှစ၍ စတုတ္ထစျာန်အဆုံးရှိကုန်သော၊)ဂုဏေသု-ဂုဏ်တို့၌၊ ပတိဋ္ဌာယ-တည်၍၊ နိဗ္ဗတ္တေန္တော - ဖြစ်စေလသော်၊ ဝါ-ဖြစ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နကိလမတိ–မပင်ပန်း၊ တဿ-ကြောင့်၊ အပ္ပဋ္ဌံ-၏၊ အပ္ပသမာရမ္ဘံ-၏၊ ပန-ဆက်၊ ဝိပဿနာသုခသဒိသဿ-ဝိပဿနာချမ်းသာနှင့်တူသော၊ သုခဿ-ချမ်းသာ၏၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ မဟပ္ဖလံ-၏၊ ပစ္စနီကကိလေသပရိစ္စာဂတော-ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာတို့ကိုစွန့်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ယညော-ယဇ်မည်၏၊ (ဤတိသဒ္ဒါရှိသည်ကား ပိဟန်တူသည်)၊ မနောမယိဒ္ဓိပိ – မနောမယိဒ္ဓိဉာဏ်သည်လည်း၊ ဝါ–ကိုလည်း၊ ယဿ-ကြောင့်၊ ဝိပဿနာညာဏော– ၌၊ ပတိဋ္ဌာယ– ၍၊ နိဗ္ဗတ္တေန္တော–သော်၊ ဝါ– သည်၊ နကိလမတိ–ပန်း၊ တဿ - ကြောင့်၊ အပ္ပဋ္ဌ- ၏၊

× × × × × × ×

ဝိပဿနာညာဏော ပတိဋ္ဌာယ ။ ။ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို ရပြီးမှ မနောမယိဒ္ဓိကို တက်၍ အားထုတ်သူ, မနောမယိဒ္ဓိကို ရပြီးမှ ဇာနဒ္ဓိဝိဉာဏ်ကို တက်၍ အားထုတ်သူ, ဤအစဉ်အားဖြင့် ဤဉာဏ်တို့ကိုဖြစ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဤဒေသနာတော်ကို ဖြစ်စေတော်မူ(ဟောတော်မူ) အပ်ပြီ၊ ထို့ကြောင့် " ဝိပဿနာညာဏော ပတိဋ္ဌာယ နိဗ္ဗတ္တေန္တော " စသည်ဖြင့် အောက်အောက်ဉာဏ်ကို အထက်အထက် ဉာဏ်၏ တည်ရာပြု၍ အဋ္ဌကထာဌ ဆိုထား၊သည်။

အပ္ပသမာရမ္ဘာ-၏၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ သဒိသရူပနိမ္မာနသမတ္ထတာယ-အတူ ဖြစ်သော ရူပါရုံကို ဖန်ဆင်းခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟပ္ဖလာ-၏၊ အတ္တနော= ၏၊ ပစ္စနိကကိလေသပရိစ္စာဂတော–ကြောင့်၊ ယညော-၏။

ကုဋ္ဌိဝိဓညာဏာဒီနိပိ–တိုသည်လည်း၊ ဝါ–တို့ကိုလည်း၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ မနောမယညာဏာဒီသု – မနောမယဉာဏ် အစရှိသည်တို့၌ ၊ပေ၊ ယညော–မည်၏၊ ပန-ဆက်၊ တွေ-ဤဉာဏ်တို့တွင်၊ ကုဋ္ဌိဝိဓံ- ကုဋ္ဌိဝိဓဉာဏ်သည်၊ နာနာဝိဓဝိကုဗ္ဗန ဒဿနသမတ္ထတာယ-အထူးထူးသောအပြားရှိသော ဆင်ရုပ် နွားရုပ် အစရှိသည်ကို ပြုလုပ်ဖန်ဆင်းခြင်း ပြခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မဟပ္ဖလံ–၏၊)[မဟပ္ဖလံတိ ဝေဒိတဗ္ဗံမှ မဟပ္ဖလံကိုလိုက်စေ၊] ဒိဗ္ဗသောတံ–ဒိဗ္ဗသောတအာဘိညာဉ်သည်၊ ဒေဝမနုဿာနံ-နတ်လူတို့၏၊ သဒ္ဒဿဝနသမတ္ထတာယ–အသံကို ကြားခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မဟပ္ဖလံ)၊ စေတောပရိယညာဏံ-သည်၊ ပရေသံ-သူတပါးတို့၏၊ သောဋ္ဌသဝိစိတ္တဇာနနသမတ္ထတာယ – ၁၆ ပါး အပြားရှိသော စိတ်တို့ကို သိခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မဟပ္ဖလံ)၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏံ - သည်၊ ဇာတိတိဋ္ဌတဒ္ဓာနသမနုဿရဏာသမတ္ထတာယ-အလိုရှိအပ် အလိုရှိအပ်သော ရှေးရှေးဘဝတို့၌ ခန္ဓာအစဉ်ဟူသော အာရုံကို အောက်မေ့ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊(မဟပ္ဖလံ)၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု–သည်၊ ဇာတိတိဋ္ဌတိ ရူပဒဿနသမတ္ထတာယ-အလိုရှိအပ်အလိုရှိအပ်သောရူပါရုံကိုမြင်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (မဟပ္ဖလံ)၊ အာသဝက္ခယဉာဏံ – သည်၊ အတိပဏီတ လောကုတ္တရမဂ္ဂသုခနိပ္ပါဒနသမတ္ထတာယ– အလွန်မွန်မြတ်သော လောကုတ္တရာမဂ်ချမ်းသာကို ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟပ္ဖလံ - များသော အကျိုးရှိ၏၊ ဇုတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အရဟတ္တတော – အရဟဖိုလ်ထက်၊ ဝိသိဋ္ဌတရော-သာ၍ ထူးကဲသော၊ အညော-အခြားသော၊ ယညော နာမ နတ္ထိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ အရဟတ္တနိကူဋေနေဝ-အရဟတ္တဖိုလ် တည်းဟူသော အထွဋ်ဖြင့်သာ၊ ဒေသနံ- ဒေသနာတော်ကို၊ သမာပေန္တော - ပြီးဆုံးစေတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ အယမ္ပိ ခေါ ဗြာဟ္မဏာတိအာဒိ – အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

× × × × × × ×

သမာပေန္တော။ ။“သမာပနံ-ပြီးဆုံးစေခြင်း”ဟူရာ၌ သံ+အပ-ဏော ပစ္စည်း, ယု ပစ္စည်းဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း သံ+အပ–ဏော, အန္တ ပစ္စည်းဖြင့် “သမာပေန္တော” ဟု ရှိမှ “ပရိယောသာပေန္တော”ဟူသော ဋီကာအဖွင့်နှင့် သင့်လျော်သည်၊ သမာဒပေန္တောကား ပါဠိပျက်သာတည်း။ [ပရိယောသာပေန္တော၌လည်း “ပရိ + အဝ + သာ ဓာတ်, ဏာပေပစ္စည်း, အန္တပစ္စည်းတည်း။]

ဥပါသကတ္တပဋိဝေဒနာ အဖွင့်

ဧဝံ ဝုဒ္တတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော်၊ ဒေသနာယ - ဒေသနာတော်၌၊ ပသီဒိတ္ဘာ – ကြည်ညိုး၍၊ သရဏံ – ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂန္တုကာမော-ဆည်းကပ်ခြင်းငှါ အလိုရှိသော၊ ကူဋဒန္တော–သော၊ ဗြာဟ္မဏော - သည်၊ အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမာတိအာဒိကံ - အစရှိသော၊ တေ ဝစနံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ- လျှောက်ပြီ၊ ဥပဝါယတူတိ-ကား၊ ဥပဂန္ဆာ - ကပ်ရောက်၍၊ သရီရဒရထံ - ကိုယ်၏ ပူပန်ခြင်းကို၊ နိဗ္ဗာပေန္တော–ငြိမ်းစေလျက်၊ တနု-ပါးလွှာသော၊ သိတလော-မြေသော၊ ဝါတော-လေသည်၊ (နေသံ-ထိုသတ္တဝါတို့၏ကိုယ်ကို၊) ဝါယတု-တိုက်ခတ်ပါစေသတည်း၊ [ဗဟလဝါတ (ထူထဲသောလေ)သည် ခန္ဓာကိုယ်ကို တိုက်ခတ်သောအခါ ဆင်းရဲစေ၏၊ ထို့ကြောင့် "တနု - ပါးလွှာသော"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ ဣတိသဒ္ဒါ ပါဌသည်ကား ပိဟန့်တူသည်။] စပန- ထပ်၍ ဆက်ဥ၊ အံ့၊ ဣဒံ- ဤစကားကို၊ ဝတ္ဝာ–လျှောက်ပြီး၍၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ ပုရိသံ-ကို၊ ပေဒေသိ- စေလွှတ်ပြီ၊ (ကိံ-အဘယ်သို့မှာ၍ စေလွှတ်သနည်း၊) တာတ- အာမောင်၊ ဂစ္ဆ- သွားပါချေ၊ ယဉ ဝါဠိ- ယဇ်တင်းကုပ်သို့၊ (ယဇ်ပူဇော်ရာအရပ်သို့၊) ပဝိသိတ္ဝာ-ဝင်၍၊ သဇ္ဈု–ကုန်သော၊ တေ ပါဏာယော-ထိုသတ္တဝါတို့ကို၊ ဗန္ဓနာ-အနှောင်အဖွဲမှ၊ မောစေဟိ- လွှတ်စေချေလော၊ (လွှတ်ချေလော၊) ဣတိ - ဤသို့မှာ၍၊ (ပေသေသိ)၊ [သတ္တစ ဉသဘသတာနိ စသည်ဖြင့် ရှေ့၌ ပြအပ်ခဲ့သော သတ္တဝါတို့ကို " တေ ပါဏာယော"ဟု ဆိုသည်။] သော-ထိုယောက်ျားသည်၊ သာဓူတိ-ကောင်းပါပြီဟူ၍၊ ပဋိဿုဏိတ္ဝာ–ဝန်ခံ၍၊ တထာ-ထို ပြောဆိုအပ်သည့်အတိုင်း၊ ကတ္ဝာ-ပြုပြီး၍၊ အာဂန္ဆာ- ပြန်လာ၍၊ ဘော-အရှင်၊ တေ ပါဏာယော-တို့ကို၊ မုတ္တာ-လွှတ်အပ်ပါကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ အာရောစေသိ- ပြောပြီ။

ယာဝ- အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ တံ ပဝတ္တိ-ထိုအကြောင်းကို၊ နသုဏိ-မကြားရသေး၊ တာဝ- ထို မကြားရသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဓမ္မံ- ကို၊ နဒေသေသိ- ဟောတော်မမူသေး၊ ကဿာ - ကြောင့်၊ (ယာဝ၊ပေ၊တာဝ ဘဂဝါ ဓမ္မံ နဒေသေသိ - နည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊)ဗြာဟ္မဏသ-၏၊ စိတ္တေ-စိတ်၌၊ အာကုလဘာဝေါ-ရှုပ်ထွေး

× × × × × × ×

အာကုလဘာဝေါ။ ။ဘုရားရှင်၏တရားတော်ကို နာရသောကြောင့် သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ သနားကရုဏာ စွဲမြဲစွာတည်နေရကား " ငါသည် များစွာသော သတ္တဝါတို့ကို သတ်ဘို့ရန် ဖွဲ့ချည်ခိုင်းမိလေပြီ " ဟု တွေးတောကာ စိတ်ရှုပ်၍ နေရှာလေသည်၊ ထို စိတ်ရှုပ်မှုသည် သတ္တဝါတို့ကို လွှတ်ဘို့ရန် စေခိုင်းအပ်သူ၏အထံမှ " လွှတ်ပြီးပါပြီ " ဟူသောစကားကို ကြားရမှ ရှင်းလင်း၊ ကြည်လင်သွားသည်။

သည်၏အဖြစ်သည်၊ အတ္ထိ– ရှိ၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ (ယာဝ၊ပေါန ဒေသေသိ)၊ ပန-အနွယကား၊ သုတ္ဝာ-ကြားရ၍၊ ဝါ-ကြားရခြင်းကြောင့်၊ အဃ-ထိုပုဏ္ဏား၏၊ မေ-ငါသည်၊ ဗဟူ-ကုန်သော၊ ပါဏာ–တို့ကို၊ မောစိတာ ဝတ–လွတ်စေအပ်ကုန်ပြီတကား၊ (လွတ်အပ်ကုန်ပြီတကား၊) ဣတိ – ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ စိတ္တစာရော-စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝိပ္ပသီဒတိ-အထူးသဖြင့် ကြည်လင်၏၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တဃ–ထိုပုဏ္ဏား၏၊ ဝိပ္ပသန္နမနတံ- အထူးသဖြင့် ကြည်လင်သောစိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥ တ္ဝာ-သိတော်မူ၍၊ ဓမ္မဒေသနံ-တရားဒေသနာတော်ကို၊ အာရဘိ– အား‌ထုတ်တော်မူပြီ၊ တံ- ထို တရားဒေသနာတော်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ အထခေါ ဘဂဝါတိ အာဒိ – အစရှိသောစကား‌ကို၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒ ထွေရေန)၊ ဝုတ္တံ-လျှောက်အပ်ပြီ၊ ပုန-တဖန်၊ ကလ္လစိတ္တန္တိ အာဒိ–အစရှိသောစကား‌ကို၊ (ဝုတ္တံ ဒ္ဝိစပ်၊) [အာနုပုဗ္ဗီကထာကို လျှောက်ပြီး‌နောက် ထပ်၍ လျှောံသောကြောင့် “ပုန” ဟု ဆိုသည်။] အာနုပုဗ္ဗီကထာနဘာဝေန-အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော တရားစကား၏အာနုဘော်ကြောင့်၊ ဝိက္ခမ္ဘိတနိဝရဏတံ-ပယ်ခွါအပ်ပြီး‌သော နိဝရဏရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒံ ထွေရေန)၊ ဝုတ္တံ- လျှောက်အပ်ပြီ၊ သေသံ- ကြွင်း‌သော ပုဒ်အပေါင်း‌သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ – ပေါ်လွင်သောအနက် ရှိသည်သာ၊ ဣတိ– အပြီး‌တည်း။

ဣတိ – ဤ ဆိုအပ်ပြီး‌သော စကား‌အစဉ်ဖြင့်၊ သုမင်္ဂလ ဝိလာသိနိယာ – မည်သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ကူဋဒန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ–ကူဋဒန္တသုတ်၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ – ပြီ။

× × × × × × ×

ကလ္လစိတ္တန္တိ အာဒိ။ ။ပါဠိတော်၌ ကလ္လိစိတ္တံစသော အကျိုး ၅ ပါး‌ကို ပြတော်မူ၏၊ ထိုအကျိုး ၅ ပါး‌၏အကြောင်း‌ကား နိဝရဏ ၅ ပါး ကင်း‌ခြင်း‌တည်း၊ ထို့ကြောင့် နိဝရဏ ၅ ပါး‌တို့တွင် ကာမဆန္ဒနိဝရဏ၏ကင်း‌ခြင်း‌ကြောင့် ကလ္လစိတ္တ (ခန့်ကျန်း‌သော ကျန်း‌မာသော) ကိလေသာ အနာဆောဂါမရှိသော စိတ်ဖြစ်၏၊ ဗျာပါဒနိဝရဏ၏ကင်း‌ခြင်း‌ကြောင့် မေတ္တာ၏အစွမ်း‌ဖြင့် မုဒုစိတ္တ (နုညံ့သော, မခက်ထန်သောစိတ်) ဖြစ်၏၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိဝရဏကို ပယ်နိုင်သည့်အတွက် ပျံလွှင့်မှု ဝိက္ခေပ၏ ကင်း‌ခြင်း‌ကြောင့် ဝိနိဝရဏစိတ္တ (နိဝရဏမှကင်း‌သော စိတ်) ထို နိဝရဏတို့သည် မဝိတ်ဆို့အပ်သောစိတ်ဖြစ်၏၊ ထိနမိဒ္ဓ နိဝရဏ၏ ကင်း‌ခြင်း‌ကြောင့် တက်ကြွသောစိတ် ရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ ချီး‌မြှောက်အပ်သည့်အတွက် အလီနစိတ္တ (မတွန့်ဆုတ်သောစိတ်) ဖြစ်၏၊ ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏ၏ကင်း‌ခြင်း‌ကြောင့် ကောင်း‌သောအကျင့်၌ သို့လော သို့လော ဖွေး‌တောခြင်း မရှိဘဲ လွတ်လွတ်ကျတ်ကျတ် သက်ဝင်ရကား ပသန္နစိတ္တ (ကြည်လင်သောစိတ်) ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ကလ္လစိတ္တံတိ အာဒိ၊ပေါဝုတ္တံ” ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။

ကူဋဒန္တသုတ် ဘာသာဋီကာ ပြီး‌ပြီ။

မဟာလိသုတ် ဘာသာဋီကာ

ဗြာဟ္မဏဂူတဝဏ္ဏ အဖွင့်

ဝေါ၊ပေါ၊ဝေသာလိယံတိ-ဟူသောသုတ်သည်၊ မဟာလိသုတ္တံ-မဟာလိသုတ်တည်း၊ (ရှေးဦ ပေးခဲ့သည့်အတိုင်းလည်း တနည်းပေးပါ၊) တတြ-ထို မဟာလိသုတ်၌၊ အယံ-ကား၊ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ-တည်း၊ ဝါ-တည်း၊ ဝေသာလိယန္တိ-ကား၊ ပုနပ္ပုနံ- အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ဝိသာလဘာဂူပဂမနတော - ကျယ်ပြန့်သည်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဝေသာလိတိ-ဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမကေ-ရအာပ်သောအမည်ရှိသော၊ နဂရေ- မြို့၌၊ (ဝိဟရတိ ၌စပ်)။

မဟာဝနေတိ-ကား၊ ဗဟိနဂရေ-မြို့၏အပြင်ဘက်၌၊ ဟိမဝန္တေန-ဟိမဝန္တာနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ကောဗဒ္ဓံ-တစပ်တည်းသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ဌိတံ-တည်သော၊ သယံဇာတံ-အလိုလိုပေါက်သော၊(မစိုက်ပျိုးရဘဲ အလိုလိုပေါက်သော)၊ ဝနံ-တောသည်၊ အတ္ထိ။ ["သယံဇာတံတိ သယမေဝ ဇာတံ အရောပိမံ" ဤသို့ ဝနံနှင့် သမာသ်မစပ်ဘဲ ဋီကာ၌ ဝါကျဖွင့်ထား၊သည်။] ယံ-ယင်းတောကို၊ မဟန္တံ ဘာဝေနေဝ - ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ မဟာဝနန္တိ - မဟာဝန ဟူ၍၊ ဝါ-မဟာဝုန်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တသ္မိံ မဟာဝနေ-ထို မဟာဝုန်တော၌၊ (ဝိဟရတိ ၌စပ်)။

× × × × × × ×

ဝေသာလိယံ။ ။"ပုနပ္ပုနံ ဝိသာလဘာဂူပဂမနတော" သည် "ဝေသာလိ" ဟု အမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းပြ-နာမလာဘဟိတ်တည်း၊ ဤဟိတ်နှင့်အညီ "ဝိသာလော (အထပ်ထပ်ကျယ်ပြန့်ခြင်းသည်) ဇာတိသံ အတ္ထိတိ ဝေသာလ" ဟု အသတ္ထိအနက်၌ ဏ ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးပြီးနောက် ဣတ္ထိဇောတက (ဤ) ပစ္စည်းသက်။ [အထပ်ထပ် ခဲ့ရပုံကို ဋီကာတို့၌ ရှုပါ။]

မဟာဝနေ။ ။"မဟန္တဘာဝေနေဝ"ဖြင့် "မဟန္တံ (မစိုက်ပျိုးရဘဲ အလိုလိုပေါက်သော သစ်ပင်များစွာတို့၏ ပေါက်ရာဖြစ်သောကြောင့်) ကြီးကျယ်သော + ဝနံ- တောတည်း၊ မဟာဝနံ - ကြီးကျယ်သော တော" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုဘို့ရန် ပြသည်။

ကောဗဒ္ဓံ။ ။ကေတော-တပေါင်းတည်း၊ ဝါ-တဆက်တည်း+အာဗဒ္ဓံ-စပ်သော တောတည်း၊ ကောဗဒ္ဓံ-တော၊ ဤတောကြီးကို "ဟိမဝန္တာနှင့် တစပ်တည်းဖြစ်သော တော"ဟု ဤအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသော်လည်း တတိယပါရာဇိက အဋ္ဌကထာ၌မူ "သ ပရိဏ္ဍေဒံ မဟန္တံ ဝနံ - အပိုင်းအခြားရှိသော (ဟိမဝန္တာနှင့် မစပ်သော) " ဟု ဆို၍ ကပိလဝတ်ပြည်၏အနီး မဟာဝန (မဟာဝုန်) ကိုသာ ဟိမဝန္တာနှင့် ဆက်နေသည့်အတွက် "အပိုင်းအခြားမရှိသော တော" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ အဆိုကွဲခြင်းမှာလည်း ဒီဃနိကာယ်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဆက်ဆက် ဆောင်ခဲ့ပုံနှင့် ဝိနည်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဆက်ဆက်ဆောင်ခဲ့ပုံ ကွဲသောကြောင့်ဂင်း, ထိုထို ဘာဏကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အလိုအတိုင်း အရှင်မုဒ္ဓဓေါသလည်း ရှေးရသောကြောင့်ဂင်းတည်း" ဟု မှတ်ပါ။

ကူဋဉာဂါရသာလာယံတိ–ကား၊ တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ-ထို တောအုပ်၌၊ သံယာရာမံ – သံယာ့အာရာမ်ကို၊ ဝါ– သံယာ့ ကျောင်းတိုက်ကို၊ ပတိဋ္ဌာပေသုံ– တည်စေကြ ကုန်ပြီ၊ တတ္ထ – ထို သံယာ့အာရာမ်၌၊ ကတ္ထိကံ – အထွင်္ဋကို၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ- တပ်၍၊ ထမ္ဘာနံ–တိုင်တို့၏၊ ဥပရိ–အထက်၌၊ ကူဋဉာဂါရသာလာသခ်ေပေန-စုလစ်မွန်ချွန်အထွင်္ဋရှိသော ကျောင်းစရပ်အသွင် ဖြင့်၊ ဒေဝဝိမာနသဒိသံ–နတ်ဗိမာန်နှင့်တူသော၊ ပါသာဒံ-ပြာသာဒ်ကို၊ အကံသု– ပြုကြကုန်ပြီ၊ တံ–ထိုပြာသာဒ်ကို၊ ဥပဂါဒါယ-အကြောင်းပြု၍၊ သကလောဝိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ သံယာရာမော – သည်၊ ကူဋဉာဂါရသာလာတိ – ဟူ၍၊ ပညာယိတ္ထ– ထင်ရှားပြီ၊ ဘဂဝါ, တံ ဝေသာလိ်ံ-ထို ဝေသာလီမြို့ကို၊ ဥပနိဿာယ – ဂေါစရဂါမ်မှီတော်မူ၍၊ တသ္မိံ သံယာရာမေ– ၌၊ ဝိဟရတိ– သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ တေန–ကြောင့်၊ ဝေသာလိယံ၊ပေ၊ကူဋဉာဂါရသာလာယံတိ- ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ။

ကောသလကာတိ– ကား၊ ကောသလရဋ္ဌဝါသိနော – ကောသလတိုင်း၌ နေလေ့ရှိကုန်သော၊ မာဂဓကာတိ– ကား၊ မဂဓရဋ္ဌဝါသိနော – မဂဓတိုင်း၌ နေလေ့ရှိကုန်သော၊(ဗြာဟ္မဏဒုတာ-၌စပ်၊)ကရဏီယေနာတိ-ကား၊ အဝဿံ-

× × × × × × ×

ကူဋဉာဂါရသာလာယံ။ ။ကူဋံ ထွေ်ာတိ ကူဋံ (အဂါရံ)-အထွင်္ဋရှိသော ကျောင်း၊ ကူဋဉာဂါရမေဝ + သာလာ ကူဋဉာဂါရသာလာ၊ ထို အထွင်္ဋရှိပုံကို ပြလိုသော် “ ကတ္ထိကံ ယောဇေတွာ ” ဟု မိန့်သည်၌၊ ထို ကျောင်းဆောင်ကို အကြောင်းပြု၍ ကျောင်းတိုက်တရပ်လုံးကိုလည်း၊“ကူဋဉာဂါရသာလာ”ဟု ခေါ်၏၊“ဥပလက္ခဏနည်း, ကေဒေသူပစာ ”ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “ တံ ဥပါဒါယ ၊ပေ ၊ ပညာယိတ္ထ ”ဟု မိန့်သည်။

ကူဋဉာဂါရသဏ်ဍေန။ ။သံခိပိယတေ(ကောင်းစွာထည့်သွင်းအပ်၏)၊ ဇုတိသံခေပေါ– ထည့်သွင်းထိုက်သော အသွင်သဏ္ဌာန်၊ ကူဋဉာဂါရသာလာယံ+သံခေပေါ ကူဋဉာဂါရသာလာသံခေပေါ၊ ထိုကျောင်းသည် ကူဋဉာဂါရပြာသာဒ်အစစ် မဟုတ်သော်လည်း အပေါ်၌ အထွင်္ဋတပ်ထားသောကြောင့် ကူဋဉာဂါရအမျိုးအစား၌ သွင်းယူထိုက်သော ကျောင်းတမျိုးဖြစ်သည်၊ ဤသို့ ကူဋဉာဂါရနှင့် အသွင်သဏ္ဌာန် တူသောကြောင့် သခေ်ပကို “အသွင်”ဟု ရှေးက အနက်ပေးကြသည်။

ကောသလကာ။ ။“ကောသလေသု + ဇာတာ (မွေးဖွားသူတို့တည်း၊) (တနည်း) ဘဝါ (ဖြစ်သူ ကြီးပွားသူတို့တည်း)၊ (တနည်း) ကောသလာ+နိဝါသော တေသံ (ကောသလဇနပုဒ်ဟူသော နေရာရှိသူတို့၊) ဇုတိ ကောသလကာ”ဟု ဋီကာ၌ ဥ ဝိကပ်ပြု၏၊ ကောသလနောင် ဇာတ, ဘဝ, နိဝါသ ဥ နက်၌ မောဂ္ဂလ္လာန် ဏာဒိကတ္တာ ၂၅ သုတ်ဖြင့် ကဏ်ပစ္စည်း သက်၊ အဋ္ဌကထာ၌ “ နိဝါသိနော ” ဟု နိဝါသတနက်သာ ပြသော်လည်း ဇာတ-ဘဝအနက်ကိုလည်း ရနိုင်၏ဟု နှလုံးသွင်း၍ ဋီကာ၌ ဥ နက်ပြသည်၊ မာဂဓကာ၌လည်း နည်းတူ။

မ၌တ်ကေန်၊ ကတ္တာဗ္ဗကမ္မေန-ပြုထိုက်သောအလုပ်ကြောင့်၊(ပဋိဝသန္တိ-၌စပ်၊) ဟိ–မှန်၏၊(အဝဿံ ကတ္တာဗ္ဗကမ္မေန ဟူသောစကားသည် မှန်၏၊) ယံ-အကြင် အလုပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ အကာတုံဝိ-မပြုခြင်းငှါလည်း၊(မပြုဘဲနေခြင်းငှါလည်း၊) ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏၊ တံ- ထိုအလုပ်ကို၊ ကိစ္စန္တိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ဆိုအပ်၏၊ ယံ– အကြင်အလုပ်ကို၊ အဝဿံ- ကန်၊ ကတ္တုံဗ္ဗမေဝ– ပြုထိုက်သည်သာ၊ (ပြုရမည်သာ၊) တံ-ထိုအလုပ်သည်၊ ကရဏီယံ နာမ-ကရဏီယမည်၏၊ ပဋိသလ္လီနော ဘဂဝါတိ–ကား၊ နာနာရမဏာစာရတော - အမျိုးမျိုးသော အာရုံဝယ် စိတ်တော်၏ ဖြစ်ခြင်းမှ၊ ပဋိက္ကမ္မ–ဖဲတော်မူ၍၊ သလ္လီနော-ကောင်းစွာ ငြိကပ်တော်မူ၏၊ နိလီနော-ကိန်းအောင်းတော်မူ၏၊ ကိဘာဝံ–တပါးတည်း၏ အဖြစ်သို့၊ ဥပဂမ္မ-ကပ်ရောက်တော်မူ၍၊ကတ္တာရမဏော-တခုတည်းသောသဘောရှိသော အာရုံ၌၊ စျာနရတိ-စျာန်ဖြင့် မွေ့လျော်ခြင်းကို၊ အနုဘဝတိ-ခံစားတော်မူ၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ တဇ္ဇေါဝါတိ-ကား၊ တသ္မိ ယေဝ ဝိဟာရေ-ထို ကျောင်း

× × × × × × ×

ကရဏီယေန ။ ။ အကြင်အလုပ်ကို မပြုလျှင် ကြီးစွာသော ဆုံးရှုံးခြင်းဖြစ်ရာ၏၊ ထိုအလုပ်သည် (မ၌တ်ကေန် အမှန်ပြုထိုက်သောကြောင့်) ကရဏီယမည်၏၊ အဝဿံ + ကရိယတေတိ ကရဏီယံ။ ဒီကာတို့၌ “ ကရဏံ + အရဟတိ ” ကား ဝိဂြိုဟ်ပြုတည်း၊ [အကြောင်းညီညွတ်မှ မြို့ရမည့် (မပြုဘဲနေခြင်းကြောင့်လည်း အကျိုးမယုတ်သော) အလုပ်သည် ကိစ္စမည်၏၊ ကတ္တုံ–ပြုထိုက်၏၊ ဝါ–ပြုသင့်၏၊ ဣတိ ကိစ္စံ။]

ပဋိသလ္လီနော။ ။“နာနာရမဏာစာရတော ပဋိက္ကမ္မ”သည် ပတိ၏ အဖွင့်တည်း၊ [အခြားနေရာ၌ သံကို“သမ္မဒေဝ–ကောင်းစွာသာလျှင်” ဟု ဖွင့်သေး၏၊] လီနောဌ်ကိယာဒိ, ဒိဝါဒိ လိဓာတ်သည် သိလိသန (အာရုံတခု–နေရာတခု၌ ငြိကပ်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ထောမနိဓဝယ် အာလိနဌ် ဣတ္တ (တ) ပစ္စည်းဟု ဆိုသည်၊ ဤ လိနဌ်လည်း တပစ္စည်း ဟု ကြံပါ၊ တ ကို နပြု၊ ထိုသို့ အာရုံ တပါးတည်း၌ ငြိကပ်ခြင်းကိုပင် “ ကိန်းအောင်း”ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဧကတ္တာရမဏော။ ။ပဋ္ဌဝတ္ထု၊ ပဋ္ဌာရုံတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ပဋိဃသညာသည် ရူပါရုံစသော အာရုံတမျိုးမျိုးသာ အာရုံပြု၏၊ နာနတ္တသညာကား အာရုံအမျိုးမျိုးကို အာရုံပြုသည်၊ ထိုအာရုံအမျိုးမျိုးမှ စိတ်အားဖြင့် ဖဲခွါ၍ စျာန်သမာပတ်၏ အာရုံတခုတည်း၌ ငြိကပ်တော်မူသည်ကို “ ပဋိသလ္လိန ”ဟု ဆိုသည်။

ဧကီဘာဝံ ။ ။ ထို မဟာဝုန်တောဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူချိန်၌ ရဟန်းများစွာ အခြံအရံရှိသောကြောင့် ဘုရားရှင်သည် ဧက(တပါးတည်း)မဟုတ်ပါ၊ သို့သော် စျာန်၏အာရုံတခု၌စိတ်တော်စိုက်၍နေသောကြောင့် တပါးတည်းကဲ့သို့ဖြစ်ရကား“ဧကီဘာဝံ” ဟု ဆိုသည်၊ အနေကောဝိ ဧကောဝိယ ဘဝတိတိ ဧကီဘာဝေါ၊ အဘူတတဇ္ဇော အနက်၌ ဧက နောင် “စိပစ္စည်း (တနည်း) ဣပစ္စည်း”သက်၍“ဧကီဘာဝ” ဟု ဖြစ်သည်၊ ဘာဝဋ္ဌကား ဏပစ္စည်းတည်း။ [သပရိဝါရတ္ထာ အနေကောပိ တဒါ ဧကောဝိယ ဘဝတိတိ ဧကီဘာဝေါ–ဋီကာသစ်၊]

တိုက်၌ပင်၊ ကေမန္တံတိ-ကား၊ တသ္မာဌာနာ-ထိုအရပ်မှ၊ (အရှင် နာဂိတနှင့် တွေ့ဆုံရာအရပ်မှ၊) အပက္ကမ္မ - ဖဲခွဲ၍၊ တာသုတာသု ရုက္ခစ္ဆာယာသု – ထိုထိုသစ်ပင် အရိပ်တို့၌၊ နိသီဒိ သု- ထိုင်နေကြကုန်ပြီ။

ဩဠဒ္ဓေါတိ - ကား၊ အဒ္ဓေါဠဒ္ဓတာယ – ထက်ဝက်သော အထက်နှုတ်ခမ်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ - ဤသို့ ဩဠဒ္ဓဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမော - ရအပ်သော အမည်ရှိသော၊(လ်စ္ဆဝိဝိ၌စပ်)၊ မဟတိယာ လိစ္ဆဝိပရိသာယာတိ–ကား၊ ပုရေဘတ်-ဆွမ်း၏ ရှေအဘို့၌၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ-ဘုရားအမှူးရှိသော၊ ဘိက္ခုသံဃဿ–ရဟန်းသံဃာတော်အား၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒတ္ဝာ-ပေးလှူပြီး၍၊ ဘဂဝတော–၏၊ သန္တိကေ – ၌၊ ဥပေါသထဂ်ါနိ – ဥပုသ်၏ အင်္ဂါတို့ကို၊ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ–ဆောက်တည်ပြီး၍၊ ဂန္ဓမာလာဒိနိ-နံ့သာပန်း အစရှိသော ပူဇော်ဘွယ်တို့ကို၊ ဂါဟာပေတ္ဝာ-ယူစေပြီး၍၊ ဥဇ္ဈဲ ဣသနာယ-ကြွေးကြော်ခြင်းအားဖြင့်၊(အမျှားလိုက်ဘို့ရန် ကြွေးကြော်ခြင်းအားဖြင့်)၊ မဟတိ – များစွာသော၊ လိစ္ဆဝိရာဇပရိသံ– လိစ္ဆဝိမင်း ပရိသတ်ကို၊ သန္နိပါတာပေတ္ဝာ - စည်းဝေးစေပြီး၍၊ နိလပိတာဒိဝဏ္ဏဝတ္ထာဘရဏပဋိမဏ္ဍိတာယ - အညို အရွေ အစရှိသော အဆင်းရှိသော အဝတ်တန်ဆာ နံ့သာပျောင်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ တာဝတိံသပရိသသပ္ပဋိဘာဂါယ–တာဝတိံသာ ပရိသတ်နှင့်တူသော အဘို့ရှိသော၊ မဟတိယာ - ကြီးစွာသော၊ တာယ လိစ္ဆဝိပရိသာယ– ထို လိစ္ဆဝိပရိသတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, ဥပသင်္ကမိ–သွားပြီ။

× × × × × × ×

ဩဠဒ္ဓေါ ။ ။ ထို လိစ္ဆဝိမင်း၏ အထက်နှုတ်ခမ်းသည် အဖျားဘက်က အလျားလိုက် ဖြတ်ထားအပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား တဝက်သာရှိ၏။ အထက် အလည် သွားလေးချောင်းနှင့် ဘေးအစွယ် နှစ်ချောင်းတို့ကို အထက်နှုတ်ခမ်းဖြင့် မဖုံးနိုင်၊ ထို့ကြောင့် အထက်နှုတ်ခမ်းအတွက် တဝက်သာရှိသောကြောင့် “အဒ္ဓေါဋ္ဌ” ဟု ဆိုထိုက်ပါလျက် အဒ္ဓေါဋ္ဌဟူသော ဝိသေသနကို နောက်ချ၍ “ ဩဠဒ္ဓ ” ဟု နာမည်တွင်သည်၊ အဒ္ဓေါ+ဩဋ္ဌော ယသ္သာတိ ဩဠဒ္ဓေါ။

လိစ္ဆဝိပရိသာယ။ ။ လိစ္ဆဝိမင်းမျိုး၏ အစဆုံးကလေး ၂ ယောက်ကို မွေးစားအဖဖြစ်သော ရသွေက နို့ရည်တိုက်သောအခါ ဝင်သွားသော နို့ရည်ကို အပြင်ကမြင်ရလောက်အောင် အရေပါးသောကြောင့် အရေမရှိသကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား “ နို+စ္ဆဝိ–အရေမရှိသူ”ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ရာမှ နသည် လ အက္ခရာသို့ ပြောင်း၍“လိစ္ဆဝိ”ဟု ဖြစ်၏။ (တနည်း) အတွင်းရေ အပေါ်ရေ နှစ်ထပ်တို့သည် အချင်းချင်း ချုပ်စပ်ထားသကဲ့သို့ ငြိကပ်နေရကား “ လိနာ – ငြိကပ်သော+ဆဝိ ယသ္သာတိ လိနစ္ဆဝိ ” ဟု ဆိုလိုလျက်နကို ချ၍“လိစ္ဆဝိ”ဖြစ်သည်ဟု အပရေဆရာတို့ ဆိုကြသေး၏၊ ဝတ္ထုအကျယ်ကို မူလပဏ္ဏာသ မဟာသီဟနာဒသုတ်နှင့် သုတ္တနိပါတ် ရတနသုတ်အဖွင့်၌ ရှုပါ၊ ထိုကလေးတို့၏ အန္တယ်၌ ဖြစ်သော မင်းတို့ကိုလည်း ကာရဏူပစာရ , ပရိဖ္ဍူပစာရအားဖြင့် “လိစ္ဆဝိ”ဟုပင် ခေါ်ရသည်။

အကာလော ခေါ မဟာလိတ်-ကား၊ တဿ သြဋ္ဌဒ္ဓဿ-ထိုထက်ဝက်သော အထက်နှုတ်ခမ်းရှိသော လိစ္ဆဝိမင်း၏၊ မဟာလိတ်-မဟာလိဟူသော အမည်သည်၊ မူလနာမံ–မူလနာမည်တည်း၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ မူလနာမမတ္တေန–မူလနာမည်မျှဖြင့်၊ နံ–ထိုလိစ္ဆဝိမင်းကို၊ ထေရော–အရှင် နာဂိတထေရ်သည်၊ မဟာလိတ်-ဟူ၍၊ အာလပတိ–ခေါ်၏၊ ကေမန္တိနိသီဒီတိ-ကား၊ ပတိရူပါသု-လျော်ပတ်ကုန်သော၊ ရုက္ခစ္ဆာယာသု–သစ်ပင်ရိပ်တို့၌၊ တာယ လိစ္ဆဝိပရိသာယ–နှင့်၊ သဒ္ဓိ်-ကွ၊ ရတနတ္တယဿ-၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ကထယန္တော-ပြောဆိုလျက်၊ နိသီဒိ-ထိုင်နေပြီ။

သီဟော သမဏဒ္ဒေသောတိ – ကား၊ အာယသ္မာကော နာဂိတဿ - အရှင်နာဂိတ၏၊ ဘာဂိနေယျော– တူဖြစ်သော၊ သတ္တဝဿကာလေ – ခုနစ်နှစ်ရှိရာအခါ၌၊ ပဗ္ဗဇိတ္တော – ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်၍၊ သာသနေ - သာသနာတော်၌၊ ယုတ္တပ္ပယုတ္တော-ဘာဝနာကိုလွန်စွာအားထုတ်သော၊ ဝါ-ဘာဝနာကိုလွန်စွာအားထုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သီဟောတိ-သီဟဟူ၍၊ ဝေနာမကော–ဤသို့အမည်ရှိသော၊ သာမဏေရော–သည်၊ (အဝေါစ္ဒ စပ်)။

ကိရ–ခဲ့၊ သော–ထို သီဟသာမဏေသည်၊ တံ မဟာပရိသံ–ထို ကြီးကျယ်သော ပရိသတ်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ မဟတီ– ကြီးကျယ်သော၊ အယံ ပရိသာ–ဤပရိသတ်သည်၊ သကလံ-အလုံးစုံသော၊ ဝိဟာရံ-ကျောင်းတိုက်ကို၊ပူရေတ္တွာ-ပြည့်စေ၍၊ နိသိန္နာ – ထိုင်နေပြီ၊ အဒ္ဓါ– မချွတ်ကေန်၊ ဘဂဝါ, အဇ္ဇ–ယနေ့၊ ဣဓိဿာ ပရိသာယ-ဤပရိသတ်အား၊ မဟန္တေန-ကြီးစွာသော၊ ဉဿာဟေန-အားထုတ်တော်မူခြင်းဖြင့်၊ ဓမ္မံ – ကို၊ ဒေသေဿတိ – ဟောတော်မူလိမ့်မည်၊ အဟံ - သည်၊ ဥပဇ္ဈာယဿ - ဉုံးရိုးဖြစ်သော ဥပဇ္ဈာယ်အား၊ အာစိက္ခိတ္တွာ–လျောက်၍၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရားအား၊ မဟာပရိသာယ- ကြီးစွာသော ပရိသတ်၏၊ သန္နိပတိတဘာဝံ – စည်းဝေးသည်၏အဖြစ်ကို၊ ယံနူနအာရောစာ

× × × × × × ×

ယုတ္တပ္ပယုတ္တော။ ။အနက်တူ သဒ္ဒါ ၂ ခု ဖြစ်သောကြောင့် "အလွန်အားထုတ်" ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ "ယုတ္တပယုတ္တော"သည် သီဟအမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းပြလည်းဖြစ်သောကြောင့် ဟေတုမန္တိုဝိသေသနတည်း၊ အလွန် အားထုတ်သောကြောင့် ရဲရင့်ရကား သီဟအမည်ရသည်–ဟူလို။ [ယုတ္တပယုတ္တောတိ ဘာဝနံ အနုယုတ္တော။]

မဟန္တေန၊ပေ၊ဒေသေဿတိ။ ။ဘုရားရှင်သည် သီဟသမာနဝုတ္တိ–ခြင်္သေ့၏ဖြစ်ခြင်းနှင့် တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိတော်မူ၏၊ ခြင်္သေ့သည် သားကောင်းကလေးပင်ဖြစ်စေကြီးစွာသော အဟုန်ဖြင့် ဖမ်းယူသကဲ့သို့ , ဘုရားရှင်လည်း သတ္တဝါတယောက်ပင်ဖြစ်စေကြီးစွာသော လုလွန်ဖြင့် တရားဟော်တော်မူ၏၊ သို့သော် ဤနေရာ၌ကား ပရိသတ်ကြီး၏ များပြားမှုကို အကြောင်းပြု၍ ပရိသတ်၏ အစ္ဆရိယအားလျော်စွာ ကြီးစွာသော တရားကို ဟောတော်မူလိမ့်မည်-ဟု သီဟသာမဏေ ကြံစည်လေသည်။

ပေယျံ-လျောက်စေရပါမူကား ကောင်းလေစ၊ ဣတိ-သို့၊စိန္တေတွာ-၍၊ ယေန-၌၊ အာယသ္မာ နာဂိတော-သည်၊(အတ္ထိ)၊ တေန-သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-ပြီ၊ ဘန္တေ ကဿပါတိ-ဟူ၍၊ ထေရံ-အရှင် နာဂိတထေရ်ကို၊ ဂေါတ္တေန- အန္တေဝါသီ ဖြင့်၊ အာလပတိ -ခေါ်၏၊ သော ဇနတာတိ-ကား၊ သော ဇနသမူဟော-၌လူအပေါင်းသည်၊ (လဘတံ၌စပ်)။ [ဇနတာဝယ် သမူဟအနက်၌ တာပစ္စည်း သက်ထားကြောင်းကို ပြသည်။]

တွညော ဘဂဝတော အာရောစေဟိတိ (ဣတ္ထေ) - ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (ဂုဠ္ဠေ - ကို၊) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ ဒဿေမိ)၊ သိဟော - သီဟသာမဏေသည်၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝါ-နှင့်၊ ဝိဿာသိကော-အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိ၏၊ ဟိ-အကြင့်ကြောင့်၊ အယံ ထေရော-၌ အရှင်နာဂိတထေရ်သည်၊ ထူလသရီရော-ဆူဖြိုးသောကိုယ် ရှိ၏၊ (ဝသောကိုယ် ရှိ၏၊) တေန - ထို့သို့ ဆူဖြိုးသောကိုယ် ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿ-ထို အရှင်နာဂိတထေရ်၏၊ သရီရဂရုတာယ-ကိုယ်၏ လေးလံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဋ္ဌာန နိသဇ္ဇာဒီသု-ထခြင်း ထိုင်ခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ အာလသိယဘာဝေါ-ပျင်းရိခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဤသကံ - စင်္ဂါယ်၊ အပ္ပဟီနောဝိယ - မပယ်အပ်သေးသကဲ့သို့၊ ဟောတိ- ၏၊ (တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊) အထ - လျောက်လာရာ ထိုအခါ၌၊ (အာဟ၌စပ်၊) အယံ သာမဏေရော- ဤ သီဟသာမဏေသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ကာလေန ကာလံ- ရံဖန်ရံခါ၊ ဝါ- မကြာမကြာ၊ ဝတ္တံ- ဝတ်ကို၊ ကရောတိ- ၏၊ တေန- ထိုသို့ ဝတ်ပြုနေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နံ - ထို သီဟသာမဏေကို၊ (အာဟ-၌စပ်၊) ထေရော - အရှင်နာဂိတထေရ်သည်၊ တွံပိ - သင်သည်လည်း၊ (ဂါဿာမဟံတ်, သင်သည်လည်း၊)ဒဿဝလဿ--မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝါ-နှင့်၊ ဝိဿာသိကော - အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိ၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဝတ္ဝာ- ပြော၍၊ ဂစ္ဆ- သွားချေ၊ တွညော-သင့်ကိုယ်တိုင်သာ၊ အာရောစေဟိ-လျောက်ထားချေလော၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ--ပြောပြီ။ [အထ၏ရှေ့၌ "တသ္မာ" ဟု ထည့်မှ စကားအဆက် တည့်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် အယံဟိ၌ ဟိကိုလည်း ကာရကဇောတက ကြိုနိုင်သည်။]

ဝိဟာရ ပစ္ဆာယာယံတိ- ကား၊ ဝိဟာရဆာယာယံ - ကျောင်းရိပ်၌၊ ["ပ အနက်မရှိ"ဟု သိစေသည်။] ကူဋာဂါရ မဟာဂေဟစ္ဆာယာယ-စုလစ်မွန်၍နှံ့ အထွဋ်ရှိသော ကျောင်းတော်ကြီး၏အရိပ်သည်၊ ဖရိတောကာသေ - ဖြန့်အပ်

× × × × × × ×

အပ္ပဟီနော ဝိယ ။ ။ အရှင်နာဂိတသည် ဝသောကိုယ် ရှိသည့်အတွက် အထိုင် အထ လေးလံ၏၊ ရဟန္တာဖြစ်၍ ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်ပြီးပါသော်လည်း ထိနမိဒ္ဓ၏ သတ္တိ ဖြစ်သော ဝါသနာကိုကား မပယ်နိုင်၊ ထို့သို့ ဝါသနာကို မပယ်နိုင်သည့်အတွက် ပျင်းရိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ထိနမိဒ္ဓကို မပယ်နိုင်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေလေသည် ဟု ပြလိုရှု ဝိယသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်။

သောအရပ်၌၊ (ပညပေဟိ ၌စပ်၊) ဇုတိအတ္ထော-နက်၊ ကိရ-ခဲ့၊ သာကူဋ္ဌ ဂါရသာလာ-စုလစ်မွန်ခွန်အထွဋ္ဌိရှိသော ထိုကျောင်းတော်သည်၊ ဒက္ခိဏာဂိရတော – တောင် မြောက် အရပ်အား ဖြင့်၊ ဒီဃာ - ရှည်၏၊ ပါစီနမုခါ - အရှေ့ဘက်၌ မျက်နှာသာရှိ၏၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ အဿာ- ထို ကူဋ္ဌာဂါရသာလာ၏၊ ပုရတော- ရှေ့၌၊ မဟတီ- ကြီးစွာသော၊ ဆာယာ - အရိပ်သည်၊ ပတ္ထဋာ- ပြန့်နှံ့သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သိဟောပေါ- သီဟသာမဏောသည်လည်း၊ တတ္ထ-ထို ကျောင်းရိပ်၌၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရားဘို့၊ အာသနံ-ကို၊ ပညပေသိ- ပြီ။

အထခေါ- နေရာခင်းပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ, ဒွါရန္တရေဟိစေဝ-တံခါးပေါက် အကြားတို့မှ၎င်း၊ ဝါတပါနန္တရေဟိစ - လေသာက်ပြူတင်း အကြားတို့မှ၎င်း၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ဝိဓာဝန္တာဟိ- ထိုမှ ဤမှ ပြေးသွားကုန်သော၊ ဝိပ္ပရန္တိဟိ - အထူးထူးအပြားပြား ပြန့်နှံ့ကုန်သော၊ ဆဗ္ဗဏ္ဏာဟိ– ခြောက်သွယ်သောအဆင်းရှိကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓရဿိဟိ-ဘုရားရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ သံသူစိတ နိက္ခမနော - ကောင်းစွာပြအပ်သော ထွက်တော်မူလာခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝလာဟကန္တရတော-တိမ်တိုက်ကြားမှ၊ ပုဏ္ဏစန္ဒော-လပြည့်ဝန်းသည်၊ (နိက္ခမတိ) ဝိယ- ထွက်လာသကဲ့သို့၊ (တထာ) ကူဋ္ဌာဂါရသာလတော-စုလစ်မွန်ခွန်အထွဋ္ဌိရှိသော ကျောင်းတော်မှ၊ နိက္ခမိတွာ-၍၊ ပညတ္တဝရ ဗုဒ္ဓါသနေ-ခင်းထားအပ်သော မြတ်သော ဘုရားနေရာ၌၊ နိသီဒိ – ထိုင်တော်မူပြီ၊ တေန - ကြောင့်၊ အထခေါ၊ပေ၊နိသီဒီတိ- ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန)၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

ပုရိမာနိ ၊ပေ၊ ပုရိမတရာနိတိ တ္ထေ-၌၊ ဟိယျောဒိဝသံ – ယမန်နေ့သည်၊ ပုရိမံနာမ–ရှေးဦးဖြစ်သောနေ့ မည်၏၊ တတော-ထိုနေ့မှ၊ ပရံ-နောက်နေ့သည်၊ ပုရိမတရံ(နာမ) - သာ၍ ရှေးဦးဖြစ်သောနေ့ မည်၏၊ ဝါ– တဖန်မနေ့ မည်၏၊

× × × × × × ×

သံသူစိတ နိက္ခမနော ။ ■ ရောင်ခြည်တော်များကို မြင်ရသဖြင့် “ ဘုရားရှင် ထွက်တော်မူလာပြီ”ဟု သိနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “သံသူစိတနိက္ခမနော”ဟု ဆိုသည်၊ သံသူစိတံ– (ဘုရားရှင် ထွက်တော်မူလာပြီဟု ပြောပြသကဲ့သို့) ကောင်းစွာပြအပ်သော+နိက္ခမန်–ထွက်တော်မူလာခြင်းသည်၊ ယသာတိ သံသူစိတ နိက္ခမနော။

ပုရိမာနိ ပုရိမတရာနိ။ ■[ဒိဝသောတု အဟံ ဒိနံ....အဘိဓာန် (၆၇)၌ ဒိဝသသဒ္ဒါသည် ပုလ္လိင်ရှိ၏၊ လိင်္ဂဝိပလ္လာသပြု၍ နပုလ္လိင်ထားဟန်တူသည်။] ယနေ့ကိုထောံ၍ လွန်ပြီးသော ရှေးနေ့ကို “ပုရိမ–ရှေ့ဦးဖြစ်သောနေ့”ဟု ခေါ်ရ၏၊ “ဟိယျော– ယမန်နေ့(မနေ့)” ဟု ခေါ်ရသောနေ့တည်း၊ ထို့ထက် ရှေးကျသောနေ့ကို “ပုရိမတရ – သာ၍ ရှေးကျသောနေ့”ဟု ခေါ်ရ၏၊ “ပရဟိယျော – ယမန်နေ့မှ တပါးသော နေ့၊ ဝါ–တဖန်မနေ့(တမြန်နေ့)”ဟု ခေါ်၏၊ ဤနေရာ၌ကား ရှေးကျသော နေ့အများကို “ပုရိမာနိ” ဟုဋ္ဌင်း , ထို့ထက် ရှေးကျသော နေ့အများကို “ပုရိမတရာနိ ” ဟုဋ္ဌင်း ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “တဋ္ဌတာ ပဋ္ဌာယ၊ပေ၊ဟောန္တိ”ဟု ဆိုသည်။

ပန-ဆက်၊ တတော-ထိုတဖန်မနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ သဗ္ဗာန်-အလုံးစုံကုန်သော နေ့တို့သည်၊ ပုရိမာနိစေဝ – ပုရိမတို့သည်၎င်း၊ ပုရိမတရာနိစ– ပုရိမတရတို့သည်၎င်း၊ ဟောန္တိ-နှ၏။

ယဒင်္ဂတိ-ကား၊ မူလဒိဝသတော-မူလနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ယံ ဒိဝသံ–အကြင်နေ့ကို၊ အင်္ဂံ-အစကို၊ ပရကောဋိံ – ထိုမှာဘက်အစွန်းကို၊ ကတ္ဝာ, ဝိဟရာမိ-နေခဲ့၏၊ (တံ-ထိုနေ့ကို၊ အင်္ဂေ- အစပြု၍) ဣတိ အတ္ထော၊ [“ယဒင်္ဂေ” ဟု ရှိသောကြောင့် “တဒင်္ဂေ” ဟု ထည့်သည်။] ယာဝ – အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ ဝိဟာသိံ-နေခဲ့ပြီ၊ (“တာဝ– ထိုမျှလောံသော ကာလပတ်လုံး၊ဒိဗ္ဗာန် ရူပါနိ ပဿာမိ”ဟု နိယမဝါကျထည့်စပ်)၊ဣတိဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဣဒါနိ-၌၊ တာဿ-နေခဲ့ရာထိုနေ့၏၊ ပရိမာဏံ-အတိုင်းအရှည်ကို၊ဒဿေန္တော-ပြလိုသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ န စိရံ တီဏိ ဝဿာနိတိ – ဟု၍၊ (သုနက္ခတ္တော–သုနက္ခတ္တသည်၊)အာဟ–ပြောပြီ၊ အထဝါ–ထို့ပြင် တနည်းကား၊ ယဒင်္ဂတိ-ကား၊ ယံ ဒိဝသံ - အကြင်နေ့ကို၊ အင်္ဂံ - အစကို၊ ကတ္ဝာ, န စိရံ–မကြာလှပါ၊ တီဏိ ဝဿာနိ– သုံးနှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဝိဟရာမိ-၏၊ ဣတိပိ အတ္ထော- ၍ အနက်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ယံ ဒိဝသံ-ကို၊ အာဒိံ- ကို၊ ကတ္ဝာ, န စိရံ-မကြာပါ၊

× × × × × × ×

ယဒင်္ဂေ။ ။ပါရာဇိကဏ် – ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဝယ် အဇ္ဇတဂ္ဂေ၌ အင်္ဂေသဒ္ဒါကဲ့သို့ ၍ အင်္ဂေသဒ္ဒါ၏ အနက်ဖွင့်ပုံကိုလည်း သိပါ၊ ထို “အစ”ဟူသည်လည်း “အတိတ်အစ” ဟု သိစေလို၍ အင်္ဂံကို “ပရကောဋိံ” ဟု ဖွင့်သည်။

ယာဝ ဝိဟာသိံ ။ ။ပါဠိတော်၌ “ယဒင်္ဂေ ဝိဟရာမိ, ဒိဗ္ဗာန် ရူပါနိ ပဿာမိ (အကြင်နေ့ကို အစပြု၍ နေခဲ့၏၊ ထိုနေ့ကို အစပြု၍ ဒိဗ္ဗရူပါရုံတို့ကို မြင်နိုင်၏) ” ဟု စကားဆက်ပုံကိုကြည့်ပါ၊ ထိုစကားကို ကောက်ချက်ချလျှင် “ယာဝ ဝိဟာသိံ–အကြင်မျှလောက် ကာလပတ်လုံး နေခဲ့ပြီ၊ ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး ဒိဗ္ဗရူပါရုံတို့ကို မြင်နိုင်၏”ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ အချုပ်အားဖြင့် “နေခဲ့ရာကာလအတွင်းမှာ မြင်နိုင်၏”ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် ယာဝ ဝိဟာသိံသည် ဥဇုကထ္ထကိုပြသော စကား ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် “ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ”ဟု ဆိုသည်။

ဒ္ဝီကာ။ ။ဒ္ဝီကာတို့၌ ယဒင်္ဂေဝယ် ယံသဒ္ဒါနှင့် ထွဉ်သောကြောင့် “ဝိဟရာမိ”ဟု ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ရှိရသော်လည်း “အနက်မှာ အတိတ်အနက်သာ” ဟု သိစေလို၍ “ဝိဟာသိံ”ဟု ဖွင့်ကြောင်းကို ဆိုကြ၏၊ ဒ္ဝီကာသစ်၌ကား “ယံ သဒ္ဒါသည် ပရိစ္ဆေဒနိပါတ်ဟု သိစေလို၍ “ယာဝ”ဖွင့်သည်ဟု ဆိုသေး၏၊ စဉ်းစားကြပါကုန်။

အထဝါ။ ။ပဌမနည်း၌ “ ယဒင်္ဂေ၊မေ၊ဝိဟရာမိ ” ဟု အနက်ပေးပြီး၍ “ န စိရံ တီဏိ ဝဿာနိ ”ကို နောံမှ အနက်ပေးစေလို၏၊ ဒုတိယနည်း၌ကား “န စိရံ–မကြာပါ၊ တီဏိ ဝဿာနိ–တို့ပတ်လုံး၊ ဝိဟရာမိ”ဟု န စိရံ တီဏိ ဝဿာနိပုဒ်တို့ကို ဝိဟရာမိ၏ အတွင်းသွင်း၍ ပေးစေလိုသည်၊ ပါဠိကို အနက်ပေးပုံသာထူး၏၊ အဓိပ္ပါယ်မှာ နေခဲ့ရာကာလ၏ ပမာဏကိုပြလို၍ “န စိရံ တီဏိ ဝဿာနိ”ဟု ဆိုသည်ဟု မှတ်ပါ။

တီကိယေဝ ဝဿာန်- သုံးနှစ်တို့ပတ်လုံးသာလျှင်၊ ဝိဟာသိ- နေခဲ့ပြီ၊ ဤတို့ဤအနက်သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဝုတ္တံဟောတိ၊ ကိရ-ခဲ့၊ အယံ- ဤသုနက္ခတ္တသည်၊ ဘဂဝတော- ၏၊ ပတ္တစီဝရံ- ကို၊ ဂဏ္ဍုန္တော - ယူလျက်၊ တီကိ သံဝစ္ဆရာန်- တို့လုံး၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဥပဋ္ဌာသိ-လုပ်ကျွေးပြီ၊ တံ- ထိုနေ့ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (နှ စိရံ တီကိ ဝဿာနိဟ္ဂ၍)၊ ဝဒတိ-ပြောဆို၏။

ပိယရူပါနိတိ- ကား၊ ပိယဇာတိကာနိ-ချစ်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်သော၊ သာတဇာတိကာနိ - သာယာအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်သော၊ ကာမူပသံဟိတာနိတိ-ကား၊ ကာမဿာဒယုတ္တာနိ- ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်ကို သာယာတတ်သော ကိလေသာကာမအား လျော်ပတ်ကုန်သော၊ ရဇနိယာနိတိ- ကား၊ ရာဂဇနကာနိ - တပ်မက်ခြင်းကို ဖြစ်စေ

× × × × × × ×

ပိယရူပါနိ။ ။ရူပ သဒ္ဒါသည် အဘိဓာန်(၈၂၀)လာ အနက်တို့တွင် သဘာဝအနက်ဟောတည်း၊ ထို သဘာဝအနက်ကိုပင် "ဇာတိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ပိယံ + ရူပံ ယေသံတိ ပိယရူပါနိ။ [ပိယရူပါနိတိ ဗုဒ္ဓသဘာဝါနိ၊ သာတ ဇာတိကာနိတိ မဒုရသဘာဝါနိ-ချိုမြိန်သောအရသာနှင့်တူသော သဘောရှိကုန်သော၊ မဒုံရံ ပိယာတိ ဟိ မဒုရံတိ ဝုစ္စတိ မနောရမံ ယံကိဉ္စိ၊-ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဇာတိသဒ္ဒါ သဘာဝသဒ္ဒါတို့နှင့် သမာသ်တွဲရာ၌ ရှေပုဒ်ဝယ် ဘာဝပွဓာန(ဘာဝလောပ)ကြီမှ အရတူနိုင်၏၊ ထိုသို့ မကြီလျှင် "ပိယံ - ချစ်အပ်" ဟု အနက်ဖြစ်သောကြောင့် ရူပါရုံကို အရကောက်ရလိမ့်မည်၊ ပိယံ- ချစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဟု ဘာဝပွဓာနကြီလျှင်ကား ရူပါရုံကိုမရသေးဘဲ ရူပါရုံ၏ ချစ်ဘွယ် သဘောကိုသာရသောကြောင့် ရူပနှင့် အရတူနိုင်သည်၊ ထိုသို့ အရတူမှ "ပိယံ+ရူပံ ယေသံ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုနိုင်သည်။

ကာမူပသံဟိတာနိ။ ။"ကာမ"အရ ကိလေသာကာမကို ယူစေလို၍ "ကာမဿာဒ"ဟု ဖွင့်၏၊ "ဥပသံဟိတ"ကိုကား "ယုတ္တ-လျောက်ပတ်"ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွင်ဖွင့်သည်၊ [ကာမူပသံဟိတာနိတိ အာရမ္မဏံ ကရောန္တေန ကာမေန (ကိလေသာကာမနှင့်) ဥပသံဟိတာနိ၊ ကမနီယာနိ-ကိလေသာ ကာမဖြင့် အလိုရှိထိုက်ကုန်သော၊ ဤတို့ အထွေ၊ တေနာဟ ကာမဿာဒယုတ္တာနိတိ၊ ကာမဿာဒဿ - ဝတ္ထုကာမတို့ကို သာယာတတ်သော ကိလေသာကာမအား+ယုတ္တာနိ, ယောဂျာနိ- လျောက်ပတ်ကုန်သော၊ ဤတို့ အထွေ၊-ဋီကာ။]

ရဇနိယာနိ။ ။ရဇ္ဇနဝတ် အနိယပစ္စည်းဖြင့် "ရဇ္ဇန္တိ- နှစ်သက်စေတတ်ကုန်၏၊ ဤတို့ ရဇနိယာနိ"ဟု ပြု၊ ကာရိတ်ကြေ၊ "ရဇ္ဇန္တိ ဧတေဟိတိ ရဇနိယာနိ" ဟု ကရဏာသာဓ်ပြုလျှင် ကာရိတ်ကြေဘွယ် မလို၊ "ရာဂဇနကာနိ"ကား အဓိပ္ပါယ်ထွင်တည်း၊ ဤရာဂဇနကာနိကိုထောက်၍ ရဇနိယဌ် အနိယပစ္စည်းသည် ကံဟောမဟုတ်ဟု သိနိုင်၏။ [မောဂ္ဂလ္လဲာန် နိဿယ, ဏာဒိကဏ္ဍ, ၆၉ သုတ်ဌဝင်း, ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ-တဒ္ဓိတ် တဒဿ ဌာန မိဉ္ဇောစ(၃၅၆)သုတ်ဌဝင်း ရှုပါ။]

တတ်ကုန်သော၊ (ရူပါနိုပဿာမိ ၌စပ်၊) နော စ ခေါ ဒိဗ္ဗာနိ သဒ္ဒါနိတိ-ကား၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ သုနက္ခတ္တော-သည်၊ တာနိ-ထို ဒိဗ္ဗသဒ္ဒါရုံတို့ကို၊ နသုဏာတိ-မကြား သနည်း၊ ကိရ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ (နောက်၌ "တသ္မာ" ဟု ရှိလတ္တံ့၊) သော-ထို သုနက္ခတ္တသည်၊ ဘဂဝန္တံ - မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဝါ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ - ချဉ်းကပ်၍၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ပရိကမ္မံ - ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်၏ ပရိကမ်ကို၊ ယာစိ - တောင်းပြီ၊ တသ္မာ - ထို သုနက္ခတ္တအား၊ ဘဂဝါ၊ အာစိက္ခိ- ဟောပြန်တော်မူပြီ၊ သော-ထို သုနက္ခတ္တသည်၊ ယထာနုသိဋ္ဌံ-အကြင် အကြင် သွန်သင်အပ်သည့် အတိုင်း၊ ပဋိပန္နော-ကျင့်သည်၊(ဟုတွာ)၊ဒိဗ္ဗစက္ခုံ-ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ ဒေဝတာနံ- တို့၏၊ ရူပါနိ- ရူပါရုံတို့ကို၊ ဒိသွာ- မြင်ရ၍၊ ဝါ-မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ စိန္တေသိ၊ (ကိံ)၊ ဣမသ္မိံ သရီရသ္မိံ ကာနေ-ဤကိုယ်သဏ္ဌာန်၌၊ သဒ္ဒေန-အသံသည်၊ မဓုရေန- ချိုမြိန်သောအရသာနှင့်တူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ထိုက်၏၊ ကထံ-အဘယ်သို့လျင်၊ နံ-ထိုအသံကို၊ သုဏောယျုနခေါ-ကြားရပါအံ့နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ (ဣတိတလုံးကြေ၊) ဘဂဝန္တံ, ဥပသင်္ကမိတွာ, ဒိဗ္ဗသောတ ပရိကမ္မံ- ကို၊ ပုစ္ဆိ -လျှောက်ပြီ။

စ-ဆက်၊ အယံ- ဤ သုနက္ခတ္တသည်၊ အတိတေ- ၌၊ ကေံ- တပါးသော၊ သီလဝန္တံ -သီလရှိသော၊ ဘိက္ခုံ-ကို၊ ကဏ္ဍသက္ခလိယံ-နားရွက်၌၊ ပဟ်ရိတွာ-ပုတ်ခတ်၍၊ ဗဓိရံ-နားထိုင်းသူကို၊ အကာသိ-ပြုခဲ့ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (သီလရှိသော ရဟန်းတပါးကို နားထိုင်းအောင်ပြုခဲ့ခြင်းကြောင့်၊)ပရိကမ္မံ-ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်၏ ပရိကမ်ကို၊ ကရောန္တော၀ိ - ပြုပါသော်လည်း၊ (ပြုစေကာမူ၊) ဒိဗ္ဗသောတာဓိဂမာယ- ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်ကိုရခြင်းငှါ၊ အဘဗ္ဗော-မထိုက်၊ တေန-ကြောင့်၊ အသ္သ-ထို သုနက္ခတ္တအား၊ ဘဂဝါ, ပရိကမ္မံ - ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်၏ ပရိကမ်ကို၊ နကထေသိ - ဟောတော်မမူ၊ သော - ထို သုနက္ခတ္တသည်၊ တ္ထော ဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်၏ပရိကမ်ကို ဟောတော်မမူခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဘဂဝတိ- ၌၊ အာယာတံ- ရန်ငြိုးကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ စိန္တေသိ-ပြီ၊ (ကိံ)၊ အဒ္ဓါ-မချွတ်ကေန်၊ သမဏသေါတမသ-၏၊ ဧဝံ- ဤသို့သော်အကြံသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (ကိံ)၊ အဟံဝိ- ငါသည်လည်း၊ ခတ္တိယော-ခတ္တိယတည်း၊အယံဝိ-ဤသုနက္ခတ္တသည်လည်း၊ ခတ္တိယော-ခတ္တိယတည်း၊ အသ္သ- ထို သုနက္ခတ္တ၏၊ ဉာဏံ-ဉာဏ်သည်၊ သစေ ဝနိုဿတိ-အကယ်၍ တိုးပွားလတ္တံ့ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အယံဝိ-ဤသုနက္ခတ္တသည်လည်း၊ သဗ္ဗညူ- သဗ္ဗညုဘုရားသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့သော အကြံသည်၊ (ဟောတိ၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊) ဥဿူယာယ- ငြူစူခြင်းကြောင့်၊ မယ္ဘံ- ငါ့အား၊ နကထေသိ-မဟော၊ ဣတိ (စိန္တေသိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံပြီး၍၊ သော-ထို သုနက္ခတ္တသည်၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်အားဖြင့်၊ [ပါထိကသုတ်၌ လာလတ္တံ့

အတိုင်း ထိုထို-မသင့်သောအမှုကို ကြံစည်, ပြောဆို, ပြုလုပ်ခြင်းဟူသော အစဉ်အားဖြင့်၊] ဂိဟိဘာဝံ- လူ၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တာ- ၍၊ တမတ္ထံ- ထိုအကြောင်းကို၊ မဟာလိလိစ္ဆဝိနော– မဟာလိလိစ္ဆဝိမင်းအား၊ ကထေန္တော– ပြောလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဧဝံ-ဤသို့ နော စ ခေါ ဒိဗ္ဗာနိ သဒ္ဒါနိ အစရှိသည်ဟူ၍၊ အာဟ- ပြောဆိုပြီ။

ကေံသဘာဝိတောတိ- ကား၊ ကေံသာယ ကေကောဠာသာယ – တခုသော အဖို့အကျိုးငှါ၊ ဘာဝိတော-ဖြစ်စေအပ်သော၊ ဝါ- ပွားစေအပ်သော၊ (သမာဓိ ဟောတိ၌စပ်)၊ ဒိဗ္ဗာနံ-နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါနံ-ရူပါရုံတို့ကို၊ ဒဿနတ္ထာယ ဝါ–မြင်ရခြင်း အကျိုးငှါသော်ငင်း၊ ဒိဗ္ဗာနံ–နှ်သော၊ သဒ္ဒါနံ– သဒ္ဒါရုံတို့ကို၊ သဝနတ္ထာယဝါ-ကြားရခြင်းအကျိုးငှါသော်ငင်း၊ဘာဝိတော-သော၊ ဝါ-သော၊ (သမာဓိ ဟောတိ)၊ ဇုတိ အတ္ထော- နက်၊ တိရိယံတိ - ကား၊ အနုဒိသာယ– ၄ ပါးသော အထောင့် အရပ်၌၊ ဥဘယံသဘာဝိတောတိ- ကား၊ ဥဘယံသာယ ဥဘယကောဠာသာယ- ၂ ပါးစုံသော အဖို့အကျိုးငှါ၊ ဘာဝိတော-သော၊ ဝါ-သော၊(သမာဓိ ဟောတိ)၊ ဇုတိ အတ္ထော–နက်။

အယံ ခေါ မဟာလိ ဟေတူတိ-ကား၊ ဒိဗ္ဗာနံယေဝ ရူပါနံ-ဒိဗ္ဗရူပါရုံတို့ကိုသာ၊ ဒဿနာယ - ငှါ၊ ကေံသဘာဝိတော - တခုသော အဖို့အကျိုးငှါ ပွားစေအပ်သော၊ အယံသမာဓိ-သည်၊ ဟေတု-ဒိဗ္ဗရူပါရုံတို့ကို မြင်ရခြင်း၏အကြောင်းတည်း၊ ဇုမံ အတ္ထံ–ဤအကြောင်းအရာကို၊ သုတ္တာ–၍၊ ဝါ- ကြောင့်၊ သော လိစ္ဆဝိ–သည်၊ စိန္တေသိ–ပြီ၊ (ကိ)၊ ဒိဗ္ဗသောတေန–ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်ဖြင့်၊ ဇုဒံ သဒ္ဒသဝနံ– ဤအသံကို ကြားခြင်းသည်၊ ဇုမသ္မိံ သာသနေ – ဤသာသနာတော်၌၊ ဥတ္တမတ္ထဘူတံ-မြတ်သော အကျိုးဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊(ဟောတိ)

× × × × × × ×

ကေံသဘာဝိတောဝါ။ ။ကေ+အံ့သ၊ အံ့သသဒ္ဒါသည်“အံ့သော ခန္ဓေစ ကောဠာသေ”– အဘိဓာန် (၁၁၀၃)လာ အနက်တို့တွင် ကောင်းသော အနက်ဟောတည်း၊ အံ့သာယ၌ အာယသည် စတုတ္ထိသဝိဘတ်၏ ကာရိယတည်း၊ “ ကေ + အံ့သာယ – တခုသောအဖို့အစုအကျိုး ”ဟူသည် ဒိဗ္ဗရူပတို့ကို မြင်ရခြင်း , သို့မဟုတ် ဒိဗ္ဗသဒ္ဒတို့ကို ကြားရခြင်းအားဖြင့် ထို ၂ ပါးတွင် တပါးပါးသော အဖို့အစုတည်း၊ ထို တခုတည်းသော အကျိုးငှါ+ဖြစ်စေအပ်သောသမာဓိကို“ကေံသာယ+ဘာဝိတော”အရ“ကေံသဘာဝိတ”ဟု ဆိုသည်။

ဇုဒံ၊ပေ၊သဒ္ဒသဝနံ။ ။ဤရွေးစာအုပ်တို့၌ “ဇုဒံ ဒိဗ္ဗသောတေန သဒ္ဒံ သုဏာတိ” ဟု ဧတ္တရ၏၊ ဇုဒံ ဟူသော နပုံလိုန်နှင့် သဒ္ဒံဟူသော ပုံလိုန်ကို တွဲခြင်းသည် မကောင်း၊ “ဇုဒံ သဒ္ဒံ”ဟု တွဲလျှင် နောက်ဝါကျ၌“ဇုမသ္မိ-ဤအသံ၏”ဟု ပေးရလိမ့်မည်၊ အမှန်အားဖြင့် “ အသံ အကျိုးငှါ ကျင့်ကြသည် မဟုတ်၊ အသံကို ကြားခြင်း အကျိုးငှါသာ ကျင့်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် “ဇုဒံ ဒိဗ္ဗသောတေန သဒ္ဒသဝနံ”ဟု ရှိမှ ကောင်းသည်။

မညေ-ဖြစ်လေယောင် တကား၊ ဣမဿ-ဤအသံကို ကြားရခြင်း၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှါ၊ တေ ဘိက္ခ။ - ဤ ရဟန်းတို့သည်၊ ပညာသံပို ဝဿာနိ – အနှစ်ငါးဆယ်တို့ပတ်လုံးငင်း၊ သဋ္ဌိပို ဝဿာနိ-အနှစ်ခြောက်ဆယ်တို့ပတ်လုံးငင်း၊ အပက္ကာကံ-မချွတ်မယွင်းသော၊ ဝါ-အပြစ်မရှိသော၊ [အဝိရဇ္ဈနကံ, အနဝဇ္ဇကို ဝါ အတ္ထော။] ဗြဟ္မစရိယံ-မြတ်သောအကျင့်ကို၊ စရန္တိ နုန-ကျင့်ကြလေယောင် တကား၊ အဟံ-ငါသည်၊ ဒဿဗလံ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ တံ အတ္ထံ-ဤအကြောင်းအရာကို၊ ယံနူနပုစ္ဆေယျံ – အကယ်၍ မေးရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ (စိန္တေသိ)။

တတော–ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ တမတ္ထံ- ထို အကြောင်းကို၊ ပုစ္ဆန္တော–မေးလျှောက်လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တောသံ နုန ဘဂဝန္တံ အာဒိံ- အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ – လျှောက်ပြီ၊ သမာဓိဘာဝနာနံတိ ဣတ္ထေ - ပါဌ်၌၊ သမာဓိယေဝ-သမာဓိသည်ပင်၊ သမာဓိဘာဝနာ–မည်၏။ ["သမာဓိယေဝ+ဘာဝနာ သမာဓိဘာဝနာ"ဟု အရတူကမ္မဓာရဲကိုပြသည်။] ဉာဘယံသဘာဝိတာနံ- ၂ ပါးစုံသော ဒိဗ္ဗရူပကို မြင်ခြင်း, ဒိဗ္ဗသဒ္ဒကို ကြားခြင်း ဟူသော အကျိုးငှါ ဖြစ်စေအပ်ကုန်သော၊ သမာဓိနံ-တို့ကို၊ (သစ္ဆိကိရိယဟေတု စရန္တိ နုန ဘဒ္ဒစပ်၊) ဣတိ အတ္ထော– နက်၊ အထ – လျှောက်ထားရာ ထိုအခါ၌၊ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ တောသမာဓိဘာဝနာ-တို့သည်၊ သာသနတော-မှ၊ ဗာဟိရာ-အပ၌ဖြစ်ကုန်၏၊ နအဇ္ဈတ္တိကာ–အတွင်း၌ မဖြစ်ကုန်၊ တသ္မာ, တာ–ထိုသမာဓိဘာဝနာတို့ကို၊ ပဋိက္ခိပိတွာ- ပယ်တော်မူ၍၊ ယဒတ္ထံ–အကြင် အရိယာဖိုလ်အကျိုးငှါ၊ ဘိက္ခု။- တို့သည်၊ ဗြဟ္မစရိယံ- မြတ်သော အကျင့်ကို၊ စရန္တိ–ကုန်၏၊ တေ-ထိုအရိယာ

× × × × × × ×

သမာဓိဘာဝနာနံ။ ။လိစ္ဆဝိမင်းသည် အကြံဖြစ်တုန်းက ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်ကို ဤသာသနာတော်ဝယ် အမြတ်ဆုံး ဟု မှတ်ထင်ခဲ့သော်လည်း ဒိဗ္ဗသောတနှင့်တကွ ဒိဗ္ဗစက္ခုကိုပါ မေးလျှောက်လိုသောကြောင့် "တောသံ နုန ဘန္တေ သမာဓိဘာဝနာနံ"ဟု ပါဠိတော်၌ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် လျှောက်သည်။

နအဇ္ဈတ္တိကာ။ ။ဤသမာဓိဘာဝနာတို့သည် ဝဋ်မှတ္ထက်ကြောင်း မဟုတ်, ထိုဘာဝနာတို့ကို သာသနာပကာလ၌ ရသေ့တို့လည်း ရနိုင်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဗာဟိရဖြစ်ကြသည်၊ ဘုရားရှင်သည် သာမုက္ကံသိကဒေသနာတော်အဖြစ်ဖြင့် ဟောပြအပ်သော ဘာဝနာများ မဟုတ်ရကား အဇ္ဈတ္တိက (သာသနာတွင်း) ဘာဝနာ များလည်း မဟုတ်ကြ။

ယဒတ္ထံ။ ။"ယေသံ+အတ္ထာယ၊ အဘေဒေပိ ဘေဒဝစနမေတံ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ "ယေသံ"အရ အရိယာဖိုလ်တရားများကို ရ၍, "အတ္ထာယ"အရလည်း ထို ဖိုလ်တရားတို့ကိုပင်ရသောကြောင့် သမ္ဗန်ဓုင့်သမ္ဗန္ဓီမပြားဘဲလျက် ပြားသကဲ့သို့ ဆိုထားသော "အဘေဒ ဘေဒူပစာရ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤအဖွင့်ကို ဓေါက်၍ "တံ ဒဿေန္တော"

ဖိုလ်တို့ကို၊ ဒဿနေန္တော-သော၊ ဘဂဝါ၊ နခေါ မဟာလိတိ အာဒိံ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ (တနည်း) ယဒတ္ထံ - အကြင် အရိယာဖိုလ်ဟူသော အကျိုးငှါ၊ ဘိက္ခူ။ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ၊ တံ–ထို အရိယာဖိုလ် ဟူသော အကျိုးကို၊ ဒဿနေန္တော - သော၊ ဘဂဝါ , နခေါ မဟာလိတိ အာဒိံ – ကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

× × × × × × ×

နေရာဝယ်“တေ ဒဿနေန္တော”ဟု ရှိမှ ရှေ့နောက်ညီမည်၊ ပါဠိတော်၌လည်း “ အတ္ထိ ခေါ မဟာလိ အညော ဓမ္မော ၊ပေ၊ ယေသံ သစ္ဆိကိရိယာဟေတုဟု”ဟု ဗဟုဝုစ်ပင် ရှိသည်၊ ဤအလို“ယေသံ+အတ္ထော ယဒတ္ထော”ဟု ပြုပါ။

တနည်း။ ။ “ ယဿ ဝိသေသနဘူတဿ အတ္ထာယ ”ဟု ဋီကာသစ်၌ တနည်း ဖွင့်သေး၏၊ ဤအလို “ယော–အကြင် အရိယာဖိုလ်ဟူသော + အတ္ထော ယဒတ္ထော၊–အကြင် အရိယာဖိုလ်ဟူသော အကျိုး”ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ “ယဒတ္ထံ-အကြင် အရိယာဖိုလ်ဟူသော အကျိုးငှါ”ဟု ပေးစေလိုသည်၊ ဤသို့ တနည်းဖွင့်ခြင်းမှာလည်း နောက်၌“တံ ဒဿနေန္တော”ဝယ်“တံ”ဟု စာအုပ်တို့၌ ကဝုစ်ရှိသောကြောင့်တည်း။

စတုအရိယမဂ္ဂအဖွင့်

တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနန္တိ-ကား၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအာဒိနံ - သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အစရှိကုန်သော၊ တိဏ္ဏံ- န်သော၊ ဗန္ဓနာနံ – အနှောင်အဖွဲတို့၏၊ (“ပရိက္ခယာ–ကုန်ခြင်းကြောင့်”၌စပ်၊) ဟိ- မှန်၊ (သံယောဇနကို ဗန္ဓနဟု ဖွင့်ခြင်းသည် မှန်၏၊) (တနည်း) ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တာနိ - ထို သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသတို့သည်၊ ဝန္ဒဒုက္ခဘယေ – ဝဋ်ဆင်းရဲ ဟူသော ဘေး၌၊ သတ္တော-တို့ကို၊ [“ ဝန္ဒဒုက္ခမယေ ရထေ- ဝဋ်ဒုက္ခအတိုင်းသော ရထား၌ ”ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] သံယောဇနာနိတိ– သံယောဇနတို့ ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ–ကုန်၏။

× × × × × × ×

ဝန္ဒဒုက္ခ၊ပေ၊သံယောဇနာနိ။ ။“တသ္မာတိ ယသ္မာ ဝန္ဒဒုက္ခဘယေ သံယောဇနတော တတ္ထ သတ္တော သံယောဇနာနိ နာမ၊ တသ္မာ”ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၍ “ဝန္ဒဒုက္ခမယေ ရထေ”ဟု ရှိသော ပါဠိကို ရှေးပါဠိမဟုတ်ဟု ပယ်သွား၏၊ သံယောဇနာနံကို “ ဗန္ဓနာနံ”ဟု ဖွင့်၍ သံယောဇနာနိကိုလည်း“ဗန္ဓနာနိ”ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ ထို ဖွဲ့ချည်ခြင်း,ဖွဲ့တုပ်ခြင်း ဟူသည် ရထား၌ မြင်းကပ်သကဲ့သို့ (မြင်းတပ်သကဲ့သို့) မဟုတ် , ကြိုးဖြင့် ဖွဲ့တုပ်ခြင်း သာတည်း၊ ရထား၌ မြင်းကို ဖွဲ့တုပ်၍လည်း မဖြစ်နိုင်–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် “ရထေ”ဟု ရှိသော ပါဠိကို ပယ်ထိုက်ပါပေသည်။ [ဋီကာဟောင်း၌ကား “ဝန္ဒဒုက္ခေ သံယောဇနတော”ဟု သာ ရှိ၏၊“မယေ, ဘယေ”ပုဒ်များလည်း မပါ။]

သောတာပန္နော ဟောတီတိ – ကား၊ မဂ္ဂသောတံ – ဆန့်ကျင်ဘက်တရား တို့ကို ပယ်ရှားတတ်သောအရိယာမဂ်သို့၊ အာပန္နော- ရောဒံပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ အဝိနိပါတဓမ္မောတိ - ကား၊ စတူသု– နိသော၊ အပါယေသု-တို့၌၊ အပတန ဓမ္မော - မကျခြင်း သဘောရှိ၏၊ ဝါ–မဖြစ်ခြင်း သဘောရှိ၏၊[အပတနဓမ္မောတိ အနုပ္ပဇ္ဇနသဘာဝေါ။] နိယတောတိ – ကား၊ ဓမ္မနိယာမေန - အမြဲ သတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်တတ်သောမဂ်တရားသည်၊ နိယတော-အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်အပ်၏၊ သမ္မောဓိပရာယဏောတိ–ကား၊ အဿ– ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပရိမဂ္ဂ

× × × × × × ×

မဂ္ဂသောတံ ။ ။ “ဤ၌ သောတသဒ္ဒါသည် နား ဟူသော အနက်ကို မဟော, မဂ်ဟူသော အနက်ကို ဟော၏”ဟု သိစေလို၍ “ မဂ္ဂသောတံ ” ဟု မဂ္ဂသဒ္ဒါထည့်၍ ဝိသေသနပြုသည်၊ မှန်၏၊– မဂ်တရားသည် ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့ကို ပယ်တတ်သောကြောင့်“ပဋိပက္ခဓမ္မေ သဝတိ ပေလတိ- ပယ်တတ်၏၊ ဇာတိ သောတော”ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ သောတ အမည်ရနိုင်၏။ [ပဋိပက္ခဓမ္မာနံ အနဝသေသတော သဝနတော ပေလနတော(နှိပ်စက်တတ် ပယ်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) သောတော အရိယမဂ္ဂေါ၊ – ဝေရဉ္စကဿသာရတ္ထဒီကာ၊ ဘူ , သွာ , ကိ , သုဓာတ်သည် ပိဋ္ဌနအနက်ကို ဟော၏၊ စုရာဒိ ပိလဓဲာတ်လည်း နောဒနေ (ပယ်ရှားခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် သဝနတောကို“ပေလနတော”ဟု ဖွင့်သည်၊] ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ “မဂ္ဂသောတံ”ကို နိဿယဌ အနက်ပေးထားသည်။

အာပန္နော။ ။အာပုဗ္ဗပဒဓဲာတ်, တပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော အာပန္နောပုဒ်၌ တပစ္စည်းကို ပစ္စုပ္ပန် (ရောက်ဆဲ) အနက်ဟောဟု ယူလျှင် သောတာပတ္တိမဂ္ဂင်္ဂပုဂ္ဂိုလ်ရ၏၊ တပစ္စည်းကို အတိတ်ဟောဟုယူလျှင် ရောက်ပြီးသော ဖလင်္ဂပုဂ္ဂိုလ်ကိုရ၏၊ ဤနေရာ၌ကား “သမ္မောဓိပရာယဏောာ-အထက် မဂ် ၃ ပါးဟူသော လည်းလျောင်းရာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်” ဟု ဆိုသောကြောင့် ဖလင်္ဂသောတာပန္နဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် အာပန္နော၌ အတိတ်ဟော တပစ္စည်းဟု ယူ၍ “ မဂ္ဂသောတံ အာပန္နောတိ ဖလင်္ဂဿ ဝသေန ဝုတ္တံ ”ဟု ဋီကာမိန့်သည်။ [“အာပဇ္ဇိတ္ထာတိ အာပန္နော”ဟု ပြုပါ၊ မဂ္ဂင်္ဂအတွက် ဖြစ်မူ“အာပဇ္ဇတိတိ အာပန္နော”ဟု ပြုရသည်။]

အဝိနိပါတဓမ္မော။ ။“စတူသု၊ပေ၊ အပတနဓမ္မော” သည် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သာတည်း၊ ပါရာဇိက, ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ, ဝိနယပညတ္တိယာစနအခန်းဦးကား“ဝိနိပါတေတိတိ ဝိနိပါတော၊ နာဿ ဝိနိပါတော (ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန် ကျစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော) ဓမ္မောတိ အဝိနိပါတဓဲမ္မော”စသည်ဖြင့် အကျယ်ဖွင့်ထားသည်။

နိယတောာ။ ။ဓံမ္မနိယာမေနကို “မဂ္ဂဓံမ္မ နိယာမေန” ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ “ ဓမ္မ” အရ မဂ်တရား ယူပါ – ဟူလို၊ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာဦးကား “ သမ္မတ္တနိယာမေန မဂ္ဂေန”ဟု ဖွင့်၏၊ ထို၌ နိယာမေနကို “နိယာမကေန–ခုနစ်ဘဝအထက်၌ မဖြစ်ဘို့ရန် အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်တတ်သော၊ မဂ္ဂေန– သည် ” ဟု သာရတ္ထဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဓံမ္မနိယာမေန-သည်၊ နိယတောာ–အပ်၏”ဟု နိဿယဌ အနက်ပေးပါသည်။

တွဲယသခ်ါတာ – အထက်မဂ် ၃ ပါး အပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ သမ္မောဓိ–သမ္မောဓိ ဟူသော၊ ပရံ – သောတာပတ္တိမဂ်ထက် အလွန် ဖြစ်သော၊ အယနံ–ရောက်ထိုက်သော တရားသည်၊ (အတ္ထိ-ရှိ၏၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မောဓိပရာယ ဏာ–မည်၏၊ [ဝါ–တနည်း၊ အနေန –ဤသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဉပရိ မဂ္ဂတ္တယသခ်ါတာ–သော၊ သမ္မောဓိ-သို့၊ ပရံ-အလွန်၊) ပတ္တဗ္ဗာ-ရောဝံထိုက်၏၊ ဣတိ သမ္မောဓိပရာယဏာ–၏။.... စာရှိအတိုင်း လိုက်သင့်ရာကို လိုက်စေ၍ ပေးသည်။]

× × × × × × × ×

မှတ်ချက်။ ။"ဓမ္မနိယာမေနာတိ–ဉပရိမဂ္ဂဓ်မ္မ နိယာမေန-ခုနစ်ဘဝမှ အထက်၌ ကာမဘုံဝယ် မဖြစ်ဘို့ရန် အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်တတ်သော အထက် မဂ်တရားသည်" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ဘဝကို သောတာပတ္တိမဂ်သည်သာ ဆုံးဖြတ်ထိုက်သောကြောင့်ဂုဏ်း, "မဂ္ဂဓ်မ္မနိယာမေန" ဟု ဋီကာဟော်ဂုဏ်း၌ ဖွင့်သောကြောင့်ဂုဏ်း ဉပရိသဒ္ဒါပါသော ထို ဋီကာသစ်အဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ၊ ထို့နောက် " ဟေဋ္ဌိမန္တာတော (အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်) သတ္တမဘဝတော ဉပရိ အနုပ္ပဇ္ဇနဓ်မ္မတာယ ဝါ –ခုနစ်ဘဝမှအထက်၌ (ကာမဘုံဝယ်) မဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၊နိယတော-မြဲ၏ " ဟု ဋီကာဖွင့်သည်ကား အဋ္ဌကထာမှ အလွတ်အဖွင့်တည်း။

သမ္မောဓိ ပရာယဏာ။ ။သမ္မ၊ဇ္ဈိသတိတိ သမ္မောဓိ–ဆက်၍ သိလတံ့သော အထက်မဂ် ၃ ပါး၊ တနည်း "သမ္မ၊ဇ္ဈတိတိ သမ္မောဓိ" ဟု ပြု၍ မဂ် ၄ ပါးလုံး ရနိုင်သော်လည်း သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရပြီးဖြစ်သောကြောင့် ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် အထက်မဂ် ၃ ပါးကိုသာ ယူရသည်။ [သမ္မ၊ဇ္ဈတိတိဝါ သမ္မောဓိ၊ အရိယမဂ္ဂေါ၊ သောစ ဇ္ဈာဓိ ပဌမမဂ္ဂသ အဓိဂတတ္တာ အဝသိဋ္ဌော ဧဝ အဓိဂန္တဗ္ဗဘာဝေန ဇ္ဈန္တိတမ္ပေါ၊–သာရတ္ထဋီကာ၊ ထို့ကြောင့် "ဉပရိမဂ္ဂတ္တယ သခ်ါတာ သမ္မောဓိ"ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။]

ပရာယဏံ။ ။"ပရ+အယန"ဟု ခွဲ၊ သမာသ်ပြီးသောအခါ ရကြောင့် နကို ဏပြု၊ ပရံ+အယနံကို "ပရာ+ဂတိ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပရံ– အလွန်"ဟု ကြိယာဝိဒ္ဓသသန မပေးဘဲ"ပရံ- အလွန်ဖြစ်သော"ဟု တုလျာဓိကရဏာ ဝိဒ္ဓသသနပေးရသည်။

အနေန ပတ္တဗ္ဗာကို စဉ်းစား။ ။စာအုပ်တို့၌ အသ၏နောက်ဝယ် " အနေန ပတ္တဗ္ဗာ"ဟု တွေ့ရ၏၊ ပတ္တဗ္ဗာသည် အယနံ၏အနက်ဖွင့် မဖြစ်နိုင်၊ သမ္မောဓိပရာယဏော လည်း တတိယာ ဗဟုဗ္ဗီဟိမဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဤပါဌ်ကို ဋီကာသစ်၌ ဝါသဒ္ဒါ အကြေကြီ၍ "တနည်းအဖွင့်"ဟု ယူဆသော်လည်း သဒ္ဒါသွားမဟုကောင်းပါ။

မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်။ ။သမ္မောဓိပရာယဏကထာအဖွင့် အဋ္ဌကထာ၌ " ဉပရိမဂ္ဂတ္တယသခ်ါတာ သမ္မောဓိ ပရံ အယနံ အသ ဂတိ ပဋိသရဏံ အဝသံ ပတ္တဗ္ဗာတိ သမ္မောဓိပရာယဏော"ဟု ရှိ၏၊ ထို၌ အယနံကို ဂတိဟု ဖွင့်၍ ဂတိကို ပဋိသရဏံဟု ဧဝါဟာရအနက် ဖွင့်ပြီးလျှင် "ပဋိသရဏံ–လည်းလျောင်းရာ"ဟူသည် "မချုတ်ဧကန် အမှန်ရောက်ထိုက်သော အရာတည်း"ဟု သိစေလို၍ "အဝသံ ပတ္တဗ္ဗာ" ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊ ဤ၌ "အဝသံ ပတ္တဗ္ဗာ"ဟု ပရာယဏံအတွက် အဓိပ္ပါယ်ပြောရာမှ "အဝသံ ပတ္တဗ္ဗာ"မဟုတ်တန်ရာ၊ "အနေန ပတ္တဗ္ဗာ"ဖြစ်စရာရှိသည်ဟု ပြင်မှားခဲ့ဟန်တူပါသည်။

တနုတ္တာတိ - ကား၊ ပရိယုဋ္ဌာန မန္ဒတာယစ – ထကြွခြင်း၏ နည်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဂုဏ်း၊ ကဒါစိ-တရံတခါ၌၊ ကရဟစိ-တရံတဆစ်၌၊ ဥပ္ပတ္တိယာစ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်ဂုဏ်း၊ တနုဘာဝါ – နဲသည်၏အဖြစ် ကျဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သကဒါဂါမိ , ဟောတိ ၌စပ်)၊ သြရမ္ဘာဂိယာနံတိ - ကား၊ ဟေဋ္ဌာဘာဂိယာနံ - အောက် ကာမဘုံသို့ ကပ်ရောက်တတ်ကုန်သော၊ ဝါ - အောက် ကာမဘုံဟူသောအဘို့၏ စီးပွားဖြစ်ကုန်သော၊ (ပဥ္စန္နံ သံယောဇနာနံ၌စပ်)၊ ဟိ-မှန်၏၊ ယေ - ယင်း သံယောဇဉ်တို့သည်၊ ဗဒ္ဓေါ – ဖွဲ့အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥပရိ–အထက်ဖြစ်သော၊ သုဒ္ဓါဝါသဘူမိယံ– သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကောတိ– မစွမ်းနိုင်။

× × × × × × ×

တနုတ္တာ။ ။ တနဲသောတ် ဥပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ဇာတိလိန် တနု သဒ္ဒါသည် အပွာ – အနည်းငယ်အနက်၊ ဝိရဋ္ဌ-ကဲ့ခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ ထိုတွင် ပရိယုဋ္ဌာနမန္ဒတာယဖြင့် အပွအနက်ကို ပြ၏၊ ‘‘သကဒါဂါမ်၌ ရာဂ ဒေါသ မောဟတို့ ထကြွသော်လည်း အပြင်းအထန် မဖြစ်ဘဲ နဲနဲပါးပါးသာ ဖြစ်ကြသည် ’’ ဟူလို၊ ကဒါစိ ကရဟစိ ဥပ္ပတ္တိယာစဖြင့် ဝိရဋ္ဌအနက်ကို ပြ၏၊ ‘‘ ပုထုဇဉ် သောတာပန်တို့လောက် အဖြစ်မစိတ်ဘဲ တရံတခါမှ ဖြစ်ကြသည်’’ဟူလို။ [ကဒါစိနှင့် ကရဟစိကား ပရိယာယ်တည်း၊ မြန်မာ၌‘‘တရံတခါ=တခါတလေ’’ဟူသကဲ့သို့တည်း။]

သြရမ္ဘာဂိယာနံ။ ။ သက္ကံတ၌ အဝရ သဒ္ဒါသည် ပါဋိ၌ ‘‘ သြရ ’’ ဟု ဖြစ်၏၊ ဥ လိန်ဟု ဆို၏၊ ဤနေရာ၌ ‘‘နိဂ္ဂဟီတန္တ နိပါတ်’’ ဟု ကြံရလျှင် ကောင်းမည်ထင်၏၊ နောက်အနက် ယုတ်ညံ့ဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ ကာမဘုံသည် အထက် ရူပ အရူပ ဘုံကိုထောက်၍ ဌာနအားဖြင့် ယုတ်ညံ့၏၊ အခံကျနောက်ကျလည်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ‘‘ဟေဋ္ဌာဘာဂိယာနံ’’ဟု ဖွင့်၏၊ [သြရံ ဝုစ္စတိ ကာမဓဲာတု၊ ပစ္စယဘာဝေန (အောက်ကာမဓာတ်ဝယ် ဖြစ်ဘို့ရန်အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်) တံ သြရံ (ထို အောက်ကာမဓာတ်သို့) + ဘဇန္တိတိ သြရံဘာဂိယာနိ၊သြရံ ဘာဂဿ ဝါ ဟိတာနိ သြရံဘာဂိယာနိ၊ တေနာဟ ဟေဋ္ဌာဘာဂိယာနံတိ အာဒိ၊–မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် ဋီကာ။]

ဆက်ဥုးအုံ — ပဌမနည်း၌ ဘဇန္တိတိ ဘာဂိယာနိ၊ ဘဇဓဲာတ်, ကျပစ္စည်း ကတ္တားဟော၊ သြရံ+ဘာဂိယာနိ သြရမ္ဘာဂိယာနိ၊ ဒုတိယနည်း၌ ‘‘ဘဇီယတေ (အခြားဘုံနှင့် မရောအောင် ခွဲခြား ဝေဘန်အပ်၏၊ ဇာတိ ဘာဂေါ၊ သြရံ–အောက်ကာမဘုံဟူသော၊ ဘာဂေါ–အဘို့တည်း၊ သြရံဘာဂေါ–ဘို့၊ သြရမ္ဘာဂဿ–အောက် ကာမဘုံဟူသော အဘို့၏၊ ဟိတာနိ – စီးပွားဖြစ်သော သံယောဇဉ်တို့တည်း၊ သြရမ္ဘာဂိယာနိ – တို့၊ [အောက်ကာမဘုံ၌ ဖြစ်စေတတ်သည်ကိုပင် ‘‘ စီးပွား’’ ဟု ဆိုသည်။] သြရမ္ဘာဂိယသံယောဇဉ် ၅ ပါး , ဥဒ္ဓံဘာဂိယသံယောဇဉ် ၅ ပါး ရှိ၏။

[ဆောင်] ကာမရာဂ, ပဋိဃနှင့်, သီလ-ဒိဋ္ဌ, ဝိစိကိစ္ဆံ , ဤငါးတန်,
သြရမ္ဘာဂိယ။
ရူပရာဂ, အရူပနှင့်, မာန-ဥဒ္ဓစ္စံ, အဝိဇ္ဇံ, ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယံ။

ဩပပါတိကောတိ စေတံ – ဩပပါတိကောဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ သေသ ယောနိ ပဋိက္ခေပဝစနံ - ကြွင်းသော ယောနိတို့ကို ပယ်ကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိတိ-ကား၊ တသ္မိံ ဥပရိဘဝေယေဝ-ထို အထက်ဗြဟ္မာ့ဘဝ၌ ပင်၊ ပရိနိဗ္ဗာနမဲမ္မော - ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းသဘော ရှိ၏၊ အနာဝတ္တိဓမ္မောတိ – ကား၊ တတော ဗြဟ္မလောကာ-ထို ဗြဟ္မာ့ဘုံမှ၊ ပုန- တဖန်၊ ပဋိသန္ဓိဂဟေန-ပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အနာဝတ္တနဓမ္မော - ပြန်လည်ခြင်းသဘော မရှိ။

စေတောဝိမုတ္တိံတိ - ကား၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိံ - ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်သော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်ကို၊ ဝါ – ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်သော အရဟတ္တဖိုလ် သမာဓိကို၊ တေံ-ဤ စေတောဝိမုတ္တိဟူသော အမည်သည်၊ သဗ္ဗကိလေသဗန္ဓန ဝိမုတ္တာဿ- အလုံးစုံသော ကိလေသာအနှောင်အဖွဲတို့မှ လွတ်သော၊ အရဟတ္တ ဖလစိတ္တဿ-အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်၏၊ အဓိဝစနံ - အမည်တည်း၊ ပညာဝိမုတ္တိံတိ ဣတ္ထောဝိ – ပါဠ်၌လည်း၊ သဗ္ဗကိလေသဗန္ဓန ဝိမုတ္တာ – သော၊ အရဟတ္တဖလ ပညာဝ- အရဟတ္တဖိုလ်ပညာကိုသာ၊ ပညာဝိမုတ္တိတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတမ္မာ။

ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေတိ - ကား၊ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ - ဤ အတ္တဘောဒ်၌ပင်၊ သယန္တိ-ကား၊ သာမံ-ကိုယ်တိုင်၊ အဘိညာတိ-ကား၊ အဘိဇာနိတ္ဝာ-ထူးသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍၊ သစ္ဆိကတ္ဝာတိ - ကား၊ ပစ္စက္ခံ - မျက်မှောက်ကို၊ ကတ္ဝာ- ပြု၍၊ အထဝါ- ထို့ပြင်တနည်းကား၊ အဘိညာ သစ္ဆိကတ္ဝာတိ-ကား၊ အဘိညာယ – ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်၊ အဘိဝိသိဋ္ဌေန - ထူးခြားသော၊ ဉာဏေန - ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်၊ သစ္ဆိကရိတ္ဝာ-မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဣတိပိ အတ္ထောဝ-လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇာတိ - ကား၊ ပတ္ဝာ - ရောက်၍၊ ပဋိလဘိတ္ဝာ- ရ၍။

× × × × × × ×

ဩပပါတိကော။ ။ဥပပတန်–ဘဝဟောင်းမှ ခုန်လွှားသကဲ့သို့ ကျရောက်ခြင်း၊ ဥပပါတော–ခြင်း၊ ဥပပါတော ယဿတိ ဩပပါတိကော၊ ခန္ဓာကိုယ် အထင်အရှားဖြင့် တခါတည်းဖြစ်ရကား ဘဝဟောင်းက ပြောင်းရွှေ့၍ ကျရောက်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်း ရှိသူကို ဩပပါတိက (ဥပပတ် ပဋိသန္ဓေရှိသူ) ဟု ခေါ်၏။

စေတောဝိမုတ္တိံ ။ ။ဝိမုစ္စတိ – ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်တတ်၏၊ ဤတိ ဝိမုတ္တိ၊ ဧစေတောယေဝ – စိတ်သည်ပင် + ဝိမုတ္တိ – ကိလေသာတို့မှ လွတ်သည်တည်း၊ ဧစေတော ဝိမုတ္တိ – ကိလေသာတို့မှလွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်၊ စိတ်ကို ပဓာနနည်း အားဖြင့် ခေါင်းတပ်သော်လည်း သမာဓိကိုယူရသည်၊ ထိုသို့ ကိလေသာတို့မှလွတ်သော စိတ်သည် သန့်ရှင်း စင်ကြယ်ရကား "စိတ္တဝိသုဒ္ဓိံ" ဟု အဓိပ္ပါယ်ဆိုဖွင့်သည်။

အဘိညာ သစ္ဆိကတ္ဝာ။ ။ဤပုဒ်တို့ကို ၂ နည်းဖွင့်ထား၏၊ ထိုတွင် ပဌမနည်းကို သာမညဖလသုတ် ဝိသေသ သာမညဖလကိုစ၍ ပြခန်းဖွင့်ရင်း, ဒုတိယနည်းကို ဗြဟ္မဇာလ သုတ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဓေတ်ကို ပြခန်းဖွင့်ရင်း အဖွင့်အတိုင်း အဓိပ္ပါယ်ရေးခဲ့ပြီ။

အရိယအင္ဂီကမဂ် အဖွင့်

ဣဒံ - ဤစကားကို၊ သုတ္တာ၊ လိစ္ဆဝိရာဇာ - သည်၊ စိန္တေသိ၊ (ကိ)၊ အယံ ဓမ္မော–ဤတရားသည်၊ (သက္ကာ၌ ပဓာနစပ်၊) ဝါ-ကို၊ (ပဋိဝိဇ္ဈတုံ၌ အပဓာန စပ်၊) သကုဏေန- ငှက်သည်၊ (ဥပ္ပံတနံ) ဝိယ– ပျံခြင်းကဲ့သို့၊ (တထာ- တူ၊) ဥပ္ပတိတ္တာ-ပျံ၍၊ ပဋိဝိဇ္ဈတုံ–ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ–မတတ်ကောင်း၊ ဂေါဓာယ-ဖွတ်သည်၊ ဥရေန-ရင်ဖြင့်၊ (ဂမနံ)ဝိယ-သွားခြင်းကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ ဥရေန-ရင်ဖြင့်၊ ဂန္ဒာဝိ- သွား၍လည်း၊ ပဋိဝိဇ္ဈတုံ- ငှါ၊ နသက္ကာ၊ ပန-ဆက်၊ အဒ္ဓါ – မချွတ်ကေန်၊ ဣမံ – ဤတရားကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈန္တီဿ- ထိုးထွင်း၍သိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါယ - ရှေအဘို့၌ဖြစ်သော အကျင့်သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ– ဖြစ်ရာ၏၊ ဝါ-ရှိရာ၏၊ နံ-ထိုအကျင့်ကို၊ တာဝ ပုစ္ဆာမိ–မေးဉဳးအံ့၊ ဣတိ (စိန္တေသိ၊) တတော-ထိုသို့ အကြိုဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ပုစ္ဆန္တော–မေးလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အတ္ထိ ပနဘန္တေတိ အာဒိ - အတ္ထိ ပနဘန္တေ အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-ပြီ။

အင္ဂီကောတိ- ကား၊ ပဆ္ဆီကံ– ၅ ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ တူရိယံဝိယ– တူရိယားကဲ့သို့ ၎င်း၊ [အာတတ, ဝိတတ စသော အဘိဓာန် (၁၃၉)လာ အင်္ဂါ ၅ ပါးတည်း။] အင္ဂီကော–အရပ်ရှစ်မျက်နှာ အင်္ဂါရှိသော၊ ဂါမောဝိယစ– ရွာကဲ့သို့ ၎င်း၊ [တူရှအရပ် ၄ ပါး , အထောင့်အရပ် ၄ ပါးအား ဖြင့် ရှစ်ပါး ရှိဒသာရွာ၊ ဒီသာ ဝိဒိသာနိဝဋ္ဋာပဒေသေန အင္ဂီကော၊ – ဋီကာ။] အင္ဂင်္ဂံ မတ္တောယေဝ- ဂ ပါးသောအင်္ဂါမျှသည်သာ၊ ဟုတ္တာ၊ အင္ဂီကော- အင္ဂီက မည်၏၊ အင်္ဂံတော– ဂ ပါးသောအင်္ဂါမှ၊ အညော-အခြားသော၊ မဂ္ဂေါနာမ-မဂ်မည်သည်၊ နအတ္ထိ၊ တေနေဝ - ကြောင့်ပင်၊ သေယျထိဒံ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၊ပေ၊ သမ္မာသမာဓိတိ – ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

[အင္ဂီကမဂ်တရားဌ လက္ခဏာအားဖြင့်ဂင်း, ကိစ္စခဏ အာရုံအပြားနှင့် ရှေနောက် အစဉ်အားဖြင့်ဂင်း ပြလိုသောကြောင့်“တတ္ထ”စသည်ကို မိန့်သည်။] တတ္ထ– ထို သေယျထိဒံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသောပါဠိ၌၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ–သည်၊ သမ္မာ

× × × × × × ×

အင္ဂီကော ။ ။ အင်္ဂ + အင်္ဂါနိ အင္ဂင်္ဂါနိ၊ ဤသို့ ရှေးဦးစွာ သမာသ်တွဲပြီး၍ တပုဒ်တည်းဖြစ်မှ “အင္ဂင်္ဂါနိ အသ သန္တိအဿ အင္ဂီကော”ဟု တဒ္ဓိတ်ဝိဂြိဟ် ပြုနိုင်သည်။ [မူလပံ,ဓမ္မဒါယာဒသုတ်ဋီကာ၌“အတ္တာနော အဝယဝဘူတာနိ အင်္ဂ+အင်္ဂါနိ တေသ သန္တိတိ အင္ဂီကော ” ဟု တခါတည်း ဝစနတ္ထပြုသည်မှာ လဟုက နည်းအားဖြင့် သမာသ်နှင့် တဒ္ဓိတ် မခွဲဘဲ ပြုခြင်းသာတည်း၊ မှန်၏–သမာသ်ပုဒ်၌ ဇုကပစ္စည်း မသက်နိုင်, သမာသ်တွဲပြီးနောက် တဒ္ဓိတ်ဝိဂြိဟ်ပြုမှ ဇုကပစ္စည်းသက်နိုင်ပါသည်၊ ဋီကာသစ်၌ ထိုဝဋ္ဋဟ ၂ မျိုး၏အထူးကို ကြံစည်ထားသည်ကို စဉ်းစားပါ။]

ဒဿနလက္ခဏာ – မဖေါက်မပြန်, အမှန်အားဖြင့် သစ္စာ ၄ ပါးကို မြင်ခြင်းဟူသော မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိ၏၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ–သည်၊ သမ္မာအဘိနိရောပနလက္ခဏော–မဖေါက်မပြန် အမှန်အားဖြင့် စိတ်ကို နိမ္မာန်သို့ ရှေ့ရှုတင်ခြင်းဟူသော မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိ၏၊ သမ္မာဝါစာ-သည်၊ သမ္မာပရိဂ္ဂဟဏလက္ခဏာ - မဖေါက်မပြန် အမှန်အားဖြင့် သိမ်းပိုက်ခြင်း ဟူသော မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိ၏၊ သမ္မာကမ္မန္တော – သည်၊ သမ္မာသမုဋ္ဌာပနလက္ခဏော – မဖေါက်မပြန် အမှန်အားဖြင့် ကောင်းစွာဖြစ်စေခြင်း ဟူသော မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိ၏၊ သမ္မာအာဇီဝေါ–သည်၊ သမ္မာဝေါဒါပနလက္ခဏော- မဖေါက်မပြန် အမှန်အားဖြင့် ဖြူစင်စေခြင်းဟူသော မှတ်သား

× × × × × × × ×

သမ္မာဒဿနလက္ခဏာ ။ ။ အဝိပရီတံ ယထာသဘာဝတော (သမ္မာအဖွင့်) စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ (ဒဿန၏ ကံကို ထည့်သည်၊) ပစ္စက္ခမေဝ ဒဿနသဘာဝါ၊ လက္ခီတဗ္ဗံ–မှတ်သားထိုက်၏၊ ဣတိ လက္ခဏံ – မှတ်သားထိုက်သောသဘော၊ သမ္မာ+ဒဿနံ သမ္မာဒဿနံ၊ သမ္မံဒဿနံ+လက္ခဏံ ယသ်ာတိ သမ္မဒဿနလက္ခဏာ။

သမ္မာအာဇီနိရောပနလက္ခဏော ။ ။ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏော စိတ္တာသ (အာဓာရန္ဒင့် ကံပုဒ်ကို ထည့်သည်) အဝိပရီတံ (သမ္မာအဖွင့်) အာဇီနိရောပန သဘာဝေါ။

သမ္မာပရိဂ္ဂဟလက္ခဏာ။ ။ စတုရင်္သမန္နာဂတာ ဝါစာ (သုဘာသိတ, ဓမ္မ, ဝိယ, သစ္စ, အားဖြင့် ၄ ပါးသော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော စကားသည်) ဇနံ သင်္ဂဏှာတိ (လူအများကို မိမိဘက်ပါအောင် သိမ်းသွင်းနိုင်၏၊ တဒ္ဒိပကွတော (ထို၏ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်) ဝိရတိသဘာဝေါ သမ္မာဝါစာ (ဝိရတိသဘော ရှိသော သမ္မာဝါစာသည်) မိစ္ဆာဝါစာပဟာနေန (ပယ်ခြင်းကြောင့်) ဇနေ သမ္မယုတ္တဓမ္မေစ ပရိဂ္ဂဏှနကိစ္စဝတီ ဟောတိ၊ ဧဝံ အဝိပရီတံ ပရိဂ္ဂဟဏသဘာဝေါ (ဤနည်းအားဖြင့် လူတို့ကိုလည်း, သမ္မယုတ် တရားတို့ကိုလည်း မဖေါက်မပြန် သိမ်းပိုက်ခြင်း သဘောရှိ၏။

သမ္မာသမုဋ္ဌာပနလက္ခဏော ။ ။ ယထာ စိဝရကမ္မာဒိကော ကမ္မန္တော ကံ်ကာတဗ္ဗံ သမုဋ္ဌာပေတိ – သင်္ကန်းချုပ်မှု အစရှိသော အလုပ်သည် တခုသော ပြိဘွယ်ကိစ္စကို ကောင်းစွာဖြစ်ပေါ်စေ သကဲ့သို့၊ တံတံကိရိယာနိပ္ဖါဒကော ဝါ စေတနာသင်္ခါတော ကမ္မန္တော (တနည်း, ထိုထိုအမူအရာကို ပြီးစေတတ်သော စေတနာ ဟု ဆိုအပ်သော ကမ္မန္တသည်) ဟတ္ထပါဒစလနာဒိကံ ကိရိယံ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ဧဝံ သာဝဇ္ဇ ကတ္တဗ္ဗ ကိရိယာသမုဋ္ဌာပကမိစ္ဆာကမ္မန္တပဟာနေန (၎င်းအတူ အပြစ်ရှိသော ပြိဘွယ်အမူအရာတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ်သော မိစ္ဆာကမ္မန္တကိုပယ်ခြင်းကြောင့်) သမ္မာကမ္မန္တော နိရဝဇ္ဇ သမုဋ္ဌာပနကိစ္စဝါ ဟောတိ၊ သမ္မယုတ္တေစ သမုဋ္ဌာပေန္တော ဧဝေ ပဝတ္တတိတိ အဝိပရီတံ သမုဋ္ဌာပနသဘာဝေါ။

သမ္မာဝေါဒါပနလက္ခဏော။ ။ ကာယဝါစာနံ ခန္ဓသန္တာနသဓ သံကိလေသဘူတ မိစ္ဆာဇီဝပဟာနေန (ကိုယ်နှုတ်တို့၏ဂုဏ်း , ခန္ဓာအစဉ်၏ဂုဏ်း, ညစ်ညူးကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော မိစ္ဆာဇီဝကို ပယ်ခြင်းကြောင့်) အဝိပရီတံ ဝေါဒါပနသဘာဝေါ မဖေါက်မပြန် ကိုယ်နှုတ်တို့ကိုလည်း, ခန္ဓာအစဉ်ကိုလည်း ဖြူစင်စေခြင်း သဘောရှိ၏။

အပ်သော သဘောရှိ၏၊ သမ္မာဝါယာမော - သည်၊ သမ္မာပဂ္ဂဟလက္ခဏော– မဖေါက်မပြန် အမှန်အားဖြင့် သမ္မယုတ်တရားနှင့် တကွဖြစ်သော စိတ်ကို ချီမြှောက်ခြင်း ဟူသော့ မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိ၏၊ သမ္မာသတိ–သည်၊ သမ္မာဥပဋ္ဌာနလက္ခဏာ-မဖေါက်မပြန် အမှန်အားဖြင့် တာဒိဘာဝလက္ခဏာ၌ ကပ်၍ တည်ခြင်း ဟူသော မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိ၏၊ သမ္မာသမာဓိ– သည်၊ သမ္မာသမာဓာနလက္ခဏော – မဖေါက်မပြန် အမှန်အားဖြင့် စိတ်ကို ကောင်းစွာထားခြင်း ဟူသော မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိ၏။

[လက္ခဏာအားဖြင့် ပြပြီး၍ ကိစ္စအားဖြင့် ပြလိုသောကြောင့် “ တေသု” စသည်ကို မိန့်သည်။] တေသု–၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့တွင်၊ ကေကဿ–တပါး တပါးသော မဂ္ဂင်၏၊ တီဏိ တီဏိ-သုံးပါးသုံးပါးကုန်သော၊ ကိစ္စာနိ - ကိစ္စတို့သည်၊ ဟောန္တိ-နှ၏၊ သေယျထိဒံ–ထိုကိစ္စတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ တာဝ-သမ္မာသက်ပွစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ)၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်၊ အညေဟိပို-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှ တပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အတ္တာနော-မိမိ၏၊ ပစ္စနီက ကိလေသေဟိ–ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ , မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ –မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို၊ ပဇဟတိ-ပယ်စွန့်၏၊ နိရောဓံ-နိရောဓသစ္စာကို၊ အာရဓေတိ - အာရုံကို၊ ကရောတိ – ပြု၏၊ တပ္ပဋိဘာဝကမောဟဝိဓမနဝသေန – ထိုနိရောဓသစ္စာကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သောမောဟကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း၏အစွမ်း ဖြင့်၊ အသမ္မောဟတော-မတွေဝေခြင်းအားဖြင့်၊ သမ္မယုတ္တဓမ္မစ - ဖသစသော သမ္မယုတ်ဘရားတို့ကို

× × × × × × ×

သမ္မာပဂ္ဂဟလက္ခဏော ။ ။ သသမ္မယုတ္တဓမ္မသ စိတ္တသ သံကိလေသပက္ခေ ပတိတုမဒတ္တာ အဝိပရိတံ ပဂ္ဂဟဏသဘာဝေါ – သမ္မယုတ်တရားနှင့် တကွဖြစ်သော စိတ်ကို သံကိလေသဘက်၌ ကျခွင့်မပေးဘဲ မဖေါက်မပြန် ချီမြှောက်ခြင်းသဘော ရှိ၏။

သမ္မာဥပဋ္ဌာနလက္ခဏာ။ ။ သမ္မဒေဝ–(မဖေါက်မပြန် မှန်ကန်စွာသာလျှင်) ဥပဋ္ဌာနသဘာဝေါ (အာရုံ၌ ကပ်၍တည်ခြင်း သဘောရှိ၏)၊ ဒို့ကာသစ်၌“တာဒိဘာဝလက္ခဏေန အဝိပရိတံ တတ္ထ ဥပဋ္ဌာန သဘာဝေါ ”ဟု ရှိ၏၊ ထိုကဲ့သို့ အာရုံ၌ ကပ်၍ ရှုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာကို တာဒိဘာဝလက္ခဏာဟု ဆိုဟန်တူသည်။ [ဇုဋ္ဌကို အနိဋ္ဌဟု ရှုခြင်းစသော တာဒိလက္ခဏာကား ဤနေရာနှင့် မဆိုင်ပါ။]

သမ္မာသမာဓာနလက္ခဏော။ ။ ဝိက္ခေပဝိဒ္ဓံသနေန (ပျံ့လွင့်ခြင်းကို ဖျက်ဆီးနှိုင်းခြင်းကြောင့်) အဝိပရိတံ စိတ္တသ သမာဒဟနသဘာဝေါ (စိတ်ကို ကောင်းစွာထားခြင်း သဘောရှိ၏။)

တပ္ပဋိဘာဝကဓေါအသမ္မောဟတော။ ။“ပဿတိ-မြင်”ဟူရာ၌ တိုက်ရိုက်အာရုံပြုခြင်း မဟုတ် , သမ္မယုတ်တရားတို့အပေါ်၌ တွေဝေခြင်းမရှိသော အသမ္မောဟအားဖြင့် မြင်ခြင်းတည်းဟု မြင်ပုံအခြင်းအရာကိုပြသော အာကာရဝါကျတည်း။

လည်း၊ပဿတိ-မြင်၏၊သမ္မာသက်ပွါဒယောဝိ-အစရှိသောမဂ္ဂင်တို့သည်လည်း၊ တထေဝ – ထို့အတူသာလျှင်။ [အတ္တနော ပစ္စနိကကိလေသေဟိ သဒ္ဓိံ ကိုပြန်ညွှန်းသည်။]မိစ္ဆာသက်ပွါဒိနိ–မိစ္ဆာသက်ပွ အစရှိသည်တို့ကို၊ [အာဒိဖြင့် မိစ္ဆာဝါစာ အစရှိသော ကျန်မဂ္ဂင် ၆ ပါးတို့ကိုယူ။]ပဇဟန္တိ–ပယ်စွန့်ကုန်၏၊ နိရောဓ္ဆ–နိဗ္ဗာန်သစ္စာကိုလည်း၊ အာရမဏံ-ကို၊ ကရောန္တိ၊ ပန – အထူးကား၊ ဝိသေသတော-အထူးအားဖြင့်၊ ဣဿ-၌သမ္မာသက်ပွါအစရှိသည်တို့တွင်၊ သမ္မာသက်ပွါ–သည်၊ သဟဇာတဓမ္မေ-တကွဖြစ်ဘက် စိတ်စေတသိက် တရားတို့ကို၊ အဘိနိရောပေတိ-နိဗ္ဗာန်အာရုံသို့ ရွှေ့ရှုတင်၏၊ သမ္မာဝါစာ – သည်၊ (သဟဇာတဓမ္မေ) သမ္မာ – မဖေါက်မပြန် အမှန်အားဖြင့်၊ ပရိဂ္ဂဏှာတိ–သိမ်းဆည်း၏၊ သမ္မာကမ္မန္တော-သည်၊(သဟဇာတဓမ္မေ)၊ သမ္မာ-စွာ၊ သမုဋ္ဌာပေတိ-ထူထောင် ထကြွစေ၏၊ သမ္မာအာဇီဝေါ–သည်၊ (သဟဇာတဓမ္မေ)၊ သမ္မာ, ဝေါဒါပေတိ-ဖြိုစင်စေ၏၊ သမ္မာဝါယာမော-သည်၊(သဟဇာတဓမ္မေ)၊ သမ္မာ, ပဂ္ဂဏှာတိ–ချီမြှောက်၏၊ သမ္မာသတိ-သည်၊(သဟဇာတဓမ္မေ)၊သမ္မာ, ဥပဋ္ဌာပေတိ– အာရုံ၌ ကပ်၍တည်စေ၏၊ သမ္မာသမာဓိ–သည်၊ (သဟဇာတဓမ္မေ)၊သမ္မာ,ပဒဟတိ-အပြားအားဖြင့်ထား၏။["အားထုတ်၏"ဟုမပေးနှင့်။]

[ကိစ္စအားဖြင့် ပြပြီး၍ ခဏအားဖြင့်ရင်း, အာရုံအားဖြင့်ရင်း, ဘေဒအားဖြင့်ရင်း ပြလိုသောကြောင့်"အဝိစ" စသည်ကို မိန့်သည်။] အဝိစ– သည်သာမကသေး၊ သော သမ္မာဒိဋ္ဌနာမ–၎သမ္မာဒိဋ္ဌိမည်သည်၊ ပဗ္ဘာဂေ-မဂ်၏ ရှေ့အဘို့ ဖြစ်သော ဥပစာရခဏ၌၊ နာနာက္ခဏာ - အမျိုးမျိုးသော ဖြစ်ရာခဏ

× × × × × × ×

ပဿတိ။ ။"ပကာသေတိ–ထင်ရှားစေ၏"ဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြ၏၊"ပဿတိ" အရ မြင်တတ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိကိုရသော်လည်း ထိုသို့မြင်လျှင် သမ္မယုတ်တရားတွေကို ဖုံးလွှမ်း၍ မနေစေဘဲ ထင်ရှားစေရာ ရောက်သောကြောင့်"ပကာသေတိ"ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဟန်တူသည်၊"သမ္မယုတ်တရားတို့ကိုမြင်"ဟူရာ၌လည်း "ဗဿသည် သံဃဋ္ဋနကိစ္စရှိ၏"စသည်ဖြင့် သမ္မယုတ်တရားတို့၏ ကိစ္စကို သိခြင်းတည်း။ [ပဿတိတိ ပကာသေတိ၊ ကိစ္စပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ၊–ဋီကာ။]

ဆက်ဥုးအံ့၊—ဤတိုင်အောင်သော စကားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ပယ်ခြင်းကိစ္စ, နိရောဓသစ္စာကို အာရုံပြုခြင်းကိစ္စ, သမ္မယုတ်တရားတို့ကို မြင်ခြင်းကိစ္စအားဖြင့် ကိစ္စ ၃ ပါးကိုပြ၏၊ နောက်၌လည်း ဤကဲ့သို့ ကိစ္စ ၃ ပါးစီရှိပုံကို သတိပြုပါ။

ပုဗ္ဗဘာဂေ၊ ပေ၊ နာနာရမဏာ။ ။ ပုဗ္ဗဘာဂေတို့ ဥပစာရက္ခဏော ဥပစာရဘာဝနာဝသေန အနေကဝါရံ ပဝတ္တစိတ္တက္ခဏိကတ္တာ နာနာက္ခဏာ၊ အနိစ္စတာဒိလက္ခဏာဝိသယတ္တာ (အနိစ္စ အစရှိသောလက္ခဏာလျှင် အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) နာနာရမဏာ၊ မဂ္ဂဿ ကေစိတ္တက္ခဏိကတ္တာ ဧကက္ခဏာ၊ နိဗ္ဗာနာရမဏတ္တာ ဧကာရမဏာ။

ရှိသည်၊ နာနာရမဏာ-အမျိုးမျိုးသော အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ မဂ္ဂင်္ဂဏော-ပဂ်၏ ခဏာ၌၊ ကေဂ္ဂဏာ-တခုတည်းသော ခဏရှိသည်၊ ကောရမဏာ-တခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၊(ဟောတိ)၊ [ခဏ, အာရုံကို ပြုပြီး၍ ဘေဒကို ပြုလိုသောကြောင့်"ကိစ္စတော"စသည်ကို မိန့်သည်။] ပန-ကား၊ ကိစ္စတော-ကိစ္စအားဖြင့်၊(ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း,သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ခြင်း,နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း, မဂ္ဂသစ္စာကို ပွားစေခြင်း ကိစ္စအားဖြင့်)၊ ဒုက္ခေ ညကံတိ အာဒီနိ-ဒုက္ခေညကံ အစရှိကုန်သော၊ စတ္တာရိ နာမာနိ၊ လဘတိ-၏။

သမ္မာသက်ပ္ပါဒယောဝိ – တို့သည်လည်း၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ– ၌၊ နာနာက္ခဏာ, နာနာရမဏာ, ဟောန္တိ၊ မဂ္ဂက္ခဏေ– ၌၊ ကေက္ခဏာ – ရှိကုန်သည်၊ ကောရမဏာ၊(ဟောန္တိ)၊ ဧတသု-ထို သမ္မာသက်ပ္ပ အစရှိသော မဂ္ဂင်တို့တွင်၊ သမ္မာသက်ပ္ပေါ-သည်၊ ကိစ္စတော-ကိစ္စအားဖြင့်၊ (နေက္ခမ္မ, အဗျာပါဒ, အဝိဟိံသာဟူသော ကိစ္စအားဖြင့်၊) နေက္ခမ္မသက်ပ္ပေါတိအာဒီနိ–အစရှိကုန်သော၊ တီဏိ, နာမာနိ လဘတိ၊ သမ္မာဝါစာဒယော-အစရှိကုန်သော၊ တယော, ၃ ပါးသော မဂ္ဂင်တို့သည်၊ ဝိရတိယောဝိ – တို့သည်ဌင်း၊ စေတနာယောဝိ- တို့သည်ဌင်း၊ ဟောန္တိ၊ မဂ္ဂက္ခဏေပန-မဂ်ခဏ၌ကား၊ ဝိရတိယော၀ – ဝိရတိတို့သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ သမ္မာဝါယာမော-ဌင်း၊ သမ္မာသတိ–ဌင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣဒမ်ဝိ ဒွယံ-၌နှစ်ပါး အပေါင်းသည်လည်း၊ ကိစ္စတော– ကိစ္စအားဖြင့်၊ [ဥပ္ပန္နပ'ါပကကို ပယ်ခြင်း စသောကိစ္စ , သုဘသညာကို ပယ်ခြင်း စသော ကိစ္စအားဖြင့်၊)သမ္မ

× × × × × × ×

ကိစ္စတော။ ။ပုဗ္ဗဘာဂေ ဒုက္ခာဒိညာဏောဟိ ကတ္တမ္မေန (ဒုက္ခအစရှိသော သစ္စာ ၄ ပါးကို သိသောဉာဏ်တို့သည် ပြုထိုက်သော) ဣဓ သာတိသယံ နိဗ္ဗတ္တေန ကိစ္စေန (၌မဂ်ခဏ၌ အလွန်အကဲဖြစ်သော ကိစ္စအားဖြင့်) ဒုက္ခေ ဉာဏံ, ဒုက္ခသမုဒယေ ဉာဏံ စသော အမည် ၄ ပါးကို ရ၏၊ "အမည် ၄ ပါးပြား၏"ဟူလို။

ဝိရတိယောဝိ ။ ။ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ ဝိရတိ စေတနာ , သမ္ပေ သမ္မယုတ္တဓမ္မာစသိက္ခာပဒါနိတိ ဝုစ္စန္တိ၊ ဝိရတိကိုဌင်း , စေတနာကိုဌင်း, သမ္မယုတ်တရား တို့ကိုဌင်း သိက္ခာပဒအရ ဆိုထား၏၊ (ထွေ ပန-ရှိလျှင် ကောင်း၏၊) ပဓာနာနံ ဝိရတိစေတနာနံ ဝသေန ဝိရတိယောဝိ ဟောန္တိ စေတနာယောဝိတိ ဝုတ္တံ၊– ဤဋီကာအဖွင့်ကိုထောက်၍ "စေတနာဒယော"ဟု အာဒိ မရှိရ၊ စေတနာယောဝိ၏ နောက်၌လည်း "ဟောန္တိ" ဟု မရှိရဟု မှတ်ပါ၊ တိသော၀ိ နေရာ၌လည်း နောက်၀ါကျ၀ယ် " ဣဒမ်ဝိ ဒွယံ " ကို ထောက်၍"သမ္မာဝါစာဒယော, တယော- ၃ ပါးသော မဂ္ဂင်တို့သည်"ဟု ရှိသင့်၏။

ဝိရတိယောဝိ စေတနာယောဝိ။ ။ပုဗ္ဗဘာဂ၌ မုသာဝါဒစသည်တို့မှ ရှောင်ရာအခါ၀ယ် ဝိရတိဖြစ်ကြ၏၊ ကောင်းသောစကားကိုသာ ဆိုရာအခါ၀ယ် ရှောင်ကြဉ်မှုမပါသောကြောင့် စေတနာတို့သာဖြစ်ကြ၏၊ ၌စကားဖြင့် သမ္မာဝါစာ စသည်တို့၏ ၂ ပါးစီပြားကြောင်းကိုပြသည်၊ မဂ်ခဏ၌ကား သမ္မာဝါစာဝိရတိစသော မဂ္ဂင်တို့သာတည်း။

ပ္ပဓာနသတိပဋ္ဌာနဝသေန- သမ္မပ္ပဓာန် ၄ ပါး သတိပဋ္ဌာန် ၄ ပါးတို့၏ အပြားဖြင့်၊ စတ္တာရိ, နာမာနိ လဘတိ– ၏၊ ပန–ကား၊ သမ္မာသမာဓိ–သမ္မာသမာဓိသည်၊ ပုဗ္ဗဘာဂဝိ–မဂ်၏ ရှေးအဘို့ဖြစ်သော ဥပစာရခဏဘ၌ဌင်း၊ မဂ္ဂက္ခဏေ ဝိ-မဂ်ခဏဘ၌ဌင်း၊ သမ္မာသမာဓိယေဝ-သမ္မာသမာဓိချည်းသာ၊ ဟောတိ။

[ကိစ္စ, အာရမဏ, ဘေဒတို့ကိုပြုပြီး၍ ကမ (ရှေနောက် စဉ်ပုံကို)ပြလိုသောကြောင့် "ဣတိ ဣဒမသု"စသည်ကိုမိန့်။]ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ အဋ္ဌသု–၈ ပါးကုန်သော၊ ဣမေသု ဓမ္မေသု- ဤ မဂ္ဂင်တရားတို့တွင်၊ ဘဂဝတာ - သည်၊ နိဗ္ဗာနာဓိဂမာယ - နိဗ္ဗာန်ကို ရခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပဋိပဇ္ဇန္တဿ - ကျင့်သော၊ ယောဂိနော – ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဗဟူပကာရတ္တာ-များသော လျော်သောကျေးဇူးကိုပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဌမံ-ရှေးဥစ္စာ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ကို၊ ဒေသိတာ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၏၊ အယံ– ဤ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို၊ ပညာပဇ္ဇောတောတိစ– ပညာ

× × × × × × ×

သမ္မာသမာဓိ. ယေဝ ။ ။ဧဝဖြင့် အပြားမရှိဟု ကန့်သည်၊ ယဒိဝိ သမာဓိ ဥပကာရကာနံ (သမာဓိအားလျော်သော ကျေးဇူးကိုပြုတတ်ကုန်သော) အဘိနိရောပန (ဝိတက်) အနုမဇ္ဇန (ဝိစာရ) သမ္ပိယာယန (ဝိတိ) ဥပဗြူဟန (သမ္မယုတ်တရား, ကာယတို့ကို တိုးပွားစေတတ်သော သုခ) သန္တာနံ (ငြိမ်သက်သော ဥပေက္ခာဟူကုန်သော) ဝိတက္ကာ ဝိစာရ ဝိတိသုခေါ ပက္ခာနံ ဝသေန စတူဟိ ဈာနေဟိ (၄ ပါးသောဈာန်တို့ဖြင့်) သမ္မာသမာဓိ ဝိဘတ္တော (သမ္မာသမာဓိကို အကယ်၍လည်း ဝေဘန်အပ်ပါပေပြီ)၊ ဤစကားအရ သမ္မာသမာဓိသည် ၄ ပါးပြားထိုက်သည် မဟုတ်ပါလောဟူသော ဧစောဒနာဘွယ်ကို ပြသည်။

တထာဝိ-သို့သော်လည်း ။ ။ဝါယာမောဝိယ အနုပ္ပန္နာကုသလာနုပ္ပါဒနာဒိစတုဝါယာမကိစ္စံ (ဝါယာမသည် မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်ကို မဖြစ်စေခြင်းစသော ၄ ပါးသောကိစ္စရှိသကဲ့သို့ဌင်း) သတိဝိယစ အသုဘာသုခါနိစ္စာနတ္တာဘူတေသု ကာယာဒိသု သုဘာဒိသညာ ပဟာန စတုသတိကိစ္စံ (သတိသည် အသုဘ , အသုခ , အနိစ္စ, အနတ္တာဖြစ်သော ကာယ, ဝေဒနာ, စိတ္တ, ဓမ္မတို့၌ သုဘသညာ, သုခသညာ,နိစ္စသညာ, အနတ္တာသညာကိုပယ်ခြင်း ဟူသော ၄ ပါးသော သတိ၏ကိစ္စရှိသကဲ့သို့ဌင်း)။

ထိုအတူ။ ။ကောဝ သမာဓိ စတုက္ကဈာနသမာဓိကိစ္စံ နသာဓေတိ (သမာဓိတပါးတည်းက ဈာန် ၄ပါးလုံး၏သမာဓိကိစ္စကိုမပြီးစေနိုင်၊) တသ္မာ ပုဗ္ဗဘာဂေဝိ ပဌမဈာနသမာဓိ ပဌမဈာနသမာဓိဓေဝ (ပဌမဈာန်သမာဓိသည် ပဌမဈာန်သမာဓိတခုသာ)၊ တထာ မဂ္ဂက္ခဏေဝိ၊ ပေ၊ ပုဗ္ဗဘာဂေဝိ စတုတ္ထဈာနသမာဓိ စတုတ္ထဈာနသမာဓိဓေဝ၊ တထာ မဂ္ဂက္ခဏေဝိတိ အာဟ-ပုဗ္ဗဘာဂေဝိ မဂ္ဂက္ခဏေဝိ သမ္မာသမာဓိဓေဝါတိ၊–သစ်။

ဗဟူပကာရတ္တာ။ ။အစမထင်သော သံသရာ၌ ဤ ယောဂီသည် တရံတခါမျှ ကိလေသာအပေါင်းကို မပယ်ခွါအပ်ဘူးသေး၊ အရိယာမဂ်သည်လည်း ထိုကိလေသာအပေါင်းကို ပယ်ခွါနိုင်၏၊ ဤမဂ္ဂင် ၈ ပါးတွင်လည်း ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ပရိညာဘိသမယစသည်တို့၏အစွမ်းအားဖြင့်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အခြားမဂ္ဂင် ၇ ပါး၏ရှေ့ဆွားခေါင်းဆောင်

ပဇ္ဇောတောဟူ၍ဂုဏ်း၊ ပညာသတ္တံတိစ-ဟူ၍ဂုဏ်း၊ ဝုတ္တာ- မူအပ်ပြီ၊(ဓမ္မသင်္ကိ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ , ကာမာဝစရကုသလ ပဒဘာဇနိဒ္ဒ ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ-မင်္ဂ၏ရှေအဘို့ဖြစ်သော ဥပစာရခဏာဒ္ဒ၊ ဝိပဿနာ ညာဏသခ်ါတာယ-ဝိပဿနာဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ တောယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ-ဖြင့်၊ အဝိဇ္ဇန္ဓကာရံ– အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော အမိုက်တိုက်ကို၊ ဝိဓမိတ္ဝာ– ပယ်ဖျောက်၍၊ [ဤစကားဖြင့် ပညာ၏ ပဇ္ဇောတဖြစ်ပုံကို ပြ၏၊] ကိလေသစောရေ-ကိလေသာတည်းဟူသော သူပုန်တို့ကို၊ ယာဒေန္တော - သတ်ဖြတ်လျက်၊ [ဤ စကားဖြင့် ပညာ၏သတ္တဖြစ်ပုံကို ပြ၏။] ခေမေန - ဘေးကင်းသဖြင့်၊ ယောဂါ ဝစရော - ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နိဗ္ဗာနံ- သို့၊ ပါပုဏာတိ - ရောက်နိုင်၏၊ တေန- ကြောင့်၊ နိဗ္ဗာန ဓိဂမာယ၊ပေ၊ဒေသိတာတိ- ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ။

ပန- ကား၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ- ကို၊ ဝါ- သည်၊ တဿာ- ထို သမ္မာဒိဋ္ဌိအား၊ ဗဟူပကာရော - များသော လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ တဒနန္တရံ- ထို သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏အခြေးမဲ့၌၊ ဝုတ္တော- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ– ဥပမာ ဆောင် ထင်အောင်ပြုငြားအံ့၊ ဟေရညိကော- ရွှေပန်းတိမ်သည်သည်၊ ဟတ္ထေန- လက်ဖြင့်၊ ပရိဝန္ဒေတွာ ပရိဝန္ဒေတွာ– လှည့်ပတ်၍ လှည့်ပတ်၍၊ (“ထက်ဝန်း ကျင် လည်စေ၍ , ထက်ဝန်းကျင်လည်စေ၍ ” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏)၊ စက္ခုနော – မျက်စိဖြင့်၊ ကဟာပဏံ- အသပြာကို၊ ဝါ - ရွှေဒင်္ဂါးကို၊ သြလောကေန္တော– ကြည့်လသော်၊ အယံ (ကဟာပဏော) - ဤအသပြာသည်၊ ဝါ - ဤရွှေဒင်္ဂါးသည်၊ ဆေကော-မှန်၏၊ အယံ (ကဟာပဏော)-သည်၊ ကူဋော-ကောံကျစ်၏၊ ဝါ-မမှန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနာတိယထာ- သိသကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ ယောဂါဝစရော ဝိ– ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ - မင်္ဂ၏ ရှေးအဘို့၌ဖြစ်သော ဥပစာရခဏာဒ္ဒ၊ ဝိတက္ကေန - ဝိတက်ဖြင့်၊ ဝိတက္ကေတွာ – ကြံဆ၍၊ ဝိပဿနာ ပညာယ- ဝိပဿနာပညာဖြင့်၊ သြလောကယမာနော- ကြည့်လသော်၊ ဣမေ

× × × × × × ×

ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်အား ကျေးဇူးများ၏၊ ထို ကျေးဇူးများခြင်းကိုပင် ရှေးဥုံးစွာ ဟောခြင်း၏အကြောင်း အဖြစ်ဖြင့် ပြခြင်းငှါ “ ယောဂိနော ဗဟူပကာရတ္တာ”ဟု အဋ္ဌကထာဆိုအပ်ပေသည်။

ဆေကော, ကူဋော။ ။ အယတမ္မကံသာဒိမယတာ ကူဋော (သံ , ကြေးနီ , ကြေးဖြူ အစရှိသည်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သည်၏အဖြစ်သည့် ကူဋတည်း၊) တံပရိဟရဏာ တော (ထိုအဖြစ်ကို ရှောင်လွှဲခြင်းကြောင့်) မဟာသာရတာ ဆေကော (များသောအနှစ် ရှိသည်၏အဖြစ်သည် ဆေကတည်း။)

ဧဝံ ယောဂါဝစရောဝိ။ ။ယထာ ဟေရညိကဿ စက္ခုနာ ဒိသွာ (ကြည့်၍) ကဟာပဏာဝိဘာဂဇာနနေ (အသပြာအထူးအပြားကို သိခြင်းဌ) ကြိယာသာဓကတမ ဘာဝေန (ကြိယာသာဓကတမသတ္တိ၏ အဖြစ်ဖြင့်) ကရဏန္တရံ ဗဟူပကာရံ, ယဒိဒံ

ဓမ္မာ - ဤတရားတို့သည်၊ ကာမာဝစရာ - ကာမာဝစရတို့တည်း၊ ဣဒမဓမ္မာ– တို့သည်၊ ရူပါဝစရာဒယော– ရူပါဝစရ အစရှိသည်တို့တည်း၊ ဣတိ – ဤသို့၊ ပဇာနာတိ- အပြားအားဖြင့် သိ၏။

ဝါပန – ဥပမာ တနည်းကား၊ ပုရိသေန- သည်၊ (ဒိန္နံ ဒ္ဒစဝ်) ကောဋိယံ– အစွန်အဖျားဌ၊ ဝါ- ကို၊ ဂဟေတွာ - ဂ်ုံင်၍၊ ပရိဝန္ဒေတွာ ပရိဝန္ဒေတွာ – လှိမ့်ရှ် လှိမ့်၍၊ ဒိန္နံ-ပေးအပ်သော၊ မဟာရုက္ခံ- ကြီးစွာသော သစ်တုံးကို၊ တစ္ဆကော-သစ်ရွေသမားသည်၊ ဝါသိယာ-ဒါးမကြီးဖြင့်၊ တစ္ဆေတွာ-ရွေ၍၊ (ပဲခွပ်ဖြင့် ရွေရိုးထုံးစံမရှိ၊) ကမ္မေ-အိမ်ဆောက်မှုစသော အလုပ်၌၊ ဥပနေတိယထာ-ကပ်ဆောင်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ ဝိတက္ကေန - သည်၊ ဝိတက္ကေတွာ ဝိတက္ကေတွာ– ကြံဆ၍ ကြံဆ၍၊ ဒိန္နံ - ပေးအပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ - တို့ကို၊ ယောဂါဝစရော– သည်၊ ပညာယ-ဖြင့်၊ ဣမေ-ဤတရားတို့သည်၊ ကာမာဝစရာ-တို့တည်း၊ ဣမေ-တို့သည်၊ ရူပါဝစရာ - တို့တည်း၊ ဣတိ အာဒိနာ - ဤသို့ အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ - ပိုင်းခြား၍၊ ကမ္မေ - ပရိညာဘိသမယစသော အမှုဌ၊ ဥပနေတိ-ကပ်ဆောင်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ သမ္မာသက်ပွေါ ပန၊ပေ၊ဝုတ္တောတိ– ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ်တံ။

သွာယံ (သော အယံ)–ထို သမ္မာသက်ပ္ပသည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ- အား၊ (ဥပကာရကော-သည်၊ ဟောတိ) ယထာ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ သမ္မာဝါစာယပိ– အားလည်း၊ ဥပကာရကော-လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊

× × × × × × ×

ဟတ္ထော (အကြင်လက်သည်ရှိ၏၊ ထိုလက်သည် "ဟတ္ထေန"ဟု ကရိဏ်းအထူးဖြစ်၍ ရွှေပန်းတိမ်သည်အား ကျေးဇူးများသကဲ့သို့၊) ဧဝံ ယောဂိနော ပညာယ (သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပညာတည်းဟူသော ကရိဏ်းဖြင့်) ဩလောကေတွာ ဓမ္မဝိဘာဂဇာနနေ (တရားတို့၏ အထူးအပြားကို သိခြင်းဌ) ပုဗ္ဗစာရိဘာဝေန (ရှေသွား၏ အဖြစ်ဖြင့်) ဓမ္မန္ဟရံ ဗဟူပကာရံ, ယဒိဒံ ဝိတက္ကော (ဝိတက်သည် တရားအထူးဖြစ်၍ ကျေးဇူးများ၏)။

ယထာဝါ ပန၊ပေ၊ဧဝံ။ ။ဒုတိယ ဥပမာယံ ဧဝံတိ ယထာ တစ္ဆကော ပရေန (အခြားလူသည်) ပရိဝန္ဒေတွာ ပရိဝန္ဒေတွာ ဒိန္နံ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ ဝါသိယာ တစ္ဆေတွာ ဂေဟာဒိကရဏကမ္မေ ဥပနေတိ၊ ဧဝံ ယောဂိ ဝိတက္ကေန လက္ခဏာဒိတော (တရားတို့၏ လက္ခဏာ အစရှိသောအားဖြင့်) ဝိတက္ကေတွာ ဒိန္နေ ဓမ္မေ ယာထာဝတော ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပရိညာဘိသမယာဒိ ကမ္မေ (ပိုင်းခြား၍သိခြင်းအစရှိသောအမှုဌ၊ အာဒိဖြင့် ပဟာနာဘိသမယ သစ္ဆိကိရိယာဘိ သမယတို့ကိုယူ၊) ဥပနေတိတိ ယောဇနာ၊ — ဋီကာသစ်။

သွာယံ ၊ပေ၊ ဥပကာရကော။ ။နှုတ်မြွက်ခြင်းအား ကျေးဇူးများသောဝိတက်သည် (စကားပြောဘို့ရန် ကြံစည်သောဝိတက်သည်) အပြစ်ရှိသော နှုတ်မြွက်ပြောဆိုမှုကို တားမြစ်ခြင်း , အပြစ်မရှိသော နှုတ်မြွက်ပြောဆိုမှုကို ဖြစ်စေခြင်းကိုပြုတတ်သော သမ္မာဝါစာအားလည်း ကျေးဇူးများသည်သာ၊ ထို့ကြောင့် သွာယံ စသည်ကို မိန့်သည်။

ယထာဟ - အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောသနည်း၊ ပုဗ္ဗေ ခေါ ဝိသာခ ၊ပေ၊ ဘိန္နတိတိ-ဟူ၍၊ (အာဟ– ပြီ၊) [အာဝုသော ဝိသာခ- ဒါယကာ ဝိသာခ၊ ပုဗ္ဗ- မပြောမီ ရှေးအဘို့၌၊ ဝိတက္ကော တွာ- ကြံစည်၍၊ ဝိစာရေတွာ- စဉ်းစား၍၊ ပစ္ဆာ-နောင်၌၊ ဝါစံ-စကားကို၊ ဘိန္နတိ-မြွက်ဆို၏။] တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ တဒနန္တရံ-ထို သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏ အခြားမဲ့၌၊ သမ္မာဝါစာ-ကို၊ ဝုတ္တာ– ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ပန - ကား၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ ဧကဒ္ဓိဒဒ္ဓ - ဤမည် ဤမည်သောအလုပ်ကို လည်း၊ ကရိဿာမ - ပြုကုန်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ပဌမံ- စွာ၊ ဝါစာယ - စကားဖြင့်၊ သံဝိဒဟိတ္တာ-စီစဉ်၍၊ လောကေ-လောက၌၊ကမ္မန္တေ-အလုပ်တို့ကို၊ ပယောဇေန္တိ–ယှဉ်စေကြကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝါစာ- စကားသည်၊ ကာယကမ္မဿကာယကံအား၊ ဥပကာရိကာ-လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မာဝါစာယ - ၏၊ အနန္တရံ– အခြားမဲ့၌၊ သမ္မာကမ္မန္တော - ကို၊ ဝုဒ္ဓတ္တာ– ပြီ၊ ပန- ကား၊ စတုဇ္ဇိမံ- ၄ ပါးအပြားရှိသော၊ ဝစီဒုစ္စရိတံ - ဝစီဒုစရိုက်ကိုဂုင်း၊ တိဝိဓံ-သော၊ ကာယဒုစ္စရိတံစ - ကာယဒုစရိုက်ကိုဂုင်း၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ ဥဘယံ- ကာယ, ဝစီအားဖြင့် ၂ ပါးသော၊ သုစရိတံ-ကို၊ [ဥဘယံ သုစရိတန္တိ ကာယသုစရိတံ ဝစီသုစရိတဥ္စ။] ပူရေန္တော်သော– ပြည့်စေသောပုဂ္ဂိုလ်၏သော၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အာဇီဝဋ္ဌမကံ- အသက်မွေးမှုလျှင် ရှစ်ခုမြောက်ရှိသော၊ သီလံ-သီလသည်၊ ပူရတိ- ပြည့်၏၊ ဣတရဿ - အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်အား၊ နု ပူရတိ-မပြည့်၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ တဒုဘယာနန္တရံ-ထို ၂ ပါးစုံသော သမ္မာသင်္ကပ္ပ သမ္မာဝါစာတို့၏အခြားမဲ့၌၊ သမ္မာအာဇီဝေါ-ကို၊ ဝုတ္တော– ပြီ။

ပန-ကား၊ ဝေံ-ဤသို့၊ ဝိသုဒ္ဓါဇီဝေန-စင်ကြယ်သော အသက်မွေးမှုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မေ-ငါ၏၊ အာဇီဝေါ-အသက်မွေးမှုသည်၊ ပရိသုဒ္ဓေါ-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ပြီ၊ ဣတိ – ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ တော်ဝတာစ – ဤမျှ အတိုင်း

× × × × × × ×

ယထာဟ ။ ။ ဓမ္မဒိန္နာမည်သော ဘိက္ခုနီက ခင်ပွန်းဟောင်းဖြစ်သော ဝိသာခ မည်သော သူကြွယ်အား ဟောအပ်သော မူလပံ – စူဠဝေဒလ္လသုတ် ပါဠိတော်တည်း၊ လောက၌ စကားပြောသောအခါ ရှေးဦးစွာ (တခဏလောက်ဖြစ်စေ) ကြံစည်ပြီး– စဉ်းစားပြီးမှ ထိုစကားကို မြွက်ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပဟူသော ဝိတက်သည် သမ္မာဝါစာအား ကျေးဇူးများသည် - ဟူလို။

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ။ ။ကာယသုစရိုက် ၃ ပါး, ဝစီသုစရိုက် ၄ ပါး ဤ ၇ ပါး၏ နောက်၌ မိစ္ဆာဇီဝမှ ရှောင်ကြဉ်မှု သိက္ခာပုဒ်ကိုထည့်လျှင် အာဇီဝဋ္ဌမကသီလဖြစ်၏၊ အာဇီဝေါ+အဋ္ဌမော ယသ္မာတိ အာဇီဝဋ္ဌမကံ၊ သမာသန္တ ကပစ္စည်း၊ ဤ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ တည်ပြီးသူသာ မဂ်ကိုရဘို့ရန် ဝိပဿနာကို အားထုတ်ရသောကြောင့် ဤသီလကို “ အာဒိ ဗြဟ္မစရိယက = (မဂ္ဂ ဗြဟ္မစရိယ၏ အစဖြစ်သော) သီလ ” ဟု ခေါ်သည်။ [ဤသီလနှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ရတနာဂုဏ်ရည်၌ ပြထားပြီ။]

အာရုဉ်ရှိသော အသက်မွေးမှု၏စင်ကြယ်ခြင်းဖြင့်လည်း၊ ပရိတောသံ-တင်းတိမ်ခြင်းကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ သုတ္တာပမတ္တောန - အိပ်ပျော်သောပုဂ္ဂိုလ်, မေ့လျော့သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဟုတွာ – ၍၊) ဝိဟရိတုံ – နေခြင်းငှါ၊ နယုတ္တံ – မသင့်၊ အထခေါ - စင်စစ်ကား၊ သဗ္ဗိရိယာပထေသု – အလုံးစုံသော ဣရိယာပုထ်တို့၌၊ ဣဒံ ဝီရိယံ-၌သမ္မပ္ပဓာန်ဝီရိယကို၊ သမာရဘိတဗ္ဗံ-ကောင်းစွာ အားထုတ်ထိုက်၏၊ ဣတိ-၌ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတုံ – ငှါ၊ တဒနန္တရံ– ထို သမ္မာအာဇီဝ၏ အခြားမဲ့၌၊ သမ္မာဝါယာမော-ကို၊ ဝုတ္တော– ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

တတော– ထို သမ္မာဝါယာမမှ နောက်၌၊ အာရဒ္ဓဝီရိယေနပိ– အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ကာယာဒီသု – ကာယ အစရှိကုန်သော၊ စတူသု- ၄ ပါးကုန်သော၊ ဝတ္ထူသု- ဝတ္ထုတို့၌၊ [ကာယဝေဒနာစိတ္တ ဓမ္မေသု။] သတိ–သတိကို၊ သူပဋ္ဌိတာ- ကောင်းစွာကပ်၍ တည်သည်ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်၏၊ ဣတိ–၌အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿနတ္ထံ–ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ၊ တဒနန္တရံ–ထိုသမ္မာဝါယာမ၏ အခြားမဲ့၌၊ သမ္မာသတိ–ကို၊ ဒေသိတာ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ကား၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-၌သို့၊ သူပဋ္ဌိတာ-ကောင်းစွာကပ်၍ တည်သော၊ သတိ–သတိသည်၊ သမာဓိဿ–သမာဓိအား၊ ဥပကာရူပကာရာနံ – လျော်သော ကျေးဇူးကို့ပြုတတ်, ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ– သဒ္ဓိန္ဒြေ စသော တရားတို့၏၊ ဂတိယော- ပြီးစီးခြင်းတို့ကို၊ ဝါ–ကိစ္စတို့ကို၊ ဝါ – သဘောတို့ကို၊ သမန္နေသိတွာ – ကောင်းစွာ ရှာမှီး၍၊

× × × × × × ×

သုတ္တာပမတ္တောန ။ ။ သုတ္တာပမတ္တောနာတိ အပ္ပေါဿုက္ကံ (အားထုတ်မှု မရှိဘဲ) သုတ္တောန ပမတ္တောနစ၊–ဋီကာသစ်၊“သုတ္တောစ+သော+ပမတ္တောစာတိ သုတ္တာပမတ္တော” ဟု အရတူသောကြောင့် ကမ္မဓာရည်း ပြု၊ ဝိသေသနော ဘာယပဒကမ္မဓာရည်းတည်း၊ ဋီကာသစ်၌ “သုတ္တောန ပမတ္တောန စ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဒွန်ဟု မမှတ်လင့်၊ အချို့စာအုပ်တို့၌ ၍ပုဒ်၏ ရွေဝယ် အကတွာဟု တွေ့ရ၏၊ ဝိဟရိတုံ နယုတ္တံ၌ စပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “ကတွာ” ဟု ရှိသော ပါဌ်သာ ကောင်းသည်၊ တင်းတိမ်မှုကို ပြု၍ အိပ်ကာ, မေ့ကာ မနေသင့်ပါ–ဟူလို၊ “အကတွာ”ဟု ပြင်သော ဆရာတို့ကမူ“သမာရဘိတဗ္ဗံ”၌ စပ်လိုကြဟန်တူသည်။

ဥပကာရူပကာရာနံ။ ။ဤန္ဒြေယသမတာဒယော (သဒ္ဓိန္ဒြေနှင့် ပညိန္ဒြေ၏ ညီမျှခြင်း စသည်တို့သည်)၊ သမာဓိဿ ဥပကာရကာ၊ တဒ္ဓိဓုရာ (ထို၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ မညီမျှခြင်းတို့သည်) အပကာရကာ (ကျေးဇူးကို ဖျက်တတ်ကုန်၏၊) [၍အဖွင့်ကို ထောက်၍“သမာဓိဿုပကာရူပကာရာနံ”ဟု ရှိပါစေ၊ အချို့စာအုပ်တို့၌ ဥပကာရာနုပကာရာနံ (ကျေးဇူးပြုတတ်, ကျေးဇူး မပြုတတ်ကုန်သော) ဟု ရှိ၏၊ ဤန္ဒြေတို့၏ မညီမျှခြင်းသည် ကျေးဇူးမပြုတတ်ရုံသာ မက, ကျေးဇူးပြုမှုကိုပင် ဖျက်ဆီးတတ်သောကြောင့် “အပကာရ”ဟု ရှိသောပါဌ်က ကောင်းပါသည်။

ဝါ – စူးစမ်းဆင်ခြင်၍၊ ကေတ္တာရမဏော – တခုတည်းသော သဘောရှိသော အာရုံ၌၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ သမာဓာတုံ-ကောင်းစွာထားခြင်းငှါ၊ ပဟောတိ-စွမ်းနိုင်၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ သမ္မာသတိယာ- ၏၊ အနုန္တရံ- ၌၊ သမ္မာသမ၁ဓိ–ကို၊ ဒေသိတော – ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ – ဤသို့၊ ဝေဒိတဇ္ဇော - သိထိုက်၏၊ ဇေတသံ ဓမ္မာနံ သစ္ဆိကိရိယာယတိ-ကား၊ ဇေတသံ သောတာပတ္တိဖလာဒီနံ-အစရှိသော တရားတို့ကို၊ ပစ္စက္ခကိရိယတ္ထာယ- မျက်မှောက်ပြုခြင်း အကျိုးငှါ၊ (အယံ မဂ္ဂေါ အယံပဋိပဒါဒိစ္စ၀ဏ္ဏော။)

× × × × × × ×

၈တိယော သမန္နေသိတွာ။ ။၈တိယောတိ နိပ္ပဒ္ဒါယော၊ ကိစ္စာနိ, သဘာဝေ ဝါ၊ သမန္နေသိတွာတိ ဥပဓာရေတွာ။ [“သံ+အနု+သေဓတ်ဖြင့် ကောင်းစွာ အစဉ်တစိုက်ရှာ၍”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ထိုသို့ရှာခြင်းသည် စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် “ဥပဓာရေတွာ”ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊ သမန္နေသိတွာဟု ရှိသောပါဠိကား ဤနေရာ၌ မကောင်းပါ။ [“သမန္နေသိ”ဟု ရှိရာ၌မူ အမွင်္ဂသုတ် ဒွေလက္ခဏဒသနအဖွင့်၌ အနက်တမျိုး ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊]

ဒွိပဒ္ဓဇိတဝတ္ထု၊ အဖွင့်

ကေမိဒါဟံတိ ဇာဒံ–ဟူသော ဤစကားကို၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊(ဘာဝတာ)၊ အာရဒ္ဓံ-အားထုတ်တော်မူအပ်ပါသနည်း၊ ကိရ-ခဲ့၊ အယံ ရာဇာ- ဤ လိစ္ဆဝိမင်းသည်၊ ရူပံ-ရုပ်သည်၊ အတ္တာ- အတ္တတည်း၊ ဣတိ ဧဝံလဒ္ဓိကော – ဤသို့အယူရှိသူတည်း၊ တေန – ထိုသို့ ရုပ်ကို အတ္တဟု အယူရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿ–ထို လိစ္ဆဝိမင်း၏၊ ဒေသနာယ – ဒေသနာတော်၌၊ စိတ္တံ–သည်၊ နာဓိမုစ္စတိ–မဝင်စား၊(မယုံကြည်)၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ တဿ-

× × × × × × ×

ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ။ ။ကေမိဒါဟံ–စသော စကားတော်ကို ရှေစကား၏ အဆက်မဟုတ်ပါဘဲ အဘယ်ကြောင့် အားထုတ်တော်မူအပ်ပါသနည်း”ဟု မေးသည်၊ ထိုထို အမေးကို ဖြေလိုသောကြောင့် “အယံ ကိရ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထိုလိစ္ဆဝိမင်း၏ အတ္တအယူကို ထင်စွာပြုခြင်း အကျိုးငှါ ဤ ပရိဗ္ဗုဇ် ၂ ယောက်၏ အကြောင်းဝတ္ထုကို ဆောင်ပြတော်မူသည်၊– ဟူလို။ [ဤ စကားဖြင့် “လိစ္ဆဝိမင်း၏ အတ္တအယူ ဟူသော အဏ္ဏာဿယသည်ပင် ဤ တန္တိဓမ္မကို အားထုတ်တော်မူရခြင်း၏ အနုသန္ဓေ အဆက် ဖြစ်သည်”ဟု ပြသည်။]

တေန၊ပေ၊နာဓိမုစ္စတိ။ ။“ရုပ်ကို အတ္တ”ဟု အယူရှိသောကြောင့် ဘုရားရှင်၏ သဏှသုခုမဖြစ်၍ သုညတ (အတ္တမှကင်းဆိတ်ခြင်း) နှင့် စပ်သော တရားဒေသနာ၌ စိတ်မဝင်စားနိုင်။ [“အဓိ-စွဲမြဲစွာ+မုစ္စ– သက်ဝင်ခြင်း”ဟူသည် စိတ်ဝင်စားခြင်းပင်တည်း၊ ထိုစိတ်ဝင်စားခြင်းကိုပင် ယုံကြည်သောဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် “သဒ္ဓါဓိမောက္ခ” ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် “နံ သဒ္ဒဟတိ နပ္ပသီဒတိ” ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်ကြသည်။]

ထို လိစ္ဆဝိမင်း၏၊ လဒ္ဓိယာ-အယူကို၊ အာဝိကရဏ္တော်-ထင်စွာပြုခြင်း အာကို်း ၄၂၊ ကံ-တပါးသော၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ အာဟရိတုံ-ဆောင်တော်မူခြင်း၄၂၊ ဣဒံ-ဤကေမိဒါဟံ အစရှိသောစကားကို၊ အာရဒ္ဓံ-မူအပ်ပြီ။

တတြ-ထို ကေမိဒါဟံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ သခ်ိပတ္ထော-အကျဉ်းဖြစ်သော အနက်တည်း၊ အဟံ-ငါသည်၊ ကံသမယံ-အခါတပါး၌၊ ယောသိတာရာမေ-ယောသိတာရုံ ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝိဟရာမိ-သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ တတြ-ထို ယောသိတာရုံ ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝသန္တံ-နေသော၊ မံ-ငါဘုရားကို၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ တေပဗ္ဗဇိတာ-ထိုပရိဗိုဇ်တို့သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပုစ္ဆိ ံသု-မေးကြကုန်ပြီ၊ အထ-မေးကြရာ ထို အခါ၌၊ အဟံ-သည်၊ တေသံ-ထိုပရိဗိုဇ်တို့အား၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒံ-ဘုရား၏ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို၊ ဒဿေတွာ ပြ၍၊ တန္တိဓမ္မံနာမ-ပါဠိတော် အစဉ်ဖြစ်သော တရားမည်သည်ကို၊ ကထေန္တော-ဟောတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဣဒံ-၌စကားကို၊ အဝေါစံ-မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိ ံ)၊ အာဝုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ သဒ္ဓါသမ္ပန္နောနာမ-သဒ္ဓါနှင့်ပြည့်စုံသူ မည်သော၊ ကုလပုတ္တော-အမျိုးကောင်းသားသည်၊ ဝေရှပဿ-၌သို့ သဘောရှိသော၊ သတ္ထု-မြတ်စွာဘုရား၏၊ သာသနေ-သာသနာတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝံ-သို့၊ တိဝိဓံ-သဲလံ-သိလကို၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ပဌမဇ္ဈာနာဒိနိ-ပဌမစျာန်အစရှိသည်တို့သို့၊ ပတွာ-ရောက်၍၊ ဋ္ဌိတာ-တည်သည်၊ (သမာနော-ဖြစ်လသော်၊)တံဇိဝန္တိအာဒီနိ-တံဇိဝံအစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝဒေယျ-ပြောရာ၏၊ အဿ-ထို အမျိုးကောင်းသားအား၊ ဝါ-၏၊ ဘံ(ဂဟဏံ)-၌ဥစ္စေဒအယူ, သဿတ အယူသည်၊ ယုတ္တံနုခေါ-သင့်ပါအံ့လော၊ ဣတိ(အဝေါစံ)။

တတော-ထို့သို့ မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ တေဟိ-ထို ပရိဗိုဇ်တို့သည်၊ ယုတ္တံ-သင့်ပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုဒ္ဓတ္တ-လျှောက်အပ်သော်၊ အာဝုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ ဘေံ-၌ပထမစျာန်ကို၊ အဟံ-သည်၊ ဝေံ-သို့၊ ဇာနာမိ-၏၊ ဝေံ-သို့၊ ပဿာမိ-၏၊ အထစပန-ထိုသို့ သိမြင်ပါသော်လည်း၊ (ဋီကာသစ်အလို-ထိုသို့ သိမြင်

× × × × × × ×

တန္တိဓမ္မံနာမ ။ ။ ပါဠိတော်အစဉ် ဖြစ်သော တရားတော်ကို “ တန္တိ ဓမ္မ ” ဟု ခေါ်၏၊ ထို တရားနှင့်ဆိုင်သော (တရားနာနေသော) ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မင်္ဂလာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဟူသော မဂ္ဂပ္ပဋိဝေဓ အကျိုးထူး မရသော်လည်း ပါဠိတော်ဝယ် အစဉ်အလာအဖြစ်ဖြင့် ကျန်ရစ်ဘို့ရန် ဟောတော်မူပါသည်၊ ဥပမာ-စာချဆရာ, သို့မဟုတ် ကျမ်းပြုဆရာသည် မိမိ ပြောဆိုအပ် ရေးသားအပ်သော အဓိပ္ပါယ်ကို ကြားနာ ကြည့်ရှုသူတို့ စိတ်ဝင်စားမည့် မဟုတ် ဟု သိသော်လည်း ပြောရိုး ဆိုစဉ် အဖြစ်ဖြင့် ပြောရ, ရေးရသကဲ့သို့တည်း။

ခြင်းကြောင့်)၊ အဟံ - သည်၊ နဝဒါမိ - တံဇိဝံ တံသရီရံဟူ၍ ဟောတော်မမူ၊ ဣတိ- သို့၊ တံ ဝါဒံ - ထို အယူကို၊ ပဋိက္ခိပိတ္ထာ - ပယ်မြစ်တော်မူ၍၊ ဥတ္တရိ- အလွန်၊ ဒိဏ္ဏာသဝံ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဒဿေတ္ထာ-ပြတော်မူ၍၊ ဧဒမဿ- ဤရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဧဝံ- ဤသို့ တံဇိဝံ တံသရီရံဟူ၍၊ ဝတ္တုံ- ဌ၊ နယုတ္တံ- မသင့်၊ ဣတိ-သို့၊ အဝေါစံ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တေ-ထို ပရိဗ္ဗိဇ်တို့သည်၊ မမ-၏၊ ဝစနံ-စကား၊ သုတ္ဝာ-၍၊ အတ္တမနာ- မိမိ စိတ်ရှိကြကုန်သည်၊ အဟေသုံ- ကုန်ပြီ၊ ဣတိ(အယံ)-ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား၊ သဓံပတ္ထော-တည်း၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝုတ္တေ-မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ သောပိ-ထိုလိစ္ဆဝိမင်းသည်လည်း၊ အတ္တမနော အဟောသိ၊ တေန - ကြောင့်၊ ဣဒမဝေါစ ၊ပေ၊ အဘိနန္ဒိတိ - ဟူ၍၊ အာဟ- လျောက်ပြီ၊....ဣတိ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့် ၊ပေ၊ မဟာလိသုတ္တ ဝဏ္ဏနာ-မဟာလိသုတ် အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

× × × × × × ×

တံ ဝါဒံ ပဋိက္ခိပိတ္ထာ ။ ။ ဈာနလာဘိနောပိ (အထက် ဝိပဿနာ စသည်ကို မဆိုထား၊ ဈာန်ရသူအား သော်မှလည်း) တံ ဂဟဏံ အယုတ္တမေဝါတိ တံ ဥဒ္ဓေဒ ဝါဒံ သဿတဝါဒံ ပဋိက္ခိပိတ္ထာ (အဝေါစံ- ၌စပ်)။

ဋီကာသစ်။ ။"အထစ ပနာတိ ဧဝံ ဇာနနတော ပဿနတောစ" ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ "အထ စ ပန-ဤသို့ သိခြင်း, မြင်ခြင်းကြောင့်" ဟု ပေးစေလို၏၊ သို့သော် "ထို ရဟန်း သိမြင်သလို ငါဘုရား သိမြင်ပါသော်လည်း" ဟု ပေးမှ သင့်မ ဇာလိယသုတ်အဖွင့် အဆုံးနားခ် ဤစကားကို ပြန်၍ ရှင်းပြထားပါသည်။

ထို့ပြင်- " တေ ဟိ ဒွေ ပဗ္ဗဇိတာ ဝိပဿကတော ပဋ္ဌာယ နံ ကလ္လံ တသ္မေတံ ဝစနာယာတိ အဝေါစုံ-ဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ်မှစ၍ ထို တံဇိဝံစသောစကားကို မပြောသင့်ကြပါ ဟု လျောက်ကြသည်" ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ ပါဠိတော် ရှေးစာအုပ်တို့၌လည်း ဝိပဿနာဉာဏ်အခဏ်း၌"နံ ကလ္လံ"ဟု တွေ့ရ၏၊ သို့သော် ဇာလိယသုတ်အဋ္ဌကထာ၌ " နံ ကလ္လံ တသ္မေတံ တိ ဣဒံ တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဒိဏ္ဏာသဝေါ ဝိဂတသမ္မောဟော တိဏ္ဏော်စိကိစ္ဆော၊ တသ္မာ နံ ယုတ္တံ တသ္မေတံ ဝတ္တုံတိ မညမာနာ ဝဒန္တိ"ဟု ရဟန္တာ အဖြစ်ရောက်မှ"နံ ကလ္လံ တသ္မေတံ"ဟု ဖြေဆိုကြောင်းကိုဖွင့်သောကြောင့် နောက်ပြင် စာအုပ်တို့၌ ဝိပဿနာအခဏ်းဝယ် "နံ ကလ္လံ"ဟု မရှိဘဲ "ကလ္လံ"ဟုသာ ရှိသည်။

မမ ဝစနံ သုတ္ဝာ အတ္တမနာ။ ။ထို ပရိဗိုဇ် ၂ ယောက်၏ အတ္တမနဖြစ်ပုံကို ဤပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်မပါသော်လည်း ဒိဏ္ဏာသဝပုဂ္ဂိုလ်၏ သမ္မောဟကင်းပုံ , တိဏ္ဏ ဝိစိကိစ္ဆာဖြစ်ပုံကို ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့်အတွက် ဘုရားရှင်၏ စကားတော်ကို ဝမ်းမြောက် နှစ်သက်ကြောင်း သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် " မမ ၊ပေ၊ အတ္တမနာ အဟောသုံ" ဟု အဋ္ဌ ကထာဆရာ ဆိုသည်၊ နောက်သုတ်၌ကား တိုက်ရိုက်ပင် ပါသည်။

မဟာလိသုတ်အဖွင့် ပြီး၏။

ဇာလိယသုတ် ဘာသာဋီကာ

ဒွိပဒဇိတဝတ္ထုအဖွင့်

ဧဝံ မေ သုတံ ၊ပေ၊ ကောသမ္ဗိယံတိ – ကောသမ္ဗိယံဟူသော သုတ်သည်၊ ဇာလိယသုတ္တံ - ဇာလိယသုတ်တည်း၊ တတြဲ – ထို ဇာလိယသုတ်၌၊ အယံ– ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ- ရှေးမဟုတ်သော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်တည်း၊ ဝါ – အသစ်ဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်တည်း၊ ယောသိဇာရာမေတိ – ကား၊ ယောသိတေန-ယောသိတမည်သော၊ သေဋ္ဌနာ-သင်္ဘေးသည်၊ ကတေ-ဆောက်လုပ်အပ်သော၊ အာရာမေ - အာရာမ်၌၊ (ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝိဟရတိ ၌စပ်၊) ကိရ-ခဲ့၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ အလ္လကပ္ပရဋ္ဌနာမ - အလ္လကပ္ပတိုင်း မည်သည်၊ (အဇိတရဋ္ဌနာမဟုဂုင်း, ဒမိဠရဋ္ဌနာမဟုဂုင်း မူကွဲရှိ၏၊) အဟောသိ- ရှိပြီ၊ တတော- ထို အလ္လကပ္ပတိုင်းမှ၊ ကောတူဟလိကောနာမ – ကောတူဟလိက မည်သော၊ ဒလိဒ္ဒေါ– သူဆင်းရဲသည်၊ ဆာတကဘယေန - ဆာလောင် ငတ်မွတ်ခြင်းဘေးကြောင့်၊ သပုတ္တဒါရော – သားမယားနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ အဝန္တိရဋ္ဌံ-အဝန္တိတိုင်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားလသော်၊ ပုတ္တံ-သား၌၊ ဝဟိတုံ–ဆောင်ယူခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တော–မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဆဋ္ဌေတ္ဝာ-စွန့်ပစ်၍၊ အဂမာသိ-သွားပြီ၊ မာတာ-မိခင်သည်၊ နိဝတ္တိတ္ဝာ-ပြန်နစ်၍၊ တံ-ထိုသား၌၊ ဂဟေတ္ဝာ – ကောက်ယူ၍၊ ဂတာ - သွားပြီ၊ တေ - ထို သမီး ခင်ပွန်းတို့သည်၊ ကေံ-တခုသော၊ ဂေါပါလကဂါမံ-နွားမွေးမြူသူတို့၏ရွာသို့၊ပဝိသိံသု-ကုန်ပြီ။

ဂေါပါလကေနစ-နွားမွေးမြူသူသည်လည်း၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊(သူဆင်းရဲသမီးခင်ပွန်းတို့ ရောက်လာရာ ထိုအခါ၌၊) ဗဟုပါယသော – များစွာသော နို့ယနာသည်၊ ဝါ– ကို၊ ပဋိယတ္တော – စီရင်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ တေ– ထို သမီးခင်ပွန်းတို့သည်၊ တတော-ထို နွားမွေးမြူသူအိမ်မှ၊ ပါယသံ-နို့ယနာကို၊ လဘိတ္ဝာ-ရ၍၊ ဘုဉ်ိသု– စားကြကုန်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ သော ပုရိသော– ထိုယောကျ်ားသည်၊ ဗလဝပါယသံ – အားရှိသော နို့ယနာကို၊ ဘုတ္တော– စားပြီးသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ “ဘုဉ္ဇန္တော ”ရှိသည်ကား စားဆဲမဟုတ်သောကြောင့် မကောင်း။]ဇိရာပေတုံ–အစာကြေစေခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တော- မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ရတ္တိဘာဂေ- ညဉ့်အဘို၌၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ကတ္ဝာ- ပြု၍၊ တတ္ထေဝ - ထိုအိမ်၌ပင်၊ သုနခိယာ - ခွေးမ၏၊ ကုစ္ဆိသ္မိံ -

× × × × × × ×

ပုဗ္ဗေ ကိရ။ ။ယောသကသင်္ဘေး ဟူသည် အဘယ်သူနည်း၊ အဘယ်နည်းဖြင့် ထိုသင်္ဘေးသည် ကျောင်းတိုက်ကို ဆောက်လုပ်စေသနည်း၊ အဘယ်နည်းဖြင့် ဘုရားရှင်သည် ထိုကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသနည်း၊ ဤသို့စသော အလုံးစုံကို သမုဒါဂမ (ဖြစ်ခဲ့ရာအစ)မှစ၍ အကျဉ်းအားဖြင့်သာ ပြခြင်းငှါ ပုဗ္ဗေကိရစသည်ကိုမိန့်သည်။

ဝမ်းဌ်၊ ပဋိသန္ဓိ - ပဋိသန္ဓေကို၊ ဂဟေတွာ – ယူ၍၊ ကုက္ကုရော – ခွေးသည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ၊ သော – ထိုခွေးသည်၊ ဂေါပါလကဿ- နွားကျောင်းသား၏၊ ပိယော- ချစ်အပ်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။

စ- ဆက်၊ ဂေါပါလကော– နွားမွေးမြူသူသည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို၊ ဥပဋ္ဌာသိ - ပြုစု လုပ်ကျွေးပြီ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါဝိ - လည်း၊ ဘတ္တာကိစ္စပရိယောသာနေ-ဆွမ်းကိစ္စ အဆုံးအဆုံး၌၊ ကုက္ကုရဿ - ခွေးအား၊ ကေကံ–တခဲတခဲသော၊ ပိဏ္ဍံ-ထမင်းခဲကို၊ ဒေတိ-ပေး၏၊ သော-ထိုခွေးသည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ-၌၊ သိနေဟံ - ချစ်ခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ - ဖြစ်စေ၍၊ ဂေါပါလကေန - နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, ပဏ္ဍာသာလံဝိ - သစ်ရွက်ကျောင်းသို့လည်း၊ ဂစ္ဆတိ - သွား၏၊ ဂေါပါလကေ–သည်၊ အသန္နိဟိဒတ–အနီး၌ မတည်လသော်၊ (အိမ်ပြင်ဘက်သို့ ထွက်သွားလသော်၊) ဘတ္တဝေလာယံ-ဆွမ်းစားချိန်၌၊ သယမေဝ-မိမိချည်းသာ၊ ဂန္ဒွာ-၍၊ ကာလာရောစနတ္ထံ - အခိုန်ကို လျှောက်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ–သစ်ရွက်ကျောင်းတံခါး အနီး၌၊ ဘုဿသတိ - ဟောင်၏၊ အန္တရာမဂ္ဂေဝိ- လမ်းခရီးအကြား၌လည်း၊ စင်္ကာမိဂေ - ကြမ်းတန်းသော သားကောင်တို့ကို၊ ဒိဿွာ–တွေ့မြင်၍၊ ဘုဿိတွာ–ဟောင်၍၊ ပလာပေတိ-ပြေးစေ၏၊ သော-ထိုခွေးသည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ - ၌၊ မုဒုကေန - နုညံ့သော၊ စိတ္တေန - ဖြင့်၊ ကာလံ - သေခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒေဝလောကေ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ပြီ၊ တတြ- ထို နတ်ပြည်၌၊ အသု–ထိုခွေး၏၊ ယောသကဒေဝပုတ္တော တွေဝ – ယောသကနတ်သား ဟူ၍သာ၊ နာမံ-အမည်သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ။

× × × × × × ×

အသန္နိဟိတေ။ ။သံ(သဟ) – အိမ်၌အတူ + နိဒဓံဝတိ – တည်နေတတ်၏၊ ဣတိ သန္နိဟိတော။ [သံ + နိ + ဓာ – တ၊ ဓကို ဟ, အာကို ဣပြု။] န+ သန္နိဟိတော အသန္နိဟိတော၊ ဋီကာ၌ "ဂေဟတော ဗဟိ ဂတေ–အိမ်မှ ပြင်ဘက်သို့ သွားလသော်" ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွင့်သည်။

ဘုဿတိ။ ။ဋီကာ၌"ရဝတိ-မြည်၏"ဟု ဖွင့်၍ ဋီကာသစ်၌ "နဒတိ–ဟိန်း၏" ဟု ဖွင့်၏၊ ခွေးသံပြုခြင်းအနက်ကို ဟောရာ၌ ဓာတ်ကျမ်းဝယ် ဗုဇ္ဈဓာတ်, ဘာသဓာတ်တို့ကိုသာ ဥွေရ၏၊ ထို ဘာသဓာတ်လည်း ဘူဝါဒိတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဘုဿတိကို စဉ်းစားသင့်၏။ [ဆွမ်းစားချိန်၌ ခွေးသံပြုခြင်း, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား ဘေးမရှိအောင် အခြားတောကောင်တို့ကို ဟိန်းခြင်းသည် ကောင်းမှုတမျိုးတည်း၊ ထိုကောင်းမှုကြောင့် အသံကျယ်သော ယောသကနတ်သား, ယောသကသဒ္ဒေး ဖြစ်ရပေသည်။]

ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ။ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည် သက်နှံးချုပ်ဘို့ရန် အခြား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများ သီတင်းသုံးရာ ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့ ကြွတော်မူလေသော် ခွေးသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအပေါ်၌ ချစ်ခင် စွဲလမ်းသောစိတ်ကြောင့် နှလုံးကွဲ၍ သေရာ၏၊ ချစ်ခင်ခြင်း၏ အကြားအကြား၌ သဒ္ဓါတရားကြောင့် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရသည်။

သော – ထို ယောသကနတ်သား၊သည်၊ ဒေဝလောကတော - မှ၊ စုတေပြီး၍၊ ကောသမ္ဗီယံ-ကောသမ္ဗီမြို့၌၊ ကေသီံ ကုလဃရေ–တခုသောအမျိုးအိမ်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ - ပြီ၊ တံ– ထိုကလေး၊ကို၊ အပုတ္တကော- သား၊မရှိသော၊ သေဋ္ဌိ–သဋ္ဌေး၊သည်၊ တဿ-ထိုကလေး၏၊ မာတာပိတူနံ-တို့အား၊ ဓနံ-ကို၊ ဒတ္တွာ-၍၊ ပုတ္တံ- ကို၊ ကတ္တွာ- ၍၊ အင်္ဂဟေသိ-ယူပြီ၊ အဃ- ထိုအခါ၌၊ သော–ထို သဋ္ဌေး၊သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ပုတ္တေ-သည်၊ ဇာတေ– ဖွား၊လသော်၊ သတ္တက္ခတ္တုံ- ခုနစ်ကြိမ်၊ ယာတာပေတုံ-သတ်စေခြင်း၌၊ ဥပက္ကမိ - လုံ့လပြုပြီ၊ [အကျယ်ကို ဓမ္မပဒဋ္ဌ ရှုပါ။] သော–ထို ကလေး၊သည်၊ ပုညဝန္တတာယ - ဘုန်းကံရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သတ္တသုဝိ-၇ ပါး၊လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု-အရပ်တို့၌၊ မရဏံ-သေခြင်း၊သို့၊ အပတ္တာ–မရောက်မူ၍၊ အဝသာနေ-အဆုံး၌၊ ကောယ-တယော၊သော၊ သေဋ္ဌိဓိတာယ– သဋ္ဌေးသို့၏၊ ဝေယျတ္တိယေန– ထက်မြက်သူ၏အဖြစ်တည်း၊ဟူသော ဉာဏ်ကြောင့်၊ လဒ္ဓဇိဝိကော – ရအပ်သော အသက်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အပရဘာဂေ–နောက်အဘို့၌၊ ပိတု–အဖသဋ္ဌေး၏၊(မွေးစား၊သော ဖခင်သဋ္ဌေး၏၊) အစ္စယေန– ကွယ်လွန်ရာအခါ၌၊ သေဋ္ဌိဌာနံ–သဋ္ဌေးအရာသို့၊ ပတ္တော - ၍၊ ယောသကသေဋ္ဌိနာမ – ယောသကသဋ္ဌေး မည်သည်၊ ဇာတော–ဖြစ်ပြီ၊ အညေပိ-ယောသကသဋ္ဌေးမှ အခြား၊လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ကောသမ္ဗီယံ-၌၊ ကုက္ကုဠသေဋ္ဌိ–ကုက္ကုဠသဋ္ဌေးဌင်း၊ ပါဝါရိယသေဋ္ဌိ-ပါဝါရိယသဋ္ဌေးဌင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ – ကုန်သော၊ သေဋ္ဌိနော - တို့သည်၊ အတ္ထိ- နှ၏၊ ဣမိနာ – ဤယောသကသဋ္ဌေးနှင့်၊ သဒ္ဓိ', တယော- တို့သည်၊ အဟေသုံ-နှပြီ။

စ-ဆက်၊ တေန သမယေန– ထိုအခါ၌၊ ဟိမဝန္တတော–ဟိမဝန္တာမှ၊ ပဠသတာ– ငါးရာ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ တာပသာ - ရသွေ့တို့သည်၊ သရိရသန္နိပ္ပနတ္ထံ–ကိုယ်၏ ကောင်းစွာပြည့်ဖြိုး အားတိုးခြင်းအကျိုးငှါ၊ အန္တရန္တရာ-

× × × × × × ×

ကောယ သေဋ္ဌိဓိတာယ။ ။သဋ္ဌေးသို့ဆိုသော်လည်း ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးတုန်းက အတူပြေးလာသော ဇနီးဟောင်းပင်တည်း၊ ယောသကကို သတ်ဘို့ရန် တောရွာကမိတ်ဆွေအထံသို့ စာရေး၍ စာမတတ်သောယောသကကိုပင် စာနှင့်အတူ လွှတ်လိုက်ရာ လမ်းခရီးအကြား၌ နားနေဘို့ရန် သဋ္ဌေးတဉ်း၏အိမ်သို့ ဝင်၍ အိပ်နေစဉ် သဋ္ဌေးသို့သည် ပုဆိုးအစွန်၌ ထုပ်ထား၊သောစာကို တိတ်တိတ်ယူ၍ ဖတ်လေသော် သတ်ဖို့စာဖြစ်ကြောင်း သိ၍ ထိုစာကို တမျိုးပြင်ကာ ထိုအိမ်က သဋ္ဌေးသို့နှင့် လက်ထပ်ဘို့ရန် စီမံပေးဘို့ ရေးလေသည်၊ ထိုအခါတုန်းက သား၊ကလေးကို ပစ်ထား၊ခဲ့သော ကံကြောင့် ငယ်စဉ်တုန်းက ဓနစောဘို့ရန် ၇ ကြိမ် အပစ်ခံရလေသည်။

သရိရသန္နိပ္ပနတ္ထံ။ ။ဟိမဝန္တာဝယ် သစ်မြစ် သစ်သီးတို့ကိုသာ စား၊နေရသောကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်သည် ပင်ပန်း၊အား၊နည်း၏၊ ထိုကိုယ်၏ ကောင်းစွာပြည့်ဖြိုး အား၊တိုးခြင်း၊အကျိုးကို "သရိရသန္နိပ္ပနတ္ထံ" ဟု ဆိုသည်၊ တပ္ပဓာတ်သည် ပီဏန (နှစ်သက်ခြင်း,

အကြား အကြားဌ်၊ ကောသမ္ဗိ- ကောသမ္ဗိမြို့သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ - လာတတ်ကြ ကုန်၏၊ တေသံ- ထို ရသေ့တို့အား၊ တယော- ကုန်သော၊ တေ သေဋ္ဌိ-ဤသဋ္ဌေးတို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော-မိမိ မိမိ၏၊ ဥယျာနေသု - ဥယျာဉ်တို့၌၊ ပဏ္ဍကုဋ္ဌယော-သစ်ရွက်ကျောင်းတို့ကို၊ ကတွာ-ဆောက်လုပ်၍၊ ဥပဋ္ဌာနံ- လုပ်ကျွေးမှုကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏၊ အထ-ထိုအခါဌ်၌၊ ကေဒိဝသံ - တနေ့ သဌ်၊ တေတာပသာ- တို့သည်၊ ဟိမဝန္တတော - မှ၊ အာဂစ္ဆန္တာ - လာကုန် လသော်၊ မဟာကန္တာရေ-ကြီးစွာသော ခရီးခဲဌ်၌၊ တသိတာ-မွတ်သိပ်ကုန်သည်၊ ကိလန္တာ-ပင်ပန်းကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ကေံ-တပင်သော၊မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ ဝဋ္ဋရုက္ခံ-ပင်ညောင်ပင်သို့၊ ဝါ-ညောင်ခြေထောက်ပင်သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်၍၊ တတ္ထ-ထို ပင်ညောင်ပင်၌၊ အဓိဝတ္ထာယ-စိုးအုပ်၍ နေသော၊ ဒေဝတာယ-ရုက္ခစိုးနတ်၏၊ သန္တိကာ- အထံမှ၊ သင်္ဃံ- သင်္ဃိဟ် ချီးမြှင့်ခြင်းကို၊ ပစ္စာသီသန္တာ-တောင့်တကုန်လျက်၊ နိသိဒိ ံသု-နေကြကုန်ပြီ။

ဒေဝတာ - ရုက္ခစိုးနတ်သည်၊ သမ္ဗာလက်ာရ ဝိဘူသိတံ - အလုံးစုံသော တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ ဟတ္ထံ - လက်ကို၊ ပသာရေတွာ - ဆန့် တန်း၍၊ တေသ-ထို ရသေ့တို့အား၊ ပါနိယ ပါနကာဒီနိ- သောက်ရေ ဖျော်ရေ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒတွာ - ပေး၍၊ ကိလမထံ - ပင်ပန်းမှုကို၊ ပဋိဝိနောဒေသိ- ပယ်ဖျောက်ပြီ၊ တေ - ထို ရသေ့တို့သည်၊ ဒေဝတာယ - ရုက္ခစိုးနတ်၏၊ အာနုဘာဝေန- အာနုဘော်ကြောင့်၊ [“အာနုဘာဝေ-ဌ်”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်။] ဝိမှိတာ - အံ့သြကြကုန်သည်၊ [ဝိပုဗ္ဗ, မှိဓာတ်, တ ပစ္စည်း။] ဟုတ္တာ - ဖြစ်၍၊ ပုစ္ဆိ ံသု-မေးကြကုန်ပြီ၊ (ကိ ံ)၊ ဒေဝတေ - နတ်မင်း၊ တယာ - အား သင်သည်၊ ကိ ံ ကမ္မံ-အဘယ်ကောင်းမှုကို၊ ကတွာ-၍၊ အယံ သမ္ပတ္တိ-ဤစည်းစိမ်ကို၊ လဒ္ဓါ နုခေါ-ရအပ်ပါသနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (ပုစ္ဆိ ံသု)၊ ဒေဝတာ- သည်၊ အာဟ-ပြောပြီ၊ (ကိ ံ)၊ လောကေ- လောက၌၊ ဗုဒ္ဓေါနာမ- ဗုဒ္ဓမည်သော၊ ဘဂဝါ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဥပ္ပန္နော - ဖြစ်တော်မူပြီ၊ ဝါ - ပွင့်တော်မူပြီ၊ သော - ထို မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တေရဟိ- ယခုအခါဌ်၌၊ သာဝတ္ထိယံ- သာဝတ္ထိမြို့ဌ်၊ ဝိဟရတိ-သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ အနာထပိဏ္ဍိကော-အနာထပိဏ္ဍိကမည်သော၊ ဂဟပတိ-အိမ်ရှင်သဋ္ဌေးသည်၊ တံ-ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ ဥပဋ္ဌဟတိ-ပြုစုလုပ်ကျွေး၏၊

× × × × × × ×

ပြည့်ဖြိုးခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ သမ္မာ+တပ္ပန် သန္တပ္ပန်၊ သရိရဿ + သန္တပ္ပန် သရိရ သန္တပ္ပန်။ [သရိရသန္တပ်နတ္ထိတိ ဟိမဝန္တေ ဝနမူလဖလာဟာရတာယ ကိလန္တသရိရဿ လောဏမ္ဗိလသေဝနေန ဝိဏာနတ္ထိ၊– ဋီကာသဒ်။]

ပစ္စာသီသန္တာ။ ။“ဤသစ်ပင်၏ ရုက္ခဒေဝ်းသည် ရသေ့ အပေါင်းအား သေဝံရေ စသည်ကို ပေးကာ အပန်းဖြေစေပါလျှင် ကောင်းလေစွ” ဟု အကြိုးအကဲ ရသေ့၏ တောင့်တမှုကို ရသေ့အများအပေါ်၌ တင်စား၍“ပစ္စာသီသန္တာ”ဟု ဗဟုဝုစ်ဆိုသည်။

သော-ထို သဒ္ဒေးသည်၊ ဥပေါသထဒိဝသေသု – ဥပုသ်နေ့တို့၌၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ ဘတကာနံ–အလုပ်သွားတို့အား၊ ပကတိ ဘတ္တဝေတနမေဝ-ပင်ကိုယ်ဖြစ်သော ထမင်းရိက္ခာကိုပင်၊ ဒတ္တွာ–ပေး၍၊(အလုပ်မခိုင်းဘဲ ပေး၍၊)ဥပေါသထံ–ဥပုသ်ကို၊ ကာရာပေသိ-ပြုစေပြီ၊ ဝါ–ဆောက်တည်စေပြီ။

အထ–ထိုအခါ၌၊ အဟံ–အကျွန်ုပ်သည်၊ ကေဒိဝသံ-တနေ့သ၌၊ မစ္ဆန္ဓကေ – မွန်းတည့် အခါ၌၊ ပါတရာသတ္ထာယ – နံနက်စာစားခြင်း အကျိုးငှါ၊ အာဂတောာ-ပြန်လာသည်၊(သမာနော-ဖြစ်လသော်၊) ကဋ္ဌ- တစုံတယောကို၊ ဘတကကမ်ံ-အလုပ်သွားတို့၏အလုပ်ကို၊ အကရောန်ံ-မလုပ်သည်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ အဇ္ဈ–ယနေ့၊ မနုဿာ-လူတို့သည်၊ ကသ္မာ - အဘယ့်ကြောင့်၊ ကမ်ံ–အလုပ်ကို၊ နာ ကရောန္တီ – မလုပ်ကြကုန်သနည်း၊ ဣတိ– ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ ံ - မေးပြီ၊ တဿ မေ- ထို အကျွန်ုပ်အား၊ တမတ္ထံ– ထို အကြောင်းကို၊ အာရောစေသုံ – ပြောကြကုန်ပြီ၊ [ထိုသူကား ထိုနေ့မှ အလုပ်ဝင်သူတည်း။

အထ–ထိုအခါ၌၊ အဟံ–အကျွန်ုပ်သည်၊ တံ –ဤစကားကို၊ အဝေါစံ–ပြောပြီ၊(ကိ ံ)၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ဥပနုဒိဝသော–ထက်ဝက်သော နေ့သည်၊ ဂတော – လွန်သွားပြီ၊ ဥပနု၊ပေါသထံ – ထက်ဝက်သော ဥပုသ်စောင့်မှုကို၊ ကာတုံ– ပြုခြင်းငှါ၊ သက္ကာနုဒါ-တတ်ကောင်းပါသလော၊ ဣတိ, အဝေါစံ၊ တတော-ထိုသို့ ပြောခြင်းကြောင့်၊ သေဋ္ဌိသ – သဒ္ဒေးအား၊ ပဋိဝေဒေတွာ–တဖန် သိစေ၍၊(ဥပနု၊ပေါသထံ-ကို)၊ ကာတုံ–ငှါ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာဟ– ပြောပါပြီ၊ သွာဟံ (သော အဟံ)– ထို အကျွန်ုပ်သည်၊ ဥပနုဒိဝသံ – ထက်ဝက်သော နေ့ပတ်လုံး၊ ဥပနု၊ပေါသထံ–ထက်ဝက်သော ဥပုသ်ကို၊ သမာဒိယိတွာ- ဆောက်တည်၍၊ တဒဟေဝ-ထိုနေ့၌ပင်၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ကတ္ဝာ-ပြု၍၊ ဣမံ သမ္ပတ္တိ ံ – ဤစည်းစိမ်ကို၊ ပဋိလဘိ ံ–ရပါပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (ဒေဝတာ အာဟ-၌စပ်။)

အထ-ထိုအခါ၌၊ တေတာပသာ-ထို ရသေ့တို့သည်၊ မုဒ္ဓေ၊-သည်၊ ဥပ္ပန္နော ကိရ–ပွင့်တော်မူပြီတဲ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြားရ၍၊ သဒ္ဓါတပိတိပါမောဇ္ဇာ-လွန်စွာဖြစ်သော နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း ရှိကုန်သည်၊ (ဟတ္ထာ)၊ တတောဝ–ထိုပင်ညောင်ပင်မှပင်၊ သာဝတ္ထိ ံ-သို့၊ ဂန္တ္ဝါကာမာ-သွားခြင်းငှါအလိုရှိကုန်သည်၊ ဟုတ္ဝာပိ-ဖြစ်၍လည်း၊ (ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) နော- ငါတို့အား၊ ဝါ- တို့၏၊ ဥ ဌာကသေဋ္ဌိနော-အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော သဒ္ဒေးတို့သည်၊ ဗဟူပကာရာ-များသောလျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်ကုန်၏၊ တေသံပိ – ထို သဒ္ဒေးတို့အားလည်း၊ ဣမံ အတ္ထံ-ဤအကြောင်း အရာကို၊ (ဘုရားပွင့်တော်မူပြီ ဟူသော အကြောင်းအရာကို)၊ အာရောစေဿာမ – ပြောကြကုန်ဉာဏ်ံ၊ ဣတိ - ဤသို့

တိုင်ပင်၍၊ (တနည်း) အာရောစေဿာမ—ပြောကြကုန်အံ့၊ ဣတိ—ဤသို့ကြံ၍၊ ကောဿမ္ဗိံ-သို့၊ ဂန္ဒွာ-သွား၍၊ သေဋ္ဌိဟိ—သဒ္ဒေးတို့သည်၊ ကတသက္ကာရ ဗဟုမာနာ - ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းစွာပြုခြင်း များစွာ မြတ်နိုးခြင်း ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တဒဟေဝ- ထိုနေ့၌ပင်၊ မယံ-တို့သည်၊ ဂစ္ဆာမ- သွားကြကုန်အံ့၊ ဣတိ—ဤသို့၊ အာဟံသု-ပြောကြကုန်ပြီ။

ဘဒန္တေ—အရှင်ဘုရားတို့၊ ကိံ- အာဘယံကြောင့်၊ တုရိတာ – ဆောလျင်ကုန်သည်၊ အတ္ထ-ဖြစ်ကြပါကုန်သနည်း၊ တုမှေ-အရှင်တို့သည်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးအခါ၌၊ စတ္တာရောမာသေ—လေးလတို့ပတ်လုံးသော်၎င်း၊ ပဉ္စမာသေ-ငါးလတို့ပတ်လုံးသော်၎င်း၊ ဝသိတ္ထာ—နေပြီး၍၊ ဂစ္ဆထနု—ပြန်ကြကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိစ—ဤသို့လည်း၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ [“ဝုတ္ထာ-လျှောက်အပ်ကုန်သည်၊(ဟုတ္ထာ)”ဟုလည်း ရှိ၏။] တံပဝတ္တိံ-ထို ဖြစ်ပုံကို၊(ဘုရားပွင့်တော်မူပြီဟူသော အခြင်းကို၊) အာရောစေသုံ-ပြောကြကုန်ပြီ၊ ဘဒန္တေ-တို့၊ တေနဟိ-ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်၊(ထိုသို့ ဘုရားပွင့်တော်မူလျှင်)၊ သဟေဝ-အတူတကွသာလျှင်၊ ဂစ္ဆာမ-သွားကြပါကုန်စို့၊ ဣတိစ-သို့လည်း၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ ဂစ္ဆာမ-သွားနှင့်ကုန်အံ့၊ တုမှေ-သင်တို့သည်၊ သကိံ-ဖြေးဖြေး၊ အာဂစ္ဆထ—လိုက်ခဲ့ကြကုန်လော၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ သာဝတ္ထိံ—သို့၊ ဂန္ဒွာ – ၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ သန္တိကေ—၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရဟန်းပြုပြီး၍၊ အရဟတ္တံ- ပဋိသမ္ဘိဒါဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိံသု—ရောက်ကြကုန်ပြီ။

တေပိ သေဋ္ဌိနော – ထို သဒ္ဒေးတို့သည်လည်း၊ ပဉ္စသတပဉ္စသတ သကဋ္ဌပရိဝါရာ-ငါးရာ ငါးရာသော လှည်းအခြံအရံရှိကုန်သည်၊(ဟုတ္ထာ)သာဝတ္ထိံ-သို့၊ ဂန္ဒွာ-၍၊ ဒါနာဒိနိ-ဒါနအစရှိသော ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကတ္ထာ-၍။[“ဒတ္ထာ” ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။] ကောဿမ္ဗိံ—သို့၊ အာဂမနတ္ထာယ—ကြွလာတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဘဂဝန္တံ – ကို၊ ယာစိတ္ထာ – တောင်းပန်ပြီး၍၊ ပစ္စာဂမ္မ—ပြန်လာ၍၊ တယော – သုံးတိုက်ကုန်သော၊ ဝိဟာရေ – ကျောင်းတိုက်တို့ကို၊ ကာရေသုံ-ပြုစေကြကုန်ပြီ။ [တေပိ သေဋ္ဌိနော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ အမုမာသမတ္တံ ဒါနာနိ ဒတ္ထာ ပစ္စာဂမ္မ တယော ဝိဟာရေ ကာရေသုံ၊ – ဋီကာသစ်။] တေသု – ထို ကျောင်းတိုက်တို့တွင်၊ ကုက္ကုဋသေဋ္ဌိနာ – ကုက္ကုဋသဒ္ဒေးသည်၊ ကတော—ပြုအပ်သော၊ (ဝိဟာရော- သည်၊) ကုက္ကုဋာရာမောနာမ-ကုက္ကုဋာရုံ ကျောင်းတိုက်မည်သည်၊ (အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ၊) ပါဝါရိယသေဋ္ဌိနာ-ပါဝါရိယသဒ္ဒေးသည်၊ ကတော-သော၊ (ဝိဟာရော၊) ပါဝါရိကမ္ဗဝနံနာမ – ပါဝါရိကမ္ဗဝန ကျောင်းတိုက်မည်သည်၊ (အဟောသိ၊) ယောသိတသေဋ္ဌိနာ-ယောသိတသဒ္ဒေးသည်၊ကတော- သော၊ (ဝိဟာရော၊) ယောသိတာရာမောနာမ – ယောသိတာရုံကျောင်းတိုက် မည်သည်၊ အဟောသိ၊ တံ– ထို

ယောသိတာရုံကျောင်းတိုက်ကို၊ သန္နာယ–ရည်ရွယ်၍၊ ကောသမ္ဗိယံ ဝိဟရတိ ယောသိတာရာမေတိ - ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒဏ္ဍတ္ထရေန၊) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ [ယောသက သဒ္ဒေးကိုပင်“ယောသိတ”ဟု ဆိုသည်။]

မုဏ္ဍိယောတိ ဣဒံ-မုဏ္ဍိယဟူသော ဤအမည်သည်၊ တဿ-ထိုပရိဗ္ဗိုဇ်၏၊ နာမံ–အမည်တည်း၊ ဇာလိယောတိ ဣဒံပိ– ဇာလိယဟူသော ဤအမည်သည်လည်း၊ ဣတရဿ- အခြားပရိဗ္ဗိုဇ်၏၊ နာမမေဝ - အမည်ပင်တည်း၊ ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အဿ-ထို ဇာလိယပရိဗ္ဗိုဇ်၏၊ ဥပစ္ဆာယော-ဥပစ္ဆာယ်သည်၊ ဒါရုမယေန-သစ်သားဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ပတ္တေန-သပိတ်ဖြင့်၊ ဝိက္ကာယ-ဆွမ်းအလို့ငှါ၊ စရတိ–၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဒါရုပတ္တိကန္တေဝါသိတိ– ဟူ၍၊ ဝါ–သစ်သားသပိတ်ကို ဆောင်သောဆရာ၏ အနီးနေတပည့်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။

တေဒေဝါစုံတိ-ကား၊ ဥပါရမ္ဘာမိပွါယေန–သူတပါးတို့၏ အယူကို ကပ်၍ ဖျက်ဆီးခြင်းဌ်ဖြစ်သော အလိုဖြင့်၊ ဝါ-သူတပါးတို့၏ အယူကို ကပ်၍ ဖျက်ဆီးလိုသဖြင့်၊ ဝါဒံ-ပြောဆိုကြောင်း အပြစ်ကို၊ အာရောပေတုကာမာ-တင်ခြင်းငှါ အလိုရှိကုန်သည်၊ ဟုတ္ဝာ - ၍၊ တေ–ဤ စကားကို၊ အဝေါစုံ – ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ နေသံ – ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့၏၊ ဣတိ – ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ ကိရ–ဖြစ်ပြီတဲ့၊ (ကိ˚)၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ တံ ဇီဝံ, တံ သရီရံတိ - ဟူ၍၊ (ထို ဇီဝသည် ထို သရီရပင် ဖြစ်၏ဟူ၍၊) သစေ ဝက္ခတိ-အကယ်၍ ပြောအံ့၊ အထ-ထိုသို့ပြောလသော်၊ အဿ-ထိုရဟန်းဂေါတမ၏အပေါ်၌၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ တေဝါဒံ–ဤအပြစ်ကို၊ အာရောပေဿာမ-တင်ကုန်အံ့၊ (ကိ˚)၊ ဘော ဂေါတမ၊ တုမှာကံ–အရှင်တို့၏၊ လဒ္ဓိယာ– အယူအားဖြင့်၊ ဣဓေဝ - ဤ ဘဝ၌ပင်၊ သတ္ထာ-သတ္ထာသည်၊ ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်၏၊ တေန- ထိုသို့ ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ ဝေါ - အရှင်တို့၏၊ ဝါဒေါ - အယူသည်၊ ဥစ္ဆိဇဝါဒေါ – ဥစ္ဆိဇဝါဒသည်၊

× × × × × × ×

ဥပစ္ဆာယော။ ။သာသနာပဋိ သူတို့၏ ဆိုင်ရာအတတ် သင်ပေးသော ဆရာကို“ဥပစ္ဆာယ”ဟု ခေါ်လေ့ရှိ၏၊ ဥပေတ္စ (ဥပေစ္စ) ကပ်ရောက်၍ + အဓိယတော အသ္မာတိ ဥပဇ္ဈာယော–ကပ်ရောက်၍ အတတ်သင်ရာဆရာကြီး၊–ထောမနိမိဝိဂ္ဂဟ။

ဥပါရမ္ဘာမိပွါယေန ။ ။ အဘိဓာန် (၈၅၂)လာ အာရမ္ဘသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ဝိကောပန အနက်ဟောတည်း၊ ဥပ(ဥပေစ္စ)–ကပ်ရောက်၍ + အာရမ္ဘနံ–သူတပါးတို့၏ အယူဝါဒကို ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ဥပါရမ္ဘော–ခြင်း၊ ဥပါရမ္ဘ + ပဝတ္တော + အမိပွါယော–အလိုတည်း၊ ဥပါရမ္ဘာမိပွါယော–လို၊ [ဝဒန္တိ နိန္နာဝသေန ကထေန္တိ ဧတေနာတိ ဝါဒေါ-ကဲ့ရဲ့သောအားဖြင့် ပြောဆိုကြောင်း အပြစ်။]

တံ ဇီဝံ, တံ သရီရံ ။ ။ ဇီဝ ဟူသည် အသက်ကောင် ဟုဆိုင်း , သတ္ထာ ဟု ဆိုင်း ခေါ်ရသော အတ္တတည်း၊ သရီရဟူသည် ရုပ်ခန္ဓာကိုယ် (ခန္ဓာအိမ်) တည်း၊ ဤဝါဒ၌“တံ ဇီဝံ, တံသရီရံ”ဟု“တ”သဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသောကြောင့် အရတ္ထ အဖြစ်ကို ပြ၏၊ ခန္ဓာ

ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝါဒံ အာရောပေဿာမ)၊ ပန - သို့မဟုတ်၊ အည့ဲ ဇိဝံ, အည့ဲ သရီရံတိ–ဟူ၍၊(ဇိဝတခြား သရီရတခြား ဟူ၍၊) သစေ ဝက္ခတိ-အံ့၊ အထ – ထိုသို့ ပြောလသော်၊ အဿ – ထို အရှင် ဂေါတမ၏ အပေါ်၌၊ ဧတံဝါဒံ–၌ အပြစ်ကို၊ အာရောပေဿာမ– နှ်အံ့၊ (ကိ˙)၊ တုမှာကံ–အရှင်တို့၏၊ ဝါဒေ-အယူ၌၊ ရူပ-ရူပခန္ဓာသည်၊ ဘိဇ္ဇတိ–ပျက်၏၊ သတ္တော-သည်၊ နု ဘိဇ္ဇတိ-မပျက်၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ရူပခန္ဓာသာပျက်၍ သတ္တ၏ မပျက်ခြင်းကြောင့်၊) ဝေါ-အရှင်တို့၏၊ ဝါဒေ-၌၊ သတ္တော-သည်၊ သဿတော-မြဲသည်၊ အာပဇ္ဇတိ – ဖြစ်၏၊ ဣတိ - သို့၊ (ဝါဒံ အာရောပေဿာမ၊ ဣတိ–၌သို့သော အကြံသည်၊ အဟောသိ ကိရ)။

အထ–ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဣမေ-၌ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့သည်၊ ဝါဒါရောပနတ္ထာယ–အပြစ်တင်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပဉ္ဟံ - ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆန္တိ–မေးကြကုန်၏၊ မမ - ငါဘုရား၏၊ သာဿနေ - သာသနာတော်၌၊ ဒွေ - နှစ်ခု ကုန်သော၊ ဣမေ အန္တေ–၌အဘို့တို့သို့၊ အနုပဂမ္မ–မကပ်ရောက်မူ၍၊ မဇ္ဈိမာ- အလယ်အလတ်၌ဖြစ်သော၊ ပဋိပဒါ- အကျင့်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဣတိ–သို့၊ နု ဇာနန္တိ-မသိကြကုန်၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ နေသံ–ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့၏၊ ပဉ္ဟံ–ပြဿနာကို၊ အဝိသဇ္ဇေတ္ဝာ-မဖြေမူ၍၊ တဿာယေဝ ပဋိပဒါယ-ထိုမဇ္ဈိမပဋိပဒါကိုပင်၊ [“တဿာပိ ဧဝံ ပဋိပဒါယ ”ဟု ရှေးစာအုပ်၌ရှိ၏ မကောင်း။] အာဝိဘာဝတ္ထံ - ထင်စွာဖြစ်စေခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ဒေသေမိ- ဟောတော်မူအံ့၊ ဣတိ- ၌သို့၊ စိန္တေတွာ-ကြံတော်မူ၍၊ တေနဟာဝုသောတိ အာဒိ˙-အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ- ထို တေနဟာဝုသော အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ကလ္လံ၊ ပေ၊ ဝစနာယာတိ-ကား၊ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတသ- သဒ္ဓါတရားဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသော၊ တိဝိဓံ-၃ ပါးအပြားရှိသော၊ သီလံ– သီလကို၊ ပရိပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ ပဌမဈာနံ-ပဌမဈာန်သို့၊ ပတ္တသ-ရောက်ပြီးသော၊ တသ-ထိုရဟန်းအား၊ ဝါ-၏၊ တေံ-၌တံ ဇိဝံ, တံသရီရံဟူသောစကားကို၊ ဝတ္တုံ-ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ ယုတ္တံနုခေါ-သင့်ပါ့အံ့လော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ [တသ္မေတံဟုဌင်း, ယုတ္တံ နုခေါ တေံဟုဌင်း “တေံ”နှစ်ထပ် ပါနေ၏၊ တေံတခု ပိုသည်။] တံ– ထို စကားကို၊ သုတ္ဝာ–ကြားရ၍၊ ပရိဗ္ဗာဇကာ-ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့သည်၊ ပုထုဇ္ဇနော နာမ-ပုထုဇဉ်မည်သည်၊ (စျာန်ရ ပုထုဇဉ် မည်သည်၊)ယသ္မာ-အကြင့်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗိစိကိစ္ဆော-ဝိစိကိစ္ဆာ

× × × × × × ×

ကိုယ်နှင့် ဇိဝ (အတ္တ) သည် အတူတူပင် ဖြစ်၏–ဟူလို၊ ထိုသို့ ယူ၍ “ ဤ ဘဝ၌ ခန္ဓာကိုယ်၏ပျက်ခြင်းက ထင်ရှားသောကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်နှင့် အတူဖြစ်သော ဇိဝ (အတ္တ) လည်း ပျက်၏”ဟု ယူဆရကား ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဖြစ်၏၊“ဇိဝနှင့် သရီရသည် အတူမဟုတ်, တခြားစီ”ဟု ယူလျှင် သရီရသာပျက်၍, ဇိဝ မပျက်သောကြောင့် သဿတဒိဋ္ဌိဖြစ်သည်။

မရှိသည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်သေး၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ကဒါစိ-တရံတခါ၌၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (တံ ဇိဝံ တံ သရီရံ, အညံ့ဇိဝံ အညံ့သရီရံဟူ၍၊)ဝဒေယျ-ပြောဆို ရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ မညမာနာ-မှတ်ထင်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ကလ္လံ တသေတံ ဝစနာယာတိ-ဟူ၍၊ အာဟံသု-လျှောက်ကြကုန်ပြီ။

အထစ ပနာဟံ နဝဒါမိဘိ-ကား၊ အဟံ-ငါသည်၊ ဧတံ-၌ ပဌမစျာန်ကို၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဇာနာမိ-သိ၏၊ စ-ထိုသို့ပင် သိပါသော်လည်း၊ ဧဝံ-၌သို့၊ (တံ ဇိဝံ တံ သရီရံ, အညံ့ဇိဝံ အညံ့သရီရံဟူ၍၊) နော ဝဒါမိ – မိန့်တော်မမူ၊ အထဒေါ-စင်စစ်ကား၊ ဧတံ – ၌စျာန်သည်၊ ကသိဏပရိကမ္မံ – ကသိုဏ်း ပရိကမ်ကို၊ ကတ္ဝာ-ပြု၍၊ ဘာဝေန္တသ-ပဌမစျာန်ကိုဖြစ်းစေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပညာဗလေန-ပညာ၏အစွမ်းကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သော၊ မဟဂ္ဂတစိတ္တံ-မဟဂ္ဂုတ်စိတ်တည်း၊ ဣတိ-၌သို့၊ သညံ့-အမှတ်အသားကို၊ ထပေသိ-ထားတော်မူပြီ၊ ["ထပေမိ" ဟု အချို့စာအုပ်၌ ရှိ၏၊ ပဝတ္တာဝိရတ ဝတ္တမာန်ဖြစ်၍ ကောင်းပါ၏။]

နကလ္လံ တဒဿတန္တိ ဣဒံ-နကလ္လံ တဒဿတံဟူသော ၌စကားကို၊ (ဝဒန္တိ ဥစ်၊) တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ-ထို ပရိဗ္ဗိဇ် ၂ ယောက်တို့သည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဓိဏာသဝေါ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိဂတသမ္မောဟော-ကင်းသော ပြင်းစွာတွေဝေခြင်းရှိ၏၊ တိဏ္ဏ ဝိစိကိဒ္ဓော – လွန်မြောက်အပ်ပြီးသော ဝိစိကိစ္ဆာရှိ၏၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ တဿ-ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တေံ-၌ တံ ဇိဝံ တံ သရီရံ, အညံ ဇိဝံ အညံ့ သရီရံဟူသော စကားကို၊ ဝတ္တုံ - ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ နယုတ္တံ – မသင့်၊ ဣတိ မညမာနာ (ဟုတ္ဝာ) ဝဒန္တိ၊ တ္ထေ-၌ ဇာလိယသုတ်၌၊ သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ– သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။.... ဣတိ-၌ ဆိုအပ်ပြီးသောစကားအစဉ်ဖြင့်၊ပေ၊ ဇာလိယသုတ္တာဝဏ္ဏနာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီးပြီ။

× × × × × × ×

မညမာနာ ။ ။ဘုရားရှင်သည် ထိုထိုဝါဒ၌ " အထစ ပနာဟံ နဝဒါမိ " ဟု မိန့်တော်မူခဲ့၏၊ ထို ဘုရားစကားတော်ကို ဥပဒေသပြု၍ " နကလ္လံ တသေတံ " ဟု လျှောက်ကြသည်၊ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်က ဉာဏ်ဖြင့်သိသောကြောင့် လျှောက်ကြသည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် " မညမာနာ ဝဒန္တိ–မှတ်ထင်၍ လျှောက်ကြသည်"ဟု ဆိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။၌သုတ်၌"နကလ္လံ တသေတံ"ဟု နပါသောစကားကို ဒိဏ္ဏာသဝ အဖြစ်ရောက်မှ လျှောက်ကြသောကြောင့် ဝိပဿနာဖြစ်ရုံမျှဖြင့်"နကလ္လံ"ဟု မလျှောက်နိုင်ကြောင်းကို သိပါ၊ ထို့ကြောင့် ရှေသုတ်၏ ဋီကာသစ်၌" ဝိပဿနာတော ပဋ္ဌာယ နကလ္လံ တသေတံ ဝစနာယာတိ အဝေါစုံ"ဟူသော အဖွင့်ကို "၌အဋ္ဌကထာနှင့် မညီ၍ မကြိုက်ကြ"ဟု မှတ်ချက်ချခဲ့သည်။

ဇာလိယသုတ်အဖွင့် ပြီး၏။

မဟာသီဟနာဒသုတ်

အစေလကဿပဝတ္ထု အဖွင့်

ဧဝံ၊ပေ၊ဝိဟရတိတိ- ဟူသော ၌သုတ်သည်၊ မဟာသီဟနာဒသုတ္တံ- မဟာသီဟနာဒသုတ်တည်း၊ တတြ- ထို မဟာသီဟနာဒသုတ်၌၊ အယံ-ကား၊ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ-တည်း၊ ဝါ-တည်း၊ ဥဿုညာယံတိ-ကား၊ တဿ ရဋ္ဌဿဝိ-ထိုတိုင်း၏ဂုဏ်း၊ တဿ နဂရဿာဝိ-ထိုမြို့၏ဂုဏ်း၊ ဥဿုညာတိ-ဥဿုညာဟူသော၊ တေဒဝနာမံ-၌အမည်သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၏၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဥဿုညာနဂရံ-ဥဿုညာမြို့ကို၊ ဥပနိဿာယ- မှီ၍၊ ဝိဟရတိ-၏၊ ကဏ္ဍကတ္ထလေ မဂဒါယေတိ-ကား၊ တဿ နဂရဿ-ထို ဥဿုညာမြို့၏၊ အဝိဒူရေ-အနီး၌၊ ကဏ္ဍကတ္ထလံနာမ-ကဏ္ဍကတ္ထလမည်သော၊ ကော-တခုသော၊ ရမဏီယော-မွေ့လျော်ထိုက်သော၊ ဝါ- မွေ့လျော်ဘွယ်ကောင်းသော၊ ဘူမိဘာဂေါ- မြေအပိုင်းသည်၊ အတ္ထိ - ၏၊ သော-ထို မြေအပိုင်ကို၊ မဂဝါနံ- သားကောင်တို့အား၊ အဘယတ္ထာယ- ဘေးမဲ့အကျိုးငှါ၊ ဒိန္နတ္တာ - ပေးအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဂဒါယောတိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ကဏ္ဍကတ္ထလေ-ကဏ္ဍကတ္ထလမည်သော၊ တသ္မိံ မဂဒါယေ-သားတို့အား ဘေးမဲ့ပေးရာ ထိုတော၌၊ (ဝိဟရတိ ၌စပ်)။

× × × × × × ×

တေဒဝနာမံ။ ။"ဥဿုညာ" ဟူသည် တိုင်း (ဇနပုဒ်)၏ အမည်လည်းဟုတ်, ထိုတိုင်းတွင်ပါဝင်သော မြို့၏အမည်လည်းဟုတ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ "ဥဿုညာယံ"ဟု တပုဒ်တည်းရှိသော်လည်း "ဥဿုညာယံ- ဥဿုညာတိုင်း၌၊ ဥဿုညာယံ- ဥဿုညာမြို့၌" ဟု အနက် ၂ ထပ်ပေးစေလိုသည်၊ အာဝုတ္တိနည်း, တန္တြနည်း, သိလေသနည်းတည်း၊ ထိုနည်းများ၏အဓိပ္ပါယ်ကို နည်း ၄၀ ၌ရှုပါ။

ဋီကာသစ်။ ။တေဒဝ နာမံတိ ယသ္မိံရဋ္ဌေ တံ နဂရံ(ထိုမြို့ရှိ၏)၊ တဿရဋ္ဌဿာဝိ , ယသ္မိံ နဂရေ ဘဂဝါ ဝိဟာသိ၊ တဿ နဂရဿာဝိ ဥဿုညာတွေဝ နာမံ။ [တိုင်း-ဇနပုဒ်နာမည်များ၌ "ပုလ္လိန် ဗဟုဝုစ်" ဟု ဆိုသော်လည်း ထိုအဆိုသည် အမြဲမဟုတ်သောကြောင့် "ဥဿုညာယံ"ဟု ဇာတ်လိုက်ကေဝုစ်ဖြင့် ရှိနိုင်သည်။]

ရမဏီယော။ ။ရမိတဗ္ဗော - မွေ့လျော်ထိုက်၏၊ (မွေ့လျော်စရာ, ပျော်စရာကောင်း၏) ဇာတိ ရမဏီယော၊ မနောဟရဘူမိ ဘာဂတာယ (လူအများ၏ စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော မြေအဘို့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဂုဏ်း) ဆာယူဒက သမ္ပတ္တိယာ, (အရိပ်ရေနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်ဂုဏ်) ဇနပိဝိတ္တတာယစ (လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဂုဏ်း) (၌အင်္ဂါ ၃ ပါးရှိသောကြောင့်) မနောရမော- စိတ်၏မွေ့လျော်ရာဖြစ်သည်။

မဂဒါယော။ ။အဘယံ ဒေတိ ဇာတော်တိ ဒါယော၊ ဒါဓာတ်+ ဏ ပစ္စည်း၊ မဂါနံ+ဒါယော မဂဒါယော-သမင်စသော သားကောင်တို့အား (မပစ်မခတ် မသတ်ရဟူ) ဘေးမဲ့ပေးထားရာ တော။

အစေလောတိ-ကား၊ နဂ္ဂပရိဇ္ဇာဇကော-အဝတ်မဆီး အချည်းနှီးသော ပရိဗ္ဗာဇ်ဖြစ်သော၊[စေလသဒ္ဒါသည် ဝတ္ထ၏ပရိယာယ်တည်း၊ နတ္ထိ စေလံ ယဿာတိ အစေလော။]ကဿပေါတိ-ကဿပေါဟူသည်ကား၊ တဿ-ထိုပရိဗ္ဗာဇ်၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ [အန္ဒယ်အား ဖြင့် ရအပ်သောနာမည်တည်း။] တပဿိံ တိ-ကား၊ တပနိဿိတကံ-အကျင့်ကိုမှီသူကို၊ ဝါ-အကျင့်၏ မှီရာဟုစ်သူကို၊ (“ဥပ ကြော်သတိ-ပြောင်လျှောင်၏” ၌စပ်၊) လူခါဇိဝိံ နှိ - ကား၊ အစေလကမုတ္တာစာရာဒိဝသေန-အစေလကအကျင့်, အမျိုးကောင်းသားတို့ စွန့်လွှတ်အပ်သော အကျင့် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဿ-ထိုရဿု၏၊ လူခါ-ကြမ်းတန်းသော၊ အာဇီဝေါ- အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-သည်၊) လူခါဇိဝိ-မည်၏၊ တံ လူခါဇိဝိံ-ထို ကြမ်းတန်းသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းရှိသော ရဿုကို၊ ဥပက္ကောသတိတိ- ကား၊ ဥပလ္လောတိ-ပြောင်လျှောင်၏၊ ဥပဝဒတီတိ-ကား၊ ဟိဠေတိ- ကဲ့ရဲ့၏၊ ဝမ္မေတိ- ရှုံ့ချ၏။

× × × × × × ×

တပဿီ။ ။“ကိလေသာတို့ကို ကုန်ခန်းသွားအောင် လောင်မြိုက်တတ်သည်”ဟု ယူဆအပ်သောအကျင့်သည် တပမည်၏၊ တပတိ-ကိလေသာတို့ကိုလောင်မြိုက်တတ်၏၊ ဣတိ တပေါ၊ တပေါ ယဿ အတ္ထိတိ တပဿီ။ [ဤပုဒ်၏ ရုပ်ပြီးပုံကို ကစ္စည်း, တဒ္ဓိတ်, တပါဒိတောသိသုတ်အဖွင့်၌ ရှုပါ။] ထိုသို့ အကျင့်ရှိသူသည် အကျင့်နှင့်မှီသူ , အကျင့်၏ မှီရာဖြစ်သူတည်း၊ ထို့ကြောင့်“တပနိဿိတကံ”ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။

လူခါဇိဝိ။ ။အဝတ်မဝတ်ခြင်း, မတ်မတ်ရပ်၍ ကျင်ကြီးကျင်ငယ် စွန့်ခြင်းစသော အကျင့်သည် ကြမ်းတန်းသောကြောင့် လူခ မည်၏၊ ထိုအကျင့်ကြောင့် လူအများက လှာဒါန်းရကား ထိုအကျင့်သည် အာဇီဝ (အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း) လည်း ဟုတ်၏၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာဝိဂြိဟ်အတိုင်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို “လူခါဇိဝိ ”ဟု ခေါ်သည်။

ဠီကာ။ ။ “ လူခံ ဖရုသံ – ကြမ်းတန်းသော၊ သာဓုသမ္မတာစာရ ဝိရဟတော အပသာဒနီယံ – သူတော်ကောင်းတို့က (အကောင်း) ဟု သမုတ်အပ်သောအကျင့်မှ ကင်းခြင်းကြောင့် ကြည်ညိုဘွယ်မကောင်းသောအကျင့်ကို၊ အာဇီဝတိ ဝတ္တတ် – ကျင့်တတ်၏၊ ဣတိ လူခါဇိဝိ ” ဟု အဋ္ဌကထာမှ တနည်း ဝိဂ္ဂဟပြုသေး၏၊ ထို ပြုခြင်းသည် အာဇီဝိဋ္ဌ ဏိ ပစ္စည်းကိုမြင်၍ ကိတ်ပုဒ် ဟု ယူဆသောကြောင့်တည်း၊ အာဇီဝတိတိ အာဇီဝိ၊ လူခံ+အာဇီဝိ လူခါဇိဝိဟု ဂရုကနည်းအား ဖြင့် ပြုပါ။

ဥပက္ကောသတိ။ ။ဥပ + ကုသဓာတ်သည် ဥပက္ကောသနအနက်ဟောတည်း၊ ဥပဋ္ဌ + ပဋိဓဓာတ်သည် ပြောင်လျှောင်ခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ ဘူဝါဒိ စုရာဒိတည်း၊ ထိုပြောင်လျှောင်ခြင်းသည်ပင် ဆဲရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် “ ဥပက္ကောသတိ ”၏အဖွင့် ဖြစ်နိုင်သည်။ [ဥပလ္လောတိတိ ဥဟသနဝသေန-ပြင်းစွာရယ်ခြင်းအစွမ်းဖြင့်၊ ပရိဘာသတိ-ဆဲရေး၏။]

ဥပဝဒတိ။ ။“အဝညာပုဗ္ဗကံ (အထင်သေးခြင်း ရှေသွားရှိသည်ဖြစ်၍) အပဝဒတိ– အောက်ချ၍ပြော၏” ဟူရာ၌ “ ရှုတ်ချ၏ ” ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် “ဟိဠေတိ ဝမ္မေတိ”ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။

ဓမ္မဿစ အနုဓမ္မံ ဗျာကရောန္တိ တိ - ကား၊ ဘောတာ ဂေါတမေန – အရှင် ဂေါတမသည်၊ ဝုတ္တကာရဏာဿ- ပြောအပ်သောအကြောင်းအား၊ အနုကာရဏံ - လျော်သောအကြောင်းကို၊ ကထေန္တိ - ပြောကြပါကုန်၏လော၊ ["ဝုတ္တ ကာရဏာဿ-၏၊ အနုကာရဏံ- အတူဖြစ်သော အကြောင်းကို၊ ဝါ- နေဝံထပ် ဖြစ်သောအကြောင်းကို" ဟုလည်း ပေးပါ။] သဟဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒေါတိ- ကား၊ ပရေဟိ – သူတပါးတို့သည်၊ ဝုတ္တကာရဏေန – ပြောဆိုအပ်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ သကာရဏော-အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ တုမှာကံ-အရှင်တို့၏၊ ဝါဒေါဝါ–အစဖြစ်သော ဝါဒသည်ၛင်း၊ အနုဝါဒေါ

× × × × × × × ×

ဓမ္မဿစ အနုဓမ္မံ။ ။ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါပုဒ်၌ ဓမ္မသဒ္ဒါသည် ဟေတု (ကာရဏာ) အနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ၍ ဓမ္မသဒ္ဒါသည် ကာရဏာ အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝုတ္တ ကာရဏာဿ အနုကာရဏံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ထိုသို့ ပြောဆိုသူတို့သည် အရှင် ဂေါတမပြောအပ်သော အကြောင်းအားလျော်သော အကြောင်းကို ပြောဆိုရာရောံကြပါ၏လော" ဟူလို။ [အနုဓမ္မံ၌ အနုသဒ္ဒါကို အနုရူပ, သဒိသ, ပစ္ဆာအားဖြင့် ဋီကာ၌ ၃ နက်ဖွင့်၏၊ အနုကာရဏံ တဒနုရူပံ, တဿဒိသံဝါ, တတော ပစ္ဆာဝါ ဝုတ္တ ကာရဏာ ဘာဝတော။]

ပရေဟိ။ ။ယေသံ တုမှေဟိ ဇာဒံ ဝုတ္တံ–အကြင်သူတို့အား အရှင်ဂေါတမတို့သည် အလုံးစုံသော တပကို ကဲ့ရဲ့ကြောင်းဖြစ်သော ၍စကားကို ပြောအပ်ခဲ့ဘူးပြီ၊ တေဟိ ပရေဟိ-အရှင်ဂေါတမတို့၏ပြောသံကို ကြားခဲ့ရသော ထို သူတပါးဘို့သည်၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်)။

ဝုတ္တ ကာရဏေန၊ ပေ၊ ဟုတ္ထာ။ ။သဟဓမ္မိကော၏အဖွင့်တည်း၊ သဟဓမ္မိကော ကို "သကာရဏော" ဟု ဖွင့်၏၊ သကာရဏောဉ္စ "ကာရဏာ" အရ ထို သူတပါးတို့ ပြောဆိုအပ်သော အကြောင်းကို ယူပါ ဟု သိစေလိုရှိ "ပရေဟိ ဝုတ္တ ကာရဏေန (အားဖြင့်) သကာရဏော" ဟု ဖွင့်သည်၊ "သူတို့ ပြောဆိုအပ်သော အကြောင်း" ဟူသည်လည်း အရှင်ဂေါတမတို့က သူတို့ပြောသလို မပြောအပ်ခဲ့လျှင် သူတို့ဘာသာ လုပ်ကြံ၍ ပြောအပ်သောအကြောင်းသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝုတ္တကာရဏေနာတိ ယထာ တေဟိ ဝုတ္တံ၊ တထာ စေ တုမှေဟိ နဝုတ္တံ၊ ဧဝံသတိ" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။ [တချို့ စာအုပ်၌ "ဝုတ္တကာရဏေဟိ" ဟု ဗဟုဝုစ်ရှိ၏၊ အဖွင့်တို့နှင့်မညီ။]

မှတ်ချက်။ ။ "ကာရဏာ" ဟူသည် သူတို့ပြောဆိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ပင်တည်း၊ မှန်၏– အနက်+သဒ္ဒါ ၂ မျိုးတွင် အနက်ရှိမှ သဒ္ဒါဖြစ်နိုင်ရကား အနက်သည် သဒ္ဒါဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် " ရှင်ဂေါသမသည် တပဿီဟူသမျှကို ကဲ့ရဲ့၏ " ဟူသောအနက်ကိုပင် ကရဏာခေါ်သည် ဟု မှတ်ပါ။ [ကာရဏာန္တိ စေတ္ထ တထာ ပဝတ္တာသ သဒ္ဒသ အတ္ထော အဓိပ္ပေတော, တဿ (ထိသဒ္ဒါ၏) ပဝတ္တိဟေတု ဘာဝတော၊— ဋီကာ။]

တုမှာကံ ဝါဒေါဝါ အနုဝါဒေါဝါ။ ။ "တုမှာကံ ဝါဒေါ" ဆိုသော်လည်း ဘုရားရှင်သည် တကယ်ပြောအပ်သော ဝါဒမဟုတ်, ဘုရားရှင်က (တပဿီဟူသမျှကို ကဲ့ရဲ့သည့်) အနေအားဖြင့် သူတပါးတို့ လုပ်ကြံပြောဆိုအပ်သော ဝါဒတည်း၊ ထိုသို့

ဝါ–နောက်ထပ် ပြောဆိုအပ်သော ဝါဒသည်၎င်း၊ ဝိညူဟိ - ပညာရှိတို့သည်၊ ဂရဟိတဗ္ဗံ – ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော၊ ကာရဏံ – အကြောင်းသို့၊ ကောစိ - စိုးစဉ်း အနည်းငယ်မျှလည်း၊ အပ္ပမတ္တကောပိ– အနည်းငယ်မျှလည်း၊ နအာဂစ္ဆတိ ကိံ -မရောက်ဘဲရှိပါ၏လော၊ ဣဒံ–ဤဝိဇ္ဇာတ္တသည်၊ ဝါ- ကို၊ ဝုတ္တံ, ဟောတိ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ သဗ္ဗာကာရေနပိ – အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် လည်း၊ တဝ-အရှင်၏၊ ဝါဒေ-ဝါဒ၌၊ ဂါရယှံ–ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော၊ ကာရဏံ- အကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ ကိံ – မရှိပါ၏လော၊ ဧတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ အန ဇ္ဈာကာတုကာမာတိ - ကား၊ အဘူတေန- မဟုတ်မမှန်သော အကြောင်းဖြင့်၊ နဝတ္တုကာမာ-ပြောဆိုခြင်းငှါ အလို မရှိပါကုန်။

ဧကစ္စံ တပဿိံ လူခါဇိဝိံတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊(အတ္ထောဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ဣမ-ဤလောက၌၊ ကေစ္စော-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အစေလက ပမ္မဇ္ဇာဒိတပနိဿိတတ္တာ – အဝတ်မရှိသော ရဿ ရဟန်းတို့၏ အဖြစ် အစရှိသော အကျင့်ကို မှီသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တပဿီ – တပဿီမည်၏။ [ဤ

× × × × × × ×

သူတပါးတို့က လုပ်ကြံ၍ ပြောဆိုအပ်သော ဝါဒသည်၎င်း , ထို ဝါဒကို နောက်ယောင်ခံ၍ ပြောအပ်သော အနုဝါဒသည်၎င်း (မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံအပ်သောကြောင့်) တကယ့် ဝိညူတို့က စဉ်းစား စိစစ်သောအခါ လုပ်ကြံပြောဆိုအပ်သော စကားဖြစ်ရကား ကဲ့ရဲ့စရာ အကြောင်း အဖြစ်သို့ စိုးစဉ်း အနည်းငယ်မျှ မရောက်ဘဲ ရှိပါ၏လော။ [ဝုတ္တကာရဏေန သကာရဏော ဟုတ္ဝာ တုမှာကံ ဝါဒေါဝါပေ၊ ကောစိ အပ္ပမတ္တကောပိ ဝိညူဟိ ဂရဟိတဗ္ဗံ ဌာနံ ကာရဏံ နဂစ္ဆတိတိ ယောဇနာ၊–ဋီကာ။]

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိတို့ အာဒိနာ တမေဝ အတ္ထံ သဓေ်ပတောဒဿေတိ၊ ထိုသဓေ်ပတ္ထကိုပင် ဝိဇ္ဇာတ္တဟုလည်းခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့်“ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ ”ချီသော ဝါကျကို သဓေ်ပ, ရှေ့စကားအကျယ်ကို ဝိတ္ထာရဝါကျဟု မှတ်ပါ၊ ဆိုလိုရင်းမှာ– “အရှင်တို့၏ ဝါဒအစစ်၌ ဘယ်နည်းနှင့်မျှ ကဲ့ရဲ့စရာ မရှိသည် မဟုတ်ပါလား”ဟူလို။

အနဇ္ဈာကာတုကာမာ။ ။ဤအစေလကသည် ဘုရားရှင်ကို ကဲ့ရဲ့ချင်သူ မဟုတ်, သူတပါးတို့၏ အပြစ်ပြောသံကို ကြားနေရသဖြင့် ထိုအတိုင်း ဟုတ်-မဟုတ်ကို လျှောက်ခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်“အနဇ္ဈာကာတုကာမာ”ဟု လျှောက်သည်၊ ထိသို့ မစွပ်စွဲလိုကြောင်းမှာလည်း “နစ ကောစိ၊ပေ၊ဌာနံ အာဂစ္ဆတိ – စိုးစဉ်းအနည်းမျှ ကဲ့ရဲ့စရာဌာနသို့ မရောက်ဘဲ ရှိပါ၏လော”ဟူသော အမေးစကားဖြင့် ထင်ရှား၏၊ မှန်၏ – ထိုထိုမေးပုံမှာ ကဲ့ရဲ့စရာမရှိတာ အမှန်ဘဲ မဟုတ်ပါလား”ဟု ကဲ့ရဲ့စရာမရှိစေလိုဘက်ကို ပင်းချမေးသော ပုစ္ဆာပင်တည်း။

ဣဓေကစ္စော။ ။ယခုအခါ၌ အကြင်ဝိဘင်္ဂဝါဒ (ခွဲခြားချဟောတော်မူခြင်း) ကို ရည်ရွယ်တော်မူ၍ “ နမေတေ ဝုတ္တဝါဒိနော ”ဟု ပါဠိတော်၌ အကျဉ်းမျှ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ထိုအကျဉ်းကို အကျယ်ဝေဘန်၍ ပြတော်မူခြင်းငှါ“ဣဓဟံ ကဿပ” စသည်

စကားဖြင့် တပသိ်ကို ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် တပသိ၏နော်ဠ္ဍ ပိုဒ်ရှိပါစေ။] လူခေန–ကြမ်းတန်းသဖြင့်၊ ဇိဝိတံ – အသက်မွေးမှုကို၊ ကပ္ပေဿာမိ - ပြုအံ့၊ ဇုတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ တိဏဂေါမယာဒိဘက္ခနာဒိဟိ – မြက်, နွားချေး အစရှိသည်ကို စားခြင်းအစရှိကုန်သော၊ နာနာပွကာရေဟိ-အထူးထူးသော အပြားရှိသော အကျင့်တို့ဖြင့်၊ အတ္တာနံ-မိမိ ကိုယ်ကို၊ ကိလမေတိ–ပင်ပန်းစေ၏။ [ဤစကားဖြင့် လူခဇိဝိ်ကို ဖွင့်သည်။] စ–ဆက်၊ အပ္ပပုညတာယ-ပုဉ်းကံ မရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုခေန – ချမ်းသာသဖြင့်၊ ဇိဝိတ+ဝုတ္တိမေဝ – အသက်၏ဖြစ်ကြောင်းကိုပင်၊ ဝါ – အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းကိုပင်၊ နလဘတိ–မရ၊ သော – ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တီဏိ - ၃ ပါးကုန်သော၊ ဒုစ္စရိတာနိ – တို့ကို၊ (ကာယ,ဝစီ, မနော ဒုစရိုက်တို့ကို၊) ပူရေတ္ဝာ - ပြည့်စေ၍၊ နိရယေ - ငရဲ၌၊ နိမ္မတ္တာတိ–ဖြစ်ရ၏။

အပရော-အခြား ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တာဒိသံ - ထိုကဲ့သို့ ရှအပ်သော၊ တပံ–အကျင့်ကို၊ နိသိတော-မှီသည်၊ (သမာနော)ဝိ-သော်လည်း၊ ပုညဝါ-ပုဉ်းကံရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ လာဘသက္ကာရံ–ရအပ်သော သာမည်လာဘ် ကောင်းစွာပြုအပ်သော ဝိသေသလာဘ်ကို၊ လဘတိ-ရ၏၊ သော–ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊(ယခုခေတ်၌)၊ မယာ-နှင့်၊ သဒိသော-တူသူသည်၊ နအတ္ထိ–မရှိတော့၊ ဇုတိ– ဤသို့ ကြံ၍၊ အတ္တာနံ - မိမိကို၊ ဥဇ္ဇဌာနေ – မြင့်သော အရာ၌၊ သမ္ဘာဝေတွာ-ထင်စွာ ဖြစ်စေ၍၊ (ကြား၍)၊ မတ္တာယ-အတိုင်း အရှည်ထက်၊ ဘိယျောသော – လွန်စွာ၊ လာဘံ – လာဘ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေဿာမိ - ဖြစ်စေအံ့၊ ဇုတိ – ဤသို့ ကြံ၍၊ အနေသနဝသေန – မရှာမှီးထိုက်သည်ကို ရှာမှီးခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ တီဏိ၊ပေ၊နိမ္မတ္တာတိ၊ ဒွေ– ၂ ယောက်ကုန်သော၊ ဇုတမေ– ဤငရဲ၌

× × × × × × ×

ကို ပါဠိတော်၌ မိန့်တော်မူ၏၊ ထိုစကားကို အကျယ်အားဖြင့် ပြလိုသောကြောင့်“ဇုတမေကစ္စော”စသော စကားကို အဋ္ဌကထာ မိန့်သည်၊ မှန်၏၊—ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အကျိုးမရှိသော(ကိလေသာ ငြိမ်းခြင်းမှုကို မဖြစ်စေနိုင်သော)အတ္တကိလမထ အကျင့်ကိုသာ“ ဒုက္ခော အနရိယော ”စသည်ဖြင့် ကဲ့ရဲ့တော်မူ၏၊ အကျိုးရှိသော (ကိလေသာငြိမ်းအေးမှုကို ဖြစ်စေနိုင်သော) တောကျောင်းနေခြင်း ပံသုကူဝတင်ဆောင်ခြင်း စသော အကျင့်ကိုကား ချီးမွမ်းတော်မူပါသည်။

အပ္ပပုညတာယ။ ။ဤ၌ အပ္ပသဒ္ဒါသည် “အပ္ပဟရိတေ-စိမ်းစိုသော ကောက်ပဲသစ်ပင် မရှိရာအရပ်၌”ကဲ့သို့ အဘာဝဒီပနက်ဟောတည်း၊ နတ္ထိ+ပုညံ ယဿာတိ အပ္ပပုညော၊ တဿ+ဘာဝေါ အပ္ပပုညတာ။

တီဏိ၊ပေ၊ပူရေတ္ဝာ။ ။မိန္ဆာအယုရှိသောကြောင့် ကံနှင့် အကျိုးကို ပယ်ရှားလျက် အသက်မွေးမှုအတွက် ထိုထို အခြင်းအရာအားဖြင့် ဒုစရိုက်ပြုခြင်းကို ရည်ရွယ်၍“တီဏိ၊ပေ၊ပူရေတ္ဝာ”ဟု ဆိုသည်။

ဖြစ်ကြရသော အပ္ပပုည ပုညဥန္တိပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ သန္ဓာယ - ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ပဌမနယော–ပဌမနည်းကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုဒ္ဓာ။ [ဘိဒယျာသော၏ ဘိယျောနှင့် အနက်တူ နိပါတ်ဖြစ်ကြောင်းကို ထိုထို သဒ္ဒါကျမ်း၌ ဘိယျောပယောဂ အပါဒါန်ခန်း ကြည့်ပါ။]

အပရော– အခြားသော၊ တပနိသိတကော - အကျင့်ကို မှီသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ လူခါဇိဝီ– ကြမ်းတန်းသော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းရှိသည်၊ အပ္ပပုညော- ပဉ်းကံ မရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ သုခေန-ချမ်းသာသဖြင့်၊ ဇီဝိတဝုတ္တိ - အသက်၏ ဖြစ်ကြောင်းကို၊ ဝါ-အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းကို၊ နလဘတိ- မရ၊ သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မယ္ဟံ-ငါ၏၊ ပဗ္ဗဇိ–ရွေးအခါ၌လည်း၊ အကတပုညတာယ - ပြုအပ်သော ကောင်းမှု မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုခဇီဝိကာ–ချမ်းသာစွာ အသက်မွေးရခြင်းသည်၊ နုပဇ္ဇတိ-မဖြစ်၊ ဟန္ဒ – ယခု ချက်ခြင်း၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ပုညာနိ-ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကရောမိ-ပြုအံ့၊ ဇာတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ တီဏိ–ကုန်သော၊ သုစရိတာနိ - တို့ကို၊ ပူရေတွာ-၍၊ သဂ္ဂေ – နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တတိ။

အပရော-သော၊ (တပနိသိတကော-သည်၊) လူခါဇိဝီ ကြမ်းတန်းသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းရှိသည်၊ ပုညဝါ– ပဉ်းကံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သုခေန-ဖြင့်၊ ဇီဝိတဝုတ္တိ–ကို၊ လဘတိ–၏၊ သော-သည်၊ မယ္ဟံ-၏၊ ပဗ္ဗဇိ–၌လည်း၊ ကတပုညတာယ – ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုခဇီဝိကာ–သည်၊ ဥပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ- သို့၊ (စိန္တေတွာ)၊ အနေသနံ - မရှာမှီး

× × × × × × ×

အနေသန ဝသေန။ ။ကောဟညေ (အံ့သြဘွယ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၌) ဌတွာ အသန္တဂုဏသမ္ပာဝနိစ္ဆာယ (မိမိမှာ မရှိသော ဂုဏ်ဖြင့် ချီးမွမ်းခြင်းကို အလိုရှိသဖြင့်) ယထာတထာ တပံ ကတွာ (ဟုတ်ဟုတ် ငြားငြားသော အခြင်းအရာအားဖြင့် အကျင့်ကို ပြု၍) အနေသိတဗ္ဗမေသနာဝသေန (မရှာမှီးထိုက်သော ပစ္စည်းကို ရှာခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊) မိစ္ဆာဇီဝေနာတိ အတ္ထော။ - ဋီကာသစ်။ [အနေသန (န+ဧသန)၊ နသဒ္ဒါသည် ဝိရုဒ္ဓအနက်ဟော၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ ရှာမှီးနည်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ရှာမှီးခြင်း၊ တနည်း၊– နသဒ္ဒါသည် နိန္ဒာအနက်ဟော၊ သူတော်ကောင်းတို့ ကဲ့ရဲ့ စက်ဆုပ်ထိုက်သော ရှာမှီးခြင်း။]

ဣမေ ဒွေ။ ။အပ္ပပုည-ပုညဝန္တ ၂ ယေ က်ကို ဆိုသည်၊ ထို ၂ ယောက်လုံးပင် ဒုစရိုက်ကိုပြုကျင့်၍ ငရဲ၌ ဖြစ်ကြ၏၊ ထို ၂ ယောက်ကို ရည်ရွယ်တော်မူ၍ ပါဠိတော်၌ တနည်းလျှင် ပုဂ္ဂိုလ် ၂ ယောက်စီ ပြထားပုံကို သိပါ၊ ပဌမနည်း တတိယနည်းတို့၌ အဟေတုက အကိရိယဝါဒိပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ဒုတိယ–စတုတ္ထနည်းတို့၌ (ပုဗ္ဗေ အကတပုညတာယ, ကတပုညတာယ– ဟု ဆိုသောကြောင့်) ကမ္မဝါဒိ ကိရိယဝါဒိ (ပြုလျှင် ပြုရာရောက်၏ ဟု ပြောလေ့ရှိသူ) တို့တည်း။

ထိုက်သော ပစ္စည်းကို ရှာမှီးခြင်းကို၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ပေ၊ဒွေ-ကုန်သော၊ ဣမေ-နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြရသော ဤအပ္ပပုည, ပုညဝန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ သန္ဓာယ, ဒုတိယ နယော-ဒုတိယနည်းကို၊(ဘဂဝတာ)ဝုတ္တော။

ပန - ကား၊ ဧကော - တယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တပဿီ - အကျင့်ရှိသော၊ အပ္ပဒုက္ခဝိဟာရီ–အနည်းငယ် ဆင်းရဲသဖြင့် နေလေ့ရှိသော၊[အပ္ပကံ ဒုက္ခေန ဝိဟာရီ၊ ဤစကားဖြင့် လူခဏိဇဝိ မဟုတ်ဟု ပြသည်။]ဗာဟိရကာစာရ ယုတ္တော–သာသနာတော်၏ အကျင့်မှ အပဖြစ်သော တိတ္ထိတို့၏ အကျင့်နှင့် ယှဉ်သော။ [သာသနာစာရတော ဗာဟိရကေန တိတ္ထိယာစာရေန ယုတ္တော။] တာပသော၀ါ– ရသေ့သည်သော်၎င်း၊ ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကော၀ါ– အဝတ်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်သော်၎င်း၊ ဟောတိ - ၏၊ စ- ဆက်၊ အပ္ပပုည တာယ–ပုဉ်းကံ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မနာပေ– စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်ကုန်သော၊ ဝါ– မြတ်နိုးဘွယ် ကောင်းကုန်သော၊ ပစ္စယေ – ပစ္စည်းတို့ကို၊ နဘလတိ၊ပေ၊ သုခေတ္တာ-ချမ်းသာစေ၍၊ပေ၊နိဗ္ဗတ္တတိ။

အပရော– အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုညဝါ– ပုဉ်းကံရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ သော - ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ (ယခုခေတ်၌၊) မယာ - ငါနှင့်၊ သဒိသော-တူသူသည်၊ န အတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ မာနံ-မာနကို၊ ဥပ္ပါဒေတ္တာ–ဖြစ်စေ၍၊ အဓနသနဝသေန – မရှာမှီးထိုက်သော ပစ္စည်းကို ရှာမှီးခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ လာဘသက္ကာရံ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တော–ဖြစ်စေသည်၊ (ဟုတ္တာ)၀ါ-ဖြစ်၍သော်၎င်း၊ မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိဝသေန - မိစ္ဆာအယူ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (အာပဇ္ဇန္တော ဉ်စပ်၊) ဒဟရာယ-ငယ်သော၊ မုဒုကာယ– နုညံ့သော၊ လောမသာယ - နုနယ်နိမြန်းသော အမွေးရှိသော၊ ဣမိသာ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ-ဤပရိဗ္ဗိုဇ်မကလေး၏၊

× × × × × × ×

သုခေတ္တာ။ ။အဓမ္မိကေန အနေသနာယ (မတရားသဖြင့် ဖြစ်သော မအပ်သော ရှာမှီးခြင်းဖြင့်) လဒ္ဓပစ္စယနိမိတ္တေန သုခေန (ရအပ်သောပစ္စည်းလျှင် အကြောင်းရှိသော သုခဖြင့်) အတ္တာနံ သုခေတ္တာ၊ ဤသို့ ဋီကာသစ် ဖွင့်သောကြောင့် သုခဓာတ် , ဏော ပစ္စည်း, တ္တာပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော သုခေတ္တာ ပါဠိသာ ရှေးပါဠိတည်း၊ ယခုစာအုပ်တို့၌ “သုခေ ထပေတ္တာ”ဟု ရှိသည်ကို စဉ်းစားပါ။

နဒါနိ မယာ သဒိသော။ ။တကျာဖြင့် အထင်ကြီးခြင်းဟူသော တကျာမညနာ, ငါဟု မာနဖြင့် အထင်ကြီးခြင်းဟူသော မာနမညနာ , အတ္တာဟု မှတ်ထင်ခြင်းဟူသော ဒိဋ္ဌိမညနာ, ဤ ၃ ပါးဖြင့် အထင်ကြီးခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့် ဒုစရိုက်ကို ပြည့်စေသည်။

လောမသာယ ။ ။ တနုတမ္မလောမတာယ (နုနယ် နိမြန်းသော လက်မွေး, ကိုယ်မွေးရှိသည်၏အဖြစ် အားဖြင့်) အပ္ပလောမဝတိယာ၊ ဤသို့ အမွေးနည်းသော်လည်း ချီးမွမ်းခြင်း ပသံသာအဿတ္ထိအနက်၌ သ ပစ္စည်းသက်ထားသည်၊ ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်မကလေးဟူသည် သာသနာပဖြစ်သော ရသေ့မကလေးတည်း။

သမ္ဖဿော—အာတွေသည်၊ သုဒေါ-ချမ်းသာကြောင်းတည်း၊ ဝါ-ကောင်း၏၊ ဣတိ အာဒီနိ-ဤသို့ အစရှိသော အကြီတို့ကို၊ စိန္တေတွာ-ကြံစည်၍၊ ကာမေသု-ဝတ္ထုကာမတို့၌၊ ပါဟာဣဘံ – ခံစားခြင်းသို့၊ ဝါ-ခံစားတတ်သူ၏ အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇန္တော-ရောဝံသည်၊(ဟုတွာ) ဝါ-သော်၎င်း၊ တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပူရေတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ဒွေ - နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဣဒမ – ငရဲ၌ ဖြစ်ကြရသော ဤအပ္ပဟုည ပုညဝန္တုပဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ သန္ဓာယ, တတိယနယော-ကို၊(ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ပန-ကား၊ အပရော-သည်၊ အပ်ပဒုက္ခဝိဟာရီ– အနည်းငယ် ဆင်းရဲသဖြင့် နေလေ့ရှိသည်၊ အပ္ပပုဉ္ဉော - ပုဉ်းကံမရှိသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ သော – ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဟံ - ငါသည်၊ ပုဗ္ဗေဝိ - ရှေးအခါ၌လည်း၊ ဝါ– ရှေးကလည်း၊ အကတပုညတာယ-မပြု အပ်သောကောင်းမှု ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုခေန-ချမ်းသာသဖြင့်၊ ဇီဝိကံ -- အသက်မွေးမှုကို၊ န လဘာမိ- မရ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ တီဏိ– ၃ ပါးကုန်သော၊ သုစရိတာနိ- သုစရိုက်တို့ကို၊ ပူရေတွာ– ပြည့်စေ၍၊ သဂ္ဂေ-နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တတိ- ဖြစ်ရ၏၊ အာယရော-အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုညဝါ-ပုဉ်းကံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သော - ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဟံ - ငါသည်၊ ပုဗ္ဗေဝိ – ၌လည်း၊ ကဘပုညတာယ – ပြုအပ်ပြီးသောကောင်းမှု ရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုခံ - ချမ်းသာကို၊ လဘာမိ - ရ၏၊ ဣဒါနိပိ – ယခုအခါ၌လည်း၊ ပုညာနိ– ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကရိဿာမိ - ပြုအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ တီဏိ သုစရိုတာနိ ပူရေတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ဒွေ-နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဣဒမ–နတ်ပြည်၌ဖြစ်ကြသော ဤအပ္ပဟုည,ပုညဝန္တုပဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ စတုတ္ထနယော၊(ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တော၊ ဣဒံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးသည့် အတိုင်း အနက်ကို ခွဲခြား ဝေဘန်ခြင်းသည်၊ တိတ္ထိယဝသေန–တိတ္ထိတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ–တိတ္ထိတို့နှင့်စပ်သဖြင့်၊ အာဂတံ-ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ လာပြီ။

× × × × × × ×

ပါတမ္ဘတံ။ ■ပရိဘုဉ်တမ့်၊ (သုံးဆောင် ခံစားခြင်းသို့၊) ပရိဘောဂတ္ထော ဟတ္ထ ပါသဒ္ဒေါ၊ တမ္ဘသဒ္ဒေါစ ဘာဝသာဓနော၊ တာ သဒ္ဒေါ ပန သကတ္ထော၊ ယထာ ဒေဝတာ တိ၊ ပါတမ္ဘတန္တိ ဝါ ပရိဘုဉ္ဇနကတံ (သုံးဆောင် ခံစားတတ်သူ၏အဖြစ်သို့) ကတ္တာ၊ သာဓနော စေတ္ထ တမ္ဘသဒ္ဒေါ၊– ဋီကာသစ်။ [အချို့စာအုပ်၌ “ပါတဗ္ဘကံ ”ဟု တဗ္ဘ ပစ္စည်းဖြင့်လည်း ရှိ၏၊ အနက်တူပင်။

ဣဒံ ၊ပေ၊ အာဂတံ။ ■ဣဒံ ယထာဝုတ္တံ အတ္ထပ္ပဘေဒ ဝိဘဇနံ၊ တိတ္ထိယဝသေန အာဂတံ၊ ဘာဝကြောင့် သိနိုင်သနည်း၊ အဋ္ဌကထာယံ တထာ ဝိဘတ္တတ္တာ– ရှေးအဋ္ဌ ကထာ၌ ထိုအတိုင်း ဝေဘန်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊– ဋီကာ၊ ဤသို့ ဋီကာဖွင့် သောကြောင့် ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော နည်း ၄ မျိုးလုံးပင် တိတ္ထိများအတွက် ဟုချည်း မှတ်ပါ။

ပန – ထိုသို့ပင် တိတ္ထိအတွက် လာပါသော်လည်း၊ သာသနေပိ-သာသနာတော်၌လည်း၊ (ဣဒံ– ဤ ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း အနက်ကို ခွဲခြားဝေဘန်ခြင်းကို၊) လဇ္ဇတိ-ရအပ်၏၊ ဝါ-ရနိုင်၏၊ ဟိ-ချေ၊ ကေစ္ဆော-အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓုတင်္ဂသမာဒါနဝသေန– ဓုတင်ကို ဆောက်တည်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ လူခါဇိဝိ-သည်၊ ဟောတိ -၏၊ ဝါ- တန်သည်းကား၊ (ဓုတင်္ဂသမာဒါနကြောင့် လူခ ဇိဝိ ဖြစ်ပုံနည်းမှ တနည်းကား၊)အပ္ပပုညတာယ- ပုဉ်းကံမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သကလဒ္ဓိ– အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော်၊ ဂါမံ- ရွာကို၊ ဝိစရိတ္တွာ – လှည့်လည်၍၊ ဥဒရပူရံ-ဝမ်းပြည့်ရုံမျှကို၊ (ယဿဝါ)နလာဘီ-မရ၊(တဿဝါ)၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပစ္ဆယေ–ပစ္ဆည်းတို့ကို၊ ဥပ္ပါဒေဿာမိ-ဖြစ်စေအံ့၊ ဇာတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဝဇ္ဇကမ္မာဒိဝသေန-ဆေးဆရာတို့၏အလုပ်အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊(ဆေးကုမှုအစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊) အနေသနံ–ကို၊ ကတ္တာဝါ- ပြု၍သော်၎င်း၊ ဝါ- ပြုခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ အရဟတ္တံ – အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ပဋိဇာနိတ္တာဝါ– ဝန်ခံ၍သော်၎င် ၊ ဝါ- ဝန်ခံခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ [“အရဟတ္တဖိုလ်မရဘဲ ရ၏ဟု တိုက်ရိုက်ဝန်ခံ၍”ဟူလို၊ သွယ်ဝိုက်သောအားဖြင့် ဝန်ခံခြင်းကို ကုဟနဝတ္ထု၌ “သာမန္တဇပ္ပန”အဖြစ်ဖြင့် ယူလတ္တံ့။] တီဏိ- နှင့်သော၊ ကုဟနဝတ္ထု-နှင့်ကုဟနဝတ္ထုတို့ကို၊ ပဋိသေဝိတ္တာဝါ- မှီဝဲ၍သော်၎င်း၊ ဝါ– မှီဝဲခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ နိရယေ, နိမ္မတ္တတိ။ [ကုဟနဝတ္ထု ၃ ပါးကို ရှေ့၌ဆုံးဖြတ်အပ်သော်လည်း, အဋ္ဌသာလိနီဘာသာဋီကာ လောကုတ္တရာကုသိုလ်အဖွင့်၌ဆုံးဖြတ်ပြပြီး၊]

စ-ကား၊ အပရော–တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တာဒိသော–ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သူသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)ဝ - သာ။ [တာဒိသောဖြင့် ဓုတင်္ဂသမာဒါနဝသေန လူခါဇိဝိကို ပြန်ညွှန်းသည်။] ပုညဝါ- ပုဉ်းကံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သော - ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တာယ ပုညသမ္ပတ္တိယာ- ထိုပုဉ်းကံ၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ မာနံ-မာနကို၊ ဇနယိတ္ဝာ-ဖြစ်စေ၍၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သော၊ လာဘံ-လာဘ်ကို၊ ထာဝရံ-ခိုင်မြဲသည်

× × × × × × ×

သာသနေပိ ပန လဇ္ဇတိ။ ■ “ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ သာသနာပတိတ္ထိတို့အတွက် ဤအနက် ၄ မျိုးကို ဝေဘန်လျှင် သာသနာတော်တွင်း၌ ဤအနက် ဝေဘန်ချက်ကို မရဘိုင်ပါသလော”ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “သာသနေပိ ပန လဇ္ဇတိ”ဟု မိန့်သည်၊ ပနသည် အရုဏုဂ္ဂေါတကာ၊ ပိသည် ဗာဟိရကပဗ္ဗဇ္ဇာ၌ပေါင်းသော သမ္ဗိဏ္ဍနတည်း၊ ဤအနက် ၄ မျိုး ဝေဘန်ချက်ကို ရှေးအဋ္ဌကထာဝယ် တိတ္ထိတို့အတွက် လာစေကာမူ သာသနာတော်၌လည်း ရနိုင်ပါသည်–ဟူလို၊ ထိုသို့ ရနိုင်ပုံကိုအကျယ်ပြလို၍ “ကေစ္ဆောဟိ”စသည်ကို မိန့်သည်။

ဥဒရပူရံ နလာဘီ။ ■ ဝမ်းပြည့်အောင်မျှ မရခြင်းသည် အနေသန စသည်ကို ပြုဘို့ရန်အကြောင်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ “ယဿဝါ နလာဘီ၊ တဿဝါ အနေသနံ ကတ္ဝာတိ အာဒိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ”ဟု ယဿဝါ, တဿဝါထည့်ဘို့ရန် ဖွင့်သည်။

ကို၊ ကတ္တုကာမော-သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အနေသနဝသေန-ဖြင့်၊ ပေ၊ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏။ [အနေသနဝသေနသည် နိဒဿနနည်းမျှသာတည်း၊ ရွေ့ပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ အရေဟတ္တ ပဋိဇာနန, ကုဟနဝတ္ထု ပဋိသေဝနတို့ကိုလည်း ယူပ[1]။]

အပရော – သည်၊ သမာဒိန္နဓုတင်္ဂါ – ဆောက်တည်အပ်ပြီးဒသာ ဓုတင်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အပ္ပပုညော၀-သာ၊ ဟောတိ၊ပေ၊သော– သည်၊ ပုဗ္ဗေပိ–၌လည်း၊ အဟံ - သည်၊ အကတပုညတာယ - ကြောင့်၊ ကိဉ္စိ - တစုံတခုကို၊ နလာဘာမိ-မရ၊ ဣဒါနိ-၌၊ အနေသနံ-ကို၊ သစေ ကရိဿံ- အကယ်၍ပြုအံ့၊ (၀ံသတိ)၊ အာယတိံ ပိ – နောင်အခါ၌လည်း၊ ဒုလ္လဘသုခေါ – ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သောသုခရှိသည်၊ ဘ၀ိဿာမိ-ဖြစ်ရလိမ့်အံ့၊ ["ဒုဂ္ဂတိ၌ ရောက်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဒုလ္လဘသုခ ဖြစ်လိမ့်မည်"ဟူလို။] ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ တီဏိ သုစရိတာနိ ပူရေတ္ဝာ အရဟတ္တံ-သို့၊ ပတ္တုံ– ရောက်ခြင်း၄၊ အသင်္ကာဇန္တော-မစွမ်းနိုင်လသော်၊ [အန္တ၀ပစ္စည်းသည် လက္ခဏအနက်ဟော။] သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတိ။

အပရော-သည်၊ ပုညဝါ ဟောတိ၊ သော-သည်၊ ပုဗ္ဗေပိ-၌လည်း၊ အဟံ–သည်၊ ကတပုညတာယ – ပြုအပ်ပြီးသောကောင်းမှု ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇာတရဟိ-၌၊ သုခိတော-ဖြစ်သော ချမ်းသာခြင်းရှိသည်၊ (ဟောတိ၊) [သဒ္ဓါတအသယတ္ထိအနက်၌ ဣတပစ္စည်း, "သုခံ+ဣတော ပတ္တောတိ သုခိတော-ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်သည်" ဟုလည်း ပေးကြသည်။] ဣဒါနိပိ-၌လည်း၊ပေ၊သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတိ။

အာဂတိဖ္လာတိ-ကား၊ အသုကဋ္ဌာနတောနာမ – ထို မည်သော ဘ၀ဋ္ဌာနမှ၊ ဣမေ-၌သူတို့သည်၊ အာဂတာ–ရောက်လာကုန်၏၊ ဣတိဧ၀ံ-၌သို့၊ အာဂတိဖ္လ-လာခဲ့ရာ ဘ၀ဋ္ဌာနကိုဂုင်း၊ [အာဂစ္ဆန္တီ ယတောတိ အာဂတိ-လာခဲ့ရာဋ္ဌာန။] ဂတိဖ္လာတိ-ကား၊ ဣဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ ဂန္တ္ဗဇ္ဇဋ္ဌာနဖ္လ – ရောက်ထိုက်သောဘ၀ဋ္ဌာနကိုဂုင်း၊ [ဂန္တ္ဗ္ဗာတိ ဂတိ။] စုတိဖ္လာတိ - ကား၊ တတော – ထို ရောက်ထိုက်သော ဘ၀ဋ္ဌာနမှ၊ စ၀နဖ္လ - စုတေရခြင်းကိုဂုင်း၊ ဥပပတ္တိဖ္လာတိ - ကား၊ ပုန–တဖန်၊ တတော – ထို စုတေပြီးရာ တတိယဘ၀မှ၊ စုတာနံ – စုတေကုန်သော သတ္တာတို့၏၊ ဥပပတ္တိဖ္လ-ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်းကိုဂုင်း၊ (ပဇာနာမိ ၌စပ်)။

× × × × × × ×

ပုန ဥပပတ္တိံ။ ■ စုတိဖ္လအရ ဂတိဟု ခေါ်အပ်သော ဒုတိယဘ၀မှ စုတေခြင်းကို ယူရသောကြောင့် ပုန ဥပပတ္တိံအရ ထို ဒုတိယဘ၀မှ စုတေ၍ တတိယဘ၀၌ ပဋိသန္ဓေကို ယူရသည်၊ ဤသို့ယူရသောကြောင့် ပုန ဥပပတ္တိဖြင့် ထပ်ကာထပ်ကာ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းကို ပြသည် ဟု မှတ်ပါ။ [ပုန ဥပပတ္တိံတိ အာယတိံ အနန္တရဘ၀တော တတိယံ ဥပပတ္တိံ (ပုန ဥပပတ္တိတိ ပုနပ္ပုနံ နိဗ္ဗတ္တိ)၊ ဤသို့ ကွင်း၍ပြအပ်သော၊ ဝါကျသည် ရွှေဝါကျ၏ ဒဋ္ဌိဖြစ်သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပုန ဥပပတ္တိ ဟိ ပုနပ္ပုနံ နိဗ္ဗတ္တိ"ဟု ဋီကာ၌ရှိလျှင်ကောင်းမည်ထင်သည်။

ကိ ံ သဗ္ဗံ တပံ ဂရဟိဿာမိတိ – ကား၊ ကေန ကာရဏေန – အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ [ကိ ံကို ဖွင့်သည်။] ဂရဟိဿာမိ - ကဲ့ရဲ့ပါအံ့နည်း၊ ဟိ-မှန်၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ ဂရဟိတမ္ဘဇမေဝ-ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော တပကိုသာ၊ ဂရဟာမ - ကဲ့ရဲ့ကြကုန်၏၊ ပသံသိတမ္ဗံ - ချီးမွမ်းထိုက်သော တပကို၊ ပသံသာမ – ချီးမွမ်းကြကုန်၏၊ (ဤမိနာ- က ံ သဗ္ဗံ တ ံပံ ဂရဟိဿာမိဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ "ဒဿေတိ" ၏ကရိဏ်းထည့်သည်၊) ဘဂ္ဂိကံ- ဘဂ္ဂားထုပ်ကို၊ ကရောန္တော– ပြုသော၊ မဟာရဇကော-ခဝါသည်ကြီးသည်၊ ဓောတဉ္ဇ-ဖွပ်လျော်အပ်ပြီးသော အဝတ်ကိုဂုဏ်း၊ အဓောတဉ္ဇ - မဖွပ်လျော်အပ်သေးသော အင်္ဂတ်ကိုဂုဏ်း၊ ကေတော- တပေါင်းတည်း၊ (ကရောတိ) ဝိယ – ပြုသကဲ့သို့၊ တထာ - ထို့အတူ၊ ဓောတဉ္ဇ-ဖွပ်လျော်အပ်ပြီးသော အဝတ်နှင့်တူသော ချီးမွမ်းထိုက်သောတပကိုဂုဏ်း၊ အဓောတဉ္ဇ – မဖွပ်လျော်အပ်သေးသော အဝတ်နှင့်တူသော ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော တပကိုဂုဏ်း၊ ကေတော-တပေါင်းတည်း၊ နကရောမ-မပြုပါကုန်၊ ဤတိ-ဤ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြတော်မူ၏၊ ဤဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ တမတ္ထံ– ထို အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ပကာသေန္တော-ထင်ရှားပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တွာ)၊ သန္တိ ကဿပ ဧက သမဏဗြာဟ္မဏာတိ အာဒိ ံ – အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

ယံ တေ ကေစ္စံတိ-ကား၊ ပဉ္စဝိဓံ-သော၊ သီလံ- သီလကို၊ (သာဓုတိဝဒန္တိ-ဥစ္စ စပါ၊) ဟိ- မှန်၊ တံ- ထို ငါးပါးသီလကို၊ လောကေ– လောက၌၊ ကောစိ-တစုံတယောက်သည်၊ ဝါ- က၊ နသာဓုတိ- မကောင်းဟူ၍၊ နဝဒတိ - မပြော၊ ပုန-ဖန်၊ ယံ တေ ကေစ္စံတိ-ကား၊ ပဉ္စဝိဓံ-သော၊ ဝေရံ-ပါဏာတိပါတ အစရှိသော

× × × × × × ×

ကေန၊ပေ၊ဂရဟိဿာမိ။ ။ဟုတ်မှန်စွာ မသိသူတို့သာ လောဘအတွက်ဖြစ်စေ, ဒေါသအတွက်ဖြစ်စေ အားလုံးကိုကဲ့ရဲ့တတ်ကြ၏၊ ငါသည် ဟုတ်မှန်စွာသိသောကြောင့် "ကဲ့ရဲ့ထိုက်သည်ကို ကဲ့ရဲ့၍, ချီးမွမ်းထိုက်သည်ကို ချီးမွမ်းသည်" ဟူလို။

နဘဂ္ဂိကံ၊ပေ၊ကရောမ။ ။ခဝါသည်ကြီးသည် ဖွပ်အပ်ပြီးအဝတ်နှင့် မဖွပ်အပ်သေး အဝတ်ကို ရောရှုပ်ထုပ်သကဲ့သို့ ချီးမွမ်းထိုက်သောအကျင့်နှင့် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော အကျင့်ကို တထုပ်တည်း မထုပ်ကြပါ–ဟူလို။

ပဉ္စဝိဓံ သီလံ။ ။ငါးပါးသီလသည် မျက်မှောက်ဘဝ၌ဖြစ်သော စီးပွား, တမလွန်၌ဖြစ်သော စီးပွားကို ပြီးစေနိုင်သောကြောင့် အလေးဂရုပြုထိုက်သော ဂရုမမူသီလဖြစ်ရကား မည်သူကမျှ မကောင်းဟု မပြော။

ပဉ္စဝိဓံ ဝေရံ။ ။ပါဏာတိပါတစသော မကောင်းမှု ၅ မျိုးသည် ငါးပါးသီလ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူသဘွယ် ဖြစ်သောကြောင့်ဂုဏ်း , လောက၌ သတ္တဝါတို့မှာ ဘေးရန်ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့်ဂုဏ်း ဝေရ (ရန်) မည်၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် ထို ဝေရ ၅ မျိုးကို မည်သူကမျှ အကောင်းဟု မပြောချေ။

ရန်ကို၊ (နသာဓုတိ ဝဒန္တိ၌စပ်၊) တံ– ထို ပါဏာတိပါတ အစရှိသောရန်ကို၊ ကောစိ–သည်၊ ဝါ-က၊ သာဓုတိ-ဟူ၍၊ နဝဒတိ-မပြော၊ ပုန, ယံ တေ ကေစ့ံ တိ–ကား၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာရေ-ငါးဌာရာဂ်၊ အသံဝရံ– မစောင့်စည်းခြင်းကို၊ (သာဓုတိ ဝဒန္တိ၌စပ်။) တေ–ထို သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ စက္ခုနာမ-မျက်စိမည်သည်ကို၊ နနိရုန္ဓိတဗ္ဗံ-ကြည့်ခြင်းကိစ္စ၌မတားမြစ်ထိုက်၊ စက္ခုနာ-မျက်စိဖြင့်၊ မနာပံ-မြတ်နိုးဘွယ်ကောင်းသော၊ ရူပံ – ရူပါရုံကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ–ကြည့်ထိုက်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒန္တီကိရ-ပြောကြကုန်သတတ်၊ သောတာဒီသု-သောတဒ္ဓါရ အစရှိသည်တို့၌၊ သေ(သော)– ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်း အစီရင်တည်း၊ ပုန, ယံ တေ ကေစ့ံတိ-ကား၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာရေ-၌၊ သံဝရံ-စောင့်စည်းခြင်းကို၊ (နသာဓုတိဝဒန္တိ–၌စပ်။)။

ဧဝံ-ဤသို့၊ ပရေသံ-တပါးသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏၊ ဝါဒေန-ဝါဒနှင့်၊ သဟ-တကွ၊ အတ္တနော–ကိုယ်တော်၏၊ ဝါဒဿ – ၏၊ သမာနာ သမာနတံ–တူသည်၏ အဖြစ် မတူသည်၏ အဖြစ်ကို၊ [ပါဏာတိပါတစသော ၅ ပါးသီလသည် ကောင်း၏, ပါဏာတိပါတစသော ရုန် ၅ ပါးသည် မကောင်းဟူသော ဝါဒ၌ တူကြ၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာရဝယ်အသံဝရ သံဝရ၌ ပြောင်းပြန် ယူဆ၍ မတူကြ။] ဒဿေတွာ– ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အတ္တနော - ကိုယ်တော်၏၊ ဝါဒေန သဟ ပရေသံ ဝါဒဿ သမာနာသမာနတံ, ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ယံ မယံတိအာဒိ အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတြာပိ-ထို ယံ မယံ အစရှိသော စကားရပ်၌လည်း၊ ပဗ္ဗသီလာဒိဝသေနေဝ-ပဗ္ဗသီလ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ အတ္ထော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏။[ရှေး၌ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ဝါဒကိုမူတည်ခြင်း, ဤ၌ ဗုဒ္ဓ၏ဝါဒကိုမူတည်ခြင်းသာ ထူးသည်။]

သမနုယုဇ္ဇာပန ကထာအဖွင့်

သမနုယုဇ္ဇန္တိန္တိ–ကား၊ သမနုယုဇ္ဇန္တ္ဟ- အယူကို စစ်ဆေးမေးမြန်းကြကုန်လော၊ စ-ဆက်၊ ထ္ထေ – ဤ သမနုယုဇ္ဇန အစရှိသော ၃ ပါးတို့တွင်၊ လဒ္ဓိ–အယူကို၊ ပုစ္ဆန္တော-မေးသောပညာရှိသည်၊[ပါဠိတော်၌ ဝိညူကိုငဲ့၍"ပညာရှိ"ဟု ပေးသည်။]သမနုယုဇ္ဇတိနာမ-သမနုယုဇ္ဇတိ မည်၏၊ ကာရကံ-အကြောင်း

× × × × × × ×

သမနုယုဇ္ဇန္ဟ။ ။ ပါဠိတော်ဝယ် ယုဇ္ဇန်၌ အဏ်သည် အနှာပစ္စည်းမဟုတ်, ပဗ္ဗမိ အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "သမနုယုဇ္ဇန္ဟ"ဟု ပဗ္ဗမိ အန္ဟ။ ဝိဘတ်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ ထို ဝိဘတ်တို့လည်း အာဏတ္တိ(စေခိုင်း တိုက်တွန်းခြင်း)အနက် ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သမနုယုဇ္ဇန်–စစ်ဆေး မေးမြန်းကြကုန်လော" ဟု ပေးရ

ကို၊ ပုစ္ဆန္တော– သည်၊ သမနုဂါဟတိနာမ – သမနုဂ်ါဟတိ မည်၏၊ ဥဘယံ– ဥပမာ, ဥဒ်ါဟရဏ် ၂ ပါးစုံကို၊ ပုစ္ဆန္တော–သည်၊ သမနုဘာသတိနာမ–သမနုဘာသတိမည်၏။

× × × × × × ×

သည်။ [အနုပုဗ္ဗ ယုဇဓာတ်သည် အခြားနေရာ၌ အားထုတ်ခြင်း အနက်ကို ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်းအနက်ထို ဟော၏၊ ဥပမာ–"အနုယောဂ ဝတ္တံ နိသာမယ – မေးစိစစ်ခြင်း၌ ကျင့်ဝတ်ကို + ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်ရှုပါလော" (ပရိဝါရ ပါဠိတော်) စသည်ကဲ့သို့တည်း။

လဒ္ဓိ ပုစ္ဆန္တော။ ။ အကုသိုလ် သံကိလေသတို့ကို ရဟန်း ဂေါတမသည် အကြွင်းမဲ့ ပယ်၍ ကျင့်သလော, ပူရဏကဿပ စသော အခြား ဂိုဏ်းဆရာတို့သည် အကြွင်းမဲ့ပယ်၍ ကျင့်သလော၊ ဤပြဿနာ၌ သင်၏အယူကို ပြော်စမ်းပါလော၊ ဤသို့ ပဋိညာ (ဌပနာ) အနက်ကို မေးသူ။ [လဒ္ဓိ ပုစ္ဆန္တောတိ ကိ သမဏော ဂေါတမော သံကိလေသမမ္မေ အနဝသေသံ ပဟာယ ဝတ္တတိ၊ ဥဒါဟု ပရေ ဂဏာစရိယာ ဇွတ္တေ တာဝ အတ္တနော လဒ္ဓိ ဝဒေါတိ ပဋိညာတံ (ဝန်ခံအပ်ပြီးအနက်ကို) သိဒ္ဓနံ (ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသော၊ ပဓာန ဌပနာ အနက်ကို) ပုစ္ဆန္တော၊–ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။ဤအမေးမျိုးကို ဂိုဏ်းဆရာကိုဖြစ်စေ, ဂိုဏ်းဆရာဘက်က တယောက်ယောက်ကို ဖြစ်စေ, အခြားလူကို ဖြစ်စေ, ဘုရားရှင်ဘက်က တယောက်ယောက်ကို ဖြစ်စေ ဘုရားရှင်ကို တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ မေးနိုင်ပါသည်။

သမနုယုဉ္ဇတိနာမ။ ။အနု+ယုဇဓာတ်ဖြင့် ဆိုရာ၌ အယူကိုမေးခြင်း, အကြောင်းကို မေးခြင်း, ဥဘယကို မေးခြင်း အမျိုးမျိုးနှင့် ဆိုင်သော်လည်း "ဤနေရာ၌ အထင်ရှိဋ္ဌ (ကေဒေသျှုပစာရ) အားဖြင့် အယူကိုမေးခြင်းသာ ယူပါ" ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "အနုယုဉ္ဇတိနာမ" ဟု နာမသဒ္ဒါထည့်၍ ဆိုသည်၊ နောက်၌လည်း ဤနည်းမှီးပါ။

ကာရဏံပုစ္ဆန္တော။ ။သူ၏အယူကို မေးသောအခါ "ရဟန်းဂေါတမသည်သာ သံကိလေသမမ္မတို့ကို အကြွင်းမဲ့ပယ်၍ ကျင့်နိုင်၏" ဟု ဖြေဆိုလျှင် "ဤသို့ ရဟန်းဂေါတမသည်သာ ကျင့်နိုင်၏" ဟူသော အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို အကြောင်းအားဖြင့် (အကြောင်းပြု၍) သူတပါးကို မှတ်ယူစေပါလော" ဟု တိုက်တွန်းသော ပညာရှိသည် အကြောင်းကို မေးရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် "ကာရဏံ ပုစ္ဆန္တော သမနုဂါဟတိနာမ" ဟု နာမသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်။ [သမနုဂါဟတိ၏ သဒ္ဒတ္ထမှာ "အကြောင်းအားဖြင့် ဤအနက်ကို ကောင်းစွာ ယူစေပါလော" ဟု ဖြစ်၏၊ "အကြောင်းကို မေးသည်မည်၏" တူသော အနက်မှာ ကာရဏံ ပုစ္ဆန္တောကိုကြည့်၍ ပေးအပ်သော အဓိပ္ပါယတ္ထသာ။]

ဋီကာသစ်။ ။ကာရဏံ ပုစ္ဆန္တောတိ သမဏောဝ ဂေါတမော သံကိလေသမမ္မေ အနဝသေသံ ပဟာယ ဝတ္တတိတိ ဝုတ္တေ (ဖြေဆိုအပ်သော်) ကာရဏေနာပိ ဧတမတ္ထံ ဂါဟယာတိ ဟေတုံ ပုစ္ဆန္တော၊–ဤ၌ ဂါဟယသည် သမနုဂါဟတိမှ ဂါဟပင်တည်း။

ဥဘယံ ပုစ္ဆန္တော။ ။"ဥဘယံ" အရ ဆိုအပ်ပြီးသော "လဒ္ဓိနှင့် ကာရဏာကို ယူရမည်" ဟု ထင်စရာရှိ၏၊ ထိုသို့ မယူရပါ၊ "ပဋိညာ, ဥပမာ, ဟေတု, ဥဒါဟရဏာ, နိဂမ" ဟူသော ဝါကျအစိတ်ငါးပါးတွင် မူလပဋိညာဉ် (ဌပနာ) စကား၏ ခိုင်လုံဘို့ရာ

အကြောင်း (ကာရဏာ= ဟေတု) သာ မက, ဥပမာကိုလည်း ဥဒါဟရဏ်ကိုလည်း ထုတ်ပြနိုင်လျှင် သာ၍ကောင်း၏၊ ထို့ကြောင့် ဥပမာ ဥဒါဟရဏ်ကို မေးခြင်းကို "ဥဘယံ ပုစ္ဆန္တော"ဟု ဆိုပါသည်။

ဋီကာ။ ။ဥဘယံ ပုစ္ဆန္တောတိ ဇာဒံနာမ ဣဿ ကာရဏာနိ ကာရဏံ ဝတ္ဝာ ပဋိညာတေ အတ္ထေ သာဓိယမာနေ (ပဋိညာဉ်ပြုအပ်ပြီးသော မူလအနက်=မူလအယူကို ပြီးစေအပ်သော်) အန္ဝယတော ဗျတိရေကတောစ ကာရဏံ သမတ္ထေတုံ (ပြအပ်သော အကြောင်းကို အန္ဝယ ဥပမာ ဥဒါဟရဏ်, ဗျတိရေက ဥပမာ ဥဒါဟရဏ်အားဖြင့် ပြီးစေခြင်း=ခိုင်လုံစေခြင်းငှါ) သဒိသာသဒိသဘေဒံ ဥပမောဒါဟရဏဒွယံ ပုစ္ဆန္တော၊-[ဤ၌ အန္ဝယကို သဒိသ, ဗျတိရေကကို အသဒိသဟု ဆိုသည်၊ သဒိသူပမာ, ဝိသဒိသူပမာနှင့် သဒ္ဒါကျမ်း ဥဒါဟရဏ်ကဲ့သို့ သုတ်နှင့် လျော်သော သဒိသဥဒါဟရဏ်, သုတ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဝိသဒိသ ဥဒါဟရဏ်ဟု ဆိုလိုသည်။]

တနည်း။ ။"သမနုဘာသန"အရ ဋီကာတို့၌"ဥဘယံ ပုစ္ဆန္တော"ဟူသော အင်္ဂကထာနည်းမှ တနည်းဖွင့်ကြသေး၏၊ "ပဋိညာ, ဥပမာ, ဟေတု, ဥဒါဟရဏာ, နိဂမ, ဟူသော ဝါကျအစိတ်ငါးပါးတွင် သမနုယုဉ္ဇနဖြင့် ပဋိညာဉ်ကို ပြ၍, သမနုဂါဟနဖြင့် အကြောင်းကိုလည်း, အကြောင်းကို ခိုင်လုံစေသော ဥပမာ ဥဒါဟရဏ်ကိုလည်း, ပြပြီးဖြစ်၍ မူလပဋိညာဉ်အနက်သည် ခိုင်ခိုင်လုံလုံ ပြီးစေအပ်ပြီး ဖြစ်ရကား သမနုဘာသနဖြင့် နိဂုံးကိုသာ ပြရသည်"ဟု ဆိုလိုသည်။

ဋီကာသစ်။ ။ အပိစ ဟေတုပမောဒါဟရဏာဝသေန တိလက္ခဏာ သမ္ဘတ္တိယာ (အကြောင်းကို မေးရာဝယ် ဥပမာ ဥဒါဟရဏ်ပါထည့်၍ ဖြေရမည်ဖြစ်သောကြောင့်, ဟေတု ဥပမာ ဥဒါဟရဏာအားဖြင့် လက္ခဏာ ၃ ပါး အပြည့်အစုံပါဝင်ရကား) ယထာ ပဋိညာတေ အတ္ထေ သာဓိတေ (မူလ တည်ထားအပ်ပြီးသော ပဋိညာတ အနက်ကို ခိုင်လုံစွာ ပြီးစေအပ်ပြီးသော်) သမ္ဘဒေဝ အနုပစ္ဆာ ဘာသန္တော နိဂမေန္တောပိ သမနုဘာသတိနာမ။

ဆက်ဥုံးအုံ။ ။"သံကို သမ္ဘဒေဝ + အနုကို အနုပစ္ဆာ (ကာရဏာ ဥပမာ ဥဒါဟရဏ်တို့၏ နောက်၌"ဟု ဖွင့်သည်၊"ထိုသို့ နောက်ထပ်ပြောခြင်း"ဟူသည် နိဂုံးအုပ်ခြင်းပင်တည်းဟု သိစေလိုသောကြောင့် "နိဂမေန္တောပိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ပိသဒ္ဒါကား (ဥပမာ ဥဒါဟရဏ်ကို မေးသော) ပဌမနည်းကို ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍနတည်း။ [ဝါကျအစိတ် ၅ ပါး ရှိပုံကို သဒ္ဒတ္ထဘေဒစိန္တာ (၁၄) ဂါထာကြည့်ပါ။]

စဉ်းစားဘွယ်။ ။ဋီကာတို့၌"သမနုဘာသန"အရ နိဂုံးကို တနည်းဖွင့်ကြသော်လည်း ပါဠိတော်၌ "သမနုယုဉ္ဇန်-အယူကို ကောင်းစွာ မေးကြကုန်လော၊ သမနုဂါဟန်-အကြောင်းအားဖြင့် ထိုအယူကို ယူစေကြကုန်လော၊ ဝါ-အကြောင်းကိုမေးကြကုန်လော"ဟု အားဏာတို့အနက်ပေးရသကဲ့သို့, ထို့အတူ"သမနုဘာသန်-ကောင်းစွာ နေခံထပ် ပြောသောအားဖြင့် နိဂုံးအုပ်ကြလော"ဟူသော အာဏာတို့အနက် မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာတို့ဖွင့်ပုံကို စဉ်းစားသင့်သည်။ [ဤ သမနုဘာသနကိုပင် ဗြဟ္မဇာလသုတ် အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ အခက်းဝယ် အင်္ဂကထာ၌ တမျိုးဖွင့်ခဲ့သေး၏၊ ထို့ကြောင့် "အရာအားလျော်စွာ သမနုဘာသနကို အမျိုးမျိုးအနက်ပေးနိုင်သည်"ဟု မှတ်ပါ။]

သတ္ထာရာဝါ သတ္ထာရံတိ–ကား၊ ကိ ံ - အသို့နည်း၊ တေ-သင်၏၊ သတ္ထာ–ဆရာသည်၊ တေဓမ္မေ–ထို အကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ သဗ္ဗသော–ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ ဝတ္တတိ–ကျင့်သလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ သမဏော ဂေါတမော– သည်၊ (ဝတ္တတိ) - လော၊ ဣတိ–၌သို့၊ သတ္ထာရာ-ဆရာနှင့်၊ သဒ္ဓိ - တကွ၊ သတ္ထာရံ – ဆရာကို၊ ဥပသံဟရိတွာဝါ–ကပ်ဆောင်၍သော်၎င်း၊(ယှဉ်ပြိုင်၍သော်၎င်း၊)(သမနုယုဉ္ဇန်-၌စပ်၊)ဒုတိယပဒေါ–သံယေနဝါ သံဃံ ဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌လည်း၊ သေဝ - ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အစိရင်သည်ပင်၊ နယော-တည်း။

ဣဒါနိ–ယခု အခါ၌၊ တမတ္ထံ – ထို အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ယောဇေတွာ–အကုသလစသော ပုဒ်တို့နှင့် ယှဉ်စေ၍၊ ဒဿန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ယေ ဣမေသံ ဘဝတံတိအာဒိ ံ – အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို ယေ ဣမေသံ ဘဝတံအစရှိသောစကားရပ်၌၊ အကုသလာ အကုသလသဒ်ါတာတိ-ကား၊ အကုသလာစေဝ - အကုသိုလ်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလာတိ - အကုသိုလ်တို့ဟူ၍၊ သဒ်ါတာစ– ကောင်းစွာဆိုအပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဉာတာ- သိအပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ–တနည်း၊ ကောဋ္ဌာသံ-အဘို့ အစုကို၊ ကတွာ–ပြု၍၊ ထပိတာ - ထားအပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊(ယေဓမ္မာ-၌စပ်။) ဣတိ အတ္ထော - နက်၊ သဗ္ဗပဒေသု–

× × × × × × ×

သတ္ထာရာဝါ သတ္ထာရံ ။ ။ သတ္ထာရာ၏စပ်ပုဒ်ကို သဒ္ဒိ ံ ဟုငင်း , သတ္ထာရံ၏စပ်ပုဒ်ကို ဥပသံဟရိတွာဟုငင်း ထည့်၍ဖွင့်သည်၊ သံဃေန ဝါ သံဃံဟူသော နောက်ဝါကျ၌လည်း ဣတိသို့ ထည့်ရသည်၊ ဆိုလိုရင်းမှာ–ဆရာချင်း နှိုင်းယှဉ်၍ဖြစ်စေ, သာဝကသံဃာချင်း နှိုင်းယှဉ်၍ဖြစ်စေ , ပညာရှိတို့က အယူကိုမေးကြပါ , အကြောင်းကိုလည်း မေးကြပါ, ဥပမာနှင့် ဥဒါဟရဏ် ၂ မျိုးစုံကိုလည်း မေးကြပါ–ဟူလို၊ ကိ ံ တေ စသည်ကား နှိုင်းယှဉ်ပုံအခြင်းအရာကိုပြသော စကားတည်း။

တမတ္ထံ ယောဇေတွာ။ ။တံ ပဟာတဗ္ဗဓမ္မာနံ အနဝသေသံ ပဟာယ (ပယ်၍) ဝတ္တာနသဒ်ါတာ သမာဒါတဗ္ဗ ဓမ္မာနံ အနဝသေသံ သမာဒါယ ဝတ္တာန သဒ်ါတာ အတ္ထံ၊ ယောဇေတွာတိ အကုသလာဒိ ပဒေဟိ (ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ပြအပ်သော အကုသလစသော ပုဒ်တို့နှင့်) ယောဇေတွာ၊– ဋီကာ။

အကုသလာ အကုသလသဒ်ါတာ။ ။ အကုသလာဖြင့် အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူ၍, အကုသလသဒ်ါတာဖြင့် အကုသိုလ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဘက်သားဖြစ်သော ကိုယ်မှု နှုတ်မှုကို ယူစေလိုဟန်တူ၏။ [“အကုသလာတိစ သဒ်ါတာ ဉာတာ” ဟူသော ဣနည်း၌ “သဒ်ါတ”ဟူသည် ဉာတ–အသိအမှတ်ပြုအပ်တည်း။

တနည်း။ ။ကောဋ္ဌာသံဝါ ကတွာ ထပိတာ- ဟူသော ဒုတိယနည်း၌ သဒ်ါတသဒ္ဒါသည် ကောဋ္ဌာသ အနက်ဟောတည်း၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတ ဟု အစုခွဲလိုက်သောအခါ အကုသိုလ်အစု၌ထားအပ်သော တရားအစုများ–ဟူလို။

အလုံးစုံသော သာဝဇ္ဇာသာဝဇ္ဇသဒ်္ဒါတာအစရှိဒသာပုဒ်တို့၌၊ ယေ(ယော)-ဤအစီအရင်သည်၊နယော-တည်း၊ အပိစ- စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဘွယ်အထူးကား၊ ထွေ- ဤအလုံးစုံသော ပုဒ်တို့တွင်၊ သာဝဇ္ဇာတိ- ကား၊ သဒေါသာ- အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ နအလမရိယာတိ-ကား၊ နိဒ္ဒေါသဇ္ဇေန-အပြစ်မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (အရိယာပုဒ်၏ အနက်ကို ပြသည်၊)အရိယာ-အပြစ်မရှိသောတရားဟိုသည်၊ ဘဝိတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ နာလံ-မစွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ အသမတ္ထာ - မစွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ (အသမတ္ထာ- ဖြင့် နာလံ၏အနက်ကို ပြသည်၊ ယေဓမ္မာ-၌စပ်)။

ယံ ဝိညူ သမနုယုဉ္ဇန္တာတိ-ကား၊ ယေန-အကြောင်းအကြောင်းကြောင့်၊ [ယံ၏အဖွင့်တည်း၊ ကာရဏာအနက်၌ ပဌမာဝိဘတ်သက်ဟု ပြသည်။] ဝိညူ-ပညာရှိတို့သည်၊ အမှေစ-ငါတို့ကိုဂုဏ်း၊ အညေစ- အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုဂုဏ်း၊ ပုစ္ဆန္တာ-မေးကုန်လသော်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝဒေယ္ယုံ - ပြောဆိုကုန်ရာ၏၊ တံ ဌာနံ- ဤပြောဆိုခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ - ရှိ၏၊ တေံ ကာရဏံ - ဤအကြောင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိအတ္ထော - နက်။ [“ ဌာနံ ဧဝါ ပနေတံ ” ဟု ပါဠိတော်၌ “တေံ”ရှိသောကြောင့် “တေံ ဌာနံ တေံ ကာရဏံ”ဟု ရှိရမည်။] ယံဝါပန၊ပေ၊ ဂဏာစရိယာတိ-ကား၊ ပရေ- မြတ်စွာဘုရားမှ တပါးကုန်သော၊ ဘောန္တော-အရှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂဏာစရိယာပန-ဂိုဏ်းဆရာတို့သည်ကား၊ ယံဝါ တံဝါ-ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြားသော၊ အပ္ပမတ္တကံ-အနည်းငယ်သောအကုသိုလ်ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဝတ္တန္တိ-ကျင့်ကုန်၏၊ ဣတိအတ္ထော-နက်။

× × × × × × ×

ဋီကာ ။ ။ အကောသလ္လ သမ္ဘူတဋ္ဌေန (မောဟကြောင့် ဖြစ်သည့်အတွက်) အကုသလာစေဝ တတောယေဝ အကုသလာတိစ သခ်ံ ဂတာတိ သခ်ါတာ၊ တတ္ထ ပုရိမပဒေန (အကုသလာဟူသော ပဌမပုဒ်ဖြင့်) ကေန္စာကုသလေ ဝဒတိ၊ ဒုတိယပဒေန (အကုသလသခ်ါတာ ဟူသော ဒုတိယပုဒ်ဖြင့်၊) တံသဟဂတေ (ထိုနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော) တံပက္ခိယေစ (ထိုအဘို့၌ ပါဝင်သော တရားတို့ကိုဂုဏ်း) ဝဒတိ၊ တေနာဟ ကောဋ္ဌာသံဝါကတ္ထာ ထဝိတာတိ အကုသလပက္ခိယဘာဝေန ဝဝတ္ထပိတာတိအတ္ထော။

သာဝဇ္ဇာ။ ။“သ+အဝဇ္ဇ” ဟုခွဲ၊ ဝဇ္ဇသဒ္ဒါသည် အပြစ်အနက်ကို ဟောသကဲ့သို့၊ တစ္ဆော် အနက်၌ဖြစ်သော အ သဒ္ဒါနှင့်တကွ အဝဇ္ဇ သဒ္ဒါလည်း အပြစ်ကိုပင် ဟော၏၊ “ သဟ + အဝဇ္ဇေန ယေ ဝတ္တန္တီတိ သာဝဇ္ဇာ ” ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြုသောအခါ အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော အကုသိုလ် ရ၏၊ ထို့ကြောင့်“သဒေါသာ”ဟု ဖွင့်သည်။

ယံဝါ ပန။ ။ယံဝါသည် ယံကိဉ္စိနှင့်အနက်တူသော နိပါတ်တည်း၊ မချီးမွမ်းခြင်းကဲ့ရဲ့ခြင်းအနက်ကို ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် “ယံဝါ တံဝါ အပ္ပမတ္တကံ (ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြားသော အနည်းသောအကုသိုလ်) ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။ [ယံဝါ ပနာတိ အသမ္ဘာဝနာ ဝစနမေတံ၊ ယံ ဝါ ပန ကိဉ္စိတိ အတ္ထော။]

အမှေ၀ တတ္ထ ယေဘုယျေန ပသံသေယျုံတိ ဣဒံ – ဟူသော ဤစကား၊ကို၊ ဘဂ၀ါ-သည်၊ သတ္ထာရာ–ဆရာနှင့်၊ (သဒ္ဒိ)၊ သတ္ထာရံ- ဆရာကို၊ (ဥပသံဟရိတွာ-ကပ်ဆောင်၍၊ ၀ါ-နှိုင်းယှဉ်၍၊) သမနုယုဉ္ဇနေ၀ိ – အယူကို မေးမြန်းရာ၌လည်း၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ သံယေန-နှင့်၊ (သဒ္ဒိ)၊ သံယံ-ကို၊ (ဥပသံဟရိတွာ) သမနုယုဉ္ဇနေ၀ိ- ၌လည်း၊ (အာဟ- ပြီ၊) ကဿာ - ကြောင့်၊ (အာဟ–နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊) သံယပသံသာယ၀ိ-သံယာကို ချီးမွမ်းခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ သတ္ထုယေ၀– ဆရာဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၊ကိုပင်၊ ပသံသာသိဒ္ဓိတော-ချီးမွမ်းခြင်း၏ ပြီးစီးခြင်းကြောင့်၊ (အာဟ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) ဟိ-မှန်၊ ပသီဒမာနာ၀ိ – ကြည်ညိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ ဗုဒ္ဓသမ္မတ္တိယာ-ဘုရား၌၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ သံယေ-၌၎င်း၊ သံယသမ္မတ္တိယာ-သံယာ၏ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓေစ-၌၎င်း၊ ပသီဒန္တိ - ကြည်ညိုကြကုန်၏။

တထာဟိ– ထိုစကား၊ကို ချဲ့ဉာဏ်းအံ့၊ ဘဂ၀တော- ၏၊ သရီရသမ္မတ္တိ -- ကိုယ်ခန္ဓာတော်၏ပြည့်စုံခြင်း၊ကို၊ ၀ါ– ရုပ်သဏ္ဌာန်တော်၏ ပြည့်စုံခြင်း၊ကို၊ ဒိဿ၀ါ-ဖူးမြင်ရ၍သော်၎င်း၊ ၀ါ - ဖူးမြင်ရခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ ဓမ္မဒေသနံ – တရား

× × × × × × ×

အမှေ၀၊ပေ၊က သ္မာ၊ ။ဆရာချင်း ယုံဉာဏ်ပြုင်ရာ၌ “ အမှေ၀ တတ္ထ ၊ပေ၊ ပသံသေယျုံ၊၊ ”ဟု မိန့်တော်မူထို၊က်ပါ၏၊ သံဃာချင်း ယှဉ်ဉာဏ်ပြုင်ရာ၌ကား “မမ သံဃံ၀ တတ္ထ၊ပေ၊ ပသံသေယျုံ၊၊ ” ဟု မိန့်တော်မူထို၊က်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် “ အမှေ၀ တတ္ထ၊ပေ၊ပသံသေယျုံ၊၊”ဟု မိန့်တော်မူပါသနည်း–ဟူလို။

သံဃ ပသံသာယ၀ိ ၊ပေ၊ သိဒ္ဓိတော၊။ ။သံဃာချင်း ယှဉ်ရာ၀ယ် ဘုရား၌၏ သံဃာတော်များက အကျင့်သာနေသည့်အတွက် ချီးမွမ်းသောအခါ ဆရာဖြစ်သော ဘုရား၌၏ကို အထူး မချီးမွမ်းသော်လည်း ချီးမွမ်းခြင်း၊ကဲ့စွ ပြီးစီး၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း– သံဃာတော်၏ ပြည့်စုံခြင်းသည် ဘုရား၌၏ သြ၀ါဒကြောင့်ဖြစ်ရကား ဘုရား၌သာလျှင် သံဃသမ္မတ္တိ၏ အမွန်အစ (ပဌမ) ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ပသီဒမာနာ၀ိ ဟိ။ ။ထိုစကား၊ကို ခိုင်မြဲစေလို၍“ပသီဒမာနာ၀ိ ဟိ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ သံဃာတော်၊ကို ချီးမွမ်းခြင်း၏ အစသည် ကြည်ညိုခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပသီဒမာနာ၀ိ”ဟု အစချီသည်၊ “ကြည်ညိုခြင်းကြောင့် ချီးမွမ်းသည်”ဟူလို၊ မာနာ၀ိဒ္ဓိဖြင့် အပသီဒမာနာကို ပေါင်းပါ (ဆည်းပါ)၊ “မကြည်ညိုသူတို့လည်း ဆရာ၏ မပြည့်စုံခြင်းကြောင့် သံဃာ၌ မကြည်ညိုကြ, သံဃာ၏ မပြည့်စုံခြင်းကြောင့် ဆရာ၌ မကြည်ညိုကြ” ဟူလို။

သရီရသမ္မတ္တိ ။ ။သရီရသမ္မတ္တိ ံတိ ရူပသမ္မတ္တိ ံ၊ ရူပကာယ ပါရိပူရိ ံတိ အတ္ထော၊–ဋီကာ။ [ဋီကာသစ်၌ “ သရီရ နိဗ္ဗတ္တိ ံတိ ” ဟု ရှိ၏၊ နိဗ္ဗတ္တိသဒ္ဒါက သမ္မတ္တိအနက်ကို မဟောနိုင်သောကြောင့် မကောင်းပါ။] ဆက်ဉာဏ်းအံ့ – လောက၌ ရူပပွမာဏ, ဃောသပွမာဏ, လူခပွမာဏ, ဓမ္မပွမာဏ (ကြည်ညိုရာ၌ ရုပ်အဆင်းကို ပဓာနပြုသူ , နာမည်ကျော်ခြင်းကို ပဓာနပြုသူ, ခြိုးခြိုးခြံခြံနေခြင်းကို ပဓာနပြုသူ, အကျင့်တရား၊ကိုသာ ပဓာန

ဒေသနာတော်ကို၊ သုတ္တာဝါ– နာရ၍သော်၎င်း၊ ဝါ– ခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ ဝတ္ထာရော-ချီးမွမ်း ပြောဆိုသူတို့သည်၊ ဘဝန္တိ-ရှိကုန်၏၊ (ကိံ-သို့၊ ဝတ္ထာရော၊ ဘဝန္တိ- နည်း၊) ဘော– အမောင်တို့၊ ယေ- အကြင် သာဝကတို့သည်၊ ဝေရုပဿ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ သတ္ထု-ဆရာဖြစ်သော မြတ်စွာ ဘုရား၏၊ သန္တိကာ ဝစရာ-အနီး၌ လှည့်လည်ကြရကုန်၏၊ (တေသံ)သာဝကာနံ-တို့၏၊ လာဘာ– သိလစသော လာဘ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ဝတ- ဖြစ်နိုင်ပေကုန်စွ တကား၊ ဣတိ (ဝတ္ထာရော ဘဝန္တိ- နှ၏၊) ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဗုဒ္ဓသမ္မတ္တိယာ- ကြောင့်၊ သံယေ-၌၊ ပသီဒန္တိ- နှ၏။

ပန - ကား၊ [ဗုဒ္ဓသမ္မတ္တိယာ သံယေ ပသီဒန္တိ၏ အကျယ်မှတပါး , သံယသမ္မတ္တိယာ ဗုဒ္ဓေ ပသီဒန္တိ၏ အကျယ်ကား၊] ဘိက္ခူနံ-တို့၏၊ အာစာရဂေါစရံ-အကျင့်, ကျက်စားရာကိုဂုဏ်း၊ အဘိက္ကမ ပဋိက္ကမာဒိနိစ-ရှေသို့သွားခြင်း, နေခံသို့ ပြန်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကိုဂုဏ်း၊ ဒိဿာ – ၍၊ ဝါ- ကြောင့်၊ ဝတ္ထာရော ဘဝန္တိ၊ (ကိံ ဝတ္ထာရော ဘဝန္တိ-နည်း၊) ဘော, ဝတ-စင်စစ်၊ သန္တိကာဝစရာနံ-အနီး၌ လှည့်လည်ကြကုန်သော၊ သာဝကာနံ– သာဝကတို့၏သော်မှလည်း၊ အယံ ဥပသမဂုဏော– ဤငြိမ်သက်ခြင်းဂုဏ်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်တုံးသား၏၊) သတ္ထု– ဆရာ၏၊ (ဥပသမဂုဏော - သည်၊) ကိဝဂုပေါ - အဘယ်မျှ သဘောရှိသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ခဲပလိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ(ဝတ္ထာရော ဘဝန္တိ)၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ သံယသမ္မတ္တိယာ- ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓေ- ၌၊ ပသီဒန္တိ-နှ၏၊ ဣတိ- ဤသို့လျှင်၊ သတ္ထု-ကို၊ ယာ ပသံသာ–အကြင် ချီးမွမ်းခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သာ-ထိုသည်၊ သံယသ-ကို၊ ပသံသာ– ချီးမွမ်းခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ သံယသ – ကို၊ ယာ ပသံသာ– သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သာ– ထိုသံယာကို ချီးမွမ်းခြင်းသည်၊ သတ္ထု- ကို၊ ပသံသာ- ချီးမွမ်းခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ – သို့၊ သံယပသံသာယပိ – သံယာကို ချီးမွမ်းခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ သတ္ထုယေဝ-ကိုသာ၊ ပသံသာသိဒ္ဓိတော-ကြောင့်၊ [အချို့စာအုပ်၌ "ပသံသာယ သိဒ္ဓိတော" ဟု ရှိ၏၊ အနက်တူပင်။] ဘဂဝါ– သည်၊ ဒွိသုပိ– ၂ ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ နယေသု- နည်းတို့၌၊ (သတ္ထာရာဝါ

× × × × × × ×

ပြုသူ) ဟု ပုဂ္ဂိုလ် ၄ မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် သရီရသမ္ဘိုဖြင့် ရူပပွမာဏပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကြည်ညိုဘွယ်ကိုပြ၏၊ ဓမ္မံသုတ္တာဖြင့် ဃောသ–ဓမ္မပွမာဏပုဂ္ဂိုလ် ၂ ယောဒ်၏ ကြည်ညိုဘွယ်ကို ပြသည်။

ဒိဿာ၊ပေါဝတ္ထာရော။ ။အကျင့် ကျက်စားရာဌာန စသည်ကိုမြင်၍ ကြည်ညိုကြသောကြောင့် "ဝတ္ထာရော"အရ ဓမ္မပွမာဏပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြ၏။ [ပုံန ဘဝန္တိ ဝတ္ထာရောတိ ဓမ္မပွမာဏဝသေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ၊– ဒီကာ၊ ဋီကာ၌ အစကပင် လူခပွမာဏကို မပြခဲ့သောကြောင့် လူခပွမာဏကို မဖွင့်ခြင်းဖြစ်သည်၊ အာစာရဂေါစရစသော စကားဖြင့် လူခပွမာဏပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကြည်ညိုဘွယ်ကိုလည်း ပြသည်ဟု မှတ်ပါ။]

သတ္ထာရံ သမနုယုဥ္ဇနနည်း, သံယေနဝါ သံယံ သမနုယုဥ္ဇနနည်းတို့၌၊)အမှေဝ ၊ပေ၊ပသံသေယျုံတိ-ဟူ၍၊ **အာဟ**– မိန့်တော်မူပြီ။

ပန - ဆက်၊ သမဏော၊ပေ၊ဂဏာစရိယာတိ **အာဒိသု** – **အစရှိကုန်သော**၊ ထွေပိ–ဤပါဠိတို့၌လည်း၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံ့ကား၊ **အဓိပ္ပါယော**-မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်တည်း၊ [“ အာဒိသုပိ ပဒေသု ” ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ “ပဒေသု”ပါခြင်းသည် မကောင်း။] ဟိ - ချေ၊ သမ္ဘတ္တ သမာဒါန သေတုယာတဝသေန – သမ္ဘတ္တဝိရတိ , သမာဒါနဝိရတိ , သေတုယာတဝိရတိတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ တိဿော - နှစ်သော၊ ဝိရတိယော - တို့သည်၊ (ဟောန္တိ - ရှိကုန်၏၊) တာသု – ထို ၃ ပါးသော ဝိရတိတို့တွင်၊ သမ္ဘတ္တ သမာဒါန ဝိရတိမတ္တမေဝ– သမ္ဘတ္တဝိရတိ , သမာဒါနဝိရတိမျှသည်သာ၊ **အညေသံ** – ဘုရားရှင်မှ တပါး **အခြား**သောဂိုဏ်းဆရာတို့၏(သန္တာန်၌)၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ ပန-ကား၊ (တနည်း) ဗျတိရိက်ကား၊ သေတုယာတဝိရတိ-သည်၊ **သဗ္ဗေန**-အလုံးစုံသော **အပြားအား**ဖြင့်၊ **သဗ္ဗံ**-အလုံးစုံ **အကုန်အစင်**၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ပန-ကား၊ ပဋ္ဌာန-နှစ်သော၊ တဒင်္ဂ ၊ပေ၊ပ္ပဟာနေသု-တဒင်္ဂပ္ပဟာန်, ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာန်, သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာန်, ပဋိပဿဒ္ဓိပ္ပဟာန်, နိဿရဏပ္ပဟာန်တို့တွင်၊ **အဌသမာပတ္တိဝသေနစေဝ** - ရှစ်ပါးသော သမာပတ်တို့၏**အစွမ်း**ဖြင့်ရင်း၊ (ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာန်ကိုပြသည်၊) ဝိပဿနာမတ္တ ဝသေနစ – ဝိပဿနာမျှ၏ **အစွမ်း**ဖြင့်ရင်း၊ (တဒင်္ဂပဟာန်ကိုပြသည်၊) တဒင်္ဂ

× × × × × × ×

သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နတ္ထိ။ ။သေတုဃာတဝိရတိဟူသည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဥပါသော ဝိရတိတည်း၊ ထို့ကြောင့် **အခြား**သော ဂဏာစရိယတို့မှာ “**သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နတ္ထိ**” ဟု ဆိုသည်၊ “ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ – အချင်းခပ်သိမ်း ” ဟု အလွယ်ပေးကြ၏၊ သဗ္ဗေနဖြင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဥပါဝင်သော သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ , သမ္မာအာဇီဝ ၃ ပါးကို ပြ၏၊ သဗ္ဗံဖြင့်ကား “ထို ၃ ပါးလုံး မရှိ”ဟု ပြသည်၊“သဗ္ဗံ–အလုံးစုံ”ဟု ကြိုယာဝိသေသနပေးပါ၊ နေဝံဥ္စ လည်း ဤနည်းမှီးပါ။

ဝိပဿနာမတ္တဝသေန ။ ။ [အနိစ္စံတိဝါ ဒုက္ခံတိဝါ ဝိဝိဓဿနမတ္တဝသေန (အထူးထူး အပြားပြား ရှုခြင်းမျှ၏ **အစွမ်း**ဖြင့်)၊ နပန နာမရူပဝဝတ္ထာပန ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဏ ပုဗ္ဗကံ လက္ခဏတ္တယံ အာရောပေတွာ သင်္ခါရာနံ သမ္မသနဝသေန၊–ဋီကာ။] သာသနာပ တိတ္ထိများဖြစ်သောကြောင့် **အတ္တ**စွဲလမ်းရကား အနတ္တဟု မရှုနိုင်၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ ဟုသာ ရှုနိုင်၏၊ ထို အနိစ္စ ဒုက္ခဟု ရှုရာ၌လည်း “ဤကား နာမ်, ဤကားရုပ်” ဟု နာမ်ရုပ်ကို ပိုင်းခြားနိုင်သော နာမရူပဝဝတ္ထာပနဉာဏ် , နာမ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်း ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်းကို ပိုင်းခြား၍ ယူနိုင်သော ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်တို့ **အခြေခံ**မပါရချေ၊ ထို့ကြောင့်“**ဝိပဿနာမတ္တ**”ဟု သားမည**အနက်**ဟော မတ္တသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။နာမရူပဝတ္ထာပနဉာဏ် စသည်မပါသော , **အနတ္တ**လက္ခဏာလည်းမပါသော ဝိပဿနာကို“**ဝိပဿနာမတ္တ**”ဟု **အဋ္ဌကထာ**,ဋီကာတို့မိန့်ကြပြီ၊ ထို**အမိန့်**ကို သတ်ပြုမိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ယခုခေတ်၌ ကောင်းမွန်သပ်ယပ်စွာ သာယာဘွယ်

ဝိကွမ္ဘနပ္ပဟာနမတ္တမေဝ-တဒင်္ဂပ္ပဟာန်, ဝိကွမ္ဘနပ္ပဟာန်မျှသည်သာ၊ အညေသံ–အခြားသော ဂိုဏ်းဆရာတို့၏ (သန္တာန်၌)၊ ဟောတိ၊ ဇာတရာနိ - တဒင်္ဂပ္ပဟာန်, ဝိကွမ္ဘနပ္ပဟာန်တို့မှ တပါးကုန်သော၊ တီဏိ-န်သော၊ ပဟာနာနိ–တို့သည်၊ (သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာန်, ပဋိပဿဒ္ဓိပ္ပဟာန်, နိဿရဏပ္ပဟာန်တို့သည်၊) သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နတ္ထိ၊ တထာ-ထိုမှ တပါး၊ သီလသံဝရော-သီလသံဝရဂုဏ်း၊ ခန္တိသံဝရော-ဂုဏ်း၊ ဉာဏသံဝရော–ဂုဏ်း၊ သတိသံဝရော-ဂုဏ်း၊ ဝီရိယသံဝရော–ဂုဏ်း၊ ဇာတိ-သို့၊ ပဠု–န်သော၊ သံဝရာ-သံဝရတို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ တေသု–ထို ၅ ပါးသော သံဝရတို့တွင်၊ ပဠုသီလမတ္တမေဝ - ၅ ပါးသီလမျှသည်သာလျှင်ဂုဏ်း၊ အဓိဝါသနခန္တိမတ္တမေဝစ - အဓိဝါသနခန္တိမျှသည်သာလျှင်ဂုဏ်း၊ အညေသံ–အခြားသော ဂိုဏ်းဆရာတို့၏(သန္တာန်၌)၊ ဟောတိ၊ သေသံ – ပဠုသီလ, အဓိဝါသနခန္တိတို့မှကြွင်းသော သံဝရသည်၊ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နတ္ထိ။

ပန–ကား၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာ–ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသတို့သည်၊ ဣမေပဠု–ဤငါးပါးတို့တည်း၊ ဟေသု - ထို ၅ ပါးသော ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသတို့တွင်၊ ပဠုသီလမတ္တမေဝ– ၅ ပါးသီလမျှသည်သာ၊ [ပဌမပါရာဇိက စသည်၌ အကျုံးဝင်သော ၅ ပါးသီလမျှသည်သာ။] အညေသံ - အခြားသော ဂိုဏ်းဆရာတို့၏ (သန္တာန်၌)၊ ဟောတိ–ရှိ၏၊ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ – သည်၊ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ

× × × × × × ×

ကောင်းသော ပစ္စည်း ၄ ပါးကို ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်မပါဘဲ သုံးစွဲကာ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလလည်း မစင်ကြယ်သော, ဇုန္နြိယသံဝရသီလကိုမူ ဂရုကိုယ် မစိုက်သော, နာမ်ရုပ်ကိုလည်း မခွဲခြားနိုင်သော, နာမ်ရုပ်ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ကောင်းကောင်း နားမလည်သော ''အနတ္တ, အနတ္တ'' ဟု ပါးစပ်က ရွတ်နေသော်လည်း အတ္တ–အနတ္တကို ခွဲခြားသိဘို့ အရေးမှာ သာ၍ဝေးသော, မိမိ၏ ဝိပဿနာအတွက် ဝိပဿနာမတ္တ ဟုတ်–မဟုတ်ကို စစ်တမ်းထုတ်ပါလေ။

ပဠုသံဝရာ။ ။[ဋီကာသစ်၌''လောကိယ ပဠုသီလတော အညော'' ဟု ဆို၏၊ မိမိကား ၅ ပါးသီလကို ချန်သင့်မည် မထင်။] ၅ ပါးသီလနှင့်တကွ ပါတိမောက္ခ–ပစ္စယသန္နိဿိတ, အာဇီဝ ပါရိသုဒ္ဓိသည် သီလသံဝရ(စောင့်စည်းကြောင်း သီလ) မည်၏၊ အအေး, အပူကို သည်းခံခြင်းမှစ၍ အရာရာ၌ အနာခံခြင်းဟူသော အဓိဝါသနခန္တိသည် ခန္တိသံဝရ မည်၏၊ မဂ်ဉာဏ်သည် ဉာဏသံဝရ မည်၏၊ ဇုန္နြိ ၆ ပါးကို အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿစသည် မဖြစ်အောင် စောင့်စည်းခြင်းသည် ဇုန္နြိယသံဝရ မည်၏၊ သမ္မပ္ပဓာန် ၄ ပါးသည် ဝီရိယသံဝရမည်၏။

ပဠုဧဝါပနိမေ။ ။[ဤနောက်၌''ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာ''ဟုငင်း,''ဥပေါသထုဒ္ဒေသာ''ဟုငင်း ပါဠိ ၂ ထွေရှိ၏။] ဤဥဒ္ဒေသ ငါးပါးသည် သီလသံဝရ၌ ပါဝင်ပြီးဖြစ်သော်လည်း သာသနာတော်၌ သီလ၏ များသည်၏ အဖြစ်ကို ပြ၍ , ထို သီလ၏ တစိတ်တချို့၌သာ သာသနာပဋိပတ္တိတို့ တည်နိုင်ကြောင်းကို ပြခြင်းငှါ ပါတိမောက္ခသီလကို ထပ်၍ ယူပြန်သည်။

နတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ အကုသလပ်ပဟာနေစ- အကုသိုလ်ကို ပယ်ခြင်းဌာနဖြစ်၏၊ ကုသလသမာဒါနေစ-ကုသိုလ်ကို ဆောက်တည်ခြင်းဌာနဖြစ်၏၊ တီသု-ကုန်သော၊ ဝိရတီသု-တို့၌၊ ပဗ္ဗသု-ကုန်သော၊ ပဟာနေသု-ပဟာန်တို့၌၊ ပဗ္ဗသု-န်သော၊ သံဝရေသု-တို့၌၊ ပဗ္ဗသု-န်သော၊ ဥဒ္ဒေသေသု-ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသတို့၌၊ အဟံစေဝ-ငါဘုရားသည်၊ မယှံ-ငါဘုရား၏၊ သာဝကသံဃောစ-သည်၊ လောကေ-၌၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊(ထိုတရားတို့၌ တည်သောအားဖြင့် ထင်ရှားသည်-ဟူလို။) ဟိ-မှန်၊ မယာ-ငါဘုရားနှင့်၊ သဒိသော-တူသော၊ သတ္ထာနာမ-ဆရာမည်သည်၊ မယှံ-ငါဘုရား၏၊ သာဝကသံဃေန-နှင့်၊ သဒိသော-သော၊ သံဃောနာမ-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သီဟနာဒံ-မြတ်သော အသံတော်ကို၊ ဝါ-မ ရွံ့မ ကြံ့, ခြင်္သေ့ဟောက်သို့ ရဲရဲတောက် အသံတော်ကို၊ နဒတိ- မိန့်မြွက်တော်မူ၏။

× × × × × × × ×

သီဟနာဒံ။ ။ဋီကာသစ်၌ "သေဋ္ဌနာဒံ"ဟု ပဌမဖွင့်၏၊ "သီဟာသဒ္ဒူလနာဂါဒျာ-ပုမေ သေဋ္ဌတ္ထဂေါစရာ"နှင့်အညီ, သီဟာသဒ္ဒါ၏ သေဋ္ဌအနက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ " အဘီတနာဒံ "ဟု ဒုတိယဖွင့်၏၊ သေဋ္ဌနာဒံကိုပင် ထပ်၍ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ "မကြွေဝံမ၌ ရဲဝံ့သောကြောင့် မြတ်သည် "ဟူလို။

အထဝါ။ ။သီဟနာဒသဒိသံ နာဒံ" ဟု တနည်း ဖွင့်၏၊ ခြင်္သေ့၏ ဟောက်သံသည် ရွံ့ကြောက်ဟန် မပါသကဲ့သို့ "မရွံ့ကြောက်သူ၏ အသံ"ဟူလို၊ " သီဟနာဒေါ ဝိယာတိ သီဟနာဒေါ"ဟုပြု၊"ကေနစိ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ နာဒံတိအတ္ထော"ကား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တည်း၊ " အကုသိုလ်ပယ်ရာ၌ဌာန်း, ကုသိုလ်ကို ဆောက်တည်ရာ၌ဌာန်း ငါဘုရားနှင့် ငါဘုရား၏ သံဃာသာလျှင် ချီးမွမ်းထိုက်သည် "ဟူသော ဘုရားရှင်၏ စကားသံကို မည်သူ တယောက်မျှ ဆန့်ကျင်ဘက် မပြုန်လည်စေနိုင်သော (" ဝိရတိ ၃ ပါးသည် ဘုရားရှင်၌သာ ရှိ၏, အခြားဂိဏ်းဆရာတို့၌ သေတုံဃာတဝိရတိ လုံးလုံးမရှိ၊" စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူအပ်သည်ကို " အခြားသူတို့မှာလည်း ရှိ၏"ဟု ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် မတွန်းလှန်နိုင်သော) အသံ"ဟူလို။

အရိယအင်္ဂဂိကမဂ်

ဧဝံ-သို့၊ သီဟနာဒံ-မြတ်သော အသံတော်ကို၊ နဒိတွာ - မိန့်မြွက်တော်မူပြီး၍၊ တဿသီဟနာဒဿ-၏၊ အဝိပရီတဘာဝါဝဗောဓနတ္ထံ - မဖေါက်ပြန်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေခြင်းအကျိုးငှါ၊ အတ္ထိ ကဿပ မဂ္ဂေါတိ အာဒိမာဟ၊

× × × × × × × ×

အဝိပရီတဘာဝါဝဗောဓနတ္ထံ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် " ဆရာချင်း ယှဉ်ရာ၌ဌာန်း, သာဝကသံဃာချင်း ယှဉ်ရာ၌ဌာန်း ငါတို့ကိုသာ ချီးမွမ်းကုန်ရာ၏" ဟု မိန့်တော်မူပြီးသောအခါ"အတ္ထိ ကဿပ မဂ္ဂေါ, အတ္ထိ ပဋိပဒါ"ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ ထိုသို့ မိန့်တော်မူခြင်းသည် မိမိဝါဒ၏ အဝိပရီတ (မမှားခြောင်း) ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ ဖြစ်၏၊ ထိုမမှား

တတ္ထ- ထို အတ္ထိ ကဿပ မဂ္ဂေါ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ မဂ္ဂေါတိ – ကား၊ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ- လောကုတ္တရာမဂ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပဋိပဒါတိ-ကား၊ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ-မဂ်၏ရှေအဘို့၌ဖြစ်သောအကျင့်သည်၊(အတ္ထိ)၊ ကာလဝါဒီတိ အာဒိနိ-ကာလဝါဒီအစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ ပြဟ္မဇာလေ-သုတ်၌၊ ဝဲလျှိုတာနိ-ဖွင့်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣဒါနိ-၌၊ ဒုဝိဓံ-သော၊ တံမဂ္ဂဉ္စ–ထိုမဂ်ကိုဂုင်း၊ တံပဋိပဒဉ္စ–ထိုအကျင့်ကိုဂုင်း၊ ကေတော-တပေါင်းတည်း၊ ကတွာ-၍၊ ဒဿေန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အယမေဝ အရိယော်တိ အာဒိမာဟ။

ပန–ဆက်၊ ဣဒံ–အတ္ထိ ကဿပ မဂ္ဂေါ, အတ္ထိ ပဋိပဒါ အစရှိသော ဤစကားတော်ကို၊ သုတ္တာ-ကြား၍၊ အစေလော–အစေလကဿပသည်၊ စိန္တေသိ–ကြံပြီ၊ (ကိ)၊ သမဏော ဂေါတမော - သည်၊ မယ္ဟံ ယေဝ - ငါ၏သာ၊ မဂ္ဂေါစ–မဂ်သည်ဂုင်း၊ ပဋိပဒါစ- အကျင့်သည်ဂုင်း၊ အတ္ထိ–၏၊ အညေသံ-အခြားဂိုဏ်းဆရာတို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ (မဂ္ဂေါစ-သည်ဂုင်း၊ ပဋိပဒါစ-သည်ဂုင်း၊) နတ္ထိ- မရှိ၊ ဣတိ–သို့၊ မညတိ - မှတ်ထင်၏၊ ဟန္ဒ - ယခု၊ အဿ - ထို ရဟန်း ဂေါတမအား၊ အဟံ - ငါသည်၊ အမှာကံဝိ – ငါတို့၏လည်း၊ မဂ္ဂံ – မဂ်ကို၊ ကထေမိ–ပြောရတော့အံ့၊ ဣတိ၊ (စိန္တေသိ)၊ တတော–ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်း ကြောင့်၊ အစေလကပဋိပဒံ – အစေလက၏ အကျင့်ကို၊ ကထေသိ - ပြောပြီ၊ ဧတေန–ထို့ကြောင့်၊ ဧဝံ ဝုတ္တော၊ပေ၊ဝိဟရတီတိ-ဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ။

× × × × × × ×

ကြောင်းကို ဤအကျင့်က ပြနိုင်ခြင်းမှာလည်း ထိုကျင့်သူမှာ သူ့ကိုယ်တိုင်ပင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ကာလဝါဒီ ဘူတဝါဒီစသော ဂုဏ်တော်ကို သိရမြင်ရခြင်း ကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌“အတ္ထိ ကဿပ မဂ္ဂေါ၊ပေ၊ဝိနယဝါဒိတိ”ဟု မိန့်တော်မူသည်။

အယမေဝ။ ။ဧဝ မေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဧဝံ-သို့၊ တံ–ဤမဂ္ဂ, ပဋိပဒါ ၂ ပါးကို၊ ယထာဘူတံ-စွာ၊ သမ္မပညာယ–မဖေါက်မပြန်သော ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ရှုမှတ်ထိုက်၏၊–တိကဂုတ္တိရ် တတိယပံ,ယောဓာဇီဝဝဂ် ယောဓာဇီဝသုတ် ပါဠိတော်၌ မဂ်နှင့် ပဋိပဒါ ၂ ပါးကို တပေါင်းတည်း ဟောတော်မူသကဲ့သို့, ဤ၌လည်း ထို ၂ ပါးကို တပေါင်းတည်း ဟောတော်မူလျှင် ရှိပါစေတော့၊ အဘယ့်ကြောင့်“အယမေဝ”ဟု ဧဝကို ထည့်တော်မူပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား။– “မဂ္ဂသည် ဤတမျိုးသာရှိ၏, အများမရှိ”ဟု မဂ်အများရှိခြင်းကို ပယ်ခြင်းအကျိုးငှါဂုင်း, ဤတပါးသည်ပင် အရိယာအများနှင့် ဆက်ဆံကြောင်းကိုပြခြင်း အကျိုးငှါဂုင်း, (တပါးဆိုလျှင် ဆိုရလောက်အောင်) သာသနာတော်၌ ထင်ရှားကြောင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှါဂုင်း “ အယမေဝ ” ဟု ဧဝသဒ္ဒါကို ထည့်၍ မိန့်တော်မူပါသည်။ [“အယမေဝါ”တိ သာဝဓာရဏဝစနံ မဂ္ဂဿ ပုထုဘာဝ ပဋိက္ခေပတ္ထံ , သမ္မာအရိယသာဓာရဏဘာဝဒဿနတ္ထံ, သာသနေ ပါကဋဘာဝဒဿနတ္ထဉ္စ။]

တပေါပက္ကမ ကထာ

တတ္ထ–ထို ဧဝံ ဝုတ္တော် အစရှိသော စကားရပ်၌၊ တပေါပက္ကမာတိ– ကား၊ တပါရမ္ဘာ-အားထုတ်အပ်သော အကျင့်တို့ကို၊ တပေါ ကမ္မာနိ - ပြုလုပ်အပ်သော အကျင့်တို့ကို၊ (သာမညသဒ်ါတာ စသည်၌စပ်၊) ဇာတိ အတ္ထော–နက်၊ သာမညသဒ်ါတာတို့ - ကား၊ သမဏကမ္မသဒ်ါတာ – ရဟန်းတို့၏ အလုပ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏၊ ဗြာဟ္မညသဒ်ါတာတိ-ကား၊ ဗြာဟ္မဏကမ္မသဒ်ါတာ-ပုဏ္ဏားတို့၏ အလုပ်ဟုဆိုအပ်ကုန်၏၊ [“သမဏသ+ကမ္မံ သာမညံ”ဟုပြု၊ ဗြာဟ္မညံ၌လည်း နည်းတူ။] အစေလကောတိ–ကား၊ နိစ္စောလော-အဝတ်မရှိသူသည်၊ နဂ္ဂေါ–အချည်းနှီး နေသူသည်၊ (မုတ္တာ စာရော – စသည်၌ စပ်။) မုတ္တာစာရောတိ–ကား၊ ဝိသဋ္ဌာစာရော– စွန့်လွှတ်အပ်သော အကျင့်ရှိသည်၊ ဥစ္စာရကမ္မာဒီသု–ကျင်ကြီး စွန့်မှု အစရှိသည်တို့၌၊ လောကိယကုလပုတ္တာစာရေန – လောက၌ ဖြစ်သော အမျိုးကောင်းသားတို့၏ အကျင့်မှ၊ ဝိရဟိတော-ကင်းသည်၊ [ဤ အဖွင့်ကား အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ သဘာဝကျအောင် ဖွင့်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ အစေလကဿပ အလိုအား ဖြင့်“အမျိုးကောင်းသားတို့၏အကျင့်မှ ကင်းလွတ်သည်”ဟု မဆိုလို၊] (ဟုတ္တာ)၊ ဒ္ဝိတကောဝ - မတ်မတ်ရပ်လျက်သာ၊ ဥစ္စာရံ-ကျင်ကြီးကို၊ ကရောတိ–ပြု၏၊ ပဿာဝံ-ကျင်ငယ်ကို၊ ကရောတိ-၏၊ ခါဒတိ–ခဲသည်း ခဲ၏၊ ဘုဉ္ဇတိစ–စား‌သည်း စား၏။

× × × × × × ×

တပေါပက္ကမာ ။ ။ ဥပက္ကမသဒ္ဒါသည် အားထုတ်ခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ တို့ကြောင့်“တပါရမ္ဘာ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥပက္ကမိတဗ္ဗာတိ ဥပက္ကမာ၊ အာရမ္ဘိတဗ္ဗာတိ အာရမ္ဘာ၊ တပေါယေဝ+ဥပက္ကမာ တပေါပက္ကမာ၊ ထိုအားထုတ်ဟူသည် ပြုလုပ်ခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့်“တပေါကမ္မာနိ”ဟု အဓိပ္ပါယ်ဆိုဖွင့်သည်။

အစေလကော။ ။စေလနှင့် စောလသည် ပရိယာယ်သဒ္ဒါတည်း၊ ထို့ကြောင့်“နိစ္စောလော”ဟု ဖွင့်သည်၊“နိစ္စောလ”အရ“ဝတ်စရာမရှိသူ”ဟု ယူမည်စိုး၍“နိသဋ္ဌ စောလော”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ဝတ်စရာရှိသော်လည်း“အဝတ်ကို စွန့်လွှတ်ထားသူ”ဟူလို၊ အစုတ်စုတ်အပြတ်ပြတ် အဝတ်ရှိသူကိုလည်း“နိစ္စောလ-အဝတ်ကောင်းကောင်းမရှိသူ”ဟု ဆိုနိုင်သောကြောင့်“နဂ္ဂေါ”ဟု သိခါပတ္တ-အဆုံးရောက်အနက်ကို ဖွင့်သည်၊“နဂ္ဂိယအကျင့်ကို ကျင့်သောကြောင့် အဝတ်မဆည်း အချည်းနှီးနေသူ”ဟူလို။

မုတ္တာစာရော။ ။မုစ္စိတ္ထ–အမျိုးကောင်းသားတို့သည် မပြုမလုပ်ဘဲ စွန့်လွှတ်ထားအပ်ပြီ၊ ဇာတိ မုတ္တောဝ၊ မုတ္တော + အာစာရော ယသာတိ မုတ္တာစာရော၊ ထို့ကြောင့်“ဝိသဋ္ဌာစာရော”ဟု ဖွင့်သည်၊“ဒ္ဝိတကောဝ ဥစ္စာရံ ကရောတိ”စသည်ကား မုတ္တာစာရ၏ သရုပ်ပြတည်း၊ ထိုသို့ ပြခြင်းသည် နိဒဿနနည်းမျှသာ ဖြစ်၏၊ ပျူံအန်ပြီးသော အခါ ရေဖြင့် ခံတွင်းကို ဆေးလေ့မရှိခြင်း စသည်ကိုလည်း“မုတ္တာစာရ”၌ ယူပါ။

ဟတ္ထာပလေခနောတိ-ကား။ ဟတ္ထေ- လက်၌၊ ဝိဇ္ဈာမို– ထမင်းလုပ်သည်၊ နိဋ္ဌိတေ-ပြီးဆုံးလသော်၊ ဇဂ္ဂါယ-လျှာဖြင့်၊ ဟတ္ထံ- ကို၊ အာပလိခတိ– ပယ်ရှားသောအားဖြင့် ခြစ်၏၊ ဝါ- လျက်၏၊ ဝါ- တနည်း၊ ဥစ္စာရံ- ကို၊ ကတွာ- ပြုပြီး၍၊ ဟတ္ထသ္မိံညေဝ – လက်၌ပင်၊ ဒဇ္ဈကသညီ - ဒုတ်ဟု အမှတ်ရှိသည်၊ ဟုတ္ဝာ၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ အာပလိခတိ-ပယ်ရှားသောအားဖြင့် ခြစ်၏၊ ဝါ-သုတ်၏၊ [စာအုပ်တို့၌ ဟတ္ထာပဟု အပဥပသာရကို တွေ့ရ၏၊ ကနုတံအနက်ကို ဟောရာ၌ အဝလေခနကို တွေ့ရသောကြောင့် အဝလေခနရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။]

ဘန္တေ - အရှင်ဘုရား၊ ဘိက္ခာဂဟဏတ္ထံ - ဆွမ်းကို ခံယူခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဟိ– လာပါလော၊ ဇာတိ- သို့၊ ဝုဒ္ဓာ- လျှောက်အပ်သည်၊ (သမာနော- သော်၊) နတိ-မလာတတ်၊ ဇာတိ-ကြောင့်၊ နဟိဘဒ္ဒန္တိကော-မည်၏၊ ဘန္တေ-ရား၊ တေနဟိ-ထိုသို့ မလာလိုလျှင်၊ တိဋ္ဌ- ရပ်တော်မူပါဘုရား၊ ဇာတိ- သို့၊ ဝုတ္ထော- လျှောက်အပ်သည်၊ (သမာနော)ဝိ – ဖြစ်ပြန်ပါသော်လည်း၊ နတိဋ္ဌတိ – မရပ်တတ်၊ ဇာတိ-ကြောင့်၊ နတိဋ္ဌဘဒ္ဒန္တိကော-မည်၏၊ သော- ထို အစေလကသည်၊ တဒုဘယမ္ပိ-ထိုလာခြင်း။ ရပ်ခြင်း ၂ ပါးစုံကိုလည်း၊ တေဿ–၌ လူဝတ်ကြောင်၏၊ ဝစနံ–စကားသည်၊ ဝါ- ကို၊ ကတံ- ပြုအပ်သည်၊ (လိုက်နာရာရောက်သည်၊) ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဇာတိ-၌သို့ကြ၍၊ နကရောတိကိရ-မပြုသတတ်။

× × × × × × ×

အာပလိခတိ ။ ။ ထမင်းစားပြီးသောအခါ လက်၌ ကပ်၍ ကျန်ရစ်သော ထမင်းဟင်း အစအနကို ရေဖြင့်မဆေးဘဲ လျှာဖြင့် လက်ကိုလျက်၍ ပယ်ရှား၏၊ ဤနည်း၌ အပလိခတိကို "အပလိဟတိ– ပယ်ရှားသောအားဖြင့် လျက်၏"ဟု ဖွင့်၏၊ နောက်နည်း၌ကား "အပကာသတိ – ပယ်ရှားသောအားဖြင့် ခြစ်၏"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ "လက်ဖြင့် သုတ်ပစ်၏" ဟူလို။ ["နိဋ္ဌိတေ" နေရာဝယ် "ဋ္ဌိတေ" ဟု ပြင်ကြ၏၊ "ထမင်းသည် လက်၌တည်လသော် လျက်၏" ဟု အဓိပ္ပါယ်မဖြစ်နိုင်ပါ။]

နဟိ ဘဒ္ဒန္တိကော။ ။"နဟိ ဘဒန္တ – အရှင်ဘုရား ဆွမ်းယူဘို့ရာ ကြွပါဦး"ဟု လျှောက်အပ်သော် ထိုစကားကိုလိုက်နာ၍ သူတို့အထံသို့ ချဉ်းကပ်ခြင်းကို " နဟိ ဘဒန္တော"ဟု ဆိုလို၏၊ ["နဟိ ဘဒန္တ"ဟု လျှောက်ခြင်းသည် အကြောင်း, ချဉ်းကပ်ခြင်းကား အကျိုးဖြစ်သောကြောင့် " ကာရကဟေတုပစာ အထင်ရှိဋ္ဌ " ဟု ကြံပါ၊ ထို့ကြောင့် "နဟိ ဘဒန္တံ"အရ ချဉ်းကပ်ခြင်းတိုင်အောင်ယူ၍ " နဟိ ဘဒန္တံ–အရှင်ဘုရား ကြွခဲ့ပါ"ဟု လျှောက်အပ်သော် ချဉ်းကပ်ခြင်းဟူသောအစီအရင်ကို + စရတိ- လိုက်နာသောအားဖြင့် ကျင့်တတ်၏၊ ဇာတိ နဟိဘဒန္တိကော"ဟု ပြုပါ၊ ထိုသို့ မချဉ်းကပ်သောကြောင့် "နဟိဘဒန္တိက" မည်၏။

မှတ်ချက်။ ။အဋ္ဌကထာ၌ သဒ္ဒါနည်းကိုမဖွင့်ဘဲ အဓိပ္ပါယ်ကိုသာ ဖွင့်ထားသည်၌၊ နတိဋ္ဌဘဒန္တိကော၌လည်း ဤနည်းကိုမှီးပါ၊ " ရသေ့ ရဟန်းဆိုတာ သူတပါး၏စကားကို မလိုက်နာထိုက်"ဟု အယူရှိ၍ သူတို့ပြောသည့်အတိုင်း ထို ၂ မျိုးလုံးကို မလိုက်နာဘဲ ဆန့်ကျင်ဘက် လုပ်သည်။

အဘိဟဋ္ဌန်္ဒိ–ကား၊ ပုရေတရံ-ဓိမိမရောက်မိ ရှေးဦးစွာ၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ အာဟဠံ-ဆောင်အပ်သော၊ ဘိက္ခံ-ကို၊ (နာ သာဒယတိ ၌စပ်၊)ဥဒ္ဒိဿ ကတံတိ-ကား၊ ဣမံ–၌ဟာကို၊ တုမ္ဟေ- အရှင်ဘုရားတို့ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ- ရည်စူး၍၊ ကတံ–ပြုအပ်ပါပြီ၊[ဘိက္ခာပုဒ်က ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်သော်လည်း သာမညဝတ္ထုကိုရည်စူး၍ "ဣမံ ကတံ"ဟု နပုံလိင်ထား၏။] ဣတိဧဝံ-သို့၊ အာရောစိတံ-လျှောက်အပ်သော၊ ဘိက္ခံ-ကို၊ (နာ သာဒယတိ ၌စပ်၊) နာ နိမန္တေနံတိ-ကား၊ အသုကံနာမ-ထိုမည်သော၊ ကုလံ–အိမ်သို့၊ ပဝိသေယျာထ - ဝင်ပါကုန်ဦးလော၊ ဣတိဝါ–၌သို့သော်ငင်း၊ အသုကံနာမ-သော၊ ဝိထိ - လမ်းသို့၊ ပဝိသေယျာထ-လော၊ ဣတိဝါ-သော်ငင်း၊ အသုကံနာမ-သော၊ ဂါမံ- ရွာသို့၊ ပဝိသေယျာထ-လော၊ ဣတိဝါ-သော်ငင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ နိမန္တိတဘိက္ခံဝိ–ဖိတ်မန်ကြောင်း ဆွမ်းကိုလည်း၊ နာ သာဒယတိ–မသာယာ၊ နာ ဂဏှာတိ-မခံယူ။ [သူတို့ ပင့်ဖိတ်ရာသို့သွားလျှင် သူတို့စကားကို နား၊ထောင်ရာရောဝံလိမ့်မည်ဟု ယူဆ၍ မသွားဘဲရှောင်သည်။]

နာ ကုမ္ဘိမုခါတိ-ကား၊ ကုမ္ဘိတော– အိုးခွက်မှ၊ ဥဒ္ဓရိတွာ - ထုတ်ဆောင်၍၊ ဒိယျမာနံ–ပေးလှူအပ်သော၊ ဘိက္ခံ- ဆွမ်းကို၊ နာ ဂဏှာတိ- မခံယူ၊ နာ ကဉ္ဇောဝိမုခါတိ (ထွေ)–ဟူသော ၌ပါဠိ၌၊ ဥက္ခလိဝါ- ထမင်းအိုးသည်ငင်း၊ ပန္တိဝါ-ထမင်းတောင်းသည်ငင်း၊ ကဉ္ဇောဝိတိ – ကဉ္ဇောဝိ မည်၏၊ တတောဝိ – ထိုထမင်းအိုး, ထမင်းတောင်းမှလည်း၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒိယျမာနံ ဘိက္ခံ)၊ နာ ဂဏှာတိ-မခံယူ၊ ကသ္မာ- ကြောင့်၊ (နာ ဂဏှာတိ- နည်း၊) ကုမ္ဘိကဉ္ဇောဝိယော-- အိုးခွက်, ထမင်းအိုး, ထမင်းတောင်းတို့သည်၊ မံ- ငါ့ကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ (အကြောင်းပြု၍၊) ကဋ္ဌစ္ဆေနာ-ယောက်မဖြင့်၊ ဝါ-ဓွန်းဖြင့်၊ ပဟာရံ-ပုတ်ခတ်ခြင်းကို၊ လဘန္တိ - ခံရရှာကုန်၏၊ ဣတိ – ၌သို့ တွေးမိခြင်းကြောင့်၊ (နာ ဂဏှာတိ)၊ နာ ဒွေက မန္တရံတိ-ကား၊ ဥမ္မာရံ-တံခါးခုံကို၊ အန္တရံ-အကြားကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒိယျမာနံ-

× × × × × × ×

ပုရေတရံ ဂဟေတွာ။ ။ယခုခေတ်၌ ဆွမ်းလောင်းဘို့ရန် ဆွမ်းခံကိုယ်တော်မရောက်မီ စောင့်နေသကဲ့သို့ မိမိမရောက်မီ ယူဆောင်အပ်သောဆွမ်းကို မခံယူ၊ ရသေ့ရဟန်းဆိုတာ မည်သူ့ကိုမျှ ရည်ရွယ်ခြင်းမရှိသော (ပံသုကူသဘော သက်ရောက်သော) ဆွမ်းကိုသာ ခံယူဆိုက်သည်၊ "မိမိကိုရည်စူး၍ ပြုအပ်သောဆွမ်းကား မိမိကိုအကြောင်းပြု၍ ချက်ပြုတ် ခူးခပ်ခြင်းကိစ္စဝယ် များစွာသော သတ္တဝါတွေကို ဒုက္ခဖြစ်စေရသည်" ဟု ယူဆ၍ ထိုဆွမ်းမျိုးကို ရှောင်လေသည်။

ပဟာရံ လဘန္တိ စသည်။ ။ထမင်းချက်ပြီးနောက် ပြောင်းလွဲ၍ ထည့်အပ်သော အိုးခွက်ကို "ကုမ္ဘိ" ဟု ခေါ်သည်၊ ထို ကုမ္ဘိ စသည်ကိုလည်း "အသက်ရှိသော အကောင်"ဟု ယူဆလေသည်၊ ထို့အတူ ဤက ဒဏ္ဍာ မုသလတို့ဖြစ်လည်း အသက်ရှိ၏ဟု ယူဆ၏၊ ထို့ကြောင့် မိမိနှင့် ဆွမ်းလောင်းသူ၏အကြား၌ ရောက်နေရခြင်းကိုပင် "သနားစရာ" ဟု ယူဆလေသည်။

ပေးလှူအပ်သော၊(ဘိက္ခံ)၊ နဂဏှာတိ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (နဂဏှာတိ-နည်း၊) အယံ-ဤတံခါးခုံသည်၊ မံ-ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ (ဝါ့ကိုအကြောင်းပြု၍၊) အန္တရကရဏံ - အကြားဒွါပြုခြင်းကို၊ ဝါ- အကြားဒွါထားခြင်းကို၊ လဘတိ- ခံရရှာ၏၊ ဣတိ–ဤသို့ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ (နဂဏှာတိ)၊ ဒဏ္ဍာမုသလေသုပိ– ဒုတ်, ကျည်ပွေ့တို့၌လည်း၊ သေဝနယော - ဤနည်းပင်တည်း။

ဒိန္နံတိ - ကား၊ ဒိဿု – နှစ်ယောက်တို့သည်၊ ဘုဥ္ဇမာနေသု - စားကုန်စဉ်၊ ကေသ္မိံ -တယောက်သည်၊ ဥဒ္ဒါယ-ထ၍၊ ဒေန္တေ–ပေးလသော်၊ နဂဏှာတိ–မခံယူ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (နဂဏှာတိ- နည်း၊) ကေဿ-တယောက်၏၊ ကဗ္ဗန္တရာယော-ထမင်းလုပ်၏ အန္တရာယ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ (နဂဏှာတိ)၊ ပန–ကား၊ နဂဒ္ဓိနိယာတိ အာဒီသု-အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဂဒ္ဓိနိယာ–ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းမ၏၊ ကုစ္ဆိယံ-ဝမ်း၌၊ ဒါရကော- ကလေးသည်၊ ကိလမတိ-ပင်ပန်းရှာ၏၊ ပါယန္တိယာ–နို့တိုက်ဆဲမိန်းမ၏၊ ဒါရကဿ- ၏၊ ဒီဃန္တရာယော-နို့ရည်၏ အန္တရာယ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပုရိသန္တရဂတာယ- ယောကျ်ားတပါး သွားလာအပ်ဆဲမိန်းမ၏၊ ရတိအန္တရာယော-ကာမရတိ၏အန္တရာယ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–ဤသို့နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ နဂဏှာတိ။

သံကိတ္တိသူတိ- ကား၊ သံကိတ္တေတွာ- စုပေါင်းကြေးကြော်၍၊ ကတဘတ္တေသု-ပြုအပ်သောဆွမ်းတို့ကို၊ ဝါ–ဗုံလောင်းတို့ကို၊ (ဒိယျမာနေသု-ပေးလှူအပ်ကုန်လသော်)၊ ကိရ - ခဲ့၊ ဒုဿ္မိကွသမယေ – ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး အစာရှားရာ

× × × × × × ×

ပုရိသန္တရဂတာယ။ ။"ပုရိသ သမိပဂတာယ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ အန္တရကို သမိပဟု ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ယောကျ်ား၏အနီး၌ ရောက်နေသောမိန်းမသည် " ဥဒ္ဒါယ, ဒေန္တိယာ = ပေးလသော်၊ နဂဏှာတိ" ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးစေလိုသည်၊ သို့သော် အန္တရသဒ္ဒါ၏ သမိပအနက်ကို အဘိဓာန်၌ မတွေ့ရ၊ ဂိဟိဂတာဟုဆိုလျှင်"ယောကျ်းတပါး သွားလာအပ်ပြီးမိန်းမ"ဟု အနက်ထွက်၏၊ ဘိက္ခုနီပါစိတ် ဂဒ္ဓိနိဝဂ်၌ကြည့်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ဤ ပုရိသန္တရဂတာဟူရာ၌လည်း " ယောကျ်းတပါး သွားလာအပ်, မှိဝဲအပ်ဆဲ မိန်းမ"ဟုသာ အနက်ဖြစ်သင့်၏၊ ထိုသို့သွားလာနေစဉ် ထ၍ဆွမ်းလောင်းလျှင် ကာမရတိအန္တရာယ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလို၏၊"ဤကဲ့သို့မှိဝဲနေတုန်းမှာ ဆွမ်းထ၍ မလောင်းတန်ရာ"ဟု ဋီကာသစ်က ယူဆဟန်တူသည်။

သံကိတ္တိသု။ ။သဘောတူသော တရွာလုံး , သို့မဟုတ် တရပ်ကွက်လုံး , စသော အားဖြင့် စုပေါင်း၍ ကောင်းစွာ ပြောဆိုရာဖြစ်သောကြောင့် (သဘောတူ စုထားရာဖြစ်သောကြောင့်) ဆန် စသည်တို့၏ အပေါင်းသည် သံဃာတို့ မည်၏၊ ယခုခေတ် ဆွမ်းလောင်းအသင်းစသည်၌ စုပေါင်းထားအပ်သော ဆန် ပဲ စသည်တည်း၊ ဂါမ သဃဂါဒိဝဿေန သင်္ဃ (စုပေါင်း၍) ကိတ္တေန္တိ (ကောင်းစွာ ပြောဆိုကြကုန် – သဘောတူ

အခါ၌၊ အစေလကသာဝကာ- အစေလက၏ တပည့်ဒကာတို့သည်၊ အစေလကာနံ-တို့၏၊ အတ္ထာယ-၄၊ တတော တတော - ထိုထိုအိမ်မှ၊ တက္ကုလာဒီနိ– ဆန် အစရှိသည်တို့ကို၊ သမာဒါပေတွာ-ကောင်းစွာယူစေ၍၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ပစန္တိ– ချက်ကြကုန်၏၊ ဥက္ကဒ္ဓာ - ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သော၊ (အမြတ်ဆုံးကျင့်သော၊) အစေလကော- သည်၊ တတောပိ– ထို စုပေါင်း၍ပြုအပ်သော ထမင်းမှလည်း၊ (ဘိက္ခံ-ကို၊) နပဋိဂ္ဂဏှာတိ-မခံယူ။

နယတ္ထ သာတိ-ကား၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ သုနခါ-ခွေးသည်၊[သာကို "သုနခါ" ဟု ဖွင့်သည်။] ပိဏ္ဍံ- ထမင်းကို၊ လဘိဿာမိ – ရလိမ့်အံ့၊ ဣတိ– ၍သို့ကြံ၍၊ ဥပဋ္ဌိတော - အနီး၌တည်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ တတ္ထ- ထိုအရပ်၌၊ တဿ-ထိုခွေးအား၊ အဒတ္ဝာ-မပေးမူ၍၊ အာဟဋံ – ဆောင်အပ်သောထမင်းကို၊ နဂဏှာတိ၊ ကသ္မာ (နဂဏှာတိ)၊ ဘေဿ - ၍ခွေး၏၊ ပိဏ္ဍာနုရာယော– ထမင်း၏ အနုစ်ရာယ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ - ၍သို့ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ (နဂဏှာတို့)၊ သဏ္ဌာသဏ္ဌာစာရိနိတိ–ကား၊ သမ္ပဟသမ္ပဟစာရိနိ–အပေါင်းအစု အပေါင်းအစုအား ဖြင့် လှည့်လည်လေ့ရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ ၌စပ်၊) ဟိ - ၌၊ အစေလကံ-အစေလကကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ဣမသ်ိ - ၍ အစေလကအား၊ ဘိက္ခံ-ကို၊ ဒဿာမ - ပေးလှူကုန်အံ့၊ ဣတိ - ၍သို့ ကြံ၍၊ မနုဿာ – ဝေယျာဝစ္စပြုသောလူတို့သည်၊ ဘတ္တာရေဟံ - စဖို့အိမ်သို့၊ သစေ ပဝိသန္တိ - အကယ်၍ ဝင်ကုန်အံ့၊ (ဒေဝံသတိ)၊ တေသု – ထိုလူတို့သည်၊ ပဝိသန္တေသု စ– ဝင်ကုန်သော်လည်း၊ ["ဒေဝံသတိ" ဟု ထည့်လျှင် ပြီးနိုင်သောကြောင့် "တေသုစ ပဝိသန္တေသု"သည် ပိဟန်တူ၏။] ကလောပိ မုခါဒိသု – ထမင်းအိုးဝ အစရှိသည်တို့၌၊ နိလိနာ-နားနေကုန်သော၊ မက္ခိကာ – ယင်ကောင်တို့သည်၊ ဥပ္ပတိတ္ဝာ– ပျံ၍၊ သဏ္ဌာသဏ္ဌာ-အစုအစုတို့သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ စရန္တိ- လှည့်လည်ကုန်၏၊ တတော–ထိုထမင်းအိုးဝ အစရှိသော အရပ်မှ၊ အာဟဋံ–သော၊ ဘိက္ခံ- ကို၊ နဂဏှာတိ၊ ကသ္မာ (နဂဏှာတိ၊) မံ-ကို၊ နိဿာယ - ၍၊ ဝါ- ၍၊ မက္ခိကာနံ-ယင်ကောင်တို့၏၊ ဂေါစရန္တရာယော – စားကျက်၏ အနှောက်အယှက်သည်၊ ဇာတော – ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ–၍သို့ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊(နဂဏှာတိ)။

× × × × × × ×

ပြောဆိုကြကုန်၏) တေိသာတိ သံကိတ္တိ၊ ထိုသို့ စုပေါင်းပြီးနောက် ချက်ပြုတ်၍ လောင်းအပ်သော ဆွမ်းကိုလည်း ကာရဏ္ဍုပစာအားဖြင့် သံကိတ္တိဟုပင် ခေါ်နိုင်ရ ကား "သံကိတ္တေတ္ဝာ ကတဘတ္တေသု"ဟု ဖွင့်သည်။ [မဇ္ဈိမနိကာယ မဟာသီဟနာဒသုတ် ဋီကာ၌ကား ဝိဂ္ဂဟ- အရကောက်တမျိုး ပြလေ၏။]

သဏ္ဌာ သဏ္ဌာစာရိနိ။ ။သဒ္ဒါ–ဂုမ္ဗဏ္ဍေ "အပေါင်းအစုပြုခြင်းအနက်၌"ဟူသော ဓာတ်ဖြင့်ပြီးသော သဏ္ဌာသဒ္ဒါကို "သမောဟ သမောဟ"ဟု ဖွင့်၏၊ "သမ္ဟ သမ္ဟ" ဟုလည်း ရှိ၏၊ သံ+ဥုဟခ္ဓာတ်တည်း၊ ဏ, အ, ပစ္စည်းချင်းသာကဲ့၏, အနက်တူတည်း။

ထုသောဒကန္တိ–ကား၊ သဗ္ဗသဿသမ္ဘာရေဟိ–အလုံးစုံသော ကောက်၏ အဆောက်အဦး တို့ဖြင့်၊ ကတံ – ပြုအပ်သော၊ သောဒိရကံ – သုဒိရတိုင်း၌ ဖြစ်သော ပုန်းရည်ကို၊ (“နဝိဝတိ–မသောက်၌” စပ်၊) စ-ဆက်၊ ထွေ–ဤမစ္ဆ မံသစသည်တို့တွင်၊ သုရာပါနမေဝ-သေရည်ကို သေဒံခြင်းသည်သာ၊ သာဝဇ္ဇ-အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်၏၊ ဝါ-အပြစ်ရှိ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် သုရာပါနသည်သာအပြစ်ရှိပါသော်လည်း၊ အယံ-ဤအစေလကသည်၊ သဗ္ဗေသုပိ-အလုံးစုံသော မစ္ဆမံသ အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ သာဝဇ္ဇသညီ-အပြစ်ရှိ၏ဟု အမှတ်ရှိသည်၊ (ဟောတိ)။

ယော–အကြင် အစေလကသည်၊ ကေသ္မိံ ယေဝ–တခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဂေဟေ–အိမ်၌၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ လဘိတ္ဝာ-ရ၍၊ နိဝတ္တတိ-ပြန်နစ်၏၊ (သော-ထို အစေလကသည်၊) ကောဂါရိကောတိ–ကောဂါရိက မည်၏၊ ယော-အကြင် အစေလကသည်၊ ဧကေနေဝ- တခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာလောပေန-ထမင်း လုပ်ဖြင့်၊ ယာပေတိ–မှုတ်၏၊ (သော–သည်၊) ကောလောပိကော– မည်၏။ [ကောလောပေန, ဝတ္တတိ-ကျင့်တတ်၏၊ ဣတိ ကောလောပိကော။] ဒွါဂါရိကာဒီသုပိ – ဒွါဂါရိက အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ သေဝနယော – ဤနည်းပင်တည်း၊ ကေသာပိ ဒတ္တိယာတိ-ကား၊ ကောယ-တခုသော၊ ဒတ္တိယာ–ပေးလှူကြောင်း ခွက်ငယ်ဖြင့်၊ (ယာပေတိ၌စပ်၊) ယတ္ထ-အကြင် ခွက်ငယ်၌၊ အဂ္ဂဘိက္ခံ-

× × × × × × ×

ထုသောဒက–သောဒိရကံ။ ။ဤနှစ်ပုဒ်သည် အဘိဓာန် (၄၆၀) ၌ ပရိယာယ်အဖြစ်ဖြင့် လာ၏၊ “ကဋ္ဌိယ– ဆန်ပုံးရည်”ဟု အနက်ထွက်၏၊ ထုသတော + ဇာတံ + ဥဒကံ ထုသောဒကံ၊ သုဝိရေ–သုဝိရတိုင်း၌+ဇာတံ သောဒိရကံ။

သုရာပါနမေဝ။ ။သုရာဂဟဏေန စေတ္ထ မေရယံပိ သင်္ဂဟိတံ (မူးယစ်စေခြင်းလက္ခဏာအားဖြင့် တူသော လက္ခဏာဟာရနေတို့ နည်းအရ သုရာဖြင့် မေရယကိုပါယူပါ၊) ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် ရှေးပါဠိစာအုပ်များ၌ “နမေရယံ”ဟု မပါကြောင်းသိသာ၏၊ ယခုစာအုပ်များ၌ကား “နမေရယံ” ပါနေပြီ။

ကောဂါရိကော။ ။ဆွမ်းခံဘိုရာ တအိမ်သို့သာဝင်၍ ထိုအိမ်၌ ရလျှင် အခြားအိမ်သို့ မဝင်တော့ဘဲ ပြန်နစ်သူကို ကောဂါရိကဟု ခေါ်၏၊ ကောဂါရံ ဧဝ ဥပဂစ္ဆတီတိ ကောဂါရိကော။

ဒတ္တိ။ ။ဒိယတိ တောယတိ ဒတ္တိ၊ (ဒါဓာတ်၊ တိပစ္စည်း၊) -ဆွမ်းကို လောင်းလှူကြောင်း ဖြစ်သော ခွက်ငယ်၊ ထို ခွက်ငယ်၌ အဝှေးအဖျားကို ထည့်၍ ထားပြီးနောက် ဆွမ်းခံလာသောအခါ လောင်းလှူကြ၏။ [ဒတ္တိအာလောပမတ္တဂ္ဂါဟီ (၂ လုပ်စာ ၃ လုပ်စာမျှကို ယူနိုင်သော, ဆန့်သော) ခုဒ္ဒကံ ဘိက္ခာဒါနဘာဇနံ။]

အဂ္ဂဘိက္ခံ။ ။ အဂ္ဂဘိက္ခန္တိ အနာမဋ္ဌဘိက္ခံ (စားဘို့ရန် လက်ဖြင့် မသုံးသပ်အပ်သေးသောထမင်းအဝှေးအဖျားကို၊ (တနည်း) သမ္မာအဘိသမ်္ဘတတာယ ဝါ-ကောင်းစွာစီမံအပ်သည့်အတွက်) ဥတ္တမဘိက္ခံ၊ ဤအလို အဂ္ဂသဒ္ဒါသည် ဥတ္တမအနက်ဟောတည်း။

အဉုးအဖျားဖြစ်သော ဆွမ်းကို၊ ဝါ-မြတ်သော ဆွမ်းကို၊ ပက္ခိပိတ္ဝာ-ထည့်၍၊ ထပေန္တိ–ထား:တတ်ကြကုန်၏၊ ကော–တမျိုးသော၊ (သာ) ခုဒ္ဒကပါတိ–ထိုခွက်ငယ်သည်၊ ဒတ္တိနာမ-မည်၏။

ကောဟိကန္တိ–ကား၊ ကေဒိဝသဒ္ဒေရိကံ–အကြား၌ တရက်ရှိသော၊ ဝါ–တရက်ခြား ဖြစ်သော၊ အဒ္ဓမာသိကန္တိ – ကား၊ အဒ္ဓမာသဒ္ဒေရိကံ - အကြား၌ တလထက်ဝက်ရှိသော၊ ဝါ–တလ ထက်ဝက်ခြားဖြစ်သော၊(“အာဟာရံ–ကို၊ အာဟာရေတိ - စား:မျိုး၏” ၌စပ်၊) ပရိယာယဘတ္တဘောဇနံတိ–ကား၊ ဝါရဘတ္တဘောဇနံ-အလှည့် အကြိမ်အား:ဖြင့် ထမင်း:စား:ခြင်း:ကို၊ ကောဟဝါရေန-တရုက် မစား:ဘဲ, တရက်စား:ခြင်း:ဟူသော အလှည့်အကြိမ်အား:ဖြင့်ဂုင်း၊ ဒွိဟဝါရေန– ၂ရက် မစား:ဘဲ, ၂ ရုက် စား:ခြင်း:ဟူသော အလှည့် အကြိမ်အား:ဖြင့်ဂုင်း၊ သတ္တာဟဝါရေန - ၇ ရက်မစား:ဘဲ , ၇ ရက်စား:ခြင်း: ဟူသော အလှည့် အကြိမ်အား:ဖြင့်ဂုင်း၊ အဒ္ဓမာသဝါရေန – တလထက်ဝက် မစား:ဘဲ တလထက်ဝက် စား:ခြင်း:ဟူသော အလှည့် အကြိမ်အား:ဖြင့်ဂုင်း၊ ဣတိ ဧဝံ – ဤသို့၊ ဒိဝသဝါရေန–နေ့အလှည့် အကြိမ်အား:ဖြင့်၊ အာဂတဘတ္တဘောဇနံ–ရောက်လာသော ထမင်း:ကို စား:ခြင်း:ကို၊ (အနုယုတ္တော, ဟုတ္ဝာ, ဝိဟရတိ- ၌စပ်။) [အခ္ခိုစာအုပ်၌“အာဘတ(ဆောင်ယူအပ်သော)ဘတ္တဘောဇနံ”ဟု ရှိ၏။]

သာကဘက္ခောတိ – ကား၊ အလ္လသာကဘက္ခော - စိမ်း:စိုသော ဟင်း:ရွက်ဟူသော အစာ:ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ သာမာကဘက္ခောတိ - ကား:၊ သာမာကတက္ကုလဘက္ခော-နတ်ကောက်ဆန်ဟူသော အစာရှိသည်၊ ဝါ - လမန်:ဆန်ဟူသော အစာ:ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ နိဝါရာဒီသု – နိဝါရ အစရှိသည်တို့၌၊ နိဝါရောနာမ– နိဝါရမည်သည်၊ အရညေ - တော၌၊ သယံဇာတာ- အလိုလိုဖြစ်သော၊ ဝိဟိဇာတိ- ကေဝံစပါး:မျိုး:တည်း၊ [“ကျိဉ်စပါး:”ဟု ပေး:ကြသည်။]

× × × × × × ×

ကောဟိကံ။ ။ကော+အဟော ကောဟံ၊ အဘုဉ္ဇနဝသေန-မစား:ဘဲ နေခြင်း:၏ အစွမ်း:ဖြင့်၊ ကောဟံ ယဿတိ ကောဟိကော (အာဟာရော)၊ တရက်မစား:ဘဲနေ၍ နောက်တရက်မှ စား:အပ်သော အာဟာရကို “ကောဟိက ” ဟု ခေါ်သည်၊ ဒွိဟိက စသည်၌လည်း (၂ ရက်မစား:ဘဲ ကျော်၍) နောက် ၂ ရက်၌ စား:သူ, စသည်ဖြင့် သိပါ၊ ဥက္ကဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကား ၂ ရက် မစား:ဘဲနေပြီး:လျှင် နောက်တရက်သာ စား:သတတ်၊ ထို့အတူ တလဝက် မစား:ဘဲနေပြီး:လျှင် နောက်တရက်သာ စား:သတတ်။

ပရိယာယဘတ္တဘောဇနံ။ ။[ပရိယာယသဒ္ဒါသည် ဝါရ(အလှည့်)အနက်ကို ဟော၏။] ဤသို့ နေ့စဉ်မစား:ဘဲ ရုက်ကို ကျော်၍ကျော်၍ စား:လှည့်ကြိုမှ စား:အပ်သော ဘတ်ကို “ပရိယာယ ဘတ္တ”ဟု ခေါ်သည်၊ “ဒွိဟံ အဘုဉ်တွာ ဒွိဟံ (၂ ရက်၌) ဘုဉ်နံ ဒွိဟိကံ၊ ဒွိဝါရော ဝါ(၂ ရက်ဟူသော အလှည့်အကြိမ်ရှိသော အာဟာရသည်) ဒွိဟိကမည်၏, ဤသို့စသည်ဖြင့် သိပါ။

ဒဒ္ဒုလံတိ– ကား၊ စမ္မကာရေဟိ-သား၊ရေးနယ်သွားတို့သည်၊ စမ္မံ-သား၊ရေကို၊ လိခိတွာ–ခြစ်၍၊ ဆဋ္ဌိဘကသင်္ခံ–စွန့်ပစ်အပ်သော အဖတ်တည်း၊ သိလေသောဝိ–သစ်စေးကိုဂုဏ်း၊ သေဝါလောဝိ - မှော်ကိုဂုဏ်း၊ ဟင်္ခံ – ဟင်္ဟာ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ကဏ္ဏိ-ကား၊ ကုလ္လကံ-ဆန်ကွဲတည်း၊ [“ကဏောတု ကုလ္လကောဘဝေ”ဟု အဘိဓာန် (၄၅၄) ၌ ပုလိန်ရှိ၏။] အာစာမောတိ - ကား၊ ဘတ္တဥက္ခလိကာယ-ထမင်းအိုး၌၊ လဂ္ဂေါ-ကပ်ငြိသော၊ ဈာမကဩဒနော-မီးလောင်အပ်သော ထမင်းချိုး(ဂျိုး)တည်း၊ တံ- ထို ထမင်းချိုးကို၊ ဆဋ္ဌိတဋ္ဌာနတောဝ-စွန့်ပစ်အပ်သောအရပ်မှသာ၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ခါဒတိ-ခဲစား၏၊ ဩဒနကဋ္ဌိယံတိဝိ- ထမင်းဖြင့်ပြုအပ်သော ကစည်ရည်(ပအုန်းရည်=ပုန်းရည်)ဟူ၍လည်း၊ ဝဒန္တိ – ဆိုကြကုန်၏၊ ပိညာကာဒယော – နှမ်းမုံညက် အစရှိသည်တို့သည်၊ ပါကဋ္ဌယေဝ - ထင်ရှားကုန်သည်သာ၊ ပဝတ္တဖလဘောဇီတိ–ကား၊ ပတိတဖလဘောဇီ-ကြွေကျပြီးသောသစ်သီးကိုသာ စားလေ့ရှိသည်၊(ဟုတွာ, ယာပေတိ-မျှတ၏, ၌စပ်။) [ပဝတ္တဖလ-မိမိမရောက်ခင် ဖြစ်နှင့်သော သစ်သီးကိုပင် “ပတိတဖလ-အလိုလိုကြွေကျသော သစ်သီး ” ဟု ခေါ်သည်။]

သာဏာနိတိ- ကား၊ သာဏာဝါကစောဋ္ဌာနိ - ပိုက်ဆံလျော်ချည်ဖြင့် ရက်အပ်သော အဝတ်တို့ကို၊ (“ ဓာရေတိ–ဆောင်၏” ၌စပ်၊) မသာဏာနိတိ–ကား၊ မိဿကစောဋ္ဌာနိ - ရောနှောအပ်သော ပိုက်ဆံလျော်ဖြင့် ရက်အပ်သော အဝတ်တို့ကို၊ ဆဝဒုဿာနိတိ-ကား၊ မတသရီရတော-သူသေကောင်မှ၊ ဆဋ္ဌိတဝတ္ထာနိ - စွန့်ပစ်အပ်သော အဝတ်တို့ကို၊ ဝါ – တနည်း၊ ရေကတီဏာဒီနိ-ပြိန်းမြက် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဂဒန္တရော- သီကုံး၍၊ ကတနိဝါသနာနိ – ပြုအပ်

× × × × × × ×

သဏာနိ။ ။သာဏသဒ္ဒါသည် လျော်လုပ်၍ ရကောင်းသော ပိုက်ဆံအပင်ကို ဟော၏၊ ဝါကသဒ္ဒါသည် “ လျော် ” အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် သာဏာနိကို “သာဏဝါကစောဋ္ဌာနိ”ဟု ဖွင့်သည်၊ သဏတော–ပိုက်ဆံပင်မှ+နိဗ္ဗတ္တာနိ-ဖြစ်သော လျော်တို့တည်း၊ သာဏာနိ–တို့၊ သာဏေဟိ–ပိုက်ဆံလျော်ချည်တို့ဖြင့်+နိဗ္ဗတ္တိတာနိ–ဖြစ်စေအပ်(ရက်လုပ်အပ်)သော အဝတ်တို့တည်း၊ သာဏာနိ–တို့။

မသာဏာနိ ။ ။ အခြားသော လျော်ချည်တို့ဖြင့် ရောနှောအပ်သော ပိုက်ဆံလျော်ချည်ကိုပင် “မိဿသာဏ”ဟု ဆိုလိုလျက် နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် ဏကို အ, သကို ချ၍ “မသာဏ”ဟု ဆိုသည်၊ မသာဏေဟိ+နိဗ္ဗတ္တိတာနိ မသာဏာနိ။

ရကတိဏာဒိနိဝါ။ ။ အာဒိဖြင့် အက္ကဿ(မရိုးလျော်), မကစိ(သင်ပေါင်းလျော်),ကဒလိဝါက(ငှက်ပျောလျော်)စသည်ကို ယူပါ၊ ထိုလျော်တို့သည် ညှံကုန်၏၊ ဆဝသဒ္ဒါလည်း ဤနည်း၌ လာမက(အညှံ) အနက်ဟောတည်း၊ ဆဝါနိ – ညှံကုန်သော+ဒုဿာနိ ဆဝဒုဿာနိ၊ ရှေနည်း၌ကား ဆဝသဒ္ဒါသည် သူသေကောင် အနက်ဟောတည်း၊“ဆဝတော+ဆဒ္ဒိတာနိ+ဒဿာနိ ဆဝဒုဿာနိ”ဟု ပြုပါ။

ဒသော အဝတ်တို့ကို၊ ပံသုကူလာနိတိ - ကား၊ ပထဝိယံ - မြေပေါ်၌၊ ဆဒ္ဒိတနဒ္ဓကာနိ– စွန့်ပစ်အပ်သော အမြှေတ်အဆာ မရှိသော အဝတ်တို့ကို။ [နဒ္ဓက–အဆုံးဌ အမြှေတ်အဆာ မရှိသော အဝတ်။] တိရီဋဉာနိတိ- ကား၊ ရုက္ခတစဝတ္ထာနိ–သစ်ပင်၏အခွံဖြစ်သော အဝတ်တို့ကို၊ အဇိနန္တိ– ကား၊ မိဂစမ္မံ- သားကောင်၏ အရေကို၊ (တနည်း)အဇိနမိဂစမ္မံ- သစ်နက်မည်သော သားကောင်၏ အရေကို၊ အဇိနက္ခိပန္တိ–ကား၊ မဏ္ဍေ-အလယ်၌၊ ဖာလိတက်-ခွဲအပ်သော၊ တဒေဝ-ထိုသားရေကိုပင်၊ ဝါ-ထိုသစ်နက်ရေကိုပင်၊ ကုသစီရန္တိ-ကား၊ ကုသတိဏာနိ–သမန်းမြက်တို့ကို၊ ဂန္ထေတွာ-သီကုံး၍၊ ကတစီရံ-ပြုအပ်သော အဝတ်ကို၊ (ဓာရေတိ,၌စပ်၊) ဝါကစီရဖလကစီရေသုဝိ–လျှော်တေဖြင့် ရက်အပ်သော အဝတ်, ပျဉ်ချပ်အဝတ်တို့၌လည်း၊ သေဝနယော-ပင်တည်း။

ကေသကမ္မလံတိ- ကား၊ မနုဿကေသေဟိ– လူ၏ဆံပင်တို့ဖြင့်၊ ကတကမ္မလံ-ပြုအပ်သော ကမ္မလာကို၊(ဓာရေတိ ၌စပ်၊)ယံ-ယင်းကမ္မလာကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ၊ပေါဒကွာသမ္ဘသောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ , သေယျထာပိ - ဥပမာ မည်သည်ကား၊ ယာနိကာနိစိ - အမှတ်မထား တပါးပါးကုန်သော၊ တန္တာဝုတာနိ - ချည်တို့ကို ဖြန့်ခင်း၍ ရက်အပ်ကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိ-အဝတ်တို့သည်၊(သန္တိ)၊တေသံ-ထိုအဝတ်တို့ဝယ်၌၊ ကေသကမ္မဒလော- လူ့ဆံပင်ဖြင့်ရက်အပ်သောကမ္မလာကို၊ပဋိကိဋ္ဌော-အညှံ့ဆုံးဟူ၍၊ အက္ခာယတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ကေသကမ္မလော-သည်၊ သိတော-အေးသော အခါ၌၊ သိတော-အေး၏၊ ဥဏှေ-ပူသောအခါ၌၊ ဥဏှော-ပူ၏၊ အပ္ပဋ္ဌဿိစ - နည်းသော အဖိုးလည်း ရှိ၏၊ ဒုပ္ပဋ္ဌောစ – များကောင်းသော အဆင်းလည်းရှိ၏၊ ဒုဂ္ဂန္ဓော-မကောင်းသော အနံ့လည်းရှိ၏၊ ဒုက္ခသမ္ဖဿော-မကောင်းသော အတွေ့လည်းရှိ၏။ [“တန္တာဝုတာနံ ဝတ္ထာနံ” ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ဋီကာ၌ – “တန္တာဝုတာနိတိ တန္တံ ပသာရေတွာ ဝီတာနိ”ဟု ရှိသောကြောင့် “တန္တာဝုတာနိ ဝတ္ထာနိ”သည် ရှေးပါဠိတည်း။]

× × × × × × ×

အဇိနံ။ ။အဘိဓာန်(၄၄၂)၌“စမ္မံ တု အဇိနံပျထ”ဟု ဆိုသောကြောင့် စမ္မနှင့် အဇိနသည် ပရိယာယ်ဟု သိပါ၊ ထို့ကြောင့်“မိဂစမ္မ”ဟု ဖွင့်သည်၊ အချို့စာအုပ်၌ “အဇိနမိဂစမ္မ”ဟု ရှိ၏၊ အဇတိ– မြူကို ပယ်တတ်၏၊ ဇာတိ အဇိနံ၊ (သားရေ) [ဋီကာသစ်၌“အဇိန-သစ်နက်”ဟု ယူ၍ “အဇိနဿ+ဇာဒံ အဇိနံ-သစ်နက်၏ ဥစ္စာဖြစ်သော အရေ”ဟု ကြံလေသည်၊ ဤအလို“အာဇိနံ”ဟုရှိမှ သဒ္ဒါနေကောင်းသည်။]

အဇိနက္ခိပံ။ ။ဒိပဓာတ်သည် ပစ်ပယ်ခြင်း အနက်ကို ဟောစ်၊ ဤ၌ သားရေကို တခြမ်းနှင့် တခြမ်း မဆက်မိအောင် ပယ်အပ် ခွဲခြားအပ်သည်ကို “ဒိပ”ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ ထို့ကြောင့်“တဒေဝ မဏ္ဍေ ဖာလိတကံ”ဟု ဖွင့်သည်၊“အလယ်၌ ခွဲအပ်သော သားရေကို”ဟု ပေးပါ။

ဝါဠကမ္မလံတိ - ကား၊ **အာသဝါလေဟိ** – မြင်းမြီးတို့ဖြင့်၊ ကတကမ္မလံ–ပြုအပ်သောကမ္မလာကို၊ (ဓာရေတိ ၌စပ်၊) ဥလူကပက္ခိကံတိ - ကား၊ ဥလူကပက္ခာနိ – ခင်ပုတ်ငှက်တောင်တို့ကို၊ ဂန္ထေတွာ - သီကုံး၍၊ ကတနိဝါသနံ – ပြုအပ်သောအဝတ်ကို၊[ဆရာတို့နိဿယယ၌ "ဒီးဒုတ်တောင်ဟုဆိုး, လင်ကောင်ပိုးတောင်ဟုဆိုး, ဇီးကွက်တောင်ဟုဆိုး" အနက်ပေးသေး၏။]ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာန မနယုဇ္ဇောတိ-ကား၊ ဥက္ကုဋိကဝိရိယံ-ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ကြောင်း ဝီရိယကို၊ အနုယုဇ္ဇော–အဖန်ဖန် အားထုတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ [ပါဠိတော်၌ "ဥက္ကုဋိကောကို "ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာန မနုယုဇ္ဇော" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] ဂစ္ဆန္တောပိ–သွားသော်လည်း၊ ဥက္ကုဋိကောဝ–ဆောင့်ကြောင့်သာ၊ ဟုတွာ-၍၊ ဥပ္ပတိတွာ ဥပ္ပတိတွာ- ခုန်၍ခုန်၍၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏။

ကဏ္ဏကာပဿယိကောတိ-ကား၊ အယကဏ္ဏကေဝါ– သံဆူးတို့ကိုသော်၎င်း၊ ပကတိကဏ္ဏကေဝါ-ပကတိဆူးတို့ကိုသော်၎င်း၊ ဘူမိယံ-မြေ၌၊ ကောဋ္ဌေတွာ–စိုက်နှက်၍၊ တတ္ထ–ထိုဆူးတို့၌၊ စမ္မံ-သားရေကို၊ အတ္ထရိတွာ-ဖြန့်ခင်း၍၊ ဌာနစင်္ကမဒီနိ – ရပ်ခြင်း စင်္ကြံသွားခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကရောတိ - ပြု၏၊ သေယျန္တိ-ကား၊ သယန္တောပိ–အိပ်ပြန်သော်လည်း၊ တတ္ထေဝ-ထိုဆူးပေါ်ဝယ်ခင်းအပ်သောသားရေ၌သာ၊ သေယျံ – အိပ်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေတိ - ပြု၏၊ ဖလကသေယျန္တိ - ကား၊ ရုက္ခဖလကေ – သစ်သားပျဉ်ချပ်၌၊ သေယျံ (ကပ္ပေတိ)၊ ထလ္လိလသေယျန္တိ-ကား၊ ထလ္လိလေ-မြင့်သော မြေအရပ်၌၊ ဥစ္စေ– မြင့်သော၊ ဘူမိဋ္ဌာနေ– မြေအရပ်၌၊ သေယျံ (ကပ္ပေတိ)။

ကေပဿယိကောတိ-ကား၊ ကေပသေနေဝ-တခုသောနံပါးဖြင့်သာလျှင်၊ သယတိ – အိပ်၏၊ ရဇောဇလ္လဓရောတိ- ကား၊ သရီရံ- ကိုယ်ကို၊ တေလေန– ဆီဖြင့်၊ မက္ခေတွာ– သုတ်လိမ်း၍၊ ရဇုဋ္ဌာနဋ္ဌာနေ- မြူထရာအရပ်၌၊ တိဋ္ဌတိ– ရပ်၏၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ **အာသ**–ထို အစေလက၏၊ သရီရေ- ၌၊ ရဇောဇလ္လံ–

× × × × × × ×

ထလ္လိလသေယျံ။ ။ထလ္လိလ သဒ္ဒါသည် ဥစ္စဘူမိအနက်ကို ဟောသော ရုဋ္ဌိသဒ္ဒါတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထလ္လိလေကို"ဥစ္စေ ဘူမိဋ္ဌာနေ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဋီကာ၌"ထလ္လိလံတိ ဝါသမာ ပကတိဘူမိ ဝုစ္စတိ၊ပေါတသ္မာ ထလ္လိလသေယျန္တိ အနန္တရဟိတာယ–လူနှင့်မြေကြီးအကြားဝယ် ထားအပ်သော အခင်းမရှိသော၊ ပကတိဘူမိယံ သေယျန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု အဋ္ဌကထာမှ တနည်းဖွင့်သေး၏၊ ဤသို့ ဖွင့်ခြင်းသည် "ယော ထလ္လိလေ ဝတဝသာ , သေတေ ထလ္လိလသာယိတော " ဟူသော အမရကောသ (၁၇, ၄၄) ဂါထာကိုမှီး၍ ဖွင့်ခြင်းတည်း။

ရဇောဇလ္လံ။ ။အခြားနေရာ၌ကား– "ဇလဿ + ဟိတံ ဇလ္လံ" ဟု ပြု၊ ရေဖြင့်ဆး၍ ရကောင်းသောကြောင့် ရေ၏ စီးပွားဖြစ်သော မြူကြမ်းကို"ဇလ္လ"ဟု ခေါ်၏၊ ဇောကား မြူနုတည်း၊ " ရဇောဇလ္လံ–မြူနု, မြူကြမ်း" ဟု ပေးရသည်။

မြ။မှုန်တည်းဟူသော အညစ်အကြေးသည်၊ လဂ္ဂတိ-ကပ်ငြိ၏၊ တံ– ထို မြ။မှုန်တည်းဟူသော အညစ်အကြေးကို၊ ဓာရေတိ-ဆောင်၏၊ [“ဗဇော၀ေ+ဇလွံ မလိနံ ရဇောဇလွံ” ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သောကြောင့် ဤနေရာ၌ ရဇနှင့် ဇလွကို အရတူဟု ယူရသည်။] ယထာ သန္ဆတိကောတိ-ကား၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်ပြီးသော၊ အာသနံ-နေရာကို၊ အ၊ကာပေတွာ – မဖျက်မူ၍၊ ယဒေ၀ – အကြင်နေရာကိုသာ၊ လဘတိ-ရ၏၊ တတ္ထေ၀– ထို ရအပ်သော နေရာ၌သာ၊ နိသီဒနသီလော– နေခြင်းအလေ့ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ၀ေကဋိကောတိ-ကား၊ ဝိကဋ္ဌခါဒနသီလော–ကျင်ကြီးကို စားလေ့ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဂူထံ– ကျင်ကြီးကို၊ ဝိကဋံတိ– ဝိကဋ္ဌဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။

အပါနကောတိ - ကား၊ ပဋိက္ခိတ္တ သိတုဒကပါနော – ပယ်အပ်ပြီးသော ရေအေးကို သောက်ခြင်းရှိ၏၊ (ရေအေးသောက်ခြင်းကို ပယ်ထား၏၊) အသ-ထို ဥဒကောရောဟန၏၊ သာယံ–ညနေချမ်းဟူသော၊ တတိယံ-၃ ကြိမ်မြောက်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဇုတိ-ထို့ကြောင့်၊ (တံ– ထို ဥဒကောရောဟနသည်၊) သာယတတိယကံ-မည်၏၊ ပါတော-နံနက်အခါ၎င်း၊ မဇ္ဈန္ဟိကေ-နေ့လည်အခါ၎င်း၊ သာယံ-ညနေချမ်းအခါ၎င်း၊ ဇုတိ- သို့၊ ဒိ၀သဿ- တနေ့၏၊ ၀ါ- တနေ့လျှင်၊ တိက္ခတ္တုံ၊ - ၃ ကြိမ်၊ ပါပံ – မကောင်းမှုကို၊ ပ၀ါဟေဿာမိ - မျှောအံ့၊ ဇုတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဥဒကောရောဟနာနုယောဂံ – ရေသို့ သက်ဆင်းခြင်း၌ အဖန်ဖန် အား၊ထုတ်မှုကို၊ (အဖန်ဖန် အား၊ထုတ်အပ်သောရေသို့ သက်ဆင်းမှုကို၊) အနုယုတ္တော ဟုတ္ထာ, ဝိဟရတိ။..... ဇုတိ – အစေလကတို့၏အကျင့်ကို ပြရာစကား၊ရပ် အပြီးတည်း။

× × × × × × ×

ယထာသန္ထတိကော။ ။ယံယံ သန္ထတံ ယထာသန္ထတံ – ခင်း၊ထား၊အပ်တိုင်းသော နေရာ၊ ထိုနေရာနှင့်တူသောကြောင့် ပဌမရအပ်သော နေရာကိုလည်း “ ယထာသန္ထတ”ဟု ခေါ်၏၊ ထို ရအပ်သောနေရာ၌သာ နေလေ့ရှိသူ၊ ထိုနေရာကိုစွန့်၍ အခြားနေရာသို့ ရွှေ့မသွား၊သူ၊ [ဓုတင်အခက်း၌ ဤအကျင့်သည် လောလုပ္ပတဏှာကို ပယ်နိုင်သောကြောင့် ဓုတင်အဖြစ်ဖြင့်လာ၏၊ အစေလကတို့မှာ လောလုပ္ပတဏှာကိုပယ်ဘို့ရန် မဟုတ်သောကြောင့် မိန္ဆာအကျင့်ဖြစ်ရသည်။]

၀ေကဋိကော။ ။ဝိနည်း၌ ကျင်ကြီး, ကျင်ငယ်, သစ်စိမ်းပြာ, မြေညက်အား၊ဖြင့် မဟာဝိကဋဆေးကြီး ၄ မျိုး ရှိ၏၊ ဤ၌ကား ကျင်ကြီး တမျိုးကိုသာ ယူဆား၊သည်၊ ထို့ကြောင့် “ဝိကဋံတိ ဂူထံ ဝုစ္စတိ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုကျင်ကြီးသည် သလိပ်, သည်း၊ခြေ, သွေး, ပြည်ဟူသော အာသယ၏အစွမ်းကြောင့် ပင်ကိုယ် အစာသဘောမှ ဖေါက်ပြန်ရကား ဝိကဋအမည် ရသည်၊ “ဝိရူပံ ကဋ္ဌဏ္ဍာ ဝိကဋံတိ ဝုစ္စတိ” ဟု ဋီကာသစ်ဆိုသောကြောင့် “ဝိရူပံ+ကဋံ ဝိကဋံ”ဟု ပြုပါ၊ ဝိကဋံ+ခါဒတိတိ ၀ေကဋိကော။

တပေါပက္ကမနိရတ္ထ ကထာ

အထ– အစေလကတို့၏အကျင့်ကို လျောက်ထားရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သီလသမ္ပဒါဒိဟိ-သီလသမ္ပဒါ အစရှိသည်တို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ တေသံ တပေါပက္ကမာနံ– ထိုအားထုတ်အပ်သော အကျင့်တို့၏၊ နိရတ္ထကတံ- အကျိုး မရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အစေလကော စေဝိ ကဿပ ဟောတီတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ-မိန့်ကြား မူပြီ၊ တတ္ထ-ထိုအစေလကော စေဝိ ကဿပ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အာရကာဝါတိ-ကား၊ ဒူရေယေဝ-ဝေးသည်သာ၊ အဝေရံတိ-ကား၊ ဒေါသဝေရဝိရဟိတံ–ဒေါသ တည်းဟူသောရန်မှ ကင်းသော၊ အဗျာပဇ္ဈံတိ - ကား၊ ဒေါမနဿဗျာပဇ္ဈရဟိတံ – ဒေါမနဿတည်းဟူသော ဗျာပဇ္ဈမှကင်းသော၊ (မေတ္တာစိတ္တံ ဘာဝေတိ ၌စပ်။)

ဒုက္ကရံ ဘော ဂေါတမာတိ ဇာဒံ–ဟူသော ဤစကားကို၊ ကဿပေါ-ကဿပ သည်၊ (အာဟ ၌စပ်၊) မယံ - အကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ပုဗ္ဗေ - ရှေးအခါ၌၊ တွေ့ကမတ္တံ - ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော နဂ္ဂစရိယစသည်မျှကို၊ [နဂ္ဂစရိယာဒိမတ္တံ – နဂ္ဂ၏အကျင့် စသည်မျှကို၊ အာဒိဖြင့် မုတ္တာစာရ ဟတ္ထာပလေခန အစရှိသော အစေလက အကျင့်တို့ကို ယူ။] သာမည်စ-သမဏတို့၏ အလုပ်လည်း ဟုတ်၏၊ ဗြာဟ္မဉ်စ-ဗြာဟ္မဏတို့၏အလုပ်လည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့(ယူ၍)၊ ဝိစရာမ– လှည့်လည်ကြပါကုန်၏၊ တုမ္ဟေ ပန – အရှင်တို့သည်ကား၊ အည်ယေဝ - နဂ္ဂ စရိယာစသည်မှ တပါးသာလျှင်ဖြစ်သော မေတ္တာစ သည်ကို၊ သာမည်ဉ္စ-သမဏ တို့၏ အလုပ်ဟူ၍၎င်း၊ ဗြာဟ္မဉ္စ - ဗြာဟ္မဏတို့၏ အလုပ်ဟူ၍၎င်း၊ ဝဒထ– မိန့်တော်မူကြကုန်၏၊ ဣတိ – ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒီဃပန္ထော- ပြလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဟ - ဧလျာက်ပြီ၊ ပကတိ ဧခါသောတိ - ကား၊ သော– ဤ ဒုက္ကရံ သာမညံ, ဒုက္ကရံ ဗြာဟ္မညံဟူသော စကားသည်၊ ပကတိကထာ- အထင် အရှား ပြောရိုးဆိုစဉ် စကားတည်း။

× × × × × × ×

ပကတိ။ ။ပါကဋဘာဝေန-ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ဖြင့် + ကာယတိ-အသံပြုအပ် ပြောဆိုအပ်၏၊ ဂမေတိ– ဆိုလိုရင်းအနက်ကို သိစေတတ်၏၊ ဣတိ ပကတိ။ [ပပုဗ္ဗ+ ကာ – သဒ္ဒေဟူသော ဘူဝါဒိဓာတ် , တိ ပစ္စည်း၊ ကာဒ္ဒ ရဿပြု။] "ထင်ရှားအောင် အသံပြုအပ် " ဟု ဆိုလျှင် ထိုအသံဖြင့် သူတပါးကို သိစေခြင်းဖြစ်သောကြောင့် "ဂမေတိ"သည် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တည်း။ [ဤဝိဂြိဟ်ကိုကြည့်၍ "ပဌမံ + ကရိယတီတိ ပကတိ" ဟူသော ဝိဂ္ဂဟကို ဤ၌ မလိုဟု မှတ်ပါ။]

ပကတိကထာ။ ။ပကတိ၏အဖွင့်တည်း၊ "ဒုက္ကရံ သာမညံ , ဒုက္ကရံ ဗြာဟ္မညံ" ဟု ပြောလိုက်လျှင် သမဏအဖြစ် ဗြာဟ္မဏအဖြစ်၏ ခဲယဉ်းကြောင်းကို အများကသိရ၏၊ ထို့ကြောင့် " ဒုက္ကရံ သာမညံ " စသော စကားသည် အများသိအောင် ထင်ရှားစွာ

ဣမာယ စေ ကဿပ မတ္တာယာတိ-ကား၊ ကဿပ-ပ၊ ဣမိနာ ပမာဏေန-ဤ အစေလကအကျင့်ဟူသော အတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ ဧဝံ ပရိတ္တကေန – ဤသို့ အနည်းငယ်သော၊ ဣမိနာ ပဒိုပတ္တိုက္ကမေန-ဤ နဂ္ဂစရိယာစသော အကျင့်အစဉ်ဖြင့်၊ သာမည်ဝါ–သမဏတို့၏အလုပ်သည်ၵင်း၊ ဗြာဟ္မဉ်ဝါ– ဗြာဟ္မဏတို့၏အလုပ်သည်ၵင်း၊ ဒုက္ကရံနာမ- ခဲယဉ်းသည် မည်သည်၊ သုဒုက္ကရံနာမ- အလွန်ခဲယဉ်းသည် မည်သည်၊ ယဒိ အဘာဝိဿ – အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ တတော- ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ (ထိုသို့ သာမည ဗြာဟ္မဉ်၏ အနည်းငယ်သော ပဒိုပတ်အစဉ်ဖြင့် ဒုက္ကရ သုဒုက္ကရမည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဒုက္ကရံ သာမည်ံတိ- ဟူသော၊ တေံ- ဤစကားကို၊ ဝစနာယ - ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ ကလ္လံ - သင့်လျော်လျောက်ပတ်သည်၊ န အဘာဝိဿ-မဖြစ်တော့ရာ၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တ္ထေ-ဤဣမာယ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပဒသမ္မန္ဓေန– ထည့်အပ်သောဟိတ်ပုဒ်နှင့်တကွ ရှေ့နောက် ဝါကျတို့၏စပ်ခြင်းနှင့်၊ သဒ္ဒိ -ကွ၊ အတ္ထော- တည်း၊ တေန နယေန–ဤနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ ပဒသမ္မန္ဓော- ဟိတ်ပုဒ်နှင့်တကွ ရှေ့နောက်ဝါကျတို့၏ စပ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- ၏။

× × × × × × ×

ပြောဆိုအပ်သော ပကတိကထာ (ပြောရိုးဆိုစဉ် စကား) ဖြစ်သည်။ [ယခုခေတ်၌လည်း “လူပျင်းတယောက်ကို ဒီလိုနေချင်ရင် ဘုန်းကြီးလုပ်ပါ”ဟု တိုက်တွန်းလျှင် တိုက်တွန်းခံရသူက “ ဝိနည်းတော်နှင့်အညီ ဘုန်းကြီးဝိဝိ လုပ်ဘို့ရန် လွယ်တယ် မှတ်လို့လား , အလွန် ခဲယဉ်းတာ”ဟု ပြန်၍ပြောရိုးရှိသည်။]

ဣမာယ စေ၊ပေ၊မတ္တာယ။ ။ပါဠိဖွဲ့တော် စာအုပ်တို့၌ “ဣမာယစ ကဿပ”ဟု တွေ့ရ၏၊ “ယဒိ”ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “ဣမာယ စေ ကဿပ”ဟု ရှိသင့်မည်ထင်သည်၊ မတ္တာယ၌ မတ္တာသဒ္ဒါသည် “ပမာဏိဿရိယေ မတ္တာ၊ပေ၊ပ္ပံကေ”ဟူသော အဘိဓာန် (၈၇၈) ဂါထာလာ အနက်တို့တွင် ပမာဏအနက်ဟောဟု သိစေလို၍ “ဣမိနာ ပမာဏေန ” ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ထို ပမာဏဟူသည် “ အစေလကတို့၏ အနည်းငယ်သော ကျင့်စဉ်တည်း ” ဟု သိစေလို၍ “ ဧဝံ ပရိတ္တကေန ပတိပတ္တိုက္ကမေန ” ဟု ဖွင့်သည်။ [ဋီကာသစ်၌ကား မတ္တာသဒ္ဒါသည် အပ္ပအနက်ကိုအတွင်းသွင်း၍ ပမာဏအနက်ဟော ဟု ဖွင့်လေသည်။]

တတော နေတံ၊ပေ၊အတ္ထော။ ။ပါဠိတော်၌ “ဣမာယ ၊ပေ၊ သုဒုက္ကရံ၊ နေတံ အဘာဝိဿ၊ပေ၊ဗြာဟ္မဉ်ံတိ”ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဠိတော်ရှိတိုင်း အနက်ပေးလျှင် ရှေ့ဝါကျနှင့် နောက်ဝါကျသည် အကြောင်းနှင့် အကျိုးဟု မသိရ၊ ထို့ကြောင့် “တတော” ဟု ပါဌသေသထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ထည့်မှ “ ရှေ့ဝါကျသည် အကြောင်း , နောက်ဝါကျသည် အကျိုး”ဟု သိသာသည်။ [တတောတံ် တသ္မာ သာမည ဗြာဟ္မဉ်ဿ အပ္ပမတ္တကေန ပတိပတ္တိုက္ကမေန သုဒုက္ကရဘာဝတော၊ (တတောဓ၏ အနက်ဖွင့်)၊ ဣမံ့ ဟေတုသမ္မန်ံ သန်္ဒဿယ ပဒသမ္မန္ဓေန သဒ္ဒိ်ံတိ ဝုတ္တံ၊– ဋီကာသစ်၊...၊ နောက်၌ ပဒသမ္မန္ဓကို “ဟေတုပဒေန သဒ္ဒိ် ပုဗ္ဗာပရဝါကျ သမ္မန်ံ”ဟု ဖွင့်ဥုံးလတ့ံ။]

ဒုဇ္ဇာနောတိ ဣဒံဝိ-ဒုဇ္ဇာနောဟူသော ဤစကားကိုလည်း၊(အာဟ-ဌိစဝ်)၊ သော-ထို အစေလကဿပသည်၊ မယံ-အကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးအခါ၌၊ ဇွေကေန-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသောအကျင့်အစဉ်ဖြင့်၊ သမဏော၀ါ-သမဏာသည်ၵင်း၊ ဗြာဟ္မဏော၀ါ-ဗြာဟ္မဏာသည်ၵင်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဧတိ-ဤသို့ယူ၍၊ ဝိစရာမ-လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ တုမှေ ပန- အရှင်တို့သည်ကား၊ အညထာ- နဂ္ဂစရိယ စသည်မှ တပါးသော မေတ္တာစသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သာမညံစ-သမဏာတို့၏ အလုပ်ကိုၵင်း၊ ဗြာဟ္မညံစ-ဗြာဟ္မဏာတို့၏ အလုပ်ကိုၵင်း၊) ဝဒထ- မိန့်တော်မူကြကုန်၏၊ ဣတိ ဣဒံ- ဤ အနက်အမိပ္ပါယ်ကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ အာဟ-လျှံပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထို အစေလကဿပအား၊(အာဝိကရောန္တော အာဟတို့၌စဝ်၊)၀ါ-ထိုအစေလကဿပ၏၊ (ပကတိ၀ါဒံ- ၌စဝ်၊) ဘဂ၀ါ-သည်၊ တံ ပကတိ၀ါဒံ – ထို အထင်အရှားပြောရိုးဆိုစဉ်စကားကို၊ ပဋိက္ခိပိတွာ-ပယ်တော်မူ၍၊ သဘာ၀တော၀-သဘာ၀အားဖြင့်သာလျှင်၊ (သမဏာဿစ - ၏ၵင်း၊ ဗြာဟ္မဏာဿစ - ၏ၵင်း၊) ဒုဇ္ဇာနဘာ၀ံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ (သိနိုင်ခဲသည်၏ အဖြစ်ကို၊) အာဝိကရောန္တော- ထင်စွာ ပြုတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုနဝိ-တဖန်လည်း၊ ပကတိခေါဘိအာဒိံ-စကားကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ တတြာဝိ- ထို ပကတိခေါ အစရှိသော စကားရပ်၌လည်း၊ ဝုတ္တနယေနေ၀ – ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပဒသမ္ဗန္ဓံ – ထည့်အပ်သော ဟိတ်ပုဒ်နှင့် တကွ ရှေနောက်၀ါကျတို့၏ ဆက်စပ်ခြင်းကို၊ ကတွာ–ပြု၍၊ အတ္ထော-ကို၊ ၀ေဒိတဗ္ဗော-၏။

× × × × × × ×

အညထာ ဝဒထ ။ ။ယဒိ အစေလကဘာ၀ါဒိနော သာမညံ၀ါ ဗြာဟ္မညံ၀ါ အဘာဝိဿ၊ ဧ၀ံ သတိ သုဝိဇာနော၀ သမဏော၊ သုဝိဇာနော ဗြာဟ္မဏော၊ ယသ္မာ ပန တုမှေ ဣတော (ဤအစေလက အဖြစ်စသည်မှ၊) အညထာ၀ သာမညံ အညထာ ဗြာဟ္မညံ ဝဒထ၊ တသ္မာ ဒုဗ္ဗိဇာနော၀ သမဏော ဒုဗ္ဗိဇာနော ဗြာဟ္မဏောတိ အတ္ထော။

တံ ပကတိ၀ါဒံ ပဋိက္ခိပိတွာ ။ ။ယံ ပုဗ္ဗေ ပါကတိကံ သာမညံ ဗြာဟ္မညံစ ဟဒယေ ထပေတွာ ၀တေန အစေလကဿပေန ဒုက္ကရံ သုဒုက္ကရံတိ ဝုတ္တံ၊ ဘဂ၀တာစ တမေ၀ သန္ဓာယ ပကတိ ခေါ ဧသောတိ အာဒိ ဘာသိတံ၊ တမေ၀ ဣဓ ပါကတိက သာမည ဗြာဟ္မညံဝိသယံ (အထင်အရှား ပြောရိုးဆိုစဉ်ဖြစ်သော သာမည ဗြာဟ္မညလျှင် ဟောရာ အနက်ရှိသော၊) ကထံ ပဋိသံဟရိတွာ။

သဘာ၀တော၊ပေ၊အာဒိမာဟ။ ။သဘာ၀တော ပရမတ္ထတော ဧ၀ (အစစ်အမှန်အားဖြင့်သာလျှင်၊) သမဏာဿ ဗြာဟ္မဏာဿစ ဒုဇ္ဇိဇာနဘာ၀ံ အာဝိကရောန္တော ပုနဝိ ပကတိ ခေါတိ အာဒိမာဟ–တတြာဝိတိ သမဏဗြာဟ္မဏာ၀ါဒေဝိ၊ ပဒသမ္ဗန္ဓံတိ ဟေတုပဒေန သဒ္ဓိံ ပုဗ္ဗာပရ၀ါကျသမ္ဗန္ဓံ၊–ဋီကာသစ်။

---

၁၈ သီလက္ခန်(စ)

သီလ သမာဓိ ပညာ သမ္ပဒါ

ကတမာ ပန သာ ဘော ဇဂါတမာတိ– ဟူ၍၊ ကသ္မာ – အဘယ့်ကြောင့်၊ ပုစ္ဆတိ-မေးသနည်း၊ ကိရ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အယံ-ဤအစေလကဿပသည်၊ ပဂ္ဂိတောဝ–ဉာဏ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝါ- သည်၊ ကထေန္တော သေဝ- ဟောတော်မူစဉ်ပင်၊ ကထံ-စကားတော်ကို၊ ဥဂ္ဂဟေသိ – မှတ်ယူပြီ၊ အထ-မှတ်ယူရာထိုအခါ၌၊ အတ္တနော-၏၊ ပဋိပတ္တိယာ-အစေလက အကျင့်၏၊ နိရတ္တကတံ-အကျိုးမရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိဒိတ္တာ-သိ၍၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ (အာဒိမာဟ-၌စပ်၊) တဿ စာယံ သီလသမ္ပဒါ၊ ပေ၊ သာမညာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ဟန္ဒ– ယခု(ချက်ခြင်း)၊ ဒါနိ– ယခုအခါ၌၊ နံ – ထို ရဟန်းဂေါတမကို၊ တာသမ္ပတ္တိယော- ထို သီလ, စိတ္တ, ပညာ၏ ပြည့်စုံခြင်းတို့ကို၊ ပုစ္ဆာမိ–မေးအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ သီလသမ္ပဒါဒိ ဝိဇာနနတ္ထံ - သီလသမ္ပဒါ အစရှိသည်ကို သိခြင်းအကျိုးငှါ၊ (သိလိုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊) ပုစ္ဆတိ- ၏၊ [သီလသမ္ပဒါဒိ ဝိဇာနနဟေတု –ဋီကာသစ်၊ ကသ္မာ-နှင့်လိုက်အောင် “အတ္ထံ” ကို ဟေတုအနက်ဟော ကြံလေသည်။]

အထ-ထိုသို့မေးခြင်းကြောင့်၊ [အထသဒ္ဒေါ စေတ္ထ ကာရဏော။] အဿ-ထို အစေလကဿပအား၊ ဘဂဝါ, ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒံ- ဘုရားဖြစ်တော်မူပုံကို၊ ဒဿေတွာ- ပြတော်မူ၍၊ တန္တိဓမ္မံ–အစဉ်ဖြစ်သော ပါဋိတော်ကို၊ (ဟောစဉ် ဖြစ်သော ပါဋိတော်ကို၊) ကထေန္တော–ဟောတော်မူလျက်၊ တာသမ္ပတ္တိယော–ထို သီလ စိတ္တ ပညာသမ္ပတ္တိတို့ကို၊ ဒဿေတုံ–ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ ဣဓ ကဿပါတိအာဒိ-ဤဓ ကဿပ အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ – မိန့်တော်မူပြီ၊ ဣမာယ စ ကဿပ သီလသမ္ပဒါယာတိ ဣဒံ-အစရှိသော ဤစကားကို၊ အရဟတ္တဖလမေဝ-အရဟ

× × × × × × ×

ပဂ္ဂိတောဝ၊ ပေ၊ ဥဂ္ဂဟေသိ။ ။ပဂ္ဂိတောတိ ဟေတု သမ္ပတ္တိ သိဒ္ဓေန (ရဟန္တာ ဖြစ်ထိုက်သော အကြောင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့် ပြီးစီးသော၊) ပဂ္ဂိဟ်စွေန သမန္နာဂတော၊ ကထံ ဥဂ္ဂဟေသိတိ ပရိပက္ကညာဏတ္တာ စသတော ပဒီပေန ဝိယ (အိုးအတွင်း တောက်နေသော ဆီမီးကဲ့သို့) အန္တန္တရေ သမုဇ္ဇလန္တေန ပညာဝေယျတ္တိယေန တတ္ထ တတ္ထ ဘဂဝတာ ဒေသိတံ အတ္ထံ ဂဏှန္တော တံ ဒေသနံ ဥပဓာရေသိ (စူးစမ်း ဆင်ခြင်ပြီ၊) ယသ္မာ ဥဂ္ဂဟေသိ၊ တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝိဒိတ္တာတိ သမ္ဗန္ဓော၊–ဋီကာသစ်၊ ဤအလို “ယသ္မာ ဥဂ္ဂဟေသိ၊ တသ္မာ အထ၊ ပေ၊ ဝိဒိတ္တာ” ဟု ယသ္မာ, တသ္မာ ထည့်ရလိမ့်မည်။

သီလသမ္ပဒါယာတိ ဣဒံ ။ ။ ယာတိဒ်္ဓ ဤတိ သဒ္ဒါသည် အာဒိအနက်ရှိ၏၊ ထို ဤတိဖြင့် ပါဋိတော်၌လာသော စိတ္တသမ္ပဒါယ ပညာသမ္ပဒါယကို ယူပါ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း – အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသည် အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော သီလက္ခန္ဓ , စိတ်ဟူသော သမာဓိက္ခန္ဓ, ပညာက္ခန္ဓ ၃ ပါးဖြင့် သိမ်းယူအပ်သောကြောင့်တည်း။ [ဋီကာသစ်၌ ဤတိသဒ္ဒါ၏ အာဒျတ္ထအပြင် “ဥပလက္ခဏာနည်း” ဟုလည်း ဆိုသေး၏။]

တ္တာဖိုလ်ကိုသာ၊ သန္ဓာယ–၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဟိ–မှန့်၊ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဘဂဝတော–မြတ်စွာဘုရား၏၊ သာသနံ – သာသနာတော်သည်၊ အရဟတ္တဖလပရိယောသာနံ – အရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော အဆုံးရှိ၏၊ တသ္မာ-ထိုသို့ သာသနာတော်၏ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော အဆုံးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣမာယစ ကဿပ သီလသမ္ပဒါယာတိ ဣဒံ – ဟူသော ၌စကားကို၊ အရဟတ္တမေဝ- ကိုသာ၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်၏၊ တသ္မာ–ထိုသို့ သာသနာတော်၏ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော အဆုံးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အရဟတ္တဖလသမ္ပယုတ္တာဟိ-အရဟတ္တဖိုလ်နှင့်ယှဉ်ကုန်သော၊ သီလစိတ္တံပညာသမ္ပဒါဟိ-သီလ စိတ္တ ပညာ သမ္ပဒါတို့မှ၊ အညာ-အခြားသော၊ ဥတ္တရိတရာဝါ–သာ၍ လွန်ကဲသည်လည်းဖြစ်သော၊ ပဏီတတရာဝါ - သာ၍ မွန်မြတ်သည်လည်း ဖြစ်ဒသော၊ သီလာဒိသမ္ပဒါ-သီလအစရှိသော သမ္ပဒါသည်၊ နတ္ထိ–မရှိတော့၊ ဣတိ–သို့၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

× × × × × × ×

အရဟတ္တ၊ပေ၊သာနံဟိ ။ ။ တတ္ထ ကာရဏံ ဒဿေတိ အရဟတ္တဖလပရိယောသာနံတိ အာဒိနာ၊ ဣဒံဝိ ကာကောလောကနမိဝ ဥဘယာပေက္ခဝစနံ–ကျီး၏ ၂ ဖက်ကြည့်ခြင်းကဲ့သို့ ရှေဝါကျ နေဒံဝါကျ ၂ ဖက်လုံးကိုငဲ့သော စကားဖြစ်၏၊–ဋီကာသစ်၊ ဤဝါကျသည် ရှေဝါကျ၏ အကြောင်းပြလည်း ဟုတ်၏၊ နောက်ဝါကျ၏ အကြောင်းပြလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “ ကာကောလောကနနည်း ” ဖြစ်သည်၊ ဤအတိုင်း နိဿယဟု ပေးထား၏။

ဆရာတို့ကား— “တသ္မာရှေ, ဟိတ်ကိုတွေ့, ပြား၍ ရှိမှခံ၊ တသ္မာထို , ဟိတ်၏ ဖိုလ်,စွဲဆိုမြဲထုံးစံ”ဟူသော နိယာမ်နှင့်အညီ“ကသ္မာ ဣဒံ၊ပေ၊သန္ဓာယဝုတ္တံ၊ဣတိ ဝိညာယတိ–နည်း”ဟု ပုစ္ဆာဝါကျထည့်၍ “ဟိ ယသ္မာ ၊ပေ၊ အရဟတ္တဖလပရိယောသာနံ၊ တသ္မာ ၊ပေ၊ ဣဒံ ၊ပေ၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံတိ ဝိညာယတိ”ဟု ဖြေပြီးလျှင် “ တသ္မာ–ထိုသို့ ၌စကား၏ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အရဟတ္တဖလသမ္ပယုတ္တာဟိ- တို့မှ ၊ပေ၊ နတ္ထိ– မရှိ၊ ဣတိ အာဟ”ဟု အနက်ပေးတော်မူကြသည်။

သီဟနာဒကထာ

စ ပန–ထပ်၍ ဆက်ဥုံးအုံ့၊ ဧဝံ–၌သို့၊ ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ အနုတ္တရံ-အတူမရှိ မြတ်သော၊ မဟာသီဟနာဒံ-ကြီးစွာသော ဗုဒ္ဓသီဟနာဒကို၊ နဒန္တော–မိန့်မြွက်တော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သန္တိ ၊ပေ၊ ဗြာဟ္မဏာတိ

× × × × × × ×

အနုတ္တရံ မဟာသီဟနာဒံ။ ။“မဟာသီဟနာဒသည် အဘယ့်ကြောင့် အနုတ္တရဖြစ်ပါသနည်း” ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ အနုတ္တရံတိ အနည်သာမဂ္ဂရဏာတာယ အနညသာမဂ္ဂရဏတ္ထဝိသယတာယစ အနုတ္တရံ ” ဟု ဟိတ်ပါဠိထည့်၍ ဋီကာဖွင့်သည်၊

အာဒိ်–အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို သန္တိကဿပ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အရိယံတို–ကား၊ နိရုပက္လိလေသံ-ဥပက္လိလေသ မရှိသော၊ ဝါ-ဥပက္လိလေသ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရမဝိသုဒ္ဓံ-အလွန် အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော၊ ပရမန္တိ-ကား၊ ဥတ္တမံ–မြတ်သော၊ (သီလံ၌စပ်)၊ ဟိ–ခဲ့၊ ပဇ္ဇ–ကုန်သော၊ သီလာနိ-တို့ကို၊ အာဒိ် ကတွာ– အစပြု၍၊ ယာဝ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလာ–ပါတိမောက္ခသံဝရသီလတိုင်အောင်၊ သီလမေဝ- သီလသာမညသာတည်း၊ ပန–ကား၊ လောကုတ္တရမဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တံ-လောကုတ္တရာမဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သောသီလသည်၊ ပရမသီလံနာမ - လွန်မြတ်သောသီလမည်၏။

နာဟံ တတ္ထာတိ-ကား၊ တတ္ထ သီလေဝိ-ထိုသီလသာမညအရာ၌ဂုဏ်း၊ တတ္ထ ပရမသီလေဝိ-ထိုလွန်မြတ်သော လောကုတ္တရာသီလအရာ၌ဂုဏ်း၊ အဟံ-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ သမသမံ- သီလနှင့်တူသော သီလအားဖြင့်+တူသောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ မမ-၏၊ သီလသမေန-သီလနှင့်တူသော၊ သီလေန- သီလအားဖြင့်၊ မယာ-နှင့်၊ သမံ-တူသော၊ ပုဂ္ဂလံ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ နပဿာမိ-မြင်တော်မမူ၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ အဟမေဝ တတ္ထ ဘိယျောတိ- ကား၊ အဟမေဝ- သည်သာ၊ တသ္မိ် သီလေ-ထို၂မျိုးသော လောကီသီလ လောကုတ္တရာသီလ၌၊ ဥတ္တမော-မြတ်၏၊ ကတရသ္မိ်-အာဘယ်သီလ၌၊ (ဥတ္တမော- မြတ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊)ယဒိဒံ

× × × × × × × ×

အခြားပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် မဆက်ဆံသောကြောင့်၎င်း, အနုညသာဓာရဏာ အနက်ဟူသော အရာရှိသောကြောင့် (အနုညသာဓာရဏာ အနက်ကို အကြောင်းပြု၍ မိန့်မြွက်တော်မူအပ်သောကြောင့်) ၎င်း, အနုတ္တရဖြစ်သည်၊–ဟူလို၊ မဟာသီဟနာဒံတိ မဟန္တံ ဗုဒ္ဓသီဟနာဒံ။

အရိယံ။ ။“ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာ” ဟူသော အနက်ရှိသော အာရကာပုဒ်မှ အရိယသဒ္ဒါဖြစ်လာသောကြောင့် အရိယံကို “နိရုပက္လိလေသံ”ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ထို ညစ်ညူးကြောင်း ကိလေသာ မရှိသောကြောင့်“ပရမဝိသုဒ္ဓ”ဖြစ်သည်ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊ “ပရမ-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော+ဝိသုဒ္ဓ-အထူးစင်ကြယ်”ဟူသည်“အလွန်စင်စစ် စင်ကြယ်”တည်း၊ ထို့ကြောင့်“အတိဝိယ အစ္စန္တဝိသုဒ္ဓတာဝယ ပရမဝိသုဒ္ဓံ”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

ပရမန္တိ ဥက္ကဋ္ဌံ။ ။သီလချင်းနှိုင်းယှဉ်ရာဝယ် လောကုတ္တရာ သီလသည် လောကီသီလထက် သာလွန်သောကြောင့် ပရမံကို “ဥက္ကဋ္ဌံ–သာလွန် ” ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ “ သာလွန် ”ဟူသည်လည်း အမြတ်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “ ဥတ္တမံ–အမြတ်”ဟု ဖွင့်သည်။

သမသမံ။ ။ရှေ့ သမသဒ္ဒါသည် သီလချင်းတူမျှသောအနက်ကို ဟောအံ့၊ နောက် သမသဒ္ဒါကား ပုဂ္ဂိုလ်ချင်းတူမျှသောအနက်ကို ဟောအံ့၊ ထို့ကြောင့် “မမ သီလသမေန သီလေန”ဟု ရှေ့သမကိုဌင်း, “ မယာ သမံ ပုဂ္ဂလံ ” ဟု နောက်သမကိုဌင်း ဖွင့်သည်၊ [သမေန+သမော သမသမော– တူသောသီလအားဖြင့်+ တူသောပုဂ္ဂိုလ်။]

(ယံ+ဣဒံ) အဓိသီလံ– အကြင်လွန်မြတ်သော လောကီသီလ လောကုတ္တရာသီလသည်၊(အတ္ထိ, တသ္မိံ-ထိုလွန်မြတ်သော လောကီ လောကုတ္တရာ သီလ၌၊ ဥတ္တမော-၏၊) ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊ ဥတ္တမံ-မြတ်သော၊ ယံ တေံ သီလံ-အကြင်လောကီသီလ လောကုတ္တရာသီလသည်၊(အတ္ထိ၊တသ္မိံ သီလေ,ဥတ္တမော)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဣတိ- ဤသို့လျှင်၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာသော၊ ဣမံ သိဟနာဒံ–ဤမြတ်သော အာသံတော်ကို၊ နဒတိ–မိန့်မြွက်တော်မူ၏။

ယေ– အကြင် သမဏာ ဗြာဟ္မဏာတို့သည်၊ တပေါဇိဂုစ္ဆံ - တပေါဇိဂုစ္ဆကို၊ ဝဒန္တိ - ပြောဆိုကုန်၏၊ (တေ - ထို သမဏာ ဗြာဟ္မဏာတို့သည်၊) တပေါဇိဂုစ္ဆဝါဒါ– တပေါဇိဂုစ္ဆဝါဒတို့ မည်၏၊ တတ္ထ – ထို တပေါဇိဂုစ္ဆဝါဒါဟူသော ပါဠိ၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ (ယော-အကြင်သဘောသည်၊)တပတိ-ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်၏၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ (သော- သည်၊) တပေါ-မည်၏၊ တေံ-၌ တပဟူသောအမည်သည်၊ ကိလေသသန္တာပကဝီရိယ သ - ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာလောင်မြိုက်တတ်သောဝီရိယ၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ တဒေဝ – ထို ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာ လောင်မြိုက်တတ်သောဝီရိယသည်ပင်၊ [တဒေဝဖြင့် တပေါနှင့် ဇိဂုစ္ဆာ၏ တုလျာဓိကရဏ သမာသ်ဖြစ်ကြောင်းကို ပြ၏] တေ ကိလေသေ- ထို ကိလေသာတို့ကို၊ ဇိဂုစ္ဆတိ-စက်ဆုပ်တတ်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဇိဂုစ္ဆာ- မည်၏၊ အာရိယာ ပရမာတိ ဣတ္ထေ – အာရိယာပရမာဟူသော ဤပါဠိ၌၊ နိဒ္ဒေါသတ္တာ – ကိလေသာတည်းဟူသော အပြစ်မရှိ

× × × × × × ×

ယဒိဒံ အဓိသီလံ။ ။ယဒိဒံ အဓိသီလန္တို့ လောကိယံ လောကုတ္တရဣတိ ဒုဝိဓံပိ ဗုဒ္ဓသီလံ ကေဝ၌ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ [အဓိသီလဟူရာ၌ အခြားနေရာဝယ် လောကုတ္တရာသီလကိုသာ ယူရသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဗုဒ္ဓသီလမှန်လျှင် လောကီသီလပင် ဖြစ်သော်လည်း အခြားပုဂ္ဂိုလ်များ၏သီလထက် သာလွန်ရကား လောကီဖြစ်သော ဗုဒ္ဓသီလကိုပါ အဓိသီလဟု ဆိုထားသည်။] ဤသို့ယူမှလည်း ရှေ့၌ “တတ္ထ သီလေပိ (လောကီသီလ၌ ၎င်း) ပရမသီလေပိ အဟံ၊ပေါနေ ပဿာမိတိအတ္ထော ” ဟူသော နိယမစကားနှင့် လိုက်လျောမည်။ [နေဝံ ဇေဂုစ္ဆ, ပညာ, ဝိမုတ္တိတို့၌လည်း ဤသို့ ၂ မျိုးလုံးယူရပုံကို သိပါ။]

မှတ်ချက်။ ။“ကတရသ္မိံ” ဟူသော ပုစ္ဆာဝါကျကို ကြည့်၍ “ယဒိဒံ အဓိသီလန္တို့”ကို ဝိသဇ္ဇနဝါကျအဖြစ်ဖြင့် အနက်ပေးကြ၏၊ ထို ပေးရိုးအတိုင်းပင် ပေးလိုက်သည်၌၊ “ယံ ဧတံ ဥတ္တမံ သီလန္တို့ အတ္ထော ” သည် ထို ယဒိဒံ သီလန္တို့၏ အနက်ဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် “ယဒိဒံ အဓိသီလန္တို့ ”ကို သံဝဏ္ဏေတမ္ပ အဖြစ်ဖြင့်လည်း အနက်ပေးကြ၏၊ သူ့နည်းနှင့်သူ သင့်သည်ချည်းသာတည်း။

ဣတိ ဣမံ ပဌမံ။ ။ဝေံ (ဣတိအဖွင့်) ဣမံ သီလဝိသယံ (သီလဟူသော အာရုံရှိသော) ပဌမံတိ ဥပ္ပတ္တိက္ကမတော (ဖြစ်ခြင်း၏ အစဉ်အားဖြင့် = ဖြစ်စဉ်အားဖြင့်) ပဌမံ ပဝတ္တတ္တာ (ပဌမဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) ပဌမံ၊ – ဋီကာ။

သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အရိယာ– အရိယာမည်၏၊ အာရမ္ဘဝတ္ထုဝသေနပိ– ဂ ပါးသော ဝီရိယာရမ္ဘဝတ္ထု၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "အဋ္ဌ အာရမ္ဘ ဝတ္ထုဝသေနပိ"ဟု အဋ္ဌသဒ္ဒါပါ၏၊ ဋီကာ၌ မပါ။] ဥပ္ပန္နာ-ဖြစ်သော၊ ဝိပဿနာ ဝီရိယသမ်ါတာ – ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော ဝီရိယ ဟု ဆိုအပ် သော၊ [ဝိပဿနာသမ္မယုတ္တာ ဝီရိယသမ်ါတာ။] တပေါဇိဂုစ္ဆာ-ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာလောင်မြိုက်တတ် စက်ဆုပ်တတ်သော ဝီရိယသည်၊ တပေါဇိဂုစ္ဆာဝ-တပေါဇိဂုစ္ဆာသာမညသာတည်း၊ မဂ္ဂဖလသမ္မယုတ္တာ - မဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော တပေါဇိဂုစ္ဆာသည်၊ ပရမာနာမ- လွန်မြတ်သော တပေါဇိဂုစ္ဆာ မည်၏၊ အမိဇေဂုစ္ဆံတိ ဣမ-အာမိဇေဂုစ္ဆံဟူသော ဤပါဠိဋ္ဌ၌၊ ဇိဂုစ္ဆာဘာဝေါ(တနည်း)ဇိဂုစ္ဆိ ဘာဝေါ – စက်ဆုပ်ခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဝီရိယသည်၊ ဇေဂုစ္ဆံ - မည်၏၊ ဥတ္တမံ – မြတ်သော၊ ဇေဂုစ္ဆံ– စက်ဆုပ်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဝီရိယတည်း၊ အမိဇေဂုစ္ဆံ-ယ၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ယဒိဒံ အမိဇေဂုစ္ဆံ–အကြင် ဇေဂုစ္ဆ, အမိဇေဂုစ္ဆသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ-ထို ဇေဂုစ္ဆ, အမိဇေဂုစ္ဆ ၂ မျိုး၌၊ အဟမေဝ-ငါသည်သာ၊ ဘိယျော-သာလွန်၏၊ ဣတိဝံ-ဤသို့၊ ဣဿ– ဤ အဟမေဝ တတ္ထ ဘိယျော,ယဒိဒံ အမိဇေဂုစ္ဆံဟူသောပါဋ္ဌ၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော – မှတ်ထိုက်၏။..... ပညာဓိကာရေပိ – ပညာ အရာ၌လည်း၊ ကမ္မဿကတာပညာစ – ကမ္မဿကတာ ပညာသည်၎င်း၊ ဝိပဿနာ

× × × × × × ×

အမိဇေဂုစ္ဆံ။ ။ဇိဂုစ္ဆာ ယဿ အတ္ထိတိ ဇိဂုစ္ဆီ – ကိလေသာတို့ကို စက်ဆုပ်ခြင်း ရှိသူ၊ ဤသို့ ပုဂ္ဂိုလ်ရအောင် ဝစနတ္ထုပြုပြီးမှ ဇိဂုစ္ဆီနော+ ဘာဝေါ ဇေဂုစ္ဆံ–ကိလေသာ တို့ကို စက်ဆုပ်ခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာဝိရိယ၊ဤအလို"ဇိဂုစ္ဆီဘာဝေါ" ဟု ရှိမှ သဒ္ဒါသွားဖြောင့်၏၊ စာအုပ်တို့၌ ဇိဂုစ္ဆဘာဝေါဟုချည်း ရှိသည်။ [ယထာ ယုဝိနော+ဘာဝေါ ယောဗ္ဗနံ၊ ဇဝံ ဇိဂုစ္ဆီနော+ဘာဝေါ ဇေဂုစ္ဆံ၊– ဋီကာ။]

ကမ္မဿကတာ ပညာ။ ။ထပေတ္ဝာ သစ္စာနုလောမိကံ ဉာဏံ သဗ္ဗာဝိ သာသဝါ (မိမိကို အာရုံပြုသော အာသဝေါတို့နှင့်တကွ ဖြစ်သော၊)ကုသလာ ပညာ ကမ္မဿကတာ ပညာနာမ-ဤပါဠိတော်အလိုအားဖြင့် ကုသိုလ်ကံသည်သာ အကျိုးမဲ့ကို ဖျက်ဆီးတတ်, အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် "သက"ဟု ဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ အခြားနေရာ၌ကား ကုသိုလ်ဖြစ်စေ , အကုသိုလ်ဖြစ်စေ မိမိပြုအပ် သော ကံဟူသမျှသည် သက (ကိုယ့်ဥစ္စာ) ဖြစ်၏၊ " ကမ္မမေဝ + သကံ + ယေသံတိ ကမ္မဿကာ၊ ကမ္မဿကာနံ+ဘာဝေါကမ္မဿကတာ၊ ကမ္မဿကတာယံ– ကံသာလျှင် ကိုယ့်ဥစ္စာရှိသည်၏အဖြစ်၌+ပဝတ္တာ+ပညာ ကမ္မဿကတာ ပညာ"ဟု ပြုရသည်။

ဝိပဿနာပညာ။ ။မဂ္ဂသစ္စာအားဂုဏ်း , နိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထသစ္စာအားဂုဏ်း လျော်သောကြောင့် ဝိပဿနာပညာကို " သစ္စာနုလောမိက ပညာ " ဟု ခေါ်သည်၊ ထို ပညာ ၂ မျိုးလုံးပင် လောကီပညာဖြစ်သောကြောင့် "အဓိ" ဟု မခေါ်ရ။

ပညာစ-သည်၎င်း၊ ပညာနာမ - ပညာသာမညမည်၏၊ မဂ္ဂဖလသမ္မယုတ္တာ – မဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော ပညာသည်၊ ပရမာ– လွန်မြတ်သော၊ ပညာနာမ - ၏၊ အဓိပညံတိ ဣတ္ထေ–အဓိပညံဟူသော ဤပါဠိဝိ၊ လိင်္ဂဝိပလ္လာသော- ဣတ္ထိလိင်၏ နပုံလိင်ပြန်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – သိထိုက်၏၊ [ပညာဟူသော ဣတ္ထိလိင်မှ အဓိပညံဟု နပုံလိင်ပြောင်းလဲနေသည်။] ပန- ဆက်၊ အယံ-၌ ဆိုအပ်လတံ့ကား၊ ဣတ္ထေ - ၌ အဟမေဝ တတ္ထ ဘိယျော, ယဒိဒံ အဓိပညံဟူသော ပါဠိဝိ၊ အတ္ထော- တည်း၊ ယာယံ အဓိပညာနာမ–အကြင် သာမညပညာ, အဓိပညာ မည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ - ထို ပညာ, အဓိပညာ ၂ မျိုးဌ၊ အဟမေဝ - ငါသည်သာ၊ ဘိယျော- သာလွန်၏၊ ဣတိ(အယံ)- ၌ဆိုအပ်ပြီးကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

ဝိမုတ္တာဓိကာရေ-ဝိမုတ္တိအာရာဌ၊ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိယော–တဒင်္ဂဝိမုတ္တိ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိတို့သည်၊ ဝိမုတ္တိနာမ - ဝိမုတ္တိသာမည မည်၏၊ ပန - ကား၊ သမုစ္ဆေဒ ပဋိပဿဒ္ဓိ နိဿရဏဝိမုတ္တိယော – သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိ , ပဋိပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ, နိဿရဏဝိမုတ္တိတို့ကို၊ ပရမာ– သော၊ ဝိမုတ္တိတိ - ဝိမုတ္တိဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်ကုန်၏၊ စ- ဆက်၊ ဣဓာပိ - ၌ ဝိမုတ္တိအာရာဌလည်း၊ ယဒိဒံ အမိဝိမုတ္တိတိ - ဟူသည်ကား၊ ယာ အယံ အဓိဝိမုတ္တိ - အကြင် ဝိမုတ္တိ အဓိဝိမုတ္တိသည်၊ (အတ္ထိ-၏၊) တတ္ထ - ထို ဝိမုတ္တိ အဓိဝိမုတ္တိ ၂ မျိုးဌ၊ အဟမေဝ - ငါသည်သာ၊ ဘိယျော- သာလွန်၏၊ ဣတိအတ္ထော - နက်။

သုညာဂါရေတိ-ကား၊ သုညေ-ရဟန်းရှင်လူတို့မှကင်းဆိတ်သော၊ ယရေ-ကျောင်းဌ၊ကေကော ဝ-တပါးတည်းသာလျှင်၊နိသိဒိတွာ-ထိုင်၍၊(နဒတိဌစပ်၊) ဣတိ (အယံ)-၌သည်ကား၊ အမိပ္ပါယော–ပရိဗ္ဗိဇ်တို့၏အလိုတည်း၊ (ဘုရား ကို ကဲ့ရဲ့ကြသော ပရိဗ္ဗိဇ်တို့၏ အလိုတည်း။)

× × × × × × ×

ပရမာဝိမုတ္တိ။ ။လောကုတ္တရာစိတ်၌ ထွဉ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် “သမ္မာဝါစာ စသော လောကုတ္တရာ ဝိမုတ္တိတို့ကို အဓိသီလဖြင့် , သမ္မာဝါယာမကို အဓိဇေဂုစ္ဆဖြင့် , သမ္မာဒိဋ္ဌိကို အဓိပညာဖြင့် ယူအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏာနည်းအားဖြင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပ, သတိ, သမာဓိ ၃ ပါးကိုသာ အရဟတ္တဖိုလ်၌ အကျုံးဝင်သော သမုစ္ဆေဒ ပဋိပဿဒ္ဓိ ဝိမုတ္တိဟု မှတ်ထိုက်၏”ဟု ဋီကာတို့၌ တနည်းဖွင့်သေး၏။ [အဋ္ဌကထာနည်း ၌ကား သမ္မာဒိဋ္ဌိစသော ရှစ်ပါးလုံးကိုပင် သမုစ္ဆေဒ ပဋိပဿဒ္ဓိ ဝိမုတ္တိ ဟု ဆိုလိုသည်၊ နိဿရဏဝိမုတ္တိမှာ နိဗ္ဗာန်သာတည်း။]

သုညာဂါရေ။ ။“ လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သော ကျောင်း၌ ” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်း (ကျောင်းဖြစ်စေ တောဖြစ်စေ) ရဟန်းရှင်လူတို့မှကင်းဆိတ်သော ဌာနဟူသမျှကို သဒိသူပစာရအားဖြင့် ယူနိုင်သောကြောင့် “ ကေကော ဝ နိသိဒိတွာ ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ဖွင့်သည်။ [ယံကိဉ္စိ ဇနဝိဝိတ္တဉ္စာနံ ဇုဓ သုညာဂါရန္တိ အဓိပ္ပေတံ၊—ဋီကား။]

ပရိသာသုစာတိ-ကား၊ အဋ္ဌသု-နိသော၊ ပရိသာသု-တို့၌၊ (နဒတိ ၌စပ်၊) စ-သာဓကကား၊ စတ္တာရိမာနိ၊ပေါန ဒတီတိ.. အစရှိသော၊ တေံ သုတ္တံ-ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝိ- သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့ အစရှိသော၊ သုတ္တံ-ပါဠိကို၊ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ-ချဲ့ထိုက်၏၊ [သာရိပုတ္တ-ရာ၊ တထာဂတဿ-၏၊ တထာဂတ ဝေသာရဇ္ဇာနိ- တထာဂတ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်တို့သည်၊ ဣမာနိ စတ္တာရိ-တို့တည်း၊ ယေဟိ-ယင်း တထာဂတ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသော၊ တထာဂတော-သည်၊ အာသဘံ-မြတ်သော၊ ဌာနံ-ဌာနကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံတော်မူ၏၊ ပရိသာသု- တို့၌၊ သီဟနာဒံ- မြတ်သော အသံတော်ကို၊ နဒတိ-မိန့်မြွက်တော်မူ၏၊-မူလပံ, မဟာသီဟနာဒသုတ်။]

× × × × × × ×

အဋ္ဌသု ပရိယာသု။ ။ခတ္တိယပရိသတ် , ဗြာဟ္မဏ , ဂဟပတိ , သမဏအားဖြင့် လူပရိသတ် ၄ မျိုး , စာတုမဟာရာဇိက , တာဝတိံသ , မာရ , ဗြဟ္မပရိသတ်အားဖြင့် နတ်ပြဟ္မာပရိသတ် ၄ မျိုးကို ပရိသတ် ဂပါးဟု ဆိုသည်။ [“မာရ”ဟူရာ၌ မာရ်နတ်၏ ဘက်သားနတ်များကိုပါ ယူမှ ပရိသတ်အစုအဝေး ရနိုင်သည်။]

ဝေသာရဇ္ဇာနိ။ ။အနန္တရာယိကဓမ္မတို့ကို ဟောတော်မူရာ၌ အနန္တရာယိကဓမ္မ မဟုတ်ဟု ကန့်ကွက်လာလျှင် မကြေခံမရှဲ ရဲဝန့်စွာ ဖြေရှင်းတော်မူနိုင်သောဉာဏ်တော်ကို “ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်” ဟု ခေါ်၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်တော် ၄ ပါးကို အဋ္ဌသာလိနီဘာသာဋီကာ နိဒါနကထာ၌ ရှုပါ။ [စတ္တာသု ဌာနေသု သာရဇ္ဇာဘာဝံ ပစ္စဝေက္ခန္တော သဒ္ဒဉ္ဉသောမနဿမယဉာဏာသေတံ နာမံ။]

တထာဂတဿ တထာဂတ ။ ။ထို ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်တော်၏ ဘုရားမှတပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် မဆက်ဆံကြောင်း ပြလိုသဖြင့် “ တထာဂတဿ တထာဂတ ဝေသာရဇ္ဇာနိ ” ဟု တထာဂတ ၂ ပုဒ်ကို ဟောတော်မူ၏၊ တနည်း- ၌ တထာဂတသည် ဘုရားရှင်ကို ပြသောပုဒ်တည်း၊ နောက်တထာဂတကား “တထာ+အာဂတာနိ တထာဂတာနိ ” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အခြားသော ဘုရားရှင်တို့၏ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်တော်တို့သည် များစွာသော ကောင်းမှုတော်၏ ပြည့်စုံခြင်းဟူသော ပုညသယသမ္ပတ္တိကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ဤမြတ်စွာဘုရား၏လည်း ပုညသယသမ္ပတ္တိကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းကိုပြသော ဝိသေသနပုဒ်တည်း၊ ဤကား အဋ္ဌကထာတို့အလိုတည်း။

အာသဘံ ဌာနံ။ ။သေဋ္ဌံ ဌာနံ၊ ဥတ္တမံ ဌာနံတိ အတ္ထော၊ နိဿယဋ္ဌေ ဤအတိုင်းပေးသည်၊ အာသဘာ ဝါ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓါ၊ တေသံ ဌာနံတိ အတ္ထော၊ ဤအလို “ အာသဘံ-အာသဘမည်သော ရှေးဘုရားတို့၏အရာဖြစ်သော၊ ဌာနံ-အရာကို”ဟု ပေးပါ၊ အဝိစဉသဘဿ ဇာဒံတိ အာသဘံ၊ အာသဘံ ဝိယာတိ အာသဘံ၊ ဤနည်းအလို“အာသဘံ-နွားလားဥသဘ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဌာနံ-အရာကို”ဟု ပေးပါ၊ -ဋီကာ။

ပုဂ်ံဝ ၃ မျိုး။ ။ခေါင်းဆောင် နွားလားကြီးကို “ပုဂ်ံဝ” ဟု ခေါ်၏၊ ထို ပုဂ်ံဝသည် နွားတရာ၏ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော ဥသဘ , နွားတထောင်၏ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော ဝသဘ, (တနည်း) နွားခြံပေါင်းတရာ၏ အကြီးအကဲနွားလားသည် ဥသဘ,

ပဥ္စန္ဓ နံ ပုစ္ဆန္တိ- ဘာဝး၊ ပဂ္ဂိတာ – ပညာရှိကုန်သော၊ ဒေဝမနုဿာ– နတ်လူတို့သည်၊ နံ–ထိုရှင်ဂေါတမကို၊ ပဉ်-ပြဿနာကို၊ ဝါ–သိခြင်းငှါ အလို ရှိအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ အဘိသခ်ရိတ္တာ-ပြုပြင် စီစဉ်၍၊ ပုစ္ဆန္တိ-မေးကြ ကုန်၏၊ ဗျာကရောတိတိ-ကား၊ တခ်ဏာဉည၀-ထို မေးရာခဏာ၌ပင်၊ ဝိသဇ္ဇေတိ-ဖြေတော်မူ၏၊ စိတ္တံ အာရာဓေတီတိ-ကား၊ ပဥ္စဝိသဇ္ဇနနည-ပြဿနာကို ဖြေဆို ခြင်းအားဖြင့်၊ မဟာဇနဿ–များစွာသော လူအပေါင်း၏၊ စိတ္တံ - စိတ်ကို၊ ပရိ တောသေတီယေ၀-နှစ်သက်စေနိုင်သည်သာ၊ နောစ ခေါ သောတဗ္ဗံ မညန္တိတိ-ကား၊ စိတ္တံ–ကို၊ အာရာဓေတွာ–နှစ်သက်စေပြီး၍၊ ကထေန္တသပိ - ဖြေဆိုပါ သော်လည်း၊ အဿ-ထိုရှင်ဂေါတမ၏၊ ၀စနံ - စကားကို၊ သောတဗ္ဗံ – နာယူ ထိုက်၏ဟူ၍၊ နံ မညန္တိ-မမှတ်ထင်ကြကုန်၊ ဣတိ ဝေဒ္ဓ-ဤသို့လည်း၊ ဝဒေယျုံ-ပြောဆိုကုန်ရာ၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။

× × × × × × ×

နွားခြံတထောင်၏ အကြီးအကဲနွားလားသည် ဝသဘ, (တနည်း) ဂါမခေတ်တခေတ်၌ အကြီးအကဲ နွားလားသည် ဥသဘ, ဂါမခေတ် ၂ ခေတ်၌ အကြီးအကဲ နွားလားသည် ဥသဘ,နွားအားလုံးထက် မြတ်သော မည်သည့် ဂါမခေတ်၌မဆို အကြီးအကဲဖြစ်သော ဘေးရန် ဟူသမျှကို လွှမ်းမိုးနိုင်သော တကိုယ်လုံး ဖြူသော အလွန် ပသာဒရှိသော, များစွာသောဝန်ကို ဆောင်နိုင်သော မိုးကြိုးပစ်သံ များစွာကြားသော်လည်း မတုန်လှုပ် သော နွားလားကြီးသည် နိသဘတည်း၊ ဤသို့အားဖြင့် ၃ မျိုးပြားသည်။

ထို နိသဘနွားလားကြီးကိုပင် ဤနေရာ၌ "ဥသဘ" ဟု ဆိုလို၏၊ ထို ဥသဘနွားလား ကြီးသည် ဥသဘတို့၏အားနှင့် ပြည့်စုံရကား လေးဘက်သော ခြေတို့ဖြင့် မြေကြီးကို ဖိဖိစီးစီး နှိပ်နင်းလျက် ကြွားကြွားရွားရွား ရပ်တည်လေ့ရှိ၏၊ ထိုသို့ တည်နိုင်ခြင်းကိုပင် "ဥသဘသ + ဌာနံ" အရ "နွားလား ဥသဘ၏+ဥစ္စာ" ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထို့အတူ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည်လည်း ဒသဗလ (ဉာဏ်တော်အား) နှင့် ပြည့်စုံတော်မူရကား ပရိသတ် ရှစ်ပါးတည်းဟူသော မြေပေါ်ဝယ် ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ် ၄ ပါးတည်းဟူသော ခြေတော်ဖြင့် ဖိဖိစီးစီးနင်းတော်မူကာ မည်သည့်ရန်သူကိုမျှ မလှုပ်ရှားစေနိုင် မြဲခိုင်စွာ တည်တော်မူ၏။ ဤသို့ တည်တော်မူခြင်းကို " အာသဘံ ဝိယာတိ အာသဘံ " အရ နွားလားဥသဘ၏ ရပ်တည်ခြင်းနှင့်တူသော တည်ခြင်းဟု ခေါ်သည်။–ဋီကာသစ်။

တခ်ဏာဉည၀၊ပေ၊အာရာဓေသိ။ ။ မေးရာခဏာ၌ပင် အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်သော ပဋိဘာန်ဉာဏ်ဖြင့်ဖြေတော်မူ၏၊ ထိုသို့ဖြေဆိုရာ၀ယ် မေးသူတို့၏ အဇ္ဈာသယ အားလျော်စွာဂုဏ်း, အတ္ထဓမ္မ (အကျိုးနှင့် အကြောင်း) အားလျော်စွာဂုဏ်း ဖြေတော်မူ သောကြောင့် မေးသူတို့၏စိတ်ကို နှစ်သက်စေတော်မူပါသည်။

မှန်၏၊–ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်သည် အလွန်မြင့်မြတ်တော်မူရကား သိဘွယ်တရား (ဖြေဆိုဘွယ်အဖြေ) ဟူသမျှသည် ဉာဏ်တော်၏အ၀သို့ ရောက်နေကြ သကဲ့သို့ဖြစ်နေ၏၊ အလိုရှိအပ်သောတရားသည် တွေးမြဲမနေရတော့, နှလုံးသွင်းလိုက်ရုံ မျှဖြင့် ထင်ပေါ်လာသည်။

သောတဗ္ဗံ စသေ မညန္တိတိ-ကား။ ဒေဝါဝိ-နတ်တို့သည်၎င်း၊ မနုဿာဝိ-လူတို့သည်၎င်း၊ မဟန္တေနေဝ – ကြီးစွာသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဉဿာဟေန – အားထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ သောတဗ္ဗံ-နာယူထိုက်၏ဟူ၍၊ မညန္တိ-မှတ်ထင်ကြကုန်၏၊ ပသီဒန္တိတိ–ကား၊ သုပ္ပသန္နာ – လွန်စွာ ကြည်ညိုကုန်သည်၊ ကလ္လစိတ္တာ – ခံ့ကျန်းသော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ မုဒုစိတ္တာ - နည့်သောစိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဟာန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ပသန္နာကာရံ ကရောန္တိတိ-ကား၊မုဒ္ဓပ္ပသန္နာဝ-အချည်းနှီးကြည်ညိုသူတို့သည်သာ၊ န ဟောန္တိ-မဟုတ်ကုန်၊ ပဏီတာနိ-မွန်မြတ်ကုန်သော၊ စိဝရာဒိနိ – သင်္ကန်း အစရှိသည်တို့ကိုဂျင်း၊ ဝေဠုဝနဝိဟာရာဒယော – ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက် အစရှိကုန်သော၊ မဟာဝိဟာရေစ–ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့ကိုဂျင်း၊ ပရိစ္စဇန္တာ–စွန့်လွှတ်ကြကုန်လျက်၊ ပသန္နာကာရံ-ကြည်ညိုသူတို့၏ အခြင်းအရာကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏။

တထတ္တာယာတိ-ကား၊ သော-ထို အရှင်ဂေါတမသည်၊ ယံ မေံ - အကြင်တရားကို၊ ဒေသေတိ–ဟော၏၊ တထာ ဘာဝါယ - ထို တရား၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကျင့်အကျိုးငှါ၊ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိပူရဏတ္ထာယ-လောကုတ္တရာတရား

× × × × × × ×

သောတဗ္ဗံ မညန္တိ။ ။"ဘုရားဖြစ်ခါ, ပါယ်၃ ရှောနှင့်"စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော အကွဏ ဂ'ပါးမှ လွတ်သော နဝမခဏဉ်သာ တရားတော်ကို ကြားနာရသောကြောင့် (အကြင် တရားကို ဘုရား ဟောတော်မူ၏၊ ထိုတရားကို ငါတို့ နာယူကုန်အံ့ဟု) လေးလေးစားစား ဖြစ်လျက် များစွာသော အားထုတ်ခြင်းဖြင့် နာထိုက်သော တရား ဖြစ်ပါပေသည်ဟု အသိအမှတ်ပြုကြသည်။

မုဒ္ဓပ္ပသန္နာ။ ။"တုဏ္ဍပ္ပသန္နာ-အချည်းနှီးကြည်ညိုကြကုန်သည်၊နိရတ္ထကပ္ပသန္နာ-အကျိုးမရှိသည် ဖြစ်၍ ကြည်ညိုကြကုန်သည်" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ မုဒ္ဓကို တုဏ္ဍဟု ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ကြည်ညိုရုံသာ ကြည်ညိုခြင်း ဓမ္မပူဇာ, အာမိသပူဇာတခုခုကိုမျှ မပြုကြသူတို့ကို"မုဒ္ဓပ္ပသန္နာ"ဟု ဆိုလိုသည်။

ပသန္နာကာရံ။ ။"ပသန္နာနံ+ကြည်ညိုသူတို့၏+အာကာရော-အမူအရာတည်း၊ ပသန္နာကာရော-ရာ"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ထိုပသန္နာကာရဟူသည် ကြည်ညိုသူတို့ ပြုထိုက်သော သက္ကာရ (ပူဇော်မှု) ၂ မျိုးတည်း၊ ထိုတွင် ပဏီတာနိ စိဝရာဒိနိ စသည်ဖြင့် အာမိသပူဇာကို ပြ၏၊ ဓမ္မမှုပူဇာကိုကား နောက်လာမည့် တထတ္တာယ ပဋိပဇ္ဇန်ဖြင့် ပြသည်။

တထတ္တာယ။ ။"တထာ+ဘာဝေါ တထတ္တံ" ဟု ပြုစေလို၍ " တထတ္တာယကို တထာ ဘာဝါယ"ဟု ဖွင့်သည်၊ တထာဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောအနက်ကို"ယံ သော ဓမ်မံ" ဟု အနိယမဖြင့် ပြသည်၊ "တထာ– ထို ဟောတော်မူအပ်သော တရား၏ + ဘာဝ– ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ"ဟူသည် ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိပူရဏတည်း၊ ထို့ကြောင့်"ဓမ္မာနုဓမ္မ ပဋိပတ္တိပူရဏတ္ထာယ"ဟု သရုပ်ဖေါ်သည်၊ မှန်၏-ဘုရားရှင်ဟောတော်မူအပ်သော တရား

၉ ပါး အားလျော်သော အကျင့်ပဋိပတ်ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းငှါ၊ နံ ပဋိပဇ္ဇန္တိ – မကျင့်ကြကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ တထတ္တာယစ ပဋိပဇ္ဇန္တိတိ-ကား၊ တထာ ဘာဝါယ – ထို တရား၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကျင့်အကျိုးငှါ၊ ပဋိပဇ္ဇန္တိ – ကျင့်ကြကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ တဿ ဘဂဝတော-ထို မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဓမ္မံ- တရား တော်ကို၊ သုတ္တာ-နာရ၍၊ ကေစိ–အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ဘို့သည်၊ သရဏောသု– သရဏာတို့၌၊ ဝါ- သရဏာဂုံတို့၌၊ (ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်သော ရတနာ ၃ ပါးကို ကိုးကွယ်ကြောင်း စိတ်တို့၌၊) ပတိဋ္ဌဟန္တိ - တည်ကြကုန်၏၊ ကေစိ–တို့သည်၊ ပဉ္စသု-၅ ပါးကုန်သော၊ သီလေသု-သီလတို့၌၊ ပတိဋ္ဌဟန္တိ၊ အပရေ- အခြား သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ နိက္ခမိတ္တာ-အိမ်မှထွက်၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တိ- ရှင်ရဟန်း ပြုကြ ကုန်၏၊ ပဋိပန္နာစအာရာဓေန္တိတိ-ကား၊ တံ ပဋိပဒံ-ထို အကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နာ- ကျင့်ကုန်သည်၊(သမာနာ-နှလသော်၊) ပူရေတုံ- ပြည့်စေခြင်းငှါ၊ သက္ကောန္တိ– စွမ်းနိုင်ကုန်၏၊ သဗ္ဗာကာရေန–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပရိပူရေန္တိ- ပြည့်စေနိုင်ကြကုန်၏၊ ပဋိပတ္တိပူရဏေန- အကျင့်ကို ပြည့်စေခြင်းအားဖြင့်၊ တဿ ဘောတော ဂေါတမဿ- ထို အရှင်ဂေါတမ၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ အာရာဓေန္တိ– နှစ်သက်စေနိုင်ကြကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝတ္တာမ္ဟာ-ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏။

× × × × × × ×

တိုင်းမှာပင် တရားနာသူတို့၏ ဓမ္မာနုဓမ္မ အကျင့်ကို ဖြည့်ဘို့ရန် ရည်ရွယ်တော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် ထို ဓမ္မာနုဓမ္မ ပဋိပတ္တိပူရဏာသည် ဓမ္မ၏ ဖြစ်ကြောင်း (တရားဟောတော်မူရ ခြင်း၏ အကြောင်း သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်) ဘာဝအနက်ဖြစ်သည်။

နံ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ ။ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိပူရဏာတ္ထာယ၏နောံဉ်“ပဋိပဇ္ဇန္တိတိ အတ္ထော” ဟု တွေ့ရ၏၊ ပါဠိတော်၌ “နော စ ခေါ တထတ္တာယ ပဋိပဇ္ဇန္တိ” ၏ အဖွင့် ဖြစ်သော ကြောင့်“နံ ပဋိပဇ္ဇန္တိတိ အတ္ထော”ဟု ရှိသင့်မည်ထင်သည်၊ ထိုသို့ ရှိမှလည်း“တထတ္တာ ယစ ပဋိပဇ္ဇန္တိ” ဟူသော နောက်စကားနှင့် အဓိပ္ပါယ်ထူးခြားမည်၊ ဤသို့ ကဲ့ရဲ့သော စကားဖြစ်ခြင်းကြောင့် “ ယံ သော ဓမ္မံ ”၌ “ သော – ထို အရှင်ဂေါတမသည် ” ဟု အနက်ပေးခဲ့ရသည်။

တထတ္တာယစ။ ။ဤပုဒ်ကိုလည်း“တထာ ဘာဝါယ”ဟုပင် ဖွင့်သင့်၏၊ စာအုပ် တို့၌ “တထဘာဝါယ” ဟု တွေ့ရသည်၊ ဤ တထာဘာဝသည် ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိပူရဏာ (လောကုတ္တရာတရား ၉ ပါးအား + လျော်သော အကျင့်ပဋိပတ်ကို ဖြည့်ကျင့်ဘို့ရန်ပင်) တည်း၊ ထိုဓမ္မာနုဓမ္မ ပဋိပတ္တိပူရဏာကို အစမှစ၍ အစဉ်အတိုင်း ပြလိုသောကြောင့်“ကေစိ သရဏောသု”စသည်ဖြင့် မိန့်သည်။

ပဋိပန္နာစ အာရာဓေန္တိ။ ။ဘုရားရှင်ကို နှစ်သက် ကျေနပ်စေလောက်အောင် ကျင့်သူကား ရဟန်းပြုရုံမျှမကဘဲ, ပူရေတုံ သက္ကောန္တိ-အကျင့်ပြည့်အောင်စွမ်းနိုင်သူများ ဖြစ်ကြရ၏၊ ထို“ပူရေတုံ သက္ကောန္တိ”ကိုပင် “သဗ္ဗာကာရေန ပရိပူရေန္တိ” ဟု ထပ်ဖွင့် သည်။ [ဋီကာသစ်၌ငင်း, နေဒံပြင် စာအုပ်များ၌ငင်း“သဗ္ဗာကာရေန ပန”ဟု ပနသဒ္ဒါ တွေ့ရ၏၊ ပိဟန်တူသည်၊ ရှေးစာအုပ်တို့၌ မပါ။]

ပန–ဆက်၊ ဣမသ္မိံ ဩကာသေ–ဤ ပါဠိရပ်၌၊ (သီဟနာဒကိစ္စ၏ ပြည့်စုံလုံးလောက်ခြင်းကို ပြရာ ပဋိပန္နာစ အာရာဓေန္တိဟူသော ဤပါဠိရပ်၌၊) ဌတွာ-တန့်ရပ်၍၊ သီဟနာဒါ-သီဟနာဒတို့ကို၊ သမောဓာနေတဗ္ဗာ-ပေါင်း၍ ရေတွက်ထိုက်ကုန်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ ကေစ့ံ-အချို့သော၊ တပဿိံ-အကျင့် ရှိသူကို၊ နိရယေ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တံ–ဖြစ်သည်ကို၊ ပဿာမိ–မြင်ရ၏၊ ဣတိ-ဤစကားတော်သည်၊ ဘဂဝတော–၏၊ ဧကော– တပါးသော၊ သီဟနာဒေါ–သီဟနာဒတည်း၊ အပရံ–တပါးသော၊ (တပဿိံ-ကို၊) သဂ္ဂေ–၌၊ နိဗ္ဗတ္တံ ပဿာမိ၊ ဣတိ-သည်၊ (ဘဂဝတော)ကော(သီဟနာဒေါ–တည်း၊) အာသဝါနံ ခယာ - အာသဝေါတရားတို့ကို ပယ်ရာ၌၊ အဟမေဝ-ငါသည်သာ၊ သေဋ္ဌော– အမြတ်ဆုံးတည်း၊ ဣတိ–သည်၊(ဘဂဝတော) ကော (သီဟနာဒေါ)၊ ကုသလဓမ္မသမာဒါနေဟိ–ကုသိုလ်တရားတို့ကို ဆောက်တည်ရာ၌လည်း၊ အဟမေဝ သေဋ္ဌောတိ (ဘဂဝတော)ကော(သီဟနာဒေါ)၊ အာသဝါနံ ခယာ-၌၊ မယှမေဝ - ငါ၏သာ၊သာဝကသံဃော-သာဝကသံဃာသည်၊သေဋ္ဌောတိ(ဘဂဝတော)ကော(သီဟနာဒေါ)၊ ကုသလဓမ္မသမာဒါနေဟိ မယှံယေဝ– သာ၊ သာဝကသံဃော သေဋ္ဌောတိ(ဘဂဝတော) ကော (သီဟနာဒေါ)၊ သီလေန – သီလအားဖြင့်၊ မယှံ–ငါ၏၊ ဝါ-ငါနှင့်၊ သဒိသော-တူသူသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ(ဘဂဝတော) ကော (သီဟနာဒေါ)၊ ဝိရိယေန – ဝီရိယအားဖြင့်၊ မယှံ သဒိသော နတ္ထိတိ (ဘဂဝတော)ကော(သီဟနာဒေါ)၊ပညာယ-ပညာအားဖြင့်၊ မယှံ သဒိသော နတ္ထိတိ(ဘဂဝတော)ကော(သီဟနာဒေါ)၊ ဝိမုတ္တိယာ-ဝိမုတ္တိအားဖြင့်၊ မယှံ သဒိသော နတ္ထိတိ(ဘဂဝတော)ကော(သီဟနာဒေါ)။

× × × × × × ×

ဣမသ္မိံ ပနောကာသေ။ ။ ဣမသ္မိံ ပနောကာသေ ဌတွာတိ ပဋိပန္နာစ အာရာဓေန္တိတိ တေသ္မိံ သီဟနာဒကိစ္စ ပါရိပူရိဒီပနေ ပါဋိပဒေသေ ဌတွာ၊–ဋီကာ၊ ပဋိပန္နာစ အာရာဓေန္တိဉ္စ သီဟနာဒကိစ္စသည် ပြည့်စုံ၏၊ ထိုသို့ အပြည့်အစုံပြရာ "ပဋိပန္နာစ အာရာဓေန္တိ"ဟူသော ပါဋိရပ်ကို "ဣမသ္မိံ ဩကာသေ"ဟု ဆိုသည်၊ သမောဓာနေတဗ္ဗာကို "သင်္ကလိတဗ္ဗာ"ဟု ဖွင့်၏၊ သံ+ ကလဓာတ်သည် ရေတွက်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏။

ကေစ့ံ၊ပေ၊သီဟနာဒေါ။ ။"အချို့သော တပဿီကို ငရဲ၌ဖြစ်သည်ကိုမြင်တော်မူရ၏" ဟု မိန့်တော်မူအပ်သော စကားတော်သည် အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့ မပြောနိုင်သော (ဘုရား မိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း) ငရဲ၌ မဖြစ်ပါဟုလည်း မပယ်လှန်နိုင်သောကြောင့် သီဟနာဒ (မြတ်သောအသံတော်) တပါး ဖြစ်ရပေသည်၊ နောက်သီဟနာဒများ၌လည်း နည်းတူ။

ဝိမုတ္တိယာ။ ။ပညာယ ဝိမုတ္တိယာတို့၌ "မယှံ သဒိသော နတ္ထိတိ ဧကော"တို့ကို ပေယျာလမြွက်ပြထားသည်၊ ဤတိုင်အောင်"ပုရိမာ ဒသ–ရှေး၌ ပြအပ်ခဲ့သော သီဟနာဒ ၁၀ ပါး" တည်း၊ "သီဟနာဒံ နဒန္တော ပရိသမဇ္ဈေ နဒါမိ"မှ စ၍ "အာရာဓေန္တိတိ ဧကော"တိုင်အောင် နောက် ၁၀ ပါးတည်း။

သီဟနာဒံ-မြတ်သော အသံဒတော်ကို၊ နဒန္တော–မိန့်မြွက်တော် မူလသော်၊ ပရိသမဇ္ဈေ–ပရိသတ်၏ အလယ်၌၊ နိသီဒိတွာ-ထိုင်တော်မူ၍၊ နဒါမိ- မိန့်မြွက်တော်မူ၏၊ ဣတိ–ဤ စကားတော်သည်၊ (ဘဂဝတော)ကော(သီဟနာဒေါ်)၊ ဝိသာရဒေါ– ကင်းသော ရွံ့.ရှားခြင်းရှိသည်၊ ဟုတွာ – ၍၊ နဒါမိ-၏၊ ဣတိ (ဘဂဝတော) ကော (သီဟနာဒေါ်)၊ ပဠုံ–ပြဿနာကို၊ မံ–ငါ့ကို၊ ပုစ္ဆန္တိ–မေးကြကုန်၏၊ ဣတိ (ဘဂဝတော) ကော(သီဟနာဒေါ်)၊ ပဠုံ ပြဿနာကို၊ ပဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော) ဝိသဇ္ဇေမိ - ဖြေတော်မူ၏၊ ဣတိ (ဘဂဝတော) ကော (သီဟနာဒေါ)၊ ဝိသဇ္ဇနေန – ဖြေခြင်းအားဖြင့်၊ ပရဿ–သူတပါး၏၊ စိတ္တံ- ကို၊ အာရာဓေမိ–နှစ်သက်စေနိုင်၏၊ ဣတိ (ဘဂဝတော) ကော(သီဟနာဒေါ်)၊ တုဋ္ဌာစ-နှစ်သက်ကုန်သည်လည်း၊(ဟုတ္ဝာ)၊မေ–ငါ၏ (စကားကို)၊ သောတမ္ဘံ-နာယူထိုက်၏ဟူ၍၊ မညန္တိ–မှတ်ထင်ကြကုန်၏၊ ဣတိ (ဘဂဝတော)ကော (သီဟနာဒေါ်)၊ သုတ္ဝာ - ကြားနာရ၍၊ မေ - ငါ့အား၊ ပသီဒန္တိ – ကြည်ညိုကြကုန်၏၊ ဣတိ (ဘဂဝတော) ကော (သီဟနာဒေါ်)၊ ပသန္နာကာရံ-ကြည်ညိုသူတို့၏ အခြင်းအရာကို၊ ကရောန္တိ - န်၏၊ ဣတိ (ဘဂဝတော) ကော (သီဟနာဒေါ်)၊ ယံ ပတိပတ္တိ-အကြင် ပတိပတ်ကို၊ ဒေသေမိ- ဟောတော်မူ၏၊ တထတ္တာယ-ထို ပတိပတ်၏အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှါ၊ ပဋိပဇ္ဇန္တိ–ကျင့်ကြကုန်၏၊ ဣတိ(ဘဂဝတော)ကော(သီဟနာဒေါ်)၊ ပဋိပန္နာစ-ကျင့်ကုန်သူတို့သည်လည်း၊ မံ– ကို၊ အာရာဓေန္တိ– နှစ်သက်စေနိုင်ကြကုန်၏၊ ဣတိ(ဘဂဝတော) ကော(သီဟနာဒေါ်)

ဣတိ - ဤသို့လျှင်၊ ပုရိမာနံ - ရှေးဦးဖြစ်ကုန်သော၊ ဒသန္နံ - ၁၀ ပါးသော သီဟနာဒတို့တွင်၊ ကေကဿ - တပါးတပါးသော သီဟနာဒ၏၊ ပရိသာသု နဒတိတိ အာဒယော - အစရှိကုန်သော၊ ဒသဒသ- ၁၀ ပါး ၁၁ ပါးတို့သည်၊ ပရိဝါရာ–အခြံအရံတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ ပုရိမာနံ-ကုန်သော၊

× × × × × × ×

သုတ္ဝာ သောတမ္ဘံ မညန္တိ။ ။ အဋ္ဌကထာ စာအုပ်၌ဝင်း , ဋီကာသစ်၌ဝင်း "သုတ္ဝာ သောတမ္ဘံ မညန္တိ"ကို တွေ့ရ၏၊ သို့သော် ရှေ သီဟနာဒ၌ သဝနကြိယာ မပါခဲ့သေး၊ " စိတ္တံ အာရာဓေတိ " ဟုသာ ပါ၏၊ အာရာဓဲတိကို ပရိတောသေတိ ဟု ဖွင့်ခဲ့၏၊ ဤသောတမ္ဘံ မညန္တိနေရာ၌ "ကထေန္တသ ပိသ" ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ထို ရှေစကား, နောက်စကားကိုပေါင်း၍ "တုဋ္ဌာစ မေ သောတမ္ဘံ မညန္တိ" ဟု ရှိသင့်မည် ထင်သည်။

ဣတိ၊ပေ၊ဒသဒသ ပရိဝါရာ။ ။ ရှေ ၁၀ ပါးတွင် " ကေစ္စံ တပသိ° နိရယေ နိဗ္ဗတ္တံ ပသာမိတိ သီဟနာဒံ နဒန္တော ဘဂဝါ(၁)ပရိသာသု နဒတိ၊(၂)ဝိသာရဒေါ ဟုတွာ နဒတိ၊ (၃)တတ္ထစ ပဠုံ ပုစ္ဆန္တိ၊ (၄)ပဠုံ ဝိသဇ္ဇေတိ၊ (၅)ဝိသဇ္ဇနေန ပရဿ စိတ္တံ အာရာဓေတိ၊ (၆) တုဋ္ဌာစ မေ သောတမ္ဘံ မညန္တိ၊ (၇)သုတ္ဝာစ ဘဂဝတော

ဒသန္နံ– ၁၀ ပါးသော သီဟနာဒတို့၏၊ ပရိဝါရ၀သေန-အခြံအရံတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ သတံ-တရာသော၊ တေ ဒသ- ထို ၁၀ ပါးတို့ဂုဏ်း၊ ပုရိမာ- နှံသော၊ ဒသစ-၁၀ ပါးတို့ဂုဏ်း၊ ဇုတိ-ဤသို့၊ ဒသာဓိကံ-၁၀ ပါး အလွန်ရှိသော၊ သီဟနာဒသတံ-သီဟနာဒတရာသည်၊ ဟောတိ- ၏။

ပန– ဆက်၊ ဇုတော– ဤသုတ်မှ၊ အညသ္မိံသုတ္တေ- အခြားသောသုတ်၌၊ [မဇ္ဈိမနိကာယ် မူလပံ့-စူလသီဟနာဒသုတ် စသည်၌။] တ္တေကာ–ဤမျှ အတိုင်း အရှည်ရှိကုန်သော၊ [အခု့စာအုပ်တို့၌ "ပိ" ပါ၏ မကောင်း။] သီဟနာဒါ–သီဟနာဒတို့ကို၊ ဒုလ္လဘာ– မရအပ် မရနိုင်ကုန်၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အခြားသုတ်၌ မရနိုင်လောက်အောင် များသောအရေအတွက် ရှိခြင်းကြောင့်၊) [တေနာတိ သင်္ခါမဟတ္တေန။] ဇုဒံသုတ္တံ–ဤသုတ်ကို၊ မဟာသီဟနာဒန္တိ-မဟာသီဟနာဒသုတ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဇုတိ–ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သီဟနာဒံ ခေါ်ပေ၊နဒတီတိ–ဟူ၍၊ ဧဝံဝါဒိနံ- ဤသို့ပြောလေ့ရှိသူတို့၏၊ ဝါဒံ-ဝါဒကို၊ ပဋိသေဓေတွာ – တားမြစ်တော်မူပြီး၍၊ ဇုဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ပရိသတိ–ပရိသတ်၌၊ နဒိတပုဗ္ဗံ - ရှေ့၌ ကြွေးရင့်အပ်သော၊ ဝါ- ကြွေးရင့်အပ်ဘူးသော၊ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ ပုန ပါသည်ကား ဝိ၏။] သီဟနာဒံ-ကို၊ ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကေမိဒါဟံတိ အာဒိံ – အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။

× × × × × × ×

ပသီဒန္တိ၊ (၈) ပသန္နာစ ပသန္နာကာရံ ကရောန္တိ၊ (၉) ယံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, တထတ္တာယ ပဋိပဇ္ဇန္တိ၊ (၁၀) ပတိပတ္တိယာစ အာရာဓေန္တိ၊ ဤသို့ ရှေ ၁၀ ပါးတွင် တပါးတပါးကို မူဘည်၍ နောက် ၁၀ ပါးကို မူလိသွင်းသောအခါ သီဟနာဒ တရာဖြစ်၏၊ မူလိမပါဘဲ ရှေ သီဟနာဒ ၁၀ ပါးချည်း သန့်သန့်လည်း မိန့်တော်မူရကား ထိုသုဒ္ဓ ၁၀ ပါးနှင့် ပေါင်းလျှင် သီဟနာဒပေါင်း တရာ့တဆယ် ဖြစ်သတည်း။

သဗ္ဗေတေ ပဋိဇာနန္တိ, အာသဘံ ဌာန မုတ္တမံ၊
သီဟနာဒံ နဒန္တေ တေ, ပရိသာသု ဝိသာရဒါ။

သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ-ဤဘုရားရှင်တို့သည်၊ ဥတ္တမံ-မြတ်သော၊ အာသဘံ ဌာနံ–ဥသဘ၏ဥစ္စာ ခိုင်မြဲသောအရာကို၊ ပဋိဇာနန္တိ– ဝန်ခံတော်မူကြကုန်၏၊ တေ–တို့သည်၊ ပရိသာသု–ပရိသတ်တို့၌၊ ဝိသာရဒါ-ချွံရွံးခြင်းကင်း ရဲတင်းကုန်သည်ဖြစ်၍၊ သီဟနာဒံ–ကို၊ နဒန္တိ–မိန့်တော်မူကြကုန်၏၊— အာဋာနာဋိယသုတ်။

ဇုဒါနိ ၊ပေ၊ အာဒိမာဟ။ ။ ပါထိကဝဂ္ဂ (သုတ်ပါထေယျ) ဥဒုမ္ဗရိကသုတ်၌ " ဇုဓ နိဂ္ဂြောဓ တပသိ " စသည်ဖြင့် ဥပက်ကိလေသ အပြားကိုဂုဏ်း , ပါရိသုဒ္ဓိ အပြားကိုဂုဏ်း ပြတော်မူလျက် ပရိသတ်နှင့် တကွသော နိဂ္ဂြောဓပရိဗ္ဗာဇ်၏ရှေ့၌ ဘုရားရှင်၏ သီဟနာဒကို မိန့်တော်မူဘူးကြောင်းကို ပြတော်မူခြင်းငှါ ဇုဒါနိ စသည်ကိုမိန့်သည်။

တိတ္ထိယ ပရိဝါသကထာ

တတ္ထ - ထိ ကေ.မိဒါဟံ အစရှိသောပါဠိုရပ်၌၊ တတြ မံ အညတရော တပ ဖြဟ္မစာရိတိ - ကား၊ တတြ ရာဇဂဟေ - ထို ရာဇဂြိဟ်မြို့၌၊ ဂိဇ္ဈကူဋေ့ ပဗ္ဗတေ - ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်၌၊ ဝိဟရန္တံ -နေတော်မူသော၊ မံ - ငါ့ဘုရား‌ကို၊ အညတရော - အမှတ်မရှိ တယောံသော၊ တပ ဖြဟ္မစာရိ- မြတ်သောတပကို ကျင့်လေ့ရှိသော၊ ဝါ- ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သောဝိရိယဖြင့် မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသော၊ နိဂ္ဂြောဓောနာမ-နိဂ္ဂြောဓမည်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကော-ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ (အပုစ္ဆိ ၌စပ်၊) အဓိဇဂုစ္ဆတိ-ကား၊ ဝိရိယေန-ဝီရိယဖြင့်၊ ပါပဓုဂ္ဂလာဓိဂစ္ဆ နာမိကာရေ – မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်းဟူသောအရာ၌၊ ပဠုံ-ပြဿနာကို၊ အပုစ္ဆိ - မေးပြီ၊ ဇ္ဈဒံ- ရာဇဂဟေ ဂိဇ္ဈကူဋေ့ ပဗ္ဗတေ၊ပေါပဠုံ အပုစ္ဆိ ဟူသော ဤစကား‌ကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဂိဇ္ဈကူဋေ့- ဂိဇ္ဈကုဋ်၌မည်သော၊ မဟာဝိဟာရေ– ကျောင်းတိုက်ကြီး၌၊ နိသိန္နော - နေတော်မူလျက်၊ ဥဒုမ္ဗရိကာယ – ဥဒုမ္ဗရိကာ မည်သော၊ ဒေဝိယာ - မိဖုရား၏၊ ဥယျာနေ - ဥယျာဉ်၌၊ နိသိန္နဿ - နေသော၊ နိဂ္ဂြောဓဿ – မည်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကဿစ– ပရိဗ္ဗိုဇ်၏ရင်း၊ သန္တိကေ - အနီး၌၊ ဥပါသကဿစ-ဥပါသကာ၏ရင်း၊ ကထာသလ္လာပံ- စကားပြောသံ ကို၊ ဒ္ဝိဗ္ဗာယသောတဓာတုယာ-ဒီဗ္ဗသောတအာဘိညာဉ်ဖြင့်၊ သုတ္ဝာ-ကြား‌တော်

× × × × × × ×

တပဖြဟ္မစာရိ။ ။ ဋီကာသစ်၌ “ ဥတ္တမ တပစာရိ ” ဟု ပဌမဖွင့်၏၊ ဖြဟ္မကို “ဥတ္တမ” ဟု ဖွင့်၍ တပ၏ ဝိသေသနဟု ပြ၏၊ “ တပေနဝါ ဝီရိယေန ဖြဟ္မစာရိ ” ဟု ဒုတိယဖွင့်၏၊ “ တပ ” အရ “ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သော (အပူတပြင်း အတင်းအား‌ထုတ်ကြောင်း) ဝီရိယကို ယူပါ ” ဟု သိစေ၏၊ ကိလေသေ တပေတီတိ တပေါ။

ဇ္ဈံ။ ။ ဋီကာ၌ “ ရာဇဂဟေ ဂိဇ္ဈကူဋေ့ ပဗ္ဗတေ ဝိဟရန္တံ မံ ပဠုံ အပုစ္ဆိတိ ဇ္ဈံ ဝစနံ ” ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ရှေ့စကား‌ကို စွဲ၏၊ ဋီကာသစ်၌‌ကား “ဇ္ဈဒန္တိ ရာဇဂဟေ၊ပေါပဠုံ အပုစ္ဆိတိ ပါဋိယံ အာဂတဝစနံ”ဟု ပါဋိတော်စကား‌ကိုစွဲသည်။

မှတ်ချက်။ ။ထိုအချိန်က ပြဿနာကို မေးရာ၌သည် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မဟုတ်, ရာဇဂြိဟ်၏အနီးဖြစ်သော ဥဒုမ္ဗရိကဒေဝီ၏ ဥယျာဉ်တည်း၊ သို့သော် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်၌ သိတင်းသုံးခြင်းကြိယာ မပြတ်သေးသောကြောင့် “ ဂိဇ္ဈကူဋေ့ ဝိဟရန္တံ မံ ” ဟု သုံးစွဲ တော်မူသည်။

ကထာ သလ္လာပံ။ ။ သန္တိနဟူသည် ဥပါသကာ ငါးရာ အခြံအရံရှိသော ဥပါ သကာ ခေါင်းဆောင်တည်း၊ နိဂ္ဂြောဓပရိဗ္ဗိဇ်သည် ထို ဥပါသကာနှင့်တွေ့သောအခါ ဘုရား‌ရှင်‌ကို အထင်သေးအောင်....“အို သူကြွယ် တိုက်တွန်းပါတယ်၊ သိစမ်းပါလော၊ အသင်တို့ရဲ့ ဆရာဖြစ်သော ရှင်ဂေါတမဟာ ဘယ်သူနှင့်အတူ တရား ဆွေးနွေးဘူး သလဲ”စသော စကားစမြည်, ပြန်လည်ပြောသံကို ကြား‌တော်မူသည်။

မူ၍၊ အာကာသေန– ကောင်းကင်ဖြင့်၊ အာဂန္ဆာ-ကြွလာတော်မူ၍၊ တေသံ-ထို နိဂ္ဂြောဓပရိဗ္ဗိုဇ်, သန္ဓာနဥပါသကာတို့၏၊ သန္တိကေ-အနီး၌၊ ပညတ္တေ–ခင်းထားအပ်သော၊ အာသနေ-၌၊ နိသီဒိတ္ဝာ-ထိုင်တော်မူ၍၊ နိဂ္ဂြောဓေန–သည်၊ အဓိဇေဂုစ္ဆေ-အဓိဇေဂုစ္ဆအရာ၌၊ ယံတံ ပုဗ္ဗပဉ္ဉံ-အကြင်မေးအပ်သော ပြဿနာကို၊ ဝိသဇ္ဇေသိ-ဖြေဆတော်မူပြီ၊ တံ-ထိုဖြေတော်မူအပ်သော ပြဿနာကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ပရံဝိယ မတ္တာယာတိ-ကား၊ ပရမာယ-လွန်မြတ်သော၊ မတ္တာယ–အတိုင်းအရှည်အားဖြင့်၊ အတိမဟန္တေနေဝ-အလွန် ကြီးကျယ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပမာဏေန-အတိုင်းအရှည်အားဖြင့်၊ (အတ္တမနော အဟောသိ ၌စပ်၊) ဣတိ အဒ္ဓါ-ဤကား အနက်၊ ကော ဟိ ဘန္တေတိ-ကား၊ အန္ဓဗာလံ-ပညာမျက်စိကန်းမိုက်သော၊ ဒိဋ္ဌဂတိကံ-မိစ္ဆာအယူရှိသူကို၊ ထပေတ္ဝာ-ထား၍၊ အညော-အခြားသော၊ ပဏ္ဍိတဇာတိကော-ပညာရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော၊ ကော နာမ-အဘယ် မည်သူသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဓမ္မံ–တရားတော်ကို၊ သုတ္ဝာ-နာရ၍၊ အတ္တမနော-မိမိစိတ်ရှိသည်၊ ဝါ-နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်သည်၊ န အဿ-မဖြစ်ဘဲ ရှိပါအံ့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-လျှောက်၏။

လဘေယျာဟံတိ ဣဒံ-လဘေယျာဟံဟူသော ၌စကားကို၊ (အာဟ ၌စပ်၊) သော–ထို အစေလကဿပသည်၊ မေ-ငါသည်၊ စိရံ–ကြာမြင့်စွာသောကာလ ပတ်လုံး၊ အနိယျာနိကပက္ခေ–နိယျာနိကမဟုတ်သော ဘက်၌၊ ယောဇေတ္ဝာ-ယှဉ်စေ၍၊ အတ္တာ-အတ္တကို၊ ဝါ-မိမိကိုယ်ကို၊ ကိလေ့မိတော ဝတ-ပင်ပန်းစေအပ်ပြီတကား၊ [ကာရိတ်နှင့်တကွ ကိလာမိတောရှိမှ ကောင်း၏။] သုက္ခနဒီတီရေ-ခြောက်သောမြစ်ကမ်း၌၊ နာယိဿာမိ-ရေချိုးအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သမ္ပရိဝတ္တေန္တေနဝိယ-ပတ်ဝန်းကျင် လှည့်ပတ်နေသူကဲ့သို့ ၎င်း၊ ထုသေ-ဖွဲပုံပေါ်၌၊ ကောဋ္ဌေန္တေနဝိယ–တစုံတခုကို စိုက်နှက်သူကဲ့သို့ ၎င်း၊ ကောစိ–တံစုံတခုသော၊ အတ္ထော-အကျိုးကို၊ နနိပ္ဖါဒိတော ဝတ-မပြီးစေအပ်လေစွတကား၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ အဟံ–ငါသည်၊ အတ္ထာနံ-မိမိ ကိုယ်ကို၊ ယောဂေ–ယှဉ်သင့်သော နည်းလမ်း၌၊ ယောဇေဿာမိ-ယှဉ်စေတော့အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စိန္တေတ္ဝာ–ကြံ၍၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ။ [ယောဂေတိ နယေ၊ ဒုက္ခနိဿရဏာပါယေတိ အတ္ထော။]

× × × × × × ×

ပရံဝိယ။ ။ပရံတိ အတိသယတ္ထေ နိပါတေတာ၊ ဝိယာတိ ပဒ ပူရဏမတ္တေ, ယထာ တံ အတိဝိယာတိ၊–ဋီကာသစ်၊ ၌ ဋီကာသစ်၌ အတိဝိယဝယ် ဝိယသည် ပဒပူရဏာဖြစ်သကဲ့သို့ဟု ဥပမာပြ၏၊ သို့သော် ထို "ဝိယ"သည် ပဒပူရဏာ မဟုတ်ပါ၊ "အတိဝိယ–အလွန်သာလျှင်"ဟု ပေးရသော ဧဝ အနက်ဟောသာတည်း။

အထ–ထိ အခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အနေန-ဤမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ခန္ဓကေ-မဟာဝဂ္ဂ,ပဗ္ဗဇ္ဇာခန္ဓကဉ်၊ ယော တိတ္ထိယပရိဝါသော-အကြင် တိတ္ထိယပရိဝါသ်ကို၊ ပညတ္တော - ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော – သာသနာတော် အယူမှ တပါးသော အယူရှိဘူးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သာမဏေရဘူမိယံ – သာမဏေဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်၌၊ ဌိတော-တည်လျက်၊ အဟံ ဘန္တေ၊ပေ၊ ပရိဝါသံ ယာစာမိတိ အာဒိနာ–အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ သမာဒိယိတွာ-ဆောက်တည်ပြီး၍၊ ပရိဝသတိ–ပရိဝသ်နေရ၏၊ တံ-ထို တိတ္ထိယပရိဝါသ်ကို၊ သန္တာယ – ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ယော ခေါ ကဿပ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗောတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။ [ဘန္တေ-အရှင်ဘုရားတို့၊ အဟံ – တပည့်တော်သည်၊ ဣတ္ထန္နာမော - ဤအမည်ရှိသော၊ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော – သာသနာတော်အယူမှ တပါးသောအယူ ရှိဘူးသူပါတည်း၊ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ-ဤတရားသဖြင့် ဆိုးမရာသာသနာတော်၌၊ ဥပသမ္ပဒံ-မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းကို၊ [ဥပရိဘူတာ + သမ္ပဒါ ဥပသမ္ပဒါ၊] ဝါ – ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ အာကင်္ခါမိ–အလိုရှိပါ၏၊ ဘန္တေ- တို့၊ သွာဟံ(သော အဟံ)-ထို တပည့်တော်သည်၊ သံဃံ-သံဃာတော်ကို၊ စတ္တာရောမာသေ-၄ လတို့ပတ်လုံး၊ ပရိဝါသံ-ပရိဝါသ်ကို၊ ယာစာမိ- တောင်းပါ၏။]

တတ္ထ-ထို ယော ခေါ ကဿပ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗောအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပဗ္ဗဇ်္ဇံတို–ပဗ္ဗဇ်္ဇာဟူသော စကားကို၊ ဝစနသိလိဋ္ဌတာဝသေနေဝ– စကား၏ ပြေပြစ်ညက်ညောသည်၏အဖြစ်၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ အပရိဝသိတ္ထာယေဝ–ပရိဝါသ် မနေဘဲသာလျှင်၊ ပဗ္ဗဇ်္ဇာ–ရှင်အဖြစ်ကို၊ လဘတိ-ရ၏၊ ဥပသမ္ပဒတ္ထိကေန ပန- ရဟန်းအဖြစ်ကို အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား၊ နာတိကာလဂါမပ္ပဝေသနာဒိနိ – အလွန်စောစွာ ရွာသို့မဝင်ခြင်း အစရှိကုန်သော၊ အင်္ဂ-၀ ပါးကုန်သော၊ ဝတ္တာနိ-ကျင့်ဝတ်တို့ကို၊ ပူရေန္တေန-ဖြည့်ကျင့်လျက်၊ ပရိဝသိတမ္ပံ- ပရိဝါသ်နေရာ၏၊ [ရှစ်ပါးသော ကျင့်ဝတ်တို့ကို ပဗ္ဗဇ္ဇာကွန်ကဉ် ရှုပါ၊ ဤဋီကာတို့၌လည်း ပြ၏။] အာရဒ္ဓစိတ္တာတိ-ကား၊ အင်္ဂ ဝတ္တာပူရဏော-၀ ပါးသော ဝတ်၏ ပြည့်ခြင်းကြောင့်၊ တုဋ္ဌစိတ္တာ-နှစ်သက်သော စိတ်ရှိကုန်သော၊ (ဘိက္ခ!! ပဗ္ဗာဇေန္တိ၌စပ်။)

ဇ္ဈော - ဤ သုမင်္ဂလဝိသာလိနီမည်သော ဒီဃနိကာယ်အဋ္ဌကထာ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ သခေါပဇ္ဈော-အကျဉ်းဖြစ်သောအနက်တည်း၊ ဝိတ္ထာရတော ပန-အကျယ်အားဖြင့်ကား၊ သေ(ဧသော)တိတ္ထိယပရိဝါသော-ဤတိတ္ထိတို့၏ ပရိဝါသ်ကို၊ သမန္တပါသာဒိကာယ – သမန္တပါသာဒိကာ မည်သော၊ ဝိနယ ဋ္ဌကထာယံ-ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာခန္ဓကဝဏ္ဏနာယ- ပဗ္ဗဇ္ဇာခန္ဓက အဖွင့်၌၊ ဝုတ္တနယေန – ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏။

အပိစ မေတ္ထာတိ–ကား၊ အပိစ– ထိသို့ ၄ လပတ်လုံး ပရိဝါသ်နေရပါသော်လည်း၊ မေ-ငါသည်၊ တ္ထေ-၌ပရိဝါသ်နေရာ၌၊ ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာဝိဒိတာကိ-ကား၊ ပုဂ္ဂလနာနတ္တံ - ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မတူကွဲပြား, ထူးခြားကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိဒိတံ-သိတော်မူအပ်ပြီ၊(ဣမိနာ- ၌ ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ ဝိဒိတာ ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်)၊ အယံ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ပရိဝါသာရဟော – ပရိဝါသ်ကို ထိုက်၏၊ (ပရိဝါသ်နေထိုက်၏)၊ အယံ (ပုဂ္ဂလော) - သည်၊ န ပရိဝါသာရဟော- ပရိဝါသ်ကို မထိုက်၊(ပရိဝါသ်မနေထိုက်)၊ ဣတိ ဣဒံ–၌သို့သော အထူးသည်၊ မယ္ဟံ- ငါ့အား၊ ပါကဋံ-ထင်ရှား၏၊ ဣတိ-၌အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြတော်မူ၏၊ တတော-ထိုသို့ မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ ကဿပေါ–သည်၊ စိန္တေသိ–ပြီ၊ (ကိ)၊ ယတ္ထ–အကြင် ဘုရားသာသနာတော်၌၊ ဧဝံ - သို့၊ ဃဲသိတ္ထာ - ရှေ့ကို ပွတ်တိုက်သကဲ့သို့ ပွတ်တိုက်၍၊ ကောဋ္ဌေတ္ထာ-ရှေ့ကို ထုရိုက်သကဲ့သို့ ထုရိုက်၍၊ ယုတ္တမေဝ - သင့်သူကိုသာ၊ ဂဏှန္တိ - ယူကြကုန်၏၊ အယုတ္တံ–ကို၊ ဆဋ္ဌေန္တိ–စွန့်ပစ်ကြကုန်၏၊(တံ)ဗုဒ္ဓသာသနံ–ထိုဘုရားသာသနာတော်သည်၊ အဟောအစ္ဆရိယံ-သြော်အံ့ဘွယ်ကောင်းပါပေစွ၊ ဣတိ-သို့၊(စိန္တေသိ)၊ တတော-ထိုသို့အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ သုဒ္ဒါတရံ-သာ၍ ကောင်းမွန်စွာ၊ ပဗ္ဗာဇေယ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်၌၊ သဒ္ဓာတုဿာဟော – လွန်စွာဖြစ်သော အားထုတ်ခြင်း ရှိသည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ သစေ ဘန္တေတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–ပြီ။

အထခေါ–ထိုသို့ လျှောက်ရာ အခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တဿ-ထို အစေလကဿပ၏၊ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒတံ-ထက်သန်သော ဆန္ဒရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ ဝိဒိတ္ထာ-သိတော်မူ၍၊ ကဿပေါ-သည်၊ ပရိဝါသံ – ကို၊ န အရဟတိ- မထိုက်၊ ဣတိ-၌သို့သိတော်မူခြင်းကြောင့်၊ အညတရံ – တပါးသော၊ ဘိက္ခုံ - ကို၊ အာမန္တေသိ–ခေါ်၍ မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိ)၊ ဘိက္ခု - ရဟန်း၊ ဂစ္ဆ - သွားချေ၊ ကဿပံ– ကို၊ နာပေတ္ထာ–ရေချိုးစေပြီး၍၊ ပဗ္ဗာဇေတ္ထာ-ရှင့်အဖြစ်သို့ ရောက်စေပြီး၍၊ အာနေ

× × × × × × ×

ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ။ ။ဝိ(ဝိသဒိသာ)+မတ္တာ ယေသံတိ ဝိမတ္တာ၊ဝိမတ္တာယေဝ+ဝေမတ္တာ၊(သွတ္ထဉ် ဏပစ္စည်းသက်)၊ ဝေမတ္တာနံ+ဘာဝေါ ဝေမတ္တတာ၊ ပုဂ္ဂလာနံ+ဝေမတ္တတာ ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ– ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မတူသော အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်၊ ထို“မတူသော အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်” ဟူသည် တယောက်နှင့် တယောက် မတူထူးခြား ကွဲပြားခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပုဂ္ဂလနာနတ္တံ”ဟု ဆိုသည်၊ [နာနာ+ဘာဝေါ နာနတ္တံ၊ ပုဂ္ဂလာနံ+နာနတ္တံ ပုဂ္ဂလနာနတ္တံ။]

ဃံသိတ္ထာ, ကောဋ္ဌေတ္ထာ။ ။အဋ္ဌာသယ ဝိမံသနဝသေန(အလိုဆန္ဒကို စူးစမ်းစိစစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်)သုဝဏ္ဏံဝိယ ဃံသိတ္ထာ ကောဋ္ဌေတ္ထာ(ရွှေကို ပန်းတိမ်ဆရာက မှတ်ကျောက်၌ ပွတ်တိုက်သကဲ့သို့ ပွတ်တိုက်၍ဖြင်း, ရွှေကို ထုရိုက်သကဲ့သို့ ထုရိုက်၍ဖြင်း)–ဋီကာ။

ဟိ-ဆောင်ခဲ့လော၊ ဣတိ(အာမန္တေသိ)၊ သော–ထိုရဟန်းသည်၊ တထာ–ထို မိန့်တော်မူအပ်သည့်အတိုင်း၊ ကတ္ဝာ-၍၊ တံ-ထိုကဿပကို၊ ပဗ္ဗာဇေတ္ဝာ-၍၊ ဘဂဝတော–၏၊ သန္တိကံ-အထံတော်သို့၊ အာဂမာသိ–လာပြီ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တံ-ထိုကဿပကို၊ ဂဏမဇ္ဈေ-ရဟန်း အပေါင်း၏ အလည်၌၊ နိသီဒိတ္ဝာ–ထိုင်တော်မူ၍၊ ဥပသမ္ပာဒေသိ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေတော်မူပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ အလတ္ထ၊ပေ၊ဥပသမ္ပဒန္တိ- ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒ ထွေရေန)ဝုတ္တံ၊ အစိရူပသမ္ပန္နောတိ-ကား၊ ဥပသမ္ပန္နော-မြင့်မြတ်သော ရဟန်း အဖြစ်သို့ရောက်ပြီးသည်၊ ဟုတ္ဝာ, န စိရမေဝ-မကြာမြင့်မီပင်၊ ["စိရံ+ဥပသမ္ပန္နသ အဿာတိ စိရူပသမ္ပန္နော၊ န + စိရူပသမ္ပန္နော အစိရူပသမ္ပန္နော"ဟု ပြု။] ဝူပကဋ္ဌောတိ–ကား၊ ဝတ္ထုကာမ ကိလေသကာမေဟိ-တို့မှ၊ ကာယေန စေဝ-ကိုယ်အားဖြင့်၎င်း၊ စိတ္တေန စ–အားဖြင့်၎င်း၊ ဝူပကဋ္ဌော–ကင်း၍ ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်သို့ ကပ်ပြီးသည်။

အပ္ပမတ္တောတိ-ကား၊ ကမ္မဋ္ဌာနေ-၌၊ သတိ-ကို၊ အဝိဇဟန္တော-မစွန့်သည်၊ အာတာပိတိ- ကား၊ ကာယိက စေတသိက သန်ဓါတေန- ကာယိကဝီရိယ စေတသိကဝီရိယဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝီရိယာတာပေန–ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သော ဝီရိယဖြင့်၊ အာတာပိ-ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာလောင်မြိုက်တတ်သော သမ္မပ္ပဓာန် ဝီရိယရှိသည်၊ [စကြဉ္ဇားဖွဲ့၍ ဟရားအားထုတ်ခြင်း စသည်ကို "ကာယိကဝီရိယ"ဟု ခေါ်သည်။] ပဟိတတ္တောတိ-ကား၊ ကာယေစ–၌၎င်း၊

× × × × × × ×

ဂဏမဇ္ဈေ နိသီဒိတ္ဝာ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "နိသီဒါပေတ္ဝာ" ဟု ရှိသော်လည်း "ဥပသမ္ပဒကမ္မပ္ပဟောနကာနံ ဘိက္ခူနံ မဇ္ဈေ သံဃတ္ထေရောဝိယ တဿ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ နိသီဒိတ္ဝာ" ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် သူ့ကို ချီမြှောက်တော်မူခြင်းငှါ သံဃထေရ်ကြီးကဲ့သို့ ထိုင်နေတော်မူရကား "နိသီဒိတ္ဝာ" ပါဠိသာ အမှန်ဟု မှတ်ပါ။

ဝူပကဋ္ဌောဝ။ ။ဝိ+ဥပ+ကသ(ဂတိမှိ)ဓာတ်, တပစ္စည်း၊"ဝိ–ဝတ္ထုကိလေသာ ၂ ဖြာသော ကာမတို့မှ ကိုယ်စိတ်အားဖြင့် ကင်း၍+ဥပကဋ္ဌ – ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်သို့ ကပ်ပြီးသည်"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ဋီကာ၌ " ဝိဝိတ္တောဝ " ကား အဓိပ္ပါယတ္ထတည်း။

အပ္ပမတ္တောဝ။ ။ထိုကဲ့သို့သော သဒ္ဓါပမ္ဘုဇ္ဇိတ ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် သီလစင်ကြယ်ဘို့ရန် မမေ့မလျော့ ဖြစ်မှုမှာ အထူးဆိုဘွယ် မလို, အဝတ္တာသိဒ္ဓိနည်းအားဖြင့် ပြီးပြီးပင်ဖြစ်၏– ဟု ယူဆ၍"အပ္ပမတ္တောဝ"ကို"ကမ္မဋ္ဌာနေ သတိံ အဝိဇဟန္တော"ဟု ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ မမေ့မလျော့ပုံကိုသာ ဖွင့်၍ အရင်းခံ သီလ၏ စင်ကြယ်ကြောင်းကို အထူးမဖွင့်တော့။

ပဟိတတ္တောဝ။ ။ပပုဗ္ဗ + ဟိဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကို ဟော၏၊ ပေသိတဉ္စ ဘာ,စု ပိသဓာတ်လည်း ဂတိအနက်ကိုပင် ဟော၏၊ ကာရိတ်အကြောကြီလျှင် " စေခိုင်း အပ် – စေလွှတ်အပ် " ဟု ဖြစ်၏၊ ဤဘာဝတ္ထုသင်္ဂဟဌီကား ပဟဓာတ် ကြီတော်မူသည်၊

ဇိဝိတေစ - အသက်၌ဂုဏ်း၊ အနပေက္ခတာယ – ငဲ့ကွက်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပေသိတစိတ္တော – နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်အပ်သောစိတ် ရှိသည်၊ ဝိသဒ္ဒအတ္ထဘာဝေါ-စွန့်လွှတ်အပ်ပြီးသော အတ္တဘောရှိသည်၊(ဟုတ္တာ-၍၊ "ဝိဟရန္တော–နေလသော်"၌စပ်)။

ယဿတ္ထာယာတိ-ကား၊ ယဿ-အကြင်အရဟတ္တဖိုလ်၏၊အတ္ထာယ-အကျိုးငှါ၊ ကုလပုတ္တာတိ-ကား၊ အာစာရကုလပုတ္တာ-အကျင့်အားဖြင့် အမျိုးကောင်းသားတို့သည်၊ သမ္မဒေဝါတိ–ကား၊ ဟေတုနာဝ – ရဟန်းပြုဘို့ရန် သင့်သော အကြောင်းဖြင့်သာလျှင်၊ ကာရဏေနေဝ-ရဟန်းပြုဘို့ရန် သင့်သောအကြောင်းဖြင့်သာလျှင်၊ တဒနုတ္တရံတိ-ကား၊ အနုတ္တရံ-မိမိထက် မြတ်သောတရားမရှိသော၊ တံ-ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ပြဟ္မစရိယပရိယောသာနံတိ-ကား၊ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယသ-မဂ္ဂပြဟ္မစရိယ၏၊ ပရိယောသာနဘူတံ-အဆုံးဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အရဟတ္တဖလံ–အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊(သစ္ဆိကတ္တာ-၌စပ်၊)ဟိ-မှန်၊ တဿ–ထိုအရဟတ္တဖိုလ်၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှါ၊ ပဗ္ဗဇန္တိ–ရှင်ရဟန်းပြုကြကုန်၏၊ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေတိ-ကား၊ ဇုမသ္မိံ ယေဝ အတ္တဘာဝေ – ဤပစ္စုပ္ပန် အတ္တဘောဝ၌ပင်၊ သယံ အဘိညာသစ္ဆိကတ္တာတိ- ကား၊ အတ္တနာယေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ပညာယ- ပညာဖြင့်၊ ပစ္စက္ခံ-မျက်မှောက်ကို၊ ကတ္တာ– ၍၊ အပရပ္ပစ္စယံ – အခြားသူ ဟူသော ယုံကြည်စရာရှိသူ မဟုတ်သည်ကို၊ ကတ္တာ – ၍၊ (ဝိဟာသိ – ၌စပ်၊) လတိ

× × × × × × ×

ပေသိတတ္တောတိ နိဗ္ဗာနံ ပတိ (ရှေရှ) ပေသိတစိတ္တော, တံနိန္နော တပ္ပဗ္ဘာရော (ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ညွတ်ကိုင်းသည်) – ဋီကာ။] ထိုသို့စိတ်ရှိသူသည် ခန္ဓာကိုယ်ကို ဂရုမစိုက်ဘဲ စွန့်လွှတ်ထားသူ ဖြစ်ရကား "ဝိသဒ္ဒအတ္တဘာဝေါ"ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ဖွင့်သည်။

ကုလပုတ္တာ။ ။အမျိုးကောင်းသော ဇာတိကုလပုတ္တပင် ဖြစ်သော်လည်း အကျင့်မကောင်းလျှင် တရားမရနိုင်သောကြောင့် အမျိုးကောင်းသည်ဖြစ်စေ , မကောင်းသည်ဖြစ်စေ အကျင့်ကောင်းသည်သာ ပဓာနဖြစ်ရကား "အာစာရကုလပုတ္တာ"ဟု ဖွင့်သည်။

သမ္မဒေဝ။ ။သမ္မာ + ဧဝ၊ ပါဠိတော်၌ "သမ္မဒေဝ ၊ပေ၊ ပဗ္ဗဇန္တိ" ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သမ္မာအရ"ကောင်းသောရဟန်းပြု"ဟူသည်"ငါ့မှာ ဇာတိ ဇရာ မရဏာတို့မှ မလွတ်သေး" စသည်ဖြင့် သံဝေဂ ရှေ့သွားရှိသော ရှင်ရဟန်းပြုခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဟေတုနာ ကာရဏေန" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ရှင်ရဟန်းပြုရာ၌ သံဝေဂဖြစ်ခြင်းဟူသော သင့်လျော်သောအကြောင်း" ဟူလို၊ ကာရဏေနေဝသည် ဟေတုနာ၏ အဖွင့်တည်း။

အပရပ္ပစ္စယံ။ ။အရဟတ္တဖလ သစ္ဆိကရဏော – အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း၌၊ ပရော+ပစ္စယော ယဿတာတိ ပရပ္ပစ္စယော-အခြားသူဟူသော ယုံကြည်စရာရှိသူ၊ န+ပရပ္ပစ္စယော အပရပ္ပစ္စယော၊ တံ အပရပ္ပစ္စယံ–အခြားသူဟူသော ယုံကြည်စရာရှိသူ မဟုတ်သည်ကို၊ ကတ္တာ- ၍၊ "ကိုယ်တိုင်သိသောကြောင့် သူတပါးအပြောဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ယုံကြည်နေသူမဟုတ်"ဟူလို။

အတ္ထော-နက်၊ ဥပသမ္ပဒ္ဓဝိဟာသိတို့- ကား၊ ပါပုဏိတ္ဘာ-ရောက်၍၊ သမ္မာဒေ
တွာ- ပြီးစေ၍၊ ဝါ-ပြည့်စေ၍၊ ဝိဟာသိ-နေပြီ၊ စ-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝိဟရ
န္တော—နေလေသော်၊ ဇာတိ-ဖဋိသန္ဓေ နေရခြင်းသည်၊ ဒိဏာ-ကုန်ပြီ၊ ဗြဟ္မ
စရိယံ—မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို၊ ပုသိတံ-ကျင့်သုံးအပ်ပြီ၊ ကရဏီယံ—ပြုသင့် ပြုထိုက်
သော ဘဝ ပါးသော မဂ်ကိစ္စကို၊ ကတံ—ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတ္ထတ္တာယ-ဘဝ ပါး၌သို့
ပြားသော မဂ်ကိစ္စ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်အကျိုးငှါ၊ အပရံ-တပါးသောမဂ်ကို
ဖြစ်စေဘွယ် ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့ပြီ၊ ဣတိ-၍သို့၊ အဇ္ဈညာသိ-ထူးသော
ဉာဏ်ဖြင့် သိပြီ၊ ["အဇ္ဈညာသိတိ"ဟု ဣတိပါဌသည်ကား ပိုဟန့်တူသည်။]

ဧဝံ—၍သို့လျှင်၊ အာသု—ထို အစေလကဿပ၏၊ ပစ္ဆဝေက္ခဏာဘူမိ—
ပစ္ဆဝေက္ခဏာဉာဏ်၏ဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊
အရဟတ္တ နိကူဋေန—အရဟတ္တဖိုလ် တည်းဟူသော အထွဋ်ဖြင့်၊ ဒေသနံ—
ဒေသနာတော်ကို၊ နိဋ္ဌာပေတုံ-ပြီးစေခြင်းငှါ၊ (နိဂုံးအုပ်သောအားဖြင့် ပြီးစီး
စေခြင်းငှါ၊) အညတရော၊ပေ၊ အဟောသိတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒ
ထွေရေန-သည်၊) ဝုတ္တံ-လျှောံအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို အညတရော၊ပေ၊အဟောသိ
အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အညတရောတိ—ကား၊ ဧကော-တယောက် အပါ
အဝင်သည်၊ (အဧဟောသိ)၊ အရဟတံတိ-ကား၊ အရဟန္တာနံ-ရဟန္တာတို့တွင်၊
ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ သာဝကာနံ-သာဝကဖြစ်ကုန်သော၊ အရဟန္တာ
နံ—တို့၏၊ အဇ္ဈန္တရော— အတွင်းဝင်သူသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိအယံ-၍
ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ထွေ-၍ အညတရော ခေါ ပနာယသ္မာအစရှိသောစကားရပ်၌၊
အဓိပ္ပါယော-သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့၏အလိုတည်း၊ ပန-ဆက်၊ ယံယံ-အကြင်
အကြင်ပုဒ်ကို၊ အန္တရန္တရာ-အကြားအကြား၌၊ နဝုတ္တံ-မဖွင့်ဆိုအပ်၊ တံတံ-
ထိုထိုပုဒ်သည်၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထို ပါဠိရပ်၌၊ ဝုတ္တတ္တာ—ဆိုအပ်ပြီး၏အဖြစ်
ကြောင့်၊ ပါကဋမေဝ—ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။.... ဣတိ-ဖြင့်၊
မဟာသီဟနာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ-မဟာသီဟနာဒသုတ်၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

× × × × × × ×

ဥပသမ္ပဒ္ဓ။ ။ဥပ+သံ ဥပသာရ၂ ပုဒ်လုံး ပဒမဲ့တ်သို့အစဉ်လိုက်သော ဓာတ္ထတ္ထ
နှဝတ္ထုကချည်းဟု သိစေလို၍ "ပါပုဏိတ္ဘာ" ဟု ပဒ္ဓ၏အနက်ကိုသာ ဖွင့်သည်၊ [ပဒ္ဓ၌
ပဒမာတ်, တ္ဘာ ပစ္စည်း။] (တနည်း) ဥပ ဥပသာရသည် ဓာတ္ထတ္ထနှဝတ္ထုက ဖြစ်၏၊ သံ
ကား ဓာတ္ထတ္ထဝိသေသကတည်းဟု သိစေလို၍ "သမ္မာဒေတ္ဘာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ သမ္မာဒေ
တ္ဘာကိုလည်း "အသေက္ခာ သီလသမာဓိပညာ (တို့ကို) နိပ္ပါဒေတ္ဘာ (ပြီးစေ၍) ပရိပူရေ
တ္ဘာဝါ-ပြည့်စေ၍၊ ဣတိအတ္ထော" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

မဟာသီဟနာဒသုတ်
ဘာသာဋီကာ ပြီး၏။

ပေါဠဝါဒသုတ် ဘာသာဋီကာ

ပေါဠဝါဒ ပရိဗ္ဗာဇကဝတ္ထု

ဝေံ၊ပေ၊သာဝတ္ထိယန္တိ – ဝေံ၊ပေ၊သာဝတ္ထိယံဟူသော ဤသုတ်သည်၊ ပေါဠံ့ ပါဒသုတ္တံ – ပေါဠဝါဒသုတ်တည်း၊ [ဤတိုကို အာဒျတ္ထ ကြံ၍လည်း တနည်း အနက်ပေး၏။] တတြ-ထို ပေါဠဝါဒသုတ်၌၊ **အယံ**-ကား၊ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ– တည်း၊ သာဝတ္ထိယံ၊ပေ၊အာရာမေတိ - ကား၊ သာဝတ္ထိ ံ - သာဝတ္ထိမြို့ကို၊ ဥပ နိဿာယ - ကပ်ဖို၍၊ ဇေတဿ - ဇေတမည်သော၊ ကုမာရဿ - မင်းသား၏၊ ဝနေ-ဥယျာဉ်၌၊ အနာထပိဏ္ဍိကေန- အနာထပိဏ္ဍိကမည်သော၊ (ပိဏ္ဍံ+ဒဒါ တီတိ ပိဏ္ဍိကော၊ အနာထာနံ+ပိဏ္ဍိကော **အနာထပိဏ္ဍိ**ကော= ကိုးကွယ်ရာမဲ့ သူတို့အား ထမင်းခဲ့ကို ပေးတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အနာထပိဏ္ဍိက မည် သော)၊ ဂဟပတိနာ-အိမ်ရှင်သူကြွယ်သည်၊ ယော အာရာမော-အကြင်အာရာမ် ကို၊ (အကြင်ကျောင်းတိုက်ကို)၊ ကာရိတော-ပြုစေအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုအာရာမ်၌၊ ဝါ-၌၊ ဝိဟရတိ– သီတင်းသုံးတော်မူ၏။

ပေါဠဝါဒေါ ပရိဗ္ဗာဇကောတိ - က ်း၊ နာမေန- **အမည်အား**ဖြင့်၊ ပေါဠ ဝါဒေါနာမ-ပေါဠဝါဒမည်သော၊ ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကော-အဝတ်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ် သော ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ ("ပဋိဝသတိ - နေ၏" ဟု ၌စပ်)၊ ကိရ - ခဲ့၏၊ သော - ထို

× × × × × × ×

ဥပနိဿာယ။ ■သက်နှံးစသော ပစ္စည်း ၄ ပါး၏ ထိုသာဝတ္ထိနှင့်စပ်၍ ဖြစ်ရခြင်း ကြောင့် "သာဝတ္ထိမြို့ကို မှီသည်"ဟု ဆိုသည်၊ စိဝရဒိပစ္စယ ပဋိဗဒ္ဓတာယ ဥပနိဿယံ ကတ္တာတိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်၊ ဤ သာဝတ္ထိ ံ ဥပနိဿာယပါဠိဖြင့် သာဝတ္ထိယံ၌ သို့ ဝိဘတ်ကို သမီပတ္ထ၌သက်သော ဝိဘတ်ဟု သိစေ၏၊ "သာဝတ္ထိမြို့ထဲ၌ နေတော်မူသည် မဟုတ်, သာဝတ္ထိမြို့၏အနီး (ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်)၌ နေတော်မူသည်"ဟူလို။

အာရာမေ။ ■အာဂမ္မ+ရမန္တိ ဇေတ္ထောတိ အာရာမော – သစ်ပင်တို့၌ အပွင့် အသီး အညွှန့်တို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၎င်း, သတ္တဝါတို့၏ချမ်းသာစွာနေရာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း အထူးအား ဖြင့် ရသေ့ ရဟန်းတို့၏ ထိုထိုအရပ်မှလာ၍ မွေ့လျော်ရာ (မပျင်းရိဘဲ နေထိုင် ရာ) ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း, ထို ဥယျာဉ်ခြံကို "အာရာမ" ဟု ခေါ်သည်။ [အာ+ရမ+ ဏ ပစ္စည်း။]

တနည်း။ ■အထဝါ ယထာဝုတ္တ ဂုဏသမ္ပတ္တိယာ တတ္ထတတ္ထ ဂတေပိ အတ္တနော အဿာနရေ အာနေတ္ဝာ (ပြခဲ့သောဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့် ထိုထိုအရပ်၌ ရောံနေသူ တို့ကိုလည်း မိမိအတွင်းသို့ဆောင်၍) ရာမေတိ-မွေ့လျော်စေတတ်၏၊ ဤတိ အာရာမော၊ ["အာနေတ္ဝာ+ရာမေတိတိ အာရာမော"ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓန ပြုစေလိုသည်။]

ပေါဠဝါဒေါ။ ■ပေါဠ သဒ္ဒါသည် ဖေါဠသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ပေါဠော (အဖုသည်) +ယဿ+ပါဒေတိ ပေါဠပါဒေါ-ခြေ၌ အဖုရှိသောကြောင့် "ပေါဠပါဒ" ဟု နာမည်ထင်ရှားသော ပရိဗ္ဗိုဇ်။

ပေါဋ္ဌပါဒပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ ဂိဟိကာလေ – လူဝတ်ကြောင်၏အခါ၌၊ (လူဝတ်ကြောင် ဖြစ်စဉ်အခါ၌)၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလော-များသောဥစ္စာနှင့်ရှိသောပုဏ္ဏားသည်၊ (ဟုတ်၏)၊ ကာမေသု–ဝတ္ထုကာမ ကိလေသကာမတို့၌၊ အာဒီနဝံ-အပြစ်ကို၊ ဒိဿာ, စတ္တာလိသကောဋိ ပရိမာဏံ-ကုဋေလေးဆယ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဘောဂက္ခန္ဓံ-စည်းစိမ်အစုကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ-ရဿေအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ပြီး၍၊ တိတ္ထိယာနံ - တို့၏၊ ဂဏာစရိယော – ဂိုဏ်းဆရာသည်၊ ဇာတော– ဖြစ်ပြီ။

[သမယပ္ပဝါဒကစသောပုဒ်တို့ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ၎တန သမယေနပုဒ်အဖွင့်၌ ပြထားပြီ၊ ထို့ကြောင့် နိဿယကိုသာ ရေးပါမည်။] ဣတ္ထေ–ဤအာရာမ်၌၊ သမယံ-အယူကို၊ ပဝဒန္တိ- အပြားအားဖြင့် ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ အယူကို အပြားအားဖြင့် ပြောဆိုရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော– ထို အာရာမ်သည်)၊ သမယပ္ပဝါဒကော-မည်၏၊ ကိရ- ခဲ့၊ တသ္မိံ ဌာနေ-၌၊ စင်္ကိ၊ ပေ၊ သာတ္ထိပ္ပဘုတယော– စင်္ကီပုဏ္ဏား, တာရုက္ခပုဏ္ဏား, ပေါက္ခရသာတိပုဏ္ဏား အစရှိကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၎င်း၊ နိဂဏ္ဌ၊ပေ၊ပရိဗ္ဗာဇကာဒယော–နိဂဏ္ဌ, အာစေလက, ပရိဗ္ဗိုဇ်အစရှိကုန်သော၊ ပဗ္ဗဇိတာစ-ရဿေတို့သည်၎င်း၊ သန္ဒိဿတိတ္ထာ - စုဝေး၍၊ အတ္တာနော အတ္တာနော- မိမိ ဒိမိ၏၊ သမယံ- အယူကို၊ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ - ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဒီပေန္တိ– ပြကြကုန်၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အယူကို အထူးထူး ပြောပြရာ၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ သော အာရာမော-ကို၊ သမယပ္ပဝါဒကောတိ-က ဟူ၍၊ ဂုစ္ဆတိ-၏၊ စ-ဆက်၊ သ္မေဝ-ထို အာရာမ်သည်ပင်၊ တိန္နဉ္စ ကစိရသဒ္ဒါတာယ – တည်ပင်တို့၏ အစဉ်အတန်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ရက္ခပန္တိ ယာ - သစ်ပင်တို့၏ အစဉ်အတန်းဖြင့်၊ ပရိက္ခိတ္တတ္တာ – ဝန်းရံအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တိန္နဉ္စ ကစိရော– ရ မည်၏။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣတ္ထေ- ဤအာရာမ်၌၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ ကော ဝ-တဆောင်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သာလာ-စရပ်သည်၊ အဟောသိ-ရှိပြီ၊ ပစ္ဆာ–နေခံ၌၊ မဟာပုညံ– ကြီးသောပဉ်းရှိသော၊ ပရိဗ္ဗာဇကံ- ပေါဋ္ဌပါဒ ပရိဗ္ဗိုဇ်ကို၊ နိဿာယ - မှီ၍၊ ဗဟူ – များစွာကုန်သော၊ သာလာ - စရပ်တို့ကို၊ ကတွာ– ဆောက်လုပ်အပ်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ဧကံ - တဆောင်သော၊ တမေဝ

× × × × × × ×

ဆန္ဒ ပရိဗ္ဗာဇကော။ ။ [ပရိဗ္ဗာဇကပုဒ်၏ ရုပ်ပြီးပုံကို ပါတိမောက် ဘာသာဋီကာ အစေလကသိက္ခာပုဒ်၌ ပြထားပြီ။] ထို ပရိဗ္ဗာဇကသည် အဝတ်ဝတ်သူ, အဝတ်မဝတ်သူဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ အဝတ်မဝတ်သူသည်လည်း လုံးလုံးအဝတ်မရှိသော အစေလက, အထက်ပိုင်း၌ အဝတ်တထည်ကို လက်ကတီးကြား (ကျိုင်းကြား) ၌ သွင်း၍ သွားလေရာ ဆောင်ယူ၍ အောက်ပိုင်း၌ကား အဝတ်မရှိသော အာဇီဝကဟု ၂ မျိုး ရှိပြန်၏၊ ဤပေါဋ္ဌပါဒကား ထို ၂ မျိုးလုံး မဟုတ်၊ အဝတ်ဝတ်သော ပရိဗ္ဗိုဇ်တည်း။

သာလံ– ထိုစရပ်ကိုသာ၊ ဥပါဒါယ-ကပ်ယူ၍၊ ဝါ- အကြောင်းပြု၍၊ လဒ္ဓနာမ ဝသေန-ရအာပ်သောနာမည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကေသာလကောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ပန-ဆက်ဥုံးအံ့၊ (ပက္ခန္တရလည်း ပေးကြ၏၊) မလ္လိကာယ-မလ္လိကာမည်သော၊ ပသေနဒိရညော - ပသေနဒိမင်း၏၊ ဒေဝိယာ - မိဖုရား၏၊ ဥယျာနဘူတော-ဥယျာဉ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ သော-ထို အာရာမ်သည်၊ ပုပ္ပဖလသမ္ပန္နော-အပွင့် အသီးနှင့် ပြည့်စုံသော၊ အာရာမော - အာရာမ်တည်း၊ ဣတိ ကတွာ - ၌ အကြောင်းကြောင့်၊ မလ္လိကာယ အာရာမောတိ - ဟူ၍၊ သန်္နိံ - ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတော-ရောဝံပြီ၊ သမယပ္ပဝါဒကေ-အယူကို အပြားအားဖြင့် ပြောဆိုရာဖြစ်သော၊ တိန္ဒုကာစိရေ – တည်ပင် အစဉ်အတန်းရှိသော၊ ကေသာလကေ - ကေသာလက မည်သော၊ မလ္လိကာယ - ၏၊ တသ္မိံ အာရာမေ-ထို အာရာမ်၌၊ (ပဋိဝသတိ ၌စပ်။)

ပဋိဝသတိတိ-ကား၊ နိဝါသဖါသုတာယ-နေခြင်းငှါချမ်းသာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝသတိ-နေ၏၊ အထ – ထိုအခါ၌၊ ကေဒိဝသံ- တနေ့သ၌၊ ဘဂဝါ– သည်၊ ပစ္ဆာသမယေ – မိုယ်းသောက်အခါ၌၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ – သမ္ဗညုတညာဏ်တော်ကို၊ ပတ္ထရိတွာ-ဖြန့်တော်မူ၍၊ လောကံ- သတ္တလောကကို၊ ပရိဂ္ဂဏှန္တော - သိမ်းယူတော်မူလသော်၊ ဉာဏဇာလဿ – ဉာဏ်တော်တည်းဟူသောကွန်ယက်၏၊ အန္တောဂဓံ – အတွင်း၌ရောက်သော၊ ပရိဇ္ဈာဇကံ – ပေါ်ဌပါဒပရိဗ္ဗိုဇ်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်တော်မူရ၍၊ အယံ ပေါ်ဌပါဒေါ-၌ ပေါ်ဌပါဒပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ မယှံ - ငါ၏၊ ဉာဏဇာလေ–၌၊ ပညာယတိ- ထင်ရှား၏၊ ကိံ - အဘယ်သို့လျင်၊ ဘဝိဿတိနုခေါ-ဖြစ်လတံ့နည်း၊ ဣတိ-၌သို့၊ ဥပပရိက္ခန္တော- စူးစမ်းဆင်ခြင်တော်မူလသော်၊ အဒ္ဒသ-မြင်တော်မူရပြီ၊ (ကိံ)။

× × × × × × ×

သဗ္ဗညုတညာဏံ ပတ္ထရိတွာ။ ■အနေကာကာရာနဝဿသဉ္ဉဲယဲ့ထ္ထ ဝိဘာဝနတော – တပါးမက များသောအခြင်းအရာရှိသော အကြွင်းမရှိသော သိဘွယ်အနက် (အရာဝတ္ထု) အာရုံတို့ကို ထင်စွာ ပြနိုင်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ အပရာပရိယပ္ပတ္တိယာစ–အထပ်ထပ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ဘဂဝတော ဉာဏံ လောကေ (သိဘွယ်ရှိသမျှ တလောကလုံး၌) ပတ္ထဋံ ဝိယ ဟောတိ – ဖြန့်အပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏၊ တလောကလုံး၏ သိဘွယ်ဟူသမျှကို သိတော်မူသောကြောင့် တလောကလုံးကို ဖြန့်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်၊ ယတော- ယင်းသို့ ဖြန့်အပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ တသ- ထိုဉာဏ်တော်၏၊ ဇာလတာ ဝုစ္စတိ–ပိုက်ကွန်နှင့်တူသည်၏အဖြစ်ကို ဆိုအပ်၏။

ကိံ နုခေါ်ပေါဉ္ဇပပရိက္ခန္တော ။ ■ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ဖြန့်တော်မူသော အခါ ရှေးဦးစွာ ဝေနေယျအဖြစ်ဖြင့် ထင်လာ၏၊ ထိုသို့ ထင်လာပြီးနောက် ထို ထင်လာသော သတ္တဝါ၏ သရဏာဂုံစသော အကျိုး၏ ပြီးစီးမှုကို ဆက်၍ စူးစမ်းတော်မူရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ကိံ နုခေါ်ပေါဉ္ဇပပရိက္ခန္တော” ဟု ဆိုသည်။

အဟံ-ငါသည်၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ တတ္ထ-ထိုပေါဋ္ဌပါဒရှိရာအရပ်သို့၊ ဂမိဿာမိ ကြွတော်မူအံ့၊ အထ-ထို အခါ၌၊ မံ-ငါ့ကို၊ ပေါဋ္ဌပါဒေါ- သည်၊ နိရောဓ္ဆ-- သညာ၏ ချုပ်ခြင်းကိုဂင်း၊ နိရောဓဂုဏာနဉ္စ - သညာ၏ ချုပ်ခြင်းမှ ထခြင်းကိုဂင်း၊ (သညာ၏ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကိုဂင်း၊) ပုစ္ဆိဿတိ--မေးလတ့ံ၊ တဿ-ထို ပေါဋ္ဌပါဒပရိဗ္ဗာဇကအား၊ အဟံ -သည်၊ သမ္ဗဟုဠာနံ - အလုံးစုံသော ရွေးဘုရားရှင်တို့၏၊ ဉာဏေန-ဉာဏ်တော်နှင့်၊ သံ ယဒ္ဓိတ္ထာ-နှိုးနှော၍၊ တဒုဘယံ-ထို နိရောဓ,နိရောဓဂုဏာန ၂ ပါးစုံကို၊ ကထေဿာမိ-ဖြေဆိုတော်မူအံ့၊ အထ-ဖြေဆိုပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ သော-ထိုပေါဋ္ဌပါဒပရိဗ္ဗာဇသည်၊ ကတိပါဟစ္စယေန-အနည်းငယ်သော ရက်၏ လွန်ရာအခါ၌၊ ဝါ- ၂ ရက် ၃ ရက် လွန်ရာအခါ၌၊ စိတ္တံ - စိတ်မည်သော၊ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တံ - ဆင်ကို ဆုံးမတတ်သော ဆရာ၏ သားကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်၍၊ မမ - ၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ အာဂမိဿတိ-လာလတ့ံ၊ တေသံ-ထိုပေါဋ္ဌပါဒ, စိတ္တတို့အား၊ အဟံ-သည်၊ ဓမ္မံ ကို၊ ဒေသေဿာမိ-ဟောတော်မူအံ့၊ ဒေသနာဝသာနေ-ဒေသနာတော်၏ အဆုံး၌၊ ပေါဋ္ဌပါဒေါ-သည်၊ မံ- ငါ့ကို၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂမိဿတိ - ဆည်းကပ်လတ့ံ၊ စိတ္တော-စိတ်မည်သော၊ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော-ဆင်ဆရာ၏ သားသည်၊ မမ-ငါ၏၊ သန္တိကေ - အထံတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတ္တာ-ရှင်အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်၍၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိဿတိ-ရောက်လတ့ံ၊ ဇာတိ-သို့၊(အဒ္ဒသ-မြင်တော်မူရပြီ။)

တတော-ထိုသို့မြင်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ ပါတော၀-စောစော၌ပင်၊ သရီရ ပဋိဇဂ္ဂနံ-ကိုယ်တော်ကို သုဓသင်ခြင်းကို၊ ကတ္တာ-၍၊ သုဂတဒုပန်း-ကောင်းစွာ ဆိုးအပ်သော ၂ ထည်ရှိသော သင်းပိုင်ကို၊ နိ၀ါသေတွာ - အထက်အောက် ပြန်လှန်ကာ ၀တ်တော်မူ၍၊ ဝိဇ္ဇုလတာသဒိသံ - လျှပ်စစ်နွယ် ပုံသဏ္ဌာန်နှင့် တူသော၊ ယုဂန္ဓရပဗ္ဗတံ-ယုဂန္ဓိုရ်တောင်ကို၊ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ-၀န်းရံ၍၊ ဒ္ဝိဝးမဟာ

× × × × × × ×

သုဂတဒုပဋ္ဋံ။ ။သမ္မာ+ရဏ္တော သုရဏ္ဆော-ကောင်းစွာ ဆိုးအပ်သော သင်းပိုင်၊ ဒ္ဝေါ+ပဋ္ဋာ ယသ္မာတိ ဒုပဋ္ဋော-၂ ထပ် (၂ လွှာ) ရှိသော သင်းပိုင်၊ ထို သင်းပိုင်ကို ထက်အောက်ပြန်၍ ၀တ်တော်မူခြင်းကို"နိ၀ါသေတွာ"ဟု ဆိုသည်၊ [ရဇနေန သမ္မာ ရတ္တံ၊ ဒိဂုဏံ အန္တရ၀ါသကံ ပရိ၀တ္တနဝသေန (အထက်အောက် ပြန်လည်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်)နိ၀ါသေတွာ၊-ဋီကာ၊.... "ပရိ၀တ္တန- လဲလှယ်၍ ၀တ်ခြင်း " ဟု လည်းပေးကြ၏၊ ဘုရားရှင်မှာ ထိုသို့ လဲဘို့ရာ သင်းပိုင် ၂ ထည်ထားမည် မထင်ပါ။]

ပရိက္ခိပိတ္ဝာ၊ ဧပ၊ ဝိယ။ ။ဤစကားသည် ပံသုကူသက်နိုး၏ ဥပမာ မဟုတ်, ကာယဗန္ဓနု၏ ဥပမာသာ ဖြစ်ထိုက်၏၊ မှန်၏ - ဘုရားရှင်၏ ကိုယ်တော်သည် မြင့်မိုရ်တောင်ကြီးနှင့် တူတော်မူ၏၊ အလယ်ခါးတော်ကား ယုဂန္ဓိုရ်တောင်နှင့်တူ၏၊ ခါးပန်းကြိုးတော်သည် ယုဂန္ဓိုရ်တောင်ကို ပတ်၍တည်သော မိုးယံးတိမ်နှင့်တူသည်၊ ဆက်ဥး

မေဃဲ့ဝိယ–တည်သော ကြီးစွာသော မိုဃ်းတိမ်အဆင်းနှင့် တူသော၊ ကာယ ဗန္ဓနံ-ခါးပန်းကြိုးကို၊ ဗန္ဓိတွာ–ဖွဲတော့မူ၍၊ မေဃဝဏ္ဏံ-မိုဃ်းတိမ်နီ အဆင်း ရှိသော၊ ပံသုကူလံ-ပံသုကူသက်န်းတော်ကို၊ ကေသဝရဂတံ-မြတ်သော တဖက် သော လက်ဝဲအဘို့၌ ရောက်သည်ကို၊ ကတွာ, ပစ္စဋ္ဌံ-အသစ်စက်စက်ဖြစ်သော၊ သေလမယပတ္တံ–ပဲနောက် အဆင်းရှိသော ကျောက်ညို အတိုဖြူးသော သပိတ်

× × × × × × ×

အံ့၊– ဝိဇ္ဇုလတာသဒိသံဖြင့် ကာယဗန္ဓန၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကိုပြ၏၊ ယုဂန္ဓရ ပမ္ဗတံ ပရိက္ခိပိတွာ ဌိတမဟာမေဃံဝိယဖြင့် ကာယဗန္ဓန၏ အသွေးအရောင်ကို ပြသည်၊ [ပဌမေန စေတ္ထ သဏ္ဌာနသမ္ပတ္တိ ဒသေတိ၊ ဒုတိယေန ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိ၊– ဋီကာသစ်။] ထို့ပြင်– “ ယုဂန္ဓရပမ္ဗတံ ပရိက္ခိပိတွာ ”ဟူသော စကားသည် ကြိုဆို၍ ဥပမာပြုအပ်သော ပရိကပ္ပေါပမာ စကားတည်း၊ “ ထိုသို့ ယုဂန္ဓရတောင်ကို ရစ်ပတ်၍နေသော မိုဃ်းတိမ် ရှိလျှင် ထို မိုဃ်းတိမ်အဆင်းနှင့်တူသည် ”ဟူလို။

မေဃဝဏ္ဏံ။ ။ဤပုဒ်ကို ပံသုကူလ၏ ဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့် ရှေ့ပြုဟူဇာလသုတ်, နာဠန္ဒာမြို့သို့ ကြွတော်မူခက်းဝယ်, “မေဃဝဏ္ဏံ ပံသုကူလံ” ဟု ပြခဲ့ပြီ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း ထိုဉ်ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ၊ ဋီကာသစ်၌ကား ထိုဉ် “ဤသင်္ကဝန္တာယ မေဃဝဏ္ဏံ” ဟု ဖွင့်ခဲ့၏၊ ဤ၌ကား ဋီကာဟောင်းအတိုင်း “မေဃဝဏ္ဏာနီ ရတ္တာမေဃဝဏ္ဏံ (နီသော မိုဃ်းတိမ် အဆင်းရှိသော)၊ သဉ္ဈာပဘာနုရဉ္ဇိတမေဃသင်္ကာသံ (ဆည်းစောရောင်ဖြင့် တပ်စွဲအပ်သော မိုဃ်းတိမ်အဆင်း ရှိသော)၊ ဇုတိ အတ္ထော ” ဟု ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ် အဖွင့်မှာ ရှေ့နောက်မညီ ဟု ဆရာတို့ မိန့်ကြ၏၊ သို့သော် ဋီကာသစ်သည် “ယုဂန္ဓရ၊ပေါဝိယ မေဃဝဏ္ဏံ”တိုင်အောင် ကာယဗန္ဓန၏ ဥပမာအဖြစ်ဖြင့် ပြလိုဟန် တူသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊– မေဃဝဏ္ဏံကို ဖွင့်ပြီးမှ “ ပဌမေန စေတ္ထ ” စသည်ဖြင့် ဥပမာ ၂ မျိုး၏ အထူးကို ပြသောကြောင့်တည်း၊ သို့ရာတွင် မေဃဝဏ္ဏံကို ပံသုကူလံ၏ ဝိသေသနဟု ယူမှ ဗြဟ္မဇာလသုတ် အဖွင့်နှင့် ညီမျှပါသည်။

ပစ္ဆဋ္ဌံ။ ။“ အဘိနဝံ ” ဟု ဋီကာ၌ ဖွင့်၏၊ ပစ္ဆဋ္ဌသဒ္ဒါသည် အဘိနဝအနက်ကို ဟောသော ရုဋ္ဌိပုဒ်တည်း–ဟု ဆိုလို၏၊ ထို သေလမယပတ္တသည် ပေါင်မပါဒ အထံသို့ ကြွတော်မူချိန်၌ အသစ်စက်စက် (အဘိနဝ) မဟုတ်ဘဲ အတော်အတန် ဟောင်းနေစရာ ရှိသော်လည်း အစဉ်၌ ရအပ်ခဲ့သော အမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဘူတပုဗ္ဗဂတိကနည်းအားဖြင့် “ပစ္ဆဋ္ဌ” ဟုပင် ခေါ်ရ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊–အနည် ပရိဘောဂတာယ (ဘုရားမှ တပါးသော ရဟန်းတော်များ၏ အသုံးအဆောင် သပိတ်မဟုတ်သောကြောင့်တည်း) ။

တနုဇံ။ ။ထို သပိတ်တော်သည် အမြဲအသစ်စက်စက် ဖြစ်နေဘို့ရန် ဘုရားရှင်၏ မိဉာန်တော်မူခြင်းကြောင့် အမြဲ အသစ်စက်စက်ဟုပင် ဆိုအပ်၏၊ တနုဇံ – ကျောက်သလင်း အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ရတနာ၏ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ထို သပိတ်ကို ပစ္ဆဋ္ဌ (အဖိုးထိုက် အဖိုးတန်) ဟု ဆိုအပ်၏။ [ဋီကာကြည့်ပါ။]

သေလမယပတ္တံ။ ။မုဂ္ဂဝဏ္ဏာသိလာမယံ (ပဲနောက်အဆင်းရှိသော ကျောက်အတိုဖြူးသော) စတုမဟာရာဇဒတ္တိယံ (နတ်မင်းကြီး လေးယောက် လှူအပ်သော) ပတ္တံ၊ [နတ်မင်းကြီးလေးယောက်တို့သည် သပိတ်လေးလုံးကို လှူကြ၏၊ ထို လေးလုံးအခိုက်၌

တော်ကို၊ ဝါမအံ့သကူးဌ–လက်ဝဲ ပခုံးအစွန်းဌ၊ လဂ္ဂေတ္ဝာ – ချိတ်တော်မူ၍ (လွယ်တော်မူ၍)၊ သာဝတ္ထိ-သို့၊ ဝိလ္လာယ–ဌ၊ ပဝိသိဿာမိ-ဝင်တော်မူအံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြံတော်မူ၍၊ သီဟော– ခြင်္သေ့သည်၊ ဟိမဝန္တပါဒါ- ဟိမဝန္တာတောင်ခြေမှ၊ (နိက္ခမတိ)ဝိယ-ထွက်သကဲ့သို့၊ ဝိဟာရာ-ကျောင်းတိုက်မှ၊ နိက္ခမိ-ထွက်တော်မူပြီ၊ ဣမမတ္ထံ-ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ သန္ဓာယ,အထခေါ ဘဂဝါ တိအာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန)ဝုတ္တံ။

တေဒဟောသိတို့–ကား၊ နဂရဒ္ဒါရသမီပံ - မြို့တံခါးအနီးသို့၊ ဂန္ဒာ–ရောက်တော်မူ၍၊ အတ္တနော–ကိုယ်တော်၏၊ ရုစိဝသေန – အလိုတော်၏ အစွမ်းဖြင့်။ [သဒ္ဓမ္မဒ္ဒိတိအစ္ဆရာသယဝသေန– ပေါဌပါဒ ပရိဗ္ဗိဇ်အား ဟောတော်မူသော အခါ ဖြစ်ပေါ်လာမည့် တရားဒေသနာတော်၏ တည်တန့်ခြင်းကို အလိုရှိတော်မူသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊– ဋီကာ။] သူရိယံ–ကို၊ ဩလောကေတ္ဝာ–ကြည့်တော်မူ၍၊ အတိပ္ပဂဘာဝမေဝ - အလွန် စောသေးသည်၏ အဖြစ်ကိုပင်၊ ဒိသွာ–မြင်တော်မူ၍၊ တံ-ဤအကြိသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ [အတိပ္ပဂ-အတိပ္ပဂေါတို့၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ, သန္ဓိ-ကွစိ ဩဇ္ဇနေသုတ်၌ကြည့်ပါ။]

ယန္ဒ္ဓုနာတိ–ယန္ဒ္ဓုန ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သံသယပရိဒီပနေ-သံသယကို ပြခြင်း၌၊ (ပဝတ္တော)နိပါတော–တည်း၊ [“ယန္ဒ္ဓုနာဟန္တိ” ဟု အဟံပါသည်ကား ပို၏၊ အဟံသည် နိပါတ်မဟုတ်] စ-ထိုသို့ပင် သံသယတ္ထနိပါတ် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ သံသယောနာမ - ယုံမှားခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-အာနန္ဒယ၊ ဣဒံ–ဤအမှုကို၊ ကရိဿာမ- ပြုကုန်အံ့၊ ဣဒံ - ကို၊ နကရိဿာမ–ကုန်အံ့၊ ဣမဿ-ဤသူအား၊ ဓမ္မံ- ကို၊ ဒေသေဿာမ–ဟောကုန်အံ့၊ ဣမဿ (ဓမ္မံ) နဒေသေဿာမ–ကုန်အံ့၊ ဣတိ ဧဝံ–ဤသို့၊ ပရိဝိတက္ကပုဗ္ဗဘာဂေါ–အလိုရှိအပ်သောကိစ္စ၏ ရှေးအဘို့၌ဖြစ်သော အဖန်ဖန် ကြံစည်ခြင်းဟူသော၊ သေ(ဒေသော စိတ္တစာရော)–ဤစိတ်၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏(အတွက်)၊ လဗ္ဘတိ - ရအပ်ရနိုင်၏၊ တေန – ကြောင့်၊ ယန္ဒ္ဓုနာဟန္တိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ–ပြီ၊ အဟံ-သည်၊ ယဒိ ပန(ဥပသင်္ကမယ်)- အကယ်၍ ချဉ်းကပ်ရပါမူကား၊ ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ အတ္ထော။

× × × × × × ×

“ပစ္စ္ဌေ (ပဋိ+အဋ္ဌေ)-အသီးအသီးများသော အဖိုးရှိကုန်သော”ဟု ဆိုရ၏၊ နောင်အခါ၌ ဘုရားရှင်သည် တလုံးတည်းဖြစ်အောင် အဓိဋ္ဌာန်တော်မူ၏၊ မဟာဝဂ္ဂ, ပဌမခန္ဓက အဋ္ဌကထာကြည့်ပါ၊ ထိုအခါ၌ အသီးအသီးဟု ဆိုစရာ မရှိတော့ရကား“ပစ္ဆ-အသစ်ဖြစ်သော”ဟု အနက်ဆိုရသည်။]

ယန္ဒ္ဓုနာ။ ။“သံသယကိုပြသော နိပါတ်”ဟု ဆိုရိုးရှိသော်လည်း ဘုရားရှင်မှာ ဝိစိကိစ္ဆာ ဟူသော သံသယကို ပယ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဘုရားရှင် အတွက် သံသယအနက် မဖြစ်နိုင်ရကား “ ပရိဝိတက္ကပုဗ္ဗဘာဂ ”အနက်သာ ရနိုင်၏ဟု ဆိုသည်၊ [ပရိ

ဉန္နာဒိနိယာတိ– ကား၊ ဉစ္စံ – မြင့်ကျယ်စွာ၊ (ဉ၏ အဖွင့်၊) နဒမာနာယ-ပြောဆိုသော၊(ပရိမ္ဘာဇက ပရိသာယ–၌စပ်၊) စ- ဆက်၊ ဧဝံ-ဤသို့ မြင့်ကျယ်စွာ၊ နဒမာနာယ - ပြောဆိုသော၊ အသာ- ထို ပရိသတ်၏၊ ဉဒ္ဓံ - အထက်သို့၊ ဂမနဝသေန– တက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဉစ္စော - မြင့်သော၊ (သဒ္ဒေါ – အသံသည်ရင်း၊) ဒိသာသု - အရပ်မျက်နှာတို့၌၊ ပတ္ထဋဝသေန – ပြန့်ကျယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မဟာ-ကျယ်သော၊ သဒ္ဒေါ-သည်ရင်း၊(အတ္ထိ)၊ ဧတိ–ကြောင့်၊ ဉစ္စောသဒ္ဒ မဟာသဒ္ဒါယ - ဉစ္စောသဒ္ဒ မဟာသဒ္ဒမည်သော၊ (ပရိသာယ၌စပ်။)

× × × × × × ×

ဝိတက္ကပုဗ္ဗဘာဂေါတိ အဓိပ္ပေတကိစ္စသ ပုဗ္ဗဘာဂပရိဝိတက္ကော ဧဝ၊ ဗုဒ္ဓါနံ လဒ္ဓဿတိတိ ကရိဿာမ နကရိဿာမာတိ အာဒိကော ဧသစိတ္တစာရော ဗုဒ္ဓါနံ လဒ္ဓဿတိ သမ္ဘဝတိ, ဝိစာရဏာဝသေန ပဝတ္တာနတ္တာ၊ နု ပန သံသယဝသေန၊–ဋီကာ။] (တနည်း) ပရိကပ္ပနေဝါယံ နိပါတော–ပရိကပ္ပန အနက်ဟော နိပါတ်ပုဒ်ဟု အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်း ဋီကာကြီသေး၏၊ ''ယန္တူန ဉပသင်္ကမေယျံ–အကယ်၍ ချဉ်းကပ်ရမူကား၊ ကောင်းလေ၌''ဟု ကြိုပုံကိုပြသော အနက်သာဖြစ်သင့်၏၊ ယဒိ ပနုလည်း ယန္တူနနှင့် အနက်တူ၏။

ဉန္နာဒိနိယာ။ ။''ဉကို ဉစ္စံဟုဂုဏ်း,နာဒိနိကို နဒမာနာ''ဟုဂုဏ်း ဖွင့်၏၊ နဒမာနာယဟု ကတ္တုသာဓ်ဖွင့်သောကြောင့် '' ဉစ္စံ + နာဒေါ – မြင့်သောအသံတည်း၊ ဝါ – မြင့်လည်းမြင့် ကျယ်လည်းကျယ်သော အသံတည်း၊ ဉန္နာဒေါ''ဟု ရှေးဥုံးစွာ သမာသ်တွဲပြီးမှ ''ဉန္နာဒေါ ယဿာ အတ္ထိတိ ဉန္နာဒိနိ'' ဟု အဿတ္ထိဆင့်ပါ။

ဉစ္စောသဒ္ဒ မဟာသဒ္ဒါယ ။ ။ ဉန္နာဒိနိယာကိုပင် ထပ်၍ သရုပ်ဖေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ''ဧဝံ နဒမာနာယ စဿ ၊ပေ၊ ဉစ္စောသဒ္ဒ မဟာသဒ္ဒါယ''ဟု မိန့်သည်၊ '' ဉဒ္ဓံ ၊ပေ၊သဒ္ဒေါ ''ကား ဉစ္စောသဒ္ဒ မဟာသဒ္ဒ၏အနက်ဖွင့်တည်း၊ ထိုအဖွင့်၌ ဉဒ္ဓံ ဂမနဖြင့် ''ဉစ္စော''ဟူသော အာကာရန္တနိပါတ်၏အနက်ကို ပြ၏၊ ''ဒိသာသု ပတ္ထဋ ဝသေန''ဖြင့် မဟာ၏အနက်ကို ပြ၏၊ မဟာ၏နောက်၌ သဒ္ဒေါဖြင့် ဉစ္စောနှင့် သဒ္ဒေါတို့သည်ရင်း မဟာနှင့် သဒ္ဒေါတို့သည်ရင်း အရတူ ကမ္မဓာရဲဟု ပြ၏၊ ထို့နောက် ဗဟုဗ္ဗိဟိ တွဲပါ။

မှတ်ချက်။ ။ဉန္နာဒိနီနှင့် ဉစ္စောသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒသည် အရတူသောကြောင့် ဉန္နာဒိနီဒ္ဒ ဉသဒ္ဒါသည် ဉန္နတ (အထက်သို့ မြင့်တက်ဟူသော) အနက်အပြင် ဝိပုလ (ဥဘေးသို့ ကျယ်ပြန့်ဟူသော) အနက်ကိုလည်း ဟော၏ဟု မှတ်ပါ၊ [ယထာ ဉန္နတပဗ္ဗါဃော သဒ္ဒေါ ဉန္နာဒေါ – များစွာ မြင့်တက်ခြင်းရှိသော အသံသည် ဉန္နာဒ မည်သကဲ့သို့, ဧဝံ ဝိပုလ ဘာဝေန ဉပရုပရိ ပဝတ္တောဝိ ဉန္နာဒေါ – ဤအတူ ပြန့်ကျယ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် အဆင့်ဆင့်ဖြစ်သော အသံသည်လည်း ဉန္နာဒ မည်၏၊ ဣတိ– ထို့ကြောင့်၊ တဒုဘယံ ဧကေဏ္ဍံ ကတ္ဝာ ပါဠိယံ ဉန္နာဒိနိယာတိ ဝတ္ဝာ ပုန ဝိဘာဝေန ဒဿေတုံ (ဉန္နာဒိနီကို ဝေဘန်၍ ပြခြင်းငှါ) ဉစ္စောသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒါယာတိ ဝုတ္တံ၊—ဋီကာ။]

အနက်ပေးပုံ။ ။ဤ ဋီကာဖွင့်ကိုထောက်၍ ''ဉန်္နာဒိနိယာ – မြင့် + ကျယ်သော အသံရှိသော''ဟု အနက်ပေးပါ၊''ရှေးက ပဲ့တင်ထပ်သောအသံရှိသော''ဟု ပေးကြ၏၊ တောင်အနီးဝယ် ဟစ်အော်သောအခါ ပြန်လာသော အသံကဲ့သို့ ပဲ့တင်သံဖြစ်ခြင်းအောင် ဟစ်အော်၍ စကားပြောကြမည်မဟုတ်သောကြောင့် ထိုအနက်ကို ဤနေရာ၌ မယူထိုက်။

ဟိ- ဣ၊ တေသံ ပရိမ္ဘာဇကာနံ–ထိ ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ ပါတောဝ-နံနက်စောင်းပင်၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထ၍၊ ကတ္တာဗ္ဗံနာမ-ပြုထိုက်သည်မည်သော၊ စေတိယဝတ်ဆံဝါ – စေတီတော်၌ ပြုထိုက်သော ကျင့်ဝတ်သည်၎င်း၊ ဗောဓိဝတ်ဆံဝါ–ဗောဓိပင်၌ ပြုထိုက်သော ကျင့်ဝတ်သည်၎င်း၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယဝတ်ဆံဝါ–ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့၌ ပြုထိုက်သောကျင့်ဝတ်သည်၎င်း၊ ယောနိသော-သင့်သော အကြောင်းအား‌ဖြင့်၊ မနသိကာရော‌ဝါ–ဘာဝနာကို နှလုံးသွင်း‌ခြင်း‌သည်၎င်း၊ နတ္ထိ – မရှိ၊ တေန – ထို့ကြောင့်၊ တေ - ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့သည်၊ ပါတော‌ဝ–နံနက်စောစော၌‌ပင်၊ ဝုဋ္ဌာယ-၍၊ ဗာလာတပေ - တက်သစ်စ နေရောင်၌၊ ဝါ-နေစာ၌၊ နိသိန္နာ - ထိုင်ကုန်လျက်၊ ဣမဿ-၌ သူ၏၊ ဟတ္ထော- လက်သည်၊ သောဘနော-တင့်တယ်၏၊ ဝါ-လ့၏၊ ဣမဿ, ပါဒေါ-ခြေသည်၊ သောဘနော-၏၊ ဣတိဧဝံ-၌သို့၊ အညမညဿ– အချင်းချင်း၏၊ ဟတ္ထပါဒါဒိနိ–လက်ခြေ အစရှိသည်တို့ကို၊ အာရဒ္ဓော‌ဝါ - အကြောင်း‌ပြု၍သော်‌၎င်း၊ ဣတ္ထိပုရိသ ဒါရက ဒါရိကာဒီနံ–မိန်းမ ယောကျ်ား သူငယ် သူငယ်မ အစရှိသူတို့၏၊ ဝဏ္ဏော-ဂုဏ်တို့ကို၊ (အာရဒ္ဓော‌ဝါ– ၍သော်‌၎င်း၊) အညံ – အခြားသော၊ ကာမဿာဒ ဘဝဿာဒါဒိဝတ္ထုံ–ကာမဂုဏ်ကို သာယာတတ်သော တဏှာ, ကာမဘဝကို သာယာတတ်သောတဏှာ အစရှိသည်တို့၏ တည်ရာအာရုံကို၊ (အာရဒ္ဓော‌ဝါ-သော်‌၎င်း၊) ကထံ - စကားကို၊ သမုဋ္ဌာပေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ အနုပဗ္ဗေန– အစဉ်အား‌ဖြင့်၊ ရာဇကထာဒိ အနေကဝိဓံ – ရာဇကထာ အစရှိသော တပါးမက များသော အပြား‌ရှိသော၊ တိရစ္ဆာနကထံ - နတ်ရွာနိဗ္ဗာန်၏ ဖီလာကန့်လန့် ဖြစ်သောစကားကို၊ ကထေန္တိ-ပြောဆို‌ကြကုန်၏၊ တေန - ထို့ကြောင့်၊ ဥန္နာဒိနိယာ ၊ပေ၊ ကထေန္တိယာတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒ‌ဏ္ဍဏရေန–သည်၊) ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ။

တတော – ထိုသို့ တိရစ္ဆာနကထာကို ပြောဆို‌ခြင်း‌ကြောင့်၊ ပေါဋ္ဌပါဒေါ–ပေါဋ္ဌပါဒမည်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကော- သည်၊ တေ ပရိဗ္ဗာဇကေ– ထို တပည့် ပရိဗ္ဗိုဇ်ဘို့ကို၊ ဩလောကေတွာ-ကြည့်၍၊ ဣမေ ပရိဗ္ဗာဇကာ-တို့သည်၊ အတိရိယ – အလွန်အကဲသာလျှင်၊ အညမညံ - အချင်းချင်း၊ အဂါရဝါ – ရိုသေလေးစား‌ခြင်း မရှိကြကုန်၊ မယံစ-ငါတို့သည်လည်း၊ သမဏသဿ ဂေါတမဿ-၏၊ ပါတုဘာဝတော – ထင်ရှား‌ဖြစ်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ သူရိယုဂ္ဂမနေ–နေထွက်ရာအခါ၌၊ ခဇ္ဇောပနကူပမာ-ပိုးစုန်းကြူးဟူသော ဥပမာရှိကုန်သည်၊ ဇာတာ – ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ နော- ငါတို့၏၊ လာဘသက္ကာရော‌ဝိ– လာဘ်သပ်ပကာရသည်လည်း၊ [လာဘကို “ လာဘ် ” သက္ကာရကို “ သပ်ပကာ ” ဟု ပေးကြသည်။] ပရိဟီနော - ယုတ်လျော့ခဲ့ပြီ၊ ပန - ဆက်၊ ဣမံ ဌာနံ – ၌အရပ်သို့၊ သမဏော ဂေါတမော‌ဝါ-သည်သော်‌၎င်း၊ ဂေါတမဿ-၏၊ သာဝကော‌ဝါ-

သာဝကသည်သော်၎င်း၊ တဿ – ထို ဂေါတမ၏၊ ဂိဟီ - လူဝတ်ကြောင်ဖြစ်သော၊ ဥပဋ္ဌာကောဝါ - အလုပ်အကျွေးသည်သော်၎င်း၊ သစေ အ္ဘာဂစ္ဆေယျ – အကယ်၍လာအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အတိဝိယ – အလွန်သာလျှင်၊ လဇ္ဇနီယံ – ရှက်ဘွယ်သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်တော့လတ္တံ့၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ပရိသဒေါသော-ပရိသ၏အပြစ်သည်၊ ပရိသဇေဋ္ဌကဿဝ-ပရိသတ်၏ အကြီးအကဲ၏သာလျှင်၊ ဥပရိ – အပေါ်သို့၊ အာရောဟတိ - တက်ရောက်၏၊ [“တပည့်မကောင်း ဆရာ့ခေါင်း” ဟူလို။] ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ ဧတေ စိတေစ – ဤအရပ် ဤအရပ်သို့လည်း၊ ဝါ-ဟိုမှ ဒီမှလည်း၊ ဝိလောကေန္တော – စောင်း၍ ကြည့်လေသော်၊ ဘဂဝန္တံ - ကို၊ အဒ္ဒသ - မြင်ရပြီ၊ တေန – ထို့ကြောင့်၊ အဒ္ဒသာခေါ၊ပေ၊ တုဏှီ အဟောသုံတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန)၊ ဝုတ္တံ-လျှောက်အပ်ပြီ။

တတ္ထ– ထို အဒ္ဒသာခေါ၊ပေ၊အဟောသုံဟူသော စကားရပ်၌၊ သဏ္ဌာပေသိတိ- ကား၊ သိက္ခာပေသိ – သင်စေပြီ၊ (သင်ပေးပြီ)၊ အဿာ - ထိုပရိသတ်၏၊ ဝဇ္ဇံ-အပြစ်ကို၊ ပဋိစ္ဆာဒေသိ-ဖုံးကွယ်ပြီ၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် (ထားအပ်သော်)၊ သုသဏ္ဌိတာ–ကောင်းစွာ တည်သည်၊ ဟောတိ၊ တထာ-ထို ကောင်းစွာ တည်နိုင်လောံအောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နံ - ထိုပရိသတ်ကို၊ ထပေသိ-ထားပြီ၊ ယထာနာမ-ဥပမာ မည်သည်ကား၊ ပရိသမဇ္ဈ-ပရိသတ်အလယ်သို့၊ ပဝိသန္တော – ဝင်သော၊ ပုရိသော - သည်၊ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ – အပြစ်ကို ဖုံးကွယ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ နိဝါသနံ – ကိုယ်ဝတ်ကို၊ သဏ္ဌာပေတိ – ကောင်းစွာ တည်စေ၏၊ ပါရုပနံ-အပေါ်ခြုံကို၊ သဏ္ဌာပေတိ-၏၊ ရဇောကိဏ္ဏာနံ-မြူဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သောအရပ်ကို၊ ပုဉ္ဆတိ- သုတ်၏၊ ဧဝံ- တူ၊ အဿာ– ထိုပရိသတ်၏၊ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ - ငှါ၊ အပ္ပသဒ္ဒါ ဘောန္တော်တိ – နော်ဟူ၍၊ သိက္ခာပေန္တော်-သင်ပေးလျက်၊ ယထာ-ဖြင့်၊ (ထားအပ်သော်)၊ သုသဏ္ဌိတာ-သည်၊ ဟောတိ၊ တထာ-ဖြင့်၊ နံ-ကို၊ ထပေသိ-ပြီ၊ ဣတိအာဒတ္ထာ။

× × × × × × × ×

သဏ္ဌာပေသိ ။ ။သညမနဝသေန (စောင့်စည်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) သမ္မဒေဝ ထပေသိ၊ [သံကို သမ္မဒေဝ, ဌာပေကို ထပေ (တည်စေကို ထား) ဟု ဋီကာဖွင့်၏။] “ကောင်းစွာထား”ဟူရာ၌ “အကြင်နည်းဖြင့် ထားအပ်သော် ကောင်းစွာတည်၏၊ ထိုနည်းဖြင့် ထားသည်”ဟု သိစေလိုရှိ“ယထာ၊ပေ၊ထပေသိ”ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွင့်သည်။

သိက္ခာပေသိ၊ပေ၊ပဋိစ္ဆာဒေသိ။ ။ထိုသို့ကောင်းစွာတည်စေခြင်း (ကောင်းစွာထားခြင်း) ဟူသည် ပါဠိတော်၌ လာသည်အတိုင်း “အပ္ပသဒ္ဒါ ဘောန္တော ဟောထ” စသည်ဖြင့် တိရစ္ဆာန်ကထာတို့ဖြင့် အချင်းချင်း မရိုမသေဖြစ်မှုကို မပြုစေသောအားဖြင့် ကောင်းသော အကျင့်အာစာရကို သင်ပေးခြင်း , မိမိတို့၌ နှိုရ်ကရှိနေသော ရှက်ဘွယ်အပြစ်များကို စွန့်စေသောအားဖြင့် ဖုံးထားခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် သိက္ခာပေသိ၊ပေ၊ ပဋိစ္ဆာဒေသိတို့သည် သဏ္ဌာပေသိအရ ကောင်းစွာထားပုံကို သရုပ်ဖေါ်သော အဖွင့်များတည်း၊ ယထာနာမစသည်ကား ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားပြသော စကားတည်း။

အပ္ပသဒ္ဒကာမောတိ-ကား၊ **အပ္ပသဒ္ဒ**-တိုးသောအသံကို၊ ဇာန္ဆတိ- လိုလား၏၊ ကော-တပါးတည်းသည်၊ (ဟုတ္တွာ)၊ နိသီဒတိ-ထိုင်၏၊ ကော (ဟုတ္တွာ)၊ တိဋ္ဌတိ-ရပ်၏၊ ဂဏသင်္ကိကာယ – **အ**ပေါင်း**အ**းဖ၊်၌ ပေါင်းဆုံခြင်းဖြင့်၊ နယာပေတိ-မမျှတ၊ ဥပသက်မိတဗ္ဗံ မညေယျာတိ-ကား။ ဇာန-ဤအရပ်သို၊ အာဂန္တွဗ္ဗံ- လာထိုက်၏ဟူ၍၊ (အပ္ပေဝနာမ) မညေယျ -- မှတ်ထင်တန်ရာ၏၊ [ပါဠိတော်၌ရှိသော အပ္ပေဝနာမကိုယူ၍ ပေးသည်။] ပန - ပရိဟာရပက္ခမှတပါးစောဒကပက္ခကိုဆိုဥုံးအံ့၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ သေ(ဧသော)-၌ ပေါ်ဋ္ဌပါဒသည်၊ ဘဂဝတော- ၏၊ ဥပသင်္ကမနံ-ကြွလာတော်မူခြင်းကို၊ ပစ္စာသိသတိ- တောင့်တသနည်း၊ ဇာတိ-၌ကားအမေးတည်း၊ အတ္တနော-၏၊ ဝုဋ္ဌိ -လာဘ်, ဂုဏ်အားဖြင့် ကြီးပွားမှုကို၊ ပတ္ထယမာနော-တောင့်တသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပစ္စာသိသတိ)၊ ဇာတိ–၌ကား အဖြေတည်း။

ကိရ-ချဲ့၊ ပရိမ္ဘာဇကာ–တို့သည်၊ (“ဥက္ခိပန္တိ” စသည်၌စ၍)၊ ဗုဒ္ဓေသုဝါ-ဘုရားရှင်တို့သည်သော်၎င်း၊ [“ဗုဒ္ဓေ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။] ဗုဒ္ဓသာဝကေသုဝါ-ဘုရားရှင်၏ သာဝကတို့သည်သော်၎င်း၊ အတ္တနော-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ အာဂတေသု-လာကုန်လသော်၊ အဇ္ဇ-နေ့၊ အမှာကံ-တို့၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ အာဂတော-ကြွလာပြီ၊ သာရိပုတ္တော-သည်၊ အာဂတော-ပြီ၊ ခေါ ပန-စင်စစ်၊ တေ - ထို ဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓသာဝကတို့သည်၊ ယသ္မာဝါ တသ္မာဝါ–အမှတ်မထား တပါးပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဟုတ်ဟုတ်ခြားခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏)၊ သန္တိကံ- သို့၊ နဂစ္ဆန္တိ - မသွားကြကုန်၊ အမှာကံ - တို့၏၊ ဥတ္တမဘာဝံ–မြင့်မြတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ပသဃ - ကြည့်ကြကုန်လော၊ ဇာတိ – ၌သို့

× × × × × × ×

အပ္ပသဒ္ဒကာမောဒီ။ ။“အပ္ပသဒ္ဒံ + ကာမေတိတိ အပ္ပသဒ္ဒကာမော” ဟု ပြုစေလို၍ “ အပ္ပသဒ္ဒံ ဇာန္ဆတိ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ အပ္ပသဒ္ဒံကို “နိဿဒ္ဒံ – အသံမရှိ” ဟု အပ္ပသဒ္ဒါ၏ အဘာဝအနက်ကို ဖွင့်ပြီးလျှင် လုံးလုံး အသံမရှိခြင်းကို ယူမည်စိုး၍ “ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒါဘာဝံ – မြင့်သောအသံ ကျယ်သောအသံ၏ မရှိခြင်း”ဟု ဋီကာ၌ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။

ကော နိသီဒတိ ။ ။ကော နိသီဒတိ စသည်ကား အပ္ပသဒ္ဒကာမောအတွက် ရောက်နိုင်သော အဓိပ္ပါယ်ကို အတ္ထာပန္နနည်းအားဖြင့် ပြခြင်းတည်း၊ အပ္ပသဒ္ဒကို အလို ရှိသောကြောင့် တပါးတည်း နေထိုင်မှု စသည်ကို ပြုတော်မူသည် – ဟူလို၊ [ယခုအခါ “တိုးတိုး စကားပြောပါ၊ တိုးတိုး စာအံပါ”စသော သင်ပြမှုသည် ဤနေရာ၌ရအပ်သော အကျင့်တည်း။]

ဝုဋ္ဌိ ပတ္ထယမာနော။ ။ဝုဋ္ဌိတိ လာဘသက္ကာရဝုဋ္ဌိ-လာဘ်သက္ကာရ၏ တိုးပွားမှုကို၊ ပတ္ထယမာနောတိ ပတ္ထယနဟေတု၊ [မာန ပစ္စည်း ဟိတ်အနက်ဟော – ဟူလို။] ၌အဓိပ္ပါယ်ကို အကျယ်ချဲ့ပြလို၍ “ပရိမ္ဘာဇကာ ကိရ”စသည်ကို မိန့်သည်။

ပြော၍၊ အတ္တနော – မိမိ၏၊ ဥပဋ္ဌာကာနံ – အလုပ်အကျွေး ဒါယကာတို့၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ အတ္တာနံ - မိမိကို၊ ဥက္ခိပန္တိ- ချီမြှောက်ကြကုန်၏၊ ဥစ္စေ-မြင့်သော၊ ဌာနေ-အရာ၌၊ ထပေန္တိ–ထားကြကုန်၏၊ (ကြွားကြကုန်၏)။

ဘဂဝတောပိ-မြတ်စွာဘုရား၏လည်း၊ ဥပဋ္ဌာကေ-အလုပ်အကျွေးဒါယကာတို့ကို၊ ဂဏှိတုံ - မျှားချယူခြင်းငှါ၊ ဝါယမန္တိ - အားထုတ်ကြကုန်၏၊ ကိရ - ခဲ့၊ တေ-ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့သည်၊ ဘဂဝတော- ၏၊ ဥပဋ္ဌာကေ- တို့ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရှု၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝဒန္တိ-ပြောဆိုကြကုန်၏၊ (ကိ)၊ တုမှာကံ-အသင်ဒါယကာတို့၏၊ သတ္ထာ-ဆရာဖြစ်သော၊ ဘဝံ ဂေါတမောပိ-အရှင်ဂေါတမသော်မှလည်း၊ ဂေါတမ သာဝကာပိ-ရှင်ဂေါတမ၏ သာဝကတို့သော်မှလည်း၊ အမှာကံ-ငါတို့၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ – လာကြကုန်သေး၏၊ မယံ – ငါတို့သည်၊ အညမညံ–အချင်းချင်း၊ သမဂ္ဂါ-ညီညွတ်ကြကုန်၏၊ တုမှေ ပန - အသင် ဒါယကာတို့သည်ကား၊ အမှေ-ငါတို့ကို၊ အက္ခီဟိဝိ – မျက်လုံးတို့ဖြင့်သော်မှလည်း၊ ပဿိတုံ-ကြည့်ခြင်းငှါ၊ နာလ္လတ္ထ - အလိုမရှိကြကုန်၊ သာမိစိကမ္မံ- အရိအဒသပြုမှုကို၊ နာကရောထ-မပြုကြကုန်၊ ဝေါ- သင်တို့၏အပေါ်၌၊ ကိ -အဘယ်ကို၊ အပရဒ္ဓံ-ခွဲတ်ယွင်းအပ်ဘူးသနည်း၊[အပရဒ္ဓိတံ၊-ဦးကာ၊ အပ+ရာဓဓာတ်, တပစ္စည်း။] အထ–ထို့အခါ၌၊ ကေစ္စေ–အချို့ကုန်သော၊ မနုဿာ–လူတို့သည်၊ ဗုဒ္ဓါဝိ–ဘုရားရှင်တို့သော်မှလည်း၊ တေသံ–၌ ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့၏၊ သန္တိကံ–သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ–ကြတော်မူကြကုန်သေး၏၊ အမှာကံ - ငါတို့၏၊ (ဂမနေ– သွားခြင်း၌၊) ကိ – အဘယ် ဆိုဘွယ်ရာ ရှိတော့အံ့နည်း၊ ဣတိ–၌သို့ ကြံ၍၊ တတော–ထို့အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ တေ–ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့ကို၊ ဒိဿွာ-မြင်ရ၍၊ နပမဇ္ဇန္တိ-မမေ့မလျော့ကြကုန်၊[ဂရုစိုက်ခြင်းကို မမေ့မလျော့ဟု ဆိုသည်၊] တုဏှီ အဟေသုံတိ–ဘား၊ ပေါဌ္ဌပါဒံ-ပေါဌ္ဌပါဒကို၊ ပရိဝါရေတွာ-ခြံရံ၍၊ နိသဒ္ဒါ–အသံမရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နိသီဒိံသု–ထိုင်ကြကုန်ပြီ။

သွာဂတံ ဘန္တေတိ-ကား၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ဘဂဝတော-၏၊ အာဂမနံ-ကြွလာတော်မူခြင်းသည်၊ သုဋ္ဌု - ကောင်းစွာ၊ အာဂမနံ - ကြွလာတော်မူခြင်းပါတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (ဣမိနာ- ၌ သွာဂတံ ဘန္တေဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊) ဘဂဝတိ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ နော-အာကျွန်ုပ်တို့ အထံသို့၊ အာဂတေ-ကြွလာတော်မူလသော်၊ အာနန္ဒော – ခန့်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ – ဖြစ်ရပါ၏၊ ဣတိ–၌ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒီပေတိ–ပြ၏၊ စိရဿံ ခေါ ဘန္တေတိ–ဟူသော စကားကို၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ အာဟ- လျှောက်သနည်း၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပုဗ္ဗေပိ-ရှေး၌လည်း၊ တတ္ထ- ထိုပေါဌပါဒ၏ အထံသို့၊ ဂတပုဗ္ဗော ကိ - ကြတော်မူဘူးသလော၊ ဣတိ – ၌ကား အမေးတည်း၊ နှ ဂတပုဗ္ဗော – မကြဘူးပါ၊ ပန–ထိုသို့ပင် မကြဘူးပါသော်လည်း၊ မနုဿာနံ - လူတို့၏၊ (ဝိယသမုဒါစာရာ–

၌စပ်၊) ကုဟိံ-ဘယ်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တာ-သွားနေကြကုန်သည်၊ အတ္ထ-ဖြစ်ကြကုန်သနည်း၊ ကုတော-ဘယ်အရပ်မှ၊ အာဂတာ- လာကြကုန်သည်၊ အတ္ထ-နည်း၊ မဂ္ဂမူဠှာ-လမ်းမှား၍ လာကြကုန်သည်၊ ဝါ-မျက်စိလည်၍ လာကြကုန်သည်၊ အတ္ထ-ဖြစ်ကြကုန်သလော၊ စိရဿံ-ကြာမြင့်မှ၊ အာဂတာ-လာကြကုန်သည်၊ အတ္ထ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော-ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့သည်၊ ဝိယသမုဒါစာရာ-ချစ်အပ်သူကို ပြောဆိုကြောင်း စကားတို့သည်၊ ဝါ-ချစ်ခင်ဘွယ်ရာ ပြောအပ်သော စကားတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ [မဂ္ဂမူဠှာစသည်ကား "ကျုပ်တို့ဆီလာတာ မဟုတ်ပါဘူး, ခုမှ မျက်စိလယ်ပြီး လမ်းမှားလာတာပါ"စသည်ဖြင့် ဝမ်းသာအားရ ခပ်ရှင်ရှင် ပြောအပ်သော စကားဖြစ်သည်။] တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤသို့ စိရဿံ ဧါဘန္တေအစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ စ ပန-ထပ်၍ ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝတ္တာ- လျှောက်ပြီး၍၊ မာနထဒ္ဒါ-မာနဖြင့် ခက်ထန်သည်၊ ဟုတ္ဝာ-ဖြစ်၍၊ န နိသီဒိ-ထိုင်နေသည် မဟုတ်၊ အာသနာ-နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌဲဟယ-ထ၍၊ ဘဂဝတော-ကို၊ ပစ္ဆုဂ္ဂမနံ-ခရီးဥုံး ကြိုဆိုခြင်းကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ ဟိ-မှန်၏၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဥပဂတံ-ချဉ်းကပ်လာသည်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ အာသနေန-နေရာဖြင့်၊ အနိမန္တ်တ္တေ၀ါ-မဖိတ်မန်သူကိုလည်း၊ အပစိတိံ-အရိုအသေကို၊ အကရောန္တော၀ါ-မပြုသူကိုလည်း၊ ဒုလ္လဘော-ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်၏၊ ဝါ- မရအပ် မရနိုင်၊ ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ (ဘဂဝတော-၏၊) ဥစ္စာကုလိနတာယ-မြင့်မြတ်သော အမျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ အယံပိပရိဗ္ဗာဇကော-ဤ ပရိဗ္ဗိဇ်သည်လည်း၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ နိသိန္နဘာသနံ-ထိုင်နေရာဖြစ်သောနေရာကို၊ ပပ္ပေါဠေတ္ဝာ-ခါ၍၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ အာသနေန-နေရာဖြင့်၊ နိမန္တေန္တော-ဖိတ်မန်လိုသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ နိသီဒတု ဘန္တေ ဘဂဝါ ဣဒံ အာသနံ ပညတ္တံတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာတိ-ကား၊ နိသိန္နာနံ- ထိုင်နေကြကုန်သော၊ ဧဝါ-သင်တို့၏၊ အာဒိတော-အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောံ၊ မမ-

× × × × × × ×

စိရဿံ ဧခါ ဘန္တေ။ ။"စိရဿံ ဧခါ ဘန္တေ-ကြာမြင့်မှ ဤနေရာသို့ကြွလာတို့ရန် အလှည့်ပြုတော်မူသည်"ဟု လျှောက်သော စကားကို ဧထောက်လျှင် " ဘုရားရှင်သည် ရှေးကလည်းကြွတော်မူဘူး၏"ဟု အဓိပ္ပါယ်ကျရောံနေသောကြောင့်"ကသ္မာ အာဟ" ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ ပိယသမုဒါစာရ (ချစ်နှစ်သက်ဖွယ်ပြောရိုးစကား) ဖြစ်သောကြောင့် စိရဿံ ဧခါ စသော စကားကို လျှောက်ခြင်းဖြစ်ပါသည် ဟု ဖြေသည်၊ ဘုရားရှင်ကား ရှေးက မကြွဘူးပါ-ဟူလို။

အန္တရာ။ ။ရှေ့ဖြတ်ခဲ့သောလသုတ်ဝယ် အန္တရာကို"ကမ္မဋ္ဌာန မနသိကာရ ဥဒ္ဒေသ ပရိပုစ္ဆာဒိနံ အန္တရာ" ဟု ဖွင့်ခဲ့သော်လည်း ထိုအနက်၏ ဤပရိဗ္ဗိဇ်တို့အတွက် မရနိုင်သောကြောင့် ဤ၌ အန္တရာကို"နိသိန္နာနံ မဝါပေါတေသွိံ အန္တရေ" ဟု ဖွင့်သည်။

၏၊ အာဂမနံ-ကြွလာခြင်းသည်၊(အတ္ထိ)၊ တေသွိံ အန္တရေ-၌ အသင်္ခတို့ ထိုင်ပြီးသည်မှစ၍ ငါဘုရားကြွလာသည့်တိုင်အောင်သော ကာလအတွင်း၌၊ ဝိပ္ပကတာ - အပြားအားဖြင့် ပျံ့အပ်ပြီး မဟုတ်သော၊ (မပြီးဆုံးသေးသော) ကထာ - စကားသည်၊ ကာနာမ – အဘယ်မည်သော စကားနည်း၊ မမ-၏၊ အာဂမနပစ္စယာ - ကြွလာတော်မူခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ကတမာ ကထာ - အဘယ်စကားသည်၊ ပရိယန္တံ - အပြီးအဆုံးသို့၊ နဂတာ - မရောက်သနည်း၊ ဝဒထ-လျှောက်ကြကုန်၊ နံ-ထိုစကားကို၊ ယာဝ ပရိယန္တံ – ပြီးဆုံးသည့်တိုင်အောင်၊ နေတ္ထာ-ဆောင်၍၊ ဒေမိ-ပေးတော်မူအံ့၊ ဣတိ–သို့၊ သဗ္ဗညူ ပဝါရဏံ-သမ္ဗညူဘုရားရှင်တို့၏ ဖိတ်တော်မူခြင်းကို၊ ပဝါရေသိ – ဖိတ်တော်မူပြီ။[ဒေမိနေရာ၌ "ဒေသေမိ"ဟု မူကွဲရှိ၏။]

× × × × × × ×

သဗ္ဗညုပဝါရဏံ။ ။"ကာနာမကထာ ဝိပ္ပကတာ–မပြီးသေးသော စကားသည် အဘယ်စကားနည်း"ဟု မိန့်တော်မူသဖြင့် "ငါသည် ထိုစကားကို ပြီးဆုံးစေမည်"ဟု ဝန်ခံတော်မူရာရောဂံ၏၊ မည်သည့်ကထာဟု သတ်မှတ်ချက်မရှိသောကြောင့်"မည်သည့် ကထာမဆို အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်စေမည်"ဟုလည်း ဝန်ခံရာရောက်၏၊ ထိုသို့"ကထာ အားလုံးကို ပြီးဆုံးစေမည်"ဟု ဝန်ခံတော်မူခြင်းသည် သဗ္ဗညူမဟုတ်သူ၏ အရာမဟုတ်, သဗ္ဗညူပုဂ္ဂိုလ်၏ အရာသာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် " သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေသိ " ဟု မိန့်သည်။ [ဝိပ္ပကတာ၏ သဒ္ဒတ္ထကို ရှေ့ပြဟ္မဇာလသုတ်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အဘိသညာနိရောဓကထာ

အထ-သဗ္ဗညုပဝါရဏာဖြင့် ဖိတ်ခတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ပရိဗ္ဗာဇကော– ပေါဠဒါဒပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ သော – ၌ စကားသည်၊ (ပရိဗ္ဗိုဇ်များ ပြောနေအပ်သော စကားသည်၊) နိရတ္ထကကထာ– အကျိုးမရှိသော စကားပါတည်း၊ နိဿာရာ-အနှစ် မရှိသော စကားပါတည်း၊ ဝန္ဇသန္ဒိဿိတာ – ဝဋ်၌ မှီသော စကားပါတည်း၊ တုမှာကံ - အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ပုရတော - ရှေးတော်မှောက်၌၊ ဝတ္တဗ္ဗတံ-လျှောက်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ နံ အရဟာတိ–မထိုက်ပါ။ ဣတိ-၌ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒိပေန္တော-ပြလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊တိဋ္ဌတေသာ ဘန္တေ

× × × × × × ×

တိဋ္ဌတေသာ။ ။သောတိ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ ကထိတာ ဈာနကထာဒိကာ၊– ဋီကာ၊ ၌သို့ ဋီကာက ဈာနကထာစသည်ကို သရုပ်ဖော်၍ ဖွင့်သော်လည်း ပေါဠဒါဒ ပရိဗ္ဗိုဇ်ကား"သော-၌ ဈာနကထာ အစရှိသော စကားသည် " ဟု လျှောက်လိမ့်မည် မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် "သော-၌စကား" ဟု သာမညသာ ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ၊ "တိဋ္ဌတု သော–၌စကားသည် တည်ပါစေ၊း"ဟု လျှောက်သဖြင့် " ဘုရားရှင်သည် နားထောင်တော်မူလိုလျှင် နောင်အခါလည်း ၌စကားမျိုးကို ကြားဘို့ မခဲ့ယဉ်းပါ "

တိအာဒိ - အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ တိဋ္ဌတေသာ ဘန္တေတိ-န္တေဟ္ရသော ပါဠိဖြင့်၊("ဒီပေတိ"ဌ်စပ်)၊ ဘဂဝါ - သည်၊ သောတုကာမော-နားထောင်ခြင်းငှါ အလိုတော်ရှိသည်၊ သစေ ဘဝိဿတိ-အကယ်၍ ဖြစ်တော်မူအံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ ပစ္ဆာဝိ-ဖွဲ့လည်း၊ သော ကထာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒုလ္လဘာ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သည်၊(ရနိုင်ခဲ့သည်)၊နဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ၊ ပန-ထိုသို့ပင် လွယ်ကူစွာ ရအပ်ပါသော်လည်း၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဣမာယ ကထာယ-ဖြင့်၊ အတ္ထော-အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ-ပါ၊ ပန-ဆက်၊ ဘဂဝတော-၏၊ အာဂမနံ-ကြွလာတော်မူခြင်းကို၊ လဘိတ္ထာ- ၍၊ မယံ- အကျွန်ုပ်တို့သည်၊ အညဒေဝ - ဤအကြောင်းအရာမှ တပါးသာလျှင် ဖြစ်သော၊ သုကာရဏံ - ကောင်းသော အခကြောင်းအရာကို၊ ပုစ္ဆာမ-မေးလိုပါ၊ကုန်၏၊ ဧတိ-ဤအနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒီပေတိ၊ တတော-ထိုသို့ ပြခြင်းကြောင့်၊ တံ - ထို ကောင်းသော အကြောင်းအရာကို၊ ပုစ္ဆန္တော- မေးလိုသည်၊ (ဟုတ္ဘာ)၊ ပုရိမာနိ ဘန္တေတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။

တတ္ထ - ထို ပုရိမာနိ ဘန္တေအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကောတူဟလသာလာယန္တိ-ကား၊ ကောတူဟလသာလာနာမ-ကောတူဟလ စရပ်မည်သော၊ ပစ္စေကသာလာ-အသီးအခြား စရပ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ယတ္ထ- အကြင်

× × × × × × ×

စသောအနက်အဓိပ္ပါယ်သည် အတ္ထဘပတ္တိနည်းအားဖြင့် ကျရောက်လျက်ရှိ၏၊ထို့ကြောင့် "သစေ ဘဂ၊ါပေါဒီပေတိ" ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်၊ [သုကာရဏန္တိ သုန္ဒရံ အတ္ထာဝဟံ ဟိတာဝဟံ ကာရဏံ၊-ဋီကာ။]

ကုတူဟလသာလာယ။ ။ကုစ္ဆိတံ-စက်ဆုပ်ဘွယ်ရာ+ တနိယတော-ခဲ့အပ်၏၊ ဣတိ ကုတူ၊ကုသဒ္ဒူပပဒ+တနုမာတ်+ကုပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိလိန်၊ "ထောပတ်စသော အဆိထည့်ရာ သားရေခွက်" ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ကုတုံ+ဟလတိ လိခတိတိ ကုတူဟလံ၊ သားရေခွက်ကို ခြစ်ပစ်ရာ၌ အကျိုးမရှိသကဲ့သို့ အကျိုးမရှိဘဲ အသစ်အဆန်းကို ကြည့်ရှုနားထောင်လိုသော စိတ်ဆန္ဒအထူးကို "ကုတူဟလ" ဟု ဆိုလို၏၊ သွတ္ထ၌ ဏာပစ္စည်းသက်၍ "ကောတူဟလ" လည်း ရှိ၏။

ထိုသို့ အသစ်အဆန်းကို နားထောင်လိုသော ဆန္ဒဖြစ်ရာ (အသစ် အဆန်း ပြောဆိုကြရာ) စရပ်ကို " ကုတူဟလံ + ဣတ္ထေ+အတ္ထိတိ ကုတူဟလာ၊ ကုတူဟလာစ + သာ+သာလာစာတိ" ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ "ကုတူဟလသာလာ" ဟု ခေါ်ရသည်၊ "ကောတူဟလသာလာ" ဟုလည်း ခေါ်နိုင်၏၊ ဤအဓိပ္ပါယ်အတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးသည်၊ ဆရာတို့ကား "မကောင်းမှုကို စုံစမ်းသောအားဖြင့် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ဆူဆူညံညံ" ဟုပေးတော်မူကြသည်၊ထိုအနက်ကား "ကုတူဟလံ ကောလာဟလံ ဣတ္ထေ အတ္ထိတိ ကုတူဟလာ " ဟူသော ဋီကာသစ်ကို နည်းမှီဟန်တူပါသည်၊ ကုတူဟလ ကောတူဟလနှင့် ကောလာဟလပုဒ်တို့၏ အနက်ချင်း မတူပုံကို အဘိဓာန် နိဿယသစ်၌ ရှုပါ။

စရပ်၌၊ နာနာတိတ္ထိယာ–မတူကွဲပြား ထူးခြားသောအယူရှိကုန်သော၊ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ- တို့သည်၊ နာနာဝိဓံ - အထူးထူးသော အပြားရှိသော၊ ကထံ- ကို၊ ပဝတ္တေန္တိ–ဖြစ်စေကြကုန်၏၊ သာ-ထို စရပ်ကို၊ ဗဟုနံ-များစွာသော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏၊ အယံ- ဤသူသည်၊ ကိံ - အဘယ်ကို၊ ဝဒတိ - ပြောသနည်း၊ အယံ-သည်၊ ကိံ - ကို၊ ဝဒတိ-နည်း၊ ဇုတိ-သို့၊ ကောတူဟလုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနတော- အသစ် အဆန်းကို နားထောင်လိုသောဆန္ဒ၏ ဖြစ်ရာဌာန၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကောတူဟလသာလာတိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

အဘိသညာနိရောဓေတိတ္ထေ-အဘိသညာနိရောဓေဟူသော၌ပါဠ်၌၊အဘိ တိ–အဘိဟူသော ပုဒ်သည်၊ ဥပသဂ္ဂမတ္တံ-ဥပသာရမျှသာတည်း၊ [ဓာတ္ဝတ္ထာနုဝတ္တက ဥပသာရ-ဟူလို။] သညာနိရောဓေတိ - ဟူသည်ကား၊ စိတ္တနိရောဓေ– စိတ်၏ ချုပ်ခြင်း၌၊ ခဏိကနိရောဓေ- ခဏတ္တယရှိသော သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ခြင်း၌၊ ကထာ-စကားသည်၊ ဥပ္ပန္နာ-ဖြစ်ပါပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ပန - ဆက်၊ ဣဒံ-၌ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား။ တဿာ – ထို ကထာ၏၊ ဥပ္ပတ္တိကာရဏံ– ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ ကိရ-ခဲ့၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဇာတကံ ဝါ-ဇာတ်ကိုသော်လည်း၊ ကထေတိ-ဟောတော်မူ၏၊ သိက္ခာပဒံဝါ-သိက္ခာပုဒ် ကိုသော်လည်း၊ ပညပေတိ- ပညတ်တော်မူ၏၊ တဒါ–၌၊ သကလဇမ္ဗုဒီပေ– အလုံးစုံသော ဇမ္ဗူကျွန်းတွင်၊ ဘဂဝန္တော - ၏၊ [ဘဂဝတော နောက်ဝယ် ရှေး

× × × × × × ×

နာနာတိတ္ထိယာ။ ။နာနာတိတ္ထေသု (နာနာလဒ္ဓီသု) + နိယုတ္တာတိ နာနာတိတ္ထိ ကာ”ဟု နိယုတ္တအနက်၌သက်သော ဣကပစ္စည်းဖြင့်“နာနာတိတ္ထိကာ”ဟု ဆိုလိုလျက် ကကို ယပြု၍ “ နာနာတိတ္ထိယာ ”ဟု ဖြစ်သည်၊ “ မတူကွဲပြား ထူးခြားသောအယူ၌+ ယှဉ်ကြဲကုန်သော”ဟု သဒ္ဒါနက်ဖြစ်သည်၊ [ဧတဝေ-ထိုထို နာနာတိတ္ထိက အမည်ရသူ တို့သည်ပင်၊ နာနာတိတ္ထိယာ-တို့မည်၏၊ ကကာရဿ ယကာရံ ကတ္ဝာ၊–ဋီကာ။]

စိတ္တနိရောဓေ။ ။“သညာ နိဗ္ဗာရေတဗ္ဗေ”ဟု သညာကို ခေါင်းတပ်၍ဆိုထားသည်၊ အမှန်မှာ—စိတ် စေတသိက် ရုပ်တရားအားလုံး၏ နိရောဓပင်တည်း၊ ထိုတရားတို့တွင် စိတ်သည် ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် “စိတ္တနိရောဓေ” ဟု ဖွင့်သည်။

ခဏိကနိရောဓေ ။ ။ နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော အစွန်အဖျားနိရောဓသည် ထို နာနာ တိတ္ထိယတို့ ဆိုလိုအပ်သောနိရောဓ မဟုတ်၊ သူတို့၏အရာလည်း မဟုတ်ချေ၊ ခဏတ္တယ ရှိသော ရုပ်နာမ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ခဏိကနိရောဓသော်မှလည်း သူတို့၏ သိနိုင်သောအရာမဟုတ်ပါချေ၊ သို့သော် နိရောဓဟု ဆိုလျှင် ထို ခဏိကနိရောဓ၌ အနက် ရောက်နေသောကြောင့် ခဏိကနိရောဓေ ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဖွင့်ရသည်။ [ခဏိက နိရောဓေါပိ တေသံ အဝိသယော၁၊ အတ္ထတော ပန နိရောဓကထာ ဝုစ္စမာနာ တတ္ထေဝ (ထို ခဏိကနိရောဓ၌သာ) တိဋ္ဌတိတိ တထာ (ထို ခဏိကနိရောဓေဟူ၍) ဝုတ္တံ–ဆိုအပ် ပြီ၊–ဋီကာ။]

စာအုပ်တို့၌ ကထာပါသည်ကား ပိဟန်တူသည်။] ကိတ္တိယောသော – ချီးမွမ်း အံ့ဩြ ပြောဆိုအပ်သော အာသံသည်၊ ပတ္ထရတိ - ပြန့်နှံ၏၊ တိတ္ထိယာ - တိတ္ထိတို့ သည်၊ တံ-ထိုကျော်စောသံကို၊ သုတ္ဝာ - ကြားရ၍၊ ဘဝံ ဂေါတမော – သည်၊ ပုဗ္ဗစရိယံ – ရှေး၌ ကျင့်အပ်သော ဖြစ်ပုံကို၊ ကထေသိကိရ – ဟောသတတ်၊ မယံ-တို့သည်၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ရှိအပ်သော၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခုသော အကြောင်း ကို၊ ကထေတုံ-ပြောဟောခြင်းငှါ၊ နသက္ကောမကိံ – မစွမ်းနိုင်ကုန်သလော၊ ဇာတိ–ဤသို့၊ ဘဂဝတော–၏၊ ပဒီဘာဂကိရိယံ-အတူပြုအပ်သော အမူအရာ ကို၊ ကရောန္တာ- ပြုလိုကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ကေံ-တခုသော၊ ဘဝန္တရသမယံ-ဘဝတပါး၌ ဖြစ်သော အကြောင်းအရာကို၊ ကထေန္တိ- ပြောကြကုန်၏။

ဘဝံ ဂေါတမော-သည်၊ သိက္ခာပဒံ- ကို၊ ပညပေသိ– ပညတ်ပြီတဲ့၊ မယံ– ငါတို့သည်၊ ပညပေတုံ- ပညတ်ခြင်းငှါ၊ နသက္ကောမ ကိ - လော၊ ဇာတိ– ဤသို့ ပြော၍၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ သာဝကာနံ-သာဝကတို့အား၊ ကိဉ္စိဒေဝ-တစုံတခု သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သိက္ခာပဒံ-ကို၊ ပညပေန္တိ- ပညတ်ကြကုန်၏၊ [ဌေမူဂေန- အရည်ယိုးသာ ခံတွင်းရှိသူ လူအသည်၊ ဘဝိတမ္ဟံ – ဖြစ်အောင် ကျင့်ရမည်၊ (လူအ မဟုတ်သော်လည်း လူအ လုပ်၍နေရမည်)၊ တွေ့ကံ ဝေလံ ကေသို့ ယေဝ ဌာနေ နိသီဒိတမ္ဟံ (ဤမျှလောက် အချိန်ကြာအောင် ထိုနေရာတခု၌သာ နေရမည်)စသော သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ကြသည်။] ပန-ဆက်၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ- သည်၊ အဋ္ဌဝိဓ ပရိသမဇ္ဈေ – ဂ ပါးအပြားရှိသော ပရိသတ်အလယ်၌၊ နိသီဒိတ္ဝာ – ထိုင်တော်မူ၍၊ နိရောဓကထံ - နိရောဓကထာကို၊ ကထေသိ – ဟောတော်မူပြီ၊ တိတ္ထိယာ - တိတ္ထိတို့သည်၊ တံ - ထိုအကြောင်းကို၊ သုတ္ဝာ – ကြား၍၊ ဘဝံ ဂေါတမော - သည်၊ နိရောဓံနာမ - နိရောဓကထာ မည်သည်ကို၊

× × × × × × ×

ကိတ္တိယောသော။ ။ကိတ္တိယတေ–ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်၏၊ ဝါ-ချီးမွမ်းအံ့ဩြ ပြောဆိုအပ်၏၊ ဤတိ ကိတ္တိ၊ ကိတ္တိစ + သာ + ယောသောစာတိ ကိတ္တိယောသော၊ [အဟော ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေါ ဘဝန္တရပဋိဗ္ဗန္ဒံ ကာရဏံ ဟတ္ထာမလကံဝိယ (လက်ထဲ၌ ရှစ်ရှားသီးကိုကဲ့သို့) ပစ္စက္ခံတော ဒဋ္ဌေတိ၊ သာဝကေစ ဧဒိသေ သံဝရ သမာဒါနေ ပဘိဇ္ဇံပေတိတိ ဆုတိယောသော ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ ပတ္ထရတိ၊– ဋီကာ။]

ပဒီဘာဂကိရိယံ။ ။ပလာသဝသေန (အဖျင်းမူခြင်း, ပြိုင်တူပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) ပဋိဘာဂဘူတံ (အတူဖြစ်၍ဖြစ်သော) ပယောဂံ (လုံ့လကို) ကရောန္တာ၊ ဘဝန္တရ သမယံတိ တစြုတစြု ဝုဋ္ဌာနသမယံ (ထိုထိုဘဝ၌ ထကြွသကဲ့သို့ ဖြစ်သောအကြောင်း ကို) အဘူတပရိကပ္ပိတံ (မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံ ပြောဆိုအပ်သော) ကိဉ္စိ ဥပ္ပါဒိယံ ဝတ္ထုံ၊ (တစုံတခု ဖြစ်စေအပ်သော ဒဏ္ဍာရိဝတ္ထု၊ကို) [ကိဉ္စိ ဥဿာဟိယံ ဝတ္ထုံ၊ (တစုံတခု ထုတ်ဖေါ်၍ ပြောဆိုအပ်သော ဒဏ္ဍာရိဝတ္ထု၊ကို)ဤသို့လည်း ပါဠိရှိ၏။] အတ္တနော သမယံ ကတ္ဝာ (မိမိတို့အယူဟု ပြု၍) ပြောဆိုကြကုန်၏။

ကထေသိ ကိရ - ဟောသတတ်၊ မယံဝိ – ငါတို့သည်လည်း၊ တံ – ထို နိရောဓ ကထာကို၊ ကထေဿာမ-ဟောကုန်အံ့၊ ဣတိ –ဤသို့ တိုင်ပင်၍၊ သန္နိပတိတ္ဝာ-စည်းဝေး၍၊ ကထယိ ံသု-ပြောဟောကြကုန်ပြီ၊ တေန-ထို ကြောင့်၊ အာဘိသညာနိရောဓေ ကထာ ဥဒပါဒိတိ-ဟူ၍၊ (ပေါဋ္ဌပါဒေန-သည်၊) ဂုတ္တံ-လျှံအပ်ပြီ။

တတြေ ကစ္စာတိ-ကား၊ တေသု– ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့တွင်၊ (ကောတူဟလ သာလာဒ္ဒါ စည်းဝေးကြသော အမျိုးမျိုးသော အယူရှိသော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့တွင်၊) ကေစ္စေ-အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ (“ဝေမာဟံသု”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ စ-ဆက်၊ တ္ထေ – ဤ လေးယောသောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ပုရိမော – ရှေဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ [အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ ပုရိသဿ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိပိ နိရုဇ္ဈန္တိပိတိ အာဒိနာ ဝုတ္တဝါဒီ၊] ဗာဟိရေ– သာသနာတော်မှအပ ဖြစ်သော၊ တိတ္ထာယတနေ- တိတ္ထိတို့၏ဘောင်၌၊ ပဗ္ဗဇိတော – ရဿေ့အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ပြီးသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ စိတ္တပ္ပဝတ္တိယံ – စိတ်၏ဖြစ်ခြင်း၌၊ ဒေါသံ– အပြစ်ကို၊ ဒိဿာ- ၍၊ အစိတ္တကဘာဝေါ- စိတ်မရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ သန္နော– ငြိမ်သက်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ သမာပတ္တိံ - (သညာမရှိသူ၏အဖြစ်ကို ဆောင်နိုင်သော) စတုတ္ထစျာန် သမာပတ်ကို၊ ဝါ – ပဉ္စမစျာန် သမာပတ်ကို၊ ဘာဝေတ္ဝာ- ဖြစ်စေပြီး၍၊ ဣတော - ဤလူ့ပြည်မှ၊ စုတော- စုတေသည်၊ (သမာနော)၊ ပဉ္စ ကပ္ပသတာနိ - မဟာကပ် ငါးရာတို့ပတ်လုံး၊ အသညီဘဝေ- သညာ မရှိသူ၏ဘဝ၌၊ (အသညသတ်ဘုံ၌)၊ ဥတ္ဝာ- တည်ပြီး၍၊ [“ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ-ဖြစ်ပြီး၍”ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] ပုန-တဖန်၊ ဣဓ- ဤ လူ့ပြည်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ၏၊ တဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သညုပ္ပါဒေစ-သညာ၏ ဖြစ်ခြင်း၌ဌင်း၊ နိဧရောဓေစ-သညာ၏ချုပ်ခြင်း၌ဌင်း၊ ဟေတုံ-အကြောင်းကို၊ အပဿန္တော-မမြင်သည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ အဟေတူ အပ္ပစ္စယာတိ- ဟူ၍၊ အာဟ- ဖြေပြီ။

ဒုတိယော – ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (သညာ ဟိ ဘော ပုရိသဿ အတ္တာ စသည်ဖြင့် ပြောလေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်)၊ နံ - ထို ပဌမပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ နိသေဓေတ္ဝာ - တားမြစ်၍၊ မိဂသိင်္ဂါဝဿဿ - မိဂသိင်္ဂရသွေ့၏၊ ဥုံးခေါင်းဌဉုံးချို

× × × × × × ×

သမာပတ္တိံ ။ ။ အသညီ ဘာဝါဝဟံ ဝါယောကသိဏပရိကမ္မံ အာကာသကသိဏ ပရိကမ္မံဝါ ရူပါဝစရ စတုတ္ထဇ္ဈာန် သမာပတ္တိံ (စတုတ္ထံနည်း၏ စတုတ္ထစျာန်ကို ဆို၏၊) ပဉ္စမဇ္ဈာနသမာပတ္တိံဝါ (ပဉ္စကနည်း၏ ပဉ္စမစျာန်ကိုဆို၏။)

ဧဟေတုံ အပဿန္တော။ ။ယေန ဟေတုနာ (သညာဝိရာဂဖြစ်သောစျာန်ကြောင့်) အသညီဘဝေ သညာယ နိရောဓော , သဗ္ဗသော အနုပ္ပါဒေါ၊ ယေနစ (အကြင် စျာန်အဟုန်၏ ကုန်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း) တတော စုတသဿ ဣဓ ပဋိသန္ဓိ ကာရဘဝေ သညာယ ဥပ္ပါဒေါ၊ တဒုဘယမ္မိ ဟေတုံ အဝိသယတာယ (သူတို့၏ဉာဏ်အရာ မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) အပဿန္တော၊–ဋီကာ။

သဏ္ဌာန်ရှိသော ဥုံးစွန်း ၂ ခုပေါက်သောကြောင့် မိဂသိင်္ဂမည်သော ရသွေ့၏၊ “ဣသိသိင်္ဂရသွေ့” ဟုလည်း ခေါ်ကြ၏။] အသညိကဘာဝံ - သညာမရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဥပေတိဝိ အပေတိဝိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ- ပြီ၊ ကိရ-၌၊ မိဂသိင်္ဂတာပသော–သည်၊ အတ္တာန္တပေါ–မိမိ၏ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သော အကျင့်ရှိသည်၊ ယောရတပေါ – ပြင်းထန်သောအကျင့် ရှိသည်၊ ပရမဓိတိန္ဒြေယော – အလွန် တည်ကြည်သောဇာန်နှင့် ရှိသည်၊ အဟောသိ - ပြီ၊ [“ပရိမာရိတိန္ဒြေယော-ထက်ဝန်းကျင် ညှိုးနွမ်းစေအပ်ပြီးသော ဇာန်နှင့်ရှိသည်” ဟုလည်း ပါဠိရှိ၏။] တဿ-ထို့ရသွေ့၏၊ သီလတေဇေန–သီလ၏တန်ခိုးကြောင့်၊ သင်္ကဝိမာနံ-သကြား၏ဗိမာန်သည်၊ ဥဏ္ဍံ–ပူသည်၊ အဟောသိ၊ [ပဏ္ဍုကမ္ဗလာ ကျောက်နေရာကိုရည်ရွယ်၍ “ သင်္ကဝိမာနံ ”ဟု ဆိုသည်။] ဒေဝရာဇာ– နတ်တို့၏မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကော- သကြားသည်၊ သင်္ကဒ္ဒနံ - သကြား၏နေရာကို၊ တဋ္ဌပသော-သည်၊ ပတ္ထေတိ နုခေါ်-တောင့်တလေသလော၊ ဣတိ-၌သို့ မသင့်မတော်ကြ၍၊ အလမ္ဗုသံနာမ- အလမ္ဗုသာမည်သော၊ ဒေဝကညံ-နတ်ကညာကို၊ တာပသဿ-၏၊ တပံ-အကျင့်ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ-ဖျက်ပြီး၍၊ ဟိ- လာခဲ့လော၊ ဣတိ – ၌သို့မှ၍၊ ပေသေသိ– စေလွှတ်ပြီ၊ သာ- ထို အလမ္ဗုသာ နတ်ကညာသည်၊ တတ္ထ- ထို မိဂသိင်္ဂရသွေ့ အထံသို့၊ ဂတာ- သွားပြီ၊ တာပသော–သည်၊ ပဋိမဒိဝသေ-၌၊ တံ-ထို အလမ္ဗုသာနတ်ကညာကို၊ ဒိသွာဝ–မြင်လျှင်မြင်ခြင်းပင်၊ ပလာယိတွာ–ပြေး၍၊ ပဏ္ဏာသာလံ-သစ်ရွက်ကျောင်းသို့၊ ပါဝိသိ-ဝင်ပြီ၊ ဒုတိယဒိဝသေ- ၌၊ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏေန – ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏာသည်၊ ဘဂ္ဂေါ-

× × × × × × ×

အသညိကဘာဝံ။ ။အလမ္ဗုသာနတ်သမီး၏ အတွေ့ကြောင့် မိန်းမဓာတ်ရှိခြင်းကို ခိုက်၍ ထိုထို ကိုယ်မှု နှုတ်မှုကိုဖြစ်စေတတ်သော သညာ၏မရှိခြင်းကို “ဥပေတိဝိ – သတိရသောအခါ သညာသည် ပြန်၍လည်း ကပ်ရောက်၏၊ အဥပေတိဝိ – တွေဝေနေခိုက်၌ သညာသည် ဖဿလည်း ဖဿ၏” ဟု ဆိုသည်။

ပရိမာရိတိန္ဒြေယော။ ။“ပရမဓိတိန္ဒြေယော” နေရာဝယ် “ပရိမာရိတိန္ဒြေယော” ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ဋီကာ၌ “နိဗ္ဗိသေဝနာ ဘာဝါ ပါဒဉ်နေန–ဇာန်နှင့်တို့၏ ယဉ်ကျေးကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းအားဖြင့်၊ သဗ္ဗသော (အကုန်အစင်) မိလာပိတ စက္ခာဒိန္ဒြေယော-ညှိုးနွမ်းစေအပ်သော စက္ခု အစရှိသော ဇာန်နှင့်ရှိ၏ ” ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုတွင် သဗ္ဗသောသည် ပရိ၏အဖွင့်, မိလာပိတသည် မာရိတ၏အဖွင့် ဖြစ်သောကြောင့် ထို မူကွဲပါဠိက ကောင်းပါသည်၊ ယခုခေတ်၌လည်း ဇာန်နှင့်တို့ကို ဆုံးမထားသောရဟန်း (ဓုယာဂီ) သူတော်ကောင်းများ၏ မျက်နှာသည် ရွှန်းရွှန်းဝေဝေ မဟုတ်ကြ, ပြုံးစိစိမဟုတ်ကြ၊ခပ်သိုသိုဖြစ်နေသော ဇာန်နှင့်ဖြင့် အလွန်ကြည်ညိုစရာ ကောင်းပါသည်။ [ဆရာတော်ကြီးတပါးက မိန့်တော်မူသည်မှာ–“ငါတို့ ရှေးတုန်းက ကိုယ်တော်များ၏မျက်နှာသည် ခပ်သိုသိုနဲ့၊ ယခုတော့ ပြုံးစိစိနဲ့” ။]

ချီးဖျက်အပ်သော ကုသလဈာသယရှိသည်၊ (တနည်း) ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏော-ဖြင့်၊ လဂ္ဂေါ်-အလမ္ဗုသာနတ်သွီး၌ငြိကပ်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ တံ-ထိုအလမ္ဗုသာနတ်ကညာကို၊ ဟတ္ထေ -လက်၌၊ အဂ္ဂဟေသိ - ကိုင်ဆွဲပြီ၊ [ဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌ကား“ပဌမနေ့မှာပင် ဆံ၃ ဆံမြှိတ်ကို ဆွဲကိုင်သည်”ဟု ဆိုသည်။] တေန ဒိဗ္ဗသမ္မဿေန-ထိုနတ်၌ဖြစ်သောအတွေ့သည်၊ ဖုဋ္ဌော-တွေ့ထိအပ်သော၊ သော-ထို မဂသိဂ်ရသော့်သည်၊ ဝိသညီ - ကင်းသောသညာ ရှိသည်၊ (ဒိန်းမောသည်)၊ ဟုတ္တာ, တိဏ္ဏံ သံဝစ္ဆရာနံ– သုံးနှစ်တို့၏၊ အစ္စယေန– လွန်ရာအခါ၌၊ သည်း-သညာကို၊ ပဋိလဘိ – ပြန်၍ရပြီ၊ တံ– ထိုသညာကို ပြန်၍ခြင်းကို၊ သော ဒိဋ္ဌဂတိကော-ထို မိစ္ဆာအယူရှိသော ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တိဏ္ဏံ သံဝစ္ဆရာနံ-တို့၏၊ အစ္စယေန-၌၊ နိရောဓော- သညာ၏ချုပ်ခြင်းမှ၊ ဝုဋ္ဌိတော- ထပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ မည မာနော - မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဧဝံ– ဤသို့ (သညာဟိ ဘော ပုရိသဿ အတ္တာ အစရှိသော အခြင်းအရာအား ဖြင့် သညာ၏ချုပ်ခြင်းကို)၊ အာဟ–ပြီ။

တတိယော – တတိယပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (သန္တီ ဟိ ဘော သမဏာ ဗြာဟ္မဏာ မဟိဒ္ဓိကာ မဟာနုဘာဝါ စသည်ဖြင့် ပြောလေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) တံ– ထိုဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ နိသေဓေတွာ-တားမြစ်၍၊ အာထပ္ပကပယောဂံ-သညာမရှိအောင် အာထပ္ပကမန္တန် စုပ်ခြင်းဟူသော ပယောဂကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ဥပကမုန္တိ ဝိ အပကမုန္တိ ဝိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ– ပြောဆိုပြီ၊ ကိရ-ဆဲ၊ အာထပ္ပကိကာ–အာထပ္ပကဝေဒကျမ်းကို တတ်ကျွမ်းသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အာထပ္ပကံ-အာထပ္ပကဝေဒကို၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ–မန်းမှုတ်၍၊ သတ္တံ-သတ္တာ

× × × × × × ×

ဘဂ္ဂေါ။ ။ဘဋ္ဌိတ ကုသလဈာသယော–ကုသိုလ်၌ အစ္ဆာသယကို ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏက ချီးဖျက်ပြီးသည်၊ အချို့စာအုပ်များ၌ “ လဂ္ဂေါ – ငြိကပ်သည် ” ဟု ရှိ၏၊ ဘဂ္ဂေါဟု ရှိရာ၌ “ဘဂ္ဂေါ+ယသ+ အတ္ထိတိ ဘဂ္ဂေါ ”ဟု ပြုပါ၊ လဂ္ဂေါ ရှိရာ၌ကား “လဂ – သင်္ဂေ” ဟူသော ဓာတ်+တပစ္စည်း၊ လဂ္ဂတိတိ လဂ္ဂေါ။

ဧဝံ မာဟ။ ။ဧဝံ သညာ ဟိ ဘော ပုရိသဿ အတ္တာတိ အာဒိနာ အာကာရေန [ဤပါဠိအတိုင်း ပါဠိတော်၌ ဆိုသည်၊] သညာနိရောဓ မာဟ၊ ဣမိနာဝ နယေန ဣတော ပရေသုပိ ဒ္ဝီသု နယေသု ပါဠိ အာဟရိတွာ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ (နောက် ဧဝ မာဟ ၂ ခုတို့၌လည်း ပါဠိတော်ကိုဆောင်၍ အနက်ပေးရပုံကို သိပါ။)

အာထပ္ပက ပယောဂံ။ ။ အာထပ္ပကဝေဒဝိဟိတံ (အာထပ္ပကဝေဒအတိုင်း စီရင်အပ်သော) အာထပ္ပကိကာနံ ဝိသညီဘာဝါပါဒန ပယောဂံ (သညာမရှိသူ၏အဖြစ်သို့ ရောက်စေနိုင်သော ပယောဂကို)၊ [ရှေးဥုးစွာ မိုးပူဇော်၍ မန္တန်ကို ရွတ်သောအခါ ဥုးခေါင်း ပြတ်နေပုံစသည် ပေါ်လာ၏၊ ဥုးခေါင်းပြတ်နေခိုက်၌ သညာကို လူမှခွဲထုတ်၏၊ နောက်ထပ် မန္တန်စုပ်သောအခါ နဂိုရှအတိုင်း ဥုးခေါင်းမပြတ်ဘဲ တွေ့ရ၏၊ ထိုအခါ“သညာသည် ပြန်၍ကပ်ရောက်၏”ဟု ယူဆသည်။]

ကို၊ သီသစ္ဆိန္နံ ဝိယ – ပြတ်သော ဥုးခေါင်းရှိသူကိုကဲ့သို့ဌင်း၊ ဝါ– ဥုးခေါင်း ပြတ်နေသူကဲ့သို့ဌင်း၊ ဟတ္ထစ္ဆိန္နံဝိယ- ပြာ်သော လက်ရှိသူကိုကဲ့သို့ဌင်း၊ ဝါ– လက်ပြတ်နေသူကဲ့သို့ဌင်း၊ မတံဝိယစ – သေသူကိုကဲ့သို့ဌင်း၊ ကတွာ – ပြု၍၊ ဒဿနန္တိ-ပြကြကုန်၏၊ တဿ- ထို သီသစ္ဆိန္နစသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ပြအပ်သော သတ္တွာ၏၊ ပုန-တဖန်၊ ပါကတိကဘာဝံ – ပင်ကိုသဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒိဿွာ-မြင်ရ၍၊ သောဒိဋ္ဌဂတိကော-ထို မိစ္ဆာအယူရှိဒသာ တတိယပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အယံ-ဤသတ္တွာသည်၊ နိရောဓာ – သညာ၏ ချုပ်ခြင်းမှ၊ ဝုဋ္ဌတော – ထပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ မညမာနော–မှတ်ထင်သည်၊(ဟုတ္တွာ)ဝေံ-ဤသို့(သန္တီ ဟိ ဘော သမဏာဗြာဟ္မဏာ မဟိဒ္ဓိကာ မဟာနုဘာဝါ အဓရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့် သညာ၏ ချုပ်ခြင်းကို၊) အာဟ–ပြော၏။

စတုတ္ထော-စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်သည်၊(သန္တိ ဟိ ဘော ဒေဝတာ မဟိဒ္ဓိကာ မဟာနုဘာဝါ စသည်ဖြင့် ပြောလေ့ရှိဒသာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊)တံ-ထိုတတိယ ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ နိသေဓေတွာ–၍၊ ယက္ခဒါသိနံ – နတ်ကျွန်မတို့၏၊ မဒနိဒ္ဒိ – သေရည်မူးခြင်း ကြောင့် အိပ်ပျော်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ သန္တိ ဟိ ဘော ဒေဝတာတိ အာဒိံ – အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ – ပြီ၊ ကိရ- ခဲ့၊ ယက္ခဒါသိယော– နတ်ကျွန်မတို့သည်၊ သဗ္ဗရတ္တိံ-အလုံးစုံသော ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ဒေဝတူပဟာရံ–နတ်တို့ကို ပူဇော်ပသမှုကို၊ ကုရုမာနာ-ပြုကုန်လျက်၊ နစ္ဆိတ္တာ-က၍၊ ဂါယိတ္တာ - သီချင်း ဆို၍၊ အရုဏာဝဒယေ– အရုဏ်ဘက်ရာ အခါ၌၊ ဧကံ – တခွက်သော၊ သုရာပါတိံ-သေရည်ပြည့်သော ခွက်ကို၊ ဝိဝိတ္တွာ-သောက်၍၊ ပရိဝတ္တိတ္တွာ-လူးလိမ့်၍၊ သုပိတ္တွာ–အိပ်ပြီး၍၊ ဒိဝါ-နေမြင့်မှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တိ–ထကြကုန်၏၊ တံ–ထို အိပ်ပြီး၍ ထခြင်းကို၊ ဒိဿွာ - မြင်ရ၍၊ သော ဒိဋ္ဌိဂတိကော–ထို မိစ္ဆာအယူရှိသော စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုတ္တကာလေ – အိပ်ပျော်ရာအခါ၌၊ နိရောဓံ – သညာ၏ ချုပ်ခြင်းသို့၊ သမာပန္နာ–ကောင်းစွာ ရောက်ပြီ၊ ပဗုဒ္ဓကာလေ - နိုးရာအခါ၌၊ နိရောဓာ-သညာ၏ ချုပ်ခြင်းမှ၊ ဝုဋ္ဌတာ – ထပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ မညမာနော– မှတ်ထင်သည်၊(ဟုတ္တွာ)ဝေံ-ဤသို့(သန္တိဟိဘောဒေဝတာမဟိဒ္ဓိကာမဟာနုဘာဝါအစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့် သညာ၏ချုပ်ခြင်းကို၊) အာဟ–ပြီ။

× × × × × × ×

ယက္ခဒါသိနံ မဒနိဒ္ဒိံ။ ။ယက္ခဒါသိနံတိ ဒေဝဒါသိနံ၊ ယာ("ဒေဝတာဘတိ ယောတိပိ ဝုစ္စန္တိ" (ယင်း နတ်ကျွန်မတို့ကို ဒေဝတာဘတိ–နတ်ကို ဆည်းကပ်သော မိန်းမ, ဝါ–နတ်ကတော်တို့ဟူ၍) ဝုစ္စန္တိ၊ မဒနိဒ္ဒန္တိ သုရာမဒနိမိတ္တံ (သေရည်မူးခြင်း ဟူသော အကြောင်းရှိသော) သုပိနံ။ [ဋီကာသစ်၌ ယက္ခဒါသိတို့ကို ယောဂဝတီ ယောဂိနီ (အားထုတ်အပ်သော မန္တန်ရှိသူတို့) ဟုလည်း ဆို၏၊ ယောဂိနီကို ဇောဂနီ ဟုဌင်း, ဇုန်း (စုန်း) ဟုဌင်း မြန်မာပြန်ကြသည်၊ သို့ဒသာ် ယခုနတ်ကတော်များကား "စုန်း"မဟုတ်ကြပါ။]

ပန–ဆက်၊ ပေါဠပါဒေါ–ပေါဠ်ဖပါဒမည်သော၊ အယံပရိဗ္ဗာဇကော–ဤပရိဗ္ဗိဇ်သည်၊ ပဏ္ဍိတဇာတိကော–ပညာရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏၊ ဇာန–ထိုသို့ ပဏ္ဍိတဇာတိက၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အသ–ထို ပေါဠပါဒ၏၊ တံ ကထံ–ထို ၄ မျိုးသော စကားကို၊ သုတ္ဝာ–ကြားရ၍၊ ဝိပ္ပဋိသာရော–နှလုံးမသာယာခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ–ဖြစ်ပြီ၊ ဣမေသံ–ဤသမဏဗြာဟ္မဏတို့၏၊ ကထာ–စကားသည်၊ ဇေမုဂကထာဝိယ–အရိယိသော ခံတွင်းရှိသူတို့၏ စကားနှင့် တူ၏၊ ဝါ–လူအာ,တို့၏ စကားနှင့် တူ၏၊ ဟိ–မှန်၏၊ ဇေတ–ဤသမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ စတ္တာရော–ကုန်သော၊ နိရောဓေ–နိဗ္ဗာန်တို့ကို၊ ပညပေန္တိ–ပညတ်ကြကုန်၏၊ စ–ဆက်၊ ဣမိနာ နိရောဓေနနာမ–ဤနိရောဓမည်သည်၊ ဇေန–တမျိုးတည်းသည်၊(တသဘောတည်းသည်၊) ဘဝိတဗ္ဗံ–ဖြစ်ထိုက်၏၊ ဗဟုနာ–အများသည်၊န(ဘဝိတဗ္ဗံ)–မဖြစ်ထိုက်၊ တေနာပိ ဇေန–ထို တသဘောတည်းဟူသည်လည်း၊ အညေနေဝ–ဤသူတို့ ပြောဆိုအပ်သော နိရောဓမှ တမျိုးတခြားသည်သာ၊ ဘဝိတဗ္ဗံ–ဖြစ်ထိုက်၏၊ ပန–ဆက်၊ သော–ထို တသဘောတည်းသော နိရောဓသည်၊ ဝါ–ကို၊ သမ္ဗညုနာ–သမ္ဗညူ ဘုရားရှင်ကို၊ အညတြ–ကြဉ်၍၊ အညေန–အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဉာတုံ–သိခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ–မတတ်ကောင်း၊ ဘဂဝါ–သမ္ဗညူ ဘုရားရှင်သည်၊ ဣဓ–ဤအစည်းအဝေး၌၊ သစေ အဘဝိဿ–အကယ်၍ရှိငြားအံ့၊(ဝံသတိ)၊ အယံ–ဤသည်ကား၊ နိရောဓော–နိရောဓတည်း၊ အယံ–ဤသည်ကား၊ နိရောဓော–နိရောဓတည်း၊ ဣတိ–သို့၊

× × × × × × ×

စတ္တာရော နိရောဓေ စသည်။ ။အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ကုန်သော နိရောဓ ၄ မျိုးတို့ကို ပညတ်ကြ၏၊ သို့သော် ဤနိရောဓသည် အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက် မဖြစ်ထိုက်, တသဘောတည်းသာ ဖြစ်ထိုက်သည်၊ တေန ပိ ဇေကေန–ထို တသဘောတည်း ဆိုသည် မှာလည်း အညေန–သူတို့ ပညတ်အပ်သော နိရောဓတွင် မပါဝင်သော တမျိုးတခြားသာ ဖြစ်ထိုက်သည်၊ သော ပန – ထို တမျိုးတခြား ဆိုတာကိုလည်း သမ္ဗညူဘုရားမှ တပါးသော အခြားပုဂ္ဂိုလ် မသိနိုင်။

အယံ နိရောဓော အယံ နိရောဓော။ ။အာမေဋိတဝစနံ–အာမေဋိတ်စကားကို၊ သတ္ထာ အတ္တနော ဒေသနာဝိလာသေန အနေကာကာရဝေါကာရံ – များစွာသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းခြင်းရှိသော၊ နိရောဓံ – နိရောဓကို၊ ဝိဘာဝေသိတိ၊ ဣတိ ဒဿနတ္ထံ – ဤအနက် အဓိပ္ပါယ်ကိုပြခြင်းငှါ၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီ။

ဆက်ဥုးအံ့၊–အာမေဋိတဝစနံနေရာဝယ် ဋီကာသစ်၌ "ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ ဗျာပနိစ္ဆာဝစနံ" ဟု ဆိုလေသည်၊ ဗျာပနိစ္ဆာဟူသည် ဝိစ္ဆာတည်း၊ တချို့နေရာ၌ အာမေဋိတ်နှင့် ဝိစ္ဆာကို သဘောတူဖွင့်ကြသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား နိရောဓတိုင်း ပြန့်နှံ့စေနိုင်သော ဝိစ္ဆာမဟုတ်သောကြောင့် ဗျာပနိစ္ဆာ မဖြစ်သင့်၊ အံ့သြဘွယ် ဖြေလတံ့ ဖြစ်သောကြောင့် အစ္ဆရအနက်၌ အာမေဋိတ်သာ ဖြစ်ထိုက်သည်။ [အချို့စာအုပ်၌ "အယံ နိရောဓော, အယံ နိရောဓော" ဟု နသဒ္ဒါပါသည်မှာ ဤအာမေဋိတ်ဟူသောအဖွင့်နှင့် မညီပါ။]

ဒိပ သဟသဒ်- ဆိမိးတထောင်ကို၊ (ဥဇ္ဈာလေတိ)ဝိယ- တောက်ပစေသကဲ့သို့၊ ဥဇ္ဈာလေတွာ-တောံပစေ၍၊ အဇ္ဇမေဝ-ယနေ့၌ပင်၊ ပါကဋံ- ထင်ရှားအောင်၊ အကရိဿာ-ပြုတော်မူရာ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဒဿဗလညေဝ-မြတ်စွာဘုရားကိုသာ၊ အနုဿရိ-အဖန်ဖန် အောက်မေ့ပြီ၊ ဝါ-အမှတ်ရပြီ၊ တဿာ-ကြောင့်၊ တဿ မယှံ ဘန္တေတိ အာဒိံ-အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။

တတ္ထ - ထို တဿမယှံ ဘန္တေ အစရှိဒသာ စကားရပ်၌၊ အဟောနုနာတိ-ဟူသော ဤပုဒ် ၂ ပါး အပေါင်းသည်၊ အနုဿရဏာတ္ထေ-အဖန်ဖန် အမှတ်ရခြင်း၊ အနက်၌၊(ပဝတ္တိံ)၊ နိပါတဒွယံ- နိပါတ် ၂ ပုဒ် အပေါင်းတည်း၊ တေန-ထိုသို့ အနုဿရဏာတ္ထနိပါတ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘဂဝန္တံ - ကို၊ အနုဿရန္တေဿ-အဖန်ဖန် အမှတ်ရသော၊ တဿ-ထို အကျွန်ုပ်၏၊.... အဟော နူန ၊ပေ၊ သုဂတောတိ-တော ဟူသော၊ တံ - ဤ အကြိုသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပါပြီ၊ (ဣတိ - သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော - ထိုက်၏)၊ ယော ဣမေသန္တိ - ကား၊ ယော - အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဧတေသံ နိရောဓမဗ္ဘာနံ-ဤ နိရောဓတရားတို့၌၊(တနည်း)

× × × × × × ×

အနုဿရဏာတ္ထေ။ ။ အဟော+နူန ဟူသော နိပါတ် ၂ ပုဒ်လုံးပင် ဘုရားရှင်ကို အမှတ်ရခြင်း အနက်ဟော-ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆို၏၊ ဤသို့ အနုဿရဏာတ္ထ ဟု ဖွင့်ခြင်း မှာလည်း ပါဠိတော်၌ "ဘဂဝန္တံ ယေဝ အာရဗ္ဘ သတိ ဥဒပါဒိ"ဟု ရှိသောကြောင့် တည်း၊ ဋီကာ၌ကား အနုဿရဏာ (အောက်မေ့ခြင်း-အမှတ်ရခြင်း) ရှေသွားရှိသောကြောင့် ၂ ပုဒ်လုံးကို အနုဿရဏာတ္ထ ဟု ဆိုထားသည်၊ အမှန်အားဖြင့်ကား အဟော သည် အစ္ဆရိယတ္ထနိပါတ် , နူနသည် အနုဿရဏာတ္ထနိပါတ်ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် "အဟော-ဩဿ် အံ့ဩဘွယ် ကောင်းလောက်အောင်"ဟု ပေးပါ။

ဋီကာ။ ။အစ္ဆရိယဝိဘာဝနတော စေတ္ထ ဒ္ဒိက္ခဘ္ဘုံ ဝစနံ (အဟော နူန ဘဂဝါ, အဟော နူန သုဂတောဘု) အစ္ဆရိယ အနက်ဟော ၂ ကြိမ် အာမေဋိတ်ကို ဆိုသည်၊ အစ္ဆရိယတ္ထော စေတ္ထ အဟောသဒ္ဒေါ၊ သော ယသ္မာ အနုဿရဏာမုခေနေဝ ဂဟိတော၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ "အဟော နူနာတိ အနုဿရဏာတ္ထေ"တိ။

တေန တဿ။ ။"တေနာတိ အနုဿရဏာမုခေန ပဝတ္တနတော"ဟု ဋီကာသစ်၌ တေန၏ အစွဲကို ပြ၏၊ သို့သော် ရှေ့၌"အနုဿရဏာတ္ထေ နိပါတဒွယံ"ကို ပြန်၍ စွဲရမည် ဖြစ်သောကြောင့် ထို ဋီကာဖွင့်သည် အဓိပ္ပါယ်မှန်သော်လည်း ရိုးရာကျမည် မထင်ပါ၊ ထိုတေန၏ အစပ်ကိုလည်း စာအုပ်တို့၌ တိုက်ရိုက်မတွေ့ရ၊ တေဒဟောသိ၌လည်း မစပ်နှိုင်၊ ထို့ကြောင့် တေန မပါလျှင်ကောင်း၏၊ ပါနေသောကြောင့် အဟောသိ၏နောက်၌ "ဣတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော"ဟု ထည့်၍ စပ်လိုက်ပါသည်။

နိရောဓ ဓမ္မာနံ ။ ။နိရောဓဲ့ သမာပတ်သည် တမျိုးတည်းသာ ရှိသော်လည်း ကာလ-ဒေသ- ပုဂ္ဂိုလ်စသော အပြားအားဖြင့် များသောကြောင့် " ဣမေသံ နိရောဓဲ့မှာနံ"ဟု ပါဠိတော်၌ ဗဟုဝုစ်ဆိုသည်၊ ကုသလသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ဲ့မှာနံ၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်ကို သတ္တမီအနက်၌ သက်ပါ-ဟု ဋီကာတို့ မိန့်သည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန် အလိုမူ

ဧတေသံ နိရောဓမဗ္ဗာနံ–တို့၏၊ (ဝိသယေ - အရာ၌)၊ သုကုသလော - အလွန်ကျွမ်းကျင်တော်မူ၏၊(ပါဠိဧတ္ထ၌ ဣမေသံဟု ရှိ၏၊) နိပုဏော- သိမ်မွေ့တော်မူ၏၊ ဆေကော-ထက်မြက်တော်မူ၏၊ သော ဘဂဝါ–သည်၊ အဟော– ဩော် အုံ့ဩဘွယ် ကောင်းလောက်အောင်၊ ကထေယျနူန – ဟောတော်မူရာလေစွတကား၊(သော)သုဂတော-သည်၊ အဟော-အောင်၊ ကထေယျနူန-ဟောတော်မူရာလေစွဘကား။ ဣတိ အယံ-ကား၊ ဏွော-၌ အဟောနူန ဘဂဝါအစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဓိပ္ပါယော-ပေါဠဝါဒပရိဗ္ဗိုဇ်၏ အလိုတည်း။

ပကတညူတိ–ကား၊ စိဏ္ဏော၀သိတာယ- (နိရောဓ အရာဝယ်) လေ့လာအပ်ပြီးသော အစွမ်းသတ္တိရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပကတိံ – ပင်ကိုယ်ကို၊ သဘာဝံ–သဘောကို၊ ဇာနာတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပကတညူ- မည်တော်မူ၏၊ ၊ဘထံနုခေါတိ ဣဒံ-ဟူသော ၌စကားကို၊ ပရိဗ္ဗာဇကော-သည်၊ ဘဂဝါ-ရား၊ မယံ - တို့သည်၊ နု ဇာနာမ – မသိပါကုန်၊ တုမှေ – ရှင်တော် ဘုရားတို့သည်၊ ဇာနာထ -သိတော်မူပါကုန်၏၊ နော- အကျွန်ုပ်တို့အား၊ ကထေထ-ဟောတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ– သို့၊ အာယာစန္တော–တောင်းပန်လိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဒတိ–လျှောက်၏။

× × × × × × ×

“ဝိသယေ”ဟု ထည့်၍“နိရောဓဓံမှတို့၏+အရာ၌”ဟု ပေးရပေလိမ့်မည်၊ ကုသလော စသော သုံးပုဒ်ကား ပရိယာယ်တည်း၊ [ဘုရားရှင် အတွက် “လိမ္မာ”ဟု အနက်မပေးလိုသောကြောင့် အခြားပရိယာယ်အနက်များကိုသာ ပေးပါသည်၊]

ပကတညူ။ ။ပကတကို ပကတိဟု ဖွင့်သည်၊ပ (ပဌမ) -ရှေးဦးစွာ+ကရိယတော-ပြုအပ်၏၊ ဣတိ ပကတံ (ပကတိ)၊“ရှေးဦးစွာ ပြုအပ်”ဟူသည် နောက်ထပ် အပြုအပြင် မရှိသေးသော ပင်ကိုယ်သဘောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပကတိံကို “ သဘာဝံ ”ဟု ဖွင့်သည်၊ “ သ– ထင်ရှားရှိသော+ဘာဝံ– အနက်သဘော ”ဟူသည်လည်း အစစ်အမှန် သဘောပင်တည်း၊ ပကတံ+ဇာနာတိတိ ပကတညူ။

သညူပ္ပါဒနိရောဓကထာ

အထ–လျှောံထား:ရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ကထေန္တော-ဟောတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တတြ ပေါဠဝါဒါတိ အာဒိံ-အစရှိသောစကား:ကို၊ အာဟ – မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ - ထို တတြ ပေါဠဝါဒ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ တတြာတိ- ကား၊ တေသု သမဏဗြာဟ္မဏေသု- တို့တွင်၊ (“ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ အာဒိတော၀ တေသံ အပရဒ္ဓန္တိ - ကား၊ တေသံ – ထို သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏၊ အာဒိမ်ိယေ၀- အစ၌ပင်၊ (အစကပင်)၊ ၀ိရဒ္ဓံ-ချွတ်ချော်ခြင်းသည်၊(ဟေ:တိ၊ ဣမိနာ-၌ အာဒိတော၀ တေသံ အပရဒ္ဓံ

ဟူသောပါဠိဖြင့်)၊ ယရမဇ္ဈေယော – အိမ်၏အလယ်၌ပင်၊ ပက္ခလိတာ – ချော်လဲကုန်ပြီ၊ (ချော်လဲသူတို့နှင့် တူကုန်၏)၊ ဣတိ - ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒီဃပတိ- ပြတော်မူ၏၊ သဟေတူ သပစ္စယာတိ ထွေ– ပါဠိ၌၊ ဟေတုဝိ- ဟေတုဟူသော အမည်သည်ဌင်း၊ ပစ္စယောဝိ – ပစ္စယောဟူသော အမည်သည်ဌင်း၊ ကာရဏသော- အကြောင်း၏သာ၊ နာမံ- တည်း၊ သ ကာရဏာ- အကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ၊ "ဥပ္ပဇ္ဇန္တိဝိ နိရုဇ္ဈန္တိဝိ"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန- ဆက်၊ တံ ကာရဏံ-ကို၊ ဒဿနေန- ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သိက္ခာ ကောတိ အာဒိံ - အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ - ပြီ၊ [စာအုပ်များ၌ "သိက္ခာ ကောတိ အာဟ" ဟု ရှိ၏၊ နောက်၌ "သိက္ခာ ကောသည်ာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ" ဟု သည်ာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိုင်အောင် ဖွင့်မည်ဖြစ်သောကြောင့် "အာဒိမာဟ"ဟု ရှိမှကောင်းမည်။] တတ္ထ-ထို သိက္ခာကော အစရှိသောစကား ရပ်၌၊ သိက္ခာ၊ပေ၊ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ-ကား၊ သိက္ခာယ-ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–အဓိသီလ အဓိစိတ္တ အဓိပညာဟူသော သိက္ခာကြောင့်၊ ကေစ္စာ-အချို့ကုန်သော၊ သည်ာ – သည်ာတို့သည်၊ ဇာယန္တိ - နှ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော။ [ကောသည်ာ၌ ကောသဒ္ဒါသည် သန်္ဓာဝါစကမဟုတ်, ကေစ္စဝါစကတည်း။]

ကာစ သိက္ခာတိ ဘဂဝါ အဝေါစာတိ – ကား၊ သာ သိက္ခာ – ထိုသိက္ခာဟူသည်၊ ကတမာစ–အဘယ်နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ငိတ္ထာရေတု ကမျတာ ပုစ္ဆာဝသေန- ခွဲခြင်းငှါ အလိုရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်ကြောင့် မေးအပ်

× × × × × × ×

သ ရမဇ္ဈေယော။ ။အိမ်မှ အပြင်သို့ ထွက်သွားလိုသောယောဂျားသည် လမ်းသို့ မထွက်သေးခင် အိမ်ဝင်း အလယ်မှာပင် ခွေ၍လဲသကဲ့သို့, ထို့အတူ "အဟေတူ အပစ္စယာ ပုရိသသ သည်ာ"စသော စကားကို ပြောကြသော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် နိရောဓအကြောင်းသို့ မရောက်ခင် "အဟေတူ အပစ္စယာ" ဟု ဆိုတုန်းကပင် အစမှစ၍ လွဲချော်ကြလေပြီ – ဟူလို။

ကာရဏသော နာမံ။ ။အခြားနေရာ၌ ဇနကဖြစ်သော အသာဓ်ာရဏ အကြောင်းကို ဟေတု, ဥပတ္ထမ္ဘကဖြစ်သော သာဓ်ာရဏအကြောင်းကို ပစ္စယ ဟု ခွဲရသော်လည်း ဤ၌ ထိုကဲ့သို့ မခွဲရ, သည်ာ၏ အကြောင်းကိုသာ ဟောတော်မူလိုရင်း ဖြစ်သောကြောင့်"ကာရဏသော"ဟု ဧဝဖြင့်မိန့်သည်။ [ပါဠိတော်၌"သဟေတူ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိဝိ နိရုဇ္ဈန္တိဝိ"ဟု ဟောတော်မူရာ၌ "ဖြစ်လျှင် ကေန်ပျက်ရ၏၊ တည်၍မနေ" ဟု ပြတော်မူခြင်းငှါ "နိရုဇ္ဈန္တိဝိ"ဟု ထည့်တော်မူသည်၊ ဘင်အားဖြင့် ချုပ်ခြင်း၌ "သဟေတူ–အကြောင်းရှိ၏"ဟု ပြတော်မူလိုရင်းမဟုတ်၊ "ချုပ်ခြင်းကိစ္စ၌ အကြောင်းမရှိ"ဟု မှတ်ပါ၊ နောက်၌လာမည့် အချို့သည်ာ၏ဖြစ်ခြင်း, အချို့သည်ာ၏ ချုပ်ခြင်း ဟူရာ၌ကား (ပဌမဈာန်ကိုရမှ အောက် ကာမသည်ာ ချုပ်ခြင်းကြောင့်) ချုပ်ခဲ့အာင် ကျင့်ဘို့ရာ ပဋိပတ်ဟူသောအကြောင်း ရှိပါသေးသည်။]

သောပုစ္ဆာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [ဤသို့ သမာသ်အဖြစ်ဖြင့်လည်း ဋီကာသင်္ဂဝင့်၏။]
(တနည်း) ဝိတ္ထာရေတုကာမတာ – ချဲ့ခြင်းငှါ အလိုရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်၊ ပုစ္ဆာဝသေန – ကဒထတုကမျှတာ ပုစ္ဆာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အဝေါစ –
မိန့်တော်မူပြီ၊ အထ –မိန့်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ (ဒီပေတုံ ထပေန္တော အာဟ
တို့၌စပ်၊) ယသ္မာ-အကြင့်ကြောင့်၊ အဓိသီလသိက္ခာ-အဓိသီလသိက္ခာဂုဏ်း၊ အဓိ
စိတ္တသိက္ခာ - ဂုဏ်း၊ အဓိပညာသိက္ခာ-ဂုဏ်း၊ ဇုတိ-ဤသို့၊ တိဿော- ၃ ပါးကုန်
သော၊ သိက္ခာ-သိက္ခာတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ တာ-ထို
သိက္ခာတို့ကို၊ ဒဿေန္တော - ပြတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊
သညာယ – သညာ၏၊ သဟေတုကံ – အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဥပ္ပါဒ
နိရောဓံ-ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းကို၊ ဒီပေတုံ-ထင်စွာပြတော်မူခြင်းငှါ၊ မုဒ္ဓုပ္ပါဒတော-
ဘုရားပွင့်တော်မူရာအခါမှ၊ ပဘုတိ- စ၍၊ တန္တိဓမ္မံ-အစဉ်ဖြစ်သော ပါဋိတော်
ကို၊ ထဒပန္တော-ထားတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဓ ပေါဋ္ဌပါဒ တထာ
ဂတော လောကေတိ အာဒိ - အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ - မိန့်တော်မူပြီ၊
[တန္တိဓမ္မ၏အဓိပ္ပါယ်ကို မဟာလိသုတ် ဒွိပဒ္ဓဇိတဝတ္ထုအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။] တတ္ထ-
ထို ဣဓ ပေါဋ္ဌပါဒ တထာဂတော လောကေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဓိ
သီလသိက္ခာ–ဂုဏ်း၊ အဓိစိတ္တသိက္ခာ-ဂုဏ်း၊ ဣတိ– သို့၊ ဒွေ ဝေ– ၂ ပါးသာလျှင်
ဖြစ်ကုန်သော၊ သိက္ခာ - တို့သည်၊ သရူပေန - သရုပ်သကောင်အားဖြင့်၊ အာ
ဂတာ- လာကုန်၏၊ ပန - ကား၊ တတိယာ- ၃ ခုမြောက် အဓိပညာသိက္ခာကို၊
ဝါ-သည်၊ အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ ပဋိပဒါတိ ဧခါ၊ပေ၊ဒေသိတောတိ ထ္ထေ–
ဟူသော ဤပါဋ်၌၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပဝသေန - သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏
အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိယာပန္နတ္တာ - အကျုံးဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဂတာ–
လာပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတမ္ဗာ။

ကာမသညာတိ-ကား၊ ပဉ္စကာမ ဂုဏ်ကရာဂေါပိ-၅ ပါးသော ကာမဂုဏ်
အာရုံ၌ဖြစ်သော ရာဂသည်ဂုဏ်း၊ အသမုပ္ပန္နကာမစာရောပိ-ဖြစ်ဆဲမဟုတ်သော
လိုချင်တတ်သောလောဘ၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသမျှသည်ဂုဏ်းတည်း၊ တတ္ထ - ထို ၂ မျိုး

× × × × × × ×

အာဂတာတိ ဝေဒိတမ္ဗာ။ ။ ပါဋိတော်၌ အဓိသီလသိက္ခာကို တိဝိဓသီလ
အခန်းဖြင့် ပြတော်မူ၏၊ အဓိစိတ္တသိက္ခာကို စျာန်အခန်းဖြင့် ပြတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့်
ထိုသိက္ခာ ၂ ပါးသည် သရုပ်သကောင်အားဖြင့် တိုက်ရိုက်လာ၏၊ အဓိပညာသိက္ခာကို
ကား တိုက်ရိုက်ဟောတော်မမူ၊ သို့သော် "ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ ပဋိပဒါကိုပြတော်မူရာဝယ်
"သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပအဖြစ်ဖြင့် အဓိပညာသိက္ခာလည်း ပါဝင်သည်"ဟု မှတ်ပါ။

ကာမသညာ။ ။ "ကာမ၌ဖြစ်သော သညာ" ဟု သာမညဆိုသောကြောင့် ပဉ္စ
ကာမ ဂုဏ်ကရာဂနှင့်လည်းဆိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "ကာမသညာတိ၊ပေ၊ကာမစာရောပိ"
ဟု ၂ မျိုးလုံးကို အတ္ထုဒ္ဓါရအဖြစ်ဖြင့်ပြသည်။

တို့တွင်၊ ပဋ္ဌကာမဂုဏိကရာဂေါ–ပဋ္ဌကာမ ဂုဏိကရာဂသည်၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေန- အနာဂါမိမဂ်သည်၊ သမုဿိတံ – အကြွင်းမဲ့ ပယ်ခွါအပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ပန-ကား၊ အသမုပ္ပန္နေ ကာမစာရော–အသမုပ္ပန္နေ ကာမစာရသည်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤအရာ၌၊ (တဿ ယာ ပုရိမာ ကာမသညာဟူသော ဤအရာ၌၊) ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ တဿာ-ကြောင့်၊ တဿ ယာ ပုရိမာ ကာမသညာတိ (ပဒဿ) – တဿ ယာ ပုရိမာ ကာမသညာဟူသောပုဒ်၏၊ ပဌမဇ္ဈာန သမင်္ဂိနော–ပဌမစျာန်နှင့်ပြည့်စုံသော၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ယာ-အကြင် သညာကို၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗာယ–ဖြစ်ဘူးသော၊ ကာမသညာယ–ကာမသညာနှင့်၊

× × × × × × ×

ပဋ္ဌကာမဂုဏိကရာဂေါ။ ။ပဋ္ဌကာမဂုဏော–ရူပါဒိုစသော ငါးပါးသော ကာမအစု၌၊ ပဝတ္တော–အာရုံပြုသောအားဖြင့် ဖြစ်သည်တည်း၊ ပဋ္ဌကာမဂုဏိကော– သည်၊ ဤသို့ အာရုံအားဖြင့် သတ်မှတ်အပ်ပြီးသောကြောင့် ကာမဂုဏ် ၅ ပါးကို အာရုံပြုသော ရာဂကိုသာ ပဋ္ဌကာမဂုဏိကရာဂ ဟု ခေါ်သည်၊ ထို ကာမရာဂကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်ရသောကြောင့် "အနာဂါမိမဂ္ဂေန သမုဿိတံ ဂစ္ဆတိ" ဟု မိန့်သည်။

အသမုပ္ပန္နေ ကာမစာရော။ ။နဉ+ သမုပ္ပန္နော အသမုပ္ပန္နော– ယခုဖြစ်ဆဲမဟုတ်၊ ကာမဿ – လိုလားတတ်သော လောဘဟူသမျှ၏ + စာရော – ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ကာမစာရော– ဖြစ်ခြင်း၊ အသမုပ္ပန္နော (ဟုတ္ဝာ) ကာမစာရော အသမုပ္ပန္နကာမစာရော။ [အသမုပ္ပန္နံကာမစာရောတိ ဝတ္တမာနုပ္ပန္နတာဝသေန အသမုပ္ပန္နော ယောကောစိ ကာမစာရော, ယာကာစိ လောဘုပ္ပတ္တိ၊– ဋီကာ။]

အသမုပ္ပန္နေ၊ပေ၊ဝဋ္ဋတိ။ ။"ကာမဂုဏိကရာဂ" ဟု ဆိုလျှင် ကာမဂုဏ်ကို အာရုံပြုသော ရာဂသာရ၏၊ "အသမုပ္ပန္နေ ကာမစာရ" ဟူရာ၌ကား ပဋ္ဌကာမဂုဏိကရာဂနှင့် တကွ စျာနနိကန္တိ (စျာန်ကိုနှစ်သက်တတ်သော တဏှာရာဂ) ဘဝရာဂ (ရူပ အရူပ ဘဝကိုနှစ်သက်တတ်သော ရူပရာဂ အရူပရာဂ) စသော လောဘအားလုံးကိုရ၏၊ ဤသို့ " အသမုပ္ပန္နေ ကာမစာရ " ရာဂက ရာဂအားလုံးကို သိမ်းကျုံးနိုင်သောကြောင့်ဌင်း , "တဿ ယာ ပုရိမာ ကာမသညာ, သာ နိရုဇ္ဈတိ" အရှင်္ဂလည်း ပြခဲ့သော ကာမသညာအားလုံးပင် ချုပ်သောကြောင့်ဌင်း , ဤနေရာ၌ အသမုပ္ပန္နကာမစာရသည် သင့်၏။ [" အသမုပ္ပန္နကာမရာဂ "ဟု မူကွဲရှိသော်လည်း ကာမရာဂ ဟူရာ၌ ကာမဂုဏ်ရာဂသာ ရသောကြောင့် ထိုပါဌ်သည် မသင့်"ဟု ဋီကာသစ်ဆို၏။]

သညာ အမညိ်ရုံ။ ။ကာမသညာကို ဖွင့်ရာ၌ တဏှာလောဘကိုသာ ဖွင့်ခဲ့၏၊ ထို တဏှာလောဘသည် အဘယ်နည်းဖြင့် ကာမသညာ မည်သနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား— ထို ၂ မျိုးသော လောဘနှင့်တကွ ဖြစ်သောကြောင့် သဟစရဏနည်းအားဖြင့် သညာကိုလည်း ကာမသညာ (လိုလားတတ်သော သညာ) ဟု ခေါ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ကာမသညာတိဟု သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်ကို ထုတ်ပြပြီးလျှင် ကာမရာဂ – ကာမစာရ ၂ မျိုးကို သံဝဏ္ဏနာအဖြစ်ဖြင့် ပြသည်။ [ဥဘယေသံပိ ကာမသညာတိ နာမံ တံ သဟစရဏဘာယေန, ကာမသညာတိ ပဒုဒ္ဒါရံ ကတွာ တဒုဘယံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊–ဋီကာ။]

သဒိသတ္တာ-တူ သည်၏အဖြစ်၊ ကြောင့်၊ ပုရိမာ ကာမသညာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စေယျ-ဆိုအပ်ရာ၏၊ သာ-ထို မဖြစ်သော ကာမသညာသည်၊ နိရုဇ္ဈတိ-၏၊ အနုပ္ပန္နာဝ-ဖြစ်ဆဲ မဟုတ်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ-မဖြစ်၊ ဣတိအတ္ထော။

ဝိဝေကဇ၊ပေ၊ဟောတိတိ-ကား၊ တသ္မိံ ပဌမဇ္ဈာနသမယေ-ထို ပဌမစျာန် ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဝိဝေကဇ ပီတိသုခ သင်္ခါတာ - နိဝရဏတို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်း ကြောင့်ဖြစ်သော ပီတိသုခရှိ၏ ဟု ဆိုအပ်သော၊ သုခုမသညာ - သိမ်မွေ့သော သညာသည်၊ သစ္စာ - မှန်ကန်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ဘူတာ - ထင်ရှားရှိသည်၊

× × × × × × ×

သဒိသတ္တာ။ ။"ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ၊ပေ၊ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ"ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ပဌမစျာန်အခိုက်၌ ကာမသညာမဖြစ်ဟု သိသာ၏၊ သို့သော် အကယ်၍ ဖြစ်လို့ရှိလျှင် ထို ကာမသညာသည် ရှေးရှေးက ဖြစ်ဘူးသော ကာမသညာနှင့် တူမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် " ပုရိမာ ကာမသညာ "ဟု ဆိုစရာရှိ၏ ဟု သဒိသပရိကပ္ပနာ (အတူကို ကြံဆသော) အားဖြင့် ဆိုအပ်သော ပရိကပ္ပစကားသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝုစ္စေယျ"ဟု ပရိကပ္ပကြိယာကို မိန့်သည်။ [တကယ်ဖြစ်သော ကာမသညာမရှိသောကြောင့် သဒိသူပစာရဟုကား မဆိုနိုင်ပါ။]

သုခုမ သစ္စသညာ။ ။"သုခုမသညာ သစ္စာ"ဟု ပဌမဖွင့်၏၊ ဤအလို "သုခုမသညာ + သစ္စာ"ဟု ဆိုလိုလျက် သညာနှင့် သစ္စာကို ရှေ့နောက်ပြန်နေသော ပဒဝိပရိယယဟု မှတ်ပါ၊"ဝိဝေကဇ ပီတိသုခရှိသော သိမ်မွေ့သောသညာသည် ထို ပဌမစျာန်အခိုက်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်"ဟူလို။

ဘူတာ ဟောတိ။ ။သစ္စာကို "ဘူတာ-ထင်ရှားရှိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "သုခုမသညာသည် + ထင်ရှားဖြစ်"ဟူရာ၌ ထိုသညာသည် သိမ်မွေ့သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်ဂုဏ်, ပရမတ္ထသဘာဝ အဖြစ်အားဖြင့်ဂုဏ် , ထင်ရှားဖြစ်နေသည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဘူတာကို " သုခုမဘာဝေန ပရမတ္ထဘာဝေန အဝိပရီတသဘာဝါတိ အတ္ထော " - ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်၊ သုခုမာကိုကြည့်၍ "သုခုမဘာဝေန"ဟုဂုဏ်း, သညာ၏ အမှတ်သညာအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ ပရမတ္ထတရားထည်းက သညာစေတသိက် ဟု သိစေလိုသောကြောင့် " ပရမတ္ထဘာဝေန"ဟုဂုဏ်း ဖွင့်ခြင်းတည်း၊"ဘူတာ-သုခုမအဖြစ်, ပရမတ္ထတရားတပါး၏အဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏"ဟု အဋ္ဌကထာ၌ အနက်ကျယ်ပေးပါ။

သုခုမဖြစ်ပုံ။ ။ ဤပဌမနည်းဝယ် ပဋိဃသညာ နာနတ္တသညာတို့ထက် ပဌမစျာန်၌ရှိသော သညာ၏သိမ်မွေ့ခြင်းကို " သုခုမ " ဟု ဆိုလိုသည်၊ မှန်၏ - ပဉ္စဝတ္ထု၊ ပဉ္စာရုံတို့၏ ထိခိုက်မှုကြောင့်ဖြစ်သော ဒွိပဉ္စဝိညာဉ်စိတ်၌ရှိသော သညာကို " ပဋိဃသညာ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသညာသည် သာမန်လူတို့ သိနိုင်လောက်အောင် ကြမ်း၏၊ ထိုဆယ်ပါးမှ ကြွင်းသော ကာမာဝစရစိတ်၌ ရှိသော သညာသည် အာရုံ အမျိုးမျိုးကို ယူနိုင်သောကြောင့် နာနာတ္တသညာမည်၏၊ ထိုသညာလည်း ကြမ်းသေး၏၊ ပဌမစျာန်၌ရှိသော သညာကား ထိုကဲ့သို့ မကြမ်း၊ ကာမစ္ဆန္ဒစသော နိဝရဏာကို ပယ်ရှားခြင်း, ကသိုဏ်းအာရုံ ဖြစ်စေ , အသုဘအာရုံ ဖြစ်စေ အာရုံတခုကိုသာ ယူခြင်းကြောင့် ထို ကာမာဝစရသညာများထက် ထူးခြား သိမ်မွေ့ပေသည်။

ဟောတိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အထဝါ-ကား၊ ကာမစ္ဆန္ဒာဒိ ဩဠာရိကင်္ဂပ္ပဟာန ဝသေန – ကာမစ္ဆန္ဒ အစရှိသော ရုံ့ရင်းသော အင်္ဂါတို့ကို ပယ်ခြင်း၏အစွမ်း ကြောင့်၊ သုခုမာစ– သိမ်မွေ့သည်လည်းဖြစ်သော၊("သာ–ထိ သိမ်မွေ့သော တရားဟူသည်"ဟုရှိ၏၊ မပါလျှင် ကောင်းသည်၊)ဘူတာယ-ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သစ္ဆာစ-မှန်ကန်သည်လည်းဖြစ်သော၊ သညာ- သညာတည်း၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ သုခုမသစ္ဆသညာ– မည်၏၊ ဝိဝေကဇေဟိ - နိဝရဏတို့၏ ကင်းဆိတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိတိသုခေဟိ-တို့နှင့်၊ သမ္ပယုတ္တာ-အညီ အမျှ ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော၊ သုခုမသစ္ဆသညာ – သိမ်မွေ့မှန်ကန်သော သညာတည်း၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ ဝိဝေကဇ ဒိတိသုခ သုခုမသစ္ဆသညာ–သညာမည်၏၊ အဿ –၌ပဌမဈာနလာဘီ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သာ-ထို ဝိဝေကဇ ဒိတိသုခသုခုမသစ္ဆသညာသည်၊ အတ္ထိ– ၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (သော - ထို ပဌမဈာနလာဘီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ဝိဝေကဇ၊ပေ၊ သညိ – မည်၏၊

× × × × × × × ×

အထဝါ။ ။ သုခုမသစ္ဆသညာပုဒ်ဝယ် ပဌမနည်း၌ကဲ့သို့ သညာနှင့် သစ္ဆကို ရှေ့နောက် မပြန်ဘဲ သုခုမပုဒ် သစ္ဆပုဒ် ၂ ပုဒ်လုံးပင် သညာ၏ ဝိသေသနဟုဆိုင်း, ဝိဝေကဇ ဒိတိသုခပုဒ်နှင့် ပဌမနည်း၌ကဲ့သို့ ကမ္မဓာရည်း မတွဲဘဲ သမ္မဲယုတ္တာအလယ်ပုဒ်ကြွေသော မဇ္ဈေလောပီ တပ္ပုရိသ်သမာသ်ဟုဆိုင်း, ပြလို၍ အထဝါစသည်ကို မိန့်သည်။ [ဋီကာသစ်၌ကား သုခုမသစ္ဆသညာဝယ် ပဌမနည်း၌ ဗျာသ (ဝါက္ယ) ရှိသောကြောင့် ပါဠိ၌ရှိ အတိုင်း ဝါက္ယအဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်၍ ဒုတိယနည်း၌ သမာသ်ရှိသောကြောင့် ပါဠ်၌ရှိအတိုင်း သမာသ်အဖြစ်ဖြင့် အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်"ဟု ဆို၏၊ ပဌမနည်း၌ ဝါက္ယရှိသော ပါဠိကို ယခုအခါ မတွေ့ရပါ။]

သုခုမာစ၊ပေ၊ သညာတိ ။ ။ အလွယ်အားဖြင့် ၃ ပုဒ်လုံးကို တပေါင်းတည်း ဝိဂြိုဟ်ပြုထားသော်လည်း " သုခုမာစ+သာ+သစ္ဆာစာတိ သုခုမသစ္ဆာ"ဟု ရှေးဥုံးစွာ ဝိသေသနောဘယပဒကမ္မဓာရဲပြုပြီးမှ "သုခုမသစ္ဆာစ+ သာ+ သညာစာတိ သုခုမသစ္ဆသညာ"ဟု သမာသ်တွဲပါ၊ သုခုမဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းကို "ကာမစ္ဆန္ဒာဒိ ဩဠာရိကင်္ဂပ္ပဟာနေန"ဖြင့် ပြသည်။

ဝိဝေကဇေဟိ၊ပေ၊သညာ။ ။ " ဝိဝေကဇ+ဒိတိသုခ " တို့အရ ပဌမနည်း၌ သညာရသော်လည်း ဣနည်း၌ ဝိဝေကဇနှင့် ဒိတိသုခတို့ အရတူဟု သိစေလို၍ "ဝိဝေကဇေဟိ ဒိတိသုခေဟိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ကမ္မဓာရဲတွဲပါ၊ ထို့နောက် "ဝိဝေကဇ ဒိတိသုခေဟိ+သမ္မဲယုတ္တာ"စသည်ဖြင့် အဋ္ဌကထာအတိုင်း တွဲပါ။

သာ အဿ၊ပေ၊ သညိ။ ။ပါဠိတော်၌ " ဝိဝေကဇဒိတိသုခ သုခုမသစ္ဆသညာ တသ္မိံ သမယေ ဟောတိ "ဟု သညာကို အရကောက်ရသော ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန် ဒေသနာကို ရှေးဥုံးစွာ ပြတော်မူပြီးမှ"ဝိဝေကဇ၊ပေ၊သညိ တသ္မိံ သမယေ ဟောတိ"ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ရသော ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန် ဒေသနာကို နောက်၌ ပြတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ သုခုမသစ္ဆသညာတိုင်အောင် ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန်ဖွင့်ပြီးမှ " သာ အဿ အတ္ထိ " စသည်ဖြင့် ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်ကို ဖွင့်သည်။

ဇာတိ ဝေံ– သို့၊ ထွေ-ဤ ဝိဝေကဇ ပီတိသုခ သုခုမသစ္စသည် ဟူသော ပါဠိဌ်၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ သမ္ဘတ္တ–အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ သေ (သော)–ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစိအရင်သည်၊ နယော-ဆောင်ကြောင်းအစိအရင်တည်း။

ဝေမွိ သိက္ခာတိ ထွေ–ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဌမဇ္ဈာနံ–ကို၊ သမာပဇ္ဇန္တော-ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ အဓိဋ္ဌဟန္တော–ဈာန်ကို အလိုရှိတိုင်း တန့်ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ ဝုဋ္ဌဟန္တော- ဈာန်မှထသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ သိက္ခတိ–ကျင့်သည်မည်၏၊ တသ္မာ, တံ-ထို ပဌမဈာန်ကို၊ ဝေံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊[သမာပဇ္ဇန, အဓိဋ္ဌာန, ဝုဋ္ဌာနနည်းဖြင့်၊]သိက္ခံ တဗ္ဗေတာ-ကျင့်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊သိက္ခာတိ-ဟူ၍၊ဝုစ္စတိ-၏၊ သိက္ခာသဒ်ါတေန-သိက္ခာ ဟု ဆိုအပ်သော၊ တေနဝိပဌမဇ္ဈာနေန – ထို ပဌမဈာန် ကြောင့်လည်း၊[ဝိ-ဖြင့် ဒုတိယဈာန် စသည်ကို ပေါင်း။]ဝေံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ကော-အချို့သော၊ ဝိဝေကဇ၊ပေ၊သညာ-နိဝရဏတို့၏ ကင်းဆိတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ပီတိသုခနှင့် ယှဉ်သော သိမ်မွေ့မှန်ကန်သော သညာသည်၊ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ဝေံ–ဖြင့်၊ ကော-သော၊ ကာမသညာ–ကာမဂုဏ်၌ ဖြစ်သော သညာသည်၊ နိရုဇ္ဈတိ၊ ဇာတိ အတ္ထော၊ အယံ၊ပေ၊အဝေါစာတိ–ကား၊ အယံ ဤသည်ကား၊ ပဌမဇ္ဈာနသဒ်ါတာ-သော၊ ကော-တမျိုးသော၊ သိက္ခာ-တည်း၊

× × × × × × ×

ယသ္မာ၊ပေ၊သိက္ခတိ။ ။ဝသီဘော်ငါးပါးကို ပြုရာ၌ ဈာန်ဝင်စားမှု သမာပဇ္ဇန, ဈာန်ကို လိုအပ်သော အချိန်တိုင်အောင် တန့်ထားမှု အဓိဋ္ဌာန, ဈာန်မှ ထမှု ဝုဋ္ဌာန, ဤသုံးပါးသည်သာ ဈာန်၌ အကျုံးဝင်သော ကိစ္စဖြစ်၏၊ ဈာန်ဝင်စားဘို့ရန် ဆင်ခြင်မှု အာဝဇ္ဇန, ဈာန်အင်္ဂါကို ဆင်ခြင်မှု ပေစ္စဝေက္ခဏာတို့သည် ဈာန်၌ အကျုံးမဝင်သော ကာမာဝစရတရားများတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပဌမဈာနသိက္ခာကို ပြုရာ၌ အဓိဋ်ဟန္တော စသော ၃ ပါးကိုသာ ပြသည်။

တေနဝိ၊ပေ၊ဈာနေန။ ။ဤနာဝိဘတ်သည် ဟိတ်အနက်၌သက်၊ ထိုပဌမဈာန်ကြောင့် သညာဖြစ်ရာ၌ ဝိတက်စသော ဈာန်သည် သညာအား သဟဇာတ စသော သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ ကာမသညာ ချုပ်ရာ၌ကား ဈာန်က ချုပ်ခြင်းအား သုတ္တန် ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့်သာကျေးဇူးပြု၏၊ထိုပစ္ဆာယသတ္တိတို့ကိုပင် အကြောင်း (ဟိတ်) အနက်ဟု ဆိုသည်။

ဝေံ၊ပေ၊အတ္ထော။ ။ဝေံဖြင့် "ကာမသညာတိ ၊ပေ၊ အနုပုန္နာဝေ နုပဇ္ဇတိ" ဟု ဖွင့်အပ်ပြီးသော စကားကို ပြန်၍ ညွှန်းသည်၊ ရှေးစာအုပ်များ၌ "ဥပဋ္ဌန်နီ, နိရုဇ္ဈန်နီ" ဟု ဗဟုဝုစ်တွေ့ရ၏၊ ဈာန်တပါးအတွက် သညာအများ မဖြစ်နိုင်,မချုပ်နိုင်သောကြောင့် ကေဝုစ်ရှိသော ပါဌ်သာ ကောင်း၏ဟု ထင်၏၊ သို့သော် နောက် "ဇာမာစ မေ သညာ နိရုဇ္ဈေယျုံ" ၌ အားကိုးညာယတန သညာတပါးကိုပင် (အထပ်ထပ် ဝင်စားသော အားဖြင့်) ဗဟုဝုစ် ဆိုထားသောကြောင့် ဗဟုဝုစ်ပါဌ်ကိုလည်း မပယ်အပ်ပါ။

ဇုတိ–ဤသို့၊ ဘဂဝါ- သည်၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ တေနုပါယေန–ဤပုံစံကပ်၍ သိမှတ်ကြောင်းနည်းဖြင့်၊ သမ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ အတ္ထော–ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–ထိုက်၏။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ အင်္ဂမသမာပတ္တိယာ - ၈ ခုမြောက်ဖြစ်သော နေဝသညာ နာသညာယတန သမာပတ်ကို၊ အင်္ဂတော - အင်္ဂါအားဖြင့်၊ ဝါ–အစိတ်အစိတ်အားဖြင့်၊ သမ္မသနံ - သုံးသပ်ခြင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓါနံယေဝ - ဘုရားရှင်တို့၏ သန္တာန်၌သာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ သာဝကေသု-သာဝကတို့တွင်၊ သာရိပုတ္တာသဒိသာနံပိ - ရှင်သာရိပုတြာနှင့် တူသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌သော်မှလည်း၊ နတ္ထိ – မရှိနိုင်၊ ပန- အန္တယကား၊ ကလာပတော-အပေါင်းအစုအား ဖြင့်၊ သမ္မသနံယေဝ - သုံးသပ်ခြင်းသည်သာ၊ ဝါ–သုံးသပ်ကြောင်း ဝိပဿနာသည်သာ၊ သာဝကာနံ–သာဝကတို့၏ သန္တာန်၌၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ သညာသညာတိ-သညာ သညာဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ အင်္ဂတော- အစိတ်အစိတ်အား၊ဖြင့်၊ ဣဒဉ္စသမ္မသနံ-ဤသုံးသပ်ခြင်း၊ကိုလည်း၊ ဉဒ္ဒံတံ–ထုတ်ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-

× × × × × × ×

တေနုပါယေန။ ။ဒုတိယစ္ဆဋ္ဌာန သိက္ခာသို့ ရောက်သောအခါ ဝိဝေကဇပိတိသုခသစ္စသညာ၏ ချုပ်ခြင်း , သမာဓိဇပိတိသုခသစ္စသညာ၏ ဖြစ်ခြင်း, အယံ သိက္ခာဒ္ဒ "အယံ ဒုတိယစ္ဆဋ္ဌာနသခ်ါတာ ဧကော သိက္ခာ" ဟု ဆိုရခြင်း, ဤသို့ စသည်ဖြင့် အထက်အထက် ဈာနသိက္ခာကြောင့် အောက်အောက် သညာ၏ ချုပ်ခြင်း , အထက်အထက်သညာ၏ ဖြစ်ခြင်း, သိက္ခာအရ အထက်အထက်ဈာန်ကို ယူရခြင်းကို ညွှန်းသည်၊ ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ၊ သမ္ဗတ္ထအရလည်း ထိုအထက်အထက် ဈာနသိက္ခာကို ပြရာဝါရတည်း။

ယသ္မာ ပန၊ပေ၊ဉဒ္ဒံတံ။ ။ပါဠိတော်၌ အာကိဉ္စညာယတနသညာကို အလွန်ဆုံးသညာအဖြစ်ဖြင့် ပြရခြင်း,ထိုသညာကိုပင်"သညဂ္ဂ (သညာတို့၏ ထိပ်ဆုံး) ဟု မိန့်တော်မူရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလို၍"ယသ္မာ ပန၊ပေ၊ဉဒ္ဒံတံ"ဟု မိန့်သည်၊ အင်္ဂမဖြစ်သော နေဝသညာနာသညာယတန သမာပတ်၌ အစိတ်အစိတ်အားဖြင့် ဝိပဿနာ သုံးသပ်မှုသည် ဘုရားမှ တပါးသော သာဝကတို့၌ မဖြစ်နိုင်၊ သာဝကများ သုံးသပ်လိုလျှင်–စိတ်စေတသိက် အပေါင်းဖြစ်သော ကလာပအားဖြင့်သာ သုံးသပ်နိုင်၏၊ ဤပါဠိတော်၌ကား သိက္ခာကြောင့် သညာ၏ဖြစ်ခြင်း, သညာ၏ ချုပ်ခြင်းကိုပြသော စကားဖြစ်သည့်အတွက် အစိတ်ဖြစ်သော သညာကိုပင် "သညာ - သညာ" ဟု (အချို့ သညာသည် ဖြစ်၏,အချို့သညာသည် ချုပ်၏ဟု) သုံးသပ်ပုံကို ထုတ်ပြတော်မူ၏၊ ထို အစိတ်သညာကိုလည်း အင်္ဂမသမာပတ် ဖြစ်သော နေဝသညာ နာသညာသမာပတ်၌ သုံးသပ်၍မဖြစ်၊ "တသ္မာ-ထိုသို့ အင်္ဂမသမာပတ်၌ သာဝကဟူသမျှတို့ အစိတ်အစိတ်အားဖြင့် မသုံးသပ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်"ဟု အကျယ်စွပါ။

မှတ်ချက်။ ။အင်္ဂတော သမ္မသနံ၌ အင်္ဂတော အရ " ဈာန် အင်္ဂါကို ယူလျှင် ဥပလက္ခဏနည်း"ဟု မှတ်ပါ၊ " ဈာန်အင်္ဂါမှ တပါးသော သညာစသော အစိတ်အစိတ်တရားကိုလည်း သုံးသပ်သည်"ဟု ဆိုလိုသည်၊(တနည်း)"အင်္ဂတော"အရ"ဈာန်၏

ထို့ကြောင့်၊ အာကိဉ္စညာယနဲ့ ပရမံယေဝ-အာကိဉ္စညာယတနဟူသော အလွန် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သည်-သညာကို၊ ဒဿေတွာ-ပြတော် မူပြီး၍၊ (နေဝသညာနာသညာ သမာပတ်ကို မပြဘဲ – ဟူလို၊) ပုန–တဖန်၊ တဒေဝ-ထို အာကိဉ္စညာယတနသညာကိုပင်၊ သည်ဂုံတိ-သညာတို့၏ အတွင်း အထိဝ်ဟူ၍၊ ဒဿေတုံ–ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ ယတော ခေါပေါဠ္ဍပါဒ၊ပေါသည်ဂုံ ဖုသတီတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ–ထို ယတော ခေါ ပေါဠ္ဍပါဒ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ယတောခေါ ပေါဠ္ဍပါဒ ဘိက္ခူတိ–ကား။ ပေါဠ္ဍပါဒ-ပေါဠ္ဍပါဒ၊ ယောနာမဘိက္ခု-အကြင် မည်သော ရဟန်းသည်၊ (သကသညီ ဟောတိ- ၌စပ်၊) [“ ယောနာမ–ဖြင့် ယတောၛ် တော ပစ္စည်း၏ ပဌမာအနက်၌ သက်ကြောင်းကို သိစေ၏။] ဇ္ဈဓ သသညီ ဟောတိတိ- ကား၊ ဇ္ဈဓ သာသနေ- ၌၊ သကသညီ – မိမိဉစ္စာဖြစ်သော ဈာနသညာဖြင့် သညာရှိသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဝါ-တနည်း၊ အယမေဝ–၌ သကသညီဟူသော ပါဌ်သည်သာ၊ ပါဌေ-ပါဠိတော်ပါဌ်တည်း၊ အတ္ထနော-မိမိ၏၊ ပဌမဈာနသညာယ– ပဌမဈာနသညာအားဖြင့်၊ သညာဝါ- သညာရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဇ္ဈတိ အတ္ထော-နက်။

သော တတော အမုတြဲ တတော အမုတြဲါတိ–ကား။ သော ဘိက္ခု-သည်၊ တတော ပဌမဈာနတော-ထို ပဌမဈာန်မှ၊ အမုတြဲဒုတိယဈာနေ–ထိုဒုတိယ ဈာန်၌၊ တတောပိ–ထို ဒုတိယဈာန်မှလည်း၊ အမုတြဲ တတိယဈာနေ –၌၊ ဇ္ဈတိ ဧဝံ – ၌သို့၊ တာယတာယ ဈာနသညာယ – ထိုထို ဈာနသညာဖြင့်၊ သသညီ (တနည်း) သကသညီ – မိမိ၏ဉစ္စာဖြစ်သော သညာအားဖြင့် သညာရှိသည်၊ ဟုတ္ထာ–၍၊ အနုပုဗ္ဗေန - အစဉ်အားဖြင့်၊ သညဂုံ– မြတ်သော သညာရှိသော ဈာန်သို့၊ [သညာ+အဂ္ဂါ ထွောတိ သညဂုံ (ဋီကာ)၊] ဖုသတိ – ထိရောက်၏၊ အာကိဉ္စညာယတနံ- အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ကို၊ သညဂုံတိ- သညဂ္ဂဟူ၍၊ ဝုစ္စ

× × × × × × ×

အစိတ်”ဟု အနက်ယူလျှင် ဥပလက္ခဏနည်းမဟုတ်၊မူဈစကားပင်ဖြစ်သည်။ [အဂ််တော သမ္မသနံတိ အနုပဒမမ္မ ဝိပဿနာယ (တရား အစိတ် အစိတ်တိုင်းကို သုံးသပ်သော ဝိပဿနာကို) လက္ခဏဝစနံ၊ပေါ၊အဂ််တောတိဝါ အဝယဝေတောတိ အတ္ထော၊-ဋီကာ။]

သကသညီ။ ။မိမိ၏ဉစ္စာဖြစ်သောဈာန်ကို“သံဟု (တနည်း) သက”ဟု ခေါ်၏၊ မိမိ၏ ဈာန်၌ဖြစ်သော သညာသည် သကသညာမည်၏၊ ထို သညာသည် အထက်၌ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော နိရောဓ၏ အခြေခံဖြစ်သောကြောင့် အတိသယ သညာတည်း၊ ထို့ကြောင့် အတိသယအနက် အဝိပါသော အဿတ္ထိအနက်၌ ဤပစ္စည်းသက်၍“သက သညီ” ဟု ဆိုသည်။ [သကသညီတိ စေတ္ထ ဥပရိ ဝုစ္စမာနနိရောဓ ပါဒကတာယ သာတိသယာယ ဈာနသညာယ အတ္ထိဘာဝဇောတကော ဤကာရော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။— ဋီကာ။ ...စာအုပ်တို့၌“သကသညီ သကသညီ”ဟု ၂ ထပ်တွေ့ရ၏။]

တိ-၏၊ ကသ္မာ– ကြောင့်၊ (အာကိဉ္စညာယတနံ, သညဉ္စံတိ ဝုစ္စတိ – နည်း၊) ဣတိ - ဤကား အမေးတည်း၊ လောကိယာနံ– လောကီ ဖြစ်ကုန်သော၊ ကိစ္စ ကာရကသမာပတ္တိနံ– ကိစ္စကိုပြုတတ်သော သမာပတ်တို့တွင်၊ ဝါ-တို့၏၊ ဝါ– တိုထက်၊ အဂ္ဂတ္တာ - အမြတ်ဆုံး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အာကိဉ္စညာယတနံ- ကို၊ သညဉ္စံတိ-၍၊ ဝုစ္စတိ - ၏၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း၊) ဟိ-ချေ၊(တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အာကိဉ္စညာယတန သမာပတ္တိယံ-၌၊ ဌတ္ဝာ-တည်၍၊ နေဝ သညာနာသညာယနံပိ–နေဝသညာနာသညာယတနစျာန်ကို၎င်း၊ နိရောဓံပိ– နိရောဓသမာပတ်ကို၎င်း၊ သမာပဇ္ဇနို - ဝင်စားကြကုန်၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဝါ-ဤသို့၊ သာ-ထို အာကိဉ္စညာယတန သမာပတ်ကို၊ လောကိယာနံ-လောကီ ဖြစ်ကုန်သော၊ ကိစ္စကာရကသမာပတ္တိနံ-တို့တွင်၊ ဝါ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ထက်၊ အဂ္ဂ တ္တာ–အမြတ်ဆုံး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သညဉ္စံတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တံ–ထိုသညဉ္စ သို့၊ ဖုံသတိ ပါပုဏာတိ- ရောက်၏၊ ဣတိအတ္ထော–နက်။

ဣဒါနိ – သညဉ္စကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အဘိသညာနိရောဓံ – သညာ၏ ချုပ်ခြင်းကို၊ (သညာ၏ချုပ်ရာ နိရောဓသမာပတ်ကို)၊ ဒဿေတုံ - ၄ါ၊ တဿ ၊ပေ၊ဌိတသာတိ အာဒိ -အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူ၏၊ ဝါ-ပြီ၊ တတ္ထ – ထို တဿ သညဉ္စေ ဌိတသ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ စေတေယျံ

× × × × × × ×

ကိစ္စကာရက သမာပတ္တိနံ။ ။[“သမာပတ္တိနံ”ဟူသော ဣတ္ထိလိင်နှင့်လိုက်အောင် “ကာရိက” ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ဘာသိတပုဗ္ဗ ဖြစ်သော ကာရိကကို ပုလ္လိန် ငဲ့သောအခါ “ကာရက” ဟု ဖြစ်နိုင်ပါသည်။] “ကိစ္စကိုပြုတတ်” ဟူသည် ဝိပဿနာ၏အာရုံ ဖြစ်လောက်အောင် ပဋ္ဌကိစ္စ (ထင်ရှားသော) သဖွယ်နှုန် , ဖုံသနစသော ကိစ္စတည်း၊ ထို ကိစ္စကို ပြုတတ်သည်ကို “ကိစ္စကာရက”ဟု ဆိုသည်၊ သမာပတ္တိနံ၌ နံကို နိဒ္ဓါရဏဟု ၎င်း, သာမိသမ္ဗန် ဟု၎င်း ဋီကာဟောင်းဖွင့်၏၊ ဋီကာသစ်၌ “ထက်” ဟု ပေးရသော ဝိဘတ္တအဓိပ္ပါယ်လည်း ဖွင့်သေးသည်။

မှတ်ချက် ။ ။ လောကိယာနံ ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် ဤ အာကိဉ္စညာယတန သမာပတ်၏ လောကုတ္တရာ သမာပတ်တို့ထက် မမြတ်ကြောင်းကို ပြ၏၊ ကိစ္စကာရက ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် အကိစ္စကာရကဖြစ်သော နေဝသညာနာသညာယတန သမာပတ်ထက် မမြတ်ဟုပြသည်။ [နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ကား ဝိပဿနာ၏ အာရုံဖြစ်လေ့ခဲ့အောင် ထင်ရှားသောသညာ၏ကိစ္စကို မပြုနိုင်၊.... အကိစ္စ ကာရကတာ စသော ပဋ္ဌသညာကိစ္စဘာဝဝစနတော ဝိညာယတိ၊–ဋီကာ။]

ဣတိ ၊ပေ၊ အဂ္ဂတ္တာ။ ။ဣတိကိုပင် “လောကိယာနံ ကိစ္စကာရက သမာပတ္တိနံ အဂ္ဂတ္တာ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဣတိ (တသ္မာ) ဟု ပေးရသည်၊ (တနည်း) ဣတိသည် အဂ္ဂတ္တာဉ်စပ်ရသော နိဒဿနတ္ထတည်း၊ “ဣတိ- ဤသို့”ဟု ပေးပါ၊ “ဤသို့+ အမြတ်၏အဖြစ်ကြောင့်” ဟူလို။ [ဣတိတိ ဝတ္ဝာ လောကိယာနံ၊ပေ၊အဂ္ဂတ္တာတိ တဿ ဇ္ဈော ဝုတ္တော၊ အဂ္ဂတ္တာတိ ဇ္ဈေ ဝါ နိဒဿနမေတံ၊–ဋီကာသစ်။]

အာဘိသခ်ရေယ်္ယတိ ပဒဒွယေစ – ယံ့ ဟူသော ပုဒ် ၂ ပါး အပေါင်းဌ်လည်း၊ ["စေတေတိနာမ, အာဘိသခ်ရောတိ နာမ"ဌ်စပ်၊] စျာနံ - သို့၊ သမာပဇ္ဇန္တော– ကောင်းစွာရောက်သူသည်၊ (တနည်း) စျာနံ - ကို၊ သမာပဇ္ဇန္တော - ဝင်စားသူသည်၊ စေတေတိနာမ-စေ့ဆော်သည် မည်၏၊ ပုနပ္ပုနံ–အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ပကပ္ပေတိ– အပြားအားဖြင့် ပြုစိမ်၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဥပရိသမာပတ္တိ အတ္ထာယ - အထက် သမာပတ်အကျိုးငှါ၊ နိကန္တိံ – နှစ်သက် တောင့်တမှုကို၊ ကုရုမာနော–ပြုသူသည်၊ အာဘိသခ်ရောတိနာမ-ပြုစိမ်သည် မည်၏၊ (ပေါင်းစုသည် မည်၏)၊ ဣမာစ၊ ပေ၊နိရုဇ္ဈေယျုန္တိ-ကား၊ ဣမာ အာကိဉ္စညာယတနသညာ-ဤ အာကိဉ္စညာယတနစျာန်နှင့် ယှဉ်သော သညာတို့သည်၊ နိရုဇ္ဈေယျုံ-ချုပ်ပျောံ

× × × × × × ×

စေတေတိ။ ။စေတေတိကို "ပုနပ္ပုနံ ပကပ္ပေတိ" ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်၏၊ ပကပ္ပေတိကို ဋီကာဌ် သံဝိဒဟတိ (ပြုစိမ်၏) ဟု ဖွင့်သည်၊ စျာနံ သမာပဇ္ဇန္တော ဟိ စျာနသုခံ အတ္တနိ သံဝိဒဟတိနာမ (စျာန်ဝင်စားသောပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိသန္တာန်ဌ် စျာန်ချမ်းသာ ဖြစ်အောင် စိမံရာရောက်၏) ၊– ဋီကာ။

အာဘိသခ်ရောတိ။ ။အထက် သမာပတ်အကျိုးငှါ နိကန္တိပြုသူသည် အထက်စျာန် သမာပတ်ကို ပေါင်းစုသည်မည်၏၊ ဥပမာ–ပဌမစျာန်ရပြီးနောက် ဒုတိယစျာန်ရအောင် နိကန္တိကိုပြုသူသည် ပဌမစျာန်ဌ် ဒုတိယစျာန်ကို ပေါင်းစုရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် အာဘိသခ်ရောတ်ကို ဋီကာဌ် "အာယူဟတိ, သမ္မိဏ္ဍေတိ" ဟု ဖွင့်သည်။

မူတ်ချက်။ ။ " နိကန္တိ " ဟူသည် ထို အထက်စျာန်ဌ် နှစ်သက်မှုတဏှာတည်း၊ အာဘိသခ်ရောတိ ဟူသည် စေတနာတည်း၊ ထို့ကြောင့် စေတနာအရင်းခံ၍ အကျိုးနိကန္တိဖြစ်ရကား အကျိုး နိကန္တိ၏အမည်ကို အကြောင်း စေတနာပေါ်ဌ် တင်စား၍ စေတနာကို ပြုစိရင်သည်ကိုပင် "နိကန္တိံ ကုရုမာနော" ဟု ဖလူပစာရအားဖြင့် ဆိုသည်။ [ယဿ်ဌာ နိကန္တိဝသေန စေတနာကိစ္စဿ မတ္ထကပ္ပတ္တိ၊ တဿ်ဌာ ဖလူပစာရေန (အကျိုးနိကန္တိ၏ အမည်ဖြင့်) ကာရဏံ ဒဿေန္တော (အကြောင်းစေတနာကို ပြလိုသောကြောင့်) နိကန္တိံ ကုရုမာနော အာဘိသခ်ရောတိ နာမာတိ ဝုတ္တံ၊—ဋီကာ။]

ဣမာစ မေ သညာ။ ။ယခု ပြအပ်ဆဲသညာသည် အာကိဉ္စညာယတနသညာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဣမာ သညာ" အရ အာကိဉ္စညာယတနစျာန်နှင့် ယှဉ်သောသညာကို အင်္ဂကထာဌ် ယူထားသည်၊ ထိုသညာသည် တမျိုးတည်းဖြစ်သော်လည်း တကြိမ်ဝင်စားလျှင် စျာနသညာတွေ များစွာဖြစ်သောကြောင့် " ဣမာ " ဟု ဗဟုဝုစ်ဆိုသည်၊ အထက် နေဝသညာနာသညာယတနစျာန်ကို ရဘို့ရန် လက်ရှိစျာန်ကို ဝင်စားမှုနှင့် အထက် စျာန်အတွက် နိကန္တိ ပြုသောအားဖြင့် ပြုပြင်မှုလုပ်လျှင် အာကိဉ္စညာယတနသညာသည် ဝင်စားပြီးနောက် ထပ်၍မဖြစ်တော့ဘဲ ချုပ်ပျောက်ကုန်စရာရှိသည်–ဟူလို၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊ .... တံ် သမတိက္ကမနေနေဝ ဥပရိစျာနတ္ထာယ စေတနာဘိသခ်ရဏာ သမ္ဘဝတော–ထိုအောက်စျာန်ကို လွန်မြောက်မှသာ စျာန်အတွက်လို့ဆော်မှု စေတနာဘိသခ်ရဏာ၏ ဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း၊– ဋီကာ။

ကုန်ရာ၏၊ အညာစ ဩဇဋ္ဌာရိကာတိ-ကား၊ **အညာ**–အာကိဠ္ဆညာယတနသညာတို့မှ တပါးကုန်သော၊ ဩဇဋ္ဌာရိကာ - ရုန်ရင်းကုန်သော၊ ဘဝင်္ဂသညာစ-ဘဝင်္ဂသညာတို့သည်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ– ဖြစ်ကုန်ရာ၏။

သော၊ပေ၊အာဘိသမ်ဓောတိတို့ထွေ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတမ္ပေါ)၊ သေ (ဧသော)- ဤရဟန်းသည်၊ ကာမဓ္ဓေ-စင်စစ်ကေန် အမှန်အားဖြင့်လည်း၊ စေတေန္တောဝ- စေ့ဆော်လျက်ပင်၊(စေ့ဆော်လျက်သားနှင့်ပင်)၊ နစေတေတိ-စေ့ဆော်သည်မမည်၊ (စေ့ဆော်ရာမရောက်)၊ အာဘိသမ်ဓောန္တောဝ-

× × × × × × ×

အညာစ ဩဇဋ္ဌာရိကာ ။ ။ အညာတိ အာကိဉ္စညာယတနသညာဟိ အညာ၊– ဋီကာ၊ အညာ၏ အပါဒါန်ကို အာကိဉ္စညာယတနသညာတို့ကို ခံပါ–ဟူလို၊ ထိုအညာ၏ အရဖြစ်သော ဩဇဋ္ဌာရိကသညာတို့ဟူသည် ဘဝင်သညာတည်း၊ မှန်၏– အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ကို ဝင်စားနေရာမှ ဈာန်စိတ်မဖြစ်တော့ဘဲ ဘဝင်ကျသောအခါ ဈာန်မှထရာ၏၊ ထို ဘဝင်အစဉ်သည် နောက် နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန် မဖြစ်သမျှ အထပ်ထပ် ဖြစ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "ဘဝင်္ဂသညာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ" ဟု ဗဟုဝုစ်ဆိုသည်။

ဆိုလိုရင်းမှာ– အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ဟူသော သညဂ္ဂသို့ရောက်နေသောပုဂ္ဂိုလ်သည် အထက် နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်ကို ရဘို့ရန် နိကန္တိပြု၍ မိမိရအပ်ဆဲ အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ကို ဝင်စားလျှင် ထို အာကိဉ္စညာယတနဈာန်လည်း အထက်ဈာန်ကိုရလိုသော နိကန္တိအတွက်ကြောင့် နောက်ထပ် မဖြစ်တော့ဘဲ ချုပ်သွားစရာရှိ၍, ဘဝင်အစဉ်သာ ဖြစ်စရာရှိသောကြောင့် ရအပ်ဆဲဖြစ်သော အာကိဉ္စညာယတနဈာန် ချုပ်ပျောက်မသွားအောင် အထက် နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်အတွက် စေ့ဆော်မှု ပြုပြင်မှုကို မလုပ်တော့–ဟူလို။

သော နစေဝ စေတေတိ။ ။ "သော နစေဝ စေတေတိ" အရ ထိုရဟန်းသည် နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်ကို ရဘို့ရန် အမှန်ပင် မစေ့ဆော်, အမှန်ပင် မပြုပြင်တော့ဘူးလားဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ကာမဓ္ဓေသ စေတေန္တောဝ နစေတေတိ, အာဘိသမ်ဓောန္တောဝ နာဘိသမ်ဓောတိ" ဟု မိန့်သည်၊ နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်ကို တကြိမ် ၂ ကြိမ် ဝင်စားသောအားဖြင့် စေ့ဆော်ပါသေး၏, ပြုပြင်ပါသေး၏၊ သို့သော် ထို စေ့ဆော်မှု ပြုပြင်မှုသည် ထိုဈာန်ကို ရအောင်ငင်း, ရှေးဈာန်များတုန်းက ကဲ့သို့ အာဘောဂမရှိသောကြောင့်ငင်း, စေ့ဆော်သည်ဟု မဆိုရပါ။

ထို့ပြင်— ထိုဈာန်ကို တကြိမ် ၂ ကြိမ် ဝင်စားဈာ၌ နိကန္တိဟူသော တွယ်တာမှု အာလယမရှိလျှင် ဝင်စားနိုင်မည်မဟုတ်, နိကန္တိ အာလယရှိသောကြောင့်သာ ဝင်စားနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုဈာန်၌ နိကန္တိပြုသောအားဖြင့် အာဘိသမ်ဓရဏ မပြုမဟုတ်, ပြုပါသေး၏၊ သို့သော် ထို စတုတ္ထာရုပ္ပဈာန်ကို ရဘို့ရန်ငင်း , ရှေး ဈာန်များတုန်းကကဲ့သို့ ဝင်စားလိုသောအာဘောဂ မရှိသောကြောင့်ငင်း အာဘိသမ်ဓရဏပြုရာ မရောက်ပါ။

အမှာ။ ။ "စေတေန္တောစ အာဘိသမ်ဓောန္တောစ" ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ ရှိသော်လည်း ဋီကာ၌ " စေတေန္တောဝါတိ ၊ပေ၊ သမာပဇ္ဇန္တော ဧဝ " ဟု ရှိသောကြောင့် "စေတေန္တောဝ, အာဘိသမ်ဓောန္တောဝ" ဟု ရှိသောပါဠိသာ ကောင်း၏၊ ထို့ပြင်–

ပြုစိရင်လျက်ပင်၊ (ပြုစိရင်လျက်သားနှင့်ပင်)၊ နာဘိသခ်ံရောတိ - ပြုစိရင်သည်မမည်၊ (ပြုစိရင်ရာမရောက်)၊ ဇူမဿ ဘိက္ခုနော - ၏၊ (" အာဘောဂသမန္နာဟာရော " ၌စပ်)၊ အာ့ကိုယ္ဆည်ာယတနတော – အာကိုယ္ဆည်ာယတန ဈာန်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ- ၍၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ - ကို၊ သမာပဇ္ဇိတ္တာ - ဝင်စားပြီး၍၊ ဧကံ (စိတ္တဝါရံ) – စိတ်တကြိမ်သော်ငင်း၊ ဒွေ စိတ္တဝါရေ – စိတ် ၂ ကြိမ်တို့ တိုင်တိုင်သော်ငင်း၊ ဌဿာမိ-တည်အံ့၊ ဇုတိ-သို့၊ အာဘောဂသမန္နာဟာရော-နှလုံးသွင်းခြင်းဟူသော စိတ်ကိုအာရုံသို့ ကောင်းစွာဆောင်ခြင်းသည်၊ ဝါ– နှလုံးသွင်းခြင်းဟူသောစိတ်သို့ အာရုံကို ကောင်းစွာဆောင်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ (တနည်း) အာဘောဂသမန္နာဟာရော–နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် စိတ်ကို အာရုံသို့ ကောင်းစွာဆောင်ခြင်းသည်၊ ဝါ– သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-အနွယ၊ ဥပရိနိရောဓသမာပတ္တိ အတ္ထာယဝေ-အထက် နိရောဓသမာပတ်အကျိုးငှါသော၊ အာဘောဂသမန္နာဟာရော-သည်၊ ဝါ-သည်၊ အတ္ထိ။ [နောက်တနည်းလည်း ပေးပါ။]

သွာယံ (သော အယံ) အတ္ထော - ထို ဆိုအပ်ပြီးသော ဤအနက်ကို၊ ပုတ္တ ဃရာစိက္ခဏေန– သား၏အိမ်ကို ပြောပြခြင်းဖြင့်၊ ဒီပေတဇ္ဇော – ထင်ရှားပြထိုက်၏၊ ကိရ- ခဲ့၊ ပိတု-အဘ၏၊ ဃရမဇ္ဈေန-အိမ်ဝင်း၏အလယ်ဖြင့်၊ ဂန္ဒွာ-သွား၍၊ ပစ္ဆာဘာဂေ – နောက်အဘို့၌၊ ပုတ္တဿ - သား၏၊ ဃရံ - အိမ်သည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ တတော- ထိုသား၏အိမ်မှ၊ ပဏီတံ-မွန်မြတ်သော၊ ဘောဇနံ-ကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ အာသနသာလံ- ထိုင်နေရာစရပ်သို့၊ ဝါ- ဆွမ်းစားစရပ်

× × × × × × ×

" ကာမဥ္ဇ နု စေတေတိ- အကယ်၍ကား စေ့ဆော်သည် မမည်ပါပေ " ဟု ပေးကြ၏၊ သို့သော် "ကိဿာဝိ, ကာမဥ္ဇ" ဟု ရှေ့၌ရှိလျှင် နောက်၌ "ပန - တထာပိ" ရှိရိုးတည်း၊ ဤ၌ မရှိ၊ ထို့ကြောင့် "ကာမဥ္ဇ – စင်စစ်လည်း" ဟု ဧကံသတ္ထ ပေးပါသည်။

ဇူမဿ ဘိက္ခုနော ၊ပေ၊ အတ္ထိ။ ။ဤစကားသည် ဆိုအပ်ပြီးသောစကားကို အကျယ်ရှင်းပြသော စကားတည်း၊ အာဘောဂသမန္နာဟာရော၌ "အာဘောဂ–နှလုံးသွင်း" နှင့် "သမန္နာဟာရ–စိတ်ကို အာရုံသို့ (သို့မဟုတ်) စိတ်သို့ အာရုံကို ကောင်းစွာဆောင်ခြင်း" ဟူသည် သဘောတူတည်း၊ ဤအလို " အာဘောဂသဒ်ါတော+ သမန္နာဟာရော အာဘောဂသမန္နာဟာရော " ဟု တွဲပါ၊ (တနည်း) ရှေ့အဘို့၌ နှလုံးသွင်းခြင်း၏အစွမ်းကြောင့် စိတ်ကို အာရုံသို့ (သို့မဟုတ်) စိတ်သို့ အာရုံကို ကောင်းစွာဆောင်ခြင်းသည် "အာဇ္ဇောဂေန+ သမန္နာဟာရော"အရ အာဘောဂသမန္နာဟာရ မည်၏။

သွာယမတ္ထော ၊ပေ၊ ဒီပေတဇ္ဇော။ ။ထို ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ကို ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားပြလိုသောကြောင့် "သွာယမတ္ထော" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤဥပမာ၌ အာကိုယ္ဆည်ာယတနသမာပတ်သည် အာသနသာလာနှင့်တူ၏၊ အလယ်ဖြစ်သော နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ် , နောက်ဖြစ်သော နိရောဓသမာပတ် ၂ ပါးသည် အလယ်ဖြစ်သော ပိတုဃရဌာန, နောက်ဖြစ်သော ပုတ္တဃရဌာန ၂ ပါးနှင့်တူ၏၊ နေဝသညာ

သို့၊ အာဂတံ- ရောက်လာသော၊ ဒဟရံ- ရဟန်းငယ်ကို၊ ထေရော- ထေရ်သည်၊ မနာပေါ- မြတ်နိုးဘွယ်ကောင်းသော၊ ပိယ္ဟာပါတော့- ဆွမ်းကို၊ ကုတော- အဘယ်အိမ်မှ၊ အာဘတော- ဆောင်ယူအပ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ၊ သော- ထို ရဟန်းငယ်သည်၊ အသုကဿ – ထိုမည်သူ၏၊ ဃရတော - အိမ်မှ၊ (အာဘတော)၊ ဣတိ- ဤသို့၊ လဒ္ဓဃရမေဝ– ရအပ်ရာ သား၏အိမ်ကိုသာ၊ အာစိက္ခိ– ပြောပြီ၊ ပန- ဗျတိရိတ်ကား၊ အဿ - ထိုရဟန်းငယ်၏၊ ယေန ပိတု ဃရမဇ္ဈေန – အကြင် အဘအိမ်ဝင်း၏ အလယ်ဖြင့်၊ ဂတောပိ– သွားရခြင်းသည်ရင်း၊ အာဂတောပိ-ပြန်လာရခြင်းသည်ရင်း၊ (ဟောတိ-ဖြစ်၏၊) တတ္ထ-ထို အဘအိမ်ဝင်း၏ အလယ်၌၊ အာဘောဂေါပို– နှလုံးသွင်းခြင်းသည်လည်း၊ (နှလုံးသွင်းရုံမျှသည်လည်း၊) နတ္ထိ- မရှိ။ [“အဿ- ထိုသား၏၊ ယေန ပိတု ဃရမဇ္ဈေန – ဖြင့်၊ ဒဟရော– ရဟန်းငယ်သည်၊ ဂတောပိ – သွားရသည်ရင်း၊ အာဂတောပိ–ပြန်ရသည်ရင်း”ဟု ဆရာတော်၏ နိဿဋ္ဌ အနက်ပေးသည်။]

တတ္ထ – ထို ဥပမာစကားရပ်၌၊ အာသနသာလာ – ကို၊ (ဒဠ္ဠဗ္ဘာ) ဝိယ– မှတ်ထိုက်သကဲ့သို့၊(ဧဝံ-ဤအတူ၊)အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိ-ကို၊ ဒဠ္ဠဗ္ဘာ-မှတ်ထိုက်၏၊ ပိတုဂေဟံ-အဘ၏အိမ်ကို၊(ဒဠ္ဠမ္ဘံ)ဝိယ-ကဲ့သို့၊(ဧဝံ)၊နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိ-ကို၊ ဒဠ္ဠဗ္ဘာ-၏၊ ပုတ္တဂေဟံ-သား၏အိမ်ကို၊(ဒဠ္ဠဗ္ဘံ) ဝိယ၊ နိရောဓသမာပတ္တိ-ကို၊(ဒဠ္ဠဗ္ဘာ)၊ အာသနသာလာယ-၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ပိတုယရံ–ကို၊ အမနသိကရိတ္ဝာ- နှလုံးမသွင်းမူ၍၊ (ဂရုမစိုက်မူ၍၊)ပုတ္တယရာ စိက္ခဏံ–သား၏အိမ့်ကိုပြောပြခြင်းကို၊ (ဒဠ္ဠဗ္ဘံဝိယ၊ ဧဝံ)၊ အာကိဉ္စညာယတနတော – အာကိဉ္စညာယတန ဈာန်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ – ထ၍၊ နေဝသညာ နာသညာယတနံ–ဈာန်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာ-ဝင်စားပြီး၍၊ ကေ (စိတ္တဝါရံ)–စိတ်တကြိမ်သော်ငင်း၊ ဒွေ စိတ္တဝါရေ-စိတ်နှစ်ကြိမ်တို့တိုင် တိုင်သော်ငင်း၊ ဒုဿာမိ-တည်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အမနသိကရိတ္ဝာဝ = နှလုံးမသွင်းမူ၍သာလျှင်၊ (ဂရုမစိုက်မူ၍သာလျှင်၊) ဥပရိနိရောဓသမာပတ္တိတ္တာယ–အထက်နိရောဓ သမာပတ် အကျိုးငှါ၊ မနသိကာရော-နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊(ဒဠ္ဠဗ္ဘော-မှတ်ထိုက်၏၊)[နိဂုံးကို ပြလို၍ ဧဝံ စသည်မိန့်။]ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊သေ(သော)-ဤရဟန်းသည်၊ စတုတ္ထေဝ-စေ့ဆော်လျက်ပင်၊(၄စ့ဆော်လျက်သားနှင့်ပင်၊) နစတုတိ- စေ့ဆော်သည်မမည်၊(စေ့ဆော်ရာ မရောက်၊)အဘိသခ်ရောန္တေဝ-ပြုစိရင်လျက်ပင်၊(ပြုစိရင်လျက်သားနှင့်ပင်၊) နာဘိသခ်ရောတ့ိ-ပြုစိရင်ရာ မရောက်။

× × × × × × ×

နာသညာယတနသမာပတ်ကို စိတ် တကြိမ် ၂ ကြိမ်မျှ ဝင်စားပါလျက် ထိုဈာန်ကို နှလုံးမသွင်း ဟု ဆိုခြင်းသည် ပိတုဃရကို ကျော်ဖြတ်၍ သွားပါလျက် နှလုံးမသွင်းခြင်းနှင့် တူ၏၊ နိရောဓသမာပတ်အကျိုးငှါ အာဘောဂသမန္နာဟာရ ပြုခြင်းသည် ဆွမ်းရရာ ပိုတ္တဃရကို ပြောပြခြင်းနှင့်တူသည်။

တာစေဝ သညာတိ–ကား။ တာ ဗျာနသညာ – ထို နေဝသညာနာသညာယတနဗျာန်ခွင့်ယှဉ်သော သညာတို့သည်၊ နိရုဒ္ဓနှိ-ချုပ်ကုန်၏၊ အညာစာတိကား၊ အညာ – နေဝသညာ နာသညာယတန သညာတို့မှ တပါးကုန်သော၊ သြဠာရိကာ-ရုန်ရင်းကုန်သော၊ ဘဝင်္ဂသညာစ– ဘဝင်သညာတို့သည်လည်း၊ နုပ္ပဇ္ဇနှိ–မဖြစ်ကုန်၊ သော နိရောဓံ ဖုသတီတိ–ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဋိပန္နော–ကျင့်သော၊ သောဘိက္ခု– ထို ရဟန်းသည်၊ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ - သညာဝေဒနာတို့၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ဓာတ်သို့၊ ဝါ–ကို၊ ဖုသတိ-ရောက်၏၊ ဝိန္ဒတိ-ရ၏၊ ပဋိလဘတိ–ရ၏။ [ရောက်ဘို့ရန် နေရာမရှိသောကြောင့် “ဝိန္ဒတိ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိန္ဒတိ အရ သိခြင်းကို ယူမည်စိုးသောကြောင့် ပဋိလဘတိ ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ နိရောဓသမာပတ်ကို ရသည်–ဟူလို။]

အနုပုဗ္ဗာဘိသညာနိရောဓ သမ္ပဇာနသမာပတ္တိတိ ထွေ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ အာဘိဘိ– ဟူသော ပုဒ်သည်၊ ဥပသဂ္ဂမတ္တံ– အနက်မရှိ ဥပသဂ်ရုံမျှသာတည်း၊ [“သမာပတ္တိန္တိ” ဟု ဒုတိယန္တရှိသည်ကား ပါဠိတော်နှင့် မညီ။] သမ္ပဇာနပဒံ-သမ္ပဇာနပုဒ်ကို၊ နိရောဓပဒေန–သည်၊ အန္တရိတံ- အကြားခံ ပြုအပ်သည်ကို၊ ဝါ–အကြားခံ ထားအပ်သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊(ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် သမ္ပဇာနပုဒ်ကို အန္တရိတပြု၍ ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ အနုပဒိပါဠိ

× × × × × × ×

ဗျာနသညာ နိရုဒ္ဓန္တိ။ ။ကံ ဒွေ စိတ္တဝါရေ ပဝတ္တာ နေဝသညာနာသညာယတန ဗျာနသညာ၊ပေ၊ နိရုဒ္ဓန္တိတိ သရသဝသေနေဝ (မိမိ သဘောအားဖြင့်သာ) နိရုဒ္ဓန္တိ၊ ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရဝသေန (နိရောဓသို့ ရောက်ဘို့ရန် ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရ၏ အစွမ်းကြောင့်) ဥပရိ အနုပ္ပါဒေါ-အထက်၌ နေဝသညာနာသညာယတနဗျာန်၏ ဆက်၍မဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ နေဝသညာနာသညာယနဗျာန်၏နောံ၌ ဘဝင်မကျသောကြောင့် ဘဝင်သညာတို့ကား နိရောဓသမာပတ် အတွင်းခံ မဖြစ်ကြကုန်၊ ထိုသို့ မဖြစ်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍“အညာ၊ပေ၊နုပ္ပဇ္ဇန္တိ”ဟု ဆိုသည်။

သမ္ပဇာနပဒံ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ ။ ။ နိရောဓနှင့် သမာပတ္တိပုဒ်တို့ကို အကြားမရှိအောင် “နိရောဓသမာပတ္တိ”ဟု ဟောတော်မူထိုက်၏၊ သို့ပါလျက် သမ္ပဇာနပုဒ်ကို နိရောဓနှင့် သမာပတ္တိပုဒ်တို့၏ အကြားခံ ထားအပ်သည်ကို ပြု၍ ဘုရားရှင်သည် အယုတ္တသမာသ် အနေအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဝုတ္တံ၏ ကဿားသည် ဘဂဝတာတည်း၊ နိရောဓပဒေနဟူသော ကတ္တား၏ ကြိယာသည် အန္တရိတံတည်း၊ အန္တရဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ကရဓာတ်၏ အနက်၌ ဇုပစ္စည်းသက်ထားသော နာမဓာတ်, ကံဟောတပစ္စည်း – ဟု ကြံပါ၊ စာအုပ်တို့၌“အန္တရိကံ”ဟု ချည်း တွေ့ရ၏။]

နီကာ။ ။ နိရောဓပဒေန အနန္တရိတံ ကတ္တာ (မခြားကွယ်အပ်သည်ကို ပြု၍) သမာပတ္တိပဒေ ဝတ္တမ္ဗေ (ဟောတော်မူထိုက်ပါလျက်) တေသံ ဒ္ဝိန္နံ အန္တရေ သမ္ပဇာနပဒံ ထပိတန္တိ အာဟ-နိရောဓ၊ပေ၊ဝုတ္တန္တိ၊ ဤ၌ အန္တရေ ထပိတံသည် အန္တရိဘံ၏ ကံဟောပုဒ်အဖြစ်ကိုပြသော အဖွင့်တည်း၊ “အန္တရေ–၌ + ကရိယတ္တေတိ အန္တရိတံ”ဟု ပြုပါ။

ယာ–အစဉ်အားဖြင့်၊[အနုပုဗ္ဗ၏ အဖွင့်။] သမ္မဇာနသညာနိရောဓ သမာပတ္တိ-ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်သိသော ရဟန်း၏ သညာနိရောဓသမာပတ်သည်၊ (ဟောတ်)၊ ဣတိ အယံ–ဤသည်ကား၊ ဇေ္ဈ – ဤ အနုပုဗ္ဗာဘိသညာနိရောဓ သမ္ပဇာနသမာပတ္တိဟူသော ပါဠိဌ်၌၊ အတ္ထော–တည်း။

တတြာပိ–ထို ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့် ထားရာ၌လည်း၊ ("အယံ ဝိသေသတ္ထော"၌စပ်)၊ သမ္ပဇာနသညာနိရောဓသမာပတ္တိတိ - ကား၊ သမ္ပဇာနန္တိသ-ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသော ရဟန်း၏၊ အန္တေ နိဒ္ဒေသ သမာပတ်ကို ပြီးစေတတ်သော အကျင့်၏ အဆုံး၌၊ သညာနိရောဓသမာပတ္တိ–သညာ၏ ချုပ်ရာ နိရောဓသမာပတ်သည်၊(ဟောတိ)၊ ဝါ–တနည်း၊ သမ္ပဇာနန္တိသ– သော၊ ပဋိတသ – ပညာရှိသော၊ ဘိက္ခုနော – ၏၊ သညာနိဒ္ဒေသ သမာပတ္တိ–သည်၊(ဟောတိ)၊ ဣတိ အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဝိသေသတ္ထော-ထူးသော အနက်တည်း။

× × × × × × ×

တတြာပိ၊ပေ၊ဝိသေသတ္ထော။ ။"တတြာပိတိ တသ္မိ' တထာ(ထို ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း)ပဒါနုပုဗ္ဗီထပနေပိ(ပုဒ်စဉ်အားဖြင့် ထားရာ၌လည်း)"ဟုဋီကာဟောင်းပါဠိရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌ ပါဠိပျက်သည်၊ ထို ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့် ထားရာ၌ ဤအနက်သည် (အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထောဟု ရှေ့၌ ပြအပ်ပြီးသော အနက်မှ) ထူးသော အနက်ဖြစ်သည်–ဟူလို။

သမ္ပဇာနန္တိသ အန္တေ၊ပေ၊သမာပတ္တိ ။ ။သမ္ပဇာန၌ "သမ္ပဇာနန္တ" ဟု ဆိုလိုလျက် နွံကို ခြေထားသည်၊ ထိုသမ္ပဇာနန္တဟူသည် နိရောဓသမာပတ်သို့ ရောက်ဘို့ရာ ပဌမဈာန်စသော ထိုထို သမာပတ်ကို ဝင်စားပြီး၍ ထသောအခါ ထိုထို ဈာန်၌ပါသော စိတ်– စေတသိက် သင်္ခါရတို့ကို အနိစ္စစသောအားဖြင့် သုံးသပ်လျက် အပြားအားဖြင့် သိသောပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ [သံ–ကောင်းစွာ+ပ – အပြားအားဖြင့်+ ဇာနန္တ– သိသောပုဂ္ဂိုလ်၊] "အန္တေ"ဟု ထည့်၍ ထိုသမ္ပဇာနန္တ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပဌမဈာန်မှစ၍ နေဝသညာနာသညာယတနတိုင်အောင် နိရောဓသမာပတ်ကို ပြီးစေတတ်သော အကျင့်၏ အဆုံး၌ နိရောဓသို့ ရောက်သည် – ဟု အနက်မှတ်ပါ။ [အန္တေတိ ယထာဝုတ္တာယ နိဒ္ဒေဓပဋိပတ္တိယာ (နိဒ္ဒေဓသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်၏) ပရိယောသာနေ၊-ဋီကာ။]

သမ္ပဇာနန္တိသ ဝါ။ ။ဤနည်း၌ ဆိုင်ရာကိစ္စဝယ် ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်ကို"သမ္ပဇာနန္တ" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို ပညာကား နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အစမှစ၍ အလုံးစုံကိစ္စကို ဆောင်နိုင်သော ပညာနှင့်တကွ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားခြင်းကိစ္စကို ပြီးစေနိုင်သောပညာတည်း၊ ထိုပညာဖြင့် နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားနိုင်သော ပညာရှိကို"သမ္ပဇာနန္တ"ဟု ဆိုလိုသည်။

နည်း ၂ ပါး အထူး။ ။ ပဌမနည်း၌ "အန္တေ" ဟု ထည့်ပါဌ်ပါရခြင်း, သမ္ပဇာနန္တအရ ထိုထို သမာပတ်၌ပါသော သင်္ခါရတို့ကို ဝိပဿနာရှုသော ဉာဏ်ရှိပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူရခြင်းသည်ဌင်း, ဒုတိယနည်း၌ ပါဌ်သေသမထည့်ရခြင်းနှင့် သမ္ပဇာနန္တအရ အစမှ

ဇာဒါနိ-သညဉ္စကို ပြပြီးရာ, ယခုအခါ၌၊ ဇ၀-ဤနေရာ၌၊ ဌတွာ–တန့်ရပ်၍၊ နိရောဓသမာပတ္တိကထာ– နိရောဓသမာပတ်နှင့် စပ်သော စကားကို၊ ကထေတမ္မာ– ဆိုထိုက်၏၊ ပန - ထိုသို့ပင် ဆိုထိုက်ပါသော်လည်း၊ သာသော - ထို နိရောဓသမာပတ္တိကထာကို၊ သဗ္ဗာကာရေန- အလုံးစုံသော အပြား၊အား၊ဖြင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ ပညာဘာ၀နာနိသံသာဓိကာရေ-ပညာဘာ၀နာ၏အာနိသင်္ဃကို ပြရာအခန်း၌၊(မယာ)၊ ကထိတာ-ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဆိုခဲ့ပြီ)၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ တတ္ထ– ထို ပညာဘာ၀နာနိသံသအရာ၌၊ ကထိတတော၀–ဆိုအပ်ပြီးရာ ဌာန မှသာ၊ ဂဟေတမ္ဗာ–ယူထိုက်၏။

ဧ၀ံ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဘဂ၀ါ–သည်၊ ပေါ့ဌပါဒဿ–သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကဿ-အား၊ နိရောဓကထံ-နိရောဓကထာကို၊ ကထေတ္ဝာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ အထ-နိရောဓကထာကို ဟောတော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ နံ–ထို ပေါ့ဌပါဒ ပရိဗ္ဗိဇ်ကို၊ တာဒိသာယ-သော၊ ကထာယ-နိရောဓကထာ၏၊ အညတ္ထ– သာသနာတော်မှ တပါးသော သာသနာပ၌၊ အဘာ၀ံ–မရှိခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာ ပေတုံ-၀န်ခံစေတော်မူခြင်းငှါ၊ တံ ကိံ မညသိတိ အာဒိ –အစရှိသော စကား ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ပရိဗ္ဗာဇကော၀ိ–သည်လည်း၊ ဘဂ၀ါ-ရား၊ အဇ္ဇ-ဒေ့၊ တုမှာကံ-ရှင်တော် ဘုရားတို့၏၊ ကထံ – နိရောဓကထာကို၊ ထပေတ္ဝာ– ထား၍၊ မယာ-တပည့်တော်သည်၊ ဧ၀ရူပါ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ကထာ– နိရောဓကထာကို၊ န သုတပုဗ္ဗာ–မကြားအပ်ဘူးပါ၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိဇာနန္တော– ၀န်ခံလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နောဟေတံ ဘန္တေတိ–ဟူ၍၊ ၀တ္ဝာ–လျှောက် ပြီး၍၊ ပုန- ဖန်၊ သက္ကံစ္စံ - ကောင်းစွာပြု၍၊ (ရိုရိုသေသေ)၊ ဘဂ၀တော - ၏၊ ကထာယ-၏၊ ၀ါ-ကို၊ ဥဂ္ဂဟိတဘာ၀ံ-နာယူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧ၀ံ ခေါ အာဟ ဘန္တေတိ အာဒိ - ကို၊ အာဟ– လျှောက်ပြီ၊ အထ-လျှောက်ရာ ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထို ပေါ့ဌပါဒပရိဗ္ဗိဇ်အား၊ ဘဂ၀ါ-သည်၊ တယာ-သည်၊ သုဥဂ္ဂဟိတံ–ကောင်းစွာ နာယူအပ်ပေပြီ၊ ဣတိ-

× × × × × × ×

စ၍ အလုံးစုံကိုရွက်ဆောင်နိုင်သော ပညာနှင့်တကွ ကိစ္စပြီးအောင်စီမံနိုင်သော ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူရခြင်းသည် နည်း ၂ ပါး၏ အထူးထည်း။ [ဋီကာသစ်၌ သမ္မဇာနန္တပုဒ်၏ အထူးကို မဆိုဘဲ "၀စနသေသာပေက္ခောနပေက္ခတာ (အနွေ့ဟူသော သဒ္ဒါအကြောင်းကို ငဲ့ခြင်း, မငဲ့ခြင်းသည်) ဒွိန္နံ ဝိကပ္ပါနံ ဝိသေဿော"ဟု ဆိုလေသည်။]

သဗ္ဗာကာရေန။ ။သမာပတ္တိယာ သရူပ၀ိသေသော (နိရောဓသမာပတ်၏ သရုပ် သကောင် အထူး) သမာပဇ္ဇနကော (နိရောဓသမာပတ် ၀င်းစားနိုင်သော အနာဂါမ် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်) သမာပဇ္ဇနဿ ဌာနံ (၀င်စားရာ ဌာန) ကာရဏံ (သမာပတ် ၀င်စား ခြင်း၏ အကြောင်း) ဣတိ ဧ၀မာဒိ သဗ္ဗပ္ပကာရေန၊–ဋီကာ။

သို့၊ အနုဇာနန္တော-ခွင့်ပြုတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ ပေါဠ္ဍပါဒါတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

အထ-မိန့်ဒတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ပရိဇ္ဇာဇကော-ပရိဗ္ဗိဇ်သည်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ အာကိဉ္စညာယတနံ- အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ကို၊ သညဂ်တိ - သညာဟူသော အမြတ်ရှိသောဈာန်ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [အာကိဉ္စညာယတနံနှင့် အရတူသောကြောင့် " သညာ+ အဂ္ဂါ ထွောတိ သညဂ်ံ " ဟု ပြုပ၊်။] ဧတဒဝေ - ဤ အာကိဉ္စညာယတန ဈာန်သည်သာ၊ သညဂ်ံနုခေါ - သညဂ္ဂမည်လေသလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ အဝသေသသမာပတ္တိသုပိ- ကြွင်းသော သမာပတ်တို့၌လည်း၊ သညဂ်ံ-သညဂ္ဂသည်၊ အတ္ထိနုခေါ-ရှိလေသလော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ တမတ္ထံ - ထို အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ပုစ္ဆန္တော- မေးလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကေညေဝ နုခေါတိ အာဒိ - ကေညေဝနုခေါ အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ ဘဂဝါဝိ-သည်လည်း၊ အာသ-ထိုပေါဌ္ဌပါဒအား၊ ဝိသဇ္ဇေသိ-ဖြေတော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထိုသို့ ဖြေတော်မူရာ၌၊ ပုထုပိဘိ-ကား၊ ဗဟူနိဝိ-များစွာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊(သညဂ်ါနိ - တို့ကို၊ ပညပေမိ ၌စပ်။)

ယထာ ယထာ ခေါ ပေါဌ္ဌပါဒ နိရောဓံ ဖုသတိတိ - ကား၊ ပထဝိကသိဏာဒိသု- ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယေန ယေန ကသိဏေန - အကြင် အကြင် ကသိုဏ်းဖြင့်၊ ဝါ- တနည်း၊ ပဌမဈာနာဒိနံ - ပဌမဈာန် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယေန ယေန ဈာနေန - ဖြင့်၊ (ဖုသတိ ၌စပ်၊) ဣဒံ - ဤအနက်သည်၊

× × × × × × ×

ဧဝံ ပေါဌ္ဌပါဒ။ ။ပါဠိတော်၌ " ဧဝံ ခေါ အဟံ " ဟုငြား, "ဧဝံ ပေါဌ္ဌပါဒ" ဟုငြား ဧဝံ ၂ ပုဒ်ကို နိုးကပ်စွာတွေ့ရ၏၊ ထိုတွင် ဧဝံ ခေါ အဟန္တိ ထွေ အာကာရထွေ ဧဝံသဒ္ဒေါ၊ ဧဝံ မေ သုတံ၌ ဧဝံသဒ္ဒါသည် အာကာရအနက်ကို ပြသကဲ့သို့ ဤ ဧဝံသဒ္ဒါလည်း နာယူမှတ်သားအပ်ပုံ အခြင်းအရာ (ဥဂ္ဂဟိတာကာရ) ကိုပြသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဧဝံ ပေါဌ္ဌပါဒဿကား ဧဝံသဒ္ဒါသည် (သူ၏ လျှောက်ထားခြင်းကို ခွင့်ပြုခြင်း) ဟူသော သမ္ပဋိစ္ဆနအနက်ရှိ၏၊ "ဧဝံ-အိမ်း, ဧး, ဟုတ်၏-သင်လျှောက်သည့်အတိုင်းပင်" ဟူလို။

ပုထူဗိတိ ဗဟူနိဝိ။ ။ပုထုကို ပုံလိန် ဗဟုဝုစ်ဟု ယူဆ၍ သညဂ်ံဟူသော နပုလ္လိန်မှ ပုံလိန်ပြောင်းနေသည်ဟု သိစေလိုသောကြောင့် " ဗဟူနိဝိ " ဟု ဖွင့်ကြောင်းကို ဋီကာမိန့်သည်။ [ပုထူတိ ပါဋိယံ လိင်္ဂဝိပလ္လာသံ ဒဿေန္တော အာဟ ဗဟူနိဝိတိ၊ ဋီကာသစ်၌ကား ပုထူ၌ နိ အက္ခရာဂြိသည်ဟုလည်း ပြ၏။]

ယထာ ယထာ။ ။ပါဋိတော်၌ " ယထာ ယထာ ခေါ ပေါဌ္ဌပါဒ နိရောဓံ ဖုသတ် " ဟု ရှိ၏၊ ထို ယထာ ယထာသည် " အကြင်အကြင်သို့သော အပြားအားဖြင့် " ဟု ပကာရအနက်ကို ဟောသော်လည်း ပကာရသာမညကို ဟောသည် မဟုတ်၊ ပထဝိကသိုဏ်းစသော, ပဌမဈာန်စသော ပကာရဝိသေသကိုဟောသည်ဟု သိစေလို၍ " ပထဝိကသိဏာဒိသု ၊ပေ၊ ယေန ယေန ဈာနေန " ဟု ဖွင့်သည်။

ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ (ကိံ – အဘယ် အနက်သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ- ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- နည်း၊) ဟိ-ချေ၊ ကရဏဘူတေန – ကရိုက်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပထဝီကသိဏေန – ဖြင့်၊ ပထဝီကသိဏ သမာပတ္တိံ - ပထဝီကသိဏ သမာပတ်ကို၊ ကေဝါရံ - တကြိမ်၊ သမာပဇ္ဇန္တော – ဝင်စားသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုရိမသညာနိရောဓံ-ရှေ့ဦးဖြစ်သော ကာမသညာ၏ ချုပ်ခြင်းသို့၊ သစေ ဖုသတိ - အကယ်၍ ရောက်အံ့၊ (ဝံသတိ)၊ ကေံ-တခုသော၊ သညဉ္ဉံ-သညဉ္ဉကို၊ ဝါ-သညာဖြစ်သောအမြတ်ကို၊ (ပညပေမိ ဉ်စပ်၊) အထ – သို့မဟုတ်၊ ဒွေ ဝါရေ - ၂ ကြိမ်တို့တိုင်တိုင်၊ (သမာပဇ္ဇန္တော ပုရိမသညာနိရောဓံ သစေ ဖုသတိ၊ ဝံသတိ၊ ဒွေ- ၂ ပါးကုန်သော၊ သညဉ္ဉါနိ-တို့ကို၊ ပညပေမိ-ဉ်စပ်၊) တယော ဝါရေ-၃ ကြိမ်တို့တိုင်တိုင်၊ပေ၊ ဝါရသတံ-အကြိမ်ပေါင်းဘရာတိုင်တိုင်၊ပေ၊ဝါရသဟဿံ-အကြိမ်တထောင်တိုင်တိုင်၊ပေ၊ ဝါရသတသဟဿံ - အကြိမ်ပေါင်း တသိန်းတိုင်တိုင်၊ သမာပဇ္ဇန္တော - ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုရိမသညာနိရောဓံ - သို့၊ သစေ ဖုသတိ - အံ့၊ (ဝံသတိ)၊ သတသဟဿံ– တသိန်းသော၊ သညဉ္ဉါနိ - တို့ကို၊ (ပညပေမိ ဉ်စပ်၊) သေသ ကသိဏောသု – ပထဝီကသိဏ်းမှကြွင်းသော ကသိဏ်းတို့၌၊ သေ (သော) – ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော - ဆောင်ကြောင်းအစီ အရင်တည်း။

[စာအုပ်တို့၌ ဝါရသတသဟဿံဝါဟု ဝါသဒ္ဒါကို တွေ့ရ၏၊ အထ ဒွေ ဝါရေ စသည်တို့၌ ပေယျာလမြှုပ်၍ ဆိုထားသောကြောင့် ဝိကပ္ပနဝါသဒ္ဒါ လိုမည် မထင်ပါ။]

× × × × × × ×

ကေံ သညဉ္ဉံ။ ။ ကေံ သည်ဟူတံ + အဉ်ံ သေဋ္ဌံတိ အတ္ထော၊ ဟေဋ္ဌိမသညာယ (အောံခေအောက် သညာထက်) ဥက္ကဋ္ဌဘာဝတော သညာစ + သာ + အဉ်ံစာတိ သညဉ်ံ၊ ဤသို့ ကမ္မဓာရဲ့ဖြေပါ၊ "နံ တု သညာသု + အဉ်ံ" ဟု တပ္ပုရိသ် မဖြေပါနှင့်၊ ဤသို့ ဋီကာဖွင့်သည်။

အထ ဒွေ ဝါရေ။ ။ဒွေ် ဝါရေနောက်၌ငင်း, တယောဝါရေ စသည်တို့၏နောံ၌ငင်း, ပေယျာလ မြှုပ်ထားသည်၊ " ဒွေ ဝါရေ သမာပဇ္ဇန္တော ပုရိမသညာနိရောဓံ ဖုသတိ၊ ဒွေ သညဉ်ါနိ" ဤသို့စသည်ဖြင့် ဝါရသဟဿံတိုင်အောင် ပေယျာလဖေါ်ပါ၊ " ဝါရသတ သဟဿံ " ၌ကား တိုက်ရိုက်ဖေါ်ထား၏၊ ဤသို့ အစနှင့် အဆုံးကိုသာ ဖေါ်ထားသောကြောင့် အာဒိအန္တ ဒီပကနည်းဟု မှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။ ဤ၌ အာရုံအရာဝယ် ကသိဏ်းအာရုံတို့ကိုသာ ပြု၍ အခြားသော အသုဘစသောစျာန်၏ အာရုံတို့ကို မပြုခြင်းမှာ နိရောဓသမာပတ်အရာ ဖြစ်သောကြောင့် တည်း။ [ဧသသကသိဏောသုတိ ကသိဏာန ဓေဝ ဂဟဏံ နိရောဓကထာယ အဓိကတတ္တာ (အရာ၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း) ၊ တတော ဧဝ စတ္ထ စျာနဋ္ဌာနေ ကသိဏ ဣဿာနာနိ ဧဝ ဂဟိတာနီတိ ဧဝံဒိတမ်ဠံ၊– ဋီကာ။]

စျာနေသုပိ-စျာန်တို့တွင်လည်း၊ ကရဏာဘူတေန-ကရိဏ်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပဌမဇ္ဈာနေန-ဖြင့်၊ ကေဝါရံ-တကြိမ်၊ ပုရိမသညာနိရောဓံ-သို့၊ သစေ ဖုသတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကေ, သညဂ္ဂံ - ကို၊ (ပညပေမိ ဥ်စပ်၊) အထ - သို့မဟုတ်၊ ဒွေ ဝါရေ- ၂ ကြိမ်တို့တိုင်တိုင်၊ သမာပဇ္ဇန္တော - ဝင်စားသော်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုရိမသညာနိရောဓံ သစေ ဖုသတိ၊ (ဧဝံသတိ၊ ဒွေ သညဂ္ဂါနိ - တို့ကို၊ ပညပေမိ-ဥ်စပ်၊)၊ပေ၊ ဝါရသတသဟဿံ - အကြိမ်ပေါင်းတသိန်းတိုင်တိုင်၊ ပုရိမသညာနိရောဓံ-သို့၊ သစေ ဖုသတိ–အကယ်၍ရောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သတသဟဿံ-တသိန်းသော၊ သညဂ္ဂါနိ-တို့ကို၊(ပညပေမိ-ဥ်စပ်၊) ဇုတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သေသ စျာန သမာပတ္တိသုပိ-ပဌမစျာန်မှကြွင်းသော စျာန်သမာပတ်တို့ဥ်လည်း၊ သေ (ဧသော)–သည်၊ နယော– တည်း၊ ဇုတိ – ဤသို့လျှင်၊ ကေဝါရံ - တကြိမ်၊ သမာပဇ္ဇနဝသေန-ဝင်စားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ဂုဏ်း၊ သမ္ဘဝိ–အလုံးစုံသော စျာန သညာကိုလည်း၊ သဥ္ဇာနနလက္ခဏေန-အားဖြင့်၊ သင်္ဂဟေတွာ-သိမ်းယူ၍ဂုဏ်း၊ ဧကံ–သော၊ သညဂ္ဂံ- သညဂ္ဂသည်၊ ဟောတိ၊ အပရာပရံ- အထပ်ထပ်၊ သမာပဇ္ဇနဝသေန–ဖြင့်၊ ဗဟူနိ-နှ်သော၊ (သညဂ္ဂ နိ–တို့သည်၊ ဟောန္တိ)။

× × × × × × ×

ဇုတိ ၊ပေ၊ ဗဟူနိ။ ။ဇုတိဖြင့် “ ပထဝိကသိဏာဒိသု ဃယန ယေန ကသိဏေန ၊ပေ၊ယေန ဧယန စျာနေန ”စသော အကျဉ်း အကျယ် စကားရပ်ကို ပြန်၍ညွှန်းသည်၊ ထို့ကြောင့် ဇုတိစသော စကားဖြင့် ထိုအားလုံးကို နိဂုံးအုပ်သည်ဟု မှတ်ပါ။

ကေဝါရံ သမာပဇ္ဇနဝသေန ။ ။ တကြိမ် စျာန်ဝင်စားလျှင် ထို သမာပတ်အတွင်း၌ စျာနသညာတွေ များစွာဖြစ်၏၊ သို့သော် တကြိမ်ဝင်စားမှုကို အကြောင်းပြု၍ “ကေ့ံ သညဂ္ဂံ–သညဂ္ဂတခု”ဟု ယူရသည်။ [ဤ၌ “သညာ+အဂ္ဂါ သညဂ္ဂါ-မြတ်သော သညာ”ဟု ကမ္မဓာရယ်ပြု၊ (တနည်း) စျာန်ရအောင် ဗဟုဗ္ဗီဟိပြု၍“သညဂ္ဂံ”ဟု ဖြစ်သော အခါ ဘာဝလောပသော်လည်း ကြံပါ၊ မြတ်သောသညာရှိသော စျာန်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ မြတ်သောသညာ။]

သမ္ဘဗ္ဘိ၊ပေ၊သင်္ဂဟေတွာ။ ။သညာတွေ များပါလျက် အဘယ်နည်းဖြင့် “ကေသညဂ္ဂ”ဖြစ်နိုင်သနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ သမ္ဘဗ္ဘိ သဥ္ဇာနနလက္ခဏေန သင်္ဂဟေတွာ”ဟု မိန့်၊ တကြိမ်ဝင်စားရာ၌ ဖြစ်သမျှသညာအားလုံးကို“သမ္ဘဗ္ဘိ”ဟု ဆိုသည်၊ ထို သညာအားလုံးကို သဥ္ဇာနနလက္ခဏာချင်း တူသောကြောင့် တခုတည်း ဖြစ်ရကား “ ကေ့ံ သညဂ္ဂံ ” ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်၊ [သမာပဇ္ဇနဝသေန သဥ္ဇာနနလက္ခဏေနစ ကေတာ (ဟောတိ) ဇုတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊– ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။စာအုပ်တို့၌ “သမာပဇ္ဇနဝသေန ဝါ၊ပေ၊ သင်္ဂဟေတွာ ဝါ”ဟု ဝါ ၂ ပုဒ်ကိုတွေ့ရ၏၊ သမာပဇ္ဇနဝသေနနှင့် သင်္ဂဟေတွာသည် တနည်းမရ-တနည်းရသော ဝိကပ္ပနတ္ထ မဟုတ် , ၂ နည်းလုံးပေါင်းမှ သညဂ္ဂတခု ဖြစ်နိုင်သော သမုစ္စယတ္ထတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝါသဒ္ဒါ မရှိဆိုက်၊ သို့မဟုတ် ထိုဝါကို သမုစ္စယတ္ထသော်လည်း ကြံပါ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ “သဥ္ဇာနနလက္ခဏေန စ”ဟု သမုစ္စယတ္ထစသဒ္ဒါဖြင့် ဖွင့်သည်။

သညာနုခေါ ဘန္တေတိ - ကား၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ နိရောဓသမာပဇ္ဇန ကဿ-နိရောဓသို့ ကောင်းစွာရောက်သော၊ (နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသော)၊ ဘိက္ခုနော - ၏၊ သညာ- သည်၊ ပဌမံ- စွာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နုခေါ- ဖြစ်ပါသလော၊ ဣတိ – ဤသို့ အစရှိသောစကားကို၊ ပုစ္ဆတိ = မေးလျှောက်၏၊ [ပါဠိတော်၌ လျှံပုံ ၃ နည်းရှိသောကြောင့် ဣတိကို အာဒျတ္ထ ကြီလိုက်ပါသည်၊ သို့မဟုတ် နိဒဿနတ္ထ ကြီပါ။] တဿ-ထို ပေါဠဝါဒပရိပ္ဗိုင်အား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သညာ ခေါ ပေါဠဝါဒါတိ – ဟူ၍၊ ဗျာကာသိ – ဖြေတော်မူပြီ။ [ဣတိ သဒ္ဒါကို ရှေး အတိုင်း ကြီပါ။] တတ္ထ – ထို သညာ ခေါ ပေါဠဝါဒ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ သညာတိ-ကား၊ ဗျာနသညာ– စျာန်နှင့်ယှဉ်သော သညာသည်၊ (“ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဉာဏန္တိ - ကား၊ ဝိပဿနာညာဏံ- သည်၊ (“ပစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”ဟု စပ်)၊ အပရော– အခြားသော၊ နယော- တနည်းကား၊ သညာတိ– ကား၊ ဝိပဿနာသညာ-သည်၊ (ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဉာဏန္တိ-ကား၊ မဂ္ဂညာဏံ- မဂ်ဉာဏ်သည်၊ (ပစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ အပရော-သော၊ နယော-ကား၊ သညာတိ– ကား၊ မဂ္ဂသညာ–မဂ်နှင့်ယှဉ်သော သညာသည်၊ (ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဉာဏန္တိ– ကား၊ ဖလညာဏံ - သည်၊ (ပစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။

ပန- ဝါဒန္တရ၊ တိဝိဒုက မဟာသိဝတ္ထေရော- သည်၊ အာဟ-ဆိုပြီ၊ (ကိံ)၊ ဣမေ ဘိက္ခူ- တို့သည်၊ ကိံ – အဘယ်ကို၊ ဘဏန္တိ – ပြောနေကြပါကုန်လိမ့် မည်နည်း၊ ပေါဠဝါဒေါ- သည်၊ ဟေဋ္ဌာ- ၌၊ ဘဂဝန္တံ ·ကို၊ နိရောဓံ-နိရောဓ သမာပတ်ကို၊ ပုစ္ဆိ -မေးလျှောက်ခဲ့ပြီ၊ ဣဒါ-နိ၌၊ နိရောဓာ-မှ၊ ဝုဋ္ဌာနံ-ထခြင်း ကို (ထပုံထနည်းကို)၊ ပုစ္ဆန္တော – မေးလျှောက်လိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊

× × × × × × ×

နည်း ၃ မျိုး ။ ။ အဋ္ဌကထာဝယ် သညာနှင့် ဉာဏ်၏ အရကောက်ကို ပြရာ၌ နည်း ၃မျိုးပြထား၏၊ ထိုတွင် ပဌမနည်းသည် ပါဒကဈာန်ဝင်စားပြီးမှ ဝိပဿနာရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် သညာ – ဉာဏ်တို့၏ ရှေနောက် ဖြစ်ပုံကိုပြသောနည်းတည်း၊ ဒုတိယ နည်းသည် ဝိပဿနာရှုရင်း တဆက်တည်း မဂ်ရသောပုဂ္ဂိုလ်အတွက် သညာ-ဉာဏ်တို့၏ ရှေနောက်ဖြစ်ပုံကိုပြသော နည်းတည်း၊ တတိယနည်းကား မဂ္ဂဇိတိ၌ မဂ္ဂသညာနှင့် ဖလ ဉာဏ်တို့၏ ရှေနောက်ဖြစ်ပုံကိုပြသော နည်းတည်း၊ ထိုတွင် ပဌမနည်းသည် ဧလောကီ သညာနှင့် လောကီဉာဏ်ကိုသာ ပြသောကြောင့် သြဠာရိက (ကြမ်းတန်း) ၏၊ ဒုတိယ နည်းသည် ဧလောကီသညာနှင့် လောကုတ္တရာဉာဏ်ကို ပြသောကြောင့် မိဿကဖြစ်၏၊ တတိယနည်းသာ ဧလောကုတ္တရာသက်သက် ဖြစ်သောကြောင့် သုခုမက မ္မဋ္ဌရဖြစ်သည်-ဟု ဋီကာတို့ဆိုသည်။

မဟာသိဝတ္ထေရော။ ။ဒီဃနိကာယ်ပါဠိတော်ကို စာပြန်သလို ရွတ်အံကြကုန်စဉ် ဤပါဠိရပ်သို့ ရောက်သောအခါ အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ပြအပ်ခဲ့သော နည်း ၃ မျိုးကို ပြောဆိုကြသော ရဟန်းတို့ကို တိပိဋကမဟာသိဝထေရ်က “ဒီရဟန်းတွေဟာ ဘာကို ပြောနေ

ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရား၊ နိရောဓာ-မှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တိသ-ထဒေသာ ရဟန်း၏၊ ပဌမံ-စွာ၊ အရဟတ္တဖလသညာ-အရဟတ္တဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော သညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကိံ–ဖြစ်ပါသလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ ပစ္ဆာဝက္ကန္တာဉာဏံ-သည်၊(ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကိံ–လော၊) ဇာတိ- သို့၊ ဝဒတိ - လျှောက်၏၊ အထ–လျှောက်ရာ ထိုအခါ၌၊ အာသဲ–ထို ပေါဋ္ဌပါဒအား၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ ဖလသညာ–အရဟတ္တဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော သညာသည်၊ ပဌမံဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ပစ္ဆာ-၌၊(နောက်မှ)၊ ပစ္ဆာဝက္ကန္တာဉာဏံ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သညာခေါ ပေါဋ္ဌပါဒါတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ)အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ (ဇာတိ-သို့၊ အာဟ-မဟာသိဝထေရ်ဆိုပြီ)၊ တတ္ထ-ထိုသညာခေါ ပေါဋ္ဌပါဒအစရှိသောစကားရပ်၌၊ သညုပ္ပါဒါတိ-ကား၊ အရဟတ္တဖလသညာယ-၏၊ ဥပ္ပါဒါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ပစ္ဆာ–၌၊ ဝါ-မှ၊ ဇာတံ-၍ဟုဆိုး၊ သည်၊ အရဟတ္တဖလံ-တည်း၊ ဇာတိ ဧဝံ–သို့၊ ပစ္ဆာဝက္ကန္တာဉာဏံ ပေါဋ္ဌပါဒါ – ပစ္ဆာဝက္ကန္တာဉာဏ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဇာဒပ္ပစ္စယာ ကိရ မေတိ - ကား၊ ဖလသမာဓိသညာပစ္စယာ – ဖလသမာဓိနှင့်ယှဉ်သော သညာဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ မယံ-၏၊ ပစ္ဆာဝက္ကန္တာဉာဏံ-.သည်၊ ဥပ္ပန္နံကိရ-ဖြစ်ပါတကား၊ ဇာတိ-သို့၊ (“ပဇာနာတိ”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)။

× × × × × × ×

ကြသနည်း”ဟု ပြောပြီးလျှင်....“ပေါဋ္ဌပါဒသည် နိရောဓသမာပတ်ကို မေးပြီးနောက် နိရောဓမှထသော (ရဟန္တာ, အနာဂါမ်) ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သညာက အလျင်ဖြစ်ပါသလား, ဉာဏ်ကအလျင်ဖြစ်ပါသလား စသည်ဖြင့် ဘုရားရှင်အား လျှောက်သောစကား ဖြစ်သည်” ဟု ဆုံးဖြတ်စကားကို မိန့်သည်။ [ဤဆဋ္ဌ၏ဝါဒကို နောက်ဆုံးမပြသောကြောင့် အနှစ်သာရဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌“သညုပ္ပါဒါတိ အရဟတ္တဖလသညာယ ဥပ္ပါဒါ”စသည်ဖြင့် ဤ ထေရဝါဒအားလျော်စွာ ဖွင့်သည်။]

ကိရ။ ။ကိရာတိ အနုဿရဏတ္ထေ (အစဉ်လိုက်၍ အောက်မေ့ခြင်း အနက်၌) နိပါတော၊ ယထာဓိဂတ ဓမ္မာနုဿရဏဂ္ဂါယာ ဟိ ပစ္ဆာဝက္ကန္တာ (ပစ္ဆာဝက္ကန္တာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်မှုဟူသည် တရားကိုအစဉ်လိုက်၍ အောက်မေ့ခြင်းအဖို့ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤကိရသဒ္ဒါသည် အနုဿရဏတ္ထနိပါတ် ဖြစ်သည်။

ဖလသမာဓိသညာ။ ။ဇာဒပ္ပစ္စယာကို ဖွင့်ရာ၌“ဖလသမာဓိသညာ ပစ္စယာ” ဟု ဆို၏၊ သို့သော် သမာဓိနှင့်သာ ယှဉ်သော သညာမဟုတ် , အရဟတ္တဖိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်အားလုံးနှင့် ယှဉ်သော သညာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သမာဓိကို ခေါင်းတပ်၍ ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် ဆိုထားသည်၊ သဟစရဏနည်းအားဖြင့် တကွဖြစ်ဘက် အရဟတ္တဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်အားလုံးကို ယူပါ။ [အရဟတ္တဖိုလ်၌ သမာဓိပဓာန မဟုတ် , သညာပဓာန ဖြစ်သောကြောင့် ပဓာနနည်းကို မယူပါ၊....သမာဓိသီသေနစေတ္တ သဗ္ဗံ အရဟတ္တဖလံ ဂဟိတံ သဟစရဏဘာဉယေန၊ တသ္မိံ အသတိ ပစ္ဆာဝက္ကန္တာဃ အသမ္ဘဝေါတိ ပါဋိယံ ဇာဒပ္ပစ္စယာတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။]

သညာအတ္ထကထာ

ဇာဒါနိ-ယခုအခါ၌၊(သညာနှင့် ဉာဏ်တို့၏ ရှေးနောဝံဖြစ်ပုံကို ပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊)ပရိဗ္ဗာဇကော-ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊(ပုစ္ဆန္တော အာဟ-၌စပ်၊)ယထာ နာမ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဂါမသူကရော-ရွာဝက်သည်၊ [တောဝက်က မစင်မကြိုက်သောကြောင့် ရွာဝက်ကို ပြသည်။] ဂန္ဓောဒကေန-နံ့သာရေဖြင့်၊ နှာပေတွာ-ရေချိုးစေပြီး၍၊ဝါ-ရေချိုးပေးပြီး၍၊ ဂန္ဓေဟိ-နံ့သာတို့ဖြင့်၊ အနုလိမ္ပိတွာ-ပါးပါး လိမ်းကျံ၍၊ မာလာဒါမံ - ပန်းကုံးကို၊ ပိဉ္ဇန္တိတွာ – ပန်ဆင်၍၊ သိရီသယနေ - အသရေရှိသော အိပ်ရာ၌၊ အာရောပိတော - တင်ထားအပ်သည်၊ (သမာနော)ပိ–ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သုခံ–ချမ်းသာကို၊ နဝိန္ဒတိ ယထာ- မရသကဲ့သို့၊ ဝေဂေန–လျင်စွာ၊ ဂုထဘောနမေဝ- မစင်ရှိရာ အရပ်သို့သာ၊ ဂန္ဒွာ–သွားပြီး၍၊ ဝါ-သွားပြီးမှ၊ သုခံ-ကို၊ ဝိန္ဒတိ ယထာ – ရသကဲ့သို့၊ ဇဝမေဝ–ဤအတူသာလျှင်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ သဏ္ဌသုခုမတိလက္ခဏဿာဟတာယ–သိမ်မွေ့နုံ့သည် ဖြစ်၍ လက္ခဏာရေး သုံးရပ်ဖြင့် တံဆိပ်ခတ်အပ်သော၊ ဒေသနာယ - ဒေသနာတော်ဖြင့်၊ နှာပိတဝိလိတ္တမတ္တိုးတာ – ရေးချိုးစေအပ် လိမ်းကျံအပ် တန်ဆာဆင်အပ်ပြီးသည်၊ (သမာနောပိ - ဖြစ်ပါသော်ငင်း၊) နိရောဓကထာသိရိသယနံ – နိရောဓကထာ တည်းဟူသော အာသရေရှိသော အိပ်ရာသို့၊ အာရောပိတော-တင်ထားအပ်သည်၊ (သမာနောပိ- သော်ငင်း၊) တတ္ထ-ထို အိပ်ရာ၌၊ သုခံ–ကို၊ နဝိန္ဒန္တော-မရသည်၊(ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊)ဂူထဘောန သဒိသံ–မစင်ရှိရာ အရပ်နှင့်တူသော၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ လဒ္ဓိ-အတ္တအယူကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ တမေဝ–ထို အယူကိုပင်၊ ပုစ္ဆန္တော–မေးလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သညာနုခေါဘန္တေ ပုရိသဿ အတ္တာတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ- လျှောက်ပြီ။

အထ-လျှံရာထိုအခါ၌၊ အဿ-ထို ပေါဋ္ဌပါဒအား၊ ဝါ-၏၊ အနုမတိ-လျော်စွာသိတတ်သောအလိုကို၊ ဂဟေတွာ-ယူတော်မူ၍၊[ကံပန တွံစသည်ဖြင့် မေးတော်မူခြင်းသည် အနုမတိပုစ္ဆာ ဖြစ်ရကား သူ၏အလိုကို ယူရာရောက်သောကြောင့်၊"အနုမတိံ ဂဟေတွာ"ဟု ဆိုသည်။] ဗျာကာတုကာမော–ဖြေ

× × × × × × ×

သဏ္ဌ၊ဝေ၊ နှာဟတာယ။ ။ဒေသနာတော်သည် သဏ္ဌ (သိမ်မွေ့သန့်ရှင်း)သည့်အတွက် သားရဖန္တ,မဂ္ဂ,ဖလသာ,စသော အညစ်အကြေးတို့ကို သုတ်သင်နိုင်ရကား ထိုဒေသနာတော်ကို နာရခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော သုတမယဉာဏ်သည် နှာပိတ (ရေချိုးစေအပ်) သကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ နုံ့သည့်အတွက် နုံ့သာရည်ကဲ့သို့ လိမ်းထားသကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ အနီစွတာစသော လက္ခဏာ ၃ ရပ်ဖြင့် တံဆိပ်ခတ်အပ်သည့်အတွက် နားဆောင်းစသော တန်ဆာတို့ဖြင့် ဆင်မြန်းအပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။

ခြင်းဌါ အလိုရှိတော်မူသော၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကံ ပန တွံတိအာဒိံ-အစရှိသော စကားကို၊ ဒါဟ– မိန့်တော်မူပြီ၊ တတော – ထိုသို့ မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ သော-ထိုပေါဋ္ဌပါဒ သည်၊အတ္တာ-အတ္တသည်၊ အရူပီ-ဖေါက်ပြန်ခြင်းမရှိ၊ ဇာတိ ဧဝံ လဒ္ဓိကော- ဤသို့အယူရှိသည်၊ သမာနောပိ–သော်လည်း၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဒေဿနာယ–ဟောတော်မူခြင်း၌၊ သုကုသလော–အလွန်ကျွမ်းကျင်တော်မူ၏၊ (ထိုသို့ ကျွမ်းကျင်သောကြောင့်“ငါ၏အယူကို ဖျက်လိမ့်မည်”ဟု စိုးရိမ်သည်-ဟူလို၊)သော-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ မေ-ငါ၏၊ လဒ္ဓိံ-အယူကို၊ အာဒိတော ဝ-အစဦးပင်၊ မာဝိဒ္ဓံသေတု–မဖျက်ဆီးပါစေလင့်၊ ဇာတိ-ဤသို့၊ စိန္တေတွာ-ကြံ၍၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ လဒ္ဓိံ-ကို၊ ပရိဟရန္တော-(ဖျက်ဆီးခြင်းမှ)ရှောင်လွှဲလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သြဠာရိကံ ခေါတိ အာဒိံ-ကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ အထ-လျှံရာထိုအခါ၌၊ အသ–ထို ပေါဋ္ဌပါဒအား၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တတ္ထ - ထို အယူ၌၊ ဒေါသံ–အပြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော - ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သြဠာရိကော စ ဟိ တေတိ အာဒိံ-ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ဆိုသြဠာရိကောစ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဧဝံ သန္တံ တိ–ကား၊ ဧဝံ သန္တေ–ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊ ဟိ–မှန်၏၊ တေံ–ဤ ဧဝံ သန္တံ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဘုမ္မတ္ထေ–သတ္တမီဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ ဥပယောဂဝစနံ–ဒုတိယာဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ-တနည်း၊ ဧဝံ သန္တံ-ဤသို့ ဖြစ်သော၊ အတ္တာနံ–အတ္တကို၊ ပစ္စာဂစ္ဆတော-သိသော၊ ဝါ-

× × × × × × ×

ကံ ပန တွံ။ ။“သြဠာရိကော အတ္တာ, မနောမယော အတ္တာ, အရူပီ အတ္တာ”ဟု အတ္တအယူ ၃ မျိုးတွင် အသင်သည် အဘယ်အတ္တကို ယုံကြည်သနည်းဟု မေးတော်မူလို၍ “ကံ ပန တွံ”စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။

ဒေါသံ ဒဿေန္တော ။ ။ အကယ်၍ အတ္တသည် ရူပီ (ဖေါက်ပြန်ခြင်းရှိသော အရာ)ဖြစ်အုံ၊ ဤသို့ ဖြစ်လျှင် သင်၏ အတ္တသည် ရုပ်တရားဖြစ်ရာ၏၊ သညာရှိသော သည်းကား မဖြစ်နိုင်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း– သညာက ရူပီမဟုတ်သောကြောင့်၎င်း, ရုပ်တရားတို့က သညာ၏ သဘောနှင့် သဘော မရှိသောကြောင့်၎င်းတည်း၊ အတ္တသည် ရူပီဖြစ်သော်လည်း သင်၏ အလိုအားဖြင့် နိစ္စဖြစ်အုံ၊ ဤသို့ဖြစ်လျှင် သညာကမူ အဆင့်ဆင့်ဖြစ်သောကြောင့် အဆက်ဆက် ပျက်ရကား အနိစ္စ ဖြစ်၏၊ ဤသို့အားဖြင့် သညာနှင့် အတ္တသည် တခုတည်း မဟုတ်နိုင်၊ သညာက တခြား, အတ္တက တခြားသာ ဖြစ်၏။

ထို့ပြင်– သညာ မဟုတ်သောကြောင့် သင်၏ရူပီအတ္တသည် စေတနာမရှိ၊ စေတနာ မရှိလျှင် သင်၏ အတ္တသည် ကံကို မပြုနိုင်၊ ကံကို မပြုနိုင်လျှင် အကျိုးကိုလည်း မခံစားနိုင်၊ ဤအဓိပ္ပါယ်များ သက်ရောက်လျက် ရှိရကား သင်၏ အတ္တသည် ကာရကဝေဒက မဟုတ်တော့, ကာရကဝေဒက မဟုတ်လျှင်“အတ္တ”ဟုပင် မဆိုနိုင်တော့–ဟူလို။

ဧဝံ သန္တံ။ ။“သော်”ဟု ပြေးရသောကြောင့် သတ္တမီအနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်ဟု ပဌမဖွင့်၏၊“ပစ္စာဂစ္ဆတော”ဟု ပါဌသေသထည့်လျှင် ထိုပါဌသေသ၌ စပ်နိုင်သောကြောင့် ကံအနက်၌ပင် ဒုတိယာသက်သည် ဟု တနည်းပြပြန်သည်၊ ပစ္စာဂစ္ဆတောကို

ဝါဒအားဖြင့် ရှေရှုဖြစ်သော၊ တဝ-သင်၏၊ (“မတိယာ - အလိုအားဖြင့်”ဟု ထည့်၍ “အညာဝ သညာ အဘဝိဿ”စသည်၌ စပ်၊)ဇုတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ထွေ-ဤဝံ သန္တံ ဟူသော ပုဒ်၌၊ အထွော-အနက်တည်း၊ စ-ဆက်၊ စတုန္နံ - ၄ ပါးကုန်သော၊ ခန္ဓာနံ - နာမ်ခန္ဓာတို့၏၊ ကေပွါဒေကနိရောဓတ္တာ-တူးသော ဖြစ်ခြင်း, တူသောချုပ်ခြင်း ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယာသညာ-အကြင် သညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ - ဖြစ်၏၊ သာဝ - ထို သညာသည်သာ၊ ကိစ္စာပိ နိရုဇ္ဈတိ - အကယ်၍ကား ချုပ်ပါပေ၏၊ ပန – ထိုသို့ပင် ဖြစ်သော သညာသည်သာ ချုပ်ရပါသော်လည်း၊ အပရာပရံ - အဆက်ဆက်သော သညာကို၊ ဥပါဒါယ-ကပ်ယူ၍၊ အညာစ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အညာစ သညာ နိရုဇ္ဈန္တိတိ-ဟူ၍၊(ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဤဒါနိ-ရူပီအတ္တကို ပြပြီးရာ ယေခုအခါ၌၊ အညံ–ရူပီအတ္တမှ တမျိုးတခြားသော၊ လဒ္ဓိ - မနောမယ အတ္တ အယူကို၊ ဒဿေန္တော - ပြလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မနောမယံ၊ပေ၊ ဘန္တေတိ အာဒိံ - အစရှိသော စကားကို၊ ဝတ္ဝာ–လျောက်ပြီး၍၊(“ဝဒေန္တော အာဒိမာဟ”၌စပ်)၊ တတြာပိ–ထိုမနောမယအတ္တ အဖို့၌လည်း၊ ဒေါသေ - အပြစ်ကို၊ ဒိန္နေ - ပေးအပ်ပြန်သော်၊ ယထာ နာမ–ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဥမ္မတ္တကော-သူရူးသည်၊ ယာဝ- လောက်၊ အဿ–ထို သူရူး၏၊ သညာ-သညာသည်၊ နပ္ပတိဋ္ဌာတိ-အာရုံ၌ မတည်တံ့သေး၊ တာဝ-ထို မတည်တံ့သေးသမျှ၊ အညံ-အခြားသော စကားကို၊ ဂဟေတ္ဝာ–ယူ၍၊ အညံ–

× × × × × × ×

“ဇာနန္တော”ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဋီကာသစ်၌“ပတိ+ဂစ္ဆတော”ဟု ခွဲ၍၍, ပတိကို ပတိစ္ဆဟုဂင်း, ဂစ္ဆတောကို “ဝါဒေန+ပဝတ္တသ”ဟုဂင်း တနည်းဖွင့်သည်။ [သုတ်ကြိုးဖြင့် ပတိကို ပစ္ဆပြု၍ “ပစ္ဆ+ဂစ္ဆတော”ဟု ရှိမှ ဋီကာအဖွင့်နှင့် ညီ၏၊ စာအုပ်တို့၌“ပစ္ဆာ”ဟု ဒီဃဖြင့်ရှိရကား“ပတိ+အာဂစ္ဆတော”ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရလိမ့်မည်၊ ထိုအာဂစ္ဆတောကို “ဇာနတော ပဝတ္တသ”ဟု မဖွင့်နိုင်ပါ။]

တတြာပိ ဒေါသေ ဒိန္နေ။ ။တတြာပိတိ မနောမယော အတ္တာတိ ဤမသို့ ပက္ခေ (ဤဝါဒအဖို့၌လည်း)၊ ဒေါသေ ဒိန္နေကို “ အတ္တာနော လဒ္ဓိံ ယေဝ ဝဒန္တော အရူပိံ ခေါတိ အာဒိမာဟ”၌ စပ်ပါ၊ “သင်၏ အတ္တသည် မနောမယ သမ္ဘင်္ဂါ အဟိနိန္ဒြိယ ဖြစ်လျှင် ရုပ်အတ္တ ဖြစ်ရာ၏၊ သညီအတ္တ မဖြစ်နိုင်၊ ထိုသို့ မဖြစ်နိုင်လျှင် သညာမရှိသောကြောင့် စေတနာလည်းမရှိ စသည်ဖြင့် ရှေအတိုင်း အပြစ်ပေးပုံကို နည်းမှီး၍သိပါ။

ယထာနာမ။ ။ဤပရိဋ္ဌိဇ်သည် ပဌမတုန်းက သြဠာရိကရူပီအတ္တဟု ယူပြီးလျှင် အပြစ်ပြသောအခါ ထိုဝါဒကိုစွန့်၍ မနောမယအတ္တဟု ယူပြန်၏၊ ထို၌ အပြစ်ပြပြန်သော အခါ ထို မနောမယအတ္တအယူကို စွန့်၍ အရူပီအတ္တဟု ယူပြန်၏၊ အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့ အပြောင်းအလဲ လုပ်နေပါသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် ယထာနာမ စသည်ကို မိန့်သည်၊ သူရူး၏ ယူခြင်းမျိုးဖြစ်ရကား အကြောင်းပြဘွယ်မလိုပါ– ဟူလို။

ကို၊ ဝိသဇ္ဇဘိ- စွန့်လွှတ်၏၊ ပန- အနွယ၊ သညာပတိဋ္ဌာနကာလေ-သညာ၏ အာရုံဝယ် တည်တံ့ရာ အခါ၌၊ ဝတ္တုမ္မဒမေဝ - ဆိုထိုက်သော စကားကဲ့သ၊ ဝဒတိ ယထာ-ပြောဆိုသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-၌ အတူ ဃာလျှင်၊ အည့် - အခြား သော အယူကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ အည့်-ကို၊ ဝိသဇ္ဇေတွာ- စွန့်လွှတ်၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ အတ္တနော-၏၊ လဒ္ဓိံ ယေဝ - အယူကိုသာ၊ ဝဒန္တော - လျှောက်လိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အရူပိံ ခေါတိ အာဒိံ-ကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။

တတြာပိ-ထို အရူပိံ ခေါ အစရှိသော စကားရပ်၌လည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သော- ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ သညာယ- ၏၊ ဥပ္ပါဒနိရောဓံ - ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းကို၊ ဣစ္ဆတိ- အလိုရှိ၏၊ ပန- ထို သို့ပင် အလိုရှိပါသော်လည်း၊ အတ္တာနံ- အတ္တကို၊ သဿတံ-မြဲ၏ဟူ၍၊ မညဘိ- မှတ်ထင်၏၊ တသ္မာ, တထေဝ- ထို ရှေးအတိုင်းပင်၊ အသ- ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်အား၊ ဒေါသံ- ကို၊ ဒဿေန္တော - ပြတော်မူလိုသော၊ ဘဂဝါ - သည်၊ ဧဝံ သန္တံပိတိ အာဒိ' - ဧဝံ သန္တံပိ အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တဇေတာ - ထို သို့ မိန့်ဆိတ်မူခြင်းကြောင့်၊ ပရိဗ္ဗာဇကော-သည်၊ ဒိစ္ဆာဒဿနေန- မှားသောအမြင်သည်၊ (မိစ္ဆာအယူသည်)၊ အဘ်ဘူတတ္တာ- လွန်းမိုးအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုစ္စမာနမ္ပိ-ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ တံ နာနုတ္တံ-ထို သညာနှင့် အတ္တ၏ ထူးသည်၏အဖြစ်ကို၊ အဇာနန္တော - မသိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သက္ကာ ၊ပေ၊ မယာတိ အာဒိံ - ကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ အထ- လျှံထားရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သော- ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ သညာယ- သညာ၏၊ ဥပ္ပါဒနိရောဓံ- ကို၊ ပဿန္တော-ပိ- မြင်ပါ၊သော်လည်း၊ သညာမယံ- သညာဖြစ်သော (သညာအတိ

× × × × × × × ×

သညာ နပတိဋ္ဌာတိ။ ။ယူထားအပ်ပြီးသော အာရုံ၌ (အယူ၌) သညာသည် စွဲမြဲစွာမတည်၊ ထိုသို့ မတည်သောကြောင့် ယူအပ်ပြီးအာရုံကို စွန့်ပစ်နိုင်သည် -- ဟူလို၊ ဥပမေယျာဂက်၌ "အည့် ဂဟေတွာ" အရ "မနောမယ အဘ္ဘ" စသော နောက်အယူကို ယူခြင်းဟုဆင်း, "အည့် ဝိသဇ္ဇတိ" အရ ရှေ့အယူကို စွန့်ခြင်းဟုဆင်း မှတ်ပါ။

တံ နာနုတ္တံ အဇာနန္တော။ ။ရုပ်အစဉ်သည်ဆင်း, နာမ်အစဉ်သည်ဆင်း တစဉ် တတန်းတည်း ဖြစ်ပျက်နေရကား တခဲနက် တခုတည်းကဲ့သို့ ဖြစ်၍နေသည်ကို "သန္တတိ ဃန" ဟု ခေါ်၏၊ တကြိမ်ဖြစ်လျှင် ရုပ်ကလာပ်အပေါင်းသည်ဆင်း, စိတ် စေတသိက် နာမ်အပေါင်းသည်ဆင်း စုပေါင်း၍ဖြစ်ရကား တခဲနက် တခုတည်းကဲ့သို့ ဖြစ်၍နေသည် ကို "သမူဟဃန" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုဃနကို ခွဲခြား ဝေဘန်တတ်သောဉာဏ်ကို "ဃန ဝိနိဗ္ဘောဂဉာဏ်" ဟု ခေါ်၏၊ အဘိဓမ္မာ၌ မကျမ်းကျင်လျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်သော်လည်း ထိုဉာဏ်မျိုးမရှိနိုင်၊ မရှိလျှင် ထို ရုပ်နာမ်အစဉ် ရုပ်နာမ်အပေါင်းကို အတ္တဟုဆင်း, နိစ္စဟုဆင်း ယူလိမ့်မည်သာ၊ ထိုဉာဏ်မျိုးမရှိသော ပေါဌဗ္ဗဓါဒ ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်လည်း ထိုသို့ ယူသောကြောင့် သညာနှင့် အတ္တကို ခွဲခြား၍ ဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း ထိုအထူးကို မသိနိုင်ဘဲရှိရကား "သက္ကာ ပန ဘဂဝန္တေ" စသည်ဖြင့် မေးလျှောက်ပြန်သည်။

ပြီးသော)၊ အတ္ထာနံ–အတ္ထကို၊ နိစ္စမေဝ–မြဲမြံဟူ၍သာ၊ မညတိ- မှတ်ထင်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဒုဇ္ဇာနံ ခေါတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ – မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ- ဒုဇ္ဇာနံ ခေါ အစရှိသော ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ-ကား၊ သဒ္ဒ်ပတ္ထော- အကျဉ်းဖြစ်သော အနက်တည်း၊ တဝ–သင်၏၊ အညာ–တမျိုးတခြားသော၊ (သာသနာတော်၌ဖြစ်သော မဇ္ဈိမပဋိပဒါအမြင်မှ တမျိုးတခြားသော၊) ဒိဋ္ဌိ–အမြင်သည်၊ (အယူသည်၊ ဟောတိ)၊ အညာ-သော၊ ခန္ဓိ - နှစ်သက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ အညာ - သော၊ ရုစိ - အလိုသည်၊(ဟောတိ)၊ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ “ အညာ ခန္ဓိ ရုစိယော ” ဟု ရှိခဲ့ဟန်တူ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း– နောက်၌ အညဝေဝ ၊ပေ၊ ခမတိစေဝ ရုစ္စတိစ ” ဟု တပေါင်းတည်း ဆိုသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ ရုစိယော ” ဟု မူကွဲအဖြစ်ဖြင့် ပြကြသည်။] အညထာယေဝ- တမျိုးတခြားသာလျှင်၊ တေ-၏၊ ဒဿနံ-အမြင်သည်၊ (အယူသည်)၊ ပဝတ္တံ- ဖြစ်၏၊ စ - သည်သာမကသေး၊ အညဝေဝ- တမျိုးတခြားသည်သာလျှင်၊ (ဒန္ဓာအာယတနစသည်, အနိစ္စစသည်မှ တမျိုးတခြားသော အတ္တ- နိစ္စစသော အယူသည်သာလျှင်)၊ တေ-အား၊ ခမတိစေဝ- နှစ်သက်လည်း နှစ်သက်၏၊ ရုစ္စတိစ- လိုလည်း လိုလား၏၊ ဝါ- ကြိုက်လည်း ကြိုက်၏။

စ– သည်သာ မကသေး၊ အညတြ - အခြားသောအကျင့်၌၊ ဧတ - သင်၏၊ အာယောဂေါ-လွန်စွာကြိုးကုတ် အားထုတ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ အညိသာယေဝ – တမျိုးတခြားသာလျှင်ဖြစ်သော၊ (အတ္တ မရှိဟု ယူကြောင်းဖြစ်သော

× × × × × × ×

ဒိဋ္ဌိ, ခန္တိ, ရုစိ။ ။“ ဧဝမေတံ – ဤဟဲ့သည် ဤအတိုင်းဘဲ ” ဟု မြင်နေခြင်း (သာမန်မြင်ရုံသာမက) စွဲစွဲမြဲမြဲ နှလုံးသွင်းခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိတည်း၊ [ဒဿနံ ဒိဋ္ဌိ။] ထို ဒိဋ္ဌိ၏ရှေ့အဘို့၌ “ ဧဝမေတံ ” ဟု စူးစိုက်စွာ ရှုသောအားဖြင့် နှစ်သက်ခြင်းသည် ခန္တိတည်း၊ [ခမနံ-နှစ်သက်ခြင်း၊ ခန္တိ–ခြင်း။] ထိုကဲ့သို့ နှစ်သက်ခြင်းကို “ရုစိ”ဟုလည်း ခေါ်၏၊ “လိုလားခြင်း-ကြိုက်ခြင်း”ဟု ပရိယာယ်လဲ၍ မြန်မာပြန်ကြ၏။ [ရောစနံ ရုစိ။]

အညထာယေဝ စသည်။ ။သဿတ ဥစ္ဆေဒအဘို့သို့ မကပ်ရောက်ဘဲ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ (မွှင်ရှစ်ပါး) အားဖြင့် မြင်ခြင်းသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ (သမ္မာဒဿန) တည်း၊ ထို သမ္မာဒဿနမှ တမျိုးတခြားဖြစ်သည်ကို “အညထာ”ဟု ဆိုသည်၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော အနိစ္စတာစသော လက္ခဏာရှိသော ခန္ဓာအာယတနစသည်မှ တမျိုးဘခြားသော အတ္တ-သဿတစသောအယူကို“အညဒေဝ”ဟု ဆိုသည်။ [အညာ ဒိဋ္ဌိ စသော ၃ ပုဒ် ကိုပင် “အညထာယေဝ တေ ဒဿနံ ပဝတ္တံ”စသော စကား ၃ ရပ်ဖြင့် ထပ်ဖွင့်သည်။]

အညတြ အာယောဂေါ။ ။အာ (ဘုသော) + ယုဇ္ဇနံ (အားထုတ်ခြင်း) အာယောဂေါ၊ အညတြ အာယောဂေါကိုပင် “ အညိသာယေဝ ” စသည်ဖြင့် ထပ်ဖွင့်သည်၊ သာသနာတော်၌ အတ္တမရှိသောအကျင့်မှ တပါးသော ပရမအတ္တကို ကြံစည်ခြင်းစသောအကျင့်၌ အလွန် အားထုတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

အကျင့်မှ တမျိုးတခြားသာလျှင်ဖြစ်သော၊) ပဋိပတ္တိယာ-၌၊ ယုတ္တပယုတ္တတာ-အား‌ထုတ်မှု၌ အပြား‌အား‌ဖြင့် ယှဉ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (လွန်စွာကြိုး‌ကုတ် အား‌ထုတ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊) စ - သေး၊ အညတ္ထ – အခြားသော သာသနာ၌၊ တေ-၏၊ အာစရိယကံ - ဆရာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြဲခဲရာ သြဝါဒ အနုသာသနသည်၊ (ဟောတိ)၊ အညသ္မိံ - သာသနာတော်မှ တမျိုးတခြားသော၊ တိတ္ထာယတနေ- တိတ္ထိတို့ဘောင်၌၊ အာစရိယဘာဝေါ - ဆရာ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ သြဝါဒ အနုသာသနသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဧဝံ – သို့၊ အညဒ်ဋ္ဌိကေန – သာသနာတော်အယူမှ တပါးသောအယူရှိသော၊ အညခန္တိကေန – သာသနာတော်၌ နှစ်သက်ခြင်းမှ တပါးသော နှစ်သက်ခြင်းရှိသော၊ အညရုစိကေန – သာသနာတော်အကြိုက်မှ တပါးသောအကြိုက်ရှိသော၊ အညတြ-တပါးသော အကျင့်၌၊ အာယောဂေန- လွန်စွာကြိုး‌ကုတ် အား‌ထုတ်ခြင်းရှိသော၊ အညတြ-သာသနာတော်မှ တပါးသော တိတ္ထိတို့ဘောင်၌၊ အာစရိယကေန – ဆရာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သြဝါဒ အနုသာသနရှိသော၊ တေန တယာ - ထို သင်သည်၊ တေ-၌သည်ရှင့် အတ္တတို့၏ ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒုဇ္ဇာနံ- ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်၏၊ ဝါ-မသိအပ် မသိနိုင်၊ (ဣတိ အာယံ-ကား၊ သခေါပတ္ထော-တည်း)။

အထ-မိန့်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ပရိဗ္ဗာဇကော-သည်၊ ပုရိသဿ–သတ္တ၏၊ .အတ္ထာ- အတ္ထသည်၊ သညာဝါ- သညာသည်မူလည်း၊ ဟောတု- ဖြစ်ပစေ၊ သညာတော – သညာမှ၊ အညာဝါ– တမျိုးတခြားသည်မူလည်း၊ (ဟောတု– ဖြစ်ပစေ၊) [“အညောဝါသညာ”ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] အဿ-ထိုအတ္တ၏၊ တံ သဿတာဒိဘာဝံ- ထို သဿတ အစရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ပုစ္ဆိဿံ - မေးဉာဏ်း‌အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ ကံ် ပန ဘန္တေတို့ အာဒိ် – အစရှိသောစကား‌ကို၊ အာဟ- လျှောက်ပြီ၊ တတ္ထ- ထို ကိ် ပန ဘန္တေ အစရှိသောစကား‌ရပ်၌၊ လောကော‌တိ- လောကော‌ဟူသော စကား‌ကို၊ အတ္တာနံ - အတ္တကို၊ သန္ဓာယ = ၍၊ ဝဒတိ – လျှောက်၏၊ နု ဟေတံ ပေါဋ္ဌပါဒ အတ္ထသံဟိတံတိ - ကား၊ ပေါဋ္ဌပါဒ - ပေါဋ္ဌ

× × × × × × ×

အာစရိယကံ။ ။ဘာဝအနက်၌ ကဏ်ပစ္စည်း‌ဟု သိစေလို၍“အာစရိယဘာဝေါ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဆရာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ထို “အာစရိယက”ဟူသည် “ယထာ တထာ သြဝါဒါနုသာသနတည်း၊ ထို့နောက် “ အာစရိယကံ + အဿ+ အတ္ထိတိ အာစရိယကော”ဟု ပြုပါ၊ [ဤတန စသည်ကား အနက် ယောဇနာပုံကို ပြသောစကား‌တည်း။]

အတ္ထသံဟိတံ။ ။ သံဟိတံကို နိသိတံ ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွင်ဖွင့်၏၊ အတ္ထ အရ‌လည်း ဣဓလောကတ္ထ စသည်ကို ယူစေလို၍ “ဣဓလောက ပရလောက” စသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ အတ္ထာနံ သူစနတော စသော သုတ္တ အနက်အဖွင့်၌ အတ္ထသည် ဟိတ၏ပရိယာယ် ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ဟိတ၏ ပရိယာယ်ဟုသာ မှတ်ပါ၊ အတ္ထနိသိတ ဟူ‌ရာ၌ ထိုအတ္ထကို ဖြစ်စေနိုင်သည်ကို နိသိတဟု ဆိုလိုသည်။

ပါဒ၊ တေံ ဒိဋ္ဌဂတံ-ဤမိစ္ဆာအယူသည်၊ ဇာဓလောက ပရလောက အတ္ထနိသိတံ - ဤလောကစီးပွား, နောက် လောကစီးပွား၌ မှီသည်၊ နဟောတိ - မဖြစ်၊ အတ္ထတ္ထပရတ္ထနိသိတံ - မိမိစီးပွား, သူတပါးစီးပွား၌ မှီသည်၊ (နဟောတိ)၊ နဓမ္မသံဟိတံတိ-ကား၊ နဝ လောကုတ္တရဓမ္မနိသိတံ-၉ ပါးသောလောကုတ္တရာတရား၌မှီသည်၊ (နဟောတိ)၊ နာဒိ ဗြဟ္မစရိယကံတိ - ကား၊ သိက္ခတ္တယသင်္ခါတသ-သိက္ခာ ၃ ပါး အပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ (တနည်း) သိက္ခတ္တယသင်္ကိတသ – သိက္ခာ ၃ ရပ်ဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော၊ (ဤသို့လည်း အခြားနေရာ၌ရှိသည်၊)သာသနဗြဟ္မစရိယကသ-၏၊ အာဒိဇ်တွဲ–အစမျှသည်၊(နဟောတိ)၊ အဓိသီလသိက္ခာမတ္တံပိ-အဓိသီလသိက္ခာမျှသည်လည်း၊ နဟောတိ။

နနိဗ္ဗိဒါယာတိ-ကား၊ သံသာရဝဋ္ဋေ-သံသရာဝဋ်၌၊ နိဗ္ဗိန္ဒနတ္ထာယ-ငြီး ငွေ့ကြောင်းဝတ္ထုနဂါမိနိဝိပဿနာဉာဏ်အကျိုးငှါ၊ နသံဝတ္တတိ-မဖြစ်၊ နဝိရာဂါယာတိ - ကား၊ ဝဋ္ဋ ဝိရာဂတ္ထာယ - ဝဋ်၌ စက်ဆုပ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝါ - ဝဋ်၌ စက်ဆုပ်တတ်သော မဂ်အကျိုးငှါ၊ နသံဝတ္တတိ၊ နနိရောဓာယာတိ-ကား၊ ဝဋ္ဋသ-ဝဋ်၏၊ နိရောဓကရဏတ္ထာယ- ချုပ်ခြင်းကိုပြုတတ်သော နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှါ၊ နသံဝတ္တတိ၊ နဥပသမာယာတိ – ကား၊ ဝဋ္ဋသ – ၏ ဂူပသနတ္ထာယ – ငြိမ်းအေးရာနိဗ္ဗာန်အကျိုးငှါ၊ နသံဝတ္တတိ၊ နအဘိညာယာတိ-ကား၊ ဝဋ္ဋာဘိဇာနနတ္ထာယ-ဝဋ်ကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပစ္စက္ခကိရိယာယ-မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ၊ နသံဝတ္တတိ၊ နသမ္မောဓာယာတိ - ကား၊ ဝဋ္ဋသမ္မုဇ္ဈနတ္ထာယ-ဝဋ်ကို ကောင်းစွာသိခြင်းအကျိုးငှါ၊ နသံဝတ္တတိ၊ နနိဗ္ဗာနာယာတိ– ကား၊ အမတမဟာနိဗ္ဗာနဿ-မြတ်သော အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပစ္စက္ခကိရိယာယ-မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ၊ နသံဝတ္တတိ။

× × × × × × ×

အာဒိ ဗြဟ္မစရိယကံ။ ။ဗြဟ္မစရိယဿ– သိက္ခာ ၃ ရပ်ဖြင့် သိမ်းကျုံးအပ်သော မြတ်သောအကျင့်၏+အာဒိ-အစတည်း၊ အာဒိဗြဟ္မစရိယံ-စ၊ ထို့နောက် သွတ္ထွ်ဿ က ပစ္စည်းသက်၍ "အာဒိဗြဟ္မစရိယကံ" ဟု ဖြစ်သည်၊ ဥပမာ– ဝိနယော နောင် သွတ္ထွ်ဿ ကိကပစ္စည်း သက်၍ ဝေနယိကော ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

နိဗ္ဗိဒါယ စသည်။ ။မိစ္ဆာ အယူသည် သူ့ကိုယ်တိုင်ပင် ဝဋ်သုံးပါး၌ ကိလေသဝဋ် အဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်နေ၏၊ သူစွဲလမ်းအပ်သော အာရုံတို့ကလည်း ဝဋ်တရားဖြစ်သောကြောင့် ဝဋ်နှင့်စပ်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် သံသရာဝဋ်၌ ငြီးငွေ့ဘို့, သံသရာကို စက်ဆုပ်ဘို့, သံသရာဝဋ်၏ ချုပ်ဘို့, ဝဋ်ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးဘို့ရာမဖြစ်နိုင်၊ ထို့အတူ အဘိညာသမ္မောဓိနိဗ္ဗာနအကျိုးငှါလည်း မဖြစ်နိုင်။

အဘိညာ–သမ္မောဓ။ ။"အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ "ဟု ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိတတ်သော ဝိပဿနာပညာကို အဘိညာဟု ခေါ်၏၊ ထိုပညာဖြင့် ဝဋ်ဒုက္ခကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်သောကြောင့် ပစ္စက္ခကိရိယာယဟု ဖွင့်သည်၊ ဝဋ်တရားကို ပိုင်းခြား၍သိတတ်သော

ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ အာဒီသု-အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊(အတ္ထော ဧဝံ ဓဝဒိဘဒ္ဗော)၊ တဏှံ-ကို၊ ထဒေပတ္တာ-ထ ားလျှင်၊ တေဘူမကာ-ဘုံသုံးပါးဌာနဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စက္ခန္ဓာ-ငါးပါးသော ခန္ဓာတို့သည်၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခသစ္စာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊(မယာ-သည်၊ ဗျာကတံ- ဖြေဆိုတော်မူအပ်ပြီ)၊ တဿေဝ ဒုက္ခဿ-ထို ဒုက္ခကိုပင်၊ ပဘာဝနတော-ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သပ္ပစ္စယာ-အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ တဏှာ-တဏှာသည်၊ ဒုက္ခသမုဒယော-ကြောင်းသောအကြောင်းနှင့်ပေါင်းမိလသော် ဒုက္ခ၏ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာတည်း၊ ဣတိ (မယာ ဗျာကတံ- အပ်ပြီ၊)၊ ဥဘိန္နံ- ဒုက္ခ သမုဒယ ၂ ပါးတို့၏၊

× × × × × × ×

ပရိညာဘိသမယ၏ အစွမ်းဖြင့် ထိုးထွင်းသိတတ်သော မဂ်ပညာကို အဘိသမ္ဘောဓ ဟု ခေါ်သည်။ [အဘိညာယတိ အနိစ္စာဒိဝသေန လက္ခဏတ္တယံ အာရောပေတ္ဝာ အဘိဇာနနတ္ထာယ၊ သမ္ဗောဓာယတိ စတုန္နံ သစ္စာနံ ပဋိဝေဓနတ္ထာယ၊ (ဤ၌ " ဝန္ဒဿ ပဋိဝေဓနတ္ထာယ"ဟု နည်းမှိပါ၊-ကေဂ်ံတ္တရ, ကေဓမ္မဝဂ် အဋ္ဌကထာ၊) [ဤဋီကာတို့၌ ဝါဒကွဲသောကြောင့် အဋ္ဌကထာကို ထုတ်ပြပါသည်။]

တဏှံ ထဒေပတ္တာ။ ။"ဒုက္ခံ တေဘူမကံ ဝန်"နှင့်ဂုဏ်း, "သဗ္ဗေ သခါရာ ဒုက္ခာ" နှင့်ဂုဏ်း အညီ တဏှာလည်း တေဘူမကဝဋ္ဋ ဖြစ်သောကြောင့်ဂုဏ်း, သခါရဖြစ်သောကြောင့်ဂုဏ်း ဒုက္ခတွင်ပါဝင်၏၊သို့သော် သမုဒယအဖြစ်ဖြင့် သီးခြားယူထားသောကြောင့် တဏှာကို ဒုက္ခသစ္စာ၌ မသွင်းဘဲ ချန်ထားရသည်။ [ကာမံ တဏှာပိ ဒုက္ခသဘာဝါ၊ တဿာ ပန သမုဒယဘာဝေန ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ"တဏှံ ထဒေပတ္တာ"တိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

ပဘာဝနတော။ ။"ဥပ္ပါဒနတော"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ပဘာဝိယတေ-ဖြစ်စေခြင်း၊ ပဘာဝနံ-ခြင်း၊ (တနည်း) ပဘာဝေတိတိ ပဘာဝနံ၊ ဘာဝပွဓာနကြံ၍"ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်"ဟု မှတ်ပါ။

သပ္ပစ္စယာ။ ။တဏှာသည် ဒုက္ခကို ဖြစ်စေရာ၌ တဏှာချည်းသက်သက် ဖြစ်စေသည် မဟုတ်, အဝိဇ္ဇာစသော ဒုခြားအကြောင်းများ၏ အကူအညီရမှ ဒုက္ခကို ဖြစ်စေနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် "သပ္ပစ္စယာ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ မှန်၏-တဏှာသည် ဇာတိဒုက္ခစသည်ကို ဖြစ်စေရာ၌ အဝိဇ္ဇာ၏ ဘဝအပြစ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း, သခါရဟူသော စေတနာက်၏ ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေခြင်းစသော အကူအညီရမှ ဇာတိဒုက္ခကို ဖြစ်စေနိုင်သည်၊ ဤသို့, အခြားအကြောင်းတို့က ဝိုင်းဝန်းကူညီ ကြရသော်လည်း တဏှာသည် အရင်းခံဖြစ်သောကြောင့် တဏှာကိုသာ "ဒုက္ခသမုဒယ"ဟု နာမည်တပ်ရသည်။

သမုဒယ။ ။[သံ+ဥဒယ။] သံသည် ပေါင်းဆုံခြင်း အနက်ကို ဟောဂ်၏၊ ဥဒယသဒ္ဒါကား "ဖြစ်ကြောင်း"ဟူသော အနက်ကို ဟောဂ်၏၊ သမာဂမေ - အဝိဇ္ဇာ စသော အခြား အကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းဆုံခြင်းသည်၊ သတိ-ရှိလသော်၊ ဒုက္ခံ-သည်၊ ဥဒေတိ ဖြစ်ပေါ်တတ်သည်၏ သမုဒယော-ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ခဲ့ရာအကြောင်း၊ [ဒုက္ခံ ပဘာဝေန္တိ ဝိ – ဒုက္ခကို ဖြစ်စေပါသော်လည်း၊ တဏှာ – သည်၊ အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယန္တရသဟိတာ ဧဝ (အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော အခြားအကြောင်းတို့နှင့် တကွဖြစ်မှသာ) ပဘာဝေတိ၊ နာ ဧကော်လာ-သူချည်းသက်သက် မဖြစ်စေနိုင်၊ ဤတိ အာဟ-သပ္ပစ္စယာဒိတိ၊-ဋီကာ။]

အပ္ပဝတ္တိ - မဖြစ်ရာ (မဖြစ်ကြောင်း) နိဗ္ဗာန်သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓော - ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာ နှစ်ရောဓသစ္စာတည်း၊ ဣတိ (မယာ ဗျာကတံ)၊ အရိယော–မြတ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော–ရှစ်ပါးသောအင်္ဂါရှိသော၊ မဂ္ဂေါ-မင်သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ-ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာနိဗ္ဗာန်သို့ အားရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်တတ်သော၊ ပဋိပဒါ–အကျင့်တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ မယာ–သည်၊ ဗျာကတံ–အပ်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော။

စ ပန - ထပ်၍ဆက်၊ ဧဝံ - သို့၊ ဝတ္တာ–မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဣမဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ – ၏၊ မဂ္ဂပါတုဘာဝဝါဝါ – မင်၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း သည်ရင်း၊ ဖလသစ္ဆိကိရိယာဝါ - ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းသည်ရင်း၊ နတ္ထိ၊ မယံစ - ၏လည်း၊ ဘိက္ခာစာရဝေလာ – ဆွမ်းအလို့ငှါ လှည့်လည်ရာ အချိန် သည်၊ (ဟေ. တိ)၊ ဣတိ - သို့၊ စိန္တေတွာ - ကြံတော်မူ၍၊ တုဏှီ, အဲဟာသိ– ဖြစ်တော်မူပြီ၊ ပရိဗ္ဗာဇကော၀ါ - သည်လည်း၊ တံ အာကာရံ - ထို ဆိတ်ဆိတ် နေပုံ အခြင်းအရာကို၊ ဉတွာ-၍၊ ဘဂဝတော- အား၊ ဝါ- ၏၊ ဂမနကာလံ– ပြန်ကြွတော်မူချိန်ကို၊ အာရောစေန္တော ဝိယ - လျှောက်သကဲ့သို့၊ ဝေမေတန္တိ အာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ။

× × × × × × ×

အပ္ပဝတ္တိ ။ ။"အပ္ပဝတ္တိနိမိတ္တံ-ဒုက္ခ၏ မဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ န+ပဝတ္တန် တေသို့ အဓိဂတေ ဒုက္ခသမုဒယာတိ အပ္ပဝတ္တိ–ဤတရားကို ရအပ်သော် (ရခြင်းကြောင့်) ဒုက္ခ, သမုဒယတို့ မဖြစ်ကြတော့၊ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်သည် ဒုက္ခ–သမုဒယတို့၏ မဖြစ်ကြောင်းတည်း။

ဒုက္ခ၊ပေ၊ပဋိပဒါ။ ။ဒုက္ခနိရောဓံ နိဗ္ဗာန ဂစ္ဆတိ၊ တဒတ္ထဉ္စ သာ ပဋိပဇ္ဇတမ္ဘာတိ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ၊-ဋီကာသစ်၊ ဤအလို"ဒုက္ခနိရောဓံ+ဂစ္ဆတီတိ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ၊ ပဋိပဇ္ဇတမ္ဘာ- ကျင့်ထိုက်၏၊ ဣတိ ပဋိပဒါ"ဟု ပြု၍ ထို့နောက် ကမ္မဓာရဲတွဲပါ။

မှတ်ချက် ။ ။ " ဂါမိနိ - ရောက်ကြောင်း " ဟု ပေးလေ့ရှိသော်လည်း ဤဥ် ကတ္တုသာဓ်ပြု၏၊"အားရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်တတ်သော"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤနေရာ၌ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိနှင့် ပဋိပဒါကို သမာသ်ပုဒ် တပုဒ်သာဟု ဖွင့်သော်လည်း ပါဠိတော် များ၌ "ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ"+ပဋိပဒံ"စသည်ဖြင့် ၂ ပုဒ်ကွဲလျက် ရှိသည်၊

တံ အာကာရံ။ ။တံ အာကာရန္တိ တံ တုဏှီဘာဝသင်္ခါတံ ဂမနလိင်္ဂ-ဆိတ်ဆိတ် နေတော်မူခြင်းသည် ဆက်၍ဟောတော်မမူလိုဘဲ ပြန်ကြွတော်မူလိုခြင်း၏အထိမ်းအမှတ် အခြင်းအရာဖြစ်၏၊ ထိုအခြင်းအရာကို သိ၍–ဟူလို။

အာရောစေန္တော ဝိယ။ ။ဝိယဟု ဆိုသောကြောင့် "ပြန်ကြွနိုင်ပါပြီ" စသော စကားဖြင့် တိုက်ရိုက် မလျှောက်ဘဲ သွယ်ဝိုက်၍ လျှောက်သည် – ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို သွယ်ဝိုက်၍ လျှောက်သော စကားကား"ဧဝမေတံ"စသော စကားသာမက, "ယဿ ဒါနိ ဘဂဝါ ကာလံ မညတိ"တိုင်အောင်တည်း၊ မှန်၏– ဤစကားသည် ညွှန်သည်တို့ ပြန်ခါနီးဝယ် အိမ်ရှင်တို့က ပြောလေ့ရှိသော စကားဖြစ်သည်။

ဝါစာယ သန္ဓီတောဒကေနာတိ– ကား၊ ဝစနပတောဒေန – စကားတည်းဟူသော သံဆွန်တပ်အပ်သော နှင်တံဖြင့်၊ (“သဒ္ဓါ၌ အကံသု”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) သဒ္ဓါ၌ရိမကံသူတိ–ကား၊ သဒ္ဓါ၌တံ-ထက်ဝန်းကျင် လွန်စွာ ပြည့်

× × × × × × ×

ဝါစာယ သန္ဓီတောဒကေန။ ။“ဝါစာယာတိစ ပစ္စတ္တေ (ပစ္စတ္တာတ္ထေ) ကရဏာဝစနန္တိ အာဟ ဝစနပတောဒေနာတိ” ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဝါစာယ၌ တတိယာဝိဘတ် ဖြစ်သော်လည်း ပဌမာဝိဘတ်၏ လိင်္ဂတ္ထကို ထွန်းပြသောကြောင့် ဝိဘတ်နက် အသံမပါဘဲ“စကား”ဟုသာ အနက်ပေးရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိဘတ်နက်မပါဘဲ “ဝစန”ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်၊ “သန္ဓီတောဒက” ၌လည်း “ သမန္တတော နိဂ္ဂဏ္ဌနဝသေန တောဒနံ ဝိဇ္ဈနံ သန္ဓီတောဒကံ ”ဟု ဖွင့်၏၊ သံကို သမန္တတော အနက်, နိကို နိဂ္ဂဏ္ဌန အနက်, တောဒကကို“တောဒနံ ဝိဇ္ဈနံ”ဟု ဖွင့်ခြင်းတည်း။

အခြားဋီကာများ။ ။အဂ်ံဂ္ဂရ-တိကနိပါတ်-မဟာဝဂ်, သရဘသုတ် ဋီကာ၌ ဤ ဋီကာနည်းအပြင် “ သမ္မာ ဝါ နိတုဒန္တိ ဝိဇ္ဇေန္တိ ဇေတနာတိ သန္ဓီတောဒကံ ” ဟု ကရဏာသာဓ် အပိုပါသေး၏၊“ကောင်းစွာနှိပ်၍ ထိုးကြောင်း နှိပ်စက်ကြောင်း နှင်တံ” ဟူလို၊ “ နှင်တံ ” ဟု ဆိုသော်လည်း ထိုးဘို့ရန် အဖျားဌ သံဆွန် တပ်အပ်သော နှင်တံတည်း။

သမာသ်ပုဒ်။ ။ နိဒါနသံယုတ် - ဘိက္ခုဝဂ်–တိသသုတ် ဋီကာ၌လည်း ဤပုဒ်အတွက် မထူးလှ၊ ဝါစာယနှင့် တွဲရာ၌ကား“ဝစနသခ်ါတေန သမန္တတော နိစံကတ္တာ (နှိပ်အပ်သည်ကို ပြု၍= အောက်သို့ စိုက်၍) ဥပတုဒနတော (ကပ်၍ ထိုးကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်) သန္ဓီတုဒကေန၊ ဝိဘတ္တိ အလောပေန သော နိဒ္ဒိဋ္ဌော ” ဟု ဖွင့်၏၊ ဤဤအလို“ဝါစာယ သန္ဓီတောဒကေန”ကို အလုတ္တကမ္မဓာရဲ သမာသ်ဟု ယူရလိမ့်မည်၊ ဤသို့ သမာသ်ပုဒ်ဟု ယူမှလည်း “ဝစနပတောဒေန” ဟု တသမာသ်ထည်း ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာနှင့် ညီပေသည်။

အနက်ပေး ။ ။ သီလက္ခန်ဋီကာ အဂ်ံဂ္ဂရ ဋီကာတို့ အလိုမူ သမာသ် မဟုတ် ဝါကျသာတည်း၊ ဆိုသော် ပါဠိတော်ကို အနက်ပေးရာ၌မူ တပေါင်းတည်း အနက်ပေးရသောကြောင့် အနက်ချင်းကား မထူးပါ၊ “ ဝါစာယ သန္ဓီတောဒကေန – ထက်ဝန်းကျင် နှိပ်၍ ထိုးကြိတ်ကြောင်း စကားနှင်တံဖြင့်၊ ဝါ - ကောင်းစွာ နှိပ်၍ ထိုးကြိတ်ကြောင်း စကားနှင်တံဖြင့်”ဟု ပေးပါ၊ [ဋီကာသစ်၌ကား အမျိုးမျိုးဖွင့်ထား၏။]

သဒ္ဓမ္မရိံ။ ။ဤပုဒ်သည် တိကဂ်ိုတ္တရ- မဟာဝဂ်, သရဘသုတ်၌ဂုင်း, နိဒါနဝဂ္ဂ- ဘိက္ခုသံယုတ်, တိသသုတ်၌ဂုင်း ပါ၏၊“သဒ္ဓမ္မရိံ”ဟု ဂုင်း, “သဒ္ဓါမ္မရိံ”ဟူ၍ဂုင်း, “သဒ္ဓမ္ဘရိံ”ဟုဂုင်း ပါ၌အမျိုးမျိုး ရှိ၏၊ “ဘရိံ”ကို ဘရိတံ ဟုဂုင်း, “ဘရိတံ” ကို “နိရန္တရံ ဖုဋ္ဌံ”ဟုဂုင်း ဖွင့်ပုံတူကြ၏၊ ဘရဓာတ်+ဇုပစ္စည်းဖြင့် ဘရိံကို တပစ္စည်းဖြင့် “ ဘရိတံ ” ဟု ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ “ အကံသု ” ၏ ကံပုဒ်သည် ပရိဗ္ဗာဇကံတည်း၊ ဘရိံ (ဘရိတံ) လည်း အကံသု၏ကံပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “သုဝဏ္ဏံ ကဋကံ ကရောတိ”၌ကဲ့သို့ သာမညဝိသေသကံဟု ခွဲပါ၊ “ပေါဋ္ဌပါဒပရိဗ္ဗာဇကို စကားတည်းဟူသော နှင်တံဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်သည်ကို ပြုကြ–ထိုးကြသည်”ဟူလို။

သည်ကို၊ နိရန္တရံ- အကြားမရှိအောင်၊ ဖုံ့-ဖြန့်အပ်သည်ကို၊ အကံသု - ပြုကြ ကုန်ပြီ၊ ဥပရိ-၌၊ ဝိဇ်္ဈံသု-ထိုးကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဘူတန္တိ-ကား၊ သဘာဝ ဒတာ - သဘောအားဖြင့်၊ (အစစ် အမှန်အားဖြင့်၊) ဝိဇ္ဇမာနံ - ထင်ရှားရှိသော၊ ("ပဋိပဒံ ပညပေတိ"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) တစ္ဆံ တထန္တိ- ဟူသော ပုဒ် ၂ ပါး အပေါင်းသည်၊ တသော-ထိုဘူတံ ဟူသော ပုဒ်၏သာ၊ ဝေဝစနံ-တည်း၊ ဓမ္မဒ္ဒိတတန္တိ - ကား၊ နဝလောကုတ္တရဓမ္မေသု - တို့၌၊ ဒ္ဒိတ သဘာဝံ-တည်တန့်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောကို၊ ("ပညပေတိ"၌စပ်၊)

× × × × × × ×

နိရန္တရံ ဖုံ့။ ။" ဘရိ=ပြည့် " ဟူရာ၌ ရေအိုးဝယ် ရေပြည့်သကဲ့သို့ အတွင်း၌ ပြည့်နေသည်"ဟု ယူမည်စိုး၍"နိရန္တရံ ဖုံ့"ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊ အတွင်း၌ပြည့်သည် မဟုတ်, အကြားမရှိအောင် အထက်နှင့် ပတ်ပတ်လည်၌ ပြည့်သည်-ဟူလို၊ "ဖုံ့"ကို "ပြန့်နှံ့"ဟု ပေးလျှင် "ဝစနပတောဒ"ရ၏၊ ဤ၌ ပရိဗ္ဗိုဇ်ရအောင်"ဖုံ့-ဖြန့်အပ်"ဟု ကံဟောကြောပါ၊ဆိုလိုရင်းမှာ-"တရာလောက်သောလုံ့တို့ဖြင့် ဆရာကြီးကိုယ်၏ တကိုယ် လုံး၌ ထက်ဝန်းကျင် ထိုးသကဲ့သို့ ပေါဠဝါဒပရိဗ္ဗိုဇ် ဆရာကြီးကို သုံးထောင်မျှသော တပည့်ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့က စကားလုံ့တို့ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ထိုးကြသည်"ဟူလို။ [အကံသုတိ သတမတ္တေဟိ တုတ္တကေဟိ ဝိယ တိံသ သတမတ္တာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဝါစာပတောဒနေဟိ တုဒိံသု၊-ဋီကာ။]

မှတ်ချက် ။ ။ သဋ္ဌဿ်ရိ်၌ သံ-ကို သမန္တတော ဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြ၏၊ ထို သမန္တတောအရ"ပရိဗ္ဗိုဇ်ဆရာကြီးကိုယ်၏ထက်ဝန်းကျင်"ဟု မှတ်ပါ၊"သမန္တတော ဝါစာသန္နိတောဒကေန"ဟု ပါဠိတော်၌ပါသော သမန္တတောအရကား ဆရားကြီး၏ ဘေးပတ်ဝန်းကျင်အရပ်တည်း၊ သုံးထောင်မျှသော ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့သည် ဆရာကြီး၏ ဘေး ပတ်ဝန်းကျင်၌ဝိုင်း၍ နှုတ်နှင်တံတို့ဖြင့် ဆရာကြီးကိုယ်၏ဝန်းကျင်၌ ထိုးကြသည်-ဟူလို။

သဋ္ဌ, သဋ္ဌ၂, သဇ္ဈ။ ။ဋီကာ၌"သမန္တတော ဘုသံ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့်"သဋ္ဌ" ပါဠိသည် ကောင်းမည်မထင်၊ "သဋ္ဌ၂- သဇ္ဈ" ပါဠိတို့၌ "သံ + အဓိ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ သံကို သမန္တတော, အဓိကို "ဘုသံ"ဖွင့်သည်ဟု ကြံပါ၊ သံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဥပြု၊ အဓိမှ အ ကိုချေ၊ ဓိ၏ ဓကို ယ,ရကို စုပြု၍ သဋ္ဌ၂ဟုဂုင်း, အဓိကို အဇ္ဈပြု၍ နိဂ္ဂဟိတ်ချေပြီးလျှင် "သဇ္ဈ"ဟုဂုင်း ပြီးနိုင်၏၊ နော် ဘ၌ ဗ ဒွေဘော်လာ၊ သို့သော် သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ အဓိကို အဇ္ဈပြုရာဝယ် ဂါထာအရာမဟုတ်လျှင် နောက်၌ သရရှိရ၏၊ ဤ၌ သရမရှိ၊ ဘရိတံ၌ ဘရဓာတ်လည်း ဒွေဘော်လိုသောဓာတ် မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဤပါဠိ ၂ မျိုးထက် သဒ္ဒ ယုတ္တိရှိသောပါဠိကို ရွာသင့်ပါသည်။

ဓမ္မဒ္ဒိတတံ ။ ။ ဓမ္မကို "နဝလောကုတ္တရ ဓမ္မေသု" ဟု ဖွင့်၍ ဒ္ဒိတတံကို ဒ္ဒိတ သဘာဝံဟု ဖွင့်၏၊ ဒ္ဒိတာယ-လောကုတ္တရာတရား ၉ ပါးတို့၌ တည်တံ့သော ပဋိပဒါ၏+ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ (တည်တံ့သောသဘောတည်း၊) ဓမ္မဒ္ဒိတတာ-သဘော" ဟု ပြုပါ၊ "ဆို လောကုတ္တရာကို ရစေနိုင်သောအကျင့်"ဟူလို၊ ပညပေတိ၏ ကံဖြစ်သော ကြောင့် ဓမ္မဒ္ဒိတတံဟု ရှိသည်။

ဓမ္မနိယာမတန္တိ-ကား။ လောကုတ္တရဓမ္မနိယာမနိယတံ-လောကုတ္တရာတရားသို့ ရောက်စေနိုင်သော နိယာမအားဖြင့် မြဲသော သဘောကို၊("ပညာပေတိ"၌စပ်၊) ဟိ-မှန်၊(တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ စတုသစ္စဝိနိမုတ္တာ-သစ္စာ ၄ ပါးမှ လွတ်သော၊ ကထာနာမ-ကထာမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သာ-ထိုအကျင့်သည်၊ ဒေသာ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်၊ ဟောတိ။

× × × × × × ×

ဓမ္မ နိယာမတံ။ ။"လောကုတ္တရဓမ္မ သမ္မာပနနိယာမေန နိယတံ-လောကုတ္တရာတရားသို့ ရောက်စေနိုင်သော နိယာမအားဖြင့် မြဲသော ပဋိပဒါကို" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဓမ္မေသု-တို့၌+နိယာမော-(ရောက်စေတို့ရန်) မြဲသော ပဋိပဒါတည်း၊ ဓမ္မနိယာမော-ဒါ၊ ဓမ္မနိယာမဿ-လောကုတ္တရာတရားတို့၌(ရောက်စေတို့ရန်) မြဲသော ပဋိပဒါ၏+ဘာဝေါ ဓမ္မနိယာမတာ၊ ထို ဓမ္မနိယာမ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဟူသည် ကျင့်သူတို့ကို လောကုတ္တရာကိုရတို့ရန် ထို ပဋိပဒါ၏ မြဲသောသဘောတည်း။

စိတ္တနှင့် ပေါဠပါဒဝတ္ထု၊

စိတ္တောစ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တောတိ (တ္ထေ)-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (ဂုဠ်းထိုး-လျှို့ဝှက် တိမ်မြုပ်သောအနက်ကို၊) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ ဒဿိမိ)၊ သော-ထိုစိတ္တသည်၊ သာဝတ္ထိယံ-၌၊ ဟတ္ထိအာစရိယဿ-ဆင်ဆရာ၏၊ ပုတ္တော-သားသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊["ဟတ္ထိ+သာရေတိတိ ဟတ္ထိသာရိ-ဆင်ကို ဆုံးမတတ်သောဆရာ၊ ဟတ္ထိသာရိနော ပုတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော"ဟု ပြုစေလိုသည်။] ဘဂဝတော-၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ-ရဟန်းပြု၍၊ တီဏိ ဥ ပုံကုန်သော၊ ပိဋကာနိ-ပိဋကတို့ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတ္ဝာ-သင်ယူပြီး၍၊ သုခုမေသု-သိမ်မွေ့ ခက်ခဲကုန်သော၊ အတ္ထန္တရေသု-အနက်အထူးတို့၌၊ ကုသလော-ကျွမ်းကျင်သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါ၊သင်္ကာသည်း၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ကတပါပကမ္မဝသေန-ပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုကံ၏ အစွမ်းကြောင့်၊ သတ္တဝါရေ-တို့တိုင်တိုင်၊ ဝိဇ္ဇာမိတ္ဝာ-လူထွက်၍၊ ဂိဟီ-လူဝတ်ကြောင်သည်၊ ဇာတော-ပြီ။

ကိရ-ခဲ့၊ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ-ကဿပမြတ်စွာဘုရား၏၊ သာသနေ-သာသနာတော်၌၊ ဒွေ-၂ ပါးကုန်သော၊ သဟာယကာ-သဟာယ်ချင်းတို့သည်၊ အဟေသုံ-ရှိကုန်ပြီ၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ သမဂ္ဂါ-ညီညွတ်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ကေတောဝ-တပေါင်းတည်း သာလျှင်၊ သဇ္ဈယနိ-သရဇ္ဈာယ်ကြကုန်၏၊ တေသု-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ ဧကော-တပါးသည်၊ အနဘိရဒတော-သာသနာတော်၌ မမွေ့လျော်သည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ ဂိဟိဘာဝေ-လူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ လူ့ဘောင်၌၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတ္ဝာ-ဖြစ်စေ၍၊ ဇာတရဿ-အခြားရဟန်းအား၊ အာရောစေသိ-ပြောပြပြီ၊ သော-ထို အခြားရဟန်း

သည်၊ ဂိဟိဘာဝေ – ၌၊ အာဒီနဝံ – အပြစ်ကို၎င်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ – ရှင်ရဟန်း အဖြစ်၏၊ အာနိသံသံ – အကျိုးအာနိသင်ကို၎င်း၊ ဒဿေတွာ-ပြ၍၊ တံ–ထို ပျင်းရိသောရဟန်းကို၊ ဩဝဒိ– ဆုံးမပြီ။

သော–ထို ပျင်းရိသောရဟန်းသည်၊ တံ–ထိုစကားကို၊ သုတ္ဝာ-ကြားရ၍၊ အဘိရမိတ္ဝာ-အလွန် မွေ့လျော်၍၊ ပုန–တဖန်၊ ဧကဒိဝသံ-တနေ့သ၌၊ တာဒိသေ– ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ စိတ္တေ- မမွေ့မလျော်ကြောင်းစိတ်သည်၊ ဥပ္ပန္နေ– ဖြစ်လသော်၊ တံ–ထို အဖေါ်ရဟန်းကို၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ-ပြောပြီ၊ (ကိ)၊ အာဝုသော-အရှင်ဘုရား၊ မယ္ဟံ-တပည့်တော်၏၊ ဝေရုပံ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ စိတ္တံ– စိတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–ဖြစ်ပြန်၏၊ အဟံ–တပည့်တော်သည်၊ ဣမံ ပတ္တစီဝရံ–ဤသပိတ် သင်္ကန်းကို၊ တုယ္ဟံ-အရှင်ဘုရားအား၊ ဒဿာမိ-လှူပါအံ့၊ ဣတိ – ဤသို့ပြောပြီ၊ သော- ထို အဖေါ်ရဟန်းသည်၊ ပတ္တစီဝရလောဘေန– သပိတ် သင်္ကန်း၌ဖြစ်သော လောဘကြောင့်၊ တဿ – ထို ပျင်းရိသောရဟန်း အား၊ ဂိဟိဘာဝေ-၌၊ အာနိသံသံ-ကို၊ ဒဿေတွာ-၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ– ရှင်ရဟန်း အဖြစ်၏၊ အာဒီနဝံ– အပြစ်ကို၊ ကထေသိ-ပြောပြီ၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထို အဖေါ်ရဟန်း၏၊ တံ– ထိုစကားကို၊ သုတ္ဝာဝ- ကြားခြင်းကြောင့်ပင်၊ ဂိဟိဘာဝတော-မှ၊ စိတ္တံ-ကို၊ နိဝတ္တေတွာ-ဆုတ်နစ်၍၊ [ဝိရဇ္ဈိတ္ဝာဟု မူကွဲရှိ၏၊ ဂိဟိဘာဝတောပုဒ်နှင့် မလျော်။]ပဗ္ဗဇ္ဇာယမေဝ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်၌သာ၊ အဘိရမိ-အလွန် မွေ့လျော်ပြီ။ [သူ့ဇာတ်ဆွေ၏ ပတ္တစီဝရလောဘကြောင့် ရှေးနောက် စကားမညီပုံကိုကြားရ၍ သံဝေဂဖြစ်ဟန်တူပါသည်။]

ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ သေ–ဤစိတ္တသည်၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ သီလဝန္တဿ-သီလရှိသော၊ ဘိက္ခုနော- အား၊ ဂိဟိဘာဝေ- ၌၊ အာနိသံသကထာယ- အကျိုးကိုပြောကြောင်းစကား၏၊ ဝါ- ကို၊ ကထိတတ္တာ - ပြောဆိုအပ်ခဲ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဆ ဝါရေ - ၆ ကြိမ်တိုတိုင်တိုင်၊ ဝိဇ္ဈမိတ္ဝာ- လှူထွက်၍၊ သတ္တမေဝါရေ-၇ ကြိမ်မြောက်၌၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရဟန်းပြုပြန်ပြီ၊ [သီလဝန္တ ရဟန်းကို လှူထွက်အောင် ပြောမိခဲ့သော မကောင်းမှု၏ အကျိုးတည်း။] မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ-မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်သည်၎င်း၊ မဟာကောဋ္ဌိကတ္ထေရဿ စ-မဟာကောဋ္ဌိကထေရ်သည်၎င်း၊ အဘိဓမ္မကထံ-အဘိဓမ္မာတရားစကားကို၊ ကထေန္တာနံ – ပြောဆိုကြကုန်စဉ်၊ အန္တရန္တရာ – အကြားအကြား၌၊ ကထံ - စကားကို၊ ဩပါတေသိ - ကျစေပြီ၊ အထ - ထိုအခါ၌၊ နံ - ထိုစိတ္တကို၊ မဟာကောဋ္ဌိကတ္ထရော-သည်၊ အပသာဒေတိ- ဖယ်ရှားစေ၏၊ ဝါ- ကြိမ်းမောင်း၏၊ သော - ထိုစိတ္တသည်၊ မဟာသာဝကဿ - မဟာသာဝကသည်၊ ကထိတေ – ပြောဆိုအပ်သော်၊ ပတိဋ္ဌာတုံ- တည်ခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တော- မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဝိဇ္ဈမိတ္ဝာ-၍၊ ဂိဟိ- လူဝတ်ကြောင်သည်၊ ဇာတော- ဖြစ်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ အာယံ-ဤစိတ္တာသည်၊ ပေါ်ဌပါဒဿ-၏၊ ဂိဟိသဟာယကော-လူဝတ်ကြောင်တုန်းက သဟာယ်ချင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တဿာ-ထို့ကြောင့်၊ ဝိဇ္ဇာမိတ္တာ-လူထွက်ပြီး၍၊ ဒွိဟတိဟစ္စဒယန-၂ ရက် ၃ ရက်လွန်ရာ အခါ၌၊ ပေါ်ဌပါဒဿ-၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ဂတော-သွားပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုစိတ္တကို၊ သော-ထိုပေါ်ဌပါဒသည်၊ ဒိဿွာ-မြင်၍၊ သမ္မ မိတ်ဆွေ၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ တယာ-သင်သည်၊ ကတံ-ပြုအပ်သနည်း၊ ဒေရူပဿနာမ-ဤသို့သဘောရှိသည်မည်သော၊ သတ္ထု-ဆရာဘုရား၏၊ သာသနာ-အဆုံးအမမှ၊ အပဿဏ္ဏာ-ဖဲခွဲရသည်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ ဟိ-လောလော၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ တေ-အား၊ ပမ္မဇိတုံ-ရဟန်းပြုခြင်းငှါ၊ ဝါ-သည်၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ တံ-ထိုစိတ္တကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ အဂမာသိ-သွားပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ စိတ္တောစ ဟတ္ထိ သာရိပုတ္တော ပေါ်ဌပါဒေါစ ပရိဗ္ဗာဇကောတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ-ဟောခဲ့အပ်ပြီ။

အန္ဓာတိ-ကား၊ ပညာစက္ခုနော-ပညာစက္ခု၏၊ နတ္ထိတာယ-မရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အန္ဓာ-ကာဏ်းကုန်၏၊ တဿေဝ-ထိုပညာမျက်စိ၏ပင်၊ အဘာဝေန-မရှိခြင်းကြောင့်၊ အစက္ခုကာ-အစက္ခုကတို့မည်၏၊ တံ့၊ပေ၊ စက္ခုမာတိ-ကား၊ သုဘာသိတ ဒုဿာသိတဇာနနဘာဝမင်္ဂလာနဿ-ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သောစကား, မကောင်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်သောစကားကို သိတတ်သည်၏အဖြစ်မျှဖြစ်သော၊ ပညာစက္ခုနော-ပညာစက္ခုအားဖြင့်၊ စက္ခုမာ-စက္ခုရှိ၏၊ ကံသိကာတိ-ကား၊ ကေကောဠာသာ-တခုသောအဘို့ရှိကုန်သော၊

× × × × × × ×

ပညာစက္ခုနော နတ္ထိတာယ။ ။သုဝုတ္တ ဒုရုတ္တ သမဝိသမဒဿနသမတ္ထ ပညာစက္ခုနော (ကောင်းစွာ ပြောအပ်သောစကား, မကောင်းသဖြင့် ပြောအပ်သောစကားဟူသော သမဝိသမကိုမြင်စွမ်းနိုင်သော ပညာစက္ခု၏) အဘာဝေန (အန္ဓဖြစ်ကြသည်)၊ ပကတိ မျက်စိကာဏ်းသူတို့သည် သမဝိသမကို မမြင် မစွမ်းနိုင်သကဲ့သို့, ဤပရိဗ္ဗိုဇ်တို့လည်း သုဝုတ္တ ဒုရုတ္တဟူသော သမဝိသမကို မမြင်စွမ်းနိုင်ရကား အကာဏ်းနှင့်တူကြသည်—ဟူလို၊ ပါဠိတော်၌ အစက္ခုကာသည် အန္ဓာ၏ ပရိယာယ်တည်း။

စက္ခုမာ။ ။ရှေ့၌ “ သုဝုတ္တ ဒုရုတ္တ ” ဟူသောအဖွင့်နှင့် ဤနေရာ၌ သုဘာသိတ ဒုဿာသိတဟူသော အဋ္ဌကထာအဖွင့်သည် သဘောတူ၏၊ ဇာနနဘာဝ မတွေနှင့် မတွေသဒ္ဒါသည် အပွအနက်ဟောတည်း၊ သုဘာသိတ ဒုဿာသိတကို သိနိုင်သောသတ္တိသည် အဆက်ဆက် ဉာဏ်မျက်စိ၏သတ္တိကို ထောက်လျှင် ဘာမျှမကြီးကျယ်သော အနည်းငယ်သတ္တိသာဖြစ်သည် – ဟူလို။

ကံသိကာ။ ။“ ကေ + အံသ ” ဟု ခွဲ၍ အံသ သဒ္ဒါသည် ကောဋ္ဌာသအနက်ဟော၊ ကေဟော + အံသော ကံသော၊ ကံသော တေသံ အတ္ထိတိ ကံသိကာ၊ ကေကောဋ္ဌာသာ၌ ဗဟုဗ္ဗီဟိပြု၊ နိဗ္ဗာန်ကို ခံဆောင်နိုင် – မခံဆောင်နိုင်ဟု ၂ ဖို့မကွဲဘဲ ကေန်

(ဓမ္မာဝိဒ္ဓံစပ်)၊ ပညတ္တာတိ-ကား၊ ထပိတာ-ဟောထားအပ်ကုန်ပြီ၊ အနေကံသိကာတိ-ကား၊ နကေကောဋ္ဌာသာ-တခုသောအဘို့ရှိသည် မဟုတ်ကုန်သော၊ (ဓမ္မာဝိဒ္ဓံစပ်)၊ ကေနဝ-တခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကောဋ္ဌာသေန-အဘို့အားဖြင့်၊ သဿတာတိဝါ-တို့ဟူ၍ဂုဏ်း၊ အသဿတာတိဝါ-တို့ဟူ၍ဂုဏ်း၊ နဝုတ္တာ-မဟောအပ်ကုန်သော၊ (ဓမ္မာဝိဒ္ဓံစပ်၊) ဣတိအတ္ထော-နက်။

× × × × × × × ×

ဆောင်နိုင်ကြ၏ဟု ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသော တရားများဖြစ်ကြ၏-ဟူလို။ [ကေကောဋ္ဌာသာတိ ကေန္တိကာ (ဤဌဲ့ အန္တသဒ္ဒါလည်း ကောဋ္ဌာသ အနက်ဟောပင်)၊ နိဗ္ဗာနာဝဟဘာဝေန နိစ္ဆိတာတိ အဓိပ္ပါယော၊-ဋီကာ။] ဤဋီကာဖွင့်သည် အဋ္ဌကထာဖွင့်မှ တမျိုးမဟုတ်, အဋ္ဌကထာဖွင့်ကို ထောက်ခံသောအဖွင့်သာဘည်း။

ပညတ္တာ။ ။ပပုဗ္ဗ+ဉာ ပဓာတ်သည် ထပနအနက်ဟောတည်း၊ "ပညတ်" ဟူသည် အများသိအောင် ဟောထားခြင်းတည်း-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "ထပိတာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထပိတာကို ဋီကာ၌ "ဝဝတ္ထပိတာ" ဟု ဖွင့်၏၊ "ကံသိကတရားတို့ကို ပညတ်အပ်-ထားအပ်" ဟု ဆိုသဖြင့် "အနေကံသိက တရားတို့နှင့် မရောအောင် ပိုင်းခြား၍ ဟောထားအပ်" ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသောကြောင့် အဓိပ္ပါယတ္ထအဖွင့်ဟု မှတ်ပါ။

အနေကံသိကာ။ ။အခြားနေရာ၌ "အနေကံသ" ဟု ဆိုလျှင် "တပါးမကသော (များသော) အဖို့ရှိ" ဟု အနက်ပေးရ၏၊ ဤ၌ကား ထိုသို့အနက်မယူစေလိုသောကြောင့် "နဉ+ကေကောဋ္ဌာသာ - သဿတဟု ဖြစ်စေ, အသဿတဟု ဖြစ်စေ ဤသို့ စသည်ဖြင့် တခုသောအဖို့ရှိသည် မဟုတ်ကုန်သော တရားတို့" ဟု အနက်ယူရသည်၊ "သဿတစသော တခုသောအဖို့ရှိသော တရားတို့ကို မဟောအပ်ကုန်" ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "ကေနဝ ကောဋ္ဌာသေန၊ပေ၊နဝုတ္တာ" ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထဖွင့်သည်၊—ဋီကာသစ်။

ကံသိကဓမ္မ အဖွင့်

သန္တိ ပေါဋ္ဌပါဒါတိ ဣဒံ - အစရှိသောစကားကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ အာရဘိ-အားထုတ်တော်မူသနည်း၊ (ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း)၊ ဗာဟိရကဟိ- သာသနာတော်မှ အပဖြစ်သော တိတ္ထိတို့သည်၊ ပညာဝိတနိဋ္ဌာယ-အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သောနိဋ္ဌာမဂ္ဂ၏၊ အနိယျာနိကဘာဝဒဿနတ္ထံ-

× × × × × × ×

ကသ္မာ၊ပေ၊ဒဿနတ္ထံ။ ။ကသ္မာဟု အကြောင်းကိုမေးပြီးလျှင် "အနိယျာနိကဘာဝဒဿနတ္ထံ" ဟု အကျိုးကိုဖြေနိုင်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊ .... အကျိုး ပြီးစီးလျှင် အကြောင်းလည်း ပြီးစီးပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အကြောင်းကိုမေးသော်လည်း အကျိုးကိုဖြေလျှင် ပြေတော့သည်သာ။ [သတိဟိ ဖလသိဒ္ဓိယံ ဟေတု + သိဒ္ဓေါ ယေဝ ဟောတိတိ၊-ဋီကာ။] ဋီကာသစ်၌ကား ဒဿနတ္ထံ၌ အတ္ထကို ကာရကအနက် ဟောဟုဆင်း, တ္ထံ၌ ပဒ္မမာကိုလည်း ဟိတ်အနက်ဟောဟုဆင်း ယူ၍ "ပြလိုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်" ဟု အပဒေရဝါဒကိုလည်း ပြသေး၏။

နိယျာနိက မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ဝဋ်မှ ထွက်မြောံတတ်သောတရား မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ၊) အာရဘိ-ပြီ၊ တနည်း– ဗာဟိရကေဟိ - တို့သည်၊ ပညာပိတနိဋ္ဌာယ - အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်ပြီးသော နိဗ္ဗာန်၏၊ အနိယျာနိက ဘာဝဒဿနတ္ထံ – ဝဋ်မှ မထွက်မြောက်တတ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြတော်မူခြင်း အကျိုးငှါ၊ (အာရဘိ၊ ဇုတိ – ဤကား အဖြေတည်း)။

ဟိ-ချေ၊ သမ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော၊ တိတ္ထိယာ-တိတ္ထိတို့သည်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အမတံ–အမြိုက်ဖြစ်သော၊ ဝါ-မအိုမသေသော၊ နိဗ္ဗာနံ-နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပညပေတိ ယထာ-ပညတ်တော်မူသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤ အတူ၊ အတ္တာနောအတ္တာနာ-မိမိမိမိ၏၊

× × × × × × ×

ပညာပိတနိဋ္ဌာယ။ ။“နိဗ္ဗ်ာမဂ္ဂဿ” ဟု ဆိုလိုလျက် မဂ္ဂဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေ၍“နိဋ္ဌာယ”ဟု ဆိုထားသည်၊ [ပညာပိတ နိဋ္ဌာယာတိ ပဓေဒိတ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂဿ၊ နိဋ္ဌာယ မဂ္ဂေါ ဟိ ဇာဒ ဥတ္တရပဒလောပေန နိဋ္ဌာတိ ဝုတ္တော၊ – ဋီကား။] ချဲ့ဉာဏ်းအံ့– “ဝေါဋ္ဌာ (နွားခြံတို့သည်) ပဋိတဝါဝေါ (ထွက်သွားသော နွားရှိကုန်၏) ” ဟူရာ၌ ပဋိတဝယ် ဌာဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤနိဋ္ဌာဌ် ဌာဓာတ်လည်း ဂတိအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ဝဋ္ဋဒုက္ခပရိယောသာနံ နိဋ္ဌာတိ ဂစ္ဆတိ ဟောယာတိ နိဋ္ဌာ- ဝဋ်ဒုက္ခ၏ အဆုံးသို့ ရောက်ကြောင်း” ဟု ပြု၍ ဝိမုတ္တိ (နိဗ္ဗာန်) ကို “ နိဋ္ဌာ ” ဟု ခေါ်၏။

မဂ္ဂပုဒ်ကြ။ ။ထို နိဋ္ဌာသို့ ရောက်ကြောင်းလမ်းကို ဤနေရာ၌“ နိဋ္ဌာယ+မဂ္ဂေါ နိဋ္ဌာမဂ္ဂေါ”ဟု ဆိုလိုလျက် မဂ္ဂဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေ၍ “ နိဇ္ဇာ ”ဟု ဆိုသည်၊ မှန်၏–နိဋ္ဌာမဂ္ဂ၏ နိယျာနိက ဟုတ် - မဟုတ်ကိုသာ ဟောတော်မူလိုရင်းတည်း၊ နိဋ္ဌာဟူသော ဝိမုတ္တိ၏ နိယျာနိက ဟုတ် မဟုတ်ကို ဟောတော်မူလိုရင်း မဟုတ်ပါ။

အနိယျာနိကဘာဝ။ ။နိယျာတိ – ထွက်သွားတတ်၏၊ ဇုတိ နိယျာနိကာ၊ နိ+ယာဓာတ်,အနိယပစ္စည်း,ကတ္တားဟော၊ နိဋ္ဌ ရဿ,ယကို ကပြု၊နိဋ္ဌာကို အရကောက်ပါ၊ န+နိယျာနိကာ အနိယျာနိကာ၊ အနိယျာနိကာယ+ဘာဝေါ အနိယျာနိကဘာဝေါ။

တနည်း။ ။နိ+ယျာနံ (နိဂ္ဂမနံ) - ထွက်သွားခြင်း၊ “ ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်သွားခြင်း, ဝဋ်ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးခြင်း ”ဟူလို၊ နိယျာနမေဝ နိယျာနိကံ၊ (သဒ္ဒန္ဓ် ဏိကပစ္စည်း)၊ န+နိယျာနိကံ အနိယျာနိကံ၊ သော ဧဝ – ထို ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်ခြင်းသည်ပင်+ဘာဝေါ-သဘောတည်း၊ အနိယျာနိကဘာဝေါ၊ ဤနည်းဌ ဘာဝသဒ္ဒါသည် သဘာဝအနက်ဟောတည်း၊ ဤသို့ ဋီကာတို့ဌ တနည်းကြံကြ၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဤနည်းဌ နိဋ္ဌာအရ နိဋ္ဌမဂ္ဂကို မယူဘဲ, နိဋ္ဌာမည်သော နိဗ္ဗာန်ကို ယူမှ“နိယျာနသဘာဝ–ဝဋ်မှထွက်မြောက်ခြင်း (ငြိမ်းအေးခြင်း) သဘော ” ဟူသော အရကောက်နှင့် သင့်လျော်သည်၊ ဤသို့ နိဋ္ဌာအရ ဥတ္တရလေ့ပ မကြံစေလိုသောကြောင့်ပင် တနည်းဖွင့်ပြသည်ဟု မှတ်ပါ။

သမၼေ–အယူဒ္ဓ၊ လောကထူပိကာဒိဝသေန– လောက၏အထွဋ္ဌ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နိဋ္ဌံ–အဆုံးသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဝိမုတ္တိမဂ္ဂကို၊ ဝါ–အဆုံးသို့ ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော ဝိမုတ္တိကို၊ ပညပေန္တိ– ပညတ်ကြကုန်၏၊ သာစ–ထိုနိဋ္ဌာသည်လည်း၊ နနိယျာနိကာ-ဝဋ္ဋမှမထွက်မြောက်တတ်၊ ယထာပညတ္တာ-အကြင် အကြင် ပညတ်အပိတိုင်းသော အပြားရှိသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ နနိယျာတိ-ဝဋ္ဋမှ မထွက်သွားတတ်၊ နဂစ္ဆတိ-ဝဋ္ဋမှ မထွက်သွားတတ်၊ အညဒတ္ထု– စင်စစ်ကား၊ ပဏ္ဍိတေဟိ-တို့သည်၊ ပဋိက္ခိတ္တာ-ပယ်မြစ်အပ်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ နိဝတ္တတိ-ဆုတ်နစ်၏၊ တံ-ထို နိဋ္ဌာမဂ္ဂကို၊ ဒဿတုံ-ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့ သန္တိပေါဠဟိဒ အစရှိသည်ဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ။

× × × × × × ×

လောကထူပိကာဒိဝသေန။ ။အထက်၌ မောက်နေသော အထွဋ္ဌကို ထူပိကာဟု ခေါ်၏၊ လောက၏ ထူပိကာပမာသည် ပြာသာဒ်အထွဋ္ဌ စသည်ကဲ့သို့ ထိပ်ဆုံးအရာဌာနတည်း၊ ထို့ကြောင့် သာသနာတော်၌ နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ ဗြဟ္မာ့ဘုံကို လောကထူပိကာဟု ပညတ်ကြသည်၊ ထိုထူပိကာသည် တိတ္ထိတို့၏ နိဗ္ဗာန်ပင်တည်း။

အာဒိဖြင့် ယူဘွယ်။ ။ပကတိနှင့် ပုရိသအထူးကို အဘယာရာမ ဆရာတော်၏ အဘိဓာန်နိဿယ (၉၂) ဂါထာ၌ ရှုပါ၊ ထို ပကတိနှင့် ပုရိသတို့၏ အထူးကို သိသော ဉာဏ်သည် မောဂ္ဂတည်း၊ သတ္တ, ရဇ, တမ (ဗုဒ္ဓိ,ရာဂ,မောဟ) ဟူသော ဂုဏ် ၃ ပါးသည် ပကတိ၌ တည်၏၊ အတ္တ၌ မတည်၊ ထို ဂုဏ် ၃ ပါးမှ လွတ်သော အတ္တ၏ မိမိမှ တပါးသော အခြားအတ္တ၌ တည်ခြင်း (အခြား အတ္တကို သိခြင်း) သည် မောဂ္ဂတည်း၊ ဤသို့ စသော အယူများကို ယူပါ။ [ဋီကာ၌ ဖွင့်သမျှကို သိလိုလျှင် ဘာသန္တရ ကျမ်းကျင်သူများကို မေးပါ။]

ယထာပညတ္တာ။ ။သာစ နနိယျာနိကာကိုပင် "ယထာပညတ္တာ၊ပေါနိဝတ္တတိ" ဟု ခဲ့သည်၊ ယေန ယေန ပကာရေန - အကြင်အကြင် အပြားအားဖြင့် + ပညတ္တာ – ပညတ်အပ်သည်တည်း၊ယထာပညတ္တံ-ပညတ်အပ်တိုင်းသော အပြား၊ "ယထာပညတ္တံ+ ယဿာ အတ္ထိတိ ယထာပညတ္တာ၊" ဤသို့ ကြံမှ (တိတ္ထိတို့ ပညတ်အပ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ရသောကြောင့်) သဒ္ဒါနည်းမှန်သည်။

နနိယျာတိ။ ။နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း ပဋိပဒါဟု ပညတ်အပ်သော အကျင့်သည် သူတို့ ပညတ်အပ်သည့်အတိုင်း ကျင့်အပ်သော်လည်း "နနိယျာတိ-မထွက်မြောက်နိုင်၊ နဂစ္ဆတိ–နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်နိုင်"ဟူလို။

ပဋိက္ခိတ္တာ။ ။နာယံ နိဗ္ဗာပဋိပဒါ– ဤအကျင့်သည် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့် မဟုတ်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း....ဝဋ္ဋသ အနတိက္ကမနတော–ထို အကျင့်ဖြင့် ဝဋ်ကို မလွန်နိုင်သောကြောင့်တည်း၊ ဣတိ ဗုဒ္ဓါဒိဟိ ပဋိက္ခိတ္တာ။

နိဝတ္တတိ။ ။ပဋိက္ခေပသ ကာရဏဝစနံ – နိဝတ္တတိ ဟူသော စကားသည် (နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းမဟုတ်ဟု) ပယ်ခြင်း၏ အကြောင်းပြစကားတည်း၊ ခဲ့ဥုံးအုံ– သူတို့ပညတ်အပ်သော နိဗ္ဗာပဋိပဒါသည် ဝဋ်မှ မထွက်နိုင်၊ စင်စစ်ကား ထိုအကျင့်နှင့်

တတ္ထ–ထို သန္တီပေါဠပါဒ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကေန္တ သုခံ လောကံ ဇာနံ ပဿန္တီ-ကား၊ ပုရတ္ထိမာယ-အရှေ့ ဖြစ်သော၊ ဒိသာယ-အရပ်၌၊ ကေန္တ သုခေါ-ကေနဲချမ်းသာသော၊ လောကော - လောကသည်၊ (အတ္ထိ-ရှိ၏၊) ဣတိ ဝါ–ဤသို့သော်ငင်း၊ ပန္ဆိမာဒိနံ–အနောက် အစရှိသော အရပ်တို့တွင်၊ အညတရာယ – အမှတ်မထား တပါးပါးသော အရပ်၌၊ (ကေန္တ သုခေါ – သော၊ လောကော-သည်၊ အတ္ထိ၊) ဣတိ ဝါ-သော်ငင်း၊ ဝံ-ဤသို့၊ ဇာနန္တာ– သိကုန်လျက်၊ ဝံ– သို့၊ ပဿန္တာ– မြင်ကုန်လျက်၊ ဝိဟရထ – နေကြကုန်သလော၊ တသ္မိံ လောကေ - ထို လောက၌၊ မနုဿာနံ - ကေန် ချမ်းသာသော လူတို့၏၊ သရီရသဏ္ဌာနာဒိနိ-ကိုယ်သဏ္ဌာန်အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာနိ-ရှေး၌ သိမြင်အပ်ကုန်သလော၊ ဝါ–သိမြင်အပ်ဘူးကုန်သလော၊ ဣတိ–ဤသို့၊ (“ဝဒါမိ–မေးတော်မူ၏”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) အပ္ပါဋိဟီရကတန္တိ-ကား၊ တံ - ထိုစကား

× × × × × × ×

ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို သံသရာဝဋ်၌သာ ကျင်လည်စေတတ်ရာကား နိဝတ္တတိ (သူတို့ပြောသလို မထွက်သွားဘဲ) နောက်ဆုတ်လေတော့၏၊ ထိုသို့ နောက်ဆုတ်သောကြောင့် ပညာရှိတို့က ထို အကျင့်ကို နိဋ္ဌာပဋိပဒါ မဟုတ်ဟု ပယ်ကြသည်–ဟူလို။

ဇာနံ ပဿံ ။ ။ ဂစ္ဆံ ဂစ္ဆန္တောကဲ့သို့ ဇာနံ ပဿံသည် ဧကဝစနန္တ ဖြစ်သော်လည်း ဝစနဝိပလ္လာသနည်းအားဖြင့် မိန့်တော်မူရကား“ဇာနန္တာ ပဿန္တာ”ဟု တုမ္ဟေ ဝိဟရထနှင့်လိုက်အောင် ဗဟုဝုစ်ဖွင့်ရသည်၊“ဇာနံ”အရသိခြင်းသည် (မနောဝိညာဉ်၏ကိစ္စဖြစ်သောကြောင့်) ပဓာနတည်း၊ ဒဿနံအရ မြင်ခြင်းကား (စက္ခုဝိညာဉ်၏ ကိစ္စဖြစ်၍ မြင်တိုင်း ဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်တတ်သောကြောင့်) အပဓာနတည်း။ [ပဓာနံ ဇာနနံ နာမ၊ပေ၊ဒဿနံ အပ္ပဓာနံ ၊ပေ၊ တေနေတ္ထ ဇာနနေန (သေချာသော ပဓာနဖြစ်သော သိခြင်းဖြင့်) ဒဿနံ ဝိသေသေတိ၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ “ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာနိ” အရ မနောဝိညာဉ်ဖြင့် သိခြင်းကိုပါ ယူရသည်၊ သရီရသဏ္ဌာနတို့ကို မနောဝိညာဉ်က သိနိုင်သည်၊ စက္ခုဒွါရိကစိတ်က မသိနိုင်ပါ။

အပ္ပါဋိဟီရကတံ ။ ။“အပ္ပါဋိဟိရကံ+တံ”ဟု ဆိုလိုလျက် ကံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ချေ၍ “အပ္ပါဋိဟီရက+တံ”ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ တံကား ပါဋိတော်လာ ဘာသိတံနှင့်တွဲရသော ပုဒ်တည်း၊ ပါဋိဟီရကံ၌ ပတိ+ဟရ-ကျပစ္စည်း၊ ပဋိပက္ခ - ဆန့်ကျင်ဘက် စကားကို+ဟရတိ-ပယ်ရှားတတ်၏၊ ဣတိ ပဋိဟာရိယံ၊ သွတ္ထ၌ ဏျပစ္စည်းသက်၍“ပါဋိဟာရိယံ”ဟု ဖြစ်၏၊ ထို ပါဋိဟာရိယံပုဒ်ကို ဤနေရာ၌ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် (အာကို ဤ,ရ၏ ဣကို အ, ယကို ကပြု၍) “ပါဋိဟိရကံ ”ဟု ဆိုထားသည်။ [ပါဋိဟာရိယ မေဝတ္ထ ပါဋိဟိရကံတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။]

ဆက်ဥုးအုံ၊– ဤ“ပါဋိဟိရကစကား”ဟူသည် မိမိတို့ ပဌမပြောအပ်သော စကားကို အခြားပညာရှိတို့က ပြန်၍ ပြောအပ် (အပြစ်တင်အပ်) သော ဥတ္တရဝစနတည်း၊ ထို ဥတ္တရဝစနကို မိမိတို့က ပြန်၍ ချေပနိုင်လျှင် မိမိတို့၏စကားလည်း ပါဋိဟိရက=ဥတ္တရဝစနပင်တည်း၊ ထိုသို့ ပြန်၍ ချေပတို့ရန် အဖြေစကားမှ ကင်းဝေးသောစကား (ပြန်၍ မချေပ

သည်၊ အပ္ပါဋိဟီရကံ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပယ်ရှားတတ်သောအဖြေမှ ကင်းသည်၊ (သမ္မဇ္ဇတိ–၌စပ်၊) အနိယျာနိကံ–တင်အပ်သော အပြစ်မှ မထွက်မြောက်နိုင်သည်၊(သမ္မဇ္ဇတိ-၌စပ်၊) ဣတိ-၌အနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ။

ဇနပဒကလျာဏီတိ-ကား၊ ဇနပဒေ–ဇနပုဒ်၌၊(တနယ်လုံး၌)၊ အညာဟိ-အခြားကုန်သော၊ ဣတ္တိဟိ-တို့နှင့်၊ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဝိလာသာကပ္ပါဒီဟိ-အဆင်း, ပုံသဏ္ဌာန်, ဇရိယာပုထ် မျက်နှာ မျက်စိတို့၏ ထူးခြားသော အမူအရာ , ဆံထုံးပုံ အဝတ်ဝတ်ပုံစသည်တို့၏ ထူးခြားသော အသွင်အပြင် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အသဒိသာ-မတူသော မိန်းမသည်၊(အတ္ထိ)။

× × × × × × ×

နိုင်သော စကား) ကို “ န+ပါဋိဟီရကံ အပ္ပါဋိဟီရကံ ” ဟု ဆိုသည်၊ အသဒ္ဒါသည် ဝိရဟ အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပဋိဟရဏာ ဝိရဟိတံ” ဟု ဖွင့်သည်။ [ဥတ္တရသဒ္ဒါသည် ပတိဝါကျနှင့်အနက်တူ၏၊ ပတိဝါကျတု ဉ့တ္တရုံ၊-အဘိဓာန် (၁၁၄)၊ အဖြေဟု နိဿယတို့၌အနက်ပေးကြ၏၊ အဖြေမဟုတ်သော်လည်း ပြန်၍ပြောအပ်သောစကားကို ပတိဝါကျ- ဥတ္တရဟု ယူနိုင်၏။]

အနိယျာနိကံ။ ။“ နိယျာနိက ” အရ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်သည်ကို ဆိုလိုသည်မဟုတ် , အပြစ်တင်သောအားဖြင့် သူတပါးက ပိတ်ဆို့ထားသည်ကို ဖြေရှင်းသောအားဖြင့် ထွက်မြောက်နိုင်သည်ကို “နိယျာနိက” စကားဟု ဆိုလို၏၊ ဤဥကား ထိုသို့မဖြေရှင်းနိုင်သောကြောင့် အနိယျာနိက စကား (ပိတ်မိနေသော စကား) ဖြစ်ရသည်–ဟူလို။ [တတော ဧဝ-ထိုသို့ မဖြေနိုင်ခြင်းကြောင့်ပင်၊ နိယျာနသ-ထွက်မြောက်ကြောင်းလမ်း၏၊ (ပဋိဟရဏာမဂ္ဂသ - ဖြေရှင်းကြောင်း လမ်း၏၊) အဘာဝတော အနိယျာနိကန္တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ လဘတိ၊–ဋီကာ။]

ဝိလာသေသာ။ ။ပိလာသေသာကို“လိဋ္ဌာ”ဟု ဋီကာဖွင့်သော်လည်း အဘယာရာမဆရာတော်၏ အဘိဓာန် (၁၇၄) ဂါထာ နိဿယ၌ သံဟိစ္စဒပ္ပဏာ အလင်္ကာရ်မှထုတ်၍“ချစ်သူယောကျ်ားကိုမြင်ရခြင်းကြောင့် သွားခြင်းစသော ဇရိယာပုထ်တို့၏ဂုဏ်း, မျက်နှာ မျက်စိတို့၏ဂုဏ်း ထူးခြားသောအမူအရာကို ဝိလာသ ” ဟု ဆို၏၊ ထိုအတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးပါသည်၊ လိဋ္ဌာကိုကား “ ချစ်ဘွယ်ကောင်းသော လက်ခြေလှုပ်ရှားမှု တန်ဆာဆင်မှု ချစ်ဘွယ်ပြောဆိုမှု”ဟု ဆိုသည်။

အာကပ္ပါဒိဟိ။ ။အာကပ္ပေါ ကေသဗန္ဓဝတ္ထဂုဟဏာဒိ အာကာရဝိသေသော-ဆံထုံးပုံ အဝတ်ကိုင်ပုံ(ဝတ်ပုံ)အစရှိသော အခြင်းအရာ အထူးသည် အာကပ္ပမည်၏၊ အာဒိဖြင့် ဟာဝစသည်ကို ယူ၍ “ စာတုရိယ – တင့်တယ်သည်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ တင့်တယ်အောင်ပြုအပ်သော အမူအရာ ” ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ [မျက်ခုံး မျက်လုံးစသော အမူအရာတို့ဖြင့် ပျော်ပါးလိုခြင်းကိုပြသော မသိမသာအမူအရာရှိသော စိတ်ဆန္ဒကိုပင် “ဟာဝ”ဟု ခေါ်သတတ်။]

တယောအတွဲ ပဋိလာဘအဖွင့်

ဝေံ-သို့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပရေသံ–တပါးသော တိတ္ထိတို့၏၊ နိဋ္ဌာယ–အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်၏၊ အနိယာနိကတ္တံ-နိယျာနိကမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ အတ္တာနော- ကိုယ်တော်၏၊ နိဋ္ဌာယ-၏၊ နိယျာနိကဘာဝံ- ကို၊ ဒဿေတုံ- ငှါ၊ တယော ခေါ မေ ပေါဋ္ဌပါဒါတိ အာဒိံ- ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထို တယော ခေါ မေ ပေါဋ္ဌပါဒ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အတ္တ ပဋိလာဘာတိ-ကား၊ အတ္တဘာဝ ပဋိလာဘာ–အတ္တဘောကို ရခြင်းတို့သည်၊ ဝါ-ရအပ်သော အတ္တဘောတို့သည်၊ (“တယော-သုံးပါးတို့တည်း”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ စ-ဆက်၊ ထွေ-၌ အတ္တပဋိလာဘာဟူသော ပါဌ်၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တီဟိ-နသော၊ အတ္တဘာဝ ပဋိလာဘေဟိ–အတ္တဘောကို ရခြင်းတို့ဖြင့်၊ ဝါ– ရအပ်သော အတ္တဘောတို့ဖြင့်၊ တယော - နှင့်သော၊ ဘဝေ – ဘဝတို့ကို၊ ဒဿေသိ–ပြတော်မူပြီ။

× × × × × × ×

အတ္တဘာဝေ။ ။အတ္တပဋိလာဘ်၌ အတ္တကို အတ္တဘာဝဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် အတ္တအရ တိတ္ထိတို့ ကြိုဆအပ်သော အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင်ဟုဂုဏ်း မြန်မာတို့ကလိပ်ပြာဟုဂုဏ်း စွဲလမ်းအပ်သော အတ္တ အကောင်ကလေးကို ယူမည်စိုး၍ အတ္တဘာဝဟု ဖွင့်သည်၊ “ခန္ဓာအပေါင်းဟူသော ကာယကို အတ္တအရယူပါ”ဟူလို၊“စိတ္တေ ကာယေ သဘာဝေစ, သော အတ္တာ ပရမတ္တံနိ ”ဟူသော အဘိဓာန် (၈၆၁) လာ အတ္တသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ကာယအနက်ကိုပင် “အတ္တဘာဝ”ဟု ဆိုသည်၊ ခဲ့ဥုံးအုံ– အတ္တန် အာ ပုဗ္ဗ+ဓာဓာတ်သည် အာရောပ(တင်ထားခြင်း– သွင်းထားခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ အာဟိတွော အဟံမာနော ထွောတိ အတ္တာ-ငါ ဟူသော မာနကို သွင်းထားအပ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘောသည် အတ္တမည်၏။ [အာဟိတောဟ်္ဒ အာ + ဓဲာမ္မ အာကို ဇ္ဈ , ဓကို ဟပြု, တ ပစ္စည်း၊ အတ္တန်ကား အာကို ရဿ, ဓကို တပြု။]

ဘာဝေ။ ။ဘဝတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဘာဝေါ – “ တိတ္ထိတို့က အတ္တသည် မြဲ၏, အဖြစ်အပျက်မရှိ ” ဟု ယူဆအပ်သော်လည်း ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဘာဝမည်၏၊ ဖြစ်လျှင်လည်း ပျက်၏၊ အတ္တာဓေ - ကိုယ်ခန္ဓာ အတ္တသည်ပင် + ဘာဝေါ – ဖြစ်တတ်သော အရာတည်း၊ ဇ္ဈတိ အတ္တဘာဝေါ၊ (တနည်း) တိတ္ထိတို့က အတ္တဟု ယူထိုက်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို “အတ္တဘာဝ” ဟု ခေါ်၏၊ အတ္တာတိ ဂဟေတဗ္ဗာကာရေန ဘဝတိတိ အတ္တဘာဝေါ၊ ဤသို့ အနုဋ္ဌိကာကြိယာဗျာကတအဖွင့်၌ ၂ နည်းဖွင့်ထားသည်။

မှတ်ချက်။ ။ “အတ္တ ပဋိလာဘာ” ဟု မိန့်တော်မူသောကြောင့် တိတ္ထိတို့ ကြိုဆအပ်သော အတ္တ (အကောင်) ကို ယူမည်စိုး၍ ကိုယ်ခန္ဓာရအောင် “ အတ္တဘာဝ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ အတ္တဟု သုံးစွဲခြင်းကား အများအခေါ်အတိုင်း (အများနားလည်အောင်) သုံးစွဲတော်မူခြင်းသာဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ “အပရာမသံ+ ဝေါဟရတိ”ဟု မိန့်တော်မူလိမ့်မည်။

ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ-ခဲ့၊ ["ပဋိလာဘေန ဟိ" ဟု ဟိ ရှိသင့်၏၊ မရှိလျှင် ထည့်ပေးပါ။] သြဋ္ဌာရိကတ္တာဘာဝပဋိလာဘေန-ရုန့်ရင်းသော အတ္တဘောကို ရခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-ရအပ်သော ရုန့်ရင်းသောအတ္တဘောဖြင့်၊ အဝိစိတော-အဝိစိမှ၊ ပဋ္ဌာယ - ၍၊ ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တိ ပရိယောသနံ - ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တိအဆုံး ရှိသော၊ ကာမဘဝံ-ကာမဘဝကို၊ ဒဿေသိ-ပြတော်မူပြီ၊ မနောမယအတ္တဘာဝ ပဋိလာဘေန-စျာန်စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော အတ္တဘောကိုရခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-ရအပ်သော စျာန်စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော အတ္တဘောဖြင့်၊ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိတော -ပဌမစျာန်ဘုံမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ အကနိဋ္ဌ ဗြဟ္မလောကပရိယောသာနံ-အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာ့ပြည် အဆုံးရှိသော၊ ရူပဘဝံ-ကို၊ ဒဿေသိ-ပြီ၊ အရူပ အတ္တဘာဝပဋိလာဘေန- ရုပ်မရှိသော အတ္တဘောကိုရခြင်းဖြင့်၊ ဝါ - ဖြင့်၊ အာကာသာနဉ္စာယတန ဗြဟ္မလောကတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ နေဝသညာနာသညာယတန ဗြဟ္မလောက ပရိယောသာနံ - သော၊ အရူပဘဝံ- အရူပဘဝကို၊ ဒဿေသိ။

ဒွါဒသ- ကုန်သော၊ အကုသလစိတ္တုပ္ပါဒါ- အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်၊ သံကိလေသိကာ-ငြစ်နွှမ်းခြင်း၏အစီးအပွားဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနာမ-တရားတို့မည်၏၊ သမထဝိပဿနာ- တို့သည်၊ ဝေါဒါနိယာ- ဖြူစင်ခြင်း၏ အစီးအပွား ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနာမ-တရားတို့မည်၏၊ ပညာပါရိပူရိံ ဝေပုလ္လတ္တန္တိ-ကား၊ မဂ္ဂပညာ ဖလပညာနံ- တို့၏၊ ပါရိပူရိံ စေဝ- ပြည့်စုံလုံလောက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဝိပုလဘာဝဉ္စ - ပြန့်ပြောကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ ("သစ္ဆိ

× × × × × × ×

သံကိလေသိကာ။ ။အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည် "သံကိလေသာနံ + ဟိတာ" အရ သံကိလေသိကတို့ မည်၏၊ မှန်၏-ထိုအကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ဟူသော စိတ် စေတသိက် မရှိလျှင် သံကိလေသ ၁၀ ပါးတို့ကို မရနိုင်၊ အကုသိုလ်စိတ်စေတသိက် ရှိသောကြောင့် သာ သံကိလေသ ၁၀ပါးတို့ကို ရကြရသည်၊ ထို့ကြောင့် အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် သံကိလေသိကတို့မည်၏။

ဝေါဒါနိယာ။ ။"ဝေါဒါနသ- ဖြူစင်သောစိတ်၏+ ဟိတာ-စီးပွားဖြစ်သော တရားတို့တည်း" အရ စိတ်ဖြူစင်ခြင်း၏ စီးပွားဖြစ်သော တရားဟူသည် သမထနှင့် ဝိပဿနာတည်း၊ မှန်၏-ထိုတရား ၂ ပါးရှိမှ စိတ်နေစိတ်ထား ဖြူစင်နိုင်သည်။

ပညာပါရိပူရိံ။ ။ပညာအရ မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာကိုယူသည်၊ မှန်၏-ဆန့်ကျင်ဘက် တရားတို့ကို မဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ မပယ်နိုင်သေးသမျှ အနဝဇ္ဇတရားတို့သည် ပြည့်စုံလုံလောက်ကြပြီ ဟု မဆိုနိုင်သေး၊ မဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်မှသာ အနဝဇ္ဇတရားတို့ ပြည့်စုံ လုံလောက်ပြီဟု ဆိုနိုင်သည်၊ ပါရိပူရိံ၌ "ပရိပူရာနံ - ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်စုံသော အနဝဇ္ဇတရားတို့၏+ဘာဝေါ ပါရိပူရိ" ဟု ပြု၊ ဇာတ္ထိဇောတက ၌ ပစ္စည်းသက်၊ ဝိပုလာနံ + ဘာဝေါ ဝေပုလ္လံ။ [မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာတို့သည် ပြန်၍ လျော့ခြင်းသဘောဟု မရှိ, တကြိမ်ဖြစ်လျှင် ပြည့်မြဲ ပြည့်နေတော့သည်သာ။]

ကတွာ ဥပသမ္မဇ္ဇ ဝိဟရိဿထ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ပါမောဇ္ဇန္တိ - ကား၊ တရုဏာပီတိ-နဲသော ပီတိသည်ၛင်း၊ ပီတီတိ-ကား၊ ဗလဝတုဋ္ဌေ– အားရှိသော နှစ်သက်ခြင်းသည်ၛင်း၊ (“ဘဝိဿတိ”၌စပ်)။

ကိ ံ – အဘယ်အနက်သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဝုတ္တံ – ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီတိ-ဟူ၍၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ အဝေါစုမှ- မိန့်တော်မူခဲ့ကုန်ပြီ၊ တတ္ထ– ထို သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ဝေံ-ဤသို့၊ ဝိဟရတော-နေခြင်းကြောင့်၊ ဝါ– နေသော၊ တဿ– ထို ဩဝါဒကိုလိုက်နာသော ရဟန်း၏၊ တံ ပါမောဇ္ဇ ဩဝေ- (မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်သော) ထို ပါမောဇ္ဇသည်ၛင်း၊ (သာ) ဝိတိစ – ထို ရင့်သောပီတိသည်ၛင်း၊ ဘဝိဿတိ၊ (သာ) ပဿဒ္ဓိစ - ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိသည်ၛင်း၊ [စာအုပ်တို့၌ “နာမ ကာယပဿဒ္ဓိ”ဟု ရှိ၏၊ ထို ပါဌ်ကို ဋီကာတို့၌ ပယ်ထား၏၊] သုပဋိတာ – ကောင်းစွာကပ်၍တည်သော၊ (သာ) သတိစ- သည်ၛင်း၊ တံ ဥတ္တမညာဏဿ–ထို မြတ်သောဉာဏ်သည်ၛင်း၊ သုခေါ-ချသော၊ (သော) ဝိဟာရော စ–ထို နေရခြင်းသည်ၛင်း၊ (ဘဝိဿတိ)၊ စ-ဆက်၊ သဗ္ဗဝိဟာရေသု-အလုံးစုံသော ဝိဟာရတို့တွင်၊(ဣရိယာပထစသော ဝိဟာရတို့တွင်၊) အယမေဝ ဝိဟာရော - ၌ ဖလသမာပတ်ဖြင့် နေခြင်းသည်သာ၊ သုခေါ–ချမ်းသာသော ဝိဟာရတည်း၊ ဣတိ – ၌သို့၊ ဝတ္တုံ–ဆိုခြင်းငှါ၊ ယုတ္တော - သင့်သော၊ ဥပသန္တော – ငြိမ်းအေးသော၊ ပရမမုဒုရော - အလွန်ကောင်းမြတ်သော နေရခြင်းတည်း၊ ဣတိ- ၌အနက်သည်၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)။

× × × × × × ×

ပါမောဇ္ဇံ။ ။ပမောဒနံ ပမောဒေါ–ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ ပမောဒေါယေဝ+ပါမောဇ္ဇံ၊ သွတ္ထွ်ဿ ဏာပစ္စယည်း၊ အနံ, အရင့် ၂ မျိုးတွင် နုသောပီတိကို ပါမောဇ္ဇ, ရင့်သောပီတိကို ပီတိဟု ဆိုသည်၊ [တရုဏာပီတိတိ ဥပ္ပန္နမတ္တာ (ဖြစ်ကာမတ္တ, ဖြစ်ရုံမျှဖြစ်သော) အလဒ္ဓါသေဝနာ (မရအပ်သေးသော အာသေဝနရှိသော၊ ဝါ–ထပ်ကာထပ်ကာမဖြစ်သော) ဒုဗ္ဗလပီတိ၊ ဗလဝတ္ထုဋ္ဌိတိ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပတ္တိယာ လဒ္ဓါသေဝနာ ဥပရိ ပိသေသာဓိဂမဿ (အထက်တရားထူးကို ရခြင်း၏၊) ပစ္စယဘူတာ ထိရတရာ ပီတိ၊–ဋီကာ။]

ကိ ံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။ဣဒါနိ သဒ္ဒေါပတော ပိဏ္ဍတ္ထံ ဒဿေတုံ ကိ ံ ဝုတ္တန္တိ အာဒိ မာဟ၊ တတ္ထ ယံ ဝိဟာရံ ၊ပေ၊ ဝိဟရိဿတိတိ အဝေါစုမှ ၊ပေ၊ တတ္ထ တသ္မိ ံ ဝိဟာရေ၊ တဿာတိ ဩဝါဒကာရကဿ ဘိက္ခုနော၊ ဧဝံ ဝိဟရတောတိ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ဝိဟရဏဟေတု ဝိဟာရန္တ္ဿ သဝါ။

အယမေဝ ဝိဟာရော။ ။ “ ပညာပါရိပူရိ ံ ၊ပေ၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿထ ” ဟု မိန့်တော်မူသောကြောင့် မဂ်ပညာ , ဖိုလ်ပညာနှင့်ပြည့်စုံသော ဝိဟာရ ဟူသည် ဖလသမာပတ်ဖြင့် နေခြင်းဟူသော အရိယဝိဟာရတည်း၊ ၌ အရိယဝိဟာရသည် ဣရိယာပထစသော ဝိဟာရ ၄ မျိုးတွင် သုခအဖြစ်ဆုံး ပရမမုရ အဖြစ်ဆုံးတည်း။

တတ္ထ-ထို ဝိဟာရတို့တွင်၊ ပဌမဇ္ဈာနေ-၌၊ ပါမောဇ္ဇာဒယော– ပါမောဇ္ဇ အစရှိကုန်သော၊ ဆဝိ–ဖဲ့ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တရား‌တို့ကို၊ လဇ္ဇနီ-ရအပ်ကုန်၏၊ ဒုတိယဇ္ဈာနေ-၌၊ ဒုဗ္ဗလဝိတိ သဒ်ါတံ-ဒုဗ္ဗလဝိတိဟု ဆိုအပ်သော၊ ပါမောဇ္ဇံ–ပါမောဇ္ဇသည်၊ နိဝတ္တတိ-ဆုတ်နစ်၏၊ သေသာ-ပါမောဇ္ဇမှ ကြွင်းကုန်သော၊ ပဗ္ဗ–ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့ကို၊ လဇ္ဇနီ – ကုန်၏၊ တတိယေ–တတိယဈာန်၌၊ ဝိတိ - ဝိတိသည်၊ နိဝတ္တတိ-၏၊ သေသာ – ဝိတိမှ ကြွင်းကုန်သော၊ စတ္တာရော–န်သော၊ ဓမ္မာ- တို့ကို၊ လဇ္ဇနီ၊ စတုတ္ထေ- စတုတ္ထဈာန်၌၊ တထာ-ထို့အတူ၊ (စတ္တာရော ဓမ္မာ လဇ္ဇနီ၊) စတူသု-န်သော၊ ဣမသ္မိံ စျာနေသု-တို့တွင်၊ သမ္မသာဒနသုတ္တေ-သမ္မသာဒနသုတ်၌၊ သုဒ္ဓဝိပဿနာပါဒကဇ္ဈာနမေဝ– မဂ်နှင့်မဖက် သက်သက်သော, ဝိပဿနာ၏အခြေခံဖြစ်သော ဈာန်ကိုသာ၊ ကထိတံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပါသာဒိကသုတ္တေ-၌၊ စတူဟိ-ကုန်သော၊ မဠွေဟိ- မဂ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ ဝိပဿနာ - ဝိပဿနာကို၊ ကထိတာ - ပြီ၊ ဒသုတ္တရသုတ္တေ-၌၊ စတုတ္ထဈာနိက ဖလသမာပတ္တိ-စတုတ္ထဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ဖလသမာပတ်ကို၊ ကထိတာ- ပြီ၊ ဣမသ္မိံ ပေါ့ဠပါဒသုတ္တေ- ၌၊ ပါမောဇ္ဇံ-ကို၊ ဝိတိဝေဝစနမေဝ - ဝိတိ၏ ဝေဝုစ်ပရိယာယ်ကိုသာ၊ ကတ္ဝာ - ပြု၍၊ ဒုတိယဇ္ဈာနိကဖလသမာပတ္တိ နာမ - ဒုတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ဖလသမာပတ် မည်သည်ကို၊ ကထိတာ၊ ဣတိ- ၍သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ - သိထိုက်၏။

အယံ ဝါ သောတိ ဇ္ဈေ - ဟူသော ၍ပါဠိ၌၊ ဝါသဒ္ဒေါ - သည်၊ ဝိဘာဝနဇ္ဈော-ထင်စွာပြခြင်းအနက် ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သော-ထို သြဠာရိက အတ္တ ပဋိလာဘဟူသည်၊ အယံ-၍ ကာမဘဝတည်း၊ (တနည်း) သော–ထို မနောမယအတ္တပဋိလာဘဟူသည်၊ အယံ-၍ ရူပဘဝတည်း၊ (တနည်း) သော-ထိုအရူပအတ္တပဋိလာဘဟူသည်၊ အယံ-၍အရူပဘဝတည်း၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဝိဘာဝေတွာ, ပကာသေတွာ–ထင်စွာပြ၍၊ ဗျာကရေယျာမ– ဖြေဆိုကုန်ရာ၏၊ ပရေ–ဝါဘုရားမှတပါး အခြားသော သမဏာဗြာဟ္မဏာတို့သည်၊ ကေန္တသုခံ - ကေန်

× × × × × × ×

ဒုတိယ၊ပေါ့ဖလသမာပတ္တိ ။ ။ “ပါမောဇ္ဇဥ္စေဝ ဘဝိဿတိ”ဟု ပါမောဇ္ဇကို အစထား၍ ပြတော်မူ၏၊ ထို ပါမောဇ္ဇသည် ဝိတိ၏ပရိယာယ်တည်း၊ ထို ဝိတိပါသော ဈာန်သည် စတုတ္ထနည်းအားဖြင့် ဒုတိယဈာန်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုဝိတိကိုထောက်၍ဂုဏ်း, ပညာပါရိပူရိ၌ မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာ၏ ပြည့်စုံပုံကိုထောက်၍ဂုဏ်း, ထို “သုခဝိဟာရ” အရ ဒုတိယဈာန်က အရဟတ္တဖလသမာပတ်ကို ဟောတော်မူကြောင်း သိရသည်။

ဝါသဒ္ဒေါ ဝိဘာဝနတ္ထော။ ။“အယံ+သော–ထို သြဠာရိက အတ္တပဋိလာဘဆိုတာ+ ၍ဟာဘဲ”ဟု ကာမဘဝကို လက်တွေ့ပြနိုင်ခြင်းကို “ဝိဘာဝန – ထင်ရှားပြခြင်း” ဟု ဆိုသည်၊ ထို ထင်ရှားပြခြင်းအနက်ကို ဝါသဒ္ဒါအတွက် သိရသောကြောင့် ဝါသဒ္ဒါကို“ဝိဘာဝနအနက်ရှိသောသဒ္ဒါ”ဟု ဆိုရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝိဘာဝေတွာကို

ချမ်းသာသော၊ အတ္တာနံ–အတ္တကို၊ သဥ္ဇာနာထ - သိကြကုန်သလော၊ ဣတိ–သို့၊ ပုဋ္ဌာ-မေးအပ်ကုန်သည်၊(သမာနာ)၊နောတိ-နောဟူ၍၊(မသိကြပါဟူ၍)၊ ဝဒန္တိယထာ–ဖြေဆိုကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊(မယံ-တို့သည်၊) နံ–ထို အတ္တပဋိလာဘကို၊(နောတိ–ဟူ၍၊)နဝဒါမ–မဖြေဆိုကြကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော။

သပ္ပါဋိဟိရက တန္တိ – ကား၊ သပ္ပဋိဟရဏံ– သူတပါးတို့ တင်အပ်သော အပြစ်ကို ပယ်ရှားတတ်သော အဖြေနှင့်တကွဖြစ်သည်၊ နိယျာနိကံ-သူတပါးတို့ တင်အပ်သော အပြစ်မှ ထွက်မြောက်တတ်သည်၊ (“သမ္မဇ္ဇတိ နနု–ကောင်းစွာ ဖြစ်သည် မဟုတ်လော”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော။

မောယော ဟောတိတိ–ကား၊ တုစ္ဆော–အချည်းနှီးသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-အတ္တဘာဝတခုကို ရရာ ထိုအခါ၌၊ သော-ထိုကြောင်းသော အတ္တဘာဝ ၂ စုံသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ အဓိပ္ပါယော- စိတ္တ၏ အလိုတည်း၊ သစ္စော ဟောတိတိ-ကား၊ ဘူတော– ထင်ရှားရှိသည်၊ ဟောတိ– ၏၊ တသ္မိံ သမယေ–ဩဠာရိကအတ္တဘာဝကိုရရာထိုအခါ၌၊သွေဝ-ထိုဩဠာရိကအတ္တဘာဝသည်သာ၊ သစ္စော- အမှန်ရှိသည်၊ ဟောတိ, ဣတံ အတ္ထော–နက်၊[အခြား ၂ ပါးကို ရရာ၌လည်း ဤနည်းမှီး၍ အနက်ပေးပါ။]

× × × × × × ×

“ပကာသေတွာ”ဟု ဖွင့်၍ ပါဠိတော်လာ ဗျာကရေယျာမကို စပ်ပုဒ်အဖြစ် ထည့်သည်။ [ဝိဘာဝနတ္ထောတိ ပကာသနတ္ထော, သရူပတော (သရုပ်သကောင်အားဖြင့်=လက်ဆုပ်လက်ကိုင်အားဖြင့်) နိရူပနတ္ထော–ထင်စွာပြခြင်းအနက် ရှိ၏၊–ဋီကာ။]

ယထာ၊ပေ၊ ဝဒါမာတိ အတ္ထော ။ ။ဤ ဝါကျကား “ အယံ ဝါ သော၊ပေ၊ ဗျာကရေယျာမ”ဟူသော ရှေ့ဝါကျ၏အနက်၌ ဆိုလိုရင်းကို ထင်ရှားပြသော တပ္ပါကဋီကရဏဝါကျတည်း၊“ဧဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ”ဝါကျမျိုးပင် ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။“အယံ+သော”ဟု ၂ ပုဒ်ရှိရာဝယ် ရှေ့၌ ဘုရားရှင် ပြအပ်ပြီးခါစ ဖြစ်၍ အနီးဖြစ်သော အတ္တပဋိလာဘကို ရည်ညွှန်းကာ “ အယံ ” ဟု အနီး အနက်ကို ပြသော ဋီကာဆရာကြီးက ဆိုသည်၊သူတပါးတို့မေးအပ်သော အတ္တကိုရည်ညွှန်းကာ“သော” ဟု မျက်ကွယ်အနက်ကိုပြသော တသဒ္ဒါဖြင့်ဆိုသည်-ဟု မှတ်ပါ။

သပ္ပါဋိဟိရက+တံ။ ။ကံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ချေထားခြင်းမှာ ရှေ့နည်းအတိုင်း ဖြစ်သော ကြောင့် အထူးမဖွင့်တော့ဘဲ အနက်ကိုသာ“သပ္ပဋိဟရဏံ, နိယျာနိကန္တိ အတ္ထော”ဟု အပ္ပါဋိဟိရကံ အဖွင့်၏ ပြောင်းပြန် အဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်သည်။ [စာအုပ်တို့၌“သပ္ပါဋိဟရဏံ” ဟု(ပါ)၌ ဒီဃတ္တေရ၏၊ ရှေ့၌ အပ္ပါဋိဟိရကံကို “ ပဋိဟရဏဝိရဟိတံ”ဟု ဖွင့်ခဲ့သော ကြောင့် ဤ၌လည်း“သပ္ပဋိဟရဏံ”ဟုသာ ပြောင်းပြန်ရှိသင့်သည်။]

နိဂ္ဂဟသစ်။ ။သပ္ပါဋိဟိရက+တန္တိ ထွေ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပရေဟိ စောဒိတဝစနပဋိဟာရကံ (သူတပါးတို့က တင်အပ်သော အပြစ်ကို ပယ်ရှားတတ်သော) သဉ္ဇာရဝစနံ သပ္ပါဋိဟိရကန္တိဟိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော။

ပန-ဆက်၊ ထွေ - ၍ အတ္တဘာဝပဒိုလာဘ၌၊ [ဆရာတော်၏ နိဿယ၌ "ထွေ-၍သုတ်၌" ဟု စွဲတော်မူ၏။] အယံ စိတ္တော-၍ စိတ္တသည်၊ အတ္တနော-၏၊ အသဗ္ဗညုဘာယ-သမ္ဗညုမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊(အလုံးစုံကိုမသိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ တယော-နှံသော၊ အတ္တပဒိုလာဘေ - တို့ကို၊ ကထေတွာ - လျောက်ပြီး၍၊ အတ္တပဒိုလာဘောနာမ-အတ္တပဒိုလာဘ မည်သော၊ တံ-၍ အမည်သည်၊ ပညတ္တိမတ္တံ-ပညတ်မျှသာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဒ္ဓရိတုံ-ထုတ်ဆောင်ခြင်းငှါ၊ နာသက္ခိ - မစွမ်းနိုင်၊(တသ္မာ- ထိုသို့ မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) အတ္တပဒိုလာဘောတွေဝ- ဟူ၍သော၊ နိယျာတေသိ-ပြီးဆုံးစေပြီ။

အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုစိတ္တဖော်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ထွေ-၍လောက၌၊ ရူပါဒယော - ရုပ်ဝေဒနာ အစရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ - သဘောတရားတို့သည်၊ (သန္တိ)၊အတ္တပဒိုလာဘောတိ-ဟူသော၊ တံ ပန-၍အမည်သည်ကား၊ နာမမတ္တံ-နာမည်မျှသာတည်း၊ တေသု တေသု ရူပါဒိသု-တို့သည်၊ သတိ - ရှိကုန်လသော်၊ ဝေရူပါ-၍သို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ဝေါဟာရာ-သြဠာရိက အတ္တပဒိုလာဘစသော ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြောင်း အမည်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ- ၍ အနက်ကို၊ ဒဿေတုကာမော - ပြခြင်းငှါ အလိုရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တဿေဝ-ထိုစိတ္တ၏ပင်၊ ကထံ - စကားကို၊ ဂဟေတွာ - ယူတော်မူ၍၊ နာမပညတ္တိဝသေန- နာမည်ပညတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ နိယျာတနတ္ထံ - ပြီးဆုံးစေခြင်းအကျိုးငှါ၊ ယသ္မိံ စိတ္တ သမယေတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ။

× × × × × × ×

အတ္တပဒိုလာဘောတွေဝ နိယျာတေသိ။ ။ ၍၌ နိယ်ျာတနအရ နိဂုံးအုပ်ခြင်းကို မဆိုလို, စကား အပြီးသတ်ခြင်းကို ဆိုလို၏၊ စကား အပြီးသတ်ရာ၌ ဘုရားရှင် အပြီးသတ်သောအခါ"သြဠာရိကော အတ္တပဒိုလာဘောတွေဝ သခ်ံ ဂစ္ဆတိ-ခေါ်ဝေါ် အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ရောက်သော နာမည်မျှသာဖြစ်၏"ဟု အပြီးသတ်တော်မူသကဲ့သို့, ထို့အတူ စိတ္တသည်"သခ်ံ ဂစ္ဆတိ"ဟု နာမည်အဖြစ်ဖြင့် အပြီးမသတ်ဘဲ"သြဠာရိကော ဝါဿ အတ္တပဒိုလာဘော တသ္မိံ သမယေ သစ္စော ဟောတိ" ဟု အတ္တပဒိုလာဘ နာမည်ဖြင့်သာ အဆုံးသတ်သည်။ [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။]

ရူပါဒယော၊ပေ၊နာမမတ္တာမေတံ ။ ။ ရူပဝေဒနာဒယော ဧဝ ထွေ လောကေ သဘာဝဓမ္မာ၊ နာမမတ္တာမေတန္တိ ရူပါဒိကေ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဥပါဒါယ နာမပညတ္တိ မတ္တာမေတံ အတ္တပဒိုလာဘောတိ၊-ဋီကာသစ်။

ဧဝရူပါ၊ပေ၊ နာမပညတ္တိဝသေန ။ ။ ဧဝရူပါ ဝေါဟာရာတိ သြဠာရိကော အတ္တပဒိုလာဘောတိ အာဒိ ဝေါဟာရာ၊ [အာဒိဖြင့် မနောမယော အတ္တပဒိုလာဘော, အရူပီ အတ္တပဒိုလာဘော ဟူသော နောက် ၂ ပါးကို ယူပါ။] နာမပညတ္တိဝသေနာတိ နာမဘူတ ပညတ္တိမတ္တာဝသေန၊ အတ္တပဒိုလာဘောတိ သခ်ံ ဂစ္ဆတိတိ နိယျာတနတ္ထံ။ [အတ္တပဒိုလာဘောတိ သခ်ံ ဂစ္ဆတိတိကား နိယျာတန (အပြီးသတ်ပုံ) အာကာရပင်တည်း။]

စပန-ထပ်၍ ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝတွာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ပဋိပုဏ္ဏိတွာ-တဖန်မေးတော်မူ၍၊ ဝိနယနတ္ထံ-သိစေသောအားဖြင့်ဆုံးမတော်မူခြင်းငှါ၊ ပုန-တဖန်၊ သစေ တံ စိတ္တ ဧဝံ ပုစ္ဆယျုံ့တိ အာဒိ-ပုစ္ဆယျုံ့ အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို သစေ တံ စိတ္တ ဧဝံ ပုစ္ဆယျုံ့ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ တာဝ – အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နဝါရတို့မှ ရှေးဥုံးစွာ၊ ယော မေ အဟောသိ ၊ပေ၊မောယော ပစ္စုပ္ပန္နောတိ ထြေ–ပစ္စုပ္ပန္နောဟူသော ဤဝါရ၌၊ ဣမမတ္ထံ–ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတိ–ပြတော်မူ၏၊ (ကိံ ဒဿေတိ၊) ယသ္မာ – အကြောင့်ကြောင့်၊ အတီတာ – အတိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ တေဓမ္မာ-အကြင် ရုပ်ဝေဒနာ အစရှိသော တရားတို့သည်၊ (သန္တိ– ရှိကုန်၏၊) တေ–ထို ရုပ်ဝေဒနာ အစရှိသော တရားတို့သည်၊ တေရဟိ - ယခုအခါ၌၊ (နိရုဒ္ဓတ္တာ–ချုပ်ပြီးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နတ္ထိ - မရှိကုန်၊ အဟောသုံ – ရှိခဲ့ကုန်ပြီ၊ ဣတိ ပန-ဤသို့ကား၊ သန်း့ - ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂတာ–ရောက်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ မေ– အာကျွန်ုပ်၏၊ သောဝိ အတ္တာပဋိလာဘော–ထို အတိတ်အတ္တဘောကိုရခြင်းသည်လည်း၊ တသ္မိံ ယေဝ သမယေ-ထိုအတိတ်အခါ၌သာ၊ သစ္စော–အမှန်ရှိသည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊ ပန-ကား၊ အနာဂတ ပစ္စုပ္ပန္နာနံ-နှင့်သော၊ ဓမ္မာနံ-ရုပ်ဝေဒနာ အစရှိသော တရားတို့၏၊ တဒါ-ထို အတိတ်အခါ၌၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ တသ္မိံ သမယေ-ထိုအတိတ်အခါ၌၊ အနာဂတော- အနာဂတ် အတ္တာပဋိလာဘသည်၊ မောယော - အချဉ်းနှီးတည်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နော– ပစ္စုပ္ပန် အတ္တာပဋိလာဘသည်၊ မောယော– တည်း၊ ဣတိ (ဤမံ အတ္ထံ)–ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတိ-၏၊ ဧဝံ–သို့၊ အတ္ထတော– ပညတ်အနက်အားဖြင့်၊ နာမမတ္တမေဝ-နာမည်မျှသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အတ္တာပဋိလာဘံ-

× × × × × × ×

ပဋိပုဏ္ဏိတွာ ဝိနယနတ္ထံ ။ ။ ပဋိပုဏ္ဏိတွာတိ ယထာ ပရေ ပုစ္ဆယျုံ့, တထာ ကာလဝိဘာဂတော ပဋိပဒါနိ ပုဏ္ဏိတွာ–အခြားသူတို့က အကြောင်းအခြင်းအရာအားဖြင့် မေးကြစရာရှိ၏၊ ထို အခြင်းအရာအားဖြင့် ကာလ ၃ ပါးခွဲခြားကာ သြဋ္ဌာရိကအတ္တာပဋိလာဘကိုလည်း, မနောမယအတ္တာပဋိလာဘကိုလည်း, အရူပိအတ္တာပဋိလာဘကိုလည်း အသီးအသီးပုဒ်တို့ကို မေးလျှင်၊ ဝိနယနတ္ထံတိ ယထာ ပုဏ္ဏိတသ အတ္ထသ (ကို) ဉာပနဝသေန. ဝိနယနတ္ထာယ၊–ဋီကာသစ်။

ယေ တေ၊ပေ၊သောဝိ။ ။အတီတသမယေ အတီတအတ္တာပဋိလာဘသ ဉာပါဒါန ဘူတာ (အတိတ် အတ္တဘောဟူသော နာမည်၏ စွဲမှီစရာဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော) ရူပါဒယော ဓမ္မာ၊ တေ ဧတေရဟိ နတ္ထိ၊ နိရုဒ္ဓတ္တာ၊ တတော ဧဝ အဟောသုံတိ သန်း့ ဂတာ၊ ကသ္မာ၊ ဉာပါဒါနသ (စွဲမှီစရာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၏) အတီတသ္မိံယေဝ လဘနတော၊ သောဝိတိ တဒုပါဒါနေနာ (ထို စွဲမှီစရာ ရုပ် နာမ် ခန္ဓာ ရှိသော) မေ သေ အတ္တာပဋိလာဘောဝိ။

ကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံ၏၊ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေသုပိ-အနာဂတ် အတ္ထပဋိလာဘ ပစ္စုပ္ပန် အတ္ထပဋိလာဘတို့၌လည်း၊ သေဝ– ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အစိအရင် သည်ဟာ၊ နယော-ဆောင်ကြောင်း အစိအရင်တည်း။

အထ–စိတ္တ၏ လျှောက်ထားရာ, ထို အခါ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တဿ–ထို စိတ္တ၏၊ ဗျာကရဏေန-ဖြေခြင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ - ကွ၊ အတ္ထနော – ကိုယ်တော်၏၊ ဗျာကရဏံ – ဖြေတော်မူခြင်းကို၊ သံသန္ဒိတုံ – နှိုးနှောခြင်းငှါ၊ ဧဝမေဝ ခေါ စိတ္တာတိ အာဒီနိ–အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတ္ဝာ - မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ပုန–တဖန်၊ ဩပမ္မတော-ဥပမာအားဖြင့်၊ တမတ္ထံ–ထိုအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊(အတ္ထ ပဋိလာဘဟူသည် နာမည်ပညတ်မျှသာတည်း ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို)၊ သာဓေန္တော–ပြီးစေတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သေယျထာပိ၊ပေ၊ဒီဃဉ္ဆိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

တတြ – ထို သေယျထာပိ၊ပေ၊ဒီဃ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အယံ- ကား၊ သခေါပဇ္ဇော-အကျဉ်းဖြစ်သောအနက်တည်း။ [အဓိပ္ပါယ်မကျဉ်းသော်လည်း တပုဒ်စီခွဲ၍ မဖွင့်ဘဲ ပေါင်း၍ဖွင့်သောကြောင့် “သခေါပဇ္ဇော” ဟု ဆိုသည်။] ဂဝါ– နွားမမှ၊ ဒီဃ– နို့ရည်သည်၊ (ဘဝတိ)ယထာ– ဖြစ်သကဲ့သို့ ၎င်း၊ ဒီဃာ ဒီဟိ–နို့ရည် အစရှိသည်တို့မှ၊ ဒဓိအာဒီနိ–နို့ဓမ်း အစရှိသည်တို့သည်၊ ဘဝန္တိ ယထာစ – နှံသကဲ့သို့ ၎င်း၊ တတ္ထ - ထိုသို့ ဖြစ်ရာ၌၊ (တနည်း)၊ တတ္ထ– ထို ဒီဃ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ ဒီဃ-သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ– နို့ရည်ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဒဓိတိဝါ – နို့ဓမ်းဟူ၍၎င်း၊ နဝနီတာဒီသု - ဆီဥ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရန္တိ ဝါ–အမှတ်မထား တပါးပါးဟူ၍၎င်း၊ သခ်ံ-

× × × × × × ×

ဧသေ နယော။ ။ယေ တေ အနာဂတာဓဲမ္မာ၊ပေ၊ယေ ဇာတေ ပစ္စုပ္ပန္နာ ဓဲမ္မာ (ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်၍ “ဇာတေ” ဟု ဆိုသည်)၊ တေ တေရဟိ အတ္ထိတိ သင်္ခံ ဂတာ၊ တသ္မာ ယွာယံ မေ အတ္ထပဋိလာဘောာ၊ သော ဇာဒါနိ သစ္ဆော ဟောတိ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ညွှန်ပြ ပုံကို ဋီကာတို့၌ ကြည့်ပါ။

သံသန္ဒိတုံ။ ။သံ + သန္ဒဓာတ်သည် နှိုးနှောခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ “နှိုးနှော” ဟူသည် စကားတရေပ်နှင့် တရပ်ကို အဓိပ္ပါယ်ချင်း ရောသွားအောင် ပြုခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် “သမာနေတုံ (သမာနံ+ကာတုံ) –တူအောင်ပြုခြင်းငှါ” ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ဤနေရာ၌ စိတ္တ၏စကားနှင့် ဘုရားရှင်၏ စကားတော်သည် စကားအသုံးချင်း မတူစေကာမူ လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်မှာ“အတ္ထပဋိလာဘ”ဟူသည် နာမည်ပညတ်မျှသာဖြစ်၏၊ [ကံ့စသော အကြောင်းကြောင့် ရုပ်နာမ်အပေါင်း၏ ဖြစ်ပုံအထူးကိုစွဲ၍ “သြဠာရိက, မနောမယ, အရူပ”ဟု ခွဲရသော်လည်း “ထိုနာမည်၏စွဲရာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာမှ တပါးသော အရာဝတ္ထုကား ပရမတ္ထအားဖြင့် မရှိ” ဟု ပြလိုရင်းဖြစ်သည်ဟု နှိုးနှောခြင်းငှါ “ဧဝမေဝ” စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။

ပြောဆိုကြောင်း နာမည်ပညတ်သို့၊ နိရုတ္တိ – ထုတ်၍ ပြောဆိုကြောင်း သဒ္ဒ ပညတ်သို့၊ နာမံ – အနက်သို့သွတ်ကြောင်း နာမည်ပညတ်သို့၊ ဝေါဟာရံ – ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြောင်း နာမည်ပညတ်သို့၊ နဂ္ဃတိ-မရေဝံ၊ ကဿ-နည်း၊ ယေ ဓမ္မေ- အကြင် ဘုတရုပ် ဥပါဒါရုပ် တရား‌တို့ကို၊ ဥပါဒါယ - စွဲမှီ၍၊ ဒဓိတိ အာဒိ ဝေါဟာရာ – နို့ဓမ်း အစရှိသော ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြောင်း နာမည် ပညတ်တို့သည်၊ ဟောန္တို - နှံ၏၊ တေသံ- ထို စွဲမှီအပ်သော ဘုတရုပ် ဥပါဒါရုပ် တို့၏၊ အဘာဝါ-ထင်ရှား‌မရှိခြင်း‌ကြောင့်တည်း။

အထခေါ်-စင်စစ်ကား၊ တသ္မိံ သမယေ-နို့ရည်ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဒဓိရန္တေဝ-နို့ရည်ဟူ၍သာ၊ သဒ်ံ – ပြောဆိုကြောင်း နာမည်ပညတ်သို့၊ ဂဒ္ဓတိ၊ ကဿ–နည်း၊ ယေ ဓမ္မေ- တို့ကို၊ ဥပါဒါယ - ၍၊ ဒဓိရန္တိ- နို့ရည်ဟူသော၊ သဒ်ါ-သည်၊ နိရုတ္တိ-သည်၊ နာမံ-သည်၊ ဝေါဟာရော-သည်၊ ဟောတိ၊တေသံ-တို့၏၊ ဘာဝါ-

× × × × × × ×

ယသ္မိံ သမယေ ၊ပေ၊ ဂဒ္ဓတိ။ ။ယသ္မိံ ၊ပေ၊ ဟောတိတိ ယသ္မိံ ကာလေ ဘူတုပါဒါယ သညိတံ ဥပါဒါနဒိသေသံ (ဘူဘရုပ် ဥပါဒါရုပ်ဟူသော စွဲမှီရာအထူး‌ကို) ဥပါဒါယ ဒဓိရပညတ္တိ ဟောတိ၊ နတသ္မိံ ၊ပေ၊ဂဒ္ဓတိ၊ ဒဓိရပညတ္တိ ဥပါဒါနသ ဘူတုပါဒါယ ရူပသ ဒဓိအာဒိပညတ္တိယာ (ဒဓိ အစရှိသည်‌ကို ပညတ်ဘို့ရာ) အနုပါဒါန‌တော (စွဲမှီစရာ မဟုတ်သော‌ကြောင့်တည်း) ။

သဒ်ါ, နိရုတ္တိ။ ။[သံ+ခါဓဲဝတ်, ကထနအနက်ဟော၊ အ ပစ္စည်း။] သံခါယတိ ကထိယတိ ဧတောယာတိ သဒ်ါ (ပြောဆိုအပ်‌ကြောင်းဖြစ်သော နာမည်ပညတ်)၊ [သဒ်္ဒါဟု ရှိရာ၌ သံ + ဆျာဓဝတ် အနက်တူ။] နိဒ္ဓါရေတွာ ဝစန္တိ ဝဒန္တိ ဧတောယာတိ နိရုတ္တိ (အနက်အဓိပ္ပါယ်‌ကို ထုတ်ဖော်၍ ပြောဆိုကြောင်း နာမည်ပညတ်)၊ [နိကို နိဟရိတွာဟုဂျင်း, ဥတ္တိ၌ ဝစဓာတ်ဖြစ်သော‌ကြောင့် ဝစန္တိဟုဂျင်း ဝိဂ္ဂဟပြု‌သည်၊ အခြား နေရာ၌ နိရုတ္တိ‌ကို ကမ္မသာဓ်ပြုလေ့ရှိသော်လည်း ဤ၌ ကရဏသာဓ်ပြု‌သည်။]

နာမံ ဝေါဟာရော။ ။နမန္တိ ဧတေနာတိ နာမံ (အနက်သို့ စိတ်၏သွတ်‌ကြောင်း= အာရုံပြု‌ကြောင်းဖြစ်သော နာမည်ပညတ်)၊ [နာမည်‌ကို‌ကြား‌ရသော‌အခါ ထိုနာမည်၏ ဆိုင်ရာအနက်သို့ စိတ်အား‌ဖြင့် ရောက်သွား‌ခြင်း = အာရုံပြုခြင်း‌ကို "အနက်သို့သွတ်" ဟု ဆိုသည်၊ ဝေါဟရန္တိ ဧတေနာတိ ဝေါဟာရော၊ ဤလေးပုဒ်လုံးပင် ပရိယာယ်တည်း။]

ယေ ဓမ္မေ ဥပါဒါယာတိ။ ။ပဋိနိယတဝတ္ထုကာ ဟိ ဧတော လောကသမညာ၊ မှန်၏ – လောက၌ အမည်ပညတ်ဘို့သည် အသီးအသီး အမြဲသတ်မှတ်အပ်ပြီး‌သော တည်ရာဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ [မုတ်ဆိတ်မွေး စသည်မပါ အထက်ပိုင်း‌ရှုပ်၍ အောက်ပိုင်း‌ရှင်း နေသော ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်အစုကို ဇုတ္တိ ဟု ခေါ်ဘို့ရန် အမြဲသတ်မှက်ပြီး ဖြစ်၏၊ မုတ်ဆိတ် စသည်နှင့်တကွ အထက်ပိုင်း‌ရှင်း၍ အောက်ပိုင်း၌ တိုးလိုးတွဲလဲ ရှုပ်နေသော ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်အစုကို ပုရိသ ဟု ခေါ်ဘို့ရန် အမြဲသတ်မှတ်ပြီး ဖြစ်၏၊ တိရစ္ဆာန် စသည် ခေါ်ရာ၌လည်း နည်းတူ။] ဧတေနာဟ– ဧယေ ဓမ္မေ ဥပါဒါယာတိ အာဒိ၊— ဋီကာသစ်။

ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ (အယံ - ကား၊ သဒ္ဒေါပတ္ထော - တည်း၊) သဗ္ဗတ္ထ– အလုံးစုံသော ဒဓိ အစရှိသည်တို့၌၊ သေ (သော) – ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော-ဆောင်ကြောင်း အစီအရင်တည်း။

ဣမာ ခေါ စိတ္တာတိ-ကား၊ စိတ္တ- စိတ္တ၊ [နောက်မှ စိတ္တကိုယူ၍ ပေးသည်။] ဩဠာရိကော အတ္တာပဒိလာဘော ဣတိစ – ဩဠာရိကော အတ္တာပဒိလာဘော ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ မနောမယော အတ္တာပဒိလာဘော ဣတိစ – ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ အရူပေါ အတ္တာပဒိလာဘော ဣတိစ–ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဣမာ–ဤအမည်တို့သည်၊ လောကသမညာ–လောက၌ ကောင်းစွာ အညီအမျှ သိအပ်သောအမည်တို့တည်း၊ တောနိ – ဤ ဩဠာရိက အတ္တာပဒိလာဘစသော နာမည်ပညတ်တို့သည်၊ လောကေ - ၌၊ သမညာမတ္တကာနိ - ကောင်းစွာ အညီအမျှ သိအပ်သော နာမည်ပညတ်တို့မျှသာတည်း၊ သမနုဇာနန မတ္တကာနိ – ကောင်းစွာခွင့်ပြုအပ်သော နာမည်ပညတ်တို့မျှသာတည်း၊ တထာ-တူ၊ တောနိ-ဤ ဩဠာရိက အတ္တာပဒိလာဘစသော နာမည်ပညတ်တို့သည်၊ လောကနိရုတ္တိ မတ္တကာနိ-လောက၌ထုတ်ဖော်၍ပြောဆိုကြောင်း သဒ္ဒပညတ်တို့မျှသာတည်း၊

× × × × × × ×

လောကသမညာ။ ။ "လောကေ + သမညာ မတ္တကာနိ" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ သမုံ+ ဉာယတိတိ သမညာ – လူအပေါင်းတို့သည် အညီအမျှ သဘောတူသိအပ်သော အမည်ကို "သမညာ"ဟု ခေါ်၏၊ မတ္တဖြင့် ဩဠာရိက အတ္တာပဒိလာဘစသော အမည်ထက် ပို၍ " ဩဠာရိက အတ္တာပဒိလာဘ စသော အရာဝတ္ထု၊ အကောင်အထည်သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် မရှိ"ဟု ကန့်သည်။

သမနုဇာနန မတ္တကာနိ။ ။"သံ – ကောင်းစွာ + အနုဇာနန– ခွင့်ပြုအပ်"နှင့် "သမညာ–အညီအမျှ သိအပ်"ဟူသည် အဓိပ္ပါယ်တူပင်တည်း၊ ထို သမညာကို "သမနုဇာနန"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ခဲ့ဥုံးအုံ - နို့ရည်ဟု ခေါ်ဆိုလောက်သော ဘူတရုပ်, ဥပါဒါရုပ်တို့၏ပေါင်းစုနေပုံအထူးကိုစွဲ၍"ဤဟာသည် နို့ရည်"ဟု ပြောလျှင် အများက ခွင့်ပြုသကဲ့သို့ ထို့အတူ ကံစသောအကြောင်းအထူးကြောင့် ရုပ်ခန္ဓာ နာမ်ခန္ဓာတို့၏ ပေါင်းစုတည်နေပုံကိုစွဲ၍ " ဤဟာသည် ဩဠာရိကအတ္တာပဒိလာဘ " ဟု ဆိုလျှင် အများက လက်ခံခြင်း ခွင့်ပြုခြင်းကို "သမနုဇာနန" ဟု ဆိုသည်။

နိရုတ္တိ မတ္တကာနိ။ ။ [လောကကို ရှေးအတိုင်းဖြစ်၍ ချန်ထားသည်။] နိရုတ္တိ မတ္တကာနိကို "သဒ္ဒနိရုတ္တိယာ – ထုတ်၍ပြောဆိုကြောင်း သဒ္ဒါဖြင့်၊ ဂဟဏုပါယ မတ္တကာနိ-အနက်ကိုယူခြင်း၏ အကြောင်းမျှတို့သာတည်း"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်ခြင်းမှာ နိရုတ္တိပုဒ်က "အနက်ကိုထုတ်၍+ဆိုကြောင်း"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထိုသို့ အနက်ကိုထုတ်ဖော်၍ ရွတ်ဆိုလိုက်လျှင် ထိုနိရုတ္တိသည် (ထို နိရုတ္တိကို) ကြားသူတို့၏ အနက်ကိုယူဘို့ရန် သိဘို့ရန်အကြောင်း ဖြစ်တော့သည်။ [ထိုသို့ သိနိုင်ပုံကို စီထိခက်းဌ ပြရိုးဖြစ်သော "သဒ္ဒံ ပဋ္ဌမစိတ္တေန"စသော ဂါထာကို ဥထောက်၍ သဘောပေါက်ကြပါလိမ့်မည်။]

ဝစနပထမတ္တကာနိ- စကားလမ်းကြောင်းတို့မျှသာတည်း၊ ဝေါဟာရမတ္တကာနိ – ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုကြောင်း နာမည်ပညတ်တို့ မျှသာတည်း၊ နာမပဏ္ဏတ္တိမတ္တကာနိ–နာမည်ပညတ်တို့မျှသာတည်း။

ဇာတိဝေံ-သို့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ တဲယော-နှံသော၊ အတ္တပဋိလာဘေ – အတ္တဘောကို ရခြင်းတို့ကို၊ (ရအပ်သော အတ္တဘောတို့ကို၊) ကထေတွာ–မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ သဗ္ဗံ- သော၊ တေံ– အတ္တပဋိလာဘ, သတ္တ, ပေါသစသော ၍အမည်သည်၊ ဝေါဟာရမတ္တကံ - ခေါ်ဝေါ် ပြောဆို ကြောင်း အမည်မျှသာတည်း၊ ဇာတိ-သို့၊ ဝဒတိ-မိန့်တော်မူ၏၊ ကဿာ-ကြောင့်၊ (သဗ္ဗံ-သော၊ တေံ–သည်၊ ဝေါဟာရမတ္တကံ-တည်း၊ ဇာတိ-သို့၊ ဝဒတိ-နည်း၊) ယဿာ– ကြောင့်၊ ပရမတ္ထတော – မဖေါက်မပြန် မြတ်သောအနက်အားဖြင့်၊ သတ္တောနာမ–သတ္တဝါမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ သေ လောကော– ၍လောကကြီးသည်၊ သုညော – အတ္တမှ ကင်းဆိတ်၏၊ တုစ္ဆော အချည်းနှီးသာတည်း၊ (တဿာ – ကြောင့်၊ သဗ္ဗံ, ဝေါဟာရမတ္တကံ-တည်း၊ ဇာတိ-သို့၊ ဝဒတိ-၏)။

ပန-ထိုသို့ပင် ပရမတ္ထအားဖြင့် အတ္တပဋိလာဘစသည် မရှိပါသော်လည်း၊ ပုဒ္ဓါနံ-ဘုရားရှင်တို့၏၊ သမ္မုတိကထာစ - သမ္မုတိကထာဂုဏ်း၊ (အများ သမုတ်အပ်သော ပညတ်အနက်ကို ပြောဟောကြောင်းတရားဂုဏ်း၊) ပရမတ္ထကထာဧ–

× × × × × × ×

ဝစနပထ မတ္တကာနိ။ ■ နိရုတ္တိမတ္တကာနိကို ဖွင့်သောစကားတည်း၊ မှန်၏–"နိရုတ္တိ" ဟု ခေါ်အပ်သော သဒ္ဒ (အသံ, စကား) သည် ထိုစကားသံကို အတုလိုက်၍ ပြောဆိုကြသော နောင်လာ နောက်သားတို့၏ စကားလမ်းကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဝစနပထ မည်၏၊ [ယခုခေတ်၌ ထင်ရှားသူ လူတယောက်က စတွင်၍ စကားတခုကို သုံးလိုက်လျှင် နောက်လူတို့လည်း ထိုစကားကိုလိုက်၍ သုံးကြခြင်းမျိုးကို ဆိုလိုသည်။] ဝစနပထမတ္တကာနိတိ တဿေဝ ဝေဝစနံ၊ နိရုတ္တိယေဝ ဟိ အညေသံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိမာပဇ္ဇနာနံ (မြင်အပ်သည်ကို အတုလိုက်၍ ပြောဆိုကြသူတို့၏) ကာရဏာဒ္ဒေန (ပထအဖွင့်)၊ ဝစနပထော၊–ဋီကာသစ်၊ ဝစနမေဝ– ရှေးလူကြီးတို့ ပြောအပ်သောစကားသည်ပင်+ ပထော– နောက်လူတို့၏ ပြောဘို့ရန်အကြောင်းတည်း၊ ဝစနပထော - ကြောင်း။

ဝေါဟာရ,နာမပဏ္ဏတ္တိ။ ။ဝေါဟာရမတ္တကာနိတိ တထာ တထာ(ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်) ဝေါဟာရမတ္တကာနိ (ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုကြောင်းမျှတို့သာတည်း)၊ နာမပဏ္ဏတ္တိမတ္တကာနိတိ တဿေဝ ပရိယာယော၊ တံတံနာမပညာပနမတ္တကာနိ (ထိုထိုအမည်ကိုသိစေကြောင်း ပညတ်မျှတို့သာတည်း)၊–ဋီကာသစ်။ [ပ + ဉဲ ပ, တိပစ္ဆညိးဖြင့် ပြီးသော ပညတ္တိပုဒ်မှ ညကို ဏ္ဏပြုလျှင် ပဏ္ဏတ္တိဟု ဖြစ်၏။]

ပုဒ္ဓါနံ ပန။ ■"ပရမတ္ထအားဖြင့် မရကောင်းလျှင် အဘယ့်ကြောင့် ဘုရားရှင်တို့ ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း " ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် " ပုဒ္ဓါနံ ပန " စသည်ဖြင့် မိန့်သည်၊ " ဘုရားရှင်တို့၏ ဟောတော်မူရိုးအားဖြင့် ကထာ ၂ မျိုး ရှိသောကြောင့် ဟောတော်မူအပ်သည် " ဟူလို။ [သမ္မုတိယာ (လူတို့ သမုတ်အပ်သောအနက်ကို) +

ပရမတ္ထကထာဌင်း၊ (မဖေါက်မပြန် မြတ်သောအနက်ကို ပြောဟောကြောင်း တရားဌင်း၊)ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-နှစ်သော၊ ကထာ-ဟောပြောကြောင်းတရားတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ-ထို ၂ မျိုးသောကထာတို့တွင်၊ သတ္တော-သတ္တ၊ ပေါသော-ယောဂျား၊ ဒေဝေါ-နတ်၊ ဗြဟ္မာ-ဗြဟ္မာ၊ ဣတိ အာဒိကာ-ဤသို့ အစရှိသောကထာသည်၊ သမ္မုတိကထာနာမ-မည်၏၊ အနိစ္စံ-အနိစ္စ၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခ၊ အနတ္တာ-အနတ္တ၊ ခန္ဓာ-ခန္ဓာတို့၊ပေ၊ သမ္မပ္ပဓာနာ-သမ္မပ္ပဓာန်တို့၊ ဣတိ အာဒိကာ-ဤသို့ အစရှိသောကထာသည်၊ ပရမတ္ထကထာနာမ- မည်၏။

တတ္ထ – ထို ၂ ပါးသော ကထာတို့တွင်၊ ယော – အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (“သက္ကောတိ”၌စပ်)၊ သမ္မုတိဒေ သနာယ-သမ္မုတိဒေသနာတော်ဖြင့်၊(ပညတ်ကို ဟောကြောင်းတရားတော်ဖြင့်)၊ သတ္တောတိဝေါ-သတ္တာဟူ၍ဌင်း၊ပေ၊ဗြဟ္မာတိဝေါ–ဌင်း၊ ဝုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်သော်(ဟောတော်မူအပ်မှ၊)ဝိဇာနိတုံ-အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို သိခြင်းငှါဌင်း၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ - သစ္စာ ၄ ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါဌင်း၊ နိယျာတုံ–ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းငှါဌင်း၊ အရဟတ္တဇယဂ္ဂါဟံ-အရဟတ္တဖိုလ် အောင်လံကို ယူခြင်းကို၊ ဝေါ– ယူအပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်အောင်လံကို၊ ဂဟေတုံ– ယူခြင်းငှါဌင်း၊ သက္ကောတိ – စွမ်းနိုင်၏၊ တဿ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဘဂဝေါ-သည်၊ အာဒိတော၀–၌သာ၊ သတ္တောတိဝေါ–ဟူ၍ဌင်း၊ ၊ပေ၊ဗြဟ္မာတိဝေါ–ဟူ၍ဌင်း၊ ကထေတိ-ဟောတော်မူ၏။

× × × × × × × ×

ကထာ – ဟောကြောင်း တရားစကားတည်း၊ သမ္မုတိကထာ၊ ပရမတ္ထသ + ကထာ၊ ပရမတ္ထကထာ၊ အနိစ္စစသော ကထာလည်း ပရမတ္ထဖြစ်သော သင်္ခါရတို့ကိုဟောကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ပရမတ္ထကထာပင်တည်း။]

တတ္ထ ယော၊ပေ၊သက္ကောတိ။ ။“ဘုရားရှင်တို့၏ ကထာသည် အဘယ့်ကြောင့် ၂ ပါး ပြားရသနည်း”ဟု မေးဘွယ်ရှိရကား အကြောင်းကို ပြလိုသော် “တတ္ထ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဝိနေယတို့က သမ္မုတိကထာဖြင့် စသော်ဟောအပ်မှ သိနိုင်မည့်ပုဂ္ဂိုလ် , ပရမတ္ထကထာဖြင့် စသော်ဟောအပ်မှ သိနိုင်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ၂ မျိုးပြားသောကြောင့် ဘုရားရှင်တို့၏ ကထာလည်း ၂ မျိုးပြားရပါသည်–ဟူလို။

ဇယဂ္ဂါဟံ ဂဟေတုံ။ ။ [ဝိဇာနိတုံ စသော ပုဒ်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို နိဿယအတိုင်း သိပါ။] “ဂါဟံ – ယူခြင်းကို + ဂဟေတုံ - ငှါ”ဟု ပေးလျှင် ယူခြင်းကြိယာတခုတည်းရသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာကြံပါ၊ “ ယူအပ်သော အောင်လံ ” ဟု ဆိုလျှင် ဝိသေသန ပရပဒကမ္မဓာရဲကြီ၍ “ ဂယ္ဟတေတိ ဂါဟော၊ ဇယောစ+သော+ဂါဟော စာတိ ဇယဂ္ဂါဟော”ဟု ပြုပါ။

တဿ အာဒိတော၀။ ။“အစဉ်သာ သမ္မုတိကထာကို ဟောတော်မူ၏”ဟု ဆိုသဖြင့် နောက်ပိုင်းရေဝံသောအခါ ပရမတ္ထဖြစ်သော စတုသစ္စကထာကို ဟောတော်မူသည် – ဟု အဓိပ္ပါယ်ကျရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ရှေးခေတ်က ဓမ္မကထိကများသည် ဝတ္ထုကိုဟောပြီးနောက် စတုသစ္စကထာဖြင့် အဘိဓမ္မာကို တပ်လေ့ရှိကြသည်။

ယော-သည်၊ ပရမတ္ထဒေသနာယ-ဖြင့်၊ (ပရမတ်ကို ဖော၁ကြောင်း တရား တော်ဖြင့်)၊ အနိစ္စန္တိ၀ါ-အနိစ္စဟူ၍၎င်း၊ ဒုက္ခန္တိ၀ါ- ၎င်း၊ ဇာတိ အာဒိသု- ၌သို့ အစရှိသော တရားတို့တွင်၊ အညတရံ - အမှတ်မထား, တပါပါးသော တရားကို၊ သုတ္တာ - ကြားနာရ၍၊ ၀ိဇာနိတုံ - ၄ါ၎င်း၊၊ပေ၊ ဂဟေတုံ - ၄ါ၎င်း၊ သက္ကောတိ၊ တဿ-အား၊ အနိစ္စန္တိ၀ါ-ဟူ၍သော်၎င်း၊၊ပေ၊ အညတရမေ၀-အမှတ်မထား တပါးပါးသော တရားကိုသာ၊ ကထေတိ-၏။

တထာ-ထိုမှတပါး၊ သမ္မုတိကထာယ-ဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓနကသတ္တသာပိ-သိလတုံ သော သတ္တာအားလည်း၊ ပဌမံ - စွာ၊ ပရမတ္ထကထံ - ကို၊ နကထေတိ- ဟောတော်မမူ၊ ပန - အနွယ်၊ သမ္မုတိကထာယ-ဖြင့်၊ ဗောဓေတွာ-အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပြီး၍၊ ပစ္ဆာ-၌၊(နောက်မှ)၊ ပရမတ္ထကထံ ကို၊ ကထေတိ-၏၊ ပရမတ္ထကထာယ - ဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓနကသတ္တသာပိ - အားလည်း၊ ပဌမံ - စွာ၊ သမ္မုတိကထံ - ကို၊ နကထေတိ - မမူ၊ ပန-အနွယ်၊ ပရမတ္ထကထာယ - ဖြင့်၊ ဗောဓေတွာ-၍၊ ပစ္ဆာ သမ္မုတိကထံ ကထေတိ။

ပန- ဆက်၊ ပကတိယာ- ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ (ရိုးရာထုံးစံအားဖြင့်)၊ ပဌမ မေ၀- သာလျှင်၊ ပရမတ္ထ ထံ - ကို၊ ကထေန္တသ - ဟောတော်မူလေသော်၊ ဒေသနာ-ဒေသနာတော်သည်၊ လူခါကာရာ ခြောက်ကပ်သော အခြင်းအရာ

× × × × × × ×

ယော ပရမတ္ထဒေသနာယ ။ ။ပဌမနည်း၀ယ် သမ္မုတိကထာကို ပြုရာ၌သော် "အာဒိတော၁၀" ဟု ဆို၍ ပရမတ္ထကထာကိုပြုရာ၌ "အာဒိတော၁၀" ဟု မဆိုသောကြောင့် "ပရမတ္ထကထာကို ဟောတော်မူသောအခါ ရှေ့ပိုင်း နောက်ပိုင်း ၂ ပုဒ်နက်လုံး၌ပင် ပရမတ္ထကထာကိုချည်း ဟောသည်" ဟု ဆိုလိုရာရောက်သည်။ [ဇာတရတ္ထ ပန အာဒိတော၁၀ ကထေတိတိ အ၀ဒန္တော သမ္ဗတ္ထဒီတိ၊-ဋီက၁။]

တထာ။ ။ဤစကားဖြင့် ဟောတော်မူပုံတန်းကို ပြပြန်သည်၊ ထိုနည်းကို အဋ္ဌ ကထာအတိုင်း သိပါ၊ [တထာတိ အာဒိနာ ကထာဒ္ဒယကထနေ ပရိယာယန္တရံ (ပရိယာယ် တမျိုးကို) ဒိဘာ၀ေတိ၊ ဗောဓေတွာတိ ဒိနေယျဇ္ဈာသယာနုရူပံ တထာ တထာ (ထိုထို အခြင်းအရာ-ထိုထို နည်းဖြင့်) ဒေသေတမ္မမတ္ထံ (ဟောထိုက်သောအနက် အဓိပ္ပါယ်ကို) ဇာနာပေတွာ၊-ဋီကာသစ်။]

ပကတိယာ ပန ။ ။ဒိနေယျတို့၏ အလိုအား ဖြင့် ရှေးဥုးစွာ သမ္မုတိကထာကို ဟောတော်မူခြင်းသည် များသောအားဖြင့် ဘုရားရှင်တို့၏ အလေ့အကျက်တော်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သမ္မုတိကထာကို စ၍ ဟောခြင်းဌ အကြောင်းနှင့်တကွ ပြလို၍ "ပကတိယာ ပန" စသည် မိန့်၏၊ ထိုအကြောင်းဟူသည် "ပဌမမေ၀၊ပေ၊လူခါကာရာ" တည်း။

လူခါကာရာ။ ။လူမိုက် လူလိမ္မာအကြောင်းကို ဟောတော်မူရာ၌ " အကုသိလ တရားတွေသည် ဗာလမည်၏၊ ကုသိလတရားတို့ကား ပဏ္ဍိတမည်၏" ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပရမတ္ထတရားတို့ကို ရှေးဥုးစွာ ဟောပြတော်မူလျှင် ဝေနေယျတို့ နားမလည်နိုင်သော

ရှိသကဲ့သို့၊ ဟောတို၊ တသ္မာ, ဗုဒ္ဓါ-ဘုရားရှင်တို့သည်၊ ပဌမံ-စွ၊ သမ္မုတိကထံ-ကို၊ ကထေတွာ – ဟောတော်မူပြီး၍၊ ပစ္ဆာ - ၌၊ (နောက်မှ)၊ ပရမတ္ထကထံ ကထေန္တိ။

သမ္မုတိကထံ - ပညတ်ကို ဟောကြောင်း၊ တရားတော်ကို၊ ကထေန္တောပိ – ဟောတော်မူကုန်သော်လည်း၊ သစ္စမေဝ - မှန်သော အနက်ကိုသာ၊ သဘာဝမေဝ-ထင်ရှားရှိသော အနက်ကိုသာ၊ အမုသာဝ-မုသား မဟုတ်သော အနက်ကိုသာ၊ ကထေန္တိ-နှ၏၊ ပရမတ္ထကထံ-ပရမတ်ကို ဟောကြောင်း တရားတော်ကို၊ ကထေန္တောပိ-နှသော်လည်း၊ သစ္စမေဝ-ကိုသာ၊ပေါကထေန္တိ-နှ၏။

× × × × × × ×

ကြောင့် ဒေသနာတော်၏ ခြောက်ကပ်ကပ် ဖြစ်နေခြင်း (စိုစိုပြေပြေ မရှိခြင်း) ကို "လူခ+အာကာရ"ဟု ဆိုသည်။ [ဝိနေယျာနံ အနုဘိသမ္ဘုဏေဝသေန လူခသဒ်သာ၊– ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက် ။ ။ ယခုခေတ်၌လည်း များစွာသော လူတို့သည် အဘိဓမ္မာနည်းကို ရှေးဥုံးစွာ ဟောလျှင် သဘောမပေါက်နိုင်ကြ၊ တရားတော်သည်ပင် ခြောက်ကပ်ကပ် ဖြစ်နေတော့၏၊ သို့သော် " အဘိဓမ္မာတရား ဝိပဿနာတရားကို ဟောသည် " ဟု ပြောလျှင် နားမလည်သော လူတို့သည်ပင် အထင်ကြီးကြသောကြောင့် နားမလည်သော အဘိဓမ္မာတရားကိုပင် ဟောကြလေတော့သည်။

သစ္စမေဝ သဘာဝမေဝ ။ ။ သမ္မုတိကထာကို ဟောတော်မူရာ၌ သစ္စဟူသည် လောကီလူတို့ ပြောအပ်သည့်အတိုင်း ထိုအရာဝတ္ထု၏ မှန်ခြင်းတည်း၊ သဘာဝဟူသည်လည်း လူတို့ သမုတ်ထားအပ်သည့်အတိုင်း ထိုဝတ္ထု၏ ရှိနေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် အမုသာဝဟု ပရိယာယ်ပုဒ်ကို ဆက်၍ မိန့်သည်၊ " မုသား(အမှား) မဟုတ်ဘဲ အမှန်ထင်ရှားရှိသည်"ဟူလို၊ သမ္မုတိပညတ်သော်မှမှန်၍ ထင်ရှားရှိနေသေးလျှင် ပရမတ္ထ၏ မှန်၍ ထင်ရှားရှိကြောင်းမှာ အထူးဆိုဘွယ် မလိုတော့ပါ။ [သစ္စမေဝါတိ တထမေဝ၊ သဘာဝမေဝါတိ သမ္မုတိဘာဝေန တံ သဘာဝမေဝ (ထို ဟောအပ်သည့် အတိုင်း ထင်ရှားရှိသည်ကိုသာ၊)ကထေန္တိ၊ တေနာဟ အမုသာဝါတိ၊ ပရမတ္ထသ ပန သစ္စာဒိဘာဝေ ဝတ္တုမေဝ နတ္ထိ၊–ဋီကာ။]

သမ္မုတိနှင့် ပရမတ္ထ အထူး။ ။သင်္ဂြိဟ်ဘာသာဋီကာအစ ပညတ္တိအတ္ထ ပရမတ္ထ ဟု ခေါင်းတပ်၍ ပြသည့်အတိုင်း အထူးကို သိပါ၊ ဤဋီကာ၌လည်း " ယသ္မိံ ဘိန္နေ (အကြင့်ဃဋ္ဋ (အိုး) စသည် ကွဲလသော်) ဗုဒ္ဓိယာဝါ အဝယဝ ဝိနိဗ္ဘောဂေ ကတေ (တနည်း) ဉာဏ်ဖြင့် အစိတ်စိတ်ခွဲမှုကို ပြုအပ်သော်၊ နတံသညာ (ထို ဃဋ္ဋဟူသော အိုးဟူသော အမည်မဖြစ်တော့)၊ တဒ္ဒိပရိယတ္ထော ပရမတ္ထော (ထို၏ ပြောင်းပြန်အနက်သည် ပရမတ္ထတည်း)၊ နဟိ ကက္ခဋဖုသနာဒိသဘာဝေ အယံ နယော လဗ္ဘတိ၊–မှန်၏ ပထဝီစသော ရုပ်တရား၏ ကက္ခဋသဘော စသည်၌ဉာဏ်း, ဖဿ စသော နာမ်ဘရား၏ ဖုသနသဘော စသည်၌ဉာဏ်း ဤသို့ ခွဲ၍ စိတ်၌ ကြည့်ခြင်းဟူသော နည်းကို မရနိုင်"ဟု အချုပ်မျှ ပြဆိုထားသည်။

ဂါထာနက်။ ။ဝဒတံ – ပြောဟောကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ဝရော– အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တော်မူသော၊ သမ္ဗုဒ္ဓေါ – ကြင်းမဲ့ဉာဏ်သုံ အလုံးစုံကို, အကုန် သိမြင်,ဘုရားရှင်သည်၊ သမ္မုတိ -သမ္မုတိသစ္စာကိုဂုဏ်း၊ ပရမတ္ထဉ္စ-ပရမတ္ထသစ္စာ ကိုဂုဏ်း၊ ဒွေဝ– ၂ ပါးကုန်သော၊ သစ္စာနိ – အမှန်တရားတို့ကို၊ အက္ခာသိ– ဟောတော်မူပြီ၊ တတိယံ-၃ ခု မြောက် သစ္စာကို၊ နုပလဗ္ဘတိ- မရအပ်, မရနိုင်။

(ယသ္မာ-အကြင့်ကြောင့်၊) လောကသမ္မုတိ–လောက၌ သမုတ်အပ်သော အနက်သည်၊ ကာရဏံ – မချုတ်မယွင်းခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ (တသ္မာ– ကြောင့်၊) သင်္ကေတဝစနံ – လောက၌ အသိအမှတ်ပြု အပ်သော အနက်ကို ဟောကြောင်း တရားစကားတော်သည်၊ သစ္စံ– မှန်၏၊ (ယသ္မာ – ကြောင့်၊) ပရမတ္ထဝစနံ - ပရမတ်ကိုဟောကြောင်း တရားစကားသည်၊ ဓမ္မာနံ - ပရမတ္ထ တရားတို့၏၊ ဘူတလက္ခဏံ – ဟုတ်မှန်သောသဘောကို သိကြောင်း အမှတ် အသားသည်၊ (ဟောတိ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊) ပရမတ္ထဝစနံ– ပရမတ်ကို ဟော ကြောင်းတရားစကားတော်သည်၊ သစ္စံ-မှန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက် ၏)။ [ဤဂါထာများကို ကထာဝတ္ထု၊ အဋ္ဌကထာ၏ အဆိုးနားဋီလည်း တွေ့ရ၏၊ ပါဠိတော်များဋီကား မတွေ့ရ။]

× × × × × × ×

ဒွေဝ သစ္စာနိ အက္ခာသိ။ ။ပြအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်း သမ္မုတိဖြစ်သော အရာဝတ္ထု သော်မှ လောကအလိုက် မှန်ကန်ရကား ဘုရားရှင်သည် သမ္မုတိသစ္စ, ပရမတ္ထဖြစ်သော သစ္စ (အမှန်) တရား ၂ မျိုးကို ဟောတော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားဟောအစစ်ဆိုလျှင် အမှန်ချည်းမှာ်ပါ၊ ပိဋကတ်တော်၌ လက်တွေ့အားဖြင့် မကိုက်ညီသော အချို့သမ္မုတိ အနက်တွေ ရှိနေလျှင် ထိုအနက်ကို "ဘုရားဟော မဟုတ်, နောက်ဆရာတို့ ထည့်သွင်း ထားအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်" ဟုသာ မှတ်ပါ။

သင်္ကေတဝစနံ။ ။ဤဂါထာ၌ ဒုတိယပါဒသည် ပဌမပါဒ၏ အကြောင်းပြ, စတုတ္ထပါဒသည် တတိယပါဒ၏ အကြောင်းပြတည်း၊ ထို့ကြောင့် ယသ္မာ တသ္မာထည့်၍ အနက်ယောဇနာဘို့ရန် ဋီကာသစ်ဖွင့်သည့်အတိုင်း အနက်ပေးထားသည်။

လောကသမ္မုတိ။ ။လောကသိဒ္ဓါ သမ္မုတိ (လောက၌ ထင်ရှားသော ပညတ် အနက်သည်၊) အသင်္ကေတဝစနဿ အဝိသံဝါဒန ဘာဝေ ကာရဏံတိ အတ္ထော၊ ဤ အဖွင့်ကိုကြည့်၍ လောကသမ္မုတိနှင့် ကာရဏံကို သမာသ်မဟုတ် တပုဂ္ဂိစ် ကွဲနေသော ဝါကျဟု မှတ်ပါ။

ဓမ္မာနံ ဘူတလက္ခဏံ။ ။သဘာဝဓံမ္မာနံ ယော ဘူတော အဝိပရီတော သဘာဝေါ၊ တသ္မာလက္ခဏံ အင်္ဂံ ဉာပနံတိ အတ္ထော။ [လက္ခဏံကို "အင်္ဂံဉာပနံ-သိစေတတ်သော တရားသည်" ဟု ဖွင့်၏၊ ဤသို့ ဘူတလက္ခဏံနှင့် ပရမတ္ထဝစနံသည် အရတူသောကြောင့် ပရမတ္ထဝစနံကို ယသ္မာဝါကျ၌လည်း ထည့်၍ အနက်ပေးသည်။]

ယာ ဟိ၊ပေ၊ အပရာမသံတိ– ကား၊ ယာဟိလောကသမညာဟိ - အကြင် လောကဌ် ကောင်းစွာသိအပ်သော နာမည်ပညတ်တို့ဖြင့်၊ ယ ဟိလောကနိရုတ္တိ ဟိ-အကြင်လောကဌ် ထုတ်၍ ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော နာမည် ပညတ်တို့ဖြင့်၊ တထာဂတော-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိ ပရာမာသာနံ-မှားသော အားဖြင့် သုံးသပ်တတ်ကုန်သော တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့၏၊ အဘာဝါ - မရှိခြင်း ကြောင့်၊ အပရာမသန္တော-တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ် တော်မမူဘဲ၊ ဝေါဟရတိ-ခေါ်ဝေါ်ဟောမိန့်တော်မူ၏၊ တာ လောကသမညာ-တို့သည်၊ တာ လောကနိရုတ္တိယော - တို့သည်၊ ဇာမာ- ၌ သြဠာရိက အတ္တာပဋိ လာဘ စသည်တို့တည်း၊ [၌သို့ ပါဠိတော်ရှေဝါကျကို ကြည့်၍ နိယမဝါကျ ထည့်ပါ၊ ထိုသို့ မထည့်လိုလျှင် "ယာဟိ လောကသမညာဟိ–ယင်းတို့ဖြင့် "ဟု ပေးပါ။] ဇာတိ–၌သို့၊ ဒေသနံ-ဒေသနာတော်ကို၊ ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ–ဝဋ္ဋကထာမှ နစ်ဒေတော်မူ၍၊ (ခွဲခြ ားတော်မူ၍၊) အရဟတ္တာနိကူဋေန- အာရဟတ္တဖိုလ် တည်း ဟူသော အထွဋ်ဖြင့်၊ နိဋ္ဌာပေသိ-ပြီးဆုံးစေတော်မူပြီ၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ် အပေါင်းသည်၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ - ပေါ်လွင် ထင်ရှားသော အနက်ရှိသည်သာ၊ ဇာတိ–အပြီးတည်း။

ဇာတိ – ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ – သုမင်္ဂလဝိနာသိနီ မည်သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ – ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌ ကထာ၌၊ ပေါဋ္ဌပါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ-ပေါဋ္ဌပါဒသုတ်၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

× × × × × × ×

ယာဟိ၊ပေ၊အပရာမသံ။ ။ဘုရားရှင်သည် လူတို့၏ ပြောရိုးအနက် (သမ္မုတိ) ကို ယူ၍"ငါ,သူတပါး,ယောက်ျား,မိန်းမ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသော်လည်း တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် သုံးသပ်မှုမရှိသောကြောင့် ငါ, ငါ့ ဥစ္စာဟု တဏှာ မာနဖြင့် သုံးသပ်၍ ပြောသော လောကီလူတို့၏ ပြောခြင်းမျိုးမှ ထူးခြားပါသည်-ဟူလို။

ဒေသနံ ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ။ ။အောက်၌ ဒိဋ္ဌ အဘိနိဝေသနှင့်စပ်သော ဝဋ္ဋကထာကို ဟောတော်မူခဲ့ရကား ထိုဝဋ္ဋကထာမှ ဒေသနာကို ခွဲခြားု၍ ဟောတော်မူရာ၌ "အပရာ မာသ (တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မသုံးသပ်ဘဲ)"ဟု မိန့်တော်မူခြင်းသည် "ထိုသို့ မသုံး သပ်ခြင်းကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို အထွဋ်တင်ရာရောက်၏"ဟု မိန့်တော်မူရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် "အရဟတ္တာနိကူဋေန"ဟု မိန့်သည်။

ပေါဋ္ဌပါဒသုတ် အဋ္ဌကထာ၏ အဖွင့် ပြီး၏။

သုဘသုတ် ဘာသာဋီကာ

သုဘမာဏဝဝတ္ထု

ဧဝံ၊ပေ၊သာဝတ္ထိယန္တိ–ဟူသော ဤသုတ်သည်၊ သုဘသုတ္တံ-တည်း၊ တတြ-ထိ သုဘသုတ်၌၊ အယံ· ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ အနုတ္တာနုပဒဂဏ္ဌနာ – မပေါ်လွင်သောပုဒ်တို့၏ အဖွင့်တည်း၊ အစိရပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိတ် - ကား၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ အစ်ရံ-မကြာမြင့်မီက၊ပရိနိဗ္ဗုတေ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံခဲ့တော်မူပြီးလသော်၊ ပရိနိဗ္ဗာနတော– ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာနေ့မှ၊ ဥဒ္ဓံ- အထက်၌၊ ဝါ–အထက်ဖြစ်သော၊ မာသမတ္တေ- တလခန့်ဖြစ်သော၊ ကာလေ-၌၊ (“သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ တံ–ဤ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ၊ပေ၊ဘဂဝတိဟူသော စကားကို၊ နိဒါနဝဏ္ဏနာယံ-၌၊ ဝုတ္တာနယေနေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာ၊ ဘာဝတော-၏၊ ပတ္တစီဝရံ-သင်္ဃာတိ သင်္ကန်းတော်ကို၊ အာဒါယ-၍၊ အာဂန္တွာ-ကြွလာတော်မူ၍၊ ဒီရဝိဓရေစနံ – ဆေးဖြင့် ထုံအပ်သော ဝမ်းသက်ကြောင်းနို့ရည်ကို၊ ဝိဝိတွာ-၍၊ ဝိဟာရေ-၌၊ နိသိန္နဒိဝသံ- နေရာနေ့ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရန) ဝုတ္တံ။

တောဒေယျပုတ္တောတိ - ကား၊ တောဒေယျ ဗြာဟ္မဏသ – တောဒေယျပုဏ္ဏား၏၊ ပုတ္တော - သားဖြစ်သော၊ (“သုဘော မာဏဝေါ” ၌စပ်)၊ ကိရ-၌၊ သော–ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ (ဂတော ၌စပ်)၊ သာဝတ္ထိယာ-၏၊ အဝိဒူရေ-အနီး၌၊ တုဒ္ဒိဂါမောနာမ - တုဒ္ဒိရွာမည်သည်၊ အတ္ထိ၊ တသ်– ထို တုဒ္ဒိရွာ၏၊ အဓိပတိတ္တာ–အကြီးအကဲ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တောဒေယျောတိ-ဟူ၍၊ သင်္ခေ-ခေါ်ဝေါ်

× × × × × × ×

အစိရံ ပရိနိဗ္ဗုတေ။ ။အစိရ+ပရိနိဗ္ဗုတေ၌ အစိရဝယ် နိဂ္ဂဟိတ်ကြေကြေးငံးကို သိစေလို၍ “အစိရံ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤအလို အစိရံ + ပရိနိဗ္ဗုတေသည် သမာသ်မဟုတ်, ဝါကျတည်း၊ တနည်း– “အစိရံ + ပရိနိဗ္ဗုတသ အသောတိ အစိရ ပရိနိဗ္ဗုတော” ဟု သမာသ်ပုဒ်ဖြစ်သော်လည်း “အစိရံ + ပရိနိဗ္ဗုတေ”ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထကိုသာ ဖွင့်ပြသည်၊ “မကြာမီက ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသော်”ဟူလို၊ ဤသို့ ဋီကာသစ်၌ ၂ နည်းဖွင့်ထား၏။

မာသမတ္တေ။ ။ပါဠိတော်၌ အစိရ ပရိနိဗ္ဗုတေဟု ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသည်မှာ မကြာသေးကြောင်းကိုသာ ပြ၍ ကာလအပိုင်းအခြား မပါသောကြောင့် “မာသမတ္တေ” ဟု အဋ္ဌကထာက ကာလအပိုင်းအခြားကို ပြသည်၊ မတ္တဖြင့် တလအတိကျ မဟုတ်, “တလခန့်” ဟု ခန့်မှန်းချက်ဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် ကဆုန်လပြည့်နေ့၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခဲ့ရာ, နယုန်လပြည့်ကျမှ တလပြည့်၏၊ ထို ဒီရဝိရေစနကို သောက်ရာနေ့၌ကား “တလမပြည့်တတ်သေး”ဟု ဆိုလိုသည်။

တောဒေယျော။ ။တုဒ္ဒိ(တုဒ္ဒိရွာဟူသော) + နိဝါသော အသောတိ တောဒေယျော၊ အသ နိဝါသတဒ္ဓိတ်, ဏေယျပစ္စည်း၊ တောဒေယျပုဏ္ဏားသည် ထိုရွာ၏ အကြီးအကဲဖြစ်၏၊ ဥသောဏဒဏ္ဍ ကူဋဒဏ္ဍတို့ကဲ့သို့ ထိုရွာကို အုပ်စိုးနေသူတည်း။

အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတော- ပြီ၊ ပန- ဆက်၊ မဟဒ္ဓနော – များသောဥစ္စာရှိသည်၊ ပဗ္ဗ စတ္တာလီသကောဋိ ဝိဘဝေါ– လေးဆယ့်ငါးကုဋေသော စည်းစိမ်ရှိသည်၊ ပရမမစ္ဆရီ - အလွန် ဝန်တိုခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဒဒတော - စွန့်ကြဲပေးကမ်းသော ပဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘောဂါနံ – စည်းစိမ်တို့၏၊ အပရိက္ခယော နာမ – မကုန်ခန်းနိုင်ခြင်း မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ - သို့၊ စိန္တေတွာ - ၍၊ ကဿစိ – တစုံတယောက်အား၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခုသောဥစ္စာကို၊ န ဒေတိ-မပေး။

ပုတ္တမ္မိ- သားကိုလည်း၊ အာဟ- ပြောဆို ဆုံးမပြီ၊(ကိံ-နည်း)၊ အဠနာနံ-မျက်စဉ်းတို့၏၊ ခယံ- တရွေ့ရွေ့ ကုန်သွားပုံကို၊ ဒိသွာ-ကြည့်၍၎င်း၊ ဝမ္မိကာနံ-တောင်ပို့တို့၏၊ သဉ္ဆယံ-ပေါင်းစုအပ်သောအစုအပုံကို၊ (ဒိသွာ)စ-ကြည့်၍၎င်း၊ မဓုနံ – ပျားကောင်ကလေးတို့၏၊ သမာဟာရံ – ပေါင်း၍ ဆောင်ပုံကို၊ (ဒိသွာ)စ-၍၎င်း၊ ပဇ္ဈိတော-ပညာရှိသည်၊ ဃရံ-အိမ်၌၊ အာဝသေ-နေရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ-ပြီ)။

× × × × × × ×

အဠနာနံ။ ။အဠဓာတ်သည် မက္ခန (သုတ်လိမ်းခြင်း) အနက်ကိုလည်းဟော၏၊ ဣန္ဒိယလူမျိုးတို့သည် မျက်စိအေးအောင် မျက်လုံးပတ်ဝန်းကျင်၌ ဆေးမျက်စဉ်းဖြင့် သုတ်လိမ်းထားတတ်၏၊ ထိုမျက်စဉ်းလည်း အတုံးအခဲဖြစ်ရကား အနည်းငယ် အနည်းငယ် သွေးဖန်များသော် ကုန်သွား၏၊ ထို့အတူ စည်းစိမ်ဥစ္စာများလည်း ပေးဖန်များလျှင် ကုန်သွားမည်သာ – ဟူလို။ [အဠနာနန္တိ အက္ခိအဠနဏ္ဍာယ ဃံသိတအဠနာနံ၊ — ဋီကာသစ်။]

ဝမ္မိကာနဥ္စ သဉ္ဆယံ။ ။တောင်ပို့ကြီးဟာ တနေ့တည်းဖြင့် ဖြစ်လာသည်မဟုတ်၊ ခြကောင်ကလေးတွေ တဖြည်းဖြည်းစုရာမှ ဤတောင်ပိုကြီးဖြစ်လာပုံကိုကြည့်၍ "စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့သည် ထိုကဲ့သို့ တဖြည်းဖြည်းစုလျှင် တောင်ပို့ကြီးကဲ့သို့ အစုအပုံ အများအပြားဖြစ်လာနိုင်သည်"ဟု ဆုံးမသည်။

မဓုနဥ္စ သမာဟာရံ။ ။ မဓုအရ ပျားရည်ကိုမယူရ , ပျားရည်ကိုပြုတတ်သောယင်ပျားငယ်ကိုယူပါ၊ ယင်ပျားငယ်တို့သည် အနည်းငယ် အနည်းငယ် ဆောင်ယူရင်းပင် ပျားရည်များစွာရှိသော ပျားအုံကြီး ဖြစ်လာသကဲ့သို့ ထို့အတူ အနည်းငယ် အနည်းငယ် စုဆောင်းလျှင် စည်းစိမ်တို့လည်း များစွာဖြစ်လာနိုင်သည် – ဟူလို၊ ဤအဓိပ္ပါယ်များကို ရည်ရွယ်၍ " ခြကို ပုံပြ , ပျားကိုတုသို့ " ဟု စပ်ဆိုတော်မူကြသည်။ [သမ္မိဏ္ဍော်တွာ – ပေါင်း၍ + အာဟရဏံ – ဆောင်ခြင်း၊ (တနည်း) အာဟရိယတေတိ အာဟာရော၊ သံပိဏ္ဍော်တွာ+အာဟာရော၊ သမာဟာရော–ပေါင်း၍ (တပေါင်းတည်းဖြစ်အောင်) ဆောင်ထားအပ်သော ပျားအုံ။]

ပဇ္ဈိတော ဃရမာဝသေ။ ။ယသ္မာ အပ္ပတရပ္ပတရေပိ (အလွန် နည်းသည်ထက် သာ၍နည်းသော စည်းစိမ်သည်) ဝယမာနေ – ကုန်လသော်၊ ["ဂယ္ဟမာနေ–ယူအပ်သော်" ဟု မူကွဲရှိ၏။]ဘောဂါ ဒိယန္တိ၊ အပ္ပတရပ္ပတရေပိစ သဉ္ဆိယမာနေ (စုဆောင်းအပ်သော်) ဝမ္ဘန္တိ၊ တသ္မာ ယထာဝုတ္တ ဥပမတ္တယံ ပညာယ ဒိသွာ ဝိညူ

ဝေံ-ဤသို့လျှင်၊ အဒါနမေဝ-မပေးကမ်းခြင်းကိုသာ၊ (မပေးကမ်းကြောင်း အကျင့်ကိုသာ)၊ သိက္ခာပေတ္တာ-သင်စေပြီး၍၊ ကာယဿ-ခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘေဒါ-ပျက်စီးခြင်းကြောင့်၊ တသ္မိံ ယေဝ ဃရေ-၌ပင်၊ သုနခါ-ခွေးသည်၊ ဟုတ္ဝာ-၍၊ နိဗ္ဗတ္တော - ဖြစ်ပြီ၊ [ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တောနှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို သာမညဖလသုတ်ဇနဝသဘောနာမ ယက္ခော ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တိအဖွင့် ကြည့်ပါ။] သုဒ္ဓာ – သုဘလုလင်သည်၊ တံ သုနခံ- ကို၊ အတိဝိယ- အလွန်အကဲသာလျှင်၊ ပိယာယတိ- ချစ်အပ်သည်ကို ပြု၏၊ အတ္တနော - ၏၊ ဘုဉ္ဇနကဘတ္တံယေဝ - စားအပ်သောထမင်းကိုသာ၊ ဘောဇေတိ - စားစေ၏၊ (ကျွေး၏၊) ဥက္ခိပိတ္ဝာ - မြှောက်ချီ၍၊ ဝရသယနေ-ကောင်းမြတ်သောအိပ်ရာ၌၊ သာယာပေတိ- အိပ်စေ၏။

အထ-၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကေဒိဝသံ– တနေ့သ၌၊ မာဏဝေ-လုလင်သည်၊ နိက္ခန္တေ-အိမ်ပြင်သို့ ထွက်သွားလသော်၊ တံ ဃရံ- သို့၊ ပိဏ္ဍာယ-ဆွမ်းအလို့ငှါ၊ ပါဝိသိ–ဝင်တော်မူပြီ၊ သုနခါ-သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ဘုက်ကာရံ-ဘုဘုဟု ပြုခြင်းကို၊ (ဘုဘုဟု ပြုအပ်သောအသံကို၊ ဝါ – ခွေးဟောင်သံကို၊) ကရောန္တော-လျက်၊ ဘဂဝတော-၏၊ သမီပံ– အနီးသို့၊ ဂတော-ပြီ၊ တတော– ထိုသို့ ဟောင်လျက်လာခြင်းကြောင့်၊ နံ- ထိုခွေးကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အဓိစ–မိန့်ဆိုတော်မူပြီ၊ (ကိ်- နည်း)၊ တောဒေယျ-ယျ၊ တုံ- သည်၊ ပုဗ္ဗေပိ- ရှေးအခါ၌လည်း၊ မံ- ကို၊ ဘော ဘောတိ- ဘော ဘောဟူ၍၊ ပရိဘဝိတ္ဝာ-လွှမ်းမိုး၍၊ ဝါ-ခြင်းကြောင့်၊ သုနခါ-သည်၊ ဇာတော- ဖြစ်ရပြီ၊ ဣဒါနိပိ–၌လည်း၊ ဘုက်ကာ-ရံ-

× × × × × × ×

ဇာတိကော ကိဗ္ဗိပိ (အနည်းငယ်လည်းဖြစ်သော) ဝယံ (ကုန်ကျမှု = သုံးဖြုန်းမှုကို) အကတ္ဝာ အာယမေဝ (ဝင်လာသောအတိုးအပွားကိုသာ) ဥပ္ပါဒေန္တော ဃရေ ဝသေ၊ ဃရာဝါသံ (၌) အနုတိဋ္ဌေယျ (အစဉ်တည်ရာ၏)၊ ဣတိ လောဘာဒေသိတပဋိပတ္တိံ (လောဘဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောအကျင့်ကို) ဥပဓိသတိ (ညွှန်ပြ၏)၊–ဋီကာသစ်။

သုဘောပေါဝိယာယတိ။ ။ကောင်းသော (လှပသော) အင်္ဂါကြီးငယ် ရှိသောကြောင့် သုဘဟု အမည်ရသောလုလင်သည် ရှေးဘဝ၌ ပရိစယ (အတူနေသောအားဖြင့် အလေ့အကျက်) များခဲ့သောကြောင့် ထိုခွေးကလေးကို အလွန်ချစ်လေသည်။ [ပိယံ–ချစ်အပ်သည်ကို+ကရောတိတိ ပိယာယတိ၊ ကရဓာတ်၏အနက်၌ အာယပစ္စည်း သက်ထားသော နာမဓာတ်တည်း။]

ဘုက်ကာရံ။ ။ကရဏံ ကာရော၊ ဘုဘုဋ္ဌတိ– ဘုဘု ဟူ၍၊ ဝါ-ဝုဝုဟူ၍+ကာရော ဘုက်ကာရော၊ (တနည်း) ကရိယတေတိ ကာရော – ပြုအပ်သောအသံ၊ ဘုဘု ဋ္ဌတိ + ကာရော ဘုက်ကာရော။

ဘော ဘောတိ၊ပေ၊ဇာတော။ ။ရှေးဦး“အဒါနမေဝ သိက္ခာပေတ္ဝာ-လောဘကြောင့် ခွေးဖြစ်သည်” ဟု ဆိုခဲ့ပြီ၊ ယခု ဘောဘောဟု ပြောမှကြောင့် ခွေးဖြစ်သည်ဟု ဆိုပြန်ရာ ရှေနောက် မဆန့်ကျင်ပါလောဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ ကံ ၂ မျိုးလုံးပင် ခွေးဖြစ်ဘို့ရန်

ကို၊ ဝါ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ အဝိစိ-အဝိစိသို့၊ ဂမိဿသိ–ရောံလတ်ံ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (အဝေါစ)၊ သုနခေါ- သည်၊ တံ ကထံ- ကို၊ သုတွာ- ၍၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ – နှလုံ၊ မသာယာခြင်း ရှိသည်၊ ဟုတ္ဝာ, ဥဒ္ဓနန္တရေ - ခုံလောက်အကြာ၌၊ (ဖိုခနောက် အကြာ၌)၊ ဆာရိကာယ- ပြာပေါ်၌၊ နိပန္နော-အိပ်ပြီ၊ မနုဿာ– တို့သည်၊ နံ-ထိုခွေးကို၊ ဥက္ခိပိတ္ဝာ- မြှောက်ချီ၍၊ သယနေ-အိပ်ရာ၌၊ သယာပေတုံ အိပ် စေခြင်းငှါ၊ နာသက္ခိ သု–မစွမ်းနိုင်ကြကုန်။

သုဘော - သုဘသည်၊ အာဂန္ဆာ– လာ၍၊ ကေန- အဘယ်သူသည်၊ အယံ သုနခေါ- ဤခွေးကို၊ အာဿနာ - နေရာမှ၊ ဩရောပိတော – အောက်သို့ ချအပ်သနည်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - မေးပြီ၊ မနုဿာ - လူတို့သည်၊ ကေနစိ - တစုံတယောံသောသူသည်၊ (အယံ သုနခေါ-ကို၊ အာဿနာ-မှ၊ နဩရောပိတော– အောက်သို့ မချအပ်ပါ၊) ဣတိ - သို့၊ ဝတွာ - ပြောဆို၍၊ တံ ပဝတ္တိံ - ထိုဖြစ်ပုံ အကြောင်းကို၊ အာရောစေသုံ – ပြောပြကြကုန်ပြီ၊ [ဘုရားရှင်က “ငါ့ကို ဘော ဘောဟု လွှမ်းမိုးခဲ့သောကြောင့် ခွေးဖြစ်ရပြီ”ဟု မိန့်တော်မူပုံကိုပြောကြသည်။] မာဏဝေါ - သည်၊ သုတွာ– ကြားရ၍၊ မမ- ငါ၏၊ ပိတာ– အဘသည်၊ ဗြဟ္မလောကေ - ဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တော- ဖြစ်ပြီ၊ [“ငါ၏အဘသည် ဗြဟ္မာဏတို့၏ စာရိတ္တကို မလျော့အောင် ကျင့်သူဖြစ်သောကြောင့် ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်သည်”ဟု ယုံကြည်ထား၏။] သမဏော ဂေါတမောပန – ရဟန်း ဂေါတမသည်ကား၊ မေ- ငါ၏၊ ပိတရံ- အဘကို၊ သုနခံ- ခွေးကို၊ ကာရောတိ- ၏၊ သေ – ၌ ရဟန်း ဂေါတမသည်၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ မုခါရုဠှံ- နှုတ်သို့တက်သော စကားကို၊ ဘာသတိ-ပြောဆို၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကုဇ္ဈိတွာ-စိတ်ဆိုး၍၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ မုသာဝါဒေန – ဖြင့်၊ စောဒေတုကာမော – အပြစ်တင်ခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိဟ ရံ–ကျောင်းသို့၊ ဂန္ဆာ– ၍၊ တံ ပဝတ္တိံ – ထိုဖြစ်ပုံကို၊ ပုစ္ဆိ – မေးပြီ။ [“ကျွန်ုပ်၏အဘ ခွေးဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်ရဲ့လား”ဟု မေးသည်။]

× × × × × × ×

ဆက်ဆံသောအကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် မဆန့်ကျင်ပါ၊ မှန်၏–ကံသည် ဝိပါကဖလဟူသော အကျိုးရင်းကိုပေးသောကံ, အာနိသံသဖလဟူသော အကျိုးဆက်ကိုပေးသော ကံဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ ပဋိသန္ဓေ ဝိပါက်အကျိုးကိုပေးရာ၌ ကံတမျိုးကသာပေးရသော်လည်း ပဝတ္တိဝိပါက်နှင့်တကွ အာနိသံသအကျိုးကို ပေးရာ၌ကား ကံအမျိုးမျိုးက ပေးနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ခွေးဖြစ်ရာ၌ လောဘပြဉ္ဇာန်းသောကံ , ဘောဘောဟု ဘုရားကိုလွှမ်းမိုး၍ ပြောဆိုကြောင်းကံ , ထိုကံ ၂ မျိုးလုံးနှင့်ပင် ဆိုင်သည် ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ၌ တမျိုး နောက်တမျိုး ၂ မျိုး မိန့်တော်မူသည်၊–ဋီကာသစ်။

မုခါရုဠှံ။ ။မုခံ- ခံတွင်း (နှုတ်) သို့+အာရုဠှ- တက်ရောက်သော စကားတည်း၊ မုခါရုဠှံ - နှုတ်တက်သောစကား။ [မုခါရုဠှံတိ သယံ ပဋိဘာနဝသေန (မိမိအားထင်လာသည်၏အစွမ်းဖြင့်) မုခါရုဠှံ၊ မြန်မာလို စိတ်ထဲ၌ “ထင်ရာပြောတာဘဲ”ဟု ဆိုလိုသည်။

ဘဂဝါ– သည်၊ တဿ–ထို သုဘအား။ တထေဝ–ထိုခွေးအား မိန့်သည့် အတိုင်းပင်၊ ဝတ္ထာ-မိန့်တော်မူ၍၊ အဝိသံဝါဒနတ္ထံ-မိမိစကား၏ မမှားသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ အာဟ-ဆက်၍ မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိံ)၊ မာဏဝ– လုလင်၊ တေ-သင်၏၊ ပိတရာ - အဘသည်၊ နု အက္ခာတံ – မပြောအပ်ခဲ့သော၊ ဓနံ-ဥစ္စာသည်၊ အတ္ထိ ပန-ရှိသလော၊ ဣတိ-သို့၊(အာဟ-မေးတော်မူပြီ၊)ဘော ဂေါတမ – မ၊ သတသဟဿဉ္စနိကာ - အဘိုး တသိန်းထိုက်သော၊ သုဝဏ္ဏ မာလာ–ရွှေပန်းသည်ဎင်း၊ သတသဟဿဉ္စနိကာ- သော၊ သုဝဏ္ဏပါဒုကာ– ရွှေ ခြေနင်းသည်ဎင်း၊ သတ္တသဟဿဉ္စနိကာ–သော၊ သုဝဏ္ဏပါ'တိ - ရွှေခွက် သည်ဎင်း၊ သတသဟဿံ–တသိန်းသော၊ ကဟာပဏဘ္ဍ - အသပြာသည်ဎင်း၊ အတ္ထိ-ပါရှိ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ ဂစ္ဆ–သွားချေ၊ တံ သုနခံ-ထို ခွေးကို၊ အပ္ပေါဒကံ–ရေမရှိသော၊ [“ရေ အနည်းငယ်ရှိသော” ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏။] မဓုပါယသံ-ချိုဆိမ့်သော နို့ယနာကို၊ ဝါ-ဗျားရည်ဖြင့် ရောအပ်သော နို့ယနာ ကို၊ ဘောဇေတွာ-ကျွေး၍၊ သယနံ–အိပ်ရာပေါ်သို့၊ အာရောပေတွာ-တင်၍၊ ဤသကံ-စဉ်းငယ်၊ နိဒ္ဒံ-အိပ်ပျော်ခြင်းသို့၊ သြက္ကန္တကာလေ- သက်ရောဝံရာအခါ၌၊ ပုစ္ဆ-မေးလော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသောဥစ္စာကို၊ တေ-သင့်အား၊ အာစိက္ခိဿတိ-ပြောလိမ့်မည်၊ အထ-ထို အခါ၌၊ နံ-ထို ခွေးကို၊ သော–ဤ ခွေးသည်၊ မေ–ငါ၏၊ ပိတာ-အဘတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနေယျာသိ–သိပေတော့၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ သော - ထို သုဘသည်၊ တထာ - ထို မိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း၊ အကာသိ–ပြုပြီ၊ သုနခေါ-သည်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော ဥစ္စာကို၊ အာစိက္ခိ–ပြော ပြပြီ၊[“ဒဿေသိ-ပြပြီ”ဟု မူကွဲရှိ၏။] တဒါ–ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုခွေးကို၊ မေ–ငါ၏၊ ပိတာ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဥ တ္ထာ–သိ၍၊ ဘဂဝတိ - ၌၊ ပဿန္နစိတ္တော– ကြည်ညိုသော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ဂန္ဒာ-သွား၍၊ ဘဂဝန္တံ - ကို၊ စုဒ္ဒသ– ၁၄ ပါးကုန်သော၊ ပဥ္ဉေ-ပြဿနာတို့ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ-မေးလျှောက်ပြီး၍၊ ဝိသဇ္ဇန ပရိယောသာနေ – ဖြေတော်မူသည်၏ အဆုံး၌၊ သရဏံ - ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍၊

× × × × × × ×

အဝိသံဝါဒနတ္ထံ။ ။အတ္တနော ဝစနဿ အဝိသံဝါဒနတ္ထံ၊ အဝိသံဝါဒနဘာဝ ဿ ဒဿနတ္ထံတိ အတ္ထော (မမှားသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ – ဟု အနက်မှတ် ပါ။) –ဋီကာ။

သဗ္ဗံ ဒဿေသိ။ ။ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန သော သုနခေါ တံသဗ္ဗံ နေတ္တာ ဒဿေသိ၊ နု ဇာတိဿရတာဃ (ရှေးဖြစ်ဟောင်းကို အောက်မေ့ နိုင်သောကြောင့် ပြနိုင်သည် မဟုတ်၊) ဘုရားကို မြင်တုန်းက ဟောင်ခြင်းမှာလည်း ရှေးဘဝ၌ ပြီးစီးခဲ့သော လွမ်းမိုး လိုသော ဝါသနာကြောင့်တည်း၊ ဇာတိဿရကြောင့် မဟုတ်- ဟူလို၊ ဋီကာ။ [ဤသို့ ဋီကာ၌ “ဒဿေသိ” ဟု ရှိသောကြောင့် အင်္ဂကထာစာအုပ်တို့၌ “ အာစိက္ခိ ” ဟု ရှိခြင်းမှာ ဋီကာနှင့် မညီ။]

ဂတော–ဆည်းကပ်ပြီ၊ တံ-ထိုသုဘကို၊ သန္တာယ–ရည်ရွယ်၍၊ သုဘော မာဏ ဝေါ တောဒေယျပုတ္တောတိ–ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒံတ္ထေရေန–သည်၊) ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ။

သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသတီတိ - ကား၊ အတ္တဲ့နော – ၏၊ ဘောဂဂါမတော–သုံးဆောင်ခံစားအပ်သော ရွာမှ၊(အပိုင်စားအပ်သော တုဒ်ရွာမှ)၊အာဂန္ဆာ-၍၊ ဝသတိ–နေ၏၊ အညတရံ၊ပေ၊ အာမန္တေသိတိ-ကား၊ သတ္ထရိ - သည်၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးလသော်၊ အာနန္ဒတ္ထေရော–သည်၊ အဿ-ထို မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပတ္တစီဝရံ – သပိတ် သင်္ကန်းတော်ကို၊ ဂဟေတ္ဝာ – ၍၊ အာဂတော ကိရ-ကြွလာတော်မူသတတ်၊ မဟာဇနော-များစွာသော လူအပေါင်း၊ သည်၊ တံ-ထို အရှင် အာနန္ဒာသို့၊["ဥပသင်္ကမတိ"၌စပ်၊ ဒဿနဋ္ဌ စပ်လိုလျှင် "တဿ"ဟု ရှိရလိမ့်မည်။]ဒဿနတ္ထာယ–ဖူးမြင်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဥပသင်္ကမတိ (ကိရ)-ချဉ်းကပ်သတတ်၊ ဇုတိ–သို့၊ သုတ္ဝာ–၍၊ ဝိဟာရံ– ကျောင်းတိုက်သို့၊ ဂန္ဒွာ-သွား၍၊ မဟာဇနမဇ္ဈေ-များစွာသော လူအပေါင်း၏ အလယ်၌၊သုခေန-ချမ်းသာသဖြင့်၊ ပဋိသန္ထာရံ–အစေ့အစပ်ကို၊ ကာတုံဝါ–ငှါငင်း၊ ဓမ္မကထံ–ကို၊ သောတုံဝါ–ငှါငင်း၊ နသင်္ကာ – မတတ်ကောင်း၊ ဂေဟံ – သို့၊ အာဂတံ ယေဝ–ကြွလာသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ နံ - ထိုအရှင် အာနန္ဒာကို၊ ဒိသွာ–ဖူးမြင်၍၊ သုခေန – ဖြင့်၊ ပဋိသန္ထာရံ - ကို၊ ကရိဿာမိ-အံ့၊ စ – ပဋိသန္ထာရ ပြုရုံသာ မကသေး၊ မေ–၏၊(ငါ့မှာ)၊ ကော–တမျှီးသော၊ ကခ်ါ-ယုံမှားခြင်း သည်၊ အတ္ထိ၊ တမွိ - ထို ယုံမှားခြင်းကိုလည်း၊ နံ – ထို အရှင် အာနန္ဒာကို၊ ပုစ္ဆိ ဿာမိ-မေးလျှောက်အံ့၊ ဣတိ–သို့၊ စိန္တေတ္ဝာ-၍၊ အညတရံ – အမှတ်မရှိ တယောက်သော၊ မာဏဝကံ–လုလင်ငယ်ကို၊ အာမန္တေသိ–ခေါ်၍ ပြောပြီ။

အပ္ပါဗာဓန္တိ အာဒီသု – အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဝေံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိသဘာဂဝေဒနာ–သဘောမတူသော ဝေဒနာကို၊ အာဗာဓောတိ-အာဗာဓဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ ယာ–အကြင် ဝိသဘာဂဝေဒနာသည်၊ ကေ

× × × × × × ×

ကခ်ါ အတ္ထိ။ ။နောက်၌ မေးအပ်လတံ့သော ယုံမှားခြင်းကို "ကခ်ါ"ဟု ဆို၏၊ "ကော စ မေ ကခ်ါ အတ္ထိ"ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့် နေဝံ၌ မေးအပ်လတံ့သော ပြဿနာကို စောစောကပင် စိစဉ်ပြီးကြောင်း ပြ၏။

ဝိသဘာဂ ဝေဒနာ ။ ။ လူ၏ အတ္တဘောသည် ကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ရောဂါမဖြစ်လျှင် ကာယိကသုခဝေဒနာသာ ဖြစ်၏၊ အနာရောဂါကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝေဒနာကား ထိုသုခဝေဒနာနှင့် သဘောမတူသော (ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော) ဒုက္ခဝေဒနာတည်း၊ထို့ကြောင့်"အာဗာဓောတိ ဝိသဘာဂဝေဒနာ ဝုစ္စတိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဝိသဘာဂဝေဒနာတိ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ သာ ဟိ ကုသလကမ္မနိဗ္ဗတ္တော အတ္တဘာဝေ ဥပ္ပဇ္ဇနကသုခဝေဒနာပဋိပက္ခဘာဝတော ဝိသဘာဂဝေဒနာ၊–ဋီကာ။]

ဒေသေ-ခန္ဓာကိုယ်၏တစိတ်တပိုင်းသောအရပ်၌၊ ဥပပ္ဇိတ္တာ—၍၊(ဖြစ်လသော်)၊ စတ္တာရော- နံသော၊ ဣရိယာပထေ—တို့ကို၊ အယပန္ဧန— သံပြားဖြင့်၊ အာဗန္ဓိတ္တာ ဝိယ—ဖွဲထားသကဲ့သို့၊ ဂဏ္ဌာတိ-ယူ၏၊ တဿာ-ထိုဝိသဘာဂဝေဒနာ၏၊ အဘာဝံ-မရှိခြင်းကို၊ ပုစ္ဆ-မေးလေလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-ပြော၏၊ ကိစ္ဆဇီဝိတကရော—ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာ အသက်ရှင်ရခြင်းကို ပြုတတ်သော၊ ရောဂါ-ရောဂါကို၊ အာတင်္ကတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။ [စာအုပ်များ၌ "အပ္ပါတင်္ကတိ"ဟု ရှိ၏၊ "အပ္ပါဗာဓန္တိ အာဒိသု"ဟု အာဒိဖြင့် စတည်ခဲ့သောကြောင့် "အပ္ပါတင်္ကတိ"ဟု သံဝဏ္ဏေတမ္ဘရှိဘွယ်မလို၊ကိစ္ဆဇီဝိတကရော ရောဂါသည် အာတင်္က၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် "အာတင်္ကတိ"ဟုသာ ရှိရမည်။] တဿဝိ- ဆင်းရဲငြိုငြင် အသက်ရှင်ဘွယ် ထိုရောဂါငယ်၏လည်း၊ အဘာဝံ—ကို၊ ပုစ္ဆ—လော၊ ဣတိ—ဤသို့၊ ဝဒတိ—၏။

ဂိလာနဿဝ — မကျန်းမာသူ၏ပင်လျှင်၊ ဥဋ္ဌာနံနာမ - အိပ်ရာ ထိုင်ရာမှ ထခြင်းမည်သည်၊ ဂရုကံစ- လေးလံသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ကာယေစ-၌လည်း၊ ဗလံ-ခွန်အားသည်၊ န ဟောတိ၊ တဿ-ကြောင့်၊ နိဂ္ဂလဉ္စာဝဉ္စ-(ဂိလာန၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ) ရောဂါမရှိသူ၏အဖြစ်ကိုဂျင်း၊ ဗလံစ-ကိုယ်အားကိုဂျင်း၊ ပုစ္ဆ—လော၊ ဣတိ—သို့၊ ဝဒတိ—၏။

× × × × × × × ×

ကေဒေသေ ဥပပ္ဇိတ္တာ။ ။အနာဟူသော ထိုဒုက္ခဝေဒနာသည် ခန္ဓာကိုယ်ဝယ် တနေရာ၌ဖြစ်လျှင် လွယ်ကူစွာ မလှည့်ပတ်နိုင် မသွားမလာနိုင်သောကြောင့် "ဣရိယာပုထ် ၄ ပါးကို သံပြားဖြင့် ရစ်ပတ်ဖွဲတုပ်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ "ဣရိယာပုထ် ၄ ပါး၌ ခဲလေးတွဲ့တွဲ့ဖြစ်သည်"ဟူလို၊ ဤမျှလောက်ကြီးသော အနာကိုသာ"အာဗာဓ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ [တနေ့ ဗလဝရောဂါ အာဗာဓဲတိ ဒဿတိ၊ အာ(ဘုသံ) — ပြင်းစွာ+ ဗာဓတိတိ— နှိပ်စက်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဗာဓေါ၊ တဿာ အာဘာဝံဖြင့် အပ္ပါဗာဓံ၌ အပ္ပ၏ အဘာဝအနက်ကိုပြု၏၊"အာဗာဓဿ+အဘာဝေါ အပ္ပါဗာဓံ"။]

ကိစ္ဆဇီဝိတကရော။ ။ "အသုခဇီဝိတာဝဟော—မချမ်းသာသော အသက်ရှင်ရခြင်းကို ဆောင်သော"ဟုဖွင့်၏၊ တနေ့ ဒုဗ္ဗလော အပ္ပမတ္တကော ရောဂါ အာတင်္ကော တိ ဒဿေတိ၊—ဋီကာ၊ [အာတင်္က၏ ဝစနတ္ထကို ဧဝံ မေ သုတံ အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ဥဋ္ဌာနံ။ ။သယနနိသဇ္ဇာဒိတော ဥဋ္ဌာနံ၊ တန(ထိုလဟုဋ္ဌာနံပါဠိဖြင့်) ယထာတထာ အပရာပရံ သရီရဿ ပရိဝတ္တနံ ဝဒတိ— သင့်တော်သလို အခြင်းအရာအားဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်၏ အဆင့်ဆင့် ဣရိယာပုထ်ကို ပြောင်းလွှဲနိုင်ခြင်းကို ဆိုသည်။

ဂရုကံ ။ ။ ဘာရိယံ၊ ကိစ္ဆသိဒ္ဓိကံ - ထက္ကြသော အခါ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး မရှိဘဲ လေးလံ၏၊ (လက်ထောက်၍ ထရခြင်း , ကျွတ်ကျွတ်ဟု ဆို၍ ခဲယဉ်းစွာ ထမှုစသည်ကို ပြီးစေရခြင်းကို"ဂရုက"ဟုဆိုသည်၊) မကျန်းမမာလျှင် အထိုင်အထစသည်၌လေးရုံသာ မက ကိုယ်၌ အားလည်း မရှိတော့၊ ထို့ကြောင့်"လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ"ပါဌ်ဖြင့် အာဗာဓ, အာတင်္က ဟု နာမည်မတပ်လောက်သော မကျန်းမာမှု၏ မရှိခြင်းကို ပြသည်။

ဖာသုဝိဟာဝရန္တိ-ကား၊ ဂမန၊ပေါသယနေသု–သွားခြင်း ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်း လျောင်းခြင်း ဟူကုန်သော၊ စတူသု– န်သော၊ ဣရိယာပထေသု – တို့၌၊ သုခ ဝိဟာရံ- ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းကို၊ ပုစ္ဆ- မေးလေလော၊ ဣတိ – သို့၊ ဝဒတိ– ပြော၏၊ အထ – ထိုမှနောက်၌၊ အဿ – ထို လူလင်အား၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာကာရံ– မေးထိုက်သော အခြင်းအရာကို၊ ဒဿေန္တော – ပြလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုဘောတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြောပြီ။ [ပါဠိတော်၌ အပ္ပါဗာဓံစသော ပုဒ်တို့သည် ၂ ထပ်ပါ၏၊ ထိုတွင် ရှေအပ္ပါဗာဓံ စသည်သည် အာဏာပန (စေခိုင်းကြောင်း) စကားတည်း၊ သုဘောစသည်မှ နောက်၌ အပ္ပါဗာဓံ စသည်ကား မေးလျှောက်ပုံ အခြင်းအရာကိုပြသော စကားတည်း–ဟု ခွဲပါ။]

ကာလဉ္ဆ သမယဉ္ဆ ဥပါဒါယာတိ-ကား၊ ကာလဉ္ဆ - ချဉ်းကပ်သင့်ရာ အချိန်အခါကိုဂုဏ်း၊ သမယဉ္ဆ-အကြောင်း၏ညီညွတ်ခြင်းကိုဂုဏ်း၊ ပညာယ-ပညာဖြင့်၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ ဥပဓာရေတွာ - ဉာဏ်စမ်းနိုင်းချိန်၍၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ အမှာကံ-ငါတို့၏၊ ဝါ-ငါတို့မှာ၊ သွေ-နက်ဖန်၌၊ ဂမနကာလော- သွားဘို့ရန် အချိန်သည်၊ သစေ ဘဝိဿတိ-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ ကာယေ-ကိုယ်၌၊ ဗလမတ္ထာ စေဝ-အနည်းငယ်သော အားသည်လည်း၊ သစေ ဖရိဿတိ- အကယ်၍ ပြန့်နှံ့အံ့၊ ဂမနပစ္စယာ– သွားခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အညော – အခြားသော၊ အဖါသုဝိဟာရော စ-ချမ်းသာစွာ မနေရခြင်းသည်၊ သစေ နဘဝိဿတိ- အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ အထ– ထိုသို့အကြောင်းညီညွတ်လသော်၊ တေံကာလဉ္ဆ-

× × × × × × ×

ဖါသု ဝိဟာရံ ။ ။ အာဗာဓစသော ၄ မျိုး မရှိလျှင် ဖါသုဝိဟာရဖြစ်ပြီ မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် ဖါသုဝိဟာရကို ထပ်၍ ပြရသနည်း - ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ ဤဖါသုဝိဟာရဖြင့် အာဗာဓံ စသည်တို့၏ ရှိရုံမျှမဖြစ်သော ဖါသုဝိဟာရကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်, ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်သော (ကျန်းမာရုံ မက , ချမ်းသာစွာနေရသော) ဖါသုဝိဟာရကို ပြလိုသောကြောင့် ထပ်၍ ဆိုရပါသည်။

ဋီကာ။ ။ဟေဋ္ဌာ စတူတိ ပဒေဟိ (အပ္ပါဗာဓံ စသော ၄ ပုဒ်တို့ဖြင့်) အဖါသုဝိဟာရာဘာဝံ ပုစ္ဆိတွာ ဇာဒါနိ ဖါသုဝိဟာရသဘာဝံ (ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကို) ပုစ္ဆတိ၊ တေန ဝိသေသော ဖါသုဝိဟာရော ပုစ္ဆိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ အသတိ ဟိ အတိသယတ္ထဇောတနေ သဒ္ဒေ (ဖါသုဝိဟာရောဟု သာမည်သဒ္ဒါ ဖြစ်၍ အလွန် အနက်ကို ထွန်းပြသောသဒ္ဒါ မပါသော်လည်း) အတိသယတ္ထသ လဘနတော၊ ယထာ အဘိရူပါယ ဒေယျံ ဒါတဗ္ဗံတိ–အလွန်အဆင်းလှသော မိန်းမအား ပေးစရာကို ပေးပါလောဟူရာ၌ ဒေယျံဝယ် အတိသဒ္ဒါမပါသော်လည်း အဘိရူပမိန်းမနှင့် ထိုက်တန်သော အလွန်ကောင်းသော ပေးဘွယ်ကို ယူရသကဲ့သို့တည်း။ [ဋီကာသစ်၌ “ အဘိရူပသ ကညာ ဒါတဗ္ဗာ”ဟု ပုံစံပြု၏၊ ထို၌လည်း ကညာ အရ အဘိရူပ သတ္တိသားနှင့် ထိုက်တန်အောင် အလွန်လှသော သတ္တိသမီးကို ယူရသည်ဟု မှတ်ပါ။] ကြွင်းသော အဓိပ္ပါယ်များကို ဧဝံ မေ သုတံ အဖွင့်၌ ယူပါ။

ထို ချဉ်းကပ်သင့်ရာ အချိန်အခါကိုဂုဏ်း၊ ဂမနကာရဏ သမဝါယသခ်ါတံ – သွားဘို့ရန်အကြောင်း၏ စုပေါင်းညီညွတ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ တေံ သမယဉ္စ-ဤအကြောင်း ညီညွတ်ခြင်းကိုဂုဏ်း၊ ဥပဓာရေတွာ – စူးစမ်း နှိုင်းချိန်၍၊ သွေ-နက်ဖန်၌၊ အပိ ဝေနာမ အာဂစ္ဆေယျာမ – လာနိုင်ကုန်တန်ရာ၏၊ ဣတိ - ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ဂ္ဂို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ၊ [ဤစကား ကို အတုလိုက်၍ ယခုအခါ တစုံတယောက်က ဖိတ်ခေါ်ရာဝယ် "အကြောင်း ညီညွတ်လျှင် လာခဲ့ပါ၊မည်"ဟု ပြောကြသည်။]

စေတကေန ဘိက္ခုနာတိ – ကား၊ စေတိရဋ္ဌေ– စေတိတိုင်း၌၊ ဇာတတ္တာ– ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ စေတကောတိ--စေတကဟူ၍၊ ဒေံ- သို့၊ လဒ္ဓနာမေန-ရအပ်သောအမည်ရှိသော၊ (ဘိက္ခုနာ ၌စပ်၊) သမ္မောဒနိယံကထံ သာရဏီယံတိ - ကား၊ ဘော အာနန္ဒ– အရှင်ဘုရား အာနန္ဒာ၊ ဒဿဇလဿ– မြတ်စွာဘုရား၏၊ ကောနာမ – အဘယ်မည်သော၊ အာဇာဓော – အနာရောဂါသည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပါသနည်း၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ကိ – အဘယ်ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိ–ဘုဉ်းပေးတော်မူပါသနည်း၊ အပိစ– သည်သာမကသေး၊ သတ္ထု- မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပရိနိဗ္ဗာနေ–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခြင်းကြောင့်၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ သောကော– သောကသည်၊ နဉ္ဒပါဒိ- ထင်ရှားမဖြစ်ဘဲ ရှိပါ၏လော၊ [စိတ္တာသန္တာပ ပုစ္ဆာဟု ဋီကာတို့ဖွင့်သောကြောင့် "ပရိနိဗ္ဗာနေ- ကြောင့်၊ နဉ္ဒ ပါဒိ-လော" ဟု ပေးရသည်။] သတ္ထာနာမ – မည်သည်၊ ကေဝလံ – အများ မဖက် သက်သက်၊ တုမှာကံယေဝ – အရှင်ဘုရားတို့ အတွက်သာ၊ နပရိနိဗ္ဗုတော– ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသည် မဟုတ်ပါ၊ သဒေဝကဿ- နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ လောကဿ – တလောကလုံး၏၊ မဟာဇာနိ- ကြီးစွာသော ဆုံးရှုံးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်ပါ၏၊) ယတြ– အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ သဒေဝကဿ - သော၊ လောကဿ - ၏၊ သော အဂ္ဂပုဂ္ဂလော – ထို အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သော်မှလည်း၊ ပရိနိဗ္ဗုတော-ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရသေး၏၊ (တတြ-ထို အကြောင်းဒကြောင့်၊) ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အညော-မြတ်စွာဘုရားမှ တပါးသော၊ ကော-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မရဏာ-သေရခြင်းမှ၊ မုစ္စိဿတိ– လွတ်ပါတော့

× × × × × × ×

စေတကော ။ ။စေတိရဋ္ဌေ ဇာတတ္တာဖြင့် "စေတိယံ+ဇာတော စေတကော" ဟူသော ဝစနတ္ထက်ပြု၏၊ စေတိနောင် ဇာတအနက်၌ ဇယပစ္စည်း သက်၍ စေတိယဟု ဖြစ်ပြီးနောက်, ဇကို အ, ယကို ကပြု၊ စေတိယရဋ္ဌေဟု ရှိရာ၌ ယ ကား အပိထည့်အပ်သောအက္ခရာတည်း၊ "စေတိတိုင်းမှတပါး အခြားသော တိုင်းတမျိုးလည်းရှိသေး၏"ဟု ဆိုကြသေး၏၊ ထို အခြားတိုင်းတမျိုးကား စေတိယတိုင်း (သို့မဟုတ် "စေတ"တိုင်း) ဖြစ်ဟန်တူသည်။

လတ္ံနည်း၊ ဣဒါနိ- ၌၊ အညံ – မြတ်စွာဘုရားမှ တပါးသော၊ ကံ – အဘယ် ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဒိသွာ-ကြည့်၍၊ မစ္ဆုရာဇာ- သေမင်းသည်၊ လဇ္ဇိသတိ– ရှက်တော့ လတ္ံနည်း၊ ဣတိဧဝ မာဒိနာ-၌သို့ အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ မရဏာ ပဋိသံယုတ္တံ-သေခြင်းနှင့်စပ်ယှဉ်သော၊ သမ္မောဒနီယံ-ဝမ်းမြောက်သင့် ဝမ်းမြေ့ထိုက်သော၊ သာရဏီယံ–တသက်မပြတ် အမှတ်ရထိုက်သော၊ ကထံ–ကို၊ ဝိတိသာရေတွာ– ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊ ထေရဿ- ထေရ်အား၊ ဟိယျော– ယမန်နေ့က၊ ဝိတဘောသဇ္ဇာနရူပံ-သောက်အပ်သောဆေးအား လျော်သော၊ အာဟာရံ-ကို၊ ဒတ္ဝာ– ပေးလှူပြီး၍၊ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ – ဆွမ်းကိစ္စ၏အဆုံး၌၊ ကေမန္တိ – သင့်တင့်လျောက်ပတ် တခုသောအရပ်အဘို့၌၊ နိသိဒိ–ထိုင်ပြီ။ [သောက်အပ်ပြီးသောဆေးနှင့် သင့်တော်အောင် အာဟာရကိုကျွေးခြင်း (ကပ်လှူခြင်း)သည် ရှေးထုံးစံဖြစ်၏၊– ဋီကာသစ်။]

ဥပဋ္ဌာကော သန္တိကာဝစရောတိ - ကား၊ ဥပဋ္ဌာကော – အလုပ်အကျွေးသည်၊ ဟုတ္ဝာ - ၍၊ သန္တိကာဝစရော - အနီး၌ လှည့်လည်နေသူပါတည်း၊ ဧဝံသီ–အပေါက်အကြားကို ရှာမှီးသူသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ နံ သန္တိကာဝစရော-

× × × × × × ×

ဣဒါနိ ကံ အညံ၊ပေ၊လဇ္ဇိသတိ။ ။ဤကား ထုတ်ဖော်၍ မေးမြန်းပြောဆိုအပ်သော စကားမဟုတ်၊ သူ၏ နှလုံးသွင်းကို အကြောင်းပြု၍ လောကပြောရိုးအတိုင်း ပြောဆိုအပ်သော စကားတည်း။ [ဣဒါနိုတိစ အတ္တနော မနသိကာရံ ပတိ ဝေါဟာရမတ္တေန ဝုတ္တံ၊ လဇ္ဇိသတီတိ လဇ္ဇာဝိယ ဘဝိသတိ၊ ဝဇ္ဇိသတိ – ရှောင်လိမ့်လတ္ံနည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊– ဋီကာသစ်။]

မရဏ ပဋိသံယုတ္တံ။ ။တစုံတယောက် ကွယ်လွန်ရာ၌ (၁) ရောဂါကိုမေးခြင်း, (၂) ရောဂါဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းကို မေးခြင်း, (၃) ထိုသူ၏ ကွယ်လွန်ခြင်းကြောင့် ကျန်ရစ်သူတို့၏ စိတ်ပူဆွေးမှုကို မေးခြင်း , (၄) မိမိနှင့်တကွ အများပင် ပူဆွေးရပုံကို ပြောပြခြင်း, (၅) သေခြင်းတရားကို အတုန့်ပြန်၍ မတွန်းလှန်နိုင်ပုံကို ပြောပြခြင်း, စသည်တို့သည် လောက၌ ပြောလေ့ရှိသော သမ္မောဒနီယ သာရဏီယကထာပင် ဖြစ်၏။ [၅ နံပါတ်ပုံစံကို လိုက်၍ ယခုခေတ်၌လည်း ထင်ရှားသောပုဂ္ဂိုလ်တယောံ ဆုံးသော အခါ " ကျွန်ုပ်တို့ အားလုံးအတွက် (တနယ်လုံး , သို့မဟုတ် တနိုင်ငံလုံး , သို့မဟုတ် အာရှတိုက်တတိုက်လုံး) ဆုံးရှုံးခြင်းပါဘဲ" စသည်ဖြင့် ပြောလေ့ရှိကြသည်။]

သမ္မောဒနီယံ။ ။ထို့ကြောင့် သုဘလုလင်သည် "ကောနာမ အာဗာဓော" ဖြင့် ရောဂါကိုလည်း, "ကိံ ဘဂဝါ ပရိဘုဉ္ဇီ" ဖြင့် ရောဂါဖြစ်ရခြင်း၏အကြောင်းကိုလည်း, "အဝိ စ၊ပေ၊ဥဒပါဒိ" ဖြင့် စိတ္တသန္တာပ (စိတ်ပူဆွေးခြင်း) ကိုလည်း မေးပြီးလျှင် "သတ္ထာနာမ၊ပေ၊မဟာဇာနိ" ဖြင့် ထိုစိတ္တသန္တာပ၏ အများနှင့်ဆက်ဆံကြောင်း (တလောကလုံးပင် ပူပန်ရကြောင်း) ကိုလည်း, " ကော ဒါနိ၊ပေ၊ပရိနိဗ္ဗုတော " ဖြင့် သေမင်းကို မည်သူမျှ မခုခံနိုင်ကြောင်းကိုလည်း လျှောက်သည်။ [ယတြိဟိ ယေန ကာရဏေန ပရိနိဗ္ဗုတော၊ တေန ကော ဒါနိ အညော မရဏာ မုစ္စိဿတီတိ အာဒိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။]

အနိုးဥ် လှည့်လည်နေသူမဟုတ်ပါ၊ ဝိမံသနာဓိပ္ပါယော–စုံစမ်းခြင်းဥဖြစ်သော အလိုရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) နှ သန္တိကာဝစရော- ပါ၊ သဒိပစာရီတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤပုဒ်သည်၊ ပုရိမ ပဒဿေဝ – ရှေ့ဥဖြစ်သော သန္တိကာဝစရော ပုဒ်၏သာ၊ ဝေဝစနံ–ဝေဝုစ်ပရိယာယ်, စကားလှယ်တည်း၊ ယေသံ၊ပေ၊ဝေါတမောတိ– ဟူသော ပုစ္ဆာကို၊ ကတ္တာ - ကြောင့်၊ ပုစ္ဆတိ- မေးသနည်း၊ တဿ – ထို သုဘလုလင်၏၊ ဧဝံ - ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ ကိရ - ဖြစ်သတတ်၊ (ကိံ - နည်း၊) ယေသု ဓမ္မေသု - တို့၌၊ (အကြင် ဝိမောက္ခ၏အကြောင်းဖြစ်သော နိယျာနိကတရားတို့၌)၊ ဘဝံ ဂေါတမော- သည်၊ ဣမံ လောကံ - ဤသတ္တဝါအပေါင်းကို၊ ပတိဋ္ဌာပေသိ-တည်စေတော်မူပြီ၊ တေ(ဓမ္မာ)-တို့သည်၊ တဿ-ထို ရှင်ဂေါတမ၏၊ အစ္စယေန– ကွယ်လွန်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ နဋ္ဌာနုဒါ - ပျောက်ပျက်ကုန်လေပြီလော၊ ဓရန္တိနုဒါ – ထင်ရှား ရှိကုန်လေသေးသလော၊ သစေ ဓရန္တိ – အကယ်၍ ထင်ရှားရှိကုန်သေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ - နှ်လသော်၊) အာနန္ဒေါ - အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ ဇာနိဿတိ- သိလတံ့၊ ဟန္ဒ·· ယခု၊ နံ – ထို အရှင်အာနန္ဒာကို၊ ပုစ္ဆာမိ- မေးအံ့၊ ဣတိဧဝံ - ဤအကြံသည်၊ (အဟောသိ ကိရ)၊ တဿ – ထို သို့အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ပုစ္ဆိ။

အထ-မေးလျှောက်ရာ ထိုအခါ၌၊ အာယသ- ထို သုဘလုလင်အား၊ ဧထရော- အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည်၊ တီဏိ- နှ်သော၊ ဝိဋ္ဌကာနိ- တို့ကို၊ တီဟိ- နှ်သော၊ ခန္ဓေဟိ - ခန္ဓာတို့ဖြင့်၊ (ဂဏ်တို့ဖြင့်)၊ သင်္ဂဟတ္တာ - သိမ်းယူ၍၊ ဒဿေန္တော–

× × × × × × ×

ဥပဋ္ဌာကော ၊ပေ၊ ဓိပ္ပါယော ။ ။ “ဥပဋ္ဌာကောသည် သန္တိကာဝစရော၏ ဝိသေသနတည်း”ဟု သိစေလို၍ “ဥပဋ္ဌာကော ဟုတ္တာ” ဟု ဟုတ္တာထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ ထို ဥပဋ္ဌာကောဟူသော ဝိသေသနဖြင့် တားမြစ်အပ်သောအနက်ကို ပြလို၍ “နရန္တဂဝေသီ, နဝိမံသနာဓိပ္ပါယော” ဟု မိန့်သည်၊ အပေါက်အကြား(အပြစ်)ကို ရှာလို၍ အနိုးဥ် လှည့်လည်သူမဟုတ်, စုံစမ်းလို၍လည်း အနိုးဥ် လှည့်လည်သူ မဟုတ်, ပြုစုလုပ်ကျွေးသူအဖြစ်ဖြင့် အနိုးဥ် လှည့်လည်သူဖြစ်သည်–ဟူလို။

မုတ်ချက်။ ။မာရ်နတ်သည် ဘုရားရှင်၏အပြစ်ကို ရှာလိုသောကြောင့် အလောင်းတော် ဘဝမှစ၍ ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် တနှစ်ကြာအောင် ၇ နှစ်လုံးလုံး နေဝံကလိုက်ကာ သန္တိကာဝစရလုပ်ဘူး၏၊ ဥတ္တရမည်သော လူငယ်လည်း ဘုရားရှင်ကို စုံစမ်းလို၍ ၇ လခန့်မျှ ဘုရားအနိုးဥ် လှည့်လည်ကာ သန္တိကာဝစရလုပ်ဘူးသည်။

တီဏိ ဝိဋ္ဌကာနိ၊ပေ၊သင်္ဂဟေတ္တာ။ ။ ဝိဋ္ဌကဟူသည် သဒ္ဒါအစဉ်တည်း၊ သိလကွန်စသော ၃ ပါးကား ထိုသဒ္ဒါ၏ဟောနက်တည်း၊ သဒ္ဒါပြယုဂ် ပါဠိဟူသမျှကို အနက်နှင့်စပ်၍သာ သုံးစွဲအပ်၏၊ အနက်မရှိလျှင် သဒ္ဒါမရှိနိုင်၊ ဤနည်းအားဖြင့် သိလကွန်စသော ဟောနက် ၃ ပါးသည် ဝိဋ္ဌကသုံးပုံ အလုံးစုံသောသဒ္ဒါကို သိမ်းယူနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “တီဏိ၊ပေ၊သင်္ဂဟေတ္တာ”ဟု ဆိုသည်။

ပြတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တိဏ္ဍံ ခေါတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ မာဏဝေါ-သည်၊ သံဒိဋ္ဌေန-အကျင့်းချုပ်အားဖြင့်၊ ကထိတံ-ဟောအပ်သော တရား၊ တော်ကို၊ အသလ္လက္ခေန္တော–မမှတ်သားနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိတ္ထာရတော- အကျယ်အားဖြင့်၊ ပုစ္ဆိဿာမိ-ဉုးအံ့၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ ကတမေသံ တိဏ္ဍန်-ဟူ၍၊ အာဟ- လျှောက်ပြီ။

တတော - ထိုသို့ လျှောက်ခြင်းကြောင့်၊ ထေရေန- သည်၊ အရိယဿ သီလက္ခန္ဓဿတိ-ဿ ဟူ၍၊ တေသု– ထိုတရား၌ကို၊ ဒဿိတေသု- ပြအပ်ပြီးကုန်လသော်၊ ပုန-ဖန်၊ ကတမော၊ပေ၊သီလက္ခန္ဓောတိ- ဟူ၍၊ ကေကံ- တပါးတပါးကို၊ ပုစ္ဆိ-မေးလျှောံပြီ၊ ထေရောပိ-သည်လည်း၊ အဿ- ထို သုဘလုလင်အား၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒံ-ဘုရားပွင့်တော်မူခြင်းကို၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူ၍၊ တန္တိဓမ္မံ-ပါဠိတော်အစဉ်ဖြစ်သောတရားကို၊ ဒေသေန္တော-ဟောတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုက္ကမေန–အစဉ်အားဖြင့်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တနယေနေဝ- ဟောတော်မူအပ်သောနည်းဖြင့်သာ၊ သမ္မံ–အလုံးစုံကို၊ ဝိသဇ္ဇေသိ- ဖြေတော်မူပြီ။ [“ဘဂဝတာ ဝုတ္တနယေနေဝ ” ဟု ဆိုသဖြင့် ဤ သုဘသုတ်၏လည်း ဗုဒ္ဓဘာသိတဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်၊ ဝုတ္တနယဟူသည် သာမညဖလသုတ် စသည်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော နည်းတည်း။]

× × × × × × ×

မာဏဝေါ၊ပေ၊အာဟ။ ။အခြား ပါဠိတော်များ၌ “ကတမေသံ တိဏ္ဏံ”ကဲ့သို့သော ပုစ္ဆာသည် ဤအရှင်အာနန္ဒာကဲ့သို့ တရားဟောသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ကထေတုကမ္မတာပုစ္ဆာသာဖြစ်၏၊ ဤ၌ကား ထိုသို့မဟုတ်, တရားနာသောသုဘ၏ အဒ်ဌေဘောတနာပုစ္ဆာဖြစ်သည်၊ ဤသို့ အခြားနေရာနှင့် မတူသည့်အတွက် “မာဏဝေါ၊ပေ၊အာဟ”ဟု အနုသန္ဓေတက်၍ ပြရသည်၊ [ကတမေသံ တိဏ္ဏန်္ဓံ အယံ အဒ်ဌေဘောတနာ ပုစ္ဆာ၊–ဋီကာ။] ထိုသို့ အနုသန္ဓေတက်ရာ၌ “ကတမေသံ တိဏ္ဏန်္ဓံ အာဒိမာဟ ” ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ ဧတ္တရဿေဝလည်း ပါဠိတော်၌ ကတမေသံ တိဏ္ဏံ၏နောက်ဝယ် သုဘ၏စကားအဆက်မရှိသောကြောင့်ဌင်း, နောက်နောက် အဖြေများအတွက် သီးခြားအမေးရှိသောကြောင့်ဌင်း, အာဒိသဒ္ဒါ မပါခြင်းသာ ဧကောင်းသည်။

သီလက္ခန္ဓဿာတိ။ ။ အရှင်အာနန္ဒာသည် “အရိယဿ သီလက္ခန္ဓဿ” ၌သာ မရှင်ဘဲ “အရိယဿ သမာဓိက္ခန္ဓဿ၊ပေ၊ပတိဋ္ဌာပေသိ”တိုင်အောင် ဟောတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် သီလက္ခန္ဓဿာတိ၌ ဇာတိတလုံး အကြေကြိုက်၍ ကြေသော ဇာတိကို ပဒဋ္ဌာန ပြုလျှင်သနိုပါတ်, တိုက်ရိုက်ရှိသော ဇာတိကို အာဒျတ္ထ, သို့မဟုတ် အလားတူ အနက်ဟော ပကာရတ္ထဟု ကြံပြီးလျှင် ထိုဇာတိဖြင့် အရိယဿ သမာဓိက္ခန္ဓဿ စသောပုဒ်များကို ယူပါ။ [သီလက္ခန္ဓဿာတိ ထြေ ဇာတိသဒ္ဒါ အာဒိအတ္ထော၊ ပကာရတ္ထော၀ါ၊ တေန အရိယဿ သမာဓိက္ခန္ဓဿ၊ပေ၊ပတိဋ္ဌာပေသိတိ အယံ တ္ထြေကော ပါဋ္ဌော ဒဿိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊—ဋီကာသစ်။]

တတ္ထ- ထိုသို့ ဖြေဆိုရာ၌၊ အတ္ထိ စေဝေတ္ထ ဥတ္တရိကရဏီယန္တိ - ယံဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ("ဒဿေသိ" ၌စပ်)၊ ဘဂဝတော-၏၊ တ္ထေသာသနေ–၌၊ သိလံ–သည်၊ သာရော၀ေ-အနှစ်သည်ပင်၊ နု-မဟုတ်သေး၊ ဟိ-မှန်၊ ကေ၀လံ-သမာဓိပညာ မဖက် သက်သက်၊ တေံ– ၌သီလသည်၊ ပတိဋ္ဌာမတ္တမေ၀–တည်ရာမျှသည်သာ၊ ဟောတိ - ၏၊ ဇ္ဈာတော - ၌သီလမှ၊ ဥတ္တရိပန – အထက်၌ကား၊ အညဒ္ဓိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုထိုက်သော သမာဓိပညာကိစ္စသည်၊ အတ္ထိယေ၀-သည်သာ၊ ဇ္ဈာတိ- ၌အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ (အာယဿ္မာ အာနန္ဒော) ဒဿေသိ - ပြတော်မူပြီ၊ ဇ္ဈာတော ဗဟိဒ္ဓါတိ- ကား၊ ဗုဒ္ဓသာသနတော - ဘုရားရှင်၏သာသနာတော်မှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ–၌၊("နု သမနုပဿာမိ"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်။)

ကထဉ္စ မာဏ၀ ဘိက္ခု ဇ္ဈန်းယေသု ဂုတ္တဒ္ဒါရော ဟောတိတိ ဇုဒံ-၌စကား ကို၊(အာရဘိ–၌စပ်၊) အာယဿ္မာ အာနန္ဒော - သည်၊ ကတမော ပန သော ဘော အာနန္ဒ အရိယော သမာဓိက္ခန္ဓောတိ - ဟူ၍၊ ဧ၀ံ - ၌သို့၊ သမာဓိက္ခန္ဓံ– သမာဓိဂုဏ်ကို၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနောပိ - သော်လည်း၊) သီလ သမ္ပန္နော ဇ္ဈန်းယေသု၊ပေ၊ သန္တုဋ္ဌောတိ–ဟူ၍၊ ဧ၀ံ-သို့၊ သီလာနန္တရံ–သီလ၏ အခြားမဲ့၌၊ ဇ္ဈန်းယသံ၀ရာဒယော-ဇ္ဈန်းယသံ၀ရအစရှိကုန်သော၊ သီလသမာဓိ နံ-တို့၏၊ အန္တရေ- အကြား၌၊ ဥဘိန္နံပိ - ၂ ပါးကုန်သော သီလသမာဓိတို့အား လည်း၊ ယေ တေ ဥပကာရကဓမ္မာ – အကြင် လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သော တရားတို့ကိုဂုဏ်း၊ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ- အကျဉ်းပြအပ်ကုန်ပြီ၊ တေ - ထို တရားတို့ကို၊ နိဒ္ဒိသိတ္ထာ–အကျယ်ပြ၍၊ သမာဓိက္ခန္ဓံ - သမာဓိဂုဏ်ကို၊ ဒဿေတုကာမော– ပြခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ အာရဘိ - အားထုတ်တော်မူပြီ၊ စ–ဆက်၊ တ္ထေ-၌ သမာဓိက္ခန္ဓကို ပြရာ၌၊ ရူပဇ္ဈာနာနေ၀ - ရူပစျာန်တို့သည်သာ၊ အာဂတာနိ– ထိုက်ရိုက်လာကုန်ပြီ၊ အရူပဇ္ဈာနာနိ– အရူပစျာန်တို့သည်၊ နု အာ

× × × × × × ×

အတ္ထိ စေဝေတ္ထ။ ။"အယံ ခေါ မာဏ၀ အရိယော သီလက္ခန္ဓော၊ပေ၊ပတိဋ္ဌာပေသိ"ဟု သီလကို့ခန္ဓအတွက် နိဂုံးချုပ်ပြီးသော အခါ"အတ္ထိ စေဝေတ္ထ ဥတ္တရိကရဏီယံ" ဟု စကားအပိုပါသေး၏၊ ထိုစကားဖြင့် " သီလသည် သာသနာတော်၌ အနှစ်သာရ မဟုတ်သေးကြောင်း, အထက်၌ ပြုဘွယ်ကိစ္စတွေ ရှိသေးကြောင်း"ကို ပြသည်။

နု သီလမေ၀ သာရော။ ။၀ေသည် အဋ္ဌာနပယုတ္တ (တည်ရာ မဟုတ်သောဌာန၌ သုံးစွဲအပ်သော) သဒ္ဒါတည်း၊ အနက်ပေးသောအခါ "သာရော၀ေ"ဟု တည်သင့်ရာ ဌာန၌ ရွေ့၍တည်စေရသည်၊ [အရိယမဂ္ဂသာရေ (အရိယာမဂ်ဟူသော အနှစ်ရှိသော) ဘ၀ဝတ္ထော သာသနေ ယထာဒဿိတံ သိလံ (ပါဠိတော်၌ ပြအပ်ပြီးသော အပြားရှိသောသီလသည်) သာရော ဧ၀ နဟောတိ၊ သာရ၀တ္ထော မဟာရုက္ခဿ ပပဋိကဉ္စာနိ ကတ္တာ (သီလက အနှစ်ရှိသောသစ်ပင်ကြီး၏အပွေးအရာ၌တည်သောကြောင့်တည်း)၊ အဋ္ဌာနပယုတ္တော ဟိ ဧ၀သဒ္ဒေါ ယထာဌာနေ ဌယာဧဇတ္ထော။–ဋီကာသစ်။]

ဂတာနိ - တိုက်ရိုက်မလာကုန်၊ ပန – ထိုသို့ပင် တိုက်ရိုက်မလာပါကုန်သော်လည်း၊ အာနေတ္ထာ– ဆောင်၍၊ ဒီပေတဗ္ဗာနိ – ပြထိုက်ကုန်၏၊ ဟိ- မှန်၏၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနေန– ဖြင့်၊ အသင်္ကိတာ – မသိမ်းယူအပ်သော၊ အရူပသမာပတ္တိ နာမ–အရူပသမာပတ် မည်သည်၊ နတ္ထိယေဝ-မရှိသည်သာတည်း။

အတ္ထိ စေဝေတ္ထ ဥတ္တရိ ကရဏီယံတိ-ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ (ဒဿသိ-၌စပါ၊) ဘဂဝတော - မြတ်စွာဘုရား၏၊ တ္ထေသာသနေ- ၌ သာသနာတော်၌၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာမတ္တကေနေဝ- စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်းမျှဖြင့်သာ၊ ပရိယောသာနပ္ပတ္တိ နာမ-အဆုံးသို့ ရောက်ခြင်းမည်သည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ ဧတောပိ–၌သမာဓိကွန်မှလည်း၊ ဥတ္တရိ - အထက်၌၊ အညံ – သမာဓိကွန်မှ တပါးသော၊ ကတ္တဗ္ဗံ– ပြုထိုက်သော ကိစ္စသည်၊ အတ္ထိယေဝ - ရှိသေးသည်သာ၊ ဣတိ – ၌ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿသိ-ပြပြီ၊(တနည်း, ဒဿတိ- ပြ၏၊) နတ္ထိ စေဝေတ္ထ ဥတ္တရိ ကရဏီယံတိ- ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ (ဒဿသိ- ၌စပ်၊) ဘဂဝတော - ၏၊ တ္ထေသာသနေ–၌၊ ဣတော– ၌ အရတ္တာဖိုလ်ထက်၊ ဥတ္တရိ- အလွန်၊ ကာတဗ္ဗံနာမ-ပြုထိုက်သောကိစ္စ မည်သည်၊ နတ္ထိယေဝ – မရှိတော့သည်သာ၊ ဟိ – မှန်၏၊ ဘဂဝတော- ၏၊ သာသနံ–သာသနာတော်သည်၊ အရဟတ္တပရိယောသာနံ- အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသောအဆုံးရှိ၏၊ ဣတိ- ၌အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿသိ-ပြီ၊ သဗ္ဗတ္ထ – အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ သေသံ – ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သာ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။....ဣတိ- ၌ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနီယာ- သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ- ၌၊ သုဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

× × × × × × ×

အာနေတ္ထာ ဒီပေတဗ္ဗာနိ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် ရူပဈာန်ကိုသာ ပြု၍ အရူပဈာန်ကို မပြသော်လည်း အဘိညာဉ်တက်ရာ၌ အရူပဈာန် မရလျှင် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် အရူပဈာန်တို့ကိုလည်း ဆောင်၍ ပြထိုက်ကုန်သည်-ဟူလို။

ဆက်ဥုးဒ္ဒံ၊– ရူပဈာန်ကို ဟောပြီးသောအခါ အဘိညာဉ်ကိုဟောတို့ရန် အလျှော်ရောဲလာ၏၊ "အယံပိ ကာယော ရူပီ" စသည်ဖြင့် ဝိပဿနာရူသောအခါ ရူပကာယကို မူတည်ရ၏၊ မနောမယ ဣဒ္ဓိဝိဓစသော အဘိညာဉ်များ၌လည်း ရုပ်တရား ပါရှိရ၏၊ ထို့ကြောင့် ရုပ်မရှိသော အရူပဈာန်ကို မဟောဘဲ ရူပဈာန်၏ အခြားမဲ့၌ အဘိညာဉ်ကို ဟောမှ ရှေးနောက် လိုက်လျောရကား ရူပဈာန်၏အခြားမဲ့၌ အဘိညာဉ်ကို ဟောတို့ရန် အလျှော်ရောက်လာသောကြောင့် အရူပဈာန်တို့ကို တိုက်ရိုက်မဟောတော့ပါ၊ သို့သော် အရူပဈာန် မပါလျှင် အဘိညာဉ်သို့ မတက်နိုင်သောကြောင့် အဘိညာဉ်ကို ဟောလျှင်ပင် နာနန္တရိကနည်းအားဖြင့် အရူပဈာန်ကိုလည်း ဟောပြီးဖြစ်သည် ဟု မှတ်ပါ။

သုဘသုတ် အဋ္ဌကထာ၏ အဖွင့် ပြီး၏။

ကေဝဋ္ဋသုတ် ဘာသာဋီကာ

ကေဝဋ္ဋဂဟပတိပုတ္တ၀တ္ထု၊

ဧဝံ၊ပေ၊နာဥန္ဒာယန္တိ-ဟူသော ဤသုတ်သည်၊ ကေဝဋ္ဋသုတ္တံ-တည်း၊ တတြ-ထိ ကေဝဋ္ဋသုတ်၌၊ အယံ-ကား၊ အပုဗ္ဗပဒ၀ဏ္ဏနာ-တည်း၊ ပါ၀ရိကမ္ဗ၀နေတိ-ကား၊ ပါ၀ါရိကဿ-ပါ၀ါရိက သဒ္ဒေး၏၊ (အ၀တ်ကုန်သည် သဒ္ဒေး၏၊) အမ္ဗ၀နေ-သရက်ဥယျာဉ်၌၊ ("၀ိဟရတိ"၌စပ်၊) ကေ၀ဋ္ဋောတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤအမည်သည်၊ တဿ ဂဟပတိပုတ္တဿ - ထို သူကြွယ်သား၏၊ နာမံ-တည်း၊ ကိရ-ဆို၊ သော-ထိုကေ၀ဋ္ဋသည်၊ စတ္တာလိသကောဋိဓနော-ကုဋ္ဌေလေးဆယ်ဥစ္စာရှိသော၊ ဂဟပတိမဟာသာလော - မျိုးဿော ဥစ္စာနှစ်ရှိသော အိမ်ရှင်သူကြွယ်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ အတိ၀ိယ-အလွန်အကဲသာလျင်၊ သဒ္ဓါ- သဒ္ဓါရှိသည်၊ ပသန္နော-ရတနာသုံးပါး၌ ကြည်ညိုသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ။

သော-ထိုကေ၀ဋ္ဋသည်၊ သဒ္ဓါဓိကတ္တာယေ၀ - လွန်ကဲသော သဒ္ဓါရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊("၀ေမာဟ"၌စပ်)၊ ကော-တပါးသော၊ ဘိက္ခု - သည်၊ အမုမာသန္တိရေန၀ါ - အကြား၌ တလထက်၀က် ရှိသောအားဖြင့်သော်ငင်း၊ (တလထက်၀က် ခြားသောအားဖြင့်သော်ငင်း)၊ မာသန္တိရေန၀ါ- အကြား၌ တလရှိသောအားဖြင့်သော်ငင်း၊ (တလခြားသောအားဖြင့်သော်ငင်း၊) သံ၀စ္ဆရေန၀ါ-နှစ်အားဖြင့်သော်ငင်း၊(တနှစ်တခါသော်ငင်း၊)အာကာသေ-၌၊ ဥပ္ပဲတွာ-ပျံတက်၍၊ ၀ိ၀ိဓာနိ-အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ ပါဋိဟာရိယာနိ-တန်ခိုးပြာဋိဟာတို့ကို၊ သစေ ဒဿေယျ-အကယ်၍ပြအံ့၊(ဧ၀ံ သတိ)၊ သဗ္ဗော-သော၊ ဇနော-လူအပေါင်းသည်၊ အတိ၀ိယ-သာလျင်၊ ပသီဒေယျ-ကြည်ညိုရာ၏၊ အဟံ-သည်၊ ဘဂ၀န္တံ - ကို၊ ယာစိတွာ-တောင်းပန်၍၊ ပါဋိဟာရိယကရဏတ္ထာယ-တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြုခြင်းအကျိုးငှါ၊ ကံ-သော၊ ဘိက္ခုံ - ကို၊ ယန္နူန အနုဇာနာပေယျံ-အကယ်၍ ခွင့်ပြုတော်မူစေရုပါမူကား ကောင်းလေ

× × × × × × ×

ကေ၀ဋ္ဋောတိ ၊ပေ၊ ပုတ္တဿ နာမံ ။ ။ တံငါသည်တို့ စောင့်ရှောက်အပ်သောကြောင့်"ကေ၀ဋ္ဋ"ဟု အမည်ရ၏၊ တနည်း- တံငါသည်တို့၏ အထံ၌ ကြီးပွားရသောကြောင့် ကေ၀ဋ္ဋ အမည် ရသည်ဟုလည်း ကေစိတို့က ဆိုကြ၏၊ ထို ကေ၀ဋ္ဋသည် သူ့ကိုယ်တိုင်ပင် " ဂဟပတိ " ဖြစ်နေသော်လည်း သူ၏ အဖ ဂဟပတိမှာ မကြာမီကကွယ်လွန်သောကြောင့်"ဂဟပတိပုတ္တ"ဟု ဆိုသည်။

သဒ္ဓါ, ပသန္နော။ ။ပုထုဇဉ်တို့ သန္တာန်မှာ ဖြစ်သော ပေါထုဇ္ဇနိကသဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် "သဒ္ဓါ"ဟု ၎င်း, ရတနာ ၃ ပါး၌ အထူးကြည်ညိုသောကြောင့် "ပသန္နော"ဟု ၎င်း ဆိုသည်။

စွ၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-ပြီး၍၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဝါ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-ချဉ်းကပ်ပြီး၍၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။[“အယံ ဘန္တေ နာဠန္ဒာ ဣဒ္ဓါစေဝ ဖီတာစ” စသော စကားကို လျှောက်ပြီ။]

တတ္ထ–ထို အယံ ဘန္တေ နာဠန္ဒာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဣဒ္ဓါတိ–ကား၊ သမိဒ္ဓါ–ပြည့်စုံပါ၏၊ ဖီတာတိ–ကား။ နာနာဘဏ္ဍ ဉဿန္နတာယ - ပေါများသော အထူးထူးသော ဘဏ္ဍာဂရှိ ယည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုဋ္ဌိပ္ပတ္တာ–ကြွယ်ပွား ခြင်းသို့ ရောက်ပါ၏၊ အာကိဏ္ဏမနုဿာတိ - ကား၊ အံသကူဋေန–ပခုံးစွန်းတခု ဖြင့်၊ အံသကူဋံ-ကို၊ ပဟရိတွာဝိယ- ထိခတ်သကဲ့သို့၊ ဝိစရန္တေဟိ–လှည့်လည် ကုန်သော၊ မနုဿေဟိ–တို့ဖြင့်၊ အာကိဏ္ဏာ-ရှေးပြိမ်းပါ၏။[“အာကိဏ္ဏာ+မနုဿာ ဣတ္ထာတိ အာကိဏ္ဏမနုဿာ” ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိကို ပြလို၍ “မနုဿေဟိ အာကိဏ္ဏာ”ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထဖွင့်သည်။] သမာဒိသတ္တတိ-ကား၊ အာဏာပေတု–စေခိုင်းတော်မူပါ၊ ဌာနန္တရေ-ရာထူး၌၊ ထပေတု-ထားတော်မူပါ။[တန်ခိုးပြသော ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ဖြင့် ညွှန်ပြတော်မူပါ, ရာထူး၌ ထားတော်မူပါ-ဟူလို။] ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာတိ–ကား၊ ဥတ္တရိမနုဿာနံ–မြတ်ကုန်သော စျာယီ အရိယာလူတို့၏၊ ဓမ္မတော- ရအပ်သော တရားတွင်၊ (“ပါဋိဟာရိယံ”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဝါ-နည်း၊ ဒဿကုသလသမ်ဓါတတော-ဆယ်ပါးသော ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ မနုဿဓမ္မတော–လူတို့၏ တရားထက်၊ ဥတ္တရိ-လွန်မြတ်သော၊ (“ပါဋိဟာရိယံ”၌စပ်)။

× × × × × × ×

ဣဒ္ဓါ။ ။ဣဒ္ဓါ၌ သံဉပသာရထည့်၍ “သမိဒ္ဓါ-ပြည့်စုံ၏, ကုံလုံကြွယ်ဝ၏” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဣဓဓံဝတ်သည် ဘူဝါဒိ ဖြစ်မူ“သိဒ္ဓိ=ပြီးစီးခြင်း”အနက်ကို ဟော၏၊ ဒိဝါဒိ ဖြစ်မူ ဝုဒ္ဓိအနက်ကို ဟော၏၊“ဣဒ္ဓိတို့ သမိဒ္ဓါတိတိ ဣဒ္ဓါ”ဟု ပြုပါ၊[“သမိဒ္ဓါတိ သမ္မဒေဝ ဣဒ္ဓါ၊ ဣဒ္ဓိယာ ဝိဘဝသမ္ပတ္တိယာ (စည်းစိမ်၏ပြည့်စုံခြင်းအားဖြင့်) ဝေပုလ္လပ္ပတ္တာ” ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဣဓဓာတ်၏ ဝုဒ္ဓိအနက်ကိုယူ၍ တနည်းဖွင့်ခြင်းတည်း။]

ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ။ ။အင်္ဂကထာ၌“ဥတ္တရိမနုဿာနံ+ဓမ္မတော”ဟု တွေ့ရ၏၊ ဋီကာ၌“ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မတောတိ” ဟု သမာသ်တွေ့ရ၏၊ “ဥတ္တရိမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓါဒိနံ အဓိဂမဓမ္မတော” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ထို ပါဌ် ၂ မျိုးလုံးပင် ထိုအနက်ကို ဟောနိုင်ရကား အသင့်ဟုချည်း မှတ်ပါ၊ ဓမ္မာကို “ဓမ္မတော”ဟု ဖွင့်၏၊ ထို သဲ့ဝိဘတ်နှင့် တောပစ္စည်းကို“နိဒ္ဓါရဏေ စေတံ နိသက္ကဝစနံ”ဟု ဖွင့်သောကြောင့် နိဒ္ဓါရဏအနက် ပေး၍ ပါဋိတော်လာ “ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ”၌ စပ်ပါ။

ဒဿကုသလသမ်ဓါတတော ဝါ။ ။ဤနည်း၌ကား မနုဿာနံ+ဓမ္မာ– ကုသိုလ်ကမ္မပထတရား ဆယ်ပါးတည်း၊ မနုဿဓမ္မော၊ ဤသို့ပြု၍ ဓမ္မာ၌ သဲ့ဝိဘတ်ကို ဝိဘတ္တိအပါဒါန်အနက်၌ သက်စေ၍ ဥတ္တရိ၌ စပ်ပါ၊ ဥတ္တရိနိပါတ်ပုဒ်ကို“ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ”၌ ဝိသေသန စပ်ပါ။

ဘိယျောသော မတ္တာယာတိ-ကား၊ ပကတိယာဝိ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့်လည်း၊ ပဇ္ဇလိတပဒီပေါ-တောံပသောဆိမီးသည်၊ တေလဿဟံ- ဆိ တည်းဟူသော အစေးကို သွန်လောင်းမှုကို၊ လဘိတ္ထာ-၍၊ (ပဇ္ဇလတိဝိယ-လွန်စွာ တောက်ပသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊) အတိရေကပ္ပမာဏော-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်အား ဖြင့်၊ အဘိပ္ပသိဒ္ဓိဿတိ-လွန်စွာ ကြည်ညိုပါလိမ့်မည်။ [ဘိယျောသော မတ္တာယ၌ ဘိဃျောသောကို "အတိရေက" မတ္တာယကို "ပမာဏော" ဟု ဖွင့်သည်။] နခေါ အဟန္တိ - ကား၊ ဘဂဝါ – သည်၊ ရာဇဂဟသေဋ္ဌိဝတ္ထုသ္မိံ – ရာဇဂြိုဟ်သေဌေးဝတ္ထု၌၊ သိက္ခာပဒံ-ကို၊ ပညပေသိ– ပညတ်တော်မူပြီ၊ တသ္မာ, နခေါ အဟန္တိ အာဒိံ - ကို၊ အာဟ - ပြီ။ [ရာဇဂြိုဟ်သဌေး၏ စန္ဒကူးသပိတ် လှူခြင်းဟူသောဝတ္ထု၌ "နဘိက္ခဝေ ဂိဟိနံ ၊ပေ၊ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ ဒဿေတဗ္ဗံ" ဟု ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိတန်ခိုး မပြဘို့ ပညတ်တော်မူခဲ့ပြီ၊–စူဠဝဂ္ဂပါဠိ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုကွန်က။]

နံ ဓံသေမီတိ-ကား၊ ဂုဏဝိနာသနေန–သီလဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းအားဖြင့်၊ နံ ဓံသေမိ - ဖျက်ဆီးသည်မဟုတ်ပါ၊ သီလဘေဒံ - သီလ ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပေတ္ထာ-ရောက်စေ၍၊ အနုပုဗ္ဗေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဥစ္စင္ဒာနဒတာ-မြင့်သောအရာမှ၊ ဩတာရေန္တော- ဆွဲချလျက်၊ နိစ္စဒ္ဒာနေ – နိမ့်သောအရာ၌၊ နံ ထပေမိ- မထားလိုပါ၊ အထခေါ - စင်စစ်ကား၊ အဟံ - တပည့်တော်သည်၊ ဗုဒ္ဓသာသနဿ– မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၏၊ ဝုဋ္ဌိံ – ကြီးပွားခြင်းကို၊ ပစ္စာသီသန္တော – တောင့်တလျက်၊ ကထေမိ - လျှောက်ပါ၏၊ ဣတိ - ၌ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေသိ- ပြပြီ။ ["ကေဝန္တော" ဟု ကတ္တားထည့်။] တတိယံပိ ခေါတိ - ကား၊ ယာဝ တတိယံ – ၃ ကြိမ်တိုင်အောင်၊ ဗုဒ္ဓါနံ– ဘုရားရှင်တို့၏၊ ကထံ- စကားတော်ကို၊ ပဋိဗာဟိတ္ထာ-တားမြစ်၍၊ ကထေတုံ-လျှောက်ထားခြင်းငှါ၊ ဝိသဟန္တော နာမ-ရဲဝံ့သူမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ အယံ–၌ ဥပါသကာသည်၊ ဘဂဝတာ, သဒ္ဓိံ-ကွ၊ (ယသ္မာ- ကြောင့်၊) ဝိဿာသိကော-အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိ၏၊ (တသ္မာ) ဝိဿာသံ - အကျွမ်းဝင်ခြင်းကို၊ ဝမေတ္ထာ-

× × × × × × ×

နံ ဓံသေမိ။ ။ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို ဖန်ဆင်း၍ ပြလျှင် လူတို့ကို အထင်ကြီးအောင် ပြုလုပ်ရာရောက်၏၊ ထိုသို့ ပြုလုပ်လျှင် ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ သိက္ခာပုဒ်အရ သီလပျက်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သီလဂုဏ်ကို ဖျက်သောအားဖြင့် ဖျက်ဆီးလိုစိတ်မရှိပါ ဟု လျှောက်သည်။ [ပါဠိတော်၌ "ဘဂဝန်" ဟု "နံ ဓံသေမိ"၏ ကံရှိသော်လည်း "သီလဘေဒံ ပါပေတ္ထာ" ဟု ဆိုသောကြောင့် ဘုရားရှင်၏ သာဝကတို့ အတွက် ရည်ရွယ်ဟန်တူသည်။]

ဝိဿာသံ ဝမေတ္ထာ။ ။နဂိုရှိက ဘုရားရှင်နှင့် အကျွမ်းဝင်သောကြောင့် ထို အကျွမ်းဝင်မှုကို ထင်ရှားအောင် ပြုသောအားဖြင့် ၃ ကြိမ်တိုင်အောင် တောင်းပန်မှုကို ပြုသည်၊ ဝမေတ္ထာကို ကထေသိန္ဒ စပ်ပါ။ [ဝိဿာသံ ဝမေတ္ထာ ဘဂဝတိ အတ္တာနော

တိုးပွားစေ၍၊ ဝါ-ထင်ရှားပြ၍၊ (ဝလ္လဘော - အကျွမ်းဝင်သည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊)
"အဟံ-ငါသည်၊ အတ္ထကာမော – စီးပွားကိုလိုလားသည်၊ အသ္မိ - ဖြစ်၏၊"
ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ တိက္ခတ္တုံ၊-၃ ကြိမ်၊ ကထေသိ-လျှောက်ပြီ။

× × × × × × ×

ဝိဿဇ္ဇဘာဝံ မြွေဟေတ္တာ (တိုးပွားစေ၍) ဝိဘူတံ ပါကဋံ ကတ္တာ၊– ဦးကာ၊ ၃ ကြိမ်တိုင်အောင် တောင်းပန်ခြင်းသည် မိမိ၏ ဘုရားအပေါ်၌ အကျွမ်းဝင်ကြောင်းကို ထင်ရှားပြခြင်းပင်တည်း၊ ဝမ္မေတ္တာ၏နောက်၌ "ဝလ္လဘော ဟုတ္တာ" ဟု တွေ့ရ၏၊ ဦးကာတို့ မဖွင့်သောကြောင့်၎င်း, ဝိဿာသံ ဝမ္မေတ္တာလောက်လည်း အဓိပ္ပါယ် မလွှဲနက်သောကြောင့်၎င်း နောက်မှ ထည့်ပါ၌ဟု ထင်သည်။]

ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယာဒိ အဖွင့်

အထ – လျှောက်ထားရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ- သည်၊ အယံ ဥပါသကော-ဤ ဥပါသကာသည်၊ မယိ - ငါဘုရားသည်၊ ပဋိဗာဟန္တေဝိ - တားမြစ်ပါသော်လည်း၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ယာစတိယေဝ-တောင်းပန်သည်သာ၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ အဿ-ထိုဥပါသကာအား၊ ပါဋိဟာရိယကရဏော-တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြုခြင်း၌၊ အာဒိနဝံ-အပြစ်ကို၊ ဒဿေမိ–ပြတော်မူအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတ္တာ-ကြံတော်မူ၍၊ တီဏိ ခေါတိ အာဒိံ – အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို တီဏိ ခေါ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အမာဟံ ဘိက္ခဝေါ- ကား၊ အဟံ-အကျွန်ုပ်သည်၊ အမုံဘိက္ခဝေ- ထိုရဟန်းကို၊ (အဒ္ဒသံ ၌စပ်၊) ဂန္ဓာရိတိ-ကား၊ ဂန္ဓာရေနနာမ- ဂန္ဓာရမည်သော၊ ဇာသိနာ-ရသေ့သည်၊ ကတာ–ပြုအပ်သောအတတ်သည်၊ ("အတ္ထိ-ရှိ၏" ၌စပ်၊)ဝါ-တနည်း၊ ဂန္ဓာရရဋ္ဌေ–ဂန္ဓာရတိုင်း၌၊ ဥပ္ပန္နော - ဖြစ်သော၊ ဝိဇ္ဇာ - အတတ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ - ထို ဂန္ဓာရတိုင်း၌၊ ဗဟူ-နှံသော၊ ဇာသယော-တို့သည်၊ ဝသိံသု ကိရ- နေကြကုန်သတတ်၊ တေသု - ထို ရသေ့တို့တွင်၊ ဧကေန – တယောက်သည်၊ ကတာ - ပြုအပ်သော၊ ဝိဇ္ဇာ– အတတ်တည်း၊ ဇာတိ – ဤသည်ကား၊ အဓိပ္ပါယော – သဒ္ဒါမရှိသော ယောဇကျား၏ အလိုတည်း။

× × × × × × ×

ဂန္ဓာရိ။ ။ "စူဠဂန္ဓာရိ, မဟာဂန္ဓာရိ" ဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ ၃ နှစ်အတွင်းက သေခဲ့သော သတ္ဌာတို့၏ ဖြစ်ရာဌာနကို သိသောအတတ်သည် စူဠဂန္ဓာရိ မည်၏၊ ထိုကဲ့သို့ သိသည့်အပြင် မန္တန်ကိုစပ်၍ ဇာဒိဝိဓအာဘိညာဉ်၏ ဆိုင်ရာတန်ခိုးကို မျက်လှည့်ပြသကဲ့သို့ ပြုနိုင်သောအတတ်သည် မဟာဂန္ဓာရိ မည်၏။ [တဿာ ကိရ ဝိဇ္ဇာယ သာဓကော တာဒိသေ ဒေသကာလေ မန္တံ ပရိဇပိတွာ ဗဟုဓာပိ အတ္တာနံ ဒဿေတိ၊ပေ၊အဂ္ဂိဇ္ဇမ္ပိ ဝိ (ဓိးတိုင်ကိုလည်း) ကရောတိ, ဇလဇ္ဇမ္ပိ ဝိ ကရောတိ၊–စသည်၊–ဦးကာ။]

အန္ဒိယာမိတိ – ကား၊ အန္ဒော ပိဋိတောဝိယ – နှိပ်စက်အပ်သူကဲ့သို့၊ (အနှိပ်စက် ခံရသူကဲ့သို့)၊ ဟောမိ-ဖြစ်တော်မူ၏၊ ဟရာယာမိတိ-ကား၊ လဇ္ဇာမိ-ရှက်တော်မူ၏၊ ဇိဂုစ္ဆာမိတိ- ကား၊ ဂူထံ - မစင်ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ (ဇိဂုစ္ဆတိ) ဝိယ-စက်ဆုပ်သကဲ့သို့၊ ဇိဂုစ္ဆံ- စက်ဆုပ်ခြင်းကို၊ ဥပဂါဒေမိ- ဖြစ်စေတော်မူ၏၊ ပရသတ္တာနန္တိ-ကား၊ အညေသံ-မိမိမှ တပါးကုန်သော၊ သတ္တာနံ-တို့၏၊ ("စိတ္တံ ဝိ" စသည်၌ စပ်)၊ ဒုတိယံ– ၂ ခုမြောက် ပရပုဂ္ဂလာနံပုဒ်သည်၊ တဿဝ-ထို ပရသတ္တာနံပုဒ်၏ပင်၊ ဝေဝစနံ – တည်း၊ အာဒိသတီတိ - ကား၊ ကထေတိ– ပြော၏၊ စေတသိကန္တိ (ဇ္ဈေ)- ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ သောမနဿံ - သောမနဿ ဒေါမနဿဝေဒနာကို၊ အဓိပ္ပေတံ- အပ်၏။

ဝေဒိ တေ မနောတိ - ကား၊ ဝေံ - ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်၊ တဝ - ၏၊ မနော-သည်၊ (ပဝတ္တော-ဖြစ်ပြီး) သောမနဿိတော- ဖြစ်သောသောမနဿ ရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ - ၍၊ ပဝတ္တော - ပြီး) ဣတိဝါ – ဤသို့သော်ဂုဏ်း၊ ဒေါမနဿိတော သည်၊ (ဟုတ္ဝာ ပဝတ္တော) ဣတိဝါ - သော်ဂုဏ်း၊ ကာမ ဝိတက္ကာဒိ သမ္ပ

× × × × × × ×

အန္ဒိယာမိ။ ။ အန္ဒပုဒ်၏ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ သိက္ခာချဏ်း၌ ရှုပါ၊ ထို့နောက် အန္ဒဟူသော ကတ္တုပမာန နာမ်ပုဒ်နောင် ဟူဓိဝတ်၏ အနက်၏ ဤယ ပစ္စည်းသက်၍ "အန္ဒိယာမိ" ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "အန္ဒော ပိဋိတော ဝိယ ဟောမိ" ဟု ဖွင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ထို သိက္ခာချဏ်း၌ "ဘိက္ခုဘာဝံ" ဟူသော ကံပုဒ်ကို "အန္ဒိယမာနော ဟရာယမာနော"၌ စပ်ခိုက် တတိယာဝိဘတ်၏ ကတ္တားအနက် , ကရိဏ်းအနက်ပေး၍ "ဇိဂုစ္ဆမာနော"၌ စပ်ခိုက် ကံအနက် ပေးရသကဲ့သို့ ဤ၌ ပါဠိတော်လာ ဣဋ္ဌပါဠိဟာရိယေနပုဒ်ကို ဇိဂုစ္ဆာမိ၌ စပ်ခိုက် ကံအနက်ပေးပါ။

စေတသိကံ။ ။ "စေတသိ – ၌ + နိယုတ္တံ" ဟူသော ဝစနတ္ထအတိုင်း ဆိုလျှင် စေတသိက်အားလုံးကို ရနိုင်၏၊ သို့သော် "သာမညဇောတနာ – သာမညအနက်ကို ထွန်းပြသောသဒ္ဒါသည်၊ ဝိသေသေ – ဝဒန္တုပုဂ္ဂိုလ် ဆိုလိုအပ်သော ဝိသေသအနက်၌၊ အဝတိဋ္ဌတိ" ဟု ပရိဘာသာရှိသောကြောင့် ဤနေရာ၌ သောမနဿ ဒေါမနဿကို အလိုရှိအပ်ရကား "သောမနဿ၊ပေ၊အဓိပ္ပေတံ" ဟု ဖွင့်သည်။ [ဥပေက္ခာကို တိုက်ရိုက် မပြသောကြောင့် သန္တသဘောရှိခြင်း တူသော သောမနဿ၌ သွင်းယူပါ။]

ဋီကာ။ ။သောမနဿဋ္ဌာနေ စတ္တာ တဒေကဋ္ဌာ (ထို သောမနဿနှင့် တခု တည်းသောစိတ်၌ တည်ကုန်သော) ရာဂါဒယော (ကာမဝိတက်ကို ရည်ရွယ်သည်၊ အာဒိဖြင့် ယှဉ်ဘက်စိတ် စေတသိက်တို့ကို ယူပါ၊) သဒ္ဓါဒယောစ (နေက္ခမ္မဝိတက် စသည်ကို ရည်ရွယ်သည်၊) ဒဿိတာ ဟောန္တိ၊ ဒေါမနဿဋ္ဌာနေ ဒေါသာဒယော (ဒဿိတာ)၊ ဝိတက္ကဝိစာရာ ပန သဗ္ဗပေနေဝ ("ဝိတက္ကိတမ္မိ ဝိစာရိတမ္မိ" ဟု သရုပ်သကောင် ဖေါ်လျက်ပင်) ဒဿိတာ၊ (ထို့ကြောင့် သောမနဿ ဒေါမနဿသဒ္ဒါဖြင့် ဝိတက် ဝိစာရကို ယူဘွယ်မလို–ဟူလို။)

ယုတ္တော - ကာမဝိတက် အစရှိသည်နှင့်ယှဉ်သည်၊ (ဟုတ္တာ ပဝတ္တော)၊ ကွတိ ဝါ-သော်ဂုင်း၊ ("အာဒိသတိ – ညွှန်ပြ၏" ဟု ပါဠိတော်၌စပ်) ၊ ဒုတိယံ- ၂ ခု မြောက်ဖြစ်သော ကွတ္ထမို့ တေ မနောဝါကျသည်၊ တသေဝ – ထို ဝေမို့ တေ မနောဝါကျ၏ပင်၊ ဝေဝစနံ - တည်း၊ ကွတိဝိ တေ စိတ္တန္တိ - ကား၊ ဇုတိ- ဤသို့ သော အပြားအားဖြင့်၊ တဝ- ၏၊ စိတ္တံ - သည်၊ (ပဝတ္တံ)၊ ကွမဉ္ဆ ကွမဉ္ဆအတ္ထံ– ဤမည် ဤမည်သော အကြောင်းအရာကိုလည်း၊ စိန္တယမာနံ - ကြံစည်လျက်၊ ပဝတ္တတိ - ၏၊ ကွတိအတ္ထော။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ကွဒဉ္ဆ ကွဒဉ္ဆ" ဟုလည်း ရှိ၏၊ သက္ကတ၌ ကွဒံ ပုဒ်ရင်းဖြစ်သောကြောင့် သင့်သည်သာ။] မဏိကာနာမ ဝိဇ္ဇာတိ = ကား၊ စိန္တ်ာမဏိတိ - ကိဟူ၍၊ (သူတပါး၏စိတ်ကို သိကြောင်းအတတ်ဟူ၍)၊ ဧဝံ- သို့၊ လဒ္ဓနာမော – ရအပ်သောအမည် ရှိသော၊ ကော-တမျိုးသော၊ ဝိဇ္ဇာ-အတတ်သည်၊ လောကေ- ၌၊ အတ္ထိ၊ တာယ- ထိုအတတ်ဖြင့်၊ ပရေသံ– သူတပါးတို့၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဇာနာတိ – သိနိုင်၏၊ ကွတိ - ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒီပေတိ- ပြ၏။

× × × × × × ×

ကာမ၊ပေ၊သမ္ပယုတ္တော။ ။ကာမဝိတက်ကြောဒိဉ် အာဒိဖြင့် ဗျာပါဒဝိတက် ဝိဟိ ံသာ ဝိတက်ဟူသော အကုသိလဝိတက်တို့ကိုဂုင်း , နေက္ခမ္မဝိတက်စသော ကုသိလဝိတက်တို့ကိုဂုင်း ပြသည်၊ ထိုဝိတက်တို့၏ သောမနဿ ဒေါမနဿစေတသိက်၌ ပါဝင်ပုံကိုလည်း စေတသိက် အယ့ဉ် ကြည့်၍ သိပါ။

ဧဝံ တဝ မနော။ ။ပါဠိတော်၌ "ဧဝံ ဝိ" ဟု ရှိပါလျက် ထိုဝိ (အဝိ) ကို မဖွင့်ခြင်းမှာ ထို ဝိသဒ္ဒါက ဝတ္တာဇ္ဇသမို့လွန်း (ဆိုထိုက်သမျှအပြားကို ပေါင်းသော သမို့လွန်းအနက်၏) ထင်ရှားသောကြောင့်တည်း၊ ဧဝံကို "ဇုမိနာ ပကာရေန (ဤ သောမနဿ ဒေါမနဿစသော အပြားအားဖြင့်)"ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်၏၊ "တဝ မနော ပဝတ္တော"ဟု ပါဠိတော်၌ ပဝတ္တောထည့်၍ အနက်ပေးပါ။

မဏိကာနာမ။ ။ပရသ္သ စိန္တံ မနတိ ဝိဇာနာတိ တောယာတိ မဏိကာ၊ "စိန္တာ မနိကာ" ဟု ဆိုလိုလျက် စိန္တာကိုချ၍ နကိုလည်း ဏ ပြုထား၍ သည်၊ မနဓာတ် + ဏ္ဍု ပစ္စည်း။ [ဤ၌ပါသော ဝိဇ္ဇာ ၂ မျိုးနှင့်တကွ ဆက္ကနိပါတ် , သူစိဝဂ်, ဝိဇ္ဇာဓရဇာတ်ကိုဂုင်း နဝနိပါတ်-သမုဂ္ဂဇာတ်ကိုဂုင်း ဆက်၍ကြည့်ပါ။ [

ဇာနာတိ။ ။ထိုမန္တန်ကိုတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သင့်လျော်သော အရပ်ဒေသ အချိန်ကာလ၌ မိမိသိလိုသော စိတ်၏တည်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို " ဘာများ အထူးမြင်ခဲ့သလဲ ကြားခဲ့သလဲ နမ်းခဲ့ရ စားခဲ့ရ တွေ့ခဲ့ရသလဲ " ဟု မေး၍ ထိုသူသိအပ် မြင်အပ်သော အကြောင်းထူးကို အမှတ်ပြုကာ ယခုအချိန်မှာ သူသည် မည်သည့်စိတ် ဖြစ်စရာရှိ၏ ဟု မှန်းဆ၍ "မည်သည့်စိတ်ဖြစ်နေသည်"ဟု ဖြေဆိုနိုင်သည်၊ ဤသို့ ဧကေဆရာတို့ဆိုကြ၏၊ အပရေဆရာတို့ကား "ထိုသူ့ကို စကားအပြောခိုင်းပြီးလျှင် သူပြောအပ်သောစကား၏ အက္ခရာကို မှတ်သား၍ သူ့အကြံကို ဖြေဆိုနိုင်၏"ဟု ပြောကြသည်။

ဧဝံ ဝိတက္ကေထာတိ- ကား၊ နေက္ခမ္မဝိတက္ကာဒယော- နေက္ခမ္မဝိတက် အစရှိ ကုန်သော၊ ဧဝံ-ဤသို့ အပြားရှိသောအကြံတို့ကို၊ ပဝတ္တေန္တာ-ဖြစ်စေကြကုန် သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝိတက္ကေထ-ကြံစည်ကြကုန်လော၊ မာ ဧဝံ ဝိတက္ကယိတ္ထာတိ- ကား၊ ကာမဝိတက္ကာဒယော-ကာမဝိတက်အစရှိကုန်သော၊ ဧဝံ-ဤသို့ အပြား ရှိသော အကြံတို့ကို၊ ပဝတ္တေန္တာ (ဟုတ္တာ)၊ မာ ဝိတက္ကယိတ္ထ-မကြံစည်ကြ ကုန်လင့်၊ ဧဝံ မနသိကရောထာတိ- ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ အနိစ္စသညမေဝ- အနိစ္စ သညာကိုသာ၊ ဝါ-နည်း၊ ဒုက္ခသညာဒီသု - ဒုက္ခသညာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံ(ဧဝ)-တပါးပါးသော သညာကိုသာ၊ မနသိ - စိတ်၌၊ ကရောထ- ပြုကြကုန်လော၊(တနည်း)၊ မနသိကရောထ - နှလုံးသွင်းကြကုန်လော၊ မာ ဧဝန္တိ- ကား၊ နိစ္စန္တိအာဒိနာ- နိစ္စံအစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ မနသိ- ၌၊ မာ ကရိတ္ထ- နှလင့်၊ ဣဒန္တိ-ကား၊ ဣမံ ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂံ-ဤ ကာမဂုဏ်ငါးပါး၌ ဖြစ်သောရာဂကို၊ ပဇဟထ-ပယ်စွန့်ကြကုန်လော၊ ဣဒံ ဥပသမ္မဒ္ဓာတိ-ကား၊ စတုမဂ္ဂဖလပ္ပဘေဒံ - ၄ ပါးသော မဂ်ဖိုလ် အပြားရှိသော၊ ဣမံ လောကုတ္တရ ဓမ္မမေဝ-သို့သာ၊ ဝါ-ကိုသာ၊ ဥပသမ္ပဒ္ဓ-ရောက်၍၊ ဝါ-ပြီးစေ၍၊ ပါပုဏိတ္ထာ- ရောက်၍၊ နိပ္ပါဒေတ္ထာ-ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရထ - နေကြကုန်လော။ [ဥပသမ္ပဒ္ဓကို "ပါပုဏိတ္ထာ နိပ္ပါဒေတ္ထာ"ဟု ၂ နက် ဖွင့်သည်။]

× × × × × × ×

ဧဝံ ဝိတက္ကေထ ။ ။ ဧဝံတိ ဟိ ယထာနုသိဋ္ဌာယ အနုသာသနိယာ (အကြင် အကြင် သွန်သင်အပ်သော အနုသာသနီ၏) ဝိဓိဝစနေန (ကောင်းရာ၌ " ဧဝံ ဝိတက္ကေထ" ဟု စီမံ တိုက်တွန်းခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်ဂုဏ်း) ပဋိသေဓဝစနေနစ (မကောင်းရာ၌ "ဧဝံ မာ ဝိတက္ကေထ" ဟု တားမြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်ဂုဏ်း) ပဝတ္တိတာကာရ ပရာမသနံ (ဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာကို သုံးသပ်ကြောင်းသဒ္ဒါ ဖြစ်သည်) ၊—ဋီကာသစ်။ [ဧဝံ မနသိကရောထ စသည်၌လည်း ဤနည်းကို မှီးပါ။]

ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂံ ။ ။ နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂကိုသာ ပြထားသည်၊ အခြားသော ရာဂနှင့် ဒေါသစသည်တို့ကို ပယ်ဘို့ရန်လည်း တိုက်တွန်း သည်သာ၊ ထို့ပြင် - ကာမဂုဏိကရာဂကိုပယ်ခြင်းသည် အခြားရာဂဒေါသ စသည်ကို ပယ်ခြင်း၏ အကြောင်းလည်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အကြောင်းရင်းဖြစ်သော ကာမဂုဏိက ရာဂကိုသာ ပြထားသည်။

လောကုတ္တရဓမ္မမေဝ။ ။"ဣဒံ ဥပသမ္ပဒ္ဓ"၌"လောကုတ္တရဓမ္မမေဝ"ဟု ဧဝဖြင့် ပြသောကြောင့် အခြားသော အနဝဇ္ဇတရားများကိုကန့်သည်ဟု ထင်စရာရှိ၏၊ သို့သော် ထို ဧဝဖြင့် သာဝဇ္ဇ (အကုသိုလ်) တရားတို့ကို တားမြစ်ခြင်းသာ လိုရင်းပဓာနဖြစ်၏ ဟု မှတ်ပါ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း - " လောကုတ္တရာမဂ်ဖိုလ်ကို ပြီးစေရမည်" ဟု ဆိုလျှင် ထို မဂ်ဖိုလ်ရခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာနှင့်တကွ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတကာမာဝစရ ကုသိုလ်ဟူသမျှကိုဂုဏ်း, မဂ်ဖိုလ်၏ အာနိသင်ဖြစ်သော အဂ္ဂိုးဟူသမျှကိုဂုဏ်း နာနန္တရိက နည်းအားဖြင့် ယူနိုင်သောကြောင့်တည်း။

ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဣန္ဒိဝိဓံ – ဣန္ဒိဝိဓအာဘိညာဉ်ကို၊ ဣန္ဒိပါဠိဟာရိယန္တိ–ဟူ၍၊ ဒဿေတိ-ပြတော်မူ၏၊ ပရဿ – သူတပါး၏၊ စိတ္တံ–စိတ်ကို၊ ဥတ္တာ-သိ၍၊ကထနံ-ပြောဆိုခြင်းကို၊(ဝါ-ဩန်ပြုခြင်းကို၊)အာဒေသနာပါဠိဟာရိယန္တိ–ဟူ၍၊(ဒဿေတိ)၊ သာဝကာနဉ္စ-သာဝကတို့၏၎င်း၊ ပုဒ္ဓါနဉ္စ-ဘုရားရှင်တို့၏၎င်း၊ သတတံ - အမြဲမပြတ်၊ ဓမ္မဒေသနံ – တရားဟောခြင်းကို၊ အနုသာသနိပါဋိဟာရိယန္တိ-ဟူ၍၊(ဒဿေတိ၊)[ဒဿေတိ၌ စပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "ဓမ္မဒေသနံ"ဟု ရှိမှ သင့်မည်။]

တတ္ထ–ထို ၃ မျိုးသော ပါဋိဟာရိယတို့တွင်၊ ဣန္ဒိပါဋိဟာရိယေန-ဣန္ဒိပါဋိဟာရိုယနှင့်တကွ၊ အနုသာသနိပါဋိဟာရိယံ- သည်၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ–မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် ထေရ်၏၊ အာစိဏ္ဏံ – လေ့ကျက်အပ်သော အကျင့်တည်း၊ အာဒေသနာပါဋိဟာရိယေန-နှင့်တကွ၊ အနုသာသနိပါဋိဟာရိယံ-သည်၊ ဓမ္မသေနာပတိဿ–တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏၊(အာစိဏ္ဏံ-တည်း၊)၊ ဟိ-ခဲ့၍၊ ဒေဝဒတ္တော-ဒေဝဒတ်သည်၊ သံဃံ-သံဃာကို၊ ဘိန္ဒိတ္ဝာ-ခွဲ၍၊ ပဉ္စဘိက္ခုသတာနိ-ငါးရာသော ရဟန်းတို့ကို၊ ဂယာဟေတွာ–ခေါ်၍၊ ဂယာသီသေ– ဂယာသီသ ကျောက်ဖျာ၌၊ ဗုဒ္ဓလီလာယ–ဘုရားရှင်၏ စမ္ပယ်တော်မူခြင်းဖြင့်၊ တေသံ-ထို ငါးရာသောရဟန်းတို့အား၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေန္တော- ဟောလေသော်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ပေသိတေသု-စေလွှတ်အပ်ကုန်သော၊ ဒွီသု-နှစ်သော၊ အဂ္ဂသာဝကေသု–တို့တွင်၊ ဓမ္မသေနာပတိ - သည်၊ တေသံ– ထို ငါးရာသော ရဟန်းတို့အား၊ ဝါ– တို့၏၊ စိတ္တစာရံ- စိတ်၏ ဖြစ်ပုံကို၊ ဥတ္တာ– သိ၍၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေသိ–ဟောပြီ၊ [စိတ္တစာရကို သိခြင်းသည် အာဒေသနာပါဋိဟာရိယ, တရားဟောခြင်းကား အနုသာသနီ ပါဋိဟာရိယတည်း။] ထေရဿ – အရှင် သာရိပုတ္တရာထေရ်၏၊ ဓမ္မဒေသနံ-ကို၊ သုတ္ဝာ - နာရ၍၊ ပဉ္စသတာ – ငါးရာအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ သောတာပတ္တိဖလေ-သောတာပတ္တိဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌဟိံသု - တည်ကြကုန်ပြီ၊ အထ–သောတာပန် တည်ရာ ထို အခါ၌၊ နေသံ–ထိုငါးရာသော ရဟန်းတို့အား၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော-သည်၊ ဝိကုဗ္ဗနံ– အထူးထူး အပြားပြား ပြုအပ်သော တန်ခိုးပြာဋိဟာကို၊ ဒဿေတွာ ဒဿေတွာ–ပြ၍ ပြ၍၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဒေသေသိ-ပြီ၊ တံ-ထို တရားတော်ကို၊ သုတ္ဝာ-၍၊ သမ္ပေ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ အရဟတ္တဖလေ - အရဟတ္တဖိုလ်၌၊

× × × × × × ×

အရဟတ္တဖလေ။ ။ဤ၌"အရဟတ္တဖိုလ်တည်ကြသည်"ဟု ဆိုသော်လည်း ဝိနည်းစူဠဝဂ်, သံဃဘေဒကက္ခန္ဓကဉ်ကား အဂ္ဂသာဝက ၂ ပါးလုံး၏ ပါဋိဟာရိယ ၂ မျိုးနှင့်တကွ အနုသာသနီ ပါဋိဟာရိယကြောင့် "ဓမ္မစက္ခု (သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်) ကိုရကြ၏" ဟု ဆိုသည်၊ ထို၌ ခန္ဓကဘာဏကက အလိုအားဖြင့် ဆို၍, ဤ၌ ဒီဃနိကာယဘာဏက အလိုအားဖြင့် အင်္ဂကထာ၌ ဆိုရသည်ဟု မှတ်ပါ။

ပတိဋ္ဌဟိ သု - ကုန်ပြီ၊ အထ– ရဟန္တာဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဒွေဝိ– ၂ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာနာဂါ–ရဟန္တာကြီးတို့သည်၊ ပဗ္ဗတိကဋ္ဌသတာနိ– တို့ကို၊ ဂဟေတ္ဝာ- ခေါ်ယူ၍၊ ဝေဟာသံ – ကောင်းကင်သို့၊ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ– ပုံတက်၍၊ ဝေဠဝနမေဝ- ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်သို့သာ၊ အာဂမံသု-ပြန်လာကြကုန်ပြီ။

ပန–ကား၊ အနုသာသနီ ပါဋိဟာရိယံ–သည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ သတတံ– အမြဲမပြတ်၊ ဓမ္မဒေသနာ– တရားဒေသနာတော်တည်း၊ [ထိုအနုသာသနီ ပါဋိဟာရိယက ဘုရားရှင်တို့၌ သာ၍များသောကြောင့် အတိသယ နည်းအားဖြင့် ဆိုသည်။]တေသု-ထိုဒု မျိုးသော ပါဋိဟာရိယတို့တွင်၊ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ အာဒေသနာပဋိဟာရိယာနိ – တို့သည်၊ သဉ္ဉပါရုမ္ဘာနိ – ကပ်၍ နှိပ်စက်ကြောင်း အပြစ်နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သည်၊ သဒေါသာနိ – အပြစ်နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)အဒ္ဓါနံ-အဝွန့်ပတ်လုံး၊ ဝါ-ရှည်စွာသော ကာလပတ်လုံး၊ နတိဋ္ဌန္တိ-မတည်နိုင်ကုန်၊ အဒ္ဓါနံ–အဝွန့်ပတ်လုံး၊ ဝါ-ပတ်လုံး၊ အတိဋ္ဌနတော-မတည်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ နနိယျန္တိ – ဝဋ်ဆင်းရဲမှ မထွက်မြောက်ကုန်၊ အနုသာသနီ ပါဋိဟာရိယံ–သည်၊ အနုပါရမ္ဘံ – ကပ်၍ နှိပ်စက်ကြောင်း အပြစ်မရှိသည်၊

× × × × × × ×

သဉ္ဉပါရုမ္ဘာ။ ။[ဥပ- ကပ်၍ + အာရမ္ဘ - ချုတ်ချယ် စေ့ကားကြောင်းအပြစ်။] “ဂန္ဓာရီ အတတ် မဏိကာမန္တန်ဖြင့် တန်ခိုးပြတာပါ ” ဟု သူတပါးတို့က မိမိဝါဒကို ဖျက်၍ အပြစ်တင်နိုင်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်ကို “သဉ္ဉပါရုမ္ဘာ”ဟု ဆိုသည်။

အဒ္ဓါနံ နတိဋ္ဌန္တိ။ ။ သူတပါးတို့က အပြစ်တင်အပ်သောအခါ ပြန်၍မချေပနိုင်သောကြောင့် ထို ၂ မျိုးသည် ကြာရှည်မတည်နိုင်။ [သဒေါသာနိ ပရာရောပိတဒေါသမုစ္ဆိန္နနသာ အနုပါယဘာဝတော၊ သဒေါသတ္တာ ဧဝ အဒ္ဓါနံ နတိဋ္ဌန္တိ။]

နနိယျန္တိ။ ။အဝွန့်ရှည်စွာ မတည်နိုင်သောကြောင့် ဝဋ်မှ မထွက်မြောက်နိုင်ကုန်၊ [နိယျာနိက မဖြစ်ခြင်းသည် အကျိုး၊ ထိုအကျိုးကိုထောံ၍ ကြာရှည်စွာ မတည်နိုင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကို ယခုနယ်က မှန်းဆနိုင်သောကြောင့် “ အဒ္ဓါန မတိဋ္ဌနတော” ဟူသောစကားကို “ဖလာနုမာန–အကျိုးဖြင့် အကြောင်းကို မှန်းဆကြောင်း”နည်းဟု မှတ်ပါ၊ ကြာရှည်စွာတည်–မတည်ကို ဘုရားလက်ထက်တော်ဝယ် သာသနာတည်ခါစဖြစ်၍ မဆုံးဖြတ်နိုင်သော်လည်း ဖလာနုမာနနည်းအားဖြင့် မှန်းဆနိုင်သည်-ဟူလို။]

အနုပါရမ္ဘာ။ ။အနုသာသနီ ပါဋိဟာရိယသည် သူတပါးတို့ တင်နိုင်သောအပြစ်မရှိ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း.... ဝိသုဒ္ဓပဘဝ – စင်ကြယ်သော ဘုရားရှင်မှစ၍ ဖြစ်လာသောကြောင့်၎င်း, ဝိသုဒ္ဓနိဿယ – မကောင်းတာကို မကြိုက်နှစ် စသည်ဖြင့် စင်ကြယ်သောဓိရာ အနက်ရှိသောကြောင့် ၎င်းတည်း၊ အပြစ် မရှိသောကြောင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဝါဒလေမှန်တိုင်းသည်၎င်း, ကိလေသာလေတို့သည်၎င်း မတိုက်ဖျက်နိုင်ရကား ကြာရှည်စွာတည်နိုင်သည်၊– ဟူလို။.... [ပါဋိဟာရိယပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို အဋ္ဌသာလိနီ ဂန္ဓာရမ္ဘ မူလဋီကာ၌ တိုက်ရိုက်ပါရှိ၏၊ အဓိပ္ပါယ်ကို ထိုနိဿယဋ္ဌ ပြထား၏။]

နိဒ္ဒေါသံ-အပြစ်မရှိသည်၊(ဟုတွာ)အဒ္ဓါနံ-လုံး၊ တိဋ္ဌတိ - တည်နိုင်၏၊ အဒ္ဓါနံ၊ တိဋ္ဌနတော- တည်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ နိယျာတိ—ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်နိုင်၏၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဇာဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ အာဒေသနာပါဋိဟာရိယတို့၏ သဉ်ပါရမ္ဘ ဖြစ်ကြသည့်အတွက် ကြာရှည်စွာ မတည်နိုင်ခြင်း ဝဋ်မှ မထွက်နိုင်ခြင်း, အနုသာသနီပါဋိဟာရိယ၏ အနုပါရမ္ဘဖြစ်သည့်အတွက် တာရှည်စွာ တည်နိုင်ခြင်း, ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊) ဘဂဝါ-သည်၊ ဣဒ္ဓိ ပါဋိဟာရိယဉ္စ-ကိုလည်း၊ အာဒေသနာပါဋိဟာရိယဉ္စ-ကိုလည်း၊ ဂရဟတိ-ကဲ့ရဲ့တော်မူ၏၊ အနုသာသနီပါဋိဟာရိယံ ယေဝ-ကိုသာ၊ ပသံသတိ-ချီးမွမ်းတော်မူ၏။

ဘူတနိရောဓေသကဘိက္ခုဝတ္ထု

ဘူတပုဗ္ဗန္တိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ကဿပ-ကြောင့်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ အာရဒ္ဓံ-အားထုတ်တော်မူအပ်သနည်း၊ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ အာဒေသနာ ပါဋိဟာရိယာနံ-တို့၏၊ အနိယျာနိက ဘာဝ ဒဿနတ္ထံ-ဝဋ်မှ မထွက်မြောက်တတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါငင်း၊ [အနိယျာနိကဘာဝ ဒဿနတ္ထံ-ဝဋ်မှ မထွက်မြောက်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြတော်မူလိုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်ဂင်း၊ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏။] အနုသာသနီ ပါဋိဟာရိယ ဿဝ-ယ၏သာ၊ နိယျာနိက ဘာဝဒဿနတ္ထံ-ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါငင်း၊(အာရဒ္ဓံ—အပ်ပြီ။)

[ပြအပ်ပြီးသော အနိယျာနိကဘာဝဒဿနတ္ထစသော အကျိုး ၂ ပါးသည် ထိုဝတ္ထုကို မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့် ရအပ်သော မုချအကျိုးတည်း၊ ယခုအခါ ဆက်သွယ်၍ရသော အနုသင်္ဂိကအကျိုးကိုပြတော်မူလိုသောကြောင့် "အပိစ" စသည်ကိုမိန့်သည်။] အပိစ-သည်သာ မကသေး၊ ယော(ဘိက္ခု)-သည်၊ မဟာ

× × × × × × × ×

အနိယျာနိက ဘာဝဒဿနတ္ထံ။ ။မဟာဘူတပရိယေသက ရဟန်းသည် ဇာဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဉ် ဟူသော ဇာဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ၌ငင်း, ပရစိတ္တ ဝိဇာနန အဘိညာဉ် ဟူသော အာဒေသနာ ပါဋိဟာရိယ၌ငင်း ဝသီဘော်ရောက်လောက်အောင် ကျွမ်းကျင်ပြီးဖြစ်၏၊ သို့ပါလျက် မဟာဘုတ်တို့၏ ချုပ်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်ကိုမသိနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုပါဋိဟာရိယ ၂ မျိုးလုံးပင် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်အောင် မစွမ်းဆောင်နိုင်၊ ဤသို့ မစွမ်းဆောင်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းငှါ ဘူတပုဗ္ဗံ စသည်ဖြင့် မဟာဘူတ ပရိယေသက ရဟန်း၏ ဝတ္ထုကို မိန့်တော်မူသည်။

နိယျာနိက ဘာဝဒဿနတ္ထံ။ ။အနုသာသနီ ပါဋိဟာရိယသည်ကား သွန်သင်ဆုံးမအပ်သည့်အတိုင်း လိုက်နာ၍ ပြုကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဧကန်မုချ ဝဋ်မှထွက်မြောက်ခြင်းကို ဆောင်နိုင်၏၊ ထိုသို့ ဆောင်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းငှါလည်း ထိုဝတ္ထုကို မိန့်တော်မူသည်။

ဘုတေ– မဟာဘုတ်တို့ကို၊ (ဓာတ်ကြီး ၄ ပါး၏ အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို၊) ပရိယေသန္တော - ရှာလျက်၊ ယာ၀ ဗြဟ္မလောကာ – ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင်၊ ၀ိစရိတ္ဝာ-လှည့်လည်၍၊ ၀ိသဇ္ဇောကာသံ–ဖြေဆိုခြင်း၏ တည်ရာကို၊(တနည်း) ၀ိသဇ္ဇကရံ–ဖြေဆိုခြင်းကို ပြုတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (တနည်း) ၀ိသဇ္ဇေတာရံ–ဖြေဆိုနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အလဘိတ္ဝာ-မရမူ၍၊(မရခြင်းကြောင့်၊) အာဂမ္မ–ပြန်လာ၍၊ ဗုဒ္ဓမေ၀- ဘုရားရှင်ကိုသာ၊ ပုစ္ဆိတ္ဝာ - မေးလျှောက်၍၊ နိက္ကင်္ခ၀ါ-ယုံမှားခြင်းမရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ - အလုံးစုံသောဘုရားရှင်တို့၏၊ မဟာဘူတပရိယေသကောနာမ – မဟာဘူတပရိယေသက မည်သော (မဟာဘုတ်တို့၏ချုပ်ငြိမ်းကြောင်းကို ရှာသူမည်သော)၊ ကော-တပါးသော၊(သော)ဘိက္ခု-ထိုရဟန်းသည်၊ ဟောတိယေ၀- ရှိမြဲသာတည်း၊ တဿ- ထို့ကြောင့်၊ (ဘုရားရှင်တိုင်းမှာပင် မဟာဘူတပရိယေသကရဟန်းတပါး၏ ရှိမြဲ၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ မဟန္တဘာ၀ ပကာသနတ္ထံ–ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်တော်မူကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ၊ အာရဒ္ဓံ- ပြီ၊ စ - ဆက်၊ ဣဒံ ကာရ

× × × × × × ×

ပရိယေသန္တော။ ။မဟာဘူတေ ပရိယေသန္တောဉ္စ် "မဟာဘုတ်ကို ရှာလျက်" ဟု အနက်မမှတ်ရ, "မဟာဘုတ်တို့၏ အကြွင်းမဲ့ချုပ်ငြိမ်းကြောင်းကို ရှာလျက်" ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ "တေသံ အနု၀သေသ နိရောဓံ ၀ိမုံသန္တောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"၊–ဋီကာ။

၀ိစရိတ္ဝာ ။ ။နောက်၌ " ဓမ္မတာယ စောဒိတော " ဟု အင်္ဂကထာပြလတ္တံ့၊ ထို့ကြောင့် "၀ိစရိတ္ဝာ" အရ "ဓမ္မတာ ထုံးစံသည် နှီးဆော်အပ်သည်ဖြစ်၍ လှည့်လည်ခြင်း" ဟု မှတ်ပါ၊ မှန်၏ – ဘုရားအလောင်းတော်၏ ဖွားမြင်သောအခါ မြေကြီးတုန်လှုပ်ရခြင်းသည် ဓမ္မတာသိဒ္ဓဖြစ်သကဲ့သို့ ဘုရား တဆူတဆူ၌ ရဟန်း တပါးတပါး၏ ထိုသို့ လှည့်လည်ရခြင်းကိစ္စသည်လည်း ဓမ္မတာသိဒ္ဓပင်တည်း။

၀ိသဇ္ဇောကာသံ။ ။"၀ိသဇ္ဇဒ္ဓါနံ (၀ိသဇ္ဇောကာသံ၏ အဖွင့်၊) ၀ိသဇ္ဇကရန္တိ၀ိပါဒ္ဒေါ" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ သို့သော် "၀ိသဇ္ဇ- ဖြေဆိုခြင်း" ဟု ပါဠိအသုံး မတွေ့ရ၊ ထို့ကြောင့် "၀ိသဇ္ဇေတာရံ-ဖြေဆိုနိုင်သူကို" ဟု ရှိသောပါဌသာကောင်းမည်ထင်သည်။

မဟန္တဘာ၀ ပကာသနတ္ထံ။ ။[အနုသဒ္ဓိက (အကျိုးဆက်ကို) ဒဿနတ္ထ–၀ိဘာ၀နတ္ထဟု မသုံးဘဲ " ပကာသနတ္ထ " ဟု သုံးစွဲပုံကို သတိပြုခဲ့ပါ။] "မဟန္တာနံ–ကြီးကျယ်ကုန်သော ဘုရားရှင်တို့၏+ဘာ၀ေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ" ဟူသည် တလောကလုံး၀ယ် မည်သူနှင့်မျှမဆက်ဆံအောင် ထူးခြားသော မည်သူမျှမဖြေနိုင်သောပြဿနာကို ဖြေနိုင်တော်မူသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်စွမ်းတည်း၊ ထိုဉာဏ်တော်၏ အာနုဘော် အစွမ်းသတ္တိကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ – ဟူလို။

ဣဒ္ဓ ကာရဏံ။ ။သဗ္ဗေသမ္ပိ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနေ ဧဒိသော ဧကော ဘိက္ခု တဒါနုဘာ၀ပ္ပကာသကော ဟောတိ– (ထို သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အာနုဘော်အစွမ်းကိုပြရာရောက်သော ရဟန်းတပါးသည် ဘုရားရှင်တို့၏ သာသနာတိုင်းမှာ ရှိမြဲဖြစ်၏) ဟူသော

ကံ–ဤအကြောင်းကို၊ (မဟန္တဘာဝကို ထင်ရှားပြနိုင်သော ဤမဟာဘုတပရိယေသကရဟန်း၏အကြောင်းကို)၊ ပဋိစ္စန်ဒ–ဖုံးကွယ်အပ်ပြီ၊ (ဖုံးကွယ်တိမ်မြုပ်နေပြီ)၊ အထ- ထိုသို့ ဖုံးကွယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နံ–ထိုအကြောင်းကို၊ ဝိဝဋံ – ဖွင့်ဖေါ်အပ်သည်ကို၊ ကတွာ–၍၊ ဒေသေန္တောဝိ – ဟောတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဘုတပုဗ္ဗန္တိအာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ။

တတ္ထ– ထို ဘုတပုဗ္ဗံ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ကတ္ထနုခေါတိ- ကား၊ ကိသ္မိံ ဌာနေ– အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ ကိံ - အဘယ်အာရုံသို့၊ အာဂမ္မ-ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ကိံ - အဘယ်အာရုံသို့၊ ပတ္တာသ- ရောက်သော၊ (ပုဂ္ဂလသ- ၏၊) တေ - ထို မဟာဘုတ်တို့သည်၊ အနဝသေသာ - အကြွင်းအကျန် မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) အပ္ပဝတ္တိဝသေန – နောက်ထပ်မဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နိရုဇ္ဈန္တိ - ချုပ်ကြပါကုန်လိမ့်မည်နည်း၊ ပန – အမှာစကားချပ် ညွှန်လိုက်ဥုံးအံ့၊ သော မဟာဘုတကထာ - ၌ မဟာဘုတကထာကို၊ သဇ္ဈာကာရေန – အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဝစနတ္ထ, လက္ခဏ, ရသ, ပစ္စုပဋ္ဌာနစသောအခြင်းအရာအားဖြင့်)၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သာ(မဟာဘုတကထာ) - ကို၊ တတောဝ– ထိုဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှသာ၊ ဂဟေတဗ္ဗာ-ယူထိုက်၏။

ဒေဝယာနိယောမဂ္ဂါတိ-ကား၊ ပါဠိယေကြော-အသီးအခြား တ:မျိုးသော၊ ဒေဝလောကဂမနမဂ္ဂါနာမ-နတ်ပြည်သို့သွားကြောင်းလမ်းမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန- စင်စစ်ကား၊ တံ- ဤ ဒေဝယာနိယော မဂ္ဂါဟ္မသောအမည်သည်၊

× × × × × × ×

ဤအကြောင်းသည် ဖုံးကွယ် တိမ်မြုပ်နေ၏။ [ဤ ဒသေန္တောဝိဒ်၌ အဝိဖြင့် ရှေးဦးပြအပ်ပြီးသောအကျိုး ၃ မျိုးပြခြင်းကို ပေါင်းပါ၊ ဤအကြောင်းကို ထင်ရှား ပြတော်မူလိုသော ဆန္ဒတော်လည်း ဤဝတ္ထုကိုဟောရခြင်း၏အကြောင်းပင် ဖြစ်သည်–ဟူလို။]

ကတ္ထနုခေါ။ ။ကိသ္မိံ ဌာနေ ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ထိုဌာနအရ တည်ရာဒေသကို ယူမည်စိုး၍ "ကိံ အာဂမ္မ–အဘယ်အာရုံသို့ ရောက်ခြင်း (ရခြင်း) ကြောင့် " ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ဖွင့်သည်၊ " ကိသ္မိံ ဌာနေ–အဘယ်အကြောင်းကြောင့် " ဟု ပေးပါ – ဟူလို။ [ကိသ္မိံ ဌာနေ ကာရဏာဘူတေတိ အတ္ထံ ဒဿေတုံ ကိံ အာဂမ္မာကိ ဝုတ္တံ၊ ကိံ အာရမဏာပစ္စယဘူတံ အဓိဂန္ဆာ အဓိဂမနဟေတူတိ အတ္ထော၊ တေနာဟ ကိံ ပတ္တာသာတိ၊–ဋီသစ်။]

ကိံ ပတ္တာသ။ ။ကိံ အာရမဏံ ပတ္တာသ ပုဂ္ဂလသ နိရုဇ္ဈန္တိ သမ္ဘန္ဓော၊ ဟေတု ဂဗ္ဘ ဝိသေသနမေတံ- (ဟိတ်အနက်အတွင်းငုပ်သော ဝိသေသနပုဒ်တည်း၊) "ပတ္တာသ-ရောက်သော၊ ဝါ – ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်" ဟု ပေးပါ၊ ရောက်ခြင်းကြောင့် ထို မဟာဘုတ်တို့ နောက်ထပ်မဖြစ်သောအားဖြင့် အကြွင်းမရှိ ချုပ်ကြသနည်း–ဟူလို။

ဒေဝယာနိယော။ ။ဒိဗ္ဗန္တိ ဣတ္ထောတိ ဒေဝါ - ကာမဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ လှည့်လည်ကြ, မြူးပျော်ကြ, ထွန်းပကြရာ နတ်ပြည်တို့၊ " တေ (ထို နတ်ပြည်တို့သို့) ယန္တိ ဥပဂစ္ဆန္တိ ဧတေနာတိ ဒေဝယာနိယော– (နတ်ပြည်တို့သို့ သွားရောက်ကြောင်း

ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏသေ၀ – ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ်၏သာလျှင်၊ အဓိ၀စနံ – အမည်တည်း၊ ဟိ - မှန်၊ သေ - ဤရဟန်းသည်၊ တေန – ထို ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ်ဖြင့်၊ ယာ၀ ဗြဟ္မလောကာ၀ိ-ဗြဟ္မပြည်တိုင်အောင်လည်း၊ ကာယေန-ကိုယ်ဖြင့်၊ ၀သံ-မိမိအလိုကို၊ ၀တ္တေန္တော-ဖြစ်စေလျက်၊ ၀ါ- လိုက်စေလျက်၊ ဒေ၀လောကံ–နတ်ပြည်သို့၊ ယာတိ-သွားနိုင်၏၊[တေန ယာတိကိုကြည့်၍ ယာနိယောကို ကရဏသာဓ်ပြုရသည်။] တဿာ – ထို့ကြောင့်၊ တံ – ထို ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ်ကို၊ ဒေ၀ယာနိယောမဂ္ဂေါတိ–ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန–သည်၊) ဝုတ္တံ -- လျှောက်အပ်ပြီ၊ ယေန စာတုမဟာရာဇိကာတိ - ကား၊ သဒ္ဒေပေ- အနိုးဌ်၊ ဒ္ဝိတံပိ - တည်တော်မူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဘဂ၀န္တံ – ကို၊ အပုစ္ဆိတ္ထာ – မမေးမူ၍၊ ဓမ္မတာယ–ထုံးစံဓမ္မတာသည်၊ စောဒိတော–တိုက်တွန်းအပ်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ဒေ၀တာနတ်တို့သည်၊ မဟာနုဘာ၀ါ- ကြီးသောအာနုဘော်ရှိကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မဉ္ဉာမောနော-မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ဥပသင်္ကမိ- ချဉ်းကပ်ပြီ၊ မယံပိ ခေါ ဘိက္ခု နဂဇာနာမာတိ- ကား၊ ဗုဒ္ဓဝိသယေ – ဘုရားရှင်၏ အရာတော်၌၊ ပဉ်-ပြဿနာ

× × × × × × ×

လမ်း)၊ ယထာ နိယျာနိယာတိ ထွေ အနိယသဒ္ဒေါ ကတ္ထထွေ၊ တထာ ဣဓ ကရဏံထွေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ”ဟု ဋီကာသစ်၌ အနိယပစ္စည်း, ကရဏသာဓ်ဟု ဆိုသည်။ [နိယျာနိကာ၌ ကား နိ၌ ဤကို ရဿ, ယကို က ပြုသော်လည်း ဤ၌ နိ၀ယ် ရဿ ပြုဘွယ်မလို။]

ကာယေန ၀သံ ၀တ္တေန္တော။ ။ ၀သ၀တ္တနံနာမ ယထိစ္ဆိတဒ်ဖောနကမနံ–ကိုယ်ဖြင့် အလိုသို့ လိုက်စေနိုင်ခြင်းဟူသည် (နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည်၀ယ်) သွားလိုရာအရပ်သို့ ရောက်အောင်သွားနိုင်ခြင်းတည်း၊–ဋီကာ။

စာတုမဟာရာဇိကာ။ ။ “ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ဇေတသံ ဇာသရာတိ စာတုမဟာရာဇိကာ”ဟု ဋီကာတို့၌ ဝိဂြိဟ်ပြု၏၊ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော စတုမဟာရာဇံ (ဒိဂု)၊ စတုမဟာရာဇံ ဇေတသံ ဇာသရော တိ ” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဇေတသံ ဇာသရအနက်၌ ကိကပစ္စည်းသက် ဟု ကြံပါ၊ “ နတ်မင်းကြီး ၄ ယောက်ဟူသော အစိုးရသူရှိသောနတ်အများတို့”ဟု ပေး၊ အခြားနေရာ၌ကား“စတုမဟာရာဇေ ဘတ္တိ ဇေတသံတိ စာတုမဟာရာဇိကာ”ဟု ဇေတသံ ဘတ္တိအနက်၌ ကိကပစ္စည်းသက်၏။

သဒ္ဒေပေ ဋ္ဌိတပိ။ ။ပိသည် သမ္ပာ၀နာဇောတက၊ အနိုး၌ တည်နေတော်မူသော ကြောင့် မေးလျှောက်ဘို့ရန် အလွန် လွယ်ကူသည်ကို သမ္ပာ၀နာပြုသည်၊ [“ကိဉ္စာပိ ဘဂ၀ါ သဒ္ဒေပေ ဋ္ဌိတော၊ တထာပိ”ဟု ကြံလျှင် ဂရဟာဇောတကဟုလည်း ဆိုနိုင်၏။]

ဗုဒ္ဓဝိသယေ ပဉ်ဟံ။ ။စာတုမဟာရာဇ် နတ်တချို့သည် အရိယာဖြစ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် မဟာဘုတ်တို့ ချုပ်ကြောင်းနိဗ္ဗာန်ကို အတော်အတန် ဖြေနိုင်စရာရှိသော်လည်း ထိုရဟန်း သိလိုသောအချက်မှာ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် အပြည့်အစုံဖြေမှ ပြေမည့် ပြဿနာဖြစ်သောကြောင့် ထိုမျှလောက် ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်း မသိရကား “မယံပိ ခေါ နဂဇာနာမ” ဟု ဝန်ခံကြသည်။

ကို၊ ပုစ္ဆိ တာ-ဓမေးအပ်ကုန်သော၊ ဒေဝတာ-တို့သည်၊ နဂါနန္တိ-မသိကြကုန်၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊(မယံပိ ခေါ ဘိက္ခု နဂါနာမဟူ၍၊)အာဟံသု-ပြောကြကုန်ပြီ။

အထခေါ-ထိုအခါ၌၊ သော ဘိက္ခု-သည်၊ **မမ**-ငါ၏၊ ဣမံ **ပဉှံ**-၌ပြဿနာကို၊ နကထေတုံ - **မ**ဖြေခြင်းငှါ၊ (**မ**ဖြေဘဲနေခြင်းကို၊) နှ **လဇ္ဇာ** - မရအပ်၊ ["**လဇ္ဇာ**"ကား နိပါတ်ပုဒ်တည်း။] သိဃံ - လျင်စွာ၊ ကထေထ - ဖြေကြကုန်လော၊ ဣတိ- သို့၊ တာ ဒေဝတာ - ထိုနတ်တို့ကို၊ **အ**ဇ္ဈောတ္ထရတိ- လွှမ်းမိုး၏၊ ပုနပ္ပုနံ-ထပ်ကာထပ်ကာ၊ ပုစ္ဆတိ-မေး၏၊ တာ-ထိုနတ်တို့သည်၊ အယံ ဘိက္ခု-သည်၊ နော-ငါတို့ကို၊ အဇ္ဈောတ္ထရတိ-လွှမ်းမိုး၏၊ ဟန္ဒ - ယခု၊ နံ-ထိုရဟန်းကို၊ ဟတ္ထတော–ငါတို့လက်မှ၊ **မော**စေ**သာမ**– လွှတ်စေကြကုန်အံ့၊ ["ဟတ္ထတော **မော**စေ**သာမ**"သည် မလိုချင်သောအရာ၌ "ဒို့လက်ကလွှတ်ရင် ပြီးတာဘဲ" ဟု လောက ပြောရိုးစကားတည်း။] ဣတိ – ဤသို့၊ စိန္တေတွာ - ၍၊ **အ**တ္ထိ ခေါ ဘိက္ခု စတ္တာရော မဟာရာဇာနောတိ အာဒိ -**အ**စရှိသောစကားကို၊ အာဟံသု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ တတ္ထ – ထို **အ**တ္ထိ ခေါ ဘိက္ခု၊ **အ**စရှိသော စကားရပ်၌၊ အဘိက္ကန္တ တရာတိ-ကား၊ **အ**ဘိက္ကမ္မ-ကျော်လွန်၍၊ ကန္တတရာ- သာ၍ နှစ်သက်အပ်ကုန်သော၊ ပဏီတတရာတိ- ကား၊ ဝဏ္ဏယသဋ္ဌသရိယာဒီဟိ–**အ**ဆင်း, အခြံအရံ, **အ**စိုးရသူ၏**အ**ဖြစ်, **အ**စရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဥတ္တမတရာ- သာ၍ မြတ်ကုန်သော၊(စတ္တာရော မဟာရာဇာနော၌ စပ်၊) ဇေတန နယေန–ဤနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗ ဝါရေသု–အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ **အ**တ္ထော- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏။

ပန-**အ**ထူး၊ အယံ–ကား၊ ဝိသေသော-တည်း၊[**အ**ခြားနတ်များမှ ကြီစည်ပုံ**အ**ထူးတည်း။] ဒေဝရာဇာ-နတ်တို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကော- သည်၊ စိန္တေသိ ကိရ–ကြီသတတ်၊(ကိ)၊ **အ**ယံ ပဉ္ဟော-ဤပြဿနာသည်၊ ဗုဒ္ဓဝိသယော-ဘုရား

× × × × × × ×

အဇ္ဈောတ္ထရတိ။ ။"လွှမ်းမိုးခြင်း" ဟူသည် မဖြေလျှင် မနေနိုင်အောင် အထပ်ထပ် မေးသောအားဖြင့် နှိပ်စက်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပုနပ္ပုနံ ပုစ္ဆတိ"ဟု **အ**ဇ္ဈောတ္ထရတိကို သရုပ်ဖေါ်သည်။ [ဤ၌ "ပုစ္ဆတိ"ဟု ရှိသောကြောင့် ရှေ့၌လည်း "**အ**ဇ္ဈောတ္ထရတိ "ဟု တံကာလာပေက္ခဝတ္တာမာန်ဖြင့်ရှိမှ ရှေနောက် ညီသည်၊ ရှေး စာအုပ်တို့၌ "**အ**ဇ္ဈောတ္ထရိ"ဟု **အ**တိတ်ရှိသည်မှာ မှောင်း။]

အဘိက္ကန္တ တရာ။ ။ရူပသမ္ပတ္တိယာ စေဝ ပညာ ပဋိဘာနာဒိဂုဏောဟိစ **အ**မှေ**အ**ဘိဘုယျ(**အ**တိ**အ**ဖွင့်)ပရဲသံ ကာမနီယတရာ– သူတပါးတို့သည် သာ၍ နှစ်သက်**အ**ပ်ပါကုန်၏၊ (ကန္တတရာ**အ**ဖွင့်)၊– ဋီကာ။

အယံ ပန ဝိ**သေသော**။ ။" မျက်စိတထောင် **အ**မြင်ဆောင်သည် " ဟု ကျော်ကြားသော သကြားမင်းသည် သစ္စာ ၄ ပါးကို သိပြီးသော သောတာပန် ဖြစ်ပါလျက်"**အ**ဘယ့်ကြောင့် ထိုရဟန်းကို မှန်သောနည်းလမ်း၌ မတိုက်တွန်းရပါသနည်း"

ရှင်၏ အရာတော်တည်း၊ အညေန–အခြား ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိသဇ္ဇိတုံ – ဖြေဆို ခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ - မစွမ်းနိုင်၊ အယံစ ဘိက္ခု – သည်လည်း၊ အဂ္ဂိံ – မီးကို၊ ပဟာယ-၍၊ ခဇ္ဇောပနကံ- ပိုးစုန်းကြူးကို၊ ဓမန္တော်ဝိယ - မှုတ်သူကဲ့သို့ဉင်း၊ (ပိုးစုန်းကြူးကို သာ၍ အရောင်လင်းအောင် မီးမှုတ်သလို မှုတ်သူကဲ့သို့ဉင်း)၊ ဘေရိံ -စည်ကြီးကို၊ ပဟာယ-၍၊ ဥဒရံ-ဝမ်းဗိုက်ကို၊ ဝါဒေန္တော်ဝိယစ-မြည်စေသူကဲ့သို့ဉင်း၊(တီးသူကဲ့သို့ဉင်း)၊ လောကေ–၌၊ အဂ္ဂပုဂ္ဂလံ-အမြတ်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တော်မူသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ ပဟာယ–၍၊ ဒေဝတာ-တို့ကို၊ ပုစ္ဆန္တော-မေးလျက်၊ ဝိစရတိ–လှည့်လည်ဘိ၏၊ နံ-ထိုရဟန်းကို၊ သတ္ထု-၏၊ သန္တိကံ–အထံတော်သို့၊ ပေသေမိ–စေလွှတ်အံ့၊ ဣတိ–သို့၊ (စိန္တေသိ ကိရ)။

တတော– ထိုမှနောက်၌၊ ပုနဒေဝ–လျှင်၊ သော - ထို သကြားမင်းသည်၊ စိန္တေသိ - ကြံပြီ၊ (ကိံ)၊ သုဒ္ဒဓမ္မိ– အလွန်ဝေးသော အရပ်သို့လည်း၊ ဂန္တွာ–သွားပြီး၍၊ သတ္ထု-၏၊ သန္တိကေယေဝ-အထံတော်၌သာ၊ နိက္ကင်္ခါ-ယုံမှားခြင်း မရှိသည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊ သေပုဂ္ဂလောနာမ-၌ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်၊ အတ္ထိစေဝ- ရှိတတ်သေးသည်သာ၊ ထောကံ – အနည်းငယ်၊ အာဟိဏ္ဍန္တော– လှည့်လည်လျက်၊ တာဝကိလမတု-ပင်ပန်းပါစေဦးတော့၊ ပစ္ဆာ-၌၊ ဇာနိဿတိ-သိလတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (စိန္တေသိ)၊ တတော–ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ တံ-ထိုရဟန်းကို၊ အဟံပိ ခေါတိ အာဒိံ–ကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။

ဗြဟ္မယာနိယောပိ - ဗြဟ္မပြည်သို့ သွားကြောင်း လမ်းသည်လည်း၊ ဒေဝယာနိယ သဒိသောဝ-နတ်ပြည်သို့ သွားကြောင်းလမ်းနှင့် တူသည်သာ၊["သမ္မမေတံ ဟိ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ မရှိလျှင် ထည့်ပါ။] ဟိ–မှန်၊ ဒေဝယာနိယမဂ္ဂေါတိဝါ-ဒေဝယာနိယ မဂ္ဂ ဟူသော အမည်သည်ဉင်း၊ ဗြဟ္မယာနိယမဂ္ဂေါတိဝါ–သည်ဉင်း၊ ဓမ္မယေတ္ထူတိဝါ–သည်ဉင်း၊ (တရားတည်းဟူသော တံတားဟူသော အမည်သည်ဉင်း)၊ ကေစိတ္တာကွဇကိက အပ္ပနာတိဝါ– တခုသော စိတ္တာကွဇာရှိသော အပ္ပနာဟူသော အမည်သည်ဉင်း၊ သန္နိဋ္ဌာနိကစေတနာတိဝါ–ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စေတနာဟူသော အမည်သည်ဉင်း၊ မဟဂ္ဂတစိတ္တံတိဝါ–

× × × × × × ×

ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့်"အယံ ပန ဝိသေသော"စသည်ကို မိန့်သည်၊ [ဋီကာသစ်၌ "ဥပါယေ-သင့်လျော်သော နည်းလမ်း၌၊ (မြတ်စွာဘုရားထံ ပြန်၍ လျှောက်ထားဘို့ရန် နည်းလမ်း၌)၊ နံ နိယောဇေတိ–မတိုက်တွန်းပါသနည်း"ဟု အနက်ပေးပါ။]

အတ္ထိစေဝ။ ။ ဒေါသော မဟာဘူတပရိယေသကော ပုဂ္ဂလောနာမ ဝိဇ္ဇမာနော ယေဝ ဘဝေယျ – ၌ကဲ့သို့ မဟာဘူတ ပရိယေသက ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကောန်ရှိတန်ရာ၏၊ မယာ အပေသိတောယေဝ ပစ္ဆာ ဇာနိဿတိတိ အဓိပ္ပါယော - ငါက ဘုရားအထံတော်သို့ မစေလွှတ်ဘဲသာလျှင် နောက်၌ သူ့ဘဉသဉ သိလိမ့်မည်–ဟူလို။

သည်၎င်း၊ အာဘိညာညာဏန္တိဝါ-အထူးအားဖြင့်သိတတ်သော ဉာဏ်ဟူသော အမည်သည်၎င်း၊ သဗ္ဗံ-သော၊ တေံ-၌ အမည်သည်၊ ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏသေဝ-၏သာ၊ နာမံ-တည်း။

ပုဗ္ဗနိမိတ္တန္တိ-တို့ ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊("ဒီပယိံသု"၌စပ်) ဥဒယတော-ထွက်လာသော(ထွက်တော့မည် ဖြစ်သော၊) သူရိယဿ-၏၊ အရုဏုဂ္ဂံ – အရုဏ်ဥုံးသည်၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ-ပုဗ္ဗနိမိတ်သည်၊(ဟောတိ) ဝိယ-သို့၊ (ဧဝံ) အာဂမနပုဗ္ဗဘာဂေ-ဖြဟ္မာမင်းလာခြင်း၏ ရှေ့အဘို့၌၊(ဥပဋ္ဌာနကံ- ဖြစ်နှင့်သော၊)နိမိတ္တံ-အမှတ်အသားသည်၊(ဟောတိ)၊ တဿာ-ကြောင့်၊ ဇာဒါနေဝ-ယခုပင်၊ ဖြဟ္မာမဟာဖြဟ္မာသည်၊ အာဂမိဿတိ-လာတော့လတ့ံ၊ ဧဝံ-သို့၊ မယံ - အကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ဇာနာမ-သိကြရပါကုန်၏၊ ဣတိ-၌အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒီပယိံသု-ပြကြကုန်ပြီ၊ ပါတုရဟောသိတိ-ကား၊ ပါကဋော-ထင်ရှားသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ သောဖြဟ္မာ- သည်၊ တေန ဘိက္ခုနာ - သည်၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော)၊ အတ္တာနော – ၏၊ အဝိသယဘာဝံ-အရာမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥတ္တာ–၍၊ (“စိန္တေတ္တာ အာဒိမာဟ” တို့၌စပ်) အဟံ–သည်၊ နဇာနာမိ-မသိပါ၊ ဣတိ–သို့၊ သစေ ဝက္ခာမိ-အကယ်၍ ပြောအံ့၊(ဧဝံသတိ) ဣမေ-၌ဖြဟ္မာတို့သည်၊ မံ-ငါ့ကို၊ ပရိဘဝိဿန္တိ-လွှမ်းမိုးကြကုန်လတ့ံ၊ (အထင်သေးကြကုန်လတ့ံ)၊ အထ– သို့မဟုတ်၊ ဇာနန္တောဝိယ–သိသကဲ့သို့၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော စကားကို၊ (သဧစ)ကထေဿာမိ–အံ့၊(ဧဝံသတိ) အယံ ဘိက္ခု-သည်၊ မေ–၏၊ ဝေယျာကရဏတ္ထေန-ဖြေဆိုခြင်း၊အားဖြင့်)၊ အနာရဒ္ဓစိတ္တော–နှစ်သက်စေအပ်သောစိတ် မရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝါဒံ-ပြောဆိုကြောင်းအပြစ်ကို၊ အာရောပေဿတိ - တင်လတ့ံ။

× × × × × × ×

သဗ္ဗမေတံ၊ပေ၊နာမံ။ ။ ဣဒံ ပါဠိယံ အဋ္ဌကထာသုစ တတ္ထတတ္ထ အာဂတရူဠ္ဟီနာမဝသေန ဝုတ္တံ၊–ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ်၏ “ဒေဝယာနိယမဂ္ဂ” စသော အမည်ကို ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ ထိထိုနေရာ၌ ရှုဋ္ဌီနာမည်အဖြစ်ဖြင့်လာသောကြောင့် ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီ။

ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ။ပုဗ္ဗေ-ဖြဟ္မာမင်း မလာမီ ရှေးအဘို့၌+ဥပဋ္ဌာနကံ – ဖြစ်နှင့်သော+နိမိတ္တံ-ဖြဟ္မာမင်းလာခြင်း၏ အမှတ်အသားတည်း၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ-သာ။ နေမထ္ထက်ခင် ရှေးဥုံးစွာ ပေါ်လာသော အရုဏ်ရောင်သည် နေထွက်လာတော့မည့် အထိမ်းအမှတ်ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

အနာရဒ္ဓစိတ္တောစသည်။ ။အနာရဒ္ဓစိတ္တောတိ အနာရာဓိတ စိတ္တော၊အာရဒ္ဓ်အာ+ရာဓဓာတ်, ကာရိတ်ကြေ, တပစ္စည်း၊ အာရာဓိယတေတိ အာရဒ္ဓံ၊ အာရဒ္ဓံ + စိတ္တံယဿာတိ အာရဒ္ဓစိတ္တော၊ န+အာရဒ္ဓစိတ္တော အနာရဒ္ဓစိတ္တော၊ “ အဟုဒ္ဓစိတ္တော–မနှစ်သက်သောစိတ်ရှိသည်”ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ၊ ဤပုဒ်ကို ဟုတ္တာထည့်၍ အာရောပေသတိ ၌စပ်။

အဟမသ္မီ ဘိက္ခု ဗြဟ္မာတိအာဒီနိ– အစရှိသော စကား‌တို့ကို၊ မေ - သည်၊ ဘဏ္ဍန္တိသ·ပြောဆိုလသော်၊ ၀ါ–သော၊ မေ–၏၊ ၀စနံ ပန- စကား‌ကိုကား၊ ကောစိ–တစုံတယောက်သည်၊ နု သဒ္ဒဟိဿတိ – မယုံကြည်လတ္တံ့သည်ကား၊ န–မဟုတ်၊ (သဒ္ဒဟိဿတိ ယေ၀– ယုံကြည်လတ္တံ့သည်သော၊) အဟံ–သည်၊ ဝိက္ခေပံ – အထူးထူးအပြားပြား ပယ်ရှားခြင်း‌ကို၊ [၀ါစာယ ဝိ၀ိစာ ခေပနံ၊ တခြား‌အာရုံရော်နေအောင် အခြားမဆိမဆိုင်စကား‌တွေ ပြောခြင်း‌ကို “စကား‌ဖြင့် အထူးထူးသော ပစ်ပယ်ခြင်း” ဟု ဆိုသည်၊] ကတ္တာ- ၍၊ ဣမံ ဘိက္ခုံ-ကို၊ သတ္ထု- မြတ်စွာဘုရား၏၊ သန္တိကံ ယေ၀– သို့သော၊ ယံနူနပေသေယျံ-အကယ်၍ စေလွှတ်ရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ-၌သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ အဟမသ္မီ ဘိက္ခု ဗြဟ္မာတိ အာဒိံ–ကို၊ အာဟ–ပြော‌ပြီ။

ကေမန္တံ အပနေတ္ဝာတိ–ကား၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧ၀ံ–၌သို့၊ (တခုသော အရပ်သို့ ဖယ်၍ ဆောင်မှုကို၊) အကာသိ–ပြုသနည်း၊ (ဣတိ–၌ကား အဓေးတည်း၊) ကုဟကတ္တာ – ကြွား၀ါတတ်သူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဧ၀ံ အကာသိ- ပြီ၊ ဣတိ-၌ကား‌အဖြေတည်း၊)ဗဟိဒ္ဓါ ပရိယေဋ္ဌိ တိ-ကား၊ တေလတ္ထိကော-ဆီကို အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ၀ါလိကံ့-သဲကို၊ နိပ္ပိဋ္ဌယမာနော ၀ိယ-ညှစ်သကဲ့သို့၊ (ဆီကြိတ်သကဲ့သို့၊) ယာ၀ ဗြဟ္မလောကာ - ဗြဟ္မပြည်တိုင်အောင်၊ ဗဟိဒ္ဓါ– မြတ်စွာဘုရား‌မှ အပ၌၊ ပရိယေသနံ–ရှာမှီးခြင်း‌သို့၊ အာပဇ္ဇတိ–ရောက်၏။

သကုဏ္ဍိ–ကား၊ ကာကံ၀ါ- ကျီး‌ကိုသော်၎င်း၊ ကုလလံ၀ါ- စွန်‌ကိုသော်၎င်း၊(ဂဟေတ္ဝာဒ္ဓစပ်၊) နဒေါသော ဘိက္ခု ပဠော ဧဝံ ပုန္ဆိ တဗ္ဗောတိ ဣမိနာ-ဖြင့်၊(ပဋိသေဓေတိ-ဒ္ဓစပ်၊) ဘဂ၀ါ-သည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သေ ပဠော–၌ ပြဿနာ‌ကို၊ ပဒေသေန – ဥပါဒိန္နက မဟာဘုတ် ဟူသော တစိတ်တပိုင်းဖြင့်၊

× × × × × × ×

ကုဟကတ္တာ ။ ။ စုရာဒိကုဟဓ်ာတ်သည် ဝိမှာပန - အံ့သြစေခြင်း , အထင်ကြီး‌အောင် , အထင်မသေး‌အောင် ကြွား၀ါခြင်း အနက်‌ကို ဟော၏၊ ထို ဗြဟ္မာမင်းလည်း အခြား‌ဗြဟ္မာတို့က မိမိ‌ကို အထင်မသေး‌အောင် ကြွား၀ါတတ်သော‌ကြောင့် ထို‌ရဟန်း‌ကို အခြား‌တနေရာသို့ ခေါ်‌ဆောင်ပြီး‌မှ သူမသိ‌ကြောင်း‌ကို အမှန်‌အတိုင်း ဝန်ခံသည်။

နု ခေါ၊ပေ၊ပုန္ဆိ တဗ္ဗောတိ ဣဒံ ။ ။ ဣဒံ၏ စပ်ပုဒ်သည် တိုက်ရိုက်မရှိ၊ ဘဂ၀ါ ဟူသော ကတ္တားရှေ့က ပုဒ်သည် ဘဂ၀ါ စပ်ရာ ပဋိသေဓေတိဒ္ဓသာ စပ်ခွင့်ရှိ၏၊ ပဋိသေဓေတိဒ္ဓ စပ်၍လည်း အဓိပ္ပါယ်မရ၊ ထို့‌ကြောင့် “ ဣမိနာ ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည် ထင်သည်၊ “ ၌ပါဒ်ဖြင့် ဘုရား‌ရှင်သည် တား‌မြစ်တော်မူ၏” ဟူလို။

ပဒေသေနေ ၀။ ။ဤ‌ကား‌ဒ္ဓ “ကေဒေသေန” ဟု ဖွင့်၍ ထို ကေဒေသအရ “ ဥပါဒိန္နံကဝသေန ” ဟု သရုပ်ဖေါ်သည်း ထို ဥပါဒိန္နကဟူသည် သက်ရှိ ရုပ်တရား‌တည်း၊ ထို့‌ကြောင့် “သတ္တ သန္တာန ပရိယာပန္နေနဘဝတိ အတ္ထော” ဟု အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်သည်။

ပုစ္ဆိတမ္ဘော - မေးထိုက်၏၊ အယဉ္စဘိက္ခု - ဤရဟန်းသည်လည်း၊ အနုပါဒိ
ဋ္ဌကေပိ - အနုပါဒိဋ္ဌက မဟာဘုတ်တို့ကိုလည်း၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ နိပ္ပဒေသ
တော-အကြွင်း မရှိသောအားဖြင့်၊ ပုစ္ဆတိ-မေး၏။ [“ကတ္ထ နု ခေါ ဘန္တေ ဣမေ
စတ္တာရော မဟာဘူတာ”ဟု သက်ရှိ သက်မဲ့ မဟာဘုတ်အားလုံးကို မေးသည်။]
တသ္မာ–ကြောင့်၊ ပဋိသေဓေတိ–တားမြစ်တော်မူ၏။

ပုစ္ဆာမဂ္ဂဿ – ပုစ္ဆာ၌ တွေဝေနေသော၊ ဇနဿ-သတ္တဝါအပေါင်းအား၊
ပုစ္ဆာယ-ပုစ္ဆာ၏၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူ၍၊ ပုစ္ဆံ- ကို၊ (မေး
နည်းကို၊) သိက္ခာပေတွာ–သင်ဧတော်မူ၍၊ (သင်ပေးတော်မူ၍၊) (ယံ) ပုစ္ဆာ
ဝိသဇ္ဇနံ-အကြင် ပုစ္ဆာကို ဖြေဆိုတော်မူခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ဤပုစ္ဆာမဂ္ဂ
ပဂ္ဂိုလ်အား ပုစ္ဆာကို သင်ပေးပြီးမှ ပြဿနာကို ဖြေဆိုတော်မူခြင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-
ဘုရားရှင်တို့၏၊ အာစိဏ္ဏံ – လေ့ကျက်အပ်သော သဘောတံထွာ မမ္မတာတော်
သည်၊ ဟောတိ ကိရ - ဖြစ်သတတ်၊ ကဿ - ကြောင့်၊ (ပုစ္ဆာမဂ္ဂဿ - သော၊
ဇနဿ-အား၊ ပုစ္ဆာယ- ၏၊ ဒေါသံ- ကို၊ ဒဿေတွာ-၍၊ ပုစ္ဆံ- ကို၊ သိက္ခာ
ပေတွာ–၍၊ ယံပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနံ – သည်၊ အတ္ထိ , တေံ - သည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ အာစိဏ္ဏံ
ဟောတိ-နည်း၊) ပုစ္ဆိတုံ–မေးခြင်းငှါ၊(မေးနည်းကို)၊ အဇာနိတွာ– မသိမူ၍၊
ပရိပုစ္ဆန္တော-မေးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒုဗ္ဗိညာပယော–မသိစေအပ် မသိစေနိုင်
သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ (တသ္မာ, ပုစ္ဆာမဂ္ဂဿ ဇနဿ ပုစ္ဆာယဒေါသံ ဒဿေတွာ
ပုစ္ဆံ သိက္ခာပေတွာ ယံပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနံ အတ္ထိ , တေံ ဗုဒ္ဓါနံ အာစိဏ္ဏံ ဟောတိ)။

× × × × × × ×

နိပ္ပဒေသတော ပုစ္ဆိ။ ။သက်ရှိ မဟာဘုတ်ဟူသော ဥပါဒိန္နကရုပ်,တောတောင်
ရေမြေစသည်၌ တည်သော သက်မဲ့ မဟာဘုတ်ဟူသော အနုပါဒိန္နကရုပ်အားဖြင့် ၂ မျိုး
လုံးသော မဟာဘုတ်ကို မေးသောကြောင့် “ နိပ္ပဒေသတော ပုစ္ဆိ ” ဟု ဆိုသည်။
ဆက်ဥုံးအံ့၊ – ဤပြဿနာကား သက်ရှိမဟာဘုတ်တို့၏ ချုပ်ကြောင်းကိုသာ မေးသင့်
သော ပြဿနာတည်း၊ မှန်၏၊ – နိဗ္ဗာန်တရားသည် သက်ရှိ မဟာဘုတ်များ၏ ချုပ်
ကြောင်းသာ ဖြစ်၏၊ တော တောင် စသည်၌ တည်သော သက်မဲ့ မဟာဘုတ်တို့၏
ချုပ်ကြောင်း မဟုတ်ပါ။

ပုစ္ဆာမဂ္ဂဿ။ ။လမ်းမှန်မသိ မျက်စိလည်နေသူကို “မဂ္ဂမူဠှ”ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့
ပုစ္ဆာမေးနည်း မသိသူ,(သူသိလိုသော အကြောင်းအရာကို မမေးတတ်သူ)ကို “ပုစ္ဆာ
မူဠှ”ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထိုသို့ မမေးတတ်ဘဲမေးလျှင် အမေးသည်ပင် လွဲ၍နေသောကြောင့်
ထို ပုစ္ဆာအလွဲကို အမှန်ဖြေသော်လည်း မေးသူကား နားလည်မည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့်
ဘုရားရှင်တို့သည် ရှေးဦးစွာ ပုစ္ဆာကို မှန်အောင် မေးတတ်ဘို့ရန် သင်ပေးတော်မူပြီးမှ
ထို မှန်သောပုစ္ဆာအတွက် မှန်သောအဖြေကို ပေးတော်မူလေ့ရှိကြသည်။ [ဝိညာဿိယ
တေ– သိစေအပ်၏၊ ဇာတိ ဝိညာပယော၊ ဝိ+ဉာ+ဏာပယ+ဏ၊ ဒုသဒ္ဒါသည် အဘာဝ
ပဋိသေဓအနက်ဟော၊ နှ + ဝိညာပယော ဒုဗ္ဗိညာပယော၊ (တနည်း) ဒုက္ခေန+ ဝိညာ
ပယော ဒုဗ္ဗိညာပယော။]

ပန- ဆက်၊ [ပြာ်ပြီးစကားကို ပြန်၍ဆက်သည်။] (တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဝါ–ပုစ္ဆာမူဠ္ဍပုဂ္ဂိုလ်အား မေးနည်းကို သင်ပေးပြီးမှ ဖြေဆိုခြင်း၏ ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏ၏အဖြစ် ကြောင့်၊) [ရှေစကားနှင့် ဆက်သွယ်မိအောင် ထည့်သည်။] ပဠုံ - ပြဿနာကို၊ သိက္ခာပေန္တော–သင်စေတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သင်ပေးတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ကတ္ထ အာပေါစာတိ အာဒိ – အစရှိသော၀ါထာကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ–ထိုကတ္ထ အာပေါစ အစရှိသော၀ါထာ၌၊ (အ၀ယ၀တ္ထော-အစိတ်ဖြစ်သောအနက်ကို၊ ဧ၀ံ ၀ေဒိတဗ္ဗော)၊ နာ ဂါဓတိတိ - ကား၊ နာ ပတိဋ္ဌာတိ- မတည်နိုင်ပါသနည်း၊ စတ္တာရော - နှ်သော၊ ဇာမေ မဟာဘူတာ- တို့သည်၊ ကိံ - အဘယ်အာရုံသို့၊ အာဂမ္မ- ရောက်၍၊ (ရောက်ခြင်းကြောင့်)၊ အပ္ပတိဋ္ဌာ–ဖြစ်တည်ဘို့ရာအကြောင်း မရှိကုန်သည်၊ ဘ၀န္တိ – ဖြစ်ပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဣမံ-ဤပြဿနာကို၊ ဥပါဒိန္နံယေ၀-သက်ရှိမဟာဘုတ်ကိုသာ၊ သန္ဓာယ- ၍၊ ပုစ္ဆတိ – မေး၏။ [သန္ဓာယပါလျှင် သန္ဓာယ၏ကံက တခြား, ပဓာနကြိယာ၏ကံက တခြားဖြစ်သောကြောင့် ပဓာနကြိယာ၏ကံကို“ဣမံ”ဟု ထည့်။] သဏ္ဌာနဝသေန– အရှည် အတို ပုံသဏ္ဌာန်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပါဒါရူပံ –(ဝဏ္ဏတည်းဟူသော) ဥပါဒါရုပ်ကို၊ ဒီဃဉ္စ ရဿဉ္စာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ။

× × × × × × ×

နာ ဂါဓတိ။ ။ဂါဓခဲ၀တ်၏ ပတိဋ္ဌာအနက်ကိုပြလို၍ “နာ ပတိဋ္ဌာတိ” ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ထို ပတိဋ္ဌာအရ လောကမျက်မြင်ဖြစ်သော တည်ရာဌာနကို ယူမည်စိုး၍ “ကိံ အာဂမ္မ အပ္ပတိဋ္ဌာ ဘ၀န္တိတိ အတ္ထော” ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွင် ဖွင့်သည်၊ ကိံ အာဂမ္မကို “ကိံ အာရမဏာ ပစ္စယဘူတံ အဓိဂန္တွာ, အဓိဂမန ဟေတုတိ အတ္ထော”ဟု ရှေ့ဆို ဋီကာဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ဤဌဲလည်း အပတိဋ္ဌာကို “အပ္ပစ္စယာ” ဟု ဖွင့်သည်။

ဥပါဒိန္နံယေ၀ သန္ဓာယ။ ။ ခန္ဓာကိုယ်၌တည်သော ရုပ် ဟူသမျှသည် ၎–၎့ ဥစ္စာဟု စွဲလမ်းအပ်သောကြောင့် ဥပါဒိန္နမည်၏၊ ဥပါဒိန္နဓာတ်ကြီး ၄ ပါးကိုရည်ရွယ်၍ ဤပြဿနာကို မေးရသည်၊ သက်ရှိခန္ဓာကိုယ်၌ရှိသော ဥပါဒိန္နရုပ်ကို ရည်ရွယ်ကြောင်း ကိုလည်း နောက်၌ “ကတ္ထ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ”၌ နာမံက သက်ရှိဖြစ်သောကြောင့် တွဲဘက်ရုပ်လည်း သဟစရဏာနည်းအားဖြင့် သက်ရှိပင်ဖြစ်ကြောင်း သိသာသည်။

ဒီဃဉ္စ ရဿဉ္စ။ ။ အရှေ့အရပ်စသော အရပ်တခုသို့ ရှေ့ရှုလျက် ရုပ်ကလာပ်တွေ့စဉ်တန်း၍နေရာ၌ များသောရုပ်ကလာပ် အစဉ်အတန်းကို ဒီဃဟု ခေါ်၍, ထိုဒီဃလောဲမများသော ရုပ်ကလာပ်အစဉ်အတန်းကို ရဿ ဟု ခေါ်၏၊ ဥပမာ– “ အရုပ်ရှည်သူ, အရုပ်ပုသူ”ဟူရာ၌ ရုပ်ကလာပ်တွေ့ အထက် အောက် စဉ်၍နေရာ၀ယ် အစဉ်များ မများကို လိုက်၍ခေါ်ရသကဲ့သို့တည်း။

ဥပါဒါရူပံ ဝုတ္တံ။ ။ဒီဃရုပ်အစဉ် ရဿရုပ်အစဉ်၌ မဟာဘုတ်တို့ပါရှိသော်လည်း မဟာဘုတ်တို့အတွက်“ကတ္ထ အာခပါစ ပထဝိ”စသည်ဖြင့် သီးခြားပုစ္ဆာ ရှိပြီးဖြစ်သောကြောင့် “ဒီဃံ ရဿံ”ဖြင့် ပုံသဏ္ဌာန်ထင်ရှားသော ဥပါဒါရုပ်ကိုဆိုအပ်ပြီဟု မိန့်သည်။

အဏ္ဏံ ထူလန္တိ– ကား၊ ခုဒ္ဒကံဝါ – သေးငယ်သော ဥပါဒါရုပ်သည်၎င်း၊ မဟန္တံဝါ- ကြီးမားသော ဥပါဒါရုပ်သည်၎င်း၊ ("ဥပရုဇ္ဈတိ-ချုပ်ပါသနည်း" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်)၊ ဣမိနာဝိ – အဏ္ဏံ ထူလံဟူသော ဤစကားဖြင့်လည်း၊ ဥပါဒါရူပေ-၌၊ ဝါ- တွင်၊ ဝဏ္ဏမတ္တာမေဝ- ဝဏ္ဏရုပ်မျှကိုသာ၊ ကထိတံ-ပြီ။

သုဘာသုဘန္တိ- ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ သုဘဿ– တင့်တယ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ အသုဘဿ- မတင့်တယ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဥပါဒါရူပမေဝ - ကိုသာ၊ ကထိတံ-ပြီ၊ ပန- ပရိဟာရပက္ခမ္မတပါး စောဒကပက္ခကား၊ ဥပါဒါရူပံ- သည်၊ သုဘန္တိ -သုဘရုပ်ဟူ၍၎င်း၊ အသုဘန္တိ- အသုဘရုပ်ဟူ၍၎င်း၊ အတ္ထိ ကိ ံ -ရှိသလော၊ (ဣတိ - ဤကား အမေးတည်း)၊ နတ္ထိ - မရှိ၊ ပန - ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ ဣဒ္ဓာနိဒ္ဓာရမဏံ- ဣဒ္ဓာရုံ အနိဒ္ဓာရုံကို၊ ဧဝံ- ဤသို့ (သုဘရုပ် အသုဘရုပ်ဟူ၍)၊ ကထိတံ-ပြီ၊ နာမဿ ရူပဿာတိ-ကား၊ နာမဿ-နာမ်ခန္ဓာ ၄ ပါး၊သည်၎င်း၊ ဒီယာဒိ ဘေဒံ– ဒီယအစရှိသော အပြားရှိသော၊ ရူပဿ-ရုပ်သည်၎င်း၊ ("ဥပရုဇ္ဈတိ" ၌စပ်)။

× × × × × × ×

အဏ္ဏံ ထူလံ။ ။နည်းသော ရုပ်ကလာပ်အပေါင်းကို "အဏ္ဏံ (အသေးအငယ်)" ဟု ခေါ်၏၊ ထို အဏ္ဏရုပ်အပေါင်းကို ထောက်စာ၍ ထို့ထက်များသော ရုပ်အပေါင်းကို "ထူလ" ဟု ခေါ်ရသည်။ [အဏ္ဏံ၌ ဝါစာသိလိဋ္ဌ နိဂ္ဂဟိတ်တည်း၊ အပ္ပပရိမာဏော ရူပသဃ်ာတေ (နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော ရုပ်ကလာပ်အပေါင်း၌) အဏ္ဏသည်၊ တဒုပါဒါယ (ထိုကို ထောံစာ၍) တတော မဟတိ (ထို့ထက်ကြီးသော ရုပ်အပေါင်း၌) ထူလသည်၊]

ဣမိနာဝိ။ ။ဝိဖြင့် ဒီဃရသတုန်းကလည်း " ဥပါဒါရူပံ " အရ ဥပါဒါရုပ်တွင် ပါဝင်သော ဝဏ္ဏရုပ်ကိုယူစေလိုကြောင်းပြ၏၊ ထိုသို့ ဝဏ္ဏရုပ်ချင်းတူသောကြောင့် ဝိဖြင့် ပေါင်းသည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ မှန်၏–ရှေ့၌ "သဏ္ဌာနဝဿေန" ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ထိုသဏ္ဌာန် (ပုံ) ဟူသည် ဝဏ္ဏကိုအကြောင်းပြု၍ သိအပ်သော ရုပ်အစုတည်း၊ အဆင်းအရောင် (ဝဏ္ဏ) မရှိလျှင် ပုံသဏ္ဌာန်ကိုလည်း မသိနိုင်ပါ။

နာမဿ ရူပဿ။ ။နာမံအရ နာမ်ခန္ဓာ ၄ ပါးကိုယူရကြောင်း ထင်ရှားသောကြောင့် မဖွင့်တော့ဘဲ ရူပံကို "ဒီဃာဒိဘေဒံ ရူပဿ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဒီဃာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ရှေ့ပြအပ်ပြီးသော ရဿ , အဏ္ဏ, ထူလ, သုဘ, အသုဘတို့သာမက အာပေါစသော မဟာဘုတ်တို့ကိုလည်း ရုပ္ပနလက္ခဏာချင်း တူသောကြောင့် ယူရသည်၊ ထို့ကြောင့် "ကတ္ထ နာမဿ ရူပဿ" ဖြင့် နာမ်နှင့်တကွ ရှေ့၌ ပြအပ်ပြီးသော ရုပ်အားလုံးကိုမေးသည်ဟု မှတ်ပါ။

ဋီကာ။ ။ နာမန္တိ ဝေဒနာဒိခန္ဓစတုက္ကံ၊ တံ ဟိ အာရမဏာဘိမုခံနမနတော, နာမကရဏတောစ (ဖဿစသော မိမိတို့၏အမည်ကို တွေ့ထိခြင်းသဘောဟူသော မိမိသည်ပင် ပြုတတ်သောကြောင့်၎င်း) နာမန္တိ ဝုစ္စတိ၊ ဟေဋ္ဌာ ဒီဃံ ရဿန္တိ အာဒိနာ ဝုတ္တမေဝ (ဆိုအပ်ပြီးကိုပင်) ဣဓ ရူပနဋ္ဌေန ရူပန္တိ ဂဟိတန္တိ အာဟ– ဒီဃာဒိဘေဒံ ရူပဿာတိ၊ ဒီဃာဒိတိစ အာဒိသဒ္ဒေန အာပါဒိနဿ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဥပရုဇ္ဈတီတိ - ကား၊ နိရုဇ္ဈတိ – ချုပ်ပါသနည်း၊ ကိ ံ - အဘယ်အာရုံသို့၊ အာဂမ္မ-ရောက်၍၊ (ရေဒံခြင်းကြောင့်)၊ အသေသံ–အကြွင်းအကျန်မရှိအောင်၊ တေံ-ဤနာမ်ရုပ် ၂ ပါးသည်၊ နု ပ၀တ္တတိ-မဖြစ်ပါသနည်း၊ ဣတိဧ၀ံ-သို့၊ ပုစ္ဆိ တဗ္ဗံ- မေးထိုက်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆံ–ပုစ္ဆာကို၊(မေးနည်း ကို)၊ ဒဿေတွာ- ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ- ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ- အဖြေကို၊ ဒဿန္တော- ပြတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တတြ ဝေယျာကရဏံ ဘ၀တိတိ - ဟူ၍၊ (ထိုပြဿနာ၌ အဖြေသည် ဖြစ်၏ဟူ၍)၊ ၀တ္ဝာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ (အနုသန္ဓေ အနေဖြင့် မိန့်တော်မူပြီး၍)၊ ဝိညာဏာနိ အာဒိ ံ-အစရှိသော အဖြေဂါထာကို၊ အာဟ–ပြီ။

တတ္ထ-ထို ဝိညာဏံ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ (ယံ ဓမ္မဇာတံ-အကြင် တရား သဘောကို၊) ဝိညာတဗ္ဗံ-ထူးသော အရိယာမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ထင်ထင် သိမြင်ထိုက်၏၊ ဣတိ – ထို့ကြောင့်၊ (တံ ဓမ္မဇာတံ-သည်၊) ဝိညာဏံ-မည်၏၊ တေံ - ဤ ဝိညာဏံဟူသော အမည်သည်၊ နိဗ္ဗာနဿ - နိဗ္ဗာန်၏၊ နာမံ- အမည် တည်း၊ တဒေတံ - ထိုနိဗ္ဗာန်သည်၊ နိဒဿနာဘာ၀တော - စက္ခုဝိညာဉ်သည် မမြင်အပ် မမြင်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနိဒဿနံ – အနိဒဿန မည်၏၊ (တနည်း၊ တဒေတံ - ထိုနိဗ္ဗာန်သည်၊ နိဒဿနာဘာ၀တော - ညွှန်ပြကြောင်း ဉပမာ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အနိဒဿနံ-မည်၏။)

× × × × × × ×

ကိ ံ အာဂမ္မ၊ပေါ၊နု ပ၀တ္တတိ။ ။ဤ၀ါကျသည် ပါဠိတော်၌ "ကတ္ထ နာမဉ္စေ ရူပဉ္စံ အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတိ "၏ ဝိဿဇ္ဇာထ္ထကိုပြသော ၀ါကျတည်း၊ ထို၀ါထာ၌ ကတ္ထကို "ကံ ံ အာဂမ္မ"ဟုဆင်း, အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတိကို "အသေသမေတံ နု ပ၀တ္တတိ"ဟုဆင်း ဖွင့်၏၊ "အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတိ–အကြွင်းအကျန်မရှိအောင် ချုပ်"ဟူသောစကားဖြင့် ဥပရုဇ္ဈတိ အရ ခဏ, ဘင်အား‌ဖြင့် ချုပ်ခြင်းကိုမယူရ၊ အနုပ္ပါဒနိရောဓ– နောက်ထပ်ဖြစ်ခြင်း မရှိ သော ချုပ်ခြင်းကို ယူရသည်ဟု ပြသည်။

ဝိညာဏံ။ ။နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ကြောင့် "ဝိဇာနာတိတိ ဝိညာဏံ" ဟု မပြုဘဲ "ဝိညာတဗ္ဗန္တိ ဝိညာဏံ" ဟု ပြုသည်၊ ဝိညာတဗ္ဗံကို ဋီကာ၌ "ဝိသိဋ္ဌေန+ ဉာတဗ္ဗံ" ဟု ဝိဂ္ဂိဟ်ပြု၍ "ဉာဏုတ္တမေန အရိယမဂ္ဂဉာဏေန (၀ အဖွင့်) ပစ္စက္ခတော ဇာနိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော"ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွင်သည်။

အနိဒဿနံ။ ။နိဒဿိယတေ–စက္ခုဝိညာဉ်သည် မြင်အပ်၏၊ ဣတိ နိဒဿနံ၊ န+ နိဒဿနံ အနိဒဿနံ–စက္ခုဝိညာဉ်သည် မြင်အပ်သည်မဟုတ်သောတရား၊ (တနည်း) "နိဒဿိယတိ အနေနာတိ နိဒဿနံ-ညွှန်ပြကြောင်းဉပမာ၊ နတ္ထိ+နိဒဿနံ ယဿာတ် အနိဒဿနံ–ညွှန်ပြဘို့ရာ ဉပမာ မရှိသောတရား၊ [န ဟိ နိစ္စဿ ဧကဿ အစ္စန္တသန္တ ပဏီတသဘာ၀ဿ သဒိသံ နိဒဿနံ ကုတောစိ (တစုံတခုသောအကြောင်းကြောင့်မျှ) လဒ္ဓတိ – နိစ္စဖြစ်သော တုဘက် ပြိုင်ဘက်မရှိ တပါးတည်းသာဖြစ်သော စင်စစ် သန္တ ပဏီတဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်အတွက် တူသောဥပမာကို ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မရနိုင်၊– ဋီကာ။]

တေသ-ဤနိဗ္ဗာန်၏၊ ဥပ္ပါဒန္တော၀ါ-ဖြစ်ခြင်းဟူသော အပိုင်းအခြားသည်ရင်း၊ ဝယန္တော၀ါ-ပျက်ခြင်းဟူသော အပိုင်းအခြားသည်ရင်း၊ ဋ္ဌိတဿ-တည်ရှိသော အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်၏၊ အညထတ္တန္တော၀ါ – တပါးသော အခြင်းအရာ၏ အဖြစ်ဟူသော အပိုင်းအခြားသည်ရင်း၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဥပါဒ်ဋ္ဌိဘင်ဟူသော အပိုင်းအခြား မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ-သည်၊) အနန္တံ-အနန္တ မည်၏။

ပန–ကား၊ ပဘန္နိ တေံ–ဟူသော ဤအမည်သည်၊ တိတ္ထဿ– ရေဆိပ်၏၊ နာမံ-သည်၊(ဟောတိ) ကိရ–ဖြစ်သတတ်၊ ဟိ - မှန်၊ တံ – ထို ရေဆိပ်သည်၊ (“ပပံ”ဌ် စပ်)၊ တ္ထေ–ဤရေဆိပ်၌၊ ပပန္နိ-အပြားအားဖြင့် သောက်ကြကုန်၏၊

× × × × × × ×

အနန္တံ။ ။“န + အန္တ” ဟု ခွဲ၍ “အန္တ သဒ္ဒါသည် သိမာ(အပိုင်းအခြား) အနက်ကို ဟော၏”ဟု မှတ်ပါ၊ “တိဏိမာနိ ဘိက္ခဝေ သင်္ခတဿ သင်္ခတလက္ခဏာနိ၊ ဥပ္ပါဒေါ ပညာယတိ (ဖြစ်ခြင်းဥပါဒ်သည် ထင်ရှား၏)၊ ဝယော ပညာယတိ (ပျက်ခြင်းဘင်သည် ထင်ရှား၏)၊ ဋ္ဌိတဿ – တန့်ရပ်တည်ရှိသော သင်္ခတ၏၊ အညထတ္တံ–တမျိုးတခြား၏အဖြစ်ဟူသော ရင့်ခြင်းဇရာ (ဋ္ဌိ)သည် ပညာယတိ”ဟု တိကအင်္ဂုတ္တရ, ပဌမပံ, စူဠ၀ဂ္ဂ, ၇-သုတ်၌ဟောတော်မူသကဲ့သို့ ၈-သုတ်၌လည်း ပြောင်းပြန်ပြန်၍“နဥပ္ပါဒေါ ပညာယတိ”စသည်ဖြင့် အသင်္ခတလက္ခဏာကို ဟောတော်မူ၏၊ ထိုသုတ်ကိုမှီ၍“ဥပ္ပါဒန္တော၀ါ၊ပေ၊နတ္ထိတိ အနန္တံ”ဟု ဖွင့်သည်။

ဋ္ဌိတဿ အညထတ္တန္တော၀ါ။ ။အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်၏ လက္ခဏာကို ပြရာ၌ဖြစ်သောကြောင့် “ဋ္ဌိတဿ”အရ သန္တိသဘောအားဖြင့် တည်ရှိသော အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်ကို ယူပါ၊ အညထာ–သန္တိသဘောမှ တမျိုးတခြားသော အခြင်းအရာ၏+ဘာ၀ေါ–ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း၊ အညထတ္တံ-ရာ၊ ဤ ဝိဂြိုဟ်အရ “ဋ္ဌိတဖြစ်သော အသင်္ခတ၏ တမျိုးတဖုံဖြစ်ခြင်း” ဟူသည် ရင့်ခြင်းဇရာ အခိုက်အတန့်တည်း၊ အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်မှာ ဥပါဒ်အပိုင်းဘင်အပိုင်း ဋ္ဌိအပိုင်းဟူသော အပိုင်းအခြား သုံးပါးလုံးမရှိ။

နီကာ။ ။ယံ အဟုတ္ဝာ သမ္ဖောတိ, ဟုတ္ဝာ ပဋိဧတိ၊ တံ သင်္ခတံ ဥပ္ပါဒ၀ယန္တော ဟိ သအန္တံ–အကြင် သင်္ခတတရားသည် နဂိုရှိက ရှိပြီးမဟုတ်ဘဲ ကံစသော အကြောင်းအားလျော်စွာဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ဖြစ်ပြီးလျှင်လည်း ကွယ်ပျောက်၏၊ ထိုသင်္ခတသည် ဥပါဒ်အပိုင်း ဘင်အပိုင်းတို့ဖြင့် အပိုင်းအခြားရှိ၏၊ အသင်္ခတသည် ပန နိဗ္ဗာနဿ နိစ္စဿ တေဉဘောပိ အန္တာန သန္တိ၊ တတောဧ၀ (ထိုသို့ အဖြစ်အပျက် ၂ မျိုးလုံး မရှိခြင်းကြောင့်ပင်) နဝဘာ၀ါပဂမ သင်္ခါတော (အသစ်၏အဖြစ်မှ ကင်းခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော) ဇရန္တော၀ိ တဿ နတ္ထိ (ရင့်ခြင်း ဋ္ဌိဟူသော အပိုင်းအခြားသည်လည်း ထိုနိဗ္ဗာန်မှာ မရှိ၊) ဇူတိ အာဟ–ဥပ္ပါဒန္တော၊ပေ၊အနန္တန္တိ။

မှတ်ချက်။ ။သင်္ခတလက္ခဏာကို ပြရာ၀ယ်“ဋ္ဌိတဿ”နှင့် စပ်၍ ခန္ဓဝိဘင်း မူလဋီကာနှင့် အနုဋီကာတို့ အယူအဆ မတူကြချေ၊ ထို အကျယ်ကို ထိုနေရာ၌ ကြည့်ပါ၊ ဋီကာကျော် ဝိထိပိုင်း၌လည်း ထိုမှ ယူ၍ “ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိ ဘင်္ဂ၀သေန ခယတ္တာယံ ဇေစိတ္တာ ကန် နာမ”အဖွင့်၌ အကျဉ်းချုပ် ပြထားပြီ။

ဣတိ–ထိသို့ အပြားအားဖြင့် သောက်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပပံ – ပပံမည်၏၊ ပန–ဆက်၊ ပကာရဿ–ပ အက္ခရာ၏၊ ဘကာရော–ဘ အက္ခရာကို၊ ကတော–ပြုအပါပြီ၊ အဿ-ထို နိဗ္ဗာန်၏၊ သဗ္ဗတော-အလုံးစုံသော ကမ္မဋ္ဌာနမုခအားဖြင့်၊ ပဘံ–ရေဆိပ်ပမာ, လိုရာအဝင်ဝသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ထိသို့ အလုံးစုံသော ကမ္မဋ္ဌာန မုခအားဖြင့် ရေဆိပ်ပမာ, လိုရာအဝင်ဝ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ–ထိနိဗ္ဗာန်သည်)၊ သဗ္ဗတောပဘံ–သဗ္ဗတောပဘံ မည်၏။

ကိရ-ချဲ့၊ မဟာသမုဒ္ဒဿ-မဟာသမုဒ္ဒြာ၏၊ ယတော ယတော-အကြင်အကြင် အရပ်အားဖြင့်၊ သြတရိတုကာမာ-သင်္ဘောဆင်းခြင်းငှါ အလိုရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တံ တဒေဝ–ထိထို အရပ်သည်ပင်၊ တိတ္ထံ–ရေဆိပ်သည်၊ (ဟောတိ)ယထာ–

× × × × × × ×

သဗ္ဗတော ပဘံ။ ။အဋ္ဌကထာအတိုင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ပပံဟု ပြီးပါစေ၊ ပပုဗ္ဗ ပါဓိဘော်, အပစ္စည်း၊ ပကို ဘပြု၍ "ပဘံ" ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ရေဆိပ်နှင့် တူသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်သို့ ဝင်ရာ ကမ္မဋ္ဌာန်း အဝင်ဝကို သဒိသူပစာရ(တနည်း)ဥပမာတဒ္ဓိတ်အားဖြင့် "ပဘံ" ဟု ခေါ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ယေန ယေန မုခေန၊ပေါတံ တဒေဝ တိတ္ထံ" ဟု ဖွင့်သည်။ ["ယေန ယေန မုခေန"ကို ထောက်၍ "သဗ္ဗတော–အားဖြင့်"ဟု ဝိသေသန အနက်မှတ်ပါ၊"တံတဒေဝတိတ္ထံ"ဟု ဆိုသောကြောင့် သဗ္ဗတောနှင့် ပဘံသည် အရတူကြောင်း သိရ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် သဗ္ဗတောကို ပဘံ၌ အဘိန္နဝိသေသန စပ်ရသည်-ဟု မှတ်ပါ။]

ထို့ပြင်–ဋီကာသစ်၌"သဗ္ဗတောတိ သဗ္ဗကမ္မဋ္ဌာန မုခတော"ဟု ဖွင့်၏၊"နိဗ္ဗာန်သို့ ဝင်ဘို့ရန် အဝင်ဝဖြစ်နိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားလုံးအားဖြင့်"ဟုဆိုလိုသည်၊အဋ္ဌကထာ၌ သဗ္ဗတောနှင့် ပဘံကို ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်တွဲသောကြောင့် "သဗ္ဗတော ပဘံ – သမုဒ္ဒြာ, ဆိပ်ကမ်းသာသို့, ဝင်ရာဖုံဖုံ, လုံးစုံ ကမ္မဋ္ဌာန်း , ဆိပ်ကမ်းအဝင်ဝလည်း ရှိထသော" ဟု ပေးပါ။

ဋီကာ တနည်း။ ။"ဝိသုဒ္ဓဋ္ဌေန ဝါ သဗ္ဗတောပဘံ" ဟု ဋီကာ၌ တနည်းဖွင့်၍ "ကေနစိ အနုပက္ကိလိဋ္ဌတာယ သမန္တတော ပဘာသရန္တိ အတ္ထော"ဟု အနက်ပြသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား"နိဗ္ဗာန်၌ ငြစ်ငြူးစရာ ကိလေသာ အညစ်အမဲ မရှိရကား ထက်ဝန်းကျင် တောက်ပသော အရောင်ရှိသည်"ဟူလို၊ ဤနည်း၌လည်း ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ပင်တည်း။

ဆက်ဥုံးအုံ ။ ။ ပဘာရဿမိဒံ ဘိက္ခဝေ စိတ္တံ၊ တဉ္စခေါ အာဂန္တုကေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ၊ (ကေအဂံတ္တုရ , အင်္ဃုရဝဂ်, ၉ – သုတ်)၊ ဤပါဠိတော်၌ လောဘစသော ကိလေသာ အညစ်အမဲ မရှိသောစိတ်ကို "ပဘာသရ–ပြူးပြူးပြက်ထွက်သော အရောင်ရှိ၏"ဟုခေါ်ရ၏၊ ထိုသို့ ခေါ်ရာ၌ စိတ်မှာ တကယ် အရောင်မရှိသော်လည်း ကိလေသာအညစ်မရှိလျှင် အရောင်ရှိသလိုပင်ဖြစ်၏၊ ထို့အတူ နိဗ္ဗာန်မှာ ပဘာဟု ခေါ်ရသော အဆင်းအရောင် မရှိသော်လည်း " ထိုနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်သော ကိလေသာ အညစ်အမဲ မရှိသည့်အတွက် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ရကား အရောင်ထွက်သလိုပင် ဖြစ်သည် " ဟု ဆိုလိုသည်၊ အကယ်၍ နိဗ္ဗာန်၌ အရောင်ရှိနေလျှင် ဝဏ္ဏရုပ်ရှိရာရောက်သောကြောင့်"နာမဉ္စ ရူပဉ္စ အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတိ"နှင့် ဆန့်ကျင်လိမ့်မည်။

ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့၊ အတိတ္ထံ နာမ - ရေဆိပ် မဟုတ်သော အရပ်မည်သည်၊ နတ္ထိ ယထာ- မရှိသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ နိဗ္ဗာနဿ-၏၊ အဋ္ဌတိံသာ ယ-၃၈ ပါးသော၊ ကမ္မဋ္ဌာနေသု-တို့တွင်၊ [ပါဠိတော်၌လာသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၃၈ ပါးကို ရည်ရွယ်သည်။] ယေန ယေန မုခေန-အကြင်အကြင် ကမ္မဋ္ဌာန်းတည်းဟူသော အဝင်ဝအားဖြင့်၊ နိမ္မာနံ- သို့၊ သြတရိတုကာမာ - နှ်သည်၊ ဟောန္တိ-နှ်၏၊ တံ တဒေဝ-ထိုထို ကမ္မဋ္ဌာန်းတည်းဟူသော အဝင်ဝသည်ပင်၊ တိတ္ထံ-ရေဆိပ်ပမာ ဝင်ရာ အဝသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်နိုင်၏၊) အတိတ္ထံ နာမ- ရေဆိပ်ပမာ ဝင်ရာအဝ မဟုတ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ တေန - ကြောင့်၊ သဗ္ဗတောပဘန္တိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ - ပြီ။ [တံ တဒေဝ နတ္ထိ၏ နောက်၌ နိဗ္ဗာနဿဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိသေးသည်ကား ပိုဟန်တူသည်၊ ပဌမ နိဗ္ဗာနဿပုဒ်သည်ပင် အတိတ္ထံ နာမ နတ္ထိတိုင်အောင် စပ်နိုင်၏၊ ဥပမာနဝါကျ၌လည်း မဟာသမုဒ္ဒဿဟု တပုဒ်ထည်းသာ ပါခဲ့၏၊ အတိတ္ထံ နာမ နောက်၌ ကမ္မဋ္ဌာနံဟု ရှိသည်မှာလည်း နောက်မှထည့်ပါ၌်တည်း၊ အကယ်၍ ထည့်လိုလျှင် "ကမ္မဋ္ဌာနမုခံ" ထည့်ပါ။]

တွေ အာပေါစာတိ-ကား၊ တွေ နိဗ္ဗာနေ-၌နိဗ္ဗာန်ကြောင့်၊ ဣဒံ နိမ္မာနံ- သို့၊ အာဂမ္မ-အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်၍၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ အာပေါတိ အာဒိနာ-အာပေါ အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ တေံ ဥပါဒိန္နကဓမ္မဇာတံ - ၌ ခန္ဓာကိုယ်၌ တည်သော ရုပ်နာမ်တရားအပေါင်းသည်၊ နိရုဇ္ဈတိ-ချုပ်၏၊ အပ္ပဝတ္တံ-နောက်ထပ်မဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-၌သို့ မှတ်အပ်၏၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အဿ-ထိုဥပါဒိန္နက ရုပ်နာမ်အပေါင်း၏၊ နိရုဇ္ဈနူပါယံ-ချုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ ဒဿေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိညာဏဿ နိရောဓေန တွေတံ ဥပရုဇ္ဈတီတိ-ဟူ၍၊

× × × × × × ×

ဥပါဒိန္နက ဓမ္မဇာတံ ။ ။ "တွေ နိဗ္ဗာနေ ဣဒံ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ၊ပေ၊ဥပါဒိန္နက ဓမ္မဇာတံ နိရုဇ္ဈတိ = ၌နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ ခန္ဓာကိုယ်၌ တည်သော ရုပ်နာမ်အားလုံး ချုပ်၏"ဟု ဆိုသောကြောင့် အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် နိမ္မာန်ကိုအာရုံပြုနိုင်, သိမြင်နိုင်၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ ပါဝင်သော ရုပ်နာမ်၏ ချုပ်ခြင်းကိုသာ ဆိုလို၏၊ အခြားသူတို့၏ ရုပ်နာမ်, သက်မဲ့ဝတ္ထု၌တည်သော ရုပ်နာမ်တို့၏ချုပ်ခြင်းကို မဆိုလို-ဟု မှတ်ပါ။

ဝိညာဏဿ နိရောဓေန ။ ။ ၌ စကားသည် ဥပါဒိန္နက ရုပ်နာမ် ချုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြသော စကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဣဒါနိသ နိရုဇ္ဈနူပါယံ (ချုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို) ဒဿေန္တော၊ပေ၊အာဟ" ဟု အနုသန္ဓေတက်သည်၊ မှန်၏- "နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်ခြင်းကြောင့်" ဟု ဆိုခဲ့သောအကြောင်းသည် ရုပ်နာမ်ချုပ်ဘို့ရန် ဗဟိဒ္ဓအကြောင်းဖြစ်၍ "ဝိညာဉ်၏ချုပ်ခြင်းကြောင့်" ဟု ယခုပြအပ်သော အကြောင်းကား "အဇ္ဈတ္တအကြောင်းဖြစ်သည်" ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် အကြောင်း ၂ မျိုးပြသည်။

အာဟ–ဟောတော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို ဝိညာဏသဿ နိရောဓေန ဇော်တံဥပရုဇ္ဈတိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ စရိမကဝိညာဏ်ဝိ-နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဝိညာဉ်သည်ၵုင်း၊ အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဝိ-ပြုစီမံတတ်သော ဝိညာဉ်သည်ၵုင်း၊ ဝိညာဏံတိ-ဝိညာဏသမည်၏၊ ဟိ–ချေ၊ စရိမကဝိညာဏသဝိ–နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဝိညာဉ်၏လည်း၊ (ဝိဖြင့် အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်ကိုပေါင်း။)နိရောဓေန-ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဇော်-ဤနိဗ္ဗာန်ကြောင့်၊ တံ-ဤဥပါဒိန္နက ရုပ်နာမ်အပေါင်းသည်၊ ဥပရုဇ္ဈတိ-ချုပ်၏၊ ဝိဇ္ဇာတဒီပသိခါဝိယ–ငြိမ်းသော ဆီမီးအလျှံသည်ကဲ့သို့၊ အပတ္တိက ဘာဝံ - နာမည်ပညတ်ပင် မရှိတော့သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ယာတိ – ရောက်၏။....အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏသဝိ – ပြုစီမံတတ်သော ဝိညာဉ်၏လည်း၊ အနုပ္ပါဒ နိရောဓေန- နောက်ထပ်ဖြစ်ခြင်း မရှိသော ချုပ်ခြင်းအားဖြင့်၊ အနုပ္ပါဒဝယေနေဝ–နောက်ထပ် မဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊[ရှေးစာအုပ်များ၌ "အနုပ္ပါဒဝယေနေဝ"ဟု ဧဝ ပါရှိသည်။] ဥပရုဇ္ဈတိ-ချုပ်၏။

× × × × × × ×

တတ္ထ၊ပေ၊ဝိညာဏံဝိ ။ ။ ဝိညာဏသဿ အရ စရိမကဝိညာဉ်ဟူသော ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ် , အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဉ်ဟူသော ပုညာဘိသင်္ခါရ , အပုညာဘိသင်္ခါရ , အာနေဉ္ဇာဘိ သင်္ခါရနှင့်ယှဉ်သော စိတ်၊ ဤသို့ အားဖြင့် ၂ ပါးပြား၏၊ ထို ၂ မျိုးသော ဝိညာဉ်၏ချုပ်ခြင်းကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်၌တည်သော ရုပ်နာမ်တို့ ချုပ်ကြရလေသည်။

စရိမက၊ပေ၊နိရောဓေန။ ။"ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်ဟူသော စရိမကဝိညာဉ်၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဥပါဒိန္နက ရုပ်နာမ်အားလုံးသည် နောက်ထပ် မဖြစ်တော့ဘဲ ချုပ်၏" ဟူသော စကားဖြင့် အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်ကို ပြ၏ဟု မှတ်ပါ၊ မှန်၏–ထို စရိမက ဝိညာဉ်ချုပ်ပြီး၏နေ့၌ ဥပါဒိအမည်ရသော ဝိပါက်နာမကွန္ဓာကဋတ္တာရုပ်တို့ အကြွင်းအကျန် မရှိတော့ရကား ထိုနိဗ္ဗာနဓာတ်သည် အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်ပင်တည်း။

ဝိဇ္ဇာတဒီပသိခါဝိယ။ ။"တောက်နေသောမီး ငြိမ်းသောအခါ ထိုမီးနှင့်စပ်၍ နောက်ထပ်ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ဘို့ရာ ဘာမျှမကျန်တော့သကဲ့သို့၊, ထို့အတူ ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်ချုပ်သောအခါ ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ဘို့ရာ ရုပ်နာမ်တခုမျှ မကျန်တော့"ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ " အပတ္တိကာတိက ဘာဝံ ယာတိ" ဟူသော စကားသည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ်နာမ်နှင့် စပ်သော နာမည် ပညတ် မရှိခြင်းကို ပြသော စကားတည်း၊ နိဗ္ဗာန်ကား ထင်ရှားရှိသော ပရမတ္ထတရားတပါးပင်ဖြစ်၏၊ ဘယ်အခါမျှ မပျက်တော့သော သန္တိလက္ခဏာရှိသော အမတဓာတ် အနေအားဖြင့် ထို ရဟန္တာအတွက် ထင်ရှားရှိနိုင်ပါသည်။

အဘိသင်္ခါရဝိညာဏသဝိ။ ။သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံစသည်နှင့်အညီ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဉ် နာမ်ရုပ်များ ဖြစ်ရသော ခန္ဓာအစဉ်၌ သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရလျှင် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ကြောင့် ၇ ဘဝအထက်၌ အကျိုးပေးလတ္တံသော အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်ချုပ်၏, အကျိုးမပေးနိုင်တော့၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊....အဝိဇ္ဇာ တဏှာတို့၏ သတ္တိတချို့

ယထာဟ - အာဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန-သောတာပတ္တိမဂ်သည်၊ အဘိသခ်ါရဝိညာဏာဿ-ကို၊ နိရောဓေန-ချုပ်စေခြင်းကြောင့်၊ (တနည်း) သောတာပတ္တိမဒ္ဂန-ဖြင့်၊ အဘိသခ်ါရဝိညာဏာဿ-၏၊ နိရောဓေန - ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ [“သောတာပတ္တိမဂ္ဂညာဏေနာတိ ကတ္တရိ, ကရဏေဝါကရဏာဝစနံ၊ နိရောဓေနာတိ ပန ဟေတုမှိ”-ဋီကာ။]သတ္တဘဝေ-ခုနစ်ဘဝတို့ကို၊ ထပေတ္ဝာ- ထား၍၊ အနမတဂ္ဂေ-မသိအပ်သော အစရှိသော၊ သံသာရေ-၌၊ နာမဿ-သည်ရင်း၊ ရူပဿ-သည်ရင်း၊ ယေ-အကြင်တရား‌တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ တ္ထေ- ဤနိဗ္ဗာန်ကြောင့်၊ တေ- ဤရူပနာမ်တရား‌တို့သည်၊ နိရုဇ္ဈန္တိ- ချုပ်ကုန်၏၊ ဣတိ - ဤသို့အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ – အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ စူဠနိဒ္ဒေသေ – စူဠနိဒ္ဒေသ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ – ဟောတော်မူအပ်သော နည်းဖြင့်သာ၊ ဓေဒိတဗ္ဗံ–သိထိုက်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောဝါရ၌၊ သေသံ - ကြွင်းသော အစီအရင်သည်၊ ဥတ္တာ´နမေဝ–ပေါ်လွင် ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။....ဣတိ-ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသောစကားစဉ်ဖြင့်၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ– သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ– ၌၊ ကေဝဋ္ဋသုတ္တဝဏ္ဏနာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီ။

× × × × × × ×

ကို ထိုမင်္ဂကသတ်လိုက်ရကား ထို အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အဖေါ်မရသောကြောင့်တည်း၊ ထို အဘိသခ်ါရဝိညာဉ်၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့် နာမ်ရုပ်တို့လည်း ခုနစ်ဘဝ အထက်၌ ဆက်၍ မဖြစ်ကြ, ချုပ်ကြရလေသည်၊ ဤနည်းအားဖြင့် သကဒါဂါမိမဂ် အနာဂါမိမဂ်မှတက်၍ အရဟတ္တမဂ်ကို ရသောအခါ ဒုတိယဘဝ၌ အကျိုးပေးမည့် အဘိသခ်ါရဝိညာဉ်သည် ချုပ်၏၊ ထိုဝိညာဉ်က အကျိုးမပေးနိုင်တော့သဖြင့် နာမ်ရုပ်လည်း ဆက်၍မဖြစ်နိုင်တော့။

မှတ်ချက်။ ။ဤသို့ မင်္ဂကရဟိုက်၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်ဝယ် ရုပ်နာမ် ဖြစ်ပျက်လျက်ရှိသေးသောကြောင့် “အဘိသခ်ါရဝိညာဏာဿပိ ၊ပေ၊ ဥပရုဇ္ဈတိ”ဟူသော စကားဖြင့် သဉ္ဇာနဓာတ်ကို တိုက်ရိုက်ပြသည်ဟု မှတ်ပါ၊ သို့သော် နောက်၌ ပါဠိတော်ဝယ် “ အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတိ ” ဟု အကြွင်းမရှိသော ချုပ်ခြင်းကို ဟောတော်မူရကား အဋ္ဌကထာဆရာလည်း သဉ္ဇာနဓာတ်ကို ဥုးတည်၍ပြစေကာမူ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် ယူစေလိုသည်–ဟု မှတ်ပါ။

ဋီကာ။ ။ အဘိသခ်ါရ ဝိညာဏာဿာတိ အာဒိနာပိ သ ဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန မုခေန အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနမေဝ ဝဒတိ၊ (ကသ္မာ)၊ နာမရူပဿ အနဝသေသတော ဥပရုဇ္ဈနဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ၊ တေနာဟ–အနုပါဒဝသေနေဝ (နောက်ထပ်မဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာ) ဥပရုဇ္ဈတီတိ။

ကေဝဋ္ဋသုတ် အဋ္ဌကထာ
အဖွင့် ပြီးပြီ။

လောဟိစ္စသုတ် ဘာသာဋီကာ

လောဟိစ္စ၏ မိစ္ဆာအယူ

ဝေံ၊ပေ၊ကောသလေသူတိ-သု အစရှိသော ဤသုတ်သည်၊ လောဟိစ္စသုတ္တံ-တည်း၊ တတြ-၌၊ အာယံ- ကား၊ အနုတ္တာနုပဒဝဏ္ဏနာ- တည်း၊ သာလဝတိကာတိ- ကာဟူသော အမည်သည်၊ တဿ ဂါမဿ - ၏၊ နာမံ – တည်း၊ ကိရ- ဆို၊ သော – ထိုရွာကို၊ (ယသ္မာ - ကြောင့်)၊ ဝတိယာဝိယ – စည်းစောင်ရန်းကဲ့သို့သော၊ ဝါ–စည်းစောင်ရန်းနှင့်တူသော၊ သာလပန္တိယာ-အင်ကြင်းပင် အစဉ်အတန်းဖြင့်၊ သမန္တတော–ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ပရိက္ခိတ္တော-ကာရံအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ စည်းစောင်ရန်းနှင့်တူသော အင်ကြင်းပင် အစဉ်အတန်းဖြင့် ကာရံအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ သာလဝတိကာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။ [“ကိရ (ယသ္မာ)”ဟု ပေးရိုးရှိသော်လည်း သော ဝုစ္စတိအတွင်းကပုဒ်သည် အတွင်း၌ သာ စပ်ဆက်ရှိ၍ ဝုစ္စတိတိုင်အောင် မစပ်နိုင်ဟု ယူဆသောကြောင့် တသ္မာ အတွက်“ယသ္မာ”ဟု အဝိုထည့်သည်။] လောဟိစ္စောတိ-လောဟိစ္စောဟူသော အမည်သည်၊ တဿ မြာဟ္မဏဿ- ၏၊ နာမံ- တည်း၊ ပါပကန္တိ- ကား၊ ပရာနုကမ္မာ-သူတပါးတို့ကို သနား စောင့်ရှောက်ခြင်းမှ၊ ဝိရဟိတတ္တာ-ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ လာမကံ– ယုတ်ညံ့သော၊ ပန–ဗျတိရိက်၊ ဥစ္ဆေဒဿဿတာနံ-

× × × × × × ×

သာလဝတိကာ။ ။ဝရိယတိ တောယာတိ ဝတိ–ရွာကို ဆည်းတားအပ်ကြောင်း ဖြစ်သော စည်းရိုး၊ [“စောင်ရန်း”ဟု ရှေးကခေါ်၏။] ဝတိဝိယာတိ ဝတိ–စည်းရိုးနှင့် တူစွာ ရွာကိုကာရံ၍ပေါက်နေသော အင်ကြင်းပင်အစဉ်အတန်း၊ သာလာ (အင်ကြင်းပင် အများဟူကုန်သော) + ဝတိ ယသာတိ သာလဝတိကာ၊ ဤအနက်ကိုပြလို၍ “ဧသာ ကိရ”စသည်ကို မိန့်သည်။

ပါပကံ။ ။ပါဠိတော်၌ “ ပါပကံ ဒိဋ္ဌဂတံ ” ဟု ရှိသောကြောင့် “ မိစ္ဆာအယူဖြစ်သော ပါပက”ဟု ယူမည်စိုး၍ “ပရာနုပေါနပန ဥစ္ဆေဒ သဿတာနံ အညတရံ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ သဿတဒိဋ္ဌိတို့တွင်ပါဝင်သော မိစ္ဆာအယူမဟုတ်ပါ, သူတပါးအပေါ်၌ သနားခြင်းမရှိသောကြောင့် “ပါပက” ဟု ဆိုပါသည်–ဟူလို။ [ဒိဋ္ဌဂတန္တိ လဒ္ဓိမတ္တံ (အယူမျှကို = သူ့အထင်အမြင်မျှကို) အဓိပ္ပေတံ၊– ဋီကာ။]

ဆက်ဥုံးအံ့– ထို လောဟိစ္စပုဏ္ဏားဇ၏ အယူမှာ.... သမဏဖြစ်စေ မြာဟ္မဏဖြစ်စေ အနဝဇ္ဇဖြစ်သော ဝိမောက္ခတရားကို မိမိသိလျှင် ထိုတရားကို သူတပါးအား ဟောပြနေဘွယ်မလို၊ မိမိသိအပ်သောတရားကို မိမိကိုယ်တိုင်သာ အလေးဂရုပြု၍ နေရမည်၊ သူတပါးကို တဆင့် ဟောခြင်းမှာ အခြွေအရံ ပရိသတ်ကိုဂုဏ်း, ထိုပရိသတ်ကိုအကြောင်းပြု၍ရအပ်သော လာဘ်ကိုဂုဏ်း မြှော်လင့်သော လောဘကြောင့်သာ ဖြစ်၏၊ ဤသို့ ယူဆလေသည်၊ ဤသို့ သူတပါးတို့အား တတ်သိလိမ္မာအောင် သနားစောင့်ရှောက်ခြင်း မရှိသောကြောင့် သူ၏အယူဝါဒကို “ပါပက– ယုတ်မာသောအမြင်”ဟု ဆိုရသည်။

ဥစ္စောဒဒိဋ္ဌိ သဿတဒိဋ္ဌိတို့တွင်၊ နာ အညတရံ-အမှတ်မထား တပါးပါး မဟုတ်သော၊ (" ဒိဋ္ဌိဂတံ - အမြင်မျှသည်၊ ဝါ-အယူမျှသည်၊ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ " ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိတိ-ကား၊ ဇာတံ-ဖြစ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ [ထိုအချိန်၌ ဖြစ်ပြီးဖြစ်သည်- ဟူလို။] စ- ဆက်၊ ကေဝလံ- ပြောခြင်းမဖက်သက်သက်၊ စိတ္တေ- ၌၊ ဇာတမတ္တမေဝ - ဖြစ်ရုံမျှသည်သာ၊ နာ - မဟုတ်သေး၊ ကိရ- စင်စစ်ကား၊ သော - ထို လောဟိစ္စပုဏ္ဏားသည်၊ တဿ (ဒိဋ္ဌိဂတဿ)- ထိုအယူ၏၊ ဝသေန- အစွမ်းကြောင့်၊ ပရိသမဇ္ဈေ၀ိ-ပရိသတ်အလယ်၌လည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ (ပါဠိတော်၌လာသည့်အတိုင်း)၊ ဘာသတိယေဝ- ပြောသည်သာ။

ကိ၌ ပရော ပရဿာတိ- ကား၊ ယော- အကြင် သူ့ကို၊ အနုသာသိယတိ- သွန်သင်အပ်၏၊ပရော-တခြားသော၊သော-ထိုသွန်သင်အပ်သူသည်၊တဿ အနုသာသကဿ-ထို သွန်သင်တတ်သူ၏၊ ကိံ-အဘယ်နည်းလမ်းကို၊ ကရိဿတိ-ပြုကျင့်လတ္တံ့နည်း၊ [ထို့ကြောင့် သူတပါးအား ပြောဟောမှုမပြုရ - ဟူလို။] အတ္တနာ- မိမိသည်၊ ပဋိလဒ္ဓံ- ရအပ်ပြီးသော၊ ကုသလံ - အပြစ်မရှိသော၊ ဓမ္မံ-

× × × × × × ×

တဿ ဝသေန။ ။ရှေးစာအုပ်များ၌"တသော ပရိသမဇ္ဈေ၀ိ"ဟု ရှိ၏၊ နောက်စာအုပ်များ၌ " တဿ ဝသေန ပရိသမဇ္ဈေ၀ိ " ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာ၌ " သော ကိရ၊ပေ၊ ဘာသတိယေဝါတိစ (ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်လည်း) တဿာ လဒ္ဓိယာ လောကေ ပါကဋာ ဘာဝံ ဝဒတိ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် သူ၏ ပရိသတ်တခု၌သာ ပြောသည်မဟုတ်၊ ထိုအယူကြောင့် တွေရာမြင်ရာ ပရိသတ်၌ပြောသည့်အတွက် လောက၌ ပြန့်နှံ့နေရကား တသော ပရိသမဇ္ဈေသည် မကောင်း၊ "တဿ ဝသေန" ပါဌ်သာ ကောင်းသည်။

ကိံ ဟိ ပရော ပရဿ။ ။ပရောကို "ပရော ယော၊ပေ၊သော"ဟုဂင်း, ပရဿကို " တဿ အနုသာသကဿ " ဟုဂင်း ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ "ဟိ - အကြောင့်ကြောင့်"ဟုပေးပြီးလျှင်"သွန်သင်အပ်သူ တခြားလူသည် သွန်သင်တတ်သူ တခြားလူ၏ အဘယ်နည်းလမ်းကို ပြုလတ္တံ့ (လိုက်နာလတ္တံ့) နည်း၊ ဇာတိ- ထို့ကြောင့် "ဟု ထည့်၍ "ဇာဝ၊ပေ၊နာ အာရောစေယျ"ဟု အနက်ပေးပါ။

ကိံ ကရိဿတိ။ ။ကိံသဒ္ဒါနှင့် တွဲရာ၌ ဝတ္တမာန်အနက်ဝယ် အနာဂတ်ဝိဘတ်သက်ဟု သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ဆိုသောကြောင့် "ကရိဿတိ"ဟု ထား၏၊ (တနည်း) "နောင် အနာဂတ်၌လည်း မပြုထိုက်" ဟု ပြလို၍ အနာဂတ်ဝိဘတ်ဖြင့် ထားသည်၊-ဋီကာ။

ဋီကာ။ ။"သူတပါးအားပြောလျှင် ဘာအပြစ်ရှိသနည်း" ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် ပါဠိတော်၌ "လောဘဓမ္မံ ဝဒါမိ"ဟု အပြစ်ပြသည်၊ "သူတပါးတို့အား တရားဟောအံ့ " ဟု ကြံ၍ " မိမိကို ခြံရံစေကာ လှည့်လည်သွားလာခြင်းသည် ဘာအကျိုးရှိသနည်း " ဟု မေးလျှင် " အာသယ ဝုဿာဝိ (အင္ဂျာသယကြီးမား သော ပုဂ္ဂိုလ်ပင်ဖြစ်စေကာမူ) အနုရောဓေန ဝိနာ တံ နာ ဟောတိ (အခြွေအရံတို့ကို ချစ်ခင်မှုနှင့်ကင်း၍ ထိုဟောပြောမှု မဖြစ်နိုင်)၊ ဇာတိ - ဤသို့ ဖြေစရာရှိ၏၊ ပေ၊ တေနာဟ- "ဧဝံ သမ္ဘဒမိဒံ ပါပကံ လောဘဓမ္မံ ဝဒါမိ"ဟု ပါဠိတော်၌ ဆိုသည်။

ဝိမောက္ခတရားကို၊ အတ္တနာဝ-ကိုယ်တိုင်သာ၊ သက္ကတ္တာ- ကောင်းစွာပြု၍၊ ဂရုံကတ္တာ-အလေးအမြတ်ပြု၍၊ ဝိဟာတမ္ဘံ-နေရာ၏၊ ဇာတိ-သို့၊ ဝဒတိ-ပြောဆို၏။ [“ကုသလံ ဓမ္မံ” အရ ကုသိုလ်ကိုသာမယူဘဲ, ကြိယာ အဗျာကတကိုပါယူစေလိုသောကြောင့် “အနဝဇ္ဇံ နိုင်္ဂါလေသဓမ္မံ, ဝိမောက္ခဓမ္မံတိ အတ္ထော”ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်၊ ဤ၌ “ဝိမောက္ခ”ဟု ဖွင့်ပုံကို သတိပြုခဲ့ပါ။]

ရောသိကံ နာဝိတံ အာမန္တေသိတိ - ကား၊ ရောသိကာတိ – ကာဟူ၍၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ဇာတိလိင်္ဂဝသေန-ဇာတိလိင်္ဂ၏အစွမ်းဖြင့်၊ လဒ္ဓနာမံ-ရအပ်သောအမည်ရှိသော၊ နာဝိတံ- ရေချိုးစေတတ်သူကို၊ အာမန္တေသိ- ခေါ်၍ ပြောဆိုပြီ၊ ကိရ-ခဲ့၊ သော–ထို လောဟိစ္စသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ အာဂမနံ-ကြွလာတော်မူခြင်းကို၊ သုတ္ဝာ-၍၊ စိန္တေသိ၊ (ကိ)၊ ဝိဟာရံ-ကျောင်းသို့၊ ဂန္ဒာ-သွား၍၊ ဒိဋ္ဌံနာမ-ဖူးမြင်ရခြင်းမည်သည်၊ ဘာရော-ဝန်လေး၏၊ [ဘုရားရှင်မှာ ပရိသတ်များ၍ မိမိသွားသော်လည်း လျှောက်ခွင့်မရခြင်းကိုဎင်း, မိမိမှာ ကိစ္စများ၍ မအားခြင်းကိုဎင်း “ဘာရ”ဟု ဆိုသည်။] ပန-ကား၊ ဂေဟံ- အိမ်သို့၊ အာဏာပေတ္ဝာ-ပင့်စေ၍၊ ပဿိဿာမိစေဝ - ဖူးမြင်လည်း ဖူးမြင်ရတော့အံ့၊ ယထာသတ္တိ - သတ္တိအားလျော်စွာ၊ အာဂန္တုကာဂိကံ့ - အာဂန္တုကဆွမ်းကို၊ ဒဿာမိစ - ပေးလှူလည်း ပေးလှူရတော့အံ့၊ ဇာတိ- သို့၊ စိန္တေသိ၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ဧဝံ- ဤသို့ဟိ တံ့ သမ္မရောသိကေ အစရှိသည်ဖြင့်၊ နာဝိတံ –ကို၊ အာမန္တေသိ-ပြီ။

ဝိဋ္ဌေတော ဝိဋ္ဌေတောတိ - ကား၊ ကထာ ဖါသုကတ္ထံ - စကား၏ ချမ်းသာခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော - နောက်၌ နောက်၌၊ (နောက်က နောက်က)၊ အနုဗန္ဓော-အစဉ်လိုက်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝိဝေစေတူတိ-ကား၊ ဝိမောစေတူလွတ်စေတော်မူပါ၊ တံ ဒိဋ္ဌဂတံ- ထို မိစ္ဆာအယူကိုး ဝိနေဒေတု– ပယ်ဖျောက်တော်မူပါ၊ ဇာတိ- သို့၊ ဝဒတိ-လျှောက်၏၊ ကိရ- ခဲ့၊ အယံ ဥပါသကော-သည်၊ (ယသ္မာ)၊ လောဟိစ္စသ–မည်သော၊ ပြောဟ္မဏသ-၏၊ ပိယသဟာယကော-

× × × × × × ×

နာဝိတံ။ ။“နာဝိတံ- ဆတ္တာသည်ကို”ဟု ပေးကြ၏၊ နာခဲတ်သည် စင်ကြယ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ “ နာပေတိတိ နာဝိတော - သူတပါးတို့ကို စင်ကြယ်အောင် ရေချိုးပေးတတ်သူ ” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ နိုင်ငံခြားတို့၌ ရေကို အင်္ဂါး ချိုးပေးသူများရှိသတတ်၊ ထို့ကြောင့် ရေချိုးပေးတတ်သူ ဟု ပေးလိုက်သည်၊ နာပက ရှိရာ၌လည်းနည်းတူ၊ ထိုသူသည်ပင် မုက်ဆိတ် ဆံပင်တို့ကိုလည်း စင်ကြယ်အောင် ပြုရသောကြောင့် သာမညဖလသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ “မဿုကရဏတ္ထာယ” ဟု ဆိုသည်။

ကထာ ဖါသုကတ္ထံ။ ။ကထာသုခတ္ထံ၊ သုခေန ကထံ ကထေတုံစေဝ သောတုံစာတိ အတ္ထော၊ နောက်ကလိုက်သွားလျှင် မိမိလျှောံလိုသောစကားကိုလည်း လျှောက်နိုင်ခြင်း , ပြန်၍ မိန့်တော်မူအပ်သော စကားကိုလည်း ကောင်းစွာ ကြားနိုင်ခြင်းကို “ကထာဖါသုက”ဟု ဆိုလိုသည်။

ချစ်အပ်သော သဟာယ်ချင်းတည်း၊ တသွာ-ကြောင့်၊ တသ-ထို လောဟိစ္စ၏၊ အတ္ထကာမတာယ-စီးပွားကိုအလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊(လောဟိစ္စသ ဘန္တေ၊ပေ၊ဝိဝေစတု-ဟူ၍၊) အာဟ- လျှောက်ပြီ။

အပ္ပေါနာမ သိယာတိ ထွေ – ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ပဌမဝယနေန – ပဌမစကားဖြင့်၊ ဘဂဝါ - သည်၊ ဂဇ္ဇတိ - ကြီးဝါးတော်မူ၏၊ ဒုတိယဝယနေန- ဖြင့်၊ အနုဂဇ္ဇတိ- နောက်ထပ် ကြီးဝါးတော်မူ၏၊ ကိရ- ခဲ့၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံကား၊ ထွေ - ဤ အပ္ပေါနာမ သိယာဟူသော စကားနှစ်ရပ်၌၊ အဓိပ္ပါယော–ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်တည်း၊ ရောသိကေ – ရောသိကာ၊ တေဒတ္ထမေဝ - ဤသုတပါဠိ၏အယူမှားကို ကင်းဆိတ်စေခြင်းအကျိုးငါသာလျှင်၊ မယာ-ငါသည်၊ စတ္တာရိ အသင်္ခယျာနိ - လေးအသင်္ခယတို့ပတ်လုံးငင်း၊ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ-ကမ္ပာတသိန်း ပတ်လုံးငင်း၊ ဝိဝိဓာနိ – အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဒုက္ကရာနိ-ခဲယဉ်းသဖြင့်ပြုအပ်ကုန်သော ပါရမီစာဂ, စရိယတို့ကို၊ ကရောန္တန-ပြုတော်မူလျက်၊ ပါရမိယော-ပါရမီတော်တို့ကို၊ ပူရိတာ– ပြည့်စေတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝါ-ဖြည့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တေဒတ္ထမေဝ-သာလျှင်၊ သမ္ဗညုတညာဏံ-သမ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ ပဋိဝိဒ္ဓံ – ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ၊ မေ - ငါ၏၊ လောဟိစ္စသ- လောဟိစ္စ၏၊ ဒိဋ္ဌဂတံ- မှားသောအယူကို၊ ဘိန္နတုံ-ဖျက်ခြင်းငှါ၊ န ဘာရော-ဝန်မလေး၊ ဣတိ ဣမမတ္ထံ-ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿနတ္ထော– ပြတော်မူလျက်၊ ပဌမဝယနေန-ဖြင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဂဇ္ဇတိ-၏။

ရောသိကေ-ကာ၊ ကေဝလံ- သက်သက်၊ လောဟိစ္စသ- ၏၊ မမ-ငါဘုရား၏၊ သန္တိကေ–အနီး၌၊ အာဂမနံဝါ-လာခြင်းသည်၎င်း၊ နိသဇ္ဇာဝါ-ထိုင်ခြင်းသည်၎င်း၊ အာလာပသလ္လာပေါဝါ- ရှေးဦးစွာပြောဆိုခြင်း, နောံထပ် ပြောဆိုခြင်းသည်၎င်း၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ၊ လောဟိစ္စသဒိသာနံ- လောဟိစ္စနှင့်တူသူ

× × × × × × ×

အပ္ပေါနာမ သိယာ။ ။ဤဝါကျကို ဘုရားရှင်သည် ဗိတိအစ္ဆမ်းကြောင့် ၂ ကြိမ်ထပ်၍ မိန့်တော်မူ၏၊ [အာမေဋိတ်ကို ဆိုခြင်း၏အကြောင်းတို့တွင် ဟာသ (ရွှင်လန်းတော်မူခြင်း) အာမေဋိတ်ဘည်း။] ဤစကားမျိုးကို "ဗုဒ္ဓဂဇ္ဇိတ–(မိုဃ်းချုန်းသကဲ့သို့) ဘုရားရှင်တို့၏ ခပ်ကျယ်ကျယ် ကြိုးဝါးသံ"ဟု ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် " အယံ ကိရေ ထွေ"စသည်ဖြင့် ကြိုးဝါးတော်မူပုံကို ပြသည်။

မိန့်တော်မူလိုရင်းမှာ–(၁)အပ္ပေါနာမ သိယာ-ရောသိကာ....ဒိလို အယူမှားတွေကိုမှန်အောင်ပြုဘို့ရာ ပါရမီတို့ကိုဖြည့်ကျင့်ကာ သမ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူခြင်းဖြစ်သည်၊ လောဟိစ္စ၏အယူကို ဖျက်ဘို့ရန် ငါ့မှာ ဝန်မလေးပါ, ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိပါသည်၊ (၂) အပ္ပေါနာမ သိယာ၊ လောဟိစ္စကသာ ငါ့အနားထိုင်၍ အာလာပသလ္လာပ ပြုပါစေ, သူလိုလူ တသိန်းအရေအတွက် ရှိစေကာမူ ငါ့မှာ ဝန်မလေးပါ, ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိပါတယ်။

တို့၏၊ သတသဟဿသန်ျာ - တသိန်း အရေအတွက်သည်၊ (တနည်း) - သတသဟဿသကခ်ါ - တသိန်း၏ ယုံမှားခြင်းသည်၊ [ဤသို့ မူကွဲရှိ၏၊ နောက်၌ကေဿကိုထောက်လျှင် မကောင်းပါ၊ လောဟိစ္စမှာ ကခ်ါလည်း မဖြစ်, ဒိဋ္ဌသာဖြစ်ပါသည်။]သစေဝိဟောတိ-အကယ်၍မူလည်းဖြစ်စေဦး၊တော့၊(ဧဝံသတိဝိ-ဤသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) အဟံ- ငါသည်၊ ဝိနောဒေတုံ- ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါ၊ ပဋိဗလော- စွမ်းနိုင်ပါ၏၊ ပန - စင်စစ်ကား၊ ကေဿ-တယောံထည်းသော၊ လောဟိစ္စဿ - ၏ ဒိဋ္ဌဝိနောဒနေ- အယူကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း၌၊ ဘာရော- တာဝန်သည်၊ (ဝန်လေးဘွယ်သည်၊) ကော - အဘယ်မှာ ရှိတော့အုံနည်း၊ ဣတိ ဣမမတ္ထံ- ကို၊ ဒဿေန္တော - လျက်၊ ဒုတိယဝစနေန - ဖြင့်၊ ဘဂဝါ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အနုဂဇ္ဇတိ-နောံထပ်ကြိုးဝါးတော်မူ၏၊ဣတိဝေဒိတမ္ပေ။

သမုဒယသဒ္ဓါတိတိ-ကား၊ သမုဒယဿ- ကောင်းစွာ တိုးပွားသော အခွန်အတုပ်၏၊ သဒ္ဓါတိ - ကောင်းစွာ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဘောဂုပ္ပါဒေါ - စည်းစိမ်၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊(အတ္ထိ)၊ တတော-ထိုသာလဝတိကာရွာမှ၊ ဥဋ္ဌိတံ-ထွက်သော၊ ဓနညံ-ဥစ္စာစပါးသည်၊(အတ္ထိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ယေ တံ ဥပဇီဝန္တီတိ-ကား၊ ဤတိပရိဇနဒါသကမ္မကရာဒယော-ဆွမျိုး, အခြေအရံ, ကျွန်, အလုပ်သမား အစရှိကုန်သော၊ ယေ ဇနာ-တို့သည်၊ တံ-သင့်ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဇီဝန္တီ-အသက်မွေးကြကုန်၏၊ (“ တေသံ- ထို ဆွေမျိုး စသူတို့၏၊ အန္တရာယကရော ဟောတိ”၌စပ်၊)အန္တရာယကရောတိ-ကား၊ လာဘန္တရာယကရော-ဥစ္စာစပါးကို ရခြင်း၏ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်၊ (“ ဟောတိဝါ-ဖြစ်မူလည်း ဖြစ်သလော၊ နော ဟောတိဝါ-မဖြစ်မူလည်း မဖြစ်သလော”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊[ဓနဉ်သည် လာဘဿ အန္တရာယကရော၊-ဋီကာ။]

ဟိတာနုကမ္ပိတိ ထွေ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဟိတန္တိ-ကား၊ ဝုဠိ - တိုးပွားခြင်းတည်း၊အနုကမ္ပိတိ-ကား၊ အနုကမ္ပတိ-အလိုရှိတတ်၏၊ ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိတတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [တနည်း, အနုကမ္ပတိ-အလိုရှိတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနု

× × × × × × ×

သမုဒယသဒ္ဓါတိ။ ။ သမုဒေတိ- ကောင်းစွာ တိုးပွား၏၊ ဣတိ သမုဒယော- တိုးပွားလာသော အခွန်အတုပ်၊ သမုဒယဿ-၏+သဒ္ဓါတိ သမုဒယသဒ္ဓါတိ၊“ဘောဂုပ္ပါဒေါ=ဘောဂ+ဥပ္ပါဒေါ”သည် အဓိပ္ပါယ်ထွ၊ “ တတော ဥဋ္ဌိတံ ဓနဉ်ံ ” ကား (သရုပ်သကောင် ဖေါ်ပြသော) ဥဒ္ဒကတ္ထတည်း။

ဟိတာနုကမ္ပိ။ ။ဟိခဲ့ဝတ်သည် ဝုဠိအနက်ကိုလည်းဟော၏၊ ဟိနောတိ ဝဠိုတိ-တိုးပွား၏၊ ဣတိ ဟိတံ၊ ထို့ကြောင့် “ဝုဠိ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤဝုဠိအနက်ကို ရည်ရွယ်၍ “ ဟိတံ–စီးပွား ” ဟု ပေးကြ၏၊ ယခုခေတ်၌လည်း ဥစ္စာစပါး ရသည်ကို “ စီးပွားတက်သည်”ဟု ပြောကြ၏၊ အနုရှေးရှိသော ကပိဓာတ် (ကမ္ပဓာတ်) သည် အာကခ်ံန

ကမ္မိ-မည်၏၊ ဣစ္ဆံတ္ပိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဤသို့လည်း မူကွဲ၌၏။] ဝုမှိ်ံ— တိုးပွားခြင်းကို၊ ဝါ—ကြီးပွားခြင်းကို၊ ဣစ္ဆတိဝါ- အလ်ိရှိသလော၊ နော ဣစ္ဆတိ ဝါ- အလိုမရှိသလော၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

နိရယံဝါ တိရစ္ဆာနယောနိ်ံ ဝါတိ— ကား၊ သာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – ထို မှားသော အမြင်သည်၊ (မှားသော အယူသည်)၊ သစေ သမ္ပဇ္ဇတိ—အကယ်၍ ကောင်းစွာ ဖြစ်အံ့၊(အကယ်၍ ပြည့်စုံအံ့၊)နိယတာ—မြဲသည်၊ (သစေ) ဟောတိ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ကေသေန – တခုသော အဖို့အားဖြင့်၊ ဝါ—စင်စစ်အားဖြင့်၊ နိရယေ—

× × × × × × ×

(အလိုရှိခြင်း) အနက်ကို ဟောဏ်၊ ထို့ကြောင့် အနုကမ္မတိကို ဣစ္ဆတိဟု ဖွင့်သည်၊ အနုကမ္မတိတိ အနုကမ္မိ၊ တသိလတ္ထမပါသော ကိုပစ္စည်း၊ ဟိတံ+အနုကမ္မိ ဟိတာနု ကမ္မိ၊ [ရှေးစာအုပ်တို့၌“အနုကမ္မိတိ အနုကမ္မတိ, ဣစ္ဆတိတိ အတ္ထော”ဟု ရှိ၍ နောက် စာအုပ်တို့၌ “ အနုကမ္မတိတိ အနုကမ္မိ၊ ဣစ္ဆတိတိ အတ္ထော”ဟု ရှိ၏၊ နောက်စာအုပ် အရှိက ဧကောင်းပါသည်။]

တနည်း။ ။“သာတိသယေနဝါ ဟိတေန အနုကမ္မကော အနုဂ္ဂကော ဟိတာ နုကမ္မိ”ဟု ဋီကာ၌ အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းဖွင့်သေး၏၊ ဤနည်း၌ အနု ရှေးရှိသော ကပိစာတ်သည် အနုဂ္ဂဟ်အနက်ဟောတည်း၊ သာတိသယေနဖြင့် အနုကမ္ပိ၌ အတ်သယ အနက်အပိုပါသော အသတ္ထိ ကိုပစ္စည်းဟု ပြ၏၊ ထိုအလို ဏအနုဗန်ကြောင့် “ အာနု ကမ္မိ”ဟု ဝုဒ္ဓိရှိရလိမ့်မည်၊ “အနုကမ္မနံ အနုကမ္မော၊ အနုကမ္မော ယသ အတ္ထိတိ အာနု ကမ္မိ၊ ဟိတေန + အာနုကမ္မိ ဟိတာနုမ္မိ-စီးပွားဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းရှိသူ”ဟူလို။

မှတ်ချက် ။ ။ ဝိနည်းမဟာဝဂ်၊ မဟာခန္ဓက, ရာဇပြောဟ္မဏ ဝတ္ထု၌ အနုကမ်ံကို “အနုဒ္ဒယံ”တု ဖွင့်၏၊ ဒယသဒ္ဒါသည် စောင့်ရှောက်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ကရဏာကို အရကောက်ရ၏၊ ကရဏာပုဒ်ကို“ပရဒုက္ခေသတိ သာဓုနံ ဟဒယကမ္ပနံ (စိတ်နှလုံး၏ တုန်လှုပ်ခြင်းကို) ကရောတိ”ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရ၏၊ ထို့ကြောင့်“အနုကမ်ံ-အဖန်ဖန်တုန်လှုပ် တတ်သော ကရဏာ၊ ဝါ-ဒုက္ခိတသတ္တဿအားလျော်စွာ တုန်လှုပ်တတ်သောကရဏာ” ဟု သဒ္ဒတ္ထ “ သနားစောင့်ရှောက်တတ်သော ကရဏာ ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ပေးရသည်၊ ဤ အဋ္ဌကထာ ဋီကာအဖွင့်များကို ထိုဝိနည်းအဖွင့်မှ တမျိုးဟု မှတ်ပါ။

အနက်ပေးပုံ။ ။ဤအဋ္ဌကထာအလို “ ဟိတာနုကမ္ပိ—စီးပွားကို အလိုရှိသူ ” ဟုဂုင်း၊ ဋီကာအလို “ စီးပွားဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းရှိသူ ”ဟုဂုင်း ပေးပါ၊ ဝိနည်းအဖွင့် အလို “စီးပွားဖြင့် စောင့်ရှောက်တတ်သူ”ဟု (စောင့်ရှောက်ခြင်းရှိသူ) ဟုဂုင်း ပေးပါ၊ အနုကမ်ံ—သနားစောင့်ရှောက်, ချီးမြှောက်ခြင်းကို”ဟု ပေးကြသည်မှာ ထိုအနုဒ္ဒယံနှင့် ဤအနုဂ္ဂကော ၂ မျိုးကို ပေါင်းစပ်သော အနက်ဖြစ်၍ စနစ်မကျပါ။]

သမ္ပဇ္ဇတိ။ ။“သံ-ကောင်းစွာ+ပဇ္ဇ-ဖြစ်”ဟူသည် အာသေဝန (အထုံ) ရသဖြင့် အားရှိပါးရှိ ပြီးစီးခြင်း = ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖြစ်နေခြင်းတည်း၊ [သမ္ပဇ္ဇတိ ဟာ အာသေဝန လာဘေန နိပ္ပဇ္ဇတိ, ဗလဝတိ ဟောတိ၊ အဝဂ္ဂဟာ (သက်ဝင်၍ ယူသည်၊ သစေ ဟောတိ) ဣတိ အတ္ထော၊ တေနာဟ—နိယတာ ဧဟောတီတိ။]

ငရဲ၌၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ (သာမိန္ဆာဒိဋ္ဌိ-သည်)၊နောစေ(သမ္ပဇ္ဇတိ)-အကယ်၍ ကောင်းစွာ မဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊တိရစ္ဆာန ယောနိယံ–တိရစ္ဆာန်တို့၏ ပေါင်း ဆုံရာ အစုအဝေး၌၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-၏၊ ဇာတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ –ပဌမ ဥပပတ္တိကိုပြဋိုးရာ ယခုအခါ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ လာဘန္တရာယေန – လာဘ်၏ အန္တရာယကြောင့်၊ သတ္တာ – တို့သည်၊ သံဝိဇ္ဇနိ် ယထာ-ထိတ်လန့်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ ပရေသံ - တို့၏၊(လာဘန္တရာယေန သတ္တာ)နံ(သံဝိဇ္ဇနိ်)-ကုန်၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ သုဋ္ဌု တရံ-သာ၍ ကောင်းစွာ၊ ဗြာဟ္မဏံ–ကို၊ ပဝေစေတုကာမော - မိန္ဆာအယူမှ ကင်းဆိတ်စေတော်မူလိုသည်၊(ဟုတ္ထာ)၊ တံ ကိ ံ မညသိတိ - သိ အစရှိသော၊ ဒုတိယံ– ၂ ခု မြောက်သော၊ ဥပပတ္တိ ံ-သင့်လျော်သော အကြောင်းကို၊ အာဟ– ပြီ၊ ယေစိ မေတိ–ကား။ တထာဂတသ–၏၊ ဓမ္မဒေသနံ– တရားဒေသနာကို၊ သုတ္ဝာ–နာရ၍၊ အရိယဘူမိ ံ-အရိယာတို့၏ဖြစ်ရာ နယ်မြေသို့၊ သြက္ကမိတုံ-သက်ရောက်ခြင်းငှါ၊ အသက္ကုဏန္တာ-မစွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ ယေ စ ဇုမေ ကုလပုတ္တာ-အကြင် အမျိုးကောင်းသားတို့သည်လည်း၊ (“ပရိပါစေန္တိ”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)။

ဒိဗ္ဗာ ဂဇ္ဇာတိ-ဒိဗ္ဗာ ဂဇ္ဇာဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဥပယောဂတ္ထေ- ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ ပစ္စတ္တဝစနံ– ပထမာ ဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဒိဗ္ဗေ–နတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂဇ္ဇေ - လောကတို့ကို၊ (“ပရိပါစေန္တိ– ရင့်ကျက်စေကုန်၏”၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ စ-ဆက်၊ ဒိဗ္ဗာဂဇ္ဇာတိ တေံ - ဒိဗ္ဗာဂဇ္ဇာ

× × × × × × ×

နိဗ္ဗတ္တတိ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ “နိဗ္ဗတ္တေတိ–ဖြစ်စေ၏” ဟု ကာရိတ်ရှိ၏၊ “သာမိန္ဆာဒိဋ္ဌိ” ဟု ရှေ့မှ ကတ္တားကို လိုက်စေသောကြောင့် ကောင်းသကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ သို့သော် ဋီကာ၌ “နိဗ္ဗတ္တတိ မိန္ဆာဒိဋ္ဌိကော” ဟု ရှိသောကြောင့် ကာရိတ်မပါသော ပါဠိသာ ဋီကာနှင့် ညီရုံမက“မိန္ဆာဒိဋ္ဌိဿ ၊ပေ၊ ဝဒါမိ နိရယံ”စသော ပါဠိတော်ဝယ် “မိန္ဆာဒိဋ္ဌိဿ”ဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်ဗိဒ္ဓာန်ပါဠိနှင့်လည်း ညီပေသည်။

ဒုတိယံ ဥပပတ္တိ ံ။ ။ပါဠိတော်ပဌမနည်း၌ လောဟိစ္စကို မှီခိုနေကြသောလူတို့၏ လာဘန္တရာယ ဖြစ်ပုံကိုပြသောကြောင့် သူ့အတွက် မနစ်နာသေး၊ ဒုတိယနည်း၌ကား ကောသလမင်းကို မှီခိုနေကြသော (သူနှင့်တကွ) လူအများ၏ လာဘန္တရာယကိုပြသောကြောင့် သူ့အတွက်ပါ ထိခိုက်လာရကား ထိတ်လန့်စရာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဒုတိယ ဥပပတ္တိကို သုဋ္ဌုတရံထည့်၍ ဆိုသည်။ [“ ဥပပတ္တိတော ယုတ္တိတော ဇုက္ခတိတိ ဥပေက္ခာ”၌ကဲ့သို့ ဥပပတ္တိသဒ္ဒါသည် ယုတ္တိအနက်ဟောတည်း။]

ဒိဗ္ဗာ ဂဇ္ဇာ။ ။ပါဠိတော်၌“ယေစိမေ ဒိဗ္ဗာ ဂဇ္ဇာ ပရိပါစေန္တိ ”ဟု ရှိရာဝယ် ဒိဗ္ဗာ ဂဇ္ဇာ၌ ကတ္တားအနက် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဥပယောဂတ္ထ၌ ပထမာဝိဘတ်ဟု ဆိုသည်၊ ဝိဘတ္တိ ဝိပလ္လာသဟု ဆိုလို၏၊ ဂဇ္ဇ အရှလည်း ကိုယ်ဝန်သူငယ်စသော အနက်ကို မယူဘဲ ဒေဝလောကဟူသော အနက်ကို ယူပါ။ [ဒိဝိ+ဘဝ္ဒါ ဒိဗ္ဗာ၊ ဂဇ္ဇေန္တိ ပရိ

ဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ဆန္နံ–၆ ထပ်ကုန်သော၊ ဒေဝလောကာနံ–နတ်ပြည်တို့ကို၊ အဓိဝစနံ-ဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ ပရိပါစေန္တိ-ကား၊ ဒေဝလောကါမိနိံ–နတ်ပြည်သို့ ရောက်စေတတ်သော၊ ပဋိပဒံ–အကျင့်ကို၊ ပူရယမာနာ-ပြည့်စေကုန်လျက်၊ (ဖြည့်ကျင့်ကုန်လျက်၊) [ပူရယမာနာကိုပင် ဒါနံ ဒဒမာနာ စသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်။] ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒဒမာနာ-ပေးလှူကုန်လျက်၊ သီလံ-ကို၊ ရက္ခမာနာ–စောင့်ရှောက်ကုန်လျက်၊ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ–နံ့သာပန်း အစရှိသော ပူဇော်ဘွယ်တို့ဖြင့်၊ ပူဇံ-ပူဇော်မှုကို၊ ကုရုမာနာ–ပြုကုန်လျက်၊ [ရှေးစာအုပ်တို့၌"ပူဇယမာနာ"ဟု ရှိ၏။] ဘာဝနံ– ဘာဝနာကို၊ ဘာဝယမာနာ–ဖြစ်စေကုန်လျက်၊ ဝါ ပွားစေကုန်လျက်၊ ပါစေန္တိ-ရင့်ကျက်စေကြကုန်၏၊ ဝိပါစေန္တိ-အထူးသဖြင့် ရင့်ကျက်စေကြကုန်၏၊ ပရိပါစေန္တိ-ထက်ဝန်းကျင် ရင့်ကျက်စေကြကုန်၏၊ ပရိဏာမံ-ရင့်ကျက်ခြင်းသို့၊ ဂမေန္တိ - ရောက်စေကြကုန်၏၊ ဒိဗ္ဗာနံ ဘဝါနံ အာဘိနိဗ္ဗတ္တိယာတိ(တ္ထေ)– ဤပါဠိဋ္ဌာ၊ ဒိဗ္ဗာဘဝါနာမ–ဒိဗ္ဗာ ဘဝါတို့မည်သည်၊ ဒေဝါနံ–နတ်တို့၏၊ ဝိမာနာနိ ဗိမာန်တို့တည်း၊ တေသံ – ထို နတ်ဗိမာန်တို့၏၊ နိဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ–ဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ပရိပါစေန္တိ ဌိစပ်၊) ဇုတိ အာတ္ထော–နက်။

× × × × × × ×

ပစ္ဆနဝသေန (အကျိုးပေးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) သန္ဓာနံ ပဗန္ဓေန္တိ (ခန္ဓာအစဉ်ကို ဖွဲ့စပ်စေတတ်ကုန်၏) ဇုတိ ဂဟ္ဌာ၊ ဒေဝလောကာ၊ – ဋီကာ၊.... ဋီကာသစ်၌ကား "အတ္တနိ ပဗန္ဓေန္တိ-မိမိ၌ ဖွဲ့စေတတ်ကုန်၏"ဟု ရှိသည်။]

ဒေဝလောကာနံ။ ။ဒေဝလောကာနံသည် နိဒဿနနည်းတည်း၊ နတ်ပြည်သာမက, မြဟ္မာပြည်ကိုလည်း ဒိဗ္ဗ ဂဟ္ဌ၌ ယူနိုင်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း....ဒိဗ္ဗဝိဟာရ အမည်ရသောစျာန်ကြောင့် ရောက်ရသောလောကဖြစ်ရကား"မြဟ္မာ့ပြည်လည်း ဒိဗ္ဗ ဂဟ္ဌ အမည်ရနိုင်သောကြောင့်တည်း၊ ဤသို့ ယူမှလည်း"ဘာဝနံ ဘာဝယမာနာ"ဟူသော စကားကို ပြီးစေရာ ရောက်သည်။ [မြဟ္မာ့ပြည်ရောက်ကြောင်းသည် သမထဘာဝနာတည်း။]

ပရိပါစေန္တိ။ ။"ပရိ–ထက်ဝန်းကျင်+ပါစေ-ရင့်ကျက်စေ"ဟူသည် နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်း အကျင့်အမျိုးမျိုး (ဒါန သီလ ပူဇာ ဘာဝနာ) တို့ကို ပြုလုပ်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဒါနံ ဒဒမာနာ စသည်ဖြင့် ဆိုသည်၊ [ဝိပါစေန္တိ စသည်ကား "ပန္ထိမံ ပန္ထိမံ ပုရိမဿ ပုရိမဿ အတ္ထဝစနံ"နှင့် အညီ ရှေးရှေးပုဒ်၏ အနက်ကို နောက်နောက်ပုဒ်ဖြင့် ဖွင့်ပြခြင်းတည်း။]

ဒိဗ္ဗာနံ ဘဝါနံ။ ။"ဒိဗ္ဗေ ဂဟ္ဏေ ပရိပါစေန္တိ ဒိဗ္ဗာနံ ဘဝါနံ အာဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ"ဟု ပါဠိတော်၌ တဝါကျတည်းရှိသောကြောင့် "ဒိဗ္ဗဂဟ္ဏေ" အရ နတ်လောကကိုယူလျှင် "ဘဝါနံ"အရ ဘုံဗိမာန်ကိုယူမှ ရှေးနောက်အရကွဲလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် "ဒိဗ္ဗာ ဘဝါနာမ ဒေဝါနံ ဝိမာနာနိ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဘဝန္တိ ဇော ယထာရုစိ သုခသမပ္ပိတာတိ ဘဝါ–အလိုရှိတိုင်း ချမ်းသာနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကြရာဖြစ်သော ဘုံဗိမာန်တို့။]

အထဝါ–ထို့ပြင် တနည်းကား၊ ဒိဗ္ဗာ ဂဇ္ဈာတိ – ကား၊ ဒါနာဒယော–ဒါန အစရှိကုန်သော၊ ပုညဝိသေသာ - ကောင်းမှုအထူးတို့တည်း၊ ဒိဗ္ဗာ ဘဝါတိ–ကား၊ ဒေဝလောကေ - နတ်ပြည်၌၊ ဝိပါကက္ခန္ဓာ–ဝိပါက်,ခန္ဓာတို့တည်း၊ တေသံ - ထို နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော ဝိပါက်ခန္ဓာတို့၏၊ နိမ္မတ္တာနတ္ထာယ–ဌါ၊ တာနိ ပုညာနိ- ထိုကောင်းမှုတို့ကို၊ (ဒိဗ္ဗ ဂဇ္ဈမည်သော ထို ကောင်းမှုတို့ကို၊) ကရောန္တီ-နှံ၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။

တေသံ အန္တရာယကရောတိ– ကား၊ တေသံ – ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ မဂ္ဂသမ္ပတ္တိ ဖလသမ္ပတ္တိ ဒိဗ္ဗဘဝဝိသေသာနံ – မဂ်ဟူသောသမ္ပတ္တိ, ဖိုလ်ဟူသောသမ္ပတ္တိ, နတ်၌ဖြစ်သော ဘုံဗိမာန်အထူးတို့၏၊ (ပဌမနည်း)၊ ဝါ - နတ်၌ဖြစ်သော ဥပပတ္တိဘဝတို့၏၊ (ဒုတိယနည်း)၊ အန္တရာယကရော– အန္တရာယ်ကိုပြုတတ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်လော။

ဣဘိ-ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ အနိယမိတေနေဝ-မမှတ်သားအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဩပမ္မဝိဓိနာ–ဥပမာအစီအရင်ဖြင့်၊ ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ- ဘဝဂ်တိုင်အောင်၊ ဥဂ္ဂတံ-တက်နေသော၊ ဗြာဟ္မဏသ- လောဟိစ္စပုဏ္ဏား၏၊ မာနံ–မာနကို၊ [ငါသိတယ် ငါမြော်မြင်နိုင်တယ် စသောမာန်ကို။] ဘိန္ဒိတ္ဝာ-ဖျက်ပြီး၍၊ ဣဒါနိ – ယခုအခါ၌၊ စောဒနာရဟေ – စောဒနာခြင်းကို ထိုက်ကုန်သော၊ တယော–၃ ယောက်ကုန်သော၊ သတ္ထာရော– ဆရာတို့ကို၊ ဒဿေတုံ-ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ တယော ခေါ မေ လောဟိစ္စာတိအာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

× × × × × × ×

အထဝါ။ ။ဤနည်း၌ကား "ဒိဗ္ဗ ဂဇ္ဈ" အရ နတ်ပြည်–ဗြဟ္မာပြည်သို့ရောဝံကြောင်းကောင်းမှုကို ယူရသည်၊ ဝိဂြိုဟ်မှာ "ဒိဝိ + ဘဝါ" ဟု ပြု၍ နတ်ပြည်၌ဖြစ်သောအကျိုး၏ အမည်ကို အကြောင်းကောင်းမှု၌ တင်စား၍ ကောင်းမှုတို့ကို "ဒိဗ္ဗာ" ဟု ခေါ်နိုင်၏၊ ဂဇ္ဈ၏ဝိဂြိုဟ်မှာ ရှေအတိုင်းတည်း။ [ဒေဝဘာဝါဝဟတ္တာ ဒိဗ္ဗာ၊ ဝုတ္တနယေန ဂဇ္ဈာ၊–ဋီကာ။] ဒိဗ္ဗဘဝအရှင်္ဂကား နတ်၌ဖြစ်သော ဥပပတ္တိဘဝ (ဝိပါက်ခန္ဓာ) ကို ယူရသည်။ ["ဒိဗ္ဗာဘဝါတိ ဒေဝလောက ပရိယာပန္နာ ဥပပတ္တိဘဝါ၊ တဒါဝဟော ဟိ ကမ္မဘဝေါ ပုဗ္ဗေ ဂဟိတော–ထို ဥပပတ္တိဘဝကိုဆောင်နိုင်သော ကမ္မဘဝကို ရှေ့၌ ဒိဗ္ဗဂ ဇ္ဈ ဟူသော ပုဒ်ဖြင့် ယူအပ်ပြီ"– ဋီကာ။]

အနိယမိတေနေဝ။ ။တံ့ဧဝံ ဒိဋ္ဌကော – သင်သည် ဤသို့ အယူရှိသူဖြစ်၏၊ ဧဝံ သတ္တာနံ အနတ္ထကာရကော– သင်သည် ဤနည်းအားဖြင့် သတ္တဝါတို့၏စီးပွားမဲ့ကို ပြုသူဖြစ်၏၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူလျှင် နိယမိတစကား ဖြစ်၍ (သူ့ကို တိုက်ရိုက်မှတ်သားရာရောက်၏၊) ဤသို့ မိန့်တော်မမူသောကြောင့် "အနိယမိတ" ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ မသတ်မှတ်ဘဲ မိန့်တော်မူရာ၌ " ဒိလိုပြောလျှင် အန္တရာယ်ကို ပြုရာရောက်သလော , မရောက်သလော" စသည်ဖြင့် စကား ဥပမာသဒ္ဒေါအားဖြင့် မိန့်တော်မူသောကြောင့် "သြပမ္မ ဝိဓိနာ" ဟု ဆိုသည်။

တတ္ထ – ထို တယော ခေါ် မေ လောဟိစ္စ အာစရိယော စကားရပ်၌၊ သာ စောဒနာတိ - ကား။ တယော – နှင့်သော၊ သတ္ထာရေ - တို့ကို၊ စောဒေန္တိသ – စောဒနာသော်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (အပြစ်တင်သော်ပုဂ္ဂိုလ်၏)၊ စောဒနာ-စောဒနာခြင်း သည်၊ (အပြစ်တင်ခြင်းသည်၊) ["ဘုတာ"စသော ပါဠိတော်၌စပ်]၊ နအညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေန္တိတိ- ကား၊ အညာယ - သိခြင်းငှါ၊ အာဇာနနတ္ထာယ– သိခြင်း အကျိုးငှါ၊ စိတ္တံ - ကို၊ နဥပဋ္ဌာပေန္တိ - ကပ်၍ မတည်စေကြကုန်၊ (မဖြစ်စေကြ ကုန်)၊ ဝေါက္ကမ္မာတိ-ကား၊ နိရန္တရံ-မပြတ်၊ တဿ-ထို ဆရာ၏၊ သာသနံ-အဆုံး အမကို၊ အကတ္ဝာ - မပြုမူ၍၊ တတော - ထို အဆုံးအမမှ၊ ဥက္ကမိတ္ဝာ - ဖဲခွါ၍ (ရှောင်လွဲ၍)၊ ဝတ္တန္တိ-ကျင့်ကြကုန်၏၊ ဣတိအတ္ထော-နက်။

× × × × × × ×

တယော ခေါ် မေ။ ။(၁)အသမ္မာဒိတ အတ္တဟိတော (မပြီးစီးစေအပ်သေး သော မိမိစီးပွားရှိသော=မိမိစီးပွားမပြည့်စုံသေးသော)အနော၀ါဒကရသာ၀ကော စ-ဩ၀ါဒကိုမလိုက်နာသော သာ၀ကရှိသောဆရာလည်း တယောက်၊ (၂)အသမ္မာဒိတ အတ္တဟိတော ဩ၀ါဒကရသာ၀ကော စ၊ (၃)သမ္မာဒိတ အတ္တဟိတော အနော၀ါဒ ကရသာ၀ကော စ၊ ဤဆရာ ၃ ယောက်၏အကျယ်ကို ပါဠိတော်ကြည့်ပါ၊ ဤ ၃ ပါး သည် စောဒနာရဟ (သူကပါးက အပြစ်တင်ထိုက်သော)ဆရာများတည်း၊ ဘုရားရှင် သည် ထို ၃ ပါးဌမပါ၀င်သော "သမ္မာဒိတအတ္တဟိတ, ဩ၀ါဒကရသာ၀ကရှိသော" ဆရာဖြစ်၍ စောဒနာခြင်းငှါ မထိုက်၊ ဤဆရာကို နှောက်ခ် သီးခြားပြလိမ့်မည်။

အညာ ။ ။သငယ် အဘိညာဉ် အဘိညာပုဗ္ဗင်္ကဲ့သို့ အညာဉ်လည်း ယအက္ခရာ ကြေသည်ဟု သိစေလို၍ "အညာယ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထို ယအက္ခရာလည်း တဒတ္ထသမ္မဒါန် အနက်ဉ်သက်သော သဒိဘတ်၏ ကာရိယ ဟု သိစေလို၍ "အာဇာနနတ္ထာယ" ဟု ဖွင့်သည်၊ အာဇာနနကိုကြည့်၍ အညာဉ် "အာ+ဉာဓာတ်, အ ပစ္စည်း, ဣတ္ထိဇောတက အာ ပစ္စည်း" ဟု သိပါ။

နိရန္တရံ၊ပေ၊ အကတ္ဝာ။ ။"မည်သည့်ဆရာ၏ တပည့်ပါ" ဟု ဝန်ခံလျှင် ထို ဆရာ၏ အဆုံးအမကို တစိတ်တဒေသလောက်တော့ လိုက်နာပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဩ၀ါဒကိုမလိုက်နာသော သာ၀ကဟူရာ၌ "မပြတ်လိုက်နာ၍ မပြုကျင့်သူကို ဆိုလို သည်"ဟု သိစေလို၍ "နိရန္တရံ တဿ သာသနံ အကတ္ဝာ" ဟု မိန့်သည်။

ဥက္ကမိတ္ဝာ။ ။ဝေါက္ကမ္မ၏အဖွင့် ဖြစ်သောကြောင့် "ဥက္ကမိတ္ဝာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဥ–အလွဲသို့+ကမ–သွား"ဟူသည် လမ်းမှန်မသွားဘဲ ထိုအဆုံးအမမှ ရှောင်လွဲသွား ခြင်းတည်း။ [တချို့စာအုပ်၌ "ဥပက္ကမိတ္ဝာ"ဟု ရှိသည်မှာ မကောင်း၊ "အပက္ကမိတ္ဝာ-ဖဲ၍"ဟုရှိလျှင် တတောဟူသော အပါဒါန်နှင့်လိုက်သောကြောင့် သိပ်ကောင်း၏။]

ဒုကာဟောင်း။ ။ဒုကာဟောင်း၌-ဝိစ္ဆာမရှိဘဲ "ဥက္ကမိတ္ဝာ ဝတ္တန္တိတိ ယထိစ္ဆိတံ ကရောန္တိ" ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်မျှသာ ဖွင့်၏၊ "ရှောင်လွဲ၍ ကျင့်ကြခြင်း"ဟူသည် "မိမိတို့ အလိုရှိသလို ပြုကျင့်ကြခြင်း, ကျင့်လိုသောအခါ ကျင့်၍ မကျင့်လိုသောအခါ မကျင့်ဘဲနေခြင်းတည်း"ဟူလို။

ဩသက္ကန္တိယာ ဥဿင္ကေယျာတိ-ကား၊ ပဋိက္ကမန္တိယာ-နောက်ဆုတ်သွား လသော်၊ ဥပဂစ္ဆေယျ - အနီးသို့ သွားရာ၏၊ အနိစ္ဆန္တိယာ – အလိုမရှိလသော်၊ ဇုစ္ဆေယျ-အလိုရှိရာ၏၊ ကောယ- တယောက်သောမိန်းမသည်၊ သမ္မယော၀ံ– မေထုန်အား‌ဖြင့် ပေါင်းသင်းခြင်းကို၊ အနိစ္ဆန္တိယာ-အလိုမရှိလသော်၊ ကော-တယောက်သော ယောကျ်ား‌သည်၊ ဇုစ္ဆေယျ – မေထုန်အား‌ဖြင့် ပေါင်းသင်း ခြင်းကို အလိုရှိရာ၏၊ ဇုတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ပရမ္မုခိ ံ၀ါ အာလိင်္ဂေယျာတိ-ကား၊ ဒဠ္ဠမိ – ကြည့်ခြင်း၌ သော်မှလည်း၊ (မေထုနသမ္ပယောဂကို မဆိုထား‌ဘိ–

× × × × × × ×

ဋီကာသစ်။ ။ ဋီကာသစ်၌မူ “ ဥက္ကမိတ္ထာ ဥက္ကမိတ္ထာ ” ဟု အာဘိက္ခညရှိ၍ “ ကဒါစိ တထာဂရဏံ (ထိုအဆုံးအမအတိုင်း ပြုခြင်း) ကဒါစိ တထာ အကရဏံ သန္ဓာယ ဝိစ္ဆာ၀စနံ ” ဟု ဖွင့်၏၊ ဝိစ္ဆာဟူသည် ၂ ပုဒ်အတွက် အနက်လည်း တူရ၏၊ အနက်အမျာ‌း၌လည်း နှံ့စေရ၏၊ ဤဋီကာသစ်အဖွင့်အတိုင်း ကဒါစိကရဏာ , ကဒါစိ အကရဏာသည် အနက်တူမဟုတ်, အမျာ‌းနှံ့စရာလည်း‌မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်အဖွင့် ကို စဉ်း‌စား‌ပါ၊ ရှေ‌းအဋ္ဌကထာစာအုပ်မျာ‌း၌ ဝိစ္ဆာလည်း‌မရှိ, နေ‌ခံပြင်စာအုပ်မျာ‌း၌သာ ရှိသည်၊ ဝေါက္ကမဟူသော‌တပုဒ်ကို ဝိစ္ဆာ(အာဘိက္ခညဖြင့် ဖွင့်ခြင်း‌လည်း မကောင်း။

ဩသက္ကန္တိယာ ဥဿင္ကေယျ။ ။ဘုဝါဒိသဂ္ဂဓောတ်သည် ဂတိအနက်ကိုဟော၏၊ အ၀ ရှေ‌းရှိသောအခါ နောက်ဆုတ်သွား‌ခြင်း‌အနက်ကို ဟော၏၊ ဥ ရှေ‌းရှိသောအခါ တိုး၍သွား‌ခြင်း‌အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ ပဋိက္ကမန္တိယာ ဥပဂစ္ဆေယျ ” ဟု သဒ္ဒတ္ထ၊ “အနိစ္ဆန္တိယာ ဇုစ္ဆေယျဲ”ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ “ကောယ၊ပေ၊၀ုတ္တံ ဟောတိ”ဟု ဥဇုကတ္ထတို့ကို ဖွင့်သည်၊ “ သမ္မယော၀ ” ဟူသည် မေထုန်အား‌ဖြင့် ပေါင်းသင်း‌ခြင်း‌ တည်း၊ [သမ္မယော၀န္တိ မေထုနမေ‌ဝ သမာယော၀ံ၊–ဋီကာသစ်။]

ကောယ၊ပေ၊အနိစ္ဆန္တိယာ။ ။ပါဠိတော်၌ ဩသက္ကန္တိယာကို“အနိစ္ဆန္တိယာ” ဟုသာ မဖွင့်ဘဲ “ ကောယ၊ပေ၊အနိစ္ဆန္တိယာ”ဟု အနိစ္ဆန္တိယာ၏ လက္ခဏာကတ္တား‌ကို ကောယ ဟု ထည့်၍ ဖွင့်ခြင်း‌ဖြင့် ဩသက္ကန္တိယာ အနိစ္ဆန္တိယာတို့၌ လက္ခဏာအနက်ဟု သိစေသည်၊ [“ကောယ သမ္မယော၀ံ အနိစ္ဆန္တိယာ – ဧသော်၊ ဧကော ဇုစ္ဆေယျဲ” ဟု လက္ခဏာ+လက္ခဏ စပ်ပါ။]

ဥပမာနှင့် ဥပမေယျ။ ။မိန်းမ၏ မကြိုက်၍ နောက်ဆုတ်ခြင်း‌သည် သာ၀က တို့၏ ဩ၀ါဒကို မလိုက်နာခြင်း‌နှင့် တူ၏၊ မကြိုက်သောမိန်းမသို့ ယောကျ်ား‌၏ ကပ်ခြင်း‌ သည် မလိုက်နာသော သာ၀ကတို့ကို ဆရာက ဆုံး‌မနေခြင်း‌နှင့် တူ၏၊ ထို့ကြောင့် သာ၀ကတို့၌ ထိုဆရာ၏ ပြကျင့်ပုံသည် ဂေဟသိတလောဘအား‌ဖြင့် (အိမ်၌မှီသော အိမ်နေသူတို့၏ ချစ်ခင်ပုံ လောဘအား‌ဖြင့်) ငဲ့ကွက်နေသောကျင့်ပုံ ဖြစ်သည်- ဟု ထို ဥပမာက ပြသည်။

ပရမ္မုခိ ံ၀ါ အာလိင်္ဂေယျ။ ။[ပရသ္မိ ံ – မိမိဘက်မှတပါး‌သော ဘက်၌+ မုခံ– မျက်နှာသည်၊ ယသ္မာ အတ္ထိတိ ပရမ္မုခိ-မျက်နှာကိုပင် မကြည့်ချင်သော‌ကြောင့် ကျော ပေး‌သွား‌သော မိန်း‌မ။] ပဌမမိန်းမသည် မကြိုက်သော်လည်း ယောကျ်ား‌၏မျက်နှာကို

ဟူလို)၊ အနိစ္စံမာနံ – အလိုမရှိသည်ဖြစ်၍၊ ပရမ္မုခိ - တပါးသောအရပ်၌ မျက်နှာရှိသည်ဖြစ်၍ (မျက်နှာလွှဲလျက်)၊ ဌိတံ - တည်သောမိန်းမကို၊ ပစ္ဆတော-မှ၊ ဂန္ဒာ- လိုက်သွား၍၊ အာလိင်္ဂ်ယျ- ပွေ့ဖက်ရာ၏။

ဧဝံ သမ္ပဒမိဒန္တိ-ကား၊ ဣမသ္မာပိ သတ္ထုနော-ဤဆရာ၏လည်း၊ (လောဘမမံ၌စပ်)၊ ဝါ-သည်လည်း၊ (အနုသာသတောဌ အနာဒရိယ အနာဒရိယဝန္ဒိစပ်)၊ ဣမေ-ဤသူတို့သည်၊ မမ-၏၊ သာဝကာ-သာဝကတို့တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ သာသနာ - အာဆုံးအမမှ၊ ဝေါက္ကမ္မ - ဖဲခွါ၍၊ ဝတ္တမာနာ - ကျင့်ကုန်သော၊ တေပိ - ထိုသာဝကတို့ကိုလည်း၊ [ရှေး စာအုပ်များ၌ "တေ" မပါ။]
လောဘေန-လောဘကြောင့်၊ အနုသာသတော-သွန်သင်လသော်၊ဣမံ လောဘမမံ - ဤလောဘတရားကို၊ ဧဝံ သမ္ပဒမေဝ - ဤသို့ မချွတ်မယွင်း ပြီးစီးခြင်း၌၏ ဟူ၍သာ၊ ဤဒိသမေဝံ - ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်၏ဟူ၍သာ၊ ဝဒါမိ – ဟောတော်မူ၏၊ [ဧဝံ သမ္ပဒံပုဒ်၏အနက်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ၌ ရှုပါ။]
ဣတိ- ဤသို့၊ ယေန (လောဘမမ္မေန) - ကြောင့်၊ တုံ- သည်၊ သြသက္ကနိယာ-နောက်ဆုတ်သွားသောမိန်းမ၏ အထံသို့၊ ဥဿက္ကဒန္တောဝိယ - တိုး၍ လိုက်သူကဲ့သို့ဌင်း၊ ပရမ္မုခိ-မျက်နှာလွှဲနေသောမိန်းမကို၊ အာလိင်္ဂန္တောဝိယ-ပွေ့ဖက်သူကဲ့သို့ဌင်း၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ၊ [တုမှယောဂဖြစ်၍ သြ ဝိဘတ်ကို ဣပြုဟူကြံပါ၊ အသိရှိလျှင်လည်း ကောင်း၏။] တဝ-၏၊ သော လောဘမမ္မော-သည်၊ ဝေရူပေါ-ဤသို့ သဘောရှိ၏၊ ဣတိပိ-ဤသို့လည်း၊ စောဒနံ-ကို၊ အရဟတိ-၏၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "တံ" မပါ၊ "တံ စောဒနံ-ထိုစောဒနာကို"ဟု သော်လည်းပေးပါ။] ကိဉ္စိ ပရော ပရဿ ကရိဿတီတိ-ကား၊ ယေန ဓမ္မေန-အကြောင် တရားဖြင့်၊ ပရေ-အခြားသူတို့ကို၊ အနုသာသိ-သွန်သင်ပြီ၊ [အချို့စာအုပ်၌ "ပရံ"ဟု၏၏။] တတ္ထ-ထို တရား၌၊ အတ္ထာနမေဝ– မိမိကိုယ်ကိုသာလျှင်၊ တာဝ သမ္မာဒေဟိ-ပြီးစီးစေပါဦးလော၊ ဥဇုံ-ဖြောင့်မတ်အောင်၊ ကရောဟိ-ပြုပါဦးလော၊ ဟိ–မှန်၏၊ ပရော-သွန်သင်အပ်သော အခြားတပည့်သည်၊ ပရဿ - သွန်သင်တတ်သော အခြားဆရာအား၊ ကိံ-အဘယ် နည်းလမ်းကို၊ ကရိဿတိ-ပြုကျင့်လတံ့နည်း။ ဣတိ–သို့၊ စောဒနံ–ကို၊ အရဟတိ–၏။

× × × × × × × ×

ကြည့်၍ နောက်ဆုတ်သွား၏၊ ဤမိန်းမကား မျက်နှာကိုပင် မကြည့်ချင်တော့ဘဲ ကျောပေးလျက် သွား၏၊"ထိုသို့သွားသောမိန်းမကို ယောကျ်ားသည် နေခဲ့က အမှီလိုက်လျက် ပွေ့ဖက်သည် "ဟု ဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။မိမိကို မကြိုက်၍ ထွက်သွားသောမိန်းမသို့ ယောကျ်း၏ လိုက်၍ ကပ်ခြင်းနှင့် မိမိ၏သြဝါဒကို မလိုက်နာလို၍ ထွက်သွားသောသာဝကတို့ကို ဆရာက ပြန်၍ခေါ်ခြင်းသည် တူ၏၊ ထိုပြန်ခေါ်ခြင်းကို"တပည့်လိုချင်သော လောဘ၏သဘော" ဟု ဆိုလိုသည်။

နိဒ္ဒါရိတမ္ဘန္တိ–ကား၊ သဿရူပကာနိ - ကောက်ပင်၏ အဲတုဖြစ်ကုန်သော၊ တိဏာနိ- ကျိတ် စပါးပင်စသော မြက်တို့ကို၊ ဥပ္ပါဋေတွာ- နှုတ်၍၊ ပရိသုဒ္ဓံ-စင်ကြယ်အောင်၊ ကာတဗ္ဗံ - ပြုထိုက်၏၊ တတိယစောဒနာယ- ၌၊ ကိဥ္စိ ပရော ပရဿတိ-ကား၊ အနုသာသနံ-ကို၊ အသမ္ပဋ္ဆနကာလတော– လက်မခံရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ အနုသာသိတဗ္ဗော-သွန်သင်ထိုက်သော၊ ပရော-အခြားသော တပည့်သည်၊ အနုသာသကဿ–သွန်သင်တတ်သော၊ ပရဿ = အခြားသော ဆရာ၏၊ ကိံ ကရိဿတိ- နည်း၊ [“ဣတိ” ပါသည်ကား ပို၏။] တတ္ထ-ထိုသာဝကၨ၊ အပ္ပေါသုက္ကတံ – ကြောင့်ကြမဲ့ ရှိသူ၏ အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇတ္တာ – ရောက်၍၊ အတ္တာနာ–မိမိသည်၊ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မံ–ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးသော တရားကို၊ အတ္တာနာဝ–မိမိသည်သာ၊ မာနေတ္တာ–မြတ်နိုး၍၊ ပူဇေတ္တာ – ပူဇော်၍၊ ဝိဟာတဗ္ဗံ နနု–နေထိုက်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ ဧဝံ = ဤသို့သော၊ စောဒနံ–အပြစ်တင်ခြင်းကို၊ အရဟတိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။

နု စောဒနာရဟောတိ(တ္ထ)–၌၊ (ဂုဠ္ဠတ္ထံ-ကို၊ ဟိ ဥဒ္ဓရိတ္တာ ဒဿေမိ-အံ့၊) အယံ- ဤဆရာသည်၊ (နု စောဒနာရဟော-၌စပ်၊) ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ပဌမမေဝ-ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ပဋိရူပေ-သင့်လျော်သောအရာ၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတ္တာ– တည်စေ၍၊ သာဝကာနံ - တို့အား၊ ဓမ္မံ – ကို၊ ဒေသေတိ–ဟော၏၊ အဿ-ထိုဆရာ၏၊ သာဝကာစ-တို့သည်လည်း၊ အဿဝါ-စကားကို

× × × × × × ×

နိဒ္ဒါရိတမ္ဘံ။ ။“နိဒ္ဒါယိတမ္ဘံ-ရိတ်ပယ်ထိုက်၏”ဟူ၍ မူကွဲရှိသော်လည်း“ဥပ္ပါဋေတွာ–ကျိတ်စပါးပင်တို့ကို နှုတ်ပယ်၍”ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ထိုအဖွင့်သည် “နိ + ဓာရ-ထုတ်ဆောင်”ဟူသောပါဠိနှင့်သာလျော်၏၊ထို့ကြောင့်“နိဒ္ဒါရိတမ္ဘံ”သည် ကောင်း၏၊ ထိုနိဒ္ဒါရဟူသည် ယခုခေတ် ပေါင်းပင်တို့ကို ပယ်ခြင်း (ပေါင်းသင်ခြင်း) မျိုးပင်တည်း။ [နိဒ္ဒါယန – ရိတ်ရုံမျှဖြင့်ကား ထို ပေါင်းပင်တွေ မစင်ကြယ်သည့်အပြင်, သာ၍ပင်စည်ပင်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် နိဒ္ဒါယိတမ္ဘံသည် မကောင်းပါ။]

ဧဝံ စောဒနံ အရဟတိ ။ ။ တတိယဆရာသည် တရားရပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ကိဥ္စိ ပရော ပရဿ ကရိဿတိ၊ နနု၊ပေ၊ဝိဟာတဗ္ဗံ”ဟု ဤသို့သော အပြစ်တင်ထိုက်၏၊ ပဌမဆရာကဲ့သို့ “ဧဝရူပေါ တဝ လောဘဓမ္မော” စသည်ဖြင့်ဝင်း, ဒုတိယ ဆရာကဲ့သို့ “အတ္တာနမေဝ တတ္ထ သမ္မာဒေဟိ”စသည်ဖြင့်ဝင်း အပြစ်မတင်ထိုက်ပါ– ဟူလို။

နု စောဒနာရဟော ။ ။ ဆရာ၏ ဖေါက်ပြန်ပွာ ကျင့်ခြင်းကြောင့်သော်ဝင်း, သာဝကတို့၏ ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန် ကျင့်ခြင်းကြောင့်သော်ဝင်း , ၂ ဖက်လုံး၏ ဖေါက် ဖေါက် ပြန်ပြန် ကျင့်ခြင်းကြောင့်သော်ဝင်း, ထို ဆရာကို အပြစ်တင်ထိုက်၏၊ ဤစတုတ္ထ ဆရာကား မိမိကိစ္စလည်း ပြီးပြီးဖြစ်၏၊ သာဝကတို့ကလည်း အဆုံးအမကို လိုက်နာကြ၏၊ ထို့ကြောင့် စောဒနာခြင်းကို မခံထိုက်တော့၊ ထိုသို့ မစောဒနာထိုက်ပုံကို ပြလို၍ “အယံ ဟိ”စသည်ကို မိန့်သည်။

နားထောင်ကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ ယထာနုသိဋ္ဌံ- အကြင်အကြင် သွန်သင်အပ်သည့်အတိုင်း၊ ပဋိပဇ္ဇန္တိ – ကျင့်ကြကုန်၏၊ တာယစ ပဋိပတ္တိယာ - ထို အကျင့်ကြောင့်လည်း၊ မဟန္တံ – ကြီးစွာသော၊ ဝိသေသံ– တရားထူးကို၊ အဓိဂစ္ဆန္တိ– ရကြကုန်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ နစောဒနာရဟော- စောဒနာခြင်းကို မထိုက်သည်၊ ဝါ–အပြစ်တင်ခြင်းကို မထိုက်သည်၊ ဟောတိ-၏။

နရကပပါတံ ပပတန္တောတိ–ကား၊ မယာ - တပည့်တော်သည်၊ ဂဟိတာယ– ယူအပ်ပြီးသော၊ ဒိဋ္ဌိယာ – မိစ္ဆာအယူအားဖြင့်၊ နရကပပါတံ - နရက်ချောက်သို့၊ ပပတန္တော- ခုန်ချနေသော၊ အဟံ- တပည့်တော်ကို၊(ထလေ ပတိဋ္ဌာပိတောဋ္ဌစပ်၊) ဥဒ္ဓရိတ္ထာ ထလေ ပတိဋ္ဌာပိတောတိ – ကား၊ တံ ဒိဋ္ဌိံ - ထိုမိစ္ဆာအယူကို၊ ဘိန္ဒိတ္ထာ-ဖျက်၍၊ ဓမ္မဒေသနာဟံတ္ထေန-တရားဒေသနာတည်းဟူသော လက်တော်ဖြင့်၊ အပါယေ ပတနတော – အပါယ်သို့ ကျခြင်းမှ၊ ဥဒ္ဓရိတ္ထာ– ထုတ်ဆောင်၍၊ သဂ္ဂမဂ္ဂထလေ–နတ်ပြည်လမ်းကြောင်း တည်းဟူသော ကြည်၊ ကုန်း၌၊ ဌပိတောတာ-တည်စေအပ်သည်၊ ဝါ-တင်ထားအပ်သည်၊ အမှိ-ဖြစ်ပါ၏၊ ဇာတိ-သို့၊ ဝဒတိ-လျှောက်၏၊ တ္ထေ-၌သုတ်၌၊ သေသံ- ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ–ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ၊ ဇာတိ-အပြီးတည်း။

ဇာတိ - ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ – သုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ – ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌၊ လောဟိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ–လောဟိစ္စသုတ်၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

× × × × × × ×

မယာ ဂဟိတာယ ဒိဋ္ဌိယာ ။ ။ ဘယ်နည်းနှင့်မျှ အပြစ်မရှိသည်ဖြစ်၍ မကဲ့ရဲ့ထိုက်သော ကိုယ်တော်တိုင် ကောင်းစွာကျင့်၍ သူတပါးတို့အားလည်း မှန်သောအကျင့်ကို ဟောပြပေးသော ဆရာ (မြတ်စွာဘုရား) ၌ မမှန်သော အပြစ်ကို တင်သောအားဖြင့် ယူမှားအပ်သော (ငရဲရောက်ကြောင်း) မကောင်းသော အယူဖြင့် (အဟံ နရကပပါတံ ပပတန္တော- နရက်ချောက်သို့ ခုန်ချနေသော တပည့်တော်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတ္ထာ ထလေ ပတိဋ္ဌာပိတောတာ–ထုတ်ဆယ်၍ သဂ္ဂမဂ္ဂ ကုန်းအပြင်၌ တင်ထားအပ်ပါပေပြီ....ဘုရား)။

နိဋ္ဌိတာ ။ ။ နရကပပါတန္တိ–နရကသင်္ခါတံ မဟာပပါတံ၊ ပပတန္တိ ဇော်တိ ဟိ ပပါတောတာ– ကျရောက်ရာဖြစ်သော နရက် (ချောက်)၊ သဂ္ဂမဂ္ဂထလေတိ– သဂ္ဂဂါမိမဂ္ဂဘူတေ (နတ်ပြည်သွားကြောင်းလမ်းဖြစ်၍ဖြစ်သော) ပဉ်ညစမ္မထလေ။

လောဟိစ္စသုတ် အဋ္ဌကထာ
အဖွင့် ပြီး၏။

တေဝိဇ္ဇသုတ် ဘာသာဋီကာ

ဗြာဟ္မဏ မဟာသာလများ

ဧဝံ၊ပေ၊ကောသလေသူတိ-ဟူသော ဤသုတ်သည်၊ တေဝိဇ္ဇသုတ္တံ– တည်း၊ တတြ-၌၊ အယံ-ကား၊ အနုတ္တာန ပဒဝဏ္ဏနာ-တည်း၊ မနသာကဋ္ဌန္တိ-ဟူသော အမည်သည်၊ တသ ဂါမဿ-၏၊ နာမံ-တည်း၊ ဥတ္တရေန မနသာကဋဿတိ-ကား၊ မနသာကဋတော–မနသာကဋရွာမ၌၊ အဝိဒူရေ–အနီးဖြစ်သော၊ ဥတ္တရ ပဿေ–မြောက်နံပါး၌၊ အမ္ဗဝနေတိ – တရုဏအမ္ဗရုက္ခသဏ္ဍော - နုပျိုသော သရက်ပင်တောအုပ်၌၊(“ဝိဟရတိ”၌စပ်)၊ ကိရ-ခဲ့၊ သော ဘူမိဘာဂေါ–ထိုမြေအဘို့ကို၊ ရမဏီယော– မွေ့လျော်ထိုက်၏၊ (မွေ့လျော်ဘွယ်ကောင်း၏)၊ ဟေဋ္ဌာ – အောက်၌၊ ရဇတပဋ္ဋသဒိသာ – ငွေပြားနှင့် တူသော၊ ဝါလုကာ-သဲသည်၊ ဝိပ္ပကိဏ္ဏာ-အထူးထူးရောပြွမ်းသည်၊(ဟောတိ)၊ဥပရိ-၌၊ မဏိဝိတာနံ ဝိယ-ပဒမြား မျက်နှာကြက်ကဲ့သို့၊ ဃနသာခါပတ္တံ- တခဲနက် အခက် အရွက် ရှိသော၊ အမ္ဗဝနံ-သရက်ဥယျာဉ်သည်၊ (ဟောတိ- ရှိ၏)၊ ဗုဒ္ဓါနံ- တို့အား၊ အနု

× × × × × × ×

ဥတ္တရေန မနသာကဋ္ဌဿ ။ ။ဥတ္တရေနကဲ့သို့ နေနှင့် ယှဉ်ရာ၌ ဒုတိယာ ဆင့်သက်နိုင်၏၊ ဤ၌ “မနသာကဋ္ဌဿ”ဟု ဆင့်သက်သည်၊ “ထိုနေပစ္ဆည်းလည်း အဋ္ဌရအနက်၌ဌင်း, သတ္တမျှန့ ပဌမန့်တို့နောက်၌ဌင်း သက်အပ်၏”ဟု သက္ကတ သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ဆိုသောကြောင့် ဤနေရာ၌“ဥတ္တရေန-၌”ဟု ပေးရသော သတ္တမျှန့နောင် အဋ္ဌရအနက်၌ သက်၏ ဟု သိစေလိုရှိ “ မနသာကဋတော အဝိဒူရေ ဥတ္တရပဿေ ” ဟု ဖွင့်သည်။

နိဂ္ဂ၊ ။ဥတ္တရေနာတိ ဤ နေသဒ္ဒါ ဒိသာဝါစိသဒ္ဒတော (ဥတ္တရကဲ့သို့ ဒိသာအနက်ဟောသဒ္ဒါမှ နေခံ၌) ပဌမိအန္တတော (မနသာကဋတောကဲ့သို့ ပဌမျှန့်ရှိသော) [ဒိသာဝါစိသဒ္ဒတော ပြန်လှည့်၊] အဋ္ဌရဤဩ ဋန္တိတော၊ တသ္မာ ဥတ္တရေန သဒ္ဒေန အဋ္ဌရတ္ထဇောတနံ ဒဿေန္တော အဋ္ဌရေ (အဝိဒူရေ) ဥတ္တရပဿေတိ အာဟ။ [ဤ၌ “ပဌမိ အန္တတော” ကို ပါဠိ၌ရှိသည့်အတိုင်း သင့်အောင် အနက်ပေးလိုက်သော်လည်း ထို ပါဠိကို လွဲသည်ဟု မောဂ္ဂလ္လာန် နိဿယသစ် ၂ – ကဏ္ဍ , ၂ –သုတ် အဓိပ္ပါယ်၌ မိန့်သည်၊ ထို၌ ရှုပါ။]

ဝနေ, သဏ္ဍေ။ ။ဝနသဒ္ဒါသည် သစ်ပင်အပေါင်းဟူသော တောကို ဟောသကဲ့သို့ သဏ္ဍသဒ္ဒါသည်လည်း သစ်ပင် အပေါင်းကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် အမ္ဗဝနေကို “ တရုဏအမ္ဗရုက္ခသဏ္ဍော ” ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဝနန္တိ ဘဇန္တိ နံတိ ဝနံ (အဝုတ္တကမ္မသာဓန) -ဥဿြစသော ဌက်တို့ ဆဥ်းကပ် မှီဝဲအပ်သောကြောင့် သစ်ပင်အပေါင်းသည် ဝန မည်၏၊ ဝန–သမ္ဘတ္တိယံ (ကောင်းစွာ ဆည်းကပ်ခြင်း) ဟူသောဓာတ်, အပစ္စည်း၊ သဏ္ဍန္တိ ဂုမ္ဗန္တိ ဤဩတိ သဏ္ဍော-သစ်ပင်တို့၏ ပေါင်းစုရာ တောအုပ်၊ သဋိ -ဂုမ္ဗဤ (ပေါင်းစုခြင်း) ဟူသော ဓာတ်, အပစ္စည်း။]

စ္ဆဝိကေ-လျောက်ပတ်သော၊ ပဝိဝေကသုခေ-အပြားအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၌ ချမ်းသာသော၊ တသ္မိံ အမ္ဗဝနေ–ထို သရက်ဥယျာဉ်၌၊ ဝိဟရတိ - ၏၊ ဣတိ အာဇ္ဈာ–နက်။

အဘိညာတာ အဘိညာတာတိ - ကား၊ ကုလစာရိတ္တာဒိ သမ္ပတ္တိယာ–အမျိုး၏ အကျင့် အစရှိသည်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ တတ္ထ တတ္ထ - ထိုထို အရပ်၌၊ ပညာတာ-ထင်ရှားကုန်သော၊ (“ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ” ၌စပ်)၊ စက်ိတိ အာဒီနိ – စက်ိ အစရှိသော အမည်တို့သည်၊ ဇေဿံ– ထိုဗြာဟ္မဏမဟာသာလတို့၏၊ နာမာနိ-တို့တည်း၊ တတ္ထ- ထို ပုဏ္ဏား‌တို့တွင်၊ စက်ိ – စက်ိ ပုဏ္ဏားသည်၊ ဩပါသာဒဝါသိကော- ဩပါသာဒ အရပ်၌ နေခြင်းရှိ၏၊ ဝါ–နေသူတည်း။[နောက်၌လည်း ဤအတိုင်းပေးပါ၊ “ဩဟာရဝါသိကော” ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] တာရုက္ခော-သည်၊ ဣစ္ဆာနင်္ဂလဝါသိကော– ဣစ္ဆာနင်္ဂလနိဂုံး၌ နေခြင်းရှိ၏၊ ပေါက္ခရသာတိ-သည်၊ ဥက္ကဋ္ဌဝါသိကော-ဥက္ကဋ္ဌမြို့၌ နေခြင်းရှိ၏၊ ဇာဏုဿောဏိ–သည်၊ သာဝတ္ထိဝါသိကော-၏၊ တောဒေယျော–သည်၊ တုဒိဂါမဝါသိကော-တုဒိဂ္ဂါမ၌ နေခြင်းရှိ၏။

အညေစာတိ – ကား၊ အညေ - စက်ိပုဏ္ဏား စသည်တို့မှ တပါးကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာစ – များသော ဥစ္စာနှစ်ရှိသော ပုဏ္ဏား‌တို့သည်လည်း၊ အတ္တနော အတ္တနော-မိမိမိမိ၏၊ နိဝါသဋ္ဌာနေဟိ-နေရာအရပ်တို့မှ၊ အာဂန္ဒွာ-၍၊ မန္တဿဗျာယကရဏတ္ထံ - မန္တန်သရဇ္ဈာယ်မှုကို ပြုခြင်းအကျိုး‌ငှါ၊ တတ္ထ- ထို မနသာကဋ္ဌရွာ၌၊ ပဋိဝသန္တီ - နေကြကုန်၏၊ ကိရ– ခဲ့၊ မနသာကဋ္ဌဿ–၏၊ ရမဏီယတာယ–မွေ့လျော်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ- မွေ့လျော်ဘွယ်ကောင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ တတ္ထ -ထိုမနသာကဋ္ဌရွာ၌၊ နဒီတီရေ– အစိရဝတီမြစ်ကမ်း၌၊ ဂေဟာနိ- အိမ်တို့ကို၊ ကာရေတ္ဝာ-ဆောက်လုပ်စေ၍၊ ပရိက္ခိပါပေတ္ဝာ-ကာရံစေ၍၊ အညေသံ-အခြားကုန်သော၊ ဗဟူနံ–များစွာသော လူတို့၏၊ ပဝေသနံ-ဝင်ခြင်းကို၊ နိဝါရေတ္ဝာ-တားမြစ်၍၊ [မန္တန်ရွတ်ရာ၌ အများမလာအောင် တားမြစ်ရသည်။] အန္တရန္တရာ- အကြား၊ အကြား၌၊ တတ္ထ-ထို မနသာကဋ္ဌရွာသို့၊ ဂန္ဒွာ-၍၊ ဝသန္တိ။

× × × × × × ×

ကုလစာရိတ္တာဒိ သမ္ပတ္တိယာ ။ ။ အာဒိသဒ္ဒေန မန္တဓေါနံ (မန္တန်ကို သရဇ္ဈာယ်ခြင်း) အဘိရူပတာဒိသမ္ပတ္တိံ သင်္ကဿတိ (အလွန် အဆင်းလှသည်၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို သိမ်းယူသည်)။

အညေစ။ ။ “အညေစ ဗဟုဇနာ” ဟု သံဝဏ္ဏနာပုဒ်ကို တွေ့ရ၏၊ ပါဠိတော်၌ “အညေစ အဘိညာတာ အဘိညာတာ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ”ဟု အညေ၏ သရုပ်တိုက်ရိုက်ပါသောကြောင့် ဗဟုဇနာသည် မကောင်း၊ မန္တန်သရဇ္ဈာယ်ဘို့ ကိစ္စဖြစ်သောကြောင့်“ဗြဟ္မဏမဟာသာလာ”ဟုသာ ပါဠိတော်အတိုင်း ထည့်သွင်းသည်။

ဝါသေဋ္ဌဘာရဒ္ဒါဇာနန္တိ- ကား၊ ပေါက္ခရသာတိနော- ပေါက္ခရသာတိ၏၊ အန္တေဝါသိကဿ -အနိးနေတပည့်ဖြစ်သော၊ ဝါသေဋ္ဌဿစ-ဝါသေဋ္ဌ၏ဂုဏ်း၊ ဝါ-သည်ဂုဏ်း၊ တာရုက္ခန္တေဝါသိကဿ - တာရုက္ခ၏ အနိးနေတပည့်ဖြစ်သော၊ ဘာရဒ္ဒါဇဿစ-၏ဂုဏ်း၊ ဝါ-သည်ဂုဏ်း၊ (အနုစက်မန္တာနံ အနုဝိစရန္တာနံတို့၌စပ်၊) ကိရ-ခဲ့၊ ဒွေ- ၂ ယောက်ကုန်သော၊ ဇာတိသမ္ပန္နာ-ဇာတ်နှင့်ပြည့်စုံကုန်သော၊ တေ-၌ ဝါသေဋ္ဌဘာရဒ္ဒါဇတို့သည်၊ တိဏ္ဏံ-၃ ပုံကုန်သော၊ ဝေဒါနံ-ဝေဒကျမ်းတို့၏၊ ပါရဂူ-တဖက်ကမ်းရောက် တတ်မြောက်သူတို့သည်၊ အဟေသုံ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဇဏ္ဍိဝိဟာရံတိ-ကား၊ အတိစိရနိသဇ္ဇပစ္စယာ- အလွန်ကြာမြင့်စွာထိုင်ရခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ကိလမထ ဝိနောဒနတ္ထာယ - ပင်ပန်းညောင်းညာခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ (တနည်း) အတိစိရ နိသဇ္ဇပစ္စယ ကိလမထဝိနောဒနတ္ထာယ-အလွန်ကြာမြင့်စွာ ထိုင်ခြင်းရှိသော ပင်ပန်းညောင်းညာခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ [၌သို့ရှိလျှင် ကောင်း၏။] ဇဏ်စာရံ- ခြေသလုံးတို့၌ ပင်ပန်း ညောင်းညာခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးရှိသော လှည့်လည်ခြင်းကို၊ (အနုစက်မန္တာနံ အနုဝိစရန္တာနံ တို့၌စပ်၊) ကိရ-ခဲ့၊ တေ-ထို ဝါသေဋ္ဌ ဘာရဒ္ဒါဇတို့သည်၊ ဒိဝသံ-နေ့အဘို့၌၊ ဝါ-တနေ့လုံး၊ သဇ္ဈာယံ-မန္တန်သရဇ္ဈာယ်မှုကို၊ ကတွာ -ပြု၍၊ သာယန္ဟေ- ညနေချမ်းအခါ၌၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထ၍၊ နာနိယသမ္ဘာရ ဂန္ဓမာလ တေလဓောတဝတ္ထာနိ-ရေချိုးခြင်း၏ အဆေးအဉုးဖြစ်ကုန်သော နံ့သာပန်း ဆီ ဖွပ်လျော်အပ်ပြီးသောအဝတ်တို့ကို၊ ဂါဟာပေတွာ- ယူစေ၍၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ပရိဇနပရိဝုတာ - အခြွေအရံအပေါင်းသည် ခြံရံအပ်ကုန်သည်၊ နာယိတုကာမာ - ရေချိုးခြင်းငှါ အလိုရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ နဒီတီရံ-အစိရဝတီမြစ်ကမ်းသို့၊ ဂန္ဒွာ-၍၊ ရဇတပဋ္ဋဝဏ္ဏေ-ငွေပြားအဆင်းရှိသော၊ ဝါလိကာသင္ထေ - သဲအစုဌ၌၊ အပရာပရံ- အဆက်ဆက်၊ (ခေါက်တုန့်ခေါက်ပြန်၊) စင်္ကမံ သု -လမ်းလျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ [ကံ စင်္ကမန်တို့စသည်ကား အပရာပရံ စင်္ကမနာကာရကို ပြသော ဝါကျတည်း။] စင်္ကမန်တို့ - လမ်းလျှောက်နေသော၊ ကံ-တယောက်ကို၊ ဣတရော-အခြားတယောက်သည်၊ အနုစင်္ကမိ-အတုလိုက်၍လမ်းလျှောက်ပြီ၊ ပုန တဖန်၊ ဣတရံ-အခြားတယောက်ကို၊ ဣတရော-အခြားတယောက်သည်၊ အနုစင်္ကမိ- ပြီ၊ ဣတိ- ၌နည်းအားဖြင့်၊ (စင်္ကမံ သု-လမ်းလျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဝါသေဋ္ဌဘာရ

× × × × × × ×

ဇဏ်စာရံ။ ။ဇဏ်သု - ခြေသလုံးတို့၌ + ကိလမထ ဝိနောဒနတ္ထော - ပင်ပန်းညောင်းညာခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးရှိသော + စာရော - လှည့်လည်ခြင်းတည်း၊ ဇဏ်စာရော - ခြင်း။.... [သော ဟိ ဇဏ်သု ကိလမထဝိနောဒနတ္ထော စာရောတိ၊ - ဋီကာ၊ ဇဏ်သု + ကိလမထဝိနောဒနတ္ထော + ဝိဟာရော - သွားခြင်းဟူသော ဣရိယာပထ ဝိဟာရတည်း၊ ဇဏ်ဝိဟာရော။]

ဒွါဇ ၂ ယောက်လုံး၌ အနုစက်မန အနုဝိစရဏတို့ကိုရနိုင်ခြင်း(ကြောင့်၊) အနုစက်မန္တာနံ အနုဝိစရန္တာနံတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒဿရေန-သည်၊) ဝုတ္တံ– လျောက်အပ်ပြီ။

မဂ္ဂါမဂ္ဂေတိ– ကား၊ မဂ္ဂေစ– ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ရောက်ဘို့ရန် မှန်သောလမ်း၌ ၎င်း၊ အမဂ္ဂေစ– မမှန်သောလမ်း၌ ၎င်း၊ (ကထာ ဥဒပါဒိ၌စပ်၊) ကတမံ ပဋိပဒံ– အဘယ်အကျင့်ကို၊ ပူရေတွာ- ဖြည့်ကျင့်၍၊ ကတမေန မဂ္ဂေန– အဘယ်လမ်းဖြင့်၊ သုခံ-ချမ်းသာစွာ၊ ဗြဟ္မလောကံ-ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့၊ ဂန္တုံ-ရောဒ်ခြင်းငှါ၊ သက္ကာနုခေါ-တတ်ကောင်းမည်နည်း၊ ဣတိဝေါ-ဤသို့၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂံ မှန်သောလမ်း, မမှန်သောလမ်းကို၊ အာရဗ္ဘ-အကြောင်းပြု၍၊ ကထံ- စကား၊ သမုဋ္ဌာပေသုံ-ဖြစ်စေကြကုန်ပြီ၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ အဇ္ဈသာယနောတိ တေံ-အဇ္ဈသာယနောဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ဥဇုမဂ္ဂသ - ဥဇုမဂ္ဂသဒ္ဒါ၏၊ ဝေဝစနံ – ဝေါဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်တည်း၊ ဝါ–တနည်း၊ ဧတေန - ဤလမ်းဖြင့်၊ အဇ္ဈသံ–ဖြောင့်စွာ၊ ဥဇုကမေဝ-ဖြောင့်စွာသာလျှင်၊ အာယန္တိ အာဂစ္ဆန္တိ- လာနိုင်ကုန်၏၊ ဣတိ – ထိုသို့ ဖြောင့်စွာလာကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော- ထိုလမ်းသည်၊) အဇ္ဈသာယနော–မည်၏။

× × × × × × ×

မဂ္ဂါမဂ္ဂေ။ ။ဇာနန္တိတဒ္ဓာနံ–သို့၊ ဥဇုကံ–ဖြောင့်မတ်စွာ၊ မဂ္ဂတိ ဥပဂစ္ဆတိ ဧတေနာတိ မဂ္ဂေါ – ကပ်ရောက်ကြောင်းလမ်း၊ ဤ ဝိဂြိဟ်အရ ဖြောင့်မှန်သောအကျင့်ကို မဂ္ဂဟု ခေါ်၏၊ မဖြောင့်မှန်သောအကျင့်ကို အမဂ္ဂဟု ခေါ်၏၊ ဦးကာသစ်၌ အသဒ္ဒါကို ဝုဠ္ဍအနက်ကြံ၍ "ဖြောင့်မှန်သော ဓမ္မအောက်အကျင့်ကို မဂ္ဂ၊ အထက်ဖြစ်သော ဖြောင့်မှန်သောအကျင့်ကို အမဂ္ဂ" ဟု တနည်းခွဲသေး၏။

ဥဇုမဂ္ဂဿတံ ဝေဝစနံ။ ။ပါဠိတော်၌ "အယမေဝ ဥဇုမဂ္ဂေါ, အယံ အဇ္ဈသာယနော" ဟု ရှိသောကြောင့် "အဇ္ဈသာယနသဒ္ဒါသည် ရှေ့ဥဇုမဂ္ဂသဒ္ဒါ၏ပရိယာယ်တည်း" ဟု ဆိုသည်၊ လမ်း ပရိယာယ်ကိုပြသော အဘိဓာန် (၁၉၀)၌ "အဇ္ဈံသံ အာယနံ" ဟု ၂ ပုဒ်ရှိ၏၊ ဤ၌ ထို ၂ ပုဒ်ကို တွဲ၍ပြသောကြောင့် "လမ်းဆိုမှလမ်း=လမ်းအစစ်=ဖြောင့်မှန်သောလမ်း" ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥဇုမဂ္ဂ၏ ပရိယာယ်" ဟု ဖွင့်သည်။ [ဥဇုမဂ္ဂသ ဝေဝစနံ, ပရိယာယ ဒွယသ (အဇ္ဈသ + အာယန ဟူသော ပရိယာယ်ပုဒ် ၂ ပါး အပေါင်း၏) အတိရေကတ္တ ဒီပနတော၊ ယထာ ပဒဒွေနန္တိ၊ – ဦးကာ။]

အဇ္ဈသံ ဝေါ ။ ။ဤနည်း၌ကား အဇ္ဈသသဒ္ဒါသည် ဥဇုက အနက်ဟောတည်း၊ အာယနကို အင်္ဂကထာအတိုင်း ဝိဂ္ဂဟပြုပြီးမှ "အဇ္ဈသံ - ဖြောင့်မှန်စွာ + အာယနော– မြဟ္မာ့ပြည်သို့ လာကြောင်းလမ်းတည်း၊ အဇ္ဈသာယနော – လမ်း" ဟု ပြုပါ၊ မဂ္ဂေါကို ငဲ့၍ "အာယနော" ဟု ထားသည်၊ အဘိဓာန်၌ကား "အယနံ" ဟု နပုံလိန်ရှိသည်။ [ဒုတိယဝိကပ္ပေ အဇ္ဈသသဒ္ဒေါ ဥဇုကပရိယာယော၊–ဦးကာသစ်။]

နိယျာနိကော နိယျာတိတိ -ကား၊ နိယျာယန္တော - သွားသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နိယျာတိ-သွား၏၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ တက္ကရဿ သဟဗျတာယာတိ-ကား၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တံ မဂ္ဂံ-ထို လမ်းကို၊ (ထို ကျင့်စဉ်တည်းဟူသော လမ်းကို)၊ ကရောတိ - ၏၊ ပဋိပဇ္ဇတိ - ကျင့်၏၊ တဿ - ထိုလမ်းစဉ်ကို ပြုကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဗြဟ္မုနာ - ဗြဟ္မာနှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ သဟဘာဝါယ - အတူတကွ တခုတည်းသောဌာနဌ ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ ကေဋ္ဌာနေ - တခုတည်းသောအရပ်၌၊ ပါတုဘာဝါယ - ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းငှါ၊ ဂစ္ဆတိ- ၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

× × × × × × ×

နိယျာနိကော နိယျာတိ။ ။ဥဇုမဂ္ဂေါနှင့် အရတူသောကြောင့် "နိယျာနိကော-ဝင်္မ ထွက်မြောက်"ဟု မဖွင့်ဘဲ "ဂစ္ဆန္တော"ဟု ဖွင့်သည်၊ "နိယျာနိကော နိယျာတိ" ဟု အနက်တူသဒ္ဒါ ၂ ထပ် ဆိုသောကြောင့် " နိယျာနိကော (ဟုတ္တာ) နိယျာတိ - သွားတတ်သည်ဖြစ်၍ သွား၏၊ ဝါ - မလွဲကေန် အမှန်သွား၏" ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ။ [နိယျာတိတိ နိယျာနိယော၊ နိ+ ယာ+ ကတ္တားဧဟော အနိယပစ္စည်းဖြင့် ပြီးပြီးမှ ဤကို ရဿ, ယကို ကပြု၊ သကတဉ္စ "နိရ" ဟု ရှိသောကြောင့် ရ ဣျောက်၍ ယာဉ္စ ဒွေဘော်ရောက်သည်၊ နိယျာယန္တောဉ္စ ဒိဝါဒိ ယ ပစ္စည်းတည်း။]

မှတ်ချက်။ ။ "နိယျာနိကော" အရ လမ်းကိုရ၏၊ လမ်းသည် သွားတတ်သော သတ္တိ ဗျာပါရမရှိ၊ လမ်းသွားသူဌသာ ထိုသတ္တိရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သွားတတ်သူ၏သတ္တိကို သွားကြောင်းလမ်းဌ တင်စား၍ လမ်းကိုလည်း "သွားတတ်"ဟု ဆိုသည်။

ဋီကာ။ ။ယသ္မာ နိယျာတုပုဂ္ဂလဝသေန (သွားတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်နှင့် စပ်သဖြင့်) အသေ နိယျာနိကဘာဝေါ (ထိုလမ်း၏ နိယျာနိက၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ ဟောတိ)၊ တသ္မာ နိယျာယန္တောတိ ပုဂ္ဂလသေ (ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားမည့်ပုဂ္ဂိုလ်၏) ယောနိသော ပဋိပဇ္ဇနဝသေန နိယျာယန္တော မဂ္ဂေါ နိယျာတီတိ ဝုတ္တော။

တက္ကရဿ။ ။"တံ + ကရောတိကိ တက္ကရော- ထို လမ်းစဉ်အကျင့်ကို ပြုတတ်" ဟူရာဌ်"ထိုအကျင့်ကို မိမိသန္တာန်ဌ ဖြစ်အောင်ကျင့်တတ်"ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ထို့ကြောင့် ကရောတိကို " ပဋိပဇ္ဇတိ " ဟု ဖွင့်သည်။

ဗြဟ္မသဟဗျတာယ။ ။"သဟ + ဗျတိ ဝတ္တတိတိ သဟဗျော"ဟု ဋီကာဝိဂ္ဂဟ ပြု၏၊ ဝယဓာတ်မှ ဝ၏ အ ကို ချေ, ဝကို ဗပြု, ယသို့ကပ်၍ "ဗျ"ဖြစ်သည်ဟု ကြံသင့်၏၊ သဟဗျသ- အတူတကွ ဖြစ်ရသူ၏+ ဘာဝေါ သဟဗျတာ၊ ဤပုဒ်ကို "ဗြဟ္မုနာ သဒ္ဓိံ သဟ ဘာဝါယ"ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွင်ဖွင့်သည်၊ "ဗြဟ္မုနာ သဒ္ဓိံ "ဖြင့် ဗြဟ္မာနှင့် မကွဲခြင်းကိုပြု၏၊ သဟဘာဝဖြင့် နေရာတုံတူခြင်း, တနည်း- နီးခြင်းကို ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် " ကေဋ္ဌာနေ ပါတုဘာဝါယ " ဟု မိန့်သည်။ [သဟ ဘာဝေါတိစ သလောကတာ (တူသောလောက ရှိသည်၏အဖြစ်)၊ သမီပတာ ဝါ(နီးသည်၏အဖြစ်) ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ တေနာဟ - ကေဋ္ဌာနေ ပါတုဘာဝါယာတိ၊ — ဋီကာ။] ဤ၌ ကေဋ္ဌာနေဖြင့် ဘုံတူသည်၏အဖြစ်ကိုဌင်း, နီးသည်၏အဖြစ်ကိုဌင်း ပြသည်။

ယ္ဘာယန္တိ - ကား။ ယော အယံ - အကြင်သို့သော ဤလမ်းကို၊ (" အက္ခာတော "၌စပ်)၊ အက္ခာတောတိ-ကား၊ ကထိတော-ပြောဟောအပ်ပြီ၊ ဒီပိတော-ပြအပ်ပြီ၊ ဗြာဟ္မဏေန ပေါက္ခရသာတိနာတိ- ဟူသော်ပါ၌ဖြင့်၊ အတ္တနော-၏၊ အာစရိယံ-ကို၊ အပဒိသတိ-ညွှန်ပြ၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဝါသေဋ္ဌော-ဝါသေဋ္ဌသည်၊ သကမေဝ-မိမိဥစ္စာသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာစရိယဝါဒံ-ဆရာ၏ဝါဒကို၊ ထောမေတွံ၁-ထောမနာ၍၊ ပဂ္ဂဏှိတွာ- ချီးမြှောက်၍၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်၏၊ ဘာရဒ္ဝါဇောဝိ-သည်လည်း၊ သကမေဝ-သော၊ (အာစရိယဝါဒံ ထောမေတွာ ပဂ္ဂဏှိတွာ ဝိစရတိ)၊ ဣတိ - ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ တေန - ကြောင့်၊ နေဝ ခေါ အသက္ခိ ဝါသေဋ္ဌောတိ အာဒိ - ကို၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ။

တတော - ထိုမှ နောက်၌၊ ဝါသေဋ္ဌော - သည်၊ ("အာရောစေသိ" ၌စပ်)၊ ဥဘိန္နမ္ပိ-နှစ်သော၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ကထာ-သည်၊ အနိယျာနိကာဝ-နိယျာနိကမဟုတ်သည်သာ၊ (သူတပါးတို့တင်အပ်သောအပြစ်မှ ထွက်မြောက်တတ်သောအဖြေ မဟုတ်သည်သာ)၊ [ဤပုဒ်၏အဖွင့်ကို ပေါဋ္ဌပါဒသုတ် ကော်သိကဓမ္မအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။] ဣမသ္မိံ စ လောကေ - ၌လည်း၊ ဘောတာ ဂေါတမေန - နှင့်၊ သဒိသော-တူသော၊ မဂ္ဂကုသလောနာမ-လမ်း၌ ကျွမ်းကျင်သူမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဘဝံစ ဂေါတမော-အရှင်ဂေါတမသည်လည်း၊ အဝိဒူရေ- ၌၊ ဝသတိ-သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ သော-ထို အရှင်ဂေါတမသည်၊ နော- ငါတို့၏၊ ("ကန်ံ"၌စပ်)၊ တုလံ-ချိန်ခွင်ကို၊ [ကုန်သည်ကြီးများ သုံးအပ်သော ချိန်ခွင်အကြီးစားကို ရှေးက "ရာဇူ" ဟု ခေါ်သည်၊ ယခုခေတ်၌ "ကတ္တား" ဟု ခေါ်သည်။] ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ နိသိန္နဝါဏိဇောဝိယ-ထိုင်နေသော ကုန်သည်ကြီးကဲ့သို့၊ ကန်ံ - ယုံမှားခြင်းကို၊ ဆိန္ဒိဿတိ-ဖြတ်တော်မူလတံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ [ရှေးက ဘုရားရှင်ကို တကြိမ် ကိုးကွယ်ဘူးသောကြောင့် ဤကဲ့သို့ စဉ်းစားနိုင်သည်။] တေ မတ္ထံ-ဤအကြောင်းကို၊ (မြတ်စွာဘုရားက ဆုံးဖြတ်တော်မူလိမ့်မည်ဟူသော ဤအကြောင်းကို)၊ ဘာရဒ္ဝါဇဿ - အား၊ အာရောစေသိ - ပြောပြီ၊ [ဝါသေဋ္ဌော ဟူသော ကတ္တားနှင့်လိုက်အောင် နောက်စာအုပ်များ၌ " အာရောစေသိ" ဟု ကြိယာဖြတ်လျက် ရှိ၏။] (အာရောစေတွာ - ၍)၊ ဥဘောပိ - ၂ ယောက်လုံးတို့သည်လည်း၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ကထံ- ကို၊ ဘဂဝတော- အား၊ အာရောစေသုံ - လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ [" အာရောစေသုံ " ဟု ဆိုသော်လည်း လျှောက်သောအခါ ဝါသေဋ္ဌကသာ လျှောက်သည်။] တေန - ကြောင့်၊ အထ ခေါ်ပေ၊ တာရူက္ခေနာတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဏ္ဍေ ဘော ဂေါတမာတိ-ကား၊ တေသ္မိံ မဂ္ဂါမဂ္ဂေ-၌ဖြောင့်မှန်သောလမ်း မဖြောင့်မှန်သောလမ်း၌၊ (ဝိဂ္ဂဟော အဏ္ဍော-၌စပ်၊) ဝိဂ္ဂဟော ဝိဝါဒေါတိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အဏ္ဍော, ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပုမ္မုပ္ပတ္တိ

ကော-ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ခြင်းရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်ယူခြင်းသည်၊ ဝိဂ္ဂဟော-ဝိဂ္ဂဟ မည်၏၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဘို့၌၊ (ဝိရူဒ္ဓဂ္ဂဟဏံ - ဆန့်ကျင်ဘက် ယူခြင်းသည်၊) ဝိဝါဒေါ-မည်၏၊ ဒုဝိဓောပိ - ၂ ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ သော-ဤဝိဂ္ဂဟ ဝိဝါဒဟု ဆိုအပ်သော ဆန့်ကျင်မှုသည်၊ [ဒုဝိဓောပိ သော-ဝိဂ္ဂဟော ဝိဝါဒေါတိ ဒ္ဝိဓာ ဝုတ္တောပိ ဝိရောဓော၊- ဋီကာ။] နာနာစရိယာနံ- အမျိုးမျိုးသော ဆရာတို့၏၊ ဝါဒတော-ဝါဒ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နာနာဝါဒေါ-မည်၏။ [နာနာဝိဓော+ဝါဒေါ နာနာဝါဒေါ။]

အထ ကိသ္မိံ ပန ဝေါတိ-ကား၊ တွံပိ- သင်သည်လည်း၊ အယမေဝမဂ္ဂေါ တိ-ဟူ၍၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ အာစရိယဝါဒမေဝ-ဆရာ၏ဝါဒကိုသာ၊ ပဂ္ဂယှ-ချီမြှောက်၍၊ အထတိဋ္ဌသိ-အာကယ်၍ တည်အံ့၊ ဘာရဒ္ဒါဇောပိ - သည်လည်း၊ အတ္တနော-၏၊ အာစရိယဝါဒမေဝ- ကိုသာ၊ (ပဂ္ဂယှ-၍၊ အထတိဋ္ဌတိ-အံ့၊) ကေသ္မိံ - တခုသော ဝါဒ၌၊ ကေသပိ-တယောဝံ၏လည်း၊ သံသယော- သံသယသည်၊ အထ နတ္ထိ- အာကယ်၍ မရှိအံ့၊ ဧဝံ သတိ - ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊ ကိသ္မိံ - ဘယ်အရာ၌၊ ဝေါ-သင်တို့၏၊ ဝိဂ္ဂဟော-ဆန့်ကျင်ဘက်ယူခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သနည်း၊ ဇာတိ-ဤသို့အစရှိသည်ကို၊ ပုစ္ဆတိ-မေးတော်မူ၏၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂေ ဘောဂေါတမာတိ- ကား၊ ဘော ဂေါတမ- အရှင် ဂေါတမ၊ မဂ္ဂေစ- လမ်း၌ဖြင်း၊ အမဂ္ဂေစ- လမ်းမဟုတ်သည်၌ဖြင်း၊ ဥဇုမဂ္ဂေစ - ဖြောင့်မှန်သော လမ်း၌ဖြင်း၊ အနုဇုမဂ္ဂေစ-မဖြောင့်မှန်သောလမ်း၌ဖြင်း၊(ဝိဂ္ဂဟော-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါ၏၊) ဇာတိအတ္ထော-နက်၊ ကိရ-ဆို၊ သေ-ဤဝါဒသည်၊ ကေဗြာဟ္မဏာသပိ-တယောက်သော ပုဏ္ဏား၏လည်း၊ မဂ္ဂံ - လမ်းကို၊ န မဂ္ဂေါ - လမ်းမဟုတ်၊ ဇာတိ-သို့၊ နဝဒတိ-မပြောဆို၊ (တိုက်ရိုက် မပြော၊) ပန - ထိုသို့ပင် မပြောပါသော်လည်း၊ အတ္တနော-၏၊ အာစရိယဿ-၏၊ မဂ္ဂေါ-လမ်းသည်၊ ဥဇုမဂ္ဂေါ-ဖြောင့်မှန်သော လမ်းသည်၊ (ဟောတိ)ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ အညေသံ-အခြားသော ဆရာတို့၏၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ ဥဇုမဂ္ဂေါတိ-ဟူ၍၊ န အနုဇာနာတိ- ခွင့်မပြု၊ တဿာ - ကြောင့်၊ တမေဝအတ္ထံ - ထို အနက် အဓိပ္ပါယ်ကိုပင်၊ ဒီပေန္တော-ပြလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကိဉ္စာပိ ဘော ဂေါတမာတိ အာဒိ- အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။

× × × × × × ×

ဝိဂ္ဂဟော ဝိဝါဒေါ။ ■ဝိ-ဆန့်ကျင်ဘက်+ဂဟ-ယူခြင်းဟူသည် စ၍ ဆန့်ကျင်ခြင်းတည်း၊ ထို့နောက် ဝိ-ဆန့်ကျင်ဘက်+ဝါဒ-ပြောခြင်း ဟူသည် ငြင်းခုံခြင်းတည်း၊ [အညမညဿ ဝါဒဿ အာဒိတော ဝိရုဒ္ဓဂ္ဂဟဏံ ဝိဂ္ဂဟော၊ သွေဝ ဝိဝဒနဝသေန (ငြင်းခုံခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) အပရာပရံ ဥပ္ပန္နော ဝိဝါဒေါတိ အာဟ ပုဗ္ဗုပ္ပတ္တိကော ဝိဂ္ဂဟော၊ အပရဘာဂေ ဝိဝါဒေါတိ။]

သမ္ဗာနိ တာနိတိ– သမ္ဗာနိတာနိ ဟူသော စကားကို၊ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန– ပုံလိင်၏ နပုံလိင် ဖေါက်ပြန်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝဒတိ-လျှောက်၏၊ သမ္ဗေ–နှ်သော၊ တေ–ထိုလမ်းတို့သည်၊ (နိယျာနိကာ နိယျန္တီ–၌စပ်၊) ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ဗဟူနိတိ - ကား၊ အဋ္ဌဝါ-ရှစ်လမ်းသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒသဝါ–ဆယ်လမ်းသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊(နာနာမဂ္ဂါနိ–၌စပ်၊) နာနာမဂ္ဂါနိတိ-ကား၊ မဟန္တေ မဟန္တာနိ– များကုန် များကုန်သော၊ (ဇဃ်မဂ္ဂသကဋ္ဌ မဂ္ဂါဒိဝသေန - သလုံးမြင်းခေါင်းလမ်း, လှည်းလမ်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နာနာဝိဓာနိ-အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ သာမန္တာ–အနီး ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂါမနဒီတဋ္ဌာဂက ခေတ္တာဒိဟိ–ရွာ, မြစ်, တဖက်ဆည် ကန်, လယ် အစရှိသည်တို့မှ၊ အာဂန္တွာ- လာ၍၊ ဂါမံ–သို့၊ ပဝိသနမဂ္ဂါနိ–ဝင်ကြောင်း လမ်းတို့သည်၊ (“စေဝိ ဘဝန္တိ”၌စပ်။)

နိယျန္တိတိ ဝါသေဋ္ဌ ဝဒေသိတိ–ဟူ၍၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တိက္ခတ္တုံ–၃ ကြိမ်၊ ဝစီဘေဒံ-စကားလုံး၏ကွဲပြားခြင်းကို၊ ဝါ-နှုတ်မြွက်ခြင်းကို၊ကတွာ-၍၊ ပဋိညံ-ပဋိညာဉ်ကို၊ ဝါ- ဝန်ခံမှုကို၊ ကာရာပေသိ–ပြုစေတော်မူပြီ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဘဂဝါ တိက္ခတ္တုံ ဝစီဘေဒံ ကတွာ ပဋိညံ၊ ကာရာပေသိ-ပြုစေတော်မူသနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အာမေးတည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ တိတ္ထိယာ-တို့သည်၊ ပဋိဇာနိတွာ–ဝန်ခံပြီး၍၊ ပစ္ဆာ–နောက်၌၊ နိဂ္ဂယှမာနာ- နှိပ်အပ်ကုန်လသော်၊ အဝဇာနန္တိ-ဝန်မခံတတ်ကြကုန်။[“ဒီလိုမပြောပါ”ဟု ပယ်တတ်ကြကုန်၏။]

× × × × × × ×

ဗဟူနိ။ ။ရွာသို့ ဝင်လာကြောင်း လမ်းတို့သည် (၈) လမ်း (၁၀) လမ်း စသော အားဖြင့် အများရှိစေကာမူ ထို ရွာသို့သာ ဝင်ဘို့ရာချည်းဖြစ်သကဲ့သို့ ပြာဟ္မဏဆရာကြီးတို့က မြဟ္မာပြည်သို့ရောဘို့ရာ ပြောဟောအပ်သော အကျင့်လမ်းတို့သည် အများအပြားရှိစေကာမူ မြဟ္မာပြည်သို့ ရောက်ဘို့ချည်းသာ, မြဟ္မာမင်းနှင့် အတူတကွ ဖြစ်ဘို့ချည်းသာ ဖြစ်ကြသည်–ဟု ဆိုလိုသည်။

ပါဠိတော် အနက်။ ။အဒ္ဓရိယာ-အဒ္ဓရမည်သော ယဇ္ဈဝေဒကို သရဇ္ဈာယ်တတ်ကုန်သော၊ ပြာဟ္မဏာ–ပုဏ္ဏားတို့သည်ၵင်း၊ တိတ္တိရိယာ-တိတ္တိရိမည်သော ရသေ့သည်ပြုအပ်သော ယဇ္ဈဝေဒကို သရဇ္ဈာယ်တတ်ကုန်သော ၊ပေ၊ ဆန္ဒောကာ– ဆန္ဒမည်သော သာမဝေဒကို ရွတ်အံ့တတ်ကုန်သော ၊ ပေ၊ ဗဗ္ဘာရိဇ္ဈာ – ဗဗ္ဘာရိမည်သော ဋ္ဌရွဝေဒကို သရဇ္ဈာယ်တတ်ကုန်သော၊ပြာဟ္မဏာ-ပုဏ္ဏားတို့သည်ၵင်း၊နာနာမဂ္ဂေ-အမျိုးမျိုးသော လမ်းတို့ကို၊ ပညပေန္တိ–ပညတ်ကြကုန်၏။

နိဂ္ဂယှမာနာ အဝဇာနန္တိ။ ။အစဝိုင်းက အပြစ်မရှိဟု ထင်၍“ဤစကားသည် မိမိ၏ စကားဖြစ်သည်”ဟု ဝန်ခံထားသော်လည်း တဖက်က အပြစ်ပြ၍ နှိပ်ချအပ်သောအခါ“ဤစကားသည် ကျွန်ုပ်၏ စကားမဟုတ်ပါ”ဟု ပယ်တတ်ကြသည်။[အဝဇာနန္တိနပဋိဇာနန္တိတို့ အဖွေ့ဝ။]

သော–ထိုဝါသေဋ္ဌသည်၊ (၃ ကြိမ်တိုင်အောင် ပဋိညာဉ်ကို ပြုသော ဝါသေဋ္ဌသည်၊) တထာ-ထို အခြင်းအရာအား ဖြင့်၊ ကာတုံ-ပြုခြင်းငှါ၊ (ပယ်ခြင်းငှါ၊) နသက္ခိဿတိ– မစွမ်းနိုင် လတ္တံ၊ ဣတိ – ဤသို့ မြော်မြင်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ (တိက္ခတ္တုံ ဝစီဘေဒံ ကတ္ဟာ ပဋိညံ ကာရာပေသိ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။)

တေဝ တေဝိဇ္ဇာတိ-ကား၊ တေဝိဇ္ဇာ– ဝေဒသုံးပုံကို တတ်ကုန်သော၊ တေ (ဗြာဟ္မဏာ)–တို့သည်၊("ဧဝံ-သို့၊ အာဟံသု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဝကာရော– ဝ အက္ခရာသည်၊ အာဂမသန္ဓိမတ္တံ - အာဂမ သန္ဓိမျှသာ တည်း၊ [ရှေပုဒ်နှင့် နောက်ပုဒ် ရွတ်ဆို၍ညက်ညောအောင် အပိလာထားသော အာဂမသန္ဓိမျှသာ ဖြစ်၏၊ အနက်ထူး မရှိပါ–ဟူလို၊ သရနှင့်တကွ လာရမည် ဖြစ်သောကြောင့် တေသုဝုဒ္ဓိဖြင့် လာပါ။] အန္ဓဝေဏ္ဍိတိ–ကား၊ အန္ဓပဝေဏ္ဍိ (သေယျထာပိ)-သူကာဏ်းအစဉ်အဆက်ကဲ့သို့၊ [ပါဠိတော်မှ သေယျထာပိကို ယူ၍ ပေးသည်။]ကေနု-တယောက်သော၊ စက္ခုမတာ-မျက်စိအမြင်ရှိသူသည်၊ ဂဟိတယဒ္ဒိယာ-ကိုင်အပ်သော တောင်ဂွေး၏၊ ကောဋိ–အစွန်းကို၊ ကော-သော၊ အန္ဓော-သူကာဏ်းသည်၊ ဂဏှာတိ-ဆွဲကိုင်၏၊ တံ အန္ဓံ–ကို၊ အညော-အခြားသော သူကာဏ်းသည်၊(ဂဏှာတိ)၊တံ-ထိုအခြားသော သူကာဏ်းကို၊ အညော-သည်၊ (ဂဏှာတိ)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ (ဝါ–ဤနည်းအားဖြင့်)၊ ပဋိပါဋိယာ – အစဉ်အားဖြင့်၊ ဃဋိတာ – ဆက်စပ်ကုန်သော၊ ပဏ္ဏာသသဋ္ဌိအန္ဓာ–ငါးဆယ်, သို့မဟုတ် ခြောက်ဆယ်သော သူကာဏ်းတို့ကို၊ အန္ဓဝေဏ္ဍိတိ–

× × × × × × ×

ဧဝေဏ္ဍိ, ပဧဝေဏ္ဍိ။ ။ဝေဏခေါတ် ဂတိအနက်ဟော+ဏ္ဍန် ပစ္စည်းဖြင့် ဧဝေဏ္ဍိဟု ဣကာရန္တ ဖြစ်၏၊ ဣတ္ထိဇောတက (ဤ) ပစ္စည်းထပ်လျှင်"ဝေဏ္ဍီ"ဟု ဤကာရန္တ လည်း ရှိ၏၊ ဝေဏတိ–ဆက်စပ်လျက် ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ ဝေဏ္ဍိ (ဝေဏ္ဍီ)၊ ထိဝေဏ္ဍိ (ဏ္ဍီ) သဒ္ဒါသည် ဆံထုံးအနက်ကို ဟောသောကြောင့် ဤနေရာ၌ ဆံထုံးကို မယူဘဲ,ဆံပင်ချင်း ဆက်စပ်နေသကဲ့သို့ တယောက်နှင့်တယောက်စပ်နေသော သူကာဏ်းအစဉ်အဆက်ကို ယူစေလို၍ ဝေဏ္ဍိကို "ပဧဝေဏ္ဍိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ပ-အမျိုးမျိုး အပြားပြားအားဖြင့်+ ဧဝေဏ္ဍိ–ဆက်စပ်နေသော အစဉ်အတန်း။

ပညာသသဋ္ဌိအန္ဓာ။ ။ဒွတ္တိပ္ပဘေဒါ၌ "ဒွေဝါ+တယောဝါ"ဟု သရေါဘာယပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း "ပညာသဝါ+သဋ္ဌိဝါ ပညာသသဋ္ဌိ (ငါးဆယ်, သို့မဟုတ် ခြောက်ဆယ်"ဟု ပြုပါ၊) ပညာသသဋ္ဌိစ+သာ+အန္ဓာစ (သူကာဏ်းတို့လည်း ဟုတ်၏၊) ဣတိ ပညာသသဋ္ဌိအန္ဓာ။

မှတ်ချက်။ ။ငါးဆယ်, ခြောက်ဆယ်သော သူကာဏ်းတို့ကို ပြုခြင်းသည် ချုံကြိုးတချုံကို ပတ်ပတ်လည်၍ သွားနေနိုင်လောက်သော အရေအတွက်ကိုပြုခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ ပတ်ပတ်လည်၍ သွားနေကြရသောအခါ "ငါတို့သည် လမ်းတခုကို သွားနေကြသည်" ဟု ကာလအတော်ကြာအောင် ထင်မှတ်စေလိုသောကြောင့်တည်း။

ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏။ [အန္ဓဝေဏ်ိတိ ဟူသော အာကာရကိုင့်၍ “ ဝုစ္စတိ ”ဟု ကော ဝစနန္တထားသည်၊ “ဉပေါသထသဒ္ဒေ တောနိ, ပုဗ္ဗကိစ္စံတိ ဝုစ္စတိ” ကဲ့သို့တည်း။ အာကာရကို မင့်ဘဲ ကံပုဒ်ကိုင့်၍“ဝုစ္စန္တိ”ဟုလည်း ရှိတတ်ပါသေး၏။]

ပရမ္မရသံသတ္တာတိ–ကား၊ အညမညံ- အချင်းချင်း၊ လဂ္ဂါ– ငြိကပ်သော၊ (ဆွဲချိတ်သော)၊ ယဒ္ဓိဂါဟကေန – တောင်ဌေးကို ကိုင်စေတတ်သော၊ စက္ခု မတာဝိ–မျက်စိအမြင် ရှိသူမှလည်း၊ ဝိရဟိတာ- ကင်းသော၊ (“ အန္ဓဝေဏ်ိ သေယျထာဝိ–သူကာဏ်း အစဉ်အဆက်ကဲ့သို့”၌စပ်)၊ ဇာတိ အတ္ထော-နက်၊ ကိရ–ခဲ့၊ ကော-သော၊ ဓုတ္တော-သေသောက်ကြူးသည်၊(လူညစ်ပတ်သည်)၊ အန္ဓဂဏံ–သူကာဏ်း အပေါင်းကို၊ ဒိသွာ–၍၊ အသုကသ္မိံ နာမဂါမေ–ထိုမည်သော ရွာ၌၊ ခဇ္ဇဘောဇ်ံ – ခဲဘွယ် စားဘွယ်ကို၊ သုလဘံ–လွယ်ကူစွာ ရအပ်၏၊(ရလွယ်၏)၊ ဇာတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ဥဿာဟေတွာ-အားတက်စေပြီး၍၊ သာမိ–အရှင်၊ တေနဟိ-ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်၊ တတ္ထ-ထို ရွာသို့၊ နော – အကျွန်ုပ်တို့ကို၊ နေဟိ-ဆောင်ပို့ပါလော၊ ဣဒံနာမ–ဤမည်သော တန်ဖိုးလက်ဆောင်ကို၊ တေ-အရှင်အား၊ ဒေမ-ပေးပါကုန်အံ့၊ ဇာတိ– သို့၊ ဝုတ္တေ – ပြောဆိုအပ်သော်၊ လဒ္ဓုံ – တံဖိုးလက်ဆောင်ကို၊ ဂဟေတွာ - ယူပြီး၍၊ အန္ဓဝရာမဂ္ဂေ - ခရီးအကြား၌၊ မဂ္ဂါ–လမ်းမှ၊ သြက္ကမ္မ-ဖဲ၍၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ ဂစ္ဆံ-ခြုံကို၊ အနုပရိဂန္ဒာ–အစဉ်လှည့်ပတ်၍၊ ပုရိမဿ-ရှေဖြစ်သော သူကာဏ်း၏၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ ပစ္ဆိမဿ – နောက်ဖြစ်သော သူကာဏ်း၏၊ ကစ္ဆံ – ခါးတောင်းမြိတ်ကို၊ ဂဏှာပေတွာ–ကိုင်စေပြီး၍၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခုသော၊ ကမ္မံ-အလုပ်သည်၊ အတ္ထိ–ရှိသေး၏၊ တုမှေ-တို့သည်၊ တာဝ ဂစ္ဆထ–သွားနှင့်ကြကုန်၊ ဇာတိ-သို့၊ ဝတွာ-၍၊ ပလာယိ–ပြေးပြီ။

× × × × × × × ×

ပရမ္မရသံသတ္တာ။ ။ပရော စ– ရှေလူမှ တပါးသော နောက်လူလည်း+ ပရော စ– နောက်လူမှတပါးသော ရှေလူလည်း၊ ပရမ္မရံ – ရှေလူ နောက်လူ၊ ဝါ – အချင်းချင်း၊ သံသဇ္ဇန္တိတိ သံသတ္တာ–ထက်ဝန်းကျင် ငြိကပ်နေသူတို့၊ ပရမ္မရံ–အချင်းချင်း+ သံသတ္တာ ပရမ္မရသံသတ္တာ၊ ဤအဓိပ္ပါယ်ကိုရည်ရွယ်၍ “ အညမညံ လဂ္ဂါ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤသို့ အချင်းချင်း ငြိကပ် ဆွဲကိုင်ကြရ၍ တောင်ဌေးဆွဲသူ မရှိသောကြောင့်ပင် “ ယဒ္ဓိ၊ ဧပေ၊ အတ္ထော”ဟု မိန့်သည်။

ကစ္ဆံ။ ။“ ကစ္ဆမန္ဒန ဒုဿကဏ္ဏံ – ခါးတောင်းကြိုက် (ဖဲ့) ကြောင်းဖြစ်သော အဝတ်၏အနား (အဝတ်အစ) ကို ” ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ “ ခါးတောင်းမြိတ် ” ဟု ခေါ်ကြ၏။ [ကစ္ဆံ မန္ဒန္တိတိ အာဒီသုဝိယ ဟိ ကစ္ဆသဒ္ဒေါ နိဗ္ဗသန ဝိသေသဝါစကော– “ခါးတောင်းကြိုက်ကြ(ဖဲ့ကြ) ကုန်၏”ဟူရာ၌ ကစ္ဆသဒ္ဒါကဲ့သို့ ဝတ်ပုံ အထူးအနက်ကို ဟော၏၊ “ခါးတောင်းကြိုက်၍ ဝတ်ခြင်း”ကို “ နိဗ္ဗသနဝိသေသ = ဝတ်ပုံအထူး” ဟု ဆိုသည်၊ လက်ကတီးကြား (ကျိုင်းကြား) အနက်ကိုလည်း ဋီဟာသစ် ဖွင့်သေး၏၊ သင့်မည်မထင်။]

တေ–ထို သူကာဏ်းတို့သည်၊ ဒိဝသမွိ - တနေ့ပတ်လုံးလည်း၊ ဂန္ဓာ–၍၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ အဝိန္ဒမာနာ-မရကုန်လသော်၊ နော-ငါတို့၏၊ စက္ခုမာ-မျက်စိအမြင်ရှိသော ယောကျ်ားသည်၊ ကုဟိ - အဘယ်မှာနည်း၊ မဂ္ဂေါ–သည်၊ ကုဟိ – နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပရိဒေဝိတွာ-မြည်တမ်း၍၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ အဝိန္ဒမာနာ-မရကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တတ္ထေဝ-ထိုအရပ်၌ပင်၊ မရိံသု-သေကြကုန်ပြီ၊ တေ-ထို သူကာဏ်းတို့ကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ပရမ္မရသံ သတ္ထာတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပုရိမောပိတိ–ကား၊ ပုရိမေသု - ရှေး၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒဿသု - တကျိပ်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏေသု–ပုဏ္ဏားရသေ့တို့တွင်၊ [ပါဠိတော်၌ ဤဆယ်ယောက်ကို "ဗ္ရာသယော" ဟု ဆိုသည်။] ကောပိ - တယောက်သည်လည်း၊ ("နပဿတိ-မမြင်" ၌စပ်)၊ [အဋ္ဌက ဝါမက စသော ဆယ်ယောက်ကို ဆိုသည်၊ ထို ဆယ်ယောက်သည် ဝေဒကို အစဆုံးပြုသူတို့တည်း။] မစ္ဆိမောပိတိ-ကား၊ မစ္ဆိမေသု-အလယ်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ အာစရိယပါစရိယေသု–ဆရာ, ဆရာ့ ဆရာတို့တွင်၊ ဧကောပိ- သည်လည်း၊ (နပဿတိ)၊ ပစ္ဆိမောပိတိ- ကား၊ ဣဒါနိ-၌၊ တေဝိဇ္ဇေသု – ဝေဒသုံးပုံကို တတ်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏေသု - တို့တွင်၊ ဧကောပိ– သည်လည်း၊ (နပဿတိ)။

ဟဿကညော၀ါတိ-ကား၊ ဟသိတဗ္ဗမေ၀–ရယ်ဘွယ်သည်သာ၊ (သမ္ဗန္ဓတိ၌စပ်)၊ [ဟသဓာတ်, ဏျု ပစ္စည်းဖြင့် "ဟသိတမ္ဗံတိ ဟဿံ" ဟု ပြု၍ သွတ္ထဲ၌က ပစ္စည်းသက်၊ ထို့ကြောင့် "ဟသိတဗ္ဗံ" ဟု ဖွင့်သည်။] နာမကဉ္ဇော၀ါတိ - ကား၊ လာမကံယေ၀–အယုတ်အညံ့သည်သာ၊ (သမ္ဗန္ဓတိ၌စပ်၊) တဒေတံ-ထိုစကားသည်၊ အတ္ထာဘာ၀ေန-အနက်၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ ရိတ္တကံ-အနက်အဓိပ္ပါယ်မှ ကင်းဆိတ်၏၊ ရိတ္တကတ္တာယေ၀–အနက်အဓိပ္ပါယ်မှ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ တုစ္ဆကံ– အချည်းနှီးတည်း၊ ဧဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ယော – အကြင် ဗြဟ္မာ့ပြည်ကို၊ တေ ဝိဇ္ဇေဟိ-၀ေဒ ၃ ပုံကိုတတ်ကုန်သော ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ နဒိဋ္ဌ ပုဗ္ဗော၀ – ရှေး၌ မမြင်အပ်သည်သာ၊ သော ဗြဟ္မလောကော–သည်၊ တာ၀

× × × × × × ×

နာမကံယေ၀။ ■"အတ္ထာဘာ၀တော (အနက်မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) နာမမတ္တံ" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "ယုန့်ချို, လိပ်မွေး, ပုဇွန်သွေး, ခွေးလေးတောင်ပံဖြူ" ဟု ပြောဆိုရာ၀ယ်, ပြောအပ်သောနာမည်သာ ရှိ၍ တကယ် ယုန့်ချိုစသည်မှာ မရှိသကဲ့သို့ ထို တေဝိဇ္ဇပုဏ္ဏားတို့၏ "ဗြဟ္မာ့ပြည်သွားကြောင်း လမ်း" ဟု ပြောဆိုအပ်သောလမ်းသည် နာမည်သာရှိ၍ ထို လမ်းစဉ်အကျင့်ဟူသော အနက်ကား မရှိ–ဟူလို။

လာမကံယေ၀။ ။ထိုသို့ အနက် (၀တ္ထု) မရှိပါဘဲ ထိုတေဝိဇ္ဇပုဏ္ဏားတို့က အနှစ်သာရ (အကောင်းအမြတ်) ဟု မှတ်ထင်အပ်သော်လည်း အကောင်းအမြတ် မဟုတ်, အယုတ်အညံ့စကားသာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် နာမကံကိုပင် "လာမကံ" ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။

တိဋ္ဌတု- တည်ပါစေဉ့းတော့၊ (ထားလိုက်ဉ့းတော့၊)ယေဝိ စန္ဒိမသူရိယေ-အကြင် လ နေတို့ကိုလည်း၊ တေဝိဇ္ဇာ-တို့သည်၊ ပဿန္တိ- မြင်ရကုန်၏၊ တေသံ ဝိ- ထိုလ,နေတို့၏သော်မှလည်း၊ သဟဗျတာယ-ငှါ၊ မဂ္ဂံ-လမ်းကို၊ ဒေသေတုံ-ညွှန်ပြခြင်းငှါ၊ နု ပဟောန္တိ- မစွမ်းနိုင်ကြကုန်၊ ဣတိ (ဧၚမဿ အတ္ထဿ)-၌ အနက်ကို၊ ဒဿနတ္ထံ- ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ၊ တံ ကိ မညသိတိ အာဒိ- ကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ-ထို တံ ကိ မညသိအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ယတော စန္ဒိမသူရိယာ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိတိ-ကား၊ ယသ္မိံ ကာလေ- အကြင်အခါ၌၊ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိ- တက်လာကုန်၏၊ (ထွက်လာကုန်၏၊) [ယတော၌ တော ပစ္စည်းကို သတ္တမီအနက်၌ သက်ဟူသိစေလို၍ "ယသ္မိံ" ဟု ဖွင့်သည်။] ယတ္ထစ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိတိ-ကား၊ ယသ္မိံ ကာလေ-၌၊ အတ္ထံ - ချုပ်ခြင်းသို့၊ (ဝင်ခြင်းသို့)၊ ဧန္တိ – ရောက်ကုန်၏၊ ဥဂ္ဂမနကာလေစ – ထွက်ရာအခါ၌ဌင်း၊ အတ္ထဂ်မနကာလေစ- ဝင်ရာအခါ၌ဌင်း၊ ပဿန္တိ-မြင်ကြရကုန်သည်မဟုတ်လော၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ အာယာစန္တိတိ-ကား၊ ဘဝံစန္ဒ-အရှင်လမင်း၊ ဥဒေဟိ - ထွက်တော်မူပါလော၊ ဘဝံ သူရိယ - အရှင်နေမင်း၊ ဥဒေဟိ-လော၊ ဣတိဧံ-သို့၊ အာယာစန္တိ-တောင်းတကြကုန်သည်မဟုတ်လော၊ ထောမယန္တိတိ – ကား၊ စန္ဒော– လမင်းသည်၊ သောမ္မော-အေးမြ၏၊ စန္ဒော-သည်၊ ပရိမဏ္ဍလော - ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်း၏၊ စန္ဒော- သည်၊ သပ္ပဘော-အရောင်နှင့်တကွဖြစ်၏၊ ဣတိ အာဒိနိ-ဤသို့ အစရှိသောစကားတို့ကို၊ ဝဒန္တော-ပြောဆိုကြကုန်လျက်၊ ပဿံသန္တိ – ချီးမွမ်းကြကုန်သည်မဟုတ်လော၊ ပဥ္စလိကာတိ-ကား၊ ပဂ္ဂဟိတ အဉ္ဇလိကာ - မြှောက်ချီအပ်သောလက်အုပ် ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ - ၌၊) [ပသဒ္ဒါသည် ပဂ္ဂဟိတအနက်ဟောတည်း၊ ပဂ္ဂဟိတော+အဉ္ဇလိ ယေသံတိ ပဉ္စလိကာ။] နမဿမာနာတိ-ကား၊ နမော နမောတိ-ဟူ၍၊ ဝဒမာနာ-ပြောဆိုကုန်လျက်၊("အနုပရိဝတ္တန္တိ-အစဉ်လိုက်၍ လှည့်လည်ကြကုန်သည်မဟုတ်လော" ၌စပ်။)

ယံ ပဿန္တိ တိ ဇ္ဇော - ပါဠ်၌၊ ယံတိ – ယံ ဟူသောပုဒ်သည်၊ နိပါတမတ္တံ-အနက်မရ နိပါတ်မျှသာတည်း၊ ကိံ ပန နကိရာတိဇ္ဇော - ၌၊ ယတ္ထ - အကြင်မျက်မှောက်မဟုတ်သော ပြဟ္မာ့ပြည်သို့ရောက်ရန် လမ်းကိုညွှန်ပြခြင်း၌၊ တေဝိဇ္ဇေဟိ - ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏေဟိ - တို့သည်၊ ပြဟ္မာ – ပြဟ္မာကို၊ သက္ခိ –

× × × × × × ×

နမဿမာနာ ။ ။ နမော နိပါတ်နောင် ကရဓာတ်၏အနက်၌ အသယပစ္စည်းသက်သော နာမဓာတ်တည်း၊ ကရဓာတ်၏ "ပြုခြင်း" ဟူသည်လည်း ပြောဆိုခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့်"နမော နမောတိ ဝဒမာနာ"ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ဖွင့်၏။ [မောဂ္ဂလ္လာန် ၅ ကဏ္ဍ, ၁၁ သုတ်ကြည့်ပါ။] ဓာတ်ဂျမ်းတို့၌ နမဿဓာတ်ဟုလည်း ရှိ၏၊ ဤအလိုလည်း အဓိပ္ပါယ်ထွက်အဖွင့်ပင်တည်း။

မျက်မှောက်၊ နဒ္ဒေါ-မမြင်အပ်၊ ဇာဓံ-ဤ မျက်မှောက်မဟုတ်သော ပြဟ္မာ၏ အဖေါ်ဖြစ်ဘို့ရန် လမ်းကိုညွှန်ပြခြင်းဌာ၌၊ ဝတ္တုမ္ဟံ-ဆိုဘွယ်သည်၊ ကိံ-အဘယ်မှာ ရှိတော့အံ့နည်း၊ ဇာတိဝံ-သို့၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-မှတ်ထိုက်၏။

× × × × × . × ×

ဇာဓံ ပန ကိံ ဝတ္တုမ္ဟံ။ ။ဇာမသို့ ပန အပစ္စက္ခဘူတသာ ပြဟ္မုနော သဟမ္ပတိယ မဂ္ဂဒေသနေ (ဇာဓ အဖွင့်)၊ တေ ဝိဇ္ဇာနံ ပြာဟ္မဏာနံ ကိံ ဝတ္တုမ္ဟံ အတ္ထိ၊ ယေ ပစ္ဆာ ဘူတာနံ စန္ဒိမ သူရိယာနံ သဟမ္ပတိယ မဂ္ဂံ ဒေသေတုံ န သက္ကောန္တိ အဓိပ္ပါယော၊-ရှိကာသစ်။ [ဤဋီကာသစ်၌ "ယတ္ထာတိ ဇာမိနာ ဇာဓာတိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပစ္ဆာမသတိ-နောက်ဝါကျ၌ရှိသော ယတ္ထဖြင့် ရှေဝါကျ၌ရှိသော ဇာဓ၏အနက်ကို ပြန်၍ သုံးသပ်၏" ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို ယတ္ထကို နောက်မှ အနက်ပေးရလိမ့်မည်။]

တနည်း အနက်ပေးပုံ။ ။ကိံ ပန နကိရာတိတ္ထေ-၌၊ တ္ထေ-ဤမျက်မှောက်မဟုတ်သော ပြဟ္မာ၏အဖေါ်ဖြစ်ဘို့ရန် လမ်းကိုညွှန်ပြခြင်းဌာ၌၊ ဝတ္တုမ္ဟံ-ဆိုဘွယ်သည်၊ ကိံ-အဘယ်မှာ ရှိတော့အံ့နည်း၊ ယတ္ထ-ယင်းလမ်းကို ညွှန်ပြခြင်းဌာ၌၊ တေ ဝိဇ္ဇကေဟိ-ကုန်သော၊ ပြာဟ္မဏေဟိ-တို့သည်၊ ပြဟ္မာ-ပြဟ္မာကို၊ သက္ခိ-မျက်မှောက်၊ နဒ္ဒေါ-မမြင်အပ်၊ ဇာတိဝံ-သို့၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ "မျက်မြင်ဖြစ်သော လနေတို့သို့ ရောက်ဘို့ရန်လမ်းကို မညွှန်ပြနိုင်သော ပုဏ္ဏားတို့အတွက် မျက်မြင်မဟုတ်သော ပြဟ္မာဖြစ်ဘို့ရန်လမ်းကို ညွှန်ပြနိုင်ဘို့မှာ သာ၍ဝေးပါသေး၏" ဟူလို။

အစိရဝတိနဒီဥပမာ ကထာ

သမတိတ္ထိကာတိ-ကား၊ သမဘာရိတာ-ရေတို့ဖြင့် အညီအမျှပြည့်သည်၊ ("ပရိကဗ္ပေါပမာ ဖြစ်သောကြောင့် "အသ-ဖြစ်ရာ၏" ဟု ထည့်စပ်)၊ ယတ္ထ-အကြင်မြစ်၌၊ တီရေ-ကမ်း၌၊ ဌိတေန-တည်သော၊ ကာကေန-ကျီးသည်၊ ပါတုံ-ရေကို သောက်ခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊ (သာ-ထိုမြစ်သည်၊) ကာကပေယ္ယာတိ – ကာကပေယ္ယာမည်၏။ [စာရှိအတိုင်း တနည်းကား၊ ကာကပေယ္ယာတိ-ကား၊ ယတ္ထကတ္ထစိ - အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ တီရေ – ၌၊ ဌိတေန၊ပေ၊ သက္ကာ၊ ဇာတိ- ကြောင့်၊ ကာကပေယ္ယာ- ကာကပေယ္ယာ မည်၏။]

× × × × × × ×

သမတိတ္ထိကာ။ ။တိတ္ထေန – ကမ်းနှင့် + သမံ – ညီနေသော ရေတည်း၊ သမတိတ္ထံ-ရေ၊ သမတိတ္ထံ + ယတ္ထာတိ သမတိတ္ထိကာ၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်း အဓိပ္ပါယတ္ထကိုသာ ပြလိုသောကြောင့် "သမဘာရိတာ" ဟု ဖွင့်သည်။ [စာအုပ်တို့၌ သဒိသဒ္ဒေါဘော်ဖြင့် "သမတိတ္တိကာ" ဟု ရှိ၏၊ သဒ္ဒတ္ထကို ကြိုသင့်ပါသည်။]

ကာကပေယ္ယာ။ ။ယတ္ထ၊ပေ၊သက္ကာ ပါတုံကိုကြည့်၍ "ပါတမ္ဘံတိ ပေယ်ျ – သောံ ထိုက်သော (သောက်နိုင်လောက်အောင်ပြည့်သော) ရေ၊ ကာကေန + ပေယ်ျ ယတ္ထာတိ ကာကပေယ္ယာ – ကျီးသည် သောက်နိုင်သော ရေရှိသောမြစ် " ဟု ပြုပါ၊ [စာအုပ်တို့၌

ပါရံ တရိတုကာမောတိ-ကား၊ နဒိ်-မြစ်ကို၊ အတိက္ကမိတ္တာ-ကျော်လွန်၍၊ ပရတီရံ- တဖက်ကမ်းသို့၊ ဂန္ဒုကာမော - သော၊ (“ပုရိသော”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ အဒ္ဓယျာတိ-ကား၊ ပက္ကောသေယျ-ခေါ်ရာ၏၊ [အာ+ဂ္ဂဓာတ်သည် ခေါ်ခြင်းအနက်ကို ဟောသောကြောင့် “ပက္ကောသေယျ”ဟု ဖွင့်သည်။] ဟိ ပါရာပါရန္တိ-ကား၊ အန္တောပါရ-အိုး....ဟိုဘက်ကမ်း၊ [ပါဠိတော်၌ပါရသည် အာလုပ်ပုဒ်တည်း ဟု သိစေလိုသဖြင့် “အန္တော”ဟု ထည့်၍ဖွင့်သည်။] မံ-ကို၊ သဟသာဝ-အဆောတလျင်သာလျင်၊ ဂဟေတွာ - ၍၊ အထ ဂမိဿသိ - အကယ်၍သွားလတံ့ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အပါရံ – ဤဘက်ကမ်းသို့၊ ဟိ- လာပါလော၊ မေ- ငါ၏၊ ဝါ- ငါ့မှာ၊ အစ္ဆာယိကကမ္မံ - အဆောတလျင် ဖြစ်စေထိုက်သော အလုပ်သည်၊ အတ္ထိ - ရှိပါ၏၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်။

ယေ ဓမ္မာ ဗြာဟ္မဏကာရကာတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ပဉ္စ၊ပေ၊ဘေဒါ- ငါးပါးသိလ , ကုသလကမ္မပထ ဆယ်ပါး အပြားရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ - တို့ကို၊ ဗြာဟ္မဏကာရကာတိ- ဗြာဟ္မဏ၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်၏ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–

× × × × × × ×

“ ကာကပေယျာတိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ၊ပေ၊ ပါတုန္တိ ကာကပေယျာ ” ဟု ရှိ၏၊ ထိုတွင် “ကတ္ထစိ”သည် မကောင်း၊ ယတ္ထကတ္ထစိကို တီရေ၌ စပ်စေလိုဟန်တူ၏၊ “ တီရ ” ဟု ဆိုလျင် မြစ်၏ပတ်ဝန်းကျင်ကမ်းနှင့်ဆိုင်သောကြောင့် ယတ္ထကတ္ထစိဟု ဝိသေသနပြုဘွယ်မလိုပါ၊ ထို့ကြောင့် ယတ္ထနှင့်ကာကပေယျာအတွက် မြစ်ကိုချည်း အရကောက်ရသော ပုဒ်များဟုမှတ်ပါ၊ ဤကဲ့သို့ အနိယမ ထည့်၍ဖွင့်သော သံဝဏ္ဏနာဟူသမျှ၌ နိယမထည့်ပြီးလျင် ရှေ့ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗကို လှည့်စပ်ရိုးရှိသောကြောင့် “ပါတုန္တိ ကာကပေယျာ” ဟု ရှိခြင်းလည်း မကောင်းပါ၊ အချုပ်မှာ “ ကာကပေယျာတိ ယတ္ထ ၊ပေ၊ ပါတုံ–ဟုသာ ရှိသင့်သည်”ဟု ဆိုလိုပါသည်။]

အစ္ဆာယိကကမ္မံ။ ■အတိ + အယ (ကာရိတ်ကြြ) + ကျပစ္စည်းမှ ယကို ကပြု, ဇလာ၊ အာယိတဗ္ဗံ ပဝတ္တေတဗ္ဗံတိ အာယိကံ၊ အတိ (သီဃံ) +အာယိကံ အစ္ဆာယိကံ– အလျင်အမြန် ဖြစ်စေထိုက်သော (အလျင်အမြန် ပြုရမည့်ဖြစ်သော) အလုပ်၊ အစ္ဆာယိကံ စ + တံ + ကမ္မံစာတိ အစ္ဆာယိကကမ္မံ၊ [အစ္ဆာယိကာနီတိ အတိပါတိကာနိ- လျင်စွာကျရောက်စေထိုက်ကုန်သော၊–တိကဂ်တ္တရ, ဒုတိယပံ, လောကကပလ္လံဝဂ်, အစ္ဆာယိကသုတ်အဋ္ဌကထာ၊ အတိပါတိကာနီတိ သီဃံ ပဝတ္တေတဗ္ဗာနိ၊–ထိုသုတ်ဋီကာ၊ ကတ္တားဟောရာ၌ “အစ္ဆာယကေန လုဒ္ဓေန”ဟု ရှိသည်၊–ဝေဿန္တရာတ်။]

ဗြာဟ္မဏ ကာရကာ။ ■ငါးပါးသီလနှင့် ကုသလကမ္မပထဆယ်ပါးကို ဗြာဟ္မဏအဖြစ်ကိုပြုတတ်သော (ဗြာဟ္မဏတို့ကျင့်ရသော) ကြောင့် “ဗြာဟ္မဏကာရက ဓမ္မ”ဟု မိန့်တော်မူသည်။ [အဘိဓာန် (၄၄၄) ဂါထာ၌ အမြဲ စောင့်ထိန်းအပ်သော ငါးပါးသီလကို “ယမ” ဟု ဆို၍, တရံတခါမှ စောင့်အပ်သော ဥပုသ်သီလကို “နိယမ” ဟု ခေါ်၏၊ ထို ယမ-နိယမသီလတို့သည် ဗြာဟ္မဏဓမ္မတို့ပင်တည်း၊ ထို ယမ နိယမဟူသော တရားလည်း ဤ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပဉ္စသီလ ဒသကုသလ ကမ္မပထတို့၌ ပါဝင်ပြီ။]

သိထိုက်ကုန်၏၊ တဗ္ဘိပရိတာ-ထို၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော ပါဏာတိပါတစသော ဝေရတို့ကို၊ အပြာဟ္မဏကာရကာတိ-ပြာဟ္မဏ၏ အဖြစ်ကို မပြုတတ်ကုန်ဟူ၍၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ)။ ဣန္ဒမဂ္ဂဿယာမာတိ – ကား၊ ဣန္ဒံ – သကြားကို၊ အဂ္ဂဿယာမ ပက္ကောသာမ–ခေါ်ကြကုန်၏။

ဒေံ–သို့၊ ပြာဟ္မဏာနံ - တို့၏၊ အဂ္ဂဿယနဿ - ခေါ်ခြင်း၏၊ နိရတ္ထကတံ–အကျိုးမရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ - ပြတော်မူပြီး၍၊ ပုနပိ - ဖန်လည်း၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အဏ္ဏဝကုစ္ဆိယံ-သမုဒ္ဒြာဝမ်း၌၊ သူရိယော-နေသည်၊(ဇလတိ) ဝိယ–တောက်ပသကဲ့သို့၊ (ဒေံ–တူ)၊ ဇလမာနော – တောက်ပတော်မူလျက်၊ ပဗ္ဗသတဘိက္ခုပရိဝုတော-ငါးရာသောရဟန်းတို့သည် ခြံရံအပ်သည်၊(ဟုတွာ)၊ ["ပဗ္ဗသတ ဘိက္ခုပရိဝါရော– ငါးရာသော ရဟန်း အခြံအရံ ရှိတော်မူသည်" ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] အစိရဝတီယာ–၏၊ တီရေ-ကမ်းနား၌၊ နိသိန္နော-သီတင်း သုံးတော်မူသည်၊(ဟုတွာ-၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊)အပရဂို-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ နဒီဥပမံယေဝ– မြစ် ဥပမာကိုပင်၊ အာဟရန္တော – ဆောင်တော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သေယျထာပိတိ အာဒိံ-ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

ကာမဂုဏာတိ – ကား၊ ကာမယိတဗ္ဗဋ္ဌေန – လိုလားထိုက်သည်၏ အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ကာမာ–တို့မည်၏၊ ဗန္ဓနဋ္ဌေန-နှောင်ဖွဲ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဂုဏာ-တို့မည်၏၊ ဟိ ဆ္ဝေ၊ အနုဇာနာမိဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊သယ်ာဠိံတိ ထွေ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ [ပဋိလဒ္ဓေါ-အထပ်အလွှာဟူသော

× × × × × × ×

ပုနပိ, အပရဂို။ ။ရှေ့၌ နဒီဥပမာကို ပြတော်မူခဲ့ပြီး ဖြစ်၏၊ သို့သော် အစိရဝတီ မြစ်ကမ်းအနီး၌ သီတင်းသုံးတော်မူခိုက်ဖြစ်သောကြောင့် မြစ်ဥပမာကိုပင် ထပ်၍ဆောင် ပြတော်မူပြန်သည်၊ ပုနပိကို အာဟရန္တောဉ္စစပ်၊ ပိဖြင့် ရှေ့၌ နဒီဥပမာ ဆောင်ပြတော် မူခဲ့ခြင်းကိုပေါင်းပါ၊ အပရဂို၌ ပိဖြင့် နောက်ထပ်လာဥုံးမည့် နဒီဥပမာကို သိမ်းယူသည်၊ ဥပမံယေဝ၌ ဧဝကား နဒီဥပမာချင်း ထပ်နေသောကြောင့် ခိုင်မြဲစေသော သန္ဓိဋ္ဌာနာဝဓံ့ရဏာတည်း။ [ပုနပိတိ ဝတ္တွာ အပရဂိုတိ ဝစနံ ဣတရာယ (တတိယတဖန်ထပ်၍ပြအပ်သော) နဒီဥပမာယ သင်္ကဏ္ဌိ၊–ဋီကာ။]

ကာမယိတဗ္ဗဋ္ဌေန။ ။ဘူဝါဒိ, စုရာဒိ ကမုခဲ့တ်သည် ဣစ္ဆာအနက်ကို ဟော၏၊ စုရာဒိ ဖြစ်သောကြောင့် "ကာမယ"ဟု ရှိရသည်၊ ဤဟိတ်ဖြင့် "ကာမယိတဗ္ဗာတိ ကာမာ"ဟု ပြု၍ (ကိုလေသာကာမ၏ တည်ရာဝတ္ထု၊ဖြစ်သော) ရူပါရုံစသည်ကို အရ ကောက်ရသည်။

ဗန္ဓနဋ္ဌေန။ ။ဂုဏသဒ္ဒါသည် ဗန္ဓံနအနက်ကို ဟောသော ရဇ္ဇုပုဒ်ဟု ကြံစေလို၍ "ဗန္ဓိနဋ္ဌေနဂုဏာ"ဟု မိန့်သည်၊ ကာမတို့သည် စိတ်ဖြင့် လိုလားအပ်သောကြောင့် ထို ကာမတို့က စိတ်ကို (မိမိမှတပါး အခြားအာရုံသို့ မသွားရအောင်) ဖွဲ့နှောင်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် အိမ်ထောင်ပြုပြီးသော ယောကျ်ား မိန်းမတို့သည် အာရုံ ၅ ပါး

အနက်သည်၊ ဂုဏာဒ္ဌော-ဂုဏာသဒ္ဒါ၏အနက်တည်း၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အဟတာနံ-(အစာကြေအောင်)ထူရိုက်၍ မဖွပ်အပ်ကုန်သေးသော၊ ဝါ-အသစ်စက်စက် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝတ္ထာနံ-အဝတ်တို့၏၊ ဒုဂုဏံ-၂ထပ် ၂လွှာရှိသော၊ သဃ်ာဋိ-သင်္ကန်းကြီးကို၊ အနုဇာနာမိ-ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊- ဝိနည်းမဟာဝဂ်, စီဝရက္ခန္ဓက, တိစီဝရာနုဇာနန။] အစ္စေန္တိ ကာလာ ၊ပေ ၊ အနုပုဗ္ဗံ ဇဟန္တိ တံ ထွေ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၌၊ ရာသဒ္ဒေါ-အစုဟူသောအနက်သည်၊ ဂုဏဒ္ဒေါ-တည်း၊ [ကာလာ-အချိန်တို့သည်၊ အစ္စေန္တိ-လွန်သွားကုန်၏၊ ရတ္တိယော-ညဉ့်တို့သည်၊ တရယန္တိ-လွန်သွားကုန်၏၊ ဝယောဂုဏာ-အရွယ်အစုတို့သည်၊ အနုပုဗ္ဗံ-အစဉ်အတိုင်း၊ ဇဟန္တိ-စွန့်ကုန်၏၊-ဒေဝတာသံယုတ်, နဒ္ဒဝဂ်, အစ္စေန္တိသုတ်။] သတဂုဏာ ဒက္ခိဏာ ပါဋိဂမိတဗ္ဗာတိ ထွေ-ဟူသော၍ပါဠိ၌၌၊ အာနိသံသဒ္ဒေါ-အာနိသင်ဟူသော အနက်သည်၊ ဂုဏဒ္ဒေါ-တည်း၊ [သတဂုဏာ-တရာသော အကျိုး အာနိသင်ရှိသော၊ ဒက္ခိဏာ- အလှူကို၊ ပါဋိဂမိတဗ္ဗာ - အလိုရှိထိုက်၏၊- ဥပရိပဏ္ဏာသ, ဒက္ခိဏာ ဝိဘင်္ဂသုတ်။] အန္တံ အန္တဂုဏန္တိစ- အန္တံ အန္တဂုဏံ ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ကယိရာ မာလာ ဂုဏော်တိစ-ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ထွေ-ဤပါဋိ၌၌၊ ဗန္ဓနဒ္ဒေါ - အနှောင် အဖွဲဟူသော အနက်သည်၊ ဂုဏဒ္ဒေါ-အနက်တည်း၊ [အန္တံ - အူမ၊ အန္တဂုဏံ - အူမကို ရစ်ပတ်ဖွဲထားတတ်သော အူသိမ်၊ -ခုဒ္ဒကပါဋိပါဋိဥ, ဒွတ္တိံသာကာရ၊ ..... ဗဟူ - များစွာကုန်သော၊ မာလာဂုဏော-ဖွဲကုံးအပ်သော ပန်းတို့ကို၊ ဝါ-ပန်းကုံးတို့ကို၊ ကယိရာ-ပြုရာ၏၊

× × × × × × ×

လုံးဖြင့် အချင်းချင်းဖွဲနှောင်ထားရကား တခြားသို့ခွါ၍ မသွားနိုင်ကြ၊ မလွဲသာ၍ သွားရလျှင်လည်း နောက်ဆံတင်းကာ အမြန်ဆုံးပြန်လာတို့ရန် ကြိုးစားကြ၏၊ (ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးများကော မည်သို့နည်း၊) “ ကာမာစ+ တေ+ ဂုဏာစ (နှောင်ဖွဲတတ်သော အာရုံတို့လည်း ဟုတ်ကုန်၏၊) ဤတို ကာမဂုဏာ” ဟု ပြ။ [ဗန္ဓနဒ္ဒေနာတိ တေနေဝ ကာမေတဗ္ဗဘာဝေန သတ္တာနံ စိတ္တာသ အားဗန္ဓနဘာဝေန၊-ဋီကာ။]

ကောဋ္ဌာသအနက်။ ။ ရှပ, သဒ္ဒစသော ကာမဂုဏ် ၅ ပါးသည် (စက္ခုဝိညာဉ်သည် သိထိုက်သော စိက္ခုဝိညေယျ တစု, သောတဝိညေယျတစု ဤသို့ စသောအားဖြင့်) ၅ စုရှိ၏၊ဂုဏာသဒ္ဒါကို ကောဋ္ဌာသအနက်ဟောကြ၍ ကာမအစုဟုလည်း အနက်မှတ်ပါ။ [ကောဋ္ဌာသဒ္ဒေါပိ တေသု (ထိ ရှပ, သဒ္ဒ စသည်တို့၌) ယုဇ္ဇတေဝ၊ စက္ခုဝိညေယျာဒိကောဋ္ဌာသဘာဝေန နေသံ ကာမေတဗ္ဗတော၊ ကောဋ္ဌာသေစ ဂုဏာသဒ္ဒေါ ဒိဿတိ၊ ဒိဂုဏံ (၂ ဘို့ကို) ဝမ္မဲတဗ္ဗံ-တိုးစေထိုက်၏၊ ဤတို အာဒိသု၊- ဋီကာ။]

အတ္ထုဒ္ဓါရပြရကျိုး။ ။ဤ၌ ရထိုက်သော ဗန္ဓနအနက်ကိုသာမပြဘဲ အခြားသော ဟောနိုင်သမျှ အနက်တို့ကို ထုတ်ပြခြင်းသည်၊ အဘယ် အကျိုးရှိသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား - “ ပဋလစသော အနက်များ၏ ဤနေရာ၌ မဖြစ်သင့်သောကြောင့် ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် (ကောဋ္ဌာသအနက်နှင့်တကွ) “ဗန္ဓနအနက်သာ သင့်၏” ဟု ပြခြင်းအကျိုးငှါ ဤ အတ္ထုဒ္ဓါရကို အားထုတ်တော်မူသည်။ [အတ္ထုဒ္ဓါရ လာသမျှ၌

ဓမ္မပဒ-ပုပ္ဖဝဂ်, ဝိသာခါဝတ္ထု။] ကုဓာဝိ-ဤကာမဂုဏာဟူသော ပါဠိဌ်လည်း၊ သေဝ- ဤဗန္ဓနအာနက်ကိုသာ၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ဗန္ဓနဋ္ဌေန ဂုဏာတိ–ဟူ၍၊(မယာ)၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ။

စက္ခုဝိညေယျာတိ - ကား၊ စက္ခုဝိညာဏော – စက္ခုဝိညာဉ်သည်၊ ပသိတဗ္ဗာ–မြင်ထိုက်ကုန်သော၊ (ရူပါဠိစပ်)၊ တေနပါယေန– ပုံစံကပ်၍ သိမှတ်ကြောင်းဖြစ်သောဤနည်းဖြင့်၊ သောတဝိညေယျာဒီသုပိ-သောတဝိညေယျာအစရှိသောပုဒ်တို့ဌ်လည်း၊ အတ္ထော- ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣဋ္ဌာတိ- ကား၊ ပရိယိဋ္ဌာဝါ-ရှာမှီးအပ်ကုန်သည်မူလည်း၊ဟောန္တု-ဖြစ်ပါစေကုန်၊မာပရိယိဋ္ဌာဝါ-မရှာမှီးအပ်ကုန်သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု - ကုန်၊ ဣဋ္ဌာရမဏာဘူတာ – ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ ကန္တာတိ – ကန္တာ ဟူသည်ကား၊ ကာမနီယာ –နှစ်သက်ထိုက်ကုန်သော၊ မနာပါတိ-ကား၊ မနဝမုနကာ-စိတ်ကို

× × × × × × ×

ဤနည်းချည်းသာတည်း။] ကာမဠ်ဝယံ ဂုဏသဒ္ဒေါ၊ အတ္ထိနာရေသူပိ (ပဒ္မလစသော အခြားအနက်တို့ဌ်လည်း၊) ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗယောဂေါ - တွေ့မြင်အပ်သော ပြဿုဂ်ရှိ၏၊ တေသံ ပနေတ္ထ အသမ္ဘဝတော (ထိုအနက်တို့၏ ဤနေရာ၌ မဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်) ပါဌိသေသ ဉာယေန ဗန္ဓိနတ္ထောယေဝ ဃုတ္ထောတိ ဒဿေတုံ အနုဇာနာမိတိ အာဒိနာ အတ္ထုဒ္ဓါရော အာရဒ္ဓေါ၊–ဋီကာ။

စက္ခုဝိညေယျာ။ ။ “စက္ခုဝိညာဉ်သည် + သိထိုက်” ဟူရာ၌ “သိ” ဟူသည် မြင်ခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိညေယျာကို “ပသိတဗ္ဗာ”ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွင့်သည်၊ သောတဝိညေယျာ စသည်တို့ဌ်လည်း သုဏိတဗ္ဗာစသော အနက်များရသင့်ပုံကို “ဗွေတနုပါယေန၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗော” ဖြင့် ညွှန်ပြသည်။

ဣဋ္ဌာ။ ။ဣဋ္ဌာဌ်ဖွဲ့ ဣသု ဓာတ်သည် “ ရှာခြင်း , အလိုရှိခြင်း , ဂတိအနက်တို့ကို ဟော၏၊ ထိုတွင် ရှာမှီးခြင်းအနက်သည် သေချာသောအနက် မဟုတ်”ဟု ပြလို၍ “ပရိယိဋ္ဌာဝါ ဟောန္တု၊ မာ ဝါ”ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ဣစ္ဆာအနက်သာ သေချာသောအနက်ဟု ပြလို၍ “ဣဋ္ဌာရမဏာဘူတာ”ဟု ဖွင့်သည်။

ကန္တာ။ ။ကမုဓ်ာတ်, တပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့်“ကာမနီယာ”ဟု ဖွင့်၏၊ ကမု ဓ်ာတ်သည် ဣစ္ဆာအနက်ကို ဟော၏၊ [ကာမနီယာကို ဋီကာ၌ “ကာမေတဗ္ဗာ ” ဟု တဗ္ဗပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်သောကြောင့် ဣဋ္ဌာ, ကန္တာတို့ဌ်၌ တပစ္စည်းသည် အနီယပစ္စည်း တဗ္ဗပစ္စည်းတို့၏ အနက်ကဲ့သို့ “အရဟ အနက်ဟော”ဟု သိစေ၏။]

မနာပါ။ ။“မန + အာပ”ဟု ခွဲ၊ အပဓ်ာတ်သည် ပါပုဏနအနက်ကို ဟော၏၊ ဓာတ္ဌနံ အနေကတ္ထတ္တာနှင့် အညိ ဤ၌ ဝမုနအနက်ဟော ဟု ကြံပါ၊ ကာရိတ်ကြေ၊ ထို့ကြောင့် “မနဝမုနကာ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဣဋ္ဌအာရုံဖြစ်သောကြောင့် ထိုအာရုံတို့သည် စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်ကုန်၏၊ “တိုးပွားစေ” ဟူရာ၌ ထိုအာရုံရှိသူကို စိတ်အားမငယ်စေဘဲ စိတ်ကို ကြိုးမားစေတတ်, စိတ်ကြိုးဝင်စေတတ်သည်”ဟု ဆိုလိုသည်၊ မနံ+အာပါယန္တိ ဝမေ့နှိုတိ မနာပါ။

တိုးပွားစေတတ်ကုန်သော၊ ပိယရူပါတိ- ကား၊ ပိယဇာတိကာ– ချစ်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဟူသောသဘောရှိကုန်သော၊ ကာမူပသံဟိတာတိ-ကား၊ အာရမဏ်–အာရုံကို၊ ကတွာ– ပြု၍၊ ဥပပဇ္ဇမာနေန– ဖြစ်သော၊ ကာမေန – ကိလေသကာမနှင့်၊ ဥပသံဟိတာ – စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ရဇနီယာတိ-ကား၊ ရဇ္ဇနီယာ–တပ်မက်စေတတ် ကုန်သော၊ ရာဂုပ္ပတ္တိကာရဏာဘူတာ – ရာဂဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ (ရူပါစသည်တို့၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော–နက်။

ဂဓိတာတိ- ကား၊ ဂေဓေန– မက်မောတတ်သော လောဘသည်၊ အဘိဘူတာ–လွှမ်းမိုးအပ်ကုန်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ (“ပရိဘုဉ္ဇန်”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) မုစ္ဆိတာတိ-ကား၊ မုစ္ဆာကာရပ္ပတ္တာယ - တွေဝေခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသို့ရောက်သော၊ အဓိမတ္တကာယ-လွန်ကဲသောအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ တဏှာယ-သည်၊ အဘိဘူတာ-နှိပ်စက်သည်၊ အင်္ဂဏ္ဍာသန္ဓာတိ- ကား၊ အဓိဋ္ဌသန္ဓာ-လွှမ်းမိုး၍သက်ရောက်ကုန်သည်၊ ဩဂါဠှာ-သက်ဝင်ကုန်သည်၊ ဣဒံ- ၌ ခံစားခြင်းသည်၊ သာနံ– အဆုံးတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ပရိနိဋ္ဌာနပ္ပတ္တာ- အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်ကုန်သည်၊ ဟုတွာ - ၍၊ (ပရိဘုဉ္ဇန် ၌စပ်၊) အနုဒိန ဒဿာဝိနောတိ - ကား၊

× × × × × × ×

ရဇနီယာ။ ။ရဇ်ခဲတတ်, အနိယပစ္စည်း, ကာရိတ်ကြောင်း၊ “စိတ္တံ ရဇ္ဇတိတိ ရဇနီယော” ဟု သဒ္ဒဗျတနသံယုတ် စတုတ္ထပံ – အာသီဝိသဝဂ်, အာသီဝိသသုတ်၌ အဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ ဤ၌ ဗဟုဝုစ်သာထူးသည်။ [ဤပုဒ်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယသစ်မှယူ၍ တဒ္ဓိတ်ဘာသာဋီကာ တဒဿဒ္ဓာန မိယောစသုတ်၌ ပြထား၏။] တပ်မက်စေတတ် ဟု ဆိုလျှင် “ ရာဂဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း ” ဟု သိသာသောကြောင့် “ရာဂုပ္ပတ္တိ ကာရဏာဘူတာ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ဖွင့်သည်။

အမှာ။ ။ဂဓိတာစသော သုံးပုဒ်နှင့် အာဝုတာစသော ၃ ပုဒ်ကို ပြဟ္ဗိဇာလသုတ်ပုထုဇ္ဇနောပုဒ်အဖွင့်၌ အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ ပြခဲ့ပြီ၊ သို့သော် ထိုဒွိ သြဖဋ္ဌာ ဟု ရှိ၍ ဤဒွိ သြနဒ္ဓါဟု ရှိ၏၊ ဤသို့ရှိမှလည်း “သြနဟနာ” ဟူသော နှုံစကားနှင့် လိုက်လျောသည်၊ ဂဓိတာစသော ပုဒ်များ၏အဖွင့်လည်း အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တည်း၊ သဒ္ဒတ္ထကို ထို ပြဟ္ဗဇာလသုတ်အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။

အင်္ဂဏ္ဍာသန္ဓာ။ ။အချို့စာအုပ်တို့၌ “ အင်္ဂဏ္ဍောပန္ဓာ ” ဟု တွေ့ရ၏၊ သို့သော် မဟာနိဒ္ဒေသ ဂုဟဋ္ဌကသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ “အဓိ + သြ + သန္ဓာ- လွှမ်းမိုး၍ ၊ သက်ဝင်ကုန်သည်” ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်သည်သာ “ သြဂါဠှာ – သက်ဝင် နစ်မြုပ်ကုန်သည် ” ဟူသော ဥဇုကတ္ထစကားနှင့် ညီ၏၊ မှန်၏– သြသန္ဓာ၌ အဝ+သဒ္ဒတ်သည် “ပကေ်သန္ဓောဝ ကုဋ္ဌရော ” စသည်၌ကဲ့သို့ သက်ဝင် နစ်မြုပ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ အဝ+ဂါဟူတ်ဖြင့်ပြီးသော သြဂါဠှာလည်း ထိုအနက်ကိုပင် ဟောသည်။

ဣဒံ သာနန္တိ။ ။အချို့စာအုပ်တို့၌ “ဣဒံ သာရန္တိ”ဟု တွေ့ရ၏၊ မကောင်းပါ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း– သာရောပုဒ်က ပုလ္လိန်ဖြစ်၍ “ သာရံ ” ဟု မရှိနိုင်သောကြောင့်၎င်း, ဋီကာသစ်၌ “ သာနန္တိ အဝဓာရဏံ ” ဟု သာဓကတ်၏ အဝဓာရဏအနက်ကို ဖွင့်သော

အာဒီနဝံ – အပြစ်ကို၊ အပဿန္တော- မမြင်ကုန်သည်၊ အနိဿရဏာပညာတိ-ကား၊ ဣဒံ – ၌ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်ခြင်းသည်၊ ဣတ္ထေ - ၌ ပစ္စည်း ၄ ပါးကို သုံးဆောင်ခြင်း၌၊ နိဿရဏံ - သံကိလေသမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း၊ ဣတိဧဝံ- သို့၊ ပရိဇာနနပညာ ဝိရဟိတာ-ပိုင်းခြား၍ သိတတ်သောပညာမှ ကင်းကုန်သည်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ ပရိဘောဂ ဝိရဟိတာ-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်သုံးဆောင်ခြင်းမှ ကင်းကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊ "ပရိဘုဉ္ဇန္တိ"၌စပ်)၊ ဣတိအတ္ထော - နက်။

× × × × × × ×

ကြောင့်၎င်း, "ဣဒံ သာနန္တိ"ဝါကျသည် နောက်၌ရှိသော ပရိနိဋ္ဌာနပုဗ္ဗာ၏ အာကာရဖြစ်သောကြောင့်၎င်းတည်း၊ " ၌အာရုံသည် မိမိအတွက် အဆုံးသတ်အာရုံ ဖြစ်၏, နောက်ထပ် အသစ်မလိုတော့ "ဟု ဆိုလိုသည်။

မူကွဲ။ ။အခြား အဋ္ဌကထာ၌ အပြီးအဆုံးအနက်ဟော၊ သာဓကတ်+အာနပစ္စည်းဖြင့်"အဇ္ဈောသာနာ"ဟု ပါဠိရှိ၏၊ "အနည်သာဓကရဏော ဝိယ ကတ္တာ (သူတပါးတို့နှင့် မဆက်ဆံကုန်သကဲ့သို့ ပြု၍၊ ဝါ – သူတပါးတို့ မစားရအောင်ပြု၍)၊ ဂိလိတ္တာ (စားမျိုပြီး၍) ပရိနိဋ္ဌာပေတ္တာ (ထက်ဝန်းကျင် ပြီးဆုံးစေပြီး၍) ဋီကာ " ဟုလည်း ဖွင့်၏၊ အဓိပ္ပါယ်အသားကျမှာ ပါဠိ ၂ မျိုးလုံး သဘောတူပင်တည်း။

အနာဒီဝ ဒဿာဝိနော။ ။အနာဒီနဝ၌ (နှ၏ ကာရိယ အနှ) သည် ဒဿာဝိ၌သာ အနက်အားဖြင့်စပ်၍ အာဒီနဝ၌ မစပ်၊ ထို့ကြောင့် အနာဒီနဝကို အယူတွာသမာသ်ဟု သိစေလို၍ " အာဒီနဝံ အပဿန္တော " ဟု ဖွင့်၏၊ အပဿန္တောဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဒဿာဝိ၌ အာဝိဘစ္စည်းလည်း တဿိလအနက် မပါသော ကတ္တားဟောဟု သိစေသည်၊ " အာဒီနဝံ " ဟူသည် ကာမတို့ကို ခံစားခြင်းကြောင့် (အဆိပ်သီးကို စားမိသည်နှင့် တူစွာ)ခဘဝ နေဝိဘဝ၌ ရောက်ရမည့် အတ္တာနုဝါဒဘေးစသော အပြားများတည်း။

အာယတိ ဒေါသနာညာယ, ယော ကာမေ ပဋိသေဝတိ၊
ဝိပါကန္တေ ဟနန္တိ နံ, ကိ ပဏ္ဍိတံ၊—ကေနိ, ကိ ပဏ္ဍိစ္စာတ်။

အနိဿရဏ ပညာ ။ ။ဃာသစ္ဆာဒနာဒိ သမ္ဘောဂနိမိတ္တံ – အစား အဝတ် စသည်ကို သုံးဆောင် စားသောက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ သံကိလေသတော-(ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် မဆင်ခြင်ဘဲ သုံးဆောင်လျှင် ဖြစ်နိုင်သော) တဏှာလောဘ သံကိလေသမှ၊ နိဿရန္တိ အပဂစ္ဆန္တိ ဧတေနာတိ နိဿရဏံ – ထွက်မြောက်ကြောင်း ဖြစ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၊ နိဿရဏံစ+ တံ+ ပညာစာတိ နိဿရဏပညာ၊ နတ္ထိ+ နိဿရဏပညာ ဧတေသံတိ အနိဿရဏပညာ။

မှတ်ချက်။ ။ပါဠိဘော်၌ "ပဠဲ ကာမဂုဏော ဂဓိတာ၊ပေ၊အနာဒီနဝဒဿာဝိနော အနိဿရဏပညာ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ"ဟူသော ပုဒ်တို့ကိုဖွင့်ရာ၌ ရဟန်း သာမဏေတို့၏ ပစ္စည်း ၄ ပါးကိုပင် ကာမဂုဏ် ဟု ဆိုထား၏၊ မှန်လည်း မှန်ပါပေသည်၊– ဆွမ်း သင်္ကန်းကျောင်းတို့ကို သာသာယာယာဖြင့်သုံးစွဲလျှင် တဏှာလောဘ သံကိလေသ ဖြစ်၏၊ ထိုသို့မဖြစ်ရအောင် ဘုရားရှင်သည် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ သုံးစွဲဘို့ရန် ညွှန်ပြတော်မူ၏၊ ထိုသို့ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်၍ သုံးဆောင်သောအခါ သံကိလေသမဖြစ်ဘဲ ပစ္စယသန္နိဿိတဟု ခေါ်အပ်သော သီလတမျိုးပင် ဖြစ်ပါသေးသည်။

အာဝရဏာတိ အာဒီသု – အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယေ – အကြင် နိဝရဏာတို့သည်)၊ အာဝရန္တိ – ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်းကို အစဉ် တားမြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (တေ – ထို နိဝရဏာတို့သည်)၊ အာဝရဏာ– အာဝရဏာတို့ မည်၏၊ (ယေ- တို့သည်)၊ နိဝါရေန္တိ– ကုသိုလ် ဖြစ်ခြင်းကို အကြောင်းမရှိသောအားဖြင့် တားမြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ (တေ) နိဝရဏာ–တို့ မည်၏၊ (ယေ-တို့သည်)၊ သြနဒ္ဓနွိ- သက်ဝင်၍ ဖုံးအုပ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (တေ) သြနဟနာ - တို့ မည်၏၊ (ယေ) ပရိယောနဒ္ဓန္တိ- အလုံးစုံသက်ဝင်၍ ဖုံးအုပ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊(တေ)ပရိယောနဟနာ - တို့မည်၏၊ ကာမစ္ဆန္ဒာဒိနံ - အစရှိသော ပုဒ်တို့၏၊ ဝိတ္ထာရကထာ– အကျယ်ဆိုကြောင်း စကားကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂတော - မှ၊ ဂဟေတဗ္ဗာ - ယူထိုက်၏၊ အာဝုတာ၊ပေ၊ ပရိယောနဒ္ဓါတိ ပဒါနိ– ဟူသောပုဒ်တို့ကို၊ အာဝရဏာဒိနံ- အစရှိသောပုဒ်တို့၏၊ ဝါ-နှင့်၊ ဝသေန- စပ်သဖြင့်၊ ဝုတ္တာနိ–မူအပ်ကုန်ပြီ။

သပရိဂ္ဂဟောတိ ကား၊ ဣတ္ထိ ပရိဂ္ဂဟေန-မိန်းမကို သိမ်းပိုက်ခြင်းအားဖြင့်၊ သပရိဂ္ဂဟာ-သိမ်းပိုက်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သလော၊ ဝါ သိမ်းပိုက်ခြင်းရှိသလော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပုစ္ဆတိ-မေးတော်မူ၏။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ဝုစ္စတိ" ဟု ရှိသည်ကား၊

× × × × × × × ×

အာဝရန္တိ စသည်။ ။ အာဝရန္တိတိ ကုသလပွဝတ္တိံ အာဒိတော နိဝါရေန္တိ၊ နိဝါရေန္တိတိ နိရဝသေသတော ဝါရယန္တိ၊ သြနဒ္ဓန္တိတိ သြဂါဟေတွာ ဝိယ ဆာဒေန္တိ– သက်ဝင်သကဲ့သို့ဖြစ်၍ ဖုံးအုပ်ကုန်၏၊ [သြနဟနာဒ္ဒိ အဝ+နဟမတ်ကို အနက်တူသော နန္ဒံဓာတ်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ မာတွတ္ထဝိဂ္ဂဟတည်း၊ အဝ+နဟ+ယုပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် "သြနဟနာ" ဟု ရှိပါစေ၊ ပရိယောနဟနာဒ္ဒိလည်း နည်းတူ။] ပရိယောနဒ္ဓန္တိတိ သဗ္ဗသော (ပရိ၏ အဖွင့်) ဆာဒေန္တိ။ [နန္ဒံဓာတ်, နဟဓာတ်တို့၏ ဗန္ဓန အနက်ကိုပင် "ဆာဒေန္တိ" ဟု ဖွင့်သည်၊– ဋီကာ။]

အာဝရဏာဒိနံ ဝသေန။ ။"အာဝရဏစသည်တို့နှင့် စပ်၍ အာဝုတာ စသည်တို့ကို ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ"ဟု ဆိုရာ၌ အနက်အားဖြင့်သာ ဆက်သွယ်သည်၊ သဒ္ဒါအားဖြင့် မဆက်သွယ်ဟု မှတ်ပါ၊ မှန်၏–အာဝရဏာ၌ ဝရဓာတ်, အာဝုတာ၌ ဝုဓာတ်၊ [နိဝရဏာ နိဝုတာတို့၌လည်း နည်းတူ။] သြနဟနာ, သြနဒ္ဓါတို့၌ နဟဓာတ်ပင်။ [ပရိယောနဟနာ, ပရိယောနဒ္ဓါတို့၌လည်းနည်းတူ။] သြနဒ္ဓါနေရာ၌ ဖုဋ္ဌ-အာဝရဏော ခဲ့ဓာတ်+ အ ပစ္စည်းဖြင့်"သြဖုဋ္ဌာ"ဟုဂင်း, ဝုဓာတ်ဖြင့်"သြဝုတာ"ဟုဂင်း မူကွဲရှိသည်။

ဋီကာ။ ။အာဝရဏာဒိနံ ဝသေနာတိ အာဝရဏာဒိအတ္ထာနံ ဝသေန၊ တေ ဟိ အာသေဝနဗလဝတာယ (အာသေဝန၏ အားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ပုရိမေဟိ ပုရိမေဟိ ပစ္ဆိမာ ပစ္ဆိမာ ဒဋ္ဌတမာဒိဘာဝပ္ပတ္တာ ဝုတ္တာ။

သပရိဂ္ဂဟောတိ။ ။ပရိဂ္ဂဟဏံ– ထက်ဝန်းကျင် ယူခြင်း၊ ဝါ– သိမ်းပိုက်ခြင်း၊ ပရိဂ္ဂဟော-ခြင်း၊ ဣသို့သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သောကြောင့် ရူပ, သဒ္ဒ စသည့်အာရုံ ကာမဂုဏ်ငါးပါးကို (ငါးဥစ္စာဟု) သိမ်းပိုက်မှုကို "ပရိဂ္ဂဟ"ဟု ဆိုလို၏၊ သို့သော် မိန်းမကို သိမ်းပိုက်လိုက်

ပါဠိပျက်။]အပရိဂ္ဂဟော ဘော ဂေါတမာတိ အာဒိသုပိ-အစရှိသောပါဠိရပ်တို့ ၌လည်း၊(အတ္ထော-ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ကာမစ္ဆန္ဒသ-ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ၏၊ အဘာဝတော – မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဣတ္ထိ ပရိဂ္ဂဟေန - မိန်းမကို သိမ်းပိုက်ခြင်း အား၊ဖြင့်၊ အပရိဂ္ဂဟော-သိမ်းပိုက်ခြင်းမရှိပါ၊ ဗျာပါဒသ-ဗျာပါဒနိဝရဏ၏၊ အဘာဝတော-ကြောင့်၊ ကေနစိ-တစုံတယောက်နှင့်၊ သဒ္ဓိ -တကွ၊ ဝေရစိတ္တေန – ရန်ဖြစ်ကြောင်းစိတ်အား၊ဖြင့်၊ အဝေရော – ရန်မရှိပါ၊ ထိနဒိဒ္ဓသ - ၏၊ အဘာဝတော - ကြောင့်၊ စိတ္တဂေလညသန်ါတေန- စိတ်၏မကျန်းမာသည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဗျာဗဇ္ဈေန-စိတ်ဆင်းရဲခြင်းအား၊ဖြင့်၊ အဗျာဗဇ္ဈော= စိတ်ကို နှိပ်စက်တတ်သော ဒေါမနဿမရှိပါ၊ ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စာဘာဝတော–ဥဒ္ဓစ္စ

× × × × × × ×

လျှင် ယောဂျားအဟုတ် ကာမဂုဏ်ငါးပါးလုံး ပြည့်စုံသောကြောင့် “ဣတ္ထိပရိဂ္ဂဟေန” ဟု ဝိသေသနပြုသည်။ [ဣတ္ထိပရိဂ္ဂဟေ သတိ ပုရိသဿ ပဉ္စကာမဂုဏပရိဂ္ဂဟော ပရိပုဏ္ဏော ဧဝ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ သပရိဂ္ဂဟောတိ ဣတ္ထိပရိဂ္ဂဟေန သပရိဂ္ဂဟောတိ၊—ဋီကာ။]

အပရိဂ္ဂဟော။ ။“သရိဂ္ဂဟောဝါ ဗြဟ္မာ အပရိဂ္ဂဟောဝါ” ဟု မေးတော်မူရာ၌ “အပရိဂ္ဂဟော”အရ “ဗြဟ္မာသည် မိန်းမယူခြင်းမရှိပါ”ဟု ဖြေခြင်းသည် မကြမ်းတန်းပါလော-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ “ ဣတ္ထိ ပရိဂ္ဂဟေန အပရိဂ္ဂဟော – ဟူသောစကားသည် တဝိဇ္ဇပုဏ္ဏားတို့၌ ဘွေမြင်နေရသော အာရုံငါးပါး သိမ်းပိုက်မှုတို့တွင် အထူး ရုန့်ရင်းသော သိမ်းပိုက်မှုကို ပြသောစကား ဖြစ်၏၊ ပုဏ္ဏားတို့သည် မိန်းမယူကြ၏, ဗြဟ္မာက မိန်းမ မယူ၊ ထို့ကြောင့် တဝိဇ္ဇပုဏ္ဏားတို့သည် ဗြဟ္မာနှင့်ရောနှော၍ အဘယ်မှာ ရနိုင်ပါအံ့နည်း” ဟု ပြလိုရင်းဖြစ်သောကြောင့် “ အပရိဂ္ဂတော ဗြဟ္မာ-ဟူသော ထိုအဖြေသည် မကြမ်းတန်းပါ ”ဟူလို။

အဗျာဗဇ္ဈော။ ။စိတ္တဂေလညသန်ါတေနကိုထောက်၍ “ဗျာဗဇ္ဈ ” အရ စိတ်ဆင်းရဲမှုဟူသော ဒုက္ခ (ဒေါမနဿ)ကို ယူပါ၊ ဗျာဗဇ္ဈေနာတိ ဒုက္ခေန၊–ဋီကာ၊ အာ (ဘုသော)ဗာဓတိတိ အာဗာဓော, ဝိသေသေန+အာဗာဓော ဗျာဗာဓော၊ ဗျာဗာဓော ယေဝ သွတ္ထဉ် ကျ ပစ္စည်းသက်၍ “ဗျာဗဇ္ဈံ ” ဟု ဖြစ်၏၊ ပကတိအနာသည် ကိုယ်ကို နှိပ်စက်သကဲ့သို့ စိတ်အနာဟူသော စေတသိကဒုက္ခလည်း စိတ်ကို နှိပ်စက်၏၊ နတ္ထိ+ ဗျာဗဇ္ဈံ ယဿာတိ အဗျာဗဇ္ဈော (ဗြဟ္မာ) [“အဗျာပဇ္ဇော”ဟု ပဌမကွဲရာပ, တတိယ ကွဲရာ ဇ ဒွေဘော်ဖြင့် ရှိသည်ကို စဉ်းစားပါ၊ ထို အဗျာပဇ္ဇောပါဌ်ကား ဒေါသကိုသာ ဟောင်၏၊ စိတ်ဒုက္ခဖြစ်သော ဒေါမနဿကို မဟော။]

မှတ်ချက်။ ။တေနဿ ရူပကာယ ဂေလညာဘာဝေါ ဝုတ္တော ဟောတိ–စိတ်၏ အနာရောဂါဖြစ်သော ဗျာဗဇ္ဈမရှိဟူသော ထိုစကားဖြင့် ထိုဗြဟ္မာမှာ ရူပကာယ၏အနာ ရောဂါမရှိကြောင်းကို မိန့်တော်မူအပ်ပြီးဖြစ်၏၊–ဋီကာ၊ စိတ်ရောဂါမရှိသော ဗြဟ္မာမှာ ရူပကာယ၌ စွဲကပ်သောရောဂါလည်း မရှိကြောင်းကို အထူးဆိုဘွယ်မလိုပါ၊ အဗျာဗဇ္ဈ ပုဒ်ဖြင့် ဆိုပြီးဖြစ်ပါသည်– ဟူလို။

ကုက္ကုစ္ဆ နိဝရဏ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စာဒီဟိ – အစရှိကုန်သော၊ သံကိလေသေဟိ – စိတ်ကို ညစ်နွမ်းစေတတ်သောတရားတို့ဖြင့်၊ အသံကိလိဋ္ဌ စိတ္တော-ညစ်နွမ်းသောစိတ်မရှိပါ၊ သုပရိသုဒ္ဓ မာနသော-အလွန် စင်ကြယ်သော စိတ် ရှိပါ၏၊ [" အသံကိလိဋ္ဌ စိတ္တော " ကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ဝိစိကိစ္ဆာယ - ၏၊ အဘာဝတော-ကြောင့်၊ စိတ္တံ- ကို၊ ဝသေ- မိမိအလိုဌ၊ ဝတ္တေတိ - ဖြစ်စေနိုင်ပါ၏၊ စ -ဆက်၊ မြာဟ္မဏာ - တို့သည်၊ စိတ္တဂတိကာ - စိတ်၏ဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်သည်၊ (စိတ်အလိုသို့ လိုက်ရကုန်သည်၊) ဟောန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စိတ္တဿ-၏၊ ဝသေန–အလိုအားဖြင့်၊ ဝတ္တန္တိယထာ- ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-ဤအတူ၊) နု တာဒိသော– ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သူမဟုတ်သည်၊ (ဟေ:တိ- ဖြစ်ပါ၏၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝသဝတ္တိ–ဝသဝတ္တီမည်၏။ ("မိမိက စိတ်၏အလိုအတိုင်း မဖြစ်ဘဲ, မိမိအလို အတိုင်း စိတ်ကိုဖြစ်စေနိုင်ပါသည်"ဟူလို။)

ဣဒ ခေါ ပနာတိ - ကား၊ ဣဓ ဗြဟ္မလောကမဂ္ဂေ – ဤ ကျင့်ထိုက်သော ဗြဟ္မဉ့်ပြည်သို့ သွားကြောင်းလမ်းဌ၊ ဝါ - ဤ ပညတ်ထိုက်သော ဗြဟ္မဉ့်ပြည်သို့ သွားကြောင်းလမ်းဌ၊ ("သံသိဒန္တိ - နစ်မြုပ်ကြကုန်၏"ဟု ပါဠိတော်ဌစပ်)၊ အာသိဒိတ္ထာတိ-ကား၊ အမဂ္ဂမေဝ-လမ်းမှန်မဟုတ်သောအကျင့်ကိုပင်၊ မဂ္ဂေါတိ–လမ်းမှန်အကျင့်ဟူ၍၊ ဥပဂန္ဆာ- ကပ်ရောက်၍၊ သံသိဒန္တိတိ- ကား၊ သမတလန္တိ-ညီညွတ်သော မြေအပြင်ဟူ၍၊ သဉ္ဇာယ-မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့်၊ ပင်္ကံ-ညွန့်ဖွက်သို့၊ သြတိဏ္ဏာဝိယ– ကျရောက်ကုန်သူတို့ကဲ့သို့၊ အနုပ္ပဝိသန္တိ-အစဉ်အတိုင်း သက်ဝင်ကုန်၏၊ (နစ်မြုပ်ကုန်၏)။

× × × × × × ×

ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စာဒီဟိ။ ။အာဒိသဒ္ဒေန တဒေကဋ္ဌာ (ထိုဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စတို့နှင့် အတူ တကွ တခုတည်းသောစိတ်ဌ် တည်ကုန်သော=အတူယှဉ်ကုန်သော) သံကိလေသဓမ္မာ သင်္ဃဟန္တိ၊– ဋီကာ။

ဣဓ။ ။"ဣဓ ခေါ ပန တေ"စသော ပါဠိတော်ဌ် ဣဓ၏စွဲနက် တိုက်ရိုက်မရှိသောကြောင့် "ဗြဟ္မလောက မဂ္ဂေ" ဟု စွဲနက်ကို ပြ၏၊ ခေါ ပန အတွက် မဖွင့်သောကြောင့် အနက်ထူးမရှိ, ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးသာဟု ပြ၏၊ ["ဗြဟ္မဉ့်လောကမဂ္ဂေတိ ဗြဟ္မလောက ဂါမိမဂ္ဂေ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗေ , ပညပေတဗ္ဗေဝါ" ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် နိဿယဌ် ထိုအဖွင့်အတိုင်း အနက်ပေးထားသည်။]

အာသိဒိတ္ထာ။ ။သဒ္ဒဓာတ်၏ ဂတိအနက်ကို ယူ၍ " ဥပဂန္ဆာ " ဟု ဖွင့်သည်၊ "အာ–ရှေးရှု+သဒ (သိဒ) –သွား"ဟူသည် ကပ်ရောက်ခြင်းပင်တည်း။ [ရှေးစာအုပ်များဌ် "အာဒိသိတ္ထာ" ဟု ရှိသည်ကား ပါဋ်ပျက်။]

သံသိဒန္တိ။ ။သဒ္ဒဓာတ်၏ ဝိသာဒ (နစ်မြုပ်ခြင်း) အနက်ကိုယူ၍ "အနုပဝိသန္တိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ တေဝိဇ္ဇမြာဟ္မဏတို့သည် အမဂ္ဂကို မဂ္ဂဟု ချဉ်းကပ်မိ၍ အပါယ်ဌ် နစ်မြုပ်ကြရသည်၊ ဥပမာ–ပင်္ကံ သြတိဏ္ဏာဝိယ - အဓိပေါ်ဌ် လက်တသစ်ဓလောက် , သို့မဟုတ်

သံသီဒိတ္ထာ ဝိသာရံ ပါပုဏာန္တိ တိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤနည်းအား ဖြင့်၊ သမတလန္တိ သညာယကို ပြန်ညွှန်းသည်။ ဤပကော်-ညွှန်ဇက်ကြီးထဲ၌၊ သံသီဒိတ္ထာဝိယ-နစ်မြုပ်သကဲ့သို့၊ သံသီဒိတ္ထာ-နစ်မြုပ်၍၊ ဝိသာရံ-ဖေါက်ပြန်သောဖြစ်ခြင်းသို့၊ အဂ််မဂ်် သံဘဉ္ဇနံ - အဂ််ါးကြိုးငယ်တို့၏ ကျိုးပျက်ခြင်းသို့၊ ပါပုဏာန္တိ–ရောက်ကြကုန်၏၊ သုက္ခတရဏံ မညေ တရန္တိ တိ– ကား၊ မရီစိကာယ – တံလျှပ်သည်၊ (ရေ၏ အရောင်သည်၊) ဝဋ္ဋိတ္ထာ-လှည့်ပတ်ခြင်းကြောင့်၊ [တနည်း, ဝဋ္ဋိတာ-လှည့်ပတ်အပ်ကုန်သည်၊ ဟုတ္ထာ–၍၊] ကာကပေယျာ–ကျီးသည် သောက်နိုင်သော ရေရှိသော၊ နဒီတိ-မြစ်ဟူ၍၊ သညာယ-အမှတ်ဖြင့်၊ တရိဿာမ-ကူးကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဟတ္ထေဟိစ– လက်တို့ဖြင့်၎င်း၊ ပါဒေဟိစ – တို့ဖြင့်၎င်း၊ ဝါယမမာနာ= အားထုတ်ကုန်လျက်၊ သုက္ခတရဏံ - ခြောက်သော မြစ်၌ ကူးခြင်းကို၊ (အခြောက်တိုက် ကူးခြင်းကို)၊ တရန္တီမညေ-ကူးကုန်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

တဿာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ တေဝိဇ္ဇဗြာဟ္မဏတို့၏ အမဂ္ဂကို မဂ္ဂဟု ကပ်ရောံ၍ နစ်မြုပ်ကြရကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တေ-ထို သတ္တာတို့သည်၊ (မြေအပြင်ဟု မှတ်ထင်၍ ညွှန်ဇက်၌ နစ်မြုပ်သော သတ္တာတို့သည်၊) ဟတ္ထပါဒါဒီနံ– လက်, ခြေအစရှိသည်တို့၏၊ သံဘဉ္ဇနံ ပရိဘဉ္ဇနံ-ကျိုးပျက်ခြင်းသို့၊ (ပါပုဏာန္တိ)

× × × × × × ×

တသစ်၏ တဝက်လောက် ခြောက်နေသော မြေအပြင်ကို သမတလ (ညိုညွတ်သော မြေအပြင်) ဟု ထင်းမှားမှုကြောင့် လူ့အရပ်ပေါင်း များစွာ ဆက်သွယ်လည်း မထောက်မှီအောင် နက်သော ညွှန်ဇက်ကြီးထဲသို့ ကျရသူတို့ကဲ့သို့ ဖြစ်လေသည်။

ဝိသာရံ။ ။ဝိရုပံ–ဖေါက်ပြန်စွာ+သရဏံ–ဖြစ်ခြင်း၊ ဝိသာရော–ခြင်း၊ "ဖေါက်ပြန်စွာ ဖြစ်ခြင်း" ဟူသည် အဂ်ါကြိုးငယ်တို့၏ ကျိုးပဲ့ ပျက်စီးခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိသာရံကို "အဂ််မဂ််သံဘဉ္ဇနံ" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ [ရှေးစာအုပ်၌ "ဝိသာဒံ" ဟု ရှိ၏။]

မရီစိကာယ ဝဋ္ဋေတ္ထာ။ ။မရီစိကာယသည် "ဝဋ္ဋေတ္ထာ" ၌သာ စပ်နိုင်၏၊ လှည့်ပတ်တတ်သော ကတ္တားလည်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "မိဂတဏှိကာယ (တံလျှပ်) ကတ္တုဘူတာယ" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ဝဋ္ဋေတ္ထာ၌လည်း "ကြောင့်" ဟု ပေး၍ တ္ထာပစ္စည်းကို ဟိတ်အနက်ဟော ဟု ကြံပါ၊ " လှည့်ပတ်ခြင်းကြောင့် ကူးကြရသည် " ဟူလို။ [နောက်ပြင်စာအုပ်များ၌ "ဝဋ္ဋတာ-လှည့်ပတ်အပ်ကုန်သည်" ဟု ရှိ၏၊ သာ၍ရှင်း၏။]

သုက္ခတရဏံ မညေ တရန္တိ။ ။ " သုက္ခနဒီတရဏံ တရန္တိ မညေ " ဟု ဋီကာဖွင့်သည့်အတိုင်း အနက်ပေးသည်၊ "တရဏံ" အရ "ကူးခြင်း" ရ၏၊ တရန္တိ အရလည်း မဆတ်နက်မှာ ကူးခြင်းပင်တည်း၊ ဤသို့ အနက်အရ မပြားဘဲလျက် ကွဲပြားသကဲ့သို့ ကံ+ကြိယာအဖြစ်ဖြင့်ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာရဟု မှတ်ပါ။

တသ္မာ၊ ပေ၊ ပါပုဏန္တိ။ ။ "ယသ္မိံ တေဝိဇ္ဇာ အမဂ္ဂမေဝ မဂ္ဂေါတိ ဥပဂန္တွာ သံသီဒန္တိ၊ တသ္မာ" ဟု ဋီကာ၌ အနိယမထည့်သည်၊ ယထာ တေတိ တေ သမတလန္တိ သညာယ ပက်ံ ဩတိဏ္ဏာ သတ္တာ ဟတ္ထပါဒါဒိနံ သံဘဉ္ဇနံ ပရိဘဉ္ဇနံ ပါပုဏန္တိ ယထာ။

ယထာ- ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ အပါယေသု- တို့၌၊ သံဘဉ္ဇနံ ပရိဘဉ္ဇနံ- သို့၊ ပါပုဏာန္တိ– ရောက်ကြရကုန်၏၊ ဣဓေဝစ– ဤ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌လည်း၊ သုခံဝါ– စျာန်ချမ်းသာကိုသော်၎င်း၊ သာတံဝါ–သာယာအပ်သော ဝိပဿနာကိုသော်၎င်း၊ နံ လဘန္တိ–မရကြကုန်။

တသ္မာ ၊ပေ၊ ဗြာဟ္မဏာနန္တိ - ကား၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ (ထိုသို့ တေဝိဇ္ဇ ဗြာဟ္မဏတို့၏ အမဂ္ဂကို မဂ္ဂဟု ကပ်ရောက်၍ နစ်မြုပ်ကြရသည့် အတွက် ဟတ္ထ ပါဒါဒိ သံဘဉ္ဇနသို့ ရောက်ရကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဗြဟ္မသဟဗျတာယ- ဗြဟ္မာနှင့် အတူဖြစ်သည်၏အဖြစ်အကျိ ၌၊ မဂ္ဂဒိပကံ- လမ်းမှန်ကို ပြတတ်၏ ဟု အသိအမှတ်ပြုအပ်သော၊ တေဝိဇ္ဇကံ–ဝေဒ ၃ ပုံရှိသော ပုဏ္ဏားတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော။ [“တေဝိဇ္ဇကံ–တေဝိဇ္ဇ အနက်ကို သိစေတတ်သော ”ဟု ဋီကာသစ် အလိုပေးပါ။] တေဝိဇ္ဇာနံ- ဝေဒသုံးပုံကို တတ်ကုန်သော၊ ဗြဟ္မဏာနံ–တို့၏၊ ဣဒံ ပါဝစနံ-၌ပါဝစနဟု ဆိုအပ်သော ဝေဒသုံးပုံကို(“တေဝိဇ္ဇ ဣရိဏာန္တိ ဝိ- တေဝိဇ္ဇတို့၏ တောကြီးဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏”စသည်၌စပ်)။

တေဝိဇ္ဇဣရိဏာန္တိ – ကား၊ တေဝိဇ္ဇအာရညံ - တေဝိဇ္ဇတို့၏ တောကြီးဟူ၍၊ (“ဝုစ္စတိ”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ဟိ-မှန်၊ အဂါမကံ-ရွာမရှိသော၊မဟာအရညံ- ကြီးစွာသော တောကို၊ ဣရိဏာန္တိ–ဏာ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊[“ဣရိဏာန္တိ”ဟုလည်း

× × × × × × ×

သုခံဝါ သာတံဝါ။ ။ စျာနသုခံဝါ ဝိပဿနာသာတံဝါ နံ လဘန္တိ၊ ကုတော မဂ္ဂသုခံဝါနိဗ္ဗာနသာတံဝါတိ အဓိပ္ပါယော၊–ဋီကာ၊ ထိုဗြာဟ္မဏတို့၏ ကျင့်စဉ်လမ်းဖြင့် စျာန်ချမ်းသာ ဝိပဿနာ သာယာဘွယ်ကိုမျှ မရနိုင်တုံးသေး၏၊ မဂ်ချမ်းသာနှင့် နိဗ္ဗာန် သာယာဘွယ်ကိုရဘို့မှာ ဆိုဘွယ်ရာမရှိတော့-ဟူလို။

ဣဒံ။ ။ဣဒံကို “ ဗြဟ္မသဟဗျတာယ မဂ္ဂဒိပကံ တေဝိဇ္ဇကံ ပါဝစနံ ” ဟု စွဲနက် ဖွင့်သည်၊ “မဂ္ဂဒိပက”ဟူရာ၌ မှန်သော မဂ္ဂကို ပြတတ်သည် မဟုတ်, “မဂ္ဂဒိပက”ဟု သူတို့က သမုတ်အပ်သော ပါဝစနဟု ဆိုလိုသည်။

တေဝိဇ္ဇကံ။ ။တေဝိဇ္ဇကံကို“တေဝိဇ္ဇဝုဉ္ဇာပကံ”ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သော်လည်း ထိုအနက်ကို မကြိုက်ပါ၊“တေဝိဇ္ဇာနံ+ဣဒံ တေဝိဇ္ဇကံ”ဟုပြု၍ နိဿယအတိုင်း အနက် သင့်သည်၊ “ ပါဝစနံ ”ဟူရာ၌လည်း သူတို့သမုတ်အပ်သည့်အတိုင်း၊ ပါဝစနဟု သုံးစွဲ ခြင်းတည်း၊ အမှန်အားဖြင့် “မြတ်သော စကား”ဟု ခေါ်ရသော ပါဝစန မဟုတ်ပါ။

တေဝိဇ္ဇ ဣရိဏံ။ ။နောက်၌ “တေဝိဇ္ဇာနံ + ပဘူဝိဓ ဗျသနသဒ်ဒိသံ ” ဟု ဆင့်ဆို တပ္ပုရိသ်ဖွင့်သောကြောင့် ဤ၌လည်း “ တေဝိဇ္ဇာနံ+ဣရိဏာသဒ်ဒိသံ ” ဟု အနက်ဖွင့်၍ “တေဝိဇ္ဇဣရိဏံ”ဟု ပါဠိရှိပါစေ၊ တေဝိဇ္ဇာဟု ရှိသည်မှာ မသင့်ပါ၊ နောက်၌လည်း တေဝိဇ္ဇဟုချည်း ရှိပါစေ၊ သဒ်ဒိသံဟု ဖွင့်သော်လည်း ဥပမာပုဒ် မဟုတ်,ရုပဂ အလင်္ကာ ဟုယူ၍ အနက်ပေးသောအခါ“တေဝိဇ္ဇာတို့၏ တောကြီး”ဟုသာ ပေးပါ။ [ပါဠိတော် ဝယ်“တေဝိဇ္ဇာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ”ဟု သမ္ဗန်ရှိပြီးဖြစ်ရကား “ တေဝိဇ္ဇဣရိဏံ ”၌ “ တေဝိဇ္ဇာနံ”ဟု သမ္ဗန်အနက်ပေးလျှင် သမ္ဗန် ၂ ထပ်ဖြစ်၍ သင့်ပါမည်လော၊ ဤသို့မေးဘွယ်

မူကွဲရှိ၏။] တေဝိဇ္ဇဝိဝနန္တိ–ကား၊ ပုပ္ဖဖလေဟိ– အပွင့် အသီးတို့ဖြင့်၊ အနုပဘောဂ ရုက္ခေဟိ–မသုံးဆောင်ကောင်းသော သစ်ပင်တို့ဖြင့်၊ သဉ္ဇနွံ–ဖုံးအုပ်အပ်သော၊ နိရုဒကံ-ရေမရှိသော၊ အရညံ-တောရွာပ ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ)၊ ယတ္ထ-အကြင် တောရွာပ၌၊ မဂ္ဂတော-လမ်းမှ၊ ဥက္ကဓိတ္တာ–ဖဲ၍၊ ပရိဝတ္တိတုမွိ - လှည့်လည်ခြင်းငှါသော်မှလည်း၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်းကုန်သည်၊ န ဟောန္တိ–မဖြစ်ကုန်၊ ["ဟောတိ"ဟု ကေဝစ်ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ "လှည့်လည်ခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းသော တော"ဟူလို။] တံ-ထိုတောရွာပ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ တေဝိဇ္ဇဝိဝနန္တိပိ ဝုစ္စတိတိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ–ပြီ။ ["တော" အနက်ကို ဟောရာ၌ "ဝိဝိနံ"ဟု အဘိဓာန်ရှိ၏၊ ထောမနိဓ်၌"ဝပဓာတ် ဇုနန်ပစ္စည်း"ဟု ဆို၏။]

တေဝိဇ္ဇ ဗျသနံတိ-ကား၊ တေံ-ဤပါဝစနသည်၊ တေဝိဇ္ဇာနံ-ဗေဒင် ၃ ပုံကို တတ်ကုန်သော ပုဏ္ဏားတို့၏၊ ပဗ္ဗဝိဓဗျသနသဒိသံ-၅ ပါး အပြားရှိသော ဗျသနနှင့်တူ၏၊ ဟိ– ခဲ့၊ ဉာတိရောဂဘောဂဒိဋ္ဌိ သီလဗျသနပပ္ပတ္တာသ - ဉာတိဗျသန, ရောဂဗျသန, ဘောဂဗျသန, ဒိဋ္ဌိဗျသန, သီလဗျသနသို့ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သုခံနာမ–ချမ်းသာခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိယထာ– မရှိသကဲ့သို့၊ ဧဝံ - ဤအတူ၊ တေဝိဇ္ဇာနံ-တို့၏၊ တေဝိဇ္ဇကံ-တေဝိဇ္ဇတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ပါဝစနံ-မြတ်သော စကားဟု အသိအမှတ်ပြုအပ်သော ဝေဒ ၃ ပုံကို၊ အာဂမ္မ–စွဲ၍၊ သုခံနာမ–ချမ်းသာခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဇုတိ–ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြတော်မူ၏။

× × × × × × ×

ရှိ၏၊"တေဝိဇ္ဇဇုရိကံ"ဟု သမာသ်ပြီးသောအခါ တေဝိဇ္ဇအနက်က အပဓာနဖြစ်သောကြောင့်"တေဝိဇ္ဇာနံ-တို့၏"ဟု ဝိသေသနပြုရိုးရှိရကား သင့်ပါ၏၊ ဥပမာ–"သုဂတသဿ သုဂတစီဝရံ"ခွံကဲ့သို့တည်း။]

ပုပ္ဖ၊ပေ၊ ရုက္ခေဟိ ။ ။ ပုပ္ဖဖလေဟိကို အပရိဘောဂ်၌ အဘိန္နဝိသေသနစပ်ပါ၊ "မသုံးကောင်းသော အပွင့်အသီး" ဟူလို၊ အပရိဘောဂရုက္ခေဟိတိ မိဂ (သမင်) ရုရု (ပြောင်) အာဒိနံပိ (အစရှိသော တောကောင်တို့၏ သော်မှလည်း) အနုပဘောဂါ ရဟေဟိ (မစားသုံးထိုက်ကုန်သော) ကိ်ပက္ကာဒိဝိသရုက္ခေဟိ (စားရိုးမရှိသောကြောင့် ဘာအသီးမှည့်လဲဟု မေးရလောံသော အဆိပ်သီးရှိသောသစ်ပင်တို့ဖြင့်)၊–ဋီကာသစ်။

ယတ္ထ၊ပေ၊နု သက္ကာ။ ။ပရိဝတ္တိတုမွိ နု သက္ကာ ဟော်နှိ,မဟာကာရုကဂဏ္ဌကဝနဟန တာယ–ကြီးစွာသော ဆူးရှိသော ချုံတို့ဖြင့် ရှုပ်ထွေးနေသော တော၏ အဖြစ်ကြောင့် သွားလမ်းမှ ဖဲ့၍ ထိုတောဘွဲ့ လှည့်လည်ခြင်းငှါ သော်မှလည်း မတတ်ကောင်း၊–ဋီကာ။

ဉာတိ၊ပေ၊ပတ္တာသ။ ။ဉာတိနံ+ဗျသနံ ဉာတိဗျသနံ–ခွေမျိုးတို့၏+ပျက်စီးခြင်း, ဘောဂ သီလဗျသနတို့ဘွဲ့လည်း နည်းတူ၊ ဗျသတိ- အာရောဂျဂုဏ်ကို (သမ္မာဒိဋ္ဌိကို) ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ ဇုတိ ဗျသနံ၊ ရောဂေါဓ+ဗျသနံ ရောဂဗျသနံ၊– အာရောဂျဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ရောဂါ၊ ဒိဋ္ဌဓ+ဗျသနံ ဒိဋ္ဌိဗျသနံ-သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ဖျက်ဆီးတတ်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။

ဇာတသံဝမောတိ–ကား၊ ဇာတောစ–မွေးဖွားသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဝမို တောစ–ကြီးရင့်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ (ပုရိသော - ဌ်စပ်၊) ဟိ–ဆွဲ၊ ယော– အကြင် ယောကျ်ားသည်၊ ကေဝလံ-ကြီးရင့်ခြင်း မဖက် သက်သက်၊ တတ္ထ-ထို မနသာကဋ္ဌရွာဌ်၊ ဇာတောဝ–မွေးဖွားရုံသည်သာ၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ အညတ္ထ-အခြားအရပ်၌၊ ဝမိတော– ကြီးရင့်၏၊ တဿ– ထိုယောကျ်း၏၊ သမန္တာ– ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဂါမမဂ္ဂါ-ရွာ၏ လမ်းတို့သည်၊ သဗ္ဗသော- အလုံးစုံအားဖြင့်၊ ပစ္စက္ခာ-မျက်မှောက်တို့သည်၊ နဟောန္တိ–မဖြစ်ကုန်၊ တသ္မာ– ထို့ကြောင့်၊ ဇာတသံဝမောတိ-ဟူ၍၊ အာဟ– မိန့်တော်မူပြီ၊ ဇာတသံဝမောပိ – မွေးဖွား သည် ဖြစ်၍ ကြီးရင့်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ယော - အကြင် ယောကျ်းသည်၊ စိရနိက္ခန္တော–ရွာမှ ထွက်ခဲ့သည်ဖြစ်၍ ကြာမြင့်သော ကာလရှိ၏၊ တဿ-ထို ယောကျ်း၏၊ သဗ္ဗသော - အလုံးစုံအားဖြင့်၊ ပစ္စက္ခာ - တို့သည်၊ နဟောန္တိ၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ တာဝဒေဝ အဝသဒ်္ဓံတိ–ဟူ၍၊ အာဟ– မိန့်တော်မူပြီ၊ တခ်ဏမေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ နိက္ခန္တံ ထွက်လာသောယောကျ်းကို၊(ပုစ္ဆယျံ- မေးကုန်ရာ၏၌စပ်၊)ဇုတိ အတ္ထော–ဤကား အနက်။

ဒန္ဓာယိတတ္တံတို့– ကား၊ အယံ – ဤလမ်းသည်၊ မဂ္ဂေါနုခေါ – လမ်းမှန် ဟုတ်လေသလော၊ အယံ-ဤလမ်းသည်၊ နမဂ္ဂေါနုခေါ–လမ်းမှန်မဟုတ်လေ သလော၊ ဇုတိ - ဤသို့၊ ကခ်ါဝသေန – ယုံမှားခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ စိရာယိ တတ္တံ - ကြာမြင့်မှုကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (ဖြေဆိုရာ၌ နှေးသူ၏အဖြစ်

× × × × × × ×

ဇာတသံဝမော ။ ။ထိုရွာ၌ ဇာတ – မွေးဖွားသော + သံဝမို–ကြီးရင့်သော ယောကျ်းသည်သာ ထိုရွာ၏ ပတ်ဝန်းကျင်လမ်းတို့ကို မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ ပြောနိုင်၏၊ ဇာတသာဖြစ်၍သံဝမဲ့မဖြစ်လျှင်၎င်း,သံဝမုသာဖြစ်၍ ဇာတမဟုတ်လျှင်၎င်း ကောင်းစွာ မပြောနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ပုရိသောကို "ဇာတသံဝမော" ဟု ဝိသေသန ပြုတော်မူသည်၊ " ဇာတောစ+သော+သံဝမောစာတိ ဇာတသံဝမော "ဟု ဝိသေသနောဘယပဒကမ္မ ဓာရယ်ပြု၊ ဋီကာ၌"ဇာတော ဟုတ္ဝာ သံဝမော"လည်း ဤဝိသေသနော ဘယပဒကမ္မဓာရယ် နှင့် သဘောတူပင်၊ ဋီကာသစ်၌ ဝိသေသန ပရနိပါတကမ္မဓာရယ် ဆိုသည်ကို စဉ်းစားပါ။

တာဝဒေဝ အဝသဒ်္ဓံ။ ။ထိုရွာ၌ ဇာတသံဝမုဖြစ်သော်လည်း ထိုရွာမှ ထွက်လာ ခဲ့သည်မှာ အတော်ကြာလျှင် လမ်းတချို့ကို မမှတ်မိဘဲရှိတတ်၏၊ ထို့ကြောင့် "တာဝ ဒေဝ အဝသဒ်္ဓံ–ထိုခဏ၌ပင် ထွက်လာခဲ့သူ"ဟု ဝိသေသနပြုတော်မူပြန်သည်။ [အဝ+ သရဓာတ်သည် ဂတိအနက်ဟောတည်း၊ ဤနေရာ၌ နိက္ခန္တ အနက်ကို ယူရသည်။]

ဒန္ဓာယိတတ္တံ။ ။ဒန္ဓံ- လေးနှေးသည်ကို+ကရောတိတိ ဒန္ဓာယိတော၊ [မောဂ္ဂလ္လာန် "သဒ္ဒါဒိနိ ကရောတိ"ဟူသော ၅ ကဏ္ဍ, ၁၀ သုတ်ဖြင့် ကရောတိအနက်၌ ဒန္ဓံဟူသော ဒုတိယန္တ နာမ်နောင် အာယ ပစ္စည်းသက်၊ ဒန္ဓာယိတသ – လေးနှေးမှုကို ပြုသူ၏+ ဘာဝေါ ဒန္ဓာယိတတ္တံ။]

သည်၊) (သိယာ နုခေါ် ၌စပ်၊) ဝိတ္ထာယိတတ္တံတိ- ကား၊ သုခုမံ- သိမ်မွေ့သော၊ အတ္ထဇာတံ- အနက်သဘောကို၊ သဟသာ- အဆောတလျင်၊ ပုစ္ဆိတဿ -မေးအပ်သော၊ ကဿစိ - တစုံဘယောက်သော ယောကျ်း၏၊ သရီရံ- ကိုယ်သည်၊ ထဒ္ဓဘာဝံ-တောင့်တင်း ခိုင်မာသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ- ငုတ်တုတ် မြဲခိုင်, မဖြေနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ["ခက်တရော်သည်၏အဖြစ်ကို" ဟု ရှေးက ပေးကြ၏။] ဂဏ္ဌာတိယထာ-ယူသကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ ထဒ္ဓဘာဝဂ္ဂဟဏံ- တောင့်တင်း ခိုင်မာသည်၏အဖြစ်ကို ယူခြင်းသည်၊ သိယာခေါ်-ဖြစ်ရာသေး၏၊ နတ္ထေဝါတိ ဧကမိနာ - နတ္ထေဝဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗညုတညာဏာဿ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏၊ အပ္ပဋိဟတဘာဝံ- မပိတ်ပင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြတော်မူ၏၊ ဟိ-ချေ၊ တဿ ပုရိသဿ-ထို အမေးခံရသောယောကျ်း၏၊ မာရာဝဇ္ဇနာဒိဝသေန - မာရ်နတ်၏ လှည့်ပတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းကြောင့်၊ [မာရာဝဇ္ဇနာဒိဝသေနာတိ ထွေ စက္ခု၊မောဟ (မျက်စိမှောက်နေရာအခါ)မုစ္ဆကာလာဒိ (မိန်းမော တွေဝေနေရာအခါစသည်ကို) သင်္ကေတိ၊-ဋီကာသစ်။] ဉာဏဿ-ဉာဏ်၏၊ ပဋိယာတော- ပျက်စီးခြင်းသည်၊ သိယာ- ဖြစ်ရာသေး၏၊ တေန-ထို ကြောင့်၊ သော- ထိုယောကျ်းသည်၊ ဒန္ဓာယေယျဝါ- လေးလံမှုကို သော်လည်း ပြုရာ၏၊ ဝိတ္ထာယေယျဝါ- ကိုယ်တောင့်တင်းမှုကိုသော်လည်း ပြုရာ၏၊ ပန - အနွယကား၊ သဗ္ဗညုဘညာဏံ - သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို၊ အပ္ပဋိဟတံ-မပိတ်ပင်အပ်၊ တဿ-ထို သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏၊ ကေနစိ-တစုံတယောံ

× × × × × × ×

ဝိတ္ထာယိတတ္တံ။ ။ဝိနည်း မဟာဝဂ္ဂ ဥပသမ္ပဒဝိဓိကထာ၌ ဝိတ္ထာယန္တိပုဒ်ပြီးပုံကို (မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ တကျာဒိကဏ္ဍမှ ယူ၍) ပြခဲ့ပြီ၊ ဤ၌လည်း ထိုနည်းအတိုင်း "ဝိတ္ထာယိတော" ဟု ပြီးပါစေ၊ ထို အဋ္ဌကထာ၌ ဝိတ္ထတ္တဂတ္တာဟူသောအဖွင့်နှင့် ဤ၌ "သရီရံ ထဒ္ဓဘာဝံ ဂဏ္ဌာတိ" လည်း အဓိပ္ပါယ်တူပင်တည်း။

တနည်း။ ။ဝိ + ထာဓာတ်ဟု ကြံပါ၊ ထာဓာတ်လည်း ဌာဓာတ်ကဲ့သို့ ရပ်တည်ခြင်း အနက်ဟောပင်တည်း၊ သ္ဌာဓာတ်ဟု သတ္တတဆိုသောကြောင့် (သ) ပျောက်၍ ဒွေဘော်ရောက်နိုင်၏၊ ထာနောင် ခါယတိကဲ့သို့ (ယ) လာ၍ ဝိတ္ထာယိတော - အထူးအားဖြင့် တန့်ရပ် တည်နေသူ၊ " ကိုယ်မလှုပ်နိုင်အောင် တောင့်နေသူ " ဟု ,အနက်ထွက်ရကား သရီရံ ထဒ္ဓဘာဝံနှင့် အဓိပ္ပါယ်ထပ်မိသည်၊ ဝိတ္ထာယတိ-အထူးအားဖြင့် တန့်နေ၏၊ ဝါ-တောင့်နေ၏၊ ဣတိ ဝိတ္ထာယိတော၊ တဿ + ဘာဝေါ ဝိတ္ထာယိတတ္တံ။

ဋီကာ။ ။"ဝိတ္ထာယိတတ္တံတိ သာရဇ္ဇိတတ္တံ (ဖြစ်သော ကြောက်ရွံ့ခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်)"ဟု ဖွင့်၍ "အဋ္ဌကထာယံ ပန ဝိတ္ထာယိတတ္တံ နာမ ထမ္ဘိတတ္တံတိ အဓိပ္ပါယေန ထဒ္ဓဘာဝဂ္ဂဟဏံတိ ဝုတ္တံ" ဟု ဆိုသွား၏၊ သူတပါးကမေးသောအခါ မဖြေနိုင်သောကြောင့် "သာရဇ္ဇိတ - ရွံတီးရွံတွန့် ဖြစ်နေသည်" ဟု အဓိပ္ပါယ်ဆိုလိုသည်၊ ဝိနည်း, မဟာဝဂ္ဂ-"မာ ခေါ် ဝိတ္ထာယိ"၌လည်း ဤ ၂ နက်လုံးကိုပင် အသုံးပြုကြသည်။

သည်၊ အန္တရာယော- အန္တရာယ်သည်၊ ဝါ- ကို၊ ကာတုံ- ငှါ၊ နု သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ-၌ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒီပေတိ-ပြ၏။

ဥလ္လုမ္ပတု ဘဝံ ဂေါတမော တိ - ကား၊ ဘဝံ ဂေါတမော - သည်၊ ဥဒ္ဓရတု- ထုတ်ဆယ် ကယ်တင်တော်မူပါ၊ ဗြာဟ္မဏိံ ပဇံတိ - ကား၊ ဗြာဟ္မဏဒါရကံ- ပုဏ္ဏားကလေးကို၊ (ဥလ္လုမ္ပတု ဒ္ဒစဝါ) ဘဝံ ဂေါတမော-သည်၊ ဗြာဟ္မဏပုတ္တံ- ပုဏ္ဏား၏ သားဖြစ်သော၊ မမံ-တပည့်တော်ကို၊ အပါယမဂ္ဂတော-အပါယ်သို့ ရောက်ကြောင်းလမ်းမှ၊ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ ဗြဟ္မလောကမဂ္ဂေ-ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ရောက်ကြောင်းလမ်း၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတု-တည်စေတော်မူပါ၊ ဣတိ အတ္ထော။

အထ-လျှံထားရာ, ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထို ဝါသေဋ္ဌအား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒံ-ဘုရားပွင့်တော်မူခြင်းကို၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ပုမ္မဘာဂ ပဋိပဒါယ- ရှေးအဘို့၌ဖြစ်သော အာကျင့်နှင့်၊ သဒ္ဓိं - ကွ၊ မေတ္တာ ဝိဟာရာဒိ ဗြဟ္မလောကဂါမိမဂ္ဂံ- မေတ္တာဝိဟာရ အစရှိသော ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားကြောင်းလမ်းကို၊ ဒဿေတုကာမော- ဟောတော်မူခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ တေနဟိ ဝါသေဋ္ဌာတိ အာဒိံ -ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထို တေန ဟိ ဝါသေဋ္ဌအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဣမ တထာဂတော တိ အာဒိ- အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ သာမညဖလေ- သာမညဖလသုတ်၌၊(မယာ)ဝိတ္ထာရိတံ- ခဲ့အပ်ပြီ၊ မေတ္တာ သဟဂတေနာတိ အာဒိသု - အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ယံ - အကြင်စကား၊ ဝတ္တုမိစ္ဆံ- ဆိုထိုက်၏၊ တံ သဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံသောစကားကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ ဗြဟ္မဝိဟာရကမ္မဋ္ဌာနကထာယံ- ဗြဟ္မဝိဟာရ ကမ္မဋ္ဌာနကထာ၌၊ (မယာ) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ(ဆိုခဲ့ပြီ)၊ ပန- ဆက်၊ သေယျထာပိ၊ပေ၊သဒ်ဓမ္မောတိအာဒိ- မော အစရှိသော စကားသည်၊ ဣဓ - ၌အဋ္ဌကထာ၌၊ အပုဗ္ဗံ- ရှေးမဟုတ်၊ ဝါ-အသစ်ဖြစ်၏၊ တတ္ထ - ထို သေယျထာပိ၊ ပေ၊ သဒ်ဓမ္မော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဗလဝါ

× × × × × × ×

ဥလ္လုမ္ပတု။ ။ရဂ်ာဒိ လုပဓာတ်သည် ဝိလုမ္ပန (လုယက်ခြင်း) အနက်ကို ဟော သော်လည်း ဓာတ္ဝတ္ထဝိသေသကဖြစ်သော (ဥ) ဥပသာရကြောင့် ဥဒ္ဓရဏ (ထုတ်ဆယ် ကယ်တင်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥဒ္ဓရတု" ဟု ဖွင့်သည်။ [ဥ ဣတိ ဥပသဂ္ဂယောဂေ လုမ္ပသဒ္ဒေါ ဥဒ္ဓရဏတ္ထော ဟောတိတိ ဥလ္လုမ္ပတူတိ ပဒဿ ဥဒ္ဓရတူတိ အတ္ထမာဟ၊-ဋီကာ၊ "ဥလ္လုမ္ပတု မံ ဘန္တေ သံသော" ဟူသော ဝိနည်း မဟာဝဂ်, ဥပသမ္ပဒအခန်း၌လည်း ဤအနက်ပင်တည်း။]

ဗလဝါ။ ။"ဗလသမ္ပန္နော - အားနှင့်ပြည့်စုံသူ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် နည်းနည်း ပါးပါး အားရှိသူမဟုတ် , ကြီးကြီးမားမား ပြည့်ပြည့်စုံစုံ လုံလုံလောက်လောက် အားရှိသူဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဗလဝါကို အတိသယအနက် အပိုရှိသော အသတ္ထိအနက်၌ ဝန္တု ပစ္စယန္တပုဒ်ဟု သိပါ။ [ယဿ အတိသယေန (အလွန်အား ဖြင့်) ဗလံ အတ္ထိ, သော ဗလဝါတိ ဝုတ္တောတိ အာဟ-ဗလသမ္ပန္နောတိ၊-ဋီကာ။]

တိ-ကား၊ ဗလသမ္ပန္နော– အား၌နှင့်ပြည့်စုံသော၊ သခ်ၤမောတိ- ကား၊ သခ်ၤမ
ကော-ခရုသင်းကို မြည်စေတတ်သော ယောကျ်ားသည်၊ ဝါ-ခရုသင်းမှုတ်သော
ယောကျ်ားသည်၊ အပ္ပကသိရေနာတိ - ကား၊ အကိစ္ဆေန – မငြိုငြင်သဖြင့်၊
အဒုက္ခေန- မဆင်းရဲသဖြင့်၊ ("ဝိညာပေယျ- သိစေနိုင်ရာ၏" ဟု ပါဠိတော်၌
စပ်)၊ ဟိ – ချဲ့၊ ဒုမ္မလော - အားမရှိသော၊ သခ်ၤမော - ခရုသင်းမှုတ်သူသည်၊
သခ်ၤံ -ခရုသင်းကို၊ ဓမေန္တော၀ိ-မြည်စေပါသော်လည်း၊ ဝါ-မှုတ်ပါသော်လည်း၊
စတသောဒိသာ- အရပ်လေးမျက်နှာတို့ကို၊ (အရပ် ၄ မျက်နှာ၌ရှိသော လူတို့
ကို၊) သရေန-အသံဖြင့်၊ ဝိညာပေတုံ- သိစေခြင်းငှါ၊ န သက္ကောတိ- မစွမ်းနိုင်၊
အဃ - ထို အား၌ရှိသော ခရုသင်းမှုတ်သူ၏၊ သခ်ၤဒ္ဓါ- ခရုသင်းသံသည်၊
သဗ္ဗတော-အလုံးစုံသော အရပ်အား ဖြင့်၊ ဝါ-အလုံးစုံသော အရပ်သို့၊ န ဖရတိ-
မပြန့်၊ ပန-အနွယ်၊ ဗလ၀တော-အား ရှိသော ခရုသင်းမှုတ်သူ၏၊ (သခ်ၤသဒ္ဒါ-
သည်၊) ဝိပ္ဖါရိကော- ပြန့်နှံ့ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဗလ၀ါတိ
အာဒိ -အစရှိသော စကား၊ကို၊ (ဘဂ၀ါ) အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။

မေတ္တာယ စေတော ဝိမုတ္တိယာတိ ထ္ထေ - ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ မေတ္တာတိ –
မေတ္တာဟူ၍၊ ဝုတ္ထေ- သော်၊ (စေတော ဝိမုတ္တိမပါဘဲ သာမညအား ဖြင့် ဆိုအပ်
သော်)၊ ဥပစာရောဝိ - ဥပစာရမေတ္တာသည်၎င်း၊ အပ္ပနာဝိ - အပ္ပနာမေတ္တာ
သည်၎င်း၊ ဝန္ဒတိ - သင့်၏၊ ပန - ကား၊ စေတော ဝိမုတ္တိတိ - ဟူ၍၊ (မေတ္တာ
စေတော ဝိမုတ္တိဟူ၍)၊ ဝုတ္ထေ - ဆိုအပ်သော်၊ အပ္ပနာ၀ - အပ္ပနာမေတ္တာသည်
သာ၊ ဝန္ဒတိ-၏၊ ယံ ပမာဏကတံ ကမ္မန္တိ (ထ္ထေ)–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ကာမာ

× × × × × × ×

သခ်ၤမကော။ ။ဘုဝါဒိ ဓံမဓဲတ်သည် သဒ္ဒသံယောဂ (အသံနှင့်ယှဉ်ခြင်း=
မြည်ခြင်း) အနက်ကိုသာ ဟော၏၊ ကာရိတ်ဝင်မှ "မြည်စေ = မြည်အောင်မှုတ်" ဟု
အနက်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ ကာရိတ်သွင်း၍ "သခ်ၤံ+ဓမယတိ (မြည်စေတတ်၏)
ဣတိ သခ်ၤမကော"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုသည်၊ ဓမကော၌ ကာရိတ်ကြေ, ဏ္ဍု၊ ပစ္စည်း။

စေတော ဝိမုတ္တိတိ ဝုတ္ထေ။ ။ဝိမုစ္စန် တောယာတိ ဝိမုတ္တိ– နိဝရဏကိလေသာ
တို့မှငင်း, (အထက်ဈာန်တို့အတွက်) ဝိတက်စသော ဈာန်အင်္ဂါတို့မှငင်း လွတ်ကြောင်း
ဖြစ်သောဈာန်၊ စေတသော + ဝိမုတ္တိ စေတော ဝိမုတ္တိ၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သောကြောင့်
မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဟု ဆိုလျှင် အပ္ပနာဈာန်ရောက်သော မေတ္တာ ဟု အနက်ရသင့်
သည်-ဟု ဆိုသည်။

ပမာဏကတံ။ ။ ကာမာ၀စရမေတ္တာသည် သတ္တဝါတို့ကို အာရုံပြုရာ၌ အားလုံး
ခြုံ၍ကုန်အောင်မပြုနိုင်, အပိုင်းအခြားအား ဖြင့်သာ ပြုနိုင်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–ရာဂဖြင့်
တချို့ကိုချစ်နေ၍ ဒေါသဖြင့် တချို့ကို မုန်းနေရကား ထိုသို့ ချစ်တတ် မုန်းတတ်သော
ရာဂ ဒေါသ မောဟ ကိလေသာတို့ကို ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်အား ဖြင့် မပယ်လွှန်နိုင်သေးသည့်
အတွက် ချစ်သူမုန်းသူကိုချန်၍ ပိုင်းခြားကန့်သတ်လျက် မေတ္တာဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊
ပမာဏံ+ကတံ ယေနာတိ ပမာဏကတံ (ကမ္မံ)။

ဝစရံ – ကာမာဝစရကံကို၊ ပမာဏကတံ – ပြုအပ်သော ပမာဏရှိသော၊ (ပမာဏကိုပြုတတ်သော)၊ ကမ္မံနာမ–ကံ မည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ရူပါရူပါဝစရံ-ရူပါဝစရ အရူပါဝစရကံကို၊ အပ္ပမာဏကတံ-ပြုအပ်သောပမာဏ မရှိသော၊ (ပမာဏကို မပြုတတ်သော)၊ ကမ္မံ နာမ (ဝုစ္စတိ)။

ဟိ-မှန်၊ တံ-ထို ရူပါရူပါဝစရကံကို၊ ပမာဏံ-အတိုင်းအရှည်ကို၊(သတ္တဝါအိုင်းအခြားကို၊) အတိက္ကမိတ္တာ– ကျော်လွန်၍၊ ဩဒိဿက အနောဒိဿက ဒိသာဖရဏာဝသေန-ညွှန်ပြခြင်းရှိသော ဖြန့်ခြင်း, ညွှန်ပြခြင်းမရှိသော ဖြန့်ခြင်း, အရပ်မျက်နှာတို့ကို ဖြန့်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [တနည်း–ဩဒိဿာ အနောဒိဿော ဒိသာဖရဏာဝသေန-အိုင်းအခြားအားဖြင့် ဖြန့်ခြင်း, အိုင်းအခြား မရှိသော အားဖြင့် ဖြန့်ခြင်း, အရပ်မျက်နှာတို့ကို ဖြန့်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်)၊ ဝမေတ္တာ–တိုးပွားစေ၍၊ ကတတ္တာ-ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပ္ပမာဏကတန္တိ–တံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏။ [အရူပါဝစရကံသည် မေတ္တာနှင့် မယှဉ်ရကား မေတ္တာကို

× × × × × × ×

အပ္ပမာဏကတံ။ ။ရူပါရူပါဝစရကံ (မေတ္တာ) သည် ထိုကဲ့သို့ အတိုင်းအရှည် အိုင်းအခြားကို မပြုဘဲ သတ္တဝါအာရုံ အားလုံး၌ ဖြန့်တတ်သောကြောင့် " အပ္ပမာဏကတကံ"မည်၏၊ ထို့ကြောင့် "တံ ဟိ၊ပေ၊အပ္ပမာဏကတန္တိ ဝုစ္စတိ"ဟု မိန့်လတ္တံ့။

ဩဒိဿက အနောဒိဿက။ ။အဝဒိဿနံ – ဇုတ္ထိ ပုရိသစသည်သို့ သက်ဝင်၍ "သဗ္ဗာ ဇုတ္ထိယော, သဗ္ဗေ ပုရိသာ" စသည်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းတည်း၊ ဩဒိဿော– ခြင်း၊ ဩဒိဿော+ယဿာ+အတ္ထိတိ ဩဒိဿကာ (ဖရဏာ)၊န+ဩဒိဿကာ အနောဒိဿကာ (ဖရဏာ)၊ [ဒိသာဖရဏာမှ ဖရဏာပုဒ်ကို လိုက်စေ။] ဇုတ္ထိ ပုရိသ စသည်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းမရှိဘဲ"သဗ္ဗေ သတ္တာ, သဗ္ဗေ ပါဏာ"စသည်ဖြင့်ဖြန့်ခြင်းကို" အနောဒိဿက ဖရဏာ"ဟု ခေါ်သည်။

ဒိသာဖရဏာ။ ။"သဗ္ဗေ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ သတ္တာ အဝေရာ ဟောန္တု" စသည်ဖြင့် မေတ္တာဖြန့်ခြင်းကို "ဒိသာဖရဏာ"ဟု ခေါ်သည်၊ ပါဠိတော်၌ "ကေ ဒိသံ ဖရိတ္ဝာ" စသည်ကို ထောက်၍ "ဒိသာနံ– အရပ် ၄ မျက်နှာတို့ကို+ ဖရဏာ–ဖြန့်ခြင်းတည်း၊ ဒိသာဖရဏာ–ခြင်း"ဟု ပြုပါ။

မှတ်ချက်။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မေတ္တာဘာဝနာဝိဟာရနိဒ္ဒေသ၌ "ဩဒိဿက, အနောဒိဿက" ဟု မရှိပါ၊ ဩဒိသော ဖရဏာ , အနောဒိသောဖရဏာ , ဒိသာဖရဏာ "ဟုသာရှိ၏၊ ထို၌ ဩဒိသဒ္ဒါသည် အိုင်းအခြားအနက်ကို ဟော၏၊ ဇုတ္ထိ – ပုရိသ စသော သတ္တဝါ အိုင်းအခြားအားဖြင့် ဖြန့်ခြင်းကို " ဩဒိသော ဖရဏာ " ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ အိုင်းအခြားမရှိဘဲ သတ္တ-ပါဏစသောအားဖြင့် ဖြန့်ခြင်းကို"အနောဒိသော ဖရဏာ" ဟု ခေါ်၏၊ ဒိသာဖရဏာမှာ ရှေ့အတိုင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာဋီကာတို့၌ ဩဒိဿက , အနောဒိဿကပုဒ်ကို သေချာစွာ မဖွင့်ရကား၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ဩဒိသော, အနောဒိသောသည်ပင် ပါဠိပျက်၍ "ဩဒိဿက- အနောဒိဿက ဖြစ်နေလေသလား" ဟု စဉ်းစားမိသည်။

ဖြန့်နိုင်သောကံ မဟုတ်ပါချေ၊ သို့သော် မေတ္တာစသော ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာဖြင့် ကောင်းစွာဖြူပြင်အပ်သော ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် ဆက်၍ အရူပဈာန်ကိုဖြစ်စေအပ်လျှင်ဂုဏ်း, ဗြဟ္မဝိဟာရဈာန်သမာပတ်မှထ၍ အရူပသမာပတ်ကို ဝင်စားလျှင်ဂုဏ်း, ထို အရူပဈာန်ကို "အပမာဏကတဈာန်" ဟု ခေါ်နိုင်သည်–ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။]

နတံ တတြောဝသိဿတိ, နတံ တတြောဝတိဋ္ဌတိတိ- ကား၊ တံ ကာမာဝစရကမ်မံ-ထိုကာမာဝစရကံသည်၊ တသ္မိံ ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရကမ္မေ-ထို ရူပါဝစရကံ, အရူပါဝစရကံသည်၊(သတိ–ရှိလသော်၊)နဿ ဩဟီယတိ-မကျန်ရစ်နိုင်၊ နတိဋ္ဌတိ-မတည်တံ့နိုင်၊ ကိံ - အဘယ်အနက်သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအံ့သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ တံ ကာမာဝစရကမ်မံ-သည်၊ တဿ ရူပါ ရူပါဝစရကမ္မဿ-၏၊ အန္တရာ-အကြား၌၊ လဂ္ဂိတ္ဝါ-ငြိကပ်ခြင်းငှါဂုဏ်း၊ ဌာတုံဝါ-တည်တံ့ခြင်းငှါဂုဏ်း၊ ရူပါရူပါဝစရကမ်မံ-ကို၊ ဖရိတ္ဝာ-ဖြန့်၍၊ ပရိယာဒိယိတ္ဝာ-ထက်ဝန်းကျင် ယူ၍၊ ဝါ–ကုန်ခန်းစေ၍၊ အတ္တနော– မိမိ၏ (မိမိ ဟူသော ကာမာဝစရကံ၏၊) ဩကာသံ–အကျိုးပေးခွင့်ကို၊ ဂဟေတ္ဝာ–၍၊ ပတိဋ္ဌာတုံ-ငှါ၊ နဿက္ကောတိ–မစွမ်းနိုင်။

အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရကမ္မမေဝ-သည်သာ၊ ကာမာဝစရံ–ကာမာဝစရကံကို၊ မဟောယော-ကြီးစွာသော ရေအယဉ်သည်၊ ပရိတ္တံ-အနည်းငယ်သော၊ ဥဒကံ-ရေကို၊ (ဖရိတ္ဝာ - ဖြန့်၍၊ ပရိယာဒိယတိ) ဝိယ–

× × × × × × ×

နဩဟီယတိ။ ။ပါဠိတော်၌ "နတံ တတြောဝသိဿတိ" ဝယ် တံကို "တံ–ကာမာဝစရကမ်မံ"ဟုဂုဏ်း, တတြကို"တသ္မိံ ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရကမ္မေ"ဟုဂုဏ်း ဖွင့်၍ "နအဝသိဿတိ-မကြွင်းတော့"ကို"နဩဟီယတိ–မကျန်တော့"ဟု ဖွင့်သည်။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "နသိဿတိ"ဟု တွေ့ရ၏၊ "နအဝသိဿတိတိ ဧတဿ အတ္ထဝစနံ နဩဟီယတီတိ"ဟူသော ဋီကာသစ် အဖွင့်နှင့် မညီပါ။]

ဋီကာ။ ။နဩဟီယတိ နတိဋ္ဌတိတိ ကတုပစိတံဝိ ကာမာဝစရကမ်မံ (ကာမာဝစရကံသည် "ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ၊ပေ၊ ဥပ္ပန်း ဟောတိ" နှင့် အညီ ဥပစိတဖြစ်စေကာမူ အာစိဏ္ဏကံ အာသန္နကံဖြစ်စေကာမူ)ယထာမိဂတေ မဟဂ္ဂတဈာနေ အပရိဟီနေ (ရအပ်တိုင်းသော မဟဂ္ဂုတ်ဈာန် မပျက်လျှင်) တံ အဘိဘဝိတ္ဝာ ပဋိမဃဟေတ္ဝာ သယံ ဩဟီယကံ ဟုတ္ဝာ (မိမိကျန်နေသည်ဖြစ်၍) ပဋိသန္ဓိံ ဒါတုံ သမတ္ထဘာဝေန နတိဋ္ဌတိ။

လဂ္ဂိတုံ ဌာတုံ ။ ။ကာမာဝစရကံ၏ မဟဂ္ဂုတ်ကံကို ပိတ်ဆို့တားမြစ်ခြင်းကို "လဂ္ဂိတုံ (ငြိကပ်ခြင်း–ကပ်သည်း ကပ်သပ် လုပ်ခြင်း)"ဟု ဆို၏၊ ထို့ထက် အားရှိ၍ သူ့ကိုယ်တိုင် အကျိုးပေးဘို့ရန် ရပ်တည်ခြင်းကို "ဌာတုံ" ဟု ဆိုသည်။ [လဂ္ဂိတုံ နသက္ကောတိသည် နအဝသိဿတိ၏, ဌာတုံ နသက္ကောတိသည် နအဝတိဋ္ဌတိ၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်၊ ဌာတုံကိုပင် ထပ်၍"ရူပါရူပါဝစရကမ်မံ၊ပေ၊ပတိဋ္ဌာတုံ"ဟု ဖွင့်သည်။]

ထက်ဝန်းကျင် ယူသကဲ့သို့၊ (ဧဝံ - တူ)၊ ဖရိတ္တာ–၍၊ ပရိယာဒိယိတ္တာ - ၍၊ အတ္တနော-၏၊ (မိမိ ဟူသော ရူပါဝစရ အရူပါဝစရကံ၏၊) သြကာသံ-အကျိုး ပေးခွင့်ကို၊ ဂဟေတ္တာ–၍၊ တိဋ္ဌတိ-၏၊ တသ-ထို ကာမာဝစရကံ၏၊ ဝိပါကံ–အကျိုးကို၊ ပဋိဗာဟိတ္တာ - တားမြစ်ပြီး၍၊ [အတ္တနော သြကာသံ ဂဟေတ္တာ တိဋ္ဌတိကို ထပ်ဖွင့်သည်။]သယမေဝ-ရူပါဝစရ အရူပါဝစရကံကိုယ်တိုင်သာ၊ ဖြဟ္မ သဟဗျတံ-ဖြဟ္မံ၏ အတူတကွဖြစ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဥပနေတိ-ကပ်ဆောင်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊(ဝုတ္တံ ဟောတိ။)

ဧဝံ ဝိဟာ-ရီတိ-ကား၊ ဧဝံ–သို့၊ မေတ္တာဒိဝိဟာ-ရီ- မေတ္တာ အစရှိသည်ဖြင့် နေလေ့ရှိသော၊ (ဘိက္ခု သပရိဂ္ဂဟော ဝါ အပရိဂ္ဂဟော ဝါဒ္ဓစ်၊)၊ တေ၊ပေ၊ ဂေါတမံတိ-တေ၊ပေ၊ဂေါတမံ အစရှိသော ဤသရဏာဂုံသည်၊ တေသံ - ထို ဝါသေဋ္ဌ အာရဒ္ဓါဇာတို့၏၊ ဒုတိယံ- ၂ ကြိမ်မြောက် ဖြစ်သော၊ သရဏာဂမနံ–သရဏာဂုံတည်း၊ ဟိ–မှန်၊ တေ-ဤဝါသေဋ္ဌ ဘာရဒ္ဓါဇာတို့သည်၊ ပဌမမေဝ-ပဌမတုန်းကပင်၊(သရဏံ ဂတာဒ္ဓစ်၊) မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသကေ-မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဒ္ဓ၊ (သံဂီတံ-သံဂါတနာတင်အပ်သော)၊ဝါသေဋ္ဌသုတ္တံ-ဝါသေဋ္ဌသုတ်ကို၊ သုတ္တာ-နာရ၍၊ သရဏံ–ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂတာ–ဆည်းကပ်ခဲ့ကုန်ပြီ၊ ပန-ကား၊ ဣမံ တေဝိဇ္ဇ သုတ္တံ–ကို၊ သုတ္တာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဒုတိယမ္မိ- ၂ ကြိမ်မြောက်လည်း၊ သရဏံ–ဟူ၍၊ ဂတာ–နှံပြီ၊ ကတိပါဟစ္စယေန – အနည်းငယ်သော ရက်ကို လွန်ရာ အခါဌ်၌၊ ဝါ– ၂ ရက် ၃ ရက် လွန်ရာအခါဌ်၌၊ ပဗ္ဘဇိတ္တာ– ရှင့်အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်၍၊ အဂ္ဂညသုတ္တေ- ဌ်၌၊(အဂ္ဂညသုတ်ကို ဟောတော်မူရာဌ်၌၊)ဥပသမ္ပဒံ စေဝ-ရဟန်း အဖြစ်ကိုလည်း၊ အရဟတ္တဖ္လ - အရဟတ္တဖိုလ်ကိုလည်း၊ အလတ္ထုံ–ရကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသောအစီအရင်သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ- သည်သာ၊ ဣဘိ- တေဝိဇ္ဇသုတ် အပြီးတည်း၊.... ဣတိ - ဤစကား အစဉ်ဖြင့်၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနီယာ–သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ–၌၊ တေဝိဇ္ဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

စ စာကိုယ်ပြီးဆုံး, ကမ္မတ်ဖုံးဘို့, နိဂုံးကို ဆိုဥုံးအံ့၊ တေရသသုတ္တံပဋိမဏ္ဍိတသ - တဆယ့်သုံးသုတ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂသ–သီလက္ခန္ဓဝဂ်၏၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ–အနက်ကိုဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီးပြီ၊ ဣတိ- ဤတွင် အပြီးတည်း။

တေဝိဇ္ဇသုတ် အဋ္ဌကထာ၏
အဖွင့် ပြီးပြီ။

ဘာသာဋီကာ နိဂုံး

ကျမ်းပြီးပုံ။ ။ကျမ်းဆရာတို့သည် မိမိကျမ်းကို ပြီးဆုံးစေရာ၌ "အနာယာသေန နိဋ္ဌာနံ-စသည်ဖြင့် မပင်မပန်း ချမ်းချမ်းသာ ပြီးဆုံးပါပြီ" ဟု နိဂုံးအုပ်နိုင်လေ့ရှိကြ၏၊ မိမိကား ဤ ကျမ်းစာကို ပြီးစေရာ၌ တပင်တပန်း ကြိုးစားရပါသည်၊ ဤကျမ်းမပြီးမီ တာကူးလလောက်မှာ "ဤကျမ်းကို ဝါမဆိုခင် ပြီးစေနိုင်ပါမည်လား" ဟု စာဆိုသူတို့အား မေးမြန်းသော အခါ မည်သူကမျှ "ပြီးစေနိုင်လောက်ပါသည်" ဟု အဖြေမပေးကြပါ၊ သို့ရာတွင် ဝါထပ်သောရက်နှင့် တကွ မိမိဘာသာ စဉ်းစားကာ "ကြိုးစားလျှင် ပြီးစေနိုင်စရာရှိ၏" ဟု ဆုံးဖြတ်၍ ခါတိုင်းထက် ၂ ဆလောက် ကြိုးစားပါသည်။

ထိုသို့ကြိုးစားရင်း ကဆုန်လသို့ရောဝံသောအခါ အပူပြင်းလွန်းသောကြောင့် မန္တလေးနှင့်တကွ အပူပိုင်းမြို့များ၌ အပျက်အစီးများနေချိန်ဝယ် မိမိမှာလည်း အသံဝင်သွားလောက်အောင် ဝမ်းပျက် ရောဂါ ဖြစ်ပါသည်၊ ထို ဝမ်းပျက်ရောဂါ သက်သာ၍ ဤ ကျမ်းစာကို ဆက်လက်ပို့ချရင်း ရေးသားသော အခါ ဥုံးခေါင်းအုံ၍ လာသောကြောင့် ရပ်နား၍ ရပ်နား၍ ရေးသားရပါသည်၊ ဤမျှလောက် ကြိုးစားသောကြောင့်ပင် ရည်မှန်းရင်း အချိန်မရောက်မီ တဆဲ ငါးရက်လောက် တင်ကြို၍ ဤကျမ်းစာကို ပြီးစီးစေနိုင် ရကား ဝီရိယ၏ အစွမ်းကြောင့် ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်စွာ နိဂုံးအုပ်နိုင်ပါသည်။

သိဒ္ဓိတ္ထဘော ဘာသာဋီကာ, ဒေသဘာသာယ သခ််တာ၊
သီလက္ခန္ဓဋီကထာယ, ဝါစနာမဂ္ဂ နိဿိတာ။

သီလက္ခန္ဓဋီကထာယ– သီလက္ခန်ခေါ်, ပါဠိတော်ကို, ထုတ်ဖေါ်မြွက်ဟ, အနက်ပြသည့်, အဋ္ဌကထာ, ကျမ်းရွှေစာ၏၊ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတာ-ဆရာသင်, ကျေးဇူးရှင်တို့, ချစဉ် သီးသိး, စုံအောင်မှီးသော၊ ဒေသဘာသာယ–တိုင်းရင်းမြန်မာ,အမိဘာသာဖြင့်၊ သခ််တာ-တသန့်တသန့်, အကန့်ကန့်လျက်, ခဲ့ခဲ့စီရရီ, တည်ကြည်စွာ စီရင်အပ်သော၊ ဘာသာဋီကာ-ဘာသာဋီကာ, အမည်သာသည့်, မှိရာသိဿည်း , နိဿယည်း သည်လည်း၊ သိဒ္ဓိတ္ထဘော – ထောင့်သုံးရာဖြစ်, သုံ ဆယ့်ဘစ် ဟု , နှစ်ဝါဆိုလ , ပဌမ၏, ကာဠဆုတ်ပက် , ဆဲ့သုံးရက်၌, နှစ်သက်ရွှင်ကြည်, ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား။

သုံးနှစ်ခန့် ကြိုးစားရခြင်း။ ။ "မြောင်းမြဆရာတော်" ဟု ယခုအခါ ထင်ရှားတော်မူသော ရွှေကျင်နိကာယ၏ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ မဟာနာယကဖြစ်တော်မူသော အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်ဘုရားသည် ဤသီလက္ခန် အဋ္ဌကထာကို မိမိအား ၁၅ နှစ် အရွယ် ကျောင်းသားသူငယ် အဖြစ်၌ပင် ဆိုစေတော်မူ၏၊

ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိသုတာရာမ တိုက်ကြီးသို့ ရောက်သောအခါလည်း ယခုအခါ သက်တော် ၈၉ နှစ် အရွယ်တော်ဖြင့် ကျန်းမာစွာတည်တော်မူသော မဟာရဋ္ဌဂုရုဆရာတော်ကြီးအထံ၌ ဒီဃနိကာယ် ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ တချို့ကို ဆိုဝါလိုက်ဝါဖြင့် ထပ်မံ၍ လေ့လာခဲ့ပါသည်၊ သံယုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာနှင့် မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် အဋ္ဌကထာများကို ထိုစဉ်က ပခုက္ကူ၌၌ သီတင်းသုံးတော်မူသော အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ညောင်တုံးဆရာတော် အထံ၌(အဋ္ဌကထာကို ဆိုဝါဖြင့်)၎င်း , အဘိဓမ္မာပါဠိတော် အဋ္ဌကထာများကို အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ပဌမဆရာတော်ကြီးနှင့် မဟာရဋ္ဌဂုရုဆရာတော်၏ အထံ၌ (အဋ္ဌကထာ ဋီကာ တချို့ကို ဆိုဝါဖြင့်)၎င်း, ဝိနည်းပါဠိတော်အဋ္ဌကထာများကို ထိုဆရာတော်များ အပြင်, ထိုစဉ်က အတူသီတင်းသုံးတော်မူသော အရွှေတိုက် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်၏ အထံဝယ် လိုက်ဝါဖြင့်၎င်း ပြီးမြောက်စေခဲ့ပါသည်။

ထို့နောက် ဤ သီလက္ခန်အဋ္ဌကထာကို အကြိမ် တော်တော်များအောင် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ပို့ချပြီးပါပြီ၊ ထိုမျှလောက် အလေ့အကျက် များပါသော်လည်း ဘာသာဋီကာ ကျမ်းစာတစောင် ဖြစ်ရစ်အောင် ကြိုးစားသောအခါ လွယ်လွယ်ကူကူဖြင့် ပြီးစေရသောသုတ်တော်ဟူ၍ တသုတ်မျှမပါဘဲ ခဲခဲခက်ခက်ချည်း ကြိုးစားရပါသည်၊ ဤသို့အားဖြင့် နံနက်ပိုင်းအချိန်ဝယ် အခြား အခြားစာဝါများကို ပို့ချရင်း နေ့လည်အချိန်၌ ပါဠိတော်နှင့်တွဲ၍ ဤကျမ်းစာကို ပို့ချလာခဲ့ရာ သုံးနှစ်ခန့်ကြိုးစားမှ ဆုံးခန်းတိုင်ရောက် ပြီးမြောက်စေနိုင်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်။ ။ထိုမျှလောံ ကြိုးစားခြင်း၏ ရည်ရွယ်ရင်းမှာ နောင်လာနောက်သားတို့ လွယ်ကူစွာ သိရစ်ကြဘို့နှင့် မိမိအတွက် ပညာပါရမီ အဆိအနှစ် အမတေဖြစ်ဘို့ပင် ဖြစ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့်....

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ , ဣတောဝိ သုခသမ္မတာ၊
တဿောကာသံ ပဒါနာယ, အယံ အန္တရဓာယတံ။

ဣတောဝိ–အများမှီးလောက်, ခရီးရောက်၍, ပြီးမြောက်ခဲ့ရာ, ဤ ဘာသာဋီကာထက်လည်း၊ သုခသမ္မတာ– ကြည့်ရှုပို့ချ, လွယ်ကူလှသဖြင့်, အားရဘွယ်တောင်း, အကောင်းဟု သမုတ်အပ်သော၊ အညာ – သီလက္ခန္ဓာ , ဋ္ဌကထာ၏, မှိရာကျစ်လစ်, ဋီကာသစ်တမျိုးသည်၊ ယဒိဥပ္ပဇ္ဇေထ – ပညာလိုလား, နောက်နောက်သားတို့, ကြိုးစားရစ်သော်, အကယ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာအံ့၊ တဿာ-ထိုသို့ဖြစ်ရစ်, ဋီကာသစ်၏၊ ဩကာသံ ပဒါနာယ – ထွန်းတောက်တင့်ရေး, အခွင့်ပေးခြင်းငှါ၊ အယံ- နှစ်ပေါင်းများမြောက်, လွန်အားဆောက်မှ, ထွန်းတောက်ထွက်လာ , ဤဋီကာသည်၊ အန္တရဓာယတံ – ရိုးရောမတဲ့ , တိုးကာငဲ့၍, ကပ်ဖဲ့မနေ, ကွယ်ပျောက်ရစ်ပါစေသတည်း။

အမှီကောင်း။ ။ဤလောကၦမည်သည်ဖုဂ္ဂိုလ်မဆို သပ္ပုရိသုပ နိဿယဟူသော အမှီကောင်းကိုရသောကြောင့်သာ ရောက်သင့်သောအဆင့်သို့ ရောက်ကြရပါသည်၊ ပင်ကိုယ်က ဉာဏ်ကောင်း ဝိရိယကောင်း ဖြစ်စေကာမူ အမှီမကောင်းလျှင် ရောက်သင့်သောအဆင့်သို့ မရောက်နိုင်ပါ၊ မိမိ၏ မှိုခိုခဲ့ရာ ဆရာတော်များကား သရိုင်ရွာ ပင်းကျောင်းဆရာတော်ကြီးမှစ၍ ဆရာအဆက်ဆက် အားလုံးပင် မိမိ၏ ဉာဏ်ဝိရိယနှင့် အနေအထိုင်ကို ရှုစားတော်မူကာ သီးခြားရွေးကောက်၍ ချီးမြှောင်တော်မူကြသောကြောင့် အမှီကောင်းအစစ် သပ္ပုရိသုပ နိဿယ ဖြစ်ကြပါပေသည်။

အတုန့်ပူဇော်ခြင်း။ ။ထိုသို့ အမှီကောင်း ဆရာတော်များ၏ ချီးမြှောက်တော်မူကြသည်အား လျော်စွာ မိမိသည် ဆရာတော်များ မြှော်မှန်းတော်မူကြသလောက် အထမြောက်၍ ကျမ်းစာများကိုလည်း ပို့ချ ရေးသားနိုင်, သံယာ့ပရိသတ် များကိုလည်း သေသေဝပ်ဝပ်နှင့် မပြတ် ထိန်းသိမ်းနိုင်, ဒါယကာဒါယိကာမတို့၏ သဒ္ဓါတရားကိုလည်း ပညာနှင့်ယှဉ်လာအောင် တိုးပွားစေနိုင်ခြင်းအားဖြင့် အဖက်ဖက်က သာသနာ့ဝန်ကို အားသွန်ကြိုးပမ်း ထမ်းနိုင်ပါသည်၊ ဤသို့ သာသနာ့ဝန် အားသွန်ကြိုးပမ်း ထမ်းဆောင်ရကြောင်း ကောင်းမှုအလိလီ ပါရမီအထူးဖြင့် ကျေးဇူးတော်ရင် ဆရာအရှင်မြတ်တို့အား ပျဝပ်ကော်ရော် ပူဇော်ပါသတည်း။

သမ္မ॥ဇယာမိ ထေရာနံ, ယေသာဟံ သမ္မဲဂ္ဂဟိတော၊
သုသိက္ခိတော သုတ္တန္တေပိ, ပတ္တောမှိ ပကတညုတံ။

ယေသံ ထေရာနံ–အထက်ဝေဟင်, နေအသ္ဉင်သို့, မြေပြင်ထင်ရှား, အကြင်ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်၊ သမ္မဂ္ဂဟိတော – အထူးစောင့်ရှောက် , ချီးမြှောက်အပ်သော၊ အဟံ-ငါသည်၊ သုသိက္ခိတော–ဟောနည်း ပြောနည်း, ပို့ချနည်း၌, သိပ်သည်းသေသပ် , သင်အပ်သောအတတ် ရှိသည်ဖြစ်၍၊ သုတ္တန္တေပိ – ဒီဃမဇ္ဈိမ, သံယုတ္တနှင့်, အင်္ဂုတ္တရာ , လွန်စွာမွန်မြတ် , သုတ္တန် ဝိဋ္ဌကတ်၌လည်း၊ ပကတညုတံ-သဘောသကံ, ရှေးထုံးစံကို, အမှန်သိမြင်, ကျမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တောအမှိ – ခေတ်ခါအလျောက်, လေးစားလောက်အောင်, မဖေါက်မသွေ, ရောက်ရပေ၏၊ တေသံ ထေရာနံ– ကျေးဇူးတော်ရင်, ဂုဏ်အင်ကြီးမား, ထို ဆရာတော်ဘုရားတို့အား၊ သမ္မ॥ဇယာမိ–ဟောပြောပို့ချ, ရေးသားရသည့်, သာသနာ့ဥယျန်ဖူး, ကောင်းမှုထူးဖြင့်, ရွှင်မြူးဝမ်းသာ, ပူဇော်ပါသတည်း။

ဗိုလ်ချုပ် ၅ ဥဒ္ဒေး။ ။မိမိ၏ သမ္မတ္တိစက်လည်ပုံကို ကစ္စည်း ဘာသာဋီကာနိဂုံး၌ ပြခဲ့ပါပြီ၊ ဤနေရာဝယ် သဒ္ဓါ ပညာစသော ဗိုလ်ချုပ်ငါးပါးတို့က မိမိ၏ ဖျပ်နာမ် ၂ ဖြာ ကိုယ်ခန္ဓာ၌ ကောင်းစွာအုပ်ချုပ် အလုပ်လုပ်ပုံကို ပြပါဦးမည်၊

ဗိုလ်အာမည်ခံ တရားမှန်လျှင် ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူကြောင့် မယိမ်းမယိုင် မြဲခိုင်သော သဘောလက္ခဏာ ရှိရပါသည်၊ မိမိ၏ ယဒွါ ပညာ ဝိရိယ သမာဓိ သတိ ဟူသော ဗိုလ် ၅ ပုံးလည်း ထိုလက္ခဏာဖြင့် လွန်စွာ ခဲ့ညားကြပါသည်၊

သဒ္ဓါဗိုလ်။ ။မိမိသည် ဉာဏ် ဝိရိယတို့၏ အရင်းခံဖြစ်သော ရွေးကံကို အမှန်ပင် ယုံကြည်နေ၏၊ ယခုဘဝ အကောင်း အဆိုး အကျိုးပေးလေသမျှ၌ ရွေးကံသာ ပဓာနဖြစ်၏၊ သရိုင်ရှာဟူသော ပဋိရူပဒေသ၌ ဖြစ်ရခြင်းသည် ရွေးကံကြောင့်, ဘိုးဘွား မိဘ ဆွေမျိုးကြီးများနှင့် ဆရာသွားကြီးများကို မှီခိုရခြင်းသည် ရွေးကံကြောင့်, အထိုက်အလိုက် ဉာဏ် ဝိရိယကောင်းခြင်းသည် ရွေးကံကြောင့်, “ ယခုဘဝ၌ ပြဿမျကုသိုလ်၏ ပဌမဇော်စေတနာသည် ယခုဘဝမှာပင် ရွေးကုသိုလ်ကံ အခွင့်သာအောင် ကူညီထောက်ပံ့လျက် ရှိ၏, သတ္တမဇော်စသည်တို့က ဒုဘိယဘဝမှစ၍ ကောင်းကျိုးပေးကြဉ်းမည် ” ဟု နားလည်ခြင်းသည် ရွေးကံကြောင့်, ဤသို့ ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါသည် (မယုံကြည်မှုက) လွှပ်ရှား၍ မရနိုင်အောင် မြဲခိုင်သောဗိုလ်ချုပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ပညာဗိုလ်။ ။မိမိ၏ ငယ်ရွယ်စဉ်မှစ၍ သင်ယူအပ်ခဲ့သော ယခုတိုင်အောင်လည်း နေ့စဉ်ပို့ချ ရေးသားအပ်သော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်များသည် မိမိ၏ ကမ္မသကတာဉာဏ်ပညာနှင့် ဝိပဿနာပညာကို နေ့စဉ် တိုးပွားစေ၏၊ အနုသယစတ် အဖြစ်ဖြင့် စွဲကပ် ပါရှိနေသော အဝိဇ္ဇာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဤပညာသည် ယခုအနေမှာပင် အတော်သွက်လက် ထက်မြက်နေပြီ ဖြစ်ရကား တဆင့်ထက် တဆင့် တက်သွားလျှင် ဆန့်ကျင်ဘက် အဝိဇ္ဇာကို အဆုံးတိုင် ပယ်ဖျက်ဘို့ရာ ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် အလွန်ပင် ခံခိုင်သော ဗိုလ်ချုပ် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ဝိရိယဗိုလ်။ ။သဒ္ဓါနှင့်ပညာ ၂ ဖြာသော ဗိုလ်ချုပ်တရားတို့က များးမား မတ်မတ် ရပ်တည်လိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် တက်တက်ကြွကြွ ဝီရိယဗိုလ်သည် အလိုလို အားထုတ်၍ နောက်မဆုတ်ဘဲ ခိုင်မြဲရကား ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ကောသဇ္ဇ (အပျင်း) ဓာတ်တွေ ကင်းရှင်း၍ နေပါသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် အများအလို“အိုးပြဲ”ဟု ဆိုရသော အသက်(၇၀)အရွယ်မှာပင် စာချ စာရေးလျက် သွက်တုန်း ထက်တုန်း ဟု ထင်ရ၏၊ ဤသို့လျှင် ဝီရိယဗိုလ်ချုပ်လည်း ပျင်းရိမှု ကောသဇ္ဇတရားကို ထွားထွားညက်ညက် နင်းချေဖျက်ကာ များးမား မတ်မတ် ရပ်တည်လျက်ရှိပါသည်။

သမာဓိဗိုလ်။ ။အာရုံတမျိုးဝယ် အချိန် အတော်ကြာအောင် စူးစိုက်စွာ တည်တံ့နေသော သမာဓိတရားကား စာပေရေးသား ပို့ချရသော ပုဂ္ဂိုလ်များ အတွက် အစဉ် လိုလားအပ်သော ဗိုလ်ချုပ်တပါးဖြစ်၏၊ သမာဓိလစ်သည်နှင့်

တပြိုင်နက် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ပုံလွှင့်မှု ဥဒ္ဒစ္စသည် အဆင်သင့် ဝင်လာတော့၏၊ ထိုသို့ မဝင်လာနိုင်အောင် သမာဓိဗိုလ်ချုပ်လည်း ဝီရိယကို အဖော်လုပ်ကာ မိမိ၏ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွင် နေ့စဉ်မပြတ် တည့်မတ်စွာ ရပ်တည်လျက် ရှိပါသည်။

သတိဗိုလ်။ ။ဉာဏ်ပညာအခြေခံရှိသော်လည်း သတိမပါလျှင် အရာရာ၌ အဆင်မပြေတတ်ပါ၊ ၎င် တဘဝတည်း၌ပင် ကျန်းမာရေး ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး စီမံအုပ်ချုပ်ရေး စသော အရေးအရာတိုင်း၌ နားလည်မှု ပညာလည်းရှိ–သတိလည်းရှိမှ ပြေပြေပြစ်ပြစ် ဖြစ်နိုင်ပါသည်၊ ပုထုဇဉ်တို့၏ ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် “လောဘ ဒေါသ မာန်မာနနှင့် ဣဿာ မစ္ဆရိယ” ဟူသော တရားငါးမျိုးသည် ဆိုးဝါး သောင်းကျန်းလျက်ရှိ၏၊ ထိုငါးမျိုးကို ပညာဗိုလ် သတိဗိုလ် ၂ ပါးဖြင့် နှိပ်နင်း၍ မထားနိုင်ပါလျှင် ရောမပည့်ရှင် ဟု အထင်ကြီးခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်များပင် ထို တရားငါးပါးကြောင့် အမှားမှားအယွင်းယွင်း ဖြစ်ရတတ်ပါသည်၊ “ သတိံ စ ခွါဟံ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗတ္ထိကံ ဝဒါမိ ” ဟူသည်နှင့် အညီ, သဒ္ဓါနှင့် ပညာတို့ ထမ်းပိုးထမ်း မညီမျှသောအခါနှင့် သမာဓိနှင့်ဝီရိယတို့ ထမ်းပိုးထမ်း မညီမျှသောအခါ၌ မပိုရ မလိုရအောင် ၎င် သတိဗိုလ်က ကြိုးကိုင်၍ပေးရသောကြောင့် အရာရာ၌ အချုပ်အခြာဖြစ်သော သတိဗိုလ်ကိုလည်း အမြဲတည်ရှိစေရပါသည်။

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန, ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ၊
ယာနာယ အမတံ ပါရံ, ကာသံ ပုရိသ ကာရိယံ။

စတုစ္စက္ကံ – သမ္ဗတ္တိစက်, ၄ ချက်စုပေါင်း, စက်ခေါင်း ၄ ခုလည်း ပါရှိထသော၊ ဗလပရိဂ္ဂဟံ = ရန်ပေါင်း ခွင်းဖြို, ငါးဥုးဗိုလ်တို့, ကိုယ်စီ စောင့်ကြပ်, အုပ်ချုပ်အပ်ထသော၊ ယာနံ–အသွားလျင်လျင်, အများတင်လည်း, အားအင်ခိုင်ဖြိုး, မဂ္ဂင် တည်းဟူသော ယာဉ်ပုံတော်ကြီးကို၊ ဝတ္တိယာန-မတိမ်းမစောင်း, လည်စေကြောင်းဖြင့်, ကောင်းစွာအစဉ်, မောင်းကာနှင်၍၊ အမတံ ပါရံ–ဤဘက်မှာနေ, အားလုံးသေလျက်, ဟိုပြေရောက်မှ, ဘေးကင်းရမည့်, အမတခေါ်, နေပြည်တော်သို့၊ ယာနာယ – ကိလေသာဟူ, ရန်သူပစ်ဖေါက်, ဗုံးအမြောက်တို့, မကြောက်မနား, အရောက် သွားခြင်းငှါ၊ ပုရိသ ကာရိယံ – ယောဂျားမှန်က, ပြုရဲရမည့်, ကမ္မာ့လက်ရိုး, လုလွမျိုးကို၊ ကာသံ – ငါးဥုး ဗိုလ်ချုပ်, အဖော်လုပ်၍, မဆုတ်ရစေ....ပြုလုပ်ပေအံ့ သတည်း။

သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာ
ဘာသာဋီကာ ပြီးပြီ။

ဘဒ္ဒကထာနှင့် တွဲဖက် ပို့ချဘို့ရန်

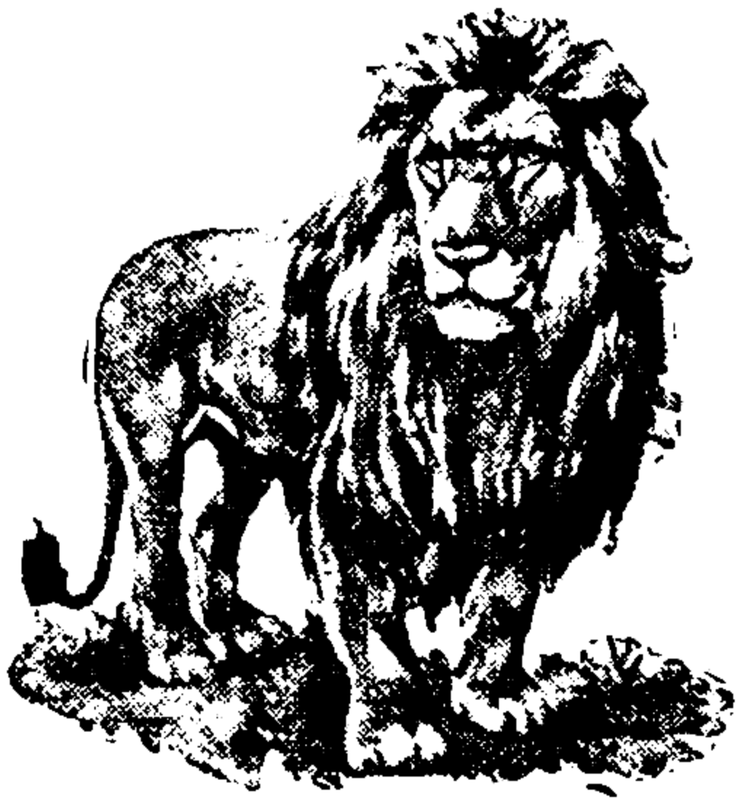
အရှင် ဇနကာဘိဝံသ

၏

သီလက္ခန်ဓ

ပါဠိတော်နိဿယ

စကုဆိုင်း

နယူးဘားမား ပဋ္ဌကပုံနှိပ်တိုက်

အမရပူရမြို့။

ကုဋ္ဌဒန်သုတ် နိဿယ

ပြာဟ္မဏဂဟပတိကာ

ဝေဲ ဧမေ သုတံ၊ ကေ့ဲသမယံ၊[ပြဟ္မဇာလသုတ်အတိုင်း အကျယ်ပေးပါ။"ပြဟ္မဇာလံ , ပြဟ္မဇာလဿ " နေရာ၌ " ကုဋ္ဌဒန်ံ , ကုဋ္ဌဒန္တဿ " ဟု ထည့်ရုံသာထူးပါသည်။] ဘဂဝါ–သည်၊ မဂဓေသု–**"မဂဓာ"**ဟု ဗဟုဝုစ်အမည်ရသောဇနပုဒ်၌၊ မဟတာ ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ စာရိကံ စရမာနော [အမ္ဗဋ္ဌသုတ်အစ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] ယေန- **အ**ကြင် အရပ်၌၊ ခါဏုမတံ နာမ-ခါဏုမတမည်သော၊ **မဂဓာနံ-"မဂဓာ"**ဟု ဗဟုဝုံစ်**အ**မည်ရသောဇနပုဒ်၏၊ [ရှေးက**"မဂဓာနံ-မဂဓံတိုင်းသူတိုင်းသား**တို့၏"ဟု ပေးကြသည်။] ပြာဟ္မဏဂဝါမော- ပုဏ္ဏားရွာသည်၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏၊) တံ–ခါဏုမတမည်သော ပုဏ္ဏားရွာရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ အဝသရိ - ရောက်တော်မူပြီ၊ (တနည်း) ယေန (ဒိသာဘာဂေန)–အကြင်**အ**ရပ်**အ**ဘို့ဖြင့်၊ ခါဏုမတံနာမ–သော၊ မဂဓာနံ-**၏**၊ ပြာဟ္မဏဂဝါမော – သို့၊ (**အ**ဝသရိတဗ္ဗော - ရောက်ထိုက်**၏**၊) တံ (တေန ဒိသာဘာဂေန)– ထို**အ**ရပ်**အ**ဘို့ဖြင့်၊ (ခါဏုမတံနာမ- **သော**၊ မဂဓာနံ- **၏**၊ ပြာဟ္မဏဂဝါမံ–သို့၊) **အ**ဝသရိ– ပြီ၊ ဘဂဝါ - သည်၊ တတြံခါဏုမတေ– ထိုခါဏုမတပုဏ္ဏားရွာ၌၊ ဝါ-ထို ခါဏုမတပုဏ္ဏားရွာ**၏အနီး**၌၊ **အ**မ္ဗလဋ္ဌိကာယံ-**အ**မ္ဗလဋ္ဌိကာ ဥယျာဉ်၌၊ ဝိဟရတိ-သီတင်းသုံးတော်မူ၏။

တေန ခေါ ပန သမယေန-ထို**အ**ခါ၌၊ (မြတ်စွာဘုရား**၏** ခါဏုမတပုဏ္ဏားရွာ**၏အနီး အ**မ္ဗလဋ္ဌိကာ ဥယျာဉ်ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထို**အ**ခါ၌၊) ကုဋ္ဌဒန္တော-ကုဋ္ဌဒန္တမည်သော၊ ပြာဟ္မဏော-ပုဏ္ဏားသည်၊ သတ္တုဿဒံ ၊ပေ၊ ခါဏုမတံ–၌၊ **အ**ဇ္ဈာဝသတိ - နေ**၏**၊ [အမ္ဗဋ္ဌသုတ်, ပေါက္ခရသာတိဝတ္ထု၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] တေန ခေါ ပန သမယေန-၌၊ ကုဋ္ဌဒန္တဿ–သော၊ ပြာဟ္မဏဿ-**၏**၊ မဟာယညော– ကြီးစွာသော ယဇ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဥပက္ခဒ္ဒေါ–ပြင်ဆင်**အ**ပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်**၏**၊[ပြင်ထားပုံကို ပြလို၍ "သတ္တ စ ဥသဘသတာနိ"စသည်ကို မိန့်သည်။] သတ္တ စ ဥသဘသတာနိ-ခုနစ်ရာ**သော** နွားလား ဥသဘတို့သည်၎င်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ သတ္တ စ ဝစ္ဆတရသတာနိ- ခုနစ်ရာသော နွားငယ်တို့သည်၎င်း၊ ဝါ–တို့ကိုလည်း၊[ဝစ္ဆတရသတာနိတိ ဝစ္ဆသတာနိ၊–**အ**ဋ္ဌကထာ။.... တရအနက်မရှိ။] သတ္တ စ ဝစ္ဆတရီသတာနိ– ခုနစ်ရာသော နွားမငယ်တို့သည်၎င်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ သတ္တ စ **အ**ဇသတာနိ - ခုနစ်ရာသော ဆိတ်တို့သည်၎င်း၊ ဝါ–တို့ကိုလည်း၊ သတ္တ စ ဥရဗ္ဘသတာနိ–ခုနစ်ရာသော သိုးတို့သည်၎င်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ ယညတ္ထာယ – ယဇ်ပူဇော်ခြင်း**အ**ကျိုးငှါ၊ ထူဏူပနိတာနိ– ယဇ်တိုင်သို့ကပ်ဆောင်**အ**ပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-နှင့်၏။

ခါဏုမတကာ - ခါဏုမတရွာ၌ နေကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ – ပုဏ္ဏား, အိမ့်ရှင် သူကြွယ်တို့သည်၊ အသေသုံ–ကြားသိရကုန်ပြီ၊[ခေါအနက် မရှိ။] တနည်း-အသေသုံ ခေါ်-ကြားသိရကုန်သည်သာ၊[ခေါ သဒ္ဒါ အဝဓာရဏာတ္ထ။](ကိ်-နည်း၊) ["သမဏော ခလု ဘော"မှ စ၍ "ဒဿနံ ဟောတိ" တိုင်အောင် ပုဒ်များ၏အနက်ကို အမွှဋ္ဌသုတ်, ပေါက္ခရသာတိဝတ္ထု၌ ရေးခဲ့ပြီ။] ဣတိ–ဤသို့ ကြားသိရကုန်ပြီ၊ အထခေါ်- ကြားသိရရာ ထိုအခါ၌၊ ခါဏုမတကာ–န်သော၊ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ-တို့သည်၊ ခါဏုမတာ–မှ၊ နိက္ခမိတ္တွာ–ထွက်၍၊ သဃ်သဃ်ီ–လူစု လူဝေးဟူသော အပေါင်းအစု ရှိကုန်သည်၊ ဂဏီဘူတာ-ရှေး၌ အပေါင်းအစု မဟုတ်ကုန်ဘဲ အပေါင်းအစု ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ယေန-၌၊ အမ္ဗလဋ္ဌိကာ-သည်၊(အတ္ထိ)၊တေန-အမ္ဗလဋ္ဌိကာ ဥယျာဉ်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမန်္တိ–သွားကြကုန်၏။

တေန သမယေန–၌၊(ပုဏ္ဏား, သူကြွယ်တို့၏ အမ္ဗလဋ္ဌိကာ ဥယျာဉ်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့ သွားကြရာ ထိုအခါ၌၊) ကူဋဒန္တော-သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ ဥပရိပါသာဒေ-ပြာသာဒ်၏ အထက်ထပ်၌၊ ဒိဝါသေယျ-နွေအခါဝယ် အိပ်နေရာသို့၊ ဥပဂတော–ကပ်ရောက်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ကူဋဒန္တော-သော၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ ခါဏုမတကေ-န်သော၊ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေ- တို့ကို၊ ခါဏုမတာ-မှ၊ နိက္ခမိတ္တာ–၍၊ သဃ်သဃ်ီ–န်သည်၊(ဖြစ်၍)၊ ဂဏီဘူတေ-န်သည်၊ (ဖြစ်၍၊) ယေန အမ္ဗလဋ္ဌိကာ(အတ္ထိ)၊ တေန- သို့၊ ဥပသင်္ကမန္တေ – သွားနေသည်တို့ကို၊ အဒ္ဒသာ-မြင်ရပြီ၊ ဒိသွာ–မြင်ရ၍၊ ဝါ-မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ ခတ္တံ-အမတ်ကြီးကို၊ အာမန္တေသိ-ခေါ်၍ မေးပြီ၊(ကိ်-နည်း၊)ဘော ခတ္တေ- အိုအမတ်ကြီး၊ ကိ်နု–အာဘယ့်ကြောင့်၊ ခါဏုမတကာ – နသော၊ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ–တို့သည်၊ ၊ပေ၊ဥပသင်္ကမန္တိ-သွားနေကြကုန်သနည်း၊ ဣတိ(အာမန္တေသိ)။

ဘော- အရှင်၊ ဂေါတမော – အနွယ်အားဖြင့် ဂေါတမမည်သော၊ သက္ယပုတ္တော-သော၊ သက္ယကုလာ (နိက္ခမိတ္တာ) ပမ္မဇိတော , သမဏော – သည်၊ (အတ္ထိ–ရှိပါ၏၊ သော – ထို ရဟန်းဂေါတမသည်၊) မဂဓေသု-၌၊ မဟတာ–သော၊ပေ၊ဝိဟရတိ–ပါ၏၊ တံဘဝန္တံ ဂေါတမံ-၏၊ ဧဝံ–သို့၊ ကလ္လာဏော–သော၊ ကိတ္တိသဒ္ဒေါ–သည်၊ အဗ္ဘုဂ္ဂတော-ပါပြီ၊(ကိ်)၊ သော ဘဂဝါ- သည်၊ ဣတိပိ – ဝါသနာနှင့်တကွ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အရဟံ-အရဟံမည်တော်မူ၏၊ပေ၊ ဘဂဝါ-ဘဂဝါမည်တော်မူ၏၊ ဣတိ (အဗ္ဘုဂ္ဂတော)၊ ဧတေ–ဤပုဏ္ဏား, အိမ့်ရှင် သူကြွယ်တို့သည်၊ တံဘဝန္တံ ဂေါတမံ– ကို၊ ဒဿနာယ - ဖူးမြင်ခြင်းငှါ၊ ဥပသင်္ကမန္တိ-သွားနေကြပါကုန်၏၊ ဣတိ - ဤသို့ပြောပြီ။ ["အရဟံ" စသည်တို့၏ အနက်ကို အမွှဋ္ဌသုတ်, ပေါက္ခရသာတိဝတ္ထု၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

အထခေါ်-အမတ်ကြီးက ပြောရာ ထိုအခါ၌၊ ကူဋဒန္တသ-သော၊ ဗြာဟ္မဏသ-၏၊ တေံ-ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊(ကိုံ)၊ မေ-ငါသည်၊ တေံ-ဤအကြောင်းကို၊ သုတံ-ကြားအပ်ပြီ၊ ဝါ-ကြားဘူးပြီ၊(ကိုံ-နည်း၊)သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ တိဝိဓံ-ဝိပ္ပဋိသာရကို ပယ်ရှားတတ်သော ၃ ပါးသော အဝိပ္ပဋိသာရရှိသော၊ ဝါ-ဝိပ္ပဋိသာရကိုပယ်ရှားတတ်သော ၃ ပါးသော နှလုံးသာရှင်ခြင်းရှိသော၊ သောဋ္ဌသပရိက္ခာရံ-၁၆ ပါးသော အခြံအရံရှိသော၊ ယညသမ္ပဒံ-ယဇ်၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဇာနာတိ-သိ၏၊ ဇုတိ-ဤသို့၊(သုတံ)၊ အဟံ-ငါသည်၊ တိဝိဓံ-သော၊ ဝါ-သော၊ သောဋ္ဌသပရိက္ခာရံ-သော၊ ယညသမ္ပဒံ-ကို၊နဇာနာမိ-မသိ၊ အဟံစ-ငါသည်လည်း၊ မဟာယညံ-ကြီးစွာသောယဇ်ကို၊ ယဇိတုံ-ပူဇော်ခြင်းငှါ၊ ဇုစ္ဆာမိ-အလိုရှိ၏၊ အဟံ-သည်၊ သမဏံ ဂေါတမံ-ကို၊ ဝါ- သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ - ချဉ်းကပ်၍၊ တိဝိဓံ- သော၊ ဝါ- သော၊ သောဋ္ဌသပရိက္ခာရံ- သော၊ ယညသမ္ပဒံ- ကို၊ ယဒုနုပုစ္ဆယ်-အကယ်၍ မေးရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဇုတိ - ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

အထခေါ်-အကြံဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ကူဋဒန္တော-သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ ခတ္တံ-ကို၊ အာမန္တေသိ-ပြီ၊ (ကိုံ-နည်း၊) ဘော ခတ္တေ-ကြီး၊ တေနဟိ - ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ (ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကတို့ ရှင်ဂေါတမကို ဖူးမြင်ဘို့ရာ သွားနေကြလျှင်၊) ယေန- ၌၊ ခါဏုမတကာ-နံသော၊ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ- တို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏၊) တေန-သို့၊ ဥပသင်္မ-သွားချေလော၊ပေ၊ ဥပသင်္မိဿတိ ကိရ-ချဉ်းကပ်ပါလတံ့တဲ့၊ ဇုတိ (အာဟ၊ ဇုတိ အဝေါစ)။ [ဤပါဠိများ၏ အနက်ကို သောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏား၏ မြတ်စွာဘုရားထံ ချဉ်းကပ်ခဏ်းဌ ရေးခဲ့ပြီ။]

အမှာ။ ။ဤမှ နောက်၌ "ကူဋဒန္တဂုဏကထာ" နှင့် "မုဒ္ဓဂုဏကထာ" ကိုလည်း သောဏဒဏ္ဍသုတ် သောဏဒဏ္ဍဂုဏကထာ,မုဒ္ဓဂုဏကထာအတိုင်း အနက်ပေးပါ၊ ကူဋဒန္တဂုဏကထာဝယ်"ကူဋဒန္တသ-သော၊ ဗြာဟ္မဏသ-၏၊ မဟာယညံ-ကို၊ အနုဘဝိသာမ-ခံစားကုန်အံ့ ။ ။ဘဝံ ဟိ ကူဋဒန္တော အမှော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေါ, ပဟူတဝိတ္တူပကရဏော - များစွာသော နှစ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အဆင်တန်ဆာ, ရွှေငွက် ငွေငွက်ဟူသော ဥစ္စာရှိပါ၏၊ ပဟူတဇာတရူပရဇတော- သာ၍များသော ရွှေ, ငွေ ရှိပါ၏"....
ဤပုဒ်များသာ ထူးပါသည်။

မဟာဝိဇိတယညကထာ

အထခေါ်-ပြောဆိုကြရာ ထိုအခါ၌၊ ကူဋဒန္တော-သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ မဟတာ-များစွာသော၊ ဗြာဟ္မဏဂဏေန - ပုဏ္ဏားအပေါင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ယေန အမ္ဗလဋ္ဌိကာ(အတ္ထိ)၊ ယေန ဘဂဝါ (အတ္ထိ)၊ တေန- အမ္ဗလဋ္ဌိကာ

ဥယျာဉ်ရှိရာ မြတ်စွာဘုရားရှိရာ ထို အရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ – သွားပြီ၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ– ၍၊ ဘဂဝတာ– နှင့်၊ သဒ္ဓိံ – ကွ၊ သမ္မောဒိ–ပြီ၊ သမ္မောဒနိယံ၊ ပေ၊ နိသီဒိ၊ [အမ္ဗဋ္ဌသုတ် ဗုဒ္ဓ။ပသင်္ကမနကထာ (ဂဝ)၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] ခါဏု မတကာ- ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာဝိ- တို့သည်လည်း၊ အပ္ပေကစ္စေ– အချို့သောပုဏ္ဏား, အိမ်ရှင်သူကြွယ်တို့သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ အာဘိဝါဒေတ္ဝာ-ရှိခိုးပြီး၍၊ (ဝပ်ချပြီး၍၊) ကေမန္တံ – သင့်တင့်လျောက်ပတ်, တခုသောအရပ် အဘို့၌၊ နိသီဒိ်သု - ထိုင်ကြကုန်ပြီ၊ အပ္ပေကစ္စေ - တို့သည်၊ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒို်သု၊ သမ္မောဒနိယံ ၊ပေ၊ နိသီဒိ်သု၊ အပ္ပေကစ္စေ – တို့သည်၊ ယေန ဘဂဝါ (အတ္ထိ)၊ တေန – ဘုရားရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ (ဘုရားရှိရာဘက်သို့၊) အဉ္ဇလိံ-လက်အုပ်ကို၊ ပဏာမေတ္ဝာ-ညွတ်စေ၍၊ ကေမန္တံ နိသီဒိ်သု၊ အပ္ပေကစ္စေ, နာမဂေါတ္တံ-အမည်နာမည်ကို၊ သာဝေတ္ဝာ ကြားသိစေပြီး၍၊ (လျောက်ထားပြီး၍၊)ကေမန္တံ နိသီဒိ်သု၊ အပ္ပေကစ္စေ, တုဏှီဘူတာ-ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ကေမန္တံ နိသီဒိ်သု။

ကေမန္တံ - ၌၊ နိသိန္နော- သော၊ ကူဋဒန္တော- သော၊ ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ ဘဂဝန္တံ, တေံ အဝေါစ၊ (ကိ)၊ ဘော ဂေါတမ - မ၊ မေ – အကျွန်ုပ်သည်၊ တေံ – ၌ အကြောင်းအရာကို၊ သုတံ - ကြားအပ်ပါပြီ၊ (ကြားဘူးပါပြီ၊ ကိ)၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ တိဝိဓံ-သော၊ပေ၊ဣစ္ဆာမိ-အလိုရှိပါ၏၊ သာခု-တောင်းပန်ပါ၏၊ ဝါ - တောင်းပန်ပါရစေ၊ ဘဝံ ဂေါတမော - သည်၊ မေ – အကျွန်ုပ်အား၊ တိဝိဓံ သောဋ္ဌသပရိက္ခာရံ, ယညသမ္ပဒံ – ကို၊ ဒေသေတု – ဟောတော်မူပါ၊ ဣတိ- ၌သို့ လျောက်ပြီ၊ ဗြာဟ္မဏ- ပုဏ္ဏား၊ တေနဟိ- လျှင်၊ (ထိုသို့ တိဝိဓ သောဋ္ဌသပရိက္ခာရ ယညသမ္ပဒါကို နာယူလိုလျှင်၊) သာဓုကံ– မြဲမြံစွာ၊ ဝါ – ငါဘုရား၏ တိုက်တွန်းတော်မူခြင်းဖြင့်၊ ဝါ - ကောင်းမွန်စွာ၊ သုဏာဟိ-နား စိုက်လော၊ မနသိ-စိတ်၌၊ ကရောဟိ-ပြုလော၊ (တနည်း) မနသိကရောဟိ - နှလုံးသွင်းလော၊ [၌ကား “သာဓုကံ”ကို “သုဏာဟိ” နှင့်သာ တွဲပေးပုံတည်း။] (တနည်း) သုဏာဟိ-နား စိုက်လော၊ သာဓုကံ-စွာ၊ ဝါ-ဖြင့်၊ ဝါ - စွာ၊ မနသိ - ၌၊ ကရောဟိ - လော၊ (တနည်း) မနသိကရောဟိ - လော၊ [၌ကား “သာဓုကံ”ကို “မနသိ ကရောဟိ” နှင့်သာ တွဲပေးပုံတည်း၊ အခြား တနည်းပေးပုံကို သာမညဖလသုတ်နိဿယ, ပဏိတတရသာမညဖလ(၅၆၇)၌ ပြထား၊ပြီ။] ဘာသိဿာမိ – ဟောတော်မူအံ့၊ ဣတိ – ၌သို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘော–အရှင်၊ ဧဝံ–အမိန့်တော်အတိုင်းပါ၊ ဣတိ–သို့၊ပေ၊ပစ္စဿောသိ-ပြီ။

ဘဂဝါ ဘေဒဝေါစ (ကိ)၊ ဗြာဟ္မဏ - ဏ္ဏား၊ ဘူတပုဗ္ဗံ – ရှေး၌ ဖြစ်ဘူးသည်ကား၊ (တနည်း) ဘူတပုဗ္ဗံ - ရှေး၌ဖြစ်ပြီးသော ဝတ္ထု၊ကြောင်းကို၊(ဘာသိဿာမိ-အံ့၊) အာရော-ကြယ်ဝသော၊ မဟဒ္ဓနော-များသောဥစ္စာရှိသော၊ မဟာ

ဘောဂါ - များသောစည်းစိမ်ရှိသော၊ (များသော အသုံးအဆောင်ရှိသော၊) ပဟူတဇာတရူပရဇတော – များသော ရွှေ, ငွေရှိသော၊ ပဟူတ ဝိတ္တူပကရဏော - များစွာသော နှစ်သက်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော အဆင်တန်ဆာ, ရွှေငွက် ငွေငွက်ဟူသော ဥစ္စာရှိသော၊ ပဟူတဓနဓညော - များသော ရတနာ ၇ ပါးဟူသော ဥစ္စာ, များသော ကော်ပဲသီးနှံရှိသော၊ ပရိပုဏ္ဏကောသကောဋ္ဌာဂါရော- ပြည့်သောဘဏ္ဍာတိုက်, ကောက်ပဲသီးနှံထားရာ ကျီရှိသော၊ (ဂိုဒေါင်ရှိသော၊) မဟာဝိဇိတောနာမ – မဟာဝိဇိတ မည်သော၊ (ကျယ်ပြန့်သော အောင်အပ်ပြီးသော တိုင်းနိုင်ငံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် မဟာဝိဇိတမည်သော၊) ရာဇာ-မင်းသည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ခဲ့ဘူးပြီ၊ ဗြာဟ္မဏ, အထခေါ- မဟာဝိဇိတ မင်းဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ မဟာဝိဇိတဿ-မဟာဝိဇိတမည်သော၊ ရညော-မင်း၏၊ ဝါ-သည်၊ ရဟောဂတဿ- ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်၌ ရောက်ပြီးသည် (ဖြစ်၍)၊ ပဠိသလ္လီနဿ - အာရုံများစွာ, စိတ်ကိုခွါ၍, သင့်ရာကောင်းမြတ်, တခုတည်းသော အာရုံ၌ ကပ်ငြိစဉ်၊ ဝါ- တယောက်ထည်း ကိန်းအောင်းစဉ်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ စေတသော-စိတ်၏၊ ပရိဝိတက္ကော-အကြံသည်၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊(ကိ -နည်း၊) မေ-ငါသည်၊ ဝိပုလော - ပြန့်ပြောကုန်သော၊ မာနုသကာ - လူ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘောဂါ-စည်းစိမ်တို့ကို၊ အဓိဂတာ- ရအပ်ကုန်ပြီ၊ မဟန္တံ - ကျယ်ဝန်းသော၊ ပထဝိမဏ္ဍလံ - မြေအဝန်းကို၊ အဘိဝိဇိယ - အောင်နိုင်၍၊ အဇ္ဈာဝသာမိ– လွှမ်းမိုးအုပ်စိုး၍ အပိုင်းအခြားအတိုင်း နေနိုင်၏၊ အဟံ-ငါသည်၊ မဟာယညံ-ကြီးစွာသောယဇ်ကို၊ ယန္တူနေ ယဇေယ္ယံ - အကယ်၍ ပူဇော်ရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ယံ-ယင်းသို့ ပူဇော်ခြင်းသည်၊ မမ- ငါ၏၊ ဒီဃရတ္တံ- ရှည်စွာသောညဉ့် ပတ်လုံး၊ ဟိတာယ-စီးပွားအလို့ငှါ၊ သုခါယ- ချမ်းသာခြင်းငှါ၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ (ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ)။

ဗြာဟ္မဏ, အထခေါ – အကြံဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ မဟာဝိဇိတော - သော၊ ရာဇာ-သည်၊ ပုရောဟိတံ- ပုရောဟိတ်ဖြစ်သော၊ ဗြာဟ္မဏံ-ကို၊ အာမန္တေတွာ-ခေါ်၍၊ တေံ အဝေါစ၊ (ကိ)၊ ဗြာဟ္မဏ, ဣဓ-၌အရပ်၌၊ မယ္ဟံ-အကျွန်ုပ်၏၊ ဝါ-သည်၊ ရဟောဂတဿ-ဖြစ်၍၊ ပဋိသလ္လီနဿ-စဉ်၊ ဧဝံ-သို့၊ စေတသော-၏၊ ပရိဝိတက္ကော- သည်၊ ဥဒပါဒိ - ပါပြီ၊ (ကိ)၊ မေ- ငါသည်၊ ဝိပုလော-ပြန့်ပြောကုန်သော၊ မာနုသကာ - လူ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘောဂါ– စည်းစိမ်တို့ကို၊ အဓိဂတာ–ရအပ်ကုန်ပြီ၊ ပေ ၊ သုခါယ-ငှါ၊ အဿ-၏၊ ဣတိ- ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ၊ ဗြာဟ္မဏ, အဟံ - အကျွန်ုပ်သည်၊ မဟာယညံ- ကို၊ ယဇိတုံ– ပူဇော်ခြင်းငှါ၊ ဧဒိသံ- ပါ၏၊ ဘဝံ-အရှင်သည်၊ မံ-အကျွန်ုပ်ကို၊ အနုသာသတု–သွန်သင်ပါလော၊ ယံ-ယင်းသို့ သွန်သင်ခြင်းသည်၊ မမ - ၏၊ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ, အဿ - ဖြစ်ရာပါ၏၊ ဣတိ (အဝေါစ)။

ဗြာဟ္မဏာ, ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ပုရောဟိတော-သော၊ ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ မဟာဝိဇိတံ- သော၊ ရာဇာနံ- ကို၊ ဧတံ, အဝေါစ– သံတော်ဥုံးတင်ပြီ၊ (ကိ)၊ ဘောတော ရညော–အရှင်မင်း၏၊ ဇနပဒေါ-ဇနပုဒ်သည်၊ ဝါ-တိုင်းခရိုင် နိုင်ငံသည်၊ သကဏ္ဏကော – သူခိုး သူပုန်တည်းဟူသော ဆူးညောင့် ခလုတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ပါ၏၊ သဉ္ဇိဒ္ဓေါ-ညှဉ်းဆဲ နှိပ်စက်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ပါ၏၊ ဂါမဃာတာပိ-ရွာတို့ကို တိုက်ခိုက် လုယက် ဖျက်ဆီးခြင်းတို့သည်လည်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ ဒိဿန္တိ - တွေ့မြင်အပ်ပါကုန်၏၊ ဝါ - ထင်ရှားပါကုန်၏၊ နိဂမဃာတာပိ– နိဂုံးတို့ကို တိုက်ခိုက် လုယက် ဖျက်ဆီးခြင်းတို့ကိုလည်း၊ ဒိဿန္တိ၊ နဂရဃာတာပိ- မြို့တို့ကို တိုက်ခိုက်လုယက် ဖျက်ဆီးခြင်းတို့ကိုလည်း၊ ဒိဿန္တိ၊ ပန္ထဒုဟနာပိ-လမ်းခရီးဌ် တိုက်ခိုက်လုယက် ဖျက်ဆီးခြင်းတို့ကိုလည်း၊ ဒိဿန္တိ၊ ဘဝံရာဇာ-အရှင်မင်းသည်၊ ဇနပဒေ-သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ သကဏ္ဏကေ-သူခိုး သူပုန်တည်းဟူသော ဆူးငြောင့်ခလုတ်နှင့်တကွဖြစ်သည်၊ သဉ္ဇိဒ္ဓေ-ညှဉ်းဆဲ နှိပ်စက်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သည်၊ (သမာနေ- ဖြစ်ပါလျက်၊) ဗလိံ – အခွန်အတုတ်ကို၊ ဥဒ္ဓရေယျ–အာကယ်၍ ထုတ်ဆောင် ကောက်ခံအံ့၊ တေန- ထို အခွန်အတုတ်ကို ထုတ်ဆောင် ကောက်ခံခြင်းကြောင့်၊ ဘဝံ ရာဇာ - သည်၊ အကိစ္စကာရီ – မပြုထိုက်သောအမှုကို ပြုလေ့ရှိသူသည်၊ အဿ – ဖြစ်ရာပါ၏။

သိယာ-ရံခါ၊ ဘောတော ရညော-အရှင်မင်း၏၊ ဧဝံ-ဤအကြံသည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ (ကိ-နည်း၊) အဟံ-သည်၊ တံ ဒဿုဒိလံ–ဤ သူခိုးသူပုန်တည်းဟူသော ဆူးငြောင့်ခလုတ်ကို၊ ဝဓေန ဝါ – သတ်ဖြတ်ခြင်းဖြင့် သော်၎င်း၊ ဝါ – ရိုက်နှက် ပုတ်ခတ်ခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ဗန္ဓန ဝါ- ချုပ်နှောင်ခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ဇာနိယာ ဝါ – ဥစ္စာစည်းစိမ်၏ ဆုံးရှုံးကြောင်း ဒဏ်တပ်ခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ဂရဟာယ ဝါ - ကဲ့ရဲ့ကြောင်းဖြစ်သော ပဋ္ဌသိခမုဏ္ဍကရဏ စသည်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ပမ္မာဇနာယ ဝါ-တိုင်းပြည်မှ နှင်ထုတ်ခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ သမူဟနိဿာမိ-သင့်သောနည်းဖြင့် ပယ်နှုတ်အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ အကြံဖြစ်ရာ၏၊ (ဣတိ-ဤအကြံအတိုင်း ပယ်နှုတ်လသော်၊) တေဿ ဒဿုဒိလဿ- ကို၊ ဧဝံ– ဤနည်းအားဖြင့်၊ သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ သမုဿဲတော-အကြွင်းမဲ့ ပယ်နှုတ်ခြင်းသည်၊ နော ဟောတိ-မဖြစ်နိုင်ပါ၊ ဟတာဝသေသကာ – သတ်အပ်ပြီးမှ ကြွင်းကျန်ကုန်သော၊ ယေတေ–အကြင် သူပုန်တို့သည်၊ ဘဝိဿန္တိ–ရှိပါကုန်လတ္တံ့၊ တေ-ထိုသူတို့သည်၊ ပစ္ဆာ- နောက်၌၊ ရညော- အရှင်မင်း၏၊ ဇနပဒံ- ကို၊ ဝါ-ကို၊ ဝိဟေဌေဿန္တိ- ညှဉ်းဆဲပါကုန်လတ္တံ့။

အဝိစ ခေါ–စင်စစ်ကား၊ ဣဒံ သံဝိဓာနံ-ဤအစီအရင်ကို၊ (ဤ သံတော်ဥုံးတင်အပ်လတ္တံ့သော အစီအရင်ကို၊) အာဂမ္မ - စွဲ၍၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ တေဿ ဒဿုဒိလဿ-ကို၊ သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ သမုဿဲတော-သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်နိုင်ပါ၏၊

(ကိ်-နည်း၊)တေနဟိ-တိုက်တွန်းပါ၏၊(တနည်း)တေနဟိ-ထိုသို့ ယင်ဟူဇော်လိုခြင်းကြောင့်၊ ဘဝံ ရာဇာ – သည်၊ ယေ - အကြင် လူတို့သည်၊ ဘောတော ရညော-၏၊ ဇနပဒေ-၌၊ ဝါ-၌၊ ကသိဂေါရက္ခေ-လယ်ယာထွန်ခြင်း, နွားတို့ကို စောက်ရှောက် မွေးမြူခြင်း၌၊ ဥဿဟန္တိ-အားထုတ်ကြကုန်၏၊ တေသံ- ထို လူတို့အား၊ ဘဝံရာဇာ-သည်၊ ဗီဇဘတ္တံ- မျိုးစေ့, ထမင်းကို၊ အနုပ္ပဒေတု - ထပ်၍ ထပ်၍ ပေးတော်မူပါ၊[မလောက်မချင်း ပေးတော်မူပါ-ဟူလို။]ယေ-တို့သည်၊ ဘောတောရညော-၏၊ ဇနပဒေ–၌၊ ဝါဏိဇ္ဇာယ–ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း၌၊ ဥဿဟန္တိ-န်၏၊ တေသံ,ဘဝံရာဇာ, ပါဘတံ-အရင်းအနှီးကို၊ အနုပ္ပဒေတု-ပါ၊ ယေ ဘောတော ရညော ဇနပဒေ,ရာဇပေါရိသေ-မင်းချင်းယောကျ်ား၏အလုပ်၌၊ (မင်းမှုထမ်းခြင်း၌)၊ ဥဿဟန္တိ၊ တေသံ, ဘဝံရာဇာ, ဘတ္တဝေတနံ–နွေစာထမင်း, လစာရိက္ခာစသည်ကို၊ ပကပ္ပေတု-အပြားအားဖြင့် ပြုစီမံတော်မူပါ။

တေစမနုဿာ-ထို လူတို့သည်လည်း၊(ကသိဂေါရက္ခစသည်တို့၌ ကြောင့်ကြစိုက်ကြသော ထိုလူတို့သည်လည်း၊) သကမ္မပသုတာ-မိမိ အလုပ်၌ အားထုတ်ကြကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ-၍၊)ရညော-၏၊ ဇနပဒံ-ကို၊ ဝါ-ကို၊ နဝိဟေဌေဿန္တိ-မညှဉ်းဆဲပါကုန်လတ္တံ့၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ရညော–အရှင်မင်း၏၊ မဟာ-များစွာသော၊ ရာသိကော- ဥစ္စာစပါးတို့၏ အစုကို ပြုတတ်သော ဇနပုဒ်သည်၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ ဇနပဒါ-တို့သည်၊ ဝါ- တို့သည်၊ [ဌာနဖြင့် ဌာနီလူတို့ကို ပြသည်။]ခေမဋ္ဌိတာ-ဘေးမရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့် တည်ကြရကုန်သည်၊ အကဏ္ဏကာ - သူခိုး သူပုန် တည်းဟူသော ဆူးငြောင့် ခလုတ် မရှိကုန်သည်၊ အနုပ္ပိဠာ–ညှဉ်းဆဲခံရခြင်း မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) မနုဿာ- တို့သည်၊ ["ဇနပဒါ"ဟု ကတ္တားပါပြီး ဖြစ်၍"မနုဿာ"ပိုဟန်တူသည်၊]မုဒါ-ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်၊ မောဒမာနာ– အခြားသူတို့က ပြန်၍ ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်၊ (တနည်း) မုဒါမောဒမာနာ–အပြန်အလှန် ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်၊ ဥရေ-ရင်၌၊ ပုတ္တေ – သားသမီးတို့ကို၊ နစ္စေန္တာ – ကစေကုန်လျက်၊ အပါရုတယရာမညေ – မပိတ်အပ်သော တံခါးရှိသော အိမ်ရှိကုန်သကဲ့သို့၊ (ဟုတ္တာ - ၍၊) ဝိဟရိဿန္တိ- နေနိုင်ကြပါလိမ့်မည်၊ ဇာတိ–ဤသို့ သံတော်ဥုံးတင်ပြီ။

ဗြာဟ္မဏ-ပုဏ္ဏား၊ [ဘုရားရှင်က ကူဋဒန္တကို ခေါ်သောအာလုပ်။] ဘော–အရှင်၊ ဧဝံ – ဤအတိုင်း မှန်ပါ၏၊ ဇာတိ– သို့၊ မဟာဝိဇိတော-သော၊ ရာဇာ–သည်၊ ပုရောဟိတဿ – သော၊ ဗြာဟ္မဏဿ – အား၊ ပဒိဿတ္တာ – ရှေးရှုနားထောင်၍၊ ယေ - အကြင် လူတို့သည်၊ ရညော - ၏၊ ဇနပဒေ- ၌၊ ဝါ-၌၊ ကသိဂေါရက္ခေ- ၌၊ ဥဿဟိံသု- အားထုတ်ကြကုန်ပြီ၊ တေသံ- ထိုလူတို့အား၊ မဟာဝိဇိတော–သော၊ ရာဇာ-သည်၊ ဗီဇဘတ္တံ-ကို၊ အနုပ္ပဒါသိ-ထပ်၍ထပ်၍ ပေးပြီ၊ ယေစ- တို့သည်လည်း၊ ရညော, ဇနပဒေ, ဝါဏိဇ္ဇာယ- ၌၊ ဥဿဟိံ

သု-နှ်ပြီ၊ တေသံ၊ပေ၊ပါဘတံ-ကို၊ အနုပ္ပဒါသိ၊ ယေစ-တို့သည်လည်း၊ ရညော, ဇနပဒေ, ရာဇပေါရိသေ– ၌၊ ဝါ– ၌၊ ဥဿဟိံသု- နှ်ပြီ၊ တေသံ ၊ပေ၊ ဘတ္တဲ ဝေတနံ- ကို၊ ပကပ္ပေသိ - အပြားအားဖြင့် ပြုစိမံပြီ၊ တေစ မနုဿာ - တို့သည် လည်း၊ သကမ္မပသုတာ(ဟုတ္တာ), ရညော, ဇနပဒံ, နဝိဟေဋ္ဌိံသု- မည္သည်းဆဲ ကြကုန်၊ ဇနပဒါ–တို့သည်၊ ခေမဋ္ဌိတာ–နှ်သည်၊ပေ၊ အပါရုတယရာမညေ– မပိတ်အပ်သော တံခါးရှိသော အိမ်ရှိကုန်သကဲ့သို့၊ ဝိဟရိံသု-နေနိုင်ကြကုန်ပြီ။

ဗြာဟ္မဏာ, အထခေါ-၌၊ မဟာ ဝိဇိတော-သော၊ ရာဇာ-သည်၊ ပုရောဟိတံ-သော၊ ဗြာဟ္မဏံ-ကို၊ အာမန္တေတွာ–ခေါ်၍၊ တေံ–ကို၊ အဝေါစ–ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဘော-အရှင်၊ မေ-အကျွန်ုပ်သည်၊ ဘောတော-အရှင်၏၊ သံဝိဓာနံ-စီမံခြင်းကို၊ အာဂမ္ဓ–စွဲ၍၊ သော ဒဿဒိလော–ကို၊ သမ္ဗဟတော-အကြွင်းမဲ့ ပယ်နှုတ်အပ်ပါပြီ၊ စ– သည်သာ မကသေး၊ မေ - ၏၊ မဟာ - သော၊ ရာသိကော – သည်၊ (အဟောသိ-ဖြစ်ပါပြီ၊) ဇနပဒါ-တို့သည်၊ ခေမဋ္ဌိတာ-နှ်သည်၊ပေ၊အပါရုတယရာမညေ - နှ်သကဲ့သို့၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရန္တိ – နေကြပါကုန်၏၊ ဗြာဟ္မဏာ– ဏ္ဍားး၊ အဟံသည်၊ မဟာယညံ-ကြီးစွာသော ယဇ်ကို၊ ယဇိတုံ– ပူဇော်ခြင်းငှါ၊ ဣစ္ဆာမိ-အလိုရှိပါ၏၊ ဘဝံ-သည်၊ မံ-ကို၊ အနုသာသတု-ပါလော၊ ယံ-ယင်းသို့ သွန်သင်ခြင်းသည်၊ မမ–၏၊ ဒီဃရတ္တံ-ရှည်စွာသော ညည်းပတ်လုံး၊ ဟိတာယ-စီးပွားအလို့ငှါ၊ သုခါယ – ချမ်းသာခြင်းငှါ၊ အာသ – ဖြစ်ရာပါ၏၊ ဣတိ – ဤသို့ ပြောပြီ။

ခတ္တိယာ မန္တနာ စတုပရိက္ခာရ

ဓတန ဟိ – တိုက်တွန်းပါ၏၊ (တနည်း .... ယေန ကာရဏေန – အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ဘဝံ ရာဇာ-သည်၊မဟာယညံ-ကို၊ယဇိတုံ-ငှါ၊ဣစ္ဆတိ-၏၊) တေန ဟိ- ထိုသို့ကြီးစွာသောယဇ်ကို ပူဇော်လိုခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ ဘဝံ ရာဇာ–သည်၊ ဘောတော ရညော – ၏၊ ဇနပဒေ– ၌၊ ဝါ–၌၊ နေဂမာ

× × × × × × ×

တေန ဟိ ဘဝံ ရာဇာ။ ။“တေန ဟိ ဘဝံ ရာဇာ”၌“ ဘဝံ ရာဇာ”၏ စပ်ပုဒ်သည်၊“အာမန္တယတံ”ကျမှ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “တေ ဘဝံ ရာဇာ” ၌ “ဘဝံ ရာဇာ” ဟူသော ကတ္တားသည် ပိုနေ၏၊ နိဿယ အနက်ပေးရာ၌ တွေ့သောကြောင့် နောက်မှ ထည့်ထားဟန်တူသည်၊ ဆရာတို့ကား “တေန ဟိ ဘဝံ ရာဇာ”အတွက်“သုဏာတု” ဟု အပိုကြိယာ ထည့်စွက်၍ အနက်ပေးတော်မူကြသည်၊ နောံဝါကျများ၌ကား“တေန ဟိ ဘဝံ ရာဇာ ယေ ဘောတော ”ဟု မစဘဲ “ ယေ ဘောတော ”မှ စ၍ ဟောတော်မူသောကြောင့် “တေ ဘဝံ ရာဇာ”၌သာ “ဘဝံ ရာဇာ”ပါရပါသည်။

စေဝ-နိဂုမ်းဌ် နေကြသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇာနပဒါစ - ဇနပုဒ်ဌ် နေကြသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အနုယန္တာ-အစဉ်လိုက်ကုန်သော၊ ယေ ခတ္တိယာ-အကြင် ခတ္တိယတို့သည်၊ (သန္တိ-ရှိကုန်၏၊) တေ-ထိုခတ္တိယတို့ကို၊ အာမန္တယတံ-ခေါ်၍ သိစေတော်မူပါ၊ ဝါ-ခေါ်၍ အသိပေးတော်မူပါ၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ ခေါ်၍ အသိပေးရမည်နည်း၊) ဘော-အရှင် မင်းအများတို့၊ အဟံ-အကျွန်ုပ်သည်၊ မဟာယည်္ဇံ-ကို၊ ယဇိတုံ-ပူဇော်၊ ဣစ္ဆာမိ-အလိုရှိပါ၏၊ မေ-အကျွန်ုပ်အား၊ ဘဝန္တော-အရှင်မင်းအများတို့သည်၊ အနုဇာနန္တု-ခွင့်ပြုကြပါကုန်၊ (တုမှာကံ-တို့၏၊) ယံ-ယင်းသို့ ခွင့်ပြုခြင်းသည်၊ မမ- အကျွန်ုပ်၏၊ ဒီဃရတ္တံ-လုံး၊ ဟိတာယ-ဌ၊ သုခါယ-ဌ၊ အဿ-ဖြစ်ရာပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ အသိပေးတော်မူပါ။

ဘောတောရညော-၏၊ ဇနပဒေ-၌၊ ဝါ-၌၊ နေဂမာစေဝ-န်သော၊ ဇာနပဒါစ-န်သော၊ ယေ အမစ္စာ-အကြင် ထိုထိုကိစ္စ၌ အတူတကွဖြစ်ကြကုန်သော ပါဝယသဟာယက အမတ်တို့သည်ဌင်း၊ ယေ ပါရိသဇ္ဇာ – အကြင် ပရိသတ်တွင် ပါဝင်ကုန်သော အမိန့်ကို နာခံတတ်သူတို့သည်ဌင်း၊ (သန္တိ-န်၏၊) တေ-ထိုအမစ္စပါရိသဇ္ဇတို့ကို၊ပေ၊သုခါယ – ဌ၊ အဿ- ပါ၏၊ ဣတိ- ပါ၊ ဘောတောရညော-၏၊ ဇနပဒေ-၌၊ ဝါ-၌၊ နေဂမာစေဝ-န်သော၊ ဇာနပဒါစ-န်သော၊ ယေ- အကြင် များသောဥစ္စာနှစ်ရှိသော ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ (သန္တိ) တေ – ထိုမြာဟ္မဏမဟာသာလာ-များသော ဥစ္စာနှစ်ရှိသော ထိုပုဏ္ဏားတို့ကို၊ပေ၊ ဣတိ-ပါ၊ ဘောတော ရညော , ဇနပဒေ , နေဂမာစေဝ , ဇာနပဒါစ, ယေ ဂဟပတိ နေစယိကာ-အကြင် ဆည်းပူးစုဆောင်းအပ်သော များသော ဥစ္စာနှစ်ရှိသော အိမ်ရှင်သူကြွယ်တို့သည်၊(သန္တိ)၊တေ-ထို အိမ်ရှင် သူကြွယ်တို့ကို၊ ဘဝံရာဇာ-သည်၊ အာမန္တယတံ – ပါ၊ ဝါ-ပါ၊ (ကိံ)၊ ဘော - အိုအိမ်ရှင် သူကြွယ်တို့၊ အဟံ-သည်၊မဟာယည်္ဇံ-ကို၊ ယဇိတုံ-ဌ၊ ဣစ္ဆာမိ-ပါ၏၊ မေ-အား၊ ဘဝန္တော-အရှင်အိမ်ရှင် သူကြွယ်တို့သည်၊ အနုဇာနန္တု-ပါကုန်၊ (တုမှာကံ-တို့၏၊) ယံ-သည်၊ မမ-၏၊ ဒီဃရတ္တံ-လုံး၊ ဟိတာယ - ဌ၊ သုခါယ – ဌ၊ အဿ-ပါ၏၊ ဣတိ-ပါ။

မြာဟ္မဏ-ဏ္ဍား။ [ကူဋဒန္တပုဏ္ဏားကို ခေါ်သည်။] ဘော- အရှင်၊ [မဟာဝိဇိတမင်းက ပုရောဟိတ်ကို ခေါ်သည်၊] ဝံ- ဤအတိုင်းမှန်ပါ၏၊ ဣတိ- သို့၊ မဟာဝိဇိတော ရာဇာ ပုရောဟိတဿ မြာဟ္မဏဿ ပဋိဿုတ္ဝာ, ရညော - ၏၊ ဇနပဒေ-၌၊ နေဂမာစေဝ- န်သော၊ ဇာနပဒါစ-ကုန်သော၊ အနုယန္တာ-အစဉ်လိုက်ကြရကုန်သော၊ ယေခတ္တိယာ-တို့သည်၊(သန္တိ-န်၏၊)တေ-တို့ကို၊ အာမန္တေသိ-ခေါ်၍ သိစေပြီ၊ ဝါ-ခေါ်၍ အသိပေးပြီ၊ (ကိံ)၊ ဘော – တို့၊ အဟံ-သည်၊ မဟာယည်္ဇံ – ကို၊ပေ၊ အဿ-ပါ၏၊ ဣတိ (အာမန္တေသိ)၊ ဘဝံရာဇာ–သည်၊ ယည်္ဇံ–ကို၊ ယဇေတံ-ပူဇော်တော်မူပါ၊ မဟာရာဇ-မဟာ့ရာဇာ၊

ယညကာလော – ယဇ်၏ အခါပါတည်း၊ ဝါ – ယဇ်ပူဇော်ရာ အခါပါတည်း၊ ဇုတိ-ဤသို့ ခွင့်ပြုကြကုန်ပြီ၊ [အမစ္စ ပါရိသဇ္ဇ, ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ, ဂဟပတိ နေစယိကတို့ကိုခေါ်၍ အသိပေးပုံ, သူတို့က ယဇ်ပူဇော်ရန် ခွင့်ပြုပုံကိုပြသော ဝါကျများ၌ အနက်တူပြီ။] ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ စတ္တာရော – ၄ မျိုးကုန်သော၊ ဣမေ – ဤခတ္တိယ, အမစ္စ ပါရိသဇ္ဇ, ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ, ဂဟပတိနေစယိကတို့သည်၊ အနုမတိပက္ခာ-ခွင့်ပြုခြင်းအားဖြင့် ဘက်သားတို့သည်၊ (ဟုတ္ထာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) တသေဝ ယညဿ-ထိုယဇ်၏ပင်၊ ပရိက္ခာရာ-အခြံအရံတို့သည်၊ ဘဝန္တိ-၏။

၀၌တမင်း၏ ဂုဏ်အင်္ဂါဟသော

အင်္ဂပရိက္ခာရ

မဟာဝိဇိတော-သော၊ ရာဇာ-သည်၊ အင်္ဂဟိ-ရှစ်ပါးကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ-အင်္ဂါတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံ၏၊ မာတိတောစ၊ ပေ၊ အက္ခီတ္တော အနုပက္ကုဋ္ဌော၊ (အင်္ဂါ ၁)၊ အဘိရူပေါ၊ အခုဒ္ဒါဝကာသော ဒဿနာယ၊- (အင်္ဂါ.... ၂၊) အမျော-၏၊ မဟာဇနော- များသောဥစ္စာရှိ၏၊ မဟာဘောဂေါ- များသော အသုံးအဆောင်ရှိ၏၊ ပဟူတဇာတရူပ ရဇတော-များသောရွှေငွေရှိ၏၊ ပဟူတဝိတ္တူပကရဏော – များစွာသော နှစ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဥစ္စာဘဏ္ဍာရှိ၏၊ ပဟူတဓနဓညော-များသော ရတနာ ၇ ပါးဟူသော ဥစ္စာ, ကောံဝဲသီးနှံရှိ၏၊ ပရိပုဏ္ဏကောသကောဋ္ဌာဂါရော-ပြည့်သောဘဏ္ဍာတိုက်, ကောက်ဝဲသီးနှံထားရာ ကျိုရှိ၏၊ (ဂုံဒေါင်ရှိ၏၊ အင်္ဂါ-၃၊) ဗလဝါ- အင်အား ရှိသည်၊ ["စတုရင်ဂိနီယာ" စသည်ဖြင့် "ဗလဝါ" ဖြစ်ပုံကို ထပ်ဖွင့်သည်။] စတုရင်ဂိနီယာ – ဆင် မြင်း ရထား, ခြေလျင်အားဖြင့်, ၄ ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ အသဝါယ- အမိန့်ကို လိုက်နာသော၊ ဩဝါဒပဋိကရာယ – အဆုံး အမကို ရှေးရှု ပြုလုပ်သော၊ သေနာယ – စစ်တပ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော – ပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတ္ထာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊)ယသသာ-အခြံအရံဖြင့်၊ ပစ္စတ္ထိကေ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသော ရန်သူတို့ကို၊ သဟတိ မညေ – လွှမ်းမိုးသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ (အင်္ဂါ....၄)။

သဒ္ဓေါ-ဒါန၏ အကျိုးကို ယုံကြည်သော သဒ္ဓါရှိသည်၊ ဒါယကော- သဒ္ဓါအလျောက်, နောက်မတွန့်ဘဲ , ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ပေးစွန့်တတ်သည်၊ ဒါနပတိ – ဒါန၏ အရှင်သည်၊ သမဏဗြာဟ္မဏ ကပဏဒ္ဓိက ဝနိဗ္ဗကယာစကာနံ– မကောင်းမှုတို့ကို ငြိမ်းစေပြီးသော သမဏ , မကောင်းမှုတို့ကို မြှောပြီးသော ဗြာဟ္မဏ, အထီးကျန်မဲ့ ဆင်းရဲသူ, ခရီးသွား ည့်သည်, အလှူ၏ဂုဏ်ကို ပြောဆိုချီးမွမ်း

တတ်သော အလှူခံ, ဂုဏ်ကို မပြောဘဲ အနည်းငယ်သော ဝတ္ထုကို တောင်းရမ်း တတ်သော သူတောင်းစားတို့၏၊ အနာဝဋ္ဌဒွါရော – မဝိတ်အပ်သော တံခါး ရှိသည်၊ သြပါနဘူတော – လမ်း ၄ ခွဲ၌ တူးထားအပ်သော ရေကန်သဖွယ် ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ –၍၊) ပုညာနိ–ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကရောတိ–ပြု၏၊ (အဂ်ါ.... ၅။) တဿ တဿ သုတဇာတဿ – ထိုထို ကြားနာအပ်ပြီးသော အတတ်ပညာ၏၊ (ဝါ-ထိုထို ကြားနာအပ်ပြီးသော အတတ်ပညာ၏အရာ၌၊) ဗဟုသုံတော – များသောသုတရှိ၏၊ (အဂ်ါ....၆၊) တဿ တဿေဝ ဘာသိ တဿ– ထိုထို ပြောဆိုအပ်သော စကား၏ပင်၊ အတ္ထံ– အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဇာနာတိ-သိ၏၊ ဝါ- နားလည်၏၊ (ကိ -နည်း၊) အယံ–ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ် သည်၊ ဣမဿ ဘာသိတဿ – ဤ ပြောဆိုအပ်သော စကား၏၊ အတ္ထော – အနက်အဓိပ္ပါယ်တည်း၊ အယံ - သည်၊ ဣမဿ ဘာသိတဿ - ၏၊ အတ္ထော– တည်း၊ ဣတိ (ဇာနာတိ၊ အဂ်ါ.... ၇)၊ ပထ္ထိတော – ကြောင်းကျိုး မြင်သိ, ပင်ကိုယ်ပညာရှိ၏၊ ဝိယတ္တော-ထက်မြက်၏၊ မေဓာဝိ-နက်နက်နဲနဲ, ခက်အခဲကို ဖျက်ခဲ့နိုင်သောပညာ ရှိ၏၊ ဝါ – ထိုခဏ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသောပညာ ရှိ၏၊ အတီတာ နာဂတပစ္စုပ္ပန္နေ – အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ အတ္ထေ– အကြောင်းအရာတို့ကို၊ စိန္တေတုံ–ကြံစည်ခြင်းငှါ၊ ပဋိဗလော-စွမ်းနိုင်၏၊ (အဂ်ါ ဂ၊) မဟာဝိဇိတော-သော၊ ရာဇာ-သည်၊ အဋ္ဌဟိ-နံသော၊ ဣမေဟိ အင်္ဂေဟိ-ဤအင်္ဂါတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-၏၊ ဣတိ-လျှင်၊ ဝါ-ဖြင့်၊ အဋ္ဌဝိ–ဂ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမာနိ အင်္ဂါနိ–တို့သည်၊ တဿေဝ ယညဿ–၏ပင်လျှင်၊ ပရိ ကွာရာ-တို့သည်၊ ဘဝန္တိ– နှ၏။

ပုရောဟိတ်၏ ဂုဏ်အင်္ဂါဟူသော
စတုပရိက္ခာရ

ပုရောဟိတော–ပုရောဟိတ်ဖြစ်သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ စတူဟိ-၄ ပါး ကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ - တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော - ၏၊ မာတိတောစ ဝိတိတောစ ၊ပေ၊အာကိဉ္စညောစ အနုပက္ကုဋ္ဌော (၁)၊ အစ္ဆာယကော၊ပေ၊ အနဝယော (၂)၊ [ဤအင်္ဂါ ၂ ပါး၏အနက်ကို အမ္မဋ္ဌသုတ်, အမ္မဋ္ဌမာဏဝကထာ၌ဂုဏ်း, သောဏ ဒဏ္ဍသုတ်, သောဏဒဏ္ဍဂုဏကထာ၌ဂုဏ်း ၎ရေးခဲ့ပြီ၊)] သီလဝါ-သီလရှိ၏၊ ဝုဒ္ဓ သီလိ – ကြီးပွားပြီးသော သီလရှိ၏၊ ဝုဒ္ဓသီလေန – ကြီးပွားပြီးသော သီလနှင့်၊ သမန္နာဂတော- ၏ (၃)၊ ပဋ္ဌိတော- ၏၊ ဝိယတ္တော- ၏၊ မေဓာဝိ- ၏၊ သုဇံ– ယဇ်မွေယောက်မကို၊ ပဂ္ဂဏှန္တာနံ–ကိုင်သူတို့တွင်၊ (တနည်း) သုဇံ-ယောက်မ ဖြင့် ပေးအပ်သော ယဇ်စာကို၊ (ယဇ်ထမင်းကို)၊ ပဂ္ဂဏှန္တာနံ – ခံယူသူတို့တွင်၊

ပဌမော၁၀၀ါ – ပဌမဖြစ်သော ပဓာနပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်၎င်း၊ ဒုတိယော၁၀၀ါ – ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်၎င်း၊ (ဟောတိ၊ အင်္ဂါ- ၄)၊ ပုရောဟိတော- သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ စတူဟိ-နှ်သော၊ ဣမေဟိ အင်္ဂေါ်ဟိ-တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-၏၊ စတ္တာရိပိ – နှ်သော၊ ဣမာနိ အင်္ဂါနိ–တို့သည်၊ တသ္မော ယညသ-ပင်၊ ပရိက္ခာရာ ဘဝန္တိ။

တိသော၁၀၀ိ၀ေ၁

ဗြာဟ္မဏာ – ဏ္ဍာ။ အထခေါ – သောဠသပရိက္ခာရကို ပြပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ပုရောဟိတော- သော၊ ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ မဟာဝိဇိတသ- သော၊ ရညော – အာ။ ယညာ-ယဇ်ပူဇော်ရာအခါမှ၊ ပုဗ္ဗော-ရှေး၌ပင်၊ (ရှေးဦးမဆွဲ အစကပင်၊) တိသော - ၃ ပါးကုန်သော၊ ဝိဓာ – ဝိပ္ပဋိသာရကို ပယ်ရှားတတ်သော အဝိပ္ပဋိသာရတရားတို့ကို၊ ဒေသေသိ – ပြောပြပြီ၊ (ကိ ံ)၊ မဟာယညံ - ကို၊ ယိဋ္ဌကာမဿ – ပူဇော်ခြင်းငှါ အလိုရှိသော၊ ဘောတောရညော - ၏၊ ကောစိ ဒေဝ- တစုံတခုသောလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝိပ္ပဋိသာရော – နှလုံးမသာယာခြင်းသည်၊ သိယာ- ဖြစ်ရာ၏၊ (ကိ ံ)၊ မေ- ငါ၏၊ မဟာ – များစွာသော၊ ဘောဂက္ခန္ဓော– စည်းစိမ်အစုသည်၊ ဝိဂစ္ဆိဿတိ ဝတ – ကင်းတော့မှာပါတကား၊ ဝါ– ကုန်တော့မှာပါတကား၊ ဣတိ (သိယာ)၊ ဘောတောရညော– အရှင်မင်းသည်၊ သော ဝိပ္ပဋိသာရော-ထို နှလုံးမသာယာခြင်းကို၊ နကရဏီယော-မပြုထိုက်ပါ။

မဟာယညံ-ကို၊ ယဇမာနဿ– ပူဇော်ဆဲဖြစ်သော၊ ဘောတော ရညော– ၏၊ ကောစိ ဒေဝ- သော၊ ဝိပ္ပဋိသာရော–သည်၊ သိယာ–ရာ၏၊ (ကိ ံ)၊ မေ-၏၊ မဟာ-သော၊ ဘောဂက္ခန္ဓော-သည်၊ ဝိဂစ္ဆတိ ဝတ- ကင်းချေပါ့တကား၊ ဝါ- ကုန်ချေပါ့တကား၊ ဣတိ-သို့၊ (သိယာ)၊ ဘောတောရညော၊ပေါနကရဏီယော။

မဟာယညံ- ကို၊ ယိဋ္ဌဿ- ပူဇော်ပြီးသော၊ ဘောတော ရညော-၏၊ ကောစိ ဒေဝ-သော၊ ဝိပ္ပဋိသာရော-သည်၊ သိယာ-ရာ၏၊(ကိ ံ)၊ မေ-၏၊ မဟာ-သော၊ ဘောဂက္ခန္ဓော- သည်၊ ဝိဂတော၀တ – ကင်းလေပြီ တကား၊ ဝါ- ကုန်လေပြီ တကား၊ ဣတိ-သို့၊(သိယာ-၏၊)ဘောတောရညော၊ပေါန ကရဏီယော-ပါ၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြပြီ၊ [ကိ ံ အမေးကို ဖြေသည်၊ ဣမာ ခေါ စသည်ကား နိဂုံး၀ါကျတည်း။] ဗြာဟ္မဏာ–ဏ္ဍာ။ ပုရောဟိတော– သော၊ ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ မဟာဝိဇိတသ– သော၊ ရညော - အာ။ ယညာ– ယဇ်ပူဇော်ရာအခါမှ၊ ပုဗ္ဗော– ရှေး၌ပင်၊(ရှေးဦးမဆွဲ အစကပင်၊)တိသော-နှ်သော၊ ဣမာဝိခာ-ဝိပ္ပဋိသာရကိုပယ်ရှားတတ်သော ဤ အဝိပ္ပဋိသာရတရားတို့ကို၊ ဒေသေသိ-ပြောပြပြီ။

ဒသ အာကာရ

ဗြာဟ္မဏ - ဏ္ဍား၊ အထခေါ် – တိဝိဓကို ပြောပြပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ပုရောဟိတော-သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ မဟာဝိဇိတဿ-သော၊ ရညော- ၏၊ (ဝိပ္ပဋိသာရံ၌စပ်၊)ယညာ-မှ၊ ပုဗ္ဗေဝ-၌ပင်၊ ဒသဟိ-၁၀ ပါးကုန်သော၊ အာကာရေဟိ – အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ပဋိဂ္ဂါဟကေသု – အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ဝိပ္ပဋိသာရံ-ကို၊ ပဋိဝိနေသိ-ပယ်ဖျောက်ပြီ၊ (ကိ)၊ ဘောတော- အရှင်မင်း၏၊ ယညံ–ယဇ်သို့၊ ဝါ- ယဇ်ပူဇော်ရာအရပ်သို့၊ ပါဏာတိပါတိနောဝိ – သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်းရှိသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း၊ ပါဏာတိပါတာ – ပါဏာတိပါတမှ၊ ပဋိဝိရတာဝိ–ရှောင်ကြဉ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း၊ အာဂမိဿန္တိ-လာကြပါလိမ့်မည်၊ တတ္ထ - ထို ပါဏာတိပါတိ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်, ပါဏာတိပါတဝိရတ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ယေ – အကြင် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပါဏာတိပါတိနော–ကုန်၏၊ တေသံယေဝ-ထိုပါဏာတိပါတိအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ပင်၊ တေန-ထို ပါဏာတိပါတကြောင့်၊ (အနိဋ္ဌော-အလိုမရှိအပ်သော၊ ဝိပါကော-အကျိုးသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊) တတ္ထ–ထို အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ယေ-တို့သည်၊ ပါဏာတိပါတာ- မှ၊ ပဋိဝိရတာ–ကုန်၏၊ ဘဝံ- အရှင်သည်၊ တေ-ထို ပါဏာတိပါတဝိရတ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ- အာရုံပြု၍၊ ယဇတံ–ပေးလှူပူဇော်ပါလော၊ ဘဝံ- သည်၊ သဇ္ဇတံ - လွတ်လွတ်ကျတ်ကျတ် စွန့်လှူပါလော၊ ဘဝံ, မောဒတံ– ဝမ်းမြောက်ပါလော၊ ဘဝံ, အန္တရံ- အတွင်း၌၊ စိတ္တံ မေဝ-စိတ်ကိုသာ၊ ပသာဒေတု- ကြည်လင်စေပါလော။

ဘောတောရညော-၏၊ ယညံ-သို့၊ ဝါ-သို့၊ အဒိန္နာဒါယိနောဝိ–မပေးအပ်သော သူ့ဥစ္စာကို ယူခြင်းရှိသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း၊ အဒိန္နာဒါနာ – အဒိန္နာဒါနမှ၊ ပဋိဝိရတာဝိ–တို့သည်၎င်း၊ အာဂမိဿန္တိ- မည်၊ပေ၊ကာမေသုမိစ္ဆာစာရိနောဝိ-ကာမဂုဏ်တို့၌ ကဲ့ရဲ့ထိုက်စွာ, ယုတ်မာသောအကျင့်ရှိသူတို့သည်၎င်း၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ-မှ၊ ပဋိဝိရတာဝိ–တို့သည်၎င်း၊ အာဂမိဿန္တိ၊ပေ၊မုသာဝါဒိနောဝိ– မဟုတ်မမှန်သောစကားကို ပြောဆိုခြင်းရှိသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း၊ မုသာဝါဒါ-မှ၊ ပဋိဝိရတာဝိ- တို့သည်၎င်း၊ အာဂမိဿန္တိ၊ပေ၊ပိသုဏာဝါစိနောဝိ – ချောပစ် ကုန်းတိုက်ကြောင်းစကားကို ပြောဆိုခြင်းရှိသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း၊ ပိသုဏာယ ဝါစာယ-မှ၊ ပဋိဝိရတာဝိ-တို့သည်၎င်း၊ အာဂမိဿန္တိ ၊ ပေ ၊ ဖရုသဝါစိနောဝိ – ကြမ်းတန်းသောစကားကို ပြောဆိုခြင်းရှိသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း၊ ဖရုသာယဝါစာယ – မှ၊ ပဋိဝိရတာဝိ–တို့သည်၎င်း၊ အာဂမိဿန္တိ၊ပေ၊သမ္ဖပ္ပလာပိနောဝိ–ပိန်ဖျင်းသောစကားကို ပြောဆိုခြင်းရှိသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း၊ သမ္ဖပ္ပလာပါ-မှ၊ ပဋိဝိရတာဝိ-တို့သည်၎င်း၊ အာဂမိဿန္တိ၊ပေ။

အဘိဇ္ဈာလုနောပိ– များသောအဘိဇ္ဈာရှိသော အလ္လုံခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း၊ [အဘိဇ္ဈာ + ဗဟုလာ + ယေသံတိ အဘိဇ္ဈာလုနော။] အနဘိဇ္ဈာလုနောပိ– အဘိဇ္ဈာမရှိသော အလ္လုံခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း၊ အာဂမိဿန္တိ၊ပေ၊ဗျာပန္နစိတ္တာပိ – ဖေါက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်သောစိတ်ရှိသော အလ္လုံခံပုဂ္ဂိုလ် တို့သည်၎င်း၊ အဗျာပန္နစိတ္တာပိ – ဖေါက်ပြန်ခြင်းသို့ရောက်သောစိတ် မရှိသော အလ္လုံခံပုဂ္ဂိုလ် တို့သည်၎င်း၊ အာဂမိဿန္တိ၊ပေ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာပိ – မှားသောအယူရှိသူ အလ္လုံခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာပိ-မှန်သောအယူရှိသူ အလ္လုံခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း၊ အာဂမိဿန္တိ၊ တတ္ထ – ထို အလ္လုံခံပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ယေ - အကြင် အလ္လုံခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ - န်၏၊ တေသံယေဝ – ထို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက အလ္လုံခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ပင်၊ တေန–ထို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကြောင့်၊ (အနိဋ္ဌော–အလိုမရှိအပ်သော၊ ဝိပါကော-အကျိုးသည်၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊) တတ္ထ-တို့တွင်၊ ယေ–တို့သည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ-မှန်သောအယူရှိကြကုန်၏၊ ဘဝံ-အရှင်မင်း၊မြတ်သည်၊ တေ-ထို သမ္မာဒိဋ္ဌိက အလ္လုံခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ-အ ကြောင်းပြု၍၊ ဝါ-အားရုံပြု၍၊ ယဇတံ – ပေးလှူပူဇော်ပါလော၊ ဘဝံ- သည်၊ သဇ္ဇတံ-လွတ်လွတ် ကျွတ်ကျွတ် စွန့်လှူပါလော၊ ဘဝံ - သည်၊ မောဒတံ – ဝမ်းမြောက်တော်မူပါလော၊ ဘဝံ-သည်၊ အန္တရံ–အတွင်း၌၊ စိတ္တမေဝ-စိတ်ကိုသာ၊ ပသာဒေတု–ကြည်လင်စေပါလော၊ ဣတိ – ဤသို့၊ (ပဋိဝိနေသိ - ပယ်ဖျောက်ပြီ၊) ဗြာဟ္မဏာ - ဏ္ဍား၊ ပုရောဟိတော-သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ မဟာဝိဇိတသဿ-သော၊ ရညော-၏၊ ယညာ - မှ၊ ပုမ္မေဝ – ရှေး၌ပင်၊ ဒဿဟိ - နှ်သော၊ ဣမေဟိ အာကာရေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ပဋိဂ္ဂါဟကေသု-တို့၌၊ ဝိပ္ပဋိသာရံ-ကို၊ ပဋိဝိနေသိ–ပယ်ဖျောက်ပြီ။

သောဠသကာရ

ဗြာဟ္မဏာ-ဏ္ဍား၊ အထခေါ-ထိုအခါ၌၊ ပုရောဟိတော-သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သဲ့သည်၊ မဟာယညံ-ကြီးစွာသောယဇ်ကို၊ ဝါ-ကြီးစွာသောအလှူကို၊ ယဇမာနဿ–ပေးလှူပူဇော်သော၊ မဟာဝိဇိတသဿ- သော၊ ရညော- ၏၊ (စိတ္တံ ၌စပ်)၊ သောဠသဟိ– ၁၆ ပါးကုန်သော၊ အာကာရေဟိ – အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ သန္ဒဿေသိ–အလှူ၏အကျိုး၌ ကောင်းစွာရှုမြင်စေပြီ၊ ဝါ-ကောင်းစွာပြပြီ၊ သမာဒါပေသိ-ကောင်းစွာယူစေပြီ၊ ဝါ- ဆောက်တည်စေပြီ၊ သမုတ္တေဇေသိ – ဝိပ္ပဋိသာရကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအားဖြင့် ကောင်းစွာ ထက်သန်စေပြီ၊ သမ္မဟံသေသိ–အလှူ၏ဂုဏ်ကို ချီးမွမ်း၍ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းစေပြီ၊ (ကိံ – အာဘယ်သို့၊ သန္ဒဿေသိ–ကောင်းစွာ ရှုမြင်စေသနည်း၊ သမာဒါပေသိ-နည်း၊ သမုတ္တေဇေသိ–နည်း၊ သမ္မဟံသေသိ-နည်း)။

မဟာယည်ံ-ကို၊ ယဇမာနဿ-သော၊ ဘောတော ရညော-ကို၊ ကောစိဒေဝ-တစုံတယောက်သောလျင်ဖြစ်သော၊ ဝတ္တာ-ပြောဆိုမည့်သူသည်၊ သိယာ-ရှိရာ၏၊ (ကိံ – အဘယ်သို့ ပြောဆိုရာသနည်း၊) မဟာဝိဇိတော - သော၊ ရာဇာ- သည်၊ မဟာယည်ံ-ကို၊ ယဇတိ – ပေးလှူ ပူဇော်သည်ကား မှန်၏၊ စ ခေါ်– ထိုသို့ပင် ပေးလှူပူဇော်ပါသော်လည်း၊ တဿ- ထို မဟာဝိဇိတမင်းသည်၊ နေဂမာစေဝ-ကုန်သော၊ဇာနပါဒါစ-န်သော၊ အာနုယန္တာ-အစဉ်လိုက်ကုန်သော၊ ခတ္တိယာ-ခတ္တိယတို့ကို၊ နော အာမန္တိတာ-မသိစေအပ်ကုန်၊ ဝါ- အသိမပေးအပ်ကုန်၊ အထစပန – ထိုသို့ မသိစေအပ်ပါဘဲလျက်၊ ဝါ–ထိုသို့ အသိမပေးအပ်ပါဘဲလျက်၊ ဘဝံရာဇာ-သည်၊ ဧဝရုပ်–သော၊ မဟာယည်ံ–ကို၊ ယဇတိ-ပူဇော်၏၊ ဇုတိ–ဤသို့ ပြောဆိုမည့်သူသည်၊ (သိယာ-၏၊ ဝါ-၏၊) ဧဝမိ - ဤသို့လည်း၊ ဘောတော ရညော-ကို၊ ဓမ္မတော–ဟုတ်မှန်သော သဘောအားဖြင့်၊ ဝတ္တာ–ပြောဆိုနိုင်သူသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့ပါ၊ ခေါ်ပန-စင်စစ်၊ ဘောတာရညာ-သည်၊ နေဂမာ စေဝ၊ပေ၊ ခတ္တိယာ-တို့ကို၊ အာမန္တိတာ - သိစေအပ်ပါကုန်ပြီ၊ ဝါ–အသိပေးအပ်ပါကုန်ပြီ၊ ဇုမိနာဝိ - ဤသို့ အသိပေးအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ တေံ–ဤတရားသဖြင့် ပြောဆိုနိုင်သူ၏ မရှိခြင်းကို၊ ဘဝံရာဇာ–သည်၊ ဇာနာတု-သိတော်မူပါ၊ ဘဝံ-သည်၊ ယဇတံ-ပေးလှူပူဇော်တော်မူပါ၊ ဘဝံ , သဇ္ဇုတံ – လွတ်လွတ် ကျွတ်ကျွတ် စွန့်လှူတော်မူပါ၊ ဘဝံ , မောဒတံ-ဝမ်းမြောက်တော်မူပါ၊ ဘဝံ,အန္တရံ-၌၊ စိတ္တာမေဝ-ကိုသာ၊ ပသာဒေတု–ကြည်လင်စေတော်မူပါ။ (၁)။

အမှာ။ ။ဤမှနောက်၌.... ၂-အမစ္စပါရိသဇ္ဇ, ၃-ပြောဟ္မဏာ မဟာသာလ, ၄–ဂဟပတိနေစယိကတို့ကို အသိပေးသည့်အတွက် ဓမ္မအားဖြင့် ပြောဆိုနိုင်မည့်သူ မရှိပုံ။ ။မဟာဝိဇိတမင်း၏.... ၅–ဥဘတော သုဇာတ၊ ၆–အဘိရုပ ဒဿနိယ၊ ၇–အမုမဟဒ္ဓန၊ ၈–ဗလဝါ၊ ၉–သဒ္ဓဒါယက၊ ၁၀- ဗဟုဿုတ၊ ၁၁–အတ္ထ ဇာနန၊ ၁၂- ပဏ္ဍိတ ဝိယတ္တဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည့်အတွက် ဓမ္မအားဖြင့် ပြောဆိုနိုင်မည့်သူ မရှိပုံ။ ။ပုရောဟိတ်ပြောဟ္မဏ၏....၁၃-ဥဘတော သုဇာတ၊ ၁၄-အင်္ဂျာယက မန္တဓရ၊ ၁၅–သီလဝါ၊ ၁၆-ပဏ္ဍိတ ဝိယတ္တဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည့်အတွက် ဓမ္မအားဖြင့် ပြောဆိုနိုင်မည့်သူ မရှိပုံတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဟောပြတော်မူသည်၊ ဤ ဝါကျများ၌ အနက်ထူး မရှိပါ။ [ဤတွင် သောဠသကာဂရပြီး၏။]

[နိဂုံးကို ပြလို၍ "ဇုမေဟိ ခေါ ပြောဟ္မဏာ" စသည်မိန့်။] ပြောဟ္မဏ-ပုဏ္ဏား၊ (ကူဋဒန္တ ပုဏ္ဏားကို ခေါ်သည်၊) ပုရောဟိတော-ပုရောဟိတ် ဖြစ်သော၊ ပြောဟ္မဏော-သည်၊(မဟာဝိဇိတမင်း၏ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကို ဆိုသည်၊)မဟာယည်ံ-ကြီးစွာသော ယဇ်ကို၊ ယဇမာနဿ– ပူဇော်သော၊ မဟာဝိဇိတဿ - သော၊

ရညော-မင်း၏၊ (စိတ္တံ၌စပ်၊) သောဠသဟိ – ၁၆ ပါးကုန်သော၊ ဣမေဟိ အာကာရေဟိ–ဤအကြောင်းတို့ဖြင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊ သန္ဒဿေသိ–ပြီ၊ သမာဒါပေသိ–ပြီ၊ သမုတ္တေဇေသိ-ပြီ၊ သမ္ပဟံသေသိ–ပြီ။

ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်မှု မရှိပုံ

ဗြာဟ္မဏ – လျှေား၊ တသ္မိံ ယညေ-ထို မဟာဝိဇိတမင်း၏ ယဇ်၌၊ ဝါ-ထို မဟာဝိဇိတ-မင်း၏ အလျှူ၌၊ ဂါဝေါ-နွားတို့ကို၊ နေဝဟညိံသု-မသတ်အပ်ကုန်သည်သာ၊ အဇေဠကာ–ဆိတ်, သိုးတို့ကို၊ နဟညိံသု(ဧဝ)-မသတ်အပ်ကုန်သည်သာ၊ ကုက္ကုဋ္ဌသူကရာ-ကြက်, ဝက်တို့ကို၊ နဟညိံသု(ဧဝ)-သာ၊ ဝိဝိဓာ-အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ ပါဏာ – သတ္တဝါတို့သည်၊ သံယာတံ–သတ်ဖြတ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ နအာပဇ္ဇိံသု (ဧဝ) – မရောက်ကြကုန်သည်သာ၊ ယူပတ္ထာယ-ယဇ်တိုင်အကျိုးငှါ၊ ရုက္ခာ-သစ်ပင်ကြီးတို့ကို၊ နဆိဒ္ဓိံသု (ဧဝ)– မခုတ် မဖြတ်အပ်ကုန်သည်သာ၊ ဗရိဟိသတ္ထာယ - လှပတင့်တယ်, ဆန်းကြယ်အောင် ပြင်ဆင်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ [ဒ်ီကာအလို“ယဇ်ပူဇော်ရာ မြေနှင့် ယဇ်ပူဇော်ရာမဟုတ်သော မြေကို ပိုင်းခြားခြင်းအကျိုးငှါ”ဟု ပေးပါ။]ဒဏ္ဍာ-နေဇာမြက်တို့ကို၊ နလူယိံသု(ဧဝ)-မရိတ်မဖြတ်အပ်ကုန်သည်သာ၊ အဿ–ထို မဟာဝိဇိတမင်း၏၊ ဒါသာဝါ – ကျွန်တို့သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပေဿာဝါ - အစေအပါးတို့သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကမ္မကရာဝါ–အလုပ်သမားတို့သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေဝိ-အကြင်လူတို့သည်လည်း၊ အဟေသုံ– ရှိကုန်ပြီ၊ တေဝိ-ထို လူတို့သည်လည်း၊ (ဒါသ, ပေဿ, ကမ္မာကရတို့သည်လည်း၊) ဒဏ္ဍာတဇ္ဇိတာ- ဒဏ်ဖြင့် ခြိမ်းခြောက်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ-ဖြစ်၍၊) ပရိကမ္မာနိ-ထက်ဝန်းကျင် ပြုဘွယ်အလုပ်တို့ကို၊ နအကံသု- ပြုကြရုကုန်သည် မဟုတ်၊ ဘယတဇ္ဇိတာ-ဘေးဖြင့် ခြိမ်းခြောက်အပ်ကုန်သည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ ပရိကမ္မာနိ– တို့ကို၊ နအကံသု၊ အဿုမုခါ- မျက်နှာ၌ မျက်ရည်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ရာဒမာနာ–ငိုကုန်လျက်၊ (ပရိကမ္မာနိ နအကံသု၊) အထခါ–စင်စစ်ကား၊ ယေ–အကြင်လူတို့သည်၊(ကာတုံ–ပြုခြင်းငှါ၊) ဣစ္ဆံသု– အလိုမရှိကြကုန်ပြီ၊ တေ-ထိုပြုလိုသူတို့သည်၊ အကံသု–ပြုကြကုန်ပြီ၊ ယေ–တို့သည်၊ (ကာတုံ)-ငှါ၊ နဣစ္ဆံသု – အလိုမရှိကြကုန်၊ တေ- ထိုမပြုလိုသူတို့သည်၊ နအကံသု- မပြုကြကုန်၊ ယံ - အကြင်အလုပ်ကို၊ (ကာတုံ- ငှါ၊) ဣစ္ဆံသု- နှ်ပြီ၊ တံ- ထိုအလိုရှိအပ်သော ထိုအလုပ်ကို၊ အကံသု-နှ်ပြီ၊ ယံ-ကို၊ (ကာတုံ- ငှါ၊) နဣစ္ဆံသု-နှ်၊ တံ-ကို၊ နအကံသု-နှ်၊သော ယညော-ထိုယဇ်သည်၊ သဠေတေလနဝနိတ ဒဓိမဓုဖာဏိတေနစေဝ – ထောပတ်, ဆီ, ဆီဉ, နို့ မြေး, ပျားရည်, တင်လဲဖြင့်ဃာလျှင်၊ နိဋ္ဌာနံ- ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ အဂမာသိ–ရောက်ပြီ။

အကျဉ်းမခံခြင်း

ဗြာဟ္မဏ-ဏ္ဍား၊ အထခေါ်-မဟာဝိဇိတမင်း၏ ယဇ်ကြိုးပူဇော်ရာ ထိုအခါ၌၊ (အလှူကြိုးပေးရာ ထိုအခါ၌၊)နေဂမာစေဝ-နှင့်သော၊ ဇာနပဒါစ-နှင့်သော၊ အာနုယန္တာ-နှင့်သော၊ ခတ္တိယာ-ခတ္တိယတို့သည်၎င်း၊ နေဂမာစေဝ, ဇာနပဒါစ, အမစ္စာ-ထိုထို ကိစ္စ၌ အတူတကွ ဖြစ်ကြရကုန်သော သဟာယ်ချင်း အမတ်တို့သည်၎င်း၊ ပါရိသဇ္ဇာ–ပရိသတ်တွင် ပါဝင်ကုန်သော အခြေအရံတို့သည်၎င်း၊ နေဂမာစေဝ, ဇာနပဒါစ, ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ–များသော ဥစ္စာနှစ်ရှိသော ပုဏ္ဏားတို့သည်၎င်း၊ နေဂမာစေဝ, ဇာနပဒါစ, ဂဟပတိနေစယိကာ-ဆည်းပူးအပ်သော ဥစ္စာနှစ်ရှိသော အိမ်ရှင်သူကြွယ်တို့သည်၎င်း၊ ပဟူတံ-များစွာသော၊ သာပတေယျံ–ဥစ္စာနှစ်ကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ မဟာဝိဇိတံ-သော၊ ရာဇာနံ-ကို၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ–ချဉ်းကပ်၍၊ ဝေံ-ဤသို့၊ အာဟံသု - သံတော်ဥုံးတင်ကြကုန်ပြီ၊ (ကိ -နှင်သနည်း၊) ဒေဝ–အရှင် မင်းမြတ်၊ ပဟူတံ–သော၊ ဣဒံသာပတေယျံ–ဤဥစ္စာနှစ်ကို၊ ဒေဝညေဝ – အရှင် မင်းမြတ်ကိုသာလျှင်၊ ဥဒ္ဒိဿ–ရည်ရွယ်၍၊ အာဘတံ-ဆောင်ယူအပ်ပါပြီ၊ ဒေဝါ–သည်၊ တံ-ထို ဥစ္စာနှစ်ကို၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတု-လက်ခံတော်မူပါ၊ဣတိ-ဤသို့ သံတော်ဥုံးတင်ကြကုန်ပြီ၊ဘော-အမောင်တို့၊ အလံ-တော်ပြီ၊ မမဝိ–ငါသည်လည်း၊ ဝါ–ငါ၏လည်း၊ ပဟူတံ–သော၊ ဣဒံသာပတေယျံ–ကို၊ မမ္မိကေန-တရားရှိသော၊ ဝါ- တရားနှင့်လျော်သော၊ ဗလိနာ–အခွန်အတုတ်ဖြင့်၊ အဘိသင်္ခတံ-ပြုစီရင်အပ်ပြီ၊(စုဆောင်းအပ်ပြီ၊) ဝေါ-သင်တို့၏၊ တဉ္စ–ထိုဥစ္စာနှစ်သည်လည်း၊(သင်တို့ ဆောင်ယူအပ်ခဲ့သော ထိုဥစ္စာနှစ်သည်လည်း၊) ဟောတု-ရှိပါစေတော့၊ ဣတောစ–ဤငါ၏ ဥစ္စာနှစ်မှလည်း၊ ဘိယျော–အလွန်၊ (သင်တို့ယူလာအပ်သော ဥစ္စာထက်အလွန်၊) ဟရထ–ဆောင်ယူကြကုန်ဥုံးလော၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ခတ္တိယစသူတို့ အတုလိုက်၍ ပေးလှူကြခြင်း

တေ-ထိုသူတို့သည်၊ (ခတ္တိယ , အမစ္စ ပါရိသဇ္ဇ, ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ, ဂဟပတိနေစယိကတို့သည်၊) ရညာ–မင်းသည်၊ ပဋိက္ခိတ္တာ – ပယ်မြစ်အပ်ကုန်သည်၊(သမာနာ-နှလသော်၊) ကေမန်္တံ-သင့်တင့်လျောက်ပတ်, တခုသော အရပ်အဘို့သို့၊ အပက္ကမ္မ–ဖဲ၍၊ ဝေံ-ဤသို့၊ သမစိန္တေသုံ- အညီအမျှ ကြံစည်ကြကုန်ပြီ၊(တိုင်ပင်ကြကုန်ပြီ၊)(ကိ -နည်း၊) မယံ-ငါတို့သည်၊ ဣမာနိသာပတေယျာနိ – တို့ကို၊ ပုနဒေဝ–တဖန်သာလျှင်း၊ သကာနိ–မိမိဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော၊ ယရာနိ - အိမ်တို့သို့၊ ယံ ပဋိဟရေယျာမ – အကြင် ပြန်၍ ဆောင်ယူကုန်ရာ၏၊ အမှာကံ–တို့အား၊ တံ-ဤသို့ ပြန်၍ ဆောင်ယူခြင်းသည်၊ နပတိရူပံ-မလျော်ပတ်ချေ၊ မဟာဝိဇိတော–သော၊ ရာဇာ- သည်၊ မဟာယဉ်္ဇံ-ကို၊ ယဇတိ– ၏၊

မယံ-ငါတို့သည်၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ အာဿ–ထို မဟာဝိဇိတမင်း၏(နောက်သို့၊) အာနုယာဂိနော-အာတုလိုက်၍ ပူဇော်ခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ ဝါ– အာတုလိုက်၍ အလှူပေးခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ ဟောမ–ဖြစ်ကြကုန်စို့၊ ဣတိ-၌သို့၊ (သမစိန္တေသုံ)။

ဗြာဟ္မဏာ–လျှေား၊ အထခေါ–အညီအမျှကြံစည်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ယဉ်ဝါဋ္ဌဿ–ယဇ်တင်းကုပ်၏၊ ဝါ– အလှူတင်းကုပ်၏၊ ပုရတ္ထိမေန – အရှေ့အရပ်၌၊ နေဂမာ စေဝ–နှ်သော၊ ဇာနပဒါစ–နှ်သော၊ အာနုယန္တာ-နှ်သော၊ ခတ္တိယာတို့သည်၊ ဒါနာနိ–သျှူဘွယ် ဝတ္ထုတို့ကို၊ ပဋ္ဌပေသုံ – ဖြစ်စေကြကုန်ပြီ၊ ယဉ်ဝါဋ္ဌဿ–၏၊ ဝါ–၏၊ ဒက္ခိဏေန–တောင်အရပ်၌၊ နေဂမာစေဝ ဇာနပါဒစ အမစ္စာ ပါရိသဇ္ဇာ ဒါနာနိ ပဋ္ဌပေသုံ၊ ယဉ်ဝါဋ္ဌဿ-၏၊ ပစ္ဆိမေန-အနောက်အရပ်၌၊ နေဂမာစေဝ ဇာနပဒါစ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ ဒါနာနိ ပဋ္ဌပေသုံ၊ ယဉ်ဝါဋ္ဌဿ–၏၊ ဥတ္တရေန–မြောက်အရပ်၌၊ နေဂမာစေဝ ဇာနပဒါစ ဂဟပတိနေစယိကာ ဒါနာနိ ပဋ္ဌပေသုံ။

ဗြာဟ္မဏာ-လျှေား၊ တေသုပိ ယညေသု-ထိုယဇ်တို့၌လည်း၊(ခတ္တိယစသူတို့၏ ယဇ်တို့၌လည်း၊) ဂါဝေါ– နွားတို့ကို၊ နေဝ ဟညိ်သု – မသတ်အပ်ကုန်သည်သာ၊[၌သို့စသည်ဖြင့် ရှေ့အတိုင်းပေးပါ၊"ယေပိ နေသံ"၌"နေသံ-ထိုခတ္တိယစသူတို့၏"ဟုဂုင်း, "တေယညာ-တို့သည်၊ သပ္ပိ၊ပေ၊ဖာဏိတေနစေဝ- ဖြင့်သာလျှင်၊ နိဋ္ဌာနံ-သို့၊ အာဂမံသု-ရောက်ကြကုန်ပြီ"ဟုဂုင်း ပေးရုံသာထူးသည်။

[နိဂုံးကို ပြလို၍"ဣတိ စတ္တာရော"စသည်ကို မိန့်။] ဣတိ-၌သို့လျှင်၊ စတ္တာရော-၄ မျိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ အနုမတိပက္ခာ–ခွင့်ပြုခြင်းအားဖြင့် အသင်းအပင်းတို့သည်၊ ဝါ-ခွင့်ပြုခြင်းအားဖြင့် ဘက်သားတို့သည်၊(ဟာန္တိ-န်၏၊) မဟာဝိဇိတော–သော၊ ရာဇာ–သည်၊ အဋ္ဌဟိ-၈ ပါးကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ-အင်္ဂါတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်၊(ဟောတိ-၏၊) ပုရောဟိတော–သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ စတူဟိ-၄ ပါးကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော (ဟောတိ)၊ တိဿော-၃ ပါးကုန်သော၊ ဝိဓာစ–ဝိပ္ပဋိသာရကို ပယ်ရှားတတ်သော အဝိပ္ပဋိသာရ တရားတို့သည်လည်း၊(ဟောန္တိ)၊ဗြာဟ္မဏ-လျှေား၊ အယံ-၌ဆိုအပ်ပြီးသော အလုံးစုံကို၊(၌ဆိုအပ်ပြီးသော အနုမတိပက္ခ ၄ မျိုး,မဟာဝိဇိတမင်း၏ အင်္ဂါရှစ်မျိုး, ပုရောဟိတ်ဗြာဟ္မဏ၏ အင်္ဂါ ၄ မျိုးနှင့်, ၃ ပါးသော ဝိပ္ပဋိသာရ ဝိနောဒနကို၊) တိဝိဓာ - ဝိပ္ပဋိသာရကို ပယ်ရှားတတ်သော ၃ ပါးသော အဝိပ္ပဋိသာရရှိသော၊ သောဋ္ဌသ ပရိက္ခာရာ–၁၆ ပါးသော အခြံအရံရှိသော၊ ယညသမ္ပဒါ–ယဇ်၏ ပြည့်စုံခြင်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ–၌သို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ပုဏ္ဏားတို့ဝမ်းမြောက်၍
ကူဋဒန္တ၏ စဉ်းစားခြင်း

ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေ– မိန့်တော်မူအပ်ပြီးသော်၊ တေ ဗြာဟ္မဏာ- ထိုပုဏ္ဏား တို့သည်၊ ဥန္နာဒိနော–ကျယ်ပြန့်သောအသံ ရှိကုန်သည်၊ ဥစ္စာသဒ္ဒ မဟာသဒ္ဒါ- အထက်သို့ မြင့်တက်သောအသံ , ဘေးသို့ ကျယ်ပြန့်သောအသံ ရှိကုန်သည်၊ [ဥန္နာဒိနောကို ထပ်ဖွင့်သည်။] အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ (ကိုး)၊ ယညော - ယင်သည်၊ အဟော– ဩော်.... အံ့ဘွယ်ကောင်းပေစွ၊ ယညသမ္မဒါ– ယင်၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ အဟော- စွ၊ ဇာတိ- ဤသို့၊ (အဟေသုံ)၊ ကူဋဒန္တော- သော၊ ဗြာဟ္မဏော ပန-သည်ကား။ တုဏှီဘူတော၀ – ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္ဝာ-၍၊)နိသိန္နော-ထိုင်နေသည်၊ ဟောတိ-၏၊ အထခေါ–၌၊ တေ ဗြာဟ္မဏာ– တို့သည်၊ ကူဋဒန္တံ - သော၊ ဗြာဟ္မဏံ - ကို၊ တံ- ကို၊ အ၀ေါစုံ– နှုန်ပြီ၊ (ကိုး)၊ ဘ၀ံ ကူဋဒန္တော – အရှင် ကူဋဒန္တသည်၊ သမဏသ ဂေါတမဿ – ရဟန်းဂေါတမ၏၊ ၀ါ- သည်၊ သုဘာသိတံ – ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားကို၊ သုဘာသိတတော–ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ ၀ါ– ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်၏ဟူ၍၊ နာဇာနုမောဒတိ–၀မ်းမြေ့ပါသနည်း၊ ဇာတိ (အ၀ေါစုံ)၊ ဘော – အရှင်တို့၊ အဟံ– အကျွန်ုပ်သည်၊ သမဏသ ဂေါတမဿ-၏၊ ၀ါ-သည်၊ သုဘာသိတံ-ကို၊ သုဘာသိတတော–အားဖြင့်၊ ၀ါ-ဟူ၍၊ နာဇာနုမောဒါမိ-၀မ်းမြောက်သည်ကား၊ နု-မဟုတ်ပါ၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ သမဏသ ဂေါတမဿ သုဘာသိတံ သုဘာသိတတော , နာဇာနုမောဒေယျ–၀မ်းမြောက်ရာ၊ တဿ-ထို၀မ်းမြောက်သူ၏၊ မုဒ္ဓါပိ-ဥဩးထိပ်သည်လည်း၊ ဝိပတေယျ–မြေ၌ ပြုတ်ကြွေ, ကျလေရာ၏။

ဘော-တို့၊ အဝိစ– ထိုသို့ပင် ၀မ်းမြေ့ပါသော်လည်း၊ မေ - အကျွန်ုပ်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့ စဉ်းစားခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ပါ၏၊ (ကိုး)၊ သမဏော ဂေါတမော– သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ နု အာဟ-မပြော၊ (ကိုး –အဘယ်သို့ မပြောသနည်း၊) မေ– ငါသည်၊ သုတံ – ကြားအပ်ပြီ၊ ဇာတိ၀ါ – ဤသို့သော်၎င်း၊ ဧဝံ- သို့၊ ဘ၀ိတုံ– ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ အရဟတိ–ထိုက်၏၊ ဇာတိ၀ါ – သော်၎င်း၊ (နု အာဟ–မပြော၊) အဝိစ-စင်စစ်ကား၊ သမဏော ဂေါတမော - သည်၊ တဒါ– ထိုအခါ၌၊ ဧဝံ– ဤသို့၊ အာသိ-ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ တဒါ-၌၊ ဇာတ္တံ– ဤ အပြားအားဖြင့်၊ အာသိ-ပြီ၊ ဇာတ္တေ ၀–ဤသို့သာလျှင်၊ ဘာသတိ-ပြော၏၊ ဘော-တို့၊ တဿ မယ္ဟံ-ထို အကျွန်ုပ်၏၊ ဧဝံ – ဤသို့ ထင်မြင်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ (ကိုး)၊ အဒ္ဓါ – မချွတ်ကေန်၊ သမဏော ဂေါတမော - သည်၊ တေန သမယေန – ထိုအခါ၌၊ ယညဿာမိ– ယင်၏ အရှင်ဖြစ်သော၊ ၀ါ–အလျှောရှင်ဖြစ်သော၊ မဟာဝိဇိတော-သော၊ ရာဇာ ၀ါ – သည်သော်လည်း၊ အဟောသိ– ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ တဿ ယညဿ – ထိုယင်ကို၊

ယာဇေတာ–(မဟာဝိဇိတမင်းကို)ပူဇော်စေတတ်သော၊ ပုရောဟိတော-သော၊ ဗြာဟ္မဏောဝါ – သည်သော်လည်း၊ (အဟောသိ-ပြီ၊) ဣတိ–ဤသို့ ထင်မြင်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ–ဤသို့ စဉ်းစားခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါ၏၊ (ဤသို့ စဉ်းစားနေခြင်းကြောင့် သင်တို့ကဲ့သို့ ဝမ်းမြောက်ကြောင်း စကား၊ကို မပြောဘဲ ဆိတ်ဆိတ်နေပါသည်-ဟူလို။)

အဂါရဝကိုရှောင်၍ မေးခြင်း

ဘဝံ ဂေါတမော-သည်၊ ဝေရုပံ– ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ယည်- ကို၊ ဝါ– အာလ္လကို၊ ယဇိတ္ထာဝါ–ကိုယ်တိုင် ပေးလှူ ပူဇော်၍သော်၎င်း၊ ယာဇေတ္ထာဝါ–မဟာဝိဇိတမင်းကို ပေးလှူ ပူဇော်စေ၍သော်၎င်း၊ ကာယဿ–ဥပါဒိန္နကခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘေဒါ – ပျက်ခြင်းဟူသော၊ မရဏာ - သေခြင်းမှ၊ ပရံ – နောက်၌၊ သုဂတိ – သုခအပေါင်း၏ လည်းလျောင်းရာဖြစ်သော၊ သဂ္ဂံ – ရူပါရုံစသော အာရုံတို့ဖြင့် လွန်စွာ ကောင်းမြတ်သော၊ လောကံ – နတ်လောကသို့၊ ဥပပဇ္ဇတာ – ရောက်ပြီးသည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ အာဘိဇာနာတိ ပန – သိပါသလော၊ ဝါ – မှတ်မိပါသလော၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ [“ကာယဿ”စသည်တို့၏အနက်ကို သာမညဖလသုတ် ဒီဃနိကာယ(၁၅၃)၌ အကျယ်ပြခဲ့ပြီ။] ဗြာဟ္မဏာ-ဏ္ဍားး၊ အဟံ-သည်၊ ဝေရုပံ - သော၊ ယည်- ကို၊ (ယဇိတ္ထာဝါ– သော်၎င်း၊) ယာဇေတ္ထာ(ဝါ)– သော်၎င်း၊ ကာယဿ-၏၊ပေါ၊ဥပပဇ္ဇိတာ– ရောက်ခဲ့သည်၊ (ဟုတ္ထာ-၍၊) အာဘိဇာနာမိ–သိ၏၊ [ကိုယ်တိုင်ပူဇော်ခြင်း မဟုတ်သောကြောင့် “ယဇိတ္ထာဝါ” မပါလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။] ဗြာဟ္မဏ - ဏ္ဍားး၊ အဟံ – သည်၊ တေန သမယေန-၌၊ တဿ ယညဿ- ကို၊ ယာဇေတာ – သော၊ ပုရောဟိတော- သော၊ ဗြာဟ္မဏောဘဝံ – သည်၊ အဟောသိံ – ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ဣတိ – ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

နိစ္စဒါန အနုကုလယဉ်

ဘော ဂေါတမ–အရှင်ဂေါတမ၊ တိဝိဓာယ– ဝိပ္ပဋိသာရကို ပယ်ရှားတတ်သော ၃ ပါးသော အဝိပ္ပဋိသာရရှိသော၊ သောဋ္ဌသ ပရိက္ခာရာယ – ၁၆ ပါး သော အင်္ဂါအရံရှိသော၊ ဣမာယ ယညဿ- ဤယဇ်၏ ပြည့်စုံခြင်းထက်၊ (“အပ္ပဋ္ဌတရောစ”စသည်၌စပ်၊) ဝါ-မှ၊ အညော-အခြားသော၊ အပ္ပဋ္ဌတရောစ – သာ၍ နည်းသောကိစ္စ ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အပ္ပသမာရမ္ဘတရောစ – သာ၍နည်းသော ကောင်းစွာ အားထုတ်ကြောင်း သတ္တပီဋ္ဌာ ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ မဟပ္ဖလတရောစ–သာ၍များသော အကျိုးရင်းရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ မဟာနိသံသတရောစ – သာ၍များသော အကျိုးဆက်ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊

ယညော– ယင်္ဘသည်၊ အတ္ထိပန– ရှိပါသေးသလော၊ ဣတိ– ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ ဗြာဟ္မဏ–ဏ္ဍား။ တိဝိဓာယ-သော၊ သောဠသပရိက္ခာရာယ–သော၊ ဥမာယ ယညသမ္ပဒါယ-ထက်၊ ဝါ-မှ၊ အညော-သော၊ အပ္ပဋ္ဌတရောစ– သော၊ အပ္ပသမာရမ္ဘတရောစ- သော၊ မဟပ္ဖလတရောစ - သော၊ မဟာနိသံသတရောစ– သော၊ ယညော- သည်၊ အတ္ထိ ခေါ်-ရှိသေးသည်သာ၊ ဣတိ-ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။

ဘော ဂေါတမ - မ၊ တိဝိဓာယ – သော၊ သောဠသပရိက္ခာရာယ – သော၊ ဥမာယ ယညသမ္ပဒါယ – ထက် ၊ပေ၊ မဟာနိသံသတရောစ – သော၊ သော ယညော - ထို ယင်္ဘဟူသည်၊ ကတမော ပန – အဘယ်ပါနည်း၊ ဣတိ – ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ ဗြာဟ္မဏ-ဏ္ဍား၊ နိစ္စဒါနာနိ–နွေစဉ်မပြတ် ပေးလှူထိုက်ကုန်သော၊ ယာနိ တာနိ အနုကုလယညာနိ-အကြင် အမျိုးအစဉ်အဆက်အားဖြင့် ပေးလှူအပ်သော အလှူတို့ကို၊ သီလဝန္တော-သီလရှိကုန်သော၊ ပဗ္ဗဇိတေ-ရသေ့ ရဟန်းတို့ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ-ရည်စူး၍၊ဒိယျန္တိ-ပေးလှူအပ်ကုန်၏၊ ဗြာဟ္မဏ-ဏ္ဍား၊ တိဝိဓာယ ၊ပေ၊မဟာနိသံသတရောစ-သော၊ ယညော–ယင်္ဘဟူသည်၊ အယံ ခေါ်-ဤနိစ္စဒါန အနုကုလယင်္ဘပင်တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘော ဂေါတမ-မ၊ ယေန-အကြင် ဇနကအကြောင်း, ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်းကြောင့်၊ နိစ္စဒါနံ – နွေစဉ်မပြတ် ပေးလှူထိုက်သော၊ တံ အနုကုလယညံ-ထို အမျိုး အစဉ်အဆက်အားဖြင့် ပေးလှူထိုက်သော အလှူသည်၊ တိဝိဓာယ၊ပေ၊ မဟာနိသံသတရဿ-ဌင်း။ (ဟောတိ-၏၊) သော ဟေတု–ထို ဇနကအကြောင်းဟူသည်၊ ကော နုခေါ်-အဘယ်ပါနည်း၊ (သော) ပစ္စယော - ထို ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်းဟူသည်၊ ကော နုခေါ်- နည်း၊ ဣတိ– ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

ဗြာဟ္မဏ- ဏ္ဍား၊ ဧဝရူပံ– ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ယညံ-ယင်္ဘသို့၊ အရဟန္တောဝါ– ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ဌင်း၊ အရဟတ္တာမဂ်ံ– အရဟတ္တာမဂ်သို့၊ သမာပန္နာဝါ–ကောင်းစွာရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ဌင်း၊ [အရဟတ္တာမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကို ရည်ရွယ်တော်မူသည်။] နဥပသင်္ကမန္တိ–မချဉ်းကပ်ကြကုန်၊ (ကြ၍ အလှူမခံကြကုန်၊) တံ–ထို သို့ မချဉ်းကပ်ခြင်းသည်၊ ကိဿဟေတု–အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း၊ ဗြာဟ္မဏ-ဏ္ဍား၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဏ္ဍေ-ဤ မဟာယညၨ၊ ဝါ – ဤ အလှူကြီး၌၊ ဒက္ခိဏေယျဘာရာဝိ – ဒုတ်ဖြင့် ပုတ်ခတ်အပ်သူတို့ကိုဌင်း၊ (ဒုတ်ဖြင့်ပုတ်ခတ်၍ အပြင်သို့ထုတ်ရသူတို့ကိုဌင်း၊) ဂလဂ္ဂဟာဝိ–လည်ပင်းကိုဆွဲကိုင်အပ်သူတို့ကိုဌင်း၊ (လည်ပင်းကိုင်၍ ဆွဲထုတ်ရသူတို့ကိုဌင်း၊) ဒိဿန္တိ–တွေ့မြင်အပ်ကုန်၏၊ တဿာ- ကြောင့်၊ ဧဝရူပံ–သော၊ ယညံ- သို့၊ အရဟန္တောဝါ-တို့သည်ဌင်း၊ အရဟတ္တာမဂ်ံ-သို့၊ သမာပန္နာဝါ–တို့သည်ဌင်း၊ နဥပသင်္ကမန္တိ–မချဉ်းကပ်ကြကုန်။

ဗြာဟ္မဏ-ဏ္ဍား၊ နိစ္စဒါနာနိ-နံ့သော၊ ယာနိ တာနိ အနုကုလယညာနိ-တို့ကို၊ သီလဝန္တော-နံ့သော၊ ပဗ္ဗဇိတေ တို့ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ-၍၊ ဒိယျန္တိ-နံ့၏၊ ဗြာဟ္မဏ-ဏ္ဍား၊ ဝေရုပံ-သော၊ ယညံ-သို့၊ အရဟန္တောဝါ-တို့သည်ၜင်း၊ အရဟတ္တမဂ္ဂံ-သို့၊ သမာပန္နာဝါ-တို့သည်ၜင်း၊ ဥပသက်မန္တိ-ချဉ်းကပ်ကြကုန်၏၊ တံ-ထိုသို့ ချဉ်းကပ်ကြခြင်းသည်၊ ကိဿဟေတု-နည်း၊ ဗြာဟ္မဏ-ဏ္ဍား၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တွေ-ဤနိစ္စဒါန အနုကုလယဇ်၌၊ ဒက္ခိဏာပဋိဂ္ဂါဟကာ-တို့ကိုၜင်း၊ ဂလဂ္ဂဟာဝိ-တို့ကိုၜင်း၊ နဒီဿန္တိ-မတွေ့မြင်အပ်ကုန်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝရုပံ-သော၊ ယညံ-သို့၊ အရဟန္တောဝါ အရဟန္တမဂ္ဂံ သမာပန္နာဝါ,ဥပသက်မန္တိ၊ ဗြာဟ္မဏ-ဏ္ဍား၊ ယေန-အကြင်ဇနကအကြောင်း,ဥပဋ္ဌမ္ဘကအကြောင်းကြောင့်၊ နိစ္စဒါနံ-သော၊ တံ အနုကုလယညံ-သည်၊ တိဝိဓာယ-သော၊ပေ၊မဟာနိသံသတရဿ-ရှိသည်ၜင်း၊ (ဟောတိ၊ သော) ဟေတု-ထိုဇနကအကြောင်းဟူသည်၊ အယံ ဓေါ-ဤသည်ပင်တည်း၊ (သော) ပစ္စယော-ထိုဥပဋ္ဌမ္ဘကအကြောင်းဟူသည်၊ အယံ ဓေါ-တည်း၊ [ဤ အရဟန္တမဂ္ဂံ သမာပန္နပုဂ္ဂိုလ်, အရဟတ္တမဂ္ဂ သမာပန္နပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ချဉ်းကပ်ခြင်းပင်တည်း၊) ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဝိဟာရဒါနယဇ်

ဘော ဂေါတမ-မ၊ တိဝိဓာယ-သော၊ သောဠသပရိက္ခာရာယ-သော၊ ဣမာယ ယညသမ္ပဒါယစ-ဤယဇ်၏ပြည့်စုံခြင်းထက်ၜင်း၊ ဝါ-မူၜင်း၊ နိစ္စဒါနေန-သော၊ ဣမိနာ အနုကုလယညေနစ-ဤ အနုကုလယဇ်ထက်ၜင်း၊ ဝါ- မူၜင်း၊ အညော-သော၊ အပ္ပဋ္ဌတရောစ-သော၊ပေ၊ မဟာနိသံသတရောစ-သော၊ ယညော-သည်၊ အတ္ထိ ပန-သလော၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဗြာဟ္မဏ-ဏ္ဍား၊ တိဝိဓာယ၊ပေ၊ အညော-သော၊ ယညော-သည်၊ အတ္ထိ ဓေါ-ရှိသေးသည်သာ၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ တိဝိဓာယ ၊ပေ၊ မဟာနိသံသတရောစ- သော၊ သော ယညော-ထို ယဇ်ဟူသည်၊ ကတမော ပန-အဘယ်ပါနည်း၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဗြာဟ္မဏ-ဏ္ဍား၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စာတုဒ္ဒိသံ-အပိတ်အပင်မရှိ, လှည့်လည်နိုင်ရာအရပ် ၄ မျက်နှာရှိသော၊ ဝါ-မေတ္တာပွားရာ အရပ် ၄ မျက်နှာရှိသော၊ သံယံ-သံယာကို၊ ဥဒ္ဒိဿ-ရည်စူး၍၊ ဝိဟာရံ-ကျောင်းကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ ဗြာဟ္မဏ-ဏ္ဍား၊ (တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊) တိဝိဓာယ- သော၊ပေ၊ မဟာနိသံသတရောစ-သော၊ ယညော-ယဇ်ဟူသည်၊ အယံ ဓေါ-ဤစာတုဒ္ဒိသ သံဃိက ဝိဟာရဒါန ပင်တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။ [စာတုဒ္ဒိသပုဒ်၏အဖွင့်ကို သာမညဖလသုတ် သန္တောသကထာအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

သရဏာဂမနယင်္

ဘော ဂေါတမ–မ၊ တိဝိဓာယ-သော၊ ပေ၊ ဣမိနာ အနုကုလယညေနစ–ထက်ဂုင်း၊ ဝါ-မ္ဟဂုင်း၊ ဣမိနာ ဝိဟာရဒါနေနစ-ဤစာတုဒ္ဒိသသံဃိက ကျောင်းလျှခြင်းထက်ဂုင်း၊ ဝါ–မ္ဟဂုင်း၊ အညော–သော၊ အပ္ပဋ္ဌတရောစ–သော၊ ပေ၊ မဟာနိသံသတရောစ–သော၊ ယညော–သည်၊ အတ္ထိ ပန–ရှိပါသေးသလော၊ ဣတိ– ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ မြာဟ္မဏ–ဏ္ဍား၊ တိဝိဓာယ ၊ပေ၊ အညော-သော၊ ယညော-သည်၊အတ္ထိခေါ-ရှိသေးသည်သော၊ဣတိ-တော်မူပြီ၊ဘော ဂေါတမ-မ၊ တိဝိဓာယ–သော၊ပေ၊မဟာနိသံသတရောစ-သော၊ သော ယညော-ဟူသည်၊ ကတမော ပန–ပါနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးလျှောက်ပြီ၊ မြာဟ္မဏ–ဏ္ဍား၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဿန္နစိတ္တော-ကြည်ညိုသောစိတ်ရှိသည်၊(ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊) မုဒ္ဓံ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍၊ ဂစ္ဆတိ-ဆည်းကပ်၏၊ ဓမ္မံ-တရားတော်ကို၊ သရဏံ–ဟူ၍၊ ဂစ္ဆတိ–၏၊ သံဃံ–အရိယာ သံဃာတော်ကို၊ သရဏံ-ဟူ၍၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ မြာဟ္မဏ-ဏ္ဍား၊(တသ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊)တိဝိဓာယ–သော၊ပေ၊ မဟာနိသံသတရောစ–သော၊ ယညော–ဟူသည်၊ အယံ ခေါ– ဤရတနာ ၃ ပါးကို အသက်စွန့်၍ ဆည်းကပ်ခြင်းပင်တည်း၊ ဣတိ – ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။

သိက္ခာပဒသမာဒါနယင်္

ဘော ဂေါတမ–မ၊ တိဝိဓာယ–သော၊ပေ၊ ဣမိနာ ဝိဟာရဒါနေနစ-ထက်ဂုင်း၊ ဝါ– မ္ဟဂုင်း၊ ဣမေဟိ သရဏဂမနေဟိစ – ဤ သရဏဂုမ်တို့ထက်ဂုင်း၊ ဝါ-တို့မ္ဟဂုင်း၊ အညော-သော၊ အပ္ပဋ္ဌတရောစ-သော၊ပေ၊မဟာနိသံသတရောစ-သော၊ ယညော-သည်၊ အတ္ထိ ပန–သေးသလော၊ ဣတိ-ပြီ၊ မြာဟ္မဏ–ဏ္ဍား၊ တိဝိဓာယ၊ပေ၊ယညော–သည်၊ အတ္ထိခေါ–သာ၊ ဣတိ–ပြီ၊ ဘော၊ဂေါတမ- မ၊ တိဝိဓာယ–သော၊ပေ၊မဟာနိသံသ တရောစ-သော၊ သော ယညော - ဟူသည်၊ ကတမော ပန–နည်း၊ ဣတိ-ပြီ၊ [ဤဝါကျ၌ကဲ့သို့ “အညော”မပါသော ဝါကျတိုင်း၌“ဣမာယ ယညသမ္ပဒါယ-ထက်ဂုင်း”ဟု တနက်သာပေးပါ၊“အညော”၌ စပ်ရသည့်“မ္ဟဂုင်း”ဟူသောအနက်ကို မပေးပါနှင့်။]မြာဟ္မဏ-ဏ္ဍား၊ ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဿန္နစိတ္တော–ကြည်ညိုသော စိတ်ရှိသည်၊(ဟုတ္တာ-၍၊) သိက္ခာပဒါနိ–သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ (သမာဒိယတိ၌စပ်၊) ပါဏာတိပါတာ-တမ္မာ၊ ဝေရမဏိ်-ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း သိက္ခာပုဒ်ကိုဂုင်း၊ အဒိန္နာဒါနာ-အဒိန္နာဒါနမ္မာ၊ ဝေရမဏိ်–ကိုဂုင်း၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ–ရမ္မာ၊ ဝေရမဏိ်–ကိုဂုင်း၊ မုသာဝါဒါ-ဒမ္မာ၊ ဝေရမဏိ်-ကိုဂုင်း၊ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ- မ့ေလျော့ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော သေရည် အရက်ကို သောက်ခြင်းမ္မာ၊ ဝေရမဏိ်- ကိုဂုင်း၊

သမာဒိယတိ-ကောင်းစွာယူ၏၊ ဝါ-ဆောက်တည်၏၊ ဗြာဟ္မဏ-ဣသိ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊)တိဝိဓာယ-သော၊ပေ၊ မဟာနိသံသတရောစ-သော၊ ယညော-ဟူသည်၊ အယံ ခေါ - ဤ သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ဆောက်တည်ခြင်းပင်တည်း၊ ဣတိ-ပြီ။[သရဏာဂုံထက် ငါးပါးသီလက သာခြင်းမှာ သရဏာဂုံတည်ပြီးမှ ဆောံတည်အပ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်၊ တမျိုးချင်းနှိုင်းယှဉ်လျှင်ကား သရဏာဂုံက သာလွန်ပါသည်၊ အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ရှုပါ။]

ဘော ဂေါတမ-မ၊ တိဝိဓာယ - သော၊ပေ၊ ဣမေဟိ သရဏဂမနေဟိစ ဣမေဟိ သိက္ခာပဒေဟိစ အညော အပ္ပဋ္ဌတရောစ၊ပေ၊ ယညော-သည်၊ အတ္ထိပန-သေးသလော၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဗြာဟ္မဏ-ဏ္ဍား၊ တိဝိဓာယ၊ပေ၊ယညော-သည်၊ အတ္ထိခေါ-သာ၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ တိဝိဓာယ-သော၊ပေ၊မဟာနိသံသတရောစ-သော၊ သော ယညော-ဟူသည်၊ကတမော ပန-ပါနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးလျှောက်ပြီ။

အမှာ။ ။ဤမှနောက်၌ "ဣဓ ဗြာဟ္မဏ တထာဂတော လောကော ဥပ္ပဇ္ဇတိ"စသော စကားရပ်ကို သာမညဖလသုတ်-ပဏီတတရ သာမညဖလကထာ၌၎င်း, စူဠသီလစသော သီလ ၃ မျိုးတို့ ဗြဟ္မဇာလသုတ်-သီလ အခက်း၌၎င်း, [ဤ ကူဋဒန္တသုတ်၌ ဣန္ဒြိယသံဝရကို ဟောတော်မမူ။] ပဌမစျာန်စသော စျာန် ၄ ပါးကို ဗြဟ္မဇာလသုတ်-ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန၀ါဒ အခက်း၌၎င်း, ဝိပဿနာဉာဏ်စသော ဉာဏ်ရှစ်ပါးကို သာမညဖလသုတ်-ဉာဏကထာ၌၎င်း, အဓိပ္ပါယ်နှင့် တကွ အနက်ပေးခဲ့ပြီ၊ ဤသီလစသည်တို့ကို ဘုရားရှင်သည် တမျိုးထက်တမျိုး သာလွန်သော ယည(ယဇ်=အလှူ)အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။....ဤ၌ နိဂုံး ဝါကျကိုသာ အနက်ပေးပါမည်။

ဗြာဟ္မဏ - ပုဏ္ဏား၊ အယံဝိ ယညော - ဤ အာသဝက္ခယ ဉာဏ်ဟူသော ယဇ်သည်လည်း၊ ပုရိမေဟိ- ရှေး၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ယညေဟိ - ယဇ်တို့ထက်၊ အပ္ပဋ္ဌတရောစ- သာ၍နည်းသော ကိစ္စရှိသည်၎င်း၊ အပ္ပသမာရမ္ဘတရောစ- သာ၍ နည်းသော ကောင်းစွာ အားထုတ်ကြောင်း သတ္တဝီဇာရှိသည်၎င်း၊ မဟပ္ပလတရောစ-သာ၍ များသော အကျိုးရင်းရှိသည်၎င်း၊ မဟာနိသံသတရောစ-သာ၍များသော အကျိုးဆက်ရှိသည်၎င်း၊ (ဟောတိ - ၏၊) ဗြာဟ္မဏ-ဏ္ဍား၊ ဣမာယ ယညသမ္ပဒါယ - ဤ အာသဝက္ခယဉာဏ်ဟူသော ယဇ်၏ ပြည့်စုံခြင်းထက်၊ ဝါ-မှ၊ အညာ-အခြားသော၊ ဥတ္တရိတရာဝါ-သာ၍ လွန်ကဲသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ပဏီတတရာဝါ- သာ၍ မွန်မြတ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ယညသမ္ပဒါစ-ယဇ်၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်လည်း၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဣတိ- ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဥပါသကတ္တ ပဋိဓေဒနာ

ဝေဝံ-ဤသို့၊ ဝုတ္တော-မိန့်တော်မူအပ်ပြီးသော်၊ ကူဋဒန္တော-ကူဋဒန္တမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ ဘဂဝန္တံ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ တေံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ-လျှောက်ပြီ၊ (ကိံ-နည်း)၊ ဘော ဂေါတမ-အရှင်ဂေါတမ၊ အဘိက္ကန္တံ-အလွန်ကောင်း၊ ပါပေစ္ဆ ၊ ပေ ၊ သရဏံ – ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍၊ ဂတံ – ဆည်းကပ်သော၊ ဥပါသကံ–ဥပါသကာဟူ၍၊ ဓာရေတု-စိတ်၌ ဆောင်တော်မူပါ၊ ဝါ-မှတ်တော်မူပါ၊ [သာမညဖလသုတ် ဥပါသကတ္တ ပဋိဝေဒနာကထာ၌ ၎င်း, အမ္ဗဋ္ဌသုတ် ဥပါသကတ္တ ပဋိဝေဒနာကထာ၌ ၎င်း အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဘော ဂေါတမ – မ၊ သော်ဟံ (သော—အဟံ)–ထို အကျွန်ုပ်သည်၊ သတ္တ ဥသဘသတာနိစ–ခုနစ်ရာသော နွားလား ဥသဘတို့ကို၎င်း၊ သတ္တ ဝဠဘတရသတာနိစ-တို့ကို၎င်း၊ သတ္တ ဝဠဘတရိသတာနိစ–တို့ကို၎င်း၊ သတ္တ အဇသတာနိစ - တို့ကို၎င်း၊ သတ္တ ဥရဗ္ဘသတာနိစ–တို့ကို၎င်း၊ မုဉ္စာမိ-လွှတ်ပါ၏၊ ဇီဝိတံ-ထိုသတ္တဝါတို့၏ အသက်ကို၊ ဒေမိ-ပေးပါ၏၊ ဟရိတာနိ-စိမ်းစိုကုန်သော၊ တိဏာနိ စေဝ-မြက်တို့ကိုလည်း၊ ခါဒန္တု–ခဲစားကြပါစေ၊ သီတာနိ–ဧးမြကုန်သော၊ ပါနိယာနိစ- သောက်ရေတို့ကိုလည်း၊ ပိဝန္တု–သောက်ကြပါစေ၊ နေသံ - ထို သတ္တဝါတို့၏ (ကိုယ်၌)၊ သီတော– ဧးမြသော၊ ဝါတော စ–လေပြေလေညင်းသည်လည်း၊ ဥပဝါယတု-ကပ်၍လာပါစေ၊ ဝါ-တိုက်ခတ်ပါစေ၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာ

အမှာ။ ။ဤမှနောက်၌ ပါဠိတော်ဝယ်....(၁) မြတ်စွာဘုရားက ကူဋဒန္တ ပုဏ္ဏားအား အာနုပုဗ္ဗီကထာကို ဟောတော်မူပုံ၊ (၂) ကူဋဒန္တ ပုဏ္ဏား၏ သောတာပန်တည်ပုံ၊ (၃) သောတာပန် တည်ပြီးနောက် ဆွမ်းဘဉ်းပေးရန် ပင့်ဖိတ်ပုံ၊ (၄)မြတ်စွာဘုရားအား ယဉဝါဠ(ယဇ်တင်းကုတ်)၌ ဆွမ်းကပ်ပုံ၊ (၅)ဆွမ်းကပ်ပြီးနောံ မြတ်စွာဘုရားက တရားဟောတော်မူပြီး၍ ပြန်ကြွတော်မူပုံကို အစဉ်အတိုင်း ပြသည်၊ ထိုဝါကျများ၏အနက်ကို အမ္ဗဋ္ဌသုတ်, သောဏဒဏ္ဍသုတ်တို့၏ အဆုံးနား၌ ရေးခဲ့ပါပြီ။....၊ပေ၊ ဥဒ္ဒါယာသနာ ပဏ္ဏမိ၊ ဣတိ–ဤသို့၊(သုတံ–နာယူမှတ်သား, ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ၊(တနည်း)ဣတိ–ဤသို့၊ သုတံ–နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ - ကူဋဒန္တသုတ် အပြီးတည်း။)

ပဌမံ–၅ သုတ်မြောက် ဖြစ်သော၊ ကူဋဒန္တသုတ္တံ–သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ကူဋဒန္တသုတ် ပါဠိတော်
နိဿယ ပြီးပြီ။

မဟာလိသုတ် နိဿယ

ဖြာဟ္မဏဒုတဝဏ္ဏ။

(ဘန္တေ–အရှင်ဘုရား၊) မေ-တပည့်တော်သည်၊ မဟာလိသုတ္တံ-မဟာလိသုတ်ကို၊ ဝေံ-ဤတမျိုးတည်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သုတံ-နာယူမှတ်သား, ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ၊(ကိ ံ–နည်း၊)ကေံ–တပါးသော၊ သမယံ-အခါ၌၊ ဝါ-အခါပတ်လုံး၊ [ဝေံ၏နိဒဿန , ဝဏ္ဏာရဏ အနက် , သုတံ၌ တပစ္စည်း၏ ဘောအနက် , ကေံ သမယံ၏ အခြားသော အနက်များကို ဖြဟ္မဇာလသုတ်၌ ပေးခဲ့သည့်အတိုင်း အကျယ်ပေးပါ။]ဘဂဝါ-သည်၊ ဝေသာလိယံ-ဝေသာလိမြို့၌၊ ဝါ–ဝေသာလိမြို့၏ အနီး၌၊ မဟာဝနေ–မဟာဝုန်၌၊ ဝါ–တောကြီး၌၊ ကူဋာဂါရသာလာယံ-စုလစ်မွန်ချွန်,အထွတ်ရှိသောကျောင်းတော်၌၊ ဝိဟရတိ-သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ တေန ခေါ ပန သမယေန– မြတ်စွာဘုရား၏ ဝေသာလိမြို့အနီး မဟာဝုန်တော ကူဋာဂါရသာလာဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ သမ္ဗဟုလာ-များစွာကုန်သော၊ ကောသလကာ–ကောသလတိုင်း၌ နေကြကုန်သော၊ ဖြာဟ္မဏဒုတာစ– ပုဏ္ဏား တမန်တို့သည်၎င်း၊ မာဂဓကာ–မာဂဓတိုင်း၌ နေကြကုန်သော၊ ဖြာဟ္မဏဒုတာစ – တို့သည်၎င်း၊ ဝေသာလိယံ – ၌၊ ကေနစိဒေဝ- တစုံတခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကရဏီယေန–မချွတ်ကေန်, ပြုထိုက်သောအလုပ်ကြောင့်၊ ပဋိဝသန္တိ- နေကြရကုန်၏၊ ကောသလကာ-ကုန်သော၊ တေဖြာဟ္မဏဒုတာစ- ထိုပုဏ္ဏား တမန်တို့သည်၎င်း၊ မာဂဓကာ–နှ်သော၊ တေဖြာဟ္မဏဒုတာစ–တို့သည်၎င်း၊ အဿောသုံ-ကြားသိကြရကုန်ပြီ၊ (တနည်း) အဿောသုံ ခေါ်-ကြားသိကြရကုန်သည်သော၊ (ကိ ံ–နည်း၊) သမဏော ခလုဘော ဂေါတမော၊ပေ၊အရဟတံ ဒဿနံ ဟောတိ၊ ဣတိ–သို့၊ (အဿောသုံ)။ [အမ္မင်္ဂသုတ်, ပေါက္ခရသာတိဝတ္ထု၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]

အထ ခေါ်-၌၊ ကောသလကာ-ကုန်သော၊ တေဖြာဟ္မဏဒုတာစ-တို့သည်၎င်း၊ မာဂဓကာ–နှ်သော၊ တေ ဖြဟ္မဏဒုတာစ–တို့သည်၎င်း၊ ယေန–အကြင်အရပ်၌၊ မဟာဝနံ-မဟာဝုန်တောသည်၎င်း၊ ကူဋာဂါရသာလာ-စုလစ်မွန်ချွန်အထွတ်ရှိသော ကျောင်းတော်သည်၎င်း၊ (အတ္ထိ၊)တေန- မဟာဝုန်တောရှိရာ စုလစ်မွန်ချွန် အထွတ်ရှိသော ကျောင်းရှိရာ ထို အရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ ံသု – သွားကြကုန်ပြီ၊ တေန ခေါ ပန သမယေန–၌၊ အာယသ္မာ နာဂိတော–အရှင် နာဂိတသည်၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ဥပဋ္ဌာကော-အလုပ်အကျွေးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ အထခေါ်- ၌၊ ကောသလကာ-နှ်သော၊ တေဖြာဟ္မဏာစဒုတာ-တို့သည်၎င်း၊ပေ၊တေံ – ဤစကားကို၊ အဝေါစုံ – လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ (ကိ ံ–နည်း၊) ဘော နာဂိတ – အရှင်နာဂိတ၊ တေရဟိ – ယခုအခါ၌၊ သော ဘဝံ

ဧဂါတမော– သည်၊ ကဟံ– အဘယ်အရပ်၌၊ ဝိဟရတိနုခေါ– နေပါသနည်း၊ ဟိ–မေးသင့်ပါ၏၊ မယံ–အကျွန်ုပ်တို့သည်၊ တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ-ကို၊ ဒဿနကာမာ–တွေ့မြင်ခြင်းကို အလိုရှိပါကုန်၏၊ (တွေ့မြင်လိုပါကုန်၏၊)ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ အာဝုသော – ဒါယကာတို့၊ ဘဂဝန္တံ - ကို၊ ဒဿနာယ – ဖူးမြင်ခြင်းငှါ၊ ဝါ– ဖူးမြင်ဘို့ရာ၊ အကာလော– အခါမဟုတ်သေး၊ ဘဂဝါ– သည်၊ ပဋိသလ္လီနော – ကိုယ်တော်တပါးတည်း ကိန်းအောင်းတော် မူနေပါ၏၊ [ပဋိသလ္လီနော – အာရုံများစွာ, စိတ်ကိုခွါ၍, သင့်ရာကောင်းမြတ် , တခုသော သမာပတ်အာရုံ၌ ငြိကပ်တော်မူနေပါ၏၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထပေးပါ။] ဣတိ– ဤသို့ ပြောပြီ၊ အထခေါ- ၌၊ ကောသလကာ , တေ ဗြာဟ္မဏဒူတာစ , မာဂဓကာ, တေ ဗြာဟ္မဏဒူတာစ, တတ္ထဝ-ထိုအရပ်၌ပင်၊ ကေမန္တံ-သင့်တင့်လျော်ပတ်, တခုသော အရပ်အဘို့၌၊ နိသီဒိ ံသု–ထိုင်နေကြကုန်ပြီ၊ (ကိ ံ– အဘယ်သို့ကြ၍ ထိုင်နေကြကုန်သနည်း၊) မယံ-ငါတို့သည်၊ တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ-ကို၊ ဒိဿဝ– တွေ့ပြီး၍သာ၊ (တွေ့ပြီးမှသာ)၊ ဂမိဿာမ–သွားကြကုန်အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြ၍ ထိုင်နေကြကုန်ပြီ။

သြဒ္ဒဒလိဿုတ်

သြဒ္ဒဒွေါ–သြဒ္ဒဒမည်သော၊ လိစ္ဆဝိပိ–လိစ္ဆဝီမင်းသည်လည်း၊ မဟတိယာ-ကြီးစွာသော၊ လိစ္ဆဝိပရိသာယ-လိစ္ဆဝီမင်းပရိသတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ ံ-တကွ၊ ယေန-၌၊ မဟာဝနံ- သည်၊ ကူဋာဂါရသာလာ- သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယေန–အကြင်အရပ်၌၊ အာယသ္မာ နာဂိတော– အရှင်နာဂိတသည်၊ အတ္ထိ– ၏၊ တေန–မဟာဝုန်တော ကူဋာဂါရသာလာဝယ် အရှင်နာဂိတရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ, အာယသ္မန္တံ နာဂိတံ-ကို၊ အဘိဝါဒေတ္ဝာ– ရှိခိုး၍၊ ကေမန္တံ-၌၊ အဋ္ဌာသိ–ပြီ၊ ကေမန္တံ, ဌိတော–တည်နေပြီးသော၊ သြဒ္ဒဒွေါ-သော၊ လိစ္ဆဝိပိ–သည်လည်း၊ အာယသ္မန္တံ နာဂိတံ, တေ, အဝေါစ–ပြီ၊ (ကိ ံ)၊ ဘန္တေ နာဂိတ-အရှင်ဘုရား နာဂိတ၊ တေရဟိ-၌၊ အရဟံ–ဝါသနာနှင့်တကွ တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ–မဖေါက်မပြန်, အမှန်ကိုယ်တိုင် , အလုံ စုံသောတရားတို့ကို သိတော်မူသော၊ သော ဘဂဝါ – ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ကဟံ - ၌၊ ဝိဟရတိနုခေါ– သီတင်းသုံးတော်မူပါသနည်း၊ ဟိ–မေးသင့်ပါ၏၊ မယံ– တပည့်တော်တို့သည်၊ အရဟန္တံ- သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ–သော၊ တံ ဘဂဝန္တံ - ကို၊ ဒဿနကာမာ – ဖူးမြင်ခြင်းကို အလိုရှိပါကုန်၏၊ ဣတိ - ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ မဟာလိ-မဟာလိ၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဒဿနာယ–ဖူးမြင်ဘို့ရာ၊ အကာလော- သေး၊ ဘဂဝါ - သည်၊ ပဋိသလ္လီနော- ၏၊ ဣတိ – ဤသို့ (ပြောပြီ)၊ သြဒ္ဒဒွေါ–သော၊ လိစ္ဆဝိပိ–လည်း၊ တတ္ထဝ-ထို ကူဋာဂါရသာလာ

အရပ်၌ပင်၊ ကေမန္တံ-၌၊ နိသိဒိ – ထိုင်နေပြီ၊ (ကိ˚ – အဘယ်သို့ကြ၍ ထိုင်နေသနည်း၊) အဟံ-ငါသည်၊ အရဟန္တံ-သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ-သော၊ တံ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဒိဿွာဝ– ဖူးမြင်ပြီး၍သာ၊(ဖူးမြင်ပြီးမှသာ)၊ ဂမိဿာမိ–သွားအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ (ကြ၍ ထိုင်နေပြီ)။

အထခါ-၌၊ သီဟော–သီဟမည်သော၊ သမဏုဒ္ဒေသော-သာမဏေကသည်၊ ယေန၊ပေ၊အာယသ္မန္တံ နာဂိတံ - ကို၊ တေံ- ကို၊ အဝေါစ - ပြီ၊ (ကိ˚ - နည်း၊) ဘန္တေ ကဿပ– အရှင်ဘုရား ကဿပ၊ [အရှင်နာဂိတကိုပင် အနွယ်အားဖြင့် ခေါ်သည်။] သမ္မဟုလာ- နံသော၊ ကောသလကာ – နံသော၊ တေ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိစာ–တို့သည်ၾကင်း၊ မာဂဓကာ- နံသော၊ တေ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိစာ– တို့သည်ၾကင်း၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဒဿနာယ-ငှါ၊ ဣဓ– ဤအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမန္တာ-ရောက်လာကြပါကုန်ပြီ၊ သြဇဋ္ဌဓါ- သော၊ပေ၊ဘဂဝန္တံ, ဒဿနာယ, ဣဓ, ဥပသင်္ကန္တော–ရောက်လာပါပြီ၊ ဘန္တေ ကဿပ-ပ၊ သာဓု-တောင်းပန်ပါ၏၊ သော ဇနတာ – ဤလူအပေါင်းသည်၊ ဘဂဝန္တံ, ဒဿနာယ - ငှါ၊ ဝါ- ဖူးမြင်ခွင့်ကို၊ လဘတံ–ရပါစေလော၊ ဣတိ– ဤသို့ (လျှောက်ပြီ)၊ သီဟ- သီဟ၊ တေနဟိ–ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ (ထိုသို့ ပရိသတ်ကြီး၏ ဘုရားရှင်ကို ဖူးမြင်ခွင့် ရစေလိုလျှင်၊) တွညော–သင်ကိုယ်တိုင်ပင်၊ ဘဂဝတော-အား၊ အာရောစေဟိ-လျှောက်ချေလော၊ ဣတိ–ဤသို့ (ပြောပြီ)၊ ဘန္တေ – အရှင်ဘုရား၊ ဧဝံ- ဤအတိုင်းမှန်ပါ၊ ဣတိ-သို့၊ သီဟော-သော၊ သမဏုဒ္ဒေသော-သည်၊ အာယသ္မတော နာဂိတဿ၊ ပဋိသုတ္ဝာ- ၍၊ ယေန ဘဂဝါ၊ပေ၊အဝေါစ၊ (ကိ˚)၊ ဘန္တေ – မြတ်စွာဘုရား၊ သမ္မဟုလာ - နံသော၊ပေ၊ဘဂဝန္တံ, ဒဿနာယ, လဘတံ - လော၊ ဣတိ- ဤသို့ (လျှောက်ပြီ)၊ သီဟ-ဟ၊ တေနဟိ-လျှင်၊ ဝိဟာရ ပစ္ဆာယာယံ– ကျောင်းရိပ်၌၊ (ပ အနက်မရှိ၊) အာသနံ-နေရာကို၊ ပညပေဟိ–ခင်းလိုက်လော၊ ဣတိ–ဤသို့ (မိန့်တော်မူပြီ)၊ ဘန္တေ-ရား၊ ဧဝံ - အမိန့်တော်အတိုင်းပါ၊ ဣတိ-သို့၊ သီဟော သမဏုဒ္ဒေသော ဘဂဝတော ပဋိသုတ္ဝာ ဝိဟာရပစ္ဆာယာယံ အာသနံ, ပညပေသိ- ခင်းထား၏ပြီ။

အထခါ-၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဝိဟာရာ- ကျောင်းတော်မှ၊ နိက္ခမ္မ-ထွက်တော်မူ၍၊ ဝိဟာရပစ္ဆာယာယံ-၌၊ ပညတ္တေ–ခင်းထားအပ်ပြီးသော၊ အာသနေ-၌၊ နိသိဒိ- ထိုင်တော်မူပြီ၊ အထခါ- ၌၊ ကောသလကာ– နံသော၊ တေ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိစာ-တို့ သည်ၾကင်း၊ ပေ၊ဘဂဝတာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ သမ္မောဒိံ သု–ခမနီယ, စသည်သဘော, မေးမြန်းပြောလျက်, ရောနှောမိကြကုန်ပြီ၊ သမ္မောဒနိယံ – ဝမ်းမြောက်ခြင်းကိုဖြစ်စေတတ်သော၊ (တနည်း)သမ္မောဒနိယံ-ဝမ်းမြောက်သင့် ဝမ်းမြောက်ထိုက်သော၊ သာရဏီယံ–အဆက်မပြတ် ဖြစ်စေဆိုက်သော၊ ကထံ- စကားကို၊ ဝီတိသာရေတွာ-ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊ ကေမန္တံ နိသိဒိ သု၊ သြဇဋ္ဌဓါ-သော၊ လိန္ဆဝီဝိ-

သည်လည်း၊ပေ၊ အဘိ၀ါဒေတ္ထာ ကေမန္တံ နိသိဒ်၊ ကေမန္တံ နိသိန္နော ဩဠာရိကေ
လိစ္ဆ၀ိ ဘဂ၀န္တံ တေံ အ၀ေါစ၊ (ကိ)၊ ဘန္တေ - ရာ၊ ပုရိမာနိ – ရှေးဦးဖြစ်ကုန်
သော၊ ဒိ၀သာနိ–နေ့တို့ပတ်လုံးငင်း၊ ပုရိမတရာနိ– သာ၍ ရှေးဦးဖြစ်ကုန်သော၊
ဒိ၀သာနိ - ငင်း၊ [ဆရာတို့ကား "ဒိ၀သာနိ – နေ့တို့ဦး" ဟု ပေးတော်မူကြ၏၊
ဤဦးကား နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း လာ၍ပြောသောကြောင့် "ပတ်လုံး" ဟု ပေးလိုက်
ပါသည်။] သုနက္ခတ္တော – သုနက္ခတ္တမည်သော၊ လိစ္ဆ၀ိပုတ္တော – လိစ္ဆ၀ီမင်း၏
သားသည်၊ ယေန - ဦး၊ အဟံ – ဒကာတော်သည်၊ (အတ္ထိ - ရှိပါ၏၊) တေန–
ဒကာတော်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ– ချဉ်းကပ်ပါပြီ၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-၍၊
မံ-ဒကာတော်ကို၊ တေံ-ကို၊ အ၀ေါစ–ပြောဆိုပါပြီ၊ (ကိ - နည်း၊)မဟာလိ-လိ၊
ယဒဂ္ဂေ – အကြင်နေ့ကို အစပြု၍၊ အဟံ - အကျွန်ုပ်သည်၊ ဘဂ၀န္တံ - ကို၊ ဥပ
နိဿာယ-မှီ၍၊ ဝိဟရာမိ-နေခဲ့၏၊ န စိရံ–မကြာမြင့်ပါ၊ တီဏိ၀ဿာနိ-သုံးနှစ်
တို့သည်၊ (ဟောန္တိ - ဖြစ်ပါကုန်၏၊ တဒဂ္ဂေ – ထိုနေ့ကို အစပြု၍၊) [တနည်း,
မဟာလိ-လိ၊ အဟံ- သည်၊ ယဒဂ္ဂေ - ၍၊ န စိရံ - မကြာပါ၊ တီဏိ ၀ဿာနိ–
၃ နှစ်တို့ပတ်လုံးသာ၊ ဘဂ၀န္တံ-ကို၊ ဥပနိဿာယ- ၍၊ ဝိဟရာမိ-၏၊ တဒဂ္ဂေ–
၍။] ဝိယရူပါနိ – ချစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်သော၊ ကာမူပ
သံဟိတာနိ–ကိလေသာကာမနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ရဇနီယာနိ-တပ်မက်စေ
တတ်ကုန်သော၊ (တပ်မက်ဘွယ်ကောင်းကုန်သော)၊ ဒိဗ္ဗာနိ – နတ်ဦးဖြစ်ကုန်
သော၊ ရူပါနိ–ရူပါရုံတို့ကို၊ ပဿာမိ-မြင်ရ၏၊ စခေါ–ထိုသို့ ရူပါရုံတို့ကိုမြင်ရ
ပါသော်လည်း၊ ဝိယရူပါနိ-နသော၊ ကာမူပသံဟိတာနိ-နသော၊ ရဇနီယာနိ-
နသော၊ ဒိဗ္ဗာနိ- နသော၊ သဒ္ဒါနိ – သဒ္ဒါရုံတို့ကို၊ နော သုဏာမိ- မကြားရ၊
ဣတိ– ဤသို့ (ပြောပါပြီ)၊ ဘန္တေ - ရား၊ သုနက္ခတ္တော- သော၊ လိစ္ဆ၀ိပုတ္တော–
သည်၊ သန္တာနေ၀ – ထင်ရှားရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိယရူပါနိ –
နသော၊ ကာမူပသံဟိတာနိ–ကုန်သော၊ ရဇနီယာနိ-နသော၊ ဒိဗ္ဗာနိ-နသော၊
သဒ္ဒါနိ - တို့ကို၊ နာဿောသိနုခေါ– မကြားပါသလော၊ ဥဒါဟု - သို့မဟုတ်၊
အသန္တာနိ–ထင်ရှားမရှိကုန်သော၊ (ဝိယရူပါနိ၊ပေ၊သဒ္ဒါနိ- တို့ကို၊ နာဿော
သိ-လော၊ ဣတိ– ဤသို့ လျှောက်ပြီ။)

ကံသဘာ၀ိတသမာ၀ိ

မဟာလိ- လိ၊ သုနက္ခတ္တော – သော၊ လိစ္ဆ၀ိပုတ္တော- သည်၊ သန္တာနေ၀–
နသော၊ ဝိယရူပါနိ–နသော၊ပေ၊ဒိဗ္ဗာနိ-နသော၊ သဒ္ဒါနိ-တို့ကို၊ နာဿောသိ-
မကြား၊ အသန္တာနိ–နသော၊ (ဝိယရူပါနိ၊ပေ၊သဒ္ဒါနိ-တို့ကို၊) နော နာဿော
သိ- မကြားသည်မဟုတ်၊ ဘန္တေ- ရား၊ ယေန – အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊
၀ါ-အကြင်အဆောက်အပုံကြောင့်၊ သုနက္ခတ္တော-သော၊လိစ္ဆ၀ိပုတ္တော-သည်၊

သန္တာနေဝ– နဲသော၊ ပိယရူပါနိ ၊ ပေ ၊ ဒိဗ္ဗာနိ,သဒ္ဒါနိ– တို့ကို၊ နာဿာသိ-မကြား၊ အသန္တာနိ-နဲသော၊(သဒ္ဒါနိ– တို့ကို၊)နော နာဿာသိ-မကြားသည် မဟုတ်၊ (သော) ဟေတု–ထိုအကြောင်းသည်၊ ကော နုခေါ-အဘယ်ပါနည်း၊ (သော)ပစ္စယော-ထိုအဆောက်အုံသည်၊ ကော နုခေါ-ပါနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ (လျှောက်ပြီ)၊ [ဤအမေးကို ဥဘယံသဘာဝိတ သမာဓိ၏ အဆုံးဌ ဖြေတော် မူလိမ့်မည်။]

မဟာလိ-လိ၊ ဣမ– ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခုနော- ရဟန်း၏၊ ဝါ-သည်၊ ပုရတ္ထိမာယ–အရှေ့ဖြစ်သော၊ ဒိသာယ-အရပ်၌၊ ပိယရူပါနံ–ချစ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်သော၊ ကာမူပသံဟိတာနံ- ကိလေသာကာမနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ရဇနီယာနံ – တပ်မက်စေတတ်ကုန်သော၊ ဒိဗ္ဗာနံ – နတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါနံ - ရူပါရုံတို့ကို၊ ဒဿနာယ – မြင်ခြင်းငှါ၊ ကံသဘာဝိတော – တခုသောအဘို့ အကျိုးငှါ ပွားစေအပ်သော၊ သမာဓိ – သမာဓိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ စ ခေါ-ဣတိရိက်တား၊ ပိယရူပါနံ-နဲသော၊ပေ၊ဒိဗ္ဗာနံ-နဲသော၊ သဒ္ဒါနံ- သဒ္ဒါရုံတို့ကို၊ သဝနာယ - ကြားခြင်းငှါ၊ (ကံသဘာဝိတော - သော၊ သမာဓိ-သည်၊) နော (ဟောတိ)-မဖြစ်၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ပုရတ္ထိမာယ-သော၊ ဒိသာယ - ၌၊ ပိယရူပါနံ၊ပေ၊ဒိဗ္ဗာနံ, ရူပါနံ - တို့ကို၊ ဒဿနာယ - ငှါ၊ သမာဓိမှိ-သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကံသဘာဝိတေ– (ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဟူသော) တခုသောအဘို့ အကျိုးငှါပွားစေအပ်သော်၊ ပိယရူပါနံ–နဲသော၊ပေ၊ဒိဗ္ဗာနံ, သဒ္ဒါနံ-တို့ကို၊ သဝနာယ- ငှါ၊ နော ကံသဘာဝိတေ–(ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်ဟူသော) တခုသော အဘို့အကျိုးငှါမပွားစေအပ်သော်၊ ပုရတ္ထိမာယ-သော၊ ဒိသာယ-၌၊ ပိယရူပါနိ-နဲသော၊ပေ၊ဒိဗ္ဗာနိ, ရူပါနိ-တို့ကို၊ ပဿတိ–မြင်ရ၏၊ ပိယရူပါနိ– နဲသော ၊ပေ၊ သဒ္ဒါနိစ – တို့ကိုကား၊ နော သုဏာတိ–မကြားရ။

[ဤအမေးကို ဥဘယံသဘာဝိတ သမာဓိ၏ အဆုံးဌ ဖြေတော် မူလိမ့်မည်။]

မဟာလိ- လိ၊ ဣမ– ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခုနော- ရဟန်း၏၊ ဝါ-သည်၊ ပုရတ္ထိမာယ–အရှေ့ဖြစ်သော၊ ဒိသာယ-အရပ်၌၊ ပိယရူပါနံ–ချစ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်သော၊ ကာမူပသံဟိတာနံ- ကိလေသာကာမနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ရဇနီယာနံ – တပ်မက်စေတတ်ကုန်သော၊ ဒိဗ္ဗာနံ – နတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါနံ - ရူပါရုံတို့ကို၊ ဒဿနာယ – မြင်ခြင်းငှါ၊ ကံသဘာဝိတော – တခုသောအဘို့ အကျိုးငှါ ပွားစေအပ်သော၊ သမာဓိ – သမာဓိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ စ ခေါ-ဣတိရိက်တား၊ ပိယရူပါနံ-နဲသော၊ပေ၊ဒိဗ္ဗာနံ-နဲသော၊ သဒ္ဒါနံ- သဒ္ဒါရုံတို့ကို၊ သဝနာယ - ကြားခြင်းငှါ၊ (ကံသဘာဝိတော - သော၊ သမာဓိ-သည်၊) နော (ဟောတိ)-မဖြစ်၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ပုရတ္ထိမာယ-သော၊ ဒိသာယ - ၌၊ ပိယရူပါနံ၊ပေ၊ဒိဗ္ဗာနံ, ရူပါနံ - တို့ကို၊ ဒဿနာယ - ငှါ၊ သမာဓိမှိ-သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကံသဘာဝိတေ– (ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဟူသော) တခုသောအဘို့ အကျိုးငှါပွားစေအပ်သော်၊ ပိယရူပါနံ–နဲသော၊ပေ၊ဒိဗ္ဗာနံ, သဒ္ဒါနံ-တို့ကို၊ သဝနာယ- ငှါ၊ နော ကံသဘာဝိတေ–(ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်ဟူသော) တခုသော အဘို့အကျိုးငှါမပွားစေအပ်သော်၊ ပုရတ္ထိမာယ-သော၊ ဒိသာယ-၌၊ ပိယရူပါနိ-နဲသော၊ပေ၊ဒိဗ္ဗာနိ, ရူပါနိ-တို့ကို၊ ပဿတိ–မြင်ရ၏၊ ပိယရူပါနိ– နဲသော ၊ပေ၊ သဒ္ဒါနိစ – တို့ကိုကား၊ နော သုဏာတိ–မကြားရ။

တံ – ထိုသို့ ဒိဗ္ဗရူပါရုံတို့ကိုသာ မြင်နိုင်၍ ဒိဗ္ဗသဒ္ဒါရုံတို့ကို မကြားနိုင်ခြင်းသည်၊ ကိဿဟေတု – အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း၊ မဟာလိ-လိ၊ ဘိက္ခု နော-၏၊ ဝါ-သည်၊ ပုရတ္ထိမာယ-သော၊ ဒိသာယ-၌၊ ပိယရူပါနိ-နဲသော၊ပေ၊ ဒိဗ္ဗာနံ, ရူပါနံ–တို့ကို၊ ဒဿနာယ-ငှါ၊ သမာဓိမှိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကံ သဘာဝိတေ–အပ်သော်၊ ပိယရူပါနံ–နဲသော၊ပေ၊ဒိဗ္ဗာနံ, သဒ္ဒါနံ-တို့ကို၊ သဝနာယစ-ငှါကား၊ နော ကံသဘာဝိတေ– အပ်သော်၊ ဧဝံ– ဤ ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း၊ ဧတံ – ဤ ဒိဗ္ဗရူပါရုံတို့ကိုသာ မြင်နိုင်၍ ဒိဗ္ဗသဒ္ဒါရုံတို့ကို မကြားနိုင်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ- ၏။

မဟာလိ- လိ၊ ပုနစ– တဖန်လည်း၊ အပရံ – တမျိုးကား၊ ဘိက္ခု နော- ၏၊ ဝါ- သည်၊ ဒက္ခိဏာယဒိသာယ–တောင်အရပ်၌ ၊ပေ၊ ပစ္ဆိမာယဒိသာယ – အနောက်အရပ်၌၊ပေ၊ဥတ္တရာယဒိသာယ - မြောက်အရပ်၌၊ပေ၊ဥဒ္ဓံ - အထက်

အရပ်၌ဌင်း၊ အခေ်ာ-အောက်အရပ်၌ဌင်း၊ တိရိယံ- ဖီလာအရပ်၌ဌင်း၊ ပိယရူပါနံ-နှသော၊ပေ၊ဒိဗ္ဗာနံ,ရူပါနံ-တို့ကို၊ ဒဿနာယ-ငှါ၊ ကေံသဘာ၀ိတော-သော၊ သမာဓိ–သည်၊ ဟောတိ၊ ပိယရူပါနံ–နှသော၊ပေ၊ ဒိဗ္ဗာနံ , သဒ္ဒါနံ–တို့ကို၊ သ၀နာယစ–ငှါကား၊ (ကေံသဘာ၀ိတော–သော၊ သမာဓိ - သည်၊) နော(ဟောတိ)၊ သော-သည်၊ ဥဒ္ဓံ-၌ဌင်း၊ အခေ - ၌ဌင်း၊ တိရိယံ–၌ဌင်း၊ ပိယရူပါနံ–နှသော ၊ပေ၊ ဒိဗ္ဗာနံ, ရူပါနံ– တို့ကို၊ ဒဿနာယ-ငှါ၊ သမာဓိမှိ–သည်၊ ၀ါ–ကို၊ ကေံသဘာ၀ိတေ-သော်၊ ပိယရူပါနံ–ကုန်သော၊ပေ၊ ဒိဗ္ဗာနံ, သဒ္ဒါနံ– တို့ကို၊ သ၀နာယစ – ငှါကား၊ နော ကေံသဘာ၀ိတေ - သော်၊ ဥဒ္ဓံ, အခေ၁, တိရိယံ, ပိယရူပါနိ ၊ပေ၊ ဒိဗ္ဗာနိ , ရူပါနိ-တို့ကို၊ ပဿတိ–၏၊ ပိယရူပါနိ၊ပေ၊ဒိဗ္ဗာနိ, သဒ္ဒါနိစ-တို့ကိုကား၊ နော သုဏာတိ- ရ၊ တံ – ထိုသို့ ဒိဗ္ဗရူပါရုံတို့ကိုသာ မြင်နိုင်၍ ဒိဗ္ဗသဒ္ဒါရုံတို့ကို မကြားနိုင်ခြင်းသည်၊ ကိဿဟေတုနည်း၊ မဟာလိ–လိ၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ၀ါ-သည်၊ ဥဒ္ဓံ,အခေ၁,တိရိယံ, ပိယရူပါနံ၊ပေ၊ဒိဗ္ဗာနံ, ရူပါနံ, ဒဿနာယ, သမာဓိမှိ, ကေံသဘာ၀ိတော၊ ပိယရူပါနံ၊ပေ၊ ဒိဗ္ဗာနံ, သဒ္ဒါနံ, သ၀နာယစ – ကား၊ နော ကေံသဘာ၀ိတေ–သော်၊ ဧ၀ံ–ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း၊ တေံ–ဤဒိဗ္ဗရူပါရုံတို့ကိုသာ မြင်နိုင်၍ ဒိဗ္ဗသဒ္ဒါရုံတို့ကို မကြားနိုင်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ။

အမှာ။ ။ ဤမှနောက်၌ ဒိဗ္ဗသဒ္ဒတို့ကို ကြားခြင်းငှါသာ , ဒိဗ္ဗရူပတို့ကို မမြင်ခြင်းငှါ....(၁)အရွှေ အရပ်၊ (၂)တောင်အရပ်၊ (၃) အနောက် အရပ်၊ (၄) မြောက်အရပ်၊(၅)အထက်, အောက်, ဖီလာ (အထောင့်) အရပ်တို့၌ ပွားစေခြင်းကြောင့် ဒိဗ္ဗသဒ္ဒကိုသာ ကြား၍ ဒိဗ္ဗရူပကို မမြင်နိုင်ပုံကိုဂုဏ်း, ဒိဗ္ဗရူပ ဒိဗ္ဗသဒ္ဒ ၂ မျိုးလုံးကို မြင်ခြင်း ကြားခြင်းငှါဥဘယံသဘာ၀ိတ (၂ ခုသော အတို့အကျိုးငှါ ပွားစေအပ်သော) သမာဓိကို အရွှေအရပ်စသည်တို့၌ ပွားစေခြင်းကြောင့် ဒိဗ္ဗ ရူပ, ဒိဗ္ဗ သဒ္ဒ ၂ မျိုးလုံးကိုပင် မြင်နိုင်ပုံ ကြားနိုင်ပုံကိုဂုဏ်း ဟောတော်မူသည်၊ ဤ၀ါကျများ၌ အနက်ထူး မရှိပါ။

“ဥဘယံသဘာ၀ိတော – (ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် , ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်ဟူသော) ၂ခုသောအတို့အကျိုးငှါ ပွားစေအပ်သည်”ဟုဂုဏ်း၊“တံကိဿဟေတု”စသော ၀ါကျ၌“တံ–ထိုသို့ ဒိဗ္ဗရူပတို့ကိုမြင်နိုင်ခြင်း ဒိဗ္ဗသဒ္ဒတို့ကို ကြားနိုင်ခြင်းသည်၊ ကိဿဟေတု-နည်း၊မဟာလိ-လိ၊ ဥဒ္ဓံ အခေ၁,တိရိယံ-၌ဌင်း၊ပိယရူပါနံ၊ပေ၊ ဒိဗ္ဗာနံ, ရူပါနံ-တို့ကို၊ ဒဿနာယ စ–ငှါဌင်း၊ ပိယရူပါနံ၊ပေ၊ဒိဗ္ဗာနံ,သဒ္ဒါနံ–တို့ကို၊ သ၀နာယစ-ငှါဌင်း၊ သမာဓိမှိ–သည်၊ ၀ါ- ကို၊ ဥဘယံသဘာ၀ိတေ–အပ်သော်၊ ဧ၀ံ–ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း၊ တေံ–ဤဒိဗ္ဗရူပတို့ကို မြင်နိုင်ခြင်း, ဒိဗ္ဗသဒ္ဒတို့ကို ကြားနိုင်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ–၏”ဟုဂုဏ်း ပေးရုံသာ ထူးပါသည်။

အဖြေဝါကျ။ ။မဟာလိ-လိ၊ ယေန–အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ-အကြင် အထောက်အပံ့ကြောင့်၊ သုနက္ခတ္တော–သော၊ လိစ္ဆဝိပုတ္တော- သည်၊ သန္တာနေဝ-ထင်ရှားရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ပိယရူပါနိ–နံ့သော ၊ပေ၊ ဒိဗ္ဗာနိ, သဒ္ဒါနိ–သဒ္ဒါရုံတို့ကို၊ နာဿေသိ - မကြား၊ အသန္တာနိ - ထင်ရှား မရှိကုန်သော၊ (သဒ္ဒါနိ-တို့ကို၊) နော နာဿေသိ – မကြားရသည် မဟုတ်၊ (သော)ဟေတု-ထိုအကြောင်းသည်၊ အယံ ဓေါ - ၌သည်ပင်တည်း၊ (ဒိဗ္ဗရူပ တို့ကိုသာ မြင်ဘို့ရန် ကံသဘာဝိတသမာဓိကို ပွားစေခြင်းပင်တည်း၊) (သော) ပစ္စယော – ထို အထောက်အပံ့ ဟူသည်၊ အယံ ဓေါ - တည်း၊ ဇာတိ – ၌သို့ (မိန့်တော်မူပြီ။)[မဟာလိ၏ အမေးကို ဖြေတော်မူသည်။]

(ဧဝံ ဝုတ္တေ မဟာလိ လိစ္ဆဝီ ဘဂဝန္တံ တေံ အဝေါစ၊ ကိံ၊) ဘန္တေ– ရား၊ တောသံ သမာဓိဘာဝနာနံ-၌သမာဓိ ဘာဝနာတို့ကို၊ သစ္ဆိကိရိယာဟေတု– မျက်မှောက် ပြုလိုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဘိက္ခူ - ရဟန်းတို့သည်၊ ဘဂဝတိ–မြတ်စွာဘုရား၌၊ ဝါ-မြတ်စွာဘုရား အထံ၌၊ ဗြဟ္မစရိယံ- မြတ်သော အကျင့်ကို၊ စရန္တိနုန-ကျင့်ကြလေယောင်တကား၊ ဝါ-ကျင့်ကြ၏ဟု ထင်ပါ၏၊ ဇာတိ–၌သို့ (လျှောက်ပြီ၊) မဟာလိ-လိ၊ တောသံဘာဝနာနံ–တို့ကို၊ သစ္ဆိကိရိယာဟေတု-ကြောင့်၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ မယိ - ငါဘုရား၌၊ ဝါ - ငါဘုရား အထံ၌၊ ဗြဟ္မစရိယံ-ကို၊ နု စရန္တိ – ကျင့်ကြကုန်သည် မဟုတ်၊ မဟာလိ-လိ၊ ယေသံ-အကြင်တရားတို့ကို၊ သစ္ဆိကိရိယာဟေတု–ကြောင့်၊ ဘိက္ခူ မယိ ဗြဟ္မစရိယံ, စရန္တိ–နှ၏၊ အညေဝ–သမာဓိ ဘာဝနာတို့မှ တမျိုးတခြား သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဥတ္တရိတရာစ-သာ၍ လွန်ကဲသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဏီတ တရာစ-သာ၍ မွန်မြတ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊(တေ)ဓမ္မာ-ထိုတရားတို့သည်၊ အတ္ထိ ဓေါ-ရှိကုန်သေးသည်သာ၊ ဇာတိ-၌သို့(မိန့်တော်မူပြီ။)

စတုအာရိယဖလကထာ

(ဧဝံ ဝုတ္တေ မဟာလိ လိစ္ဆဝီ ဘဂဝန္တံ တေံ အဝေါစ၊ ကိံ၊) ဘန္တေ - ရား။ ယေသံ–တို့ကို၊ သစ္ဆိကိရိယာဟေတု-ကြောင့်၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ ဘဂဝတိ–၌၊ ဝါ–၌၊ ဗြဟ္မစရိယံ-ကို၊ စရန္တိ- နှ၏၊ ဥတ္တရိတရာစ–သာ၍ လွန်ကဲသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဏီတတရာစ - သာ၍ မွန်မြတ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ ဓမ္မာ - ထို တရားတို့ဟူသည်၊ ကတမေ ပန - အဘယ်တို့ပါနည်း၊ ဇာတိ–၌သို့

အပါယ် ၄ ပါးတို့၌ ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန် ကျရောက်စေတတ်သော သဘော မရှိသည်၊ နိယတော – အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်တတ်သော အရိယာ မဂ်တရား သည် (၇ ဘဝ အထက် မဖြစ်ဘို့ရန် အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသည်၊) သမ္မောဓိပရာယဏော- အထက်မဂ် ၃ ပါးဟူသော အလွန်ရောက်ထိုက်သော တရားရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ မဟာလိ–လိ၊ ယဿ - အကြင် တရားကို၊ သစ္ဆိ ကိရိယာဟေတု–ကြောင့်၊ ဘိက္ခု။ မယိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ၊ အယမ္ပိဓမ္မော-ဤ သောတာပတ္တိဖိုလ်တရားသည်လည်း၊ ဥတ္တရိတရောစ–ကံသဘာဝိတ သမာဓိ, ဥဘယံသဘာဝိတ သမာဓိတို့ထက် သာ၍ လွန်ကဲသည်ဂုဏ်း၊ ပဏီတတရောစ-ကံသဘာဝိတသမာဓိ, ဥဘယံသဘာဝိတသမာဓိတို့ထက် သာ၍ မွန်မြတ်သည် ဂုဏ်း၊(ဟောတိ-၏။)

မဟာလိ-လိ၊ ပုနစ-တဖန်လည်း၊ အပရံ-တမျိုးကား၊ ဘိက္ခု-သည်၊ တိဏ္ဏံ-နှံသော၊ သံယောဇနာနံ–သံယောဇဉ်တို့၏၊ ပရိက္ခယာ–ကြောင့်၊ ရာဂဒေါသ မောဟာနံ– ရာဂဒေါသ မောဟတို့၏၊ တနုတ္တာ – နည်းပါးကုန်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ သကဒါဂါမိ–သကဒါဂါမိ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ သကိဒေဝ– တကြိမ်သာလျှင်၊ ဇမံ လောကံ–၌ ကာမဘုံဟူသော လောကသို့၊ အာဂန္တွာ– ပြန်လာ၍၊ ဒုက္ခဿ = တဘူမက, ဝဋ်ဒုက္ခ၏၊ အန္တံ - အဆုံးကို၊ ကရောတိ– ပြုနိုင်၏၊ မဟာလိ - လိ၊ ယဿ - အကြင် သကဒါဂါမိ ဖိုလ်တရားကို၊ သစ္ဆိ ကိရိယာဟေတု ဘိက္ခု။ မယိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ၊ အယမ္ပိ ဓမ္မော-၌ သကဒါဂါမိ ဖိုလ်တရားသည်လည်း၊ ဥတ္တရိတရောစ– သောတာပတ္တိဖိုလ်တရားထက် သာ၍ လွန်ကဲသည်ဂုဏ်း၊ ပဏီတတရောစ – သောတာပတ္တိ ဖိုလ်တရားထက် သာ၍ မွန်မြတ်သည်ဂုဏ်း၊(ဟောတိ–၏။)

မဟာလိ ပုနစ အပရံ ဘိက္ခု, ပဉ္စန္နံ– ၅ ပါးကုန်သော၊ သြရမ္ဘာဂိယာနံ– အောက်ကာမဘုံသို့ ကပ်ရောက်တတ်ကုန်သော၊ ဝါ-အောက်ကာမဘုံဟူသော အဘို့၏အစီးအပွားဖြစ်ကုန်သော၊ သံယောဇနာနံ-တို့၏၊ ပရိက္ခယာ-ကြောင့်၊ သြပပါတိကော– ဥပပတ် ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းရှိသည်၊ တတ္ထ–ထို ဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ ပရိနိဗ္ဗာယီ–ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းရှိသည်၊ တသ္မာ လောကာ-ထိုဗြဟ္မာ့ပြည်မှ၊ အနာဝတ္တိဓမ္မော-ပြန်လည်ခြင်းသဘော မရှိသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ မဟာလိ–လိ၊ ယဿ၊ပေ၊စရန္တိ၊ အယမ္ပိဓမ္မော- ၌ အနာဂါမိဖိုလ်တရားသည်လည်း၊ ဥတ္တရိတရောစ–သကဒါဂါမိဖိုလ်တရားထက် သာ၍လွန်ကဲသည်ဂုဏ်း၊ ပဏီတတရောစ–သကဒါဂါမိ ဖိုလ်တရားထက် သာ၍ မွန်မြတ်သည်ဂုဏ်း၊(ဟောတိ)။

ပုနစပရံ မဟာလိ ဘိက္ခု, အာသဝါနံ-အာသဝေါတို့၏၊ ခယာ-ကြောင့်၊ အနာသဝံ-အာသဝေါမရှိသော၊ စေတောဝိမုတ္တိ-ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ် သမာဓိကိုဂုဏ်း၊ ပညာဝိမုတ္တိ – ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော

အရဟတ္တဖိုလ် ပညာကိုဂုဏ်း၊ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ–မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော သဘောဟူသော ပစ္စက္ခအတ္တဘောၨပင်၊ သယံ–ကိုယ်တိုင်၊ အဘိညာ–ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍၊ သစ္ဆိကတ္တာ-မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရတိ-နေနိုင်၏၊ မဟာလိ-လိ၊ ယဿ၊ပေ၊ စရဏ္ဓိ၊ အယမ္ပိဓမ္မော – ၌ အရဟတ္တဖိုလ် တရားသည်လည်း၊ ဥတ္တရိတရောစ – အနာဂါမိ ဖိုလ်တရားထက်သာ၍ လွန်ကဲသည်ဂုဏ်း၊ ပဏီတတရောစ-အနာဂါမိ ဖိုလ်တရားထက် သာ၍ မွန်မြတ်သည်ဂုဏ်း၊ (ဟောတိ)၊ မဟာလိ-လိ၊ ယေသံ – အကြင် တရားတို့ကို၊ သစ္ဆိကိရိယာဟေတု–ကြောင့်၊ ဘိက္ခု။ မယိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ၊ ဥတ္တရိတရာစ–ကေံသဘာဝိတသမာဓိ, ဉာဏဝိသဘာဝိတ သမာဓိတို့ထက် သာ၍ လွန်ကဲသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဏီတတရာစ-ကေံသဘာဝိတသမာဓိ, ဉာဏဝိသဘာဝိတ သမာဓိတို့ထက် သာ၍ မွန်မြတ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ ဓမ္မာ-ထိုတရားတို့ဟူသည်၊ ဣမေ ခေါ်-၌တရားတို့ပင်တည်း၊ (၌ သောတာပတ္တိဖိုလ် စသော တရားတို့ပင်တည်း၊) ဣတိ–၌သို့ (မိန့်တော်မူပြီ)။

အရိယအဋ္ဌကိကမဂ္ဂ

ဘန္တေ–ရား၊ ဧတေသံ ဓမ္မာနံ–၌တရားတို့ကို၊ (သောတာပတ္တိဖိုလ်စသော တရားတို့ကို၊) သစ္ဆိကိရိယာယ- မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ၊ မဂ္ဂေါ– လမ်းကြောင်းသည်၊ အတ္ထိ ပန-ရှိပါသလော၊ ပဋိပဒါ- အကျင့်သည်၊ အတ္ထိ–ရှိပါသလော၊ ဣတိ – ၌သို့ (လျှောက်ပြီ)၊ မဟာလိ – မဟာလိ၊ ဧတေသံ ဓမ္မာနံ – တို့ကို၊ သစ္ဆိကိရိယာယ–ငှါ၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ အတ္ထိ ခေါ်-ရှိသည်သာ၊ ပဋိပဒါ- သည်၊ အတ္ထိ–ရှိသည်သာ၊ ဣတိ-၌သို့ (မိန့်တော်မူပြီ၊) ဘန္တေ–ရား၊ ဧတေသံ ဓမ္မာနံ-တို့ကို၊ သစ္ဆိကိရိယာယ-ငှါ၊ မဂ္ဂေါ-ဟူသည်၊ ကတမော ပန-အဘယ်ပါနည်း၊ ပဋိပဒါ–ဟူသည်၊ ကတမာ–ပါနည်း၊ ဣတိ–၌သို့(လျှောက်ပြု၊)အရိယော-ဖြူစင်သော၊ ဝါ–မြတ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော–ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ အယမေဝမဂ္ဂေါ– ၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပင်တည်း၊ သေယျထိဒံ–ထိုမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဟူသည်အဘယ်နည်း၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ–သမ္မာဒိဋ္ဌိဂုဏ်း၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ- ဂုဏ်း၊ သမ္မာဝါစာ-ဂုဏ်း၊ သမ္မာကမ္မန္တော–ဂုဏ်း၊ သမ္မာအာဇီဝေါ– ဂုဏ်း၊ သမ္မာဝါယာမော- ဂုဏ်း၊ သမ္မာသတိ – ဂုဏ်း၊ သမ္မာသမာဓိ–ဂုဏ်းတည်း၊ မဟာလိ-လိ၊ ဧတေသံ ဓမ္မာနံ-တို့ကို၊ သစ္ဆိကိရိယာယ-ငှါ၊ မဂ္ဂေါ-ဟူသည်၊ အယံ ခေါ်-၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားပင်တည်း၊ ပဋိပဒါ–ဟူသည်၊ အယံ–၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားပင်တည်း၊ ဣတိ-၌သို့(မိန့်တော်မူပြီ)။

ဒုတိယဇ္ဈာနကထာ

မဟာလိ–လိ၊ ကံ–တပါးသော၊ သမယံ–အခါ၌၊ အဟံ-ငါဘုရားသည်၊ ကောသမ္ဗိယံ– ကောသမ္ဗီမြို့၌၊ ဝါ–မြို့၏အနီးဖြစ်သော၊ ယောသိတာရာမေ–ယောသိတာရုံကျောင်းတိုက်၌၊ ဝိဟရာမိ– နေတော်မူ၏၊ အထခေါ–ထိုအခါ၌၊ (ကောသမ္ဗီမြို့အနီး, ယောသိတာရုံကျောင်းတိုက်ဝယ်, နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊) မုဏ္ဍိယော–ယမည်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကောစ–ပရိဗ္ဗိဇ်သည်ရင်း၊ ဒါရုပတ္တိကန္တေဝါသီ– သစ်သားသဖိတ်ကိုဆောင်သော ပရိဗ္ဗိဇ်၏ အနီးနေတပည့်ဖြစ်သော၊ ဇာလိယောစ - ဇာလိယသည်ရင်း၊ ဒွေ– ၂ ယောက်ကုန်သော၊ ပဗ္ဗဇိတာ– ပရိဗ္ဗိဇ်ရသော့်တို့သည်၊ ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ သု၊ပေ၊ဒွေ ပဗ္ဗဇိတာ မံ တေ ဒဝေါစုံ၊ (ကို)၊ အာဝုသော ဂေါတမ– ငါ့ရှင် ဂေါတမ၊ ကိ နုခေါ– အသို့ပါနည်း၊ တံ–ထို အထည်ကိုယ်သဲည်၊ ဇီဝံ-ဇီဝ မည်ပါသလော၊ တံ–ထို အသက်ကောင်သည်၊ သရီရံ–သရီရမည်ပါသလော၊ ဥဒါဟု–သို့မဟုတ်၊ ဇီဝံ-အသက်ကောင်သည်၊ အညံ- အထည်ကိုယ်မှ တမျိုးတခြားပါလော၊ သရီရံ– အထည်ကိုယ်သည်၊ အညံ – အသက်ကောင်းမှ တမျိုးတခြားပါလော၊ ဣတိ - ဤသို့ (လျှောက်ကြကုန်ပြီ)။

အာဝုသော- ငါ့ရှင်တို့၊ တေနဟိ – ထိုသို့ သိလိုလျှင်၊ သာဓုကံ – မြဲမြံစွာ၊ သုဏာထ–နားစိုက်ကြကုန်လော၊ မနသိ-စိတ်၌၊ ကရောထ–ပြုကြကုန်လော၊ (တနည်း)မနသိကရောထ-နှလုံးသွင်းကြကုန်လော၊ ဘာသိဿာမိ-ဟောတော်မူအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့(မိန့်တော်မူပြီ)၊ အာဝုသော–အရှင်ဘုရား၊ ဧဝံ-ကောင်းပါပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒွေ- နှစ်သော၊ တေ ပဗ္ဗဇိတာ- တို့သည်၊ မမ- ငါဘုရားအား၊ ပစ္စဿောသုံ – ရှေးရှု နားထောင်ကြကုန်ပြီ၊ အဟံ - သည်၊ တေံ- ကို၊ အဝေါစံ– မိန့်တော်မူခဲ့ပြီ၊ ဣဓာဝုသော တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ပေ၊ သာမညဖလေ – သာမညဖလသုတ်၌၊ (ဝိတ္ထာရိတံ) ယထာ – ခဲ့အပ်ပြီးကဲ့သို့၊ ဧဝံ– ဤအတူ၊ ဝိတ္ထာရေတမ်ံ – ခဲ့ထိုက်၏၊ အာဝုသော-တို့၊ ဧဝံ ခေါ- လျှင်၊ ဘိက္ခု- သည်၊ သီလသမ္ပန္နော - သီလနှင့်ပြည့်စုံသည်၊ ဟောတိ ၊ပေ၊ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ အာဝုသော-တို့၊ ယော ဘိက္ခု-သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဇာနာတိ-သိ၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဿတိ-မြင်၏၊ တဿ– ပဌမဈာန်ကို သိပြီး

× × × × × × ×

ဧကဓိဂါဟံ။ ။"ဧကံ+ဇ္ဈာန+အဟံ"ဟု သဒ္ဒါကျမ်းတို့အလို ပုဒ်ဖြတ်၍ အဓိပ္ပါယ်ယူရပုံကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ "ဒေါ ဓသဓ"သုတ်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ အမွှဲ၌သုတ် အဋ္ဌကထာဒုတိယဇ္ဈာနဝါဒအဖွင့်နှင့် အဂုတ္တရ စတုက္ကဋီကာ, ပဌမ- ပံ, ဒု– ဝဂ်, မြဟ္မစရိယသုတ် အဖွင့်၌ကား "ဧကံ+ဇ္ဈာံ+အဟံ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ "ဇ္ဈာံ"ကို အနက်မရှိသော "နိပါတ်" ဟုသာ မိန့်သည်။

မြင်ပြီးသောထိုရဟန်းအား၊ တံ-ထိအသက်ကောင်သည်၊ ဇီဝံ-ဇီဝမည်၏၊ တံ-ထိကိုယ်ကောင်သည်၊ သရီရံ-ရမည်၏၊ ဣတိဝါ- ဤသို့သော်ငင်း၊ ဇီဝံ-အသက်ကောင်သည်၊ အညံ – ကိုယ်ကောင်မှ တမျိုးတခြားသောတည်း၊ သရီရံ - သည်၊ အညံ-သောတည်း၊ ဣတိဝါ- သော်ငင်း၊ တေံ- ဤစကားကို၊ ဝစနာယ- ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ ကလ္လံ နုခေါ–သင့်ပါ့၊းမည်လော၊ ဣတိ-ဤသို့(မေးတော်မူပြီ)၊ အာဝုသော–အရှင်ဘုရား၊ ယောသော ဘိက္ခု--သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဇာနာတိ-၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဿတိ - ၏၊ တဿ – အား၊ တံ ဇီဝံ တံ သရီရန္တိ ဝါ – တံ ဇီဝံ တံ သရီရံဟူ၍ သော်ငင်း၊ အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရန္တိ ဝါ-ဟူ၍သော်ငင်း၊ တေံ-ကို၊ ဝစနာယ-ငှါ၊ ကလ္လံ–သင့်ပါသေး၏၊ ဣတိ-ဤသို့ (လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊) အာဝုသော-တို့၊ အဟံ-သည်၊ တေံ–ဤ ပဌမစျာန်ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ ဇာနာမိ·၏၊ ဧဝံ ပဿာမိ၊ အထ စ ပန – ထိုသို့ သိမြင်ခြင်းကြောင့်ပင်၊ အဟံ - သည်၊ တံ ဇီဝံ တံ သရီရန္တိ ဝါ-သော်ငင်း၊ အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရန္တိ ဝါ-သော်ငင်း၊ န ဝဒါမိ-ဟောတော်မမူ။

အမှာ။ ။ဒုတိယစျာန်စသော စျာန်တို့၌ငင်း, ဝိပဿနာဉာဏ်မှစ၍ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် တိုင်အောင်သော ဉာဏ် ၇ ပါး၌ငင်း, ဘုရားရှင်က မေးတော်မူပုံ, ထိုရဿေ ၂ ပါးတို့က ဖြေကြပုံကို ရှေးအတိုင်း သိပါ။

၊ပေါနာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာတိ၊ အာဝုသော – တို့၊ ယောသော ဘိက္ခု-သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဇာနာတိ-၏၊ ဧဝံ- သို့၊ ပဿတိ- ၏၊ တဿ– အာသဝက္ခယဉာဏ်ကို သိပြီး မြင်ပြီးသော ထိုရဟန်းအား၊ တံ-ထိအသက်ကောင်သည်၊ ဇီဝံ–မည်၏၊ တံ–ထို ကိုယ်ကောင်သည်၊ သရီရံ-မည်၏၊ ဣတိဝါ–ဤသို့သော်ငင်း၊ ဇီဝံ- သည်၊ အညံ- သာတည်း၊ သရီရံ- သည်၊ အညံ–တည်း၊ ဣတိဝါ–သော်ငင်း၊ တေံ-ဤစကားကို၊ ဝစနာယ–ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ ကလ္လံ နုခေါ-သင့်ပါသေးရဲ့၊ ဣတိ-ဤသို့ (လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊) အာဝုသော-တို့၊ အဟံ-သည်၊ တေံ–ဤ ပဌမစျာန်ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ ဇာနာမိ·၏၊ ဧဝံ ပဿာမိ၊ အထ စ ပန – ထိုသို့ သိမြင်ခြင်းကြောင့်ပင်၊ အဟံ - သည်၊ တံ ဇီဝံ တံ သရီရန္တိ ဝါ-သော်ငင်း၊ အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရန္တိ ဝါ-သော်ငင်း၊ န ဝဒါမိ-ဟောတော်မမူ။

× × × × × × ×

တံ ဇီဝံ တံ သရီရံ။ ■ဇီဝ သရီရတို့၏အဓိပ္ပါယ်ကို အင်္ဂဇံသာလိန်, နိက္ခေပကဏ္ဍ, ဒုကနိက္ခေပ, အာသဝအဖွင့် ဘာသာဋီကာ (၁၆၇)၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ဤ၌ကား.... "အထစပနာဟံ နဝဒါမိတိ အဟံ တေမေဝံ ဇာနာမိ၊ နောစ ဧဝံ ဝဒါမိ၊ အထခေါ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတ္ဝာ ဘာဝေန္တာသေ ပညာဗလေန ဥပ္ပန္နံ မဟဂ္ဂတစိတ္တမေတန္တိ သညံ ဌပေသိ" ဟူသော အင်္ဂကထာကိုထောက်၍ ပဌမစျာန် စသည်ကိုပင် "ဇီဝ, သရီရ" ဟု စွဲလမ်းသည်ဟု မှတ်ပါ။ [ပဌမစျာန် စသည်၌ "အတ္တ" ဟု စွဲလမ်းပုံကို ဗြဟ္မဇာလသုတ်, ဒိဋ္ဌိဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒ၌ ဟောတော်မူထားပြီ။]

အနက်ပေး ။ ■"တံ– ထို အသက်ကောင်သည်၊ ဇီဝံ – ဇီဝမည်၏၊ တံ–ထိကိုယ်ကောင်သည်၊ သရီရံ–သရီရမည်၏"ဟု အနက်ပေးထားပါသည်၊ ဆရာတို့ကား– "တံ (ရှုပ်) –ထိရုပ်သည်၊ ဇီဝံ- ဇီဝမည်၏၊ ဝါ – အသက်ကောင်မည်၏၊ တံ (ရှုပ်) – ထိ ဇီဝမည်သောရုပ်သည်၊ ဝါ-ထို အသက်ကောင်မည်သောရုပ်သည်၊ သရီရံ-ရမည်၏၊ ဝါ–ကိုယ်မည်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ပေးတော်မူကြ၏။

ဥုးမည်လော၊ ဣတိ– ဤသို့ (မေးတော်မူပြီ)၊ အာဝုသော- အရှင်ဘုရား၊ ယော သော ဘိက္ခု- သည်၊ ဧဝံ ဇာနာတိ၊ ဧဝံ ပဿတိ၊ တဿ- အား၊ တံ ဇိဝံ တံ သရီ ရန္တိဝါ–ဟူ၍သော်ဂုင်း၊ အညံ ဇိဝံ အညံ သရီရန္တိဝါ-ဟူ၍သော်ဂုင်း၊ တေံ-ကို၊ ဝစနာယ- ငှါ၊ နံ ကလ္လံ – မသင့်တော့ပ၏၊ ဣတိ – ဤသို့ (လျှောက်ကြကုန်ပြီ)၊ အာဝုသော - တို့၊ အဟံ - သည်၊ တေံ – ဤ အာသဝက္ခယဉာဏ်ကို၊ ဧဝံ- သို့၊ ဇာနာမိ - ၏၊ ဧဝံ ပဿာမိ၊ အထစ ပန – ထိုသို့ သိမြင်ခြင်းကြောင့်ပင်၊ တံ ဇိဝံ တံ သရီရန္တိဝါ– ဟူ၍သော်ဂုင်း၊ အညံ ဇိဝံ အညံ သရီရန္တိဝါ– ဟူ၍သော်ဂုင်း၊ နံ ဝဒါမိ-ဟောတော်မမူ၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ အဝေါ စ–မိန့်တော်မူပြီ၊ ဩဠဒ္ဓေါ-သော၊ လိစ္ဆဝီ-သည်၊ အတ္တမနော- မိမိစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊)ဘဂဝတော - မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝါ-သည်၊ ဘာသိတံ-ဟောတော် မူအပ်သော စကားတော်ကို၊ အဘိနန္ဒိ – ဝမ်းမြောက်နှစ်သက်, ရှင်အားတက် လျက်, လက်ခံပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သုတံ–နာယူမှတ်သား, ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ၊ (တနည်း) ဣတိ - ဤသို့၊ သုတံ – နာယူမှတ်သား , ဆောင်ထားရခြင်းသည်၊ (ဟောတိ – ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ – မဟာလိသုတ် အပြီးတည်း)။

ဆဋ္ဌံ - ၆ သုတ်မြောက်ဖြစ်သော၊ မဟာလိသုတ္တံ- သည်၊ နိဋ္ဌိတံ- ပြီ။

မဟာလိသုတ် ပါဠိတော်
နိဿယ ပြီးပြီ။

ဇာလိယသုတ် နိဿယ

ဧဝံ မေ သုတံ ကံသမယံ၊ ဘဂဝါ ကောသမ္ဗိယံ – ကောသမ္ဗီမြို့၌၊ ဝါ-၏ အနီးဖြစ်သော၊ ယောသိတာရာမေ–ယောသိတာရုံကျောင်းတိုက်၌၊(ယောသိတ သဋ္ဌေးသည် ဆောက်လုပ်အပ်သောအာရုံမ်၌၊) ဝိဟရတိ-၏၊ [ဤမှ နောက်၌ ရှေသုတ်လာ ဒွိပမ္မဇိတဝတ္ထုနှင့် အားလုံးတူပြီ၊ အချို့ မတူတာကိုလည်း ရှေ၌ အနက်ရေးခဲ့ပါပြီ။]

သတ္တမံ - ၇ သုတ်မြောက်ဖြစ်သော၊ ဇာလိယသုတ္တံ- သည်၊ နိဋ္ဌိတံ- ပြီးပြီ။

ဇာလိယသုတ် ပါဠိတော်
နိဿယ ပြီးပြီ။

မဟာသီဟနာဒသုတ် နိဿယ

အစေလကဿပ ဝတ္ထု

ဧဝံ မေ သုတံ, ကေ သမယံ၊ [ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ အနက်ပေးခဲ့သည့်အတိုင်း ပေးပါ၊ "ဗြဟ္မဇာလံ, ဗြဟ္မဇာလဿ" နေရာဝယ် "မဟာသီဟနာဒံ, မဟာသီဟနာဒဿ" ဟု ထည့်ရုံသာ ထူးပါသည်။] ဘဂဝါ – သည်၊ ဥရုညာယံ-ဥရုညာတိုင်း,ဥရုညာမြို၌၊ ကဏ္ဏကတ္ထလေ-ကဏ္ဏကတ္ထလမည်သော၊ မိဂဒါယေ-သားကောင်တို့၏ တော၌၊ ဝိဟရတိ-သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ အထခေါ-ဥရုညာမြို့အနီး ကဏ္ဏကတ္ထလတောဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ အစေလော-အဝတ်မဆည်း, အချည်းနှီးသော၊ ကဿပေါ – ကဿပသည်၊ ယေန ဘဂဝါ ပေါဘဂဝန္တံ တေဒဝေါစ၊ (ကိံ)၊ ဘော ဂေါတမ – အရှင်ဂေါတမ၊ မေ-အကျွန်ုပ်သည်၊ တေံ – ဤအကြောင်းအရာကို၊ သုတံ – ကြားအပ်ပါပြီ၊ ဝါ-ကြားဘူးပါပြီ၊ (ကိံ - နည်း၊) သမဏော ဂေါတမော – ရဟန်းဂေါတမသည်၊ သဇ္ဈံ- အလုံးစုံသော၊ တပံ- အကျင့်ကို၊ ဂရဟတိ- ကဲ့ရဲ့၏၊ သဇ္ဈံ-သော၊ တပဿိံ – အကျင့်ရှိသော၊ လူခါဇိဝိံ – ခေါင်းပါးသော အသက်မွေးခြင်းရှိသူကို၊ ကေသေန-စင်စစ်အားဖြင့်၊ ဥပက္ကောသတိ- ပြောင်လျောင်၏၊ ဥပဝဒတိ-ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြားအပ်ပါပြီ၊ ဝါ – ဤသို့ ကြားဘူးပါပြီ။

ဘော ဂေါတမ-မ၊ ယေ တေ-အကြင်သူတို့သည်၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ သဇ္ဈံ-သော၊ တပံ- ကို၊ ဂရဟတိ- ၏၊ သဇ္ဈံ- သော၊ တပဿိံ – သော၊ လူခါဇိဝိံ-ကို၊ ကေသေန – အားဖြင့်၊ ဥပက္ကောသတိ- ၏၊ ဥပဝဒတိ- ၏၊ ဣတိ ဝေံ – ဤသို့၊ အာဟံသု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ ကစ္စိ – အသို့ပါနည်း၊ တေ – ထိုသူတို့သည်၊ ဘောတော ဂေါတမဿ-၏၊ ဝါ-သည်၊ ဝုတ္တဝါဒိနော-ပြောဆိုအပ်သော စကားကို ပြောဆိုလေ့ရှိကြပါကုန်၏လော၊ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ-ကို၊ အဘူတေန စ-မဟုတ်မမှန်သော စကားဖြင့်လည်း၊ န အဇ္ဈာစိက္ခန္တိ – မစွပ်စွဲကြပါကုန်၏လော၊ ဝါ – မစွပ်စွဲဘဲ ရှိကြပါကုန်၏လော၊ ဓမ္မဿ – အရှင်ဂေါတမ ပြောပြအပ်သော အကြောင်းအား၊ အနုဓမ္မံ စ – လျော်သော အကြောင်းကိုလည်း၊ ဗျာကရောန္တိ – ဖြေဆိုကြပါကုန်၏လော၊ သဟဓမ္မိကော – စွပ်စွဲလိုသူတို့ ပြအပ်သောအကြောင်းနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဝါဒါနုဝါဒေါ-အရှင်ဘုရားတို့ ရှေးဦးစွာ ပြောဆိုအပ်သောစကား, နောက်ထပ် ပြောဆိုအပ်သောစကားသည်၊ ကောစိ-စိုးစဉ်း အနည်းငယ်မျှလည်း၊ ဂါရယှံ - ပညာရှိတို့ ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော၊ ဌာနံ စ-အကြောင်းသို့လည်း၊ နု အာဂစ္ဆတိ – မရောက်ပါ၏လော၊ ဝါ – မရောက်ဘဲ ရှိပါ၏လော၊ ဟိ – ထိုစကားကို လျောက်ထားသင့်ပါ၏၊ မယံ – အကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ-အရှင်ဂေါတမကို၊ အနုဿ္ဂဟာတုကာမာ-စွပ်စွဲခြင်းငှါ အလိုမရှိပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျောက်ပြီ။

ကဿပ–ပ၊ ယေတေ–အကြင်သူတို့သည်၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ ၊ပေဥပဝဒတိ–၏၊ ဧတိ–သို့၊ အာဟံသု– နှ်ပြီ၊ တေ–ဤသူတို့သည်၊ မေ–ငါ၏၊ ဝါ-သည်၊ ဝုတ္တဝါဒိနော-ပြောဆိုအပ်သော စကားကို ပြောဆိုလေ့ရှိကြကုန်သည်၊ နု (ဟောန္တိ)-မဖြစ်ကုန်၊ တေ-တို့သည်၊ မံ-ကို၊ အသတာ- ထင်ရှားမရှိသော၊ အဘူတေနစ–ဖြင့်လည်း၊ အဗ္ဘာစိက္ခန္တိ–စွပ်စွဲကြကုန်၏၊ ကဿပ-ပ၊ ဧတဝ-ဤလောက၌၊ အဟံ–သည်၊ တပဿိံ–အကျင့်ရှိသော၊ လူခါဇိဝိံ–ခေါင်းပါးသော အသက်မွေးခြင်းရှိသော၊ ကေစ္စံ-အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဒိဗ္ဗေန-နတ်၌ ဖြစ်သော ပဿာဒစက္ခုနှင့် တူသော၊ ဝိသုဒ္ဓေန-အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော၊ အတိက္ကန္တမာနုသကေန-လူတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော မံသစက္ခုကို လွန်သော၊ စက္ခုနာ–အဘိညာဉ် စက္ခုဖြင့်၊ ကာယဿ–ဥပါဒိန္နကခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘေဒါ-ပျက်ခြင်းဟူသော၊ မရဏာ - သေခြင်းမှ၊ ပရံ – နောက်၌၊ အပါယံ – သုခ၏ဖြစ်ကြောင်းကောင်းမှမှ ကင်းသော၊ ဒုဂ္ဂတိံ-ဒုက္ခအပေါင်း၏ လည်းလျောင်းရာဖြစ်သော၊ ဝိနိပါတံ-ကင်းသော အလိုရှိသည်ဖြစ်၍ ကျရောက်ရာဖြစ်သော၊ နိရယံ - ငရဲ၌၊ ဥပပန္နံ – ဖြစ်ရသည်ကို၊ ပဿာမိ – မြင်တော်မူရ၏၊ [ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ စသည်တို့၏ အနက်ကို သာမညဖလသုတ် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာ၌ လည်း အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွရေးခဲ့ပြီ။]ကဿပ-ပ၊ ဧကဝ-၌၊ အဟံ-သည်၊ တပဿိံ-သော၊ လူခါဇိဝိံ-သော၊ ကေစ္စံ ပန-ကိုကား၊ ဒိဗ္ဗေန-သော၊ပေ၊စက္ခုနာ-ဖြင့်၊ ကာယဿ-၏၊ ဘေဒါ–သော၊ မရဏာ–မှ၊ ပရံ-၌၊ သုဂတိံ-သုခ အပေါင်း၏ လည်းလျောင်းရာ ဖြစ်သော၊ သဂ္ဂံ-ရွှေပါရုံစသော အာရုံတို့ဖြင့် လွန်စွာကောင်းမြတ်သော၊ လောကံ–လူ့ပြည် နတ်ပြည်၌၊ ဥပပန္နံ–ကို၊ ပဿာမိ–၏။

ကဿပ–ပ၊ ဧကဝ-၌၊ အဟံ-သည်၊ တပဿိံ–သော၊ အပ္ပဒုက္ခဝိဟာရိံ-အနည်းငယ်ဖြင့် ဆင်းရဲစွာနေလေ့ရှိသော၊ ကေစ္စံ - ကို၊ ဒိဗ္ဗေန – သော ၊ပေ၊ စက္ခုနာ–ဖြင့်၊ ကာယဿ– ၏၊ ဘေဒါ - သော ၊ ပေ ၊ နိရယံ–၌၊ ဥပပန္နံ-ကို၊ ပဿာမိ-၏၊ ကဿပ-ပ၊ ဧကဝ–၌၊ အဟံ-သည်၊ တပဿိံ–သော၊ အပ္ပဒုက္ခဝိဟာရိံ–သော၊ ကေစ္စံ ပန - ကိုကား၊ ဒိဗ္ဗေန၊ပေ စက္ခုနာ - ဖြင့်၊ ကာယဿ ဘေဒါ၊ပေ၊သဂ္ဂံ–သော၊ လောကံ-၌၊ ဥပပန္နံ-ကို၊ ပဿာမိ၊ ကဿပ-ပ၊ ယော အဟံ–အကြင် ငါသည်၊ ဣမေသံ တပဿီနံ-ဤအကျင့် ရှိသူတို့၏၊ ဝံ-ဤသို့၊ အာဂတိဖ္ဖ–လာခဲ့ရာ အတိတ်ဘဝကိုဂုဏ်း၊ ဂတိဖ္ဖ–ရောက်ထိုက်သော အနာဂတ်ဘဝကိုဂုဏ်း၊ စုတိဖ္ဖ- နောက်ထပ် စုတေရခြင်းကိုဂုဏ်း၊ ဥပပတ္တိဖ္ဖ- နောက်ထပ် ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းကိုဂုဏ်း၊ ယထာဘူတံ-မဖေါက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ၊ ပဇာနာမိ-အပြားအားဖြင့် သိတော်မူ၏၊ သော အဟံ–ထိုငါသည်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ တပံ-ကို၊ ကိံဂရဟိသာမိ-အဘယ်မှာ ကွဲရဲ့ပါအံ့နည်း၊ သဗ္ဗံ-သော၊ တပဿိံ-သော၊ လူခါဇိဝိံဝါ - ကိုမူလည်း၊ ကေသေန – အားဖြင့်၊ ကိံ ဥပက္ကောသိဿာမိ–

အဘယ်မှာ ပြောင်လျောင်ပါအံ့နည်း၊ ကိ ဉပဝဒိဿာမိ - အဘယ်မှာ ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချပါအံ့နည်း။[ကိ -အဘယ့်ကြောင့်၊ ဂရဟိဿာမိ-ကဲ့ရဲ့ပါအံ့နည်း၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ခဲ့၍လည်း အနက်ပေးနိုင်ပါသည်။]

ကဿပ–ပ၊ ကေ-အချို့ကုန်သော၊ ပဏ္ဍိတာ–ကြောင်းကျိုးမြင်သိ,သုတမယပညာ စိန္တာမယပညာ ရှိကြကုန်သော၊ နိပုဏာ-သိမ်မွေ့ နက်နဲသော ပဋိသန္ဓေပညာရှိကြကုန်သော၊ ကတပရပ္ပဝါဒါ– သိအပ်ပြီးသော သူတပါးတို့၏ အယူဝါဒ, ပြိုင်အပ်ပြီးသော သူတပါးတို့၏ အယူဝါဒ ရှိကြကုန်သော၊ ဝါလဝေဓိရူပါ- သားမြီးဖျားကို ပစ်ခွင်းနိုင်သော လေးတော်သား၏ သဘောရှိကြကုန်သော၊ ဝါ- သားမြီးဖျားကို ပစ်ခွင်းနိုင်သော လေးတော်သားနှင့် တူကုန်သော၊ သမဏပြာဟ္မဏာ - သမဏပြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သန္တိ-ရှိကုန်၏၊ ["ပဏ္ဍိတာ" စသည်တို့၏ အနက်ကို ပြဟ္မဇာလသုတ် အမရာဝိက္ခေပကထာ၌လည်း အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ ရေးခဲ့ပြီ။] တေ-ထို သမဏပြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပညာဂတေန-မိမိတို့၏ပညာဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌဂတာနိ-မိစ္ဆာအယူတို့ကို၊ ဘိန္နန္တာမည – ဖျက်ခွဲကုန်သကဲ့သို့၊ စရန္တိ-လှည့်လည်ကြကုန်၏။

မေ-ငါ၏(အယူဝါဒသည်)၊ တဟိဝိ–တို့နှင့်လည်း၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ကေစ္စေသု–အချို့ကုန်သော၊ ဌာနေသု–အရာတို့၌၊ သမေတိ- ညီညွတ်၏၊ ကေစ္စေသု, ဌာနေသု, န သမေတိ–မညီညွတ်၊ တေ–ထို သမဏပြာဟ္မဏတို့သည်၊ ကေစ်-အချို့သော၊ ယံ–အကြင် ၅ ပါးသီလ စသည်ကို၊ သာဓူတိ - ကောင်း၏ ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ–ပြောဟောကြကုန်၏၊ မယမ္ပိ- ငါတို့သည်လည်း၊ ကေစ်–သော၊ တံ- ထို ၅ ပါးသီလ စသည်ကို၊ သာဓူတိ–ဟူ၍၊ ဝဒေမ–ပြောဟောပါကုန်၏၊ တေ–တို့သည်၊ ကေစ်, ယံ – အကြင် ပါဏာတိပါတစသော ရန်ကို၊ န သာဓူတိ – မကောင်း ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ၊ မယမ္ပိ ကေစ်, တံ - ထို ပါဏာတိပါတစသော ရန်ကို၊ န သာဓူတိ, ဝဒေမ၊ တေ ကေစ်, ယံ–အကြင် ၅ ဒွါရ၌ မစောင့်စည်းခြင်းကို၊ သာဓူတိ ဝဒန္တိ၊ မယံ-တို့သည်၊ ကေစ်, တံ-ထို ၅ ဒွါရ၌ မစောင့်စည်းခြင်းကို၊ န သာဓူတိ-ဟူ၍၊ ဝဒေမ-ပြောဟောကုန်၏၊ တေ ကေစ်, ယံ-အကြင် ၅ ဒွါရ၌ စောင့်စည်းခြင်းကို၊ န သာဓူတိ ဝဒန္တိ၊ မယံ ကေစ်, တံ-ထို ၅ ဒွါရ၌ စောင့်စည်းခြင်းကို၊ သာဓူတိ–ဟူ၍၊ ဝဒေမ–နှ၏။

အမှာ။ ။ဤသို့လျှင် တပါးသော သမဏပြာဟ္မဏတို့၏ ဝါဒနှင့် ကိုယ်တော်ဝါဒ၏ တူပုံ, မတူပုံကို ပြတော်မူပြီး၍, ကိုယ်တော်၏ဝါဒနှင့် တပါးသော သမဏပြာဟ္မဏတို့ ဝါဒ၏တူပုံ မတူပုံကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် "ယံ မယံ ကေစ်ံ ဝဒေမ"စသည်ကို ဟောတော်မူသည်၊ ထိုဝါကျများ၌ အနက်ထူးမရှိ။

သမနုယုဇ္ဇာပနကထာ

တေ– ထို သမဏာပြာဟ္မဏာတို့သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ – ချဉ်းကပ်၍၊ ဧဝံ–သို့၊ ၀ဒါမိ - မိန့်တော်မူ၏၊ (ကိံ–နည်း၊) အာဝုသော - ငါ့ရှင်တို့၊ နော - ငါတို့၏ (အယူ ၀ါဒသည်)၊ ယေသု ဌာနေသု– အကြင်သံ၀ရ အသံ၀ရဌာနတို့၌၊ နသမေတိ–မည်၊ တာနိ ဌာနိ-ထိုမည်ရာဌာနတို့သည်၊ တိဋ္ဌန္တု- တည်ပါစေကုန်၊ ၀ါ-ထား၊လိုက်ပါကုန်၊ ယေသု ဌာနေသု-အကြင် သီလ, ဝေရဌာနတို့၌၊ သမေတိ-ညီညွတ်၏၊ တတ္ထ-ထိုညီညွတ်ရာဌာနတို့၌၊ ဝိညူ-ပညာရှိတို့သည်၊ သတ္ထာရာ-ဆရာနှင့်၊(သဒ္ဒိံ–တကွ၊) သတ္ထာရံ–ဆရာကို၊ (တနည်း) သတ္ထရာ သတ္ထာရံ–ဆရာ အချင်းချင်းကို၊(ဥပသံဟရိတ္ဝာ)၀ါ-ကပ်ဆောင်၍သော်၎င်း၊ ၀ါ- နှိုင်းယှဉ်၍သော်၎င်း၊ သံယေန- သံယာနှင့်၊ (သဒ္ဒိံ- ကွ၊)သံဃံ–ကို၊ (တနည်း) သံဃေန သံဃံ–သံယာ အချင်းချင်းကို၊ (ဥပသံဟရိတ္ဝာ) ၀ါ- ၎င်း၊ ၀ါ - ၎င်း၊ သမနုယုဇ္ဇန်္တု-အယူကို မေးစိစစ်ကြကုန်လော၊ သမနုဂါဟန်္တု–အကြောင်းကို ယူစေကြကုန်လော၊ ၀ါ–အကြောင်းကို မေးကြကုန်လော၊ သမနုဘာသန်္တု– ဥပမာ ဥဒါဟရဏ်, ၂ ပါးစုံကို တဖန်ထပ်၍ မေးမြန်းပြောဆိုကြကုန်လော။

(ကိံ – အဘယ်သို့ စိစစ် မေးမြန်း ပြောဆိုကြရကုန်မည်နည်း၊) ဤမေသံ ဘ၀တံ-၌ အရှင်တို့တွင်၊(ကောဋ္ဌစပ်၊)အကုသလာ-အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလသဒ်ါတာ–အကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ သာ၀ဇ္ဇာ– အပြစ်နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော၊ သာ၀ဇ္ဇသဒ်ါတာ- အပြစ်နှင့် တကွဖြစ်၏ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ အသေဝိတဗ္ဗာ - မမှီ၀ဲထိုက်ကုန်သော၊ အသေဝိတဗ္ဗသဒ်ါတာ – မမှီ၀ဲထိုက်သော တရားတို့ဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်သော၊ န အလမရိယာ-အရိယာ အဖြစ်ကို ပြုခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ န အလမရိယသဒ်ါတာ– အရိယာ အဖြစ်ကို ပြုခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်သော တရားတို့ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ကဏှာ–မည်းညစ်ကုန်သော၊ ကဏှသဒ်ါတာ - မည်းညစ်သော တရားတို့ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ယေဓမ္မာ–အကြင်တရားတို့သည်၊ (သန္တိ - ရှိကုန်၏၊) ကော - အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဤမေ ဓမ္မေ- ၌ တရားတို့ကို၊ အနဝသေသံ – အကြွင်း မရှိအောင်၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ဝတ္တာဘိ-ကျင့်သနည်း၊ သမဏော ဂေါတမော၀ါ–ရဟန်းဂေါတမသည်မူလည်း၊(ဝတ္တာတိ-ကျင့်သလော၊)ပရေ-ရဟန်းဂေါတမမှ တပါး အခြားကုန်သော၊ ဘောန္တော–အရှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂဏာစရိယာ၀ါ- ဂိုဏ်းဆရာတို့သည်မူလည်း၊(၀တ္တာန္တိ-ကျင့်ကုန်သလော၊)ဤတို့- ၌သို့ စိစစ်မေးမြန်း ပြောဆိုကြကုန်လော၊။

ကဿပ-ပ၊ ယံ- အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ဝိညူ–တို့သည်၊ သမနုယုဇ္ဇန္တာ-အယူကို မေးစိစစ်ကုန်လသော်၊ သမနုဂါဟန္တာ-အကြောင်းကို ယူစေကုန်လသော်၊ ၀ါ- အကြောင်းကို မေးကုန်လသော်၊ သမနုဘာသန္တာ – ဥပမာ

ဥဒါဟရဏ် ၂ ပါးစုံကို တဖန်ထပ်၍ မေးမြန်းပြောဆိုကုန်လသော်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝဒေယျုံ - ပြောဆိုကုန်ရာ၏၊ (ကိံ – နည်း၊) ဣမေသံ ဘဝတံ– တို့တွင်၊ အကုသလာ – အကုသိုလ် ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလသဒ်ါတာ – အကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ပေ၊ကဏှာ–နှံသော၊ ကဏှသဒ်ါတာ–နှံသော၊ ယေ ဓမ္မာ– တို့သည်၊(သန္တိ-နှ်၏၊)သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ ဣမေ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ အနဝဿေသံ–အောင်၊ ပဟာယ-၍၊ ဝတ္တာတိ–ကျင့်နိုင်၏၊ ပရေ-နှ်သော၊ ဘောန္တော–နှ်သော၊ ဂဏာစရိယာ– တို့သည်၊ ယံဝါ– ဟုတ်ဟုတ်ပြားပြား အနည်းငယ်မျှသော အကုသိုလ်တရားကို၊(ပဟာယ-၍၊ ဝတ္တုန်-နှ်၏၊)ဣတိ-သို့၊(ဝဒေယျုံ-နှ်ရာ၏၊) ဧတံ ဌာနံ-ဤသို့ပြောဆိုကြခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိနိုင်၏၊ ကဿပ–ပ၊ ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ ဣဟ-ဤလောက၌၊ ဝိညူ-တို့သည်၊ သမန္နယုဥ္ဇန္တာ၊ပေ၊အမှေဝ-ငါတို့ကိုသာ၊ တတ္ထ–ထို မေးစိစစ်ရာ၌၊ ဝါ–ထိုအကုသိုလ်ကို ပယ်ရာ၌၊ ယေဘုယျေန–အားဖြင့်၊ ပသံသေယျုံ–နှ်ရာ၏။

ကဿပ–ပ၊ နော-ငါတို့၏၊ အပရမ္ပိ - အခြားသော အကြောင်းကိုလည်း၊ ဝိညူ–တို့သည်၊ သတ္ထာရာ–နှင့်၊(သဒ္ဓိံ-ကွ၊)သတ္ထာရံ–ကို၊ (ဥပသံဟရိတွာ) ဝါ-သော်၎င်း၊ ဝါ-သော်၎င်း၊ပေ၊သမန္နဘာသန္တံ-ကုန်လော၊ (ကိံ - နည်း၊) ဣမေသံ ဘဝတံ-တို့တွင်၊ ကုသလာ-ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကုသလသဒ်ါတာ-ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ အနဝဇ္ဇာ – အပြစ် မရှိကုန်သော၊ အနဝဇ္ဇသဒ်ါတာ–အပြစ် မရှိဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ သေဝိတမ္ဗာ–မှီဝဲထိုက်ကုန်သော၊ သေဝိတမ္ဗသဒ်ါတာ-မှီဝဲထိုက်ကုန်သော တရားတို့ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ အလမရိယာ-အရိယာအဖြစ်ကို ပြုခြင်းငှါစွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ အလမရိယသဒ်ါတာ-အရိယာအဖြစ်ကိုပြုခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သောတရားတို့ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ သုက္ကာ-ဖြူစင်ကုန်သော၊ သုက္ကသဒ်ါတာ– ဖြူစင်သော တရားတို့ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ယေ ဓမ္မာ (သန္တိ)၊ ကော - အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣမေ ဓမ္မေ – တို့ကို၊ အနဝဿေသံ–အကြွင်း မရှိအောင်၊ သမာဒဒါယ-ကောင်းစွာယူ၍၊ ဝါ-ဆောက်တည်၍၊ ဝတ္တာတိ–ကျင့်သနည်း၊ သမဏော ဂေါတမော ဝါ-သည်မူလည်း၊(ဝတ္တာတိ-ကျင့်သလော၊) ပရေ– ကုန်သော၊ ဘောန္တော - နှ်သော၊ ဂဏာစရိယာ ဝါ– တို့သည်မူလည်း၊(ဝတ္တုန်၊)ဣတိ–ဤသို့ စိစစ်မေးမြန်း, ပြောဆိုကြကုန်လော။

× × × × × × ×

အပရမ္ပိ နော ကဿပ။ ။ကဿပ–ပ၊ နော–ငါတို့၏၊ အပရမ္ပိ–အခြားသော အကြောင်းကိုလည်း၊ (ကုသိုလ်အရာ၌ အကျင့်းမဲ့ကျင့်နိုင် , မကျင့်နိုင်ဟူသော အခြားသော အကြောင်းကိုလည်း၊) ဤသို့ ပေးလိုက်ပါသည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ အထူးမဖွင့်ပါ၊ ဆရာတို့ကား "ကဿပ-ပ၊ နော– တို့၏၊ အပရံ– အခြားသော၊ သီဟနာဒံ– သီဟနာဒကိုလည်း၊ ဘာသိဿာမိ၊ ကွဲ သုဏောဟိ" ဟု ပေးတော်မူကြသည်။

ကဿပ-ပ၊ ယံ- အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ဝိညူ-တို့သည်၊ သမနုယုဉ္ဇန္တာ-နှင့်လသော်၊ပေ၊ဧံ ဝဒေယျုံ၊(ကိုံ)၊ဣမေသံဘဝတံ-တို့တွင်၊("သမဏော ဂေါတမော, ဘောန္တော ဂဏာစရိယာ"တို့၌စပ်၊)ကုသလာ-နှင့်သော၊ ကုသလသင်္ခါတာ-နှင့်သော၊ပေ၊ယေ ဓမ္မာ (သန္တိ)၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ ဣမေ ဓမ္မေ အနဝသေသံ, သမာဒါယ-၍၊ ဝတ္တတိ-၏၊ ပရေ-နှင့်သော၊ ဘောန္တော-နှင့်သော၊ ဂဏာစရိယာ-တို့သည်၊ ယံဝါ-ဟုတ်ဟုတ်ပြားပြား, အနည်းငယ်မျှသော ကုသိလ်တရားကို၊ (သမာဒါယ, ဝတ္တန္တိ-နှင်၏၊) ဣတိ-ဤသို့ ပြောဆိုကုန်ရာ၏၊ ကဿပ-ပ၊ ဣတိ--လျှင်၊ ဣဟ-၌၊ ဝိညူ-တို့သည်၊ သမနုယုဉ္ဇန္တာ သမနုဂါဟန္တာ, သမနုဘာသန္တာ-နှင်လသော်၊ အမှေဝ-တို့ကိုသာ၊ တတ္ထ-ထို ကုသိုလ်တရားတို့ကိုကျင့်ရာ၌၊ ယောဂုယျန, ပသံသေယျုံ။

× × × × × × ×

အမှာ။ ။ဤမှနောက်၌ မြတ်စွာဘုရား၏ သာဝကသံဃာက အကုသိုလ်တရားတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်၍ ကုသိုလ်တရားတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ဆောက်တည်နိုင်ပုံကိုဂုဏ်, အခြား ဂိုဏ်းဆရာတို့၏ သာဝကသံဃာက အကုသိုလ်တရားကို အနည်းငယ်မျှသာ ပယ်နိုင်၍, ကုသိုလ်တရားကို အနည်းငယ်မျှသာ ဆောက်တည်နိုင်ပုံကိုဂုဏ် ဟောတော်မူပါသည်၊ ထိုဝါကျများ၌ အနက်ထူးမရှိပါ။

အရိယအဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂ

ကဿပ-ပ၊ ယထာ (ယံ မဂ္ဂံ) – အကြင်လမ်းကို၊ ပဋိပန္နော-သွားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယထာ (ယံ ပဋိပဒံ)–အကြင် အကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နော-ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သာမံယေဝ– ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဥ ဿတိ-သိနိုင်လတ့ံ၊ သာမံ ယေဝ-လျှင်၊ ဒက္ခတိ (ဒက္ခိတိ)– မြင်နိုင်လတ့ံ၊ (ကိုံ – အာဘယ်သို့ သိ, မြင်နိုင်လတ့ံနည်း၊) သမဏောဝ ဂေါတမော - သည်သာ၊ (ဝဒန္တော - ပြောဟောလသော်၊) ကာလဝါဒီ - သင့်လျော်သောအခါ၌ ပြောဟောတတ်၏၊ ဘူတဝါဒီ– ဟုတ်မှန်သောစကားကိုသာ ပြောဟောတတ်၏၊ အတ္ထဝါဒီ– ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် ၂ တန်သော စီးပွားရှိသောစကားကိုသာ ပြောဟောတတ်၏၊ ဓမ္မဝါဒီ- လောကုတ္တရာ တရားကိုသာ ပြောဟောတတ်၏၊ ဝိနယဝါဒီ – သံဝရဝိနည်း ပဟာန

× × × × × × ×

အထွေ ကဿပ မဂ္ဂေါစသည်။ ။အထွေ ကဿပါတိ အာဒိသု ယံ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နော သမဏော ဂေါတမော ဝဒန္တော ယုတ္တပတ္တကာလေ (သင့်လျော် လျောက်ပတ်သော ကာလ၌) ဇေါသတော ဟိတာဝဟာဘာဝေန အတ္ထံ (အစီးအပွားရှိသော စကားကို) တထာဘာဝတော ဘူတံ, ဓမ္မတော အနပေတတ္တာ ဓမ္မံ (တရားရှိသောစကားကို) ဝိနယနတော ဝိနယံ (သံဝရဝိနည်း ပဟာနဝိနည်းစကားကို၊ ဝါ–သူတပါးကို ဆုံးမခြင်းစကားကို) ဝဒတိတိ သာမံ ယေဝ အတ္တာပစ္စက္ခတော ဝ

ဝိနည်းကိုသာ ပြောဟောတတ်၏၊ ဝါ - ဆုံးမကြောင်းဝိနည်းကိုသာ ပြောဟောတတ်၏၊ ဣတိ – ဤသို့ (သိမြင်နိုင်လတ္တံ့၊) သော မဂ္ဂေါ – ထိုလမ်းသည်၊ (ထိုလောကုတ္တရာမဂ်သည်)၊ အတ္ထိ - ရှိ၏၊ သာ ပဋိပဒါ – ထိုအကျင့်သည်၊ (ထိုလောကုတ္တရာမဂ်သို့ ရောက်ကြောင်း ပုဗ္ဗဘာဂအကျင့်သည်၊) အတ္ထိ-၏။

ကဿပ-ပ၊ ယထာ (ယံ မဂ္ဂံ)-ကို၊ ပဋိပန္နော-သည်၊ ယထာ (ယံ ပဋိပဒံ)-ကို၊ ပဋိပန္နော– သည်၊ သာမံယေဝ ဉာ ဿတိ၊ သာမံ (ဧဝ) ဒက္ခတိ၊ (ကိံ)၊ သမဏော ဝေါတမော - သည်သာ၊ (ဝဒန္တော – သော်၊) ကာလဝါဒီ၊ပေ၊ ဝိနယဝါဒိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့သိမြင်နိုင်လတ္တံ့၊ သော မဂ္ဂေါ-ဟူသည်၊ ကတမော စ-အာဘယ်နည်း၊ သာ ပဋိပဒါ - ဟူသည်၊ ကတမာ စ - နည်း၊ အရိယော - ဖြူစင်မြင့်မြတ်သော၊ အင္ဂီကော - ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ အယမေဝမဂ္ဂေါ-ဤ

× × × × × × ×

(မိမိကိုယ်တိုင်သာ) ဇာနိဿတိ၊ သော မယာ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတ္ဝာ ပဝေဒိတော သကလ ဝန္ဒ ဒုက္ခနိဿရဏာဘူတော အတ္ထိ ကဿပ မဂ္ဂေါ, တဿစ အဓိဂမုပါယဘူတာ ပုဗ္ဗဘာဂ ပဋိပဒါတိ အယမေတ္ထ ယောဇနာ၊– ဋီကာ။

ဤအတိုင်း ထည့်သင့်ရာထည့်၍ အနက်ပေးပုံ။ ။"ကဿပ–ပ၊ ယထာ (ယံ မဂ္ဂံ) -အကြင်လမ်းကို၊ ပဋိပန္နော-သွားသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယထာ (ယံ ပဋိပဒံ) -အကြင်ပုဗ္ဗဘာဂအကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နော – ကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သာမံယေဝ ဉာ ဿတိ, သာမံ (ဧဝ) ဒက္ခတိ (ဒက္ခိတိ)၊ (ကိံ)၊ သမဏော ဝေါတမော–သည်၊ (ဝဒန္တော–ပြောဟောလသော်၊) ကာလဝါဒီ – သင့်လျော် လျောက်ပတ်သောကာလ၌သာ ပြောဟောတတ်၏၊ ဘူတဝါဒီ – ဟုတ်မှန်သောစကားကိုသာ ပြောဟောတတ်၏၊ အတ္ထဝါဒီ – စီးပွားရှိသော စကားကိုသာ ပြောဟောတတ်၏၊ ဓမ္မဝါဒီ – တရားနည်းလမ်းရှိသော စကားကိုသာ ပြောဟောတတ်၏၊ ဝိနယဝါဒီ–သံဝရဝိနည်း ပဟာနဝိနည်းကိုသာ ပြောဟောတတ်၏၊ ဝါ-သူ ဘုရားတို့ကို ဆုံးမကြောင်းတရားစကားကိုသာပြောဟောတတ်၏၊ ဣတိ – သို့၊ သာမံယေဝ ဉာ ဿတိ , သာမံ (ဧဝ) ဒက္ခတိ (ဒက္ခိတိ)၊ ကဿပ– ပ၊ မယာ – သည်၊ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတ္ဝာ ပဝေဒိတော – သော၊ သကလ ဝန္ဒ ဒုက္ခနိဿရဏာဘူတော – အလုံးစုံသော ဝဋ်ဒုက္ခ၏ လွတ်မြောက်ရာဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ မဂ္ဂေါ–မဂ်သည် (လမ်းသည်)၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ တဿ-ထိုမဂ်ကို၊ အဓိဂမုပါယဘူတာ–ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပဋိပဒါ–ပုဗ္ဗဘာဂအကျင့်သည်၊ အတ္ထိ–၏။

အနက်ကျယ်ပေးရကျိုး။ ။ဤသို့ အကျယ်ပေးမှသာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာမှာ မဂ္ဂပဋိပဒါရှိကြောင်း ထင်ရှားသည့်အတွက် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ကာလဝါဒီ ဘူတဝါဒီစသော ဂုဏ်များကို ဗုဒ္ဓနှင့် အခြားဂဏာစရိယတို့၏ အကြိုးအကဲဖြစ်သူကိုယ်တိုင် သိရကား"သမဏော ဝေါတမော ဣမေ ဓမ္မေ အနဝသေသံ ပဟာယ ဝတ္တတိ"စသော ရွှေစကားသည် မည်သူတယောက်မျှ မလှုပ်ရှားစေအပ် မလှုပ်ရှားစေနိုင်သော ယထာဘူတသီဟနာဒအဖြစ်ကို "အတ္ထိ ကဿပ မဂ္ဂေါ"စသော ဤစကားက ပြပြီးဖြစ်တော့သတည်း။ [တနေသမဏော ဝေါတမော ဣမေ ဓမ္မေတိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တော ဝါဒေါ ကေနစိ အသမ္ဘကမ္ပိယော ယထာဘူတသီဟနာဒေါတိ ဒဿေတိ၊— ဋီကာ။]

မဂ်ပင်တည်း၊ သေယျထိဒံ – ထို မဂ်တရားဟူသည် အဘယ်နည်း၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ–သမ္မာဒိဋ္ဌိဂုဏ်း၊ပေ၊သမ္မာသမာဓိ - ဓိဂုဏ်းတည်း၊ ကဿပ-ပ၊ ယထာ (ယံ မဂ္ဂံ) ပဋိပန္နော၊ပေ၊ဥ သတိ၊ပေ၊သော မဂ္ဂေါ - ထို လမ်းဟူသည်၊ အယံ ဓေါ - ဤ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး , မြတ်တရားပင်တည်း၊ သာ ပဋိပဒါ – ဟူသည်၊ အယံ – ဤ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး, မြတ်တရားပင်တည်း။ [“ကာလဝါဒီ” စသည်တို့၏အနက်ကို မြဟ္မဇာလသုတ် စူဠသီလအခန်း, သမ္မပလာပဝိရတိ သီလ၌လည်း ရေးခဲ့ပြီ။]

တပေါပက္ကမ ကထာ

ဧဝံ - သို့၊ ဝုတ္တေ – သော်၊ အစေလော ကဿပေါ ဘဂဝန္တံ တေဒဝေါစ၊ (ကိ)၊ အာပုသော ဂေါတမ – ငါ့ရှင် ဂေါတမ၊ ဣမေ တပေါပက္ကမာဝိ – ဤ ဆိုအပ်လတ္တံသော အားထုတ်အပ်သောအကျင့်တို့သည်လည်း၊ တေသံ သမဏာ ဗြာဟ္မဏာနံ – ဤ သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏၊ သာမညသင်္ခါတာစ - သမဏတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းအလုပ် ဟု ဆိုအပ်ကုန်သည်ရှင်း၊ ဗြာဟ္မဉသင်္ခါတာစ–ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းအလုပ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သည်ရှင်း၊ (ဟောန္တိ- နှ၏၊) အစေလကော-အဝတ်မဆည်း အချည်းနှီးသော တက္ကဒွန်းသည်၊ မုတ္တာစာရော-လောကီလူတို့ ကျင့်ရိုး အကျင့်မှ စွန့်လွှတ်အပ်သောအကျင့် ရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ [“မတ်တတ်ရပ်၍ ချီးယို သေးပေါက်မှု စားမှု သောက်မှုကို ပြုသည်”ဟူလို၊] ဟတ္ထာပလေခနော–ထမင်းစားပြီးသော် လက်ကို လျှာဖြင့် ခြစ်တတ် လျက်တတ်သည်၊ (တနည်း) ဟတ္ထာပလေခနော- ကျင်ကြီးစွန့်ပြီးသော် လက်ဖြင့် ခြစ်တတ်သုတ်တတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ နဟိ ဘဒ္ဒန္တိကော–အရှင်ဘုရား ဆွမ်းလောင်းလို၍ လာပါဦးဟု လျှောဘအပ်သော် မလာတတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ [(တနည်း) ဟိ ဘဒ္ဒန္တိကော-အရှင်ဘုရား ဆွမ်းလောင်းလို၍ လာပါဦးဟု လျှောက်အပ်သော် လာတတ်သည်၊ နှ (ဟောတိ) - မဖြစ်၊ .... ဤသို့လည်း ပေးနိုင်ပါသည်၊ နောက်၌လည်း နည်းတူ။] နှ တိဋ္ဌဘဒ္ဒန္တိကော – အရှင်ဘုရား မလာလိုလျှင် ရပ်တော်မူပါဦးဟု လျှောက်အပ်သော် မရပ်တတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ အဘိဟဋံ-မိမိမရောံမိရှေးရှုဆောင်အပ်ပြီးသောဆွမ်းကို၊ နှ(သာဒိယတိ-မသာယာ၊ [သာဒိယတိ လိုက်ပေးသည်။] ဥဒ္ဒိဿကတံ– မိမိကိုရည်စူး၍ ပြုအပ်သောဆွမ်းကို၊ နှ (သာဒိယတိ)၊ နိမန္တနံ–ပင့်ဖိတ်ကြောင်းဆွမ်းကို၊ နှ သာဒိယတိ။

သော-ထို အစေလကသည်၊ ကုမ္ဘိမုခါ-အိုးနှုတ်ခမ်းဝမှ၊(ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဒိယျမာနံ – ပေးလှူအပ်သောဆွမ်းကို၊) နှ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ – မခံယူ၊ ကဋ္ဌောဝိမုခါ-ထမင်းအိုး ထမင်းတောင်းဝမှ၊(ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ ဒိယျမာနံ)နှ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ၊ ဧဠက- တံခါးခုံကို၊ အန္တရံ- အကြားကို၊ (ကတ္ဝာ- ပြု၍၊ ဒိယျမာနံ- ကို၊) နှ

(ပဋိဂ္ဂဏှာတိ)၊ ဒဏ္ဍံ- ဒုတ်ကို၊ အန္တရံ- ကို၊ (ကတွာ ဒိယျမာနံ) နှ (ပဋိဂ္ဂဏှာတိ)၊ မုသလံ – ကျည်ပွေ့ကို၊ အန္တရံ (ကတွာ ဒိယျမာနံ) နှ (ပဋိဂ္ဂဏှာတိ)၊ ဒ္ဝိန္နံ- ၂ ယောက်တို့သည်၊ ဘုဉ္ဇမာနာနံ–စားနေကုန်စဉ်၊ (ကေသ္ဝိ –တယောက်သည်၊ ဥဋ္ဌာယ-ထ၍၊ ဒေန္တေ-ပေးလှူလသော်၊) နှ (ပဋိဂ္ဂဏှာတိ)၊ ဂဗ္ဘိနိယာ-ကိုယ်ဝန်ရှိသော မိန်းမသည်၊ (ဒေန္တိယာ–ပေးလှူလသော်၊) နှ(ပဋိဂ္ဂဏှာတိ)၊ ပါယမာနာယ-နို့တိုက်ဆဲမိန်းမသည်၊ (ဒေန္တိယာ-သော်၊) နှ (ပဋိဂ္ဂဏှာတိ)၊ ပုရိသန္တရဂတာယ – ယောကျ်ားတပါး သွားလာအပ်ဆဲ မိန်းမသည်၊ (ဒေန္တိယာ) နှ (ပဋိဂ္ဂဏှာတိ)၊ သံကိတ္တိသု-ကြွေးကြော်စုပေါင်း၍ ချက်ပြုတ်အပ်သော ထမင်းတို့၌၊ (ဒိယျမာနံ) နှ (ပဋိဂ္ဂဏှာတိ)၊ ယတ္ထ - အကြင်အရပ်၌၊ သာ– ခွေးသည်၊ ဥပဋ္ဌိတော – ထမင်းကို မျော်၍ အနီး၌တည်နေသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ (တတ္ထ- ထိုအရပ်၌၊ တဿ – ထိုခွေးအား၊ အဒတ္ဝာ – မပေးမူ၍၊ အာဟဋ္ဌံ – ဆောင်ယူအပ်သော ဆွမ်းကို၊) နှ (ပဋိဂ္ဂဏှာတိ)၊ ယတ္ထ-၌၊ မက္ခိကာ-ယင်တို့သည်၊ သက္ကာ သက္ကာစာရိနိ– အစုအစုပြု၍ လှည့်လည်ကြကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ–နှ၏၊ တတ္ထ-၌၊ ဒိယျမာနံ-ကို၊) နှ (ပဋိဂ္ဂဏှာတိ)၊ မစ္ဆံ- ငါးကို၊ နှ (ပဋိဂ္ဂဏှာတိ)၊ မံသံ - အသားကို၊ နှ (ပဋိဂ္ဂဏှာတိ)၊ သုရံ– သေရည်ကို၊ နှ (ဝိဝတိ) – မသောက်၊ မေရယံ – အရက်ကို၊ နှ (ဝိဝတိ)၊ ထုသောဒကံ – သုဝဏ်ရတိုင်း၌ ဖြစ်သော ဆန်ပုန်းရည်ကို၊ နှ ဝိဝတိ–မသောက်၊ [အစား အသောက် အလှူခံမှုနှင့်စပ်သော အကျင့်တို့ကို လျှောက်သည်။]

သော – ထို အစေလကသည်၊ ကောဂါရိကော – တအိမ်၌ ဆွမ်းရပ်လေ့ရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ - ၍၊) ကောလောဝိကော ဝါ–ဆွမ်းတလုတ်သာရှိသည်သော်လည်း၊(ဆွမ်းတလုတ်ဖြင့်သာ မျှတသည်သော်လည်း၊) ဟောတိ၊ ဒွါဂါရိကော-သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဒွါလောဝိကောဝါ – သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ၊ သတ္တာဂါရိကော - သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ သတ္တာ လောဝိကောဝါ - သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ၊ ကိသာ – တချောင်းသော၊ ဒတ္တိယာဝိ - ယောက်မဖြင့်လည်း၊ ဝါ–ဇွန်းဖြင့်လည်း၊ (တဇွန်းစာ ထမင်းဖြင့်လည်း၊) ယာပေတိ - မျှတ၏၊ ဒ္ဝိဟိ–နှ်သော၊ ဒဘ္ဘိဟိဝိ – တို့ဖြင့်လည်း၊ ယာပေတိ၊ သတ္တဟိ ဒတ္တိဟိဝိ ယာပေတိ၊ ကောဟိကမ္မိ – တရက်ခြား ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အာဟာရံ - အာဟာရကို၊ အာဟာရေတိ–ခံတွင်းသို့ ရှေးရှုဆောင်၏၊ ဝါ-စား၏၊ ဒ္ဝိဟိကမ္မိ၊ပေ၊သတ္တာဟိကမ္မိ အာဟာရံ အာဟာရေတိ၊ ဣတိ ဧဝရူပံ–ဤသို့သဘောရှိသော၊ အဒ္ဓမာသိကမ္မိ – တလထက်ဝက် ၁၅ ရက်ခြား ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဝါ– ၁၅ ရက်တကြိမ်လည်းဖြစ်သော၊ ပရိယာယ ဘတ္တဘောဇနာနုယောဂံ-အလှည့်အကြိမ်အားဖြင့်ဖြစ်သော ဆွမ်းစားခြင်းကို အားထုတ်ခြင်းကို၊ အနုယုတ္တော – သည်၊ (ဟုတ္ဝာ၊) ဝိဟရတိ။[အစာစားမှုနှင့်စပ်သော အကျင့်တို့ကို လျှောက်သည်။]

အာဝုသော ဂေါတမ-မ၊ ဣမေ တပေါပက္ကမာဝိ – ဤ ဆိုအပ်လတံ့သော အားထုတ်အပ်သော **အာ**ကျင့်တို့သည်လည်း၊ ဧတေသံ သမဏာ ဗြာဟ္မဏာနံ - တို့၏၊ သာမညသင်္ခါတာစ- ကုန်သည်ရင်း၊ ဗြာဟ္မညသင်္ခါတာစ-ကုန်သည်ရင်း၊ (ဟောန္တိ)၊ (သော- ထို အစေလကသည်း) သာကာဘက္ခော၀ါ–ဟင်းရွက်စိမ်း ဟူသော **အ**စာရှိသည်သော်လည်း၊ ဟောတိ – ဖြစ်၏၊ သာမာကာဘက္ခော၀ါ– လမန်းဆန်ဟူသော **အ**စာရှိသည်သော်လည်း၊ ၀ါ-နတ်ကောက်ဟူသော **အ**စာ ရှိသည်သော်လည်း၊ ဟောတိ၊ [နောက်၌လည်း ဤသို့ **အ**ပြည့်**အ**စုံပေးပ။] နီ၀ါရ- တောစပါး၊ ၀ါ- ကြိတ်ဆန်၊ ဒဒ္ဒုလ- သားရေ**အ**ဖတ်၊ ဟဋ- သစ်စေး၊ ၀ါ-ရေမှော်၊ ကဏာ–ဆန်ကွဲ၊ **အာ**စာမ-ထမင်းကျိုး၊ ၀ါ-ကဇိရည်၊ ပိညာက– နှမ်းမုန့်ညက်၊ တိဏ-မြက်၊ ဂေါမယ – နွားချေး၊ ၀နမူလဖလာဟာရော– တော၌ဖြစ်သော သစ်မြစ်, သစ်သီးဟူသော **အ**စာ**အာ**ဟာရရှိသည်၊ ပ၀တ္တ ဖလဘောဇီ–မိမိမရောက်ခင် ဖြစ်နှင့်သော သစ်**သီး**ကို စား**လေ့**ရှိသည်၊ ၀ါ– **အ**လိုလို ကြွေကျသော သစ်သီးကို စား**လေ့**ရှိသည်၊ (ဟုတ္ထ၁-၍၊) ယာပေတိ– မျှတ၏။ (“ပ၀တ္တ-မိမိမရောက်ခင် သစ်ပင်**အော**က်၌ဖြစ်နှင့်သော”ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏၊ ထို**အ**သီးကိုပင်“**အ**လိုလိုကြွေကျသော**အ**သီး”ဟု ခေါ်သည်။)[**အ**စာ **အာ**ဟာရနှင့်စပ်၍ **အ**တ္ထကိလမထာနုယောဂ **အ**ကျင့်တို့ကို လျှောက်သည်။]

အာဝုသော ဂေါတမ-မ၊ ဣမေ တပေါပက္ကမာဝိ ၊ပေ၊ (ဟောန္တိ၊ သော– သည်၊) သာဏာနိဝိ – ပိုက်ဆံလျော်ချည်ဖြင့် ယက်**အ**ပ်သော **အ**၀တ်တို့ကိုလည်း၊ ဓာရေတိ-ဆောင်၏၊ ၀ါ - ၀တ်၏၊ မသာဏာနိဝိ - **အ**ခြားချည်တို့ဖြင့် ရောနှော**အ**ပ်သော ပိုက်ဆံလျော်ချည်ဖြင့် ယက်**အ**ပ်သော **အ**၀တ်တို့ကိုလည်း၊ ဓာရေတိ၊ ဆ၀ဒုဿာနိဝိ – သူသေကောင်မှ စွန့်ပစ်**အ**ပ်သော **အ**၀တ်တို့ကို လည်း၊ ၀ါ–ပြတ်မြက် စသည်တို့ကို ထုံး၍ ပြု**အ**ပ်သော ယုတ်ညံ့သော **အ**၀တ် တို့ကိုလည်း၊ ဓာရေတိ၊ ပံသုကူလာနိဝိ - ပံသုကူ**အ**၀တ်တို့ကိုလည်း၊ ဓာရေတိ၊ တိရီဋ္ဌာနိဝိ-သစ်ပင်၏ **အ**ခွံဖြစ်သော **အ**၀တ်တို့ကိုလည်း၊ ဓာရေတိ၊ **အ**ဇိနမွိ- သားကောင်၏ **အ**ရေကိုလည်း၊ ၀ါ– သစ်နက်ရေကိုလည်း၊ ဓာရေတိ၊ **အ**ဇိန ကွိပမွိ- **အ**လယ်၌ခွဲ**အ**ပ်သော သား**ရေ**ကိုလည်း၊ ၀ါ - **အ**လယ်၌ ခွဲ**အ**ပ်သော သစ်နက်ရေကိုလည်း၊ ဓာရေတိ၊ ကုသစီရမွိ - သမန်းမြက် **အ**၀တ်ကိုလည်း၊ ဓာရေတိ၊ ၀ါကစီရမွိ- လျော်တော **အ**၀တ်ကိုလည်း၊ ဓာရေတိ၊ ဖလကစီရမွိ– ပျဉ်ချပ် **အ**၀တ်ကိုလည်း၊ ဓာရေတိ၊ ကေသကမ္မလမွိ–လူဆံပင်ဖြင့် ယက်**အ**ပ် သော ကမ္ဗလာကိုလည်း၊ ဓာရေတိ၊ ၀ါဠကမ္မလမွိ - မြင်းမြီးတို့ဖြင့် ယက်**အ**ပ် သော ကမ္ဗလာကိုလည်း၊ ဓာရေတိ၊ ဥလူကပက္ခိကမွိ-ခင်ပုတ်တောင်ဖြင့် ယက် **အ**ပ်သော **အ**၀တ်ကိုလည်း၊ ဓာရေတိ။ [**အ**၀တ်နှင့် စပ်၍ **အ**တ္ထကိလမထာ နုယောဂ**အ**ကျင့်တို့ကို လျှောက်သည်။]

ကေသမဿုလောစကော - ထန်းစေ့မှုတ်ဖြင့် ဆံမုတ်ဆိတ်တို့ကို ပယ်နှုတ်တတ်သည်၊(ဟုတ္တာ)ဝိ-ဖြစ်၍လည်း၊ ကေသမဿုလောစနာနုယောဂံ-ထန်းစေ့မှုတ်ဖြင့် ဆံမုတ်ဆိတ်တို့ကို ပယ်နှုတ်ခြင်းကို အဖန်ဖန် အားထုတ်မှုကို၊ အနုယုတ္တော – အဖန်ဖန် အားထုတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဥတ္တာဒကော – အထက်၌တည်နေတတ်သည်၊ ဝါ-မတ်တတ်ရပ်နေတတ်သည်၊ ["ဥတ္တာဇာကုမဂ္ဂာလံ"ဉဒ္ဓကဲ့သို့ ဥတ္တာသဒ္ဒါ"ဥဒ္ဓံ"အနက်ဟော။](ဟုတ္တာ)ဝိ-လည်း၊ အာသနပဒ္ဓိကို္ခတ္တော-ပယ်အပ်သော နေရာရှိသည်၊ ဝါ-ပယ်အပ်သော ထိုင်နေခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဥက္ကာဠိကော-ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်လေ့ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝိ-လည်း၊ ဥက္ကာဠိကပ္ပဓာနံ–ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ခြင်းဟူသော အားထုတ်ကြောင်း အကျင့်ကို၊ အနုယုတ္တော ဟောတိ၊ ကဏ္ဋကာပဿယိကော- ဆူးတို့အပေါ်ဝယ် ဖြန့်ကြက်အပ်သော သားရေပေါ်၌ မိတင်းနေထိုင်ခြင်းရှိသည်၊(ဟုတ္တာ)ဝိ-လည်း၊ ကဏ္ဋကာပဿယေ-ဆူးတို့အထက် ဖြန့်ကြက်အပ်သော သားရေအခင်းပေါ်၌၊ သေယျံ-အိပ်ခြင်းကို၊ ကဒ္ဒပ္ပတိ – ပြု၏၊ ဖလကသေယျမ္ပိ – ပျဉ်ချပ်ပေါ်၌ အိပ်ခြင်းကိုလည်း၊ ကပ္ပေတိ၊ ထဏ္ဍိလသေယျမ္ပိ–မြင့်သော ကုန်းမြေအရပ်၌ အိပ်ခြင်းကိုလည်း၊ ကပ္ပေတိ။[အိပ်ရာနေရာနှင့်စပ်၍ အတ္တကိလမထာနုယောဂအကျင့်ကို လျှောက်သည်။]

ကေပဿယိကော-တဖက်သော နံတောင်းဖြင့် စောင်း၍ အိပ်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝိ-လည်း၊ ရဇောဇလ္လဓရော-မြူမှုန်တည်းဟူသော အညစ်အကြေးကို ဆောင်တတ်သည်၊ ဟောတိ၊ အဇ္ဈောကာသိကော ဝိ– လွင်တီးခေါင်၌ နေခြင်း အလေ့ရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ယထာသန္ထတိကော (ဝိ) – အကြင် အကြင် ခင်းထားအပ်သော ပဌမ ရအပ်သော နေရာ၌ နေခြင်း အလေ့ ရှိသည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊[စာအုပ်တို့၌"အဇ္ဈောကာသိကော ဝိ ဟောတိ ယထာသန္ထတိကော" ၂ ပုဒ်တွဲလျက်ရှိသော်လည်း"အဇ္ဈောကာသိကဓုတင်,ယထာသန္ထတိကဓုတင်" ဟု ဓုတင် ၂ မျိုး ရှိသောကြောင့် ဤ၌ ၂ မျိုးခွဲ၍ အနက်ပေးလိုက်ပါသည်။] ဝေကဋိကော–ကျင်ကြီးကို စားခြင်းအလေ့ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝိ-လည်း၊ ဝိကဋဘောဇနာနုယောဂံ–ကျင်ကြီးကို စားခြင်းကို အဖန်ဖန်အားထုတ်မှုကို၊ အနုယုတ္တော, ဟောတိ၊ အပါနကော–ရေအေးကို သောက်ခြင်း မရှိသည်၊(ဟုတ္တာ)ဝိ–လည်း၊ အပါနကတ္တံ–ရေအေးကို သောက်ခြင်း မရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ အနုယုတ္တော ဟောတိ၊ သာယတတိယကမ္မိ–ညနေချမ်းဝယ် ရေသို့ သင်္ကန်းဆင်းခြင်းဟူသော ၃ ကြိမ်မြောက်ရှိသော၊ ဥဒကောရောဟာနုယောဂံ– ရေသို့သင်္ကန်းခြင်းကို အဖန်ဖန် အားထုတ်မှုကို၊ အနုယုတ္တော - သည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝိ– လည်း၊ ဝိဟရတိ–နေ၏၊ ဣတိ– ဤသို့ (လျှောက်ပြီ။) [မိစ္ဆာဝါယာမ၏ အစွမ်းဖြင့် အားထုတ်အပ်သော အတ္တကိလမထာနုယောဂအကျင့်ကို လျှောက်သည်။]

တပေါပက္ကမနိရတ္ထကထာ

ကဿပ–ပ၊ အစေလကော-သည်၊ မုတ္တာစာရော- သည်၊ စေပိ ဟောတိ–အာကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဉ်းတော့၊ ဟတ္ထပလေခနော-သည်၊ ဝါ-သည်၊(စေပိ ဟောတိ-တော့၊) နဟိဘဒ္ဒန္တိကော–သည်၊ (စေပိ ဟောတိ–တော့၊) နတိဋ္ဌဘဒ္ဒန္တိကော-သည်၊(စေပိ ဟောတိ)၊အာဘိဟဋ်ုံ(စေပိ)နသာဒိယတိ-အာကယ်၍မူလည်း မသာယာစေဉ်းတော့၊ပေ၊ ထုသောဒကံ – ကို၊ (စေပိ) နဝိဝတိ-အာကယ်၍မူလည်း မသောက်စေဉ်းတော့၊ သော–ထို အစေလကသည်၊ ကောဂါရိကော–သည်၊(ဟုတ္တာ)ကောလောဝိကောဝါ- သည်သော်လည်း၊ (စေပိ) ဟောတိ–တော့၊ပေ၊သတ္တာဟိကမ်ပိ-သော၊ အာဟာရံ-ကို၊(စေပိ)အာဟာရေတိ-အာကယ်၍မူလည်း ခံတွင်းသို့ ရွေးရွှဆောင်စေဉ်းတော့၊(စား:စေဉ်းတော့)၊ ဣတိဝေရွှပံ-သော၊အဒ္ဓမာသိကမ်ပိ-သော၊ပရိယာယဘတ္တဘောဇနာနုယောဂံ-ကို၊ အနုယုတ္တော–သည်၊ (ဟုတ္တာ)စေပိ ဝိဟရတိ - အာကယ်မူလည်း နေစေဉ်းတော့၊ စ – ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တဿ – ထို အစေလကသည်၊ ဝါ–၏၊ အယံ သီလသမ္ပဒါ – ဤ သီလ၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်ရင်း၊ ဝါ– ကိုရင်း၊ (အယံ)စိတ္တသမ္ပဒါ-ဤသမာဓိစိတ်၏ပြည့်စုံခြင်းသည်ရင်း၊ ဝါ-ကိုရင်း၊(အယံ) ပညာသမ္ပဒါ-သည်ရင်း၊ ဝါ-ကိုရင်း၊ အဘာဝိတာ-မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်စေအပ်သည်၊ ဝါ–မပွားစေအပ်သည်၊ အသန္တိကတာ – မျက်မှောက် မပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ အထခေါ–စင်စစ်ကား၊ သော – ထို အစေလကသည်၊ သာမညာ–သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်း သီလ သမာဓိ ပညာမှ၊ အာရကာဝ - ဝေးသည်သော၊ ဗြာဟ္မညာ–ဗြာဟ္မဏ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သီလသမာဓိပညာမှ၊ အာရကာဝ-ဝေးသည်သော။

ကဿပ–ပ၊ ယတော- အကြင် အခါ၌၊ ဝါ–အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ဘိက္ခု – သည်၊ အဝေရံ – ဒေါသတည်းဟူသော ရန်မရှိသော၊ အဗျာပဇ္ဈ–ဒေါမနဿတည်းဟူသော ဗျာပာဒမရှိသော၊မေတ္တာစိတ္တံ-မေတ္တာရှိသောစိတ်ကို၊ [မေတ္တာ+ယဿ+အတ္ထိတိ မေတ္တံ၊ မေတ္တံစ+ တံ+စိတ္တံ စာတိ မေတ္တာစိတ္တံ။] ဝါ–မေတ္တာစိတ်ကို၊ ဘာဝေတိ– ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ- ပွားစေ၏၊ အာသဝါနံ ခယာ စေတော ဝိမုတ္တိံ၊ပေ၊ဥပသမ္ပဇ္ဇ၊ ဝိဟရတိ။ [မဟာလိသုတ်, စတုအရိယဖလကထာ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]ကဿပ-ပ၊(တတော-ထိုအခါ၌၊ ဝါ-ထိုအကြောင်းကြောင့်၊) အယံ ဘိက္ခု– ဤရဟန်းကို၊ သမဏော ဣတိပိ – သမဏဟူ၍ရင်း၊ ဝါ-ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေပြီးသောရဟန်း ဟူ၍ရင်း၊ ဗြာဟ္မဏော ဣတိပိ–ဗြာဟ္မဏဟူ၍ရင်း၊ ဝါ-မကောင်းမှုတို့ကို မျှောပြီးသောရဟန်း ဟူ၍ရင်း၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏။

အမှာ။ ။ဤမှနောက်၌ သာကဘက္ခစသူ,သာဏဓာရဏစသူပင် ဖြစ်စေကာမူ သီလသမ္ပဒါစိတ္တသမ္ပဒါ ပညာသမ္ပဒါကို မျက်မှောက် မပြုနိုင်ပုံ, စင်စစ်ကား သမဏဗြာဟ္မဏ၏ဖြစ်ကြောင်း သီလ သမာဓိ ပညာမှ အဝေးကြီးဖြစ်ပုံကိုဂုဏ်း, အဝေရ အမျာဗဏ္ဏဖြစ်သော မေတ္တာစိတ်ကို ပွားစေ၍ စတောဝိမုတ္တိပညာဝိမုတ္တိကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်သူကိုသာ "သမဏ, ဗြာဟ္မဏ" ဟု ခေါ်ဆိုရပုံကိုဂုဏ်း ဟောတော်မူသည်၊ ထိုဝါကျများ၌ အနက်လွယ်ပါပြီ။

ဧဝံ–သို့၊ ဝုတ္တေ–မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ အစေလော–သော၊ ကဿပေါ-သည်၊ ဘဂဝန္တံ- ကို၊ ဧတံ–ကို၊ အဝေါစ– ပြီ၊ (ကိ) ၊ ဘော ဂေါတမ–မ၊ သာမည် – သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ သီလစသော အကျင့်ကို၊ ဒုက္ကရံ–ခဲယဉ်းသဖြင့်ပြုအပ်၏၊ (ပြုနိုင်ခဲ၏၊) ဗြာဟ္မညံ- ဗြာဟ္မဏ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သီလစသော အကျင့်ကို၊ ဒုက္ကရံ–၏၊ ဣတိ - ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ ကဿပ – ပ၊ လောကသ္မိं -၌၊ ဒုက္ကရံ သာမည် ဒုက္ကရံ ဗြာဟ္မညန္တိ-ဒုက္ကရံ၊ပေ၊ဗြာဟ္မညံဟူသော၊ သော–ဤစကားသည်၊ ပကတိခေါ်-ရိုးရာဖြစ်သော စကားသာတည်း၊(ပြောရိုးဆိုစဉ် စကားသာတည်း)၊ ကဿပ–ပ၊ အစေလကော-သည်၊ မုတ္တာစာရော-သည်၊ စေပိ(ဟောတိ)၊ အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်အံ့၊ ဣတိဝေရွပံ အဒ္ဓမာသိကမ္မိပရိယာယ ဘတ္တဘောဇနာနုယောဂံ အနုယုတ္တော(စေပိ) ဝိဟရတိ-အကယ်၍မူလည်း နေအံ့၊(ဧဝံ သတိ-ဤသို့ဖြစ်လသော်)၊ ကဿပ-ပ၊ ဣမာယ မတ္တာယ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော အစေလက မုတ္တာစာရစသော အကျင့်ဖြင့်၊ ဣမိနာ တပေါပက္ကမေန-ဤအားထုတ်အပ်သော အစေလကမုတ္တာစာရစသောအကျင့်ဖြင့်၊ သာမည်ဝါ–သမဏ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာအကျင့်သည်၎င်း၊ ဗြာဟ္မညံဝါ-သည်၎င်း၊ ဒုက္ကရံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သည်၊ သုဒုက္ကရံ–အလွန် ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သည်၊ စ အဘဝိဿ– အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ – သော်၊) ဒုက္ကရံ သာမည် ဒုက္ကရံ ဗြာဟ္မညန္တိ-ဟူသော၊ ဧတံ–ဤစကားကို၊ ဝစနာယ - ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ ကလ္လံ–သင့်လျော်လျောက်ပတ်သည်၊ နဘဝိဿ–မဖြစ်တော့ရာ။

ဧတံ-အစေလက, မုတ္တာစာရ စသော ဤအကျင့်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟပတိနာဝါ-အိမ်ရှင်သူကြွယ်သည်သော်၎င်း၊ ဂဟပတိပုတ္တောနဝါ-အိမ်ရှင် သူကြွယ်၏သားသည်သော်၎င်း၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ကုမ္ဘဒါသိယာပိ–အိုးထိန်းကျွန်မသည်သော်မှလည်း၊ ဟန္ဒ–ယခုချက်ချင်း၊ အဟံ- ငါသည်၊ အစေလကော-သည်၊ မုတ္တာစာရော-ရှိသည်၊ ဟောမိ - ဖြစ်တော့အံ့၊ ဟတ္ထာပလေခနော-သည်၊ ဟောမိ- အံ့၊ ပေ၊ ဣတိ ဧဝရွပံ - သော၊ အဒ္ဓမာသိကမ္မိ–သော၊ ဝါ - သော၊ ပရိယာယ ဘတ္တဘောဇနာနုယောဂံ- ကို၊ အနုယုတ္တော-သည်၊ (ဟုတ္ထာ-၍၊)ဝိဟရာမိ-နေတော့အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ကာတုံ-ပြုခြင်းငှါ၊ (ကျင့်ခြင်းငှါ၊)သက္ကာစ-တတ်ကောင်းသည်လည်း၊ အဘဝိဿ–ဖြစ်ရာ၏။

ကဿပ-ပ၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣမာယ မတ္တာယ-ကို၊ အညတြေဝ–ကြဉ်၍ သာလျှင်၊ ဤမိနာ တပေါပက္ကမေန - ကို၊ အညတြ (ဧဝ) – ကြဉ်၍သာလျှင်၊ သာမည်ဝါ–သည်သော်၎င်း၊ ဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဉ်ဝါ–သည်သော်၎င်း၊ ဝါ- ကိုသော်၎င်း၊ ဒုက္ကံ-သည်၊ သုဒုက္ကံ- သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒုက္ကံ သာမည် ဒုက္ကံ ဗြာဟ္မဉ်နှင့်- ဟူသော၊ တေံ- ကို၊ ဝစနာယ-၌၊ ကလ္လံ-သင့်လျော် လျောက်ပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ကဿပ - ပ၊ ယတော - ကြောင့်၊ ဘိက္ခု - သည်၊ အဒဝံ – သော၊ပေ၊သမဏော ဣတိပိ, ဗြာဟ္မဏော ဣတိပိ, ဝုစ္စတိ။ [“သာကဘက္ခော စေပိ ကဿပ ဟောတိ” စသော ဝါကျ, “သာဏာနိ စေပိ ကဿပ ဓာရေတိ ” စသော ဝါကျတို့၌လည်း ဤနည်းအတိုင်းပေးပါ။] ဣတိ–ဤသို့ (မိန့်တော်မူပြီ)။

ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တေ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီးသော်၊ အဓေလော-သော၊ ကဿပေါ-သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ တေံ-ကို၊ အဝေါစ–ပြီ၊ (ကိံ–နည်း၊) ဘော ဂေါတမ-မ၊ သမဏော-ရဟန်းကို၊ ဒုဇ္ဇာနော-ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်ပါ၏၊ ဝါ-သိနိုင်ခဲပါ၏၊ ဗြာဟ္မဏော-ဗြာဟ္မဏကို၊ ဒုဇ္ဇာနော-၏၊ ဝါ-၏၊ ဣတိ– ဤသို့ (လျောက်ပြီ၊) ကဿပ-ပ၊ လောကသ္မိံ-၌၊ ဒုဇ္ဇာနော သမဏော ဒုဇ္ဇာနော ဗြာဟ္မဏောတိ-ဒုဇ္ဇာနော ၊ပေ၊ ဏောဟူသော၊ သော – ဤစကားသည်၊ ပကတိဓေါ – ရိုးရာဖြစ်သော စကားသာတည်း၊ (ပြောရိုးဆိုစဉ် စကားသာတည်း၊) ကဿပ - ပ၊ အစေလကော-သည်၊ မုတ္တာစာရော-သည်၊ စေပိ ဟောတိ- တော့၊ပေ၊ဣတိ ဧဝံ ရူပံ–သော၊ပေ၊ဤမိနာ တပေါပက္ကမေန-ဖြင့်၊ သမဏောဝါ- သည်သော်၎င်း၊ ဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏောဝါ – သည်သော်၎င်း၊ ဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ ဒုဇ္ဇာနော- ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သည်၊ ဝါ– သိနိုင်ခဲသည်၊ စ အဘဝိဿ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ – သော်၊) ဒုဇ္ဇာနော သမဏော ဒုဇ္ဇာနော ဗြာဟ္မဏောတိ - ဟူသော၊ တေံ-ကို၊ ဝစနာယ-၌၊ ကလ္လံ-သည်၊ န အဘဝိဿ–ရာ။

ဧသော-ဤသမဏကို၊ ဝါ- ဤဗြာဟ္မဏကို၊ ဂဟပတိနာဝါ- ဂင်း၊ပေ၊ကုမ္ဘ ဒါသိယာဝိ-မှလည်း၊ အယံ- ဤသူသည်၊ အစေလကော- သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ မုတ္တာစာရော – သည်၊ ဟောတိ၊ပေ၊ဣတိ ဧဝံရူပံ, အဒ္ဓမာသိကမ္မိ, ပရိယာယဘတ္တ ဘောဇနာနုယောဂံ, အနုယုတ္တော (ဟုတ္တာ), ဝိဟရတိ - ၏၊ ဧတိ– သို့၊ ဉာတုံ–သိခြင်း၌၊ သက္ကာစ–တတ်ကောင်းသည်လည်း၊ အဘဝိဿ-ဖြစ်ရာ၏။

ကဿပ-ပ၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣမာယ မတ္တာယ-ကို၊ အညတြေဝ-သာလျှင်၊ ဤမိနာ တပေါပက္ကမေန-ကို၊ အညတြ (ဧဝ)– သာလျှင်၊ သမဏောဝါ- သည်သော်၎င်း၊ ဝါ- ကိုသော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏောဝါ- သည်သော်၎င်း၊ ဝါ- ကိုသော်၎င်း၊ ဒုဇ္ဇာနော-သည်၊ ဝါ-သည်၊ သုဒုဇ္ဇာနော–အလွန် ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်

သည်၊ ဝါ-အလွန် သိနိုင်ခဲသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒုဇ္ဇာနောပေ၊ ဖြာဟ္မဏောတိ-ဟူသော၊ တေံ- ကို၊ ဝစနာယ-၄၊ ကလ္လံ- သည်၊ (ဟောတိ)၊ ကဿပ- ပ၊ ယတော— ကြောင့်၊ ဘိက္ခု- သည်၊ အဝေရံ- သော၊ပေ၊သမဏောဂ္ဂတိဝိ ဖြာဟ္မဏော ဂ္ဂတိဝိ ဝုစ္စတိ။ ["သာကဘက္ခောစေဝိ ကဿပ ဟောတိ" စသော ဝါကျ, "သာဏာနိ စေဝိ ကဿပ ဓာရေတိ" စသော ဝါကျတို့၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း၊ ပေးပါ။] ပေ၊ ဂ္ဂတိ— ဤသို့ (မိန့်တော်မူပြီ)။

သီလ သမာဓိ ပညာ သမ္ပဒါ

ဧဝံ ဝုတ္တေ၊ပေ၊အဝေါစ၊ (ကိ˚)၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ သာ သီလသမ္ပဒါ-ထိ သီလ၏ ပြည့်စုံခြင်းဟူသည်၊ ကတမာပန—အဘယ်ပါနည်း၊ (သာ)စိတ္တ သမ္ပဒါ-ထို သမာဓိစိတ်၏ ပြည့်စုံခြင်းဟူသည်၊ ကတမာ - နည်း၊ (သာ) ပညာသမ္ပဒါ-ထိုပညာ၏ ပြည့်စုံခြင်းဟူသည်၊ ကတမာ-နည်း၊ ဂ္ဂတိ— ဤသို့ (လျှောက်ပြီ)။

အမှာ။ ။ဤမှနောက်ဝယ်"ဂ္ဂဓ ဘိက္ခဝေ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" စသော ဝါကျများကို သာမညဖလသုတ် ပဏီတတရသာမညဖလ ကထာ၌ဌဉ်း, စူဠသီလ မဇ္ဈိမသီလ မဟာသီလတို့ကို ဗြဟ္မဇာလသုတ် သီလအခန်း၌ ဌဉ်း, "သသော ခေါ ကဿပ ဘိက္ခု ဧဝံ သီလသမ္ပန္နော နကတောစိ ဘယံ" စသော ဝါကျကို သာမညဖလသုတ် မဟာသီလအဆုံး၌ဌဉ်း အနက်ပေးခဲ့ပြီ၊ [ဤသီလကို ဤ၌ "သီလသမ္ပဒါ" အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။] ပဌမစျာန် စသော စျာန် ၄ ပါးကို ဗြဟ္မဇာလသုတ် ဒိဋ္ဌမမ္မ နိဗ္ဗာနဝါဒကထာ၌ဌဉ်း, ထိုစျာန် ၄ ပါး၏ ဥပမာနဝါကျတို့ကို သာမညဖလသုတ် ပဌမဈာနကထာစသည်၌ဌဉ်း အနက်ပေးခဲ့ပြီ။ [ဤစျာန် ၄ ပါးကို"စိတ္တသမ္ပဒါ"အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။] ဝိပဿနာဉာဏ်မှစ၍ အာသဝက္ခယဉာဏ် တိုင်အောင်သော ဉာဏ်ရှစ်ပါးကို သာမညဖလသုတ် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာစသည်တို့၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။ [ထိုဉာဏ်ရှစ်ပါးကို ဤ၌ "ပညာသမ္ပဒါ"အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။]

ကဿပ - ပ၊ ဂ္ဂမာယ သီလသမ္ပဒါယစ — ဤသီလ၏ ပြည့်စုံခြင်းထက်၎င်း၊ ဝါ-မှ၎င်း၊ (ဂ္ဂမာယ) စိတ္တသမ္ပဒါယ—ထက်၎င်း၊ ဝါ-မှ၎င်း၊ (ဂ္ဂမာယ) ပညာသမ္ပဒါယ-ထက်၎င်း၊ ဝါ-မှ၎င်း၊ အညာ-အခြားသော၊ ဥတ္တရိတရာဝါ- သာ၍လွန်ကဲသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ပဏီတတရာဝါ— သာ၍ မွန်မြတ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ သီလသမ္ပဒါ - သည်၎င်း၊ စိတ္တသမ္ပဒါ - သည်၎င်း၊ ပညာသမ္ပဒါ— သည်၎င်း၊ နတ္ထိ-မရှိတော့။

သီဟနာဒကထာ

ကဿပ-ပ၊ ကေ-အချို့ကုန်သော၊ သီလဝါဒါ-သီလကို ပြောဆိုကြကုန်သော၊ ဝါ-သီလ၏ဂုဏ်ကို ပြောဆိုကြကုန်သော၊ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ-သမဏ ဗြာဟ္မဏအမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သန္တိ-ရှိကုန်၏၊ တေ-ထို သီလဝါဒ သမဏ ဗြာဟ္မဏအမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အနေက ပရိယာယေန-တပါးမက များစွာသောအကြောင်းဖြင့်၊ ဝါ-ပရိယာယ်အမျိုးမျိုးဖြင့်၊ သီလ သ-၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ဘာသန္တိ-ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ကဿပ-ပ၊ ယာဝတာ-အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ အရိယံ-ကိလေသာမြှုပ်မှုး, ညစ်အကြေးမှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်သော၊ ပရမံ-လွန်မြတ်သော၊ သီလံ-လောကုတ္တရာသီလသည်၊ (အတ္ထိ-ရှိ၏၊) အဟံ-ငါဘုရားသည်၊ တတ္ထ-ထိုသီလ, ပရမသီလအရာ၌၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဝါ-မိမိ၏သီလနှင့်၊ သမသမံ-တူသောသီလအားဖြင့် တူသောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ နသမနုပဿာမိ-မြင်တော်မမူ၊ ဘိယျော-သာလွန်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုကား၊ ကုတော-အဘယ်မှာ မြင်ပါတော့အံ့နည်း၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ယဒိဒံ အဓိသီလံ-အကြင်သီလ, အဓိသီလသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ-ထိုသီလ, အဓိသီလအရာ၌၊ အဟမေဝ-ငါဘုရားသည်သာ၊ ဘိယျော-သာလွန်၏။ [ငါးပါးသီလမှစ၍ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလတိုင်အောင်သော သီလသည် သီလမည်၏၊ မဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော သီလသည် အဓိသီလမည်၏၊ ထိုသီလ, အဓိသီလအရာ၌ ငါဘုရားကသာ သာလွန်တော်မူသည်-ဟူလို၊]

ကဿပ-ပ၊ ကေ-နှ်သော၊ တပေါ ဇိဂုစ္ဆာဝါဒါ-ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ် စက်ဆုပ်တတ်သော ဝီရိယ၏ဂုဏ်ကို ပြောဆိုကြကုန်သော၊ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ သန္တိ-နှ်၏၊ တေ-ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ အနေက ပရိယာယေန-ဖြင့်၊ ဝါ-ဖြင့်၊ တပေါ ဇိဂုစ္ဆာယ-ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ် စက်ဆုပ်တတ်သော ဝီရိယ၏၊ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ၊ ကဿပ-ပ၊ ယာဝတာ-သော၊ အရိယာ-သော၊ ပရမာ-သော၊ တပေါ ဇိဂုစ္ဆာ-ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ် စက်ဆုပ်တတ်သော ဝီရိယသည်၊ (အတ္ထိ)၊ အဟံ-သည်၊ တတ္ထ-ထို တပေါဇိဂုစ္ဆာ ဝီရိယအရာ၌၊ အတ္တနော၊၏၊ ဝါ-မိမိ၏ တပေါဇိဂုစ္ဆာနှင့်၊ သမသမံ-တူသော တပေါဇိဂုစ္ဆာ ဝီရိယအားဖြင့် တူသောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ နသမနုပဿာမိ-မူ၊ ဘိယျော-ကား၊ ကုတော-နည်း၊ အထခေါ-ကား၊ ယဒိဒံ အဓိဇေဂုစ္ဆံ-အကြင် ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာ စက်ဆုပ်ခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော ဇေဂုစ္ဆသာမည, လွန်ကဲသော ဇေဂုစ္ဆသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ-ထို ဇေဂုစ္ဆ, အဓိဇေဂုစ္ဆအရာ၌၊ အဟမေဝ-သာ၊ ဘိယျော-၏။ [ကုသိုလ်ဝီရိယမှစ၍ ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သောဝီရိယတိုင်အောင် တပေါဇိဂုစ္ဆာ မည်၏၊ မဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော ဝီရိယသည် အဓိတပေါဇိဂုစ္ဆာမည်၏။]

ကဿပ-ပ၊ ကေ-နသော၊ ပညာဝါဒါ–ပညာကို ပြောဆိုကြကုန်သော၊ ဝါ– ပညာ၏ဂုဏ်ကို ပြောဆိုကြကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ, သန္တိ၊ တေ အနေက ပရိယာယေန, ပညာယ-၏၊ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ၊ ကဿပ-ပ၊ ယာဝတာ– သော၊ အရိယာ- သော၊ ပရမာ- သော၊ ပညာ- သည်၊ (အတ္ထိ)၊ အဟံ-သည်၊ တတ္ထ-ထိုပညာအရာ၌၊ အတ္တနော-၏၊ ဝါ-မိမိ၏ပညာနှင့်၊ သမသမံ–တူသော ပညာအားဖြင့် တူသောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ နှ သမနုပဿာမိ၊ ဘိယျော-ကား၊ ကုတော-နည်း၊ အထခေါ- ကား၊ ယဒိဒံ အဓိပညံ – အကြင် ပညာသာမည, လွန်ကဲသော ပညာသည်၊ ["အဓိပညံ"သည် လိင်္ဂဝိပလ္လာသတည်း။] (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ-ထို ပညာသာမည, လွန်ကဲသောပညာအရာ၌၊ အဟမေဝ ဘိယျော။[ကမ္မဿက တာဉ္ဉက် စသော လောကီပညာသည် ပညာ သာမည မည်၏၊ မဂ်ဖိုလ်နှင့် ယှဉ်သော ပညာသည် အဓိပညာ မည်၏။]

ကဿပ-ပ၊ ဧကေ–နသော၊ ဝိမုတ္တိဝါဒါ–ဝိမုတ္တိကိုပြောဆိုကြကုန်သော၊ ဝါ– ဝိမုတ္တိ၏ဂုဏ်ကို ပြောဆိုကြကုန်သော၊ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ, သန္တိ၊ တေ အနေက ပရိယာယေန, ဝိမုတ္တိယာ – ဝိမုတ္တိ၏၊ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ၊ ကဿပ - ပ၊ ယာဝတာ၊ပေ၊ အတ္တနော-၏၊ ဝါ-မိမိ၏ဝိမုတ္တိနှင့်၊ သမသမံ–တူသောဝိမုတ္တိ အားဖြင့် တူသောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ နှ သမနုပဿာမိ၊ ဘိယျော - ကား၊ ကုတော – နည်း၊ အထခေါ - ကား၊ ယဒိဒံ အဓိဝိမုတ္တိ – အကြင် ဝိမုတ္တိသာမည, လွန်ကဲသော ဝိမုတ္တိသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ– ထို ဝိမုတ္တိသာမည, လွန်ကဲသော ဝိမုတ္တိ အရာ၌၊ အဟမေဝ-သာ၊ ဘိယျော-၏။ [တဒင်္ဂဝိမုတ္တိ, ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိတို့သည် သာမည၊ သမုစ္ဆေဒ, ပဋိပဿဒ္ဓိ, နိဿရဏတို့သည် အဓိဝိမုတ္တိ။]

ကဿပ-ပ၊ ယံ–အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ အညတိတ္ထိယာ– သာသနာတော်အယူမှ တပါးသောအယူရှိကြကုန်သော၊ ပရိမ္ဗာဇကာ–ပရိဗ္ဗိဇ်တို့သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒေယျုံ–ပြောဆိုကုန်ရာ၏၊ (ကိံ - နည်း၊) သမဏောဂေါတမော-သည်၊ သီဟနာဒံ – ခြင်္သေ့မင်း၏ ဟောက်ခြင်းနှင့်တူသော အသံကို၊ နဒတိ–မြွက်ဆိုပါပေ၏၊ စခေါ–ထိုသို့ပင် မြွက်ဆိုပါသော်လည်း၊ တံ-ထို ခြင်္သေ့မင်း၏ ဟောက်ခြင်းနှင့်တူသော အသံကို၊ သုညာဂါရေ – လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သော ကျောင်း၌၊ နဒတိ– (တယောက်တည်း) မြွက်ဆို၏၊ ပရိသာသု– ပရိသတ်တို့၌၊ နော (နဒတိ)– မမြွက်ဆို၊ ဣတိ–ဤသို့ (ပြောဆိုကုန်ရာ၏၊) တေံ ဌာနံ–ဤသို့ ပြောဆိုခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ-ရှိနိုင်သည်သာ၊ ကဿပ-ပ၊ တေ–ထို ပရိဗ္ဗိဇ်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ မာဟေဝန္တိ– မာဟေဝံဟူ၍၊ ဝါ-ဤသို့ မဟုတ်ဟူ၍၊ ဝစနီယာ-ပြောဆိုထိုက်ကုန်သည်၊ အဿု-ဖြစ်ကုန်၏၊ ကဿပ-ပ၊ သမဏောဂေါတမော-သည်၊ သီဟနာဒဉ္စ-ကိုလည်း၊ နဒတိ-၏၊ ပရိသာသု စ– တို့၌လည်း၊ နဒတိ-၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝစနီယာ-နှ်သည်၊ အဿု– နှ်၏။

ကဿပ-ပ၊ ယံ–အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ အညတိတ္ထိယာ-နှ်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကာ–တို့သည်၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝဒေယျုံ-ကုန်ရာ၏၊ (ကိံ)၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ သီဟနာဒန္တု–ကိုလည်း၊ နဒတိ-၏၊ ပရိသာသုစ–တို့၌ လည်း၊ နဒတိ-၏၊ စဒေါ–ထိုသို့ပင် ပရိသတ်တို့၌ မြွက်ဆိုပါသော်လည်း၊ ဝိသာရဒေါ-ကင်းသော ရှုံ့ရှားခြင်းရှိသည်၊ ဝါ-ရှုံ့ရှားခြင်းကင်း ရဲတင်းသည်၊ (ဟုတ္ထာ)နော နဒတိ-မြွက်ဆိုသည်မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောဆိုကုန်ရာ၏၊ တေံ ဌာနံ-သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ်-သာ၊ ကဿပ-ပ၊ တေ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ မာဟေဝန္တိ–ဟူ၍၊ ဝါ-ဟူ၍၊ ဝစနီယာ-နှ်သည်၊ အာဿု-နှ်၏၊ ကဿပ–ပ၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ သီဟနာဒန္တု-ကိုလည်း၊ နဒတိ-၏၊ ပရိသာသုစ-တို့၌လည်း၊ နဒတိ–၏၊ ဝိသာရဒေါ–ရှိသည်၊ ဝါ–သည်၊(ဟုတ္ထာ)စ–ဖြစ်၍လည်း၊ နဒတိ-၏၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဝစနီယာ–နှ်သည်၊ အာဿု–နှ်၏။

ကဿပ–ပ၊ ယံ-ကြောင့်၊ပေ၊ပရိသာသုစ, နဒတိ၊ ဝိသာရဒေါ,(ဟုတ္ထာ)စ, နဒတိ၊ စဒေါ-ထိုသို့ပင် ရဲတင်းစွာ မြွက်ဆိုပါသော်လည်း၊ (ဒေဝမနုဿာ-ပညာရှိသူ, နတ်လူတို့သည်၊)နံ-ထိုရဟန်းဂေါတမကို၊ ပဉ်–ပြဿနာကို၊ နော ပုစ္ဆန္တိ-မမေးကြကုန်၊ ဣတိ–နှ်၏၊ တေံ ဌာနံ, ဝိဇ္ဇတိ ခေါ်၊ ကဿပ–ပ၊ တေ–တို့သည်၊ ဝါ–တို့ကို၊ မာဟေဝန္တိ၊ပေ၊ဝိသာရဒေါ-သည်၊(ဟုတ္ထာ)စ-လည်း၊ နဒတိ၊(ဒေဝမနုဿာ) ပဉ္ဉ-ကိုလည်း၊ နံ-ကို၊ ပုစ္ဆန္တိ–နှ်၏၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဝစနီယာ အာဿု။

ကဿပ-ပ၊ ယံ-ကြောင့်၊ပေ၊ပဉ္ဉ-ကိုလည်း၊ ပုစ္ဆန္တိ–နှ်၏၊ စဒေါ–ထိုသို့ပင် မေးကြပါကုန်သော်လည်း၊ နေသံ–ထိုပြဿနာမေးသူတို့အား၊ ဝါ-တို့၏၊ ပဉ်–ကို၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော၊) နောဗျာကရောတိ-မဖြေဆိုနိုင်၊ ၊ပေ၊နေသံ–တို့အား၊ ဝါ-တို့၏၊ ပဉ္ဉ-ကိုလည်း၊ ပုဋ္ဌော-သည်၊ (သမာနော–သော်၊) ဗျာကရောတိ-ဖြေဆိုနိုင်၏၊ စဒေါ-ထိုသို့ပင် ဖြေဆိုနိုင်ပါသော်လည်း၊ ပဉ္ဉသ – ကို၊ ဝေယျာကရဏော – ဖြေဆိုခြင်းအား-ဖြင့်၊ စိတ္တံ – စိတ်ကို၊ နော အာရာဓေတိ-မနှစ်သက်စေနိုင်၊ပေ၊ပဉ္ဉသ-ကို၊ ဝေယျာကရဏောနစ-အား-ဖြင့်လည်း၊ စိတ္တံ–ကို၊ အာရာဓေတိ–နှစ်သက်စေနိုင်၏၊ စဒေါ- ထိုသို့ပင် နှစ်သက်စေနိုင်ပါသော်လည်း၊ သောတဗ္ဗံ–နာယူထိုက်၏ ဟူ၍၊ နောမညန္တိ- မမှတ်ထင်ကြကုန်၊ပေ။

အာဿ–ထိုရဟန်းဂေါတမ၏၊(ဝစနံ-ကို၊)သောတဗ္ဗံ–နာယူထိုက်၏ဟူ၍၊ မညန္တိ – မှတ်ထင်ကြကုန်၏၊ စဒေါ-ထိုသို့ပင် နာယူထိုက်၏ ဟု မှတ်ထင်ကြပါကုန်သော်လည်း၊ သုတ္ဝာ - နာယူပြီး၍၊ နော ပသီဒန္တိ - မကြည်ညိုကြကုန်၊ ၊ပေ၊အာဿ-၏၊(ဝစနံ-ကို၊) သုတ္ဝာစ- ၍လည်း၊ ပသီဒန္တိ- ကြည်ညိုကြကုန်၏၊ စဒေါ- ထိုသို့ပင် ကြည်ညိုကြပါကုန်သော်လည်း၊ ပဿန္နာကာရံ – ကြည်ညိုသူ

တို့၏ အခြေင်းအရာကို၊ နောကရောန္တိ-မပြုကြကုန်၊ပေ၊ပဿန္နာကာရဉ္စ-ကိုလည်း၊ ကရောန္တိ-န်၏၊ စဒေါ - ထိုသို့ပင် ပြုကြပါကုန်သော်လည်း၊ တထတ္တာယ - ထိုတရားတော်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ်ကို ဖြည့်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ နော ပဋိပဇ္ဇန္တိ-မကျင့်ကြကုန်၊ပေ၊တထတ္တာယစ-ငှါလည်း၊ ပဋိပဇ္ဇန္တိ-န်၏၊ စဒေါ - ထိုသို့ပင် ကျင့်ကြပါကုန်သော်လည်း၊ ပဋိပန္နာ-ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ နော အာရာဓေန္တိ-စိတ်ကို မနှစ်သက်စေနိုင်ကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ (ပြောဆိုကုန်ရာ၏၊) တေံ ဌာနံ-သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ-သာ။

ကဿပ-ပ၊ တေ- တို့သည်၊ ဝေါ-တို့ကို၊ မာဟေဝန္တိ- ဟူ၍၊ ဝေါ- ဟူ၍၊ ဝစနီယာ-နှ်သည်၊ အဿု-ကုန်၏၊ သမဏောဂေါတမော-သည်၊ သီဟနာဒဉ္စ-ကိုလည်း၊ နဒတိ-၏၊ ဝိသာရဒေါ- သည်၊ (ဟုတ္ထာ)စ- ၍လည်း၊ နဒတိ-၏၊ (ဒေဝမနုဿာ)ပဥ္ဉ-ကိုလည်း၊ နံ-ကို၊ ပုစ္ဆန္တိ-နှ်၏၊ နေသံ-တို့အား၊ ဝေါ-တို့၏၊ ပဉှံ-ကို၊ ပုဋ္ဌော-သည်၊(သမာနော)စ- ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ ဗျာကရောတိ -၏၊ ပဉ္ဉသ- ကို၊ ဓေယျာကရဏောနစ- အားဖြင့်လည်း၊ စိတ္တံ-ကို၊ အာရာဓေတိ-၏၊ အဿ- ၏၊ (ဝစနံ-ကို၊) သောတဗ္ဗံစ- ဟူ၍လည်း၊ မညန္တိ- နှ်၏၊ အဿ- ၏၊ (ဝစနံ-ကို၊) သုတ္တာစ-၍လည်း၊ ပသီဒန္တိ - နှ်၏၊ ပဿန္နာကာရဉ္စ- ကိုလည်း၊ ကရောန္တိ - နှ်၏၊ တထတ္တာယစ - ငှါလည်း၊ ပဋိပဇ္ဇန္တိ - နှ်၏၊ ပဋိပန္နာစ- ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ အာရာဓေန္တိ - စိတ်ကို နှစ်သက်စေနိုင်ကြကုန်၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝစနီယာ-ပြောဆိုထိုက်ကုန်သည်၊ အဿု-ဖြစ်ကုန်၏။

တိတ္ထိယပရိဝါသကထာ

ကဿပ-ပ၊ ကေ့-တပါးသော၊ သမယံ-အခါ၌၊ အဟံ-သည်၊ ရာဇဂဟေ-ရာဇဂြိဟ်မြို့၌၊ ဝေါ-မြို့၏ အနီးဖြစ်သော၊ ဂိဇ္ဈကူဋေ-ဂိဇ္ဈကုဋ်မည်သော၊ ပဗ္ဘတေ-တောင်၌၊ ဝိဟရာမိ-နေတော်မူ၏၊ တတြ-ရာဇဂြိဟ်မြို့အနီး ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်ဝယ် နေတော်မူရာ ထို အခါ၌၊ မံ - ငါ့ကို၊ အညတရော - အမျိုးအမည်အားဖြင့် မထင်ရှားသော၊ တပမြဟ္မစာရီ - မြတ်သော တပကို ကျင့်လေ့ရှိသော၊ ဝေါ- ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သော ဝီရိယဖြင့် မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသော၊ နိဂ္ဂြောဓောနာမ-နိဂ္ဂြောဓမည်သော ပရိဗ္ဗိဇ်သည်၊ အဓိဂေဂုဏ္ဆ- မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်း ရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော မြတ်သော ဝီရိယအရာ၌၊ ပဉှံ - ကို၊ အပုစ္ဆိ - မေးပြီ၊ အဟံ-သည်၊ တဿ-ထို နိဂ္ဂြောဓ ပရိဗ္ဗိဇ်အား၊ အဓိဂေဂုဏ္ဆ- ၌၊ ပဉှံ-ကို၊ ပုဋ္ဌော- မေးအပ်သည်၊(သမာနော-သော်၊)ဗျာကာသိ -ဖြေတော်မူခဲ့ပြီ၊ မေ-သည်၊ (ပဉ္ဉ- ကို၊) ဗျာကတေစ- ဖြေတော်မူအပ်ပြီးသော်လည်း၊ ပရံဝိယ - အလွန်အကဲသာလျှင် ဖြစ်သော၊ မတ္တာယ - အတိုင်းအရှည်အားဖြင့်၊ အတ္တမနော-မိမိစိတ်ရှိသည်၊ ဝေါ- နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သည်၊

အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ (မိန့်တော်မူပြီ၊) ဘန္တေ-ရား၊ ကော-အဘယ် သူသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဓမ္မံ-ကို၊ သုတ္ဝာ-နာရ၍၊ ဝါ-နာရသည်ရှိသော်၊ ပရိယ-သော၊ မတ္တာယ-အားဖြင့်၊ အတ္တာမနော-သည်၊ ဝါ-သည်၊ နအာသ-မဖြစ်ဘဲရှိပါအံ့နည်း၊ ဘန္တေ-ရား၊ အဟမ္မိ-အကျွန်ုပ်သည်လည်း၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဓမ္မံ-ကို၊ သုတ္ဝာ-၍၊ ဝါ-နာရခြင်းကြောင့်၊ ပရိယ-သော၊ မတ္တာယ-အားဖြင့်၊ အတ္တာမနော-သည်၊ ဝါ-သည်၊(အမှိ-ဖြစ်ပါ၏)။

ဘန္တေ-ရား၊ အဘိက္ကန္တံ-အလွန်ကောင်းပါပေစွ၊ ဘန္တေ-ရား၊ အဘိက္ကန္တံ-စွ၊ [ဤပုဒ်၌ အနက်အမျိုးမျိုး ပေးပုံကို သာမညဖလသုတ် , အဇာတသတ္တု ဥပါသကတ္တ ပဋိဝေဒနကထာ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ “ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ တိုင်အောင် အနက်တူပြီ။] ၊ပေ၊ ဘန္တေ-ရား၊ အဟံ-သည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ-ရှင့်အဖြစ်ကို၊ လဘေယျံ-ရလိုပါ၏၊ ဝါ-ရပါရစေ၊ ဥပသမ္ပဒံ-မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဝါ- ရဟန်း အဖြစ်ကို၊ လဘေယျံ-ပါ၏၊ ဝါ-စေ၊ ဣတိ-ဤသို့ (လျှောက်ပြီ။)

ကဿပ - ပ၊ အညတိတ္ထိယ ပုဗ္ဗော - ရှေး၌ သာသနာတော် အယူမှ တပါး သော အယူရှိသော၊ ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလိသည်၊ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ-တရား သဖြင့် ဆုံးမရာ ဤသာသနာတော်၌၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ-ကို၊ အာကင်္ခတိ-အလိုရှိ၏၊ ဥပသမ္ပဒံ-ကို၊ ဝါ-ကို၊ အာကင်္ခတိ-၏၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလိသည်၊ စတ္တာရော မာသေ-၄ လ တိုပတ်လုံး၊ ပရိဝသတိ - ပရိဝါသ်နေရ၏၊ စတုန္နံ မာသာနံ - ၄ လတို့၏၊ အစ္စယေန - လွန်ရာအခါ၌၊ အာရဒ္ဓစိတ္တာ - နှစ်သက်စေအပ်သော စိတ်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ ပဗ္ဗာဇေန္တိ-ရှင် ဖြစ်စေကြကုန်၏၊ ဘိက္ခုဘာဝါယ-ရဟန်းအဖြစ် အကျိုးငှါ၊ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ-မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်စေကြကုန်၏၊ အပိစ-ထိုသို့ ၄ လပတ်လုံး ပရိဝါသ်နေရပါသော်လည်း၊ မေ-ဝါသည်၊ ထ္ထေ-၌ပရိဝါသ်နေရာ၌၊ ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ - ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မတူသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိဒိတာ-သိတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-တော်မူပြီ။

ဘန္တေ - ရား၊ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗာ - ရှေး၌ သာသနာတော်၏ အယူမှ တပါး သော အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ-၌၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ-ကို၊ သစေ အာကင်္ခန္တိ-အကယ်၍ အလိုရှိကုန်အံ့၊ ဥပသမ္ပဒံ-ကို၊ (သစေ) အာကင်္ခန္တိ-ကုန်အံ့၊ စတ္တာရော မာသေ - လုံး၊ (သစေ) ပရိဝသန္တိ- အကယ်၍ ပရိဝါသ် နေရကုန်အံ့၊ စတုန္နံ မာသာနံ-တို့၏၊ အစ္စယေန-၌၊ အာရဒ္ဓစိတ္တာ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊(သစေ)ပဗ္ဗာဇေန္တိ-အကယ်၍ ရှင်ဖြစ်စေကြကုန်အံ့၊ ဘိက္ခု ဘာဝါယ-၄ ၊(သစေ)ဥပသမ္ပာဒေန္တိ-အကယ်၍ မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်စေကြကုန်အံ့၊(ဧဝံ သတိ-ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊)အဟံ-သည်၊ စတ္တာရိ ဝဿာနိ-၄ နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ပရိဝသိဿာမိ-ပရိဝါသ်နေပါအံ့၊ စတုန္နံဝဿာ

နံ-၄နှစ်တို့၏၊ အစ္စယေန-၌၊ အာရဒ္ဓစိတ္တာ-နှင်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ပဗ္ဗာဇေန္တု-ရှင်ဖြစ်စေကြပါစေကုန်၊ ဘိက္ခုဘာဝါယ-၄၊ ဥပသမ္ပာဒေန္တု-မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်စေကြပါစေကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

အစေလော-သော၊ ကဿပေါ-သည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ပဗ္ဗဇ္ဇ-ကို၊ အလတ္ထ-ရပြီ၊ ဥပသမ္ပဒံ-ကို၊ အလတ္ထ-ပြီ၊ အစိရူပသမ္ပန္နော-ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသည်ဖြစ်၍ မကြာမြင့်သေးသော၊ အာယသ္မာ ကဿပေါ-အရှင်ကဿပသည်၊ ကော-တပါးတည်းသည်၊ ဂူပကဋ္ဌော-အပေါင်းအဖော်တို့မှ ကင်း၍ ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးသည်၊ အပ္ပမတ္တော-မမေ့မလျော့သည်၊ အာတာပီ – ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာ လောင်မြိုက်တတ်သော သမ္မပ္ပဓာန်လုလ္လ ဝီရိယရှိသည်၊ ပဟိတတ္တော-ကိုယ်နှင့် အသက်, မငဲ့ကွက်ဘဲ နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်အပ်သောစိတ် ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ - ၍၊) ဝိဟရန္တော – နေလသော်၊ နစိရဿေဝ–မကြာမြင့်မီပင်၊ ယဿ- အကြင် အရဟတ္တဖိုလ်၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှါ၊ ကုလပုတ္တာ– အမျိုးကောင်းသားတို့သည်၊ သမ္မဒေဝ - ကောင်းစွာသာလျှင်၊ အဂါရသ္မာ- အိမ်မှ၊ (နိက္ခမိတ္တာ- ထွက်၍၊) အနဂါရိယံ – အိမ်၏စီးပွားဖြစ်သော လယ်ထွန်မှု ကုန်ရောင်းမှု နွားမွေးမှု မရှိရာ ရဟန်းဘောင်သို့၊ ပဗ္ဗဇန္တိ – ကပ်ရောက်ကြကုန်၏၊ အနုတ္တရံ - အတူမရှိ မြတ်သော၊ ဗြာဟ္မစရိယ ပရိယောသာနံ– မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ၏ အဆုံးဖြစ်သော၊ တံ– ထို အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဝါ-သို့၊ ဒိဋ္ဌဝဓမ္မေ-မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော သဘောဟူသော ပစ္စက္ခအတ္တဘောဌ်ပင်၊ ဝါ-မျက်မှောံဘဝဌ်ပင်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ အဘိညာ-ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိ၍၊ သစ္ဆိကတ္တာ-မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ရောက်၍၊ (ပြီးစေ၍)၊ ဝိဟာသိ-နေပြီ၊ "ဇာတိ-ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည်၊ ဒိဏာ-ကုန်ပြီ၊ ဗြဟ္မစရိယံ – မြတ်သော အကျင့်ဟူသော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို၊ ဝုသိတံ – ကျင့်သုံးအပ်ပြီ၊ ကရဏီယံ–ပြုသင့်ပြုထိုက်သော တဆဲ့ခြောံပါးသောမဂ်ကိစ္စကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတ္ထတ္တာယ – တဆဲ့ခြောက်ပါး, ဤသို့ပြုသော မဂ်ကိစ္စအပေါင်း၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နောက်ထပ် မဂ်ကိစ္စအကျိုးငှါ၊ အပရံ– တပါးသောမဂ်ကိုပွားစေဘွယ်ကိစ္စသည်၊ န-မရှိတော့"၊ ဣတိ-သို့၊ အဗ္ဘညာသိ-သိပြီ၊ အာယသ္မာ ကဿပေါ-သည်၊ အရဟတံ-ရဟန္တာတို့တွင်၊ အညတရော-တပါး အပါအဝင်သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ။....ဣတိ-ဤသို့၊ (သုတံ-နာယူမှတ်သား, ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ၊) (ဣတိ–အပြီးတည်း။)....အဒ္ဓမံ – သော၊ မဟာသီဟနာဒသုတ္တံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ- ပြီ။

မဟာသီဟနာဒသုတ် ပါဠိတော်
နိဿယ ပြီးပြီ။

၈ပေါ်ဌပါဒသုတ် နိဿယ

၈ပေါ်ဌပါဒပရိဗ္ဗာဇကဝတ္ထု

၉ဝံ မေ သုတံ ၈ကံ သမယံ၊ [ဗြဟ္မဇာလသုတ် အစဉ် အနက်ပေးခဲ့သည့် အတိုင်း အနက်ပေးပါ၊ "ဗြဟ္မဇာလံ , ဗြဟ္မဇာလဿ" နေရာဝယ် "ပေါ်ဌပါဒံ, ပေါ်ဌပါဒဿ" ဟု ထည့်ရုံသာ ထူးပါသည်။] ဘဂဝါ- သည်၊ သာဝတ္ထိယံ-သာဝတ္ထိမြို့၌၊ ဝါ-၏ အနိးဖြစ်သော၊ အနာထပိဏ္ဍိကဿ-အနာထပိဏ်သဒ္ဒေး၏၊ အာရာမေ-အာရာမ်၌၊ ဝါ- ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝိဟရတိ-သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ တေန သမယေန - မြတ်စွာဘုရား၏ သာဝတ္ထိမြို့အနိး ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ပေါ်ဌပါဒေါ- ပေါ်ဌပါဒမည်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကော-ပရိဗ္ဗိဇ်သည်၊ သမယပ္ပဝါဒကေ-အယူကို အပြားအားဖြင့် ပြောဆိုရာဖြစ်သော၊ တိန္ဒုကာစိရေ - တည်ပင် အစဉ်အတန်းရှိသော၊ ကေသာလကေ-ကေသာလကမည်သော၊ မလ္လိကာယ-မလ္လိကာမိဖုရား၏၊ အာရာမေ-အာရာမ်၌၊ မဟတိယာ-များစွာသော၊ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ-ပရိဗ္ဗိဇ်ပရိသတ်နှင့်၊ တိ ံ သမယ္တေဟိ- ၃ ကျိပ် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကသတေဟိ- ပရိဗ္ဗိဇ်အရာတို့နှင့်၊ (တနည်း) တိ ံ သမယ္တေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကသတေဟိ-၃ ထောင်သော ပရိဗ္ဗိဇ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ -ကွ၊ ပဋိဝသတိ-နေ၏။

အထခေါ-၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပုဗ္ဗဏှသမယံ-နေ့၏ ရှေအဘို့ဖြစ်သောအခါ၌၊ (နံနက်အခါ၌)၊ နိဝါသေတွာ-သင်းပိုင်ကိုပြင်ဆင်ကာ ဝတ်တော်မူပြီး၍၊ ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ အာဒါယ- ယူတော်မူ၍၊ သာဝတ္ထိ ံ -သို့၊ ပိဏ္ဍာယ- ဆွမ်းအလို့ငှါ၊ ပါဝိသိ-ဝင်တော်မူပြီ၊ အထခေါ- ဆွမ်းခံဝင်တော်မူလာရာ, ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝတော-၏၊ တေံ- ဤအကြံတော်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ (ကိ ံ)၊ သာဝတ္ထိယံ-၌၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှါ၊ ပဝိသိတုံ-ငှါ၊ တာဝ အတိပ္ပဂေါ- အလွန် စောသေး၏၊ အဟံ - သည်၊ ယေန - ၌၊ သမယပ္ပဝါဒကော - သော၊ပေ၊မလ္လိကာယ - ၏၊ အာရာမော (အတ္ထိ)၊ ယေန-၌၊ ပေါ်ဌပါဒေါ ပရိဗ္ဗာဇကော (အတ္ထိ)၊ တေန- မလ္လိကာမိဖုရား၏ အာရာမ်, ပေါ်ဌပါဒပရိဗ္ဗိဇ်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ယံနူန ဥပသင်္ကမေယျံ - အကယ်၍ ကြွတော်မူရပါမူကား ကောင်းလေစ၊ ဣတိ - ဤသို့ အကြံတော်ဖြစ်ပြီ၊ အထခေါ- အကြံတော်ဖြစ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ယေန-၌၊ သမယပ္ပဝါဒကော၊ပေ၊အာရာမော (အတ္ထိ)၊ တေန - သို့၊ ဥပသင်္ကမိ- ကြွတော်မူပြီ။

တေန သမယေန-ဘုရားရှင်၏ ကြွတော်မူလာရာ ထိုအခါ၌၊ ပေါ်ဌပါဒေါ, ပရိဗ္ဗာဇကော-သည်၊ ဥန္နာဒိနိယာ-မြင့်ကျယ်သောအသံရှိနေသော၊ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒါယ - အထက်သို့ မြင့်တက်သောအသံလည်းရှိ, ဘေးသို့ ကျယ်ပြန့်သောအသံလည်း ရှိသော၊ တိရစ္ဆာနကထံ - သုဂတိလမ်း, မောက္ခလမ်းတို့၏

ဖိလာ ကန္ဓလန္ဓဖြစ်သော စကားကို၊ ကထေန္တိယာ - ပြောဆိုနေသော၊ မဟတိယာ - သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ သဒ္ဓိံ, နိသိန္နော - ထိုင်နေသည်၊ ဟောတိ၊ သေယျထိဒံ - အဘယ် တိရစ္ဆာနကထာကိုနည်း၊ ရာဇကထံ - မင်းနှင့်စပ်သော စကားကိုၚင်း၊ပေါဏ္ဍတိ ဘဝါဘ ဝကထံ-ကိုၚင်း၊ ဏ္ဍတိဝါ–ဤသို အလားတူဖြစ်သော စကားကိုၚင်းတည်း၊ (တနည်း)သေယျထိဒံ-အဘယ် တိရစ္ဆာနကထာကို၊ ကထေန္တိယာ မဟတိယာ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ သဒ္ဓိံ, နိသိန္နော – သည်၊ ဟောတိ- နည်း၊ ရာဇကထံ- ကိုၚင်း၊ပေါဏ္ဍတိဝါ - ကိုၚင်း၊ (ကထေန္တိယာ၊ပေ၊ နိသိန္နော ဟောတိ၊) [“ရာဇကထံ” စသည်တို့၏ အနက်ကို ပြိဟ္မဇာလသုတ် မဇ္ဈိမသီလကထာ၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

ပေါဠပါဒေါ, ပရိဗ္ဗာဇကော- သည်၊ ဘဂဝန္တံ - ကို၊ ဒူရတောဝ-အဝေး၌ ပင်၊ အာဂစ္ဆန္တံ – ကြွလာတော်မူသည်ကို၊ အဒ္ဒသ - မြင်ပြီ၊ ဒိသ္ဝာန – မြင်ခြင်း ကြောင့်၊ သကံ–မိမိဉစ္စာဖြစ်သော၊ ပရိသံ-ပရိသတ်ကို၊ (တနည်း) သကံ ပရိသံ-မိမိပရိသတ်ကို၊ သဏ္ဌာပေသိ – ကောင်းစွာ တည်စေပြီ၊ (ငြိမ်စေပြီ၊ ကိံ – အဘယ်သို ကောင်းစွာတည်စေ, ငြိမ်စေသနည်း၊) ဘောန္တော - အရှင်တို့သည်၊ အပ္ပသဒ္ဒါ–တိုးသောအသံ ရှိသူတို့သည်၊ ဟောန္တု-ဖြစ်ကြပါကုန်၊ ဘောန္တော-တို့၊ (တုမှေ) သဒ္ဒံ–အသံကို၊ မာ အကတ္ထ- မပြုကြကုန်လင့်၊ အယံ သမဏော ဂေါတမော-ဤရဟန်းဂေါတမသည်၊ အာဂစ္ဆတိ-လာနေ၏၊ သော အာယသ္မာ-ထိုအရှင်သည်၊ အပ္ပသဒ္ဒကာမော - တိုးသောအသံကို အလိုရှိ၏၊ အပ္ပသဒ္ဒသ-၏၊ ဝဏ္ဏဝါဒီ-ဂုဏ်ကို ပြောလေ့ရှိ၏၊ အပ္ပသဒ္ဒံ–တိုးသောအသံ ရှိသော၊ ပရိသံ-ကို၊ ဝိဒိတွာ–သိ၍၊ ဉပသင်္ကမိတမ့်–ချဉ်းကပ်ထိုက်၏ဟူ၍၊ အပ္ပေဝနာမ မမညေ ယျ–မှတ်ထင်တန်ရာ၏၊ ဏ္ဍတိ-ဤသို့ပြော၍ ကောင်းစွာ တည်ငြိမ်စေပြီ၊ ဝံ-သို၊ ဝုတ္တေ–သော်၊ တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ- တို့သည်၊ တုဏှီ, အဟေသုံ–ဖြစ်ကုန်ပြီ။

အထခေါ-၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ယေန-၌၊ ပေါဠပါဒေါ,ပရိဗ္ဗာဇကော(အထ်ိ)၊ တေန-သို့၊ ဉပသင်္ကမိ-ကြွတော်မူပြီ၊ အထခေါ-၌၊ (ဘုရားရှင်ကြွတော်မူလာရာ ထိုအခါ၌၊) ပေါဠပါဒေါ၊ပေ၊ဘဂဝန္တံ, တံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ-လျှောက်ပြီ၊ (ကံ)၊ ဘန္တေ, ဘဂဝါ- သည်၊ တေ – ကြွတော်မူပါ၊ ဘန္တေ, ဘဂဝတော-၏၊ (အာဂတံ– ကြွလာတော်မူခြင်းသည်၊) သွာဂတံ- ကောင်းသော ကြွလာတော်မူခြင်းပါတည်း၊ ဘန္တေ, ဏ္ဍမ-ဤအရပ်သို့၊ (တပည့်တော်တို့အထံသို့)၊ အာဂမနာယ– ကြွလာတော်မူခြင်း၏၊ ယဒိဒံ (ယော+ အယံ ပရိယာယော)– အကြင် အလှည့်အကြိမ်သည်၊ (အထ်ိ)၊ ဣမံ ပရိယာယံ – ဤ အလှည့်အကြိမ်ကို၊ ဘဂဝါ, စိရဿံ-ကြာမြင့်မှ၊ အကာသိ-ပြုတော်မူပြီ၊ [အရှင်ဘုရား ကြွလာတော်မမူသည်မှာ ကြာပါပြီ– ဟူလို။] ဘန္တေ, ဘဂဝါ- သည်၊ နိသီဒတု– ထိုင်တော်မူပါ၊ ဏ္ဍံ အဘ့ဿနံ–ဤဒုနရာကို၊ ပညတ်ံ- ခင်းအပ်ပါပြီ၊ ဏ္ဍတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

ဘဂဝါ – သည်၊ ပညတ္တော – ခင်းပေးအပ်ပြီးသော၊ အာသနေ - နေရာ၌၊ နိသိဒ္ဒိ - ပြီ၊ ပေါဋ္ဌပါဒေါ် ပရိဗ္ဗာဇကော်ဝိ , အညတရံ – တမျိုးသော၊ နိစံ– နိမ့်သော၊ အာသနံ- ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ကေမန္တံ - စွာ၊ ဝါ-၌၊ နိသိဒ္ဒိ-ပြီ၊ ကေမန္တံ ၊ပေ၊ ပရိဗ္ဗာဇကံ ဘဂဝါ တေံ အဝေါစ - ပြီ၊ (ကိ˚)၊ ပေါဋ္ဌပါဒ - ဒ၊ တေရဟိ – ယခုအခါ၌၊ ကာယ ကထာယ - အဘယ်စကားဖြင့်၊ သန္နိသိန္နာ– အတူတကွ ထိုင်နေကြကုန်သည်၊ (စုဝေးနေကြကုန်သည်)၊ အတ္ထနု- ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ ဝေါ- သင်တို့၏၊ အန္တရာ – အကြား၌ဖြစ်သော၊ (ငါဘုရားမရောက်လာမီ အကြား၌ဖြစ်သော)၊ ဝိပ္ပကတာ-အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီးမဟုတ်သော၊ (မပြီးဆုံးသေးသော)၊ ကထာ - စကားသည်၊ ကာစ – အဘယ်စကားနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ [ဘုရားရှင်က ရဟန်းများကို မေးတော်မူသောအခါ၌ကား “အန္တရာ- ကမ္မဋ္ဌာန မနသိကာရ စသည်တို့၏အကြား၌ ”ဟု မြဟ္မဇာလသုတ်၌ ဖွင့်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပေးပါ။]

အဘိသညာနိရောဓကထာ

ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တော – မေးတော်မူအပ်သော်၊ ပေါဋ္ဌပါဒေါ ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ တေံ အဝေါစ၊ (ကိ˚)၊ ဘန္တေ, မယံ - အကျွန်ုပ်တို့သည်၊ တေရဟိ - ယခုအခါ၌၊ (အရှင်ဘုရား ကြွလာတော်မမူမီ)၊ ယာယကထာယ-ဖြင့်၊ သန္နိသိန္နာ- အတူတကွ ထိုင်နေကြပါကုန်၏၊ (စုဝေးနေကြပါကုန်၏၊) သောကထာ- ဤစကားသည်၊ တိဋ္ဌတု- တည်ပါစေဦး၊ (အသာထားလိုက်ပါဦး)၊ ဘန္တေ-ရား၊ သောကထာ- သည်၊ ဝါ– ကို၊ ဘဂဝတော- သည်၊ ဝါ- ၏၊ ပစ္ဆာပိ–နောက်၌လည်း၊ သဝန˙ယ - နားထောင်တော်မူခြင်းငှါ၊ ဒုလ္လဘာ- ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သည်၊ (ရနိုင်ခဲသည်)၊ နဘဝိဿတိ – ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ၊ ဘန္တေ-ရား၊ ပုရိမာနိ–ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဝသာနိ-နေ့တို့ပတ်လုံးငင်း၊ ပုရိမတရာနိ– သာ၍ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဝသာနိ-ငင်း၊ နာနာတိတ္ထိယာနံ– အမျိုးမျိုးသောအယူရှိကုန်သော၊ ကောတူဟလသာလာယ– အထူးအဆန်းကို ကြည့်ရှုနားထောင်လိုသော ဆန္ဒ၏ဖြစ်ရာစရပ်၌၊ [“မကောင်းမှုကိုစုံစမ်းသောအားဖြင့် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ဆူဆူညံညံ့ အသံဖြစ်ရာဖြစ်သော စရပ်၌” ဟု ဆရာတို့ ပေးတော်မူကြ၏။] သန္နိသိန္နာနံ – အတူတကွ ထိုင်နေကြကုန်သော၊ သန္နိပတိတာနံ – တပေါင်းတည်း ကျရောက်ကြကုန်သော၊ ဝါ–စုဝေးနေကြကုန်သော၊ သမဏာ ဗြာဟ္မဏာနံ – သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အဘိသညာနိရောဓေ–သညာ၏ချုပ်ခြင်း၌၊ [“အဘိ” အနက်မရှိ။] ကထာ- စကားသည်၊ ဥဒပါဒိ-ဖြစ်ပါပြီ၊ (ကိ˚)၊ ဘော-အရှင်တို့၊ ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ အဘိသညာနိရောဓော-သည်၊ ဟောတိ နုခေါ-ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ ဖြစ်ပါပြီ။

တဗြ-ထို သမဏ,ဗြာဟ္မဏတို့တွင်၊ ကေစ္စေ-အချို့သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ အာဟံသု–ပြောပါကုန်ပြီ၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ ပြောကုန်သနည်း၊) အဟေတူ-အကြောင်း မရှိကုန်ဘဲ၊ အပ္ပစ္စယာ- အထောက်အပံ့ မရှိကုန်ဘဲ၊ ပုရိသဿ–ယောကျ်း၏၊ ဝါ-သတ္တဝါ၏၊ သညာ-သညာတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိပိ-ဖြစ်လည်းဖြစ်ကုန်၏၊ နိရုဇ္ဈန္တိပိ-ချုပ်လည်းချုပ်ကုန်၏၊ ယသ္မိံ သမယေ-အကြင် အခါ၌၌၊ (သညာ) ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တသ္မိံ သမယေ–၌၊ (ပုရိသော)သညိ–သညာရှိသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ (သညာ) နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တသ္မိံ သမယေ၊ (ပုရိသော)အသညိ-သညာမရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြောပါကုန်ပြီ၊ ဣတ္ထံ–၌ အပြားအားဖြင့်၊ ဧကေ-အချို့သော သမဏ, ဗြာဟ္မဏတို့သည်၊အဘိသမာနိရောဓံ-သညာ၏ချုပ်ခြင်းကို၊(စိတ်၏ချုပ်ခြင်းကို)၊ ပညပေန္တိ–ပညတ်ကြပါကုန်၏။

တံ-ထိုပဌမသမဏ,ဗြာဟ္မဏကို၊ အညော-အခြားသော သမဏ,ဗြာဟ္မဏသည်၊ ဧဝံ–သို့၊ အာဟ–ပြောပါပြီ၊ (ကိံ – အဘယ်သို့ ပြောသနည်း၊) ဘော–အရှင်၊ တေ - ၌ သညာ၏ ချုပ်ခြင်းသည်၊ ဧဝံ–၌သို့ (သင် ပြောအပ်သည့် အတိုင်း)၊နဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ၊ ဘော-အရှင်၊ ဟိ-အကြောင်းကား၊ ပုရိသဿ–၏၊ ဝါ-၏၊ သညာ– သည်၊ အတ္တာ–အတ္တတည်း၊ သာ စ–ထိုသညာသည်လည်း၊ ဥပေတိပိ-ကပ်ရောက်လည်း ကပ်ရောက်၏၊ အပေတိပိ–ဖဲခွါလည်း ဖဲခွါ၏၊ ယသ္မိံ သမယေ (သညာ) ဥပေတိ - ၏၊ တသ္မိံ သမယေ (ပုရိသော) သညိ ဟောတိ၊ ယသ္မိံ သမယေ (သညာ) အပေတိ - ၏၊ တသ္မိံ သမယေ (ပုရိသော) အသညိ - သညာမရှိသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ဣတိ - ၌သို့ ပြောပါပြီ၊ ဣတ္ထံ၊ပေ၊ပညပေန္တိ – ပါကုန်၏။

တံ-ထို ဒုတိယ သမဏ, ဗြာဟ္မဏကို၊ အဉ်ော ဧဝံ အာဟ၊ (ကိံ)၊ ဘော-အရှင်၊ပေ၊နဘဝိဿတိ-ပါ၊ ဘော–အရှင်၊ ဟိ- အကြောင်းကား၊ မဟိဒ္ဓိကာ-ကြီးသောတန်ခိုးရှိကုန်သော၊ မဟာနုဘာဝါ-ကြီးသောအာနုဘော် ရှိကုန်သော၊ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ– တို့သည်၊ သန္တိ- ရှိကုန်၏၊ တေ- ထို သမဏ, ဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ ဣမဿ ပုရိသဿ-၏၊ ဝါ- ၏၊ သညံ- ကို၊ ဥပကမုန္တိပိ– ဆောင်လည်း ဆောင်ပို့ကြကုန်၏၊ အပကမုန္တိပိ– ထုတ်လည်း ထုတ်ပယ်ကြကုန်၏ ပေ၊ဣတ္ထံ၊ပေ၊ပညပေန္တိ။

တံ – တတိယ သမဏ ဗြာဟ္မဏကို၊ အညော ဧဝမာဟ (ကိံ)၊ ဘော၊ပေ၊ နဘဝိဿတိ၊ ဘော , ဟိ - ကား၊ မဟိဒ္ဓိကာ မဟာနုဘာဝါ ဒေဝတာ သန္တိ၊ တာ – ထိုနတ်တို့သည်၊ ဣမဿ ပုရိသဿ ၊ပေ၊ အပကမုန္တိပိ - နှ်၏၊ ဣတ္ထံ၊ပေ၊ ပညပေန္တိ။

ဘန္တေ-ရား၊ တဿ မယ္ံ-ထို အကျွန်ုပ်၏၊ ဘဂဝန္တံ ယေဝ – ကိုသာလျှင်၊ အာရဗ္ဘ-အာရုံပြု၍၊ သတိ-သတိသည်၊ ဥဒပါဒိ-ဖြစ်ပါပြီ၊ (ကိ ံ–အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊) ယော(ဘဂဝါ)–အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ-ဤ နိရောဓတရားတို့၌၊(တနည်း) ဣမေသံ ဓမ္မာနံ–တို့၏၊(ဝိသယေ–အာရုံ၌၊) သုကုသလော–လွန်စွာ ကျွမ်းကျင်တော်မူ၏၊(သော)ဘဂဝါ-သည်၊ အဟော-ဩာ–အံ့ဘွယ် ကောင်းလောက်အောင်၊ (ကထေယျ) နူန–ဟောတော်မူရာ လေစွတကား၊ ယော(သုဂတော)–သည်၊ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ - တို့၌၊ (တနည်း) ဣမေသံ ဓမ္မာနံ-တို့၏၊(ဝိသယေ–၌၊) သုကုသလော - ၏၊(သော)သုဂတော–သည်၊ အဟော-အောင်၊ (ကထေယျ) နူန–တကား၊ ဣတိ–ဤသို့ ဖြစ်ပါပြီ၊ ဘန္တေ, ဘဂဝါ-သည်၊ အဘိသညာနိရောဓေသေ-သညာ၏ချုပ်ခြင်း၌၊(တနည်း) အဘိသညာနိရောဓေသေ-၏၊(ဝိသယေ-အာရုံ၌၊)ကုသလော-ကျွမ်းကျင်တော်မူပါ၏၊ ဘန္တေ, ဘဂဝါ၊ အဘိသညာနိရောဓေသေ–သညာ၏ချုပ်ခြင်း၌၊(တနည်း) အဘိသညာနိရောဓေသေ-၏၊ (ဝိသယေ) ပကတညူ– သဘောကို သိတော်မူပါ၏၊ ဘန္တေ– မြတ်စွာဘုရား၊ ကထံ– အဘယ်သို့လျှင်၊ ဝါ– အဘယ်နည်းဖြင့်၊ အဘိသညာနိရောဓော – သညာ၏ ချုပ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ နုခေါ – ဖြစ်ပါသနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

သဟေတုကသညုပါဒနိရောဓကထာ

ပေါဋ္ဌပါဒ-ဒ၊ တတြ–ထို ၄ မျိုးသော သမဏ, ဗြာဟ္မဏတို့တွင်၊ ယေတေ သမဏဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ အဟေတူ၊ပေ၊ နိရုဇ္ဈန္တီဝိတိ - ပို ဟူ၍၊ ဧဝံ–သို့၊ အာဟံသု-ပြောကြကုန်ပြီ၊ အာဒိတော၀-အစ၌ပင်၊(အစကပင်)၊ တေသံ–ထို သမဏ, ဗြာဟ္မဏတို့၏၊ အပရဒ္ဓံ–ချွတ်ချော်ခြင်းသည်၊ (ချော်လဲခြင်းသည်)၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၏၊ ပေါဋ္ဌပါဒ-ဒ၊ သဟေတူ-အကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၊ သပ္ပစ္စယာ-အထောက်အပံ့နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သည်၊(ဟုတွာ)ပုရိသဿ-သတ္တဝါ၏၊ သညာ – တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိဝိ–ဖြစ်လည်း ဖြစ်ကုန်၏၊ နိရုဇ္ဈန္တိဝိ–ချုပ်လည်း ချုပ်ကုန်၏၊ သိက္ခာ- ကျင့်ကြံ ကြိုးကုတ် , အား၊ထုတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ- အဓိသီလ အဓိစိတ္တ အဓိပညာ ဟူသော သိက္ခာ ၃ ပါး ကြောင့်၊ ကော–အချို့သော၊ သညာ-သညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ သိက္ခာ-ကြောင့်၊ ဝါ–ကြောင့်၊ ကောသညာ နိရုဇ္ဈတိ၊ သိက္ခာ-သိက္ခာဟူသည်၊ကာစ-အဘယ်နည်း၊ ဧတိ-သို့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အဝေါစ–မိန့်တော်မူပြီ။ [“ကာစ သိက္ခာ” ဟူသော ပုစ္ဆာကို ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် အကျယ်ချဲ့၍ ဖြေတော်မူလိုခြင်းကြောင့် မေးတော်မူပါသည်။]

အမှာ။ ။ဤမှနောက်၌ "ဣဓ ပေါဋ္ဌပါဒ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ "စသော ဝါကျများကို သာမညဖလသုတ် ပဏီတတရသာမညဖလ ကထာ၌ဌင်း, "တာသိမေ ပဉ္စ နိဝရဏော ပဟီနေ"စသော ဝါကျကို ထိုသုတ် နိဝရဏ ပ္ပဟာနကထာ၌ဌင်း , ရူပစျာန် ၄ ပါးကို ဗြဟ္မဇာလသုတ် ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန၀ါဒ ကထာ၌ဌင်း, အရူပစျာန် ၃ ပါးကို ထိုသုတ် ဥဒ္ဓစ္စ၀ါဒကထာ၌ဌင်း အနက် ပေးခဲ့ပါပြီ။

ဣဓ ပေါဋ္ဌပါဒ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ၊ပေ၊ [သာမညဖလေ-သာမညဖလသုတ်၌၊ (ဝိတ္ထာရိတံ) ယထာ - ခဲ့အပ်သကဲ့သို့၊ ဧ၀ံ-တူ၊ ဝိတ္ထာရေတမ့်-ခဲ့ထိုက်၏။] တာသိမေ ပဉ္စ နိဝရဏော ပဟီနေ အတ္တနိ သမနုပဿတော ပါမောဇ္ဇံ ဇာယတိ ၊ပေ၊ သုဒိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ၊ သော ဝိဝိစ္စေ၀ ကာမေဟိ၊ပေ၊ပဌမံ စျာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ တဿ-ထို (ပဌမစျာန်ကို ရသော) ရဟန်း၏၊ ပုရိမာ-ရှေးဌဖြစ်ကုန်သော၊ ယာ ကာမသညာ-အကြင် ကာမသညာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သာ-ထို ကာမသညာသည်၊ နိရုဇ္ဈတိ- ၏၊ တသ္မိံ သမယေ-ပဌမစျာန်သို့ ရောက်၍နေရာ ထိုအခါဌ်၊ ၀ါ-ပဌမစျာန်ကို ပြီးစေ၍ နေရာ ထိုအခါဌ်၊ [နောက်၌လည်း ဆိုင်ရာစျာန်အား လျော်စွာ ဤသို့ ၂ နည်းပေးပါ။] ဝိဝေကဇ ပီတိသုခ သုခုမသစ္စသညာ - နိဝရဏတို့၏ ကင်းဆိတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ပီတိသုခရှိသော သိမ်မွေ့မှန်ကန်သော သညာသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ (ဘိက္ခု-သည်၊) ဝိဝေကဇပီတိသုခသုခုမသစ္စသညိယေ၀-နိဝရဏတို့၏ကင်းဆိတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပီတိသုခရှိသော သိမ်မွေ့မှန်ကန်သော သညာရှိသည်သာလျင်၊ ဟောတိ၊ ဧ၀မ်ပိ-ဤသို့လည်း၊ သိက္ခာ-ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ခြင်းကြောင့်၊ ၀ါ- ပဌမစျာန် ဟူသော သိက္ခာကြောင့်၊ ကော-အချို့သော၊ သညာ-ဝိဝေကဇပီတိသုခ သုခုမသစ္စသညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ကော-သော၊ သညာ-ကာမသညာသည်၊ နိရုဇ္ဈတိ၊ သိက္ခာ-ဟူသည်၊ အယံ-ဤပဌမစျာန်ပင်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဂ၀ါ, အ၀ေါစ-ပြီ။

ပေါဋ္ဌပါဒ-ဒ၊ ပုနစ - တဘန်လည်း၊ အပရံ - တမျိုးကား၊ (တမျိုးသော သိက္ခာကား)၊ ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဂုပသမာ၊ပေ၊ ဒုတိယံ စျာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ တဿ-ထို ရဟန်း၏၊ ပုရိမာ-သော၊ ယာ ဝိဝေကဇ ပီတိသုခ သုခုမသစ္စသညာ-သည်၊(အတ္ထိ)၊ သာ-သည်၊ နိရုဇ္ဈတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ သမာဓိဇ ပီတိသုခ သုခုမသစ္စသညာ-သမ္မယုတ္တာသမာဓိကြောင့်ဖြစ်သော ပီတိသုခရှိသော သိမ်မွေ့မှန်ကန်သော သညာသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ (ဘိက္ခု)သမာဓိဇ ပီတိသုခ သုခုမသစ္စသညိယေ၀-ရှိသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဧ၀မ်ပိ-လည်း၊ သိက္ခာ-ကြောင့်၊ ၀ါ-ဒုတိယစျာနဟူသော သိက္ခာကြောင့်၊ ကော-အချို့သော၊ သညာ-သမာဓိဇ ပီတိသုခ သုခုမသစ္စသညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ကော-သော၊

သညာ-ဝိဝေကဇ ဗီတိသုခ သုခုမသစ္စသညာသည်၊ နိရုဇ္ဈတိ၊ အယံပိ-ဤဒုတိယ စျာန်သည်လည်း၊ သိက္ခာ-သိက္ခာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဂဝါ အဝေါစ။ [နောက် နောက် စျာန်များ၌လည်း ဤသို့ လျော်အောင် အနက်ပေးပါ၊ ထူးရာကိုသာ ရေးပါမည်။]

ပုနစ ပရံ ပေါဠိပါဌ ဘိက္ခု၊ ဗီတိယဇ္ဈာစ ဝိရာဂါ၊ပေ၊တတိယံ စျာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ တဿ-၏၊ ပုရိမာ, ယာ သမာဓိဇဗီတိသုခသုခုမသစ္စသညာ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သာ နိရုဇ္ဈတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ဥပေက္ခာသုခသုခုမသစ္စသညာ-ဥပေက္ခာ, သုခရှိသော သိမ်မွေ့မှန်ကန်သော သညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ["ဥပေက္ခာ"ဟူသည် ဆဋ္ဌကိုပေက္ခာစသော ဥပေက္ခာ (၁၀)ပါးတို့တွင် စျာနုပေက္ခာတည်း၊ ဥပေက္ခာ (၁၀) ပါးကို အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ, တတိယဈာနကထာ၌ ရှုပါ။]၊ပေ၊အယမ္ပိ-ဤတတိယစျာန်သည်လည်း၊ သိက္ခာ-သိက္ခာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဂဝါ အဝေါစ။

ပုနစ၊ပေ၊ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ၊ပေ၊စတုတ္ထံ စျာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ တဿ-၏၊ ပုရိမာ,ယာဥပေက္ခာ သုခ သုခုမသစ္စသညာ-သည်၊(အတ္ထိ)၊ သာ-သည်၊ နိရုဇ္ဈတိ၊ တသ္မိံ သမယေ- ၌၊ အဒုက္ခမသုခ သုခုမသစ္စသညာ - ဒုက္ခလည်း မဟုတ်, သုခလည်း မဟုတ်သော ဥပေက္ခာဝေဒနာရှိသော သိမ်မွေ့မှန်ကန်သော သညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ပေ၊အယမ္ပိ-ဤ စတုတ္ထစျာန်သည်လည်း၊ သိက္ခာ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဂဝါ အဝေါစ။

ပုနစ ၊ ပေ ၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ ၊ ပေ၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ တဿ- ထိ ရဟန်း၏၊ ပုရိမာ - သော၊ ယာ ရူပသညာ-အကြင် ကသိဏ်းရုပ်၌ဖြစ်သောသညာသည်၊ ဝါ-အကြင် ရူပါဝစရစျာန်၌ ဖြစ်သော သညာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သာ-ထို ရူပသညာသည်၊ နိရုဇ္ဈတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်သို့ရောဝင်၍နေရာ ထိုအခါ၌၊ ဝါ-အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်ကို ပြီးစေ၍နေရာ ထိုအခါ၌၊ အာကာသာနဉ္စာယတန သုခုမသစ္စသညာ-အာကာသာနဉ္စာယတန စျာန်နှင့်ယှဉ်သော သိမ်မွေ့မှန်ကန်သော သညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မိံ သမယေ- ၌၊ ဝါ- ၌၊ (ဘိက္ခု) အာကာသာနဉ္စာယတန သုခုမသစ္စသညိယေဝ-ရှိသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဝေဒ္ဒိ-လည်း၊ သိက္ခာ - ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် , အား၊ထုတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန် ဟူသော သိက္ခာကြောင့်၊ ကော - အချို့သော၊ သညာ - အာကာသာနဉ္စာယတန သုခုမသစ္စသညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ သိက္ခာ - ကြောင့်၊ ကော-သော၊ သညာ-ရူပသညာသည်၊ နိရုဇ္ဈတိ-၏၊ အယမ္ပိ-ဤအာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်သည်လည်း၊ သိက္ခာ -တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဂဝါ အဝေါစ။

ပုနစ ၊ပေ၊ ဘိက္ခု– သည်၊ သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ၊ပေ၊ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ တဿ- ၏၊ ပုရိမာ–သော၊ ယာ အာကာသာနဉ္စာယတန သုခုမသစ္စသညာ – အကြင် အာကာသာနဉ္စာယတန ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သိမ်မွေ့ မှန်ကန်သော သညာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သာ နိရုဇ္ဈတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ဝါ–၌၊ ဝိညာဏဉ္စာယတန သုခုမသစ္စသညာ - သည်၊ ဥပပဇ္ဇတိ၊ပေ၊အယမ္ပိ–၌ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်သည်လည်း၊ သိက္ခာ–တည်း၊ ဣတိ ဘဂဝါ အဝေါစ။

ပုနစ၊ပေ၊ဘိက္ခု- သည်၊ သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ၊ပေ၊ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ တဿ– ၏၊ ပုရိမာ ယာဝိညာဏဉ္စာယတန သုခုမသစ္စသညာ–သည်၊(အတ္ထိ)၊ သာ နိရုဇ္ဈတိ၊ တသ္မိံ သမယေ – ၌၊ ဝါ-၌၊ အာကိဉ္စညာ ယတန သုခုမ သစ္စသညာ–သည်၊ ဥပပဇ္ဇတိ၊ပေ၊ အယမ္ပိ–၌ အာကိဉ္စညာယတနစျာန်သည်လည်း၊ သိက္ခာ - တည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဘဂဝါ အဝေါစ။

ပေါဋ္ဌပါဒ-ဒ၊ ယတော(ယော)ဘိက္ခု-သည်၊ ဣဓ - ၌ သာသနာတော်၌၊ သကသညီ-မိမိဉစ္စာဖြစ်သော ပဌမစျာန် သညာရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သော- ထို ရဟန်းသည်၊ တတော–ထိုပဌမစျာန်မှ၊ အမုတြ-ထိုမည်သော ဒုတိယစျာန်၌၊ တတော-ထိုဒုတိယစျာန်မှ၊ အမုတြ-ထိုမည်သော တတိယစျာန်၌၊ (သကသညီ သကသညီ-မိမိဉစ္စာဖြစ်သောစျာနသညာရှိသည်, မိမိဉစ္စာဖြစ်သောစျာနသညာ ရှိသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊) အနုပုဗ္ဗေန–အစဉ်အားဖြင့်၊ သညဂ္ဂံ-မြတ်သော သညာ ရှိသော အာကိဉ္စညာယတနစျာန်သို့၊ ဝါ–ကို၊ ဖုသတိ–ထိရောက်၏၊ ဝါ-ရ၏။

သညဂ္ဂ–မြတ်သော သညာရှိသော အာကိဉ္စညာယတနစျာန်၌၊ ဒ္ဝိတသ္သ တည်ပြီးသော၊ တဿ–ထိုရဟန်း၏၊ ဧဝံ - ၌သို့ စဉ်းစား၊ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ (ကိ)၊မေ-ငါသည်၊ ဇစတယမာနဿ-စွေ့ဆော် လသော်၊(တနည်း)၊စေတယမာနဿ–စွေ့ဆော်သော၊ ဝါ–စွေ့ဆော်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မေ – ငါ၏၊

× × × × × × ×

ဣဓ သကသညီ ၊ပေ ၊ တတော အမုတြ ။ ။ဣဓ သကသညီ ဇဟောတိတိ ဣဓ သာသနေ သကသညီ ဟောတိ ၊ပေ၊ အတ္တနော ပဌမဇ္ဈာန သညာယ သညဝါ ဟောတိတိ အတ္ထော၊ တတော အမုတြ တတော အမုတြာတိ သော ဘိက္ခု တတော ပဌမဇ္ဈာန ဇေတာ အမုတြ ဒုတိယဇ္ဈာနေ, တတောပိ အမုတြ တတိယဇ္ဈာနေတိ ဧဝံ တာယတာယ စျာနသညာယ သကသညီ သကသညီ ဟုတ္တာ၊ပေ၊ဖုသတိ၊–အဋ္ဌကထာ၊ ဤအဋ္ဌကထာ ကိုကြည့်၍ အနက်ပေးထားပါသည်၊ ဆရာတို့ကား–"တတော-ထိုပဌမစျာန်မှ၊အမုတြ-ထိုအမည် ရှိသော ဒုတိယစျာန်၌၊ ဒ္ဝိတော–တည်လျက်၊ တတော– ထို ဒုတိယစျာန်မှ၊ အမုတြ-ထိုအမည်ရှိသော တတိယစျာန်၌၊ ဒ္ဝိတော-တည်လျက်၊ အနုပုဗ္ဗေန" စသည်ဖြင့် ပေးတော်မူကြသည်။

ပါဒိယော–ယုတ်ညံ့သူ၏ အဖြစ်သည်၊(ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသည်)၊ ဟောတိ၊ မေ-သည်၊ အစေတယမာနဿ – မစေ့ဆော်လသော်၊ (တနည်း)၊ အစေတယ မာနဿ-သော၊ ဝါ- ကြောင့်၊ မေ–၏၊ သေယျော–မြတ်သူ၏ အဖြစ်သည်၊ (မဆုတ်ယုတ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ)၊ အဟံ–သည်၊ စေဝ စေတေယျံ-အာကယ်၌ မူလည်း စေ့ဆော်အံ့၊ (စေဝ) အဘိသခ်ရေယျံ–အာကယ်၌မူလည်း ပြုစိမံအံ့၊ [ဈာန်ကို ထပ်ကာထပ်ကာ ဝင်စားမှုကို "စေ့ဆော်"ဟုဆိုင်း, အထက်ဈာန်ကို ရဘို့ရန် အားထုတ်မှုကို "ပြုစိမံ" ဟုဆိုင်း ဆိုသည်။] (ဧဝံသတိ – ဤသို့ ဖြစ်လ သော်၊) မေ-၏၊ ဣမာစ သညာ– ဤ ဈာနသညာတို့သည်လည်း၊ နိရုဇ္ဈေယျုံ|– ချုပ်ကုန်ရာ၏၊ အညာ–ဈာနသညာမှ အခြားကုန်သော၊ သြဠာရိကာ–ရုံ့ရင်း ကုန်သော၊ သညာစ – ဘဝင်သညာတို့သည်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ| – ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ အဟံ - သည်၊ ယန္နူ။နု နု စေဝ စေတေယျံ – အာကယ်၌ မစေ့ဆော်လည်း မစေ့ ဆော်ရပါမူကား၊ ကောင်းလေစွ၊ ယံနူန နစ အဘိသခ်ရေယျံ-အာကယ်၌ မပြုစိမံ လည်း မပြုစိမံရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ – ဤသို့ စဉ်းစားခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။

(ဣတိ-ဤသို့ စဉ်းစားပြီး၌၊) သော - ထိုရဟန်းသည်၊ နု စေဝ စေတေတိ– စေ့လည်းမစေ့ဆော်တော့၊ နစ အဘိသခ်ရောတိ-ပြုလည်း မပြုစိမံတော့၊ တဿ-သည်၊ အစေတယတော–လသော်၊ အနဘိသခ်ရောတော-လသော်၊ တာ စေဝ ဣညာ – ထို ဈာနသညာတို့သည်လည်း၊ နိရုဇ္ဈန္တိ - နှ်၏၊ အညာ - ကုန်သော၊ သြဠာရိကာ-နှ်သော၊ သညာစ- ဘဝင်သညာတို့သည်လည်း၊ နဥပ္ပဇ္ဇန္တိ–မဖြစ် တော့ကုန်၊ သော-သည်၊ နိရောဓံ–သညာဝေဒနာတို့၏ ချုပ်ခြင်းသို့၊ ဝါ-စိတ်, စေတသိက်တို့၏ ချုပ်ခြင်းသို့၊ ဖုသတိ-ထိရောံ၏၊ ပေါဋ္ဌပါဒ-ဒ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အနုပုဗ္ဗာဘိ သညာနိရောဓ သမာဓိဇာနသမာပတ္တိ – အစဉ်အတိုင်း ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသောရဟန်း၏ နိရောဓပဋိပါဒနအကျင့်၏ အဆုံး၌ သညာ နိရောဓသမာပတ်သည်၊ (တနည်း) အနုပုဗ္ဗာဘိသညာနိရောဓ သမာဓိဇာနသမာ ပတ္တိ – အစဉ်အတိုင်း ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသောရဟန်း၏ သညာ နိရောဓသမာပတ်သည်၊ ဟောတိ - ၏။ [အဋ္ဌကထာအဖွင့်အတိုင်း ၂ နည်းပေး ပါသည်။]

ပေါဋ္ဌပါဒ-ဒ၊ တံ– ထို မိန့်တော်မူအပ်လတံ့သော စကားကို၊ ကိ မညသိ– အဘယ်သို့ မှတ်ထင်သနည်း၊ တေ-သင်သည်၊ ဣတော-ဤအခါမှ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ဧဝရူပါ– ဤသို့ သဘောရှိသော၊ အနုပုဗ္ဗာဘိ သညာနိရောဓ သမာဓိဇာနသမာ ပတ္တိ-ကို၊ သုတပုဗ္ဗာ အဝိနု–ကြားအပ်ဘူးသလော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ, တေံ–ဤသို့ ကြားအပ်ဘူးခြင်းသည်၊ နောဟိ–မဖြစ်ပါ၊ ဘန္တေ, အဟံ-အကျွန်ုပ်သည်၊ ဧဝံ–သို့၊ (ဤလျှောက်အပ်သည့်အတိုင်း)၊ ဘဂဝတာ–သည်၊

ဘာသိတံ–ဟောတော်မူအပ်သော တရားတော်ကို၊ အာဇာနာမိ–သိပါ၏၊ ဝါ-နာယူရပါ၏၊ (ကိ˚)၊ ယတော ခေါ ပေါဋ္ဌပါဒ ဘိက္ခု၊ပေ၊ အနုပုဗ္ဗာဘိသညာ နိရောဓ သမ္ပဇာန သမာပတ္တိ ဟောတိတိ- ဟူ၍၊ (အာဇာနာမိ)၊ ဣတိ– ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ ပေါဋ္ဌပါဒ-ဒ၊ ဧဝံ-ဤအတိုင်းမှန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘဒန္တေ – မြတ်စွာဘုရား၊ ဘဂဝါ, ကေညေဝ - တပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ သညဉ်ံ – မြတ်သောသညာကို၊ ပညပေတိ နုခေါ – ပညတ်တော်မူပါသလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ ပုထုဝိ-များစွာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သညဂ္ဂေ-မြတ်သော သညာတို့ကို၊ ပညပေတိနုခေါ-လော၊ ဣတိ-လျှောက်ပြီ၊ ပေါဋ္ဌပါဒ-ဒ၊ အဟံ-သည်၊ ကေဝိ– တပါးထည်းလည်းဖြစ်သော၊ သညဉ်ံ-ကို၊ ပညပေမိ – ပညတ်တော်မူ၏၊ ပုထုဝိ-များစွာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သညဂ္ဂေ-တို့ကို၊ ပညပေမိ-၏၊ ဣတိ–ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘဒန္တေ, ယထာကထံ – အဘယ်သို့လျှင်၊ (အဘယ်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊)ဘဂဝါ၊ပေ၊ပညပေတိ-မူပါသနည်း၊ ဣတိ-လျှောက်ပြီ၊ ပေါဋ္ဌပါဒ-ဒ၊ ယထာယထာ-အကြင်အကြင် ကသိဏ်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ–အကြင်အကြင် ဈာန်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နိရောဓ်-သညာဝေဒနာတို့၏ ချုပ်ခြင်းသို့၊ ဖုသတိ – ၏၊ တထာတထာ- ဖြင့်၊ ဝါ- ဖြင့်၊ အဟံ–သည်၊ သညဉ်ံ-ကို၊ ပညပေမိ၊ ဧဝံ ခေါ၊ပေ၊ သညဂ္ဂေ ပညပေမိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘဒန္တေ, သညာ - သညာသည်၊ ပဌမံ – ရှေးဦးစွာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိနုခေါ - ဖြစ်ပါသလော၊ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊ ဝါ-မှ၊ ဥဇ္ဈံ-သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ နုခေါ-လော၊) ဥဒါဟု- သို့မဟုတ်၊ ဥဇ္ဈံ– သည်၊ ပဌမံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ (နုခေါ)- လော၊ ပစ္ဆာ သညာ (ဥပ္ပဇ္ဇတိနုခေါ-လော၊)ဥဒါဟု-ဟုတ်၊ သညာစ-သည်၎င်း၊ ဥဇ္ဈာစ္ဆ-သည်၎င်း၊

× × × × × × ×

ကေညေဝ၊ပေ၊ သညဉ်ံ ။ ။ ဤစကားသည် အာကိဉ္စညာယတန ဈာန်ကိုသာ ရည်ရွယ်အပ်သောစကား မဟုတ်၊ ဘုရားရှင်က အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ကို “သညဂ္ဂ” ဟု ဟောတော်မူသောအခါ “ ဤ အာကိဉ္စညာယတန ဈာန်သည်သာ သညဂ္ဂ မည်သလော၊ အခြား သမာပတ်တို့၌လည်း သညဂ္ဂရှိသေးသလော”ဟု ကြံ၍ မေးအပ်သောစကားဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ သညဉ်ံ – မြတ်သောသညာရှိသော အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ကို”ဟု အနက်မပေးရဘဲ “သညဉ်ံ-မြတ်သောသညာကို”ဟု အနက်ပေးရပါသည်။

ယထာကထံ။ ။ဘန္တေ-ရား၊ ကထံ-လျှင်၊ ဘဂဝါ၊ပေ၊ပညပေတိ–မူပါသနည်း၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် (ဟောတော်မူအပ်သော်၊) အဟံ – သည်၊ တံ–ထို သညဂ္ဂကို၊ ဉာတုံ – ငါ၊ သက္ကာ– ပါ၏၊ တထာ– ထို သိနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ မေ–အား၊ အာစိက္ခာဟိ-ဟောပြတော်မူပါ၊ [အမ္မဇ္ဈသုတ်, အမ္မဇ္ဈ မာဏဝကထာ (၅၇၁)၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဤသို့လည်း တနည်း ပေးနိုင်ပါသည်၊ ယထာ ကထံပါသော ဝါကျတိုင်း၌ ဤနည်းချည်းတည်း။]

အပုဗ္ဗံ–ရှေးလည်းမကျ၊ အစရိမံ-နောံလည်းမကျ၊ (တနည်း) အပုဗ္ဗံ အစရိမံ-တပြိုင်နက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ (နုခေါ်)-ဖြစ်ကြပါကုန်သလော၊ ဣတိ–လျှောက်ပြီ၊ ပေါဋ္ဌပါဒ- ဒ၊ သညာ - စျာနသညာသည်၊ ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပစ္ဆာ, ဉာဏံ- ဝိပဿနာဉာဏ်သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ သညုပ္ပါဒါစ– စျာနသညာ၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ ဉာဏုပ္ပါဒေါ – ဝိပဿနာဉာဏ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ သော - ထိုရဟန်းသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဇာနာတိ-အပြားအားဖြင့် သိ၏၊ (ကိ)၊ ဣဒပ္ပစ္စယာ-ဤစျာနသညာ၏ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ မေ–၏၊ ဉာဏံ–ဝိပဿနာဉာဏ်သည်၊ ဥဒပါဒိကိရ-ထင်ရှား ဖြစ်ပါတကား။ ဣတိ - ဤသို့၊ (ပဇာနာတိ)၊ ပေါဋ္ဌပါဒ - ဒ၊ ယထာ (ယေန ပရိယာယေန)-အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ သညာ ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ပေ၊ ဉာဏုပ္ပါဒေါ ဟောတိ၊ ဣမိနာ ပရိယာယေန–ဤအကြောင်းဖြင့်လည်း၊ တေံ-ဤဖြစ်ပုံကို၊ (သညာက ရှေးဦးစွာဖြစ်၍ ဉာဏ်၏နောက်မှ ဖြစ်ပုံကို)၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - သိထိုက်၏၊ ဣတိ – မိန့်တော်မူပြီ။ ["သညာ, ဉာဏံ"တို့၏ အရကို အဋ္ဌကထာ၌ ၄ နည်းဖွင့်ပြထား၍ဝယ် ပဌမနည်း တနည်းကိုသာယူ၍ အနက်ပေးထား၏ပါသည်။]

သညာအတ္တိကထာ

ဘန္တေ, သညာ-သည်၊ ပုရိသဿ–သတ္တ၏၊ အတ္တာနုခေါ်-အတ္တပါလော၊ ဥဒါဟု-ဟုတ်၊ သညာ-သည်၊ အညော–အတ္တမှ တမျိုးတခြားပါလော၊ အတ္တာ-အတ္တာသည်၊ အညော (ဧဝ)- သညာမှ တမျိုးတခြားပါလော၊ ဣတိ- လျှောံပြီ၊ ပေါဋ္ဌပါဒ - ဒ၊ တံ - သည်၊ ကံ – အဘယ်မည်သော၊ (ရူပီအတ္တာ, မနောမယအတ္တာ, အရူပီအတ္တာတို့တွင် အဘယ်မည်သော)၊ အတ္တာနံ - အတ္တာကို၊ ပစ္စေသိ–ယုံကြည်သနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ, အဟံ၊ ဩဠာရိကံ- ကြမ်းသော၊ ဝါ–ထင်ရှားသော၊ ရူပိံ-ရုပ်ရှိသော၊ စာတုမဟာဘူတိကံ- ၄ ပါးသော မဟာဘုတ် အထည်ကိုယ်ရှိသော၊ ဝါ– ၄ ပါးသော မဟာဘုတ်အတိုပြီးသော၊ ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခံ-ကဗဠီကာရ အာဟာရဟူသော အစာရှိသော၊ အတ္တာနံ-ကို၊ ပစ္စေမိ-ပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ဖြေပြီ၊ ပေါဋ္ဌပါဒ-ဒ၊ တေ- သင်၏၊ အတ္တာ–

× × × × × × ×

ကံပနာယသ္မာ၊ပေ၊အတ္တာနံ။ ။ကံပနာတိ ဩဠာရိကော, မနောမယော, အရူပီတိ တိုက္တံ့ အတ္တဝါဒါနံ ဝသေန တိဝိဓေသု ကတမန္တိ အတ္ထော၊–ဣကာ၊ မိမိကား– "ကံ–အဘယ်အရာကို၊ အတ္တာနံ– အတ္တဟူ၍၊ ပစ္စေသိ– သနည်း"ဟု ပေးလိုပါသည်၊ အဖြေဝါကျ၌လည်း "ဩဠာရိကံ – သော ၊ပေ၊ ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခံ – အစာရှိသော အရာကို၊ အတ္တာနံ–ဟူ၍၊ ပစ္စေမိ"ဟု ပေးပါ။ [ဤ ဩဠာရိကအတ္တာဖြင့် ကာမဘုံဥဿံဖြစ်သော အတ္တာကို ရည်ရွယ်၍ လျှောက်သည်။]

အတ္တသည်၊ ဩဠာရိကော - သည်၊ ရူပီ - သည်၊ စာတုမဟာဘူတိကော- သည်၊ ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခော–သည်၊ စ အဘိဝဒ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ ဧဝံသန္တံ-ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊ (တနည်း)၊ ဧဝံသန္တံ - ဤသို့ဖြစ်သော၊ (အတ္တာနံ-အတ္တကို၊ ပစ္စာဂစ္ဆတော- သိသော၊ ဝါ–ဝါဒအားဖြင့် ရှေးရှုဖြစ်သော၊) တေ- ၏၊(မတိယာ - အလိုအားဖြင့်၊) သညာ- သည်၊ အညာဝ- အတ္တမှ တမျိုးတခြားသည်သာ၊ အဘိဝဒ - ဖြစ်ရာ၏၊ အတ္တာ - သည်၊ အညော (ဧဝ) – သညာမှ တမျိုးတခြားသည်သာ၊ (အဘိဝဒ-ဖြစ်ရာ၏)။ ["အဘိဝဒ" နေရာ၌ "ဘဝိဿတိ-ဖြစ်တော့လတ့ံ" ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။]

ပေါဋ္ဌပါဒ-ဒ၊ ယထာ–အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ သညာ-သည်၊ အညာဝ-အတ္တမှ တမျိုးတခြားသည်သာ၊ ဘဝိဿတိ- လတ့ံ၊ အတ္တာ-သည်၊ အညော (ဧဝ)- သညာမှ တမျိုးတခြားသည်သာ၊ ဘဝိဿတိ၊ တံ ဧတံ– (သညာတခြား, အတ္တတခြား ဖြစ်၏ဟူသော) ထိုအကြောင်းကို၊ ဣမိနာပိ ပရိယာယေန – ဤဆိုအပ်လတ့ံသော အကြောင်းဖြင့်လည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ ပေါဋ္ဌပါဒ-ဒ၊ ဩဠာရိကော- သော၊ပေ၊သာယံ (သော + အယံ) အတ္တာ - ထိုကဲ့သို့သော ဤအတ္တသည်၊ တိဋ္ဌတေဝ – တည်မြဲတည်နေသည်သာ၊ အထ – အတ္တ၏ တည်မြဲတည်နေရာ ထိုအခါ၌၊ ဣမသ္မ ပုရိသဿ-ဤသတ္တ၏၊ အညာ-အတ္တမှ အခြားကုန်သော၊ သညာစ – တို့သည်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ အညာ သညာစ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ပေါဋ္ဌပါဒ-ဒ၊ ယထာ-အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ သညာ- သည်၊ အညာဝ– သည်သာ၊ ဘဝိဿတိ၊ အတ္တာ- သည်၊ အညော (ဧဝ) ဘဝိဿတိ၊ ဣတိ တံ– ဤအကြောင်းကို၊ (သညာတခြား, အတ္တတခြား ဖြစ်၏ဟူသော ဤအကြောင်းကို)၊ ဣမိနာ ပရိယာယေန – ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောအကြောင်းဖြင့်လည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

မနောမယအတ္တ။ ။ဘန္တေ- ရာ၊ အဟံ - သည်၊ မနောမယံ - စျာန်စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော၊ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂီ –အလုံးစုံသော အင်္ဂါကြီးငယ်ရှိသော၊(အင်္ဂါကြီးငယ်နှင့်ပြည့်စုံသော)၊ အဟီနိန္ဒြိယံ – မယုတ်လျော့သောဣန္ဒြေရှိသော၊ အတ္တာနံ - ကို၊ ပစ္စေမိ – ယုံကြည်ပါ၏ ၊ဧ့ပေ၊ [ရူပဘုံ၌ဖြစ်သော အတ္တကို ရည်ရွယ်၍ လျှောက်သည်။]

× × × × × × ×

ဣမိနာ ပရိယာယေန။ ။"ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောအကြောင်း"ဟူသည် "အတ္တက တည်မြဲတည်နေ၍, သညာက ဖြစ်နေ-ချုပ်နေခြင်းဟူသော အကြောင်း"တည်း၊ မနောမယ အတ္တ, အရူပီအတ္တတို့၌လည်း " မနောမယောစ, ဧဝံ သန္တံ ပိ, တဒမိနာ" စသော ဝါကျများကို ဤ ဩဠာရိကအတ္တအတိုင်း အနက်ပေးပါ၊ ဧဝံ သန္တံ ပိ–ဤသို့ ဖြစ်သော်လည်း၊ ဝါ–ဤသို့ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော "အတ္တာနံ ပစ္စာဂစ္ဆတော" ဟူသော ပုဒ်သာထူးပါသည်။

အရူပိအတ္တာ။ ။ဘန္တေ, အဟံ-သည်၊ အရူပိ-ရုပ်မရှိသော၊ သညာမယံ-သညာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ [သညာမညံ သညာဘူတံ ၊– ဋီကာ။] အတ္တာနံ- အတ္တကို၊ ပစ္စေမိ– ယုံကြည်ပါ၏ ၊ပေ။ [အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော အတ္တကို ရည်ရွယ်၍ လျောက်သည်။]

ဘန္တေ,မယာ-အကျွန်ုပ်သည်၊ သညာ-သည်၊ ပုရိသဿ-၏၊ အတ္တာ-တည်း၊ ဣတိ ဝါ–ဤသို့သော်၎င်း၊ သညာ–သည်၊ အညာဝ- အတ္တမှ တမျိုးတခြားသာတည်း၊ အတ္တာ-သည်၊ အညော(ဝေ)-သညာမှ တမျိုးတခြားသာတည်း၊ ဣတိ ဝါ – သော်၎င်း၊ တေံ – ၌ အကြောင်းကို၊ ဉာတုံ - သိခြင်းငှါ၊ သက္ကာ ပန– တတ်ကောင်းပါသလော၊ ဣတိ-ဤသို့ လျောက်ပြီ၊ ပေါဠဒါဒ - ဒ၊ အညဒိဋ္ဌိကေန- သာသနာတော်၏အယူမှ တပါးသောအယူရှိသော၊ အညခန္တိကေန– သာသနာတော်၌ နှစ်သက်ခြင်းမှ တပါးသော နှစ်သက်ခြင်းရှိသော၊ အညရုစိကေန – သာသနာတော်၌ အလိုမှ တပါးသော အလိုရှိသော၊ အညတြ- သာသနာတော်၌ အကျင့်မှ တပါးသော အကျင့်၌၊ အာယောဂေန– လွန်စွာကြိုးကုတ် , အား‌ထုတ်ခြင်း ရှိသော၊ အညတြ – သာသနာတော်မှတပါးသော တိတ္ထိဘောင်၌၊ အာစရိယကေန – ဆရာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သြဝါဒ အနုသာသနရှိသော၊ တယာ–သည်၊ သညာ – သည်၊ ပုရိသဿ - ၏၊ အတ္တာ–တည်း၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ သညာ-သည်၊ အညာဝ - သာတည်း၊ အတ္တာ–သည်၊ အညော(ဝေ)–သာတည်း၊ ဣတိ ဝါ- သော်၎င်း၊ တေံ- ကို၊ ဒုဇ္ဇာနံ- ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်၏၊ ဝါ–မသိအပ် မသိနိုင်၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘန္တေ-ရား၊ အညဒိဋ္ဌိကေန–သော၊ အညခန္တိကေန- သော၊ အညရုစိကေန–သော၊ အညတြ-၌၊ အာယောဂေန-သော၊ အညတြ-၌၊ အာစရိယကေန-သော၊ မယာ–သည်၊ သညာ–သည်၊ ပုရိသဿ–၏၊ပေ၊ ဣတိဝါ– သော်၎င်း၊ တေံ–ကို၊ သစေ ဒုဇ္ဇာနံ - အကယ်၍ ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သည် ဖြစ်အုံ၊ (ဧဝံ သတိ -သော်၊) ဘန္တေ–ရား၊ ကိံ ပန-အဘယ်သို့ပါနည်း၊ လောကော-လောကသည်၊ သဿတော – မြဲပါသလော၊ ဣဒမေဝ–“သဿတော လောကော” ဟူသော ဤအယူသည်သာ၊ သစ္စံ–မှန်ပါသလော၊ အညံ–အခြားသော အယူသည်၊ မောဃ–အနက်မဲ့ အချည်းနှီးပါလော၊ ဝါ–အမှားပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့ လျောက်ပြီ၊ ပေါဠဒါဒ-ဒ၊ လောကော–သည်၊ သဿတော–မြဲ၏၊ ဣဒမေဝ–သည်သာ၊ သစ္စံ-မှန်၏၊ အညံ–သည်၊ မောဃံ - တည်း၊ ဣတိ– ဤသို့၊ တေံ–ဤအယူကို၊ မယာ - ငါသည်၊ အဗျာကတံ–မဖြေဆိုအပ်၊ (ဣတိ– ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။) [ဤ၌ “သဿတော လောကော”စသော စကားကို အတ္တကို ရည်ရွယ်၍ မေးလျောက်သည်-ဟု မှတ်ပါ၊ လောကောတိ အတ္တာနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ၊–အဋ္ဌကထာ။]

ဘန္တေ့,ကိ ံပန-ပါနည်း၊လောကော-သည်၊ အသဿတော-မမြဲပါသလော၊ ဣဒမေဝ- "အသဿတော လောကော" ဟူသော ၍ အယူသည်သာ၊ သစ္စံ-လော၊ အည့ံ-သည်၊ မောဃံ-ပါလော၊ ဣတိ-၍သို့လျှောက်ပြီ၊ ပေါဌပါဒ-ဒ၊ လောကော-သည်၊ အသဿတော-မမြဲ၊ ဣဒမေဝ-သာ၊ သစ္စံ-တည်း၊ အည့ံ-သည်၊ မောဃံ-တည်း၊ ဣတိ- သို့၊ တေမိ- ၍ အယူကိုလည်း၊ မယာ- သည်၊ အဗျာကတံ- အပ်၊ (ဣတိ-ပြီ၊)ဘန္တေ, ကိ ံပန, လောကော-သည်၊ အန္တဝါ-အဆုံး အဝိုင်းအခြား ရှိပါသလော၊ ဣဒမေဝ - " အန္တဝါ လောကော " ဟူသော ၍အယူသည်သာ၊ သစ္စံ-လော၊ အည့ံ - သည်၊ မောဃံ - ပါလော၊ ဣတိ- ၍သို့လျှောက်ပြီ၊ ပေါဌပါဒ- ဒ၊ လောကော- သည်၊ အန္တဝါ- အဆုံး အဝိုင်းအခြားရှိ၏၊ ဣဒမေဝ-သည်သာ၊ သစ္စံ-၏၊ အည့်-သည်၊ မောဃံ-တည်း၊ ဣတိ-၍သို့၊ တေမိ-ကိုလည်း၊ မယာ အဗျာကတံ၊(ဣတိ-၍သို့မိန့်တော်မူပြီ။)

ကိ ံပန ဘန္တေ၊ လောကော-သည်၊ အနန္တဝါ-အဆုံးအဝိုင်းအခြား မရှိပါသလော၊ ဣဒမေဝ-"အနန္တဝါ လောကော"ဟူသော ၍အယူသည်သာ၊ သစ္စံ-လော၊ အည့ံ-သည်၊ မောဃံ-ပါလော၊ ဣတိ-၍သို့ လျှောက်ပြီ၊ ပေါဌပါဒ-ဒ၊ လောကော-သည်၊ အနန္တဝါ-မရှိ၊ ဣဒမေဝ-သည်သာ၊ သစ္စံ-၏၊ အည့်-သည်၊ မောဃံ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ တေမိ-ကိုလည်း၊ မယာ အဗျာကတံ၊(ဣတိ-ပြီ၊) [၍မှနောက်၌ "တံဇီဝံ တံသရီရံ" စသော ၂ ဝါကျကို မဟာလိသုတ် , ဒိဋ္ဌိပဗ္ဗဇိတဝတ္ထု၌ဖွင့်၊ "ဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာ" စသော ၄ ဝါကျကို မြဟ္မဇာလသုတ်, အမရာဝိက္ခေပဝါဒ၌ဖွင့်အံ့ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]

ဘန္တေ-ရား၊ ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့်၊ တေံ-ကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ အဗျာကတံ-ဖြေတော်မမူအပ်ပါသနည်း၊ ဣတိ-၍သို့ လျှောက်ပြီ၊ ပေါဌပါဒ-ဒ၊ ဟိ-အကြင့်ကြောင့်၊ တေံ-၍မိစ္ဆာ အယူသည်၊ အတ္ထသံဟိတံ - ၍ လောကစီးပွား, နောက်လောက စီးပွားနှင့် စပ်ယှဉ်သည်၊ ဝါ- မိမိစီးပွား သူတပါးစီးပွားနှင့် စပ်ယှဉ်သည်၊ န (ဟောတိ)- မဖြစ်၊ ဓမ္မသံဟိတံ- ဒု ပါးသော လောကုတ္တရာ တရားနှင့် စပ်ယှဉ်သည်၊ န (ဟောတိ)၊ အာဒိဗြဟ္မစရိယကံ-သာသနဗြဟ္မစရိယ၏ အစမျှသည်၊ န (ဟောတိ)- မဟုတ်၊ နိဗ္ဗိဒါယ-သံသရာဝဋ်၌ ငြီးငွေ့ခြင်းငှါ၊ န(သံဝတ္တတိ)- မဖြစ်၊ ဝိရာဂါယ- ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ မတပ်မက်ခြင်းငှါ၊ န(သံဝတ္တတိ)၊ နိရောဓာယ- ဝဋ်ဒုက္ခ၏ ချုပ်ခြင်းငှါ၊ န (သံဝတ္တတိ)၊ ဥပသမာယ- ဝဋ်ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းငှါ၊ န (သံဝတ္တတိ)၊ အဘိညာယ-ဝဋ်ဒုက္ခကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်သိခြင်းငှါ၊ န(သံဝတ္တတိ)၊ သမ္ဗောဓာယ-ဝဋ်ဒုက္ခကို ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းငှါ၊ န (သံဝတ္တတိ)၊ နိဗ္ဗာနာယ-အမြဲတည်နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှါ၊ န သံဝတ္တတိ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ မယာ - သည်၊ တေံ- ကို၊ အဗျာကတံ-အပ်၊ ဣတိ-ပြီ။

ဘန္တေ-ရာ။ ဘဂဝတာ-သည်၊ ကိ ံ-အဘယ်ကို၊ ဗျာကတံ-ဖြေတော်မူအပ်ပါသနည်း၊ ဣတိ-ပြီ၊ ပေါ့ဌပါဒ-ဒ၊ ဣဒံ-ဤတရား၊သည်၊ ဝါ-တဏှာကြဉ်ထား, ဤတေဘူမကတရား၊သည်၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခတည်း၊ ဝါ-ဒုက္ခသစ္စာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ မယာ-သည်၊ ဗျာကတံ-ဖြေတော်မူအပ်ပြီ၊ အယံ - ဤ တရား၊သည်၊ ဝါ-ဤတဏှာသည်၊ ဒုက္ခသမုဒယော- ကြွင်း၊သော အကြောင်းနှင့် ပေါင်း၊မိလသော် ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဝါ- ဒုက္ခ၏ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ မယာ, ဗျာကတံ၊ ပေါ့ဌပါဒ-ဒ၊ အယံ-သည်၊ ဝါ-ဤနိဗ္ဗာန်သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓော-ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာတည်း၊ ဝါ-ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာ နိရောဓသစ္စာတည်း၊ ဣတိ, မယာ, ဗျာကတံ၊ ပေါ့ဌပါဒ-ဒ၊ အယံ-သည်၊ ဝါ - ဤ မဂ္ဂင် ရှစ်ပါး, မြတ်တရား၊သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ-ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော၊ ပဋိပဒါ-အကျင့်တည်း၊ ဣတိ, မယာ, ဗျာကတံ-ပြီ၊ ဣတိ-ပြီ။

ဘန္တေ-ရာ၊ ကဿာ-ကြောင့်၊ တေံ-ဤ ဒုက္ခ, သမုဒယ, နိရောဓ, မဂ္ဂ ၄ ပါး အပေါင်းကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဗျာကတံ-နည်း၊ ဣတိ-ပြီ၊ ပေါ့ဌပါဒ-ဒ၊ ဟိ-အကြင့်ကြောင့်၊ တေံ-ဤသစ္စာ ၄ ပါးအပေါင်း၊သည်၊ အတ္ထသံဟိတံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊(ဟောတိ)၊ တေံ-သည်၊ ဓမ္မသံဟိတံ-သည်၊(ဟောတိ)၊ တေံ-သည်၊ အာဒိဗြဟ္မစရိယကံ-သည်၊(ဟောတိ)၊ နိဗ္ဗိဒါယ-ဂ္ဂါ၊(သံဝတ္တတိ)၊ပေ၊နိဗ္ဗာနာယ-ဂ္ဂါ၊ သံဝတ္တတိ-၏၊ တဿာ-ကြောင့်၊ တေံ- ကို၊ မယာ, ဗျာကတံ-ပြီ၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဘဂဝါ-ရား၊ တေံ-ဤ တရား၊စကား၊တော်သည်၊ ဝေံ-ဤ ဟောတော်မူအပ်သည့်အတိုင်း မှန်ပါ၏၊ သုဂတ- ကောင်း၊သောစကား၊ကို ဆိုတော်မူတတ်သော မြတ်စွာ ဘုရား၊ တေံ-သည်၊ ဇေံ-၏၊ ဘန္တေ-ရာ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ယဿ-အကြင်ကြွတော်မူခြင်း၏၊ ကာလံ-အချိန်ကို၊ မညတိ-သိတော်မူ၏၊(တဿ-ထိုကြွတော်မူခြင်း၏၊ ကာလံ-ကို၊ ဘဂဝါယေဝ-ရှင်တော်ဘုရားကိုယ်တော်တိုင်သာ၊ ဇာနာတု-သိတော်မူပါ၊ ဣတိ-ပြီ၊)အထခေါ-လျှောက်ပြီးရာ, ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အာဿနာ- နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ- ထတော်မူ၍၊ ပက္ကာမိ-ပြန်ကြွတော်မူပြီ။

အထခေါ-မြတ်စွာဘုရား ကြွသွားတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ-တို့ာသည်၊ ဘဂဝတော-သည်၊ အစိရပက္ကန္တေ သေ-ဖဿွားပြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏ ကြာမြင့်သော ကာလ မရှိသေးမီ၊ ဝါ- ဖဿွား၍ မကြာသေးမီ၊ ပေါ့ဌပါဒံ-

× × × × × × ×

ယဿ ဒါနိ ၊ပေ၊ မညတိ ။ ။ ယဿ ဒါနိ တွန်း ယဿ ဣဒါနိ တွံ မဟာရာဇ ဂမနဿ ကာလံ မညသိ ဇာနာသိ၊ တဿ ကာလံ တွမေဝ ဇာနာသိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊-သာမညဖလသုတ်, ဥပါသကဝိဓိကထာ အဋ္ဌကထာ။..., ဤအဖွင့်ကိုနည်းမှီး၍ အနက်ပေးလိုက်ပါသည်၊ ထိုသုတ်၏ ကောမာရဘစ္စဇီဝက ကထာ၌ကား၊ "ယဿ ဂမနဿ ဝါ အဂမနဿ ဝါ" စသည်ဖြင့် ထိုနေရာနှင့်လိုက်အောင် တမျိုးဖွင့်ထား၏။

သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကံ–ကို၊ သမန္တတော– ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဝါ–ပတ်ဝန်းကျင်က၊ ဝါစာယ သန္ဓိတောဒကေန–ထက်ဝန်းကျင် နှိပ်၍ ထိုးကြိတ်ကြောင်းဖြစ်သော စကားတည်းဟူသော နှင်တံဖြင့်၊ သဒ္ဒါဒ္ဓာရိ–ထက်ဝန်းကျင် လွန်စွာပြည့်သည်ကို၊ အကံသု-ပြုကြကုန်ပြီ၊(ကိ-နည်း၊)ဝေမေဝ-ဤသို့ချည်းသာ၊ ဝါ-သည်လို ချည်းသာ၊ အယံ ဘဝံ ပေါဋ္ဌပါဒေါ– ဤအရှင် ပေါဋ္ဌပါဒသည်၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ ယညဒေဝ [ယံ+ယံ+ဧဝ] - အကြင်အကြင် အကြောင်း အရာကိုသာ၊ ဘာသတိ-ပြောဆို၏၊ အဿ–ထို ရဟန်း ဂေါတမ၏၊ တံ တဒေဝ-ထိုထို အကြောင်း အရာကိုပင်၊ ဧဝမေတံ ဘဂဝါ ဧဝမေတံ သုဂတာတိ– တဟူ၍၊ အဇ္ဈာနုမောဒတိ– လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်၏၊ ဝါ–အလွန် အနုမောဒနာပြု၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆရာကြီးက ဝမ်းမြောက်ပါသော်လည်း၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ သမဏသ ဂေါတမဿ– သည်၊ ဝါ- ၏၊ သဿတော လောကော တိ ဝါ– “သဿတော လောကော” ဟူ၍သော်ငင်း ၊ ပေ ၊ နေဝ ဟောတိ နနဟောတိ တထာ ဂတော ပရံ မရဏာတိဝါ-“နေဝ ဟောတိ နနဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ”ဟူ၍သော်ငင်း၊ ကိဉ္စိ–တစုံတခုသော၌၊ ကံသိကံ-တခုသော အဖို့ရှိသော၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသိတံ–ဟောအပ်သည်ကို၊ နအာဇာနာမ–မသိကြရကုန်၊ ဣတိ–သို့၊ (ဝါစာယသန္ဓိတောဒကေန–ဖြင့်၊ သဒ္ဒါဒ္ဓာရိ- ကို၊ အကံသု။)

ဧဝံ–သို့၊ ဝုတ္တေ- ပြောဆိုအပ်သော်၊ ပေါဋ္ဌပါဒေါ-သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကော-သည်၊ တေ ပရိဗ္ဗာဇကေ-တို့ကို၊ ဧတံ-ကို၊ အဝေါစ–ပြီ၊(ကိ-နည်း၊)ဘော–အဒေါင်တို့၊ အဟမ္ပိ-ငါသည်လည်း၊ သမဏသ ဂေါတမဿ–သည်၊ ဝါ-၏၊ သဿတော လောကောတိ ဝါ–ဟူ၍သော်ငင်း ၊ပေ၊ နေဝ ဟောတိ နနဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာတိ ဝါ- ဟူ၍သော်ငင်း၊ ကိဉ္စိ–သော၊ ကံသိကံ–တခုသော အဖို့ရှိသော၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဒေသိတံ–ကို၊ ဝါ–ဟူ၍၊ နအာဇာနာမိ–မသိလိုက်ပါ၊ အပိစ-ထိုသို့ပင် မသိလိုက်ပါသော်လည်း၊သမဏောဂေါတမော-သည်၊ ဘူတံ-ထင်ရှားရှိသော၊ တစ္ဆံ-မှန်ကန်သော၊ တထံ-မချွတ်မယွင်းသော၊ ဓမ္မဉ္ဉိတတံ – လောကုတ္တရာတရား ၉ ပါးတို့၌ တည်တံ့သည်၏ အဖြစ်ဟူသော၊ ဓမ္မနိယာမတံ-လောကုတ္တရာတရား ၉ ပါးတို့၌ ရောက်စေတို့ရန်မြဲသည်၏အဖြစ်ဟူသော၊ ပဋိပဒံ-ကို၊ ပညပေတိ-ပညတ်တော်မူ၏၊ ဘူတံ-သော၊ တစ္ဆံ-သော၊ တထံ–သော၊ ဓမ္မဉ္ဉိတတံ–သော၊ ဓမ္မနိယာမတံ– သော၊ ပဋိပဒံ– အကျင့်ကို၊ ပညပေန္တသ-ပညတ်သော၊ သမဏသ ဂေါတမဿ-၏၊ ဝါ–သည်၊ သုဘာသိတံ–ကောင်းစွာ ဟောအပ်သောတရားကို၊ သုဘာသိတတော-ကောင်းစွာဟောအပ်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ကထံဟိ–အဘယ့်ကြောင့်၊ မာဒိသော-ငါကဲ့သို့ ရှိအပ်သော၊ ဝိညူ-ပညာရှိသည်၊ နာဇ္ဈာနုမောဒေယျ–ဝမ်းမမြောက်ဘဲရှိရာအံ့နည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (အဝေါစ)။

စိတ္တနှင့် ပေါ့ဌပါဒစတ္တ

အထခေါ - ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့ကို ပြောဆိုပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဒွိဟတီဟသ– ၂ ရက် ၃ ရက်၏၊ အစ္စယေန – လွန်ရာအခါ၌၊ စိတ္တော - စိတ္တမည်သော၊ ဟတ္ထိ သာရိပုတ္တောစ-ဆင်တို့ကိုဆုံးမတတ်သော ဆင်ဆရာ၏သား သည်၎င်း၊ ပေါ့ဌပါဒေါ်-သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကောစ-သည်၎င်း၊ ယေနဘဝဝါ၊ပေါဘဂဝန္တံ တေံ အဝေါစ၊ (ကိံ)၊ ဘန္တေ- ရား၊ တဒါ - မြတ်စွာဘုရား၏ ပြန်ကြွတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ မံ– အာဂ္ဂန္ဒပ်ကို၊ တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ- တို့သည်၊ ဘဂဝတော- သည်၊ အစိရ ပက္ကန္တ သ-မိ၊ ဝါ-မိ၊ သမန္တတော-၌၊ ဝါ-က၊ ဝါစာယသန္ဓိတော၁ဒကေန- ဖြင့်၊ သဉ္ဇ္ဈ ဇ္ဈ ရိံ-ကို၊ အာကံသု– ပြုကြပါကုန်ပြီ၊ (ကိံ- နည်း၊) ဝေမေဝ- သာ၊ အယံဘဝံ ပေါ့ဌပါဒေါ်-သည်၊ပေါဒေသိတံ၊ နအာဇာနာမ- နှ၊ ဣတိ(ဝါစာယသန္ဓိတော ဒကေန သဉ္ဇ္ဈ ဇ္ဈ ရိံ အာကံသု)၊ ဘန္တေ-ရား၊ ဓံ-သို့၊ ဝုတ္တေ-သူတို့က ပြောဆိုအပ်သော်၊ အဟံ-သည်၊ တေ ပရိဗ္ဗာဇကေ-တို့ကို၊ တံ- ကို၊ အဝေါစံ–ပြောပါပြီ၊ (ကိံ-နည်း၊) ဘော-တို့၊ အဟမ္မိ-လည်း၊ သမဏသ ဂေါတမသ၊ပေါဒေသိတံ နအာဇာနာမိ၊ အဝိစ – လည်း၊ သမဏော ဂေါတမော - သည်၊ ဘူတံ - သော၊ပေါမာဒိသော၊ ဝိညူ-သည်၊ နာဇ္ဈ နုဒမာဒယျ-အံ့နည်း၊ ဣတိ (အဝေါစံ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ အဝေါစ – လျှောက်ပြီ။)

ပေါ့ဌပါဒ- ဒ၊ သမ္ဗေဝ – အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ–တို့သည်၊ အန္ဓာ–ပညာမျက်စိ မရှိသောကြောင့် ကာဏ်းကုန်၏၊ အစက္ခုကာ–ပညာမျက်စိ မရှိကြကုန်၊ နေသံ-ထိုပရိဗ္ဗိုဇ်တို့တွင်၊ ကော- တယောက်တည်းသော၊ တံ့ယေဝ – သင်သည်သာ၊ စက္ခုမာ – ပညာမျက်စိ ရှိ၏၊ ပေါ့ဌပါဒ-ဒ၊ ကေသိကာ-တခုသောအဖို့ရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာပိ-တို့ကိုလည်း၊ မယာ-သည်၊ ဒေသိတာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပညတ္တာ– ပညတ်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပေါ့ဌပါဒ - ဒ၊ အနေကံသိကာ – တပါးမက များသောအဖို့ရှိကုန်သော၊ (သဿတအဖို့, အသဿတအဖို့စသောအား ဖြင့် များသောအဖို့ရှိကုန်သော၊) ဓမ္မာပိ-တို့ကိုလည်း၊ မယာ ဒေသိတာ ပညတ္တာ။ [ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ ဟောတော်မူခဲ့သည်။]

အနေကံသိကဓမ္မေ။ ။ပေါ့ဌပါဒ- ဒ၊ မယာ- သည်၊ ဒေသိတာ-နှ်သော၊ ပညတ္တာ–နှ်သော၊ အနေကံသိကာ–နှ်သော၊ တေ ဓမ္မာ-တို့ဟူသည်၊ ကတမေ စ–အဘယ်တို့နည်း၊ ပေါ့ဌပါဒ-ဒ၊ သဿတော လောကော်တိ- ဟူ၍၊ မယာ-သည်၊ အနေကံသိကော- တပါးမက များသောအဖို့ရှိသော၊ ဓမ္မော-ကို၊ ဒေသိတော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပညတ္တော– ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ပေ၊ပေါ့ဌပါဒ-ဒ၊ နေဝ ဟောတိ နနဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာတိ - ဟူ၍၊ မယာ – သည်၊ အနေကံသိကော – သော၊ ဓမ္မော- ကို၊ ဒေသိတော- ပြီ၊ ပညတ္တော- ပြီ၊

ပေါဠပါဒ-ဒ၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ မယာ- သည်၊ အနေကံသိကာ- နှ်သော၊ တေ ဓမ္မာ-တို့ကို၊ ဒေသိတာ- နှ်သနည်း၊ ပညတ္တာ- နှ်သနည်း၊ ပေါဠပါဒ- ဒ၊ ဟိ– အကြင့်ကြောင့်၊ ဧတေ-တပါးမက များသောအဖို့ရှိသော ဤ (မိစ္ဆာအယူ)တို့ သည်၊ အတ္ထသံဟိတာ - နှ်သည်၊ ဝါ – နှ်သည်၊ နု (ဟောန္တိ)– မဖြစ်ကုန်၊ ဓမ္မ သံဟိတာ-နှ်သည်၊ နု(ဟောန္တိ)၊ အာဒိ ဗြဟ္မစရိယကာ-တို့သည်၊ နု(ဟောန္တိ)၊ နိဗ္ဗိဒါယ, နု(သံဝတ္တန္တိ)၊ပေ၊နိဗ္ဗာနာယ-ဌ၊ နု သံဝတ္တန္တိ-နှ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ မယာ အနေနကံသိကာ ဧတေ ဓမ္မာ, ဒေသိတာ ပညတ္တာ။

ဧကံသိကဓမ္မာ

ပေါဠပါဒ-ဒ၊ မယာ– သည်၊ ဒေသိတာ-နှ်သော၊ ပညတ္တာ- နှ်သော၊ ကံသိကာ- နှ်သော၊ တေ ဓမ္မာ- တို့ဟူသည်၊ ကတမေစ– တို့နည်း။ ပေါဠပါဒ-ဒ၊ ဇ္ဈာနံ -ဈာန်တရားသည်၊ ဝါ-တဏှာကြဉ်ထား, ဤ တေဘူမကတရားသည်၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခတည်း၊ ဝါ-ဒုက္ခသစ္စာတည်း၊ ဇ္ဈာတိ-သို့၊ မယာ-သည်၊ ကံသိကော- သော၊ ဓဇ်မ္မာ-ကို၊ ဒေသိတော ပြီ၊ ပညတ္တော-ပြီ၊ပေ၊အယံ-သည်၊ ဝါ-ဈာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး, မြတ်တရားသည်၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ–ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော၊ ပဋိပဒါ-အကျင့်တည်း၊ ဇ္ဈာတိ-သို့၊ မယာ-သည်၊ ကံသိကော-သော၊ ဓမ္မော-ကို၊ ဒေသိတော ပညတ္တော၊ ပေါဠပါဒ- ဒ၊ ကသ္မာ- ကြောင့်၊ မယာ– သည်၊ ကံသိကာ– နှ်သော၊ တေ ဓမ္မာ–တို့ကို၊ ဒေသိတာ-နှ်သနည်း၊ ပညတ္တာ-နှ်သနည်း၊ ပေါဠပါဒ-ဒ၊ ဟိ-ကြောင့်၊ ဧတေ–တခုသောအဘို့ရှိသော ဤ(သစ္စာ ၄ ပါး)တရားတို့သည်၊ အတ္ထသံဟိတာ-နှ်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ပေ၊နိဗ္ဗာနာယ-ဌ၊ သံဝတ္တန္တိ – နှ်၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ မယာ ကံသိကာ တေ ဓမ္မာ ဒေသိတာ ပညတ္တာ။

ပေါဠပါဒ-ဒ၊ အတ္တာ- အတ္တသည်၊ ကေန္တသုဒ်-ကေန်သုခရှိသည်၊ မရဏာ-သေရာအခါမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ အရောဂေါ–ပျက်စီးခြင်းမရှိသည်၊ ဝါ-မြဲသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဇ္ဈာတိ-သို့၊ ဧဝံ ဝါဒိနော– ဤသို့ပြောဆိုလေ့ရှိကုန်သော၊ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိ နော-ဤသို့ အယူရှိကုန်သော၊ ဧကေ–အချို့ကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ သန္တိ-ရှိကုန်၏၊ အဟံ-သည်၊ တေ–တို့ကို၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ-၍၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝဒါမိ–ပြောဆိုတော်မူ၏၊ ဝါ – မေးတော်မူ၏၊ (ကိံ- နည်း၊) အာယသ္မန္တော-တို့၊ တုမှေ-တို့သည်၊ အတ္တာ-သည်၊ ကေန္တသုဒ်- သည်၊ မရဏာ-မှ၊ ပရံ-၌၊ အရောဂေါ– သည်၊ ဝါ- သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဇ္ဈာတိ - ဤသို့၊ ဧဝံ ဝါဒိနော–နှ်သည်၊ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိနော – နှ်သည်၊ (အတ္ထ)ကိရ – ဖြစ်ကုန်သတဲ့ဟု ကြားရသည်ကား။ သစ္စံ–မှန်သလော၊ (ဇ္ဈာတိ ဝဒါမိ)၊ တေ–တို့သည်၊ မေ-သည်၊ ဧဝံ-သို့၊

ပုဒ္ဒာ– မေးအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ – နှ်လသော်၊) အာမာတိ–အာမ ဟူ၍၊ ဝ၊်–ဟုတ်ပါသည်ဟူ၍၊ ပဋိဇာနန္တိ- ဝန်ခံကြကုန်၏၊ တေ- တို့ကို၊ အဟံ-သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒါမိ-၏၊ ဝ၊်-၏၊ (ကိံ-နည်း၊) အာယသ္မန္တော-တို့၊ တုမ္ဟေ-တို့သည်၊ ကေန္တသုခံ – ကေန် သုခဖြစ်သော၊ လောကံ- လောကကို၊ ဇာနံ (ဇာနန္တော)– သိကုန်လျက်၊ ပဿံ (ပဿန္တော) – မြင်ကုန်လျက်၊ ဝိဟရထ အပိ ပန– နေကြကုန်သလော၊ ဣတိ (ဝဒါမိ)၊ ဣတိ- သို့၊ ပုဒ္ဒာ- နှ်သည်၊ (သမာနာ – သော်၊) နောတိ–နော ဟူ၍၊ ဝ၊်–မနေကြပါဟူ၍၊ ဝဒန္တိ– ပြောဆိုကြကုန်၏။

တေ-တို့ကို၊ အဟံ–သည်၊ ဧဝံ, ဝဒါမိ၊ (ကိံ)၊ အာယသ္မန္တော-တို့၊ တုမ္ဟေ-တို့သည်၊ ကေ ရတ္တိံ ဝ၊်–တည်ဉ့်ပတ်လုံးသော်၎င်း၊ ကေ ဒိဝသံဝ၊်– တနေ့ပတ်လုံးသော်၎င်း၊ ဥပနှံရတ္တိံ ဝ၊်– ည၌ ထက်ဝက်ပတ်လုံးသော်၎င်း၊ ဥပဍ်ဒိဝသံ ဝ၊်-နေ့ထက်ဝက်ပတ်လုံးသော်၎င်း၊ ကေန္တသုခံ- ကေန် သုခဖြစ်သော၊ အတ္တာနံ-ကို၊ သဇ္ဈာနာထ အပိ့ပန – သိကြကုန်သလော၊ ဣတိ (ဝဒါမိ)၊ ဣတိ- သို့၊ ပုဒ္ဒာ-နှ်သည်၊ (သမာနာ- သော်၊) နောတိ - နော ဟူ၍၊ ဝ၊် – မသိကြပါဟူ၍၊ ဝဒန္တိ- နှ်၏၊ အဟံ- သည်၊ တေ- တို့ကို၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝဒါမိ- ၏၊ ဝ၊်-၏၊ (ကိံ – နည်း၊) အာယသ္မန္တော - တို့၊ တုမ္ဟေ– တို့သည်၊ အယံ – ဤလမ်းသည်၊ ကေန္တသုခဿ – သော၊ လောကဿ- ကို၊ သစ္ဆိကိရိယာယ – မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှ၊် မဂ္ဂ၊်-လမ်းတည်း၊ အယံ- ဤအကျင့်သည်၊ (ကေန္တသုခဿ–သော၊ လောကဿ-ကို၊ သစ္ဆိကိရိယာယ..ငှ၊်) ပဋိပဒါ – အကျင့်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနာထ အပိ ပန–သိကြကုန်သလော၊ (ဣတိ ဝဒါမိ)၊ ဣတိ ပုဒ္ဒာ, (သမာနာ), နောတိ ဝဒန္တိ–ပြောဆိုကြကုန်၏။

ဧတေ–တို့ကို၊ အဟံ ဧဝံ ဝဒါမိ၊ (ကိံ)၊ အာယသ္မန္တော-တို့၊ တုမ္ဟေ-တို့သည်၊ (“သုဏာထ”၌စပ်၊) ယာတာ ဒေဝတာ– အကြင် နတ်တို့သည်၊ ကေန္တသုခံ– သော၊ လောကံ- သို့၊ ဥပပန္နာ – ကပ်ရောက်ကုန်ပြီ၊ တာသံ– ထိုနတ်တို့သည်၊ ဘာသမာနာနံ– ပြောဆိုကုန်လသော်၊ သဒ္ဒံ - အသံကို၊ သုဏာထ – ကြားကြရကုန်သလော၊ (ကိံ - နည်း၊) မာရိသာ – အချင်းတို့၊ ကေန္တသုခဿ – သော၊ လောကဿ-ကို၊ သစ္ဆိကိရိယာယ- ငှ၊် သုပ္ပဋိပန္နာ– ကောင်းစွာ ကျင့်ကြကုန်သည်၊ အတ္ထ– ဖြစ်ကြကုန်လော၊ မာရိသာ– တို့၊ (ကေန္တသုခဿ လောကဿ သစ္ဆိကိရိယာယ)၊ ဥဇုပ္ပဋိပန္နာ – ဖြောင့်မတ်စွာ ကျင့်ကြကုန်သည်၊ အတ္ထ – နှ်လော၊ ဟိ–တိုက်တွန်းသင့်၏၊ မာရိသာ–အချင်းတို့၊ မယမ္ပိ–တို့သည်လည်း၊ ဧဝံ ပဋိပန္နာ – ဤသို့ ကျင့်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ - ၍၊) ကေန္တသုခံ – သော၊ လောကံ- သို့၊ ဥပပန္နာ– နှ်ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ (သုဏာထ – နှ်သလော၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒါမိ)၊ ဣတိ ပုဒ္ဒာ(သမာနာ), နောတိ-ဟူ၍၊ ဝ၊်-မကြားကြရပါဟူ၍၊ ဝဒန္တိ- ပြောဆိုကြကုန်၏။

ပေါဠပါဒ-ဒ၊ တံ–ထို မိန့်တော်မူအပ်လတ္တံ့သောစကား၊ကို၊ ကိ ံမည်သိ–အာဘယ်သို့ မှတ်ထင်သနည်း၊ ဧဝံ သန္တေ့ – ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊ (ဤသို့ကေန္တ သုခကို ကိုယ်တိုင်လည်း မျက်မှောက်ပြုရ, နတ်တို့အထံမှလည်းမကြားရသည် ဖြစ်လသော်၊) တေသံ သမဏ ဗြာဟ္မဏာနံ - တို့၏၊ ဝါ – တို့သည်၊ ဘာသိတံ–ပြောဆိုအပ်သော၊ တံ–ထိုစကားသည်၊ အပ္ပဋိဟီရကံ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပယ်ရှားတတ်သော အဖြေမှကင်းသည်၊ သမ္မဇ္ဇတိ နနု – ဖြစ်သည်မဟုတ်လော၊ ဣတိ – ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ - ရား၊ ဧဝံသန္တေ - သော်၊ တေသံ သမဏ ဗြာဟ္မဏာနံ-တို့၏၊ ဝါ- တို့သည်၊ ဘာသိတံ- ဖြစ်သော၊ တံ-သည်၊ အဒ္ဓါ-မချွတ်၊ အပ္ပဋိဟီရကံ-သည်၊ သမ္မဇ္ဇတိ–ဖြစ်နေပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

ဇနပဒကလျာဏီ ဥပမာ။ ။ပေါဠပါဒ - ဒ၊ သေယျထာပိ – ကား၊ ပုရိသော- သည်၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝဒေယျ – ပြောဆိုရာ၏၊ (ကိ ံ - နည်း၊) အဟံ–သည်၊ ဣမသ္မိံ ဇနပဒေ-ဤဇနပုဒ်၌၊ ယာ ဇနပဒကလျာဏီ-အကြင် ဇနပဒကလျာဏီသည်၊ ဝါ–အကြင် တနယ်လုံးတွင် အချောဆုံး အမျိုးသျိုးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ထို ဇနပဒကလျာဏီကို၊ ဝါ– တနယ်လုံးတွင် အချောဆုံးဖြစ်သော ထို အမျိုးသျိုးကို၊ ဇာနာဣ–အလိုရှိ၏၊ တံ-ကို၊ ဝါ–ကို၊ ကာမေဣ–ကြိုက်၏၊ ဣတိ (ဝဒေယျ)၊ တမေနံ – ထိုယောကျ်ားကို၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒေယျုံ – ပြောဆိုကုန်ရာ၏၊ ဝါ–မေးကုန်ရာ၏၊ (ကိ ံ-နည်း၊) အမ္ဘော ပုရိသ–အမောင် ယောကျ်ား၊ တွံ-သည်၊ ယံ ဇနပဒကလျာဏိ ံ-ကို၊ ဣစ္ဆသိ- ၏၊ ကာမေသိ ၏ တံ ဇနပဒကလျာဏိ ံ–ကို၊ ခတ္တိယီဝါ – ခတ္တိယ အမျိုးသျိုးဟူ၍သော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏီဝါ – ဗြာဟ္မဏအမျိုးသျိုးဟူ၍သော်၎င်း၊ ဝေသီဝါ–ဝေသအမျိုးသျိုးဟူ၍သော်၎င်း၊ သုဒ္ဒီဝါ–သုဒ္ဒ အမျိုးသျိုး ဟူ၍သော်၎င်း၊ ဇာနာသိ – သိသလော၊ ဣတိ (ဝဒေယျုံ) ၊ ဣတိ ပုဋ္ဌော (သမာနော), နောတိ-ဟူ၍၊ ဝါ- မသိပါဟူ၍၊ ဝဒေယျ-၏။

တမေနံ– ကို၊ ဧဝံ ဝဒေယျုံ။ (ကိ ံ)၊ အမ္ဘောရိသ–ကျ်ား၊ တွံ–သည်၊ ယံ ဇနပဒကလျာဏိ ံ- ကို၊ ဣစ္ဆသိ- ၏၊ ကာမေသိ-၏၊ တံ ဇနပဒကလျာဏိ ံ-ကို၊ ဧဝံနာမာ–ဤသို့သောအမည်ရှိ၏၊ ဧဝံ ဂေါတ္တာ–ဤသို့သော အနွယ်ရှိ၏၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်၎င်း၊ ဒီဃာ-အရပ်မြင့်မြင့်တည်း၊ ဣတိဝါ-၎င်း၊ ရဿာ-အရပ်ပုပုတည်း၊ ဣတိဝါ-၎င်း၊ မဇ္ဈိမာ-အရပ် အလယ်အလတ်တည်း၊ ဣတိဝါ-၎င်း၊ ကာဠီ–မည်းသောအဆင်းရှိသူတည်း၊ ဣတိဝါ- ၎င်း၊ သာမာ-ရွှေသောအဆင်းရှိသူတည်း၊ ဣတိဝါ- ၎င်း၊ မဂ်ုဂန္ဓီ – ငါးခူရနှင့်တူသော အရှရှိသူတည်း၊ ဣတိဝါ-၎င်း၊ အမုကသ္မိ ံ–ထိုမည်သော၊ ဂါမေ - ရွာ၌၊ (အတ္ထိ-၏၊) ဣတိဝါ-၎င်း၊ (အမုကသ္မိ ံ-သော၊) နိဂမေ–နိဂုံး၌၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိဝါ- ၎င်း၊ (အမုကသ္မိ ံ – သော၊) နဂရေ - ၌၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိဝါ- ၎င်း၊ ဇာနာသိ- လော၊ (ဣတိ ဝဒေယျုံ။)၊ ဣတိ ပုဋ္ဌော (သမာနော) နောတိ ဝဒေယျ၊ တမေနံ ဧဝံ ဝဒေယျုံ။၊

(ကိ်)၊ အမ္ဟောပုရိသ-ကျား၊ တွံ-သည်၊ ယံ-အကြင် အမျိုးသွီးကို၊ နဇာနာသိ-မသိ၊ နပဿသိ-မမြင်၊ တွံ-သည်၊ တံ–ထို မသိမမြင်အပ်သော အမျိုးသွီးကို၊ ဣစ္ဆသိ-လော၊ ကာမေသိ-လော၊ ဣတို့(ဝဒေယျုံ)၊ ဣတိ ပုဋ္ဌော(သမာနော), အာမာတိ-အိမ်းဟူ၍၊ ဝါ-ဟုတ်ပါသည် ဟူ၍၊ ဝဒေယျ-၏။[“တံ ကိ် မညသိ ပေါ်ဌပါဒ နနု ဧဝံ သန္တေ”စသော ဝါကျနှင့် “ဧဝမေဝ ပေါ်ဌပါဒ” စသော ဥပမေယျဝါကျများ၌ အနက်တူပြီ။]

နိဿေဏိဉ္ဇပမာ။ ။ပေါ်ဌပါဒ, သေယျထာပိ-ကား၊ ပုရိသော-သည်၊ ပါသာဒဿ-ပြာသာဒ်ကို၊ အာရောဟဏာယ-တက်ခြင်းငှါ၊ စာတုမဟာပထေ-လမ်းဆုံ လမ်းမ လမ်း ၄ ခွ၌၊ နိဿေဏိ်-လှေကားကို၊ ကရေယျ-၏၊ တမေနံ ဧဝံ ဝဒေယျုံ၊(ကိ်)၊အမ္ဟော ပုရိသ–ကျား၊ တွံ - သည်၊ ယဿ ပါသာဒဿ–ကို၊ အာရောဟဏာယ-ငှါ၊ နိဿေဏိ်–ကို၊ ကရောသိ-ပြု၏၊ တံပါသာဒံ-ကို၊ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ-အရှေအရပ်၌၊(အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ)ဝါ-၎င်း၊ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ-တောင်အရပ်၌၊ (အတ္ထိ–၏၊ ဣတိ)ဝါ–၎င်း၊ ပစ္ဆိမာယဒိသာယ–အနောက်အရပ်၌၊ (အတ္ထိ–၏၊ ဣတိ) ဝါ–၎င်း၊ ဥတ္တရာယဒိသာယ–မြောက်အရပ်၌၊(အတ္ထိ–၏၊ ဣတိ)ဝါ–၎င်း၊ ဥစ္စော–မြင့်၏၊(ဣတိ)ဝါ–၎င်း၊ နိစော-နိမ့်၏၊(ဣတိ)ဝါ–၎င်း၊ မဇ္ဈိမော-တည်း၊ (ဣတိ)ဝါ–၎င်း၊ ဇာနာသိ-လော၊ ဣတိ (ဝဒေယျုံ) ၊ ဣတိ ပုဋ္ဌော (သမာနော) နောတိ ဝဒေယျ၊ တမေနံ ဧဝံ ဝဒေယျုံ၊(ကိ်)၊ အမ္ဟော ပုရိသ-ကျား၊ တွံ–သည်၊ ယံ-အကြင်ပြာသာဒ်ကို၊ နဇာနာသိ နပဿသိ၊ တွံ-သည်၊ တဿပါသာဒဿ-ကို၊ အာရောဟဏာယ-ငှါ၊ နိဿေဏိ်– ကို၊ ကရောသိ–ပြုသလော၊ ဣတိ (ဝဒေယျ)၊ ဣတိ ပုဋ္ဌော (သမာနော)အာမာတိ ဝဒေယျ။[“တံ ကိ်မညသိ ပေါ်ဌပါဒ နနု ဧဝံ သန္တေ” စသော ဝါကျနှင့် “ဧဝမေဝ ခေါ ပေါ်ဌပါဒ” စသော ဥပမေယျဝါကျများ၌ အနက်တူပြီ။]

တယော အတ္တပဋိလာဘာ

ပေါ်ဌပါဒ-ဒ၊ အတ္တပဋိလာဘာ–အတ္တဘောကို ရခြင်းတို့သည်၊ ဝါ-ရုအပ်သော အတ္တဘောတို့သည်၊ ဣမေ တယော–၌ ၃ ပါးတို့တည်း၊ သြဠာရိကော-ကြမ်းသော၊ ဝါ-ထင်ရှားသော၊ အတ္တပဋိလာဘော-အတ္တဘောကို ရခြင်းသည်၎င်း၊ ဝါ–ရအပ်သော အတ္တဘောသည်၎င်း၊ မနောမယော- စျာန်စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော၊ အတ္တပဋိလာဘော-သည်၎င်း၊ ဝါ–၎င်း၊ အရူပေါ – ရုပ်မရှိသော၊ အတ္တပဋိလာဘော-သည်၎င်းတည်း၊ ဝါ-တည်း၊ ပေါ်ဌပါဒ-ဒ၊ သြဠာရိကော-သော၊ အတ္တပဋိလာဘော–ဟူသည်၊ ဝါ–ဟူသည်၊ ကတမော၀-အဘယ်နည်း၊ ရူပီ – သော၊ စာတုမဟာဘူတိကော–သော၊ ဝါ– သော၊ ကဗဠီကာရာဟာရ

ဘက္ခော–သော၊ (ယော အတ္တပဋိလာဘော အတ္ထိ)၊ အယံ–ဤ အတ္တဘောကို ရခြင်းသည်၊ ဝါ–ဤရအပ်သော အတ္တဘောသည်၊ သြဠာရိကော–သော၊ အတ္တပဋိလာဘော–တည်း၊ ဝါ–တည်း၊ မနောမယော–သော၊ အတ္တပဋိလာဘော-ဟူသည်၊ ဝါ-ဟူသည်၊ ကတမော–နည်း၊ ရူပီ–သော၊ မနော မယော–သော၊ သမ္ပဉ်ပဓွဂီ–သော၊ အဟီနိန္ဒြိယော-သော၊ (ယော အတ္တပဋိလာဘော အတ္ထိ)၊ အယံ မနော မယော အတ္တပဋိလာဘော–တည်း၊ အရူပေါ-သော၊ အတ္တပဋိလာဘော-ဟူသည်၊ ဝါ–ဟူသည်၊ ကတမော-နည်း၊ အရူပီ–သော၊ သညာမယော–သညာဖြစ်သော၊(ယော အတ္တပဋိလာဘော အတ္ထိ၊) အယံ အရူပေါ အတ္တပဋိလာဘော။ ["ရူပီ, စာတုမဟာဘူတိကော" စသော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို သညာအတ္တကထာ၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

ပေါဠပါဒ–ဒ၊ အဟံ-သည်၊ သြဠာရိကသ-သော၊ အတ္တပဋိလာဘသဝိ-ကိုလည်း၊ ဝါ–ကိုလည်း၊ ပဟာနာယ - ပယ်ခြင်းငှါ၊ ဓမ္မံကို၊ ဒေသေမိ–၏၊ (ကိ–နည်း)၊ ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာအား ဖြင့်၊ (မယာ - သည်၊ အနုသိဋ္ဌာ-သွန်သင်အပ်ကုန်ပြီ၊ တထာ- ထို အခြင်းအရာအား ဖြင့်၊) ပဋိပန္နာနံ–ကျင့်ကြကုန်သော၊ ဝေါ-သင်တို့သည်၊ သံကိလေသိကာ-ညစ်နွမ်းခြင်း၏ စီးပွား ဖြစ်ကုန်ဟော၊ ဓမ္မာ – အာကုသိလ် တရားတို့သည်၊ ဝါ– တို့ကို၊ ပဟီယိဿန္တိ-ပယ်အပ်ကုန်လတံ့၊ ဝါ– ကင်းပျောက်ကုန်လတံ့၊ ဝေါဒါနိယာ–ဖြူစင်ခြင်း၏ စီးပွားဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–သမထဝိပဿနာ တရားတို့သည်၊ အာဘဝနိဿန္တိ-တိုးပွားကုန်လတံ့၊ ပညာပါရိပူရိ-မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာတို့၏ ပြည့်စုံကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဝေပုလ္လတ္တဉ္စ – မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာတို့၏ ပြန့်ပြောကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ – မျက်မှောက်ထင်ထင် ရှုမြင်အပ်သော သဘော ဟူသော ပစ္စက္ခ အတ္တဘောဌာပင်၊ သယံ – ကိုယ်တိုင်၊ အာဘိညာ – ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍၊ သစ္ဆိကတ္တာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရိဿထ–နေနိုင်ကြကုန်လတံ့၊ ဇာတိ-သို့၊(ဒေသေမိ)။

ပေါဠပါဒ–ဒ၊ သိယာ–ရံခါ၊ တေ–သင်၏၊ ဝံ- ဤသို့သော အကြောင်းသည်၊ အဿ–ဖြစ်ရာ၏၊ (ကိ–နည်း၊) သံကိလေသိကာ–နှံသော၊ ဓမ္မာ- တို့သည်၊ ဝါ–တို့ကို၊ ပဟီယိဿန္တိ-နှံလတံ့၊ ဝါ-နှံလတံ့၊ ဝေါဒါနိယာ-နှံသော၊ ဓမ္မာ–တို့သည်၊ အာဘဝနိဿန္တိ- ကုန်လတံ့၊ ပညာပါရိပူရိ–ကိုလည်း၊ ဝေပုလ္လတ္တဉ္စ-ကိုလည်း၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ–၌ပင်၊ သယံ–တိုင်၊ အာဘိညာ-၍၊ သစ္ဆိကတ္တာ-၍၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၍၊ ဝိဟရိဿတိ - နေနိုင်လတံ့၊ စဒါ–ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဒုက္ခော-ဆင်းရဲသော၊ ဝိဟာရော-နေရခြင်းသည်၊(ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတံ့၊) ဇာတိ (ဇဝံ-သည်၊ အဿ-၏၊) ပေါဠပါဒ–ဒ၊ တေ-ဤသို့ သွန်သင်အပ်သည့် အတိုင်း ကျင့်၍ နေရခြင်းကို၊ ဇဝံ-ဤသို့ ဆင်းရဲသော နေရခြင်းဟူ၍၊ နဒ္ဓဗ္ဗံ – မမှတ်

ထိုက်၊ သံကိလေသိကာ–နှ်သော၊ ဓမ္မာစေဝ-တို့သည်လည်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ ပဟီယိသန္တိ-နှ်လတ္တံ့၊ ဝါ-နှ်လတ္တံ့၊ ဝေါဒါနိယာ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာစ–တို့သည်လည်း၊ အာဘိဝနိသန္တိ-နှ်လတ္တံ့၊ ပညာပါရိပူရိံ – ကိုဂုဏ်း၊ပေ၊ ဥပသမ္ပဒ်–၍၊ ဝိဟရိသတိ-လတ္တံ့၊ ပါမောဇ္ဇဘွေဝ – ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဟူသော နုသော ဝိတိသည်ဂုဏ်း၊ ဝိတိစ-ရင့်သော ဝိတိသည်ဂုဏ်း၊ ပဿဒ္ဓိစ–ကိုယ်စိတ် ၂ ပါး၏ ငြိမ်းအေးခြင်းသည်ဂုဏ်း၊ သတိစ- သတိသည်ဂုဏ်း၊ သမ္မဇညဘွ - သမ္မဇညသည်ဂုဏ်း၊ သုခေါ-ချမ်းသာသော၊ ဝိဟာရောစ – နေရခြင်းသည်ဂုဏ်း၊ ဘဝိသတိ–လတ္တံ့။ [မနောမယ အတ္တပဋိလာဘ, အရူပ အတ္တပဋိလာဘ တို့၌လည်း ဤအတိုင်း ပေးပါ။]

ပေါဋ္ဌပါဒ–ဒ၊ ပရေ - သာဿနာတော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အမှေ-ငါတို့ကို၊ ဝံ-သို့၊ စေ ပုဗ္ဗေယျုံ- အကယ်၍ မေးကုန်အုံ့၊ (ကိံ –အဘယ်သို့ မေးကုန်ရာသနည်း၊) အာဝုသော – အရှင် ဂေါတမ၊ (သြဋ္ဌာရိကဿ–သော၊) ယဿ-အကြင် အတ္တဘောကို ရခြင်းကို၊ ဝါ-အကြင် ရအပ်သော အတ္တဘောကို၊ ပဟာနာယ-ငှါ၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေထ- နှ်၏၊ (ကိံ – နည်း၊)ယထာ-ဖြင့်၊(မယာ–သည်၊ အနုသိဋ္ဌာ–နှ်ပြီ၊ တထာ-ဖြင့်၊)ပဋိပန္နာနုံ-နှ်သော၊ ဝေါ-တို့၏၊ ဝါ–တို့သည်၊ သံကိလေသိကာ-နှ်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဝါ–တို့ကို၊ ပဟီယိသန္တိ–နှ်လတ္တံ့၊ ဝါ–ကုန်လတ္တံ့၊ပေ၊ဥပသမ္ပဒ်–၍၊ ဝိဟရိသထ-နှ်လတ္တံ့၊ ဣတိ - သို့၊ (ဒေသေထ- နှ်၏၊) သြဋ္ဌာရိကော–သော၊ သော အတ္တပဋိလာဘော–ဟူသည်၊ ကတမော ပန – အဘယ်ပါနည်း၊ (ဣတိ စေ ပုဗ္ဗေယျုံ)၊ မယံ-တို့သည်၊ ဧဝံ–သို့၊ ပုဋ္ဌာ–မေးအပ်ကုန်သည်၊(သမာနာ–နှ်လသော်၊)တေသံ-သာဿနာတော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ထိုအခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဧဝံ–သို့၊ ဗျာကရေယျာမ–ဖြေကုန်ရာ၏၊(ကိံ-နည်း၊)အာဝုသော–တို့၊ မယံ-တို့သည်၊(သြဋ္ဌာရိကဿ-သော၊)ယဿ-ကို၊ ဝါ–ကို၊ ပဟာနာယ-ငှါ၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဒေသေမ–နှ်၏၊ (ကိံ- နည်း၊) ယထာ–ဖြင့်၊(မယာ အနုသိဋ္ဌာ၊ တထာ–ဖြင့်၊)ပဋိပန္နာနုံ- နှ်သော ၊ပေ၊ဥပသမ္ပဒ်–၍၊ ဝိဟရိသထ–နှ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (ဒေသေမ-နှ်၏၊) သြဋ္ဌာရိကော–သော၊ သော အတ္တပဋိလာဘော–ဟူသည်၊ ဝါ- ဟူသည်၊ အယံ ဝါ- ၌ကာမဘဝဟူသော အတ္တဘောတည်း၊ (ဣတိ–သို့၊ ဗျာကရေယျာမ-နှ်ရာ၏။)

အမှာ။ ။“မနောမယ အတ္တပဋိလာဘ”၌“အယံဝါ-၌ရူပဘဝဟူသော အတ္တဘောတည်း”ဟုဂုဏ်း, “အရူပ အတ္တပဋိလာဘ”၌ “အယံဝါ–၌ အရူပဘဝဟူသော အတ္တဘောတည်း” ဟုဂုဏ်း ပေးရုံသာ ထူးပါသည်၊ ကျန်ဝါကျများ၌ အားလုံးတူပြီ။[“အယံဝါ”၌ ဝါသဒ္ဒါ၏အနက်ကို အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

တံ ကိ ံမညသိ ပေါဠပါဒ၊ ဧံ သန္တေ-သော်၊ (ဤသို့ တိုက်ရိုက်ဖြေဆိုလ သော်၊) ဘာသိတံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ တံ-ထိုစကား၊သည်၊ သပ္ပါဠိဟီရက်-ဆန့်ကျင်ဘက် စကားကို ပယ်ရှားနိုင်သော အဖြေနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၊ သမ္မုတိ နုနု-ဖြစ်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ-ရား၊ ဧံ သန္တေ-သော်၊ ဘာသိတံ- သော၊ တံ-သည်၊ အဒ္ဓါ- ကန်၊ သပ္ပါဠိဟီရကံ - သည်၊ သမ္မုတိ-ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

ပေါဠပါဒ-ဒ၊ သေယျထာပိ-ကား၊ ပုရိသော- သည်၊ ပါသာဒဿ-ကို၊ အာရောဟဏာယ-ဌ၊ တသ္သေဝ ပါသာဒဿ-ထို ပြာသာဒ်၏ပင်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ နိဿေဏိံ-ကို၊ ကရေယျ-၏၊ တမေနံ-ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒေယျုံ-နှ်ရာ၏၊(ကိံ-နည်း၊)အမ္ဘော ပုရိသ-ကျား၊ တွံ-သည်၊ ယဿ ပါသာဒဿ-ကို၊ အာရောဟဏာယ-ဌ၊ နိဿေဏိံ-ကို၊ ကရောသိ-၏၊ တံ ပါသာဒံ-ကို၊ ပုရတ္ထိမာယဒိသာယ-၌၊ (အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ) ဝါ- ၎င်း၊ပေ၊ မဇ္ဈိမော - တည်း၊ (ဣတိ)ဝါ-၎င်း၊ ဇာနာသိ-လော၊ ဣတိ(ဝဒေယျုံ)၊ သော-ထို ယောကျ်ား သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒေယျ-၏၊(ကိံ)၊ အာဝုသော - တို့၊ အဟံ - သည်၊ ယဿ-အကြင် ပြာသာဒ်ကို၊ အာရောဟဏာယ-၌၊ တသ္သေဝ ပါသာဒဿ-၏ပင်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ နိဿေဏိံ-ကို၊ ကရောမိ-၏၊ သော ပါသာဒေါ-သည်၊ အယံဝါ-ဤပြာသာဒ်ပင်တည်း၊ ဣတိ(ဝဒေယျ)။ ["တံ ကိံမညသိ ပေါဠပါဒ " စသော ဝါကျနှင့်"ဧဝမေဝ ခေါ ပေါဠပါဒ ပရေ စေ" စသော ဥပမေယျဝါကျများ၌ အနက်တူပြီ။]

ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တေ - လျှောက်အပ်သော်၊ (ပေါဠပါဒက မြတ်စွာဘုရားအား "အဒ္ဓါ ခေါ ဘန္တေ ဧဝံ သန္တေ"စသော စကားကို လျှောက်အပ်သော်၊)စိတ္တော-သော၊ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော - သည်၊ ဘဂဝန္တံ တေံ, အဧဝါစ၊ (ကိံ)၊ ဘန္တေ-ရား၊ ယသ္မိံ သမယေ-အကြင်အခါ၌၊ သြဠာရိကော-သော၊ အတ္တဘာဝပဋိလာဘော-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မိံ သမယေ-သြဠာရိက အတ္တဘောကိုရရာထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မနောမယော - သော၊ အတ္တဘဝပဋိလာဘော-သည်၊ ဝါ-သည်၊ မောယော-အချည်းနှီးသည်၊ ဝါ-ဘာမျှမရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အရူပေါ-သော၊ အတ္တဘဝပဋိလာဘော- သည်၊ ဝါ-သည်၊ မောယော- သည်၊ ဝါ - သည်၊ ဟောတိ - လော၊ တသ္မိံ သမယေ - ၌၊ အဿ-၏၊ သြဠာရိကော-သော၊ အတ္တဘဝပဋိလာဘော ဝ - သည်သာ၊ ဝါ-သည်သာ၊ သစ္စော-မှန်သည်၊ ဝါ-အမှန်ရှိသည်၊ ဟောတိ-လော၊ ဘန္တေ-ရား၊ ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ မနောမယော - သော၊ အတ္တဘဝပဋိလာဘော-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ တသ္မိံ သမယေ - မနောမယ အတ္တဘောကို ရရာ ထိုအခါ၌၊ အဿ - ၏၊ သြဠာရိကော - သော၊ အတ္တဘဝပဋိလာဘော- သည်၊ ဝါ-သည်၊

မောယော-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ–လော ၊ပေ၊ မနောမယော အတ္ထ ပဒီ လာဘော၀–သည်သာ၊ ဝါ - သည်သာ၊ သစ္စော ဟောတိ၊ ဘန္တေ-ရား၊ ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ အရှပေါ အတ္ထ ပဒီလာဘော ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ – အရှပ အတ္ထဘောကိုရရာ ထိုအခါ၌၊ အာဿ - ၏၊ သြဠာရိကော - သော၊ အတ္ထပဒီ လာဘော မောယော ဟောတိ၊ မနောမယော အတ္ထပဒီလာဘော မောယော ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ အာဿ-၏၊ အရှပေါ-သော၊ အတ္ထပဒီလာဘော၀-သည်သာ၊ ဝါ - သည်သာ၊ သစ္စော–သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ- လော၊ ဣတိ (အဒ၀ါစ)။

စိတ္တ–စိတ္တ၊ ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ သြဠာရိကော-သော၊ အတ္ထပဒီလာဘော-သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ တသ္မိံ သမယေ–၌၊ မနောမယော အတ္ထပဒီလာဘော တိ–မနောမယ အတ္ထပဒီလာဘဟူ၍၊ သဒ်ံ – ခေါ၀ေါအပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ နေ၀ ဂစ္ဆတိ – မရောက်၊ အရှပေါ အတ္ထပဒီလာဘောတိ – အရှပ အတ္ထပဒီလာဘဟူ၍၊ သဒ်ံ နဂစ္ဆတိ၊ တသ္မိံ သမယေ – ၌၊ သြဠာရိကော အတ္ထပဒီလာဘောတ္တေ၀– သြဠာရိက အတ္ထပဒီလာဘဟူ၍သာ၊ သဒ်ံ - သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ [ဤမှနောက်၌ မနောမယ အတ္ထဘောကို ရရာအခါ၀ယ် သြဠာရိက အတ္ထပဒီလာဘ , အရှပ အတ္ထပဒီလာဘဟု မခေါ်ရဘဲ မနောမယ အတ္ထပဒီလာဘဟု သာ ခေါ်ရပုံကိုၦင်း, အရှပ အတ္ထဘောကို ရရာအခါ၀ယ် သြဠာရိက အတ္ထပဒီလာဘ , မနောမယ အတ္ထပဒီလာဘဟု မခေါ်ရဘဲ အရှပ အတ္ထပဒီလာဘ ဟု သာ ခေါ်ရပုံကိုၦင်း ဟောတော်မူသည်၊ ထို၀ါကျများ၌ အနက်တူပြီ။]

စိတ္တ-တ္တ၊ တံ – သင့်ကို၊ ဧ၀ံ-သို့၊ သစေ ပုဗ္ဗေယ်ျ – အကယ်၍ မေးကုန်အံ့၊ (ကိံ - နည်း၊) တွံ- သည်၊ အတီတံ – အတိတ်ဖြစ်သော၊ အဒ္ဓါနံ – ကာလ၌၊ အဟောသိ-ဖြစ်ခဲ့သလော၊ တွံ-သည်၊ (အတီတံ-သော၊ အဒ္ဓါနံ-၌၊)နနာဟောသိ–မဖြစ်ခဲ့သည်မဟုတ်သလော၊ တွံ-သည်၊ အနာဂတံ–အနာဂတ်ဖြစ်သော၊ အဒ္ဓါနံ-၌၊ ဘ၀ိဿတိ–ဖြစ်လတ့ံလော၊ တွံ–သည်၊ (အနာဂတံ-သော၊ အဒ္ဓါနံ-၌၊) နန ဘ၀ိဿသိ– မဖြစ်လတ့ံမဟုတ်သလော၊ တွံ-သည်၊ ဧတရဟိ–ယခုအခါ၌၊ အတ္ထိ -ရှိသလော၊ တွံ-သည်၊ (ဧတရဟိ-၌၊) နနတ္ထိ- မရှိသည်မဟုတ်သလော၊ ဣတိ- သို့၊ (သစေ ပုဗ္ဗေယ်ျ- နှံအံ့၊) စိတ္တ- တ္တ၊ တွံ–သည်၊ ဧ၀ံ- သို့၊ ပုဋ္ဌော–သည်၊ (သမာနော-သော်၊) ကိန္တိ- အဘယ်သို့လျှင်၊ ဗျာကရေယျာသိ-ဖြေဆိုရာသနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။

ဘန္တေ-ရား၊ မံ-ကို၊ ဧ၀ံ-သို့၊ သစေ ပုစ္ဆေယျုံ–အံ့၊ (ကိံ)၊ တွံ- သည်၊ အတီတံ-သော၊ အဒ္ဓါနံ-၌၊ အဟောသိ– လော၊ပေ၊တွံ– သည်၊ (ဧတရဟိ- ၌၊) နနတ္ထိ–လော၊ဣတိ- သို့၊(သစေ ပုစ္ဆေယျုံ- နှံအံ့၊)ဘန္တေ- ရား၊ ဧ၀ံ- သို့၊ ပုဋ္ဌော-

သည်၊ (သမာနော– သော်၊) အဟံ- သည်၊ ဧဝံ - သို့၊ ဗျာကရေယျံ– ဖြေဆိုရာ ပါ၏၊ (ကိံ- နည်း၊) အဟံ – အကျွန်ုပ်သည်၊ အတီတံ– သော၊ အဒ္ဓါနံ- ၌၊ အဟောသိံ –ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ အဟံ-သည်၊ (အတီတံ- သော၊ အဒ္ဓါနံ၊) န န အဟောသိံ– မဖြစ်ခဲ့သည်မဟုတ်ပါ၊ အဟံ – သည်၊ အနာဂတံ - သော၊ အဒ္ဓါနံ–၌၊ ဘဝိဿာမိ–ဖြစ်ရပါလိမ့်မည်၊ အဟံ- သည်၊ (အနာဂတံ- သော၊ အဒ္ဓါနံ-၌၊) န န ဘဝိဿာမိ – မဖြစ်ရမည်မဟုတ်ပါ၊ အဟံ- သည်၊ ဧတရဟိ- ၌၊ အတ္ထိ– ရှိပါ၏၊ အဟံ-သည်၊ (ဧတရဟိ-၌၊) န နတ္ထိ– မရှိသည်မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ- သို့၊ (ဗျာကရေယျံ- ၏၊)ဘန္တေ- ရား၊ ဧဝံ- သို့၊ ပုဗ္ဗေ–သည်၊ (သမာနော-သော်၊) အဟံ–သည်၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဗျာကရေယျံ– ဖြေဆိုရာပါ၏။

စိတ္တ-တ္တ၊ တံ-ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ သစေ ပုဒ္ဂလယျံ-နှံအံ့၊(ကိံ)၊ တေ-သင်၏၊ အတီတော-သော၊ ယော အတ္တာပဒိုလာဘော-သည်၊ ဝါ-သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ တေ- ၏၊ သော ဝ အတ္တာပဒိုလာဘော – ထို အတိတ်အတ္တာဘောကို ရခြင်းသည်သာ၊ ဝါ-ထိုရအပ်ပြီးသော အတိတ်အတ္တာဘောသည်သာ၊ သစ္စော-မှန်သလော၊ ဝါ–အမှန်ရှိသလော၊ အနာဂတော-သော၊ (အတ္တာပဒိုလာဘော-သည်၊ ဝါ–သည်၊) မောယော–အချည်းနှီးလော၊ ဝါ–ဘာမျှ မရှိဘူးလော၊ ပစ္စုပ္ပန္နော – ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော၊ (အတ္တာပဒိုလာဘော–သည်၊ ဝါ-သည်၊) မောယော-လော၊ ဝါ–လော၊ တေ-၏၊ အနာဂတော–သော၊ ယော အတ္တာပဒိုလာဘော, ဘဝိဿတိ-လတံ့၊ တေ-၏၊ သော ဝ အတ္တာပဒိုလာဘော – ထို အနာဂတ် အတ္တာဘောကို ရခြင်းသည်သာ၊ ဝါ – ထို ရအပ်လတံ့သော အနာဂတ် အတ္တာဘောသည်သာ၊ သစ္စော – လော၊ ဝါ - လော၊ အတီတော – သော၊ (အတ္တာ ပဒိုလာဘော)၊ မောယော၊ ပစ္စုပ္ပန္နော – သော၊ (အတ္တာ ပဒိုလာဘော)၊ မောယော၊ တေ– ၏၊ ဧတရဟိ- ၌၊ ပစ္စုပ္ပန္နော- သော၊ ယော အတ္တာပဒိုလာဘော– သည်၊ ဝါ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ တေ - ၏၊ သော ဝ အတ္တာပဒိုလာဘော – ပစ္စုပ္ပန်၌ဖြစ်သော ထို အတ္တာဘောကို ရခြင်းသည်သာ၊ ဝါ–ပစ္စုပ္ပန်၌ ရအပ်ဆဲဖြစ်သော ထိုအတ္တာဘော သည်သာ၊ သစ္စော၊ အတီတော (အတ္တာပဒိုလာဘော) မောယော၊ အနာဂတော (အတ္တာပဒိုလာဘော), မောယော–လော၊ ဝါ-လော၊ ဣတိ- သို့၊ (သစေ ပုဒ္ဂလယျံ-နှံအံ့၊) စိတ္တ-တ္တ၊ တံ့-သည်၊ ဧဝံ–သို့၊ ပုဗ္ဗော–သည်၊(သမာနော-သော်)၊ ကိန္တိ-လျှင်၊ ဗျာကရေယျာသိ-နည်း၊ ဣတိ–ပြီ။

ဘန္တေ–ရား၊ မံ-ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ သစေ ပုဒ္ဂလယျံ-နှံအံ့၊(ကိံ–နည်း၊) တေ-၏၊ အတီတော-သော၊ပေ၊အနာဂတော–သော၊ (အတ္တာပဒိုလာဘော- သည်၊ ဝါ–သည်၊) မောယော–လော၊ ဝါ–လော၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေ ပုဒ္ဂလယျုံ)၊ ဘန္တေ–ရား၊ အဟံ ဧဝံ ပုဗ္ဗော (သမာနော) ဧဝံ ဗျာကရေယျံ၊ (ကိံ)၊ မေ – အကျွန်ုပ်၏၊ အတီတော–သော၊ ယော အတ္တာပဒိုလာဘော–သည်၊ ဝါ-သည်၊ အဟော

သိ-ပြီ၊ မေ-၏၊ သော၀ အတ္တပဋိလာဘော-သည်သာ၊ ၀ါ-သည်သာ၊ တသ္မိ သမယေ- အတိတ် အတ္တဘောကို ရရာထိုအခါ၌၊ သစ္စော- သည်၊ ၀ါ- သည်၊ အဟောသိ-ပါပြီ၊ အနာဂတော-သော၊ (အတ္တ ပဋိလာဘော)၊ မောယော-အချည်းနှီးသာတည်း၊ ၀ါ-ဘာမျှမရှိ၊ ပစ္စုပ္ပန္နော-သော၊(အတ္တပဋိလာဘော)၊ မောယော-သာတည်း၊ ၀ါ-မရှိ၊ [ဤမှနောက်၌ အနာဂတ် အတ္တဘောနှင့် ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘောကို ရရာအခါ၌လည်း ထို အတ္တဘောမျှားသာ အမှန်ရှိ၍ ကြင်း အတ္တဘောမျှား၏ ဘာမျှမရှိပုံကို ဖြေပါသည်၊ ထို၀ါကျမျှား၌ ဤအတိုင်း နည်းမှိပေးပါ။] ပေ၊ကတိ- သို၊ (ဗျာကရေယျံ)၊ ဘန္တေ- ရား၊ အဟံ ဧ၀ံ ပုဋ္ဌော (သမာနော) ဧ၀ံ ဗျာကရေယျံ- အံ့၊ ဤတိ- ဤသို လျှောက်ပြီ။ ["ဧ၀မေ၀ ခေါ စိတ္တ ယသ္မိ သမယေ သြဠာရိကော အတ္တပဋိလာဘော ဟောတိ၊ နေ၀ တသ္မိ သမယေ မနောမယော အတ္တ ပဋိလာဘောတိ သဒ်ံ ဂစ္ဆတိ" စသော ၀ါကျများကို ရှေ၌ ပေးခဲ့ပြီ။]

စိတ္တ-တ္တ၊ သေယျထာပိ-ကား၊ ဂ၀ါ-နွားမမှ၊ ခီရံ-နို့ရည်သည်၊ (ဘ၀တိ-ဖြစ်၏၊) ခီရမှာ-နို့ရည်မှ၊ ဒဓိ-နို့ခမ်းသည်၊ (ဘ၀တိ)၊ ဒဓိမှာ-မှ၊ နဝနီတံ-ဆီဥ၊ သည်၊ (ဘ၀တိ)၊ နဝနီတမှာ-မှ၊ သပ္ပိ-ထောပတ်သည်၊ (ဘ၀တိ)၊ သပ္ပိမှာ - မှ၊ သပ္ပိမဏ္ဍော - ထောပတ်ကြည်သည်၊ (ဘ၀တိ)၊ ယသ္မိ သမယေ - ၌၊ ခီရံ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မိ သမယေ-၌၊ ဒဓိတိ-ဟူ၍၊ သဒ်ံ-ခေါ၀ေါအပ် သည်၏အဖြစ်သို့၊ နေ၀ ဂစ္ဆတိ သေယျထာပိ-မရောက်သကဲ့သို့ ၎င်း၊ နဝနီတန္တိ-ဟူ၍၊ သဒ်ံ - သို့၊ နဂစ္ဆတိ သေယျထာပိ - ၎င်း၊ သပ္ပိတိ - ဟူ၍၊ သဒ်ံ - သို့၊ နဂစ္ဆတိ သေယျထာပိ - ၎င်း၊ သပ္ပိမဏ္ဍောတိ-ဟူ၍၊ နဂစ္ဆတိ သေယျထာပိ-၎င်း၊ တသ္မိ သမယေ-၌၊ ခီရံတ္တေ၀- ခီရံ ဟူ၍သာ၊ သဒ်ံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ သေယျထာပိ-၎င်း၊ [ဒဓိ စသည်ကို မူတည်၍ ခီရ စသည်ကို မူလိသွတ်ရာ၌လည်း ဤနည်း အတိုင်းပေးပါ။] ပေ၊ စိတ္တ- တ္တ၊ ဧ၀မေ၀ - သာလျှင်၊ပေ၊ အရှုပေါ အတ္တပဋိလာဘောတ္တေ၀ သဒ်ံ ဂစ္ဆတိ။

စိတ္တ- တ္တ၊ ယာဟိ - အကြင် နာမည်ပညတ်တို့ဖြင့်၊ တထာဂတော - သည်၊ အပရာမသံ - တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်တော်မမူဘဲ၊ ဧ၀ါဟရတိ- ခေါ၀ေါ ဟောပြတော်မူ၏၊ ၀ါ- သုံးနှုန်းတော်မူ၏၊ ဣမာ-ဤ နာမည်ပညတ်တို့သည်၊ လောကသမညာ- လောက၌ အညီအမျှ အသိအမှတ် ပြုအပ်သော နာမည်ပညတ်တို့သာတည်း၊ လောကနိရုတ္တိယော - လောက၌

× × × × × × ×

အပရာမသံ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် "အတ္တ ပဋိလာဘ" ဟူသောစကားကို သုံးစွဲတော်မူရာ၌ "အတ္တသည် အမှန်ရှိ၏" ဟု ယူဆတော်မူလေသလော ဟု တွေးတောဘွယ်ရှိသောကြောင့် တဏှာဖြင့် ငါ၏အတ္တဟုဝင်း, မာနဖြင့် ငါဟုဝင်း, ဒိဋ္ဌိဖြင့် ရုပ်နာမ်အစုံ

ထုတ်ဖေါ်ပြောဆိုအပ်သော နာမည်ပညတ်တို့သာတည်း၊ လောကဝေါဟာရ-လောကၠ ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော နာမည်ပညတ်တို့သာတည်း၊ လောကပညတ္တိယော– လောကၠ အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သော နာမည်ပညတ်တို့သာတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

အမှာ။ ။ဤမှနောက်၌ ပေါဌပါဒပရိဗ္ဗိုဇ်၏ သရဏာဂုံတည်ပုံကိုဂုဏ်း, ဟတ္ထိသာရိပုတ္တစိတ္တ၏ သရဏာဂုံတည်ပုံ, သရဏာဂုံတည်ပြီး၍ ဘုရားရှင်အထံ ရဟန်းအဖြစ်ကို ခွင့်တောင်းပုံ၌, ရဟန်းအဖြစ် ရပြီးနောက် တပါးတည်း မမေ့မလျော့ ကြိုးစား၍ ရဟန္တာဖြစ်ပုံကိုဂုဏ်း ပြထားပါသည်၊ ထိုဝါကျများကို မဟာသီဟနာဒသုတ် အဆုံး "တိတ္ထိယ ပရိဝါသကထာ"ဠ အနက်ပေးခဲ့ပါပြီ။

ဟတ္ထိ သာရိပုတ္တော-သော၊ အာယသ္မာ စိတ္တော-သည်၊ အရဟတံ-တို့တွင်၊ အညတရော-သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (သုတံ– ပါပြီ၊) (တနည်း) ဣတိ - ဤသို့၊ (သုတံ – ဖြင်းသည်၊ ဟောတိ – ပါ၏၊) ဣတိ – ပေါဌပါဒသုတ် အပြီးတည်း။

နဝမံ-၉ သုတ်မြောက်သော၊ ပေါဌပါဒသုတ္တံ- သည်၊ နိဋ္ဌိတံ- ပြီ။

× × × × × × ×

ကို အတ္တာဟုဂုဏ်း သုံးသပ်တော်မမူကြောင်းကို သိစေတော်မူလိုသောကြောင့် " အပရာမသံ"ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ထိုသို့မသုံးသပ်ဘဲ"လောကၠပြောရိုးအတိုင်းသာ ခေါ်ဝေါ်တော်မူသည်" ဟူလို။

ဆက်ဥုံးအုံ၊– ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် တရားဟောတော်မူရာ၌ "လူနတ် မြဟ္မာ သတ္တာ" ဟု အများ ခေါ်ဝေါ်ပညတ်အပ်သော စကားအတိုင်းလည်း ဟောတော်မူ၏၊ "ရုပ် နာမ်, ဖဿ ဝေဒနာ, ပထဝီ အာပေါ" စသည်ဖြင့် ပရမတ္ထ အသုံးအနှုန်းကို သုံးနှုန်း၍လည်း ဟောတော်မူ၏၊ ထို ၂ မျိုးလုံးသည်ပင် မှန်ကန်သော အသုံးအနှုန်းချည်းဖြစ်သောကြောင့် တရားနာပုဂ္ဂိုလ်တို့ နားလည်နိုင်သလို ဟောတော်မူပါသည်။

[ဆောင်] ဗုဒ္ဓဟောသည့်, တရားကြည့်သော်, သမ္မုတိမှတ်, ပရမတ် ဟု, နှစ်ရပ်သစ္စာ, ဘွေ့မည်သာတည်း၊....မြဟ္မာ လူနတ်, အရပ်ရပ်နှင့်, သတ္တ အတ္တာ, သူငါ ပုဂ္ဂိုလ်, များခေါ်ဆိုလျှင်, ထိုထိုမျက်မြင်, အမှန်ပင်ကြောင့်, ဖယ်ကြဉ်မချ, ဟောဖေါ်ပြ၏၊....ဖဿ တဖြာ, ဝေဒနာနှင့်, သညာတလိ, ပထဝီဟု, ထိုဤခေါ်မှတ်, ပရမတ်လည်း, ဆတ်ဆတ်မုချ, ထင်ရှားလှသဖြင့်, ဟောပြတော်မူ,....တရားဟူသည်,....များလူ သိတို့ အရေးတည်း။

ပေါဌပါဒသုတ် ပါဠိတော်
နိဿယ ပြီးပြီ။

သုဘသုတ် နိဿယ

သုဘမာဏဝဝတ္ထု

(ဘန္တေ–ရား၊) မေ–တပည့်တော်သည်၊(သုဘသုတ္တံ–ကို၊) ဧဝံ-သို့၊ သုတံ-နာယူ မှတ်သား , ဆောင်ထား:အပ်ပါ၏၊ (ကိ ံ – နည်း၊) ကေ - တပါး:သော၊ သမယံ-အခါ၌၊ ဝါ–အခါပတ်လုံး၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော-သည်၊ ဘဂဝတိ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အစိရပရိနိဗ္ဗုတေ–ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏ ကြာမြင့်သော ကာလမရှိသေးမီ၊ ဝါ–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီး၍ မကြာသေးမီ၊ သာဝတ္ထိယံ-၌၊ ဇေတဝနေ-ဇေတဝန်မည်သော၊ အနာထပိဏ္ဍိကဿ-အနာထပိဏ်သဒ္ဓေး၏၊ အာရာမေ-အာရာမ်၌၊ ဝါ-ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝိဟရတိ-နေ၏၊ တေန ခေါ ပန သမယေန - ၌၊ (အရှင် အာနန္ဒာ၏ သာဝတ္ထိမြို့ အနီး ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်တော်ဝယ် နေရာ ထို အခါ၌၊) တောဒေယျပုတ္တော–တောဒေယျပုဏ္ဏား၏သား ဖြစ်သော၊ သုဘော–သုဘမည်သော၊ မာဏဝေါ–လုလင်သည်၊ ကေနစိဒေဝ–တစုံတခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ကရဏီယေန-ပြုဘွယ်ကိစ္စကြောင့်၊ သာဝတ္ထိယံ-၌၊ ပဋိဝသတိ–နေ၏။

အထခေါ–၌၊ တောဒေယျပုတ္တော-သော၊ သုဘော - သော၊ မာဏဝေါ–သည်၊ အညတရံ–အမျိုးအနွယ်အား:ဖြင့် မထင်ရှား:သော၊ မာဏဝကံ-လုလင်ငယ်ကို၊ အာမန္တေသိ–ခေါ်၍ ပြောဆိုပြီ၊(ကိ ံ–နည်း၊) မာဏဝက–ငယ်၊ တွံ-

× × × × × × ×

ဧဝံ မေ သုတံ နှင့် စပ်၍ မှတ်ဘွယ်။ ။ ဤသုတ်၌ သုဘလုလင်သည် မေးအပ်သော အကြောင်းအရာများကို အရှင်အာနန္ဒာသည် “ ဧကမ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပန္နတိ”စသော ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒမှစ၍ သာမညဖလသုတ် စသည်တို့၌ ဘုရားရှင်ဟောတော်မူအပ်ခဲ့သောနည်း:ဖြင့် ဖြေတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤသုတ်သည်“ဗုဒ္ဓဘာသိတ-ဘုရားရှင်ဟောတော်မူအပ်သော သုတ်, ဓိနဝစန-ဘုရားရှင်၏ စကား:တော်”ပင် ဖြစ်၏။ [ဤသုတ် အဋ္ဌကထာ သီလက္ခန္ဓအဖွင့်နှင့် ဋီကာကို ကြည့်ပါ။]

ဆက်ဥူး:အုံး၊– ထိုသို့ ဗုဒ္ဓဘာတိတဖြစ်သောကြောင့်ပင် သံဂါယနာတင်သောအခါ အရှင်အာနန္ဒာက အရှင်မဟာကဿပအား:“ဧဝံ မေ သုတံ-တပည့်တော်သည် ဘုရားရှင် အထံတော်မှ ဤသို့ နာယူမှတ်သား ဆောင်ထား:အပ်ပါပြီ ” ဟု လျှောက်နိုင်ပါသည်၊ သုတ်တော်၏ အမည်ကိုလည်း၊(ပေါင်ဒပါဒသုတ် စသည်ကဲ့သို့) နာယူသောသုဘလုလင်နှင့်စပ်၍ နာမည်တပ်ကာ “ သုဘသုတ္တံ သုတံ–သုဘသုတ်ကို နာယူခဲ့ရပါသည် ” ဟု လျှောက်နိုင်ပါသည်။

ကေ သမယံနှင့် စပ်၍ မှတ်ဘွယ်။ ။ ဤပုဒ်၌ကား ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ ပြအပ်ခဲ့သော အနက်များကို မရနိုင်ပါ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း– ဘုရားရှင်၏ သမယ မဟုတ်, အရှင်အာနန္ဒာ၏ သမယဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့်“ကေ–တပါး:သော၊ သမယံ–အခါ၌၊ ဝါ–အခါပတ်လုံး:”ဟုသာ အနက်ပေး:ရပါသည်။

သင်သည်၊ ဟိ–သွားခဲ့ချေ၊ ယေန–၌၊ သမဏော အာနန္ဒော-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေန–သို့၊ ဥပသက်မ–ချဉ်းကပ်ခဲ့ချေလော၊ ဥပသက်မိတွာ-ပြီး၍၊ မမ–ငါ၏၊ ဝစနေန-စကားဖြင့်၊(တနည်း) မမ ဝစနေန–ငါ၏ အလျောက်ဖြင့်၊ သမဏံ အာနန္ဒံ–ကို၊ အပ္ပါဗာဓံ-နှိပ်စက်ပြင်းစွာ, မဓံသာသော, ရောဂါကြီး၏ မရှိခြင်းကိုဂုဏ်း၊ အပ္ပါတင်္ကံ-ဆင်းရဲငြိုငြင်, အသက်ရှင်ဘွယ်, ရောဂါငယ်၏ မရှိခြင်းကိုဂုဏ်း၊ လဟုဋ္ဌာနံ-လျင်မြန် ပေါ့ပါး, ထသွားနိုင်ခြင်းကိုဂုဏ်၊ ဗလံ–ကိုယ်အားကိုဂုဏ်း၊ ဖာသုဝိဟာရံ – ချမ်းသာ အေးမြ နေထိုင်ရခြင်းကိုဂုဏ်း၊ ပုစ္ဆ - မေးလေလော၊(ကိံ-အဘယ်သို့မေးရမည်နည်း၊)တောဒေယျပုတ္တော-သော၊ သုဘော-သော၊ မာဏဝေါ-သည်၊ ဘဝန္တံ အာနန္ဒံ-ကို၊ အပ္ပါဗာဓံ–ကိုဂုဏ်း၊ပေ၊ ဖာသုဝိဟာရံ-ကိုဂုဏ်း၊ ပုစ္ဆတိ–မေးလိုက်ပါ၏၊ ဇာတိ-သို့၊(ပုစ္ဆ-လော၊) ဝေဖ္ဆ-ဤသို့လည်း၊ ဝဒေဟိ-လျောက်လေဥုးလော၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ လျော်ရမည်နည်း၊) သာဓု–တောင်းပန်ပါ၏၊ ဘဝံ အာနန္ဒော–သည်၊ ယေန–၌၊ တောဒေယျပုတ္တ သ-သော၊ သုဘသ-သော၊မာဏဝသ-၏၊ နိဝေသနံ-နေအိမ်သည်၊(အတ္ထိ)၊ တေန–သို့၊ အနုကမ္ပံ–လျော်စွာ တုန်လှုပ်တတ်သော ကရုဏာကို၊ ဝါ-သနားစောင့်ရှောက်ခြင်းကို၊ ဥပါဒါယ– ညှာ၍ဖြင့် ယူ၍၊ ဝါ-စွဲ၍၊ ဥပသက်မတုကိရ-ချဉ်းကပ်ပါလော့တဲ့၊ ဇာတိ-သို့လည်း၊ ဝဒေဟိ-လော၊ ဇာတိ-သို့၊ အာမန္တေသိ-ခေါ်၍ပြောပြီ။)

ဘော-အရှင်၊ ဓေံ–၍ပြောသည့် အတိုင်းပါ၊ ဇာတိ – သို့၊ သော မာဏဝကော-သည်၊ တောဒေယျပုတ္တသ-သော၊ သုဘသ-သော၊ မာဏဝသ-အား၊ ပဋိသုတွာ-ရှေးရှုနားထောင်၍၊ ယေနာ ယသ္မာ အာနန္ဒော၊ပေ၊တေံ အဝေါစ၊(ကိံ)၊ တောဒေယျပုတ္တော-သော၊ သုဘော-သော၊ မာဏဝေါ-သည်၊ ဘဝန္တံ-အာနန္ဒံ–ကို၊ အပ္ပါဗာဓံ–ကိုဂုဏ်း၊ပေ၊ဖာသုဝိဟာရံ–ကိုဂုဏ်း၊ ပုစ္ဆတိ-မေးလိုက်ပါ၏၊ ဝေဖ္ဆ-လည်း၊ ဝဒေတိ-လျောက်လိုက်ပါသေး၏၊ (ကိံ–နည်း၊) သာဓု-၏၊ ဘဝံ အာနန္ဒော–သည်၊ပေ၊ ဥပသက်မတု ကိရ-တဲ့၊ ဇာတိ–လည်း၊ ဝဒတိ-၏၊ ဇာတိ-သို့၊ အဝေါစ-ပြီ။

× × × × × × ×

အပ္ပါဗာဓံ, အပ္ပါတင်္ကံ။ ■ “အာဗာဓံ” ဟူသည် မခံမရပ်နိုင်အောင် လွန်စွာ နှိပ်စက်တတ်သော ခေါင်းကိုက်ခြင်း ရောဂါစသော ရောဂါ အကြီးစားတည်း၊ အာ (ဘုသော)–လွန်စွာ+ဗာဓံတိ-နှိပ်စက်တတ်၏၊ ဇာတိ အာဗာဓော၊ [အာပုဗ္ဗ, ဗာဓံ ဓဲာတ်+အပစ္စည်း။] “အာတင်္ကံ”ဟူသည် နေမကောင်း ထိုင်မသာ ညောင်းညာခြင်းစသော ရောဂါ အငယ်စားတည်း၊ အာတင်္ကံတိ ဧတေနာတိ အာတင်္ကော – ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာ အသက်ရှည်ရကြောင်း ရောဂါငယ်။ [အာပုဗ္ဗ, တကိ-ကိစ္ဆဇီဝနေ ဓဲာတ်+အပစ္စည်း။] အာဗာဓံသ + အဘာဝေါ အပ္ပါဗာဓံ, အာတင်္ကသ + အဘာဝေါ အပ္ပါတင်္ကံ။ [လဟုဋ္ဌာနံ, ဗလံ, ဖာသုဝိဟာရံတို့ကား ထင်ရှားပြီ။]

ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တေ-အပ်သော်၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော-သည်၊ တံ မာဏဝကံ-ကို၊ တေံ-ကို၊ အဝေါစ-ပြီ၊ (ကိ)၊ မာဏဝက-ငယ်၊ (ဥပသက်မိတုံ-၄၊) အကာလော-အခါမဟုတ်သေး၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ မေ-၏၊ ဝါ-သည်၊ ဗီတာ-သောက်အပ်ပြီးသော၊ ဘေသဇ္ဇမတ္တာ-အနည်းငယ်သော ဆေးသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ သွေဝိ-နက်ဖန်၌လည်း၊ ကာလဉ္စ-လာသင့်ရာအခါကိုဂုဏ်း၊ သမယဉ္စ-အကြောင်း၏ ညီညွတ်ခြင်းကိုဂုဏ်း၊ ဥပါဒါယ-ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍၊ ဝါ-စဉ်းစား နှိုင်းချိန်၍၊ အပ္ပေါဝနာမ ဥပသက်မေယျာမ-ချဉ်းကပ်နိုင်ကုန်တန်ရာ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ (ပြောပြီ)။

× × × × × × ×

ကာလဉ္စ, သမယဉ္စ။ ။"ကာလ"ဟူသည် ချဉ်းကပ်သင့်ရာ (လာသင့်ရာ) အချိန်အခါတည်း၊ [ကာလောနာမ ဥပသက်မနဿ ယုတ္တ ပတ္တကာလော၊ – ဋီကာ။] "သမယ"ဟူသည် လာတို့ရန် အကြောင်း၏ ညီညွတ်ခြင်းတည်း၊"အကြောင်း"ဟူသည်လည်း သွားနိုင်လောက်အောင် ကိုယ်အားရှိခြင်း , သွားခြင်းကြောင့် ဘေးရန် မရှိခြင်းဟူသော အကြောင်း ၂ ပါးတည်း။ [သမယော နာမ တသ္မေ၀ (ဥပသက်မနဿ) ပစ္စယသာမဂ္ဂီ၊ အတ္ထတော ပနေသ တဇ္ဇံ (ထိုသွားခြင်း-ချဉ်းကပ်ခြင်းအား လျော်သော) သရီရဗလဿေ၀ တပ္ပစ္စယပရိဿယာဘာ၀ေါစ၊–ဋီကာ။]

ဥပါဒါယ။ ။[ဥပ+အာဒါယ။] ဥပ–အနက်မရှိ၊ အာဒါယ–ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍ (သဒ္ဒတ္ထ)၊ ဝါ–စဉ်းစားနှိုင်းချိန်၍၊ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)၊ ဣသို့ပေးပါ။ ထို "ဥပါဒါယ"ဌ် "ဥပါဒါန" ဟူသည် သွားဘို့ အချိန်တော် – မတော်ကို စဉ်းစားနှိုင်းချိန်ခြင်း ဟူသော ကာလဥပါဒါန, သွားနိုင်လောက်သော အား၌-မရှိနှင့် သွားသည့်အတွက် ဘေးရန်ရှိ-မရှိ ဟူသော ဣအကြောင်း ၂ ပါးကို စဉ်းစားနှိုင်းချိန်ခြင်း ဟူသော သမယ ဥပါဒါနဟူ ၂ မျိုးရှိ၏၊ ထို ၂ မျိုးလုံး စဉ်းစားနှိုင်းချိန်မှုကို"ဥပါဒါယ"ဟု ခေါ်သည်။ [ကာလဉ္စ သမယဉ္စ ပညာယ ဂဟေတွာ, ဥပဓာရေတွာတိ အတ္ထော၊–အဋ္ဌကထာ။]

အပ္ပေါဝနာမ သွေဝိ ဥပသက်မေယျာမ။ ။အဘိဓာန် အဗျယ၀ဂ် (၁၁၅၇) ဂါထာ၌"အပ္ပေါဝနာမ"ကို သံသယတ္ထ နိပါတ်ဟု ဆို၏၊"သွေဝိ"ဌ် ဝိ (အဝိ) သဒ္ဒါကို ဋီကာများ မဖွင့်ကြ၊ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍအဖွင့် ဝဇိရဗုဒ္ဓိ ဋီကာ၌ကား "မန္ဒာနုညာ အပေက္ခ= အနည်းငယ် ခွင့်ပြုခြင်းကို ငဲ့ခြင်း"အနက်ဟောဟု ဖွင့်၏၊ အပ္ပေါဝနာမ၏ "သံသယတ္ထ" ဟူသည် လာတို့ရန် သံသယဖြစ်ခြင်း= အသေအချာ ဝန်မခံနိုင်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အပ္ပေါဝနာမ ဥပသက်မေယျာမ–ချဉ်းကပ်နိုင်ကုန်တန်ရာ၏"ဟု ပေးလိုက်ပါသည်။

ဆက်ဥုးအံ့၊– "အကာလော ခေါ မာဏဝက"စသော ရှေ့ဝါကျနှင့် ဤဝါကျကို ဆက်စပ်၍ မြန်မာပြန်လျှင်"လုလင်ငယ်....ယနေ့ ငါ့မှာ ဝမ်းနှုတ်ဆေးသောက်ထားလို့ လိုက်လာတို့ရန် အခါမဟုတ်တော့၊ နက်ဖန်လဲ အချိန်ကာလနှင့် အကြောင်း ညီ–မညီကို နှိုင်းချိန်ပြီးမှ လာနိုင်စရာရှိတယ်၊ အကြောင်းမညီညွတ်လျှင် လာနိုင်မည်မဟုတ်၊ (ယနေ့ မလိုက်နိုင်သေး , နက်ဖန်လဲ မသေချာ" ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊) သို့ဖြစ်လျှင် "သွေဝိ"ဌ် ဝိ (အဝိ) သဒ္ဒါသည် ဝဇိရဗုဒ္ဓိဖွင့်သလို မန္ဒာနုညာပေက္ခ အနက်ထက် (ယနေ့ မလာနိုင်

ဘော–အရှင်၊ ဧဝံ–ကောင်းပါပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ သော မာဏဝကော-သည်၊ အာယသ္မတော အာနန္ဒသ–အား၊ ပဋိသုတ္ဝာ–၍၊ အာသနာ-မှ၊ ဥဋ္ဌာယ–၍၊ ယေန သုဘော၊ပေ၊တေံ အဝေါစ၊(ကိ)၊ မယံ - အာကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ဘော တော–အရှင်၏၊ ဝစနေန-ဖြင့်၊ တံ ဘဝန္တံ အာနန္ဒံ-ကို၊ အဝေါစုမှာ-လျှောက်ခဲ့ ပါကုန်ပြီ၊ (ကိ–နည်း၊) တောဒေယျ ပုတ္တော- သော၊ သုဘော-သော၊ မာဏ ဝေါ–သည်၊ ဘဝန္တံ အာနန္ဒံ–ကို၊ အပ္ပါဗာဓံ – ကိုဂုဏ်း၊ ပေ၊ ဖာသုဝိဟာရံ-ကိုဂုဏ်း၊ ပုစ္ဆတိ-ပါ၏၊ ဧဝဉ္စ-လည်း၊ ဝဒေတိ-လျှောက်လိုက်ပါ၏၊(ကိ-နည်း၊) သာဓု–၏၊ ဘဝံ အာနန္ဒော-သည်၊ ယေန၊ပေ၊ ဥပသင်္ကမတု ကိရ- တဲ့၊ ဣတိ-လည်း၊ ဝဒေတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ အဝေါစုမှာ–န်ပြီ။

ဘော-ရှင်၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝုတ္တော–သော်၊ သမဏော အာနန္ဒော-သည်၊ မံ-ကို၊ တေံ–ကို၊ အဝေါစ–ပါပြီ၊ (ကိ၊) မာဏဝက – ငယ်၊ (ဥပသင်္ကမိတုံ- ၄၊) အကာလော– သေး၊ အဇ္ဇ–နေ့၊ မေ–၏၊ ဝါ-သည်၊ ပိတာ- သော၊ ဘေသဇ္ဇ မတ္တာ–သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ သ္မေဝိ-လည်း၊ ကာလဉ္ဉ–ကိုဂုဏ်း၊ သမယဉ္ဉ-ကိုဂုဏ်း၊ ဥပါဒါယ–၍၊ ဝါ - ၍၊ အပ္ပေဝနာမ ဥပသင်္ကေ်ယျာမ–ကုန်ရာ၏၊ ဣတိ–သို့၊ (အဝေါစ-ပါပြီ၊) (အရှင် အာနန္ဒာက ပြောလိုက်ပါပြီ - ဟူလို၊) ဣတိ–သို့၊ အဝေါစ-ပြောပြီ၊(လုလင်ငယ်က သုဘလုလင်ကို ပြောပြီ၊) ဘော – အမောင်၊ ယတော- အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ သော ဘဝံ အာနန္ဒော-သည်၊ သ္မာတနာ ယပိ – နက်ဖန်၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော ကောင်းမှု ပိတိပါမောဇ္ဇ အကျိုးငါလည်း၊ သြကာသံ-အခွင့်ကို၊ အကာသိ-ပြုလိုက်ပြီ၊ တ္တောဝတာပိ-ဤမျှအတိုင်းအရှည် ရှိသော အခွင့်ပြုလိုက်ခြင်း၏ အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဧတံ–ဤလျှောက်အပ် လိုက်သမျှ အလုံးစုံကို၊ ကတမေဝ-ပြုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဝါ-ပြုအပ်ပြီးဖြစ်တော့ သည်သာ၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြောပြီ၊[နောက်ဆုံး လျှောက်ထားအပ်သော ကွလာမှု ကို အခွင့်ပြုလိုက်ပုံထောက်၍ "အပ္ပါဗာဓစသော အမေးကိုလည်း လက်ခံပြီး ဖြစ်တော့သည်"ဟု သိရ၏–ဟူလို။]

အထခေါ-၌၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော-သည်၊ တဿာရတ္တိယာ-၏၊ အစ္စယေ န–လွန်ရာ အခါ၌၊ ပုဗ္ဗဏ္ဟသမယံ– နံနက် အခါ၌၊ နိဝါသေတွာ–သင်း၊ပိုင်ကို ပြင်ဆင်ကာ ဝတ်ပြီး၍၊ ပတ္တစီဝရံ– ကို၊ အာဒါယ - ၍၊ ပစ္ဆာသမဏောန – × × × × × × × × ခြင်းကို ပေါင်းဆည်းခဲ့သော) ရိုးရာ သမုစ္ဆည်း အနက်သာ သင့်မည်ထင်၏၊ ထိုသို့ ရိုးရာ သမုစ္ဆည်း အနက်ဖြစ်သောကြောင့်ပင် အခြားဋီကာတို့ အထူးမဖွင့်ကြဟန် တူပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။သံသယအနက်ပေးရာ၌ "အပ္ပေဝနာမ ဥပသင်္ကမေယျာမ-ချဉ်းကပ် နိုင်ကုန်ငြားအံ့လည်း မသိ"ဟု ပေးကြ၏၊ ထိုအနက်ကို စဉ်းစားသင့်သည်၊ ဘာ့ကြောင့် နည်း–ထိုမျှလောက် ကြီးကျယ်သော အရှင် အာနန္ဒာလို ပုဂ္ဂိုလ်က "နက်ဖန်၌ ချဉ်းကပ် နိုင်ကုန်ငြားအံ့လည်း မသိ"ဟု မိန့်တော်မမူထိုက်သောကြောင့်တည်း။

နေဝံလိုက် ရဟန်းဖြစ်သော၊ စေတကေန-စေတကမည်သော၊ (စေတိယတိုင်းဌ်မွေးဖွားသောကြောင့် စေတကမည်သော)၊ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းနှင့် တကွ၊ ယေန-ဌ်၊ တောဒေယျပုတ္တသ-သော၊ပေ၊ အာသနေ နိသီဒိ၊ အထခေါ-ဌ်၊ တောဒေယျပုတ္တော-သော၊ သုဘော-သော၊ မာဏဝေါ-သည်၊ ယေနာယသ္မာအာနန္ဒော၊ပေ၊တေံ အဝေါစ၊ (ကိ)၊ ဘဝံ အာနန္ဒော-သည်၊ တဿ ဘောတော ဂေါတမဿ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသော ထိုအရှင်ဂေါတမ၏၊ ဒီယရတ္တံ-ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ဥပဋ္ဌာကော-အလုပ်အကျွေးသည်၊ (ဟုတ္တွာ - ၍၊) သန္တိကာဝစရော-အနီးဌ် လှည့်လည်သူပါတည်း၊ သမီပစာရီ-အနီးဌ် လှည့်လည်သူပါတည်း၊ သော ဘဝံ ဂေါတမော-သည်၊ ယေသံ ဓမ္မာနံ-အကြင် တရားတို့၏၊ ဝဏ္ဏဝါဒီ-ဂုဏ်ကို ပြောဟောတော်မူလေ့ရှိသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ယတ္ထစ-အကြင် တရားတို့ဌ်လည်း၊ ဇ္ဈမံ ဇနတံ-ဤလူအပေါင်းကို၊ သမာဒါပေသိ-ကောင်းစွာ ယူစေတော်မူပြီ၊ ဝါ-ဆောက်တည်စေတော်မူပြီ၊ နိဝေသေသိ-သက်ဝင်စေတော်မူပြီ၊ ဝါ-သွင်းထားတော်မူပြီ၊ ပတိဋ္ဌာပေသိ-တည်တံ့စေတော်မူပြီ၊ ဝါ-ခိုင်မြဲစေတော်မူပြီ၊ ဘဝံ အာနန္ဒော-သည်၊ တေံ-ဤတရားအပေါင်းကို၊ ဇာနေယျ-သိလောက်ရာပါ၏၊ ဘော အာနန္ဒ-နှာ၊ သော ဘဝံ ဂေါတမော-သည်၊ ကတမေသာနံ ဓမ္မာနံ-အဘယ်တရားတို့၏၊ ဝဏ္ဏဝါဒီ-သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပါသနည်း၊ ကတ္ထစ-တို့ဌ်လည်း၊ ဇ္ဈမံ ဇနတံ-ကို၊ သမာဒါပေသိ-ကောင်းစွာ ယူစေတော်မူပါသနည်း၊ ဝါ- ဆောက်တည်စေတော်မူပါသနည်း၊ နိဝေသေသိ-သက်ဝင်စေတော်မူပါသနည်း၊ ဝါ-သွင်းထားတော်မူပါသနည်း၊ ပတိဋ္ဌာပေသိ-တည်တံ့စေတော်မူပါသနည်း၊ ဝါ-ခိုင်မြဲစေတော်မူပါသနည်း၊ ဇ္ဈတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

မာဏဝ-လုလင်၊ သော ဘဂဝါ-သည်၊ တိဏ္ဏံ-နှံသော၊ ခန္ဓာနံ-တရားအစုတို့၏၊ ဝဏ္ဏဝါဒီ- သည်၊ အဟောသိ- ပြီ၊ တ္ထစ- ဤ ၃ ပါးသော တရားအစုဌ်လည်း၊ ဇ္ဈမံ ဇနတံ-ကို၊ သမာဒါပေသိ နိဝေသေသိ ပတိဋ္ဌာပေသိ၊ ကတမေသံ တိဏ္ဏံ - အဘယ် ၃ ပါးတို့၏ပါနည်း၊ [ဤပုစ္ဆာကား သုဘလုလင်က အရှင်အာနန္ဒာအား မေးအပ်သောပုစ္ဆာတည်း။] အရိယသီ - ကိလေသာမြို့မှေး, ညစ်အကြေးမှ, ကင်းဝေး စင်ကြယ်သော၊ သီလက္ခန္ဓသီ - သီလ အစု၏ဂုဏ်း၊ အရိယသီ-သော၊ သမာဓိက္ခန္ဓသီ-၏ဂုဏ်း၊ အရိယသီ-သော၊ ပညာက္ခန္ဓသီ-၏ဂုဏ်းတည်း၊ မာဏဝ- လုလင်၊ သော ဘဂဝါ- သည်၊ တိဏ္ဏံ - နှံသော၊ ဤမသံခန္ဓာနံ-ဤတရားအစုတို့၏၊ ဝဏ္ဏဝါဒီ အဟောသိ၊ တ္ထစ-ဌ်လည်း၊ ဤမံ ဇနတံ-ကို၊ပေ၊ပတိဋ္ဌာပေသိ၊ ဤတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ [“တိဏ္ဏံ ခန္ဓာနံ ဝဏ္ဏဝါဒီ” ဟုဂုဏ်အနက်ဟော ဝဏ္ဏသဒ္ဒါနှင့် တွဲ၍လာသောကြောင့် “ခန္ဓ-အစု” အနက်ပေးပါသည်၊ အခြားနေရာ၌ကား “သီလက္ခန္ဓ-သီလဂုဏ်” ဟု ဖွင့်လေ့ရှိ၏။]

သီလက္ခန် ကထာ

ဘော အာနန္ဒ- နှာ၊ သော ဘဝံ ဂေါတမော-သည်၊ ယဿ– အကြင် သီလ အစု၏၊ ဝဏ္ဏဝါဒီ-သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ယတ္ထစ– အကြင့် သီလအစု၌လည်း၊ ဣမံ ဇနတံ-ကို၊ပေ၊ပတိဋ္ဌာပေသိ၊ အရိယော-သော၊ သော သီလက္ခန္ဓော– ထို သီလအစုဟူသည်၊ ကတမော ပန–အဘယ်ပါနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

အမှာ။ ။ဤမှနောက်၌ အရှင်အာနန္ဒာသည် “ဣဓ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” စသော ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ (ဘုရားပွင့်တော်မူပုံ)မှ စ၍ စူဠသီလ မဇ္ဈိမသီလ မဟာသီလတို့ကိုဂုဏ်း, ထိုသီလကြောင့် အနဝဇ္ဇသုခဖြစ်ပုံကိုဂုဏ်း သီလက္ခန္ဓအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူပါသည်၊ ထိုဝါကျများ၌“ဣဓ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”စသော ဝါကျကို သာမညဖလသုတ်, ပဏီတတရ သာမညဖလ ကထာ၌ဂုဏ်း, စူဠသီလစသော သီလ ၃ မျိုးကို ဗြဟ္မဇာလသုတ် သီလ အခန်း၌ဂုဏ်း, “သသော ခေါ မာဏဝ ဘိက္ခု ဇေဝံ သီလသမ္ပန္နော” စသော ဝါကျကို သာမညဖလသုတ်, မဟာသီလ အဆုံးနား၌ဂုဏ်း အနက်ရေးခဲ့ပြီ။

မာဏဝ-လုင်၊ သော ဘဂဝါ-သည်၊ ယဿ– အကြင် သီလအစု၏၊ ဝဏ္ဏဝါဒီ-သည်၊ အဟောသိ– ပြီ၊ ယတ္ထစ-၌လည်း၊ ဣမံ ဇနတံ- ကို၊ သမာဒါပေသိ နိဝေသေသိ ပတိဋ္ဌာပေသိ၊ အရိယော-သော၊ (သော) သီလက္ခန္ဓော-ဟူသည်၊ အယံ ခေါ–ဤသည်ပင်တည်း၊ ထွေ– ဤ သာသနာတော်၌၊ ဥတ္တရိ– သီလက္ခန္ဓ ထက် အဝိအလွန်၊ ကရဏီယံ-ပြုဘွယ်ကိစ္စသည်၊ အတ္ထိစေဝ-ရှိသေးသည်သာ၊ ဣတိ–ဤသို မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘော အာနန္ဒ-နှာ၊ အစ္ဆရိယံ– အံ့ဩြအပ်ပါပေစွ၊ ဝါ–အံ့ဩြလောက်ပါပေစွ၊ ဘော အာနန္ဒ-နှာ၊ အဗ္ဘုတံ–မဖြစ်စဘူး ထူးဆန်း ပါပေစွ၊ ဘော အာနန္ဒ-နှာ၊ အရိယော- သော၊ သော အယံ သီလက္ခန္ဓော–ထို ဆိုအပ်ပြီးသော ဤ သီလအစုသည်၊ ပရိပုဏ္ဏော– ပြည့်စုံပါပြီ၊ အပရိပုဏ္ဏော– မပြည့်စုံသည်၊ နော (ဟောတိ) - မဖြစ်ပါ၊ ဘော အာနန္ဒ - နှာ၊ အဟံ- သည်၊ ဧဝံ ပရိပုဏ္ဏံ – ဤသို့ ပြည့်စုံသော၊ ဝါ - ဤမျှလောက် ပြည့်စုံသော၊ အရိယံ– သော၊ သီလက္ခန္ဓံ-ကို၊ ဣတော- ဤ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်မှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ– အပ၌၊ ဝါ–အပဖြစ်ကုန်သော၊ အညေသု– အခြားကုန်သော၊ သမဏ ဗြာဟ္မဏေသု-တို့၌၊ နု သမနုပဿာမိ-မတွေ့မမြင်ရပါ၊ ဘော အာနန္ဒ-နှာ၊ ဧဝံ ပရိပုဏ္ဏံ-သော၊ ဝါ–သော၊ အရိယံ-သော၊ သီလက္ခန္ဓံ- ကို၊ ဣတော-မှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ ဝါ– နှ်သော၊ အညေ- နှ်သော၊ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ- တို့သည်၊ အတ္တနိ- ၌၊ စ သမနုပဿေယျုံ – အကယ်၍ မြင်ကုန်အုံ၊ [“ဧဝံ ပရိပုဏ္ဏန္တု”မှ စကို ယူ၍ပေး သည်၊](ဧဝံသတိ-သော်၊)တေ-ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏအမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည်၊ တာဝတကေနေဝ – ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သီလဖြင့်ပင်၊ အတ္တ

မနာ-မိမိစိတ်ရှိကြကုန်သည်၊ ဝါ–နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်၊ အဿု-ဖြစ်ကုန်ရာပါ၏၊ (ကိ်-နည်း၊) တ္ထော ဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သီလဖြင့်၊ အလံ – တော်လောက်ပြီ၊ တ္ထော ဝတာ- ဖြင့်၊ ကတံ- ပြုသင့် ပြုထိုက်သော ရဟန်းကိစ္စကို ပြုအပ်ပြီ၊ နော – ငါတို့သည်၊ သာမညတ္ထော - ရဟန်းအဖြစ်၏ အကျိုးသို့၊ အနုပ္ပတ္တော-အစဉ် ရောက်အပ်ပြီ၊ နော-ငါတို့၏၊ ဝါ-သည်၊ ကိစ္စ-တစုံတခုသော၊ ဥတ္တရိ-အလွန်၊ ကရဏီယံ– ပြုဘွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ- မရှိတော့၊ ဣတိ – ဤသို့၊ (အတ္တမနာ အဿု)၊ အထ စပန – ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက်၊ ဘဝံ အာနန္ဒော-သည်၊ တ္ထေ-၌၊ ဥတ္တရိ-လွန်၊ ကရဏီယံ– သည်၊ အတ္ထိစေဝ-သာ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အာဟ–ပြောဆိုပါပြီ။

သမာဓိက္ခန္ဓ ကထာ

ဘော အာနန္ဒ-န္ဒာ၊ သော ဘဝံ ဂေါတမော-သည်၊ ယဿ – အကြင် သမာဓိအစု၏၊ ဝဏ္ဏဝါဒီ-သည်၊ အဟောသိ--ပြီ၊ ယတ္ထစ-အကြင် သမာဓိအစု၌လည်း၊ ဣမံ ဇနတံ-ကို၊ပေ၊ပတိဋ္ဌာပေသိ၊ အရိယော – သော၊ သော သမာဓိက္ခန္ဓော – ထို သမာဓိအစုဟူသည်၊ ကတမော ပန- နည်း၊ ဣတိ – ပြီ။

အမှာ။ ။ဤမှနောက်၌ ဣန္ဒြိယသံဝရ, သတိသမ္ပဇည, သန္တုဋ္ဌတို့ကိုဂုဏ်း, [ဤတရား ၃ ပါးကို သီလနှင့် သမာဓိ ၂ ပါးလုံးအား ကျေးဇူးများသောကြောင့် ဤနေရာ၌ ဟောသည်။] အရညစသော သေနာသနသို့ ကပ်ဝင်၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ပုံ, နိဝရဏ ၅ ပါးကို ပယ်ပုံ, ပဌမစျာန်စသော စျာန် ၄ ပါးကို ရပုံကိုဂုဏ်း ဟောတော်မူပါသည်။ [စျာန် ၄ ပါးကို သမာဓိက္ခန္ဓအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။] ဤဝါကျများ၌ စျာန် ၄ ပါးကို ပြဟ္မဇာလသုတ်, ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန ဝါဒကထာ၌ဂုဏ်း, စျာန် ၄ ပါး၏ ဥပမာနဝါကျများနှင့်တကွ ကြွင်းဝါကျများကို သာမညဖလသုတ်, ဣန္ဒြိယသံဝရကထာ စသော ဆိုင်ရာ အခက်းတို့၌ဂုဏ်းအနက်ရေးခဲ့ပါပြီ။

မာဏဝ-လုင်၊ သော ဘဂဝါ–သည်၊ ယဿ-၏၊ပေ၊ပတိဋ္ဌာပေသိ-ပြီ၊ ဝါ-ပြီ၊ အရိယော-သော၊ သော သမာဓိက္ခန္ဓော-ဟူသည်၊ အယံခေါ-ဤစျာန် ၄ ပါးပင်တည်း၊ တ္ထေ-၌၊ ဥတ္တရိ–သမာဓိက္ခန္ဓထက်အလွန်၊ ကရဏီယံ –သည်၊ အတ္ထိစေဝ-သာ၊ ဣတိ– ပြီ။ ["အစ္ဆရိယံ ဘော "စသော ဝါကျလွယ်ပြီ။]

ပညာက္ခန္ဓ ကထာ

ဘော အာနန္ဒ-န္ဒာ၊ သော ဘဝံ ဂေါတမော-သည်၊ ယဿ– အကြင် ပညာအစု၏၊ ဝဏ္ဏဝါဒီ အဟောသိ၊ ယတ္ထစ – အကြင် ပညာအစု၌လည်း၊ ဣမံ ဇနတံ-ကို၊ သမာဒါပေသိ နိဝေသေသိ ပတိဋ္ဌာပေသိ၊ သော ပညာက္ခန္ဓော – ထို ပညာအစုဟူသည်၊ ကတမော ပန- နည်း၊ ဣတိ-ပြီ။

အမှာ။ ။ဤမှ နောက်၌ ဝိပဿနာဉာဏ်စသော ဉာဏ်ရှစ်ပါးကို "ပညာက္ခန္ဓ" အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်၊ ထိုဉာဏ်များကို သာမညဖလသုတ်, ဝိပဿနာဉာဏကထာစသော ဆိုင်ရာအခဏ်းတို့၌ အနက်ပေးခဲ့ပါပြီ။

မာဏဝ-လုင်၊ သော ဘဂဝါ-သည်၊ ယဿ- အကြင် ပညာအစု၏၊ ဝဏ္ဏဝါဒီ-သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ယတ္ထစ-၌လည်း၊ ဣမံ ဇနတံ-ကို၊ ပေ၊ ပတိဋ္ဌာပေသိ၊ သော ပညာက္ခန္ဓော - ဟူသည်၊ အယံ ဓေါ - ဤ ဝိပဿနာဉာဏ်စသော ဉာဏ် ၈ ပါးပင်တည်း၊ တွေ- ၌၊ ဥတ္တရိ- ပညာက္ခန္ဓထက် အပိုအလွန်၊ ကရဏီယံ-သည်၊ နတ္ထိစေဝ-မရှိတော့သည်သာ၊ ဣတိ-ပြီ။

ဘော အာနန္ဒ-နှာ၊ အစ္ဆရိယံ-စွ၊ ဝါ-စွ၊ ဘော အာနန္ဒ-နှာ၊ အဗ္ဘု၊တံ-စွ၊ ဘော အာနန္ဒ-နှာ၊ အရိယော-သော၊ သော အယံ ပညာက္ခန္ဓော-ထို ဆိုအပ်ပြီးသော ဤ ပညာအစုသည်၊ ပရိပုဏ္ဏော - ပါပြီ၊ အပရိပုဏ္ဏော - သည်၊ နော (ဟောတိ)-ပါ၊ ဘော အာနန္ဒ- နှာ၊ အဟံ- သည်၊ ဧဝံ ပရိပုဏ္ဏံ-သော၊ ဝါ-သော၊ အရိယံ- သော၊ ပညာက္ခန္ဓံ-ကို၊ ဣတော- မှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ အညေသု-န်သော၊ သမဏ ဗြာဟ္မဏေသု-တို့၌၊ နသမနုပဿာမိ-ပါ၊ တွေ-၌၊ ဥတ္တရိ-လွန်၊ ကရဏီယံ-သည်၊ နတ္ထိစေဝ- သာ။

ဘော အာနန္ဒ-နှာ၊ အဘိက္ကန်္တံ-စွ၊ ပေ၊ အာနေက ပရိယာယေန- ဖြင့်၊ ဝါ- ဖြင့်၊ ဓမ္မော- ကို၊ ပကာသိတော - ပါပြီ၊ [အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] ဘော အာနန္ဒ - နှာ၊ သောဟံ (သော+အဟံ)-သည်၊ တံ ဘဝန်္တံ ဂေါတမံ-ကိုဂုင်း၊ ဓမ္မဒ္ဓ-ကိုဂုင်း၊ ဘိက္ခု သံဃဒ္ဓ-ကိုဂုင်း၊ သရဏံ- ဟူ၍၊ ဂစ္ဆာမိ-ပါ၏၊ ဝါ- ၏၊ [ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးဖြစ်သောကြောင့် "တံ ဘဝန်္တံ ဂေါတမံ" ဟု "တံ" ထည့်၍ ဆိုသည်။] ဘဝံ အာနန္ဒော-သည်၊ မံ- ကို၊ အဇ္ဇတဂ္ဂေ-၍၊ ပါဏုပေတံ-သော၊ သရဏံ-ဟူ၍၊ ဂတံ-သော၊ ဝါ-သော၊ ဥပါသကံ- ဟူ၍၊ ဓာရေတု-ပါ၊ ဝါ-ပါ၊ ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

(ဣတိ- ဤသို့၊ သုတံ- နာယူမှတ်သား, ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ၊ (တနည်း) ဣတိ-သို့၊ သုတံ-နာယူမှတ်သား, ဆောင်ထားခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါ၏၊) ဣတိ-သုဘသုတ် အပြီးတည်း။

ဒသမံ-၁၀ သုတ်မြောက်သော၊ သုဘသုတ်-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

သုဘသုတ် ပါဠိတော်
နိဿယ ပြီးပြီ။

ကေဝဋ္ဋသုတ် နိဿယ

ကေဝဋ္ဋဂဟပတိပုတ္တဝတ္ထု

ဧဝံ မေ သုတံ၊ ကေ သမယံ၊ [မြဟ္မဇာလသုတ် အစဋ္ဌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပေးပါ။] ဘဂဝါ–သည်၊ နာဠန္ဒာယံ– နာဠန္ဒာမြို့၌၊ ဝါ - နာဠန္ဒာမြို့၏ အနီး ဖြစ်သော၊ ပါဝါရိကမ္ဗဝနေ–ပါဝါရိက သင်္ဃာ၏ သရက်ဥယျာဉ်၌၊ ဝိဟရတိ- သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ **အထခေါ**– မြတ်စွာဘုရား၏ နာဠန္ဒာမြို့အနီး ပါဝါရိက သင်္ဃာ၏ သရက်ဥယျာဉ်ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထို အခါ၌၊ ကေဝဋ္ဋော– ကေဝဋ္ဋမည်သော၊ ဂဟပတိပုတ္တော-အိမ်ရှင် သူကြွယ်၏ သားသည်၊ ယေန- ဘဂဝါ၊ပေ၊အဝေါစ–လျှောက်ပြီ၊(ကိုံ-နည်း၊)ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ အယံ နာဠန္ဒာ-သည်၊ ဣဒ္ဓါစေဝ–ပြည့်စုံလည်း ပြည့်စုံပါ၏၊ ဖီတာစ–ကြီးပွားလည်း ကြီးပွားပါ၏၊ ဗဟုဇနာ–များသော လူရှိပါ၏၊ **အာကိဏ္ဏမနုဿာ** - ရောပွမ်း သော လူရှိပါ၏၊ ဘဂဝတိ- မြတ်စွာဘုရား၌၊ **အဘိပ္ပသန္နာ** - အလွန်ကြည်ညို ပါ၏၊ ဘန္တေ - ရား၊ သာဓု–တောင်းပန်ပါ၏၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ယော–**အ**ကြင် ရဟန်းသည်၊ ဥတ္တာရိမနုဿ ဓမ္မာ–မြတ်သော စျာယီ **အ**ရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာ ဖြစ်သော စျာန်အဘိညာဉ် မဂ်ဖိုလ်တရား၌၊ ဇာန္ဒိပါဋိဟာရိယံ - တန်ခိုးပြာဋိ ဟာကို၊(တနည်း)မနုဿဓမ္မာ-လူတို့၏ ကုသလကမ္မပထတရား ၁၀ ပါး၊ထက်၊ ဥတ္တာရိ- လွန်မြတ်သော၊ (ဒုတိယာကြေ၊)ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ - တန်ခိုးပြာဋိဟာ ကို၊ ကရိဿတိ– ပြုနိုင်လတ္တံ့၊ ကံ-တပါးသော၊ (တံ) ဘိက္ခဝေ - ထို ရဟန်းကို၊ သမာဒိသတု-ညွှန်ပြတော်မူပါ၊ ဝံ-ဤသို့ တန်ခိုးပြသည်ရှိသော်၊ **အ**ယံနာဠန္ဒာ- သည်၊ ဘိယျောသော– လွန်သော၊ မတ္တာယ - **အ**တိုင်း **အ**ရှည်ဖြင့်၊ (တနည်း) ဘိယျောသော မတ္တာယ– အတိုင်းထက် အလွန်၊ ဘဂဝတိ – ၌၊ အဘိပ္ပသိဒ္ဓိ ဿတိ-အလွန်ကြည်ညိုပါလတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

ဧဝံ–သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကေဝဋ္ဋ - သော၊ ဂဟ ပတိပုတ္တံ-ကို၊ တံ–ကို၊ **အ**ဝေါစ–ပြီ၊(ကိုံ-နည်း၊)ကေဝဋ္ဋ-၌၊ **အ**ဟံ- သည်၊ ဘိက္ခူနံ–တို့**အ**ား၊ ဝံ–သို့၊ ဓမ္မံ–ကို၊ နဒေသေမိ – ဟောတော်မမူ၊ (ကိုံ– နည်း၊) ဘိက္ခဝေ-ဘိက္ခုတို့၊ ထေ-လောကြကုန်လော၊ တုမ္ဟေ-တို့သည်၊ ဩဒါတ ဝသနာနံ–ဖြူစင်သော **အ**ဝတ်ရှိကုန်သော၊ ဂိဟီနံ–လူတို့**အ**ား၊ ဥတ္တာရိမနုဿ ဓမ္မာ–တွင်၊ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ-ကို၊(တနည်း)မနုဿဓမ္မာ-ထက်၊ ဥတ္တာရိ-သော၊ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ–ကို၊ ကရောထ-ပြုကြကုန်လော၊ ဣတိ-သို့၊ (နဝဒါမိ–မူ၊) ဣတိ – ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ ဒုတိယမ္ပိ – ၂ ကြိမ်မြောက်လည်း၊ ကေဝဋ္ဋော ဂဟပတိပုတ္တော ဘဂဝန္တံ့ တံ အဝေါစ၊ (ကိုံ)၊ ဘန္တေ–ရား၊ **အ**ဟံ– သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ နမံသေမိ-မဖျက်ဆီးလိုပါ၊ **အ**ပိစ- သို့သော်လည်း၊(ထိုသို့ မဖျက်

ဆီးလိုပါသော်လည်း၊) ဧဝံ-သို့၊ ဝဒါမိ-လျှောက်ပါ၏၊(ကိံ-နည်း၊) ဘန္တေ-ရား၊ အယံ နာဥန္ဒာ-သည်၊ ဇာဒ္ဓါစေဝ-ပါ၏၊ပေ၊အဘိပ္ပသိဒ္ဓိသတိ-တုံ့၊ ဇာတိ-သို့၊(ဝဒါမိ-၏၊ ဇာတိ-သို့၊ အဝေါစ-ပြီ၊) ဒုတိယမွိ-လည်း၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ကေဝန်-သော၊ ဂဟပတိ ပုတ္တံ တေံ အဝေါစ၊ (ကိံ)၊ ကေဝဋ္ဋ-ဋ္ဌ၊ အဟံ-သည်၊ ဘိက္ခူနံ-တို့အား၊ပေ၊ဇာတိ-သို့၊ (နဝဒါမိ၊) ဇာတိ - ပြီ။ [“တတိယမွိ ဓေါကေဝဋ္ဋော”စသော ဝါကျလွယ်ပြီ။]

ဇာန္ဒိပါဠိဟာရိယ ကထာ

ကေဝဋ္ဋ-ဋ္ဌ၊ တီဏိ-၃ ပါးကုန်သော၊ ဇာမာနိ ပါဠိဟာရိယာနိ-ဤတန်ခိုးပြာဋိဟာတို့ကို၊ မယာ-သည်၊ သယံ- တိုင်၊ အဘိညာ - ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍၊ သစ္ဆိကတွာ-မျက်မှောက်ပြု၍၊ ပဝေဒိတာနိ-အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်ကုန်ပြီ၊ ကတမာနိ တီဏိ - အဘယ် ၃ ပါးတို့ကိုနည်း၊ ဇာဒ္ဓိပါဠိဟာရိယံ-တန်ခိုးပြာဋိဟာကိုဂုဏ်း၊ ဝါ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပယ်ရှားနိုင်သော တန်ခိုးကိုဂုဏ်း၊ အာဒေသနာ ပါဠိဟာရိယံ - အာဒေသနာ ပြာဋိဟာကိုဂုဏ်း၊ ဝါ- ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပယ်ရှားနိုင်သော ညွှန်ပြခြင်းကိုဂုဏ်း၊ အနုသာသနီပါဠိဟာရိယံ-အနုသာသနီ ပြာဋိဟာကိုဂုဏ်း၊ ဝါ - ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပယ်ရှားနိုင်သော သွန်သင်ဆုံးမခြင်းကိုဂုဏ်းတည်း၊ ကေဝဋ္ဋ-ဋ္ဌ၊ ဇာဒ္ဓိပါဠိဟာရိယံ-ဟူသည်၊ ဝါ-ဟူသည်၊ ကတမဉ္စ-အဘယ်နည်း၊ ကေဝဋ္ဋ-ဋ္ဌ၊ ဇာဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အနေကဝိဟိတံ ဇာဒ္ဓိဝိဓံ ပစ္စနုဘောတိ၊ ဧကောပိ ဟုတ္ဝာ ဗဟုဓာ ဟောတိ၊ ၊ပေ၊ယာဝဗြဟ္မလောကာပိ ကာယေန ဝသံ ဝတ္တေတိ။ [ဤဝါကျများ၏ အနက်ကို သာမညဖလသုတ် ဇာဒ္ဓိဝိဓဉ္ဇာကထာ၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

အညတရော - **အမျိုးအမည်**အားဖြင့် မထင်ရှားသော၊ ဝါ - အမှတ် မရှိတယောက်သော၊ သဒ္ဓေါ-သဒ္ဓါရှိသော၊ ပသန္နော-ရတနာ ၃ ပါးဌ ကြည်ညိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနေကဝိဟိတံ-သော၊ ဇာဒ္ဓိဝိဓံ-ကို၊ ပစ္စနုဘောန္တံ-ခံစားသော၊ ဧကော-တယောက်သည်၊(ဟုတ္ဝာ)ဝိ-ဖြစ်၍လည်း၊ ဗဟုဓာ- များသော အပြားအားဖြင့်၊ ဟောန္တံ-ဖြစ်သော၊ ဗဟုဓာ-များသောအပြားသည်၊(ဟုတ္ဝာ)ဝိ-လည်း၊ ဧကော-သည်၊ ဟောန္တံ-သော၊ အာဝိဘာဝံ-ကိုဂုဏ်း၊ တိရောဘာဝံ-ကိုဂုဏ်း၊(ကရောန္တံ-ပြုသော၊)အာကာသေ-၌၊ (ဂစ္ဆတိ)သေယျထာပိ၊ တိရောကုဋ္ဋံ-သို့ဂုဏ်း၊ တိရောပါကာရံ-သို့ဂုဏ်း၊ တိရောပဗ္ဗတံ- သို့ဂုဏ်း၊ အာသဇ္ဇမာနံ-ဘဲ၊ ဂစ္ဆန္တံ-သွားသော၊ ဥဒကေ-၌၊ ဥမ္မုဇ္ဇနိမုဇ္ဇံ-ကို၊(ကရောတိ)သေယျထာပိ-သို့၊ ပထဝိယာပိ-၌လည်း၊ ဥမ္မုဇ္ဇနိမုဇ္ဇံ- ကို၊ ကရောန္တံ-သော၊ ပထဝိယံ-၌၊ (ဂစ္ဆတိ)သေယျထာပိ-သို့၊ အဘိဇ္ဇမာနေ-သော၊ ဥဒကေပိ-၌လည်း၊ ဂစ္ဆန်-

သော၊ ပကို်-သော၊ သကုဏော – သည်၊ (ကမတိ) သေယျထာဝိ – သို့၊ အာကာသေဝိ-၌လည်း၊ ပလ္လင်္ကေန - ဖြင့်၊ ကမ ္ကံ - သွားနိုင်သော၊ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကေ-နသော၊ ဝါ-နသော၊ ဧဝံ မဟာနုဘာဝေ-နသော၊ ဝါ-နသော၊ ဤမေဝိ စန္ဒိမသူရိယေ-တို့ကိုသော်လည်း၊ ပါဏိနာ-ဖြင့်၊ ပရာမသန္တံ-သုံးသပ်နိုင်သော၊ ပရိမဇ္ဇန္တံ – ဆုပ်နယ်နိုင်သော၊ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာဝိ – တိုင်အောင်လည်း၊ ကာယေန– ဖြင့်၊ ဝသံ- ကို၊ ဝတ္တေန္တံ– သော၊ တမေနံဘိက္ခု– ထို ရဟန်းကို၊ ပဿတိ-မြင်ရ၏။

တမေနံ–ထိုရဟန်းကို၊(ထိုရဟန်း၏ တန်ခိုးကို၊)သဒ္ဓါ-သော၊ ပသန္နော-သော၊ သော-ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အညတရဿ – သော၊ အဿဒ္ဓဿ - သဒ္ဓါမရှိသော၊ အပ္ပဿန္နဿ-ရတနာ ၃ ပါး၌ မကြည်ညိုသောပုဂ္ဂိုလ်အား၊ အာရောစေတိ–ပြောပြ၏၊(ကိ ံ–နည်း၊) ဘော–အမောင်၊ သမဏဿ–၏၊ မဟိဒ္ဓိကတာ-ကြီးသောတန်ခိုးရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ မဟာနုဘာဝတာ-ကြီးသော အာနုဘော်ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ အ စ္ဆရိယံဝတ– လက်ဖျောက်ခတ်တီး အံ့ချီးလောက်ပါပေစွ၊ ဘော–မောင်၊ အ ဗ္ဘုတံဝတ – မဖြစ်စဘူး ထူးဆန်းပါပေစွ၊ အဟံ–သည်၊ အနုကဝိဟိတံ-သော၊ ဣဒ္ဓိဝိဓံ-ကို၊ ပစ္စနုဘော ွန်-သော၊ ဧကော-သည်၊ ဟုတ္ဘာဝိ-လည်း၊ ဗဟုဓာ-အားဖြင့်၊ ဟော ွန်-သော၊ပေ၊ယာဝ ဗြဟ္မလောကာဝိ–တိုင်အောင်လည်း၊ ကာယေန-ဖြင့်၊ ဝသံ–ကို၊ ဝတ္တေန္တံ-သော၊ အမုံဘိက္ခု-ထို ရဟန်းကို၊ အဒ္ဒသံ–မြင်ခဲ့ရပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ (အာရောစေတိ)၊ အဿဒ္ဓေါ-သော၊ အပ္ပသန္နော-သော၊ သော-သည်၊ သဒ္ဓံ-သော၊ ပသန္နံ-သော၊ တမေနံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒေယျ–ရာ၏၊(ကိ ံ-နည်း၊) ဘော-အမောင်၊ ဂန္ဓာရီနာမ–ဂန္ဓာရီမည်သော၊ ဝိဇ္ဇာ-အတတ်သည်၊ အတ္ထိ ခေါ်-ရှိသည်သော၊ တာယ-ထို ဂန္ဓာရီ အတတ်ဖြင့်၊ သောဘိက္ခု-သည်၊ အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိဓံ ပစ္စနုဘောတိ၊ပေ၊ကာယေန ဝသံ, ဝတ္တေတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊(ဝဒေယျ–ရာ၏။)

ကေဝဋ္ဋ- ဋ္ဋ၊ တံ- ထို မိန့်တော်မူအပ်လတ္တံ့သော စကားကို၊ ကိ ံမညသိ–အဘယ်သို့ မှတ်ထင်သနည်း၊ အဿဒ္ဓေါ-သော၊ အပ္ပသန္နော–သော၊ သော–သည်၊ သဒ္ဓံ-သော၊ ပသန္နံ–သော၊ တံ-ကို၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝဒေယျ အဝိနု–ပြောရာသလော၊ ဣတိ-၌သို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘဒ္ဒန္တေ-ရား၊ ဝဒေယျ-ပြောရာပါ၏၊ ဣတိ-၌သို့လျှံပြီ၊ ကေဝဋ္ဋ-ဋ္ဋ၊ အဟံ-သည်၊ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယေ-၌၊ ဣမံ အာဒီနဝံ-၌အပြစ်ကို၊ (ဂန္ဓာရီ အတတ်ဟု ပြောလိမ့်မည့်အပြစ်ကို၊) သမ္မသမာနော–ကောင်းစွာ မြော်မြင်တော်မူသည်၊(ဟုတ္ဘာ–၍၊)ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယေန-ကို၊ ဝါ-ဖြင့်၊ ဝါ–သည်၊ အနီယာမိ-နှိပ်စက်အပ်သူကဲ့သို့ ဖြစ်တော်မူ၏၊ ဟရာယာမိ–ရှက်တော်မူ၏၊ ဇိဂုစ္ဆာမိ–စက်ဆုပ်တော်မူ၏။

အာဒေသနာပါဠိဟာရိယကထာ

ကေဝန္ - န္၊ အာဒေသနာပါဠိဟာရိယံ – ဟူသည်၊ ကတမဉ္စ – နည်း၊ ကေဝန္ - န္၊ ဣဓ–၌၊ ဘိက္ခု–သည်၊ ပရသတ္တာနံ- မိမိမှ တပါး အခြားသော သတ္တဝါတို့၏၊ ပရပုဂ္ဂလာနံ–မိမိမှ တပါး အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ စိတ္တမ္ပိ– စိတ်ကိုလည်း၊ အာဒိသတိ–ညွှန်ပြနိုင်၏၊ စေတသိကမ္ပိ– သောမနဿ ဒေါမန သ ဝေဒနာ စေတသိက်ကိုလည်း၊ အာဒိသတိ–၏၊ ဝိတက္ကိတမ္ပိ–ကြံစည်အပ် သည်ကိုလည်း၊အာဒိသတိ-၏၊ ဝိစာရိတမ္ပိ-စဉ်းစားအပ်သည်ကိုလည်း၊အာဒိသ တိ–၏၊ (ကိံ –နည်း၊)တေ–သင်၏၊ မနော– စိတ်သည်၊ ဇဝမ္ပိ–ဤသို့လည်း ဖြစ်၏၊ တေ–၏၊ မနော–သည်၊ ဤတ္တမ္ပိ-ဤအပြားအားဖြင့်လည်း ဖြစ်၏၊ တေ-၏၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဧဒိသံ – ဤသို့လည်း ဖြစ်၏၊ ဤတိ–သို့၊ (အာဒိသတိ–၏၊) အညတရော–သော၊ သဒ္ဓေါ-သော၊ ပသန္နော-သည်၊ တမေနံ ဘိက္ခုံ-ကို၊ တေ-၏၊ မနော–သည်၊ ဇဝမ္ပိ–၏၊ပေ၊ ဤတိဝိ–၏၊ ဤတိ–သို့၊ ပရသတ္တာနံ–တို့၏၊ ပရပုဂ္ဂလာနံ-တို့၏၊ စိတ္တမ္ပိ-ကိုလည်း၊ အာဒိသန္တိ-ညွှန်ပြနေသည်ကို၊ စေတသိကမ္ပိ-ကိုလည်း၊ အာဒိသန္တိ–ကို၊ ဝိတက္ကိတမ္ပိ– ကိုလည်း၊ အာဒိသန္တိ–ကို၊ ဝိစာရိတမ္ပိ–ကိုလည်း၊ အာဒိသန္တိ-ကို၊ ပသတိ–၏။

တမေနံ-ကို၊ သဒ္ဓေါ-သော၊ ပသန္နော-သော၊ သော-သည်၊ အညတရသော၊ အဿဒ္ဓသော–သော၊ အပ္ပသန္နသော–အား၊ အာရောစေတိ -၏၊ (ကိံ–နည်း၊)ဘော-မောင်၊ သမဏသော-၏၊ မဟိဒ္ဓိကတာ-သည်၊ မဟာနုဘာဝတာ-သည်၊ အစ္ဆရိယံဝတ–စွ၊ ဝေါ–စွ၊ ဘော–မောင်၊ အဗ္ဘုတံဝတ - စွ၊ အဟံ–သည်၊ အမုံဘိက္ခုံ-ကို၊ တေ-၏၊ မနော–သည်၊ ဇဝမ္ပိ–၏၊ပေ၊ တေ - ၏၊ စိတ္တံ–သည်၊ ဤတိဝိ–၏၊ ဤတိ–သို့၊ ပရသတ္တာနံ-တို့၏၊ ပရပုဂ္ဂလာနံ–တို့၏၊ စိတ္တမ္ပိ-ကိုလည်း၊ အာဒိသန္တိ–ကို၊ပေ၊ဝိစာရိတမ္ပိ-ကိုလည်း၊ အာဒိသန္တိ-ကို၊ အဒ္ဒသံ-ပြီ၊ (ဤတိ–သို့၊ အာရောစေတိ-၏၊)အဿဒ္ဓေါ– သော၊ အပ္ပသန္နော– သော၊ သော–သည်၊ သဒ္ဓံ–သော၊ ပသန္နံ– သော၊ တမေနံ–ကို၊ ဧဝံ– သို့၊ ဝဒေယျ ရာ၏၊(ကိံ –နည်း၊)ဘော-မောင်၊ မဏိကာနာမ-မဏိကာမည်သော၊ ဝိဇ္ဇာ–အတတ်သည်၊ အတ္ထိ ခေါ်-သာ၊ တာယ-ထိုမဏိကာအတတ်ဖြင့်၊ သော ဘိက္ခု-သည်၊ ပရသတ္တာနံ–တို့၏၊ ပရပုဂ္ဂလာနံ-တို့၏၊ စိတ္တမ္ပိ–ကိုလည်း၊ အာဒိသတိ-၏၊(ကိံ)၊ပေ၊ တေ-၏၊ စိတ္တံ–သည်၊ ဤတိဝိ- ၏၊ ဤတိ–သို့၊ (အာဒိသတိ–၏၊ ဤတိ– သို့၊ ဝဒေယျ– ၏။) [“တံ ကိံ မညသိ ကေဝန္ ” စသော ဝါကျများ လွယ်ပြီ။] ကေဝန္ - န္၊ အဟံ – သည်၊ အာဒေသနာပါဠိဟာရိယေ– ၌၊ပေ၊ အနီယာမိ, ဟရာယာမိ, ဇိဂုစ္ဆာမိ–၏။

အနုသာသနီ ပါဋိဟာရိယကထာ

ကေဝဋ္ဋ-ဋ္ဌ၊ အနုသာသနိပါဋိဟာရိယံ-ဟူသည်၊ ကတမဉ္စ-နည်း၊ ကေဝဋ္ဋ-ဋ္ဌ၊ ဣဓ-၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ အနုသာသတိ-သွန်သင်ဆုံးမ၏၊ (ကိံ-နည်း၊) ဧဝံ-၌ နေက္ခမ္မဝိတက် စသည်ကို၊ ဝိတက္ကေထ-ကြံစည်ကြကုန်လော၊ ဧဝံ-၌ ကာမဝိတက်စသည်ကို၊ မာ ဝိတက္ကယိတ္ထ-မကြံစည်ကြကုန်လင့်၊ ဧဝံ-၌ အနိစ္စသညာစသည်ကို၊ မနသိ-စိတ်၌၊ ကရောထ-ပြုကြကုန်လော၊ (တနည်း) မနသိကရောထ-နှလုံးသွင်းကြကုန်လော၊ ဧဝံ-၌ နိစ္စစသည်ဟူ၍၊ မနသိ-၌၊ မာ အကတ္ထ-မပြုကြကုန်လင့်၊ (တနည်း) မာ မနသာကတ္ထ-နှလုံးမသွင်းကြကုန်လင့်၊ ဣဒံ-၌ ပဉ္စကာမဂုဏ်ကိုကရာဂကို၊ ပဇဟထ-ပယ်စွန့်ကြကုန်လော၊ ဧတဒံ-၌မဂ်ဖိုလ် ၂ ပါး, လောကုတ္တရာတရားကို၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရထ-နေကြကုန်လော၊ ဣတိ-သို့၊ (အနုသာသတိ-၏၊) ကေဝဋ္ဋ-ဋ္ဌ၊ ဣဒံ-၌သို့ သွန်သင် ဆုံးမခြင်းကို၊ အနုသာသနီ ပါဋိဟာရိယံ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။

အမှာ။ ။၌မှနောက်၌ "ဣဓ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" စသည်ဖြင့် ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူပုံမှစ၍ စူဠသီလ မဇ္ဈိမသီလ မဟာသီလတို့ကိုလည်း, ဣန္ဒြိယသံဝရ သတိသမ္ပဇညသန္တောသတို့ကိုလည်း, ပဌမဈာန်စသော ဈာန် ၄ ပါး ဝိပဿနာဉာဏ် စသော ဉာဏ် ၈ ပါးတို့ကိုလည်း "အနုသာသနီ ပါဋိဟာရိယ" အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူ၏၊ ထိုဝါကျများကို မြဟတ္ထီလသုတ်, သာမညဖလသုတ် ဆိုင်ရာအခန်းတို့၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။ ["ဣမာနိ ခေါ ကေဝဋ္ဋ တီဏိ ပါဋိဟာရိယာနိ၊ ပေ၊ ပဝေဒိတာနိ" ဟူသော နိဂုံးဝါကျ၌ အနက်လွယ်ပြီ။]

ဘူတနိရောဓသကဘိက္ခု ဝတ္ထု၊

ကေဝဋ္ဋ-ဋ္ဌ၊ ဘူတပုဗ္ဗံ-ရှေးဘဝဖြစ်ဘူးသော ဝတ္ထုကား၊ ဣမသ္မိံ ယေဝ ဘိက္ခုသံယေ-၌ရဟန်းအပေါင်း၌ပင်၊ အညတရဿ-သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဧဝံ-သို့၊ စေတသော-၏၊ ပရိဝိတက္ကော-အကြံသည်၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ (ကိံ-နည်း၊)ကတ္ထ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ စတ္တာရော-၄ ပါးကုန်သော၊ ဣမေ မဟာဘူတာ-၌ မဟာဘုတ်တို့သည်၊ အပရိသေသာ-အကြွင်းအကျန် မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) နိရုဇ္ဈန္တိ နုခေါ-ချုပ်ကြပါကုန်လိမ့်မည်နည်း၊ သေယျထိဒံ-ထို ၄ ပါးသောမဟာဘုတ်တို့ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ပထဝီဓာတု-ပထဝီဓာတ်၎င်း၊ အာပေါဓာတု-၎င်း၊ တေဇောဓာတု-၎င်း၊ဝါယောဓာတု-၎င်းတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ)၊ ကေဝဋ္ဋ-ဋ္ဌ၊ အထခေါ-အကြံဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ သော ဘိက္ခု-ထိုရဟန်းသည်၊ ယထာ

(ယေန သမာဓိနာ)– အကြင် စတုတ္ထစျာန် သမာဓိဖြင့်၊ စိတ္တေ- သည်၊ ဝါ- ကို၊ သမာဟိတေ– ကောင်းစွာ အာရုံ၌ထားအပ်သော်၊ ဝါ- တည်ကြည်လသော်၊ ဒေဝယာနိယော– နတ်ပြည်သို့ သွားကြောင်းဖြစ်သော၊ မဂ္ဂေါ- လမ်းကြောင်း သည်၊ (ဣဒ္ဓိဝိဓ အာဘိညာဉ်ကို ဆိုသည်၊) ပါတုရဟောသိ – ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ တထာရူပံ-ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ သမာဓိ -ကို၊ ဝါ-သို့၊သမာပဇ္ဇိ-ကောင်းစွာ ရောက်ပြီ၊ ဝါ–ဝင်စားပြီ။

ကေဝဋ္ဋ-ဋ္ဌ၊ အထခေါ-၌၊ သော ဘိက္ခု-သည်၊ ယေန-၌၊ စာတုမဟာရာဇိကာ – စာတုမဟာရာဇ်ဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေဝါ - တို့သည်၊ (သန္တိ - နှ၏၊) တေန-သို့၊ ဥပသင်္ကမိ– ပြီ၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ–၍၊ စာတုမဟာရာဇိကေ–နှ်သော၊ ဒေဝေ-တို့ကို၊ တေံ-ကို၊ အဝေါစ-ပြီ၊ (ကိံ)၊ အာဝုသော–ငါ့ရှင် နတ်များတို့၊ ကတ္ထ- ကြောင့်၊ စတ္တာရော- ကုန်သော၊ ဣမေ မဟာဘူတာ – တို့သည်၊ အပရိသေသာ- နှ်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ) နိရုဇ္ဈန္တိ နခေါ- ချုပ်ကုန်သနည်း၊ သေယျထိဒံ– နည်း၊ ပထဝိဓာတု-ဌင်း၊ပေါဝါယောဓာတု ဌင်းတည်း၊ ဣတိ-သို့၊(အဝေါစ)၊ ကေဝဋ္ဋ- ဋ္ဌ၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝုတ္တေ– သော်၊ စာတုမဟာရာဇိကာ- နှ်သော၊ ဒေဝါ– တို့သည်၊ တံ ဘိက္ခုံ၊ တေံ အဝေါစုံ၊ (ကိံ)၊ ဘိက္ခု - ရဟန်း၊ ယတ္ထ –ကြောင့်၊ စတ္တာရော- နှ်သော၊ပေါဝါယောဓာတု- ဌင်းတည်း၊ (တံ – ထိုအကြောင်းကို၊ မယမ္ပိ–အကျွန်ုပ်တို့ သည်လည်း၊ နာဇာနာမ-မသိကြပါကုန်၊ ဘိက္ခု–ရဟန်း၊ အမှေဟိ– အကျွန်ုပ်တို့ထက်၊ အဘိက္ကန္တတရာစ – သာ၍ အလွန်နှစ်သက်အပ် သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဏီတတရာစ–သာ၍မွန်မြတ်သည်လည်းဖြစ်ကုန် သော၊ စတ္တာရော - နှ်သော၊ မဟာရာဇာနော – နတ်မင်းကြီးတို့သည်၊ အတ္ထိ– ရှိကုန်၏၊ တေ–ထိုနတ်မင်းကြီး ၄ ယောက်တို့သည်၊ ယတ္ထ-ကြောင့်၊ စတ္တာရော- နှ်သော ၊ပေါ ဝါယောဓာတု – ဌင်းတည်း၊ တေံ – ဤမဟာဘုတ် ၄ ပါး်တို့၏ ချုပ်ကြောင်းကို၊ ဇာနေယျုံ–သိနိုင်ကုန်ရာပါ၏၊ ဣတိ- သို့၊ (အဝေါစုံ)၊ အထ ခေါ ကေဝဋ္ဋ ဘိက္ခု ယေန စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ၊ပေါ မဟာရာဇေ တေ ဒေဝေါစ၊ (ကိံ)၊ ကတ္ထ၊ပေါဝါယောဓာတု-ဌင်းတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (အဝေါစ)။

အမှာ။ ။ဤမှ နောက်၌ နတ်မင်းကြီး ၄ ယောက်တို့က တာဝတိံသာ နတ်တို့ကိုဌင်း, တာဝတိံသာနတ်တို့က သကြားမင်းကိုဌင်း, သကြားမင်းက ယာမာနတ်တို့ကိုဌင်း, ယာမာနတ်တို့က သုယာမနတ်မင်းကိုဌင်း, သုယာမ နတ်မင်းက တုသိတာနတ်တို့ကိုဌင်း, တုသိတာနတ်တို့က သန္တုသိတနတ်မင်း ကိုဌင်း, သန္တုသိတနတ်မင်းက နိမ္မာနရတိနတ်တို့ကိုဌင်း, နိမ္မာနရတိနတ်တို့က သုနိမ္မိတ နတ်မင်းကိုဌင်း, သုနိမ္မိတနတ်မင်းက ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ နတ်တို့ကို ဌင်း, ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ နတ်တို့က ဝသဝတ္တီ နတ်မင်းကိုဌင်း, အဆင့်ဆင့် ညွှန်ပြကြသည်။

အနက်ပေး။ ။ ထို၀ါကျများ၌ “ တာ၀တိံသာ – တာ၀တိံသာဘုံ၌ နေကုန်သော၊ ဒေ၀ါ- တို့သည်၊ ဒေ၀ါနံ- နတ်တို့၏၊ ဣန္ဒာ–အရှင်ဖြစ်သော၊ သက္ကော-သကြားသည်၊ ယာမာ– ယာမာဘုံ၌နေကုန်သော၊ ဒေ၀ါ- တို့သည်၊ သုယာမောနာမ- မည်သော၊ ဒေ၀ပုတ္တော- သည်” စသည်ဖြင့် ပေးပါ၊ ကြွင်းပုဒ်များ၌ အနက်တူပြီ၊ ထို့နောက် ၀သဝတ္တိနတ်မင်းက ဗြဟ္မာများထံ ညွှန်ပြသည်၊ “မြဟ္မကာယိကာ – ပဌမဈာန် ဗြဟ္မာအပေါင်း၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေ၀ါနာမ-ဗြဟ္မာတို့ မည်သည်”ဟု ပေးပါ။

ကေ၀ဋ္ဋ- ဋ္ဌ၊ အထခေါ – ၀သဝတ္တိနတ်မင်းက ပြောပြရာ ထိုအခါ၌၊ သော ဘိက္ခု-သည်၊ ယထာ (ယေန သမာဓိနာ) ဖြင့်၊ စိတ္တော-သည်၊ ၀ါ-ကို၊ သမာဟိတော – သော်၊ ၀ါ – လသော်၊ ဗြဟ္မယာနိယော– ဗြဟ္မာ့ဥပြည်သို့ သွားကြောင်း ဖြစ်သော၊ မဂ္ဂေါ ပါတုရဟောသိ၊ တထာရူပံ သမာဓိံ သမာပဇ္ဇိ၊ အထခေါ ကေ၀ဋ္ဋ သော ဘိက္ခု ယေန ဗြဟ္မကာယိကာ ဒေ၀ါ၊ပေ၊ တေဒေ၀ါစ၊ (ကိံ)၊ အာဝုသော- ငါ့ရှင် ဗြဟ္မာတို့၊ ကတ္ထ– ကြောင့်၊ပေ၊နိရုဇ္ဈန္တိ နုခေါ-နှသနည်း၊ ၊ပေ၊၀ါယောဓာတု- ၎င်းတည်း၊ ဣတိ – ဤသို့ မေးပြီ၊ ဧံ ဝုတ္တေ၊ပေ၊အဓေါစုံ၊ (ကိံ)၊ ယတ္ထ – ကြောင့်၊ စတ္တာရော - နှသော၊ ဇုမေ မဟာဘူတာ - တို့သည်၊ အပရိသေသာ (ဟုတ္ဝာ)၊ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ပေ၊၀ါယောဓာတု- ၎င်းတည်း၊ (တံ- ကို၊) မယမ္ပိ နုဇာနာမ၊ ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ မဟာဗြဟ္မာ– မဟာဗြဟ္မာဖြစ်သော၊ ၀ါ– ဗြဟ္မာမင်းဖြစ်သော၊ အဘိဘူ – သော၊ပေ၊ဘူတဘဗ္ဗာနံ - တို့၏၊ ပိတာ- သော၊ အမှေဟိ-တို့ထက်၊ အဘိက္ကန္တတရော စ-သော၊ ပဏီတတရော စ-သော၊ ဗြဟ္မာ-သည်၊ အတ္ထိ- ၏၊ သော– ထို မဟာဗြဟ္မာသည်၊ ယတ္ထ - ကြောင့်၊ပေ၊နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေံ- ဤအကြောင်းကို၊ ဇာနေယျ- သိရာ၏၊ ဣတိ (အဓေါစုံ)။ [“မဟာဗြဟ္မာ အဘိဘူ ” စသော ပုဒ်များကို ဗြဟ္မဇာလသုတ် , ကေစ္စသဿ၀ါဒ အခန်း၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]

အာဝုသော– ငါ့ရှင် ဗြဟ္မာတို့၊ တေရဟိ- ယခုအခါ၌၊ သော မဟာဗြဟ္မာ– သည်၊ ကဟံ-အဘယ်အရပ်၌ နေသနည်း၊ ၀ါ- အဘယ်မှာနည်း၊ ဣတိ – ဤသို့ မေးပြီ၊ ဘိက္ခု - ရဟန်း၊ ယတ္ထ၀ါ – အကြင် အရပ်၌မူလည်း၊ ဗြဟ္မာ - သည်၊ (၀သတိ–၏၊) ယေန၀ါ–အကြင် လမ်းဖြင့်မူလည်း၊ ဗြဟ္မာ–သို့၊ (အ၀သရိ တဗ္ဗော–ရောက်ထိုက်၏၊) ယဟိံ ၀ါ– အကြင်အရပ်၌မူလည်း၊ ဗြဟ္မာ–သည်၊ (အတ္ထိ-၏၊ တံ–ထို ဗြဟ္မာမင်းနေရာအရပ်, ဗြဟ္မာမင်းထံ သွားကြောင်းလမ်းကို၊) မယမ္ပိ– တို့သည်လည်း၊ နဇာနာမ- နှ်၊ ဘိက္ခု– ရဟန်း၊ အ၀ိစ– ထိုသို့ မသိကြရကုန်သော်လည်း၊ ယထာ– အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နိမိတ္တာ– အရိပ်နိမိတ်တို့သည်၊ ဒိဿန္တိ-ထင်ရှားကုန်၏၊ အာလောကော-အလင်းသည်၊ သဉ္ဇာယတိ– ကောင်းစွာဖြစ်၏၊ ဩဘာသော– အရောင်သည်၊ ပါတုဘ၀တိ–

ထင်ရှားဖြစ်၏၊ (တထာ - ဖြင့်၊) ဗြဟ္မာ - သည်၊ ပါတုဘဝိဿတိ – ထင်ရှား ဖြစ်ဟော့လတ့ံ၊ (ဣတိ- ဤသို့၊ ဇာနာမ – သိကြ၍ကုန်၏၊) ဟိ - မှန်၏၊ ယဒိဒံ (ယော+အယံ) အာလောကော-သည်၊ သဉ္ဇာယတိ-၏၊ ယဒိဒံ (ယော+အယံ) ဩဘာသော– သည်၊ ပါတုဘဝတိ - ၏၊ တေံ– ဤ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသော အလင်းရောင်သည်၊ ဗြဟ္မုနော – မဟာဗြဟ္မာ၏၊ ပါတုဘာဝါယ – ထင်ရှား ပေါ်လာခြင်းငှါ၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ-ပုဗ္ဗနိမိတ်တည်း၊ ဝါ–မလာမီ ရှေအဘို့၌ ထင်ရှား သော အမှတ်အသားတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ ပြောကြကုန်ပြီ၊ ကေဝန္တ - နွ်၊ အထ ခေါ–ပြောဆိုကြရာ ထိုအခါ၌၊ မဟာဗြဟ္မာ - သည်၊ နစိရသေဝ– မကြာမြင့် မိပင်၊ ပါတုရဟောသိ-ထင်ရှား ပေါ်လာပြီ။

ကေဝန္တ- နွ်၊ အထခေါ – မဟာဗြဟ္မာ၏ ထင်ရှားပေါ်လာရာ ထိုအခါ၌၊ သော ဘိက္ခု- သည်၊ ယေန သော မဟာဗြဟ္မာ၊ ပေ ၊ တေဒဝေါစ-ပြီ။ (ကိုဴ)၊ အာဝုသော – ငါ့ရှင် မဟာဗြဟ္မာ၊ ကတ္ထ ၊ ပေ ၊ ဝါယောဓာတု - ၎င်းတည်း၊ ဣတိ (အဝေါစ)၊ ကေဝန္တ- နွ်၊ ဒေံ- သို့၊ ဝုတ္တေ - သော်၊ သော မဟာဗြဟ္မာ– သည်၊ တံ ဘိက္ခု တေဒဝေါစ၊ (ကိုး)၊ ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ အဟံ–အကျွန်ုပ်သည်၊ ဗြဟ္မာ-သည်၊ မဟာဗြဟ္မာ– သည်၊ အဘိဘူ၊ပေါဘူတဘဗျာနံ– တို့၏၊ ပိတာ– သည်၊ အသ္မိ–ဖြစ်၏၊ ဣတိ (အဝေါစ)၊ ကေဝန္တ-နွ်၊ ဒုတိယမ္ပိ-လည်း၊ သော ဘိက္ခု-သည်၊ တံ မဟာဗြဟ္မာနံ - ကို၊ တေဒဝေါစ၊ (ကိုဴ)၊ အာဝုသော – ဟွာ၊ အဟံ-သည်၊ တံ– သင့်ကို၊ ဒေံ-သို့၊ နပုစ္ဆာမိ– မမေးပါ၊ (ကိုဴ-နည်း၊) တွံ– သည်၊ ဗြဟ္မာ–သည်၊ မဟာဗြဟ္မာ- သည်၊ အဘိဘူ - သည်၊ပေါဘူတဘဗျာနံ– တို့၏၊ ပိတာ-သည်၊ အသိ–ဖြစ်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ (နပုစ္ဆာမိ)၊ အာဝုသော, စခေါ–စင်စစ်ကား၊ ဒေံ-သို့၊ အဟံ-သည်၊ တံ–ကို၊ ပုစ္ဆာမိ-မေးပါ၏၊ (ကိုဴ)၊ အာဝုသော, ကတ္ထ– ကြောင့်၊ ပေ၊ ဝါယောဓာတု– ၎င်းတည်း၊ ဣတိ (ပုစ္ဆာမိ)။ [ဤမှနောက်၌ "အဟမသ္မိ ဗြဟ္မာ " စသည်ဖြင့် မဟာဗြဟ္မာက ၂ ကြိမ်မြောက် ထပ်ပြောသည်၊ ရဟန်းကလည်း အသင့်အား မဟာဗြဟ္မာ ဟုတ်-မဟုတ်ကို မမေးကြောင်း , မဟာဘုတ်တို့၏ အကြောင်းမရှိ ချုပ်ရာကိုသာ မေးကြောင်းကို ၃ ကြိမ်မြောက် ပြောသည်၊ ဤဝါကျများ၌ အနက်တူပြီ။]

ကေဝန္တ-နွ်၊ အထခေါ–၃ ကြိမ်တိုင်အောင်မေးရာထိုအခါ၌၊ သော မဟာ ဗြဟ္မာ–သည်၊ တံ ဘိက္ခု-ကို၊ ဗဟာယံ–လက်မောင်း၌၊ ဂဟေတွာ–ကိုင်၍၊ (တနည်း) တံ ဘိက္ခု-၏၊ ဗဟာယံ– ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ [ဤသို့ ပေးရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋ္ဌီကာ ဒုတိယအုပ် စာမျက်နှာ (၂၂၉)၌ ပြထားပြီ။] ကေမန္တိ-၌၊ အပနေတွာ– ဖယ်ဆောင်၍၊ တံ ဘိက္ခု တေဒဝေါစ၊ (ကိုဴ)၊ ဘိက္ခု-ဟန်း၊ ဗြဟ္မာကာယိကာ–ဗြဟ္မာအပေါင်း၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေ ဒေဝါ-ဤဗြဟ္မာတို့သည်၊ မံ အကျွန်ုပ်ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ ဇာနန္တိ-န်၏၊ (ကိုဴ-နည်း၊)

ဗြဟ္မုနော–၏၊ ဝါ–သည်၊ အညာတံ- မသိအပ်သော၊ ကိဉ္စိ – တစုံတခုသော အရာဝတ္ထုသည်၊ နတ္ထိ–မရှိတော့၊ ဗြဟ္မုနော-၏၊ ဝါ-သည်၊ အဒိဋ္ဌံ-မမြင်အပ်သော၊ ကိဉ္စိ-သည်၊နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဗြဟ္မုနော-၏(စိတ်၌)၊ အဝိဒိတံ-မထင်ရှားသော၊ ကိဉ္စိ–သည်၊ နတ္ထိ–တော့၊ ဗြဟ္မုနော-၏၊ ဝါ- သည်၊ အသစ္ဆိကတံ– မျက်မှောက် မပြုအပ်သော၊ ကိဉ္စိ–သည်၊ နတ္ထိ-တော့၊ ဇာတိ - သို့၊ (ဇာနန္တီ)၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဟံ-သည်၊ တေသံ–ထို ဗြဟ္မာတို့၏၊ သမ္မုခါ-မျက်မှောက်၌၊ နဗျာကာသိံ-မဖြေဆိုခဲ့ပါ၊ ဘိက္ခု – ရဟန်း၊ ယတ္ထ - အကြင် အကြောင်း ကြောင့်၊ စတ္တာရော-နသော၊ပေ၊ဝါယောဓာတု-ဌင်းတည်း၊(တံ-ထိုအကြောင်း ကို၊) အဟမ္ပိ-သည်လည်း၊ နဗျာနာမိ–မသိပါ၊ ဘိက္ခု – ရဟန်း၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ တုံ-သည်၊ တံ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ အတိဓာဝိတ္ဝာ-ကျော်လွန် ပြေးသွား၍၊ ဗဟိဒ္ဓါ- မြတ်စွာဘုရားမှ အပ၌၊ ဇာမဿ ပဥ္ဉဿ- ကို၊ ဝေယျာကရဏာယ– ဖြေဆိုခြင်းငှါ၊ ပရိယိဋ္ဌံ-ရှာခြင်းသို့၊ ယံ အာပဇ္ဇသိ-အကြင်ရောံ၏၊ တေံ-ဤသို့ ရောက်ခြင်းသည်၊ တုယ္ဟံ ဝေ-သင်၏သာ၊ ဒုက္ကဋံ–မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သော အမှုတည်း၊ တေံ-သည်၊ တုယ္ဟံ ဝေ – ၏သာ၊ အပရဒ္ဓံ - ချွတ်ယွင်းချက်တည်း၊ ဘိက္ခု-ဟန်း၊ တုံ–သည်၊ ဂစ္ဆ-ပြန်တော့၊ တမေဝ ဘဂဝန္တံ – ကိုသာ၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ-၍၊ ဇာမံ ပဉ္ဟံ–ကို၊ ပုစ္ဆ– မေးလေလော၊ ယထာ - အကြင် အခြင်း အရာအား ဖြင့်၊ တေ –သင့်အား၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဗျာကရောတိ- ဖြေတော်မူ၏၊ တထာ–ထို ဖြေတော်မူတိုင်းသော အခြင်းအရာအား ဖြင့်၊ နံ - ထို ပြဿနာကို၊ ဓာရေယျာသိ-ဆောင်ရွက် မှတ်သားလော၊ ဇာတိ- ဤသို့ ပြောပြီ။

ကေဝဋ္ဋ-ဋ္ဌ၊ အထခေါ-မဟာဗြဟ္မာက ပြောရာ ထိုအခါ၌၊ သော ဘိက္ခု– သည်၊ သေယျထာပိနာမ–ကား၊ ဗလဝါ-အားရှိသော၊ ပုရိသော - သည်၊ သမ္ပိဉ္ဇိတံ – ကွေးအပ်ပြီးသော၊ ဗာဟံ - ကို၊ ပသာရေယျ သေယျထာပိဝါ– ဆန့်တန်းရာသကဲ့သို့ဌင်း၊ ပသာရိတံ-ဆန့်တန်းအပ်ပြီးသော၊ ဗာဟံ–ကို၊ သမ ဇ္ဇေယျ သေယျထာပိဝါ- ကွေးရာ သကဲ့သို့ဌင်း၊ ဧဝမေဝ – သာလျှင်၊ ဗြဟ္မ လောကေ-၌၊ အန္တရဟိတော-ကွယ်ခဲ့သည်၊(ဟုတ္ဝာ-၍၊)မမ-ငါ၏၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ ပါတုရဟောသိ-ပြီ၊ ကေဝဋ္ဋ–ဋ္ဌ၊ အထခေါ–ရှေတော်မှောက်သို့ ရောက် လာရာ ထိုအခါ၌၊ သော ဘိက္ခု–သည်၊ မံ–ကို၊ အဘိဝါဒေတ္ဝာ–ရှိခိုး၍၊ ကေ မဋ္ဌံ နိသိဒိ၊ ကေဝဋ္ဋ-ဋ္ဌ၊ ကေမဋ္ဌံ-၌၊ နိသိဒ္ဒေါ–သော၊ သော ဘိက္ခု - သည်၊ မံ ဧတဒဝေါစ၊(ကိံ)၊ ဘန္တေ–ရား၊ ကတ္ထ-ကြောင့်၊ စတ္တာရော-နသော၊ မဟာ ဘူတာ–တို့သည်၊ အပရိသေသာ–အကြွင်းမရှိကုန်သည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ နိရုဇ္ဈန္တိ-ချုပ်ပါကုန်သနည်း၊ သေယျထိဒံ - ထို မဟာဘုတ်တို့ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ပထဝီဓာတု-ဌင်း၊ပေ၊ ဝါယောဓာတု-ဌင်းတည်း၊ ဇာတိ-သို့၊(အဝေါစ)။

တီ ရ ဒ သီ သ က ကု ပ မ ာ က ထ ာ

ကေဝဋ္ဋ–ဋ္ဌ၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝုတ္တော-မေးလျှောံအပ်သော်၊ အဟံ-သည်၊ တံဘိက္ခုံ တေဒဝေါစံ၊(ကိ)၊ ဘိက္ခု–ဟန်း၊ ဘူတပုဗ္ဗံ - ကား၊ သာမုဒ္ဒိကာ - သမုဒ္ဒြာ၌ သွား‌လာကြကုန်သော၊ ဝါဏိဇာ – ကုန်သည်တို့သည်၊ တီရဒဿိ ံ – ကမ်းကို မြင်နိုင်သော၊ သကုဏံ - ငှက်ကို၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ နာဝါယ - ဖြင့်၊ သမုဒ္ဒံ– သို့၊ အဇ္ဈောဂါဟန္တိ သက်ဝင်ကြကုန်၏၊ တေ-ထိုကုန်သည်တို့သည်၊ နာဝါယ-သည်၊ ဝါ–လှော်၌ နေသူ လူအပေါင်းသည်၊ အတီရဒဿိနိယာ–ကမ်းကို မမြင်လသော်၊ တီရဒဿိ ံ–သော၊ သကုဏံ–ကို၊ မုဉ္စန္တိ - လွှတ်ကြကုန်၏၊ သော–ထိုငှက်သည်၊ပုရတ္ထိမံဒိသံ-အရှေ့အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတေဝ-တသွားတည်းသွားသည်သာ၊ ဒက္ခိဏံဒိသံ-တောင်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ(ဧဝ)–သာ၊ ပစ္ဆိမံဒိသံ-အနောက်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ(ဧဝ)-သာ၊ ဥတ္တရံဒိသံ-မြောက်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ(ဧဝ)-သာ၊ ဥဒ္ဒံဒိသံ–အထက်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ(ဧဝ)-သာ၊ အနုဒိသံ-အထောင့် အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ(ဧဝ)–သာ၊ သော - ထိုငှက်သည်၊ သမုဒ္ဒာ - ထက်ဝန်းကျင်၌၊ တီရံ–ကမ်းကို၊ သစေ ပဿတိ – အကယ်၍ မြင်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ – သော်၊) တထာ ဂတကောဝ-ထို သွားမြဲကိုင်း သွားတော့သည်သာ၊ ဟောတိ - ၏၊ (ပြန်မလာတော့-ဟူလို။) သော-ထိုငှက်သည်၊ သမုဒ္ဒာ-၌၊ တီရံ–ကို၊ သစေ နပဿတိ-အကယ်၍ မမြင်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ–သော်၊) တမေဝနာဝံ-ထို လှေသို့သာ၊ ပစ္ဆာ ဂစ္ဆတိ(သေယျထာပိ)-ပြန်လာသကဲ့သို့၊ ဘိက္ခု–ဟန်း၊ ဧဝ မေဝ–လျှင်၊တွံ-သည်၊ ယတော-အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ ယာဝဇ်ဗဟ္မလောကာ-တိုင်အောင်၊ ပဓိယေသမာနော-ရှာမှီးလသော်၊ ဇ္ဈာမသ ပဥ္ဉသ-၏၊ ဝေယျာကရဏံ-အဖြေကို၊ နာဇ္ဈဂါ-မရခဲ့၊(တတော-ထို့ကြောင့်၊) အထ- အဖြေမရခဲ့ရာ ထို အခါ၌၊ မမညေဝ–၏သာ၊ သန္တိ ကေ-၌၊ ပစ္ဆာဂတော–ပြန်လာရပြီ။

ဘိက္ခု-ဟန်း၊ ဧသော ပဉ္ဟော–ကို၊ ဧဝံ - သို့၊ နု ပုန္ဆိ တဗ္ဗော - မမေးထိုက်၊ (ကိ -နည်း၊)ဘန္တေ-ရား၊ ကတ္ထ-ကြောင့်၊ စတ္တာရော–နှံသော ၊ပေ၊ ဝါယော ဓာတု-ဌဉ်းတည်း၊ ဇ္ဈတိ-သို့၊(နု ပုန္ဆိ တဗ္ဗော)၊ ဘိက္ခု–ဟန်း၊ ဧဝဉ္စ-၍သို့သာ၊ ဧသော ပဉ္ဟော-ကို၊ ပုန္ဆိ တဗ္ဗော-၏၊(ကိ -နည်း၊)ကတ္ထ-အဘယ်တရားကြောင့်၊ ဝါ- အဘယ်တရားကို သိရခြင်းကြောင့်၊ အာပေါစ–အာပေါဓာတ်သည်ဌဉ်း၊ပထဝီစ-သည်ဌဉ်း၊တေဇောစ-သည်ဌဉ်း၊ဝါယောစ-သည်ဌဉ်း၊နဂါဓတိ-မထောက်မမှီ, မတည်နိုင်ပါသနည်း၊ ကတ္ထ-ကြောင့်၊ ဝါ– ကြောင့်၊ ဒီဃဉ္စ–အရှည်ခေါ်ရန်,ပုံသဏ္ဌာန်သည်ဌဉ်း၊ ရဿဉ္စ-အတိုခေါ်ရန်, ပုံသဏ္ဌာန်သည်ဌဉ်း၊ အဏုံ–အဏုမြူသဘွယ် သေးငယ်သော ရုပ်ကလာပ်အပေါင်းသည်ဌဉ်း၊ ထူလံ-ကြီးကျယ်သော ရုပ်ကလာပ်အပေါင်းသည်ဌဉ်း၊ သုဘာသုဘံ–တင့်တယ်မတင့်တယ်သော ရုပ်ကလာပ်အပေါင်းသည်ဌဉ်း၊ (အသေသံ – အကြွင်း မရှိ

အောင်၊ ဥပရုဇ္ဈတိ–ချုပ်ရပါသနည်း၊) ကတ္ထ-ကြောင့်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ နာမဉ္စ-နာမ်တရားသည်၎င်း၊ ရူပဉ္စ – ရုပ်တရားသည်၎င်း၊ အသေသံ – အောင်၊ ဥပရုဇ္ဈတိ–နည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗော)၊ တတြ– ထို အမေးဌ၌၊ ဝေယျာကရဏံ-အဖြေသည်၊ ဘဝတိ - ဖြစ်၏၊ (ကိံ –နည်း၊) ဝိညာဏံ အနိဒဿနံ ၊ပေ၊ ဧတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတီတိ–ဟူ၍၊(ဘဝတိ)။

အဖြဂါထာများ၏ အနက်

ဝိညာဏံ - ထူးကဲမြင့်မြတ်, မဂ်ဉာဏ်ဓာတ်ဖြင့်, တပ်အပ် ထင်ထင်, သိမြင်နိုင်ထသော၊ အနိဒဿနံ-စက္ခုနှင့်စပ်, ဝိညာဏ်ဓာတ်ဖြင့်, မမြင်အပ် မမြင်နိုင်ထသော၊(တနည်း)၊ အနိဒဿနံ-အတုကင်းပ, အမတမို့, ညွှန်ပြဘို့ရာ, ဥပမာလည်း မရှိထသော၊ အနန္တံ–ဖြစ်တည် ပျက်ငြား, ၅၂ ပါးဟု, ပိုင်းခြားမရှိ, သန္ဓိသုခ, အမတဓာတ်ဖြင့်, မပြတ်ပုံသေ, တည်ရှိပေထသော၊ သဗ္ဗတောပဘံ-သမုဒြာ,ဆိပ်ကမ်းသာသို့, ဝင်ရာဖုံဖုံ,အာရုံကမ္ဘဉာန်း,ဆိပ်ကမ်းအဝင်ဝလည်းရှိထသော၊ (တနည်း)၊ သဗ္ဗတောပဘံ – ကိလေသာ အမဲ, မှောင်မတွဲသဖြင့်, အမြဝင်းပြောင်, အရောင်လည်းရှိထသော၊ (ယံနိမ္မာနံ - ကိလေသာဟူ , အပူခပ်သိမ်း, အေးငြိမ်းရာမှန်, အကြင် အေးနိဗ္ဗာန်သည်၊ အတ္ထိ - ပရမတ်တရား, ဓာတ်တပါးဖြင့်, ထင်ရှားမသွေ, ရှိပါပေ၏။)

ဣတ္ထေ (နိမ္မာနေ)- ခန္ဓာ ၅ ရပ်, ပရမတ်ထက်, ဆတ်ဆတ်ကဲလှဲ, ဤ နိဗ္ဗာန်ကြောင့်၊ ဝါ–ဤ နိဗ္ဗာန်ကို သိရခြင်းကြောင့်၊ အာပေါစ – ဖွဲ့စည်း လက္ခဏာ, ထင်ရှားစွာဖြင့်, သညာဖော်ထုတ် , အာပေါမဟာဘုတ်သည်၎င်း၊ ပထဝီစ–ခက်မာလက္ခဏာ , ထင်ရှားစွာဖြင့် , သညာဖော်ထုတ်, ပထဝီမဟာဘုတ်သည်၎င်း၊ တေဇောစ-အင့်ဇလက္ခဏာ,ထင်ရှားစွာဖြင့်, သညာဖော်ထုတ်,တေဇောမဟာဘုတ်သည်၎င်း၊ ဝါယောစ – ထောက်ကန်လက္ခဏာ, ထင်ရှားစွာဖြင့် , သညာဖော်ထုတ် , ဝါယောမဟာဘုတ်သည်၎င်း၊ နဂါတိ – မထောက် မမှီ, မတည်နိုင်တော့ချေ။

ဣတ္ထေ (နိမ္မာနေ)– သန္တိလက္ခဏာ, ငြိမ်သက်စွာဖြင့် , သညာ ခေါ်ရန်, ဤနိဗ္ဗာန်ကြောင့်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဒီယဉ္စ-ရုပ်ကလာပ်အလိလို,စဉ်ဆက်တည်သဖြင့်, အရှည် ခေါ်ငြား , ဥပါဒါ ရုပ်တရားသည်၎င်း၊ ရဿဉ္စ - ရုပ်ကလာပ် ထိုထို , အနည်းကိုပင်, အတိုခေါ်ငြား, ဥပါဒါရုပ်တရားသည်၎င်း၊ အဏုံ–ရုပ်ကလာပ် အနည်းစု, ပေါင်း၍ ပြုသဖြင့်, အဏုမြူ ခေါ်ငြား, ဥပါဒါရုပ်တရားသည်၎င်း၊ ထူလံ–ရုပ်ကလာပ် အသီးသီး, ပေါင်းစုံမှီးသဖြင့်, အကြီးခေါ်ငြား, ဥပါဒါ ရုပ်တရားသည်၎င်း၊ သုဘာသုဘံ-တင့်တင့်တယ်တယ် , မတင့်တယ်ဟု , ၂ သွယ်ကွဲပြား, ဇာဋ္ဌ အနိဋ္ဌရုပ်တရားသည်၎င်း၊ (ဥပရုဇ္ဈတိ–တရားထုံးအရ, သုံးမကျသဖြင့်, လုံးဝပုံသေ, ချုပ်ရပေသတည်း။)

ထွေ(နိဗ္ဗာနေ)–အာသန်တ, သဘာဝဖြင့်,ဘဝထိပ်ပန်, ဤနိဗ္ဗာန်ကြောင့်၊ ဝါ–ကြောင့်၊ နာမည်–ခန္ဓာ ၄ ပါး, နာမ်တရားသည်၎း၊ ရူပည်- ၂၈ ပါး, ရုပ်တရားသည်၎း၊ အသေသံ- တစိုးတစိ, အကြွင်းမရှိအောင်၊ ဥပရုဇ္ဈတိ - အခြေကျန, မနေရဘဲ, ကြွမွကိန်းသေ, ချုပ်ရပေသတည်း။

ဝိညာဏသ-ပုညာပုည, အာနဉ္ဇဟု,သုံးဝခေါ်တွင်,အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်၏၊ နိရောဓေန–အောက်ထက်ပေါ်လာ, မဂ် ၄ ဖြာဖြင့်, ဝေးကွာ ဖေါက်ခြင်း, ချုပ်ပျောက်ခြင်းကြောင့်၊ (တနည်း) ဝိညာဏသ – ရဟန္တာ၏, စုတိခေါ်တွင်, နောက်ဆုံး ဝိညာဉ်၏၊ နိရောဓေန-ဥပါဒ်ဒြဘင်, အစဉ်စွဲရောက်,ချုပ်ပျောက်သည့်အတွက်၊ ဇာတ္တေ(နိဗ္ဗာနေ)-ရဟန္တာအရှင်,မျက်မှောက်မြင်သည့်,အသန်တဓာတ်, ဤနိဗ္ဗာန်မြတ်ကြောင့်၊ ဝါ– ဤ နိဗ္ဗာန်မြတ်ကို သိရခြင်းကြောင့်၊ တံ (ဥပါဒိန္နက ဓမ္မဇာတံ)–ခန္ဓာကိုယ်တွင်, ဖြစ်ပျက်စဉ်၍, ပူပင်ရကြောင်း, ဤရုပ်နာမ် အပေါင်းသည်၊ ဥပရုဇ္ဈတိ–နောက်ထပ် မလဲ, ဝင့်ဇာတ်ခွဲဘို့, အမြဲကိန်းသေ, ချုပ်ငြိမ်းရပေသတည်း။

ဘဂဝါ–သည်၊ ဇုဒံ–ဤတရားတော်ကို၊ အဝေါစ-ပြီ၊ ကေဝဋ္ဋော-သော၊ ဂဟပတိပုတ္တော-သည်၊ အတ္တမနော-မိမိစိတ်ရှိသည်၊ ဝါ-နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ – ၍၊) ဘဂဝတော-၏၊ ဝါ–သည်၊ ဘာသိတံ–ဟောတော်မူအပ်သော တရားတော်ကို၊ အဘိနန္ဒိ – ဝမ်းမြောက် နှစ်သက်, ရှင်အားတက်လျက်, လက်ခံပြီ၊ ဇာတိ - သို့၊ (သုတံ – ပြီ၊ တနည်း) ဇာတိ–သို့၊ (သုတံ–သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဇာတိ-ကေဝဋ္ဋသုတ် အပြီးတည်း။)

ကောဒသမံ – တဆဲ့တသုတ်မြောက်သော၊ ကေဝဋ္ဋသုတ္တံ – ကေဝဋ္ဋသုတ်သည်၊ နိဋ္ဌိတံ–ပြီးပြီ။

× × × × × × ×

တိုက်တွန်းချက်။ ။ "နိဗ္ဗာန်သည် ဘာမျှမရှိသော အဘာဝပညတ်" ဟု ယူမှားအပ်သောအယူကို ဤဂါထာက ကောင်းကောင်း ပယ်ရှားနိုင်ပါသည်၊ ဤဂါထာနှင့်တွဲဘက်၍ "ခယံ ဝိရာဂံ အမတံ ပဏီတံ" စသော ရတနသုတ်တော်လာ နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ်တော်ပြဂါထာကိုလည်း, သင်္ဂြိဟ်ဘာသာဋီကာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း ဥပသမာနုဿတိအခက်းဦးပြအပ်သော ဂါထာများကိုလည်း ကြည့်ရှု ကျက်မှတ်ကာ နိဗ္ဗာန်ကို ပုထုဇဉ်၏အနုမာနဉာဏ်စက္ခုဖြင့် အဖန်ဖန် ကြည့်ရှုလျက် ဥပသမာနုဿတိဘာဝနာကို ပွားများကြပါလေ။

ကေဝဋ္ဋသုတ် ပါဠိတော်
နိဿယ ပြီးပြီ။

လောဟိစ္ဆသုတ် နိဿယ

လောဟိစ္ဆ မြာဟ္မဏဝတ္ထု

ဧဝံ မေ သုတံ ကေ သမယံ၊ [မြာဟ္မဇာလသုတ်အတိုင်း ပေးပါ၊] ဘဂဝါ ကောသလေသု၊ ပေ၊ ယေန သာလဝတိကာ တဒဝသရိ၊ တေန ခေါ ပန သမယေန လောဟိစ္ဆော မြာဟ္မဏော သာလဝတိကံ အဇ္ဈာဝသတိ၊ သတ္တုဿဒံ၊ ပေ၊ မြာဟ္မဒေယျံ၊ [“သာလဝတိကာ – သာလဝတိကာ ရွာသည် ” ဟု ပေးရုံသာ ထူးပါသည်၊ ကြွင်းပုဒ်များကို အမွှဋ္ဌသုတ်အစဉ် ပေးခဲ့ပါပြီ။] တေန ခေါ ပန သမယေန – မြတ်စွာဘုရား၏ ကောသလတိုင်း သာလဝတိကာရွာဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ လောဟိစ္ဆသ – လောဟိစ္ဆမည်သော၊ မြာဟ္မဏသ – ၏၊ ဝေရုပံ – ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ပါပကံ - ယုတ်ညံ့သော၊ ဒိဋ္ဌဂတံ - အယူမျှသည်၊ [ဒိဋ္ဌဂတန်ဆိ လဒ္ဓိမတ္တံ၊ – ဦးကာ၊ သဿတဒိဋ္ဌိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိတွင် ပါဝင်သော မိစ္ဆာအယူမျိုးမဟုတ် , သာမညအယူမှားသာ ဖြစ်သည် – ဟူလို။] ဥပ္ပန္နံ – ဖြစ်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ (ကိံ - နည်း၊) ဏ္ဍ – ဤလောက၌၊ သမဏော ဝါ – သမဏအမည်ရသူသည်သော်၎င်း၊ မြာဟ္မဏော ဝါ-မြာဟ္မဏအမည်ရသူသည်သော်၎င်း၊ ကုသလံ – အပြစ်မရှိသော၊ ဓမ္မံ - ဝိမောက္ခတရားကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ – ရငြားအံ့၊ ကုသလံ - သော၊ ဓမ္မံ – ကို၊ အဓိဂစ္ဆာ - ရပြီး၍၊ ပရဿ - သူတပါးအား၊ နာ အာရောစေယျ - မပြောဟောရာ၊ ဟိ - တားမြစ်သင့်၏၊ (“မပြောဟောရ” ဟု တားမြစ်သင့်၏၊) ပရော - သွန်သင်အပ်သူ, တပါးသောလူသည်၊ ပရဿ - သွန်သင်တတ်သူ, တပါးသောလူ၏၊ ကိံ – အဘယ် အကြောင်းအရာကို၊ ဝါ – အဘယ် ဩဝါဒကို၊ ကရိဿတိ – ပြုလတ္တံ့နည်း၊ ဝါ – လိုက်နာ၍ ပြုကျင့်လတ္တံ့နည်း၊

× × × × × × ×

ကုသလံ ဓမ္မံ ။ ။ ကုသလံ ဓမ္မန္တိ အနဝဇ္ဇဓမ္မံ နိက္ကိလေသဓမ္မံ၊ ဝိမောက္ခဓမ္မန္တိ အထ္ထော၊ – ဦးကာ၊ နောက်၌ ပြအပ်လတ္တံ့သော ပုရာဏဗန္ဓနကို ဖျက်ခြင်းနှင့်တူအောင် ကုသလံ ဓမ္မံအရ “အပြစ်မရှိသော ဝိမောက္ခတရား” ဟု ဖွင့်သည်၊ လောဟိစ္ဆမြာဟ္မဏ၏ ဆိုလိုရင်းကား – ဝိမောက္ခတရားကို ရခြင်းသည် အနှောင်အဖွဲ့ သံယောဇဉ်လောဘကို ဖျက်ဆီးခြင်းနှင့်တူ၏၊ သူတပါးကိုသွန်သင်ခြင်းကား ကိုယ့်တပည့်ဖြစ်အောင်သွေးဆောင်ခြင်း, လောဘသံယောဇဉ် တွယ်၍နေခြင်းနှင့် တူ၏ဟု ဆိုလိုသည်။ [“ဧဝံ သမ္မဒမိဒံ” ၏ အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ဒု – အုပ် စာမျက်နှာ (၄၈) ၌ ပြထားပြီ။]

ဆရာတို့ အနက်ပေးတော်မူကြပုံ။ ။ (ကသ္မာ – ကြောင့်၊) ကုသလံ – သော၊ ဓမ္မံ – ကို၊ အဓိဂန္ဆာ – ၍၊ ပရဿ - အား၊ နာ အာရောစေယျ – နည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ ပရော – တပါးသော အနုသာသိတဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပရဿ – တပါးသော အနုသာသကပုဂ္ဂိုလိအား၊ ကိံ – အဘယ်အကျိုးကို၊ ကရိဿတိ – ပြုနိုင်ပါအံ့နည်း၊ (နာ ကရိဿတိဝေ – သည်သာ၊) တသ္မာ – ကြောင့်၊ ကုသလံ ဓမ္မံ အဓိဂန္ဆာ, ပရဿ – အား၊ နာ အာရောစေယျ - ရာ၊ ဤသို့ ပေးတော်မူကြသည်။

သေယျထာပိနာမ-ကား၊ ပုရာဏံ-အဟောင်းဖြစ်သော၊ ဗန္ဓနံ– အနှောင်အဖွဲ့ကို၊ ဆိန္နိတ္ဝာ–ဖြတ်ပြီး၍၊ အညံ– ပုရာဏဗန္ဓနမှ တပါးသော၊ နဝံ– အသစ်ဖြစ်သော၊ ဗန္ဓနံ- ကို၊ ကရေယျသေယျထာပိ– ပြုရာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ သမ္ပဒံ- ဤ မျှတ်မယွင်း ပြီးစီးခြင်းရှိသော၊ ပါပကံ-သော၊ ဣဒံ လောဘဓမ္မံ– ဤ လောဘတရားကို၊ ဝဒါမိ-ဆိုလို၏၊ ဟိ–ဆိုသင့်၏၊ ပရော-သည်၊ ပရဿ-၏၊ ကိံ-ကို၊ ဝါ-ကို၊ ကရိဿတိ-နည်း၊ ဝါ-နည်း၊ ဇာတိ-သို့၊ (ဥပပ္ပန္နံ ဟောတို့)။

လောဟိစ္စော-သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ အဿောသိ-ပြီ၊ (ကိံ- နည်း၊) သမဏော ခလု ဘော ဂေါတမော၊ပေါတထာရ္ဂုပါနံ အရဟတံ ဒဿနံ ဟောတိ တိ၊ [အမ္ဗဋ္ဌသုတ်, ပေါက္ခရသာတိဝတ္ထု၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] အထခေါ–ကြားသိရရာထိုအခါ၌၊ လောဟိစ္စော-သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ ရောသိကံ-ရောသိကာမည်သော၊ နှာပိတံ – ရေချိုးပေးတတ်သူကို၊ [ရှေးက “ ဆတ္တာသည်ကို ” ဟုပေးကြ၏၊] အာမန္တေသိ-ပြီ၊ (ကိံ-နည်း) သမ္မရောသိကေ-အဆွေ ရောသိကာ၊ ဟိ – သွားပါချေ၊ ယေန - ၌၊ သမဏော ဂေါတမော- သည်၊ (အတ္ထိ- ၏၊) တေန–သို့၊ ဥပသင်္ကမ-လော၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ–ပြီး၍၊ မမ–အကျွန်ုပ်၏၊ ဝစနေန–ဖြင့်၊ သမဏံ ဂေါတမံ– ကို၊ အပ္ပါဗာဓံ-ကိုငှင်း၊ပေါဖါသုဝိဟာရံ–ကိုငှင်း၊ ပုစ္ဆ–မေးပါခဲ့လော၊ (ကိံ-နည်း၊) ဘော ဂေါတမ-မ၊ လောဟိစ္စော-သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ဘဝန္တံ ဂေါတမံ-ကို၊ အပ္ပါဗာဓံ- ကိုငှင်း၊ပေါဖါသုဝိဟာရံ-ကိုငှင်း၊ ပုစ္ဆတိ-မေးလိုက်ပါ၏၊ ဇာတိ-ဤသို့၊ (ပုစ္ဆ- လော၊) ဝေဒ္ဓ-ဤသို့လည်း၊ ဝဒေဟိ – လျှောက်ပါလေဥ၊လော၊ (ကိံ- နည်း၊) ဘဝံ ဂေါတမော - သည်၊ သွာတနာယ - နက်ဖန်၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော ကောင်းမှု , ဒိတိ ပါမောဇ္ဇအကျိုးငှါ၊ လောဟိစ္စဿ-သော၊ ဗြာဟ္မဏဿ-၏၊ ဘတ္တံ့-ကို၊ ဘိက္ခုသံဃေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ အဓိဝါသေတုကိရ-ကိုယ်တော် အထက်၌ ဝင်သက်တည်နေစေတော်မူပါလော့တဲ့၊ ဝါ–လက်ခံတော်မူပါလော့တဲ့၊ ဇာတိ(ဧဝဉ္စ-လည်း၊ ဝဒေဟိ-လော၊ ဇာတိ–သို့၊ အာမန္တေသိ)။ [ပေယျာလအတွက် အနက်များနှင့်တကွ အကျဉ်းမျှသာ ပေးထားအပ်သော ပုဒ်များ၏ အနက်ကို သုဘသုတ်၌ ရေးခဲ့ပြီ]

အမှာ ။ ။ ဤမှနောက်၌ ရောသိကာက ဘုရားရှင်ထံသွား၍ လောဟိစ္စဗြာဟ္မဏ၏ မှာလိုက်သည့်အတိုင်း လျှောက်ပုံ, ဘုရားရှင်က လက်ခံတော်မူပုံကိုငှင်း, ရောသိကာက လောဟိစ္စဗြာဟ္မဏအား ပြန်၍ပြောပုံကိုငှင်း ပြ၏၊ ထို ဝါကျများ၌ “ တေန ဘဂဝတာ-သည်၊ အဓိဝုတ္ထဉ္စ– လက်ခံလည်း လက်ခံတော်မူအပ်ပါပြီ”ဟူသော ပုဒ်မှတပါး အနက်ထူးမရှိပါ၊....ထို့နောက် လောဟိစ္စဗြာဟ္မဏသည် မိမိအိမ်၌ ခဘွယ် ဘောဇဉ်ကို စီရင်ပြီးလျှင် ရောသိကာကို ဘုရားရှင်ထံဆွမ်းဘုဉ်းပေးချိန်ကို လျှောက်ထားစေပါသည်။ [ထို ဝါကျများ၏ အနက်ကို အမ္ဗဋ္ဌသုတ်, ပေါက္ခရသာတိဝတ္ထု ဗုဒ္ဓုပသင်္ကမနကထာ၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

အထခေါ် – ဆွမ်းဘုဉ်းပေးချိန်ကို လျောက်ထားရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပုဗ္ဗဏ္ဟသမယံ-၌၊ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဘိက္ခုသံယေန သဒ္ဓိံ၊ [အမ္ဘဋ္ဌသုတ် ဗုဒ္ဓ။ပသက််မနကထာ၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ယေန သာလဝတိကာ (အတ္ထိ)၊ တေန ဥပသင်္ကမိ၊ တေန ခေါ ပန သမယေန-ကြွတော်မူရာထိုအခါ၌၊ ရောသိကာ နာမ်ပိတော, ဘဂဝန္တံ-၏၊ ပိဋ္ဌတော ပိဋ္ဌတော- နောက်မှ နောက်မှ၊ ဝါ-နောက်က နောက်က၊ အနုဗန္ဓော - အစဉ်လိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ အထခေါ် ရောသိကာ နာမ်ပိတော ဘဂဝန္တံ တေံ အဝေါစ၊ (ကိံ)၊ ဘန္တေ-ရား၊ လောဟိစ္စ သ – သော၊ ဗြာဟ္မဏသ- ၏၊ ဝေရ္ဗံ ပါပကံ ဒိဋ္ဌဂတံ, ဥပ္ပန္နံ – ဖြစ်နေပါ၏၊ (ကိံ)၊ ဇာဓ သမဏောဝါ၊ပေ၊ကရိသတိ၊ ဣတိ – ဤသို့ ဖြစ်နေပါ၏ပြီ၊ ဘန္တေ-ရား၊ သာဓု–တောင်းပန်ပါ၏၊ ဘဂဝါ-သည်၊ လောဟိစ္စံ-သော၊ ဗြာဟ္မဏံ-ကို၊ ပါပကာ-သော၊ တေဿာ ဒိဋ္ဌိဂတာ-မှ၊ ဝိဒဝေတု–ကင်းစေတော်မူပါ၊ ဣတိ-ဤသို့ လျောက်ပြီ၊ ရောသိကေ - ကာ၊ အပ္ပေဝနာမသိယာ – ဖြစ်နိုင်တန့်ရာ၏၊ ဝါ – ဖြစ်နိုင်လောက်စရာ ရှိပါ၏၊ ရောသိကေ - ကာ၊ အပ္ပေဝနာမသိယာ - ၏၊ ဣတိ–ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ အထခေါ်– မိန့်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည် ၊ပေ၊ နိသိဒိ - ပြီ၊ အထခေါ် – ဘုရားရှင်၏ ထိုင်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ လောဟိစ္စော ဗြာဟ္မဏော၊ပေ၊သမ္ပဝါရေသိ-ပြီ။ [အမ္ဘဋ္ဌသုတ်, ဗုဒ္ဓ။ပသက််မနကထာ၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

လောဟိစ္စ ဗြာဟ္မဏဝတ္ထုနိဿယဝဏ်း

အထခေါ် – ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ လောဟိစ္စော- သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ပေ၊ကေမန်္တံ နိသိဒိ၊ ကေမန်္တံ နိသိန္နံ ခေါ လောဟိစ္စံ ဗြာဟ္မဏံ ဘဂဝါ တေဒဝေါစ၊ (ကိံ)၊ လောဟိစ္စ-စ္စ၊ တေ-သင်၏၊ ဝါ–သင့်မှာ၊ ဧဝရ္ဗံ-သော၊ ပါပကံ-သော၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ– သည်၊ ဥပ္ပန္နံကိရ– ဖြစ်သတဲ့ဟု ကြားရသည်ကား၊ သစ္စံ-မှန်သလော၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ကြားရသနည်း၊)ဣဓ-၌၊ သမဏောဝါ၊ပေ၊ကရိသတိ၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြားရသည်ကား၊ သစ္စံ– လော၊ ဣတိ– ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ ဧဝံ– ဤအတိုင်း မှန်ပါ၏၊ လောဟိစ္စ–စ္စ၊ တံ–ထို မေးတော်မူအပ်လတံ့သောစကားကို၊ ကိံ မညသိ–အဘယ်သို့မှတ်ထင်သနည်း၊ တွံ – သည်၊ သာလဝတိကံ-၌၊ အစ္ဆာဝသသိ နန္ဒ – နေသည်မဟုတ်လော၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ ဧဝံ–ဤအတိုင်း ဟုတ်ပါ၏၊ လောဟိစ္စ-စ္စ၊ ယော – အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝဒေယျ– ရာ၏၊ [နခေါ- အနက်မရှိ၊] (ကိံ –နည်း၊) လောဟိစ္စော– သော၊ ဗြာဟ္မဏော– သည်၊ သာလဝတိကံ- ၌၊ အစ္ဆာဝသတိ - ၏၊ သာလဝတိကာယ - ၌၊ ယာ သမုဒယသဒ္ဒါတိ – အကြင်တိုးပွားသော အခွန်အတုတ်၏ ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ – ထို

တိုးပွားသောအခွန်အတုတ်ကို၊ လောဟိစ္စော-သော၊ ဗြဟ္မဏော၀-သည်သာ၊ ကေကော–တယောက်တည်း၊ (ဟုတ္တွာ-၍၊) ပရိဘုဉ္ဇေယျ- သုံးစွဲရာ၏၊ အညေသံ–အခြားသူတို့အား၊ နဒဒေယျ–မပေးရာ၊ ဣတိ-သို့၊ (၀ဒေယျ)၊ ဧ၀ံဝါဒိ-ဤသို့ ပြောဆိုလေ့ရှိသော၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ("အန္တရာယကရော ဟောတိ ၀ါ" စသည်၌စပ်၊) ယေ – အကြင်သူတို့သည်၊ တံ - သင့်ကို၊ ဥပဇီ၀န္တိ – မှီ၍ အသက်မွေးကြကုန်၏၊ တေသံ–ထို သင့်ကိုမှီ၍ အသက်မွေးသူတို့၏၊ အန္တရာယကရော – လာဘ်၏ အန္တရာယ်ကို ပြုသည်၊ ဟောတိ၀ါ – ဖြစ်သလော၊ နော ဟောတိ၀ါ-မဖြစ်သလော၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဘော ဂေါတမ – မ၊ အန္တရာယကရော–သည်၊ (ဟောတိ–ပါ၏၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ပြီ။)

အန္တရာယကရော-သည်၊ သမာနော – သော်၊ တေသံ– တို့ကို၊ ၀ါ – တို့၏၊ ဟိတာနုကမ္ပိ– စီးပွားကို လိုလားသည်၊ ၀ါ– စီးပွားဖြင့် ချီးမြှောက်တတ်သည်၊ ဟောတိ၀ါ-လော၊ အဟိတာနုကမ္ပိ–စီးပွားကို မလိုလားသည်၊ ၀ါ-စီးပွားဖြင့် ချီးမြှောက်တတ်သူမဟုတ်သည်၊ ဟောတိ၀ါ-လော၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘော ဂေါတမ၊(တေသံ–ထိုအကျွန်ုပ်ကိုမှီ၍ အသက်မွေးသူတို့၏၊ အန္တရာယကရော-သည်၊ သမာနော– သော်၊) အဟိတာနုကမ္ပိ– သည်၊ (ဟောတိ–ပါ၏၊ ဣတိ-ပြီ၊) အဟိတာနုကမ္ပိဿ – စီးပွားကို မလိုလားသူ၏၊ ၀ါ – စီးပွားဖြင့် မချီးမြှောက်တတ်သူ၏၊ တေသု - ထို သင့်ကိုမှီ၍ အသက်မွေးသူတို့၌၊ မေတ္တံ – မေတ္တာရှိသော၊ ၀ါ– မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော၊ စိတ္တံ– သည်၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ – ရှေးရှုတည်သည်၊ ဟောတိ၀ါ– လော၊ သပတ္တကံ– ရန်သူ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ (စိတ္တံ– သည်၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ–သည်၊ ဟောတိ၀ါ– လော၊) ဣတိ - ပြီ၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ (အဟိတာနုကမ္ပိဿ-၏၊ တေသု- တို့၌၊) သပတ္တကံ- သော၊ (စိတ္တံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ, ဣတိ-ပြီ၊) သပတ္တကော– ရန်သူ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ စိတ္တော- သည်၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတော– လသော်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၀ါ- မိစ္ဆာအယူရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတိ- လော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၀ါ – သမ္မာအယူရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတိ - လော၊ ဣတိ - ပြီ၊ ဘော ဂေါတမ - မ၊ (သပတ္တကော စိတ္တော ပစ္စုပဋ္ဌိတော – သော်၊) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – သည်၊ (ဟောတိ–ပါ၏၊ ဣတိ-ပြီ၊) လောဟိစ္စ-စ္စ၊ အဟံ– သည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဿ-မိစ္ဆာအယူရှိသူ၏၊ ဒ္ဝိန္နံ– ၂ မျိုးကုန်သော၊ ဂတီနံ-ဂတိတို့တွင်၊ နိရယံ၀ါ-ငရဲမူလည်း ဖြစ်သော၊ တိရစ္ဆာနယောနိံ ၀ါ-တိရစ္ဆာန်တို့၏ အမျိုးဇာတ်မူလည်းဖြစ်သော၊ အညတရံ-အမှတ်မထား၊ တပါးပါးသော၊ ဂတိ-ဂတိကို၊ ၀ဒါမိ-တော်မူ၏။

× × × × × × ×

ဟိတာနုကမ္ပိ။ ။ဟိတာနုကမ္ပိတိ ထွေ ဟိတန္တိ ၀ုစိ၊ အနုကမ္ပတီတိ အနုကမ္ပိ၊ ဣစ္ဆတီတိ အတ္ထော၊ ၀ုစိံ ဣစ္ဆတိ၀ါ, နော ၀ါတိ ၀ုတ္တံ ဟောတိ၊– အဋ္ဌကထာ၊ အနုပုဗ္ဗော ကမ္ပိသဒ္ဒေါ အာကမ်ိန်တော ဟောတိတိ "ဣစ္ဆတီတိ အတ္ထော"တိ ၀ုတ္တံ၊ သာတိ သယေန၀ါ ဟိတေန အနုကမ္ပကော အနုဂ္ဂဟကော ဟိတာနုကမ္ပိ၊– ဋီကာ။

လောဟိစ္စ-စ္စ၊ တံ– ထို မိန့်တော်မူအပ်လတံ့သော စကားကို၊ ကိံ မညသိ– အဘယ်သို့မှတ်ထင်သနည်း၊ ပသေနဒိ-ဒိမည်သော၊ကောသလော-ကောသလတိုင်း၏ အရှင်ဖြစ်သော၊ ရာဇာ – သည်၊ ကာသိကောသလံ - ကာသိတိုင်း, ကောသလတိုင်းခ၌၊ အဇ္ဈာဝသတိနန-စိုးအုပ်၍ အပိုင်းအခြားအားဖြင့် နေသည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘောဂေါတမ-မ၊ ဧဝံ-ပါ၏၊(ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊) လောဟိစ္စ–စ္စ၊ ယော ဧဝံ, ဝဒေယျ–ရာ၏၊(ကိံ)၊ ပသေနဒိ ကောသလော၊ပေ၊ နအညေသံ ဒဒေယျ၊ ဣတိ-သို့၊(ဝဒေယျ-ရာ၏၊)ဧဝံဝါဒိ-သော၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊("အန္ဓကရာယကရော ဟောတိဝါ"စသည်၌စပ်၊) ယေ–အကြင်သူတို့သည်၊ ပသေနဒိံ ကောသလံ, ရာဇာနံ-ကို၊ ဥပဇီဝန္တိ-နှံ၏၊ တုမ္ဟေစဝ-တို့သည်ဂင်း၊အညေစ-သင်တို့မှတပါး အခြားသူတို့သည်ဂင်းတည်း၊ [ဆရာတို့ကား၊ "ဥပဇီဝထ" ဟု ထည့်တော်မူကြ၏။] တေသံ - ထို ပသေနဒိ ကောသလမင်းကို မှီ၍အသက်မွေးကြသောသင်နှင့် အခြားသူတို့၏၊ အန္ဓကရာယကရော, ဟောတိဝါ၊ပေ၊အညတရံ ဂတိံ ဝဒါမိ။ [အထက်ကအတိုင်းပေးပါ။]

လောဟိစ္စ·စ္စ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ယော-သည်၊ လောဟိစ္စော၊ပေ၊နအညေသံ ဒဒေယျာတိ–လောဟိစ္စော၊ပေ၊ နအညေသံ ဒဒေယျ ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ကိရဝဒေယျ-အကယ်၍ ပြောအံ့၊ ဧဝံဝါဒိ–သော၊ သော-သည်၊ပေ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - မိစ္ဆာအယူရှိသူသည်၊ ဟောတိ-၏၊[ဆရာတို့ကား "ကိရဟောတိ- ဖြစ်သတတ်" ဟု ကိရကို ကြိယာပုဒ် အားလုံးနှင့် တွဲ၍ ပေးတော်မူကြ၏။] လောဟိစ္စ – စ္စ၊ ဧဝံမေဝ–ဤအတူသာလျှင်၊ ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလိသည်၊ ဣဓ သမဏောဝါ၊ပေ၊ ကရိဿတီတိ–ဣဓသမဏောဝါ၊ပေ၊ကရိဿတီဟူ၍၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝဒေယျ-ရာ၏၊ ဧဝံ ဝါဒိ, သော–သည်၊ ("အန္ဓကရာယကရော ဟောတိ" စသည်၌ လှမ်းစပ်၊) ယေတေ ကုလပုတ္တာ–အကြင် အမျိုးကောင်းသားတို့သည်၊ တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ–မြတ်စွာဘုရားသည် အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူအပ်သော၊ ဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည် အပြားအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဓမ္မဝိနယံ-သုတ်, အဘိဓမ္မာ, ဝိနည်းကို၊ အာဂမ္မ-ရှေးရှုရောက်၍၊ ဝါ-အကြောင်းပြု၍ ဧဝရူပံ–ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဥဠာရံ-မွန်မြတ်သော၊ ဝိသေသံ–တရားထူးကို၊ အဓိဂစ္ဆန္တိ–ရကြကုန်၏၊ သောတာပတ္တိဖလံဝိ-သောတာပတ္တိဖိုလ်ကိုလည်း၊ သစ္ဆိကရောန္တိ-မျက်မှောက် ပြုကြကုန်၏၊ သကဒါဂါမိဖလံဝိ၊ပေ၊ အနာဂါမိဖလံဝိ သစ္ဆိကရောန္တိ၊ အရဟတ္တံဝိ-အရဟတ္တဖိုလ်ကိုလည်း၊ သစ္ဆိကရောန္တိ၊ ["ဝိသေသံ အဓိဂစ္ဆန္တိ"ကိုပင် ထပ်၍ ဖွင့်သည်။]

ယေစိမေ (ယေစ + ဇမေ) - အကြင် အမျိုးကောင်းသားတို့သည်လည်း၊ ဒိဗ္ဗာနံ-နတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘဝါနံ-ဖြစ်ရာဘုံဗိမာန်တို့၏၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ-ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ ဒိဗ္ဗာ–နတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂဗ္ဘာ-ခန္ဓာအစဉ်ကို ဖွဲ့စပ်တတ်သော

နတ်လောကတို့ကို၊ [ဋီကာ၌ "ဗြဟ္မာလောက"ကိုပါ ယူသည်။] ပရိပါစေန္တိ-ဒါန သီလ ဘာဝနာအားဖြင့် ရင့်ကျက်စေကြကုန်၏၊(တနည်း)ယေစက္ကမေ-တို့သည်လည်း၊ ဒိဗ္ဗာနံ-နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘဝါနံ-ဝိပါက် ခန္ဓာတို့၏၊ အာဘိ နိဗ္ဗတ္တိယာ-ဌ၊ ဒိဗ္ဗာ-နတ်၏ အဖြစ်ကို ဆောင်တတ်ကုန်သော၊ ဂဒ္ဒာ-ခန္ဓာ အစဉ်ကို ဖွဲ့စပ်တတ်သော ဒါနစသော ကောင်းမှုတို့ကို၊ ပရိပါစေန္တိ-ရင့်ကျက်စေကြကုန်၏။ [၌ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] တေသံ - ထိုအရိယာဖြစ်ထိုက်, နတ်ပြည် မြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်ထိုက်သော အမျိုးကောင်းသား တို့၏၊ အန္တရာယကရော-အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ အန္တရာယ-ကရော သမာနော ၊ပေ၊ အညတရံ ဂတိ ဝဒါမိ။ ["ဣတိ ကိရ လောဟိစ္စ ယော ဧဝံ ဝဒေယျ၊ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော"မှစ၍ "အညတရံ ဂတိ ဝဒါမိ နိရယံဝါ တိရစ္ဆာနယောနိ ဝါ"တိုင်အောင်သော ဝါကျများ၌ အနက်တူပြီ။]

တယော စောဒနာရဟာ

လောဟိစ္စ-စ္စ၊ လောကေ-၌၊ ယေ-အကြင် ဆရာတို့သည်၊ စောဒနာရဟာ-စောဒနာထိုက်ကုန်၏၊ ဝါ-အပြစ်တင်ထိုက်ကုန်၏၊(တေ)သတ္ထာရော-ထို ဆရာတို့သည်၊ ဣမေတယော-၌ ၃ ယောက်တို့တည်း၊ ယောစ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ဝေရှုပေ-၌သို့ သဘောရှိကုန်သော၊ သတ္ထာရော-တို့ကို၊ စောဒေတိ-စောဒနာ၏၊ ဝါ- အပြစ်တင်၏၊ (တဿ – ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏၊) သာစောဒနာ-ထို စောဒနာခြင်းသည်၊ ဝါ-သည်၊ ဘူတာ - ဟုတ်၏၊ တစ္ဆာ-မှန်၏၊ ဓမ္မိကာ-တရားနှင့် ယှဉ်၏၊ အနဝဇ္ဇာ-အပြစ်မရှိ၊ ကတမေ တယော – အဘယ် ၃ ယောတို့နည်း၊ လောဟိစ္စ-စ္စ၊ ဣဓ-၌လောက၌၊ ကေစ္စော-အချို့သော၊ သတ္ထာ-သည်၊ ယဿ(သာမညတ္ထဿ)- အကြင် သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းသော စီးပွားကို၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှါ၊ အဂါရဿ်မာ-အိမ်မှ၊ (နိက္ခမိတွာ - ထွက်၍၊) အနဂါရိယံ- အိမ်၏ စီးပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ပေး, နွားမွေးမှု မရှိရာ ရဟန်းဘောင်သို့၊ ပဗ္ဗဇိတော – ကပ်ရောက်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ အဿ-ထို ဆရာ၏၊ ဝါ – သည်၊ သော သာမညတ္ထော – ထို သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းသော စီးပွားသည်၊ ဝါ–ကို၊ အနနုပ္ပတ္တော– မရောက်အပ်သေးသည်၊ ဝါ–မရအပ်သေးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ သော-ထိုဆရာသည်၊ တံ သာမညတ္ထံ-သို့၊ အနနုပါပုဏိတ္တာ–မရောက်သေးမူ၍၊ ဝါ-မရသေးမူ၍၊ သာဝကာနံ-သာဝက တို့အား၊ ဓမ္မံ –ကို၊ ဒေသေတိ-ဟောပြ၏၊ (ကိံ - နည်း၊) ဣဒံ - ၌ တရားသည်၊ ဝေါ–သင်တို့၏၊ ဟိတာယ-စီးပွားအလို့ငှါ၊(ဟောတိ-၏၊)ဣဒံ-သည်၊ ဝေါ-၏၊ သုခါယ-ငှါ၊(ဟောတိ)၊ ဣတိ–၌သို့ ဟောပြ၏။

တဿ-ထိုဆရာ၏ (စကားကို)၊ သာဝကာ - သာဝကတို့သည်၊ နဲ သုဿူသန္တိ–ရှိသေစွာ မနာယူကြကုန်၊ သောတံ–နားကို၊ နဲ သြဒဟန္တိ-ရှေးရှုမထား၊ ကြကုန်၊(တနည်း)နဲ သောတံ သြဒဟန္တိ-နားမထောင်ကြကုန်၊ အညာ(အညာယ)-သိခြင်းငှါ၊ စိတ္တံ–ကို၊ နဲ ဥပဒ္ဒပေန္တိ - မဖြစ်စေကြကုန်၊ သတ္ထု - ဆရာ၏၊ သာသနာ-အဆုံး အမမှာ၊ ဝေါက္ကမ္မစ – ဖဲ့၍လည်း၊ ဝတ္တန္တိ - ကျင့်ကြကုန်၏၊ သော-ထို ဆရာသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ စောဒေတဗ္ဗော–စောဒနာထိုက်သည်၊ ဝါ - အပြစ်တင်ထိုက်သည်၊ အဿ – ဖြစ်၏၊(ကိံ –အဘယ်သို့ စောဒနာထိုက်သနည်း)၊ အာယသ္မာ–အရှင်သည်၊ ယဿ(သာမညတ္ထဿ)–၏၊ အတ္ထာယ-ငှါ၊ အဂါရဿ္မာ–မှ၊ (နိက္ခမိတ္ဘာ-၍၊) အနဂါရိယံ–သို့၊ ပဗ္ဗဇိတော-ပြီ၊ တေ-အရှင်သည်၊ သော သာမညတ္ထော - သို့၊ အနနုပ္ပတ္တော – မရောက်အပ်သေး၊ တံ-အရှင်သည်၊ တံ သာမညတ္ထံ–သို့၊ အနနုပါပုဏိတ္ဘာ-၍၊ ဝါ-၍၊ သာဝကာနံ–တို့အား၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဒေသေသိ-၏၊(ကိံ –နည်း၊)ဣဒံ–သည်၊ ဧဝါ- တို့၏၊ ဟိတာယ–ငှါ၊(ဟောတိ)၊ ဣဒံ-သည်၊ ဧဝါ–တို့၏၊ သုခါယ - ငှါ၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-၌သို့ ဟောပြ၏၊ တဿတေ-ထို အရှင်၏ စကားကို၊ သာဝကာ-တို့သည်၊ နဲ သုဿူသန္တိ–နဲ၊ပေ၊ဝေါက္ကမ္မစ–၍လည်း၊ ဝတ္တန္တိ–နဲ၏။

သေယျထာပိနာမ-ကား၊ (ဣတ္ထိယာ–မိန်းမတယောက်သည်၊) သြသက္ကန္တိယာ–မကြိုက်သည် ဖြစ်၍ နောက်ဆုတ် နောက်ဆုတ် သွား၊လသော်၊(ပုရိသေ-ယောက်ျားတယောက်သည်၊ ဝါ–က၊) ဥဿက္ကေယျ သေယျထာပိဝါ - တိုး၍ တိုး၍ လိုက်သွားရာသကဲ့သို့ဂုဏ်း၊ ပရမ္မုခံ - တဖက်အရပ်၌ မျက်နှာ ရှိသော မိန်းမကို၊ ဝါ-မျက်နှာလွှဲနေသော မိန်းမကို၊ အာလိင်္ဂေယျ သေယျထာပိဝါ–နောက်ကနေ၍ ပွေ့ဖက်ရာသကဲ့သို့ဂုဏ်း၊ ဧဝံ သမ္ပဒံ–ဤသို့ မချွတ်မယွင်း ပြီးစီးခြင်းရှိသော၊ ပါပကံ-သော၊ ဣဒံ လောဘဓမ္မံ–ဤလောဘသဘောကို၊ ဝဒါမိ-ဆိုလို၏၊ ဟိ–ဆိုသင့်၏၊ ပရော-သည်၊ ပရဿ–၏၊ ကိံ-ကို၊ ဝါ-ကို၊ ကရိဿတိ-နည်း၊ ဝါ-နည်း၊ ဣတိ-သို့၊(စောဒေတဗ္ဗော)၊ လောဟိစ္စ-စ္စ၊ လောကေ-၌၊ ယော-အကြင်ဆရာသည်၊စောဒနာရဟော-၏၊ပဋိမော-သော၊(သော)သတ္ထာ-ထို ဆရာဟူသည်၊ အယံ – ဤ ဆရာပင်တည်း၊ (မိမိကလည်း သာမညတ္ထသို့ မရောက်သေး, မိမိစကားကိုလည်း သာဝကတို့က မလိုက်နာပါဘဲလျက် ဟောပြော ဆုံမှနေသော ဆရာပင်တည်း၊) ယောစ – အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ဧဝရူပံ–သော၊ သတ္ထာရံ–ကို၊ စောဒေတိ–၏၊ ဝါ-၏၊ (တဿ- ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏၊) သာစောဒနာ-သည်၊ ဘူတာ တစ္ဆာ ဓမ္မိကာ အနဝဇ္ဇာ၊

လောဟိစ္စ-စ္စ၊ ပုနစ–တဖန်လည်း၊ အပရံ-တမျိုးကား၊ ဣဓ-၌လောကဋ္ဌ၊ ကေစ္စော-သော၊ သတ္ထာ - သည် ၊ ပေ ၊ ဣတိ – ၌သို့ ဟောပြ၏၊ တဿ– ကို၊ သာဝကာ-တို့သည်၊ သုဿူသန္တိ–ကုန်၏၊ သောတံ - ကို၊ သြဒဟန္တိ–ကုန်၏၊

[တနည်းလည်းပေး၊] အညာ (အညာယ)-၄၂၊ စိတ်ဆံ-ကို၊ ဥပဇ္ဈပေန္တိ-ကုန်၏၊ သတ္တ၂-၏၊ သာသနာ-မှာ၊ ဝေါက္ကမ္မစ - ၍လည်း၊ နှ ဝတ္တန္တိ-ကုန်၊ သော-ထို ဆရာသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဧဝံ စောဒေတဗ္ဗော အဿ၊(ကံ)၊ အာယသ္မာ-သည်၊ပေ၊ နှ ဝတ္တံန္တိ-န်၊ သေယျထာပိ နာမ - ကား၊ သင်္ကံ – မိမိ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ခေတ္တံ-လယ်ကို၊ သြဟာယ-ပေါင်းမသင်ဘဲ စွန့်ထား၍၊ ပရံ-သူတပါး၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ခေတ္တံ-ကို၊ နိဒ္ဓါရိတမ္ပံ-ပေါင်းမြက်တို့ကို နှုတ်ပယ်ထိုက်၏ ဟူ၍၊ (တနည်း) နိဒ္ဒါယိတမ္ပံ-ပေါင်းမြက်တို့ကို ရိတ်ပယ်ထိုက်၏ ဟူ၍၊ မညေယျသေယျထာပိ-မှတ်ထင်ရာသကဲ့သို့၊ [ဥပမာနဝါကျ၌ အနက်တူပြီ။] ပေ၊ဓမ္မိကာ အနဝဇ္ဇာ။

အမှာ။ ။ဤမှနောက်၌ မိမိက သာမည်ထွဆို ရောက်ပြီးဖြစ်သော်လည်း မိမိစကားကို သာဝကများက မလိုက်နာသည့်အတွက် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော ဆရာကို ဟောတော်မူပါသည်၊ ၎င်းဝါကျများ၌ အနက်ပေးပုံ အာလုံးတူပြီ။

နဝေဒနာရဟသုတ်၊

ဧကံ ဝုတ္တံ ၊ ပေ ၊ အဝေါစ၊ (ကံ)၊ ဘော ဂေါတမ–မ၊ လောကေ–၌၊ ယော–အကြင် ဆရာသည်၊ နှ စောဒနာရဟော-စောဒနာခြင်းကို မထိုက်၊ ဝါ-အပြစ်တင်ခြင်းကို မထိုက်၊ ကောစိ–သော၊ (သော) သတ္ထာ-သည်၊ အတ္ထိ ပန–လော၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ လောဟိစ္စ-စ္စ၊ လောကေ-၌၊ ယော–အကြင် ဆရာသည်၊ နှ စောဒနာရဟော–ထိုက်၊ ဝါ–ထိုက်၊ (သော) သတ္ထာ–သည်၊ အတ္ထိ–၏၊ ဣတိ - ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘော ဂေါတမ – မ၊ လောကေ– ၌၊ ယော-သည်၊ နှ စောဒနာရဟော–ထိုက်၊ ဝါ-ထိုက်၊ သော(သတ္ထာ)–သည်၊ ကတမော ပန-ပါနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

ဣဓ လောဟိစ္စ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ၊ပေ၊[သာမညဖလေ-၌၊ (ဝိတ္ထာရိတံ) ယထာ - ၌အပ်ပြီးသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ – ၌ထိုက်၏။] ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ လောဟိစ္စ - စ္စ၊ ယသ္မိံ သတ္ထရိ–၌၊ သာဝကော–သည်၊ ဧဝ ရူပံ–သော၊ ဥဠာရံ – မွန်မြတ်သော၊ ဝိသေသံ– တရားထူးကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ–ရ၏၊ လောဟိစ္စ–စ္စ၊ လောကေ-၌၊ ယော– အကြင် ဆရာသည်၊ နှ စောဒနာရဟော - ထိုက်၊ (သော) သတ္ထာ-ဟူသည်၊ အယမ္ပိ-၍ဆရာလည်း တပါးပင်တည်း၊(မိမိက ပဌမဈာန်စသည်ကို ရ၍ သာဝကတို့ကို ပဌမဈာန်တရားထူးကိုရစေနိုင်သော ၍ဆရာလည်း တပါးတည်း၊) ယောစ– အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ဧဝရူပံ-သော၊ သတ္ထာရံ– ကို၊ စောဒေတိ-၏၊ (တဿ – ၏၊) သာ စောဒနာ-သည်၊ အဘူတာ–မဟုတ်၊ အတစ္ဆာ- မမှန်၊ အဓမ္မိကာ–တရားနှင့် မယှဉ်၊ သာဝဇ္ဇာ–အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်၏။

အမှာ။ ။ဤမှနေ၁်၌ ဒုတိယစျာန်စသော စျာန် ၃ ပါးကိုဂုဏ်း, ဝိပဿနာ ဉာဏ်စသော ဉာဏ်ရှစ်ပါးကိုဂုဏ်း သာဝကတို့ကို ရ့စေနိုင်သော ဆရာများကို "မစောဒနာထိုက်သော ဆရာ" ဟု ဟောတော်မူပါသည်၊ ထို ဝါကျများ၌ အနက်ထူးမရှိပါ။

ဝေံ ဝုဒ္တော၊ပေ၊အဝေါစ၊ (ကိ˚)၊ ဘော ဂေါတမ- မ၊ သေယျထာပိ- ကာ။ ပုရိသော-အ့ကျိုးလိုလားသော ယောကျ်ားတယောံသည်၊ နရကပပါတံ- နရက် ချောံသို့၊ ပတန္တံ-ကျရောက်နေသော၊ ပုရိသံ-ကို၊ ကေသေသု-ဆံပင်တို့၌၊ ဂဟေ တွာ-ဆွဲကိုင်၍၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ထဒ့လေ-ကြည်းကုန်း၌၊ ပတိဋ္ဌပေယျ သေယျထာပိ- တည်စေရာသကဲ့သို့၊ ဝေမေဝ- သာလျှင်၊ ဘော်တာ ဂေါတမေ န-သည်၊ နရကပပါတံ-သို့၊ ပပတန္တော-ခုန်ချနေသော၊ အဟံ-ကို၊ ထလေ-၌၊ ပတိဋ္ဌာပိတော-တည်စေအပ်ပါပြီ၊ အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမ၊ပေ၊အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတန္တိ၊ [ကူဋဒန္တသုတ်, ဥပါသကတ္တ ပဋိဝေဒနာကထာ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] ဣတိ- သို့၊ သုတံ-ပါပြီ၊ (တနည်း)ဣတိ-သို့၊ သုတံ-ခြင်းသည်၊ ဟေတိ-ပါ၏၊ ဣတိ-လောဟိစ္စသုတ် အပြီးတည်း။

ဒွါဒသမံ - တဆဲ့နှစ်သုတ်မြောက်သော၊ လောဟိစ္စသုတ္တံ -
လောဟိစ္စသုတ်သည်၊ နိဋ္ဌိတံ - ပြီ။

× × × × × × ×

နရကပပါတံ။ ။အဘိဓာန် (၆၅၆)၌ နိရယနှင့် နရကကို ပရိယာယ်ဟု ဆိုသော်လည်း ထောမနိမိတ္တ နိရယအနက်အပြင် ဘူမိဂ ဗျာ- တောဝက်တို့၏ တူးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော မြေတွင်းအနက်ကိုလည်း တွေ့ရ၏၊ ထို မြေတွင်းသည်ပင် အလွန် နက်သောအခါ ချောက်ကြီးဖြစ်နေသောကြောင့် "နရက်ချောက်" ဟု အနက်ပေးကြသည်၊ ထောမနိမိတ္တ နရိန္ဓာတ် + ကုန်ပစ္စည်း ဟု ဆို၏၊ ပါဠိ၌ " နရ + နယနပါပဏေသု" ဟူသောဓာတ် + ဏ္ဍ၊ ပစ္စည်းဟု ကြံသင့်၏၊ နရတိ နေတိတိ နရကော - သတ္တဝါတို့ကို ဆောင်တတ်သော နရတ်၊ နရန္တိ ပါပုဏန္တိ သတ္တာ ဝါ ဣတော တိ နရကော-သတ္တဝါတို့ ကျရောက်ရာဖြစ်သော နရက်၊ ထို နရကကိုပင် "ပပါတ"ဟု အထူးပြု၍ "နရကပပါတ"ဟု ဆိုသည်၊ ပပတန္တိ ဣတော တိ ပပါတော-သတ္တဝါတို့ကျရောက်ရာဖြစ်သောချောံ၊ နရကသင်္ခါတော+ပပါတော နရကပပါတော။

လောဟိစ္စသုတ်၏ ပါဠိတော်
နိဿယ ပြီးပြီ။

တေဝိဇ္ဇသုတ် နိဿယ

ဧဝံ မေ သုတံ၊ ကေ သမယံ၊ [မြဟ္မဇာလသုတ်အတိုင်း ပေးပါ။] ဘဂဝါ ကောသလေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသံယေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ၊ [အမ္ဗဋ္ဌသုတ်အစဉ် ပေးခဲ့ပြီ။] ယေန – ၌၊ မနသာကဋံနာမ– မနသာကဋမည်သော၊ ကောသလာနံ–ကောသလာဟု ဗဟုဝုစ်အမည်ရသော ဇနပုဒ်၏၊ [ရှေးက "ကောသလာနံ – ကောသလ တိုင်းသူတိုင်းသား‌တို့၏" ဟု ပေးသည်။] ဗြာဟ္မဏဂဟဝါမော–ပုဏ္ဏားရွာသည်၊ (အတ္ထိ-၏၊) တံ– မနသာကဋ ပုဏ္ဏားရွာရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ အဝသရိ – ရောက်တော်မူပြီ၊ [တနည်း ပေးပုံကို အမ္ဗဋ္ဌသုတ်အစဉ် ပြခဲ့ပြီ။] ဘဂဝါ-သည်၊ တတြ မနသာကဋေ-ထို မနသာကဋ ပုဏ္ဏားရွာ၌၊ ဝါ-ထို မနသာကဋပုဏ္ဏားရွာ၏ အနီးဖြစ်သော၊ မနသာကဋဿဒ မနသာကဋရွာမှ၊ ဥတ္တရေန–အနီးဖြစ်သော မြောက်အရပ်၌၊ အစိရဝတီယာ-အစိရဝတီမည်သော၊ နဒိယာ-မြစ်၏၊ တီရေ– ကမ်းနား၌၊ အမ္ဗဝနေ- သရက်ဥယျာဉ်၌၊ ဝိဟရတိ – သီတင်းသုံးတော်မူ၏။

တေန ခေါ ပန သမယေန-၌၊ (မြတ်စွာဘုရား၏ မနသာကဋရွာမှ အနီးဖြစ်သော မြေဝံအရပ်၌ အစိရဝတီမြစ်ကမ်း သရက်ဥယျာဉ်ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ)ထိုအခါ၌၊ သမ္ဗဟုလာ–များစွာကုန်သော၊ အဘိညာတာ အဘိညာတာ-အလွန် ထင်ရှားကုန် အလွန် ထင်ရှားကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏ မဟာသာလာ – များသော ဥစ္စာနှစ်ရှိသော ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ မနသာကဋေ- ၌၊ ဝိဟရန္တိ– နှ၏၊ သေယျထိဒံ – ထိုပုဏ္ဏားတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ စင်္ကိဗြာဟ္မဏော – စင်္ကိပုဏ္ဏားဌင်း၊ တာရုက္ခော ဗြာဟ္မဏော - တာရုက္ခပုဏ္ဏားဌင်း၊ ပေါက္ခရသာတိဗြာဟ္မဏော - ဌင်း၊ ဇာဏုဿောဏိဗြာဟ္မဏော - ဌင်း၊ တောဒေယျော ဗြာဟ္မဏော–ဌင်း၊ အညေ-နှသော၊ အဘိညာတာ အဘိညာတာ-နှသော၊ ဗြာဟ္မဏ မဟာသာလာစ – တို့ဌင်းတည်း။

အထခေါ-၌၊ (ဗြာဟ္မဏမဟာသာလတို့၏ မနသာကဋရွာဝယ် နေကြရာ ထိုအခါ၌၊) ဝါသေဋ္ဌ ဘာရဒ္ဝါဇာနံ – ဝါသေဋ္ဌ, ဘာရဒ္ဝါဇ မည်ကုန်သော၊ မာဏဝါနံ - တို့၏၊ ("ကထာ" ၌စဝ်၊) ဝါ - တို့သည်၊ ဇဏ်ဝိဟာရံ– ခြေသလုံးတို့ ၌ ည ငး်ညာခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးရှိသော သွားခြင်းဣရိယာပုထ်တည်းဟူသော နေခြင်းကို၊ အနုစင်္ကမန္တာနံ – အတုလိုက်၍ လမ်းလျှောက်ကြကုန်စဉ်၊ အနုဝိစရန္တာနံ – အတုလိုက်၍ လှည့်လည်ကြကုန်စဉ်၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂေ – ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဖြောင့်မှန်သောလမ်း, မဖြောင့်မှန်သောလမ်း၌၊ ဝါ - ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဖြောင့်မှန်သောလမ်း, ထို့ထက် သာ၍ ဖြောင့်မှန်သောလမ်း၌၊ ကထာ = စကား‌သည်၊ ဥဒပါဒိ – ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။

အထဓေါ – လမ်းလျှောက်ကြရာ ထိုအခါ၌၊ ဝါသေဋ္ဌော - သော၊ မာဏဝေါ- သည်၊ ဧဝံ- သို့၊ အာဟ- ပြီ၊ (ကိံ – နည်း၊) ပေါက္ခရသာတိနာ- သော၊ မြောက်ဘွဲ့ကောန-သည်၊ ယွာယံ (ယော + အယံ) – အကြင် လမ်းစဉ်ကို၊ အက္ခာတော–ပြောဟောအပ်ပြီ၊ အယမေဝ-၌ ပေါက္ခရသာတိဆရာ ပြောဟောအပ်သော လမ်းစဉ်သည်သာ၊ ဥဇုမဂ္ဂေါ–ဖြောင့်မှန်သောလမ်းတည်း၊ အယံ(ဧဝ)-သည်သာ၊ အဠ္ဆသာယနော – ဖြောင့်ဖြောင့်မှန်မှန် သွား၊ကြောင်းလမ်းတည်း၊ တက္ကရဿ - ပေါက္ခရသာတိဆရာ ပြောဟောအပ်သော ထိုလမ်းစဉ်ကို ပြုကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဗြဟ္မသဟဗျတာယ – ဗြဟ္မာနှင့်အတူ ဖြစ်သူ၏အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှါ၊ နိယျာနိကော– သွားတတ်သည်၊ (ဟုတ္တွာ- ၍၊) နိယျာတိ- သွား၏၊ (တနည်း) နိယျာနိကော နိယျာတိ – မလွဲကန့် အမှန်သွား၏၊ ဣတိ - ဤသို့ ပြောပြီ။

ဘာရဒ္ဒါဇော-သော၊ မာဏဝေါဝိ-သည်လည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိံ-နည်း၊) တာရုက္ခေန-သော၊ ဗြာဟ္မဏေန–သည်၊ ယွာယံ (ယော+အယံ)-ကို၊ အက္ခာတော-ပြီ၊ အယမေဝ–၌ တာရုက္ခဆရာ ပြောဟောအပ်သောလမ်းစဉ်သည်သာ၊ ဥဇုမဂ္ဂေါ-တည်း၊ အယံ (ဧဝ)-သည်သာ၊ အဠ္ဆသာယနော-တည်း၊ တက္ကရဿ – တာရုက္ခဆရာ ပြောဟောအပ်သော ထိုလမ်းစဉ်ကို ပြုကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဗြဟ္မသဟဗျတာယ-ငှါ၊ နိယျာနိကော–သည်၊ (ဟုတ္ထာ- ၍၊) နိယျာတိ- ၏၊ (တနည်း) နိယျာနိကော နိယျာတိ- ၏၊ ဣတိ- ပြီ၊ ဝါသေဋ္ဌော- သော၊ မာဏဝေါ-သည်၊ ဘာရဒ္ဒါဇ်– သော၊ မာဏဝံ-ကို၊ သညာပေတုံ– ကောင်းစွာသိစေခြင်းငှါ၊ ဝါ– နားလည်စေခြင်းငှါ၊ နေဝ အာသက္ခိ – မစွမ်းနိုင်၊ ဘာရဒ္ဒါဇော- သော၊ မာဏဝေါ ပန–သည်လည်း၊ [ပနကို အဝိ၏အနက်ကြီသည်။] ဝါသေဋ္ဌံ-သော၊ မာဏဝံ-ကို၊ သညာပေတုံ-ငှါ၊ ဝါ– ငှါ၊ န အာသက္ခိ-နိုင်။

အထဓေါ-အချင်းချင်းနားလည်စေရန် မစွမ်းနိုင်ရာထိုအခါ၌၊ ဝါသေဋ္ဌော မာဏဝေါ ဘာရဒ္ဒါဇ် မာဏဝံ အာမန္တေသိ၊ (ကိံ)၊ ဘာရဒ္ဒါဇ - ဘာရဒ္ဒါဇ၊ ဂေါတမော သက္ကပုတ္တော ၊ပေ၊ အယံ သမဏော-သည်၊ မနသာကဋ္ဌေ-၌ ၊ပေ၊ အမ္ဟဝနေ ဝိဟရတိ၊ တံ ဓေါ ပန ဘဝန္တံ့ ဂေါတမံ၊ပေ၊ဘဂဝါတိ၊ [အမ္ဟဋ္ဌသုတ် ပေါက္ခရသာတိဝတ္ထု၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဘော ဘာရဒ္ဒါဇ – အို ဘာရဒ္ဒါဇ၊ အာယာမ– လာ, သွားကြစို့၊ ယေန သမဏော ဂေါတမော (အတ္ထိ)၊ တေန-

× × × × × × ×

ဗြဟ္မ သဟဗျတာယ။ ။သဟ + ဗျေတိ ပဝတ္တတိတိ သဟဗျော၊ သဟပဝတ္တာနုကော၊ – ဋ္ဌီကာ၊ သဟပုမ္ဗ , ဗျေဓာတ် + အ ပစ္စည်း၊ ဗျေဓာတ်၏ အာဝရဏာ, ပဝတ္တိအနက် ၂ မျိုးတွင် ပဝတ္တိအနက်တည်း၊ သဟဗျသ + ဘာဝေါ သဟဗျတာ – အတူဖြစ်သူ၏ အဖြစ်၊ ဝါ–အတူဖြစ်ခြင်း၊ ဗြဟ္မုနာ+သဟဗျတာ ဗြဟ္မ သဟဗျတာ၊ ထို့နေခံတဒတ္ထသမာဒါန်အနက်၌ သ ဝိဘတ်သက်၍ အာယပြုပါ။

သို့၊ ဥပသက်မိဿာမ - ချဉ်းကပ်ချေကြကုန်စို့၊ ဥပသက်မိတ္တာ, တေမတ္တံ– ဤအကြောင်းကို၊ သမဏဲ ဂေါတမံ ပုစ္ဆိဿာမ– မေးလျှောက်ကြကုန်စို့၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအား ဖြင့်၊ နော-ငါတို့အား၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ ဗျာကရိဿတိ- ဖြေဆိုလတ္တံ့၊ တထာ- ထို ဖြေဆိုအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာအား ဖြင့်၊ နံ-ထိုအကြောင်းကို၊ ဓာရေဿာမ-ဆောင်ရွက်မှတ်သားကြကုန်စို့၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြောပြီ၊ ဘော-အရှင်၊ ဓေံ-ဤအတိုင်း မှန်ပေသည်၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဘာဂရဒ္ဓါဇော၊ပေ၊ပစ္စဿောသိ။

မဂ္ဂါမဂ္ဂကထာ

အထဒါ– (တိုင်ပင်ပြီးရာ) ထိုအခါ၌၊ ဝါသေဋ္ဌ ဘာရဒ္ဒါဇာ၊ပေ၊ကေမန္တိံ နိသိဒိ်သု၊ [ပေါက္ခရသာတိ ဗုဒ္ဓ။ပသက််မနကထာဌ်ရေးခဲ့ပြီ။] ကေမန္တိံ နိသိန္နော ဝါသေဋ္ဌော မာဏဝေါ-သည်၊ ဘဂဝန်္တံ တေံ အဝေါစ၊ (ကိ်)၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ ဋဓ–ယနွေ၊ အမှာကံ- အကျွန်ုပ်တို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ ဇဏ်ဝိဟာရံ၊ပေ၊မဂ္ဂါမဂ္ဂေ ကထာဥဒပါဒိ–ပါပြီ၊ (ကိ်)၊ အဟံ–အကျွန်ုပ်သည်၊ ဓေံ-သို့၊ ဝဒါမိ–ပြောပါ၏၊ (ကိ်)၊ ပေါက္ခရသာတိနာ၊ပေ၊နိယျာနိကော နိယျာတိ - ၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (ဝဒါမိ)၊ ဘာရဒ္ဒါဇော မာဏဝေါ ဓေံ အာဟ၊ (ကိ်)၊ တာရူက္ခေန ၊ပေ၊နိယျာတိ၊ ဣတိ- သို့၊ (အာဟ)၊ ဣတိ-သို့၊ (ဥဒပါဒိ)၊ ဘော ဂေါတမ–မ၊ ထ္ထေ-ဤပြဿဒ္ဓပြည်သို့ရောက်ကြောင်း ဖြောင့်မှန်သောလမ်း, မဖြောင့်မှန်သောလမ်း၌၊ ဝိဂ္ဂဟော-ဆန့်ကျင်ဘက်ယူခြင်းသည်၊ အတ္ထေဝ-ရှိသည်သာ၊ ဝိဝါဒေါ-ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုခြင်းသည်၊ အတ္ထိ (ဧဝ)– သာ၊ နာနာဝါဒေါ -- မတူထူးခြား ကွဲပြားသောဆရာတို့၏ ဝါဒသည်၊ အတ္ထိ (ဧဝ)၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ ဝါသေဋ္ဌ- ဋ္ဌ၊ ဣတိ- ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝံ-သည်၊ အယမေဝ ဥဇုမဂ္ဂေါ၊ပေ၊ပေါက္ခရသာတိနာတိ – နာ ဟူ၍၊ ဓေံ - သို့၊ ကိရဝဒေသိ – အာကယ်၍ ပြောအံ့၊ ဘာရဒ္ဒါဇော, မာဏဝေါ–သည်၊ အယမေဝ ဥဇုမဂ္ဂေါ၊ပေ၊တာရူက္ခေနာတိ–နဟူ၍၊ ဓေံ - သို့၊ (ကိရ) အာဟ – အာကယ်၍ ပြောအံ့၊ အထ - ထို့သို့ ပြောလသော်၊ ကိသ္မိ်-အဘယ အကြောင်းအရာ၌၊ ဝေါ- သင်တို့၏၊ ဝိဂ္ဂဟော - သည်၊ အတ္ထိ– ရှိသေးသနည်း၊ပေ၊နာနာဝါဒေါ (အတ္ထိ-နည်း၊) ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။

× × × × × × ×

ဣတိ ကိရ၊ပေ၊ဝဒေသိ။ ။ဆရာတော်၏ နိဿယဃ်ဌ “ ဝဒေသိ ကိရ – ပြောဆိုသတတ်၊ အာဟကိရ – ပြောဆိုသတတ်” ဟု ပေးတော်မူ၏၊ မိမိကား – တဆင့်ကြား မဟုတ်, တိုက်ရိုက် လျှောက်နေသည်ကိုကြားရသော အရာဖြစ်သောကြောင့် ကိရကို ယဒိအနက် ပေးလိုက်ပါသည်။

ဘော ဂေါတမ–မ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂေ-၌၊(ဝိဂ္ဂဟော အတ္ထိ၊ ဝိဝါဒေါ အတ္ထိ၊ နာနာဝါဒေါ အတ္ထိ)၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ ဗြာဟ္မဏာ- တို့သည်၊ အဒ္ဓရိယာ – အဒ္ဓရမည်သော ယဇုဝေဒကို သရဇ္ဈာယ်တတ်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၎င်း၊ တိတ္တိရိယာ – တိတ္တိရ ရဿသည် ပြုစီရင်အပ်သော ယဇုဝေဒကို သရဇ္ဈာယ်တတ်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၎င်း၊ ဆန္ဒောကာ-ဆန္ဒမည်သော သာမဝေဒကို သရဇ္ဈာယ်တတ်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ – တို့သည်၎င်း၊ ဗဗ္ဗာရိဇ္ဈာ–ဗဗ္ဗာရိမည်သော ဣရုဝေဒကို သရဇ္ဈာယ်တတ်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ- တို့သည်၎င်း၊[ဗြာဟ္မဏာ အရကို“အဒ္ဓရိယာ ဗြာဟ္မဏာ”စသည်ဖြင့် သရုပ်ဖေါ်သည်။] နာနာမဂ္ဂေ–ဗဟုပြည်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော အမျိုးမျိုးသော လမ်းတို့ကို၊ ကိုဏ္ဍာဝိ ပညပေန္တိ–အာကယ်၍ကား ပညတ်ကြပါကုန်၏၊ အာထခေါ-ထိုသို့ ပညတ်ကြပါကုန်သော်လည်း၊ သဗ္ဗာနိ–ကုန်သော၊ တာနိ–ထို လမ်းတို့သည်၊ တက္ကရသ – ထို လမ်းစဉ်ကို ပြုကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဗြဟ္မဿဟဗျတာယ- ၄၊ နိယျာနိကာ(ဟုတ္ထာ)နိယျန္တိ-ပါကုန်၏၊ ဝေါ- ပါကုန်၏။

ဘောဂေါတမ-မ၊ သေယျထာပိ-ကား၊ ဂါမသဝေါ-၏သော်၎င်း၊ နိဂမသဝေါ-၏သော်၎င်း၊ အဝိဒူရေ-အနီး၌၊ ဗဟူနိ-များစွာကုန်သော၊ နာနာမဂ္ဂါနိ–အမျိုးမျိုးသော လမ်းတို့သည်၊ စေဝိ ဘဝန္တိ – အကယ်၍မူလည်း ရှိစေကုန်ဦးတော့၊ အထခေါ-ထိုသို့ပင် ရှိပါကုန်သော်လည်း၊ သဗ္ဗာနိ–နှံသော၊ တာနိ-တို့သည်၊ ဂါမသမောသရဏာနိ- ရွာသို့ သက်ရောက်ကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ သေယျထာပိ-ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ ဝေမေဝ-လျှင်၊ ဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ ပေ၊အဒ္ဓရိယာ- နှံသော၊ ဗြာဟ္မဏာ၊ပေါနိယျန္တိ-ပါကုန်၏၊ ဣတိ–ပြီ။

စေါသေဿမာဏဝါနုယောဂ

ဝေါသေဿ–ဿ၊ နိယျန္တိ–သွားနိုင်ကုန်၏၊ ဧတိ- သို့၊ ဝဒေသိ - ဆိုသလော၊ ဘော ဂေါတမ–မ၊ နိယျန္တိ-နှံ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒါမိ-ဆိုပါ၏၊[မြတ်စွာဘုရားက ဤအတိုင်း ၃ ကြိမ် မေးတော်မူ၍ ဝါသေဋ္ဌကလည်း ဤ အတိုင်းပင် ၃ ကြိမ်ဖြေသည်၊]ဝါသေဋ္ဌ-ဋ္ဌ၊ ကိံပန–အဘယ်သို့နည်း၊ ယေန-အကြင် ပုဏ္ဏားသည်၊ ဗြဟ္မာ–ဗြဟ္မာကို၊ သက္ခိ–မျက်မှောက်၊ ဝေါ - တိုက်ရိုက်၊ ဒိဋ္ဌော – မြင်အပ်ပြီ၊ တေဝိဇ္ဇာနံ–ဝိဇ္ဇာ ၃ ပါးရှိကုန်သော၊ ဝေါ-ဗေဒင် ၃ ပုံကို ဆောင်နိုင်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာနံ–တို့တွင်၊ ကောစိ-တစုံတယောက်သော၊(သော)ကေဗြာဟ္မဏော ပိ-ထို ဗြဟ္မာကို တိုက်ရိုက်တွေ့ဘူးသော တယောက်သော ပုဏ္ဏားသည်လည်း၊ အတ္ထိ-ရှိသလော၊ ဧတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ ဧတံ-ဤ ဗြဟ္မာကို တိုက်ရိုက်တွေ့ဘူးသူ တစုံတယောက်သော ပုဏ္ဏား၏ ရှိခြင်းသည်၊ နောဟိ-မဖြစ်ပါ၊ (ဧတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။)

ဝါသေဋ္ဌ-ဋ္ဌ၊ ကိ ံ ပန-နည်း၊ ယေန-အကြောင် ဆရာသည်၊ ဗြဟ္မာ-ကို၊ သက္ခိ-မျက်မှောက်၊ ဝါ-တိုက်ရိုက်၊ ဒိဋ္ဌော – မြင်အပ်ပြီ၊ တေဝိဇ္ဇာနံ – ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာနံ–တို့တွင်၊ ကောစိ-သော၊(သော)ကောစရိယောပိ–ထို ဗြဟ္မာကို တိုက်ရိုက် တွေ့ဘူးသော တယောက်သော ဆရာသည်လည်း၊ အတ္ထိ – လော၊ ဇာတိ – ပြီ၊ ဘော ဂေါတမ–မ၊ ဣဒံ-ဤဗြဟ္မာကို တိုက်ရိုက်တွေ့ဘူးသော တစုံတယောက်သော ဆရာ၏ ရှိခြင်းသည်၊ နော ဟိ-ပါ၊ (ဇာတိ- ပြီ၊) ဝါသေဋ္ဌ-ဋ္ဌ၊ ကိ ံ ပန–နည်း၊ ယေန- အကြောင် ဆရာ့ ဆရာသည်၊ ဗြဟ္မာ သက္ခိ ဒိဋ္ဌော၊ တေဝိဇ္ဇာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ ကောစိ(သော) ကောစရိယပါစရိယောပိ– ထို ဗြဟ္မာကို တိုက်ရိုက်၊ တွေ့ဘူးသော တယောက်သော ဆရာ့ဆရာသည်လည်း၊ အတ္ထိ-လော၊ ဇာတိ-ပြီ၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ ဣဒံ-ဤဗြဟ္မာကို တိုက်ရိုက်တွေ့ဘူးသော တယေ့သော ဆရာ့ ဆရာ၏ ရှိခြင်းသည်၊ နောဟိ–ပါ၊ (ဇာတိ-ပြီ၊) ဝါသေဋ္ဌ–ဋ္ဌ၊ ကိ ံ ပန-နည်း၊ ယေန-အကြောင် ၇ ဆက်မြောက်တွင် တစုံတယောက်သော ဆရာ ကြီးသည်၊ ဗြဟ္မာ သက္ခိ ဒိဋ္ဌော၊ တေဝိဇ္ဇာနံ,ဗြာဟ္မဏာနံ-တို့တွင်၊ သတ္တမာ-၇ ဆက်တို့၏ ပြည့်ကြောင်း ဖြစ်သော၊ ယာဝ အာစရိယာမဟယုဂါ – ဆရာကြီးတို့၏ အသက်အပိုင်းအခြားတိုင်အောင်၊ ဝါ-ဆရာကြီးတို့၏အစုံတိုင်အောင်၊ကောစိ-သော၊ (သော–ထို ဆရာကြီးသည်၊) အတ္ထိ- ရှိသလော၊ ဇာတိ–မေးတော်မူပြီ၊ ဘော ဂေါတမ - မ၊ ဣဒံ-ဤ ၇ ဆက်မြောက်တွင် ဗြဟ္မာကို တိုက်ရိုက်တွေ့ဘူးသော တစုံတယောက်သော ဆရာကြီး၏ရှိခြင်းသည်၊ နောဟိ-မဖြစ်ပါ၊ (ဇာတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။)

ဝါသေဋ္ဌ–ဋ္ဌ၊ ကိ ံ ပန-နည်း၊ တေဝိဇ္ဇာနံ နော်သော၊ ဝါ-နှ်သော၊ ဗြာဟ္မဏာနံ–တို့၏၊ ပုဗ္ဗကာ-ရှေးဦး ဖြစ်ကုန်သော၊ မန္တာနံ- ဝေဒကျမ်းဂန်, မန္တန်တို့ကို၊ ကတ္တာရော–ပြုစီရင်တတ်ကုန်သော၊ မန္တာနံ-တို့ကို၊ ပဝတ္တာရော - ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော၊ ယေပိ ဇာသယော–အကြောင်ရင်းသဲ့တို့သည်လည်း၊ (အဟေသုံ - ရှိခဲ့ကုန်ပြီ၊) ယေသံ-ယင်း ရှေးရသေ့တို့၏၊ (သန္တကံ-ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ပေါရာဏံ–ရေးဦး ဖြစ်သော၊ ဂီတံ - အသံနိမ့် အသံမြင့် ပြည့်စုံအောင် သီဆိုအပ်သော၊ (ဂီတရွတ်သလို သီဆိုအပ်သော၊) ပဝုတ္တံ–အခြားသူတို့အား ရွတ်ပြအပ်သော၊ ဝါ–အခြားသူတို့အား ပို့ချအင်သော၊ သမိဟိတံ – ပေါင်းစုအပ်သော၊ ဣဒံ မန္တပဒံ–ဤမန္တန်ပုဒ်ကို၊ ဧတရဟိ-ယခု အခါ၌၊ ဝါ- ယခု လက်ထက်၌၊ တေဝိဇ္ဇာ-နှ်သော၊ ဝါ-နှ်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ တံ-ထို မန္တန်ပုဒ်ကို၊ အနုဂါယန္တိ-အတုလိုက်၍ သီဆို့ကြကုန်၏၊ တံ–ကို၊ အနုဘာသန္တိ - အတုလိုက်၍ ရွတ်ဆိုကြကုန်၏၊ ဘာသိတံ-ရွေးရသေ့တို့ ရွတ်ဆိုအပ်သော မန္တန်ပုဒ်ကို၊ အနုဘာသန္တိ-နှ်၏၊ ဝါစိတံ-ရွေးရသေ့တို့ ပို့ချအပ်သော မန္တန်ပုဒ်ကို၊ အနုဝါစေန္တိ–အတုလိုက်၍ ပို့ချကြကုန်၏။

သေယျထိဒံ-ထို ရှေး ရသေ့တို့ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ အဋ္ဌကော - အဋ္ဌက ရသေ့ ၎င်း ၊ ပေ၊ ဘဂု – ဘဂုရသေ့ ၎င်း တည်း၊ [၅၂ ဝါကျများ၏ အနက်ကို မှတ်ဘွယ်နှင့်တကွ အမ္ဗဋ္ဌသုတ် ဣသိဘာဝါ နုယောဂကထာ၌လည်း ရေးခဲ့ပြီ။] တေဝိ-ထို ရသေ့တို့သည်လည်း၊ ဧဝံ- သို့၊ အာဟံသု - ပြောဆို ကြကုန်သလော၊ (ကိ ံ-နည်း၊) မယံ-တို့သည်၊ ယတ္ထဝါ–အကြင်အရပ်၌မူလည်း၊ ဗြဟ္မာ-သည်၊ (ဝသတိ-နေ၏၊) ယေနဝါ-အကြင်လမ်းဖြင့်မူလည်း၊ ဗြဟ္မာ-သို့၊ (အဝသရိ တပ္ပေါ- ရောက်ထိုက်၏၊) ယဟိ ံဝါ - အကြင် အရပ်၌မူလည်း၊ ဗြဟ္မာ–သည်၊ (အတ္ထိ- ၏၊) တေံ–၎ ဗြဟ္မာနေရာ အရပ် , ဗြဟ္မာထံ သွားကြောင်းလမ်းကို၊ ဇာနာမ–သိကုန်၏၊ မယံ-တို့သည်၊ တေံ-ကို၊ ပဿာမ-မြင်ကုန်၏၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဟံသု-လော၊ ဣတိ- ၎ သို့ မေးတော်မူပြီ။) ဘော ဂေါတမ–မ၊ ဣဒံ–၎ ဗြဟ္မာ၏ နေရာအရပ် ဗြဟ္မာ့ အထံသို့ သွားကြောင်းလမ်းကို ရှေးရသေ့တို့က ပြောဆိုခြင်းသည်၊ နောဟိ–ပါ၊(ဣတိ–၎ သို့ လျောက်ပြီ။)

ဝါသေဋ္ဌ–ဋ္ဌ၊ ဣတိ- လျှင်၊ ယေန - အကြင် ပုဏ္ဏားသည်၊ ဗြဟ္မာ – ကို၊ပေ၊ (သော)ကေဗြာဟ္မဏောဝိ-သည်လည်း၊ ကိရနတ္ထိ-အကယ်၍ မရှိအံ့၊ ယေန–အကြင် ဆရာသည်၊ ဗြဟ္မာ၊ပေ၊(သော) ကောစရိယောဝိ - သည်လည်း၊ ကိရနတ္ထိ-အံ့၊ ယေန-အကြင် ဆရာ့ဆရာသည်၊ပေ၊(သော)ကောစရိယပါစရိယောဝိ-သည်လည်း၊ ကိရနတ္ထိ – အံ့၊ ယေန – အကြင် ၇ ဆက်မြောက်တွင် တစုံတဦးယောက်သော ဆရာကြီးသည်၊ပေ၊(သော-ထိုဆရာကြီးသည်၊) ကိရနတ္ထိ-အံ့၊ တေဝိဇ္ဇာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ ပုဗ္ဗကာ၊ပေ၊ တေဝိ - တို့သည်လည်း ၊ပေ၊ မယံ တေံ, ပဿာမ-နှ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကိရ နအာဟံသု– အကယ်၍ မပြော ဆိုကုန်အံ့၊(ဧဝံ သန္တေ-၎သို့ ဖြစ်ပါလျက်၊) တေဝိဇ္ဇာ-နှသော၊ ဝါ-နှသော၊ တေဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟံသု-နှ်ပြီ၊(ကိ ံ)၊ ယံ-အကြင် ဗြဟ္မာကို၊ နဇာနာမ-နှ်၊ ယံ-ကို၊ နပဿာမ- နှ်၊ တဿ– ထို မသိမမြင်အပ်သော ဗြဟ္မာ၏၊ သဟဗျတာယ-၌၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ ဒေသေမ-နှ်၏၊(ကိ ံ)၊ အယမေဝ-သည်သာ၊ ဥဇုမဂ္ဂေါ-တည်း၊ အယံ (ဧဝ)- သည်သာ၊ အမ္ဗသာယနော – တည်း၊ တက္ကရဿ–၏၊ ဗြဟ္မသဟဗျတာယ - ၌၊ နိယျာနိကော (ဟုတ္တာ) နိယျာတိ - ၏၊ ဣတိ - သို့၊ (ဒေသေမ-ကုန်၏၊ ဣတိ-၎ သို့၊ အာဟံသု–နှ်ပြီ။)

တံ ကိ ံမညသိ ဝါသေဋ္ဌ၊ ဧဝံ သန္တေ–သော်၊ တေဝိဇ္ဇာနံ–ကုန်သော၊ ဝါ-နှ်သော၊ ဗြာဟ္မဏာနံ–တို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ ဘာသိတံ–သော၊ တံ–ထို စကား သည်၊ အပ္ပဋိဟိရကံ – ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပယ်ရှားနိုင်သော အဖြေမရှိသည်၊ သမ္မဇ္ဇတိနနု-ဖြစ်သည်မဟုတ်လော၊ ဣတိ-၎ သို့မေးတော်မူပြီ၊ ဘောဂေါတမ-မ၊ ဧဝံသန္တေ-သော်၊ အဒ္ဓါ-မဆွတ်ကေန်၊ပေ၊အပ္ပဋိဟိရကံ,သမ္မဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ-၎ သို့ လျောက်ပြီ၊ ဝါသေဋ္ဌ–ဋ္ဌ၊ သာဓု–ကောင်းပြီ၊ ဝါသေဋ္ဌ–ဋ္ဌ၊ တေ

ဝိဇ္ဇာ–နှ်သော၊ တေဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ယံ-အကြင် ဗြဟ္မံဂါကို၊ နဇာနန္တိ-နှ်၊ ယံ-ကို၊ နပဿန္တိ–နှ်၊ တဿ- ထို ဗြဟ္မာ၏၊ သဟဗျတာယ–ဌါ၊ မဂ္ဂံ–ကို၊ ဒေသေဿန္တိ-ပြောဟောနိုင်ကုန်လတ္တံ့၊(ကိ˚)၊ အယမေဝ၊ပေ၊နိယျာတိ၊ ဣတိ-သို့၊(ဒေသေဿန္တီ)၊ တံဌာနံ– ဤသို့ ပြောဟောနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ နဝိဇ္ဇတိ–မရှိနိုင်။

အန္ဓဝေဏိ ဥပမာ။ ။ ဝါသေဋ္ဌ – ဋ္ဌ၊ သေယျထာပိ – ကား။ ပရမ္မုခ သံသတ္တာ - အဆက်ဆက် ငြိကပ်၍ နေသော၊ ဝါ - တယောက် တယောက်၏ ခါးတောင်းမြှောင်ကို ဆွဲကိုင်၍ သွားနေသော၊ အန္ဓဝေဏီ - သူကာန်းတို့၏ အစဉ်အတန်းသည်၊(အဿ-ရှိရာ၏၊) ပုရိမော ပိ– ရှေး၌ ဖြစ်သူသည်လည်း၊ နပဿတိ သေယျထာပိ-လမ်းကို မမြင်သကဲ့သို့၊ မဇ္ဈိမော ပိ-အလယ်၌ ဖြစ်သူသည်လည်း၊ နပဿတိ သေယျထာပိ– သို့၊ ပစ္ဆိမော ပိ–နောက်ဆုံး၌ ဖြစ်သူသည်လည်း၊ နပဿတိသေယျထာပိ- သို့၊ ဝါသေဋ္ဌ- ဋ္ဌ၊ ဧဝမေဝ - သာလျှင်၊ တေဝိဇ္ဇာနံ-နှ်သော၊ ဝါ-နှ်သော၊ ဗြာဟ္မဏာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ ဘာသိတံ-ပြောဟောအပ်သော စကားသည်၊ အန္ဓဝေဏူပမံ မညေ – သူကာန်း တို့၏ အစဉ်နှင့် တူသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ပုရိမော ပိ – ရှေးဖြစ်သော ဝေဒကျမ်းပြု ရသေ့ တစုသည်လည်း၊ နပဿတိ-ဗြဟ္မာကို မမြင်၊ မဇ္ဈိမော ပိ–အလယ် ဖြစ်သော ဆရာ့ဆရာသည်လည်း၊ နပဿတိ-မြင်၊ ပစ္ဆိမော ပိ–နောက်ဖြစ်သော တပည့်အပေါင်းသည်လည်း၊ နပဿတိ-မြင်၊ တေဝိဇ္ဇာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ, ဘာသိတံ–သော၊ ဣဒံ-ဤစကားသည်၊ ဟသကညော - ရယ်ဘွယ်သည်သာ၊ သမ္မဇ္ဇတိ–ဖြစ်၏၊ နာမကညော-နာမည်သည်သာ၊ ဝါ–အသံသည်သာ၊ သမ္မဇ္ဇတိ– ၏၊ [ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ရောက်ကြောင်းဆိုတဲ့ နာမည်သာဖြစ်သည်၊ တကယ်ရောက်နိုင်ခြင်းဟူသော အနက်အဆန် မပါ- ဟူလို။] ရိတ္တကညော- အနက်မှ ကင်းဆိတ်သည်သာ၊ သမ္မဇ္ဇတိ - ၏၊ တုစ္ဆကညော – အနက်မဲ့ အချည်းနှီးသည်သာ၊ သမ္မဇ္ဇတိ–၏။

စန္ဒိမသူရိယသို့ ရောက်ဘို့မျှ မဟောနိုင်၊ ။ တံ˚ကိ˚ မညသိ ဝါသေဋ္ဌ၊ တေဝိဇ္ဇာ, ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်ၜင်း၊ အညေ-တေဝိဇ္ဇ ဗြာဟ္မဏမှတပါး အခြားကုန်သော၊ ဗဟုဇနာစာပိ– များစွာသော လူတို့သည်ၜင်း၊ စန္ဒိမသူရိယေ–လ, နေတို့ကို၊ ပဿန္တိ- မြင်ကြကုန်သည် မဟုတ်လော၊ ယတော- အကြင်အချိန်၌၊ [ယသ္မိံ˚ ကာလေ၊–အဋ္ဌကထာ။] စန္ဒိမသူရိယာ–တို့သည်၊ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိ- ထွက်လာကြကုန်၏၊(တံ–ထိုလနေတို့၏ ထွက်ပေါ်လာရာ အချိန်ကို၊ ဇာနန္တိ-သိကြကုန်သည် မဟုတ်လော၊) ယတ္ထ-အကြင် အချိန်၌၊ (စန္ဒိမသူရိယာ – တို့သည်၊) ဩဂစ္ဆန္တိ - သက်ဝင်ကြကုန်၏၊ (တံစ–ထို လ, နေတို့၏ သက်ဝင်ရာ အချိန်ကိုလည်း၊ ဇာနန္တိ–လော၊) အာယာစန္တိ-ပေါ်ထွက်လာဘို့ရန် ရှေးရှုတောင်းပန်

ကြကုန်သည် မဟုတ်လော၊ ထောမယန္တိ – ချီးမွမ်းကြကုန်သည် မဟုတ်လော၊ ပဋ္ဌလိကာ-ချီအပ်သော လက်အုပ်ရှိကုန်သည်၊ နမဿမာနာ-ရှိခိုးကြကုန်သည်၊ ဝါ – နမော နမောဟု ရွတ်ဆိုကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ၌၊) အနုပရိဝတ္တန္တိ – အစဉ်လိုက်၍လှည့်လည်ကြကုန်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ-ဤသို့မေးတော်မူပြီ၊ ဘော ဂေါတမ- မ၊ ဧဝံ– ဤအတိုင်း မှန်ပါ၏၊ တေဝိဇ္ဇာ, ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည် ၎င်း၊ ပေ၊ ပဿန္တိ – မြင်ကြပါကုန်၏၊ ဧပေ၊ အနုပရိဝတ္တန္တိ – အစဉ်လိုက်၍ လှည့်လည်ကြပါကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

တံ ကိ ံ မညသိ ဝါသေဋ္ဌ၊ [ဤ၌ "ယံ ပဿန္တိ" စသည်ဖြင့် ရှိ၏၊ ယံ ပဿန္တိ တိ ဣတ္ထေ ယန္တိ နိ ာဂါတမတ္တံ – အဋ္ဌကထာ] တေဝိဇ္ဇာ, ဗြာဟ္မဏာ- တို့သည်၎င်း၊ ပေ၊ပဿန္တိ- န်၏၊ ဧပေ၊ အနုပရိဝတ္တန္တိ - န်၏၊ တေဝိဇ္ဇာ, ဗြာဟ္မဏာ- တို့သည်၊ စန္ဒိမသူရိယာနံ - ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်အပ်သော လ, နေတို့၏၊ သဟဗျတာယ – အတူ ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှါ၊ မဂ္ဂံ–ကျင့်စဉ်လမ်းကို၊ ဒေသေတုံ- ငှါ၊ ပဟောန္တိ - ဖွင့်ဟကုန်သလော၊ (ကိ ံ)၊ အယမေဝ - သည်သာ၊ပေ၊ နိယျာတိ-၏၊ ဣတိ - သို့၊ (ဒေသေတုံ- ငှါ၊ ပဟောန္တိ– န်သလော၊ ဣတိ - မူပြီ၊) ဘော ဂေါတမ-မ၊ ဣဒံ- ဤသို့ စွမ်းနိုင်ခြင်းသည်၊ နော ဟိ- ပါ၊ (ဣတိ- ပြီ။

ဝါသေဋ္ဌ - ဋ္ဌ၊ ဣတိ- သို့၊ တေဝိဇ္ဇာ, ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၎င်း၊ ပေ၊ အနုပရိဝတ္တန္တိ-န်၏၊ တေ သမ္မိ စန္ဒိမသူရိယာနံ-တို့၏သော်မှလည်း၊ သဟဗျတာယ-ငှါ၊ အယမေဝ ဥဇုမဂ္ဂေါ၊ပေ၊သဟဗျဘာယာတိ – အယမေဝ ဥဇုမဂ္ဂေါ၊ပေ၊သဟဗျဘာယဟူ၍၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ ဒေသေတုံ-ငှါ၊ ကိရ နုပပဇ္ဇေဟာန္တိ- အကယ်၍မစွမ်းနိုင်ကုန်ဘုံ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း၊ တေဝိဇ္ဇေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဗြဟ္မာ သက္ခိ, ကိရ နဒိဋ္ဌာ–အကယ်၍ မမြင်အပ်သည်ဖြစ်ဘုံ၊ တေဝိဇ္ဇာနံ, ဗြာဟ္မဏာနံ-တို့၏၊ အာစရိယေဟိပိ ဗြဟ္မာ သက္ခိ,ကိရ နဒိဋ္ဌော-ဘုံ၊ တေဝိဇ္ဇာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ အာစရိယပါစရိယေဟိပိ ၊ပေ၊ ကိရ နဒိဋ္ဌော – ဘုံ၊ တေဝိဇ္ဇာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ – တို့၏၊ သတ္တမေဟိ - ၇ ဆက်တို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ယာဝ အာစရိယာမဟယုဒဂဟိပိ – ဆရာကြီးတို့၏ အစုံတိုင်အောင်ဖြစ်သော ဗြာဟ္မဏာတို့သည်လည်း၊ပေ၊ကိရ နဒိဋ္ဌာ-ဘုံ၊ တေဝိဇ္ဇာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ ပုဗ္ဗကာ ဋသယော၊ပေ၊တေပိ- ထို ရှေးရသေ့တို့သည်လည်း၊ မယမေတံ ဇာနာမ၊ပေ၊ ဗြဟ္မာတိ – မယမေတံ ဇာနာမ၊ပေ၊ဗြဟ္မာဟူ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ ကိရ နအာဟံသု– အကယ်၍မပြောနိုင်ကုန်ဘုံ၊ (ဧဝံသဒ္ဒေ- သော်၊) [ဤသို့ လ, နေတို့နှင့်သော်မှ တကွဖြစ်ဘို့ရာ လမ်းစဉ်ကိုမညွှန်ပြနိုင်ကုန်, ဗြဟ္မာကိုမြင်အပ်ဘူးသူ ဗြာဟ္မဏတို့ မရှိကုန်လသော်၊] ["တေဝ"ဋ္ဌ ဝသည် အနက်မရှိ၊]တေဝိဇ္ဇာ,တေ ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ယံ နဇာနာမ၊ပေ၊ဗြာဟ္မဟသဟဗျတာယာတိ – ဟူ၍၊ ဧဝံ – သို့၊ အာဟံသု–နှပြီ။ (ပြောဆိုရာရောက်ကြသည်– ဟူလို။)

တံ ကိ ံမညသိ ဝါသေဠ၊ ဝံသန္တေ-သော်၊ [ဤသို့ "မိမိတို့ မသိ မမြင်အပ်သော ဗြဟ္မာနှင့်တကွ ဖြစ်ဘို့ရာလမ်းကို ညွှန်ပြကြ၏"ဟု ပြောဆိုကုန်လသော်၊] တေဝိဇ္ဇာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ, ဘာသိတံ-သော၊ တံ- ထိုစကား သည်၊ အပ္ပါဠိဟီရကံ, သမ္မဇ္ဇတိ နနု – ဖြစ်သည်မဟုတ်လော၊ ဇ္ဇတိ – ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ ဝံသန္တေ အဒ္ဓါပေ၊သမ္မဇ္ဇတိ-ဖြစ်နေပါ၏၊ ဇ္ဇတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ ["သာဓု ဝါသေဠ၊ပေ၊နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ" ဝါကျကို အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]

အမှာ။ ။ဤမှ နောက်၌ ဇနပဒကလျာဏီကို အလိုရှိသော ယောက်ျား၊ တယောံ၏ ဥပမာဖြင့် တေဝိဇ္ဇဗြာဟ္မဏတို့ ပြောဆို ညွှန်ပြအပ်သော လမ်း၊စဉ်၏ အပ္ပါဠိဟီရကဖြစ်ပုံကိုဂုဏ်း, ဗြဟ္မာအဖြစ် သို့ရောက်အောင် မညွှန်ပြနိုင်ပုံကိုဂုဏ်း ဟောတော်မူပါသည်၊ နိဿေဏီ ဥပမာဖြင့်လည်း ထို့အတူ ဟောတော်မူပါသည်၊ ထိုဥပမာများကို ပေါင်းပါဒသုတ် ကံသိကဓမ္မကထာ၌ (ဇနပဒကလျာဏီ ဥပမာ, နိဿေဏီ ဥပမာဟု ခေါင်းစဉ်တပ်၍) အနက်ရေ ခဲ့ပြီ၊ ဥပမေယျ ဝါကျများ၌လည်း အနက်ထူးမရှိပါ။

အစိရဝတီ ဥပမာ

ဟိုဘက်ကမ်းကိုခေါ်နေသူ ဥပမာ။ ။ဝါသေဠ - ဠ၊ သေယျထာပိ – ကား၊ အစိရဝတီ - အစိရဝတီမည်သော၊ အယံနဒီ– ဤမြစ်သည်၊ ဥဒကဿ–ရေဖြင့်၊ ပူရာ ပြည့်သည်၊ သမတိတ္ထိကာ·ကမ်းနှင့်ညီမျှသော ရေရှိသည်၊ ကာကပေယျာ–(ကမ်း၌တည်သော) ကျီးသည် သောက်နိုင်သော ရေရှိသည်၊ (အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊) အထ-ရေဖြင့်ပြည့်နေရာ ထိုအခါ၌၊ ပါရတ္ထိကော-ထိုဘက်ကမ်းဖြင့် အလိုရှိသော၊ ဝါ–ထိုဘက်ကမ်းကိုသွားလိုသော၊ ပါရဂဝေသီ–ထိုဘက်ကမ်းကို ရှာလေ့ရှိသော၊ ပါရဂါမီ – ထိုဘက်ကမ်းသို့ သွားလတံ့ဖြစ်သော၊ ပါရံ - ထိုဘက်ကမ်းသို့၊ တရိတုကာမော-ကူးခြင်းငှါ အလိုရှိသော၊ ပုရိသော-သည်၊ အာဂန္ဆေယျ-ရာ၏၊ ["ပါရတ္ထိကော"စသော ရှေးရှေးပုဒ်ကို "ပါရဂဝေသီ" စသော နောက်နောက်ပုဒ်ဖြင့် ဖွင့်ပြတော်မူသည်။] သော- ထိုယောက်ျားသည်၊ ဩရိမေ– ဤဘက်ဖြစ်သော၊ တီရေ– ကမ်း၌ ဌိတော- တည်လျက်၊ ပါရိမံ–ထိုဘက်ဖြစ်သော၊ တီရံ-ကို၊ အဝေယျ–ခေါ်ရာ၏၊ (ကိ ံ- နည်း။)

ပါရ–ဟေ....ဟိုဘက်ကမ်း၊ အပါရံ- ဤဘက်ကမ်းသို့၊ ဟေ– လာပါလော၊ ပါရ-ကမ်း၊ အပါရံ–သို့၊ ဟေ-လော၊ ဇ္ဇတိ–သို့၊(အဝေယျ)၊ တံ ကိ ံ မညသိ ဝါသေဠ၊ တဿ ပုရိသဿ – ၏၊ အဝ္ဘဲယနဟေတုဝါ – ခေါ်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ အာယာစနဟေတုဝါ– တောင့်တခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် သော်၎င်း၊ ပတ္ထနဟေတုဝါ – ဆုတောင်းခြင်း ဟူသော

အကြောင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ အဘိနန္ဒန ဟေတုဝါ – အလွန် နှစ်သက်ခြင်း ဟူသော အကြောင်း-ကြောင့်သော်၎င်း၊ အစိရဝတီယာ - သော၊ နဒီယာ - ၏၊ ပါရိမံ-သော၊ တီရံ-သည်၊ ဩရိမံ-သော၊ တီရံ-သို့၊ အာဂစ္ဆယျ အပိနု-လာရာသလော၊ ဣတိ- ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘော ဂေါတမ- မ၊ ဣဒံ– ဤသို့ လာခြင်း သည်၊ နောဟိ– မဖြစ်နိုင်ပါ၊ (ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်ပြီ)။

ဝါသေဋ္ဌ- ဋ္ဌ၊ ဝေမေဝ - သာလျှင်၊ တေဝိဇ္ဇာ, ဗြာဟ္မဏာ – တို့သည်၊ ယေ ဓမ္မာ–အကြင် ၅ ပါးသီလ, ကုသလကမ္မပထ ၁၀ ပါးဟူသော တရား တို့သည်၊ ဗြာဟ္မဏကာရကာ-ဗြာဟ္မဏ၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်၏၊ တေ ဓမ္မေ-ထို ၅ ပါး သီလ , ကုသလကမ္မပထ ၁၀ ပါး တရာ တို့ကို၊ ပဟာယ – ပယ်စွန့်၍၊ ဝတ္တ မာနာ– ကျင့်ကြပါကုန်လျက်၊ ယေ ဓမ္မာ – အကြင် ပဉ္စဝေရ ဒသ အကုသလ ကမ္မပထ တရားတို့သည်၊ အ ဗြ ဟ္မဏကာရကာ – ဗြာဟ္မဏ၏အဖြစ်ကို မပြု တတ်ကုန်၊ တေ ဓမ္မေ–ထို ပဉ္စဝေရ, ဒသ အကုသလကမ္မပထ ဟူသော တရား တို့ကို၊ သမာဒါယ- ကောင်းစွာယူ၍၊ ဝါ-ဆောက်တည်၍၊ ဝတ္တမာနာ- ကျင့်ကြ ပါကုန်လျက်၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟံသု–နှုတ်ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဣန္ဒံ– သကြားကို၊ အဂ္ဂါယ:မ- ခေါ်ကုန်၏၊ သောမံ-သောမနတ်ကို၊ အဂ္ဂါယာမ- နှ၏၊ ဝရုဏံ-ဝရုဏနတ်ကို၊ အဂ္ဂါယာမ– နှ၏၊ ဣသာနံ- ဣသာနနတ်ကို၊ အဂ္ဂါယာမ– နှ၏၊ ပဇာပတိံ- ပဇာပတိနတ်ကို၊ အဂ္ဂါယာမ-နှ၏၊ ဗြဟ္မံ-ဗြဟ္မာကို၊ အဂ္ဂါယာမ-နှ၏၊ မဟိဒ္ဓိံ- မဟိဒ္ဓိနတ်ကို၊ အဂ္ဂါယာမ–နှ၏၊ ယမံ-ယမနတ်ကို၊ အဂ္ဂါယာမ–နှ၏၊ ဣတိ– ဤသို့၊ (အာဟံသု– နှုတ်ပြီ၊) ဝါသေဋ္ဌ- ဋ္ဌ၊ တေဝိဇ္ဇာ, တေ ဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ ယေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဗြာဟ္မဏကာရကာ-နှ၏၊ပေ၊သမာဒါယ-၍၊ ဝါ-၍၊ ဝတ္တ မာနာ-လျက်၊ အဂ္ဂါယနဟေတုဝါ–ခေါ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်သော် ၎င်း၊ အာယာစနဟေတုဝါ-သော်၎င်း၊ ပတ္ထနဟေတုဝါ- သော်၎င်း၊ အဘိနန္ဒန ဟေတုဝါ– သော်၎င်း၊ ကာယဿ- ဥပါဒိန္နကခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘေဒါ– ပျက်ခြင်း ကြောင့်၊ မရဏာ-သေရာအခါမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ဗြဟ္မာနံ-တို့၏၊ သဟဗျူပဂါ- တကွဖြစ်သူတို့၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကြကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ - နှ်လတံ့၊ ဣတိ ဧတံ ဋ္ဌာနံ–သည်၊ နဝိဇ္ဇတိ–နိုင်။

မြစ်ကမ်းနှီး ဖွဲတုပ်ထားအပ်သူ ဥပမာ။ ။ဝါသေဋ္ဌ–ဋ္ဌ၊ သေယျထာဝိ– ကား၊ အစိရဝတီ–သော၊ အယံ နဒီ-သည်၊ ဥဒကဿ - ဖြင့်၊ ပူရာ-သည်၊ သမ တိတ္ထိကာ-သည်၊ ကာကပေယျာ-သည်၊ (အဿ-၏၊) အထ-၌၊ ပါရတ္ထိကော-သော၊ပေ၊ပုရိသော၊ အာဂစ္ဆယျ-၏၊ သော-သည်၊ ဩရိမေ-သော၊ တီရေ-၌၊ ဒဠ္ဟာယ- မြဲမြံ ခိုင်ခံ့သော၊ အန္ဓုယာ – နှောင်ကြိုးဖြင့်၊ ပစ္ဆာဗာဟံ – နောက်၌ လက်မောင်းရှိအောင်၊ ဝါ-လက်ပြန်ကြိုးချည်၍၊ ဂါဠ္ဟဗန္ဓနံ-တင်းကြပ်စွာ ဖွဲတုပ် အပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ ဗဒ္ဓေါ-ဖွဲတုပ်အပ်သည်၊ (အဿ-၏၊) တံ ကိ

မည္သိ ဝါသေဋ္ဌ၊ သော ပုရိသော–သည်၊ အစိရဝတိယာ-သော၊ နဒိယာ-၏၊ ဩရိမာ-သော၊ တီရာ-မှ၊ ပါရိမံ– သော၊ တီရံ-သို့၊ ဂစ္ဆေယျ အာပိန–သွားနိုင် ရာသလော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ ဣဒံ–ဤသို့ သွားနိုင် ခြင်းသည်၊ နောဟိ-ပါ၊ (ဣတိ– ဤသို့ လျှောက်ပြီ။)

ဝါသေဋ္ဌ – ဋ္ဌ၊ ဧဝမေဝ - သာလျှင်၊ ပဋ္ဌ – ၅ ပါးကုန်သော၊ ဣမေ ကာမ ဂုဏာ–ဤ ကာမအနှောင်အဖွဲ့တို့ကို၊ အရိယဿ–အာရိယာ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝိနယေ – ဆုံးမကြောင်း ဆုံးမရာ သာသနာတော်၌၊ အန္ဒူ။တိ ပိ–နှောင်အိမ်ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စန္တိ – ဆိုအပ်ကုန်၏၊ ဗန္ဓနန္တိပိ – အနှောင်အဖွဲ့ ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စန္တိ-န်၏၊ ကတမေ ပဋ္ဌ-တို့နည်း၊ စက္ခုဝိညေယျာ-စက္ခုဝိညာဉ် သည် သိထိုက်ကုန်သော၊ ဣဋ္ဌာ - အလိုရှိထိုက်ကုန်သော၊ ကန္တာ – နှစ်သက် ထိုက်ကုန်သော၊ မနာပါ–စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်ကုန်သော၊ ဝါ- မြတ်နိုးထိုက် ကုန်သော၊ ပိယရူပါ-ချစ်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်သော၊ ကာမူပသံဟိတာ–ကိလေသာကာမနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ရဇနီယာ-စိတ်ကို တပ်မက်စေတတ်ကုန်သော၊ ရူပါ-ရူပအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ဝင်း၊ သောတဝိညေ ယျာ – သောတဝိညာဉ်သည် သိထိုက်ကုန်သော၊ပေ၊သဒ္ဒါ – တို့ဝင်း၊ ဃာန ဝိညေယျာ– ဃာနဝိညာဉ်သည် သိထိုက်ကုန်သော၊ပေ၊ ဂန္ဓာ– တို့ဝင်း၊ ဇိဝှါ ဝိညေယျာ– ဇိဝှါဝိညာဉ်သည် သိထိုက်ကုန်သော၊ပေ၊ရသာ–တို့ဝင်း၊ ကာယ ဝိညေယျာ– ကာယဝိညာဉ်သည် သိထိုက်ကုန်သော၊ပေ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ–ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ အာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ဝင်းတည်း။

ဝါသေဋ္ဌ-ဋ္ဌ၊ ပဋ္ဌ–န်သော၊ ဣမေ ကာမဂုဏာ-တို့ကို၊ အရိယဿ ဝိနယေ ၊ပေ၊ဗန္ဓနန္တိပိ ဝုစ္စန္တိ၊ ဝါသေဋ္ဌ–ဋ္ဌ၊ ပဋ္ဌ, ဣမေ ကာမဂုဏေ–တို့ကို၊ တေဝိဇ္ဇာ, ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ဂဓိတာ–ကြိုစည်တတ်သောရာဂဖြင့် တောင့်တ စွဲလမ်းကြ ကုန်သည်၊ (တနည်း) ဂထိတာ (ဂန္ထိတာ)–တဏှာဖြင့် ထုံးဖွဲ့အပ်ကုန်သည်၊ မုစ္ဆိတာ–တဏှာဖြင့် တွေဝေခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်၊ အဇ္ဈောပန္နာ (အဇ္ဈော

× × × × × × ×

ဂဓိတာ စသည်။ ■ ဂဓိတာတိ သက်ပွရာဂေန ပစ္စာသိသမာနာ ဟုတ္ဝာ ဂဓိ တာ၊–မဟာနိဒ္ဒေသ, ဂုဟဋ္ဌသုတ္တင်္ဘ။ [ပုဒ်ပြီးပုံကို အင်္ဘသာလိနီ ဘာသာဋီကာ, စတုတ္ထ အုပ်, စာမျက်နှာ (၉၅) ၌ ပြထားပြီ။] ဂထိတာတိ တဏှာယ ဂန္ထိတာ၊ (ဂန္ထိတာတိ အဝဗဒ္ဓါ)၊ မုစ္ဆိတာတိ တဏှာဝသေနေဝ မုစ္ဆိတာ၊ (မုစ္ဆိတာတိ မုစ္ဆံ သမ္မောဟံ အာပန္နာ)၊–အဂ်ိတ္တရ, ဒုက, ပရိသဝဂ်, ၄၉-သုတ်အင်္ဘကထာနှင့် ဋီကာ။ [အဂ်ိတ္တိ၏ ပါဋိတော်နှင့် ဤပါဋိတော် စာသွားတူသောကြောင့် ဤ၌ အဂ်ိတ္တိ၌အင်္ဘကထာအတိုင်း အနက် ပေးလိုက်ပါသည်၊ အင်္ဘသာလိနီ ဘာသာဋီကာ စတုတ္ထအုပ် စာမျက်နှာ (၉၅) ၌လည်း "အဇ္ဈောသန္နာ, အဇ္ဈောသာနာ" ဟူသော ပါဠိ ၂ မျိုးကို အနက်နှင့်တကွ တနည်း ပြခဲ့ပြီ။]

သန္နာ)–တဏှာသည် လွှမ်းမိုးသက်ရောက်အပ်ကုန်သည်၊ (တနည်း) အစ္ဆော သာနာ-တဏှာဖြင့် သက်ဝင်မျိုသိပ်၍ ပြီးဆုံးကြကုန်သည်၊ အနာဒီနဝဒဿာဝီ နော – အပြစ်ကို ရှုလေ့မရှိကြကုန်သည်၊ အနိဿရဏပညာ – သံကိလေသမှ ထွက်မြောံကြောင်းဖြစ်သော ပေစ္စဝေက္ခဏာပညာမရှိကြကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ပရိဘုဉ္ဇန်–သုံးဆောင် ခံစားကြကုန်၏။

ဝါသေဋ္ဌ–ဋ္ဌ၊ တေဝိဇ္ဇာ , တေ မြာဟ္မဏာ- တို့သည်၊ ယေဓမ္မာ ပြာဟ္မဏာ ကာရကာ တေ ဓမ္မေ ပဟာယ ဝတ္တမာနာ၊ပေ၊ပဉ္စ,ကာမဂုဏော-တို့ကို၊ ဂဓိတာ ၊ပေ၊အနိဿရဏပညာ(ဟုတ္တာ)ပရိဘုဉ္ဇန္တာ–နှံ့လျက်၊ ကာမန္ဒု ဗန္ဓန ဗဒ္ဓါ– ကာမတည်းဟူသော နှောင်အိမ်, ကာမတည်းဟူသော အနှောင်အဖွဲတို့သည် နှောင်ဖွဲအပ်ကုန်သည်၊ သမာနာ - ဖြစ်ပါကုန်လျက်၊ ကာယဿ ဘေဒါ၊ပေ၊ ဘဝိဿန္တိ-နှံလတ့ံ၊ ဣတိ တေံ ဌာနံ, နာ ဝိဇ္ဇတိ-နိုင်။

မြစ်ကမ်းဌ အိပ်နေသူ ဥပမာ။ ။ ဝါသေဋ္ဌ–ဋ္ဌ၊ သေယျထာပိ – ကား၊ အစိရဝတီ-သော၊ အယံနဒီ-သည်၊ဥဒကဿ ပူရာ၊ပေ၊ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ၊ သော-သည်၊ ဩရိမ-သော၊ တီရေ-ဌ၊ သသီသံ–ဥူးခေါင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော ကိုယ်ကို၊ ပါရုပိတ္ဝာ-ခြုံ၍၊ နိပဇ္ဇေယျ-အိပ်နေရာ၏၊ တံ ကိံ မညသိ ဝါသေဋ္ဌ၊ သော ပုရိသော အစိရဝတီယာ၊ပေ၊ ဂစ္ဆေယျ အဝိနု- သလော၊ ဣတိ- ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ ဣဒံ–သည်၊ နောဟိ-မဖြစ်ပါ၊ (ဣတိ-ဤသို့ ဖြေပြီ၊)ဝါသေဋ္ဌ-ဋ္ဌ၊ ဝေမေဝ ပဉ္စ, ဣမေ နိဝရဏာ-ဤနိဝရဏတို့ကို၊ အရိယ ဿ, ဝိနယေ-၌၊ အာဝရဏာတိပိ- ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်းကို ရှေးဥ၊းစွာ တားမြစ် တတ်သော တရားတို့ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စန္တိ၊ နိဝရဏာတိပိ – ကုသိုလ် ဖြစ်ခြင်းကို အကြွင်းမဲ့ တားမြစ်တတ်သော တရားတို့ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စန္တိ၊ သြနာဟနာတိပိ– ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်းကို သက်ဝင်၍ ဖုံးအုပ်တတ်သော တရားတို့ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စန္တိ၊ ပရိယောဟနာတိပိ-ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်းကို ထက်ဝန်းကျင် သက်ဝင်၍ ဖုံးအုပ်တတ် သော တရားတို့ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စန္တိ၊ ကတမေ ပဉ္စ-တို့နည်း၊ ကာမစ္ဆန္ဒ နိဝရဏံ- ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏဂင်း၊ပေ၊ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏံ–ဂင်းတည်း။

ဝါသေဋ္ဌ–ဋ္ဌ၊ ပဉ္စ - ကုန်သော၊ ဣမေ နိဝရဏာ- တို့ကို၊ အရိယဿ၊ပေ၊ ပရိယောဟနာတိပိ ဝုစ္စန္တိ၊ ဝါသေဋ္ဌ, ပဉ္စဟိ-နှံသော၊ ဣမေဟိ နိဝရဏေဟိ– တို့သည်၊ တေဝိဇ္ဇာ, မြာဟ္မဏာ-တို့ကို၊ အာဝုံဋ္ဌာ–ပိတ်ဆို့ အပ်ကုန်ပြီ၊ နိဝုဋာ- တားမြစ်အပ်ကုန်ပြီ၊ သြနဒ္ဓါ– သက်ဝင်၍ ဖုံးအုပ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ပရိယောနဒ္ဓါ– ထက်ဝန်းကျင်သက်ဝင်၍ ဖုံးအုပ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဝါသေဋ္ဌ-ဋ္ဌ၊ တေဝိဇ္ဇာ- နှံသော၊ တေ မြာဟ္မဏာ – တို့သည်၊ အာဝုံဋ္ဌာ – အပ်ကုန်သည် ၊ပေ ၊ ပရိယောနဒ္ဓါ– အပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ – နှံလျက်၊) ကာယဿ ဘေဒါ၊ပေ၊ ဘဝိဿန္တိ– နှံလတ့ံ၊ ဣတိ တေံ ဌာနံ-သည်၊ နာ ဝိဇ္ဇတိ-နိုင်။

သံသန္ဒန ကထာ

တံကိ် မညသိ ဝါသေဋ္ဌ၊ တေ- သင်သည်၊ ဝုဋ္ဌါနံ – တဘာဝအတွက် ခြေလက်အင်္ဂါအားဖြင့် ကြီးရင့်ပြီးကုန်သော၊ မဟလ္လကာနံ – မွေးဖွားခဲ့ရာ ချိန်ခါမှီး၍ ကြီးသည်၏အဖြစ်ကို ယူတတ်ကုန်သော၊ အာစရိယပါစရိယာနံ-ဆရာ, ဆရာ၏ ဆရာဖြစ်ကုန်သော၊ ဘာသမာနာနံ–ရှေးဟောင်း နှောင်းဖြစ်ကို ပြောဆိုတတ်ကုန်သော၊ ပြာဟ္မဏာနံ-တို့၏(အထံမှ)၊ ကိန္တိ-အဘယ်သို့လျှင်၊ သုတံ- ကြားအပ်ဘူးသနည်း၊ ဇြဟ္မာ-သည်၊ သပရိဂ္ဂဟော - သိမ်းပိုက်အပ်သော မယားနှင့် တကွဖြစ်၏၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်း၊(သုတံ-ကြားအပ်ဘူးသလော၊ ဇြဟ္မာ-သည်၊)အပရိဂ္ဂဟော-သိမ်းပိုက်အပ်သော မယားမရှိ၊ ဣတိဝါ-လည်း၊(သုတံ-လော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊) ဘောဂေါတမ–မ်၊ (ဇြဟ္မာ–သည်၊) အပရိဂ္ဂဟော-သိမ်းပိုက်အပ်သော မယားမရှိ၊(ဣတိ-သို့၊ သုတံ-ကြား၊အပ်ဘူးပါပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ ဇြဟ္မာ-သည်၊)သဝေရစိတ္တော–ဒေါသတည်းဟူသော ရန်စိတ်နှင့်တကွဖြစ်၏၊ ဣတိဝါ-လည်း၊(သုတံ-လော၊ ဇြဟ္မာ-သည်၊) အဝေရစိတ္တော–ဒေါသတည်းဟူသော ရန်စိတ်မရှိ၊(ဣတိဝါ-လည်း၊ သုတံ–လော၊ ဣတိ-ပြီ၊)ဘော ဂေါတမ-မ၊(ဇြဟ္မာ-သည်၊)အဝေရစိတ္တော-မရှိ၊(ဣတိ သုတံ၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဇြဟ္မာ-သည်၊) သဗျာပဇ္ဈစိတ္တော-စိတ်ဆင်းရဲမှု ဒေါမနဿနှင့် ယှဉ်သော စိတ်နှင့်တကွဖြစ်၏၊ ဣတိဝါ–လည်း၊ (သုတံ - လော၊ ဇြဟ္မာ–သည်၊) အဗျာပဇ္ဈ စိတ္တော-စိတ်ဆင်းရဲမှု ဒေါမနဿနှင့်ယှဉ်သော စိတ်မရှိ၊ (ဣတိဝါ-လည်း၊ သုတံ-လော၊ ဣတိ–ပြီ၊)ဘော ဂေါတမ-မ၊(ဇြဟ္မာ–သည်၊)အဗျာပဇ္ဈ စိတ္တော-ရှိ၊(ဣတိ သုတံ၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဇြဟ္မာ-သည်၊)သံကိလိဋ္ဌစိတ္တော - ညစ်နွမ်းသော စိတ်ရှိ၏၊ ဣတိဝါ-လည်း၊ (သုတံ-လော၊ ဇြဟ္မာ - သည်၊) အသံကိလိဋ္ဌစိတ္တော–ညစ်နွမ်းသော စိတ်မရှိ၊ (ဣတိဝါ–လည်း၊ သုတံ-လော၊ ဣတိ - ပြီ၊) ဘော ဂေါတမ– မ၊ (ဇြဟ္မာ-သည်၊) အသံကိလိဋ္ဌစိတ္တော–မရှိ၊ (ဣတိ သုတံ၊ ဣတိ–ပြီ၊ ဇြဟ္မာ-သည်၊)ဝသဝတ္တိ-စိတ်ကို မိမိအလိုဌ ဖြစ်စေနိုင်၏၊ ဝါ-စိတ်ကို မိမိအလိုသို့ လိုက်စေနိုင်၏၊ ဣတိဝါ–လည်း၊ (သုတံ–လော၊ ဇြဟ္မာ–သည်၊) အဝသဝတ္တိ–စိတ်ကို မိမိအလိုဌ မဖြစ်စေနိုင်၊ ဝါ-စိတ်ကို ဳမိအလိုသို့ မလိုက်စေနိုင်၊(ဣတိဝါ–လည်း၊ သုတံ-လော၊ ဣတိ–ပြီ၊)ဘော ဂေါတမ-မ၊(ဇြဟ္မာ-သည်၊) ဝသဝတ္တိ–နိုင်၏၊ ဝါ–နိုင်၏၊(ဣတိ–သို့၊ သုတံ–ပြီ၊ ဣတိ–ပြီ။)

တံ ကိ် မညသိ ဝါသေဋ္ဌ၊ တေဝိဇ္ဇာ, ပြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ သပရိဂ္ဂဟာဝါ-သိမ်းပိုက်အပ်သော မယားရှိကုန်သလော၊ အပရိဂ္ဂဟာဝါ–သိမ်းပိုက်အပ်သော မယားမရှိကုန်သလော၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘောဂေါတမ–မ၊ (တေဝိဇ္ဇာ ပြာဟ္မဏာ), သပရိဂ္ဂဟာ–ရှိပါကုန်၏၊(ဣတိ - ဤသို့ လျှောက်ပြီ) ၊ပေ၊

ဘော ဂေါတမ-မ၊(တေဝိဇ္ဇာ, ဗြာဟ္မဏာ), အဝသဝတ္တိ-စိတ်ကို မိမိအလိုဌ်
မဖြစ်စေနိုင်ပါကုန်၊ ဝါ-စိတ်ကို မိမိအလိုသို့ မလိုက်စေနိုင်ပါကုန်၊(ဣတိ-ပြီ)၊
ဝါသေဋ္ဌ–ဋ္ဌ၊ ဣတိ–လျှင်၊ တေဝိဇ္ဇာ, ဗြာဟ္မဏာ, သပရိဂ္ဂဟာ–နှ်သည်၊ ကိရ
(ဟောန္တု)–အာကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ဗြဟ္မာ-သည်၊ အပရိဂ္ဂဟော–သည်၊ ကိရ
ဟောတိ–အံ့၊ (ဝေံသတိ–သော်၊) သပရိဂ္ဂဟာနံ – ကုန်သော၊ တေဝိဇ္ဇာနံ,
ဗြာဟ္မဏာနံ–တို့၏၊(ပဋိပဒါ-အာကျင့်သည်၊)အပရိဂ္ဂဟေန–သော၊ ဗြဟ္မုနာ-
နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–တကွ၊ သံသန္ဒတိ အဝိနု–ရောနှောနိုင်မည်လော၊ သမေတိ အဝိနု-
ညီညွတ်နိုင်မည်လော၊ ဣတိ–၌သို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘော ဂေါတမ–မ၊ ဣဒံ-၌
သပရိဂ္ဂဟဗြာဟ္မဏတို့၏အကျင့်၏ အပရိဂ္ဂဟဗြဟ္မာနှင့် ရောနှောခြင်း ညီညွတ်
ခြင်းသည်၊ နော်ဟိ-ပါ၊ ဣတိ-၌သို့လျှောက်ပြီ၊ ဝါသေဋ္ဌ-ဋ္ဌ၊ သာဓု-ကောင်းပြီ၊
ဝါသေဋ္ဌ-ဋ္ဌ၊ ဇေတဝိဇ္ဇာ ဗြာဟ္မဏာ, သပရိဂ္ဂဟာ–နှ်သည်၊(သမာနာ-နှ်လျက်၊)
ကာယသ်ဿ–၏၊ ဘေဒါ–ကြောင့်၊ မရဏာ–မှ၊ ပရံ–၌၊ အပရိဂ္ဂဟဿ–သော၊
ဗြဟ္မုနော–၏၊ သဟဗျှုပဂါ–နှ်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ–နှ်လတ္တံ့၊ ဣတိ ဧတံ ဋ္ဌာနံ–
သည်၊ နဝိဇ္ဇတိ–နိုင်။

အမှာ။ ။၌မှာနောက်၌လည်း သဝေရစိတ္တ, သဗျာပဇ္ဈစိတ္တ, သံကိလိဋ္ဌ
စိတ္တ, **အဝသဝတ္တိ**ဖြစ်ကြသော ဗြာဟ္မဏတို့၏ အကျင့် အဝေရစိတ္တ စသည်
ဖြစ်သော ဗြဟ္မာနှင့် ရောနှောညီညွတ်မှုဖြစ်နိုင်, **မ**ဖြစ်နိုင်ကို မြတ်စွာဘုရားက
မေးတော်မူ၍ မရောနှော မညီညွတ်နိုင်ကြောင်းကို ဝါသေဋ္ဌက လျှောက်ထား
ပါသည်၊ ထိုအားလုံး နေတံ ဋ္ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိတိုင်အောင် တူပြီ။

ဝါသေဋ္ဌ–ဋ္ဌ၊ ဣဓ-၌ဗြဟ္မဉ့်ပြည် ရောက်ကြောင်းလမ်း၌၊ တေဝိဇ္ဇာ, ဗြာဟ္မ
ဏာ-တို့သည်၊ အာသီဒိတ္ထာ-အမဂ္ဂကို မဂ္ဂဟု ကပ်ရောက်၍၊ ဝါ - မှတ်ထင်၍၊
သံသီဒန္တိ-နှစ်မြုပ်ကြကုန်၏၊ သံသီဒိတ္ထာ–နှစ်မြုပ်၍၊ ဝိသာရံ–ဖေါက်ဖေါက်
ပြန်ပြန် ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပုဏန္တိ–ရောက်ကြကုန်၏၊ သုဏ္ဓတရံ–ခြောက်သွေ့
သော မြစ်ကို ကူးခြင်းကို၊ ဝါ-အခြောက်တိုက် ကူးခြင်းကို၊ တရန္တိမညေ-ကူးကြ
ကုန်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တေဝိဇ္ဇာနံ, ဗြာဟ္မဏာနံ–တို့၏၊ ဣဒံ-၌
မြတ်သော စကားဟု ဆိုအပ်သော ဗေဒင် ၃ ပုံကို၊ တေဝိဇ္ဇ ဣရိဏန္တိဝိ–တေ
ဝိဇ္ဇတို့၏ ဝေဒ ၃ ပုံ တည်းဟူသော တောကြီးဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ တေဝိဇ္ဇ
ဝိဝနန္တိဝိ– တေဝိဇ္ဇတို့၏ ကြီးစွာသော တောအုပ် ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ၊ တေဝိဇ္ဇ
ဗျသနန္တိဝိ – တေဝိဇ္ဇတို့၏ ပျက်စီးခြင်းဟူ၍လည်း၊ ဝါ–တေဝိဇ္ဇတို့၏ ပျက်စီး
ကြောင်းဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ၊ ဣတိ–၌သို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဝါသေဋ္ဌော မာဏဝေါ ဘဂဝန္တံ့ တေဒဝေါစ၊ (ကိံ)၊ ဘော
ဂေါတမ-မ၊ မေ-အကျွန်ုပ်သည်၊ တေံ-၌အကြောင်းအရာကို၊ သုတံ-ကြားအပ်
ဘူးပါပြီ၊ (ကိံ - အဘယ် **အ**ကြောင်းအရာကို၊ သုတံ – နည်း၊) သမဏော

ဂေါတမော-သည်၊ ဗြဟ္မာနံ–တို့၏၊ သဟဗျတာယ–၄၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ ဇာနာတိ-၏၊ ဣတိ(ဧတံ-ကို၊ သုတံ-ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊) တံ ကိံ မညသိ ဝါသေဋ္ဌ၊ ဣဓေဝ-ဤသရက်ဥယျာဉ်မှ၊ မနသာကဋံ–သည်၊ အာသန္နေ-နီးသည် မဟုတ်လော၊(တနည်း) အာသန္နေ - အနီး၌၊ (ဟောတိ - ဖြစ်သည် မဟုတ်လော၊) ဣဓေဝ–မှ၊ မနသာကဋံ–သည်၊ နဒူရေ–မဝေးသည် မဟုတ်လော၊(တနည်း) ဒူရေ-အဝေး၌၊ နဒူရေ(ဟောတိ)-မဖြစ်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘော ဂေါတမ–မ၊ ဧဝံ–ဤအတိုင်း မှန်ပါ၏၊ ဣတော–မှ၊ မနသာကဋံ–သည်၊ အာသန္နေ–နီးပါ၏၊ ဣတော- မှ၊ မနသာကဋံ-သည်၊ နဒူရေ-မဝေးပါ၊ [တနည်းလည်း ပေးပါ၊] ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

တံ ကိံ မညသိ ဝါသေဋ္ဌ၊ ပုဂ္ဂိသော–သည်၊ ဣဓ မနသာကဋေ - ဤ မနသာကဋရွာ၌၊ ဇာတသံဝဒ္ဓေါ – မွေးဖွား၍ ကြီးပွားသည်၊ အာသ - ဖြစ်ရာ၏၊ မနသာကဋတော-မှ၊ တာဝဒေဝ–ထို ခဏ၌ပင်၊ အဝသဋံ– ထွက်လာသော၊ တမေနံ–ထို ယောက်ျားကို၊ မနသာကဋသ - ၏၊ မဂ္ဂံ–လမ်းကို၊ ပုစ္ဆယျုံ–မေးကုန်ရာ၏၊ ဝါသေဋ္ဌ- ဋ္ဌ၊ မနသာကဋေ-၌၊ ဇာတသံဝဒ္ဓသ-သော၊ မနသာကဋသ- ၏၊ မဂ္ဂံ - လမ်းကို၊ ပုဋ္ဌဝဲသ- မေးအပ်သော၊ တသ ပုရိသသ – ၏၊ ဒန္ဓာယိတတ္တံဝါ–လေးနှေးမှုကို ပြုတတ်သူ၏ အဖြစ်သည်သော်၎င်း၊ ဝါ-လေးနှေးခြင်းသည်သော်၎င်း၊ ဝိတ္ထာယိတတ္တံဝါ-မဖြေနိုင်အောင် တောင့်ခိုင်နေသူ၏ အဖြစ်သည်သော်၎င်း၊ ဝါ- မဖြေဝံ့အောင် ကြောက်ရွံ့နေသူ၏အဖြစ်သည်သော်၎င်း၊ သိယာနုခေါ – ဖြစ်ရာသေးသလော၊ ဣတိ – ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ ဣဒံ–ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည်၊ နော ဟိ-မသင့်ပါ၊ တံ-ထိုသို့ မသင့်ခြင်းသည်၊ ကိသဟေတု – အဘယ် အကြောင်းကြောင့်နည်း၊ ဘောဂေါတမ–မ၊ ဟိ – အကြင့်ကြောင့်၊ အမုပုရိသော - ထို ယောက်ျားသည်၊ မနသာကဋသ - ၌၊ ဇာတသံဝဒ္ဓေါ- သူပါတည်း၊ တသ–ထို ယောက်ျားအား၊ ဝါ = သည်၊ သဗ္ဗာနေဝ– ကုန်သော၊ မနသာကဋသ – ၏၊ မဂ္ဂါနိ–လမ်းတို့သည်၊ ဝါ– တို့ကို၊ သုဝိဒိတာနိ – ကောင်းစွာ သိအပ်ပါကုန်ပြီ၊ ဝါ - အလွန် ထင်ရှားပါကုန်ပြီ၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်ပါတည်း၊ (ဣတိ- ဤသို့လျှောက်ပြီ။)

ဝါသေဋ္ဌ-ဋ္ဌ၊ မနသာကဋေ- ၌၊ ဇာတသံဝဒ္ဓသ- သော၊ မနသာကဋသ–၏၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ ပုဋ္ဌသ-သော၊ တသ ပုရိသသ-၏၊ ဒန္ဓာယိတတ္တံဝါ- သည်သော်၎င်း၊ ဝိတ္ထာယိတတ္တံဝါ-သည်သော်၎င်း၊ သိယာ-ဖြစ်ရာသေး၏၊ ဗြဟ္မံလောကေ ဝါ – ဗြဟ္မာ့ပြည်၌သော်၎င်း၊ (ဗြဟ္မာ့ပြည်၏ အကြောင်းအရာ၌သော်၎င်း၊) ဗြဟ္မလောကဝါမိနိယာ – ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ပဋိပဒါယ ဝါ-အကျင့်၌သော်၎င်း၊ ပုဋ္ဌသ-သော၊တထာဂတသ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဒန္ဓာယိတတ္တံဝါ – သည်သော်၎င်း၊ ဝိတ္ထာယိတတ္တံဝါ – သည်သော်၎င်း၊ နတ္ထေဝ

(သိယာ)–မဖြစ်ရာသည်သာ၊ ဝါသေဋ္ဌ- ဋ္ဌ၊ အဟံ-သည်၊ ဗြဟ္မာနဉ္စ–ဗြဟ္မာကိုရင်း၊ ဗြဟ္မလောကဉ္စ ဗြဟ္မာ့ပြည်ကိုရင်း၊ ဗြဟ္မလောကဂါမိနံ-သော၊ ပဋိပဒံစ-အကျင့်ကိုရင်း၊ ပဇာနာမိ–အပြားအားဖြင့်သိတော်မူ၏၊ ယထာ(ယံ ပဋိပဒံ)-ကို၊ ပဋိပန္နော-ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဗြဟ္မံလောကံ-သို့၊ ဥပပန္နော-ကပ်ရောက်ရ၏၊ တဉ္စ–ထိုအကျင့်ကိုလည်း၊ ပဇာနာမိ–၏၊ ဣတိ– တော်မူပြီ။

ဝေံ ဝုတ္တော၊ပေ၊တေဒဝေါစ၊ (ကိံ)၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ မေ–သည်၊ တေံ–ကို၊ သုတံ-ပြီ၊ (ကိံ-ကို၊ သုတံ-နည်း၊) သမဏော ဂေါတမော- သည်၊ ဗြဟ္မာနံ-တို့၏၊ သဟဗျတာယ ဌါ၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ ဒေသေတိ– ဟောနိုင်၏၊ ဣတိ (တေံ-ကို၊ သုတံ-ပြီ၊) သာဓု– တောင်းပန်ပါ၏၊ ဘဝံ ဂေါတမော-သည်၊ နော– တပည့်တော်တို့အား၊ ဗြဟ္မာနံ-တို့၏၊ သဟဗျတာယ-ဌါ၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ ဒေသေတု–ဟောပြတော်မူပါ၊ ဘဝံ ဂေါတမော - သည်၊ ဗြာဟ္မဏော ပဇံ – ပုဏ္ဏားသတ္တိသားကို၊ ဥလ္လုမ္ပတု–အပါယ်လမ်းမှ ထုတ်ဆယ်တော်မူပါ၊ ဝါ– အပါယ်လမ်းမှ ထုတ်ဆယ်၍ ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ရောက်ကြောင်းလမ်း၌ တည်စေတော်မူပါ၊ ဣတိ - ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ တေန ဟိ ဝါသေဋ္ဌ၊ပေ၊ ပစ္စဒဿာသိ။

ဗြဟ္မလောကမဂ္ဂဒေသနာ

ဘဂဝါတေဒဝေါ၊ (ကိံ)၊ ဣမ ဝါသေဋ္ဌ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ပေ၊ (ယထာ သာမညဖလေ၊ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ၊) ဧဝံ ခေါ ဝါသေဋ္ဌ ဘိက္ခု သီလသမ္ပန္နော ဟောတိ၊ပေ၊တဿ ပဟီနေ ပဉ္စ ဣမေ နိဝရဏေ အတ္တနိ သမနုပဿတော ပါမောဇ္ဇံ ဇာယတိ ၊ပေ၊ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ၊ [သာမညဖလသုတ် နိဝရဏပဗ္ဗဟာနကထာ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]

သော–ထိုရဟန်းသည်၊ မေတ္တာသဟဂတေန–မေတ္တာနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ စေတသာ-ဖြင့်၊ ကေဒိသံ – တခုသော အရပ်မျက်နှာကို၊ ဝါ- တခုသောအရပ်မျက်နှာ၌နေသော သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ ဖရိတ္ဝာ – ဖြန့်၍၊ ဝိဟရတိ – နေ၏၊ တထာ - ထို့အတူ၊ ဒုတိယံ – ၂ ခုမြောက်သောအရပ်ကို၊ ဝါ - ကို၊ (ဖရိတ္ဝာ ဝိဟရတိ)၊ တထာ-တူ၊ တတိယံ- ကို၊ ဝါ-ကို၊ (ဖရိတ္ဝာ ဝိဟရတိ)၊ တထာ–

× × × × × × ×

မေတ္တာသဟဂတေန ။ ။[နောက်၌ပြမည့် သာဓကများကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ ဋီကာမှယူထားပါသည်။] (မေတ္တာပွားသောအခါ) စိတ်၏ ဥပါဒ်- ဋ္ဌိ-ဘင် ခဏသုံးပါးလုံး၌ သတ္တဝါတို့၏စီးပွားကို လိုလားသော အဒေါသဟူသော မေတ္တာ ပါသောကြောင့် "မေတ္တာ သဟဂတေန စေတသာ" ဟု ဟောတော်မူသည်။ [မေတ္တာသဟဂတေနာတိ ဥပ္ပါဒတော ယာဝ ဘင်္ဂါ (ဘင်တိုင်အောင်) မေတ္တာယ + သဟ + ပဝတ္တေန၊ (ဂတ၏ အဖွင့်၊) သံသဋ္ဌေန သမ္မယုတ္တေနာတိ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

တူ၊ စတုတ္ထံ–၄ ခုမြောက်အရပ်ကို၊ ဝါ– အရပ်၌နေသော သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ (ဖရိတ္တာဝိဟာရတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်အရပ်ကိုငုံး၊ ဝါ-အထက်အရပ်၌နေသော သတ္တဝါအပေါင်းကိုငုံး၊ အဓော- အောက်အရပ်ကိုငုံး၊ ဝါ – ကိုငုံး၊ တိရိယံ- ဖိလာ (အထောင့်)အရပ်ကိုငုံး၊ ဝါ– ကိုငုံး၊ သဗ္ဗဓိ- အလုံးစုံးသော အရပ် ၁၀ မျက်နှာ၌၊ သဗ္ဗတ္တတာယ - အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌ မိမိနှင့် တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ (တနည်း) သဗ္ဗတ္တတာယ – အလုံးစုံးသာစိတ် ရှိသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ ("ဖရိတ္တာ ဝိဟရတိ" ၌စပ်၊) သဗ္ဗာဝန္တံ – အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်းရှိသော၊ လောကံ - လောကကို၊

× × × × × × ×

ကေ ဒိသံ၊ပေ၊တထာ စတုတ္ထံ။ ။"ကေ ဒိသံ"၌ ဒိသာသဒ္ဒါဖြင့် အရပ်ကိုသာမက, ထိုအရပ်၌တည်သော သတ္တဝါတို့ကို ယူပါ၊ [ဒိသာသု ဟိ ဌိတသတ္တာ ဒိသာဋ္ဌဟကေန ဂကိတာ၊–ဋီကာ။] အနှစ်အရပ် အစရှိသော အရပ်တို့တွင် (မေတ္တာပွားစေသော ပုဂ္ဂိုလ်က) ရှေးဦးစွာ မေတ္တာဖြင့်ဖြန့်အပ်သောအရပ်ကို "ကေ ဒိသံ" ဟုငုံး, ထိုအရပ်မှ အခြားမဲ့ဖြစ်သော (မေတ္တာဖြင့် ဒုတိယ , တတိယ , စတုတ္ထ ဖြန့်အပ်သော) အရပ်ကို "ဒုတိယံ, တတိယံ, စတုတ္ထံ" ဟုငုံး ဆိုသည်။

ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယံ။ ။"ဥဒ္ဓံ"အရ အထက် နတ် ဗြဟ္မာတို့ကိုငုံး, မိမိနေရာ၏ အထက်၌ရှိသော သတ္တဝါတို့ကိုငုံး ယူပါ၊ "အဓော"အရ ငရဲ သတ္တဝါ နဂါးစသည်တို့ကိုငုံး, မိမိနေရာ၏ အောက်၌ရှိသော သတ္တဝါတို့ကိုငုံး ယူပ။၊

သဗ္ဗတ္တတာယ။ ။သဗ္ဗေသုဟိနမတ္တိမုက္ကံဋ္ဌ မိတ္တသပတ္တ မစ္ဆိတ္တာဒိပွဘေဒေသု အတ္တတာယ၊ " အယံ ပရသတ္တော "တိ (ဤသူသည် သူစိမ်းတည်း ဟု) ဝိဘာဂံ အကတ္ဝာ (ခွဲခြားမှုကို မပြုဘဲ) အတ္တသမတာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊–အဋ္ဌကထာ။ [ဤအလို အတ္တသဒ္ဒါသည် "မိမိ"ဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ အတ္တနာ+ သမော အတ္တသမော၊ အတ္တသမသ+ဘာဝေါ အတ္တသမတာဟု ဆိုလိုလျက် သမပုဒ်အကြေကြိုပါ၊ သဗ္ဗေသု+အတ္တတာ သဗ္ဗတ္တတာ။]

တနည်း။ ။အထဝါ သဗ္ဗတ္တတာယာတိ သဗ္ဗေန စိတ္တဘာဝေန၊ ဤသကမ္မိ ဗဟိအဝိက္ခိပမာနောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊– အဋ္ဌကထာ၊ ဤအလို အတ္တ သဒ္ဒါသည် "စိတ်" ဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ သဗ္ဗဘာဝေနသည် အဓိပ္ပါယတ္ထတည်း၊ သဗ္ဗံ+စိတ္တံ ယဿတိ သဗ္ဗစိတ္တော၊ သဗ္ဗစိတ္တဿ + ဘာဝေါ သဗ္ဗစိတ္တတာ၊ ဆိုလိုရင်းကား– " မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အာရုံဖြစ်သော သတ္တဝါတို့မှ ပြင်ပအာရုံ၌ မပြန့်လွင့်စေဘဲ အာရုံဖြစ်သော သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ မေတ္တာဖြန့်၍နေသည်" ဟူလို။

သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ။ ။သဗ္ဗာဝန္တန္တိ သဗ္ဗသတ္တဝန္တံ၊ လောကန္တိ သတ္တလောကံ၊– အဋ္ဌကထာ၊ မေတ္တာဃ ဝုစ္စမာနတ္တာ သတ္တဝိသယော သဗ္ဗသဒ္ဒေါ၊ သောစ ဒိဃံ ကတ္ဝာ ဝုတ္တော၊ [မောဂ္ဂလ္လာန်အလို အာဝန္တုပစ္စည်းလည်း ဆိုနိုင်၏။] တသ္မာ " သဗ္ဗသတ္တကာယ သဒ္ဒါတာ ပဇာ+တေသု+အတ္ထိတိ သဗ္ဗာဝန္တော"တိ ပဒတ္ထတော ဒဿေန္တော "သဗ္ဗာဝန္တန္တိ သဗ္ဗသတ္တဝန္တံ"တိ အာဟ၊– ဋီကာ။

မေတ္တာသဟဂတေန- မေတ္တာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဝိပုလေန – ပြန့်ပြောသော၊ မဟဂ္ဂတေန- မြက်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သော၊ ဝါ- မြင့်မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရောက်အပ် ရအပ်သော၊ အပ္ပမာဏေန – အတိုင်းအရှည် မရှိသော၊ အဝေရေန–ဒေါသတည်းဟူသော ရန်မရှိသော၊ အဗျာပဇ္ဈေန– စိတ်ဆင်းရဲစွာ ဒေါမနဿဝေဒနာလည်းမရှိသော၊ စေတသာ- ဖြင့်၊ ဖရိတ္ဝာ- ဖြန့်၍၊ ဝိဟရတိ။

ဝါသေဋ္ဌ- ဋ္ဌ၊ သေယျထာပိ– ဥပမာ မည်သည်ကား၊ ဗလဝါ- အားရှိသော၊ သခ်ဓမ္မာ-ခရုသင်းမှုတ်သူသည်၊ အပ္ပကသိရေနဝ-မပင်ပန်းသဖြင့်သာလျှင်၊ စတုဒ္ဒိသာ - အရပ် ၄ မျက်နှာတို့ကို၊ ဝိညာပေယျ သေယျထာပိ - သိစေနိုင်ရာသကဲ့သို့၊ (ကြားစေနိုင်ရာသကဲ့သို့)၊ ဝါသေဋ္ဌ- ဋ္ဌ၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဘာဝိတာယ-(မိမိသန္တာန်၌)ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော၊ ဝါ-တိုးပွားစေအပ်ပြီးသော၊ မေတ္တာယ-မေတ္တာရှိသော၊ ဝါ-မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော၊ စေတောဝိမုတ္တိယာ–နိဝရဏတို့မှ လွတ်သောစိတ်ကြောင့်၊ (တနည်း) မေတ္တာယ-သော၊ ဝါ-သော၊ စေတော ဝိမုတ္တိယာ- ကို၊ ဧဝံ- သို့၊ ဘာဝိတာယ- ပြီးသော်၊ ဝါ-သော်၊ ပမာဏကတံ – ပြုအပ်ပြီးသော အတိုင်းအရှည် အပိုင်းအခြားရှိသော၊ ဝါ – အတိုင်းအရှည် အပိုင်းအခြားကိုပြုတတ်သော၊ ယံ ကမ္မံ-အကြင်ကာမာဝစရကံသည်၊ (အတ္ထိ)၊ [အတိုင်းအရှည် ပမာဏကိုပြုတတ်သော နိဝရဏ သံကိလေသဓမ္မတို့ကို မပယ်ခွါနိုင်ခြင်းကြောင့် ကာမာဝစရကံကို "ပမာဏကတ" ဟု ဟော တော်မူသည်။] တံ – ထို ကာမာဝစရကံသည်၊ တ.တြဲ - ထို ရူပါဝစရ, အရူပါဝစရကံသည်၊ (သတိ – ရှိလသော်၊) နအဝသိဿတိ– မကြွင်းကျန်နိုင်တော့၊ [အကျိုးမပေးနိုင်တော့–ဟူလို။] တံ - ထို ကာမာဝစရကံသည်၊ တတြဲ - သည်၊ (သတိ-သော်၊) နအဝတိဋ္ဌတိ-မတည်နိုင်တော့၊ [အကျိုးပေးဘို့အခွင့်ကို ယူ၍ မတည်နိုင်တော့– ဟူလို။] ဝါသေဋ္ဌ - ဋ္ဌ၊ အယမ္ပိ – ဤ (အပ္ပနာ) မေတ္တာသည်လည်း၊ ဗြဟ္မာနံ-တို့၏၊ သဟဗျတာယ- အတူဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအကျိုး

× × × × × × ×

ဝိပုလ, မဟဂ္ဂတာ။ ။အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း စသည်တို့၌ကဲ့သို့ အာရုံ၏တစိတ်တပိုင်းမျှကိုသာ မယူဘဲ အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့် ယူသောကြောင့် " ဝိပုလ " ဖြစ်သည်၊ (နိဝရဏ) ကိလေသာကို ပယ်ခွါနိုင်ခြင်းကြောင့် " မဟဂ္ဂတ " ဖြစ်သည်၊ (တနည်း) မွန်မြတ်သောဆန္ဒ, စိတ်, ဝီရိယ, ပညာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရောက်အပ် ရအပ်သောကြောင့် "မဟဂ္ဂတ"ဖြစ်သည်၊ (ဋီကာ)။

အပ္ပမာဏ, အဝေရ, အဗျာပဇ္ဈ။ ။ပဂုဏဝသေနစ (အဝါးဝစွာ လွဲလာအပ်သည်၏အဖြစ် = ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဎင်း) အပ္ပမာဏသတ္တာရမဏဝသေနစ (အတိုင်းအရှည်မရှိသော သတ္တဝါဟူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ဎင်း) အပ္ပမာဏံ၊ ဗျာပါဒပစ္စတ္ထိကပ္ပဟာနေန အဝေရံ၊ ဒေါမနဿပ္ပဟာနေန အဗျာပဇ္ဈံ၊–အဋ္ဌကထာ။

ဒ္ဂါ၊ မင္ဂေါ-လမ်းတည်း။ [ဤမှနောက်၌ ကရဏာ, မုဒိတာ, ဥပေက္ခာပွားများပုံကို ဟောတော်မူပါသည်၊ ထိုဝါကျများ၌ အနက်ထူးမရှိပါ။] တံ ကိ ံ မည်သိဝါသေဋ္ဌ၊ ဒေဝိဟာရီ–ဤသို့(မြဟ္မဝိဟာရဖြင့်) နေလေ့ရှိသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သ ပရိဂ္ဂဟော၀ါ– သိမ့်ပိုက်အပ်သော မယားနှင့် တကွဖြစ်သလော၊ အပရိဂ္ဂဟော၀ါ–သိမ်းပိုက်အပ်သောမယား မရှိသလော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ (ဒေံ ဝိဟာရီ ဘိက္ခု) အပရိဂ္ဂဟော–မရှိပါ၊ ဣတိ - ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ ["အဝေရစိတ္တော ဝါ" စသော ဝါကျတို့၌ အနက်ပေးပုံကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်းသိပါ။]

ဝါသေဋ္ဌ - ဋ္ဌ၊ ဣတိ - လျှင်၊ (ဤ သင်လျှောက်အပ်သည့်အတိုင်း၊) ဘိက္ခု–သည်၊ အပရိဂ္ဂဟော-သည်၊ ကိရ ဟောတိ-အံ့၊ မြဟ္မာ–သည်၊ အပရိဂ္ဂဟော-သည်၊ ကိရ ဟောတိ-အံ့၊ (ဒေံသတိ - သော်၊) အပရိဂ္ဂဟသ – သော၊ ဘိက္ခု နော-၏၊ (ပဋိပဒါ–သည်၊) အပရိဂ္ဂဟေန- သော၊ မြဟ္မုနာ- နှင့်၊ သဒ္ဓိံ – ကွ၊ သံသန္ဒတိ အဝိနု–လော၊ သမေတိ အဝိနု-လော၊ ဣတိ- ပြီ၊ ဘော ဂေါတမ-မ၊ ဒေံ–ဤအတိုင်းမှန်ပါ၏၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဝါသေဋ္ဌ-ဋ္ဌ၊ သာဓု–ကောင်းပြီ၊ ဝါသေဋ္ဌ-ဋ္ဌ၊ ဝတ- စင်စစ်၊ အပရိဂ္ဂဟော–သော၊ သော ဘိက္ခု- သည်၊ ကာယသ၊ပေ၊ သဟဗျူပဂေါ – တကွဖြစ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သည်၊ ဘဝိဿတိ – ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ တံ ဌာနံ–သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ- ၏။

အမှာ။ ။ဤမှနောက်၌ ဝေရစိတ်စသည် မရှိသောရဟန်း၏ အကျင့်၏ ဝေရစိတ်စသည်မရှိသော မြဟ္မာနှင့် နီးနှောမိပုံကိုဂုဏ်း , ဝေရစိတ် စသည်မရှိသော ရဟန်းသေလွန်သောအခါ မြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်နိုင်ပုံကိုဂုဏ်း မိန့်တော်မူပါသည်၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူသောအခါ "အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမ" စသော စကားကို လျှောက်၍ သရဏဂုံတည်ကြပါသည်၊ [ဤဝါကျများ၏ အနက်ကို ရှေးရှေးသုတ်များ၌ ရေးခဲ့ပါပြီ။] ပေ၊ နော – တို့ကို၊ ဥပါသကော – တို့ ဟူ၍၊ မာရေတု-ပါ၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ (ဣတိ- သို့၊ သုတံ-ပြီ၊ (တနည်း) ဣတိ- သို့၊ သုတံ-သည်၊ ဟောတိ-ပါ၏၊ ဣတိ-တေဝိဇ္ဇသုတ် အပြီးတည်း။)

တေရသမံ-တဆဲ့သုံးသုတ်မြောက်သော၊ တေဝိဇ္ဇသုတ္တံ–သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

တေဝိဇ္ဇသုတ် ပါဠိတော်
နိသယ ပြီးပြီ။

သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂပါဠိ–သည်၊ နိဋ္ဌိတော–ပြီ။

ရိုက်နှိပ်အပ်ပြီး စာအုပ်များဝယ်

မှတ်ပွယ် အက္ခရာစဉ်=မာတိကာ

ကျမ်းညွှန်း သင်္ကေတများ

ကစ္စည်း ဘာသာဋီကာ	ဒုတိယအုပ်	က၈, ဋ္ဌ, ဒု
ကန်ါဘာသာဋီကာ	ပဌမအုပ်	ခါ, ဋ္ဌ, ပ
၎င်း	ဒုတိယအုပ်	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဋီကာကျော် နိဿယ		ဋ္ဌ, နိ
ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ	ပဌမအုပ်	ပါ, ဋ္ဌ, ပ
၎င်း	ဒုတိယအုပ်	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
၎င်း	တတိယအုပ်	ပါ, ဋ္ဌ, တ
၎င်း	စတုတ္ထအုပ်	ပါ, ဋ္ဌ, စ
ပါစိတ် ဘာသာဋီကာ		စိတ်, ဋ္ဌ
မဟာဝါဘာသာဋီကာ		ဟာ, ဋ္ဌ
ဘဒ္ဒသာလိနီဘာသာဋီကာ	ပဌမအုပ်	နီ, ဋ္ဌ, ပ
၎င်း	ဒုတိယအုပ်	နီ, ဋ္ဌ, ဒု
၎င်း	တတိယအုပ်	နီ, ဋ္ဌ, တ
၎င်း	စတုတ္ထအုပ်	နီ, ဋ္ဌ, စ
သီလက္ခန် ဘာသာဋီကာ	ပဌမအုပ်	သီ, ဋ္ဌ, ပ
၎င်း	ဒုတိယအုပ်	သီ, ဋ္ဌ, ဒု
၎င်း	တတိယအုပ်	သီ, ဋ္ဌ, တ
၎င်း	စတုတ္ထအုပ်	သီ, ဋ္ဌ, စ

အဇ္ဈ ပစ္စယ ဒုတိယကောဟ	....	က၏, ဋ္ဌိ, ဒု	(၄၃၃)
အကတဝိညတ္တိ	....	ပါ, ဋ္ဌိ, တ	(၃၅၉)
အကထံကထီ	....	သီ, ဋ္ဌိ, တ	(၃၁၄)
အကပ္ပိယ အရေ	....	ခါ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၅၂၁)
အကပ္ပိယကျောင်း ဖျက်ကောင်း	....	ခါ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၅၀၃)
အကပ္ပိယ နိမန္တန	....	စိတ်, ဋ္ဌိ	(၂၁၂)
အကပ္ပိယ ဝေါဟာရ	....	ပါ, ဋ္ဌိ, စ	(၁၅၆)
အကမ္မညတာကာရော	....	နှိ, ဋ္ဌိ, စ	(၁၈၆)
အကုပ္ပေန	....	ပါ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၃၅၈)
အကုသလံဌ်ဳ(အ)အနက်	....	နှိ, ဋ္ဌိ, ပ	(၂၈၄)
အကောသလ္လ သမ္ဘူတေ	....	ပါ,ဋ္ဌိ, တ	(၁၇၄)
အကပ်ခံအပ်ပြီး ဆိုနှင့် မခံရသေး ဆိုကို လဲနည်း		ပါ, ဋ္ဌိ, စ	(၃၆၁)
အကြောင်း၏ အကြောင်းလဲ အကြောင်းဘဲ		ပါ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၁၁)
အကြောင်းရှိလျှင် ပိဋ္ဌိသမယဉ္ဇပင် ဝတ်ဋ္ဌကောင်းပုံ		ခါ, ဋ္ဌိ, ပ	(၄,၅၀)
အကွဒဿာ	....	ပါ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၅၆၀)
အကွဘဇ္ဇန, ဝနလေပန, ပုတ္တမံသူပမ		သီ, ဋ္ဌိ, တ	(၃၂)
အကွယိတံ [ဓာတ်တမျိုးကြိုထား၏, မကောင်းပါ။		ပါ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၄၂၀)
ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ ခါဒန အနက်ဟော "ခေ" ဟု ရှိသည်သာ အမှန်ဖြစ်ပါသည်။]			
အကွရံ(အမည်)	....	သီ,ဋ္ဌိ, တ	(၃၂၃)
အကွိဇ္ဇော, အနုပက္ကုဋ္ဌော	....	နှိ, ဋ္ဌိ, ပ	(၁၄၃)
॥	....	သီ, ဋ္ဌိ, တ	(၄၇၁)
အကွိဒလံ=အကွိပဋ္ဌလံ	....	သီ, ဋ္ဌိ, တ	(၅၀)
အခုဒ္ဓါဝကာသော	....	သီ, ဋ္ဌိ, တ	(၄၇၅)
အကွုဒ္ဓိ-ဝက်စွယ်	....	ပါ, ဋ္ဌိ, တ	(၈)
အခြားရဟန်းအတွက် တောင်းပေးကောင်း မပေးကောင်း		ခါ, ဋ္ဌိ, ပ	(၄၅၆)
အခြားသူထံ အဓိဋ္ဌာန်တင်ရကျိုး		ပါ, ဋ္ဌိ, စ	(၃၅၉)
အဂ္ဂကာရိကံ	....	ပါ, ဋ္ဌိ, တ	(၃၅၁)
အဂ္ဂညာနိ စသည်	....	သီ, ဋ္ဌိ,စ	(၅၄)
အင်္ဂါဏပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂဟနှင့်ပုဒ်ပြီး	....	ပါ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၄)
အဂတိ ၄ ပါး	....	ခါ, ဋ္ဌိ, ပ	(၁၀၃)
အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျ	....	ပါ, ဋ္ဌိ, ပ	(၄၀၆)
အဂမာနိ၏ သာဓန လိင်ဝုစ်	....	က၏, ဋ္ဌိ, ဒု	(၁၇၄)
အဂရု, ဘာရိယံ	....	သီ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၃၁၀)
အင်္ဂနာစသည်၌ နှ ပစ္စည်း	....	က၏, ဋ္ဌိ, ဒု	(၁၅၉)
အင်္ဂိဋ္ဌာ	....	သီ, ဋ္ဌိ, ပ,	(၅၆၄)
အင်္ဂိဋ္ဌာ ပါဌကော	....	နှိ, ဋ္ဌိ, တ	(၅၅)
အင်္ဂဟိတင်္ဂဟဏ	....	နှိ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၃၁၂)

အဂ္ဂဠံ အစ္ဆုပေယျ	....	....	ဟာ, ဒို	(၆၀၆)
အဂ္ဂညာဒိဒါနေန	....	....	သီ, ဒို, တ	(၆၄)
အင်္ဂလဂ္ဂ၏ ပဋိဂ္ဂဟိတဖြစ်	....	....	စိတ်, ဒို	(၃၂၂)
အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ	....	....	ပါ, ဒို, ဒု	(၁၉၁)
အင်္ဂါရကာသု		....	ပါ, ဒို, ဒု	(၂၇၀)
အဂါရဿာ, အနဂါရိယံ	....	....	သီ, ဒို, ဒု	(၉၂)
အင်္ဂုတ္တရအမည်	....	....	သီ, ဒို, ပ	(၁၃၇)
အင်္ဂုလင်္ဂံ, အင်္ဂလင်္ဂံ	....	....	သီ, ဒို, ပ	(၅၆၄)
အင်္ဂေါ, ဇေင်္ဂေါ, သေင်္ဂေါ	....	....	သီ, ဒို, ပ	(၃၉၁)
အကျာဟိတော (အဂို+အာဟိတော		....	နီ, ဒို, ဒု	(၅၀၃)
အင်္ဂါဇာတ်တော် (ကေးသောဟိတ		....	သီ, ဒို, တ	(၄၄၅)
အဇလော, အသမ္မဝေဒိ	....	....	သီ, ဒို, တ	(၃၃၅)
အဇွန္ဓာဝိရာဂ	....	....	ပါ, ဒို, တ	(၂၇၁)
အဇ္ဈယော (အဇ္ဈဂမာ)	....	....	သီ, ဒို, တ	(၂၆၄)
အဇ္ဈာယတာ စသည်	....	....	ဟာ, ဒို	(၄၄၈)
အဇ္ဈာယိက	....	....	သီ, ဒို, တ	(၁၃၇)
အဇ္ဈာယိက ကမ္မ	....	....	သီ, ဒို, စ	(၃၀၄)
အဇိန္ဓေယျ ၄ ပါး	....	....	ပါ, ဒို, ပ	(၁၇၃)
အဇိရကာလာဓိကာရိကံ	....	....	ပါ, ဒို, ပ	(၁၇၇)
အဇိရပဿမ္ဘန္ဒေါ	....	....	ပါ, ဒို, ဒု	(၂၀၄)
အဇေလက	....	....	ခါ, ဒို, ဒု	(၆၃၇)
အဇေလက, နိဂဏ္ဌာ	....	....	သီ, ဒို, ဒု	(၃၃၄)
အဇ္ဈောကစိဝရ အဓိပ္ပါယ်	....	....	ခါ, ဒို, ပ	(၄၆၂)
အဇ္ဈောက စိဝရသိက္ခာပုဒ်	....	....	ခါ, ဒို, ပ	(၄၅၉)
အဇောင့် အရှောက်တောင်းနည်း		....	ပါ, ဒို, တ	(၁၁၉)
အဇောင့် အရှောက်တောင်းနည်း		....	စိတ်, ဒို,	(၄၆၀)
အစားကြူးသော ပုန်းကား ၅ ယောက်		....	နီ, ဒို, စ	(၂၇၁)
အစည်အတိုင်း ဖွင့်ရကျိုး	....	....	သီ, ဒို, ပ	(၃၁၅)
အဆမ္ဖိ	....	....	သီ, ဒို, တ	(၁၁၁)
အဆ္ဆရိယံ	....	....	သီ, ဒို, ပ	(၂၇၆)
အဆ္ဆိစ္ဆရာ, နာဠိကာ	....	....	ပါ, ဒို, ဒု	(၂၃၀)
အဆ္ဆိန္နက ဂဏနာ	....	....	စိတ်, ဒို	(၁၇)
အဆ္ဆိန္ဒန, ပါဠိကာ	....	....	သီ, ဒို, ဒု	(၃၁၃)
အဆ္ဆိန္ဒန, နဋ္ဌ အဓိပ္ပါယ်	....	....	ခါ, ဒို, ပ	(၃၀၃)
အဆ္ဆိဗဇ္ဇံ	....	....	ဟာ, ဒို	(၅၉၉)
အဇ္ဈော	....	....	သီ, ဒို, တ	(၁၀၆)
အဇ္ဇတဂ္ဂေ	....	....	ပါ, ဒို, ဒု	(၇၉)
အဇ္ဇတဂ္ဂေ	....	....	သီ, ဒို, တ	(၂၆၃)

အဇပါလ	....	....	ဟာ, ဒို	(၂၄)
အဇ္ဇုနာနံ ခယံ ဒိသွာ	....	....	သီ, ဒို, စ	(၂၃၈)
အဇ္ဇသာယနော	....	....	သီ, ဒို, စ	(၂၉၄)
အဇ္ဇသံ ဝဋ္ဋမာယနံ	....	....	နီ, ဒို, ပ	(၁၈၀)
အဇာနန္တ အနာပတ်	....	....	စိတ်, ဒို	(၄၁၂)
အဇာနမေဝ (မေဝံ)	....	....	ပါ, ဒို, တ	(၄၂၃)
အဇိနက္ခိပ	....	....	ပါ, ဒို, ဒု	(၄၅၃)
အဇိနက္ခိပံ	....	....	သီ, ဒို, စ	(၁၃၂)
အ (အာ) ဇိနံ	....	....	သီ, ဒို, စ	(၁၃၂)
အဇ္ဇုက္ကော အဖွင့်	....	....	ပါ, ဒို, စ	(၂၉၂)
အဋ္ဌက္ခာ	....	....	နီ, ဒို, ပ	(၃၃၇)
အဋ္ဌတ္ထဋ္ဌတ္ထ	....	....	နီ-နီ, ဒို, ပ	(၃၄၁)
အဋ္ဌတ္ထ-အဋ္ဌတ္တိက	....	....	ဒို, နီ-နီ	(၄၆၄)
အဋ္ဌတ္ထံ ပစ္ဆတ္ထံပုဗ္ဗတ္ထိ၏ ဝစနတ္ထ		....	နီ, ဒို, စ	(၁၃၅)
အဋ္ဌတ္ထံ	....	....	ကစ်, ဒို, ဒု	(၅၇)
အဋ္ဌာစာရော	....	....	ပါ, ဒို, တ	(၅၂၃)
အဋ္ဌာယကော	....	....	နီ, ဒို, ပ	(၁၄၉)
အဋ္ဌာဝသတိ အဖွင့်	....	....	သီ, ဒို, တ	(၃၀၁)
အဋ္ဌာသယန္တီ အဓိမုတ္တိံ	....	....	သီ, ဒို, ပ	(၃၂၀)
အဋ္ဌတ္တိကဓာတ်သည် ဗဟိဒ္ဓသို့ ပေါင်း		....	သီ, ဒို, ဒု	(၃၅၀)
အဏ္ဏေသနံ	....	....	ဟာ, ဒို	(၄၀)
အဏ္ဏောသန္နာ	....	....	သီ, ဒို, စ	(၃၀၀)
အညတိတ္ထိယာ	....	...	ဟာ, ဒို	(၂၀၆)
အညဒတ္ထု, ဒသော	....	....	သီ, ဒို, ဒု	(၀၅)
အညဘာဂိယအဖွင့်	....	....	ပါ, ဒို, စ	(၁၀၉)
အညမညဿ	....	....	သီ, ဒို, ပ	(၂၅၂)
အညဝါဒက	....	....	ခါ, ဒို, ဒု	(၅၁၃)
အညဝိဟိတ	....	....	ပါ, ဒို, ဒု	(၄၂၀)
အညာဏဝါဒ စသည်	....	....	စိတ်, ဒို	(၁၇၄)
အညာဏုပေက္ခာ	....	....	နီ, ဒို, တ	(၄၇)
အညာတကဝိညတ္တိ သိက္ခာပုဒ်		....	ခါ, ဒို, ပ	(၃၀၃)
အညာတာဝိန္ဒြိယ	....	....	နီ, ဒို, တ	(၃၄၅)
အညိန္ဒြိယံ	....	....	နီ, ဒို, တ	(၂၀၄)
အညေနညံ ပတိစရဏာ	....	....	ပါ, ဒို, စ	(၁၄၀)
အညေနညံ ပဋိစရတိ	....	....	စိတ်, ဒို	(၁၀၄)
အညံ (အရဟတ္တာဖိုလ်)	....	....	ပါ, ဒို, တ	(၄၀၀)
အဋ္ဌကာရိကာ	....	....	စိတ်, ဒို	(၄၅၇)
အဋ္ဌိယမာနော	....	....	ပါ, ဒို, ဒု	(၃၇၀)

အင်္ဂကထာအကျယ်	....	နှ, ဋ္ဌ, စ	(၄၇၂)
အင်္ဂကထာကလ္လာပုဒ်၏ ဝစနတ္ထ	....	နှ, ဋ္ဌ, စ	(၂၀၂)
အင်္ဂကထာကို သာရတ္ထပယ်ပုံ	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၄၀၀)
အင်္ဂက္ခရာ	....	နှ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၀)
အင်္ဂဂ်သမန္နာဂတံ (အာဟာရံ)	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၃)
အင်္ဂဇီကော	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၈၀)
အင်္ဂဂိုလပမာဏောဝိ–ရိတ္တပေါတ္ထကော	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၇၂၃)
အင်္ဂမုခါဝါဒယုတ္တိ	....	နှ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၉)
အင်္ဂဝိဇ်ဇောပိ အတ္ထော	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၇၃)
အင်္ဂသာလိနီ	....	နှ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၃၈)
အင်္ဂသာလိနီ လိနတ္ထဇောတကပုဒ်များ	....	နှ, ဋ္ဌ, စ	(၅၁၄)
အင်္ဂါနကောပ ၉ မျိုး, ၁၀ မျိုး	....	နှ, ဋ္ဌ, စ(၁၅၃,၃၉၈)	
အင်္ဂါနပယုတ်	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၅)
အင်္ဂါနပယုတ္တ	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၅၁)
အင်္ဂါနမေတံအဗျင်	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၁၁)
အင်္ဂါရဿဘေဒကရဝတ္ထူနိဉ္စ ကေဒေသုပစာ	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၁၀၀)
အင်္ဂီကက်လုပမာ စသည်	....	စိတ် , ဋ္ဌ	(၃၆၃)
အင်္ဂုပ္ပတ္တိယုတ္တံ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၀၅)
အင်္ဂီကတ္တာ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၅၂)
အင်္ဃယောဂ, ဒီဃပါသာဒ	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၁၁၈)
အင်္ဃာ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၀၇)
အင်္ဃုမော စသည်	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၉၁)
အင်္ဃော, ဣသရော	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၇၂)
အင်္ဃီကတ္တက်ပုံ .. .	....	ဟာ , ဋ္ဌ	(၄၅၃)
အင်္ဃုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၄၇)
အတ္တကာမ ပါရိစရိယသိက္ခာဝုဒ်	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၃၂)
အတ္တ (အတ္ထ) ကာမာ	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၂)
အတ္တ (ပရ) ကာရေ	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၂၂)
အတ္တကိလမထ္ထ ဝိဂ္ဂဟ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၇၈)
အတ္တဒ္ဓျာသယစသည်၏ စစနတ္ထ	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၁၈)
အတ္တတ္ထ ပရတ္ထစသည်	....	နှ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၆၉)
အတ္တနာဝ သမ္မနှိ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၉၁)
အတ္တနာ၏ ပဌမာအနက်	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၂၈)
အတ္တ ၂ မျိုး	....	ဋ္ဌ, နှ	(၆၂၇)
အတ္တ–အတ္တဘာဝ	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၄၈)
အတ္တဘာဝ	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၂၂၁)
အတ္တဘာဝ၏ ဝိဂ္ဂဟ	....	နှ, ဋ္ဌ, တ	(၃၅၆)
အတ္တမနတာ	....	နှ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၄၇)

အတ္တမနတာ၏ ဝစနတ္ထနှင့်အရကောက်	....	....	နို, ဋ္ဌ, စ	(၄၅၀)
အတ္တမနာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၉၁)
အတ္တဝါဒုပါဒါနံ	....	....	နို, ဋ္ဌ, စ	(၂၁၀,၄၂၃)
အတ္တဟိတ ပဋိပန္နစသော ပုဂ္ဂိုလ် ၄ မျိုး	....	....	နို, ဋ္ဌ, ပ	(၄၀၄)
အတ္တာဒါန ပရိဒီပနံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၆၄)
အတ္တာနံ သမ္မနိတဗ္ဗော	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၃၆၇)
အတ်ခုဠိကာသိမ်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၀)
အတိန္တိထ=ကန်တော့ဆွမ်း	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၀၇)
အတိတ္တိယဝတ္ထု	....	....	နို, ဋ္ဌ, စ	(၁၄၇)
အတိထိ (အတိထိလည်းရှိ၏)	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၉၈)
အတိဓာဝိတမ္ဗံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၅၆)
အတိမညိဿတိ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၁၀)
အတိမဟန္တိသိမ်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၁)
အတိရိတ်ပိနည်းကံအင်္ဂါ၌ အလမေတံအနက်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၉၉)
အတိရေကလာဘော	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၁၂၁)
အတိရေကသင်္ဃံ ခေါပုံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၂၁၈)
အတိဝေလံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၉၃)
အတိသဂ္ဂအဓိပ္ပါယ်	....	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၄၈)
အတီရဒဿီ ဇလမဒ္ဓေ	....	....	နို, ဋ္ဌ, ပ	(၂၁၄)
အတီရိတံ	....	....	နို, ဋ္ဌ, ဒု	(၅)
အတ္တုက္ကံသန, ပရဝမ္ဘန	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၁၄၇)
အတ္တုပနာယိကံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၄၁၂)
အတုလောပုဒ်ဖွင့်	....	....	ဋ္ဌ, နို	(၂၆)
အန္တရာအနက်(ဒွေ မေဘိက္ခဝေ အန္တရာ)	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၇)
အန္တရာ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၅၈)
အန္တရာယ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၁၄)
အန္တရာယဝိဿဇ္ဇနာ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၄၂၂)
အန္တရာယိကာ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၆၀၄)
အန္တရာယိကာ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၁၇၄)
အန္တရာယိကာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၁၆၉)
အန္တရာယိကာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၀၇)
အန္တရာယိကာ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၃၅၉)
အန္တရာယိကာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၅၆)
အန္တရာယိကာ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၁၀၄)
အန္တရာယိကာ	....	....	နို, ဋ္ဌ, စ	(၄၁)
အန္တဝါဒိဋ္ဌိအဓိပ္ပါယ်	....	....	နို, ဋ္ဌ, စ	(၁၆၆)
အန္တာနန္တဉ် နည်းဥပစာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၀၄)
အန္တေဝါသီ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၃၂)

အန္တောဂဓတ္ထေရဝါဒံ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၅)
အန္တောဇာလိကတာ	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၇၉)
အန္တောဝုဋ္ဌစသည်	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၅၀၈)
အန္တောဝုတ္ထစသည်	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၆၁၆)
အန္တရာယ်ခေါ်ပုံ	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၆)
အန္တရာယ်ဖျက်ပုံ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၇)
အန္တရာယ်ရှိလျှင် ပုဂ္ဂိုလ်ပဝါကျွတ်သော ရဟန်းများ၏ ပြုနိုင်သည့် ပဝါရဏာဂရက်	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၁)
အထဇ်အနက်များ	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၆၅)
အထကသွာဒ္ဒိ အထအနက်	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၆၂)
အတ္ထ, ဓမ္မ, ဝိနယဝါဒီ	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၇၀)
အတ္ထပကရဏာဒိနာ	....	ဋ္ဌ, နို	(၆၅)
အတ္ထပစ္စတ္ထိက	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၇၉၅)
အတ္ထပကာသနတ္ထံ (အနက်အမျိုးမျိုး)	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၀)
အတ္ထယောဇနာ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၀၂)
အတ္ထဝသေ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၀၀)
အတ္ထဝသံ၏ အဖွင့်တမျိုး	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၂၄၃)
အထဝါ၏အနက်	....	နို, ဋ္ဌ, ပ	(၃၀၉)
အတ္ထသာဓက ခိုးခြင်း	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၄၇)
အတ္ထသာဓကနှင့် အာဏတ္တိကအထူး	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၇၄)
အတ္ထသဠိတံ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၀၄)
အတ္ထသံဂီတံ	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၈၀)
အတ္ထာတိ သဃယောဂ	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၅၄)
အတ္ထိအမျိုးမျိုး	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၅၁)
အတ္ထိတ္ထေဝ သဿတိ သမံ	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၆)
အတ္ထိနာမ တာတ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၁၇)
အတ္ထိနိပါတ်, နာမ်	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၉၃)
အတ္ထိသဒ္ဒါ သမ္ပဒါန်မငဲ့	....	နို, ဋ္ဌ, ပ	(၃၁၈)
အတ္ထိ ဟေဟိတိ	....	နို, ဋ္ဌ, ပ	(၁၅၂)
အတ္ထိင့်၍ သမ္ပဒါန်မဟုတ်	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၅၀၅)
အတ္ထုဒ္ဓါရ, အတ္ထုဒ္ဓေသ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၆၁)
အတ္ထုဒ္ဓါရ, အတ္ထုဒ္ဓေသ	....	နို, ဋ္ဌ, ပ	(၂၇၇)
အတ္ထုဒ္ဓါရအဓိပ္ပါယ်	....	နို, ဋ္ဌ, စ	(၂၀၃)
အတ္ထုတ္ထတဒ္ဓိတ်	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၅၀)
အထင်မှား၍ ရဟန္တာတန်ခိုးပြရပုံ	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၂၀၇)
အထင်ရှိဋ္ဌ	....	ဋ္ဌ, နို	(၀၀)
အဒ္ဒသာမ	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၆၀၆)
အဒ်ဒ္ဓဇောတနာ ပုဏ္ဏာ	....	နို, ဋ္ဌ, ဒု	(၄)

အဒိဋ္ဌံ, အတုလိတံ	....	....	နိ, ဒြ, ဒု	(၄)
အဒိန္နဒါန, မနုဿဝိဂ္ဂဟတ္ထိ သုခုမဖြစ်ပုံ	....		ပါ,ဋ္ဌ,ဒု	(၃၃၅)
အဒိန္နာဒါန သိက္ခာပုဒ်နှင့် ဥဋ္ဌကလောမ မတူပုံ	....		ပါ,ဋ္ဌ,စ	(၃၂၅)
အဒုက္ခ မသုခ၏ ဝစနတ္ထ	....	....	ပါ,ဋ္ဌ,ပ	(၆၂၇)
အဒုဿနက	....	....	နိ, ဒြ, ဒု	(၃၇၁)
အဒုဟလ	....	....	ပါ,ဋ္ဌ,တ	(၃၃၃)
အန္ဓပုဿရေ	....	....	နိ, ဒြ, ပ	(၂၀၅)
အဒူဘော (အဒုဇ္ဈော)	....	....	သီ,ဋ္ဌ,ဒု	(၃၀၉)
အဒ္ဓေယျဝစနာ	....	....	နိ, ဒြ, ပ	(၁၉၀)
အဒေသိသုံ ပုဒ်ပြီးပုံ (အဒေသိံသုမှပြောင်း)	....		ပါ,ဋ္ဌ,ပ	(၂၇၃)
အဓမ္မိကာ, ဥတ္တာမိကာ	....	....	ကစ်,ဋ္ဌ,ဒု	(၅၅၀)
အန္ဓတမံ	....	....	သီ,ဋ္ဌ,ပ	(၃၃၂)
အဓမ္မေန ဥပုသ်ကံ	....	....	ဟာ,ဋ္ဌ,	(၃၅၉)
အန္ဓဝေဏိ	....	....	သီ,ဋ္ဌ,စ	(၂၉၉)
အန္ဓရိယာ စသည်တို့၏ အနက်		....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၂၉၀)
အန္ဓါနကွမာ	....	....	ပါ,ဋ္ဌ,ဒု	(၉၃)
အန္ဓါနှင့် ကေံသဝစန	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၀၂)
အဓိကရဏာ သမထ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၉၀)
အဓိကရဏာ၏ အနက်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၉၅)
အဓိကဋ္ဌာဏာ, ဥုနဋ္ဌာဏာ	....	....	နိ, ဒြ, ဒု	(၂၉၂)
အဓိကာရ	....	....	နိ-နိ, ဋ္ဌ, တ	(၁၄)
အဓိကာရေန	....	....	နိ-နိ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၀၆)
အဓိဂမနိဒါနံ	....	....	နိ, ဒြ, ပ	(၁၃၉)
အဓိစ္စ သမုပ္ပန္နိကာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၂၁)
[ပါ, ဋ္ဌ, ပ(၄၄၇)ထက် ပြည့်စုံသည်။]				
အဓိစ္စတ္တာ	....	....	ပါ,ဋ္ဌ, ဒု	(၁၂၉)
အဓိစ္စတ္တာ (သမာဓိ)	....	....	ဟာ , ဋ္ဌ	(၁၅၀)
အဓိဇေဂုစ္ဆံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၁၄၂)
အဓိဋ္ဌာန	....	....	နိ , ဒြ, ပ	(၂၀၈)
အဓိဋ္ဌာနိဿိ စသည်	....	....	နိ , ဒြ, ဒု	(၁၆၁)
အဓိဋ္ဌိတစိဝရဿ ယောဇုယျနညီး		....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၀၇)
အဓိတ္ထိ	....	....	ကစ်,ဋ္ဌ, ဒု	(၅၄)
အဓိပ္ပါယဉ္စ ရှင်ပြီးပုံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၅၂)
အဓိပ္ပေတ ဝိနယ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၂)
အဓိမတ္တံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ,တ	(၂၀၄)
အဓိမာန ခေါ်ပုံ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၁၂)
အဓိမာန မဖြစ်သူနှင့်, ဖြစ်သူ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ,တ	(၄၀၉)
အဓိမာန္နနန	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၄၀၀)

အဓိမုစ္ဆတိ (မုတ္တ)	....	ဟာ, ဒို,	(၄၅၂)
အဓိမုစ္ဆနဋ္ဌေန	....	ဒုန်, ဒြ်, တ	(၃၅)
အဓိဝစန၏ ပုဒ်ပြီးတမျိုး	....	ဒုန်, ဒြ်, ဝ	(၆၄၁)
အဓိဝစနာဓမ္မာ	....	ဒုန်, ဒြ်, ဝ	(၃၇၀)
အဓိဝစနံ	....	ပါ, ဒြ်, ဝ	(၃၆၉)
အဓိဝစနံ	....	သီ, ဒြ်, ဝ	(၃၂၆)
အဓိဝစနံ ထားပုံ	....	ဒြ်ဒုန်ဒြ်, ဒြ်,	(၆၄)
အဓိဝါသန ခန္တိ	....	ဒြ်ဒုန်ဒုန်, ဒြ်, ဝ	(၃၇၆)
အဓိဝါသန ခန္တိ၏ တရားကိုယ်	....	ဒြ်ဒုန်ဒုန်, ဒြ်, စ	(၃၇၄)
အဓိဝါသနတာ၏ ဝစနတ္ထ	...	ဒုန်, ဒြ်, စ	(၂၄၁)
အဓိဝါသေတု	....	ပါ, ဒြ်, ဒု	(၀၁)
အဓိဝုတ္တိ (မုတ္တိ) ပဒါနိ	....	သီ, ဒြ်, ဒု	(၃၁)
အဓီတော ဝိဒတိ အထူး ...	....	သီ, ဒြ်, တ	(၃၁၉)
အမိဌာန်စွန့်ခြင်း အကြောင်း	....	ပါ, ဒြ်, စ	(၂၃၁)
အမိဌာန်တင်နည်း ၂ မျိုး	....	ပါ, ဒြ်, စ	(၂၂၆)
အမိဌာန်သက်နိုးကို အဝေးက ပစ္စုဒ္ဓိရှ ပြုရကျိုး ..		ပါ, ဒြ်, စ	(၂၄၀)
အမိဌာန်တင်၍ သပိတ် ၂ လုံး ထားသင့် မထားသင့်		ခါ, ဒြ်, ဝ	(၄၂၆)
အမိဌာန် မပျက်သော အပေါက်ပမာဏ		ခါ, ဒြ်, ဝ	(၄၃၀)
အမိဌာန် ဝိကပ္ပနာ မပြုရသော သပိတ် ၂ လုံး		ခါ, ဒြ်, ဝ	(၄၂၅)
အဓေဝိရေစနံ (ဝမ်းချ)	....	သီ, ဒြ်, ဝ	(၅၈၅)
အနဂါနိ ပုဒ်အဖွင့်	....	ပါ, ဒြ်, ဝ	(၀၃)
အနဂါရိယံ အဖွင့်	....	ပါ, ဒြ်, ဒု	(၁၉၂)
အနဋ္ဌိပင်္ဂိကာ	....	သီ, ဒြ်, တ	(၄၂၅)
အနဿရိယာ	....	ဟာ , ဒြ်	(၄၁)
အနညာတညဿာမီတိဇ္ဈေ	....	ဒုန်, ဒြ်, တ	(၁၄၂)
အ ညာဘံ၏ ကံ	....	ဒုန်, ဒြ်, တ	(၁၃၅)
အနတ္တကတာနိ ကမ္မာနိ	....	သီ, ဒြ်, ဒု	(၁၅၅)
အနတ္တာဓီနော ...	....	သီ, ဒြ်, တ	(၁၄၁)
အနတ္တာဠ္ဟ ဇာဇာဒိ မဟုက်	....	ကစ်, ဒြ်, ဒု	(၃၅)
အနန္တကမ္မော .. .	....	စိတ် , ဒြ်	(၀၇)
အနုတ္တမနတာ၏ ဝစနတ္ထနှင့် အရကောက်	....	ဒုန်, ဒြ်, စ	(၂၄၂)
အနန္တနိ မနသိကာဘဇ္ဈံ	....	ဒုန်, ဒြ်, တ	(၉၄)
အနုတ္တမနော	....	ပါ, ဒြ်, စ	(၆၀)
အနန္တရဟိတာ	....	ဟာ , ဒြ်	(၁၀၄)
အနန္တရဟိတာယ ဘူမိယာ	....	ပါ, ဒြ်, ဒု	(၁၉၉)
အနန္တရိတ္ထာ	....	ဒြ်, ဒုန်	(၃၀၄)
အနန္တ ၄ မျိုး	....	ဒုန်, ဒြ်, ဒု	(၄၀၅)
အနဗိဒ္ဓိတပဋ္ဌဏ္ဍရော	....	သီ, ဒြ်, တ	(၁၀၅)

အနနုဆွဝိက် စသည်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၆၇)
အနနုညာတ သမုဋ္ဌာန်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၉၁၃)
အနနုမောဓ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ,	(၄၉၅)
အနပဒါနော	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ,	(၆၆၉)
အနပေက္ခဝိသဇ္ဇန	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၃၉၀)
အနပေက္ခ ဝိသဇ္ဇန (အကပ်စွန့်–ဝတ္ထုစွန့်)		....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၆၃)
အနပေက္ခဝိသဇ္ဇန ဖြစ်လျှင် ကိုယ်တိုင် တောင်း၍ စားကောင်း		....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၃၉၉)
အနဘိဇာနံ အဓိပ္ပါယ်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၀၅)
အနမ္ဟိတော၌ မူကွဲ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၂၀၁)
အနဘိနန္ဒိတ္ထာ, အပ္ပဋိက္ကောသိတ္ထာ		....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၂၀)
အနဘိရတ်	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၈၁)
အနဘိရဒ္ဓဿ	....	....	နှ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၄၇)
အနဘိရဒ္ဓိ	....	....	သြ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၂၀)
အနဘိရဒ္ဓေါ	....	...	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၆၉)
အနဘိသမယော	....	....	နှ, ဋ္ဌ, တ	(၂၄၅)
အနဘိသမ္ဘုဏာမာနော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၁၇)
အနမတဂ္ဂေါ	....	....	နှ, ဋ္ဌ, ပ	(၆၃)
အနယဗျသနံပုဒ်ဖွင့်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၀၆)
အနရိယာနမ်ိဳ, အရိယာနမ်ိဳ မူကွဲ		....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၅၅)
အနလသာ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၄၄၁)
အနဝဇ္ဇ	....	....	ဓနု, ဋ္ဌ, ပ	(၂၇၄, ၂၀၅)
အနဝဇ္ဇတာ	....	....	ဓနု, ဋ္ဌ, စ	(၂၆၉)
အနဝဇ္ဇဝိဇ္ဇာ	....	....	ဓနု, ဋ္ဌ, ပ	(၁၆၂)
အနဝဇ္ဇသုခံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၅၆)
အနဝဇ္ဇ, သုခဝိပါက ၂ မျိုး ဆိုရကျိုး		....	ဓနု, ဋ္ဌ, ပ	(၅၂၁)
အနဝယော	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၉၅)
အနဝဇယော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၂၂)
အနဝဝတ္ထာနမေဝ	....	....	ဋ္ဌ, ဓနု,	(၄၈၄)
အနသုရောဓေါ	....	..	ဋ္ဌ, ဓနု, စ	(၂၄၂)
အနက်ပေးသတ်ပြုဘွယ်	....	....	ဋ္ဌ, ဓနု,	(၁)
အန္ဓဒေဝ	....	....	ဓနု, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၀၅)
အန္ဓာမိကံ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၆၁၀)
အနက်မတူလျှင် ဘာသိတပုမ–မဟုတ်		....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၃)
အနာကပ္ပသမ္ပန္နာ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၉၂)
အနာဂတေ လဒ္ဓိ ရကွဲသတိ....		....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၂၇)
အနာဂတံသ ဉာဏ်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၃)
အနာဂတ်ဝိဘတ်သက်ရာများ....		....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၁၄)

အနာဂါမိ အဖွင့်	....	ဒို, နှ်	(၁၄၃)
အနာဂတ်ဝိဘတ်နှင့် စပ်၍ မှတ်ဘွယ်	....	ပါ, ဒို, တ	(၃၀၅)
အနာစာရဘာဝ သာရဏီယံ....	....	သီ, ဒို, တ	(၃၅၆)
အနာဒရိယ	....	ခါ, ဒို, ဒု	(၆၅၉)
အနာဒိနဝ ဒဿာဝိနော	....	သီ, ဒို, စ	(၃၀၉)
အနာပါတဂတရူပါရုံ	....	နီ, ဒို, ဒု	(၅၁၁)
အနာပါတဂတာ	....	နီ, ဒို, ဒု	(၉၂)
အနာပုဏ္ဏာ (ဘိဒါ, ဝိဒါ)	....	ကစ်, ဒို, ဒု	(၅၁၆)
အနာဘဋ္ဌတာယ	....	နီ, ဒို, ဒု	(၈၈)
အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတ	....	ဟာ, ဒို	(၂၄၇)
အနာမာသဝတ္ထုမျှား	....	ပါ, ဒို, တ	(၅၄၆)
အနာရဗ္ဘစိတ္တော	....	သီ, ဒို, စ	(၂၆၆)
အနိကုဇ္ဇနော	....	သီ, ဒို, ဒု	(၃၂၀)
အနိစ္စတာ	....	ပါ, ဒို, တ	(၂၇၀)
အနိစ္စနှင့် အနိစ္စတာ	....	သီ, ဒို, ပ	(၆၅)
အနိစ္စုဒ္ဓာဒန	....	သီ, ဒို, တ	(၁၈၁)
အနိမိတ္တဲ့	....,	ဒို, နီ	(၄၉၉)
အနိမိသ ....,	....	ဟာ, ဒို,	(၂၃)
အနိယတ ပညတ်ရကျိုး	....	ခါ, ဒို, ပ	(၃၁၆)
အနိယျာနိက ဘာဝ	....	သီ, ဒို, စ	(၂၁၇)
အနိယျာနိကော	....	သီ, ဒို, ပ	(၂၄၁)
အနိဿရဏာပညာ	....	သီ, ဒို, စ	(၃၀၉)
အနိယပစ္စည်း ကတ္တားဟော	....	နီ, ဒို, ပ	(၆၃၆)
အနိဋ္ဌကံ	....	ပါ, ဒို, ဒု	(၁၁၄)
အနုကမ္ပာ (က) ပစ္စည်း	....	ကစ်, ဒို, ဒု	(၂၀၉)
အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ	....	ပါ, ဒို, ဒု	(၄၉၈)
အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ	....	ဟာ, ဒို,	(၁၂၀)
အနုကရဏာသဒ္ဒါ	....	ကစ်, ဒို, ဒု	(၃၃၆)
အနုကူလယညာနိ	....	သီ, ဒို, စ	(၄၄)
အနုဆ္ဆဝိကာဒ္ဒိ ဆဝိအနက်	...	သီ, ဒို, ပ	(၂၅)
အနုတ္တရံ–ပုညခေတ္တံဒ္ဒိ မှတ်ဘွယ်	....	ကစ်, ဒို, ဒု	(၁၂၀)
အနုတ္တာန ပဒဝဏ္ဏနာ	....	ပါ, ဒို, ဒု	(၃၀၂)
အနုဒ္ဒါ (ဒါ)	....	နီ, ဒို, စ	(၁၃၇)
အနုဓာရ (ရိ) ယမာနေ	....	သီ, ဒို, ပ	(၃၉၀)
အနုဠံသေယျ	....	ပါ, ဒို, စ	(၇၆)
အနုနာသိကန္တ ရွတ်ပုံ	....	ဟာ, ဒို	(၆၅)
အနုပခဒ္ဓ	....	ခါ, ဒို, ဒု	(၅၃၅)
အနုပဒမ္မ ဝိပဿနာ	....	နီ, ဒို, တ	(၁၀၆)

အနုပဒဝဏ္ဏနံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၀၃)
အနုပဒါတာဉ္စ ၂ နက် .... သိ, ဋ္ဌ, ပ (၄၆၅)
အနုပုန္နအရကောက်ဉ္စ မှတ်ချက် .... နှိ, ဋ္ဌ, စ (၁၃၀)
အနုပပန္နော .... သိ, ဋ္ဌ, တ (၄၁၀)
အနုပပရိက္ခာ .... နှိ, ဋ္ဌ, တ (၂၃၃)
အနုပဝဿွယျ .... သိ, ဋ္ဌ, တ (၁၇၀)
အနုပညတ် ၃ မျိုး .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၁၅၀)
အနုပါဒါယ ဝိမုစ္စိ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၈၇)
အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ ဝိမုစ္စိ်သု .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၃၅)
အနုပါဒါဝိမုတ္တော .... သိ, ဋ္ဌ, ဒု (၇၀)
အနုပွါဒနိရောဓော .... ဟာ, ဋ္ဌ (၁၄)
အနုပုပ္ပဝဒဝဏ္ဏနာ .... နှိ, ဋ္ဌ, ပ (၂၇၃)
အနုပုဗ္ဗိကထာ .... နှိ, ဋ္ဌ, ပ (၁၆၅)
အနုဗန်ခေါ်ပုံ .... က်, ဋ္ဌ, ဒု (၂၃၂)
အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟိ .... နှိ, ဋ္ဌ, စ (၂၅၇)
အနုယာယိနီ စသည် .... နှိ, ဋ္ဌ, ဒု (၇၉)
အနုယုဉ္ဇထ၏ အနက်ထူး .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၆၀)
အနုယောဂံ, အနုယုတ္တော .... သိ, ဋ္ဌ, ပ (၆၁၆)
အနုလ္လပနာဓိပ္ပါယသဒ္ဒ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၄၄၅)
အနုလောမ ပဋိလောမ .... ဟာ, ဋ္ဌ (၁၁)
အနုလောမ ပါရာဇိက ၄ ပါး .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၂၁၆)
အနုဝတ္တကအဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၁၄၃)
အနုဝါတ, ပရိဗန္ဓ .... ဟာ, ဋ္ဌ (၅၄၉)
အနုဝိစ္စကာရံ .... ဟာ, ဋ္ဌ (၄၉၈)
အနုသန္ဓိက္ကမော .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၄၇၂)
အနုသန္ဓေတက် (ကျမ်းဂန်နှင့် ညီပုံ) .... သိ, ဋ္ဌ, ပ (၁)
အနုသဝါဒိမတ္တ သမ္မန္ဓိတေန .... သိ, ဋ္ဌ, ပ (၂၅၂)
အနုသရာမိအဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၅)
အနုသာဝနဒေါသ ၅ ပါး .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၁၃၁)
အနုသာသနီ ပါဋိဟာရိယ .... သိ, ဋ္ဌ, စ (၂၅၈)
အနုနာမိကဖြစ်ပုံ .... သိ, ဋ္ဌ, ဒု (၄၂၆)
အနေက ဇာတိသံသာရံ ဂါထာအဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၉၉)
အနေကဗျာသယ သမုဋ္ဌာနံ .... သိ, ဋ္ဌ, ပ (၁၅၅)
အနေက ပရိယာယေန .... သိ, ဋ္ဌ, ပ (၂၁၇)
အနေက ဝိဟိတာနိ .... သိ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၁)
အနေက ဝိဟိတံ .... သိ, ဋ္ဌ, တ (၅၄၁)
အနေက ဝိဟိတံကို အနေကဝိဓဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၄)
အနေ့ကေ (ကာ) .... နှိ, ဋ္ဌ, တ (၅၅)

အနေသန ၂၁ ပါး	....	....	နှ, ထ္ဆ, ဒု	(၆၂၅)
အနေသနဝသေန	....	....	သ, ထ္ဆ, စ	(၁၀၇)
အနေဠဂလာ	....	....	သ, ထ္ဆ, တ	(၄၇၉)
အနောကပွနာမရိသနတ္ထ	....	....	ပါ, ထ္ဆ, ဒု	(၂၁၉)
အနောကာသံ ကာရာပေတွာ		....	ပါ, ထ္ဆ, စ	(၁၀၇)
အနောတတ္တဒဟ	....	....	နှ, ထ္ဆ, ပ	(၈၅)
အနောမဗုဒ္ဓံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၉၀)
အနောဝဿက	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၅၀၁)
အန္ဓဘိရုပ်	....	....	က၏, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၈၁)
အန္ဓသဝေယျံ၏ ဓာတ်ပစ္စည်း		....	နှ, ဋ္ဌ, စ	(၂၅၈)
အပွကေနပိ မေဓာဝိ	....	....	သ, ဋ္ဌ, စ	(၁၆)
အပဋိကူလံ (ပါရာဇိကဏ်နှင့် ညှိ)		....	သ, ဋ္ဌ, တ	(၂၂၉)
အပွဋိဝတ္တိယံ	....	....	သ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၆)
အပွဏိဟိတ	....	....	နှ, ဋ္ဌ, တ	(၁၅၇)
အပတ္တမာနသာ	....	....	နှ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၁၉)
အပွတိဇော	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၇၀)
အပဒါန	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၁၄၉)
အပဓံနကို ဗွဲကိုင်	....	....	သ, ဋ္ဌ, ပ	(၅၁၁)
အပမာဏော	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၁၆၀)
အပရဇ္ဇုဂတာယ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၃၉၈)
အပရန္တကိုင်း (နမ္မဒါမြစ်စသည် တည်ရာ)		....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၆၉)
အပရဒီပနာ	....	....	နှ, ထ္ဆ, ဒု	(၃၂၃)
အပရပစ္ဆယော	....	....	သ, ထ္ဆ, တ	(၄၅၇)
အပရပစ္ဆယံ	....	....	သ, ထ္ဆ, စ	(၁၅၆)
အပရမိဘာဂံ ဒေဟိဒ္ဓံ သုဒိန္နဖြစ်ပုံ		....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၁၀၉)
အပရာဇိတပလ္လင်္ကော	....	....	သ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၁၇)
အပရော နယော ထားပုံ	....	....	သ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၂၂)
အပလာဠေန္တိ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၂၁၄)
အပလောကနကံ ပြုပုံ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၆၂၅)
အပသာဒေတဗ္ဗ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၄၀၄)
အပသာဒေတုံ	....	....	သ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၁၉)
အပသာဒေသာမိ	....	....	သ, ဋ္ဌ, တ	(၃၅၄)
အပဿေန	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၃၃၄)
အပွစ္ဆကမ္ဘံ	....	....	နှ, ဋ္ဌ, တ	(၂၄၇)
အပွစ္ဆကာယ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၇၂)
အပွစ္ဆဒ္ဓံ အနက်မှန်	....	....	သ, ဋ္ဌ, ပ	(၅၁)
အပွစ္ဆအနက်ဒ္ဓံ နပုံးမရှိ	....	....	က၏, ဋ္ဌ, ဒု	(၇၉)
အပွစ္ဆယော	....	....	သ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၂၇)

အပစ္စံ	....	....	က၏, ဋ္ဌ, ဒု	(၇၆)
အပ္ပဋိကုဋ္ဌာနိ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၁၅)
အပ္ပဋ္ဌ(ဏ္ဍ)တရော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၄၃)
အပ္ပဏ္ဍကဇ်အနက်	....	....	နှ, ဋ္ဌ, တ	(၄၉၁)
အပဏ္ဍတ္တိကဘာဝံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၁၇)
အပ္ပတိဿာ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၂၁၀)
အပ္ပတိဿော	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၂၃)
အပ္ပတိတာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၂၇)
အပ္ပတိတောပုဒ်ဖွင့်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၅၆)
အပ္ပနာ	....	....	နှ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂)
အပ္ပနာဇောနောင် ကာမဇောကျ	....	....	ဋ္ဌ, ဝန္တ	(၂၉၁)
အပ္ပနာ သမ္မယောဂတော	....	....	နှ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၂၄)
အပ္ပနိဿွေါသံ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၈၁)
အပ္ပနိဿွေါသံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၁၁၇)
အပ္ပမညာ	....	....	နှ, ဋ္ဌ, တ	(၆၁)
အပ္ပမတ္တကံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၅၃)
အပ္ပမာဏဉ္စ ပမာဏ	....	....	နှ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၂၇)
အပ္ပမာဒ, သမ္မာမနသိကာရ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၈)
အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထအဖွင့်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၀၅)
အပ္ပရောက္ခ ဇာတိကာ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၄၄)
အပဝတ္တိအဖွင့်	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၂၁၀)
အပဝါဒဝိဓိသုတ်	....	....	က၏, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၄၄)
အပ္ပသဒ္ဓကာမောအဖွင့်	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၁၆၇)
အပ္ပသန္တာရတရော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၄၂)
အပ္ပသမာရမ္ဘတရော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၄၃)
အပ္ပသာဝဇ္ဇ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၃၂)
အပ္ပ(မဟာ)သာဝဇ္ဇော	....	....	နှ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၈၀)
အပ္ပါဋိဟီရက+တံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၂၁၉)
အပါပုရ ဒွါရံ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၄၅)
အပါယအဖွင့်	....	....	ဋ္ဌ, ဝန္တ	(၃၂၅)
အပါယမုခါနိ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၁၇)
အပါရုတဃရာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၁၈)
အပိစန္ဒင့် အထဝါ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၃၆)
အပိစေတ္ထ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၉)
အပိဓာယ နနိသိဒိတဗ္ဗံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၁၂)
အပိနု တုမှေ(အနက်ပေး)	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၃၁)
အပိလာပနတာ	....	....	နှ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၄၉, ၃၆၀)
အပိလာပနတာ	....	....	နှ, ဋ္ဌ, စ	(၂၇၄)

အဝိလာပန, ဥပဂုဏ္ဟန .... နှိ, ဒြ, ဒု (၂၇၂)
အပ္ပေဝနာမသ္မေ အဖွင့် .... ပါ, ဒြ, ပ (၃၅၂)
အပ္ပေဝနာမ အနက်ပေးပုံ.... .... ပါ, ဒြ, စ (၉၃)
အဝ် မအဝ် ခိုင်းနည်း .... ပါ, ဒြ, စ (၃၅၈)
အဝ် မအဝ် သားရေမျှား ...., ဟာ, ဒြ (၄၇၁)
အဖျော် ဂ ပါး ...., ခါ, ဒြ, ဒု (၆၃၂)
အဖိုးတန်သက်နှံးကို ဖန်ခါးသီးဖြင့် လနိုင် .... ပါ, ဒြ, စ (၂၇၅)
အဗဋ္ဌာဗလော ...., ပါ, ဒြ, စ (၁၈၀)
အမ္ဘကာ ...., ဟာ, ဒြ (၄၉၇)
အမ္ဘဋ္ဌနာမ ဝိဇ်္ဇံ ...., သိ, ဒြ, တ (၄၀၄)
အမ္ဘပါလိ .... ဟာ, ဒြ (၅၆၁)
အမ္ဘလဋ္ဌိကာ (ဥယျာနံ) .... သိ, ဒြ, ပ (၂၆၈)
အမျာကတာ ..., ... နှိ, ဒြ, ပ (၂၀၄)
အမျာဟဋ္ဌလောက .... နှိ, ဒြ, ဒု (၁၀၉)
အမျာပဇ်္ဇံ ...., ဟာ, ဒြ (၃၁)
အမျာသေကသုခ .... သိ, ဒြ, ဒု (၄၆၀)
အမျာဗဏ္ဍု .... နှိ, ဒြ, ပ (၃၀၁)
အမျာဗဏ္ဍု ...., နှိ, ဒြ, ဒု (၃၅၂)
အမျာဗဏ္ဍော .... သိ, ဒြ, စ (၃၁၁)
အမျာဗဇ်္ဇံ .... သိ, ဒြ, စ (၅၆)
အမ္ဘိလသာက ..., ... စိတ်, ဒြ (၄၀၀)
အမ္ဘု၁, အာဒိနဝ .... ပါ, ဒြ, ဒု (၁၅၇)
အမ္ဘု၁ပုဉ်ဖွင့် .... ပါ, ဒြ, ပ (၂၀၂)
အမ္ဘောကိဏ္ဏ ...., ပါ, ဒြ, ဒု (၁၂၅)
အမ္ဘောဟာရိက ...., ပါ, ဒြ, တ (၄၀၉, ၄၀၃)
အမ္ဘောဟာရိကာ .... နှိ, ဒြ, ဒု (၁၅၉)
အဘယ္ဟဝရာ ...., ဟာ, ဒြ (၁၅၆)
အဘာကုဋိကော .... သိ, ဒြ, တ (၄၉၄)
အဗ္ဘာသ ..., ... ကစ်, ဒြ, ဒု (၃၇၃)
အဘိက္ကဲနှံ .... ပါ, ဒြ, ဒု (၆၅)
အဘိက္ကနှံ, ဂမနံ ...., သိ, ဒြ, တ (၁)
အဘိဇာတိ ၆ ပါး ..., ... သိ, ဒြ, ဒု (၃၃၁)
အဘိညာ သန္ဓိကတ္တာ .... သိ, ဒြ, ဒု (၇)
အဘိညာယ, သမ္မောဓာယ .... သိ, ဒြ, စ (၂၀၈)
အဘိညာဉ်ဖြင့် မနှုန်ပြု .... သိ, ဒြ, တ (၄၃၆)
အဘိဒေါသ ကာလက်တော .... ဟာ, ဒြ (၅၁)
အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ၏ ဝစနတ္ထ .... ဥ, နှ (၄၁)
အဘိဓမ္မတ္ထာ၏ ဝစနတ္ထ .... ဥ, နှ (၄၁)

အဘိဓမ္မာ အရာဠ် ဘူမိသဒ္ဒါ၏ အနက်	....	ဓန်, ဝိ, စ	(၃၆၈)
အဘိဓမ္မော	....	....	ဓန်, ဝိ, ပ	(၂၈)
အဘိဓမ္မော၏ ဝစနတ္ထ	....	....	ဝိ, ဓန်	(၄၀)
အဘိဓေယျ ကရဏပ္ပကာရ	....	....	ဝိ, ဝန်	(၁၁)
အဘိနိန္နာမေတိ	....	....	သီ, ဝိ, တ	(၅၄၈)
အဘိနိဟာရ သမ္ပန္န	....	....	ပါ, ဝိ, ဒု	(၄၅၃)
အဘိနိဟာရေန	....	....	သီ,ဝိ, ပ	(၃၀၄)
အဘိနန္ဒုံ၏ အနက်	....	....	သီ,ဝိ,ဒု	(၁၉၂)
အဘိဘဝန်္ကံဋ္ဌဝဏ္ဏ ဋ္ဌဝ အနက်	....	....	ပါ,ဝိ,ပ	(၈၀)
အဘိဘာယတန	....	....	ဓန်, ဝိ, တ	(၂၇)
အဘိဘူတော မုဒု ဟောတိ	....	....	သီ, ဝိ, တ	(၃၁၅)
အဘိမာရေ	....	....	စိတ်, ဝိ,	(၂၀၄)
အဘိမာရေ	....	....	သီ,ဝိ,ဒု	(၂၅၉)
အဘိယုဇ္ဈတိ (ဓုရံ နိက္ခိပတိ)	....	....	ပါ,ဝိ,ဒု	(၅၄၂)
အဘိလာပ မတ္တဘေဒေါ	....	....	ပါ,ဝိ,ပ	(၃၆၈)
အဘိလာပမတ္တဘေဒေါ	....	....	သီ,ဝိ,ပ	(၂၁၅)
အဘိလာပမတ္တမေဝ စေတံ	....	....	သီ,ဝိ, တ	(၄၆၅)
အဘိလာပဓမ္မံ	....	....	ဟာ, ဝိ	(၅၀၁)
အဘိဝဒန္တိ	....	....	သီ, ဝိ,ဒု	(၃၀)
အဘိဝါဒနနှင့် အဇ္ဈလိကမ္မ	....	....	စိတ်, ဝိ	(၁၆၈)
အဘိဝန်္ဒိယ အဗ္ဘင့်	....	....	ဝိ, ဝန်	(၃၉)
အဘိသဒ္ဓေ (နွေ)တိ	....	....	သီ, ဝိ, တ	(၁၆၂)
အဘိသမေတာဝိနိ	....	....	ပါ, ဝိ, စ	(၂၀၆)
အဘိသိတ္တာမင်းအများ	....	....	သီ,ဝိ, တ	(၃၇၂)
အဘိသံါရ ဝိညာဏ	....	....	ဓန်, ဝိ, တ	(၁၉၅)
အဘိဟဋ္ဌ ဘတ္တာဒ္ဒ တောင်းနိုင်ပုံ	....	....	စိတ်, ဝိ	(၃၂၉)
အဘိဟဠံုပုဒ်ပြီး	....	....	ပါ, ဝိ, ပ	(၃၀၅)
အဘိဟရဏာ ၂ မျိုး	....	....	ခါ, ဝိ, ပ	(၃၀၅)
အဘ္ဘာဂွတော	....	....	သီ, ဝိ, ဒု	(၂၅၇)
အဘုဘွာ ဥဒကံ ပိဝေဒ္ဓ ဋီကာဝါဒ	....	....	ဓန်, ဝိ, စ(၂၇၂, ၄၆၇)
အဘ္ဘာတံ (အဘ္ဘာ။တ)	....	....	သီ, ဝိ, ပ	(၂၇၇)
အဘူတတဿာ-(စီ ပစ္စည်း)	....	....	ကစ်,ဝိ, ဒု	(၂၁၅)
အဗ္ဘောကာသော	....	....	သီ, ဝိ, တ	(၁၂၄)
အဗ္ဘောကာသော ပဇ္ဇတ္ထာ	....	....	သီ, ဝိ, ဒု	(၄၄၂)
အဗ္ဘန်္ဂရ-ဗာဟိရနိဒါန်း	....	....	သီ, ဝိ, ပ	(၁၄၅)
အမစ္ဆ, မဟာမတ္တာ	....	....	ဟာ, ဝိ	(၁၆၁)
အမစ္ဆာ	....	....	သီ, ဝိ, စ	(၂၀)
အမစ္ဆော	....	....	ဓန်, ဝိ, ပ	(၁၄၅)

အမတာဘိသေကေန .... သိ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၉၁)
အမတံ ပဒံ အဖွင့် ...., ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၂၂၉)
အမနုဿ ဂါမ ခေါ်ပုံ .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၁၆၅)
အမနုဿသဒ္ဒါ၌ အသဒ္ဒါ၏ အနက် .... နှ, ဋ္ဌ, စ (၂)
အမရာဝိကွေပ ဒိဋ္ဌိ .... နှ, ဋ္ဌ, စ (၁၆၇)
အမရာဝိကွေပ ဝါဒ .... သိ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၀၆)
အမလိန .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၉၀)
အမာတာပိတရသံဝဒ္ဓေါ .... က၏, ဋ္ဌ, ဒု (၆၇)
အမ္ဗလကဿဋ္ဌိ .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု (၆၉၆)
အမ္ဗလကေန .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၇၁)
အမ္ဗယောဂဉ် ဝစနတ္ထပြုပုံ .... သိ, ဋ္ဌ, ဒု (ဂ၆)
အမ္ဗန်မပြောလျှင် ကုစား၍ မပေးရ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၅၀ဂ)
အမျက်ထွက်ခြင်း သဘော .... နှ, ဋ္ဌ, စ (၁၅၄)
အမျိုးမျိုး ဟောတော်မူရကျိုး.... .... နှ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၆၅)
အယ ပစ္စည်း (ဥဘယံ, ဒွယံ) .... က၏, ဋ္ဌ, ဒု (၂၁၃)
[သမ္မော, ဓာတုဝိဘင်း မူလဋီကာနိဿယမှာလည်း ကြည့်ပါ။]
အယျ (အရည်းကြီး) .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၅၅၅)
အယဉ္စ ဝိတက္ကောစသည်၌ မှတ်ဘွယ် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၆၀၁)
အယာထာဝဒိဋ္ဌိ .... နှ, ဋ္ဌ, တ (၂၂ဂ)
အယမုဋ္ဌိကာ .... သိ, ဋ္ဌ, တ (၄၂၅)
အယသော .... စိတ်, ဋ္ဌ, (၄၄ဂ)
အယျ ဝေါသာတကာနိ .... စိတ်, ဋ္ဌ, (၂ဂ၃)
အယံဝါဒ္ဒ ဝါ၏ အဝဓာရဏတ္ထ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၅၀)
အယုတ္တ ပရိဘောဂကြောင့် ရအပ်သော အပြစ် .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၄၃၃)
အရည့ံ နာမ၊ပေါအရည့ံဒ္ဒ ပါဠိပျက်တတ်ပုံ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၂၂)
အရတိ ဝိဃာတ .... နှ, ဋ္ဌ, တ (၄၆)
အရဟတ္တနိကူဋေန .... သိ, ဋ္ဌ, တ (၂၂၁)
အရဟံ, (အရဟတ်ံ) အဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၃၉၆) ဋ္ဌ, နှ (၁၄၄)
အရဟံဒ္ဒ ရသမ္မဖွင့်ရာဝယ် မှတ်ချက် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၄၀ဂ)
အရိဋ္ဌ (အန္တိရာယ် ၅ ပါး) .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု (၆ဂ၂)
အရိယကရဓမ္မာနှင့် အရိယပုဒ္ဂလပြုပုံ .... နှ, ဋ္ဌ, စ (၉ဂ,၃၇၄)
အရိယသီလ .... သိ, ဋ္ဌ, တ (၄ဂ၉)
အရိယာတို့ ကာမ ခံစားပုံ .... သိ, ဋ္ဌ, တ (၂၅၁)
အရိယသံဃံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၅)
အရိယာရတနံ .... ဟာ, ဋ္ဌ (၄၉၃)
အရိယာ၏ သဒ္ဓါတရား .... စိတ်, ဋ္ဌ, (၂၂၅)
အရိယာသည် သေဘို့ရန် လုံ့လမပြု .... သိ, ဋ္ဌ, ဒု (၂ဂ၇)
အရိယူပဝါဒကံ၏ ဝန်လေးပုံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၄၅)

အရိယသစ္စာ၌ သစ္စအမည် .... ၌, ၍, (၅၃၆)
အရိသသော (ပိတိသုခံ) .... ပါ, ၌, ပ (၅၀၅)
အရိန် ဟတတ္တာ၏ အနက်မှန် .... ပါ, ၌, ပ (၃၉၀)
အရုဏ္ဍ ပန္ဒိလျှင် ကိုဋ္ဌာပိထည့် .... သို, ၌, ပ (၂၄)
အရုဏ္ဍာ .... သို, ၌, ပ (၁၉၀)
အရုပသမာပတ်၏ အကျိုး .... နို, ၌, တ (၄၄၉)
အရောဂေါ ပရံ မရဏာ .... သို, ၌, ဒု (၁၃၀)
အရကျက်မှ၌ သတိ, အဓိပ္ပါယ်သိကား ဉာဏ် .... သို, ၌, ပ (၁၀၁)
အရှင် အာနန္ဒာ၏ ဖွားဘက် မဟုတ်ပုံ .... ပါ, ၌, ပ (၆၆)
အရှင် ဥပသေန၏ စိတ်ထားမြတ်ပုံ .... ပါ, ၌, စ (၃၁၉)
အရှင်ဆန္နာ၏ မာန် .... ပါ, ၌, စ (၁၄၅)
အရှင် သာရိပုတ္တရာ၏ သောဋ္ဌသပညာ .... ပါ, ၌, ဒု (၁၂၀)
အလက်တ ပတိယတ္တံပုဒ်ဖွင့် .... ပါ, ၌, ပ (၂၃၄)
အလက်ာရော .... သို,၌,ပ (၃၅၇)
အလဝဒ္ဓူပမာနှင့် သြဋ္ဌမုခ .... ပါ, ၌, ပ (၁၅၇)
အလဇ္ဇီတယောက်က အလဇ္ဇီတရာဖြစ်အောင် ပြုနိုင် ပါ,၌, စ (၃၄၃)
အလဇ္ဇီနှင့် ဥပသပ္ပါ .... ဟာ , ၌ (၃၀၃)
အလဇ္ဇီ နှင်ထုတ်ရာဌာန ... . စိတ်, ၌, (၁၄၁)
အလဇ္ဇီ လက္ခဏာ .... ခါ, ၌, ပ (၁၀၃)
အလဿနေယျ ပတိဋ္ဌာပုဒ်ဖွင့် .... ပါ, ၌, ပ (၁၄၇)
အလမရိယဉာဏ ဒဿနံ .... ပါ, ၌, တ (၄၀၃)
အလမေတံ အနက်, ... ခါ, ၌, ဒု (၅၉၉)
အလာဘာဝတစသည် .... ပါ, ၌, ဒု (၂၄၅)
အလုပ္ပနက .... နို, ၌, ဒု (၃၇၀)
အလောဘနှင့် သုခသံဝါသ .... နို, ၌, ဒု (၂၉၄)
အလံ ကမ္မနိယေ အဖွင့် ... . ပါ, ၌, စ (၂၀၄)
အလံ ကာတုံ သံဝိဓာတုံ .... ဟာ, ၌, (၁၄၉)
အလွှဲခံကြောင့် ဝိပ္ပဋိသာရ ဖြစ်ပုံ .... သို, ၌, စ (၃၁)
အလွှဲခံစဉ်က အပ်သော်လည်း နောင်ခါ မအပ်ဖြစ်ပုံ ပါ, ၌, စ (၃၀၈)
အဝဏ္ဏာရုပါတိ .... ဟာ, ၌, (၄၂၂)
အဝဇာနိတ္ထာ .... စိတ်, ၌ (၃၀)
အဝဏ္ဏပေန္တိ .... ခါ,၌, ဒု (၅၁၆)
အဝဓာရဏတ္ထော .... ပါ, ၌, ပ (၃၀၆)
အဝဓာရဏာ အနက် အပိဆောင် ..., သို, ၌, ပ (၁၆၁)
အဝဓာရဏော .... သို, ၌, ပ (၁၅၃)
အဝဏ္ဏံ, ဒေါသံ, နိန္ဒံ .... သို, ၌, ပ (၂၄၀)
အဝဏ္ဏုပဏ္ဏာ အဓိပ္ပါယ် .... ခါ, ၌, ပ (၄၃၀)
အဝဓိ (အပါဒါန်) ၂ မျိုး .... နို, ၌, ပ (၆၂၂)

အဝယဝတ္ထောဏ်အနက်မှန်	....	ဋ္ဌ, နိ	(၂၁)
အဝရုဒ္ဓါ	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၄၀၅)
အဝဿာဝိတော စသည်	....	က၏, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၆၀)
အဝဿုတာ	....	စိတ်, ဋ္ဌ,	(၄၄၂)
အဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိဏ် ဝိဂ္ဂဟ	....	နှ, ဋ္ဌ, စ	(၄၄၁)
အဝိဇ္ဇာဏ် ဝစနတ္ထ	....	ဋ္ဌ, နှ,	(၅၅၁)
အဝိညာဏကသဒ္ဒါ	....	နှ, ဋ္ဌ, စ	(၆၁)
အဝိဒ္ဓါ, အဝိဇ္ဇာဂတော	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၅၆)
အဝိနာဘာဝတော်ကို စိစစ်	....	သီ, ဋ္ဌ,တ	(၂၁၁)
အဝိနိပါတဓမ္မော	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၆၀)
အဝိပ္ပဋိသာရာဒိဝတ္ထုကံ	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၃၉၉)
အဝိပ္ပဝါသ အဓိပ္ပါယ်	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၅၅)
အဝိပ္ပဝါသ သမ္မုတိ	....	ပါ,ဋ္ဌ,စ	(၂၄၄)
အဝိပ္ပဝါသာ	....	ဟာ,ဋ္ဌ,	(၃၃၇)
အဝိသယ္ဟတာယ (အဝိသဟတာယ)	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၀၁)
အဝိသယအနာပတ်	....	စိတ်, ဋ္ဌ,	(၇၂)
အဝိသာရ, အဝိက္ခေပ	....	နှ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၆၂)
အဝိသာဟာရော	....	နှ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၅၀)
အဝိသေသေန	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၃၇၀)
အဝိသံဝါဒကောဋ္ဌ မှတ်ဘွယ်....	....	သီ,ဋ္ဌ,ပ	(၄၆၀)
အဝိဘိ နိရယော	....	နှ, ဋ္ဌ, စ	(၂၁၅)
အဝိဘိ မနုသမ္မန္ဒော	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၅)
အဝိဘိ သဝိဘိ	....	နှ, ဋ္ဌ, စ	(၂၉)
အဝေဘဂီယ	....	ပါ, ဋ္ဌ,တ	(၄၀၀)
အသက္ကစ္စဒါန စသည်	....	ဋ္ဌ, နှ	(၂၄၂)
အသဒ်္ဓံတံ, အမတံ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၉၂)
အသဒ်္ဓါရိက သသဒ်္ဓါရိက....	....	ဋ္ဌ, နှ	(၆၈)
အသဒ်္ဓါရေန, ပယောဂ, ဥပါယ	....	ဋ္ဌ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၁၂)
အသဒ္ဓေယ	....	နှ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၄၇)
အသဓ္ဓေယျတ္တက်ပုံ	....	နှ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၂၂)
အသဓ္ဓေယျ အမျိုးမျိုး	...	က၏, ဋ္ဌ,ဒု	(၂၂၉)
အသဒ္ဓိစ္စ, အဇာနန္တ, နမရဏာဓိပ္ပါယ ၃ ပါး ထူးခြားပုံ		ခါ,ဋ္ဌ,ပ	(၂၀၃)
အသညသတ္တူခေါ်ပုံ	....	ဋ္ဌ, နှ	(၃၃၄)
အသညသတ်မှ စုတေခဲ့သူ၏ အာရုံ	....	ဋ္ဌ, နှ,	(၂၃၅)
အသညသတ်၌ ဖြစ်ကြောင်း	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၂၂)
အသနိပါတော ဝိယ	....	နှ, ဋ္ဌ, တ	(၂၅၇)
အသတိယစိတ္တေ	....	နှ, ဋ္ဌ, တ	(၂၃၄)
အသတ္ထိအနက် ပစ္စုပ္ပန်	....	က၏, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၇၀)

အသတ္ထိပစ္စည်းတို့၏ အနက်	....	က၏, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၆၀)
အသတ္ထိ ၂ ဆင့်	....	က၏, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၆၂)
အသတ္ထိ ၂ ထပ် သက်ခွင့်	....	သိ, ဋ္ဌ, တ	(၃၆၃)
အသဒ္ဓိယ	....	နှ, ဏ္ဍ, ဒု	(၂၆၃)
အသမ္မုခံဒ္ဓ ဘာဝပ္ပဓာနနည်း....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၇)
အသမ္မောဓော	....	နှ, ဋ္ဌ, တ	(၂၄၆)
အသဿ(ဿိ)ကထာ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၁၁)
အသဿ(ဿိ)ဝါကျ	....	သိ, ဋ္ဌ, တ	(၂၉၃)
အသမ(သခ်မ်းကျောင်း)	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၉၀)
အသမတ္တာ	....	နှ, ဏ္ဍ, ပ	(၂၀၀)
အသမဒေဂ္ဓဏော မောဟော ...	....	သ္မ, ဏ္ဍ, တ	(၇)
အသမ္မိဿံ(ဂိုဏ်းကြီး ၃ ဂိုဏ်း)	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၇)
အသမုပ္ပန္နဿ ကာမစာရ	....	သိ, ဏ္ဍ, စ	(၁၀၃)
အသမော	....	နှ, ဏ္ဍ, ပ	(၁၅၆)
အသမောစသည်	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၃၂)
အသမ္မောသ	....	သိ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၅၉)
အသမော-အသမသမော	....	သိ, ဏ္ဍ, ပ	(၂၅၀)
အသာဇာနီယော	....	က၏, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၀၄)
အသာဒ	....	သိ, ဏ္ဍ, ဒု	(၆၇)
အသာဓာရဏာ ကရဏာ	....	နှ, ဋ္ဌ, ပ	(၃)
အသးမံ့ပါကာ	....	သိ, ဋ္ဌ, တ	(၄၂၅)
အသာသ ပသာသန္ဒ်စပ်ပုံ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၄၅)
အသိက္ခိတဖြစ်သူများ	....	သိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၄၀)
အသိတေ = ပိဏ္ဍပါတဘောဇနေ	....	သိ, ဋ္ဌ, တ	(၇၂)
အသိဒ္ဓ ဒုဿိဒ္ဓါနံ	....	နှ, ဏ္ဍ, စ	(၃)
အသိတိ မဟာထေရာ အရဟယေဘုယျ	....	သိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၀၄)
အသုစိမဏ္ဍပေ လဂ္ဂေါ	....	နှ, ဋ္ဌ, တ	(၁၁၂)
အသုစိသက်ဿရသမာစာရော	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၉၉)
အသုဘာသုစိ ပဋိကူလ	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၁၄၂)
အဿုမုခံ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၀၃)
အသုရကာယ	....	ဏ္ဍ, နှ	(၃၂၀)
အသု(အဿု)ရောပေါ	....	နှ, ဋ္ဌ, တ	(၂၆၁)
အသေက္ခပုဒ်ပြီးပုံ	....	ဏ္ဍ, နှ	(၃၁၉)
အသေက္ခာဒိ(အ)အနက်	....	နှ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၂၅)
အသေက္ခေဟိ	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၁၃၇)
အသေက္ခော	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၅၆)
အသေစနကော	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၁၇၂)
အသေသဝိရာဂ နိရောဓဲ	...,	ဟာ, ဋ္ဌ	(၁၃)

အသောသိအဖွင့် .... ပါ, ဝိ, ပ (၃၀၅)
အသံကိုဏ္ဍာန် .... သိ, ဝိ, စ (၅၅)
အသမ္မောဟ ပဋိဝေဓော .... သိ, ဝိ, တ (၂၀၆)
အသံယောဂနှံသ .... က၏, ဝိ, ဒု (၂၃၉)
အသံဝါသော၏ အဓိပ္ပါယ်နှင့် သရုပ် .... ခါ, ဝိ, ပ (၁၄၄)
အသံဆပ္ပနရသော .... နို, ဝိ, ဒု (၃၀၉)
အသံဟာရိမ ပုဒ်ပြိုး .... စိတ်, ဝိ (၂၉၁)
အသားကြိုး ၁၀ ပါး .... ဟာ, ဝိ (၄၀၀)
အသားစားလျှင် အပ်, မအပ် သိပြီးမှစား .... ပါ, ဝိ, စ (၁၃၀)
အသက်တမ်း မြဲ-မမြဲ .... သိ, ဝိ, ဒု (၇၉)
အဟတ (အသစ် ကျပ်ချုတ်) .... ဟာ, ဝိ (၅၅၂)
အဟတေ, အာဟတေ .... သိ, ဝိ, ပ (၅၆၂)
အဟာသိ စသည် .... က၏, ဝိ, ဒု (၄၀၅)
အကိုကဉ္ဇုကံ .... သိ, ဝိ, တ (၁၉၂)
အဟိဝါတရောဂ .... ဟာ, ဝိ (၁၀၄)
အဟိ, သုနခ, မနုဿကုဏပ ၃ မျိုးပြုပုံ .... ပါ, ဝိ, တ (၁၅၆)
အဟိနိန္ဒြိယဖြစ်ပုံ .... သိ, ဝိ, တ (၁၉၁)
အဟု (အဟောသိ) .... သိ, ဝိ, ဒု (၂၇၂)
အဟေတုက, အကိရိယ, နတ္ထိက .... နို, ဝိ, စ (၃၀၂)
အဟောနုန (အနုဿရတ္ထ) .... သိ, ဝိ, စ (၁၇၉)
အဟောသိကမ္မံဠ် သဒ္ဒါနည်း .... ဝိ, နို (၃၅၃)
အဟံတိဠ် အဟံ အရကောက် .... နို, ဝိ, စ (၂၂၃, ၄၂၀)
အိ အိ ရှင်များ သတိထားလော, လက်ဝ .... သိ, ဝိ, တ (၄၃)
အိဝ်မက် မက်ခြင်း၏အကြောင်း ၄ မျိုး .... ပါ, ဝိ, တ (၄၀၉)
အိမ်ကိုဖိတ်လျှင် အိမ်ဠနေ, ပစ္စည်းမတောင်းရ .... ပါ, ဝိ, စ (၂၀၃)
အာကတိဂိဏ်း .... က၏, ဝိ, ဒု (၀၀)
အာဂန္တုရဋ္ဌေန .... နို, ဝိ, ဒု (၃၃၆)
အာကာရ, လိင်္ဂ, နိမိတ္တ .... ပါ, ဝိ, ဒု (၄၀၀)
အာကာသော၏ ဝိဂ္ဂဟ .... နို, ဝိ, စ (၁၀)
အာကီဏစ္ဆည်း (ကောကို) .... က၏, ဝိ, ဒု (၂၁၄)
အားကုလဘာဝေါ .... သိ, ဝိ, စ (၆၁)
အာကုလာ .... ပါ, ဝိ, ဒု (၅၄၄)
အာချာတ်ဘောဂ် ဆဋ္ဌီ ကံ ကတ္တားမလို .... က၏, ဝိ, ဒု (၃၅၀)
အာချာတ်ဘောဂ် ပုရိသဝုစ်ထားပုံ .... က၏, ဝိ, ဒု (၃၅၁)
အာဂန္တုက ၂ မျိုး .... သိ, ဝိ, တ (၅၄)
အာဂန္တုကပဒံ .... စိတ်, ဝိ (၂၁၀)
အာဂန္တုကဘဝင်ဠ် မှတ်ဘွယ် .... နို, ဝိ, တ (၃၁၀)
အာဂန္တုကော .... က၏, ဝိ, ဒု (၄၉၀)

အာဂမ, အဓိဂမ	....	....	နိ, ဋ္ဌ, စ (၉၁)
အာဂမ, အဓိဂမဗျတ္တိ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ (၁၉၀)
အာဂမနဝဿနပိ	....	....	နိ, ဋ္ဌ, တ (၁၆)
အာဂမနသုဒ္ဓိ အဓိပ္ပါယ်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၃၀၆)
အာဂမဝရ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ (၁၉)
အာဂမသိဒ္ဓိ ဝေါဟာရ	....	....	ဋီ, နိ (၂၃၃)
အာဂမသုဒ္ဓိ ဒဿန	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၂၆)
အာဂမေဟိအဖွင့်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၄၄)
အာစယ, ဥပစယ, သန္တတိ	....	....	နိ, ဋ္ဌ, စ (၂၂, ၃၄၃)
အာစရိယ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ (၁၂၄)
အာစရိယက	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ (၂၀၆)
အာစရိယဓနု	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၅၃၇)
အာစရိယမုဋ္ဌိ	....	....	နိ, ဋ္ဌ, စ (၃၆၁)
အာစရိယသုဒ္ဓိယာ ဝတ္ထာ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၂၉)
အာစာရပဏ္ဏတ္တိ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ (၁၅၄)
အာစာရသီလမတ္တကံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ (၄၄၃)
အာစိဏ္ဏ သမာစိဏ္ဏ	...,	....	ဟာ, ဋ္ဌ (၃၇)
အာဇီဝက	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၃၄)
အာဇီဝကြောင့် ပညတ်တော်မူအပ်သောသိက္ခာပုဒ်များ			ပါ, ဋ္ဌ, စ (၈၁)
အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ	....	....	နိ, ဋ္ဌ, စ (၂၄၃)
အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ (၈၈)
အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၄၄၉)
အာဇီဝဝိပတ္တိနှင့်စပ်၍ ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်များ			ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၃၄၈)
အာဏာ(နာ)ကျိ အည်ွန်း	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၅၁)
အာဏာကျနီဒါန်	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ (၁၃၇)
အာဏာတို့နှင့် ကာရိတ်အထူး		....	က်, ဋ္ဌ, ဒု (၂၉၃)
အာဏာတို့	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ (၁၃၀)
အာဏာ, ဓမ္မစက္ကံ့	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ (၇၄)
အာဏာဝိတိက္ကမန္တရာယိက	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ (၃၆၀)
အာဏိ(ဏီ)	....	....	နိ, ဋ္ဌ, ဒု (၆၆)
အာဏိဂဏ္ဌိကာဟတော	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၅၅၆)
အာတပ္ပဝိရိယ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၇)
အာထဗ္ဗဏပယောဂံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ (၁၇၆)
အာထဗ္ဗဏိကာ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ (၂၈၉)
အာတက်, လဟုဋ္ဌာန	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ (၂၄၃)
အာဏာဗ္ဗဏဝေဒ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ (၃၁၇)
အာထဗ္ဗဏိဿိ	....	....	နိ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၆၄)
အာဒါသမဏ္ဍလံ	....	....	နိ, ဋ္ဌ, တ (၄၂၅)

အာဒိကမ္မိကဿ	....	ဒို, နို	(၃၁၀)
အာဒိကလျာဏံစသည် အဖွင့်	....	ပါ, ဋီ, ပ	(၄၇၆)
အာဒိစ္စမန္ဓနာ	....	ဟာ, ဋီ	(၁၅၈)
အာဒိတ္တာယ စသည်	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၂၇၁)
အာဒိတ္တံ, သမ္မဇ္ဇလိတံ	....	သီ, ဋီ, တ	(၃၉၈)
အာဒိဗြဟ္မစရိယက	....	ဟာ, ဋီ	(၁၃၉)
အာဒိဿဒိန္နံ	....	စိတ်, ဋီ	(၄၇၉)
အာဒိနဝ	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၆၈)
အာန (အဿာသ)	....	ပါ, ဋီ, တ	(၁၆၇)
အာနန္တရိကာနိ၏ အပြစ်နှင့် ဝစနတ္ထ	....	နီ,ဋီ,စ (၁၂၅,၆,၃၈၁)	
အာနန္တရိယကမ္မ	....	ဟာ, ဋီ	(၂၃၈)
အာနန္တရိယကံ ၅ ပါး	....	ခါ, ဋီ, ပ	(၁၂၈)
အာနန္တရိယကဓမ္မ	....	စိတ်, ဋီ	(၃၅၉)
အာနာပါနမဖြစ်သူများ	....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၄၂)
အာနာပါန၏ ဂရုကဘာဝနာဖြစ်ပုံ	....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၄၅)
အာနာပါန၏ ဂုဏ်ထူး	....	ပါ, ဋီ, တ	(၁၈၀)
အာနာပါန၏ အစ, အလယ်, အဆုံး	....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၂၉)
အာနာပါန အားထုတ်သူ၏ပေါ့ပါးပုံ	....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၃၉)
အာနာပါနနိမိတ် ထင်ပုံ	....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၄၇)
အာနာပါနသတိ	....	ပါ, ဋီ, တ	(၁၆၅)
အာနာပါန သြဠာရိကအတွက် မှတ်ချက်	....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၀၅)
အာနုပုဗ္ဗီကထာ	....	သီ, ဋီ, တ	(၄၅၄)
အာနုဘာဝေန	....	ပါ, ဋီ, ပ	(၁၄)
အာပတ်ကို ထင်စွာပြုခြင်း၏အကျိုး	....	ခါ, ဋီ, ပ	(၁၁၈)
အာပတ်တပါး၌ နိကာယသဒ္ဒါ ရှိဋ္ဌ	....	ပါ, ဋီ, တ	(၄၉၈)
အာပတ်သင့်ခြင်း၏အကြောင်း ၆ ပါး	....	ခါ, ဋီ, ပ	(၁၀၂)
အာပန္နသဒ္ဒါ	....	စိတ်, ဋီ	(၅၂၂)
အာပေါဓာတု	....	ဋီ, နို	(၄၃၆)
အာဗန္ဓနဋ္ဌေန ဉာတိ	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၄၄၆)
အာဗာဓိကော, ဒုက္ခိတော	....	သီ, ဋီ, တ	(၁၃၈)
အာဘိဒေါသိကံ	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၂၁၁)
အာဘိသမာစာရိက	....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၁၄)
အာဘိသမာစာရိက	....	ဟာ, ဋီ	(၁၃၉)
အာဘိသမာစာရိကဝတ္တံ	....	နီ, ဋီ, တ	(၃၅၂)
အာမကမံသဋ္ဌ မှတ်ချက်	....	သီ, ဋီ, ပ	(၄၉၆)
အာမေဋိတံ	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၆၇)
အာမန္တ ခေါ တံ ဂစ္ဆာမ	....	ကစ်, ဋီ, ဒု	(၅၁၆)
အာမတ္တိကာပနံ	....	စိတ်, ဋီ	(၄၇၈)

အာဒိကမ္မိကဿ	....	....	ဋီ, နီ	(၃၁၀)
အာဒိကလျာဏံစသည့် အဖွင့်		....	ပါ, ဋီ, ပ	(၄၇၆)
အာဒိစ္စမန္ဓနာ	....	....	ဟာ, ဋီ	(၅၅၈)
အာဒိတ္တာယ စသည်	....	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၂၇၁)
အာဒိတ္တံ, သမ္မဇ္ဇလိတံ	....	....	သီ, ဋီ, တ	(၃၉၈)
အာဒိဗြဟ္မစရိယက	....	....	ဟာ, ဋီ	(၁၃၉)
အာဒိဿဒိန္နံ	....	....	စိတ်, ဋီ	(၄၇၉)
အာဒိနဝ	....	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၆၈)
အာန (အဿာသ)	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၁၆၇)
အာနန္တရိကာနိ၏ အပြစ်နှင့် ဝစနတ္ထ		....	နီ,ဋီ,စ (၁၂၅,၆,၃၈၁)	
အာနန္တရိယကမ္မ	....	....	ဟာ, ဋီ	(၂၃၈)
အာနန္တရိယကံ ၅ ပါး	....	....	ခါ, ဋီ, ပ	(၁၂၈)
အာနန္တရိယကဓမ္မ	....	....	စိတ်, ဋီ	(၃၅၉)
အာနာပါနမဖြစ်သူများ	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၄၂)
အာနာပါန၏ ဂရုကဘာဝနာဖြစ်ပုံ		....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၄၅)
အာနာပါန၏ ဂုဏ်ထူး	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၁၈၀)
အာနာပါန၏ အစ, အလယ်, အဆုံး		....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၂၉)
အာနာပါန အားထုတ်သူ၏ပေါ့ပါးပုံ		....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၃၉)
အာနာပါနနိမိတ် ထင်ပုံ		....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၄၇)
အာနပါနဿတိ	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၁၆၅)
အာနာပါန သြဠာရိကအတွက် မှတ်ချက်		....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၀၅)
အာနုပုဗ္ဗီကထာ	....	....	သီ, ဋီ, တ	(၄၅၄)
အာနုဘာဝေန	....	....	ပါ, ဋီ, ပ	(၁၄)
အာပတ်ကို ထင်စွာပြုခြင်း၏အကျိုး		....	ခါ, ဋီ, ပ	(၁၁၈)
အာပတ်တပါး၌ နိကာယသဒ္ဒါ ရှိဋ္ဌိ		....	ပါ, ဋီ, တ	(၄၉၈)
အာပတ်သင့်ခြင်း၏အကြောင်း ၆ ပါး		....	ခါ, ဋီ, ပ	(၁၀၂)
အာပန္နသဒ္ဒါ	....	....	စိတ်, ဋီ	(၅၂၂)
အာပေါဓာတု	....	....	ဋီ, နီ	(၄၃၆)
အာဗန္ဓနဋ္ဌေန ဉာတိ	....	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၄၄၆)
အာဗာမိကော, ဒုက္ခိတော	....	....	သီ, ဋီ, တ	(၁၃၈)
အာဘိဒေါသိကံ	....	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၂၁၁)
အာဘိသမာစာရိက	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၁၄)
အာဘိသမာစာရိက	....	....	ဟာ, ဋီ	(၁၃၉)
အာဘိသမာစာရိကဝတ္တံ	....	....	နီ, ဋီ, တ	(၃၅၂)
အာမကမံသဉ္စ မှတ်ချက်	....	....	သီ, ဋီ, ပ	(၄၉၆)
အာမေဋိတံ	....	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၆၇)
အာမန္တ ခေါ တံ ဂစ္ဆာမ	....	....	ကစ်,ဋီ, ဒု	(၅၁၆)
အာမတ္တိကာပနံ	....	....	စိတ်, ဋီ	(၄၇၈)

အာရောဂျ	....	ဓ, ဝ်, ပ	(၂၇၃)
အာရောဂျင္ဘ	....	ဓ, ဝ်, ဒ	(၄၉)
အာရောဟနသဇ္ဇ (နာ)နိ	....	သိ, ဝ်, ဒ	(၂၆၁)
အာရုံခံစား မခံစားစိတ်	....	ဓ, ဝ်, ဒ	(၅၀၁)
အာရုံ ၅ ပါးတို့ ထင်ပုံမတူ	....	ဝ်, ဓ,	(၂၆၅)
အာရုံတခုက ဒွါရ ၂ ပါးထင်....	....	ဓ, ဝ်, တ	(၃၂၁)
အာရုံ မပြုအပ်ဘဲလည်း ဝိညတ်ကို သိနိုင်	....	ဓ, ဝ်, ဒ	(၅၂၆)
အာရုံဝတ္ထုထိရာဌ် ဝိကာရဖြစ်ပုံ	....	ဓ, ဝ်, ပ	(၆၀၆)
အာလယသမုဋ္ဌါတ	....	ပါ, ဝ်, ဒ	(၂၅၇)
အာလယာဆာမာ စသည်	....	ဟာ, ဝ်	(၃၈)
အာလာပ, သလ္လာပ	....	ပါ, ဝ်, ဒ	(၂၀၁)
အာလောကသညာ	....	သိ, ဝ်, ပ	(၃၉၅)
အာလောဋ္ဌနိ	....	ဓ, ဝ်, ပ	(၁၃၁)
အာဝဇ္ဇန တပ္ပဏော၀	....	ဓ, ဝ်, ဝ	(၃၀၈)
အာဝဇ္ဇန၏ ဝစနတ္ထ	....	ဓ, ဝ်, ဝ	(၁၀၃)
အာဝဇ္ဇန်း မပါဘဲ စိတ်ဖြစ်ပုံ....	....	ဓ, ဝ်, ဝ	(၃၀၃)
အာဝဇ္ဇော်တွာ	....	သိ, ဝ်, တ	(၅၁)
အာဝဇ္ဇိ စသည်	....	သိ, ဝ်, စ	(၃၁၀)
အာဝဿထ	....	ခါ, ဝ်, ဒ	(၅၆၉)
အာဝဟတ္ထာ	...,	သိ, ဝ်, တ	(၄၀၁)
အာဝဿထ၏ အရကောက်	....	စိတ်, ဝ်,	(၃၉၂)
အာဝါသစသော ပလိဗောဓ	....	ပါ, ဝ်, တ	(၂၁၅)
အာဝါသိက, နေဝါသိက	....	ပါ, ဝ်, စ	(၁၅၂)
အာဝါဟ, ဝိဝါဟ	....	ပါ, ဝ်, တ	(၅၇၃)
အာဝါဟ, ဝိဝါဟ	....	သိ, ဝ်, တ	(၃၉၁)
အာဝါဟန, ဝိဝါဟန	....	သိ, ဝ်, ပ	(၅၇၆)
အာဝိဘာဝံ, တ်ရောဘာဝံ	....	သိ, ဝ်, တ	(၅၄၁)
အာဝိကာတမ္ဘာ အဓိပ္ပါယ်	....	ခါ, ဝ်, ပ	(၁၁၇)
အာဝိပန္နည်း (ပထာဝိ)	....	ကစ်, ဝ်, ဒ	(၂၁၇)
အာသနသာလာ	....	စိတ်, ဝ်	(၁၁၈)
အာသနဿ	....	ဓ, ဝ်, တ	(၂၆၇)
အာသဘံ ဌာနံ	....	သိ, ဝ်, စ	(၁၄၄)
အာသဘိံ ...,	....	သိ, ဝ်, ပ	(၃၉၁)
အာသယတော	....	ပါ, ဝ်, တ	(၁၄၂)
အာသယတော	....	သိ, ဝ်, တ	(၇၈)
အာသယပုဒ်ဖွင့်	....	ပါ, ဝ်, ပ	(၁၃၅)
အာသဝက္ခယဉာဏ်	....	ပါ, ဝ်, ဒ	(၅၅)
အာသဝက္ခယပုဒ်၌ ဒွေဘော်	....	သိ, ဝ်, တ	(၂၀၄)

အာသဝဝဋ္ဌာနိယဓမ္မ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၄၅)
အာသဝတို့၏ ဒုက္ခပရိယာယ်	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၀၈)
အာသဝတို့ကိုသာ ယူရပုံ	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၀၉)
အာသဝါ	....	နီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၅၄)
အာသဝါနံ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၀၄)
အာသီဒိတ္ဘာ သံသီဒန္တီ	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၃၁၂)
အာသီဝိသ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၆၉)
အာဟဉ္ဆု	....	ဟာ, ဋ္ဌ,	(၅၂)
အာဟာရဋ္ဌိတိကာ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၂၄)
အာဟာရေတိ၏ သဒ္ဒတ္ထ	....	နီ, ဋ္ဌ, စ	(၂၆၂)
အာဟုတိယော	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၅၂)
အာဟုန, ပါဟုန အဓိပ္ပါယ်	....	နီ, ဋ္ဌ, စ	(၄၂၄)
အာဠာရိကာ	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၀၂)
အာဠာဝကာ	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၁)
အာဠာဟနံ	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၂၇)
ဣက, ဤပစ္စည်း ခွဲခြား	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၆၂)
ဣကပစ္စည်း, (ဓမ္မကထိကော)	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၁၅)
ဣစ္ဆေတံ ကုသလံ	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၁၃၀)
ဣစ္ဆေဝံ အဖွင့်	....	ဋ္ဌ, နီ	(၈၃)
ဣစ္ဆာစရ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၀၉)
ဣစ္ဆာပကတော	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၄၂၀)
ဣဋ္ဌာနုဘာဝန	....	နီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၀၅)
ဣဋ္ဌာရုံ၌ ကုသိုလ်ဖြစ်	....	နီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၀၅)
ဣဏံ	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၁၃၅)
ဣဏဉ္စာစသည်	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၃)
ဣဏပရိဘောဂ	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၃၃၀)
ဣဏပရိဘောဂ မဖြစ်အောင် ဆင်ခြင်	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၃၃၀)
ဣဏာယိကေဟိ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၂၅)
ဣဏာယိကော	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၁၇၀)
ဣတရထာ ဟိ	....	ဋ္ဌ, နီ	(၅၃)
ဣတရီတရပစ္စယ	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၉၂)
ဣတရီတရေန၏ အနက်	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၅၇၇)
ဣတိ၏ အာဒျတ္ထ, နိဒဿနတ္ထ	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၀၃)
ဣတိ ဣဒံအဖွင့်	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၀၄)
ဣတိ၏ ပဒတ္ထဝိပလ္လာသ	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၅၁၈)
ဣတိဘဝါဘဝကထာ	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၅၅၃)
ဣတိဝါဒီ ဝိကပ္ပနတ္ထ	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၄၂)

ဣတိဝါ (ဤပုဒ်ကို ဒီဇင်္ဂါမ သမာရမ္ဘဒ္ဓ ပါသည်ဟု ရေးထား၏,
မပါသင့်ကြောင်း နောက် ပါဠိတော်နိဿယဒဋ္ဌ ပြုလတံ့) သီ, ငြ, ပ (၁၁၄)
ဣတိ သဗ္ဗဒ္ဓ ဣတိအနက် .... ပါ, ငြ, ပ (၁၅)
ဣတိဟာသကျမ်း .... သီ, ငြ, တ (၃၁၈)
ဣတိဟ တေန ခဏေန .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၄၃)
ဣတောနိဒါနံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၇၂)
ဣတ္ထဆ္တံ .... သဲ, ဏ္ဍ, ဒု (၈၉)
ဣတ္ထန္နာမော .... ကစ်, ဏ္ဍ, ဒု (၂၃၉)
ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ .... နွံ, ဏ္ဍ, စ (၁၄၃,၃၉၇)
ဣတ္ထမ္ဘူတာဝစ္ဆာနတ္ထ .... ပါ, ဏ္ဍ, ပ (၃၉၃)
ဣတ္ထမ္ဘူတာဝစ္ဆာနတ္ထ .... သီ, ဏ္ဍ, ဒု (၂၅၅)
ဣတ္ထမ္ဘူတာဝစ္ဆာန အသုံးတမျိုး .... ပါ, ဏ္ဍ, စ (၁၇၉)
ဣတ္ထိကုမာရိက .... သီ, ဏ္ဍ, ပ (၄၉၆)
ဣတ္ထိဘံသာ ပါဠ်မှန် .... နွံ, ဏ္ဍ, စ (၆)
ဣတ္ထိန္ဒြိယံဒ္ဓ မှတ်ဘွယ် .... နွံ-ဓွံ-ဓွံ, ဏ္ဍ, စ (၇, ၈)
ဣတ္ထိဘာဝရုပ်ကို ဣန္ဒြိယခေါ်ပုံ .... နွံ-ဓွံ-ဓွံ, ဏ္ဍ, စ (၃၃၆)
ဣတ္ထိလိင် စသည် .... ဓွံ-ဓွံ-ဓွံ, ဏ္ဍ, စ (၄၄၂)
ဣတ္ထိလိင်ဒြိနိဒ္ဒ္ဒ လိင်၏ ဝိဂ္ဂဟ.... .... ဓွံ-ဓွံ-ဓွံ, ဏ္ဍ, စ (၅)
ဣန္ဒဉ္စံ ကာရေတိ .... နွံ-ဓွံ-ဓွံ, ဏ္ဍ, ဒု (၂၆၄)
ဣဒမဒ္ဓိတံ .... နွံ-ဓွံ-ဓွံ, ဏ္ဍ, စ (၂၆၂)
ဣဒမဒ္ဓိ ကတာ .... ဏ္ဍ, နွံ (၆၂၉)
ဣဒမတ္ထိတာ .... ကစ်, ဏ္ဍ, ဒု (၆၅)
ဣဒမဿသီလသ္မိံ (နိဂုံး) .... သီ, ဏ္ဍ, ဒု (၄၅၃)
ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံဟု ဆိုနှင်း .... သီ, ဏ္ဍ, ပ (၁၅၇)
ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်, အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ် .... နွံ, ဏ္ဍ, စ (၃၁၅,၆၁၄)
ဣန္ဒြိယ၏ သဘာဝ .... နွံ, ဏ္ဍ, ဒု (၂၆၄)
ဣန္ဒြိယသမတ္တ .... ပါ, ဏ္ဍ, တ (၂၅၅)
ဣန္ဒြိယ သမတာ .... ဟာ, ဋ္ဌ (၄၄၉)
ဣဒံဝုတ္တံဟောတိ .... သီ, ဏ္ဍ, ပ (၁၇၂, ၂၃၅)
ဣဓသဒ္ဒါ၏ အတ္ထုဒ္ဓါရ .... နွံ, ဏ္ဍ, စ (၈၈)
ဣဓ၏ အတ္ထုဒ္ဓါရ .... သီ, ဏ္ဍ, ဒု (၄၀၀)
ဣဓဒ္ဓါ, ဖိတာ .... သီ, ဏ္ဍ, စ (၂၅၂)
ဣဓဗြဟ္မဃ .... ပါ, ဏ္ဍ, တ (၂၀၉)
ဣဓိစ္စသမုပ္ပါဒအာဘိညာဉ် .... နွံ, ဏ္ဍ, စ (၂၉၂)
ဣဓိဝစနဝိဓာယ .... သီ, ဏ္ဍ, တ (၅၄၁)
ဣဓံ ဖိတံ .... သီ, ဏ္ဍ, ဒု (၄၃၅)
ဣန္ဒြာ, ဂဟပတိကာ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၃၅၉)
ဣရိယာပထပုဗ္ဗင်္ဂမ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၃၇၁)

ဣရိယာပထိကစိတ္တံ	....	....	နှ, ဝဋ္ဋ, စ	(၁၀၆)
ဣသရဝတာယ	....	....	ဝဋ္ဋ, ဝိနှ,	(၁၆၃)
ဣသရဝတာယ	....	....	နှ, ဝဋ္ဋ, ဒု	(၂၃၂)
ဣသရာနုဝတ္တကော လောကော		....	သီ, ဝဋ္ဋ, ဒု	(၃၀၉)
ဣသရိယာမိပစ္စံ	....	....	ဟာ, ဝဋ္ဋ	(၄၄၃)
ဣသာနှင့် ဥသ္ဆုယ ဣသုကိ် ...		....	နှ,ဝဋ္ဋ, စ	(၁၇၂, ၁၇၃)
ဣသာပကတာ	....	....	ပါ, ဝဋ္ဋ, ဒု	(၄၂၅)
ဣသာသော	....	....	စိတ်, ဝဋ္ဋ	(၃၄၆)
ဣသိ(သီ)ကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော	....	....	သီ, ဝဋ္ဋ, ဒု	(၄၃)
ဣသိဂိလိ	....	....	ပါ, ဝဋ္ဋ, ဒု	(၄၀၀)
ဣသိဝါတ ပရိဝါတာ	....	....	ပါ, ဝဋ္ဋ, ပ	(၂၆၇)
ဤဘိနှင့် ဥပဒ္ဒဝ	....	....	ပါ, ဝဋ္ဋ, တ	(၂၀၉)
ဤဒိသောစသည်၌ ဝိဂြိဟ်	....	....	ကစ်, ဝဋ္ဋ, ဒု	(၅၆၅)
ဤနိသိဒိုန်နှင့် ရတနဝဂ်လာ	နိသိဒိုန်၏ ခြားနားချက်		ခါ, ဝဋ္ဋ, ပ	(၄၀၀)
ဤသံဒုသုဟိ ခ	....	....	ကစ်, ဝဋ္ဋ, ဒု	(၄၇၅)
ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသ	....	....	နှ, ဝဋ္ဋ, ဒု	(၀၇)
ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိက	....	....	ပါ, ဝဋ္ဋ, ဒု	(၂၀၉)
ဥက္ကဏ္ဌိတော	....	....	ပါ, ဝဋ္ဋ, ဒု	(၃၇၇)
ဥက္ကဋ္ဌဘင်္ဂပုဂ္ဂလ	....	....	ပါ, ဝဋ္ဋ, ပ	(၄၄၀)
ဥဏ္ဍောပါ	....	....	သီ, ဝဋ္ဋ, ပ	(၇၁)
ဥကိပစ္စည်း (ဣသုကိ)	....	....	ကစ်, ဝဋ္ဋ, ဒု	(၂၁၇)
ဥက္ကောဋနဝဋ္ဋနနိကတိ	....	....	သီ, ဝဋ္ဋ, ပ	(၅၀၃)
ဥတ္တံသဂတိပရိဆ္ဆေဒ	....	....	ဝဋ္ဋ, နှ	(၄၀၇)
ဥဒ္ဓိတ္တာသန္နော၀ဂ	....	....	ခါ, ဝဋ္ဋ, ဒု	(၆၀၄)
ဥဂ္ဂတာပန	....	....	နှ, ဝဋ္ဋ, ပ	(၁၀၇)
ဥဂ္ဂဟ, ပရိပုစ္ဆာ, ဝိနိစ္ဆယ	....	....	နှ, ဝဋ္ဋ, စ	(၉၀, ၃၇၀)
ဥဂ္ဂဟ, ပရိယာပုဏာ	....	....	စိတ်, ဝဋ္ဋ	(၃၇၉)
ဥဇုါ	....	....	သီ, ဝဋ္ဋ, ဒု	(၃၀၀)
ဥစ္စာရ ပဿာ၀ကမ္မ	....	....	သီ, ဝဋ္ဋ, တ	(၇၉)
ဥစ္စာလိင်္ဂပိုး	....	....	ပါ, ဝဋ္ဋ, တ	(၅၀၁)
ဥစ္စာ၀စာနိ	....	....	ဟာ, ဝဋ္ဋ	(၁၄၀)
ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒါယ	....	....	သီ, ဝဋ္ဋ, စ	(၁၆၄)
ဥစ္စာသယန မဟာသယန	....	....	သီ, ဝဋ္ဋ, ပ	(၄၉၁, ၅၃၆)
ဥစ္ဆင်္ကေန	....	....	သီ, ဝဋ္ဋ, ဒု	(၂၁၆)
ဥစ္ဆာဒန, နှာယန	....	....	ပါ, ဝဋ္ဋ, ဒု	(၂၀၃)
ဥစ္ဆာဒနဓမ္မော	....	....	သီ, ဝဋ္ဋ, တ	(၁၂၀)
ဥဏ္ဍေဒဒိဋ္ဌိ သဿတဒိဋ္ဌိ	....	....	နှ, ဝဋ္ဋ, စ	(၁၁၃)
ဥဏ္ဍေဒံ ဝိနာသံ ဝိဘာ၀ံ	....	....	သီ, ဝဋ္ဋ, ဒု	(၁၃၇)

ဥဩာရေယျ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၂၄)
ဥဩောန ပဋိဟောန	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၈၉)
ဥဇု ဝိပစ္စနီကဝါဒါ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၅၃)
ဥဋ္ဌာပနကာ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၁၆)
ဥဋ္ဌာယနီ, ဝိပါစေနီ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၂၁)
ဥဏ္ဍိတ္ဌာ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၅၈၂)
ဥဒ္ဒါနံ ဒုဏံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၅၇၈)
ဥဏာဒ်ခေါမုံ	....	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၃၂)
ဥတ္တာလ္ဟာလ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၀၉)
ဥတ္တာမထိံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၁၃)
ဥတ္တာရာပထကာ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၉၁)
ဥတ္တာရိမနုဿဓမ္မ	....	....	ပါ,ဋ္ဌ , တ	(၃၈၄)
ဥတ္တာရိ+မနုဿဓမ္မာ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၅၄)
ဥတ္တာရိမနုဿဓမ္မ အရကောက်		....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၀၅)
ဥတ္တာရေန မနုသာကဋ္ဌဿ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၂၉၁)
ဥတ္တာရံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၉၅)
ဥတ္တာနထိံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၈၃)
ဥတ္တာနပဒ, ဂမ္ဘီရထိံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၂၅)
ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တံ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၁၉၈)
ဥတ္တိဋ္ဌေ နုပပမဇ္ဇေယျ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ,	(၉၅)
ဥတုကွာနံစသည်နှင့် စပ်၍ မှတ်ဘွယ်		....	ခါ, ဋ္ဌ	(၉၁)
ဥတုပြောင်းလွဲနိုင်ပုံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၈၀)
ဥတုသုံးပါး လျောက်ပတ်သော ကျောင်း ၃ မျိုး		....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၁၈၃)
ဥဒကဂဏ္ဍုသံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၈)
ဥဒဇ္ဇုလ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၅၁၇)
ဥဒကဒန္တပေါဏဉ္စ ကုက္ကုစ္စဖြစ်ပုံ		....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၂၈၅)
ဥဒကနိမိတ်	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၃၀၂)
ဥဒကသကဋ္ဌံဝိယ နိစ္စလော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၂)
ဥဒကုက္ကေပ	....	....	ဟာ , ဋ္ဌ	(၃၄၆)
ဥဒကုက္ကေပသိမ် အကျယ်အဝန်း		....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၆၁)
ဥဒကံမညေ အာဒိတ္တံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၅၅)
ဥဒပါနံ	....	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၆၈)
ဥဒယန္တင် ဝယကို ဟောတော်မူပုံ		....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၁၈၄)
ဥဒ္ဓရိယိသတိ (ဥဒ္ဓြိယိသတိ)		....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၀၆)
ဥဒါနံ	....	...,	နိ, ဋ္ဌ, ပ	(၆၉)
ဥဒ္ဓါနဂါထာ	...,	...,	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၅၁)
ဥဒ္ဓါနတော	....	....	နိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၄)
ဥဒါနံ, ဥဒါဟာရံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၃၄)

ဥဒ္ဒါနနှင့် ဥဒါနအထူး	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၀၉)
ဥဒါနပုဗ္ဗနက်	....	....	သိ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၃၉)
ဥဒါနေသိ	....	....	နှိ, ဋ္ဌ, ပ	(၆၉)
ဥဒ္ဒိဿမာနေ၏ ပဒဘာဇနီ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၃၀၀)
ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ ဖွင့်ရပုံ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၂၀)
ဥစ္ဆိယတိ (ဥဒ္ဓရိယတိ-ပါဠိမှန်)		....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၄၈၃)
ဥဒ္ဒိသိဿာမိနှင့် သုဏောမ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၀၁)
ဥဒ္ဒိသေယျာထစေ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၀၀)
ဥဒ်ရယိ (ဥဒ်ရိယတိ)	....	....	သိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၉၇)
ဥဒုက္ခလံ	....	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၅၂)
ဥဒုက္ခလံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၉၇)
ဥဒ္ဒေသ ခေါပုံ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၄)
ဥဒ္ဒေသ, ပရိပုစ္ဆာ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၁၁၂)
ဥဒေါသိတ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၄၅၆)
ဥဒေါသိတော	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၂၅၁)
ဥဒ္ဓဋ္ဌကာ	....	....	သိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၀၅)
ဥဒ္ဓစ္စစိတ်နှင့် အပါယ်ပဋိသန္ဓေ		....	နှိ, ဋ္ဌ, တ	(၂၇၁)
ဥဒ္ဓစ္စ-ဝိစိကိစ္ဆာစိတ်	....	....	နှိ, ဋ္ဌ, တ	(၂၆၉)
ဥဒ္ဓတေ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၃၉၅)
ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာ	....	....	သိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၂၇)
ဥဒ္ဓမံ ဥဇ္ဇိနယံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၅၇)
ဥဒ္ဓုမာတကံ	....	....	နှိ, ဋ္ဌ, တ	(၆၄)
ဥဒ္ဓံ – အဓောဝိရေစနံ	....	....	သိ, ဋ္ဌ, ဇ	(၅၀၄)
ဥန္ဒုဇ္ဇေ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၃၉၅)
ဥန္ဒြာဒိနိယာ	....	....	သိ, ဋ္ဌ, စ	(၁၆၄)
ဥပကာရုပကာရ	....	....	ဟု, နှိ	(၃၅၅)
ဥပကာရုပကာရုနံ	....	....	သိ, ဋ္ဌ, စ	(၈၉)
ဥပက္ကိလေသာ (၁၁) ပါး	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၅)
ဥပက္ကိလေသော	....	....	နှိ, ဋ္ဌ, စ	(၁၅၀)
ဥပက္ကံ, ဩကိရိဏ်ံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၄၆၇)
ဥပက္ခဋသိက္ခာပုဒ်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၀၉)
ဥပက္ခဋော	....	....	သိ, ဋ္ဌ, စ	(၂)
ဥပစာရဝဓနံ	....	....	သိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၆၄)
ဥပစာ ၁၂ တောင်	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၃၀)
ဥပစာရဝဓသေနံ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၂၁၉)
ဥပစာရေသိမ် ပိုင်းခြားပုံ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၆၃၄)
ဥပဋ္ဌမာနော ဥပဋ္ဌတိ	....	....	သိ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၉၄)
ဥပဏ္ဏာ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၂၇၂)

ဥပစ္ဆာယ် ကမ္မဝါစာဆရာ	....	ဟာ, ဒြ်	(၂၇၀)
ဥပစ္ဆာယ်နှင့် ပေါင်းမိခြင်း	....	ဟာ, ဒြ်	(၁၃၅)
ဥပစ္ဆာယ် ပြောင်းကောင်းပုံ	....	ဟာ, ဒြ်	(၂၁၄)
ဥပစ္ဆာယ်ယူပုံ	....	ဟာ, ဒြ်	(၉၃)
ဥပစ္ဆာယော, အာစရိယော	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၃၀)
ဥပစ္ဆာယောမံ့ စသည်၌ လျောက်ထားနည်း	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၁၄)
ဥပဋ္ဌာက သန္တိကာဝစရ	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၂၄၇)
ဥပဋ္ဌာန အနက်တမျိုး	....	နီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၆၁)
ဥ, ပတိ,ဩမုက္ကာ	....	က်, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၀၄)
ဥပဏ္ဍမ္ဘနီ(လှည်းထောက်)	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၇)
ဥပဍ္ဎာ၊ပဍ္ဎာကဇာတော	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၄၇)
ဥပဍ္ဎော်တီ	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၁၀၃)
ဥပဒ္ဓဝေထ	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၁၄၆)
ဥပဓာအမည် သက္ကတအသုံး	....	က်, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၄၃)
ဥပဓွာ	....	နီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၃၄)
ဥပဓွ၏အနက်များ	....	နီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၇၃)
ဥပဓွ ၄ မျိုး	....	နီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၆၉)
ဥပဗျာသ, ဝါက္ကျာရမ္ဘ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၇)
ဥပဓွကို အဝိက္ခမ္ဘိတဟု ဖွင့်	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၁၇၃)
ဥပနိက္ခိတ္တကဘဏ္ဍာ	....	တာ, ဋ္ဌ်	(၄၁၂)
ဥပနိဓေပညတ္တိ	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၇၈)
ဥပနိဿယသမ္ပန္နော အရဟတ္တံ	....	သ်, ဋ္ဌ, တ	(၃၄)
ဥပနိသိန္နကထာ	....	ဟာ, ဋ္ဌ်	(၃၆၅)
ဥပနိဿယပြည့်စုံသူ၏အမျိုး	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၃၉)
ဥပနိဿကောဋ္ဌိယာ	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၇၀)
ဥပနိဿယသမ္ပန္နံ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၄၇)
ဥပနိဿာယ	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၁၅၈)
ဥပဓွံ၏ ဝစနတ္ထ	....	နီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၇၂)
ဥပပတ္တိ	....	နီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၆၄, ၄၁၀)
ဥပမာသမ္ဘဝဒနံ	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၁၈၇)
ဥပမာ၏ပုဒ်ပြီးပုံတမျိုး	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၂၃၁)
ဥပလဿတိ, သံဝိဇ္ဇတိ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၅၀)
ဥပဿ, ပဒုမ, ပုဏ္ဍရိက	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၆၀၉)
ဥပဿိနီ, ပဒုမိနီ	....	စိတ်, ဋ္ဌ်	(၈၇)
ဥပဿိနီ	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၁၇၂)
ဥပဝါဒန္တရာယိက	....	စိတ်, ဋ္ဌ်	(၃၆၀)
ဥပသက်မိ–ဥပသက်မိတ္ထာ ထားပုံ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၉၇)
ဥပသုတိ	....	ခါ, ဋ္ဌ်, ဒု	(၆၉၇)

ဥပသမ္ဘဇ အဖွင့်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၅၉၁)
ဥပသမ္ဘဇ်	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၁၅၇)
ဥပသမ္ဘဒါ၏ အဓိပ္ပါယ်နှင့် သရုပ်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၂၁)
ဥပသမ္ဘဒါကံ အင်္ဂါ ၅ တန်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၂၃)
ဥပသမ္ဘန္ဒေါ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၆၁)
ဥပသမ္ဘန္ဒေါပုဒ်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၂၃)
ဥပဟာရ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၅၇၅)
ဥပါဒါ	....	....	ဓာ, ဏ္ဍ, ပ	(၃၆၃)
ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိစသည်	....	....	သီ, ဏ္ဍ, ဒု	(၂၀)
ဥပ္ပါဒ, ဋ္ဌိတိ, ဘင်္ဂအဖွင့်	.. .	....	ဏ္ဍ, ဓာ,	(၂၅၅)
ဥပါဒိန္နဒ်၏ အရကောက်	....	....	ဓာ, ဏ္ဍ, စ	(၅၅, ၁၃၆)
ဥပါဒိန္နပုဒ်ဝယ် ဥပဓ်၏ အနက်ရှိ အနက်မဲ့	....	....	ဓာ, ဏ္ဍ, စ	(၃၉၄)
ဥပါဒိနော	....	....	ဓာ, ဏ္ဍ, ပ	(၃၃၅)
ဥပါဒိနော၏ ဝစနတ္ထနှင့် အနက်	....	....	ဓာ, ဏ္ဍ, စ	(၁၃၁)
ဥပါဒါပညတ္တိ	....	....	သီ, ဏ္ဍ, ပ	(၁၇၇)
ဥပါဒါယ အဖွင့်		....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၅၁)
ဥပ္ပါဒပါဌက	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၉၂)
ဥပါယ, ဟေတု, ကာရဏ	....	....	ဓာ, ဏ္ဍ, တ	(၇၆)
ဥပ္ပိလာပနဒိတိ	....	....	သီ, ဏ္ဍ, ပ	(၃၄၁)
ဥပ္ပိလာဝိတတာ (တတ္တံ)	.... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၁၆၀)		သီ, ဏ္ဍ, ပ	(၃၄၀)
ဥပုသ် ၉ မျိုး	.... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၇၅)		ဟာ, ဏ္ဍ,	(၃၇၀)
ဥပုသ် ၃ မျိုး	...	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၇)
ဥပုသ်နေ့ သွားစရာရှိ၍ သိမ်တွင်းဝင်နေခြင်း		....	ဟာ, ဏ္ဍ,	(၃၉၄)
ဥပုသ်နှင့် စပ်၍ အင်္ဂကထာကြွင်းများ		....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၈၃)
ဥပုသ်ကံအတွက် ပါရိသုဒ္ဓိ ပေးနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်		....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၈၉)
ဥပေက္ခာ	....	....	ဏ္ဍ, ဓာ	(၇၀)
ဥပေက္ခာကောစ ဝိဟ်ရတိ [ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ မြင်စရာ ညွှန်ပြ]	...,	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၂၁)
ဥပေက္ခာကောဓ၏ ဝိဂ္ဂဟ	....	....	ဓာ, ဏ္ဍ, ဒု	(၄၃၉)
ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၁၄၆)
ဥပေက္ခာ၏ အဝေးအနီးရန်	...,	....	ဓာ, ဏ္ဍ, တ	(၅၄)
ဥပေက္ခာသည် သုခနှင့်တူ	..:	....	ဏ္ဍ, ဓာ	(၁၂၀)
ဥပေတာနံ့ ဥပယ	...,	....	ဓာ, ဏ္ဍ, ပ	(၅၅၄)
ဥပေါသထပုဒ်၏ ဝစနတ္ထ	.... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၂၀၁)		ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၆)
ဥဗ္ဘာဟိကာ သမ္မုတိ	...	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၈၅)
ဥဗ္ဘိဂ္ဂါ	...,	...,	ဓာ, ဏ္ဍ, ပ	(၂၁၂)
ဥဘတောဗျဉ္ဇနက	....	....	ဟာ, ဏ္ဍ	(၂၄၂)
ဥမ္မာဝရ(ကထိန်နှုတ်)	....	...	ဟာ, ဏ္ဍ	(၅၅၄)

ဥဘတောဗျည်း	....	နှ, ဝ်း, စ	(၁၀)
ဥဘတော သုဇာတော	....	နှ, ဝ်း, ပ	(၁၄၃)
ဥဘတော လောဟိတကူပမုံဝနံ	....	သိ, ဝ်း, ပ	(၅၃၉)
ဥဘ္ဘီတောဒဠကော	....	သိ, ဝ်း, တ	(၁၆၉)
ဥဘောကဿ သမံ ကတွာ	....	ခါ, ဝ်း, ဒု	(၇၆၁)
ဥမာပုပ္ဖ ....ဟာ, ဝ်း (၄၅၄)		နှ, ဝ်း, ပ	(၇၄)
ဥမာပုပ္ဖသမာနံ	....	နှိ, ဝ်း, တ	(၄၂၁)
ဥယျာတ္တစသော သိက္ခာပုဒ်	....	ခါ, ဝ်း, ဒု	(၆၄၉)
ဥရုဝေလာ	....	ဟာ, ဝ်း	(၆)
ဥလ္လပတိ	....	ပါ, ဝ်း, တ	(၄၀၂)
ဥလ္လပန	....	ပါ, ဝ်း, တ	(၄၄၅)
ဥလ္လီခိတမတ္တေန	....	ဟာ, ဝ်း	(၅၄၆)
ဥလ္လိတ္တာ, အဝလိတ္တာ	....	ပါ, ဝ်း, စ	(၁၇)
ဥလ္လုမ္ပတု	....	သို, ဝ်း, စ	(၃၁၈)
ဥလ္လုမ္ပန (အလုအယက် ကယ်တင်)	....	သိ, ဝ်း, ဒု	(၄၂၈)
ဥလ္လောကာ	....	ဟာ , ဝ်း	(၁၀၆)
ဥဿဒကိတ္တန မှတ်ချက်	....	နှ, ဝ်း, တ	(၂၉၁)
ဥဿက်ိတ, ပရိသက်ိတော	....	သိ, ဝ်း, တ	(၁၄၉)
ဥဿန္ဒဓာတုကံဠ် ဓာတ်သုံးမျိုး	....	သိ, ဝ်း, ပ	(၆၉)
ဥဿဟနဘာဝေန	....	နှ, ဝ်း, ဒု	(၂၄၁)
ဥဿယ ဝါဒိကာ	....	စိတ်, ဝ်း,	(၄၅၆)
ဥဿဟ, ဝိသဟ	....	ပါ, ဝ်း, ဒု	(၃၀၂)
ဥဿာရကော	....	စိတ်, ဝ်း	(၁၂၄)
ဥဿာရဏာယ ....ပါ, ဝ်း, ဒု (၅၅၁)		နှ , ဝ်း, တ	(၂၅၃)
ဥဿာရိယိတ္ထ	....	စိတ်, ဝ်း,	(၃၂၉)
ဥဿာဝနန္ဓိကကုဋ္ဌ	....	ဟာ, ဝ်း	(၅၀၂)
ဥဿာဟဇနနတ္ထံ ပြင်ပုံကောင်း	....	နှ, ဝ်း, ဒု	(၄၃၉)
ဥဿာဟန္ဓိ	....	သိ, ဝ်း, စ	(၁၄)
ဥဿုကဝစန	....	ပါ, ဝ်း, တ	(၂၇၉)
ဥဿူယဝိသုဂ္ဂါရံ	....	သို, ဝ်း, ပ	(၂၆၇)
ဥဿေဒိတ္တာ	....	ပါ, ဝ်း, ဒု	(၉၃)
ဥဿောဇ္ဇိ	....	နှ, ဝ်း, ဒု	(၃၅၇)
ဥဠာရုဠာရဇနာ	....	ပါ, ဝ်း, ဒု	(၁၀၀)
ဥဠုပ (ဥဠုမ္ပ)	....	ဟာ, ဝ်း	(၄၉၄)
ဥကာသိရမတ္တံ	....	နှ, ဝ်း, တ	(၃၉၂)
ဥနပဇ္ဇမန္ဓနပတ္တ အဓိပ္ပါယ်	....	ခါ, ဝ်း, ပ	(၄၂၀)
ဥနပဇ္ဇမန္ဓနသိက္ခာပုဒ်	....	ခါ, ဝ်း,ပ	(၄၂၇)
ဥနဝိသတိဝဿ	....	ခါ, ဝ်း, ဒု	(၆၇၆)

ဥုဟတံ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၁၇၅)
ဥုဟဒန္တိ ဥမ္မိဟန္တိ အဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၃၁၇)
ဥုဟနိဿာမိ .... သီ, ဋ္ဌ, စ (၁၄)
ကေ ကာရဏာဝါဒ .... နှ, ဋ္ဌံ, ဒု (၄၇၄)
ကေကုဋိကာဒိအပြားး .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၁၆၅)
ကေကွတ္တုံစသည်၌ စဉ်းစားဘွယ် .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၅၇၄)
ကေကမ္မ, ကေဒ္ဓေသ, သမသိက္ခာ .... ပါ, ဋ္ဌံ, ဒု (၄၁၉)
ကေဋ္ဌတာ၏ ဝစနတ္ထ .... ဋ္ဌ, ဝှန်, (၁၂၄)
ကေစ္ဆသဿတိကာ .... သီ, ဋ္ဌံ, ဒု (၇၂)
ကေစာရိကဘတ္တ .... ပါ, ဋ္ဌံ, စ (၅၂)
ကေတ္တာနည်း နာနတ္တာနည်း .... သီ, ဋ္ဌံ, ဒု (၁၀၃)
ကေန္တာပရိပုဏ္ဏံစသည် .... သီ, ဋ္ဌံ, ဒု (၄၄၄)
ကေတ္တိံသေ ကပ္ပေစသည် .... ကစ်, ဋ္ဌ,ဒု (၁၇၇)
ကေတ္တုပဋ္ဌာန .... ပါ,ဋ္ဌ, တ (၁၄၄)
ကေတော အနုဿာဝနေ .... ဟာ,ဋ္ဌံ, (၂၆၀)
ကေတော ဥပသမ္မန္နာ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၂၆၉)
ကေတော (ဥဘတော) သုဒ္ဓိ .... ဟာ, ဋ္ဌံ (၆၆)
ကေတ္ထ, နာနတ္ထာနိ .... နှ, ဋ္ဌံ, ပ (၂၈၉)
ကေတ္ထရဏပါဝုရဏဌ္ဌ ဝဝတ္ထာနံ ဒဿေတွာ .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု (၀၇၇)
ကေဒ္ဓိသန္တိဝါရ အဓိပ္ပါယ် .... နှ, ဋ္ဌံ, စ (၄၀၆)
ကေပကွဒဿနနည်း .... ပါ, ဋ္ဌံ, ပ (၂)
ကေပဏ္ဍာန္တိတ္တာ .... စိတ်, ဋ္ဌ, (၄၂၇)
ကေပဒ ဝိတိဟာရ .... ပါ, ဋ္ဌံ, ဒု (၁၁၀)
ကေပရိစ္ဆေဒ သိက္ခာပုဒ်များး .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၀၀)
ကေပဿဟာရေနေဝ .... နှ, ဋ္ဌ, ပ (၀၀)
ကေမ္ဘိဝဝံသ်၌ ဝိအနက် .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၀၉)
ကေပုဂ္ဂလော၌ (ကေအနက်) .... သီ, ဋ္ဌံ, ပ (၂၄၉)
ကေဗျဉ္ဇနာဒိယုတ္တားစသည် .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၄၂၃)
ကေဘင်္ဂေန နိပန္နက (အာပတ်လွတ်သော အိပ်နည်း) ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၄၀၁)
ကေဘဏ္ဍပဋိက .... ခါ,ဋ္ဌ,ပ (၁၇၁)
ကေဘတ္တ, ကေသေယျ, မြဟ္မစရိယ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၀၁)
ကေဘတ္တိကော .... သီ, ဋ္ဌ, ပ (၄၀၄)
ကေဘာဇနဌ္ဌ ဝတ္ထု၊ အရေအတွက်လိုက်၍ အာပတ်ပြားပုံ ခါ, ဋ္ဌ,ပ (၄၄၄)
ကေမန္တံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၅၀၂) သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၀၁)
ကေဝိသံ သတံ .... ဋ္ဌ, ဝှန် (၁၅၁)
ကေဝိသံသတံစသည် .... ကစ်, ဋ္ဌံ, ဒု (၁၇၀)
ကေသေသ်နှင့် ဝိစ္ဆာ .... ကစ်, ဋ္ဌံ, ဒု (၁၉၀)
ကေသမ္မန္ဓဲ ရွတ်ပုံ .... ဟာ, ဋ္ဌံ (၆၇)

ကေသမ္ဘောဂ, ပရိဘောဂ	....	ဟာ, ဝိ	(၁၂၇)
ကေသီစသော အခေါ်အဝေါ်	....	ဟာ, ဝိ	(၆၀၅)
ကေန္ဒြိယပါဏာ စသည်	....	သီ, ဝိ, ဒု	(၃၂၆)
ကောဘဝံ ...	....	သီ, ဝိ, စ	(၆၅)
ကေတ္တရိယံ	....	နွံ, ဝိ, ပ	(၅၉)
ကေပ္ပါဒ စသည်	....	နွံ, ဝိ, ပ	(၁၄၇)
ကေပစာရ ဖြစ်ပုံ	....	စိတ်, ဝိ,	(၃၉)
ခေကဏ်အနက်	....	သီ, ဝိ, ပ	(၅၀၈)
ခေကန အာကာရေန	....	သီ, ဝိ, ပ	(၁၅၆)
ကေံဘဝံ	....	နွံ, ဝိ, တ	(၁၉၃)
ကေံသဘာဝိတော	....	သီ, ဝိ, စ	(၇၃)
ကေံသမယံဟု ဆိုရကျိုး	....	သီ, ဝိ, ပ	(၂၀၈)
ကေန္ဒ အဝိနိဘုတ္တာ	....	နွံ, ဝိ, တ	(၄၂၀)
ကေန်ဖြစ်လတံ့ကို ပစ္စုပ္ပန် သုံးစွဲနိုင်ပုံ	....	နွံ, ဝိ, စ	(၁၃၂)
တေဒဂ္ဂံ	....	ပါ, ဝိ, ပ	(၉၁)
တေဒတ္ထာကထာစသည်	....	ပါ, ဝိ, ပ	(၃၄၂)
တေဒတ္ထံ	....	သီ, ဝိ, ဒု	(၄၁၉)
ဘွေကပရမာ	....	သီ, ဝိ, တ	(၅၁၆)
ဘွေကံ ဒုက္ခံ, နဒုတော ဘိုယျော	....	သီ, ဝိ, တ	(၂၀၅)
ဘွောဝတာ၏ အနက်	သီ, ဝိ, ပ	(၁၂၅) (၁၇၃)	(၃၁၀)
တေနုပါယေန	....	သီ, ဝိ, စ	(၁၀၇)
တေံ မမံ	....	နွံ, ဝိ, ဒု	(၇)
တေံ မမံဋ္ဌ (မမ) မဟုတ်	....	ကစ်, ဝိ, ဒု	(၁၁၆)
တေံ သာရံ တေံ ပရိယောသာနံ	....	သီ, ဝိ, ဒု	(၄၁၉)
ဘွောဟအဖွင့်	....	ပါ, ဝိ, ပ	(၃၆၁)
ယျေစသောသတ္တမီ၏ အနက်များ	....	ကစ်, ဝိ, ဒု	(၂၉၉)
ဝေန၏ အတ္ထုဒ္ဓါရ	....	သီ, ဝိ, ပ	(၁၄၇)
ဝေ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗ	....	သီ, ဝိ, ပ	(၁၆၉)
ဒေမေဝံ (ဝ)	....	နွံ, ဝိ, ပ	(၃၂)
ဝေဂတိကာ, ဝေံအဘိသမ္ဘုဏာယ	....	သီ, ဝိ, ဒု	(၅၉)
ဝေဂဟိတာ, ဝေံပရာမဋ္ဌာ	....	သီ, ဝိ, ဒု	(၅၈)
ဝေဠုကတ္ထာ-ဌာနီ	....	ဝိ, နွံ	(၄၅)
ဝေန္တိဋ္ဌ ဘုတိအနက်	....	သီ, ဝိ, ပ	(၁၄၇)
ဝေါပေါရာဇဂဟေတိ	....	သီ, ဝိ, ဒု	(၂၀၀)
ဝေံသမ္ဘဒမိဒံ	....	ပါ, ဝိ, ဒု	(၄၈)
ဝေံ ဝက္ကွာပဋိဘာဂံ	....	ပါ, ဝိ, တ	(၂၀၂)
သေကဋ္ဌာယိဋ္ဌတော	....	သီ, ဝိ, ဒု	(၄၂)
ဟိ ဘိက္ခု	....	ပါ, ဝိ, ဒု	(၃၄၈)

ဟိတိ, ဟိန္ဒိစသည်	....	....	က၏, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၀၄)
ဌေကလောမဓောဝါပနသိက္ခာပုဒ်		....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၁၂)
ဌေကလောမ သိက္ခာပုဒ်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၁၀)
ဌေမုဂေါ(ဌေမ္ဟုဂေါ)	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၅၁၁)
ဩကန္တိကဓမ္မဒေသနာ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၀၄)
ဩကန္တိကဝိနိစ္ဆယော	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၅၀)
ဩကပ္ပနာ	....	....	နို, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၅၃)
ဩကလ္လကော	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၉၇)
ဩဏ္ဍာကော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၇၀)
ဩကာသကရဏာတ္ထံ၌ အတ္ထအနက်		....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၆၀)
ဩကာသအားဖြင့် အသုဘ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၁၄၂)
ဩက္ခိတစက္ခု	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၁၈၀)
ဩဃာ	....	....	နို, ဋ္ဌ, ပ	(၃၅၉)
ဩစရက-စုံထောက်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၇၄)
ဩဋ္ဌီ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၀၃)
ဩတိဏ္ဏော	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၅၂၀)
ဩဒကန္တိကံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၇၄)
ဩဒဂ္ဃံ	....	....	နို, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၄၇)
ဩဒိဿက, အနောဒိဿက ...,		....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၃၂၀)
ဩဒိဿ ၇ ပါး	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၃၉၄)
ဩဓိသော, အနောဓိသော		....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၃၂၀)
ဩနိတ(ဩကိတ)ပဏ္ဍပါကိံ		....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၅၂)
ဩပပါတိကာ .... နို, ဋ္ဌ, စ		(၂၁၂)	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၇၉)
ဩပပါတိကာ(နတ္ထိ)	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၄၈)
ဩပပါတိကနာမ်	....	....	နို, ဋ္ဌ, စ	(၂၂၇)
ဩပမ္မဇ္ဇ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၄၇)
ဩပဝယ္ဟံ(ဩပဂုယ္ဟံ)	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၆၁)
ဩပါနဘူတော.... ဟာ, ဋ္ဌီ(၄၉၉)		သီ, ဋ္ဌ, ဒု(၄၃၀)	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၂၄)
ဩဘာသန္ဒ် နိမိတ္တကမ္မအထူး		....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၁၅၇)
ဩဘာသေယျအဓိပ္ပါယ်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၂၉)
ဩဘောဂေ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၁၀၂)
ဩမသဝါဒ	....	....	ခါ, ဋ္ဌံ, ဒု	(၄၇၆)
ဩမဇ္ဇ အဓိမဇ္ဇ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၀)
ဩမဇ္ဇံစသည်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၀၇)
ဩရမတ္တကံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၅၄)
ဩရိမ, ပါရိမ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၆၇)
ဩလုဏ္ဍ, ဝိလုဏ္ဍ, တိဒဏ္ဍ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၆၅)
ဩလောကေတွာ၏ အနက်ထူး		....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၂၅)

ညလောကီ	....	....	စိတ်, ဇွ	(၄၁၉)
ညဉ်းကာယဝိ	....	....	သီ, ဇွ, တ	(၁၆၈)
ညဉ်းကံ	....	....	ဟာ, ဇွ	(၂၃၀)
ညဉ်းကံ, ကတ္တုသက်	....	....	ဟာ, ဇွ	(၆၀၇)
ညတ္တိယကရဏာ	....	....	ဟာ, ဇွ	(၅၄၈)
ညသတ္တဲန္ဒိယာ ဥဿဏ္ဍေယျ	....	....	သီ, ဇွ, စ	(၂၀၇)
ညသမိ	....	....	နိ, ဇွ, ပ	(၂၀၇)
ညသာရဏာစသော ၃ မျိုး	....	....	ဟာ, ဇွ	(၃၆၃)
ညဟိတသောတော	....	....	ပါ, ဇွ, ဒု	(၁၅၃)
ညဒ္ဒါရိက (ထင်ရှား)	....	....	စိတ်, ဇွ	(၉)
ကတ္တသာ၏ ရှယ်ပြိုး	....	....	နှ, ဇွ, စ	(၂၄၄)
ကဒ်ါယနာ	....	....	နှ, ဇွ, တ	(၂၆၅)
ကဉ္ဇနာသနေ	....	....	သီ, ဇွ, ဒု	(၂၁၂)
ကဏ္ဍံ	....	....	သီ, ဇွ, စ	(၁၀၀)
ကဉ္ဆို, ဒမ်ီ	....	....	သီ, ဇွ, တ	(၇၅)
ကဋ္ဌသအခင်း	....	....	သီ, ဇွ, ပ	(၅၁၆)
ကဋ္ဌကဉ္ဇကတာ .... နှ, ဇွ, တ		(၂၅၉)	နှ, ဇွ, စ	(၁၈၁)
ကဋ္ဌတ္ထရိကာယ	....	....	နှ, ဇွ, ပ	(၁၇၄)
ကဋ္ဌမုခစသော မြွေ ၄ မျိုး	....	....	နှ, ဇွ, တ	(၃၆၈)
ကဏ္ဍကိတာနိ၏ သဒ္ဒတ္ထ	....	....	ပါ, ဇွ, စ	(၂၄၃)
ကဏ္ဍိကာ ဝိယ	....	....	နှ, ဇွ, ပ	(၂၆၈)
ကဏ္ဍာဘိဇာတိ	....	....	နှ, ဇွ, ပ	(၃၆၉)
ကဏ္ဍံ (နာမ)	....	....	သီ, ဇွ, တ	(၃၉၃)
ကတ, အကတ, ကတာကတ ၃ ပါး		....	ခါ, ဇွ, ပ	(၄၁၇)
ကတညူ, ကတဝေဒီ	....	....	နှ, ဇွ, စ	(၁၀၀)
ကတတ္တာ, ဥပစိတတ္တာ	....	....	နှ, ဇွ, တ	(၂၇၃, ၂၇၄)
ကတပရုပ္ပဝါဒါ	....	....	သီ, ဇွ, ဒု	(၁၁၆)
ကတဘတ္တာသိုးမွေးကို ဆေးငယ်ရောင်၌ အနာပတ်တို	....		ပါ, ဇွ, စ	(၃၂၆)
ကတမောစသော ပုဏ္ဏာအနက်	....		နှ, ဇွ, ဒု	(၃၁၉)
ကတဟတ္ထာ .... ပါ, ဇွ, စ		(၄၇၁)	နှ, ဇွ, ဒု	(၄၀၂)
ကတာကတဝေါဟာရ	....	....	ပါ, ဇွ, ဒု	(၄၉၃)
ကန္တာရံ ...., ပါ, ဇွ, ပ		(၄၃၉)	နှ, ဇွ, တ	(၂၄၁)
ကတိကဝတ္တ	....	....	ပါ, ဇွ, ဒု	(၄၉၀)
ကတိကာယ	....	....	ပါ, ဇွ, တ	(၄၅၂)
ကတိပါဟံ	....	....	ပါ, ဇွ, ဒု	(၂၀၂)
ကတုပါသနာ ပါ, ဇွ, တ		(၄၇၁)	နှ, ဇွ, ဒု	(၄၀၂)
ကတ္တုကမ္မတာဆန္ဒနှင့် မဲမှုန်စနှ		....	နှ, ဇွ, စ	(၄၀၄)
ကထာပလာပံ	....	....	သီ, ဇွ, တ	(၃၅၇)

ကထာဖါသုကတ္ထိ .... သီ, ဋ္ဌ, စ (၂၇၉)
ကထာမဂ္ဂင် မဂ္ဂင်္အဖွင့် .... နီ, ဋ္ဌ, ပ (၄၂၀)
ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထိ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ (၃၀၆)
ကထိနတ္ထာရော်၏ အဓိပ္ပါယ် .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၃၁၇)
ကထိန်+အတ္ထာရော .... ဟာ, ဋ္ဌ (၅၃၁)
ကထိန်အာနိသင် ၅ ပါး .... ဟာ, ဋ္ဌ (၅၃၃) ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၃၂၃)
ကထိန်နှုတ်ခြင်းမာတိကာ ၈ ပါး ... . ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၃၂၅)
ကထိန် သံသိကယူပုံ .... ဟာ, ဋ္ဌ (၆၁၂)
ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ .... ဋ္ဌ, ဝိန် (၁၆၂)
ကထံကထိ .... နီ, ဋ္ဌ, ဒု (၉)
ကထံဟိနာမန္ဒင့် ယဉ်ရာ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၄၆)
ကဒမ္ဗက .... စိတ်, ဋ္ဌ (၂၄၇)
ကန္ဒရ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၁၂၁)
ကဒရိယောဓ၏ ဝစနတ္ထ .... နီ, ဋ္ဌ, စ (၁၀၀)
ကပ္ပကာ (နှာပိတာ) .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၀၃)
ကပဏာ .... သီ, ဋ္ဌ, စ (၂၃)
ကပိမိဒ္ဓပရေတော .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၄၉၄)
ကပ္ပိယံ (ကရောဟိ) .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၄)
ကပ္ပိယကာရကအပြား .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၂၉၇)
ကပ္ပိယကုဋိ ၄ လုံး .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၂၉)
ကပ္ပိယစမ္မ .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု (၄၃)
ကပ္ပိယတို့က အတိုးပေး .... ဟာ, ဋ္ဌ (၆၁၃)
ကပ္ပိယထံ ငွေအပ်သွားရုံဖြင့် မပြီး, တစ္ဆေယာက်ယောက်က အပ်အောင်လျှောက်မှ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၂၉၃)
ကပ္ပိယပြောင်းလွဲနိုင်ပုံ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၃၀၁)
ကပ္ပိယသပ္ပိ .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၃၅)
ကပ္ပိယာကပ္ပိယ ဝိနိစ္ဆယအရာ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၂၃)
ကပိလဝတ္ထု .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၃၀၅)
ကဗန္ဓ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၄၆၀)
ကဗျ, သိလောက .... နီ, ဋ္ဌ, စ (၂၆၄)
ကဗဋ္ဌီကာရာဟာရဘက္ခော .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၄၁) ဋ္ဌ, နီ (၄၄၅) နီ, ဋ္ဌ, စ (၃၄)
ကမ္ဘာမြေကြီး၏ပုံသဏ္ဌာန် .... နီ, ဋ္ဌ, တ (၅၆၁)
ကမ္မကာရဏံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၂၇)
ကမ္မက္ခယကံ .... နီ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၅၄)
ကမ္မဇတေဇော အားကြိုး သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၉၆) သီ, ဋ္ဌ, တ (၁၇)
ကမ္မဇံ၌ ကာလ ၃ မျိုး .... ဋ္ဌ, နီ (၄၈၂)
ကမ္မဇ္ဇာန်းအတုများ စဉ်းစားဘွယ် .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၅၆)
ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၂၁၉)

ကမ္မဋ္ဌာန်းယူရာ၌ အဆစ်အဝိုင်း ၅ ရပ်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၂၂၀)
ကမ္မန္တရံ	....	....	နိ, ဏ္ဍ, ပ	(၁၂၉)
ကမ္မဒ္ဒါရာနိ	....	....	နိ, ဏ္ဍ, တ	(၁၂၁)
ကမ္မပစ္စယရုပ်စသည်	....	....	နိ, ဏ္ဍ, စ	(၆၈)
ကမ္မပစ္စယအဓိပ္ပါယ်	....	....	နိ, ဏ္ဍ, စ	(၃၅၉)
ကမ္မပထ	....	....	နိ, ဏ္ဍ, ဒု	(၁၇၉)
ကမ္မပထသံသန္ဒနာ	....	....	နိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၁၀)
ကမ္မယောနိ	....	....	နိ, ဏ္ဍ, ဒု	(၆၆)
ကမ္မလက္ခဏံ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၀၅)
ကမ္မဝါစာနိဿယ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၂၇၃)
ကမ္မဝိပါက ဇိဒ္ဓိမယော	....	....	နိ , ဋ္ဌ , ဒု	(၁၅၅)
ကမ္မဝိပါကရောဂါ	....	....	ဟာ , ဋ္ဌ	(၁၆၆)
ကမ္မဿကာ	....	....	နိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၆၆)
ကမ္မဿကတာဉာဏ် ၄ မျိုး	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၆၈)
ကမ္မာကမ်ံ, ဖလာဖလံ	....	....	သီ , ဋ္ဌ , ပ	(၁၁၇)
ကမ္မာပတ္တိဗျတ္တိဘာဝတ္ထုံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၃၀၂)
ကမ္မာရဘာဏ္ဍူ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၁၈၁)
ကမ္မူ-အာဓာရူပမာန	....	....	က်, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၃၈)
ကယဝိဂ္ဂယ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၉၉)		ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၁၉)
ကယဝိဂ္ဂယဖြစ်လျှင် အမိဉစ္စာသော်မှ မယူအပ်			ခါ, ဏ္ဍ, ပ	(၄၂၀)
ကရကာရကော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၈၃)
ကရကာဝဿံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၆၂)
ကရဇကာယ ခေါ်ပုံ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၉၇)		သီ, ဋ္ဌ, တ	(၁၆၂)
ကရဏပုကာရ ပယောဇန	....	....	ဋ္ဌ, နိ	(၂၀)
ကရမရောနိတက္ကျန် .... ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၆၆)		ဟာ, ဏ္ဍ	(၁၇၅)
ကရဝိကရုတမဉ္ဉု	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၉၁)
ကရိဿတိနာမဉ္စ သဒ္ဒတ္ထ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၉၈)
ကရုဏာ၏ အနီးအဝေးရန်	....	....	နိ, ဏ္ဍ, တ	(၅၁)
ကရုဏာ၏ ဝစနတ္ထ	....	....	နိ, ဋ္ဌ, တ	(၄၄)
ကရုဏာပညာဖြင့် ဂုဏ်တော်အား လုံးယူ	....		သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၉)
ကရုဏာပမာနစသည်	....	....	နိ, ဏ္ဍ, ပ	(၃၉၂)
ကရုဏာဝိဟာရဉ္စ အရကောက်	....		ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၆၃)
ကရုဏာသီတလ ဟဒယံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃)
ကရွေကု	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၆)
ကလန္ဒကနိဝါပ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၄၃)
ကလဟာနှင့် ဝိဝါဒအထူး	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၀၇)
ကလ္လကာယဖြစ်ကြောင်း	....	....	နိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၁၂)
ကလိသာသနာရောပန ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၆၂)		စိတ် , ဋ္ဌ	(၃၂၇)

ကလ္လောသိ	....	....	သီ, ဒြ, တ	(၄၄၀)
ကလျာဏဝါက္ကရဏော....	သီ, ဒြ, ဘ	(၃၉၄) (၄၇၇)	စိတ်, ဒြ,	(၁၆၃)
ကလျာဏဝါစော	.... သီ, ဒြ, တ	(၄၇၆)	စိတ်, ဒြ	(၁၆၃)
ကလျာဏော, ကိတ္တိသဒ္ဒေါ....	ပါ, ဒြ, ပ	(၃၉၄)	သီ, ဒြ, ဒု	(၂၅၆)
ကဝိ ၄ မျိုး	....	....	သီ, ဒြ, ပ	(၅၇၅)
ကဿကော	....	....	သီ, ဒြ, ဒု	(၃၀၂)
ကဿမ္ဗုဇာတော	....	....	ပါ, ဒြ, ဒု	(၄၀၀)
ကဿဟတော	....	....	ဟာ, ဒြ	(၁၆၀)
ကသိကုသ္ဍါဒြိမ	....	....	နှိ, ဒြ, တ (၉၁)	(၉၃)
ကသ္မီရ ဂန္ဓာရတိုင်း	....	....	ပါ, ဒြ, ပ	(၂၆၂)
ကသိဏ်း (၈) ပါးသာ ဟောတော်မူ		....	နှိ, ဒြ, တ	(၂၂)
ကဟာပဏခေါပုံ	....	....	ခါ, ဒြ, ပ	(၃၉၅)
ကာကဆ္ဆမာနော	.... စိတ်, ဒြ,	(၃၃)	သီ, ဒြ, ပ	(၂၇၂)
ကာကဏိကမတ္တော	....	....	သီ, ဒြ, တ	(၁၃၆)
ကာကတာလိယစသည်	....	....	ကစ်, ဒြ, ဒု	(၂၁၁)
ကာကပေယျာ	....	....	သီ, ဒြ, စ	(၃၀၃)
ကာကောရဝသဒ္ဒ	.... စိတ်, ဒြ,	(၂၃၀)	ဟာ, ဒြ	(၅၀၁)
ကာစပန္ဒီ ပန အနက် မရှိ	....	....	သီ, ဒြ, ပ	(၃၀၈)
ကာဠကောဠစိကာ	....	....	စိတ်, ဒြ	(၁၈)
ကာပေါတိကာနိအဒ္ဓိနိ	....	....	သီ, ဒြ, ဒု	(၃၅၁)
ကာပေါတိကာ	....	....	စိတ်, ဒြ	(၃၃၅)
ကာမကုသိုလ် အပြား	....	....	ဒြ, နှိ	(၁၁၀)
ကာမဂုဏာ	....	....	သီ, ဒြ, စ	(၁၀၅)
ကာမသုခလ္လိကာနွဲ့ ဝိဂ္ဂဟ	....	....	ပါ, ဒြ, ပ	(၃၇၈)
ကာမာနမေတံ နိဿရဏံ	....	....	နှိ, ဒြ, ဒု	(၄၁၈)
ကာမာဝစရံ၏ ဝစနတ္ထ	.... နှိ, ဒြ,	ဒု (၄၃)	ဒြ, နှိ	(၅၇)
ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ၏ အင်္ဂါ ၄ ပါး		....	နှိ, ဒြ, ဒု	(၁၈၆)
ကာမဠု (ကိဠာပိနှင့် တူ–မတူ)		....	ပါ, ဒြ, ပ	(၁၈)
ကာယတိကိစ္ဆကတံ	....	....	သီ, ဒြ, ပ	(၅၈၇)
ကာယဒဋ္ဌိဗဟုလာ	....	....	ပါ, ဒြ, စ	(၅၀)
ကာယနုတ္ထ (နေတ္ထ)	....	....	သီ, ဒြ, ပ	(၃၀၇)
ကာယနှင့် ကာယဒဋ္ဌိမဒ္ဒ	....	....	ခါ, ဒြ, ပ	(၁၉၂)
ကာယပရိဟာရိက	....	....	သီ, ဒြ, တ	(၁၀၈)
ကာယပဋိမဒ္ဒ	....	....	ခါ, ဒြ, ဒု	(၁၃၈)
ကာယ, ဝစီဝိညတ်များ	....	....	ဒြ, နှိ	(၄၄၉)
ကာယဝိကာရ	....	....	ခါ, ဒြ, ဒု	(၁၁၀)
ကာယဝိညတ်၏ မိုရာဓ်ဘတ်	....	....	နှိ, ဒြ, ဒု	(၅၂၁)
ကာယဝိညတ်၏ အကျိုး ၆ မျိုး		....	နှိ, ဒြ, စ	(၁၄)

ကာယဝိညတ္တိဉ် ကာယအဓိပ္ပါယ်	....		နိ, ဋီ, စ	(၃၃၈)
ကာယဝိစ္ဆိန္နနိယကထာ	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၁၄၀)
ကာယဝေယျာဝတိက	....	ဟာ, ဋီ, (၅၇၁)	နီ, ဋီ, ဒု	(၄၀၄)
ကာယသခ်ါရ၏ သရုပ်	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၀၈)
ကာယသ ဥဘေဒါပေါအပါယံ		....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၄၉)
ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပုဒ်	....	....	ခါ, ဋီ, ပ	(၂၂၃)
ကာယသံသဂ္ဂံ	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၅၂၂)
ကာယ (ကုန်ဆို) ပရိဟာရိယ	....	....	သီ, ဋီ, တ	(၁၀၃)
ကာယသက္ခိံ	....	....	သီ, ဋီ, တ	(၄၇)
ကာယောအဖွင့်	....	....	ဋီ, ဝိန	(၉၁)
ကာယံ ပဏိဓာယ	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၁၈၅)
ကာရယမာနေနဉ္စ ကရောန္တပါပံ		....	ပါ, ဋီ, စ	(၁၈)
ကာရေပက္ကံ	....	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၂၄၇)
ကာရိတ၏ ဝစနတ္ထ	....	....	က်, ဋီ, ဒု	(၃၄၂)
ကာရိတ်အတွင်းဝင်သော ဓာတ်		....	က်, ဋီ, ဒု	(၂၉၂)
ကာလ–အကာလသက်နှံး အပိုင်းအခြား		....	ခါ, ဋီ, ပ	(၃၅၅)
ကာလဒေသလိုက်၍ အာပတ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရပုံ	....		ခါ, ဋီ, ပ	(၁၈၇)
ကာလဝတော (ကာလသေဝ)		....	ဟာ, ဋီ	(၃၇၁)
ကာလ, သမယယုတ္တံ	....	...	သီ, ဋီ, ပ	(၂၉၇)
ကာလသည် သဘာဝဓမ္မမဟုတ်		....	နီ, ဋီ, ဒု	(၄၇၂)
ကာလ ၃ ပါး ဝိဂြိဟ်ပြုနိုင်	....	....	က်, ဋီ, ဒု	(၄၂၂)
ကာလိကချင်း ရောပုံ	....	..	ဟာ, ဋီ (၅၁၅)	(၅၇၂)
ကာလုသိယာပုဒ်အဖွင့်	....	....	ပါ, ဋီ, ပ	(၆၀၃)
ကာလေအရ	....	....	က်, ဋီ, ဒု	(၂၀၅)
ကာလေနကာလံ	....	ပါ, ဋီ, ပ (၅၄၀)	သီ, ဋီ, တ	(၁၇၀)
ကာလေ ၂ သုတ် အထူး	....	....	က်, ဋီ, ဒု	(၂၀၃)
ကာလံကတော	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၇၇)
ကာလံကတ္ဝာ	....	....	နီ, ဋီ, ပ	(၀၇)
ကာလံ, ဒိပံ, ဒေသံ	....	....	နီ, ဋီ, ပ	(၂၅၉)
ကာသာယရသပိတတာယ	....	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၁၉၁)
ကာသာဝကဏ္ဌာ	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၄၀၅)
ကာသာဝဋ္ဋ	....	....	စိတ်, ဋီ,	(၅၁၀)
ကာဋ္ဌက, တ်လက	...	....	သီ, ဋီ, တ	(၁၁၅)
ကာဋ္ဌကာ၏ ဇာတ်သိမ်း	....	....	ပါ, ဋီ, စ	(၄၄)
ကိုကိုကိုကစားလသ	....	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၄၉၇)
ကိစ္စပစ္စည်း၏ အရဟာသက္ကတ္ထ	....	....	က်, ဋီ, ဒု	(၄၅၂)
ကိုဠ ဘိယ္ယော	....	....	ပါ, ဋီ, ပ	(၆၁၄)
ကိဠာဝိ	....	ဋီ, နီ (၅၄)	ပါ, ဋီ, ပ	(၃၀,၆၀)

ကိုဏ္ဍာဝိအတွက် မှတ်ချက်	....		....	ပါ, ဝိ, ပ	(၃၈)
ကိုဏ္ဍာဝိ၏ ဂရဟာဇောတက	....		....	ပါ, ဝိ, ပ	(၆၈)
ကိုဒ္ဓိဒေဝ ဒေသံ	....		....	သီ, ဝိ, ဒု	(၂၉၀)
ကိုဏ္ဍေဏ္ဍ	....	ပါ, ဝိ, တ	(၄၉၂)	နှီ, ဝိ, ပ	(၂၀၇)
ကိုဏ္ဍေန, ကသိရေန	....	ဟာ, ဒိ,	(၄၂)	သီ, ဝိ, တ	(၁၄၉)
ကိုကွာ (ကကွာ)	....		....	သီ, ဝိ, တ	(၃၆၀)
ကိုတန္တိသမာသ်	....		....	က၏, ဒိ, ဒု	(၄၂၀)
ကိုတဝဿ	....		....	ပါ, ဝိ, တ	(၄၀၄)
ကိတ်ဝိဂြိဟ်၌ ဇုတိ ထည့်, မထည့်			....	က၏, ဝိ, ဒု	(၄၃၆)
ကိတ္တိသောသော	....		....	သီ, ဝိ, စ	(၁၇၃)
ကိဗ္ဗိသ (အကတကိဗ္ဗိသော)	....		....	ပါ, ဝိ, တ	(၂၇၆)
ကိရဏ် အနက်	....		....	ပါ, ဝိ, တ	(၂၁၀)
ကိရဏ် အနုသရဏ္ဌ	....		....	သီ, ဝိ, စ	(၂၀၁)
ကိရိယ=ကြိယ	....		....	က၏, ဝိ, ဒု	(၄၇၀)
ကိလမထော, ဝိဟေသာ	....		....	ဟာ, ဝိ	(၄၁)
ကိလာသော	....		....	ဟာ, ဝိ	(၁၆၀)
ကိလေသ၏ ဝစနတ္ထ	....	ဒို, နှ (၅၁၀)	ပါ, ဝိ, ပ	(၁၄၀)	နှီ, ဝိ, ပ (၆၃၀)
ကိလေသဝတ္ထုနှိ	....		....	နှီ, ဝိ, စ	(၂၁၃)
ကိလေသာ စစ်တပ်	....		....	နှီ, ဝိ, ပ	(၆၃၀)
ကိလေသာ မန္ဒိမ်နိုင်လျှင်ရပ်	....		....	သီ, ဝိ, တ	(၂၄)
ကိလေသာ ၃ မျိုး	....		....	ပါ, ဝိ, ပ	(၁၀၄)
ကိဿပန္ဒ် ပက္ခန္တရဇောတက			....	ပါ, ဝိ, ပ	(၆၀)
ကိသော	....		....	ပါ, ဝိ, ဒု	(၂၄၇)
ကိသိမ်္ဘ ပရိယာယေ	....		....	နှီ, ဝိ, တ	(၅၉)
ကိုံ မေ ကေန တိဏ္ဏောန အဖွင့်			....	နှီ, ဝိ, ပ	(၄၀၁, ၁၀၆)
ကုံကာရပုဋ္ဌိသာဝိ	....	သီ, ဝိ, ဒု	(၃၇၀)	ပါ, ဝိ, တ	(၁၅)
ကုံနာမော စသည်	....		....	က၏, ဝိ, ဒု	(၆၀)
ကုဏ္ဍဓာန	ဝိ, နှ	(၁၇၁)	ပါ, ဝိ, ဒု	(၂၄၄)	နှီ, ဝိ, တ (၂၆၀)
ကုဏ္ဍဓာနကေသ၌ ကုဏ္ဍဓာန်တရားကိုယ်			....	ပါ, ဝိ, ပ	(၃၃၀)
ကုဏ္ဍဓာပကတအဖွင့်	....		....	ပါ, ဝိ, ပ,	(၃၄၀)
ကုဏ္ဍဓာယဒန္တာ	....		....	စိတ်, ဝိ,	(၂၀၁)
ကုဏ္ဍဓာယနာကာရော	....		....	နှီ, ဝိ, စ	(၂၀၅)
ကုဏ္ဍဓာန်သမ္ဘဒ (သမ္ဘဝတ)	....		....	စိတ်, ဝိ,	(၁၉၃)
ကုကုံဋ္ဌစုဏ္ဏော်	....		....	နှီ, ဝိ, ပ	(၅၅)
ကုဏ္ဍဓာန်ဆိကဝေဟံ	....		....	ပါ, ဝိ, စ	(၃၆)
ကုဏ္ဍရော	....		....	က၏, ဝိ, ဒု	(၁၆၃)
ကုဋိကာရသိက္ခာပုဒ်	....		....	ခါ, ဝိ, ပ	(၂၄၂)
ကုဋိ ၃ လုံး	....		....	ခါ, ဝိ, ပ	(၂၄၄)

ကုဋ္ဌ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၁၅၆)
ကုဏ္ဍ, အာကပ္ပ အဓိပ္ပါယ်	....	....	နှစ်, ဏ္ဍ, စ	(၆)
ကုဏ္ဍဝါဠဂေါ	....	....	သို, ဏ္ဍ, တ	(၄၄၀)
ကုတူဟလသာလာယံ	....	....	သို, ဏ္ဍ, စ	(၁၇၁)
ကုဒြ္ဓသကာဒိ	....	....	နှစ်, ဏ္ဍ, ဒု	(၁၀၀)
ကုန္ဒဒ္ဒိ	....	....	ကစ်, ဏ္ဍ, ဒု	(၃၀)
ကုပိတော	....	....	ပါ, ဏ္ဍ, စ	(၆၀)
ကုပ္ပတိ ရှိသင့်ပုံ	....	....	ကစ်, ဏ္ဍ, ဒု	(၄၀၁)
ကုမဂ္ဂ	....	....	နှစ်, ဏ္ဍ, တ	(၂၄၃)
ကုမာရော, စေလ္လကော, စေဋ္ဌကော,မောဠိကတ္ထော			ပါ, ဏ္ဍ, ဒု	(၃၉၀)
ကုမ္မဘာသ	.... စိတ်, ဏ္ဍ, (၂၃၃)		ခါ, ဏ္ဍ, ဒု	(၁၀၅)
ကုမ္မိ–ပြု၏	....	....	ကစ်, ဏ္ဍ, ဒု	(၃၀၀)
ကုလ္လ	....	....	ဟာ, ဏ္ဍ,	(၄၉၄)
ကုလဒူသက၏ ဖျက်ဆီးပုံ	....	....	ပါ, ဏ္ဍ, စ	(၁၉၀)
ကုလဒူသနကြောင့်မဟုတ်,သီလဝန္တကြောင့် လွှတ်လျှင် အပ်၏			ပါ, ဏ္ဍ, စ	(၁၀၀)
ကုလဒူသနကြောင့် ရအပ်သောပစ္စည်းသည် အားလုံးမအပ်			ပါ, ဏ္ဍ, စ	(၁၉၀)
ကုလဒူသန၌ ကုလအရယူဘွယ်	....		ပါ, ဏ္ဍ, စ	(၁၉၀)
ကုလဒူသနသိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူရခြင်း၏ အကျိုး	ပါ, ဋ္ဌ, စ(၁၉၉)	....	ခါ, ဏ္ဍ, ပ	(၂၀၆)
ကုလမဿ္ဆရိနီ	....	....	ခါ, ဏ္ဍ, ဒု	(၃၇၇)
ကုသပရိဝဇ္ဇာ	....	....	နှစ်, ဏ္ဍ, ပ	(၁၄၅)
ကုလာပဒေသာဒိနီ	....	....	သို, ဏ္ဍ, စ	(၅၀)
ကုလုပကော	....	....	ပါ, ဏ္ဍ, တ	(၅၆၃)
ကုလုမ္ဘသ	....	....	နှစ်, ဏ္ဍ, ဒု	(၁၆၀)
ကုလံ, မာတု အာယု	....	....	နှစ်, ဏ္ဍ, ပ	(၂၅၉)
ကုလန္တိ တဝ နိဝေသနံ	....	....	စိတ်, ဏ္ဍ,	(၃၂၀)
ကုသစီဝရစသည်ကို ပယ်ခြင်း	....	....	ဟာ, ဏ္ဍ	(၆၃၀)
ကုသလတ္ထိကာနံ	....	....	ပါ, ဏ္ဍ, ပ	(၁၀)
ကုသလပုဉ်ဖွင့်	.... ဏ္ဍ, နှ, (၁၁၂)		နှစ်, ဏ္ဍ, ပ	(၄၉၉)
ကုသလသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထ	.... နှစ်, ဏ္ဍ, ပ(၂၅၉)		နှစ်, ဏ္ဍ, ဒု	(၄၉)
ကုသလာ နဿဂိတသဒ္ဒ	...	....	နှစ်, ဏ္ဍ, ပ	(၅၀၀)
ကုသလာနုဂတိကံ	....	....	နှစ်, ဏ္ဍ, တ	(၃၄၀)
ကုသိတေန မုဋ္ဌသတိနာ	....	....	ပါ, ဏ္ဍ, ပ	(၅၆၀)
ကုဟက–ကုဟကတ္ထာ	.... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၃၀၉)		သို, ဏ္ဍ, စ	(၂၆၇)
ကုဟက, လပက	....	....	သို, ဏ္ဍ, ပ	(၅၅၇)
ကုဟန လပန စသည်	....	....	ဏ္ဍ, နှ	(၁၀၀)
ကုဟနဝတ္ထု	....	....	နှစ်, ဏ္ဍ, တ	(၁၅၂)
ကုဟာပနံ(ဝိမ္ဘာပနံ)	....	....	သို, ဏ္ဍ, တ	(၄၂၁)

ကူဋဉ္ဇော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၂)
ကူဋဂါရသခေါပေန	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၆၄)
ကူဋာဂါရသာလာ	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၁၄၀)	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၇၄)
ကေစိတ္တိ၏ ဗလ, သမ္ဘဝ, ရောဂရုပ်		....	နှီ, ဋ္ဌ, စ	(၆၀)
ကေဋုဘ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၁၆)
ကေကိယဇဋိလော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၂၄)
ကေကိယာ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌီ	(၁၆၇)
ကေတုကမျ၏ ဒိဋ္ဌဟ	....	....	နှီ, ဋ္ဌီ, စ	(၁၇၁)
ကေတုမာလာရောင်	....	....	ပါ, ဋ္ဌီ, ပ	(၂၂၁)
ကေနဋ္ဌေန	နှီ, ဋ္ဌီ, ပ	(၂၀)	နှီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၅)
ကေဝဋ္ဋော၏ဒိဋ္ဌဟ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၀၂)
ကေဝဋတတိယဇ္ဈာ	....	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၃၅)
ကေဝလသာ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၁၅)
ကေဝလံဟိ	....	....	နှီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၄)
ကေဝလံဟိ ဝါကျအဓိပ္ပါယ်		....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၇၄)
ကေသမသု	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၉၁)
ကေသဝိသဇ္ဇနစသော မဂ်လာများ		....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၁၉၀)
ကေဋိဟာသသုခ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၉၄)
ကောက(ဝံပုလွေ)	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၄၀၀)
ကောစာဟံ ကေစ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၀၂)
ကောဏ္ဍ	စိတ်, ဋ္ဌ	(၁၂၀)	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၄)
ကောဏ္ဍာသပုဗ္ဗအနက်	....	....	နှီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၅၉)
ကောတုဟလမဂ်လာဒိ	....	....	နှီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၂၇)
ကောတုဟလ မဂ်လိကော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၆၀)
ကောဓန, ဥပနာဟိ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၁၄၀)
ကောပန ဝါဒေါ(သမ္ဘာဝနာ, ဂရုဟာ)		....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၀၇)
ကောပါနုနယ	....	....	နှီ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၁၀)
ကောမာရဘဇ္ဇော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၀၄)
ကောမေဝန္ဓတိ၏ ရဋ္ဌိနာမ်ပုဒ်		....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၄၂)
ကောလညော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၄၉)
ကောလာဟလံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၀၀)
ကောလိယမင်း	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၉၀)
ကောသ၄ မျိုး	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၉)
ကောသ ကောဋ္ဌာဂါရ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(ဂ)
ကောသိယသန္တုတအခင်း	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၀၄)
ကောသိယသိက္ခာပုဒ်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၀၄)
ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်တို့၏ အဋ္ဌတ္တ ဗဟိဒ္ဓ		....	နှီ, ဋ္ဌ, စ	(၅၀၇)
ကံသ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၃၄)

ကံသတာဌောဂ်ါ ဝိဂ္ဂဟ	....	နှ်, ဋ်, စ	(၂)
ကပ်တုန်း လျောကျသောအသိး	....	စိတ်, ဋ်	(၂၉၇)
ကန်ရေစသည် သောက်အပ် မသောက်အပ်	....	စိတ်, ဋ်	(၃၂၀)
ကိုယ်ဂ်ါတည်ရာမှ ပြတ်မကျ	....	ခါ, ဋ်, ဒု	(၁၄၁)
ကိုယ်ဝန်မတည်ခြင်းဂ်ါအကြောင်း	....	ပါ, ဋ်, တ	(၃၅၀)
ကျမ်းဆရာချင်းလျောင်ပုံ	....	....	ဋ်, နှ်	(၃၁၄)
ကျောက်နီမိတ် ပမာဏ	....	....	ခါ, ဋ်, ပ	(၄၉)
ကျောင်းအသုံးဉ် မအပ်တာမရှိ	....	....	ခါ, ဋ်, ဒု	(၅၃)
ကျောင်းဂ်ါ အာနိသံသ	....	....	သိ, ဋ်, စ	(၄၀)
ကျောင်းထိုင်အင်္ဂါ	....	....	ဟာ, ဋ်,	(၁၄၁)
ကျောင်းပြင်ဘက်ဉ် ကထိန်သင်္ကန်းလျှော်	....	....	ဟာ, ဋ်	(၆၅၄)
ကြာကိုရှူရုံဖြင့် ဝမ်းသက်	....	....	ဟာ, ဋ်	(၅၇၄)
ကြံရည် ပဉ္စရဏာဂ်ါ အခဲဖြစ်ပုံ	....	....	နှ်, ဋ်, စ	(၄၉)
ကြမ်းသောအစာနှင့် နုညံ့သောအစာ	....	....	နှ်, ဋ်, စ	(၃၇)
ကြက်သွန်အမျိုးမျိုး	....	....	စိတ်, ဋ်	(၄၀၇)
ကြိယာ ၅ တန်	....	....	သိ, ဋ်, ပ	(၁၆၀)
ကြိယာတိပန္နဖြစ်ခြင်းအကြောင်း	....	....	က်, ဋ်, ဒု	(၃၁၉)
ကြိယာနှင့် ကတ္တားကံ တူ-မတူ	....	....	က်, ဋ်, ဒု	(၂၀၀)
ကြိယာယံ ဏ္ဍုတဝေါသုတ် မှတ်ဘွယ်	....	....	က်, ဋ်, ဒု	(၅၀၁)
ကြိုးသူဝပ်ချပြီး-ငယ်သူဝပ်မချ	....	....	သိ, ဋ်, ဒု	(၂၀၉)
ကွယ်လုနီးသောကျမ်းစားကို အလဒ္ဓိထံသင်ကောင်း			ပါ, ဋ်, စ	(၃၄၅)
ကျွန်ကိုလျှောင်မခံကောင်း အာရာမ်စောင့်ကိုလျှမ ခံကောင်း			ပါ, ဋ်, စ	(၃၁၄)
ကြွင်း ပုမ္ဖောင့်များ	....	....	က်, ဋ်, ဒု	(၂၂)
ကွစာဒိဝဏ္ဏာနံ ကေသရာနံ	....	....	က်, ဋ်, ဒု	(၃၇၀)
ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ	....	....	သိ, ဋ်, တ	(၁၁၁)
ခဏ်ဂ်ါအရုကောက်	....	....	နှ်, ဋ်, ဒု	(၄၇၀)
ခဏစသော ပစ္စုပ္ပန် ၃ မျိုး	....	....	နှ်, ဋ်, စ	(၃၀၆)
ခဏ္ဍသိမ်နှင့် ဂါမ စပ်ကောင်း		....	ဟာ, ဋ်	(၃၂၃)
ခဏ္ဍဖုလ္လပဋိသန်ဓရဏံ	....	....	ပါ, ဋ်, ပ	(၇၅)
ခဏိစ္စ, ပါလိစ္စ၏အနက်	....	....	နှ်, ဋ်, စ	(၂၀)
ခဏောခဏော ဝေဒနာ	....	....	သိ, ဋ်, တ	(၅၉)
ခတ္တရိဇ္ဇာ	....	....	သိ, ဋ်, ပ	(၅၆၅)
ခတ္တိယာဘိသေကေန	....	....	သိ, ဋ်, ဒု	(၄၅၅)
ခန္ဓိပရမ်စသည် အဖွင့်	....	....	ပါ, ဋ်, ဒု	(၁၂၆)
ခတော အယံ	....	....	သိ, ဋ်, တ	(၂၇၀)
ခန္ဓ, သိဝနတ်	....	....	နှ်, ဋ်, ဒု	(၁၆၉)
ခန္ဓကဝတ်များလည်း သေဒိယ		....	ခါ, ဋ်, ဒု	(၂၁၂)
ခန္ဓကသိက္ခာပုဒ်များလည်း ဥဒ္ဒေသပရိယာပန္န ဖြစ်ပုံ			ပါ, ဋ်, စ	(၁၅၀)

ခန္ဓကံ	ဟာ, ဒြ	(၁)	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၉၂)
ခန္ဓာဝါးပါး၏ ဥပမာ	....	....	ဋ္ဌ, နီ	(၅၂၉)
ခန္ဓပဓိသု	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၇၇)
ခမနီယံစသည်	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၉၉)	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၃၉၀)
ခမေယျ (ခမတိ)	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၆၀)
ခယဝယဟုတ်တို့၏အဓိပ္ပါယ်		....	နီ, ဋ္ဌ, စ	(၁၁)
ခယဝိရာဂ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၂၇၁)
ခယေ ဉာဏံ	....	....	နီ, ဋ္ဌံ, ပ	(၃၀၃)
ခရပတ္တဒါမံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၁၇၃)
ခရောဒကံ, ခါရောဒကံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၄၄)
ခါဒနီယဏ္ဍံ ဖရန္တိ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၂၆၃)
ခါဒနီယ, ဘောဇနီယ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၂၀)
ခါယိတေ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၇၃)
ခါရိကာဇံ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၇၅)
ခါရိဝိဓံ (ဝိဝိဓံ)	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၁၇)
ခိဋ္ဌာပဒေါသိကာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၉၃)
ခိပ္ပနိသန္တိဘာဝေါ	....	....	နီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၆)
ခိယျနကေ	....	....	ခါ, ဋ္ဌံ, ဒု	(၄၁)
ခိလဇာတော	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၆၉)
ခိဏ်ဇေ	....	....	နီ, ဋ္ဌ, စ	(၂၈၁)
ခိဏာဇာတိ စသည်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၉)
ခိဏာသဝ သာမဏေ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၁၈)
ခိရပါသာဏ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၁၉)
ခိရိရေစနံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၇၄)
ခုဒ္ဒကအနုက်	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၁)
ခုဒ္ဒကနိကာယအမည်	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၃၈)
ခုဒ္ဒမဓု	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၁၄)
ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၉၅)
ခုဒ္ဒါပုဒ်၏ရုပ်ပြီး	....	....	နီ, ဋ္ဌ, စ	(၂၆၇)
ခုနစ်ရက်အတွင်း ပြု, ပြန်		....	ဟာ, ဌ္ဌ	(၄၀၁, ၂)
ခုနစ်ရက်အတွင်း ပြန်မည်ဟု နှလုံးသွင်း		....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၄၀၉)
ခုပ္ပါသာ		....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၀)
ခုရဂ္ဂေယော	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၂၅)	ဟာ, ဋ္ဌ	(၆၃)
ခုရဓာရူပမံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၂၀)
ခုရပရိယန္တစက္ကာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၁၇)
ခုရပ္ပံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၅၀)
ခေတ္တံဠိ ဥပစာ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၁)
ခေဒံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၅)

ခေမန္တကဘူမိ .... သီ, ဒု, တ (၁၅၀)
ခဲဘွယ် .... ခါ, ဒု, ဒု (၁၀၆)
ခေါဘေတွာ .... သီ, ဒု, ဒု (၂၂၁)
ခေါမစသော သက်နှင့် အနုလောမ သက်နှးများ ခါ, ဒု, ပ (၃၂၀)
ခါးပန်းကြိုး အပ်-မအပ် .... ပါ, ဒု, ဒု (၅၀၉)
ချစ်သူကို အမှတ်ရတတ်ချိန် .... သီ, ဒု, ဒု (၂၀၄)
ချွေးထုတ်နည်း .... ဟာ, ဒု (၄၅၀)
ခြူးပန်း ခြူးနွယ်အခေါ် .... ပါ, ဒု, ပ (၅၉)
ခေါင်းခုံးပမာဏ .... ခါ, ဒု, ဒု (၂၄၁)
ဂဖွံတံ, မဟန္တံ .... သီ, ဒု, ဒု (၁၃)
ဂဣာ .... ဟာ, ဒု (၁၅၀)
ဂဣာဂိုက, ဖေါဋ္ဌနိက .... စိတ်, ဒု (၄၀၆)
ဂဆွံမပန်းကုံး .... ပါ, ဒု, စ (၁၆၆)
ဂဏနစာရံ သမာနေန္တိ နှံ, ဒု, ပ (၅၄) နှံ, ဒု, စ (၂၀၃)
ဂဏပရိစ္ဆေဒေါ .... ဒု, နှံ (၁၀၆) သီ, ဒု, ပ (၂၀၃)
ဂဏသင်္ဂဟ၌ မှတ်ဘွယ် .... နှံ, ဒု, တ (၃၀၆)
ဂဏသင်္ဂဟော .... ဒု, ဝှံ (၁၄၉)
ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာ .... ပါ, ဒု, ပ (၅၀၆)
ဂဏနာ အနုပုဗ္ဗနာစသော နည်းများ .... ပါ, ဒု, တ (၂၂၃)
ဂဏနုပိကာအာပတ် .... ခါ, ဒု, ဒု (၃၀၅)
ဂဏဘောဇနေ၌ ဂဏ .... ခါ, ဒု, ဒု (၃၀)
ဂဏသင်္ကိတံ .... သီ, ဒု, ဒု (၃၇၇)
ဂဏာစရိယော .... သီ, ဒု, တ (၄၉၁)
ဂဏီဘူတာ .... သီ, ဒု, တ (၄၆၃)
ဂဏုတ္တမော .... ဒု, နှံ (၃၀)
ဂတိ၏အနက်များ .... သီ, ဒု, တ (၃၂၀)
ဂတိဂတံ .... စိတ်, ဒု (၄၅၉)
ဂတိယော (ဒွေယော) .... သီ, ဒု, တ (၃၂၀)
ဂန္ဓတော .... နှံ, ဒု, ပ (၂၆၀)
ဂန္ဓဗ္ဗ(တောက်)၏ အဓိပ္ပါယ် .... နှံ, ဒု, စ (၁၅၂)
ဂန္ဓဗာဓိပုဗ္ဗ .... စိတ်, ဒု (၃၅၀)
ဂန္ဓဗ္ဗော (သန္ဓေရခြင်းအကြောင်း) .... ပါ, ဒု, ဒု (၂၄၀)
ဂန္ဓာရိဝိဇ္ဇော .... သီ, ဒု, စ (၂၅၄)
ဂန္ဓိကသ္သေဏိ, ဒုဿသေဏိ .... ခါ, ဒု, ဒု (၃၁၀)
ဂဗ္ဘဋ္ဌဟာဏအကြောင်း .... ပါ, ဒု, ဒု(၂၃၇,၂၄၁)
ဂဗ္ဘဝိသ .... စိတ်, ဒု (၃၅၃)
ဂဗ္ဘသင်္ခေ ဥပစာအဆက်ဆက် .... ပါ, ဒု, ဒု (၂၄၁)
ဂဗ္ဗိတေန .... ပါ, ဒု, ဒု (၄၁၃)

ဂဘီရတာ, ဂမ္ဘီရတာ	....	....	နို, ဉီ, ပ	(၄၂၉)
ဂမိကဝတ်	....	....,	ခါ, ဝိ, ဒု	(၅၃)
ဂမိယစိတ္တံ	....	....	နို, ဉီ, ဒု	(၇၄)
ဂမျမာန စသည် ၄ ပါး	....	....	သိ, ဉီ, ဒု	(၁၆၂)
ဂရဟာပေါင်းစရာ မရှိသော	သမ္ဘာဝနာ	....	ပါ, ဝိ, ဒု	(၁၀၃)
ဂရဟာယ	....	....	သိ, ဝိ, စ	(၁၃)
ဂရုကဉ္စုပသိက္ခြဉ်၍ လဟုကဉ္စုပသိ	မပြုကောင်း	....	ဟာ, ဉီ	(၃၉၃)
ဂရုဂါရဝသပ္ပတိဿာမိဝစနံ	....	....	ပါ, ဝိ, ဒု	(၁၁၁)
ဂရုဠာနိယံ	....	....	ပါ, ဉီ, ပ	(၅၀၃)
ဂရုမမ်	....	....	ခါ, ဝိ, ဒု	(၇၄)
ဂရုပုဒ်အဖွင့်	....	....	ပါ, ဝိ, ပ	(၄၄၅)
ဂရုဘက်	.... ခါ, ဉီ, ဒု (၂၁၅)		ပါ, ဝိ, တ	(၄၀၀)
ဂရု=ဘာရိယံ	....	....	သိ, ဉီ, တ	(၃၂၄)
ဂရုသံ ရွတ်ပုံနှင့် ဂရု ၃ မျိုး	....	....	ကစ်, ဝိ, ဒု	(၅၂၁)
ဂဝပါနံ	....	....	နို, ဝိ, ပ	(၂၃၂)
ဂဟဏိ (ဝမ်းမီး) [သမ္မန္နဂဟဏိကော]		....	နို, ဉီ, တ	(၂၀)
ဂဟန, ဝိဂါဟန	.... ဝိ, နို, (၁၀)		နို, ဉီ, တ	(၂၄၁)
ဂဟနဆ္ဆန္နတာ	....	....	နို, ဝိ, ပ	(၁၆၀)
ဂဟပတိကုဋ္ဌိ	....	....	ဟာ, ဉီ	(၅၀၆)
ဂဟပတိကော	....	....	သိ, ဝိ, ဒု	(၃၀၂)
ဂဟပတိကို ညွှန်ပြရကျိုး	....	....	သိ, ဝိ, ဒု	(၄၃၇)
ဂါဏ္ဍိဝဓနွာ	....	....	ကစ်, ဉီ, ဒု	(၄၆)
ဂါမခေတ်	....	....	ခါ, ဝိ, ပ	(၅၅)
ဂါမဏ္ဍလာ	....	....	နို, ဝိ, ပ	(၂၅၆)
ဂါမန္တသေနာသနံ	....	....	ပါ, ဉီ, ဒု	(၂၀၅)
ဂါမ, နဂရ, နိဂမခေတ်	....	....	ဟာ, ဉီ	(၃၄၃)
ဂါမနှင့် ဂါမူပစာရ	....	....	ခါ, ဉီ, ပ	(၁၆၇)
ဂါမဘောဇန	....	....	သိ, ဉီ, စ	(၃၉)
ဂါမသင်္ဃ ဆဋ္ဌိကတ္တား	....	....	ပါ, ဝိ, စ	(၄၁)
ဂါမိလော (ရွာသားကလေး)		....	နို, ဝိ, တ	(၃၂၀)
ဂါမေန (ဂါမသေ) ပူဇိတံ	....	....	ကစ်, ဉီ, ဒု	(၅၆၂)
ဂါရယ္ဘအာစရိယုဂ္ဂဟာ	....	....	စိတ်, ဝိ	(၃၄၀)
ဂါရဝဘာဇနံ	....	....	ဝိ, နို,	(၅)
ဂါဝိနံ, ပဗ္ဘဇိတောနှ	....	....	သိ, ဉီ, တ	(၂၀)
ဂိဇ္ဈကူဋအဖွင့်	....	....	ပါ, ဉီ, ဒု	(၄၀၆)
ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇာ	....	....	စိတ်, ဉီ	(၂၅၉)
ဂိရိဂုဟံ	....	....	သိ, ဝိ, တ	(၁၂၃)
ဂိလာနပစ္စယ	....	....	ပါ, ဉီ, တ	(၅၆၅)

ဂိလာနသာ ဂုဏ်, ဂုဏ္ဌောဒကံ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၄၉၁)
ဂိလာနုပဋ္ဌာကတို့အား ပေးနည်း		....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၆၂၇)
ဂိလာသု, ကိလာသု	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၂၂)	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၉၉)
ဂိဟိဂတာ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၅၅၄)
ဂိဟိဝိကတာ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၁၈)
ဂိဟိ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၈၀)
ဂီတံ, ပဝုတ္တံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၃၅)
ဂီဝါ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၈၆)
ဂီဝါယာမကံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၅၁၉)
ဂုဏာဝန္ဓနုပတိဋ္ဌာ	....	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၆၆)
ဂုဏိဘူတာနမ္ပိ	....	....	ဋ္ဌ, နှ	(၃၄)
ဂုဏ္ဍ ဖလ္ဂု, ဋ္ဌာနမ္ဘူ, နည်းမူ အဝိနာ		....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၆၅)
ဂုဏ္ဍဒ္ဓါရော၏ ဝစနတ္ထ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၅၁)
ဂုဏ္ဍံ (ဂဏ္ဍံ)	....	....	ဋ္ဌ, နှ,	(၄)
ဂုဋ္ဌ, ဖါဏိတ, သဏ္ဌရ	....	....	နှ, ဋ္ဌ, တ	(၈၇)
ဂေဓပုဒ်၏ ဓာတ်ပစ္စည်း	....	....	နှ, ဋ္ဌ, စ	(၁၄၀)
ဂေဟ (နေက္ခမ္မ) သိတ	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ (၃၄၅)	နှ, ဋ္ဌ, တ	(၅၀)
ဂေဟသိတပေမ	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ (၅၀၉)	ဟာ, ဋ္ဌ	(၁၁၄)
ဂေါကဏ္ဏက	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၆၇)
ဂေါစရ, ဝိသယ	....	....	ဋ္ဌ, နှ	(၄၄၁)
ဂေါဆက	....	....	ဋ္ဌ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၆၉)
ဂေါတ္တစရဏာနိ	....	....	နှ, ဋ္ဌ, တ	(၁၂၀)
ဂေါတ္တနှင့် ကုလ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၆၈)
ဂေါတ္တံပုဒ်အနက်	....	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၈၅)
ဂေါတြဘုနော	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၄၀၅)
ဂေါတမကစေတိယခေါပုံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၂၁၂)
ဂေါတမသာဝကော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၀၂)
ဂေါတ္တဝသေန၌ ဂေါတ္တအနက်		....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၉၂)
ဂေါတ္တေနပိ အနဿသာဧဝတံ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၂၆၇)
ဂေါနိသာဒိကုဋ္ဌိ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၅၀၆)
ဂေါနိသာဒိနိဝိဋ္ဌော	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၃၁)
ဂေါပွမပန်းကုံး	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၁၆၆)
ဂေါပါလ= နွားမွေးသူ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၉၃)
ဂေါမုတ္တ စသော အကောက်	....	....	နှ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၇၅)
ဂေါရူပံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၅၉)
ဂေါရူပါနံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၁၀)
ဂေါသိင်္ဂသုတ္တံ	....	....	နှ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၂၆)
ဃဋ္ဋာဝိယ	....	....	နှ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၆၉)

ဃတ မာဃ, ဒမိ ဗလံ, ဖလုပစာရ၏ ဥပမာ .... သီ, ဋ်ီ, ပ (၁၂၉)
ဃနတာဋ်ံ .... သီ,ဋ်ီ, ပ (၅၂၃)
ဃနဝိနိဇ္ဈောဂဉာဏ် .... နီ, ဋ်ီ, ဒ (၁၂)
ဃရဏီ .... ပါ, ဋ်ီ, တ (၅၀၇)
ဃရန္ဒင့် ဃရူပစာရ .... ခါ, ဋ်ီ, ပ (၁၆၆)
ဃရမာဝသံ .... သီ, ဋ်ီ, တ (၂၄၆)
ဃရသန္ဓိ-အိမ်၏ အစပ်ရှိသော နံရံ .... သီ, ဋ်ီ, ဒ (၃၁၅)
ဃရေသု သာလာ .... ပါ, ဋ်ီ, ဒ (၂၁၆)
ဃာဋိယာမဟံ .... နီ, ဋ်ီ, ပ (၁၀၅)
ဃာနာဒိဝသေန မုနိတ္ထာ .... စိတ်, ဋ်ီ, (၉)
ဃာသစ္ဆာဒနပရမတာယ ..., ပါ, ဋ်ီ, ဒ (၁၄၇) သီ, ဋ်ီ, ဒ (၃၇၅)
ငရုတ်သီးရောသော လက်သုတ်..., ... စိတ်, ဋ်ီ, (၁၀၁)
ငါတို့ဘုရား ပွင့်ထိုက်ရာကာလ .... ပါ, ဋ်ီ, ဒ (၁၄၇)
ငါးခဏ်းစသော သက်နီး .... ဟာ, ဋ်ီ (၅၄၇)
ငွေအလှူခံမှုနှင့် စပ်၍ သိဘွယ်များ .... ပါ, ဋ်ီ, စ (၃၀၂)
ငွေ၏ အပြစ်ကို ပြသော ပတ္တစတုက္က .... ပါ, ဋ်ီ, စ (၃၅၁)
ငွေကို အတင်းထားသွားလျှင် တံခါးပိတ်၍ စောင့်ကောင်းပုံ ပါ, ဋ်ီ, စ (၃၃၂)
ငွေကို ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် မပယ်သော်လည်း မသာယာလျှင်
အာပတ်မသင့် .... ပါ, ဋ်ီ, စ (၃၃၁)
ငွေကိုခံယူသော ရဟန်းမှာ အဆက်ဆက် မအပ်ပုံ ... ပါ, ဋ်ီ, စ (၃၃၃)
ငွေကို စွန့်ပစ်ရာ၌ အဂတိမလိုက်သူ .... ပါ, ဋ်ီ, စ (၃၃၆)
ငွေကို စွန့်ပြီးနောက် အာရာမိကတို့က အတိုးထား၍ လှူပုံ ပါ, ဋ်ီ, စ (၃၃၅)
ငွေကို ဘုရားအတွက်လည်း အလှူမခံကောင်း .... ပါ, ဋ်ီ, စ (၃၂၉)
ငွေကို ယူလော့ဟု မပြောကောင်း .... ပါ, ဋ်ီ, စ (၃၃၂)
ငွေကို လှူရာ၌ စိတ်ဖြင့်သာယာသော်လည်း
ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် ပယ်ပုံ .... ပါ, ဋ်ီ, စ (၃၃၀)
ငွေကို သံဃာ့အလယ် စွန့်ရကျိုး .... ပါ, ဋ်ီ, စ (၃၃၃)
ငွေရွှေကို လူ့ဥစ္စာသော်လည်း မစိမ်းကောင်း .... ပါ, ဋ်ီ, စ (၃၄၀)
ငယ်သူအား လက်အုပ်ချီမှု .... ဟာ, ဋ်ီ, (၁၀၅)
ဌက်ဆင် မြောက်ကျွန်း ပျံနိုင် .... ဟာ , ဋ်ီ (၅၇၂)
စက္ကရတန် .... သီ, ဋ်ီ, ဘ (၃၃၆)
စက္ကလယုတ္တ, သံသရဏကိဋ္ဌိက .... ပါ, ဋ်ီ, ဒ (၄၇၃)
စက် ၄ ပါး .... သီ, ဋ်ီ, ပ (၁၀၀)
စက္ကဝတ္တိ၏ ဝစနတ္ထ .... သီ, ဋ်ီ, တ (၃၃၁)
စက္ခာလောကစသည် .... နီ, ဋ်ီ, တ (၃၂၇)
စက္ခု ၅ မျိုး .... နီ-နီ-နီ, ဋ်ီ, တ (၃၀၇)
စက္ခုနာ ဒိဋ္ဌဉ္စ ဒိဋ္ဌအနက် .... နီ-နီ-နီ, ဋ်ီ, ဒ (၂၄၂)
စက္ခုဘူတော စသည် .... နီ , ဋ်ီ, ပ (၄၇)

စက္ခုဝိညာဉ်၏ မြင်ခြင်းဌဲ့ စောဒနာ	....	ဦး, နိ	(၂၇၀)
စက္ခုဝိညာဏ်ဌဲ့ စက္ခုအကျိုး	....	နိ, ဦး, တ	(၂၇၄)
စက္ခုသဒ္ဒါ၏ အနက်များ	....	သီ, ဦး, ဒု	(၄၅၇)
စင္ကာ, ဖရုသာ, လဟုသာ	....	သီ, ဦး, တ	(၃၆၉)
စင္ကိုက်ံ့	....	....	နိ, ဦး, တ	(၂၆၁)
စတုဂ္ဂါဏ်ဌဲ့ ဂုဏ်အနက်	....	....	ဦး, နိ	(၃၄၀)
စတုစ္ကံ့	....	ပါ, ဋီ, တ(၃၈၉)	နိ, ဦး, ဒု	(၂၁)
စတုဏ္ဍ-ဆဋ္ဌဒွေဘော်	....	....	ကစ်, ဋီ, ဒု	(၁၈၈)
စတုဏ္ဍဗျာနုပမာ	....	....	သီ, ဦး, တ	(၁၇၅)
စတုဏ္ဍပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်	....	....	ခါ, ဦး, ပ	(၂၀၅)
စတုဒ္ဒီသာ	....	....	နိ, ဦး, ဒု	(၄၈၂)
စတုဒ္ဒီဓဝိနယ (သုတ္တစသည်)	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၃၁၅)
စတုမဓုရံ	....	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၂၁၇)
စတုဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်	....	....	နိ, ဦး, တ	(၂၀)
စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်း	....	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၆၉)
စတုသစ္စဝိဒူ	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၃၈၃)
စတုသာလာနိ	....	....	ခါ, ဦး, ဒု	(၅၉)
စတ္တောစသည်	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၄၄၀)
စပလေ	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၃၉၅)
စပုစပုကာရက	....	....	ခါ, ဋီ, ဒု	(၂၇၄)
စမရဝါဋ္ဌေဟိ	....	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၄၅၃)
စမရိ	....	....	နိ, ဋီ, ပ	(၂၀၄)
စမြင် အဆောင်များဌဲ့ မှတ်ဘွယ်		....	စိတ်, ဋီ,	(၄၃)
စရဏံနာမ စိတ္တံ	....	....	နိ, ဦး, ဒု	(၅၇)
စရဏံ, သံယမော, သံဝရော	....	စိတ်, ဋီ,	(၁၅၅)
စရ ပိရေ ဝိနသ္သ	....	....	ပါ, ဦး, စ	(၅၉)
စရိယာနုကူလ ဖြစ်ပုံ	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၁၈၄)
စလတိ (ပဋိပဒါ)	....	....	နိ, ဋီ, တ	(၁၉၆)
စဝန်္တိ, ဥပပဇ္ဇန်္တိ	....	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၄၅)
စဝမာနေ, ဥပပဇ္ဇမာနေ	....	....	သီ, ဋီ, တ	(၁၅၁)
စသဒ္ဒါ၏ အနက်များ	....	....	သီ, ဋီ, တ	(၁၀၉)
စာတုဒ္ဒသီစသော အသုံးအနှုန်း		....	ဟာ, ဦး	(၄၃၉)
စာတုဒ္ဒသော ဥပေါသထော	....	....	ကစ်, ဋီ, ဒု	(၁၇၇)
စာတုဒ္ဒီသော	....	....	သီ, ဋီ, တ	(၁၀၉)
စာတုမဟာဘူတိကော	....	....	သီ, ဋီ, ဒု(၁၄၀,၃၄၉)
စာတုရန္တော	....	....	သီ, ဋီ, တ	(၃၃၃)
စာပ-လသုန	....	....	ခါ, ဋီ, ဒု	(၃၃၆)
စာပလ္လော	....	....	သီ, ဋီ, တ	(၄၉၀)

စးရိကံ စရမာနော	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၀၀)
စာရိဘူမိ	....	ပါ, ဦ, စ	(၂၆)
စာအံ မီးထွန်းစသည် ခွင့်တောင်း	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၃၆၆)
စိစ္ဆ	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၂၇၉)
စိတ္တကစသော အခင်းများ	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၄၆၃)
စိတ္တကမ္မရူပကာနိ	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၇)
စိတ္တကိရိယ ဝါယောဓာတု ဝိပ္ဖါရ	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၀)
စိတ်တပါးကို ခန္ဓသဒ္ဒါဟောချ်ခြင်း	....	နီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၃၉,၆၃၂)
စိန္တာနိဂ္ဂဟ	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၂၅၅)
စိတ္တသမုဋ္ဌာန်လှုပ်လျှင်	....	ဓနု, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၃၄)
စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဝဏ္ဏဓာတု	....	ဓနု, ဋ္ဌ, ပ	(၄၆၅)
စိန္တာသဟ စိတ္တာဓိပတေယျ	....	ဓနု, ဋ္ဌ, တ	(၁၂၂)
စိန္တာသဒ်ါရ	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၂၆၆)
စိတ္တာဓိပတေယျံ စိတ်ံ	....	ဓနု, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၇၀)
စိတ္တုပ္ပါဒါ	....	ဋ္ဌ, ဓနု	(၁၀၅)
စိတ္တုပ္ပါဒေါ၏ ဝစနတ္ထ	....	ဓနု, ဋ္ဌ, စ	(၂၀၅,၄၇၄)
စိတ်ံ၏ ဝစနတ္ထ	....	ဋ္ဌ, ဓနု	(၄၇)
စိတ်ံ၏ အနက်ဖွင့်	....	ဓနု, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၃)
စိတ်၏ ပဏ္ဍာရဖြစ်ပုံ	....	ဓနု, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၃၅)
စိတ်၏ ပရိစ္ဆိန္နောပလဒ္ဓိ	....	ဓနု, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၉၆)
စိတ်, သညာ, ပညာတို့၏ သိပုံအထူး	....	ဓနု, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၀၇)
စိနပိဋ္ဌ	....	ဓနု, ဋ္ဌ, ပ	(၂၅)
စိမိလိကာ စသည်	....	ခါ, ဦ, ဒု	(၅၂)
စိရေဋ္ဌတိကံ	....	ပါ, ဦ, ဒု	(၁၁၉)
စိရဿံခေါ ဘန္တေ	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၁၆၉)
စိရာယန္တီ (စိရာယန္တီ ပါဠိဖျက်)	....	ဓနု, ဋ္ဌ, ပ	(၁၆၀)
စိတ်သည် ဥုးနောက်၌ ဖြစ်သလော	....	ဓနု, ဋ္ဌ, စ	(၅၉)
စိနပတ္တ, သောမာရပတ္တ	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၅၂၃)
စိန္တာမယ-သုတမယဉာဏ်	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၀၂)
စိဝရ အစွန်းနှစ်သိက္ခာပုဒ်	....	ခါ, ဦ, ပ	(၄၅၂)
စိဝရကုဋိဒဏ္ဍကေ	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၆၁)
စိဝရစေတာပန်ဓပုဒ်၏ ဝိဂြိုဟ်နှင့်အရကောက်	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၀၉)
စိဝရပဋိဂ္ဂါဟကသိက္ခာပုဒ်	....	ခါ, ဦ, ပ	(၃၀၀)
စိဝရမူလ်၌ မူလ၏အနက်	....	ပါ, ဦ, စ	(၂၀၀)
စိဝရဒိဝေကလ်ံ	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၇၉)
စုဏ္ဏိကဇ္ဈရိယာပထာ	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၀၅)
စုဒိတက, စောဒက ၂ ဘက်လုံးဝန်ခံမှ တရားကိုလက်ခံရ		ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၀၅)
စုလ္လာသိတိ	သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၄၁)	က်, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၀၄)

စေခိုင်းမှု ဟေတွထ္ထ .... က၏, ဋ္ဌ, ဒု (၃၄၁)
စေတနာကို ကံဟု ခေါ်ပုံ .... နီ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၅၀)
စေတ်ယဆတ္တဝေဒိက .... ဟာ, ဋ္ဌ် (၄၀၇)
စေတိယရုက္ခ .... ပါ, ဋ္ဌ်, စ (၄၁)
စေတိယင်္ဂဏ်း ဘိနပ်စီးမှု .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၁၉)
စေတိယံပုဒ်အဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၂၃၂)
စေတီ အကြိုးအငယ် ရှိခိုးနည်း .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၁၃)
စေတောဒိလ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၂၀)
စေတောပရိယညာဏ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၁၄၅)
စေတောပရိယန်ဒ် ယထာကမ္မူပဂ .... နီ, ဋ္ဌ, စ (၄၉၉)
စေတောဝိနိဗန္ဓ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၂၁)
စေလကာ, စလကာ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၉၉)
စေလုက္ခေပ–ဝေ့ရမ်းခြင်း .... ပါ, ဋ္ဌ်, ပ (၃၂၀)
စောဒနာ+ပရိဟာရ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ (၃၀)
စောဒနာ၏ အစ အလယ် အဆုံး .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၉၁)
စောဒနာ၏ မူလ, ဝတ္ထု, ဘူမိ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၉၂)
စောဒနာ ၄ မျိုး .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၂၅၉)
စားနေတုန်း၌ ရုပ်မှန့်ကုန်သွားခြင်း .... စိတ်, ဋ္ဌ (၃၀၀)
စပ်ကောင်းသော သိမ် .... ဟာ, ဋ္ဌ (၃၅၀)
စွန့်စရာမရှိလျှင် အာပတ်ကိုသာ ဒေသနာပြော .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၃၅၈)
စွန့်ပြီး၍ ပြန်ရသော်လည်း မသုံးစွဲကောင်းသောအခင်း
၃ မျိုး .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၄၀၇)
ဆက္ခတ္တုပရမံ .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၃၉၉)
ဆန္နနီယသဘာဝံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၁၃)
ဆဋ္ဌိတ ပတိတ ဥဏ္ဏာပါ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၇၅)
ဆဏဝေသံအဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ်, ပ (၂၄၆)
ဆတ္တာအမျိုးမျိုး .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၉၈)
ဆန္ဒ, အဏ္ဏာသယ .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၉၇)
ဆန္ဒစသည်မှ တပါး၌ အဓိပတိမရ .... နီ, ဋ္ဌ, တ (၄၀၅)
ဆန္ဒနှင့် ပါရိသုဒ္ဓိပေးသဖြင့် ပြီးစေနိုင်သောကိစ္စများ ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၈၉)
ဆန္ဒပေး ၃ ဝါကျ .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၈၈)
ဆန္ဒာဂတိလိုက်ပုံ .... ဟာ, ဋ္ဌ (၅၀၀)
ဆန္ဒာဂမနံစသည် အဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၆၇)
ဆန္ဒူပရိဇ္ဇာဇက .... ဟာ, ဋ္ဌ (၀၃) သီ, ဋ္ဌ, စ (၁၅၉)
ဆန္နာ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၅၇၃)
ဆန်း ဝဏ္ဏာနံ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ (၃၆၅)
ဆဗ္ဗဝိ ၆ ယောက်တို့ တိုင်ပင်ခဏ်း .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၁၅၃)
ဆဗ္ဗဿသိက္ခာပုဒ် .... ခါ, ဋ္ဌ်, ပ (၄၀၇)

ဆမ္ဘသာဘိသေကောပုဒ် အဖွင့်		ပါ, ဦ, ပ	(၂၃၉)
ဆန္ဒိတတ္တံ .... ပါ, ဦ, ဒု (၂၂၇)	ပါ, ဦ, တ (၁၆၂)	နိ, ဦ, တ	(၂၆၇)
		သီ, ဦ, ဒု	(၈၂,၂၇၂)
ဆရာက အတင်းခိုင်းလို့ ကောင်းစွာကျင့်ရခြင်း		ပါ, ဦ, စ	(၃၂၁)
ဆရာ ၄ မျိုး, တပည့် ၄ မျိုး	....	ဟာ, ဦ	(၁၂၆)
ဆရာ့လောက်ကြီးသူ	....	ဟာ, ဝံ့	(၄၅၉)
ဆရာ ၃ မျိုး	....	သီ, ဦ, စ	(၂၈၆)
ဆရာဟု ကိုးကွယ်လျှင် သရဏာဂုံမဖြစ်		သီ, ဦ, တ	(၂၄၅)
ဆဋ္ဌံသမန္နာဂတာဃ	....	သီ, ဦ, စ	(၄၆)
ဆဋ္ဌံပေက္ခာဝဓတော	....	နိ, ဦ, ဒု	(၅၀၁)
ဆံချရာ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းပြောရကျိုး		ဟာ, ဦ	(၆၂)
ဆံပင်ကောင်းခြင်း အဆင်းလှခြင်း၏ကမ္မဇ		နိ, ဦ, စ	(၆၀)
ဆာတဇျတ္တံ	....	ပါ, ဦ, တ	(၁၁၅)
ဆာယာရက္ခသောပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂဟ		နိ, ဦ, စ	(၃၆)
ဆာယာရူပကမတ္တံ	....	သီ, ဦ, တ	(၄၄၇)
ဆာယာ မေတဇ္ဇာ စသည်	....	ဟာ, ဦ	(၂၀၁)
ဆိန္နဘိန္နပဋမရော .... ပါ, ဦ, ပ	(၂၆၃)	ပါ, ဦ, ဒု	(၃၄၅)
ဆိန္နဝဋ္ဋမက	....	နိ, ဝံ့, စ	(၂၉၅)
ဆုဠါ	....	နိ, ဝံ့, ပ	(၁၉၆)
ဆေကာ, အနုလသာ	....	ပါ, ဦ, တ	(၅၇၃)
ဆေကော, ကူဠော	....	သီ, ဦ, စ	(၈၆)
ဆေဒံဝါ ဝေဓံဝါ	....	စိတ်, ဦ	(၉၉)
ဆေးအတတ်သင်ကောင်း	....	ဟာ, ဦ	(၆၂၄)
ဆေးကုကောင်း–မကုကောင်း		ပါ, ဦ, တ	(၃၅၉)
ဆေးပစ္စည်းကို သုံးဆောင်တုန်း ဆင်ခြင်ရကျိုး		ပါ, ဦ, စ	(၃၄၀)
ဆေးတောင်းလာလျှင် ပရိယာယ်ပြောကောင်းပုံ		ပါ, ဦ, တ	(၃၆၄)
ဆေးပစ္စည်း၌ သတ်ပစ္စယရှိမှ		ပါ, ဝံ့, စ	(၃၃၉)
ဆောင်အပ်သော ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိသံဃာ့ထံ ရောက်မရောက်		ခါ, ဦ, ပ	(၉၀)
ဆင်ကုန်းနှီး ကော်ဇောကြီး	....	ဟာ, ဝံ့	(၁၇၇)
ဆင်, ကျား, မြင်းတို့မှဖြစ်သော ထောပတ်		ခါ, ဦ, ပ	(၄၁၆)
ဆွေမျိုးတု ဆွေမျိုးစစ်	....	နိ, ဦ, စ	(၁၉၈)
ဆွမ်းတော်တင်စားကောင်းပုံ....	....	ဟာ, ဦ	(၆၅၂)
ဆွမ်းဟင်းလိုက်စဉ် ဟင်းစက်ကျ		စိတ်, ဦ	(၂၉၅)
ဆိုထိုက်သောအကြောင်း ယူနည်း		သီ, ဦ, တ	(၁၉၈)
ဆိုးရည်များ	....	ဟာ, ဦ	(၁၉၇)
ဇဂတိ၏သရုပ်	....	စိတ်, ဦ	(၄၄)
ဇယ်စာရံ(ဇယ်ဒိဟာရံ) သီ, ဦ, တ	(၂၈၉)	သီ, ဦ, စ	(၂၉၁)
ဇယ်ပွမာဏံ(ပန်းတင်ခုံ)	....	ပါ, ဦ, ပ	(၁၀၉)

ဇယ်ပေသနိုကအဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၁၉၆)
ဇစ္စန္ဓ .... ဋ္ဌ, နိ (၃၃၆)
ဇဋ္ဌရံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၅၈၆)
ဇနပဒကလျာဏီ .... ဟာ, ဋ္ဌ (၁၉၉)
ဇနပဒစာရိကံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၆၄,၄၉၄)
ဇနပဒထာဝရိယပ္ပတ္တော .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၃၃၄)
ဇနပဒန္ဒင့် ရဋ္ဌ .... ဟာ, ဋ္ဌ (၆၃၆)
ဇနပဒိနော .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၂၇၆)
ဇနပုဒ်နာမည်မှား ဗဟုဝုစ် .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၁၁၉)
ဇနေတသ္မိံ .... သဳ, ဋ္ဌ, တ (၄၁၁)
ဇနေတ္တိပုဒ်ပြီး .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၂၂)
ဇပ္ပါ .... နိ, ဋ္ဌ, စ (၁၄၇)
ဇရတာ, အနိစ္စတာ, ဇာတိ .... နိ, ဋ္ဌ, စ (၆၂)
ဇရတာ အနိစ္စတာတို့သည် ဥပါဒိန္နေ .... နိ, ဋ္ဌ, စ (၃၅၆)
ဇဝေန ပိဏ္ဍပါတိယဓုတင် .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၃၂)
ဇဋ္ဌေ, ဋ္ဌမုဂေ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၅၁၁)
ဇာတု, နိဝါသ, အာဂတ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၄၆၅)
ဇာတရူပ ရဇတအဖွင့် ပါ , ဋ္ဌ, ပ (၁၉၉) ပါ, ဋ္ဌ, စ (၃၂၇)
ဇာတရူပ ရဇတ ပရိဝတ္တနအဓိပ္ပါယ် .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၄၁၈)
ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ် .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၄၁၃)
ဇာတရူပေနေဝ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၄၃)
ဇာတဿရအိုင် .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၅၉)
ဇာတဿရသိမ်၌ ကံပြုပုံ .... ဟာ, ဋ္ဌ (၃၅၅)
ဇာတသံဝစော .... သီ, ဋ္ဌ, စ (၃၁၆)
ဇာတိ, အာဏာ, ဝိသယခေတ် .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၈)
ဇာတိဥဏ္ဏာ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၂၈၁)
ဇာတိ, ဇရာ, မရဏတို့၏ ဥပမာ .... နိ, ဋ္ဌ, စ (၃၂)
ဇာတိဝါဒဝိနိမဒ္ဒါ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၄၁၄)
ဇာတိဝါဒေါ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၄၁၃)
ဇာတိသရော .... စိတ်, ဋ္ဌ (၄၈၆) သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၅၂)
ဇာနာတိ အဓိတေအနက် .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၁၀၅)
ဇာနိယာ .... သီ, ဋ္ဌ, စ (၁၃)
ဇာနံ ဇာနာတိစသည် .... နိ, ဋ္ဌ, ပ (၄၅၅)
ဇာယတ္တနေ, ဇာရတ္တနေ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၅၇၈)
ဇိဂုစ္ဆတိမညော်ဋ္ဌ မညေအနက် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၅၃၂)
ဇိနစက္ကာ .... နိ, ဋ္ဌ, ပ (၁၃၁)
ဇိရိဒန်္တိ .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၃၉၈)
ဇိမှတော .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၂၅၂)

ဇဝါအဖွင့် [သမ္မော–အာယတန ဝိဘင်းဦးလည်းကြည့်]		ဦ, နိ	(၉၁)
ဇီယတိ ဇီယျတိ	....	က၏, ဦ, ဒု	(၃၉၇)
ဇီဝက	....	က၏, ဦ, ဒု	(၄၆၇)
ဇီဝမာနကသရီရဌ် လုံ့လပြုသောရဟန်း၏ အာပတ်အပြား		ခါ, ဦ, ပ	(၁၆၁)
ဇီဝကသည် အဘယမင်း၏ သား	....	ဟာ, ဦ,	(၅၆၂)
ဇီဝတိတိ ဇီဝဉ္ဇကော	....	သိ, ဦ, ဒု	(၂၀၃)
ဇီဝလောကော	....	ပါ, ဦ, ပ	(ဂ)
ဇီဝိတ ပရိက္ခာရ	....	ပါ, ဦ, တ	(၅၆၆)
ဇီဝိတိန္ဒြေခွင်းပုံ	....	ပါ, ဦ, တ	(၂ဂ၄)
ဇီဝိတံ၏ ဝစနတ္ထ	....	နိ, ဦ, ဒု	(၂၇၉)
ဇုဟောတျာဒိ	....	က၏, ဦ, ဒု	(၄ဝ၁)
ဇူတပမာဒဋ္ဌာန	....,	သိ, ဦ, ပ	(၅၂ဂ)
ဇေဋ္ဌတိကော	....	ပါ, ဦ, စ	(၁ဝ၄)
ဈာယန, ဈာပန	....	ဦ, ဝိ	(၅၁၃)
ဈာန်ကို မဂ္ဂခေါ်ပုံ	....	ပါ, ဦ, ပ	(၂ဝ၃)
ဈေးသည်နှင့် စကားပြောပုံ	....	ပါ, ဦ, စ	(၃၃၂)
ဈေးသည်မှတပါး အခြားသူကို ကပ္ပိယအလုပ်ခိုင်း၍ လဲပါ		ပါ, ဦ, စ	(၃၆ဝ)
ဉတ္တိစတုတ္ထေနဋ္ဌ အနက်မှန်	....	ပါ, ဦ, ဒု	(၃၅ဂ)
ဉတ္တိဒုတိယကမ္မ	....	သိ, ဦ, ပ	(၅၇)
ဉတ္တိဒေါသ ၅ ပါး	....	ခါ, ဦ, ပ	(၁၃ဝ)
ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သရဏာဂုံ	....	သိ, ဦ, တ	(၂၃ဂ)
ဉာဏသမ္မယုတ် ဖြစ်ကြောင်း	....	နိ, ဦ, ဒု	(၁ဝဂ)
ဉာဏ်တပါးနှင့် ဗဟုဝုစ်	... .	သိ, ဦ, ဒု	(၁ဝ)
ဉာတိပရိဝဋ္ဋ	.... ပါ, ဦ, ဒု (၁၄၇)	သိ, ဦ, ဒု (၃ဂ၄, ၄၄၆)	
ဉာတိပဝါရိတထံ တိုက်ရိုက်တောင်းကောင်း မတောင်းကောင်း		ခါ, ဦ, ပ	(၄၄၅)
ဉာတိပဝါရိတဋ္ဌ ကုလဒူသနပြုလျှင်	....	ပါ, ဦ, စ	(၁ဂဂ)
ဉာတိသာလောဟိတ	....	ပါ, ဦ, ဒု	(၁၉၃)
ဉာဏ်တော်ကို ဖြန့်ပုံ	....	သိ, ဦ, စ	(၁၆ဝ)
ဉာဏ်တော် ကွန်ယှက်၌ ဝင်ပုံ	....	သိ, ဦ, တ	(၂၉၂)
ဉာဏ်သခ်ါရအားဖြင့် စိတ်ကွဲပြားပုံ	....	ဦ, ဝိ	(၁၁၇)
ဉာယ (ဈာယ) ၏ ဓာတ်ပစ္စည်း	....	သိ, ဦ, တ	(၃၃၂)
ဉာယေန သမေန	....	သိ, ဦ, တ	(၃၃၂)
ဉေယျဓမ္မေသု	....	နိ, ဦ, ပ	(၅)
ညောင်စောင်း ၄ မျိုး	....	စိတ်, ဦ,	(၁၁၉)
ညောင်စောင်း၏ ပမာဏ	....	ပါ, ဦ, စ	(၂၂)
ဋ္ဌကထိတမဂ္ဂ	....	ဟာ, ဒု	(၄၁၇)
ဋ္ဌာနန္တရံ (အနက်တမျိုး)	....	စိတ်, ဒု	(၄၉၅)
ဋ္ဌာနဋ္ဌသောအဖွင့်	....	ပါ, ဦ, တ	(၁၇၃)

ဌာနာရဟေန	....	.. .	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၅၉)
ဋ္ဌိတပဒေနေဝ	....	....	နီ, ဋ္ဌိ, ပ	(၈၃)
ဋ္ဌိတိကာ တည်ခြင်း၏ အကျိုး....		....	ဟာ, ဋ္ဌိ,	(၆၄၆)
ဋ္ဌိတိကာ (ထေရ်စဉ်)	....	...	ဟာ, ဋ္ဌိ	(၅၄၅)
ဋ္ဌိတိကာ, နှ တိဋ္ဌတိ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌိ	(၆၁၆)
ဏ္ဍုပစ္ဆည်း ကံဟော	....	....	ကစ်, ဋ္ဌိ, ဒု	(၄၃၁)
တတ္ထနကို အာကာမုနဖွင့်	....	....	နီ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၃၄၃)
တဓ်ကိကာ မယား (ပြည်သူ့တန်ဆာ)		....	ပါ, ဋ္ဌိ, တ	(၅၇၉)
တဿပစ္ဆည်း (ဇဏ္ဏုတဋ္ဌံ)	...	....	ကစ်, ဋ္ဌိ, ဒု	(၂၁၃)
တဿပဇာနံ (နနံ)	....	....	သီ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၆၂)
တဇ္ဇာမနောဝိညာဏာဓာတု	....	....	နီ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၃၃၀)
တဏှာ၏ ဒုက္ခကာရဏာ ဖြစ်ပုံ....		....	ဋ္ဌိ, [illegible]	(၅၄၃)
တဏှာ၏ ဝန မည်ပုံ	....	....	နီ, ဋ္ဌိ, စ	(၁၄၄)
တတ္တကပါလေ	....,	....	သီ, ဋ္ဌိ, တ	(၄၂)
တန္တိဓမ္မံနာမ	....	....	သီ, ဋ္ဌိ, စ	(၉၁)
တန္တိပဋိဗဒ္ဓေါ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌိ,	(၆၆၁)
တတိယပါရာဇိကဉ် ပရိယာယ်စကားဖြင့် အာပတ်မှ မလွတ်			ခါ, ဋ္ဌိ, ပ	(၁၉၈)
တတိယပါရာဇိကဉ် ဝတ္ထုနှင့် အာပတ် တွဲစပ်ပုံ		....	ခါ, ဋ္ဌိ, ပ	(၂၀၀)
တတုတ္တရိသိက္ခာပုဒ်	....	....	ခါ, ဋ္ဌိ, ပ	(၃၀၅)
တတြုပ္ပါဒ သက်နှံး	....	....	ဟာ, ဋ္ဌိ	(၅၉၁,၆၁၃)
တတြုပါယဝိမံသာ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌိ,	(၄၄၁)
တတောနိဒါနံ၏ သမာသ်	....	ပါ, ဋ္ဌိ, ပ(၁၅၈)	ပါ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၂၂၆)
တတ္ထအစ္ဆဲ	....	....	ဋ္ဌိ, နီ	(၂၉၂)
တတ္ထ သိယာ	....	....	ပါ, ဋ္ဌိ, ပ	(၃၇၅)
တတ္ထ (တထာ) ဟိနသ္မိံ	....	....	နီ, ဋ္ဌိ, တ	(၁၂၀)
တထတ္တာယဉ် ဘာဝအနက်	....	....	သီ, ဋ္ဌိ, စ	(၁၄၆)
တထာဟိအဖွင့် ဋ္ဌိ, နီ, (၁၅)		ပါ, ဋ္ဌိ, ပ(၆၄, ၁၂၀)	သီ, ဋ္ဌိ, ပ	(၅၃)
တထာဂတောအဖွင့်	....	....	သီ, ဋ္ဌိ, ပ	(၃၀၂)
တထာဟံ ဘဂဝတာ ဒေသိတံ၏ ပဒတ္ထ		....	သီ, ဋ္ဌိ, ပ	(၁၃၂)
တထာဂတော သတ္တော	....	....	သီ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၁၁၉)
တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌိ, တ	(၃၉၀)
တထံ, အဝိတထံ	....	....	သီ, ဋ္ဌိ, ပ	(၄၀၃)
တဒဟုပေါသထေ	...,	....	သီ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၂၂၆)
တဒနုဓမ္မတာ သတိ	....	....	နီ, ဋ္ဌိ, တ	(၁၅)
တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယ	....	ဋ္ဌ, နီ, (၄၉)	ပါ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၃၁၂)
တဒါရမဏ်၏ သမာသ်	....,	....	ဋ္ဌိ, [illegible]	(၂၇၃)
တဒုပဒိယံ ပုဗ္ဗဖွဲ့	....	ပါ, ဋ္ဌိ, ပ (၂၀၉)	ပါ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၉၈)
တဒေကဋ္ဌာ	....	....	နီ, ဋ္ဌိ, စ	(၇၉)

တဒ္ဒိတ်အရကောက် .... ကစ်, ဋ္ဌ,ဒု (၇၃)
တဒ္ဒိတ်ရပ်တွက်စဉ် .... ကစ်, ဋ်, ဒု (ဂ၂)
တပက္ခလျှင်တကြိမ်သာ ဥပုသ်ပြုသင့်ပုံ .... ခါ, ဋ်, ပ (၂ဂ)
တပဿီ, တာပသော .... ကစ်, ဋ်, ဒု (၁၆၁)
တပုဿဘလ္လိက .... ဟာ, ဋ် (၃၆)
တပည့်စသူအား ပေးရန် မှန်းထားသော်လည်း ပရိက္ခာရ စောဋ္ဌ,
သို့မဟုတ် ဝိကပ္ပနာပြုပါ .... ပါ, ဋ္ဌ,စ (၂၃၁)
တပည့်ကို ချီးမွမ်းလျှင် ဆရာကို ချီးမွမ်းရာရောက် .... သီ, ဋ်, စ (၁၁၉)
တပိုလ်၏ အချိန်ပမာဏ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၃၆၂)
တပေါပတ္တမာ .... သီ, ဋ်, စ (၁၂၄)
တင်ပလျင်ခွေ ထိုင်ခြင်း၏ ခိုင်မြဲပုံ .... ပါ, ဋ်, တ (၁ဂ၄)
တဗွဟုလနယေန .... စိတ်, ဋ္ဌ, (၄၄၆)
တဗျပစ္စည်း .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၄၅၅)
တဗ္ဘာဝဝုတ္တိတာ .... ဋ်, ဓ (၅၅)
တမုဘုတ်ချင်းလာကြပုံ (ဘုရားခေါ်တော်မူလျှင်) ... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၁၆၆)
တယပစ္စည်း (ဒွိတယံ) .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၂၁၄)
တရပစ္စည်း (ဝစ္ဆတရော) .... ကစ်, ဋ်, ဒု (၂၁၄)
တရားကဆောင်ပုံ .... ဋ္ဌ, ဓ (၃၅)
တရားဆုံးဖြတ်သူသည် အများနှင့် မရောသင့် ....ပါ, ဋ်,ပ(၂၄၂)ပါ,ဋ္ဌ, တ(၁၃၇)
တရားရသည်ဟု ဝန်ခံသူအား မေးစရာ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၄၁၆)
တရားရမှဉ် ကြောင့်ကြစိုက်တော်မူပုံ .... ဟာ, ဋ် (၆၅)
တရားတောင်းပန်သူက နေပုံ .... ဟာ, ဋ် (၃၆၄)
တရားတပါးဉ် ဗဟုဝုစ် ဟောတော်မူပုံ .... နွဲ, ဋ္ဌ, ပ (၆၁၆)
တရုဏ ဝိပဿနာ .... ပါ, ဋ်, ဒု (၁၆၅)
တလသတ္တိကံ .., ... စိတ်, ဋ္ဌ (၃၀၆)
တဝေတုနာဒိတို့ နာမ်မငဲ့ရ .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၅၁၉)
တသဒ္ဒါ၏ စွဲပုံ အဆန်း .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၁၇၉)
တသဒ္ဒါ၏ အပဓာနကို ညွှန်ပုံ.... .... နွဲ, ဋ်, ပ (၄၁၀)
တသဒ္ဒါရှိရာဉ် ယသဒ္ဒါရှိနိုင်ပုံ .... နွဲ, ဋ်, ဒု (၅၇၃)
တသဒ္ဒါ၏ ပကတတ္တ, ပဋိနိဒ္ဒေသ .... သီ, ဋ်, ပ (၂၇၉)
တသီလာဒျတ္ထကတ္တုသာဓန.... .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၄၄၃)
တသီလာဒိသု .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၄၄၀)
တသေ အနုပ္ပယောဂတ္တာ .... သီ, ဋ်, တ (၃၀၃)
တသ္မာ၏ လဒ္ဓဂုဏ် .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၇၀)
တသာဓေယျော ဥပေါသထော .... စိတ်, ဋ်ဌ (၃၇၇)
တသေဒံဒ္ဒ ဇုဒံအနက် .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၁၁၄)
တာဒိနာ .... စိတ်, ဋ်(၄၀၉, ၁၀၄)
တာဒိလက္ခဏံ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ (၃၃၉)

တာဏှံ, လေနံ(ဏှံ)	....	....	သီ, ဒု, တ	(၄၀၂)
တာနိုကို ၂ မျိုး ဖွင့်ပုံ	....	....	ဒု, ဝိ	(၂၆၁)
တာပနဂေဟံ	....	....	သီ, ဒု, ဒု	(၂၁၅)
တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာ	....	....	သီ, ဒု, တ	(၄၁၉)
တာရာဂဏာ	....	....	နှ, ဒု, ပ	(၁၉၅)
တာဝကာလိက	....	....	ပါ, ဒု, တ	(၉၁)
တာဝတ္တတော	....	....	က်, ဒု, ဒု	(၁၅၀)
တာသံယေဝစ္ဆဋ္ဌ လှန်ကိုင် ခွေးခေါ်နည်း		....	ပါ, ဒု, ပ	(၁၆၇)
တိအန္တိကြောင့် အာဟာ	....	....	က်, ဒု, ဒု	(၃၀၀)
တိကပါစိတ္တိယံ	....	....	ပါ, ဒု, စ	(၂၇၄)
တိကောဋိ ပရိသုဒ္ဓ	....	....	ပါ, ဒု, စ	(၁၂၆)
တိစီဝရေနဋ္ဌ ဥပစာ	....	....	ပါ, ဒု, စ	(၂၄၆)
တိဋ္ဌဂုစသည်	....	....	က်, ဒု, ဒု	(၅၈)
တိဏကုဋိ	....	....	ပါ, ဒု, ဒု	(၄၈၈)
တိကဒ္ဒုံ ပဒကိဏ်	....	....	သီ, ဒု, တ	(၂၆၉)
တိဋ္ဌန္တမိ, စရန္တမိ	....	....	သီ, ဒု, တ	(၂၁၈)
တိဏ်ဝိယ	....	....	သီ, ဒု, တ	(၁၅၈)
တိတ္တိရိယ ဗြဟ္မစရိယ	....	....	သီ, ဒု, ဒု	(၄၃၁)
တိတ္ထကရော	....	....	သီ, ဒု, ဒု	(၂၄၄)
တိတ္ထာယတနံ	ဟာ, ဋီ (၁၂၃, ၁၅၀)		နှ, ဒု, တ	(၂၄၄)
တိတ္ထိဆရာကြီး ၃ ယောက်၏ အယူ		....	သီ, ဒု, ဒု	(၃၅၄)
တိတ္ထိယပက္ကန္တက	....	....	ဟာ, ဒု,	(၂၃၂)
တိတ္ထိယာပုဒ်ပြီးပုံ	....	....	ဝိ, ဝှံ	(၄၀၄)
တိတ္ထိသာဝကတို့၏ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပုံ		....	သီ, ဒု, ဒု	(၃၅၅)
တိဒဏ္ဍ	....	....	နှ, ဒု, ပ	(၁၆၇)
တိဒသာလယေ	....	....	နှ, ဒု, ပ	(၁၀)
တိပိဋကဓရဘယထေရ်တရားဆုံးဖြတ်နည်း		....	ပါ, ဒု, စ	(၈၈)
တိဗွဆန္နော	....	....	ဟာ, ဒု	(၁၄၉)
တိမိရတိမိဂ်လ	....	....	နှ, ဒု, ပ	(၇၄)
တိရစ္ဆာနကထံ .... စိတ်, ဋ္ဌ		(၁၅၂)	သီ, ဒု, ပ	(၅၄၆)
တိရစ္ဆာန်ကိုချောက်လှန့်	....	....	ခါ, ဒု, ဒု	(၁၉၉)
တိရစ္ဆာနယောနိ	....	....	ဝိ, ဝှံ	(၃၂၆)
တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာ	....	....	ခါ, ဝှံ, ဒု	(၃၇၂)
တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာနှင့် မိစ္ဆာဇီဝ	....	....	သီ, ဒု, ပ	(၅၄၆)
တိရောကရဏီယံ	....	....	ပါ, ဒု, ဒု	(၂၂၁)
တိလက္ခဏာဟာတာ	....	....	သီ, ဒု, ဒု	(၁၄)
တိဝိဓဒ္ဓပနာ	....	....	သီ, ဒု, စ	(၃)
တိသဟဿိမဟာသဟဿီ	....	....	နှ, ဝှံ, ပ	(၇၈)

တီတိဝိတ္ထာရော .... ပါ, ဝိ, ဒု (၇၄)
တိံသာနိပုဒ်ဖွင့် .... ပါ, ဝိ, စ (၈၃)
တုဆ္ဆံနှင့်မုသာခြားနားပုံ .... ခါ, ဝိ, ပ (၂၁၂)
တုဏ္ဍိ .... သီ, ဝိ, ဒု (၂၅၃)
တုဏ္ဍိမာနေသု .... သီ, ဝိ, တ (၅၄)
တုမှာဒိသော ဟိ .... နှိ, ဝိ, ပ (၁၂၄)
တုလနာ, ရုစ္စနာ, ခမနာ .... သီ, ဝိ, ဒု (၅၀)
တုလာကူဋသည် .... သီ, ဝိ, ပ (၄၉၉)
တုလာဘူတော .... နှိ, ဝိ, ပ (၂၀၉)
တုလာယ, တုလယန္တော .... သီ, ဝိ, ဒု (၁၅၂)
တုဝေယျ-သင်္ဂါဥစ္စာ .... ကစ်, ဝိ, ဒု (၁၁၆)
တေဇောဓာတု .... ဝိ, ဝိ (၄၃၆)
တေဓမ္မာ အဟိတာယဉ္စ ဖလူပစာ .... ပါ, ဝိ, ပ (၁၆၃)
တေနဏ အနိယမနိဒ္ဒေသဖြစ်ပုံ .... ပါ, ဝိ, ပ (၃၄၆)
တေနဟိ .... ပါ, ဝိ, ဒု (၂၀၅, ၂၂၁, ၆) သီ, ဝိ, ဒု (၃၀၇)
တေနဝုတ္တံအဖွင့် ပါ, ဝိ, ပ (၁၁၂) သီ, ဝိ, ပ (၁၀၆) သီ, ဝိ, ဒု (၄၂၂)
တေဘူမကဏ်ဝစနတ္ထ .... ဝိ, ဝိ (၅၄၁)
တေမာသံ ဝသံ .... ဟာ, ဝိ (၃၉၉)
တေလဇ္ဇနရာဂေါ .... နှိ, ဝိ, တ (၂၃၁)
တေဝိဇ္ဇာဘာဂိယံ .... သီ, ဝိ, စ (၃၁၄)
တောကျောင်းနေခြင်း စသည်၌ ဘုရားအလိုတော် ပါ, ဝိ, စ (၁၂၅)
တောကျောင်းသည် ရဟန်းတို့အား လျောက်ပတ်.... ပါ, ဝိ, စ (၄၂၃)
တောကျောင်းဘုန်းကြီး ရွာကျောင်းဝင်မိလျှင် ဥပုသ်ဖြေ ဟာ, ဝိ (၃၉၇)
တောပစ္စည်း၏ ကေဝုစ်အနက် .... ပါ, ဝိ, ပ (၅၇၃)
တောမီးရှို့မှု .... ပါ, ဝိ, တ (၃၇၀)
တံကာလာပေက္ခဝတ္တမာန် .... စိတ်, ဝိ (၁၄)
တံကာရဏံ အဂရု .... သီ, ဝိ, တ (၄၀၀)
တံကိဿဟေတုအဖွင့် .... ပါ, ဝိ, ပ (၁၅၉)
တံခါးလုံခြုံမှု သက်နှံးထား .... ဟာ, ဝိ (၆၁၁)
တံဇိဝံ, တံသရိဏံ .... သီ, ဝိ, စ (၉၉)
တံဒိပါ စသည် .... ကစ်, ဝိ, ဒု (၇၁)
တံမြက်လှည်းခြင်း မြေကြီးပျက်ရာ .... စိတ်, ဝိ (၇၀)
တံသမုဋ္ဌာန-မှိုတက် .... စိတ်, ဝိ (၃၀၈)
တံသမ်ဂိ .... သီ, ဝိ, တ (၂၃၆)
တန်ဘိုးတူအောင် လျော့အောင် စိမံကောင်းပုံ .... ပါ, ဝိ, စ (၂၉၁)
တားမြစ်သူက အားများရ .... ဟာ, ဝိ (၃၆၈)
တွာကို ယာနပြု (အနုမောဒိယာန) .... ကစ်, ဝိ, ဒု (၅၁၆)
တွာပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာ ၅ ဌာန .... ကစ်, ဝိ, ဒု (၄၈၂)

တွဲဆက်မီးရထား သတိပြုဘွယ်	....		စိတ်, ဒု	(၄၂)
တုံ တာယေတို့၏အနက်	....		က၏, ဒု, ဒု	(၄၇၈)
တိုင်စသည်နှုတ်ရာ၌ အပ်-မအပ်	....		စိတ်, ဒု	(၆၉)
ထကေတွာ	....	....	သို, ဒု, ဒု	(၃၇၅)
ထလျှိုလသေယံ့	....	....	သို, ဒု, စ	(၁၃၃)
ထဒွ–အတိမာနီ	....	....	ပါ, ဒု, စ	(၁၄၉)
ထပနခေတ်	....	....	ခါ, ဒု, ပ	(၂၆၇)
ထရုသိပ္ပစသည် အညွှန်း	....	....	စိတ်, ဒု	(၅၁၇)
ထာမော, ဗလံ	....	....	သို, ဒု, ဒု	(၁၆)
ထာလိပါကေ	....	....	ပါ, ဒု, ဒု	(၂၀၉)
ထာဝရန့် အထာဝရလဲပုံ	....	....	ခါ, ဒု, ဒု	(၂၁၆)
ထာဝရပယောဂ	....	....	ခါ, ဒု, ပ	(၁၉၅)
ထာဝရိယသဘာဝသဇ္ဈိတာ		....	နို, ဒု, ဒု	(၂၃၈)
ထိနမိဒ္ဓ	....	....	နို, ဒု, တ	(၂၅၀)
ထိန၏ဝစနတ္ထနှင့် ရှုပ်ပြီး	....	....	နို, ဒု, စ	(၁၀၇)
ထိုးရိုးဥ္ဈ အရေးအကြောင်းဖျက်		....	ပါ, ဒု, ဒု	(၅၀၄)
ထုတိပ္ပသတ္ထော	....	....	နို, ဒု, ပ	(၂၁၅)
ဒုလ္လကုမာရိကာ	....	....	ဟာ, ဒု	(၁၄၆)
ထုလ္လစ္ဆယပုဒ်နက်	....	....	ပါ, ဒု, ဒု	(၅၇၂)
ထုလ္လဝဇ္ဇီ–ဂိကိုပဒ္ဒိသံယုတ္တံ	....	....	ခါ, ဒု, ဒု	(၂၉၃)
ထူပီကတ	....	....	ခါ, ဒု, ဒု	(၂၆၉)
ထေတော	....	....	သို, ဒု, ပ	(၄၅၇)
ထေယျံပရိဘောဂ	....	....	ပါ, ဒု, စ	(၃၃၇)
ထေယျသံဝါသက .... ဟာ, ဒု,		(၂၂၂)	ခါ, ဒု, ပ	(၁၂၄)
ထေယျသခ်ါတံ .... ပါ, ဒု, ဒု		(၅၃၉)	ခါ, ဒု, ပ	(၁၆၉)
ထေယျသတ္ထ	....	....	ခါ, ဒု, ဒု	(၁၀၆)
ထေယျာဝဟာရ	....	....	ပါ, ဒု, တ	(၉၀)
ထေယျာဝဟာရပဉ္စက	....	....	ခါ, ဒု, ပ	(၁၇၀)
ထေယံ့+စောရိကာ	....	....	နို, ဒု, ဒု	(၁၀၂)
ထေရဝံသပဒီပ	....	....	သို, ဒု, ပ	(၂၇)
ထေရာဓေယျံ, မိကံ, မိနံ ဟာ, ဒု		(၃၆၉)	ခါ, ဒု, ပ	(၂၂)
ထင်ရှားသော အာနာပါနကိုသာ ရေတွက်ပါ		....	ပါ, ဒု, တ	(၂၂၅)
ထပ်ခြံ ဒေသနာပြော	....	....	ဟာ, ဒု	(၃၀၆)
ထွက်သက် ဝင်သက် မရသူများ		....	နို, ဒု, စ	(၃၄၁)
ဒကသောတံ .... ပါ, ဒု, တ		(၄၀၀)	က၏, ဒု, ဒု	(၆၉)
ဒက္ခာ	....	....	စိတ်, ဒု	(၄၄၁)
ဒက္ခိဏာ	....	....	သို, ဒု, ဒု	(၃၀၆)
ဒက္ခိဏာဝုဒ္ဓထာ	....	....	သို, ဒု, တ	(၄၀၃)

ဒကွိကောယျသံဃာနှင့် သမ္မုတိသံဃာ .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၂၄)
ဒကွော .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၁၆၅)
ဒဋ္ဌုံ၏ ဒိသွာအနက် .... ပါ, ဋ္ဌံ, စ (၂၀၄)
ဒဏ္ဍကမ္မံ .... ဟာ, ဋ္ဌ (၂၁၂)
ဒဏ္ဍ, သဏ္ဍအထူး (နိဟိတဒဏ္ဍော) .... သီ, ဋ္ဌ, ပ (၄၃၀)
ဒတ္တုပညတ္တံ (ဒါနံ) .... သီ, ဋ္ဌ, ဒ (၃၅၂)
ဒန်္ဒ, ဂုတ္တိ, သန်္ဓိဗြူယံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၂၂၃)
ဒန်္ဒဝတ္ထလိကာ .... သီ, ဋ္ဌံ, တ (၄၂၆)
ဒန်္ဒဆွေဒန, ဒန်္ဒသောဓန .... ဋ္ဌ, ဝိ (၃၉)
ဒန်္ဒပေါဏ အဒိန္နနှင့် ဒုတိယ ပါရာဇိကအဒိန္န အထူး ခါ, ဋ္ဌံ, ပ (၁၆၈)
ဒန်္ဒာဝရဏံ .... နိ, ဋ္ဌ, ပ (၈၁)
ဒဒ္ဒဋ္ဌတိဉ္စ စဉ်းစားဘွယ် .... ကစ်, ဋ္ဌံ, ဒု (၃၇၅)
ဒန္ဓာယိတတ္တံ .... သီ, ဋ္ဌ, စ (၃၁၆)
ဒဗ္ဗသဒ္ဒါ၏ ပဏ္ဍိတဝါစက .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၅၅)
ဒမ, သံယမ, သစ္စဝဇ္ဇ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၁၈)
ဒယာယ တာယ .... နိ, ဋ္ဌ, ပ (၇)
ဒယာပန္နော .... သီ, ဋ္ဌ, ပ (၄၃၉)
ဒယာလုက .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၁၄၃)
ဒဝတ္ထာဒိ အဘိလာသော .... နိ, ဋ္ဌ, စ (၄၆၃)
ဒဝါ, ရဝါ .... ပါ, ဋ္ဌံ, ဒု (၄၀၄) ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၁၃၆)
ဒဿကဆယ်မျိုး .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၁၀)
ဒဿန, ဘာဝနာ .... ဋ္ဌ, နိ (၃၀၄)
ဒဿဓလဉ္စာဏ် .... နိ, ဋ္ဌ, တ (၂၀) သီ, ဋ္ဌ, ပ (၁၉၉)
ဒဿသဟဿီ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၂၉၂)
ဒဿာဟာတိဂ္ဂနှင့် ဝေမတိကဖြစ်သော်လည်း အာပတ် ပါ, ဋ္ဌံ, စ (၂၂၃)
ဒဿုဒိလံ .... သီ, ဋ္ဌ, စ (၁၂)
ဒဟန္တိ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၃၇၀)
ဒဟရကာလဉ္စ ပြုပြင်ရပုံ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၁၀၃)
ဒဟရော, ယုဝါ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၁၉၆)
ဒဠ္ဍမမ္မာ .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု (၄၀၁)
ဒါနကို တိုက်ရိုက်မချီးမွမ်း .... သီ, ဋ္ဌ, စ (၃၃)
ဒါနပတိ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၄၃၀) သီ, ဋ္ဌ, စ (၂၂)
ဒါနပထာနိ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၁၀၄)
ဒါနပ္ပဒါန .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၀၀) ပါ, ဋ္ဌ, စ (၂၀၃)
ဒါနမယံ .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၀၄)
ဒါနမယဝတ္ထု .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု (၅၁၇)
ဒါနအမျိုးမျိုး .... နိ, ဋ္ဌ, ပ (၂၀၃)
ဒါမရိကော (ဒါးမြ) .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၂၆၈)

ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂ .... ပါ, ဋီ, စ (၃၄၁)
ဒါရုဓိတလိကာ .... ပါ, ဋီ, ဒု (၄၆၆)
ဒါရုနိုနှင့် အဒိန္နံ ကံနှစ်မျိုး .... ပါ, ဋီ, ဒု (၅၂၃)
ဒါရုယန္တသဿ .... သီ, ဋီ, တ (၆၃)
ဒါသ .... ဟာ, ဋီ (၁၇၄)
ဒါသဿ .... နီ, ဋီ, တ (၂၆၀)
ဒါသော, ကမ္မကရော .... သီ, ဋီ, ဒု (၁၆၉)
ဒိဋ္ဌမဲမွေ .... နီ, ဋီ, ပ (၅၄၄)
ဒိဋ္ဌ, သုတ, မုတအနက် ဋီ, နီ (၁၀၄) ပါ, ဋီ, စ (၇၂) နီ, ဋီ, ဒု (၁၀၁)
.... နီ, ဋီ, စ (၅၄)
ဒိဋ္ဌမမ္မ, ဒိဋ္ဌမမ္မနိဗ္ဗာနံ .... သီ, ဋီ, ဒု (၁၄၃,၄)
ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ .... နီ, ဋီ, ဒု (၅)
ဒိဋ္ဌိဂတံ .... ဋီ, နီ (၆၆) ပါ, ဋီ, ပ (၂၄၁) နီ, ဋီ, တ (၁၂၇)
ဒိဋ္ဌိဂတံ .... နီ, ဋီ, တ (၁၂၉) သီ, ဋီ, ဒု (၃၄)
ဒိဋ္ဌိနှင့် မာန တူပုံ .... နီ, ဋီ, တ (၄၈၆)
ဒိဋ္ဌိသီလဿာမညဿဿ်ာတေန ပါ, ဋီ, ပ (၃၀၃) ပါ, ဋီ, ဒု (၇၆)
.... သီ, ဋီ, ပ (၂၂၀)
ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌေ .... သီ, ဋီ, ပ (၄၀၂)
ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ .... နီ, ဋီ, စ (၂၅၆)
ဒိန်္နံ, ယိဋ်ဌံ, ဟုတံ .... သီ, ဋီ, ဒု (၃၄၅)
ဒိဗ္ဗစက္ခုအဖွင့် .... ပါ, ဋီ, ဒု (၃၁)
ဒိဗ္ဗဝိဟာရ စသည် .... ပါ, ဋီ, ပ (၃၇၀)
ဒိဗ္ဗာ .... ဟာ, ဋီ (၅၀)
ဒိဗ္ဗာဂန္ဓာ .... သီ, ဋီ, စ (၂၀၃)
ဒိဗ္ဗ+သောတ .... သီ, ဋီ, တ (၅၄၃)
ဒိဝသဿ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ .... သီ, ဋီ, ဒု (၂၀၆)
ဒိဝါသေယျသိက္ခာပုဒ် .... ပါ, ဋီ, ဒု (၄၇၁) စိတ် , ဋီ (၅၁)
ဒိဝါဒိဝသေ .... သီ, ဋီ, ဒု (၂၁၃)
ဒိဝါပဓာနိကာ .... သီ, ဋီ, တ (၃၄၈)
ဒိဝေါ .... ဟာ, ဋီ (၃၀)
ဒိသာပါမောက္ခ .... ဟာ, ဋ္ဌီ (၅၆၄)
ဒိသာကာလုသိယံ .... သီ, ဋ္ဌီ, ပ (၅၇၂)
ဒိသွာနဿ ဇောဒဟောသိ .... ပါ, ဋ္ဌီ, ဒု (၁၈၇)
ဒိဃရဿစသော အခေါ် .... နီ, ဋ္ဌီ, တ (၄၂၃)
ဒိဃံအဿာသ .... ပါ, ဋီ, တ (၁၈၈)
ဒုကယုတ္တာ- ၂ ကောင်ကပ်လှည်း .... ပါ, ဋီ, တ (၆)
ဒုက္ကဋပုဒ်နက် .... ပါ, ဋီ, ဒု (၅၇၁)
ဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို ဝိပ္ပဋိသာရ ခေါ်နိုင်ပုံ .... ခါ, ဋီ, ပ (၁၁၅)

ဒုက္ကဋ ဂ မျိုး အကျယ်	ပါ, ဋီ, ဒု (၅၆၇)	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၄၀)
ဒုက္ကဋဝတ္ထုဖြစ်သော သတ္တာဟကားလိက	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၄၄၃)
ဒုက္ခံ အဖွင့်	....	ဝိဉ်, ဝိန်, (၉၂)
ဒုက္ခသမုဒယ	သီ, ဋီ, စ (၂၀၉)	ဋ္ဌ, နိ (၅၃၉)
ဒုက္ခသစ္စံ အမ္ဘညာသိ စသည်	....	ပါ, ဋီ, ဒု (၁၆)
ဒုက္ခဒုက္ခစသည်	ဋီ, နိ (၅၂၅)	ပါ, ဋီ, ပ (၃၅၀)
ဒုက္ခနိရောဓ+ဂါမိနိ	....	ဝိဉ်, ဝိန် (၅၃၉)
ဒုက္ခ, ဒေါမနဿ, ဒေါသ (သုခ, သောမနဿ, ရာဂ)		ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၆၂၆)
ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ စသည်	....	ဒိန်, ဋ္ဌ, တ (၁၀, ၁၃၂)
ဒုက္ခီ, ဒုမ္မနော	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၄၀)
ဒုက္ခုဒြယံ, ဒုက္ခုဒ္ဒယံ	....	ဒိန်, ဋ္ဌ, ဒု (၁၅၁)
ဒုက္ခနိရောဓေဟု ဟောတော်မူပုံ	....	သီ, ဋ္ဌ, တ (၂၀၇)
ဒုဂ္ဂဟိတံဠ် ကြိယာဝိသေသန	....	ပါ, ဝိဉ်, ပ (၁၇၀)
ဒုဂ္ဂနပဒဠ် ဒုဂ္ဂအဖွင့်	....	ပါ, ဝိဉ်, ဒု (၄၀၅)
ဒုဇ္ဇာနံ တယာစသည်ဠ် ဒိဋ္ဌ, ခန္တိ, ရုစိ, အာယောဂ		သီ, ဝိဉ်, စ (၂၀၆)
ဒုဋ္ဌဂါမကိဝတ္ထု	....	ဒိန်, ဝိဉ်, ဒု (၁၂၁)
ဒုဋ္ဌဒေါသ သိက္ခာပုဒ်	....	ခါ, ဝိဉ်, ပ (၂၅၅)
ဒုဋ္ဌုံ(ဒုဋ္ဌု)မနော	....	ဒိန်, ဋ္ဌ, တ (၂၅၅)
ဒုဋ္ဌုလ္လံ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၇၄)
ဒုဋ္ဌော-ဒေါသော	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ (၆၇)
ဒုဋ္ဌောဠ် ဥပစာ	....	ပါ, ဝိဉ်, စ (၁၈၄)
ဒုဘ, ခလိတ [စာအုပ်ဠ် "ဒူတ" ဟု မှားနေ၏၊]....		သီ, ဝိဉ်, တ (၄၇၈)
ဒုဘိယဇ္ဈာနာဒိနံ၊ပေ၊ဒိပနတ္ထံဠ် မှတ်ချက်		ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၅၉၄)
ဒုတိယ ဥပက္ခဋ္ဌ သိက္ခာပုဒ်	....	ခါ, ဝိဉ်, ပ (၃၈၄)
ဒုဘိယကထိန သိက္ခာပုဒ်	....	ခါ, ဋီ, ပ (၃၄၁)
ဒုတိယ ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ်	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၂၆၀)
ဒုတိယ, ဒုတိယ	....	ကစ်, ဝိဉ်, ဒု (၁၈၈)
ဒုဒ္ဓေါတပတ္တ	....	ခါ, ဝိဉ်, ဒု (၁၂၃)
ဒုပ္ပညေဟိဠ် ဒု၏ အနက်	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ (၁၂၅)
ဒုပ္ပါဒိတ, ဒုဂ္ဂဟိတ	....	ဟာ, ဝိဉ် (၆၄၅)
ဒုဘ္ဘိက္ခကာလဠ် သံဃိကကျောင်းကို သုံးစွဲနည်း		ပါ, ဝိဉ်, တ (၁၂၅)
ဒုဗ္ဘစသိက္ခာပုဒ်	....	ခါ, ဝိဉ်, ပ (၂၇၅)
ဒုဗ္ဘစဇာတိကော	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ (၁၄၇)
ဒုဗ္ဘလျ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၇၃)
ဒုဗ္ဘလျာဝိကမ္မ ၂ မျိုး	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၁၃၂)
ဒုဗ္ဘိစာရိတ	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ (၃၅၃)
ဒုဗ္ဘုဋ္ဌိကာ အဖွင့်	....	ပါ, ဝိဉ်, ပ (၃၀၆)
ဒုဘ္ဘရတာ စသည်	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၇၆)

ဒုဇ္ဈာသိတံ .... ခါ, ဝိ, ဒု (၅)
ဒုဇ္ဈိကွာ စသည်အဖွင့် .... ပါ, ဝိ, ဒု (၈၅)
ဒုဇ္ဈိကွေ .... ပါ, ဝိ, ဒု (၁၀၇)
ဒုဇ္ဈကို .... ပါ, ဝိ, ဒု (၂၉၁)
ဒုဇ္ဈံ .... နှ, ဝိ, တ (၂၄၇)
ဒုရုပဓိကွာဒုကွင် .... ခါ, ဝိ, ဒု (၁၄၂)
ဒုရွိဋ္ဌနဋ္ဌန .... နှ, ဝိ, စ (၁၅၁)
ဒုရောပယော (အသားနုတက်ခဲ) .... ဟာ, ဝိ (၄၈၅)
ဒုလ္လဘာ သမ္မတ္တိ (သဒ္ဓါသမ္မတ္တိ) .... သီ, ဝိ, ပ (၂၉၄)
ဒုဝေ သစ္စာနိ အက္ခာသိ .... သီ, ဝိ, စ (၂၃၅)
ဒုဿဒ္ဓါပယာ .... ပါ, ဝိ, တ (၄၅၇)
ဒုဿီလ .... ပါ, ဝိ, ဒု (၂၉၂)
ဒုဿီလျမလ .... နှ, ဝိ, ဒု (၂၉၁)
ဒုဿီလျ, မုဋ္ဌသစ္စ စသည် .... နှ, ဝိ, ဒု (၁၇၆)
ဒုဿီလျ၏ အရကောက်နှင့် ဒုအနက် .... နှ, ဝိ, စ (၂၃၅, ၂၅၉)
ဒူတေယျ ကထာ .... သီ, ဝိ, ပ (၅၅၆)
ဒူတေယျပဟိနဂမန .... သီ, ဝိ, ပ (၄၉၈)
ဒူတံ, သာသနံ .... ပါ, ဝိ, ဒု (၃၀၄)
ဒူရတောဝ အနက် .... သီ, ဝိ, တ (၅၁၈)
ဒူရေသန္တိကေတို့၏ ဝိဘတ်အနက် .... သီ, ဝိ, စ (၅၃)
ဒူရေ အဝိဒူရေ နိဒါန်း .... သီ, ဝိ, ပ (၂၆၆)
ဒူးအောက် လက်ရှစ်သစ်ချပါ.... .... ခါ, ဝိ, ဒု (၂၅၃)
ဒေစ္ဆံ, ဂစ္ဆံ, ဩဟစ္ဆံ စသည် .... ကစ်, ဝိ, ဒု (၃၀၇)
ဒေပေ, ဝေယျဋ္ဌေ .... ကစ်, ဝိ, ဒု (၁၂၉)
ဒေဝတာကုလ စသော ဗောဓိပင် အစောင့်များ .... ပါ, ဝိ, ပ (၃၂၄)
ဒေဝဒတ္တိယစသည် .... ကစ်, ဝိ, ဒု (၆၁)
ဒေဝဒုန္ဒုဘိယော ဖလိ°သု .... ပါ, ဝိ, ပ (၃၂၁) သီ, ဝိ, ပ (၁၇၂)
ဒေဝဒူတေဟိ အဖွင့် .... ပါ, ဝိ, ပ (၂၆၈) သီ, ဝိ, ပ (၂၃၄)
ဒေဝသိကံ .... သီ, ဝိ, စ (၈)
ဒေဝေါယေဝ ဒေဝတာ .... ကစ်, ဝိ, ဒု (၁၃၆)
ဒေသနာကုသလပုဂ္ဂိုလ် .... သီ, ဝိ, ပ (၄၈၁)
ဒေသနာနိဒါန် .... နှ, ဝိ, ပ (၁၃၉)
ဒေသနာပြောရာ၌ ဒေသေတိ၏ အနက်ဖွင့် .... ပါ, ဝိ, စ (၂၂၁)
ဒေသနာပြောနည်း .... ဟာ, ဝိ (၃၈၃)
ဒေသနာမုခ .... ပါ, ဝိ, စ (၂၆၅) နှ, ဝိ, ဒု (၇၅, ၅၀၄)
ဒေသနာဝိလာသော ပါ, ဝိ, စ (၅၂၁, ၅၄၃) နှ, ဝိ, ပ (၃၄၆)
ဒေသနာဝိလာသ ပုညဿယ.... .... သီ, ဝိ, ပ (၄၂၃)
ဒေသံ ဧလသမတ္တံ .... ပါ, ဝိ, စ (၁၁၂)

ဒေသိတော, ပညတ္တော	....	....	ပါ, ဋီ, ပ	(၄၅)
ဒေါဏမိတေ သံသာရေ	....	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၃၄၄)
ဒေါဘဂ္ဂိယံ	....	....	နှ, ဋီ, ပ	(၆၄၀)
ဒေါဘဂ္ဂေန	....	....	ခါ, ဋီ, ဒု	(၃၅၁)
ဒေါမနဿ အဖွင့်	....	....	ဋီ, နှ	(၇၇)
ဒေါဝစဿဟယံ ပုဒ်ပြီးနှင့် ဋီကာနည်း		....	နှ, ဋီ, စ (၂၃၃, ၄၅၃)	
ဒေါသာဘိသန္ဒံ ဝိရေစေတ္ထာ		....	သီ, ဋီ, ဒု	(၂၀၅)
ဒေါသိနာ	....	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၂၃၅)
ဒေါဟဠိနိ	....	....	က်, ဋီ, ဒု	(၁၈၃)
ဒေါဟဠော	....	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၂၀၉)
ဒွတ္တယောထက် မပိုသင့်	....	....	ဟာ, ဋီ	(၂၇၁)
ဒွတ္တယော ပလ္လင်္ကော်	....	....	သဲ, ဋီ, တ	(၁၂)
ဒွတ္တိကွတ္တုံ	....	....	က်, ဋီ, ဒု	(၁၈၃)
ဒွယံဒွယသမာပတ္တိံ	....	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၂၇၅)
ဒွတ္တိံသ ပလ ဂဠပိဏ္ဍ	....	....	ဟာ, ဋီ	(၂၉၄)
ဒွန်ကမ္မဝါစာ	....	....	ဟာ, ဋီ	(၂၇၁)
ဒွါရ သံသန္ဒန	....	....	နှ, ဋီ, ဒု	(၁၅၆)
ဒွါရာ	....	....	ဟာ, ဋီ	(၄၉)
ဒွါရေ နိယုတ္တော၌ ဒွါရ	....	....	က်, ဋီ, ဒု	(၁၀၇)
ဒွါသိတိ ဗုဒ္ဓတော ဂဏ်ိံ	....	....	သီ, ဋီ, ပ	(၅၂)
ဓမ္မဘူမံ စသည်	....	....	က်, ဋီ, ဒု	(၃၉)
ဓမ္မသု ဒ္ဒိသု အာပါတံ	....	....	နှ, ဋီ, ဒု	(၉၆)
ဓွေကထာ နာမ နကထိတပုဗ္ဗာ		....	သီ, ဋီ, တ	(၉)
ဓွေ ဇာယမ္ပတိကာ	....	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၄၄၁)
ဓွေတယော (ဒွတ္တယော)	....	ပါ, ဋီ, ပ (၅၇၀)	စိတ်, ဋီ	(၄၁၅)
ဓွေဘဝေ	....	....	နှ, ဋီ, တ	(၁၉၃)
ဓွေဘာဂ သိက္ခာပုဒ်	....	....	ခါ, ဋီ, ပ	(၄၀၆)
ဓွေဘာဝ ၃ မျိုး	....	...,	က်, ဋီ, ဒု	(၃၇၂)
ဓွေ မာဂဓနာဠိယော	....	....	ခါ, ဋီ, ပ	(၄၂၃)
ဓွေဠကံ	....	....	နှ, ဋီ, တ	(၂၆၆)
ဓွေဠကဇာတော	....	....	ပါ, ဋီ, ပ	(၂၄၀)
ဓဇပဋာက	....	....	ပါ, ဋီ, ပ	(၃၁၀)
ဓဇုပမေဟိ အရကောက်	....	....	ပါ, ဋီ, ပ	(၂၁)
ဓညမာယက (မာပက)	....	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၀၉)
ဓညဏ် အနက်	....	....	သီ, ဋီ, တ	(၃၀၆)
ဓနဓညံ	....	....	သီ, ဋီ, စ	(၇)
ဓနပါလ (နာဠာဂိရိ)	...,	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၂၇၉)
ဓနုဝိကတိ	....	....	ခါ, ဋီ, ဒု	(၂၇၇)

ဓမ္မကထိကော	....	စိတ်, ဇို (၁၂၄)	နို, ဇို, ဒု	(၉၉)
ဓမကရဏော (ရေစစ်)	....	....	ပါ, ဇို, ဒု	(၅၀၈)
ဓမ္မကောသ	....	....	သီ, ဇို, ပ	(၁၀၂)
ဓမ္မကွန္ဓာ ရှစ်သောင်း လေးထောင်		...,	သီ, ဇို, ပ	(၁၄၀)
ဓမ္မဂဏ	....	....	ခါ, ဇို, ဒု	(၃၁၀)
ဓမ္မဂဏ္ဌိကာ	....	....	ပါ, ဇို, စ	(၂၀)
ဓမ္မဂီတအပဒါန်	....	....	သီ, ဇို, ပ	(၄၀၈)
ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနံ	....	....	ပါ, ဇို, ပ	(၃၉)
ဓမ္မစက္ကံ, အာဏာစက္ကံ	....	....	ပါ, ဇို, ပ	(၇၀)
ဓမ္မစက္ခုံ	....	....	သီ, ဇို, တ	(၂၇၂)
ဓမ္မဇိုတိညာဏံ	....	ပါ, ဇို, ပ (၄၀၃)	သီ, ဇို, ဒု	(၂၀)
ဓမ္မဇိုတတံ	....	....	သီ, ဇို, စ	(၂၁၂)
ဓမ္မန္ဓရံ	....	....	နို, ဇို, ပ	(၁၃၀)
ဓမ္မတာသီဒိုဒိ	....	....	သီ, ဇို, စ	(၅၄)
ဓမ္မထွေနကအပြစ်မှ လွတ်စေပုံ		....	သီ, ဇို, ပ	(၁၅၇)
ဓမ္မ (ဒေသနာ) တို့၏ အရကောက်		....	သီ, ဇို, ပ	(၁၁၉)
ဓမ္မဓာတုံ	....	ပါ, ဇို, ပ (၅၄၂)	နို, ဇို, ပ	(၂၀၁)
ဓမ္မနှင့် ဒေသနာတို့၌ ဝါဒကွဲပုံ		ပါ, ဇို, ပ (၁၄၅)	သီ, ဇို, ပ	(၁၁၉)
ဓမနီ သန္တုတဂတ္တော	....	....	ပါ, ဇို, ဒု	(၂၄၇)
ဓမ္မနိယာမတံ	....	....	သီ, ဇို, စ	(၂၁၃)
ဓမ္မနေတ္တိ	....	....	သီ, ဇို, ပ (၁၉၇, ၃၂၆)	
ဓမ္မပဒါ ပ္လဝင်္ဂိ	....	....	နို, ဇို, ဒု	(၁၀၉)
ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက	....	....	သီ, ဇို, ပ	(၁၀၂)
ဓမ္မရာဇာ	....	....	သီ, ဇို, တ	(၂၆၅)
ဓမ္မဝဝတ္ထာန	....	....	နို, ဇို, ဒု	(၂)
ဓမ္မဝဝတ္ထာန၏ ဒုက္ကရတာရဖြစ်ပုံ		....	နို, ဇို, ဒု	(၃၄၃)
ဓမ္မဝိစယ သမ္ဗောဇ္ဈင် ဖြစ်ကြောင်း		....	နို, ဇို, ဒု	(၁၁၁)
ဓမ္မသစ အနုဓမ္မံ	....	....	သီ, ဇို, စ	(၁၀၄)
ဓမ္မသဘာ၏ ဂုဏ်အနက်	....	....	နို, ဇို, ပ	(၂၇၈)
ဓမ္မသဘာ၏ ဝစနတ္ထ	....	....	နို, ဇို, ပ	(၂၀)
ဓမ္မသရဝသေန	....	....	နို, ဇို, ပ	(၄၆၆)
ဓမ္မာသနံအဖွင့်	....	....	ပါ, ဇို, ပ	(၈၄)
ဓမ္မာအဖွင့်	....	....	နို, ဇို, ပ	(၅၀၀)
ဓမ္မာရမဏာအရကောက်	....	....	နို, ဇို, ဒု	(၁၂၃)
ဓမ္မိကောနာမ	....	....	နို, ဇို, ပ	(၁၅၆)
ဓမ္မိယ အဓမ္မိယပရိဘောဂ	....	....	ပါ, ဇို, စ	(၃၄၄)
ဓမ္မေန သမေနအနက်	....	....	သီ, ဇို, တ	(၂၅၇)
ဓမ္မောစ ဝိနယေ စဋ္ဌ အမျိုးမျိုးဖွင့်ပုံ		....	ပါ, ဇို, ပ	(၉၈)

ဓမ္မောတိ ဟေတုဠ္ဟ အနက်ပေးပုံ	....	ပါ, ဋီ, ပ	(၁၄၉)
ဓာတုရူပ	....	က်, ဋီ, ဒု	(၃၃၅)
ဓာတုလိင်္ဂဟိ	....	က်, ဋီ, ဒု	(၃၂၆)
ဓေတုသမတာ	....	သီ, ဋီ, တ	(၃၅၅)
ဓာတုအနုကူလဖြစ်ပုံ	....	ပါ, ဋီ, တ	(၁၁၄)
ဓာတု၏ ဝစနတ္ထ	....	ဋီ, နီ	(၅၃၄)
ဓာပစ္စည်း၏ အသတ္ထိအနက်	....	က်, ဋီ, ဒု	(၂၃၆)
ဓာရဏာဗလံ	....	သီ, ဋီ, ပ	(၁၆၀)
ဓာရ(ရီ)ယမာနေ	....	သီ, ဋီ, ပ	(၃၆၄)
ဓာရာနုပ္ပဝေစ္ဆနံ	....	သီ, ဋီ, ပ	(၅၇၃)
ဓာရဏာအတတ်	....	ခါ, ဋီ, ဒု	(၃၇၃)
ဓာတ်နက်ကြားရကျိုး	....	က်, ဋီ, ဒု	(၃၆၉)
ဓိဗ္ဗတံ	....	ဋီ, နီ	(၄၀၃)
ဓိရတ္ထု အညာဏံ	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၆၄)
ဓီတိမာ	....	က်, ဋီ, ဒု	(၁၆၆)
ဓုတင်္ဂဏော	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၂၀၅)
ဓုတာင်၏ ဝစနတ္ထ	....	ပါ, ဋီ, စ	(၁၃၂)
ဓုတ္တိကာ	....	ပါ, ဋီ, တ	(၅၅၅)
ဓုတ္တာ	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၄၄၀)
ဓုရဂ္ဂါဟောအဖွင့် .... ပါ, ဋီ, ပ	(၁၉၅)	နီ, ဋီ, ပ	(၁၆၈)
ဓုရနိက္ခေပဖြစ်မှု ပါရာဇိကကျ	....	ခါ, ဋီ, ပ	(၁၇၂)
ဓုရဘတ္တ၏ အဓိပ္ပါယ်	....	နီ, ဋီ, စ	(၂၇၇, ၄၆၉)
ဓုရာ ခေါရယ္ဟာ	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၂၁၂)
ဓုရံ နိက္ခိပတိ	....	ပါ, ဋီ, တ	(၁၄)
ဓုရံ	....	နီ, ဋီ, ဒု	(၃၅၈)
ဓုဝဝိပါကကံ	....	နီ, ဋီ, စ	(၁၃၃, ၃၉၃)
ဓုဝသဿတံ	....	နီ, ဋီ, ပ	(၁၉၉)
ဓူပါယတိ, ကုက္ကုစ္စာယတိစသည်	....	က်, ဋီ, ဒု	(၃၃၇)
ဓူမာယိတတ္တံစသည်	....	က်, ဋီ, ဒု	(၁၄၀)
ဓာတ် ၄ ပါး၏ သဘာဝ	....	သီ, ဋီ, တ	(၄၁)
နဥပဒ္ဒဝသိအနက်ထူး	....	သီ, ဋီ, ပ	(၄၁၆)
နဿတိယတိ	....	သီ, ဋီ, စ	(၃၂၁)
နံ, နကုလစသည်	....	က်, ဋီ, ဒု	(၂၇)
နဂါ(နဂရံ)	....	က်, ဋီ, ဒု	(၁၆၂)
နဋ္ဌပရိဗ္ဗါဇ၂ မျိုး	....	ဟာ, ဋီ	(၁၄၃)
နဂရေနပဒဖြင့် ဌာနိကိုယူ	....	ပါ, ဋီ, ပ	(၃၁၀)
နဂရူပကာရိကာ	....	သီ, ဋီ, တ	(၄၄၁)
နဂေဝသတိ	....	နီ, ဋီ, ပ	(၁၅၃)

နစ္ဆဂီတဖြင့် ပူဇော်မှု	....	....	ခါ, ဝိ, ဒု	(၃၄၅)
နစ္ဆဂီတမှတ်ဘွယ်	....	....	ခါ, ဝိ, ဒု	(၃၄၃)
နဆွာဒေန္တိ	....	....	ဟာ, ဝိ	(၄၇၃)
နဋ္ဌ နာဋကာနိ	စိတ်, ဒို	(၂၅၉)	သီ, ဝိ, တ	(၂၇၉)
နဋ္ဌကိတ္တိ သြရောဓ	....	....	သီ, ဝိ, တ	(၃၀၇)
နဒီ အမည်	....	....	ကစ်, ဝိ, ဒု	(၄၂)
နဒ္ဒိရာဂသဟဂတာ	....	....	နှ, ဝိ, ဒု	(၀၃, ၅၀၇)
နဒိဗ္ဗာနံ ခမန္တိဋ္ဌ ဗျာနအရ	....	....	သီ, ဝိ, ပ	(၁၂၀)
နနု အဧေါစုမှာအဖွင့်	....	....	ပါ, ဝိ, ပ	(၃၇၆)
နနု ဗျာကတာတိ အကထိတာ		....	နှ, ဝိ, ပ	(၅၀၉)
နမဿနိယံ, နမဿနေယျံ	....	....	ပါ, ဝိ, ပ	(၁၃)
နမဿမာနော	....	....	သီ, ဝိ, စ	(၃၀၂)
နယကရဏ၏အဓိပ္ပါယ်	....	....	နှ, ဝိ, စ	(၅၇)
နယိဒမေဝံအဖွင့်	....	....	ဝိ, နှ	(၉၅)
နရကပပါတံ	....	....	သီ, ဝိ, စ	(၂၉၀, ၄၄၅)
နရမရှ	....	....	နှ, ဝိ, ပ	(၁၀၃)
နဝကမ္မယုတ္တော	ပါ, ဝိ, ဒု	(၃၄၁)	စိတ်, ဝိ	(၄၃၉)
နဝ (နာဝ) ကမ္မိက	....	....	ကစ်, ဝိ, ဒု	(၃၀၈)
နဝမဓာ	....	....	နှ, ဝိ, ဒု	(၂၀)
နဝသမုဋ္ဌိတ	....	....	စိတ်, ဝိ	(၃၀၀)
နဝမိသွားခြင်း	....	....	ဟာ, ဝိ	(၄၂၁)
နသမွာယေယျံ	....	....	သီ, ဝိ, ဒု	(၁၁၈)
နသုကရာဖွင့်ပုံ	....	....	ပါ, ဝိ, ဒု	(၉၀)
နဟိတက်ရာ	....	....	ဝိ, နှ	(၄၉)
နဟေတုယေ	....	....	နှ, ဝိ, ပ	(၁၅၂)
နဟေဝံ ဝတ္တွေ	....	....	နှ, ဝိ, ပ	(၄၂)
နတ်ကိုးကွယ်မှုနှင့် သရဏာဂုံ	....	....	သီ, ဝိ, တ	(၂၄၇)
နဘဂ၏ ဝိဂ္ဂဟများ	....	....	ဟာ, ဝိ	(၄၆၉)
နဘဂမဏ္ဍလ	....	....	ခါ, ဝိ, ဒု	(၃၇၃)
နဘဂဿ ဘူမိ	....	....	သီ, ဝိ, ဒု	(၂၇၇)
နဘဂဝမ္မိက စေတိယရုက္ခေ	....	....	သီ, ဝိ, ပ	(၆၀)
နဘထော	....	ပါ, ဝိ, ပ(၄)	နှ, ဝိ, ပ	(၁၅၆, ၄၀၉)
နဘနာတိတ္ထိယာ	....	....	သီ, ဝိ, စ	(၁၇၂)
နဘနာမိမုတ္တိကတာ	....	....	သီ, ဝိ, ပ	(၂၀၄)
နဘနာနယနိပုဏ်ံ	....	....	သီ, ဝိ, ပ	(၁၅၅)
နဘနာဘာဝ ဝိနာဘာဝ	....	....	ပါ, ဝိ, ဒု	(၁၇၉)
နဘနာဝဇ္ဇန (ဧကာဝဇ္ဇန)	....	....	ပါ, ဝိ, ပ	(၆၂၂)
နဘနာဝေရဇ္ဇက	....	စိတ်, ဝိ (၂၀၆)	သီ, ဝိ, တ	(၄၆၅)

နာနာသံဝါသက .... ပါ, ဦ, စ	(၁၃၄)	ဟာ, ဦ	(၃၉၁)
နာနာန္တရိမ္ဟ, ကာရဏ္ဍ, ဌာန္ဒုပစာ		ပါ, ဦ, ပ	(၁၁၁)
နာပရံ ဇုတ္ထတ္တာယ .... ပါ, ဦ, ဒု	(၆၁)	သီ, ဦ, တ	(၂၁၄)
နာမကမ္မ, နာမဓေယျ		နှီ, ဦ, စ	(၂၂၇)
နာမကိရ		သီ, ဦ, ဒု	(၁၀၇)
နာမကညော (လာမကညော)		သီ, ဦ, စ	(၃၀၁)
နာမပညတ်, အတ္ထပညတ်တို့၏အဓိပ္ပါယ်		နှီ, ဝ်, စ	(၄၃၁)
နာမယတိပုဒ်ပြီး		နှီ, ဝ်, စ	(၄၅၁)
နာမရူပတို့၏ ဝစနတ္ထ		နှီ, ဝ်, စ	(၄၅၁)
နာမည်ကျော်ရုံဖြင့် မကပ်ထိုက်		သီ, ဦ, တ	(၃၂၄)
နာမည်ပညတ်၏အရကောက်		နှီ, ဝ်, စ	(၄၄၇)
နာမံ.... နှီ, ဦ, ပ (၃၇၂) .... နှီ, ဦ, စ (၂၂၉)		သီ, ဦ, ပ	(၂၂၀)
နာရာယန ဝိရာဇန		နှီ, ဝ်, တ	(၂၅၂)
နာသန ၃ ပါး		ပါ, ဦ, စ	(၅၈)
နားမလည်တဲ့တရားကိုမှ နာချင်ကြ		သီ, ဦ, စ	(၂၃၄)
နိကစ္ခ		ပါ, ဦ, တ	(၄၀၄)
နိကဏ္ဍိက်		စိတ်, ဦ	(၅၀၁)
နိကန္တိခဏယူပုံ တမျိုး		နှီ, ဦ, တ	(၅၁၉)
နိကန္တိတဏှာ		သီ, ဦ, ဒု	(၇၇)
နိကာယန္တရလဒ္ဓိ		နှီ, ဦ, ပ	(၂၄)
နိကုဇ္ဇိတံ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ		ပါ, ဦ, ဒု	(၆၉)
နိကူဋေန		သီ, ဦ, ပ	(၃၀၁)
နိကုဇ္ဇိတမုခါဝိယ		သီ, ဦ, တ	(၄၉၅)
နိက္ခိတ္တာဒုရော		သီ, ဦ, တ	(၂၀)
နိဒါလေန		နှီ, ဝ်, ပ	(၇၀)
နိဂမနံ .... ဦ, နှ (၀၃)		ပါ, ဦ, ဒု	(၁၁၅)
နိဃဏ္ဍု		သီ, ဦ, တ	(၃၁၅)
နိစ္စဘတ္တစသည်		ခါ, ဦ, ဒု	(၂၄၀)
နိစ္စဘတ္တ သခ်ေပေန		ပါ, ဦ, ဒု	(၉၅)
နိစ္စသမာသ်၌ ဗိဂြိဟ်		ကစ်, ဦ, ဒု	(၄၂၂)
နိစ္စသမာသ်များပုံ		ကစ်, ဦ, ဒု	(၄၂၃)
နိစ္စ သုခ (အတ္တမဟုတ်)		သီ, ဦ, ဒု	(၆၄)
နိစ်ဝံဂါ၌ ဝါအနက်		နှီ, ဦ, ဒု	(၆)
နိဆ္ဆာရေသိ		ဟာ, ဦ	(၁၆)
နိဒ္ဒေဒံ, နိဂ္ဂါမွံ		သီ, ဦ, ဒု	(၂,၃)
နိဒ္ဓာမတဏှိကာ		ဦ, နှ	(၃၂၃)
နိဒ္ဒုဘိတ္ထာ		သီ, ဦ, ဒု	(၂၂၂)
နိတမ္ဗ, နိကူဋ		သီ, ဦ, တ	(၁၂၁)

နိဒါနပကရဏာ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၆၃)
နိဒါနကိစ္စံ နတ္ထိ	....	....	နှ, ဉ်, ပ	(၃၁၅)
နိဒါန်းကိုဆိုရကျိုး	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၃၄)
နိဒ္ဒါဘိဘူတ	....	....	သီ, ဏ်, တ	(၉၉)
နိဒ္ဒေါသဘာဝ (ဗြဟ္မဝိဟာရ)		....	နှ, ဋ္ဌ, တ	(၅၇)
နိဒ္ဓါရဏာသမာသ်	....	....	ဋ္ဌ, ဝှ	(၃၈)
နိဓာနဝတိ်	....	....	သီ, ဉ်, ပ	(၄၇၉)
နိဓန သုဝဏ္ဏပိဏ္ဍာ	....	....	နှ, ဋ္ဌ, ပ	(၇၆)
နိဒ္ဒါရိတဇ္ဈံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၂၈၉)
နိပစ္စကာရာရဟံ	....ပါ, ဋ္ဌ, ပ(၅၁၂)		နှ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၆)
နိပါတနာ	....	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၀၅)
နိပုဏာံ	.... သီ, ဋ္ဌ, ပ(၁၈)		သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၆)
နိပ္ပန္န, အနိပ္ပန္န	....	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၄၄)
နိပ္ပန္နဖြစ်ပြီးသော အနိပ္ပန္န	....	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၀၁)
နိဗ္ဗတ္တိတ ပရမတ္ထဘာဝဝေန	.... ဋ္ဌ, နှ (၄၀)	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၅၄)
နိဗ္ဗတ္တိတတ္တာအဖွင့်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၃၈၅)
နိဗ္ဗတ္တိတသပိဖြစ်လျှင် ကိုယ်တိုင် ထပ်၍ချက်ခကာင်းပုံ			ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၄၀)
နိဗ္ဗတ္တနိကာ, တက္ကာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၀၆)
နိဗန္ဓ (နိဗဒ္ဓ) စာရိကာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၉၁)
နိဗန္ဓ (နိဗဒ္ဓ) ဒါနာနိ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၄၄)
နိဗဒ္ဓုပဋ္ဌာက	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၉၉)
နိဗ္ဗာနောဂဓံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၂၀)
နိဗ္ဗာန် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ(၄၂၂)		ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၅၈)	နှ, ဋ္ဌ, စ	(၁၀၀)
		....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၆၃)
နိဗ္ဗာန်ကို ခန္ဓာကိုယ်၌ ပညတ်တော်မူပုံ		....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၂၂)
ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၅၈)		....	နှ, ဋ္ဌ, စ	(၁၀၀)
နိဗ္ဗိဒ်ဉာဏဘေတော	....	....	စိတ်, ဒ်ု	(၄၉၅)
နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ စသည်	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၉၈)
နိဗ္ဗိသေဝနံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၉၃)
နိဗ္ဗုဒ္ဓမလ္လ, မုဋ္ဌိကမလ္လ	.... နှ, ဋ္ဌ, စ (၂၆၆)		သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၂၆)
နိဗ္ဗုတပိဏ္ဍော	....	....	နှ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၆၂)
နိဗ္ဗေဓဘာဂိယ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၁၇၅)
နိဗ္ဘယေန	....	....	နှ, ဉ်, တ	(၅၀)
နိမ္မဒန	.... သီ, ဋ္ဌ, ပ(၄၁၈)		သီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၇၅)
နိမ္မသုဒါဋ္ဌကံ၌ မသု၏ အဓိပ္ပါယ်		....	နှ, ဋ္ဌ, စ	(၅)
နိမန္တနာ ၂ မျိုး	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၇၈)
နိမိတ် အနုဗျည်းအများ	....	....	ခါ, ဉ်, ပ	(၄၇)
နိမိတ္တကမ္မာဒိ မိစ္ဆာဇီဝ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၆၅)

နိမိတ္တ, အနုပျဉ္ဇန....	ပါ, ဋီ, ပ (၅၆၄)	ပါ, ဋီ, ဒု (၂၁၅)	နှိ, ဋီ, စ	(၂၁၅)
နိမိတ်ပြောပုံ	....	....	ဟာ, ဋ်,	(၂၉၁)
နိမိတ္တာနိ	....	နိ, ဋီ, ပ (၁၉၃)	နိ, ဝိ, စ	(၅)
နိမိတ္တကမ္မ (သင်္ကေတနှင့် ထူးပုံ)	ပါ, ဋီ, တ (၈၀)	ပါ, ဝိ, စ	(၁၁)	
နိမိတ္တတို့၏ ဓမ္မတာ	....	....	ပါ, ဋ်, စ	(၅၁)
နိမိတ္တံ ကိတ္တေတဗ္ဗံ	....	....	ဟာ, ဋ်	(၂၀၉)
နိမိတ်ဟု ပြောသင့်, မပြောသင့်	....	....	ပါ, ဝိ, တ	(၂၅၀)
နိမ္မတမုဒ္ဓ	...,	....	သီ, ဋ်, ပ	(၃၆၇)
နိမုဒ္ဓတိ, ဥမ္မုဒ္ဓတိ	....	....	ခါ, ဝိ, ဒု	(၁၆၆)
နိယ–ညပစ္စည်း (ကမ္မနိယံ–ကမ္မညံ)		....	ကစ်, ဝိ, ဒု	(၂၁၅)
နိယကာ	....	....	နှိ, ဝိ, စ	(၁၃၅)
နိယကပ္ပတ္တံ၌ နိယကအနက်	....	ပါ, ဋီ, ပ (၅၉၅)	နှိ , ဋ်, ပ	(၃၄၀)
နိယတမျာဒိတ်ရ အကျိုး	....	....	နှိ , ဋ်, ပ	(၂၄၇)
နိယတ မျာဒိတ်ရ အင်္ဂါ	....	....	နှိ, ဋ်, ပ	(၂၄၅)
နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ရှိသူ	...	နိ , ဋ်, စ (၁၂၆)	သီ, ဝိ, ဒု	(၃၅၇)
နိယတိသင်္ဂတိဘာဝ	....	...	သီ, ဝိ, ဒု	(၃၂၇)
နိယတော သမ္မောဓိပရာယဏော	ပါ, ဋီ, ဒု (၁၆၂)	နှိ, ဋ်, ပ	(၃၃၀)	
			သီ, ဝိ, စ	(၇၆)
နိယမတ္ထော	....	....	ပါ, ဝိ, ပ	(၅၆၅)
နိယမိတာနိယမိတ အဓိပ္ပါယ်	....	....	ခါ, ဝိ, ပ	(၁၄၁)
နိယာမ ၅ ပါး	....	ဋ္ဌ, နှ (၂၇၆)	နှိ, ဋ်, တ	(၃၀၃)
နိယျာနိကာ	....	ဋ္ဌ, နှ (၃၂)	နှိ , ဝိ, တ	(၁၂၆)
နိရင်္ကံ	....	....	ဝိ, နှ	(၃)
နိရပေက္ခ–အနပေက္ခ	...	....	ဟာ, ဝိ	(၂၄၆)
နိရပေက္ခအတွက် အထူးမှတ်ချက်		....	ခါ, ဝိ, ပ	(၄၄၄)
နိရမ္ပိ (ဗ္ဗိ) တ္ထာ	....	...	ပါ, ဝိ, တ	(၁၀)
နိရယအဖွင့်	....	....	ဝိ,နှ	(၃၂၆)
နိရာမဂန္ဓာ	....	....	သီ, ဝိ,တ	(၄၃၀)
နိရာရမဏာဝါဒိတို့၏ အယူ	....	.. .	ဋ်, နှ	(၄၅)
နိရုတ္တကျမ်း (နိရုတ္တိနည်း)	....	....	ကစ်, ဝိ, ဒု	(၂၅၃)
နိရုတ္တိဝသေန	....	ပါ, ဋီ, ဒု (၃၆၃)	နှိ, ဝိ, ပ	(၃၇၁)
နိရုတ္တိ၏ ပုဒ်ပြီးပုံ တမျိုး	....	ပါ, ဋီ, တ (၉၅)	နှိ ,ဝိ,ပ	(၆၄၁)
နိလ္လာလိတဇ်ဝါ	...,	....	သီ, ဝိ ပ	(၂၇၂)
နိလ္လောပ	....	....	သီ, ဝိ, ဒု	(၃၁၅)
နိလ္လောလုပ္ပစာရော	....	....	နှိ, ဝိ, တ	(၆၉)
နိဝါသေတ္ဝာ မှတ်ချက်	....	....	သီ,ဋ်, ပ	(၂၉၀)
နိသဇ္ဇိယံ ပါစိတ္တိယံ အဖွင့်	....	....	ပါ, ဝိ, စ	(၂၁၉)
နိသဇ္ဇိသင်္ကန်းကို နိသဇ္ဇိလွတ်ရုံ ဝိဿာသဂ္ဂါဟယူ၍ မဖြစ်			ပါ, ဋ်, စ	(၂၄၂)

နိသဂ္ဂိသက်နိ: ဝတ်တိုင်း ဒုက္ကဋ် .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၂၂၄)
နိသဂ္ဂိထိုက်သောပစ္စည်းနှင့် ထိမိသမျှ မသုံးဆောင်ကောင်း ပါ, ဋ္ဌ, စ (၃၉၆)
နိသဂ္ဂိယဝတ္ထု၄ ပါးနှင့် ဒုက္ကဋဝတ္ထု၊ အမျိုးမျိုး .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၃၉၅)
နိသဇ္ဇဒေါသ ၆ ပါး .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၅၀၄)
နိသဇ္ဇပရိစတ္တ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၃၀၉)
နိသတ္တိကို သတ္တိရှိသလို ပြု ...., ဋ္ဌ, နိ (၈၇)
နိသန္ဒတော .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၇၉)
နိသယနှင့် မြန်မာပြန် .... သီ, ဋ္ဌ, ပ (၅၉၄)
နိသယော .... က၏, ဋ္ဌ, ဒု (၄၂၉)
နိသယည်းကင်း၍ မနေရ .... ဟာ, ဋ္ဌ (၁၂၇)
နိသယည်းပျက်မှုနှင့် စပ်၍ မှတ်ဘွယ်များ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၂၅၆)
နိသယမုစ္ဆနက .... စိတ်, ဋ္ဌ (၁၅၈) ဟာ, ဋ္ဌ (၁၄၁)
နိသာမေထ .... နို, ဋ္ဌ, ပ (၂၆)
နိသီဒန သိက္ခာပုဒ် .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၄၀၇)
နိလကပ္ပာပဏာ ...., ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၅၂၆)
နိလမက္ခိကာ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၇၁)
နိလဝဏ္ဏယောဂတော နိလံ၌ ဥပစာ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၅၉၆)
နိလသမန္နာဂမေန (ဂဏ္ဌိပစာ) .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၅၆)
နိလံ,ပိတံ၌ မှတ်ဘွယ် .... က၏, ဋ္ဌ, ဒု (၁၂၃)
နိဝရဏကင်းလို့ ကလ္လစိတ္တစသည် ဖြစ်ပုံ .... သီ, ဋ္ဌ, စ (၆၂)
နေက္ခမ္မ ပါရမီ .... နို, ဋ္ဌ, ပ (၂၀၄) သီ, ဋ္ဌ, ပ (၃၉၄)
နေတ္တာရံအဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၁၈၉)
နေပက္ကံ .... ဋ္ဌ, နို (၃၂၉)
နေမိတ္တိကာ, နိပ္ပေသိကာ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ (၅၅၈)
နေမိတ္တိကေဟိ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၀၉)
နေယျတ္ထ, နီတတ္ထ .... နို, ဋ္ဌ, ဒု (၁၆၅)
[သမ္မော-မူ, ဋ္ဌ, အာယတနဝိဘင်း နိသယ၌လည်း ကြည့်ပါ။]
နေရဉ္ဇရာ .... ဟာ, ဋ္ဌ (၇)
နေရာတိုင်း၌ ပရိမဏ္ဍလဝတ်ပါ .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၅၂)
နေလာ၏ ဝစနတ္ထ .... နို, ဋ္ဌ, စ (၂၄၅) သီ, ဋ္ဌ, ပ (၄၇၂)
နေဝသ္ဝ နာသ္ဝ ဆုံးဖြတ်နည်း .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၈၆)
နေ့အခါ အိပ်ချိန် .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၄၈၂)
နောပါဒါပုဒ်၏ ဝစနတ္ထနှင့် အရေကောက် .... နို, ဋ္ဌ, စ (၃၉)
နော(အတ္တနော)မတိဟု ပါဠိသုံး .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၄၀၅)
နားမလည်သော တရားရှင်တို့ကို ဝိနည်းမိုရ် အရှာခိုင်းရပုံ ပါ, ဋ္ဌ, စ (၈၅)
နံ+ဝိတက္ကယမာနံ အနက်ပေးပုံ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ (၃၀၅)
နာမ်နှင့် ရုပ် အမြန်အနှေး .... ဋ္ဌ, နို (၂၆၁)
နာဝိတ.... စိတ်, ဋ္ဌ (၅၁၈) သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၀၃) သီ, ဋ္ဌ, စ (၂၈၉)

နှစ် သုံး လေးပါး ကံကတ္တားရှိရာ၌ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၁၃၉)
နတ်ကတော်ထွက်ခြင်း .... သီ, ဋ္ဌ, ပ (၅၂၄)
နတ်သြဇာကြောင့် စိုပြေခြင်း .... ဟာ , ဋ္ဌ (၅၁၇)
နတ်ကို ဘုရားထက် အထင်ကြီး .... သီ, ဋ္ဌ, စ (၂၆၃)
နတ်သုဓာ၏ ဂုဏ်,ပမာဏ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၉၅)
နှစ်ပါးတတွဲ သိမ်ထည်းဝင်၍ ဥပုသ်ပြုပုံ .... ဟာ, ဋ္ဌ (၁၉၄)
နှစ်ပါး သုံးပါး အကပ်ခံနိုင် .... စိတ်, ဋ္ဌ (၃၀၇) ခါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၃၉)
နောက်ဆိုအပ်သော စကားသည် ပမာဏ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၅၃၄)
ပကတညုတ အဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၁၉၂)
ပကတညုနာ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၁၄၈)
ပကတညူ .... သီ, ဋ္ဌ, စ (၁၈၀)
ပကတတ္တေဟိ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၄၁၉)
ပကတိ,ဇာသရ,ပဇာပတိ,ပုရိသ,ကာလဝိသေသ,အဏုဝါဒ နို, ဋ္ဌ, ဒု (၄၇၅)
ပကတိကထာ .... သီ, ဋ္ဌ, စ (၁၃၅)
ပကတိနိဒ္ဒေသာ .... နို , ဋ္ဌ, စ (၂၇)
ပကတိဝါဒ အဏုဝါဒ .... နို, ဋ္ဌ, ဒု (၃၈)
ပကတိသာဝက .... သို, ဋ္ဌ, တ (၃၅)
ပကရဏာရမ္ဘ .... ဋ္ဌ, နို (၁၉)
ပကရဏံ အနက်ဖွင့် .... ဋ္ဌ, နို (၁၀)
ပကာရ အနက် .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၂၃၇)
ပကိဏ္ဏကကထာ .... နို, ဋ္ဌ, တ (၄၂)
ပကိဏ္ဏကသင်္ဂဟ .... ဋ္ဌ, နို, (၂၀၈)
ပက္ခေဒတ ၃ မျိုး .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၇၀)
ပက္ခန္ဒနပဋိနိသဂ္ဂ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၂၇၂)
ပက္ခန္ဒိနော .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၀၁)
ပက္ခဟတော .... ဟာ, ဋ္ဌ (၂၆၁)
ပက္ခပါတုပဒ္ဓေဒန .... နို, ဋ္ဌ, ဒု (၁၁၁)
ပက္ခိတ္တဒိဗ္ဗောဇံ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ (၃၆၈)
ပဂ္ဂယှ တိဋ္ဌေယျ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၁၃၆)
ပစ္စက္ခမမြော .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၄၃)
ပစ္စက္ခသိဒ္ဓစသော ၃ မျိုး .... ဋ္ဌ, နို, (၄၉၇) နို, ဋ္ဌ, ပ (၆၂၉)
ပစ္စက္ခသိဒ္ဓိ ဃုတ္တိမလို .... နို, ဋ္ဌ, ဒု (၃၀)
ပဆ္ဆဂ်လိ, ဃရမူပန .... သီ, ဋ္ဌ, ပ (၅၁၈)
ပဆ္ဒန .... ဟာ, ဋ္ဌ, (၃၅) သီ, ဋ္ဌ, စ (၁၆၂)
ပစတော .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၁၂)
ပစလာယသိ နော .... နို, ဋ္ဌ, တ (၁၉၇)
ပစလာယိကာ .... နို, ဋ္ဌ, တ (၂၅၁)
ပဆ္ဍိကာ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၄၂၅) စိတ်, ဋ္ဌ (၃၇၃)

ပစ္စနီကဓမ္မေ ဈာပေတိ (ဈာယတိ)		....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၅၇၀)
ပစ္စနီက, ပစ္စနီယ	....	နီ, ဋ္ဌ, တ (၁၆၄)	နီ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၄၉)
ပစ္စယဂဏ္ဌေန	....	....	နီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၁၃)
ပစ္စယပဝါရဏာ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၂၂၉)
ပစ္စယာ အရကောက်	....	....	က၏, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၂၇)
ပစ္စယာဒနိဋ္ဌာနိပါတနာ	....	....	က၏, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၉၁)
ပစ္စယိကော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၅၀)
ပစ္စယော ရူပသိဒ္ဓိမတ္တော၀	....	....	က၏, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၅၀)
ပဋ္ဌပတိဋ္ဌိတ	....	....	နီ, ဋ္ဌ, စ	(၁၇၃)
ပဋ္ဌပတိဋ္ဌိတ၀န္ဒနာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၅၄)
ပဋ္ဌပရိ၀တ္တော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၀၆)
ပစ္စည်းဖိတ်လျှင် ပစ္စည်းတောင်း, အိမ်၌ မနေရ		....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၂၀၃)
ပစ္စည်း ၄ ပါးဖိတ်ပြီး၍ မေ့သောကြောင့် မလှူလျှင် တောင်းကောင်း			ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၂၀၂)
ပစ္စုတ္တ	....	....	ဟာ, ဌ	(၀၀)
ပဋ္ဌကနည်း, စတုက္ကနည်း	....	....	နီ, ဋ္ဌ, တ	(၂)
ပဋ္ဌကနည်း, ဒုတိယဈာန်	....	....	နီ, ဌ, တ	(၄၃၁)
ပဋ္ဌမတ္တေဟိ အဖွင့်	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ (၂၂၉)	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၀၄)
ပဋ္ဌမဟာသုပိန (ဘုရားအလောင်း အိပ်မက်ကြီးများ)			ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၄၉၀)
ပဋ္ဌမီကပ္ပိယကုဋ္ဌိ	....	....	ဟာ, ဌ	(၅၀၆)
ပဋ္ဌမီ သတ္တမီသညာ	....	....	က၏, ဌ, ဒု	(၃၂၃)
ပဋ္ဌဝဏ္ဏာနံ၌ ဝဏ္ဏအနက်	....	....	နီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၁၀)
ပဋ္ဌဝိညာဏဓာတ်စသည်	....	....	ဋ္ဌ, နီ	(၂၀၄)
ပဋ္ဌသတာ ပုဒ်ပြီးပုံ	....	....	ပါ, ဌ, စ	(၂၆၉)
ပဋ္ဌသီခေါ	....	....	ဟာ, ဌ	(၁၀၁)
ပဋ္ဌဟာကာရေဟိ တာဒိ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၀၀)
ပဋ္ဌဟိသမဏာကပ္ပေဟိ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ,	(၉၇)
ပဏ္ဍာဇာတော (ပဏ္ဍုဇာတော)		....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၄၀)
ပဏ္ဍုဒ္ဓရာမိ၏ အနက်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၂၂၆)
ပဏ္ဍုပ္ပန္နော	....	....	နီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၃၆)
ပဏ္ဍုရတ္ထေ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၀၂)
ပဏ္ဍုသကာလေ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၇၀)
ပဏ္ဍုသသမယေ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၂)
ပဏ္ဍေက ပုဗ္ဗသအဓိပ္ပါယ်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၀၇)
ပဏ္ဍေကဗုဒ္ဓေါ	....	....	သီ, ဌ, တ	(၂၇၅)
ပဏ္ဍောဘတ္တံ	....	....	နီ, ဌ, ပ	(၀၁)
ပဒုရ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၂၉၀)
ပဒုရကရောဂါ (ပလိဝကဝ်)	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၀၅)
ပဓာ	....	....	နီ, ဌ, ဒု	(၆၅)

ပန္ဒံ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၄၈၀)
ပညတ္တိ	....	....	နွံ, ဒ္ဌ, ပ	(၃၇၁)
ပညတ္တိပုဒ်၏ ဓဝတ် ပစ္စည်း	....	....	နွံ, ဒ္ဌ, စ	(၂၂၄)
ပညတ်အပြား ၉ ပါး	....	....	ခါ, ဉ္ဇ, ပ	(၁၄၈)
ပညတ်တော်၏အစွမ်း ၃ ပါး		....	နွံ, ဒ္ဌ, ပ	(၁၄)
ပညာ၏ ဝစနတ္ထတမျိုး	....	....	နွံ, ဒ္ဌ, ဒ	(၃၆၁)
ပညာ ၂ မျိုး	....	....	သီ, ဒ္ဌ, ပ	(၅)
ပညာဏံ	....	....	သီ, ဒ္ဌ, တ	(၅၁၂)
ပညာတတ်လေ ယဉ်ကျေးလေ		....	နွံ, ဒ္ဌ, တ	(၃၆၅)
ပညာဝိတနိဋ္ဌာ	....	....	သီ, ဒ္ဌ, စ	(၂၁၇)
ပညာသဒ္ဒါဖြင့် ယူရမည့်ပညာများ		....	နွံ, ဒ္ဌ, ပ	(၃၉၉)
ပဋ္ဌာန်ဘုရား၏အဓိပ္ပါယ်	....	....	နွံ, ဒ္ဌ, စ	(၂၀၂)
ပဋ္ဌိံ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၁၀၃)
ပဋ္ဌပဋ္ဌာယနွှာ	....	....	သီ, ဒ္ဌ, တ	(၄၃)
ပဋ္ဌဟဘေရိနံ	....	....	နွံ, ဒ္ဌ, စ	(၁)
ပဋ္ဌာကိ(ကိ)	....	....	ခါ, ဒ္ဌ, ဒ	(၆၄)
ပဋိကစ္စော၀	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၃၆၈)
ပဋိဂ္ဂဟဏံ(ဆွမ်းစားစရိတ်)	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၂၂၇)
ပဋိဂ္ဂဟံ နိ၀တ္ထနံ	....	....	သီ, ဒ္ဌ, တ	(၁)
ပဋိကိဉ္စတရံ	....	....	သီ, ဒ္ဌ, ဒ	(၂၅၀)
ပဋိစ္ဆာဒနပါဠိ၏ ဝစနတ္ထ	....	ဋ္ဌ, နိ (၅၄၇)	ဟာ, ဋ္ဌ	(၁၀)
ပဋိညာ၏အနက်	....	....	သီ, ဒ္ဌ, ဒ	(၄၆)
ပဋိညာတကရဏံ	....	....	ခါ, ဒ္ဌ, ဒ	(၂၉၂)
ပဋိပက္ခ	....	....	နွံ, ဒ္ဌ, တ	(၁၆၄)
ပဋိပတ္တိ အနွံ ရာယ်ပြုတရား	....	....	နွံ, ဒ္ဌ, တ	(၂၆၄)
ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ	....	....	ပါ, ဒ္ဌ, တ	(၁၄၆)
ပဋိပါဒေတမ္မအနက်	....	....	ဋ္ဌ, နွံ	(၁၂)
ပဋိဗိဋ္ဌနဋ္ဌတမျိုး	....	....	သီ, ဒ္ဌ, ဒ	(၁၄၆)
ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တံ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၄၄၃)

ပဋိဘံသု	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၄၁)
ပဋိဘာဂတိရိယံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၁၇၃)
ပဋိယာဒိတအဖွင့်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၀၈)
ပဋိယာလောကံ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၃၅၇)
ပဋိလဒ္ဓတ္တာဘာဝါ	....	....	နီ, ဋ္ဌ, စ	(၁၂၉)
ပဋိလာတံ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၇၁)
ပဋိဝါနေတိ၏ သဒ္ဒတ္ထ, အဓိပ္ပါယတ္ထ		....	နီ, ဋ္ဌ, စ	(၂၇၈)
ပဋိဝိသက	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၂၃၀)
ပဋိသင်္ခါနုပဿနာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၀၁)
ပဋိသင်္ခါ သန္တိဋ္ဌနာ	....	....	နီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၄၁)
ပဋိသန္ဓာရပြု-မပြုကောင်း	ပါ, ဋ္ဌ, တ(၃၆၉)	နီ, ဋ္ဌ, ပ(၃၇၇)	နီ, ဋ္ဌ, စ	(၂၄၈)
ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိယံ	....	....	ဌ်း, နီ	(၂၅၃)
ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်	...,	....	နီ, ဌ်း, ဒု	(၁၂)
ပဋိသလ္လာနာ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၁၆၃)
ပဌမအနိယတသိက္ခာပုဒ်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၀၈)
ပဌမကထိနသိက္ခာပုဒ်	....	....	ခါ, ဌ်း, ပ	(၃၁၇)
ပဌမဈာန် စသည်၏အစဉ်	....	....	ဌ်း, နီ	(၁၂၅)
ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်	....	....	ခါ, ဌ်း, ပ	(၁၁၉)
ပဌမ ဗုဒ္ဓဝစန	....	....	နီ, ဋ္ဌ, ပ	(၉၂)
ပဌမဗောဓိ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၃၀)
ပဌမဝိဘင်္ဂီ	....	....	နီ, ဌ်း, ပ	(၅၁)
ပဌမ သဘာသေဃ္ဘဋ္ဌ မာတုဂါမ ပါ, မဟါ		....	စိတ်, ဌ်း	(၅၀)
ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၀)
ပဌမော (ပထမော)	....	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၆၁)
ပဌမံတာဝ	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၇)	ဌ်း, နီ	(၁၀)
ပဒ္ဓော (ပန္နော)	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၁၉၁)
ပဏ္ဍိတက	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၄၉)
ပဏ္ဍိတ ပဋိရူပကာနံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၁၀)
ပဏ္ဍိတာ	....	....	စိတ် , ဌ်း	(၄၄၀)
ပဏ္ဍိတာ, ဗျတ္တာ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၁၇၂)
ပဏ္ဍုကမ္ဗလော	....	....	နီ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၂)
ပဏ္ဍုပလာသ (ရှင်လောင်း)		....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၃၆၀)
ပဏ္ဍုပလာသိကာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၂၆)
ပဏ္ဍုက်အမျိုးမျိုး	ခါ, ဌ်း, ပ	(၁၂၄)	ဟာ, ဌ်း	(၂၂၀)
ပဏ္ဏာကားရံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၁၁၂)
ပဏာမ၏တရားကိုယ်	....	...,	ဋ္ဌ, နီ	(၁၆)
ပဏာမစေတနာ၏ ဒိဋ္ဌဓမ္မ အကျိုးပေးပုံ		....	ဋ္ဌ, နီ	(၁၇)
ပဏာမစေတနာသည် ဥပတ္ထမ္ဘကာ		....	ဌ်း, နီ	(၁၈)

ပဏာမပ္ပြုရာဌ် အရိယသံဃာ	....	....	ဗြဟ္မ, နိ	(၃)
ပဏိပါတော (ပါဏိပါတော-မဟုတ်)	....	....	သီ, ဝိဋ္ဌ, တ	(၂၄၀)
ပဏီတာ	....	....	နိ, ဝိဋ္ဌ, ပ	(၃၂၉)
ပဏံ (ပဏိတကံ)	....	....	ပါ, ဝိဋ္ဌ, တ	(၅၇၆)
ပတ္တကလ္လရွတ်ကြပုံ	....	....	ခါ, ဝိဋ္ဌ, ပ	(၃၆)
ပန္တဉ္စ သယနာသနံ	....	....	ပါ, ဝိဋ္ဌ, ဒု	(၁၂၉)
ပတ္တကွန္ဓအဖွင့်	....	....	ပါ, ဝိဋ္ဌ, စ	(၅၄)
ပတ္တသိက္ခာပုဒ်	....	....	ခါ, ဝိဋ္ဌ, ပ	(၄၂၂)
ပတိဂ္ဂဟဏနည်	....	....	ပါ, ဝိဋ္ဌ, စ	(၁၇၀)
ပတိမန္ဒံ	....	....	ပါ, ဝိဋ္ဌ, တ	(၃၅၀)
ပတိဘာနစိတ္တ ဝိစိတ္တာ	....	....	သီ, ဝိဋ္ဌ, ပ	(၂၆၉)
ပတိသလ္လီယိတုံ	....	....	ပါ, ဝိဋ္ဌ, တ	(၁၅၀)
ပတိသာမေတ္ထာ	....	....	ပါ, ဝိဋ္ဌ, ဒု	(၂၀၀)
ပတိသေဝတိဉ် တိဝိဘတ်	....	....	ပါ, ဝိဋ္ဌ, ဒု	(၄၀၉)
ပတိယယတိ (ပစ္စယော)	....	....	နိ, ဝိဋ္ဌ, ဒု	(၃၅၃)
ပတိယာယိတမ္ဟကော	....	....	သီ, ဝိဋ္ဌ, ပ	(၄၅၉)
ပတိဟာရ (တံခါးစောင့်)	....	....	နိ, ဝိဋ္ဌ, တ	(၃၂၂)
ပတ္တုဏ္ဏာသက်န်း	....	....	ဟာ, ဇိဋ္ဌ	(၅၂၃)
ပတောဒေါ	....	....	နိ, ဝိဋ္ဌ, ဒု	(၃၆၄)
ပဌပဌပုလကံ (မုလကံ)	....	....	ပါ, ဝိဋ္ဌ, ဒု	(၉၂)
ပထမျာရာဇာစသည်	....	....	ပါ, ဝိဋ္ဌ, ဒု	(၅၆၀)
ပထဝီမဏ္ဍ, ဩဇ, ပပ္ပဋက	....	....	ပါ, ဝိဋ္ဌ, ဒု	(၁၁၃)
ပထဝီ (ပုထဝီ)	....	....	ကစ်, ဇိဋ္ဌ, ဒု	(၅၉၉)
ပထဝီဓာတု	....	....	ဇဋ္ဌ, ဝိနိ	(၄၃၅)
ပဒအနက်	....	....	နိ, ဝိဋ္ဌ, ဒု	(၃၁၆)
ပဒကောစသည်	....	....	ကစ်, ဝိဋ္ဌ, ဒု	(၁၀၅)
ပဒကော (ဝေယျာကရကောာ)		....	သီ, ဝိဋ္ဌ, တ	(၃၁၀)
ပဒတ္ထုတိ	....	....	နိ, ဝိဋ္ဌ, ဒု	(၃၂၉)
ပဒပရမောအဖွင့်	....	....	ပါ, ဝိဋ္ဌ, စ	(၁၂၄)
ပဒပူရဏ်ာ မတ္တာမေဝ .... ပါ, ဇိ, ပ		(၃၀၅)	သီ, ဝိဋ္ဌ, ဒု	(၄၀၁)
ပဒပုမာဏ္ဍာနံ	....	....	သီ, ဝိဋ္ဌ, တ	(၃၅၁)
ပဒဘာဇနီယ	....	....	နိ, ဝိဋ္ဌ, ဒု	(၁)
ပဒရသာဌဝ	....	....	စိတ်, ဇိဋ္ဌ	(၄၈၈)
ပဒဝါရဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချာဌ် ဒုတိယပါဒ		....	ပါ, ဝိဋ္ဌ, တ	(၆၁)
ပဒဝိတိဟာရေန .... ဟာ, ဇိဋ္ဌ		(၉၉)	သီ, ဝိဋ္ဌ, ပ	(၃၉၃)
ပဒသမ္ဗန္ဓ	....	....	ပါ, ဇိဋ္ဌ, တ	(၅၇၀)
ပဒါနိ	....	....	သီ, ဝိဋ္ဌ, ဒု	(၃၅၁)
ပဒါနုပဒံ	....	....	သီ, ဝိဋ္ဌ, ဒု	(၂၆၀)

ပဒါဝတ္ထိကန္တ, ဝါကျာဝတ္ထိကန္တ	....	....	ဋ္ဌ, နိ	(၃၉)
ပဓာနအနုယောဂ	....	....	သီ, ဋ္ဌီ, ဒု	(၃၈)
ပဓဲာနပဟိတတ္တဲ့	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၅၁)
ပန တထာဒိ	....	....	ဋ္ဌ, နိ	(၇)
ပန္နရသီဥပုသ် ဝါဒကွဲ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၀)
ပန္နလောမာအဖွင့်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၁၈၉)
ပပဉ္စေနိ	....	....	ဋ္ဌ, နိ	(၁၅)
ပဗ္ဗဇ္ဇာနှင့် သဒ္ဓမ္မသဝန	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၉၀)
ပဗ္ဗ, သန္နိ, သြဓိ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၂)
ပဗ္ဗတသခ်ေပေ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၁၇,၅၅၉)
ပဗ္ဗာဇနဉ မျိုး	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၅၉)
ပဗ္ဗာနံ သမဉ္ဇနံ ပသာရဏာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၅၈)
ပဗျာဟာသိ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၉၃)
ပဘင်္ဂ၏ ဓာတ်ပစ္စည်း	....	....	နိ, ဋ္ဌ, စ	(၁၉၅)
ပဘိန္နပဋိသမ္ဘိဒေါ	....	....	နိ, ဋ္ဌ, တ	(၂၀)
ပဘိန္နမဒံ စက္ကဟတ္ထိံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၄၂)
ပမာဏကတံ (အပမာဏကတံ) ကမ္မံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၃၁၉)
ပမာဒလေခါ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၈)
ပယတံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၃၁)
ပယိရဒါဟာသိ	....	....	နိ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၀)
ပယုတ္တဝါစာ	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၁၈၃)	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၁၄)
ပယောဂ,ဥပါယ	....	....	နိ, ဋ္ဌီ, ဒု	(၃၉၁, ၃၉၃)
ပယောဂ,ဥဒ္ဓါရ	....	....	သီ, ဋ္ဌီ, ပ	(၅၇၈)
ပယောဂဆရာ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၃၇၃)
ပယောဂဝတ္ထုမဟန္တတာ	....	....	နိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၅၄)
ပယောဇဉ်ခေါ်ပုံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၂)
ပယောဇနာ၏ ဝစနတ္ထ	....	....	ဋ္ဌ, နိ	(၁၃)
ပရပဋိဗဒ္ဓ ဇီဝိကတ္တာ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၄၄)
ပရမ္မရဘောဇနေ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၉၄)
ပရမတ္ထောဓ၏ ဝစနတ္ထ	....	....	ဋ္ဌ, နိ	(၄၃)
ပရမနှင့် ပါရမီ	....	....	နိ, ဋ္ဌီ, ပ	(၂၀၁)
ပရမနိပစ္စကာရော....	ပါ, ဋ္ဌီ, တ	(၃၉၄)	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၂၄၀)
ပရမပုဒ်အနက်	....	....	ဋ္ဌ, နိ	(၉)
ပရမဉ် ပရမပရိဏ္ဍေဒဟု ဖွင့်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၂၁၇)
ပရမ္မုခဝိကပုနာ ပြုပုံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌီ, စ	(၂၃၇)
ပရမ္မုခီ အာလိင်္ဂေယျ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၂၀၇)
ပရလောက-ဣဓလောက	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၄၇)
ပရဿ-အတ္တနောပဒ	....	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၆၇)

ပရဿဟရဏံ	....	ဓာ, ဝိ, ဒု	(၁၀၂)
ပရာမသန, အဿာဒန, အဘိနန္ဒန ... ဝိ, ဓာ	(၂၄၁)	ဓာ, ဝိ, စ	(၂၀၉)
ပရာမာသ	....	ဓာ, ဝိ, ပ	(၃၆၀)
ပရာယတ္တဝုတ္တိတံ	....	ဓာ, ဝိ, ဒု	(၃၉)
ပရာယတ္တ	....	ဓာ, ဝိ, တ	(၄၉၄)
ပရိကန္တော (တ္တော)	....	ပါ, ဝိ, တ	(၃၉၀)
ပရိကထာ, ဩဘာသ	....	ခါ, ဝိ, ပ	(၁၁)
ပရိကပ္ပါဝဟာရ	....	ပါ, ဝိ, တ	(၉၉)
ပရိကပ္ပိတောကာသ ဗဟိနိပါတ	....	ခါ, ဝိ, ပ	(၁၇၄)
ပရိကမ္မကတဘူမိ၏ အပေါ်ခင်း	....	စိတ်, ဝိ,	(၁၂၅)
ပရိက္ခာရ စောဠ အဓိဋ္ဌာန်တင်ရကျိုး	....	ခါ, ဝိ, ပ	(၃၃၄)
ပရိက္ခာရစောဠဉ် အရေအတွက်မရှိ	....	ပါ, ဝိ, စ	(၂၃၀)
ပရိက္ခာရ, ပရိဝါရ	....	သီ, ဝိ, စ	(၄)
ပရိစရိဿတိ	....	ပါ, ဝိ, တ	(၂၇၈)
ပရိစ္ဆာဂပဋိနိဿဂ္ဂ	....	ပါ, ဝိ, တ	(၂၇၂)
ပရိစာရေတိ (ဟိ)	သီ, ဝိ, ဒု(၁၄၅)	ပါ, ဝိ, ဒု	(၁၉၉)
ပရိဆ္ဆေဒကာသ,ကသိဏ	....	ဓာ, ဝိ, စ	(၄၈၀)
ပရိဇိတံ (အဂ္ဂပရိဇိတံ)	....	စိတ်, ဝိ	(၉၇)
ပရိဏာတသိက္ခာပုဒ်	....	ပါ, ဝိ, ပ	(၄၆၈)
ပရိဏာတံ၏ ပုဒ်ပြီးနှင့် အဓိပ္ပါယ်	....	ခါ, ဝိ, ပ	(၄၆၉)
ပရိဏာမ	....	ဓာ, ဝိ, တ	(၁၆၉)
ပရိဏာယကဋ္ဌ	....	ဓာ, ဝိ, တ	(၃၉၅)
ပရိဏာယိကာ	....	ဓာ, ဝိ, ဒု	(၃၆၃)
ပရိတ္တအာရုံ	....	ဝိ, ဓာ	(၂၄၆)
ပရိတဿနာ	....	သီ, ဝိ, ဒု	(၈၁)
ပရိတသိတဝိပ္ပန္ဒိတံ	....	သီ, ဝိ, ဒု	(၈၃)
ပရိတ္တာ၏ ဝစနတ္ထ	....	ဓာ, ဝိ, ပ	(၃၂၆)
ပရိဒဟိတ္တာ	....	ပါ, ဝိ, ဒု	(၉၆)
ပရိနိပ္ဖန္နရုပ်	....	ဓာ, ဝိ, စ	(၇၂)
ပရိပန္နော တိဋ္ဌတော	....	သီ, ဝိ, ဒု	(၃၁၅)
ပရိပါစိတံ	....	ခါ, ဝိ, ဒု	(၈၅)
ပရိပုဏ္ဏကောသကောဋ္ဌာဂါရ....	....	သီ, ဝိ, စ	(၈)
ပရိပ္ပရတိ	....	သီ, ဝိ, တ	(၁၆၄)
ပရိဗန္ဓကရဏာ	....	သီ, ဝိ, တ	(၁၀၄)
ပရိဗ္ဗာဇက, ပဗ္ဗဇိတ	....	စိတ်, ဝိ	(၃၂၄)
ပရိဗ္ဗာဇကော	....	သီ, ဝိ, ပ	(၂၃၁)
ပရိဘုဇိ (ဘူဇိ) မှကွဲ	....	ခါ, ဝိ, ဒု	(၂၉)
ပရိဘောဂဋ္ဌာနနှင့်စပ်၍ စေတိ ၃ မျိုး	...	ပါ, ဝိ, ပ	(၃၀၅)

ပရိမလ္လာလအာလောပ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၇၂)
ပရိမလ္လာလပဒဗျဉ္ဇန	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၁၆၃)
ပရိမလ္လာလဝတ်နည်း မသင်လျှင် အနာဒရိယ		....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၅၇)
ပရိမာရိတိန္ဒြယော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၁၇၅)
ပရိမုခံသတိံ	....	သီ, ဋ္ဌ, တ (၁၂၇)	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၁၀၆)
ပရိယန္တဝတိံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၀၀)
ပရိယတ္တိပုဒ်ပြီးပုံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၅၆)
ပရိယာဒိတ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၀၅)
ပရိယာပန္နေ	....	....	နှစ်, ဋ္ဌ, ပ	(၆၃၅)
ပရိယာပုဏာမိ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၉၉)
ပရိယာယံ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၆၇)
ပရိယာယော	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၅၁၆)	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၃၆)
ပရိယာယောယေဝ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၆၀၅)
ပရိယာယ်ဟောရကျိုး	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၃၇)
ပရိဝတ္တက ဒွါရ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၇၂)
ပရိဝတ္တောနှင့် ဝိကပွအဓိပ္ပါယ်		....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၉၀)
ပရိဝေသနံ	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ (၅၇၅)	စိတ်, ဋ္ဌ	(၃၂၄)
ပရိဝေဏပုဒ် အဖွင့်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၇၉)
ပရိသင်္ကိတ ၃ မျိုး	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၅၇)
ပရိသဝသေန သီမာ ဝနိတာ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၆၄၄)
ပရိသုဒ္ဓဒေသနာ ဖြစ်ပုံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၂၇)
ပရိသုဒ္ဓေ စသည်	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၁၃၅)
ပရိသုပဋ္ဌာပက (ကျောင်းထိုင်)		....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၁၅၉)
ပရိဟရဏော	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၃)
ပရိဟာရေန	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဝ	(၄၁)
ပရိဟာရော	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၁၂၇)
ပရိဟာရံ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ,	(၃၆)
ပရ္ဟပဟာရဝါဒ	....	....	စိတ် , ဋ္ဌ	(၃၇၄)
ပရေ၏ အနက်များ	....	....	သီ, ဋ္ဌ ပ	(၃၂၄)
ပရောက္ခာ စသော ဝိဘတ် ၃ မျိုး၏ သက်ရာ		....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၁၁)
ပရောပဏ္ဏာသ	....	....	နှစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၇၆)
ပရံမုခကပ္ပိယကားရက	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၀၁)
ပရံဝိယ မတ္တာယ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၁၅၄)
ပလ္လင်္ကော	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ (၁၀၅)	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၁၂၅)
ပလဿုကာ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၃၆)
ပလ္လတ္ထိကာ	....	....	စိတ်, ဋ္ဌ,	(၄၁၈)
ပလာပ(ယ)နာကားရံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၁၁၅)
ပလာလပုဉ္ဇ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၁၂၅)

ပလိဗောဓေနာမ	....	....	စိတ်, ဒု,	(၃၉၃)
ပလိဗောဓံ	....	....	ပါ, ဒု, ဒု	(၃၁၁)
ပလ္လောမော	....	....	သီ, ဒု, တ	(၄၀၇)
ပလမ္ဖေသိ	....	....	သီ, ဒု, ဒု	(၂၇၆)
ပဝတ္တဖလဋ္ဌ နှစ်နည်း	....	သီ, ဒု, တ (၄၂၆)	နှ, ဒံ, ပ	(၁၅၇)
ပဝတ္တမံသံ	....	ပါ, ဒု, စ (၁၂၀)	ဟာ, ဒံ	(၄၀၇)
ပဝတ္တသန္တာဓိပတေယျံ	....	....	နှ, ဒု, ဒု	(၂၀၀)
ပဝတ္တာရော (မန္တာနံ)	....	....	သီ, ဒု, တ	(၄၃၄)
ပဝတ္တိ ဒွိတိမတ္တကမေဝ	....	....	နှ, ဒံ, တ	(၂၆၅)
ပဝတ္တံ, နှိမိဘံ	....	....	သီ, ဒု, ဒု	(၁၀)
ပဝါရဏာ အမျိုးမျိုး	....	....	ဟာ, ဒံ,	(၄၂၆)
ပဝါရဏာ ပစ္စုက္ကမုနာ	...	....	ခါ, ဒု, ဒု	(၂၀၀)
ပဝါရဏာဋ္ဌ ဆောင်ကြောင်းထိုင်		....	ဟာ, ဒံ	(၄၂၅)
ပဝါရဏာသင်္ဂဟံ	....	သီ, ဒု, တ (၂၀၇)	ဟာ, ဒု	(၅၅၃)
ပဝေဏ္ဍတိ	....	က၏, ဒု, ဒု (၄၁၂)	နှ, ဒံ, ပ (၂၁၆, ၄၉၃)	
ပဝေဏိအာဂတ	....	....	ခါ, ဒု, ဒု	(၁၆၉)
ပဝေဒေတိ (ဒိပေတိ)	....	....	သီ, ဒု, ဒု	(ဂ)
ပဝေသနံ	....	....	ပါ, ဒံ, ဒု	(၄၂၆)
ပသန္နာကာရံ	....	သီ, ဒု, စ (၁၄၆)	ပါ, ဒု, ဒု	(၇၂)
ပသယှာဝဟာရ	....	....	ပါ, ဒု, တ	(၉၉)
ပသာဒ	....	..	စိတ်, ဒု,	(၅၂၁)
ပဒသ (သေ) နဒီ	....	....	သီ, ဒု, တ	(၃၀၇)
ပဟာနသံဝရ	....	....	နှ, ဒံ, တ	(၂၂၆)
ပဟာနေကင္ဒ	....	...	နှ, ဒု, စ	(၇၉)
ပဟာန် ၅ ပါး	....	....	နှ, ဒု, စ	(၁၀၀)
ပဟာရသမုစ္ဆိတာ	....	....	စိတ်, ဒု	(၃၀၄)
ပဟိတတ္တော	....	....	သီ, ဒံ, စ	(၁၅၅)
ပဟုတဓနဓညာ	....	....	ပါ, ဒု, ဒု	(၂၀၀)
ပဟုတဓနဓညဝါ	....	....	နှ, ဒံ, ပ	(၁၄၉)
ပဟုတပုဉ်အဖွင့်	....	....	ပါ, ဒု, ပ	(၇၀)
ပဟုတဝိတ္တူပကရဏာ	....	....	ပါ, ဒု, ဒု	(၁၇၁)
ပဋိသတ္ထမ္ဘာ	....	....	ပါ, ဒု, တ	(၂၂၆)
ပါကတိဇြယော	....	....	ပါ, ဒု, တ	(၃၉၅)
ပါစိန်	....	....	ပါ, ဒု, စ	(၂၉)
ပါဋိပဒဒိဝသဋ္ဌ သီဟိဋ္ဌ အိန္ဒိယအခေါ်ကွဲပုံ		....	ပါ, ဒု, ပ	(၃၂၅)
ပါဋိဟာရိယ ၃ မျိုး	....	...	နှ, ဒု, ပ	(၁၀)
ပါဋိဟိရအဖွင့်	....	....	နှ, ဒု, ပ	(၄၁၇)
ပါဏာ၏ တရားကိုယ်	....	....	ခါ, ဒု, ပ	(၁၉၁)

ပါဏာဘူတေ	....	သီ, ဋီ, ပ	(၄၄၀)
ပါဏာတိပါတ	..., သီ, ဋီ, ပ(၄၃၁)	ပါ, ဍီ, တ	(၂၀၇)
ပါဏာတိပါတိ ဝိရတိဟ်နှင့် အရကောက်	....	ခါ, ဎီ, ပ	(၁၉၁)
ပါဏုပေတံ	....	ပါ, ဍီ, ဒု	(၈၀)
ပါတမ္ဘတံ	....	သီ, ဎီ, စ	(၁၀၉)
ပါတရာသော	....	သီ, ဎီ, ပ	(၂၅၇)
ပါတိမောက် ၂ မျိုး	....	ခါ, ဎီ, ပ	(၈, ၇၆)
ပါတိမောက္ခ သံဝရ သံဝုတော	....	စိတ်, ဍီ,	(၁၅၃)
ပါတိမောက္ခသံဝုတော	....	သီ, ဎီ, ဒု	(၄၄၇)
ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိဿာမိနှင့်စပ်၍ မှတ်ရမည့်အဓိပ္ပါယ်....		ခါ, ဍီ, ပ	(၉၉)
ပါထေယျံစသည်	....	ကစ်, ဋီ, ဒု	(၉၃)
ပါဒပုဉ္ဆန	....,	ခါ, ဍီ, ဒု	(၄၉)
ပါဒ၏ ပမာဏ	....	ခါ, ဎီ, ပ	(၁၀၅)
ပါဒေသု ဂဟေတွာအဖွင့်	....	ပါ, ဎီ, ဒု	(၂၂၉)
ပါန=ပါဏ (ပဿာသ)	....	ပါ, ဎီ, တ	(၁၆၀)
ပါပကိရေကန	....	ဟာ, ဍီ	(၅၅၃)
ပါပဇ္ဇစသည်	....	ကစ်, ဋီ, ဒု	(၃၉၅)
ပါပါနိ	....	ဍီ, နီ	(၁၀၆)
ပါဗိဆ္ဆတာ	.... ခါ, ဋီ, ပ(၂၁၄)	ပါ, ဍီ, စ	(၁၄၇)
ပါဘဘံ အနုပ္ပဒေတု	....	သီ, ဎီ, စ	(၁၅)
ပါမောဇ္ဇံ	....	သီ, ဍီ, စ	(၂၂၃)
ပါယသံ (မဓုပါယသံ)	.... စိတ်, ဋီ (၂၂၂)	သီ, ဎီ, ပ	(၃၆၀)
ပါရမီ ၃ မျိုး	.... နီ, ဋီ, ပ (၂၅၁)	သီ, ဎီ, ပ	(၃၀၅)
ပါရာဇိကကို အကြောင်းထားတော်မမူ	....	ပါ, ဎီ, ဒု	(၄၃၁)
ပါရာဇိကသည့် အဿအနက်....	....	ပါ, ဍီ, ဒု	(၄၂၄)
ပါရာဇိက ၂၄ ပါး	....	ခါ, ဍီ, ပ	(၂၁၆)
ပါရာဇိကကျသူကို ရှိခိုးကောင်း မရှိခိုးကောင်း	....	ပါ, ဍီ, စ	(၀၂)
ပါရာဇိကကျသော်လည်း ဝိသုဒ္ဓိဖြစ်နိုင်ပုံ	....	ခါ, ဎီ, ပ	(၂၁၁)
ပါဝိစ္ဆတာ	.... ခါ, ဋီ, ပ(၂၁၄)	ပါ, ဎီ, စ	(၁၄၇)
ပါဘဘံ အနုပ္ပဒေတု	....	သီ, ဎီ, စ	(၁၅)
ပါမောဇ္ဇံ	....	သီ, ဍီ, စ	(၂၂၃)
ပါယသံ (မဓုပါယသံ)	.... စိတ်, ဋီ (၂၂၂)	သီ, ဎီ, ပ	(၃၆၀)
ပါရမီ ၃ မျိုး	.... နီ, ဋီ, ပ (၂၅၁)	သီ, ဎီ, ပ	(၃၀၅)
ပါရာဇိကကို အကြောင်းထားတော်မမူ	....	ပါ, ဎီ, ဒု	(၄၃၁)
ပါရာဇိကသည့် အဿအနက်....	....	ပါ, ဍီ, ဒု	(၄၂၄)
ပါရာဇိက ၂၄ ပါး	....	ခါ, ဍီ, ပ	(၂၁၆)
ပါရာဇိကကျသူကို ရှိခိုးကောင်း မရှိခိုးကောင်း	....	ပါ, ဍီ, စ	(၀၂)
ပါရာဇိကကျသော်လည်း ဝိသုဒ္ဓိဖြစ်နိုင်ပုံ	....	ခါ, ဎီ, ပ	(၂၁၁)
ပါရာဇိကရက္ခကာက	....	စိတ်, ဍီ	(၃၇၆)
ပါရာဇိကော	.... ပါ, ဋီ, ဒု (၄၁၆)	ခါ, ဎီ, ပ	(၁၄၄)
ပါရိဆ္ဆတ္တကမူလမ္ပိ	..., ...	နီ, ဎီ, ပ	(၁၁)
ပါရိဇုညံ ပုဒ်အဖွင့်	....	ပါ, ဍီ, ပ	(၃၉၃)
ပါရိပ္ဖရိံ	....	သီ, ဎီ, စ	(၂၂၂)
ပါရိမဇ္ဈကတော	....	ပါ, ဎီ, တ	(၁၄၄)
ပါရိမဇ္ဈိကာ	....	ပါ, ဎီ, တ	(၁၄၃)
ပါရိဝါသိကံ	... .	ပါ, ဍီ, ဒု	(၂၁၀)
ပါရိဝါသိယ	....	ခါ, ဎီ, ဒု	(၃၉၅)
ပါရိသေဿေန	....	နီ, ဍီ, ပ	(၅၀၇)

ပါရိသဇ္ဇာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၂၀)
ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်ပြုနည်း ၂ မျိုး	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၇၇)
ပါရိသုဒ္ဓိ ဆန္ဒဒါန	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၃၇၆)
ပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာန်း	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၂၁၈)
ပါရုံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၀၀)
ပါဝစန် သုပ္ပိတံ	....	....	နှိ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၂၀)
ပါဝါရ, ကောဇဝ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၃)
ပါသက္ကပုဒ်ဖွင့်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၂၁)
ပါသာဒိကထ္ထံ (တ္ထံ)	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၃၅၅)
ပါသာဒိကေန သမ္မါဒေဟိ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ,	(၉၅)
ပါသာဒတလသာဋိကာ	....	....	နှိ, ဋ္ဌ, တ	(၁၁၀)
ပါဟုနက (ပဟေနက) သတ္ထာရော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၄၆)
ပါဟုနေ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၁၀)
ပါဋိပုဒ်နက်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၄၄)
ပါဋိလိမဆိုတတ်လျှင် ဆိုတတ်ရာဘာသာဖြင့် ဆိုနိုင်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၂၂၀)
ပါဋိတော်၌မလာသော ထေရပတ်စသည်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၄၃)
ပါဋိတော်လာကမ္မဋ္ဌာန်း ၃၈	....	....	နှိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၂၉)
ပါဋိတော်ပါဌ် စိစစ်	....	....	နှိ, ဋ္ဌ, တ	(၁၁၈)
ပိအနက်ကိုဟောသော ပန	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၅၉၅)
ပိ၏ သံမိုဂ္ဂလနက္ထ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၃၀)
ပိဋကပုဒ်၏အဖွင့်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၂၇)
ပိဋိဘဝင်ံ	....	....	နှိ, ဋ္ဌ, တ	(၃၀၀)
ပိဋိသမယ၌ ဉာတိပဝါရိတတောင်းလျှင် လွတ်-မလွတ်	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၄၉)
ပိဏ္ဍာဒါယကာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၉၉)
ပိဏ္ဍပါတ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၅၆၄)
ပိဏ္ဍပါတ ပဋိက္ခိတ္တာနံ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၁၂၅)			ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၂၇၀)
ပိဏ္ဍရသ ဘောဇနာဒိနိ	....	....	နှိ, ဋ္ဌ, စ	(၂၆၅)
ပိဏ္ဍိယာလောပ ဘောဇနံ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၄၄)
ပိဏ္ဍုက္ကေပကံ	....	....	စိတ် , ဋ္ဌ	(၄၂၄)
ပိဏ္ဍိန္ဒြိယော .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၃၀၇)			ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၆၉)
ပိတာမဟာယုဂ၌ ယုဂ၏ ယုဂဋ္ဌအနက်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၂၆၅)
ပိတာမဟာယုဂ၌ ယုဂ၏ အာယုပ္ပမာဏအနက်	....	....	သီ, ဋ္ဌ, တ	(၄၆၈)
	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၂၆၄)
ပိတ္တုမ္မတ္တကနှင့် ယက္ခုမ္မတ္တက		....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၄၃)
ပိယဝစနမေတံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၁၁)			ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၄၈၀)
ပိယော မနာပေါ ဂရု	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၅၉)
ပိယော, သုခေဓိတော	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၉၅)
ပီရေ ဝိနသ္သ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၉၁)

ဝိသဒ္ဒါ၏အဖွင့် .... ဋ္ဌ, နိ (၇၉)
ဝိသာစော .... က၏, ဋ္ဌ, ဒု (၂၅၂)
ဝိသုဏ, ဖရုသ, သမ္ဖပ္ပလာပ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ (၄၆၁)
ဝိသုဏာဝါစာ .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၉၁)
ဝိသုဏာ၌ ဝိသုဓ်ာတ်ဟု မှား.... .... ဋ္ဌ, နိ (၃၆၆)
ဝိသောဒနာဒိဂိုဏ်း .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၄၅၂) က၏, ဋ္ဌ, ဒု (၂၅၅)
ဝိဋ္ဌသဝို .... နိ, ဋ္ဌ, တ (၃၂၅) ဟာ, ဋ္ဌ (၂၆၁)
ဝိတိ၏ ဝစနတ္ထ .... ဋ္ဌ, နိ (၁၂၃)
ဝိတိ ၅ မျိုး .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၅၃)
ဝိတိမနဿ .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၁၅၉)
ဝိတိသမ္ဖောဇ္ဈင်ဖြစ်ကြောင်း .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၀၇)
ဝိတိ သမ္ဖာဝနတ္ထေ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၄၅၇)
ဝိဿဆေးခ .... ဟာ, ဋ္ဌ (၄၀၁)
ပဉ်းကံရှိသူပြုလျှင် အကောင်းချည်း .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၉၀)
ပဋ္ဌလအဓိဋ္ဌာနနယေန .... ဟာ, ဋ္ဌ (၆၃၃)
ပဋ္ဌလဝေမတ္တတာ .... သီ, ဋ္ဌ, စ (၁၅၄)
ပဋ္ဌလောဥပလဗ္ဘတို .... နိ, ဋ္ဌ, ပ (၄၁)
ပဝ်ဝ ၃ မျိုး .... သီ, ဋ္ဌ, စ (၁၄၄)
ပဝ်ဝ်စသည် စင်ကြယ်စွာ ဆေးရကျိုး .... စိတ်, ဋ္ဌ (၃၀၅)
ပဝ်ဝ်စသည် မစင်ကြယ်လျှင် အာပတ် ၃ ချက် .... စိတ်, ဋ္ဌ (၃၀၆)
ပဝ်ဂ်ုလ် ၄ မျိုး .... နိ, ဋ္ဌ, ပ (၄၀၄)
ပဿဒ္ဓိကတာ၏ ဝစနတ္ထ .... နိ, ဋ္ဌ, စ (၁၄၀)
ပဿဒ္ဓာစေးဒနာ နာမည်တပ်ပုံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၆၃)
ပဿဒ္ဓာနုသယ် .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၅၃)
ပဿဒ္ဓာမဋ္ဌဿ .... သီ, ဋ္ဌ, စ (၂၆၀)
ပဿဒ္ဓိတာနော (နံ) .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၀၉)
ပဿဒ္ဓိယမရကာ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၀)
ပဿဒ္ဓိသမ္ဘတာ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၁၅၀)
ပဿဒ္ဓီသန်း ဝိပုလံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၁၄)
ပဟ္ဏောသေန, ပဟ်ဏသေန .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၅၀၁)
ပဟ္ဏာပတ္တာ .... စိတ်, ဋ္ဌ (၃၉၁)
ပဟ္ဏာ-ပဟ္ဏာမာ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၃၀)
ပဟ္တာနံဌ သာမညနိဋ္ဌေသ, ကသေဝ် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၂၃၀)
ပဟုဇ္ဇနော .... နိ, ဋ္ဌ, စ (၉၂, ၃၇၁) သီ, ဋ္ဌ, ပ (၃၇၅)
ပဉ်နက်ဟူသမျှ သတ္တာကြိယာရှိ .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု (၄၀၆)
ပဟုဇ္ဇဉ်က သောတာပန်စိတ်ကိုသိနိုင် .... နိ, ဋ္ဌ, စ (၂၉၄)
ပဟုဇ္ဇဉ်သဒ္ဒါ၌ အသာဆုံးမင်း .... သီ, ဋ္ဌ, တ (၂၇၄)
ပဟုတ္တပဋ္ဌောဒ .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု (၆၂)

ပုထုဝါယံဠ် ပုဒ်အမျိုးမျိုး .... နှီ, ဋ္ဌ, စ (၉၇)
ပုပ္ပဆန္နက .... ဖိတ်, ဋ္ဌ (၁၆)
ပုပ္ပဆန္နက၏အကျိုးမြင်ပုံ .... နှီ, ဋ္ဌ, တ (၇၂)
ပုပ္ပန္တိ လောဟိတသုနာမံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၃၃)
ပုပ္ပါဝဋ္ဌိ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၅၁၇)
ပုပ္ပံ .... စိတ်, ဋ္ဌံ (၂၃၆)
ပုပ္ဖကရဏာနှင့် ပုပ္ဖကိစ္စ .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၈၅)
ပုပ္ဖကရဏာ၄ ပါးအဓိပ္ပါယ် .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၈၅)
ပုပ္ဖဏ္ဍံ, အပရဏ္ဍံ .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု (၆၈) ပါ, ဋ္ဌ, စ (၂၇)
ပုပ္ဖဏ္ဍသမယံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၉၅)
ပုပ္ဖန္ကပိုကာ .... သိ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၆)
ပုပ္ဖနိမိတ္တံ .... သိ, ဋ္ဌ, ပ (၃၉၂)
ပုပ္ဖပယောဂပဋ္ဌက .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၁၇၆)
ပုပ္ဖယောဂေါ .... ဟာ, ဋ္ဌံ (၅၆)
ပုပ္ဖရတ္တစသည် .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၃၇)
ပုပ္ဖာစရိယာနုဘာဝံ (အာနုဘာဝ အရကောက်) .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၁၇)
ပုပ္ဖုဋ္ဌာယီ, ပဆ္ဆာနိပါတိ .... သိ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၆၉)
ပုဗ္ဗေနိဝါသအဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၁)
ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်နှင့် ထူးပုံမှတ်ချက်....သိ, ဋ္ဌ, တ (၅၄၇) ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၆)
ပုဗ္ဗေဝ သန္နိဝါသေနအနက် .... ပါ, ဋ္ဌံ, ပ (၂၂၇)
ပုရတ္ထိမော .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၁၃၀)
ပုရမ္မာကံအဖွင့် .... ဟာ, ဋ္ဌံ (၃၆၇)
ပုရာဏကထာ .... သိ, ဋ္ဌ, တ (၃၁၀)
ပုရာဏစီဝရသိက္ခာပုဒ် .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၃၇၅)
ပုရာဏဒုတိယိကံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၂၀)
ပုရိမသိဒ္ဓ သမ္မန္နဂဟဏဝိထိ .... နှီ, ဋ္ဌ, ဒု (၅၂၅)
ပုရိသကာရေ .... သိ, ဋ္ဌံ, ဒု (၃၂၃)
ပုရိသပုဂ္ဂလာဏံ .... ဟာ, ဋ္ဌ (၄၇၉)
ပုရိသဘူမိ ၈ ပါး .... သိ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၃၅)
ပုရိသမဒ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၅၆)
ပုရိသယုဂဝသေန .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၄၀)
ပုရိသယုတ္တယာဉ် .... ဟာ, ဋ္ဌ (၄၆၂)
ပုရိသဝိသေသောနာမ ဉာတဗ္ဗော .... ပါ, ဋ္ဌ, တ (၅၉)
ပုရိသသဏ္ဌာနံ (လိင်္ဂပြန်ပုံ) .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၄၅၆)
ပုရေဒိပ္ပ (မ္ဘ) တိ အဆုံးအဖြတ် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၅၅)
ပုရေ (ပုရ) ကွာရော .... ကစ်, ဋ္ဌံ, ဒု (၅၁၄)
ပုံလိင်္ဂဲအမျိုးမျိုး .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု (၁၄)
ပူဇာရဟဋ္ဌ ဋ္ဌီကားသစ်ဖွင့်ပုံ .... သိ, ဋ္ဌ, ပ (၁၁၁)

ပူဇိတာဥ် တဏ် အရဟာအနက် .... ပါ, ဥ်, စ (၁၂၅)
ပူရဏကထာ..., သီ, ဋ်, ပ(၄၅၄)စိတ်, ဋ်(၁၂) နှ, ဏ်, ဒ (၁၈၉)
ပူရိမပန်းကုံး .... ပါ, ဥ်, စ (၁၇၀)
ပေစာစာအုပ်များ ဂရုဘက်လား .... ခါ, ဏ်, ဒ (၂၂၄)
ပေဠကေပုဒ်ဖွင့် .... ပါ, ဏ်, ပ (၅၇၄)
ပေတလောကော .... ပါ, ဏ်, တ (၄၇၀)
ပေမနိယာ၏ ပုဒ်ပြိုး.... သီ, ဋ်, ပ (၄၇၃) နှ, ဥ်, စ (၂၄၆)
ပေမံ .... သီ, ဏ်, ဒ (၂၀၇)
ပေယျာလံ .... နှ, ဋ်, ပ (၆၅) ပါ, ဏ်, တ (၄၃၁)
ပေသလံ .... ပါ, ဏ်, ဒ (၂၆၅)
ပေသုနေယျံ .... က၏, ဏ်, ဒ (၁၄၉)
ပေါက္ခရဝဿံ .... ပါ, ဏ်, ပ (၃၀၃)
ပေါက္ခရသာဒိ(တိ) .... သီ, ဏ်, တ (၂၉၇)
ပေါဒ်ါနုပုဒ်ံ .... သီ, ဏ်, တ (၁၉)
ပေါဏ္ဍက .... ပါ, ဏ်, တ (၃၇၂)
ပေါဏ္ဍကရွပံ .... သီ, ဋ်, တ (၆၇) ပါ, ဏ်, ဒ (၄၀၅)
ပေါနောဘဝိကာ .... နှ, ဥ်, ဒ (၀၂)
ပေါရာဏာပနဒ္ဓ ပနအနက် .... ပါ, ဏ်, ပ (၃၆၂)
ပေါရာဏေဟိ .... ဋ်, နှ (၇)
ပေါရိသိယံ .... က၏, ဥ်, ဒ (၁၅၁)
ပေါရိဏ်ပုဒ်ပြိုး ... နှ, ဋ်, စ(၂၄၇)သီ, ဋ်,တ(၄၇၇) သီ, ဏ်, ပ (၄၇၄)
ပေါသိနှ .... သီ, ဏ်, တ (၁၇၄)
ပံသုဝိသာစက .... သီ, ဏ်, တ (၄၉၆)
ပန်းအိုးထည်းဒ္ဓ ဇာတပထဝိ .... ခါ, ဋ်, ဒ (၂၄) စိတ်, ဏ် (၆၆)
ပန်းပေးကောင်း, မပေးကောင်း .... ပါ, ဏ်, စ (၁၉၁)
ပန်းပေးခြင်း စသည်တို့ကြောင့် သဒ္ဓါတရား ဖျက်စီးပုံ ခါ, ဏ်, ပ (၃၁)
ပြုနိုင်သည့်ပဝါရဏာရက် .... ခါ, ဏ်, ပ (၃၁)
ဖန္ဒတော, ဖန္ဒာပယတော .... သီ, ဏ်, ဒ (၃၁၄)
ဖရုသဝါစာ .... ဋ်, နှ (၃၆၆) နှ, ဥ်, ဒ (၁၉၂)
ဖရုသဝါစာမဖြစ် .... သီ, ဏ်,တ (၃၇၇)
ဖလကဝိဒ္ဓ .... ခါ, ဏ်, ဒ (၄၉)
ဖလိတောစသည်ဒ္ဓ ဇုတပစ္ဆည်း .... က၏, ဏ်, ဒ (၁၆၀)
ဖလိနောစသည်ဒ္ဓ ဇုနပစ္ဆည်း .... က၏, ဏ်, ဒ (၁၅၉)
ဖလံ, ဝိပါကော .... သီ, ဏ်, ဒ (၃၄၇)
ဖသစသည်ကို နာမဟု ဆိုရပုံ .... နှ, ဥ်, စ (၄၅၀)
ဖါတိကမ္မ .... ခါ, ဏ်, ဒ (၂၂၉)
ဖါသုဝိဟာရံ .... သီ, ဏ်, စ (၂၄၄)
ဖုဋ္ဌသရီရော .... သီ, ဋ်, တ (၂၂၃)

ဖုဇ္ဈော, ဖုဇ္ဈော	....	ဓာ, ဒို, ဒု	(၄၄၉)
ဖုလ္လိတမလ္လိတဝိဘူသိတံ	....	ဓာ, ဒို, ဒု	(၃၂၀)
ဖုသတိဋ္ဌ ကမ္မရုပ်, ကဏ္ဍရုပ်	....	ပါ, ဒို, ဒု	(၄၃၆)
ဖုသနကဝဿန	....	ဓာ, ဒို, ဒု	(၃၂၀)
ဖုသနာကာရော	....	ဓာ, ဒို, ဒု	(၃၂၂)
ဖုသဖုသဋ္ဌ အာဘိက္ခညာ	....	သီ, ဒို, ဒု	(၁၆၀)
ဗေါဇ္ဈင်္ဂမဟာဘူတ်တို့၏ ကာယပသာဒနှင့်ထိခိုက်ပုံ	....	ဓာ, ဒို, စ	(၄၃)
ဗိတ်မန်သူမှ ပြောကောင်း	....	ဟာ, ဒို	(၆၆၂)
ဗြင့်+ကြောင့် အနက်ထူးပုံ	....	သီ, ဒို, ပ	(၄)
ဗန္ဓနာ ပဝုတ္တော	....	ပါ, ဒို, ပ (၅၁၄)	ဟာ, ဒို	(၂၀၄)
ဗဒ္ဓသိမ်ကို မြစ်ရေလွှမ်း	....	....	ဟာ, ဒို	(၃၅၃)
ဗရိဟိသဏ္ဌာယ	....	....	သီ, ဒို, စ	(၃၄)
ဗလက္ကာရေန	....	....	သီ, ဒို, တ	(၁၅၇)
ဗလဂ္ဂံ	....	....	ခါ, ဒို, ဒု	(၁၆၂)
ဗလမတ္တာ	....	....	သီ, ဒို, တ	(၁၄၀)
ဗလစံ ဝိတိ	....	က်, ဒို, ဒု (၆၅)	ဓာ, ဒို, ပ	(၆၀)
ဗလိဗဒ္ဓ	....	....	စိတ်, ဒို	(၁၃)
ဗလိံလဘန္တို အဓိပ္ပါယ်	....	....	ဟာ, ဒို	(၃၄၃)
ဗလံ, ထာမ, ဝိရိယ	....	....	သီ, ဒို, ဒု	(၃၂၄)
ဗဟိဒ္ဓဋ္ဌ ဩဇာက မထောက်ပုံ	....	....	ဒို, ဓာ	(၄၄၆)
ဗဟုကာရာ	....	....	ဟာ, ဒို,	(၅၁)
ဗဟုလီကတော	....	....	ပါ, ဒို, တ	(၁၆၉)
ဗဟုလံ၏ အဓိပ္ပါယ်	....	....	က်, ဒို, ဒု	(၄၅၉)
ဗာတ္တိံသတိရစ္ဆာန ကထာ	....	....	သီ, ဒို, ပ	(၅၅၃)
ဗာလလဒ္ဓိအားသာ စောဒနာနည်းပေးရခြင်း	....	....	ပါ, ဒို, စ	(၀၇)
ဗာဟိရ, အဇ္ဈတ္တိက နိဒါန်း	....	....	ပါ, ဒို, ပ	(၃၄၅)
ဗာဟိရက သုတ္တစသည်	....	....	ပါ, ဒို, ဒု	(၃၂၁)
ဗာဟုဇည်	....	....	သီ, ဒို, ဒု	(၄၃၅)
ဗာဟုသစ္စမဟဇ်တို့	....	....	ပါ, ဒို, ဒု	(၁၅၅)
ဗာဠဂိလာနော	....	....	သီ, ဒို, တ	(၁၃၉)
ဗိမ္ဗိသာရ	....	....	သီ, ဒို, တ	(၄၆၂)
ဗိလာသယာ	....	....	ဓာ, ဒို, ပ	(၁၉၆)
ဗိလာဋသန်လိက	....	....	ဟာ, ဒို	(၃၇၀)
ဗီဇ ၅ မျိုး	....	....	ခါ, ဒို, ဒု	(၃၁)
ဗီဇဂါမ ၃ မျိုး	....	....	စိတ်, ဒို	(၀၀)
ဗီဇဂါမ၌ ဗီဇအနက်	....	....	သီ, ဒို, ပ	(၄၀၂)
ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ	....	....	ခါ, ဒို, ဒု	(၁၆၃)
ဗီဘစ္ဆံ	....	....	ပါ, ဒို, တ	(၄၆၆)

ဗုဒ္ဓဝါတ်၏ ဇာဂရဏ ဝိကသနအနက်	....	ဒု, ဒု,	(၂၄)
ဗုဒ္ဓအရပ်တော်တိုင်းသူ	....	သိ, ဒု, တ	(၄၀၅)
ဗုဒ္ဓ၏ အရကောက် (လက်ာ)	....	သိ, ဒု, ပ	(၁၁)
ဗုဒ္ဓ၏ ဉာဏ်တော်	....	သိ, ဒု, စ	(၁၄၅)
ဗုဒ္ဓခမည်းတော် အနာဂါမ်တည်ပုံ	....	ဟာ, ဒု	(၁၉၆)
ဗုဒ္ဓဂဇ္ဈိတံ	....	သိ, ဒု, စ	(၂၀၀)
ဗုဒ္ဓစက္ခု	....	ဟာ, ဒု,	(၄၀)
ဗုဒ္ဓစက္ခုနာဉ် မှတ်ဘွယ်	....	ပါ, ဒု, ပ	(၃၀၆)
ဗုဒ္ဓဌာစရိယ	....	သိ, ဒု, ပ	(၃၀၀)
ဗုဒ္ဓဒတ္တောစသည်	....	ကစ်, ဒု, ဒု	(၆၁)
ဗုဒ္ဓနိသေဒိတံဉ် ဥက္ကုဋ္ဌနည်း	....	ပါ, ဒု, ပ	(၆)
ဗုဒ္ဓနှင့် စက္ကဝတ္တိတို့ လက္ခဏာအထူး	....	သိ, ဒု, တ	(၃၃၀)
ဗုဒ္ဓပဗုဓသံဃာအား လှူပုံ	....	ဟာ, ဒု	(၆၅၁)
ဗုဒ္ဓဘူမိ (ဗောဓိသတ္တ ဘူမိ)	....	သိ, ဒု, ဒု	(၂၉၂)
ဗုဒ္ဓမာမကာ	....	ပါ, ဒု, ဒု	(၉၄)
ဗုဒ္ဓလက္ခဏာကျမ်းကို မြဟ္မာတို့ သင်ပေး	....	သိ, ဒု, တ	(၃၂၆)
ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်	....	သိ, ဒု, ဒု	(၃၂၀)
ဗုဒ္ဓါနုံ ဒွေကထာ	....	သိ, ဒု, စ	(၂၃၁)
ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒတပါးမှကို နဝမခဏဟု မယူရ	....	နှိ, ဒု, ဒု	(၄၀၀)
ဗုဒ္ဓေါတိ ကိတ္တယန္တသ	....	သိ, ဒု, ပ	(၃၄၃)
ဗုဒ္ဓေါဝိဉ် အပိအနက်	....	သိ, ဒု, ပ	(၁၁)
ဗုဒ္ဓေါဝိ ဗုဒ္ဓသဝဏ္ဏံ ဂါထာ	....	သိ, ဒု, တ	(၄၉၉)
ဗောဇ္ဈင် (ဗောဓိ+အင်)	....	နှိ, ဒု, တ	(၁၃၀)
ဗောဇ္ဈင်၏ ဝစနတ္ထ	....	ဒု, နှိ	(၅၂၇)
ဗောဒ္ဓော	....	ပါ, ဒု, စ	(၁၀၀)
ဗောဓနေယျ	....	သိ, ဒု, တ (၂၀၁)	နှိ, ဒု, ပ (၂၁၇)
ဗောဓနေယျပန္ဓ၀	....	....	သိ, ဒု, တ (၂၉၂)
ဗောဓိပညာဏံ	....	...	ပါ, ဒု, ဒု (၃၉၀)
ဗောဓိမဏ္ဍော အဖွင့်	....	....	ပါ, ဒု, ပ (၄၀၀,၅၆)
ဗောဓိရုက္ခ	....	....	ဟာ, ဒု, (၈)
ဗောဓိသတ္တာနံ	....	....	နှိ, ဒု, ပ (၁၉၂)
ဗျဉ္ဇန, ဥပသဂ္ဂ, အတ္ထဝဉ္ဇနေန	....	....	နှိ, ဒု, ဒု (၃၂၄)
ဗျဉ္ဇန ဗုဒ္ဓိယာ	....	....	သိ, ဒု, ဒု (၄၂၅)
ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ	....	....	သိ, ဒု, ပ (၂၃၁)
ဗျဉ္ဇာ	....	....	စိတ်, ဒု (၄၄၀)
ဗျဘိရိတ္တာဗျတိရိတ္တ အတ္ထ	....	....	ဒု, နှိ, (၅၀၆)
ဗျတ်ရေက (စ) သဒ္ဒါ	....	....	သိ, ဒု, တ (၂၄၉)
ဗျတ္တောန်, ပဋိဗဒ္ဓလန	....	ခါ, ဒု, ပ (၃၄၂)	ဟာ, ဒု, (၁၁၇)

ဗျတ္ထော–ဗုတိကတ္တမ္မေသု	....	သီ, ဒီ, တ	(၃၀၀)
ဗျထိတမာနသာ	....	နွံ, ဒီ, ပ	(၂၁၂)
ဗျပထောဇ၏ ပုဒ်ပြီးပုံနှင့် အနက်မှန် ...	နွံ, ဒို, စ (၁၆)	စိတ်, ဒို	(၇)
ဗျနိုဒ်၌ အန္တအနက်	....	သီ, ဒို, တ	(၁၃၆)
ဗျာကရောတိ	....	သီ, ဒို, ပ	(၂၃၁)
ဗျာကာသိ၌ ဆိုခြင်းအနက်	....	ကစ်, ဒို, ဒု	(၃၁၀)
ဗျာဒိတ်ရရာနှေ့ (ကဆုန်လပြည့်)	....	နွံ, ဒီ, ပ	(၁၉၅)
ဗျာပါဒ, ဗျာပာဒ	....	နွံ, ဒို, ပ	(၅၄၄)
ဗျာပါဒေါ	....	နွံ, ဒို, တ	(၂၅၀)
ဗျာပါဒေါ, ပူတိကုမ္မာသ	....	သီ, ဒို, တ	(၁၃၂)
ဗျူဟ	....	စိတ်, ဒီ	(၄၀၁)
ဗြဟ္မစရိယ၏ အနက်များ	....	သီ, ဒို, ဒု	(၄၂၀)
ဗြဟ္မစာရိနှင့် သီလဝန္တ အထူး ...	....	ခါ, ဒီ, ပ	(၂၃၄)
ဗြဟ္မဇာလစသော အမည်	....	သီ, ဒို, ဒု	(၁၀၉)
ဗြဟ္မညာယ	....	သမ်, ဒို, တ	(၄၉၁)
ဗြဟ္မကာရကာ	....	သီ, ဒို, စ	(၃၀၄)
ဗြဟ္မကာမဒ္ဓုဘရိယာ	....	ကစ်, ဒို, ဒု	(၁၀)
ဗြဟ္မကာမဒ္ဓုဒါရိကာ	....	ကစ်, ဒို, ဒု	(၂၁)
ဗြဟ္မဝတ္ထိ (ဝန္ဆသီ)	....	သီ, ဒီ, တ	(၄၇၄)
ဗြဟ္မသဟဗျာဘာယ	....	သီ, ဒီ, စ	(၂၉၅)
ဗြဟ္မာတ္တမေန	....	နွံ, ဒို, တ	(၄၂)
ဗြာဟ္မဏောပုဒ်ဖွင့်	....	ပါ, ဒီ, ပ	(၃၀၀)
ဘဂ်ဓဏ္ဍ ရုပ်ကို မဖြစ်စေဝါဒ	....	ဒီ, နွံ	(၄၇၄)
ဘဂ်မတ္တာမို နတ္ထိ	....	နွံ, ဒို, တ	(၉၀)
ဘဂဝန္တ ရူပေါ	....	သီ, ဒို, ဒု	(၃၁၁)
ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ	ပါ, ဒို, ဒု (၁၆၀)	သီ, ဒို, ဒု	(၃၉၀)
ဘဂဝမ္မတိဒ္ဓာ	....	ကစ်, ဒို, ဒု	(၆၅)
ဘဂဝါတိ ဂရု	....	သီ, ဒို, ပ	(၂၁၆)
ဘဉ္ဇနက	....	ခါ, ဒီ, ဒု	(၃၃၆)
ဘဏ္ဍဒေယျံ	....	ပါ, ဒို, ဒု	(၅၀၅)
ဘဏ္ဍဒေယျပုဒ်၏ ဝိဂြိဟ် ၂ မျိုးနှင့် အရကောက်ခြားနားပုံ ..		ခါ, ဒို, ပ	(၁၇၀)
ဘဏ္ဍနဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ	....	စိတ်, ဒို,	(၂၁)
ဘဏ္ဍပဋိသာဇနံ ဥဒ္ဓါရသာဓံန	....	ပါ, ဒို, ဒု	(၁၀၅)
ဘဏ္ဍာဂါရိက	....	နွံ, ဒီ, ပ	(၄၀၁)
ဘတ္တာဂ်ံစသည်	....	ကစ်, ဒို, ဒု	(၄၃၀)
ဘတ္တဝမိတက်	....	နွံ, ဒီ, တ	(၃၀)
ဘတ္တဝိကပ္ပနာ	....	ခါ, ဒို, ဒု	(၉၅)
ဘတ္တဝိသဂ္ဂ	ပါ, ဒီ, ပ (၂၀၉)	စိတ်, ဒီ	(၄၉၁)

ဘတ္တဝေတနံ	....	....	သီ, ဋီ, စ	(၁၆)
ဘတ္တသမ္မဒဝိနောဒန (ဆွမ်းစားပြီး အိပ်ခြင်း)	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၂၂၂)
ဘတ္တုဒ္ဒေသကစသည်	....	....	ခါ, ဋီ, ဒု	(၂၀၉)
ဘဒ္ဒမုခ	....	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၁၁၂)
ဘဗ္ဗကုလပုတ္တ	....	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၁၀၇)
ဘဗ္ဗောဓိ ကတ္တားဟော	....	....	ကစ်, ဋီ, ဒု	(၄၅၇)
ဘယဘေရဝံအဖွင့်	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၆၄)
ဘယာနကာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၈၂,၂၇၀)
ဘယံ, သံဝေဂံ, သန္တာသံ	....	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၈၄)
ဘဝင်္ဂပရိဝါသော	....	နီ, ဋီ, ပ (၈၁)	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၆၆)
ဘဝင်္ဂဲ ဥ ၂ နည်းဖွင့်	....	....	သီ,ဋီ, တ	(၅၁)
ဘဝတ်၏ သဓိပဝတ္တမာန်	....	...	စိတ်, ဋီ,	(၁)
ဘဝဒိဋ္ဌိ, သဿတဒိဋ္ဌိ	....	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၁၇၄)
ဘဝနေတ္တိ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၈၃)
ဘဝါ ဘဝံ	....	....	ပါ, ဋီ, ပ	(၇)
ဘဝင်လွှတ်ခြင်းဠ္ဍ စောဒနာ	....	....	ဋီ, နီ	(၂၆၈)
ဘဿ(သ္ဓဲ)ပုဒ္ဓေန	....	....	သီ, ဋီ, တ	(၄၁၁)
ဘဿာ(တြာ)	....	....	နီ, ဋ္ဌ, တ	(၆၃)
ဘဿိဝိယ	....	....	သီ, ဋီ, တ	(၁၆၃)
ဘဿာ	....	....	သီ, ဋီ, တ	(၃၇၀)
ဘာဏဝါရော	....	....	သီ, ဋ္ဌံ, ပ	(၉၁)
ဘာရတယုဒ္ဓ သီတာဟရဏ	....	နီ, ဋီ, ဒု(၁၉၈)	သီ, ဋီ ပ	(၄၇၆)
ဘာဝညထတ္တံ, လက္ခဏညထတ္တံ	....	....	နီ, ဋီ, စ	(၄၉,၅၀)
ဘာဝနာယ	....	....	နီ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၁၆)
ဘာဝပ္ပဓာန နိဒ္ဒေသ	....	....	နီ, ဋီ, ပ	(၅၂၀)
ဘာဝတဏှိတ် အနက်ပေးပုံ	....	....	ကစ်, ဋီ, ဒု	(၁၄၆)
ဘာဝပ္ပဓာန ကြီးရပုံ	....	....	နီ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၈၆)
ဘာဝပ္ပဓာန, ဘာဝလောပ	....	.. .	ပါ, ဋီ, ပ	(၁၀၈)
ဘာဝဝါစိမှီ စတုဏ္ဍိသုတ်၌ မှတ်ဘွယ်		....	ကစ်, ဋ္ဌံ, ဒု	(၅၈၂)
ဘာဝဝိကပ္ပါကာရေန	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၈၀)
ဘာဝါ(အနုသန္ဓိ)နုက္ကမော	....	....	သီ, ဋီ, ဒု	(၄၁၃)
ဘာဝိတော	....	....	ပါ, ဋီ, တ	(၁၆၉)
"ဘာဝေတိ"အရ သာဓက	....	....	နီ, ဋီ, ဒု	(၄၁၅)
ဘာဝေတိ ဝမ္ဘေတိ	....	....	နီ , ဋ္ဌ, တ	(၁၂၆)
ဘာသန္တရမေဝ (ကမ္မုကသဒ္ဒိသံ)		....	ပါ, ဋီ, ပ	(၂၉)
ဘာသိတာ, ဘာသိတ္ထာ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၁၉)
ဘာသိတောဋ္ဌ အနာဂတ်ဖြစ်ပုံ	....	....	ကစ်, ဋီ, ဒု	(၄၇၂)
ဘိက္ခာစရိယံ	....	....	ပါ, ဋီ, ဒု	(၃၄၄)

ဘိက္ခာစာရ	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၃၉၇)
ဘိက္ခုနီတို့၏ ဩဝါဒခံယူရန် ခွင့်တောင်းပုံအမျိုးမျိုး ...,		ခါ, ဍ်, ပ	(၉၆)
ဘိက္ခုနီပါတိမောက်၌ အနီယတမပါပုံ		ခါ, ဍ်, ပ	(၁၇)
ဘိက္ခုနော၀ါဒက ဗဟုဿုတ		စိတ်, ဍ်	(၁၆၁)
ဘိက္ခုနှင့် ဘိက္ခုနီတို့ခွင့်တောင်း မတူပုံ		စိတ် , ဍ်	(၅၂၀)
ဘိက္ခုပေသုညော	....	စိတ်, ဋ်	(၂၁)
ဘိက္ခုနီ၏သက်နှံး ၅ ထည်	....	ပါ, ဋ်, စ	(၂၇၂)
ဘိန္ဒုနာမညော	....	သီ, ဋ်, ဒု	(၁၁၆)
ဘိန္နုပတိဋ္ဌော	....	သီ, ဋ်, တ	(၂၇၀)
ဘိသ, မုဋ္ဌာလ, ပေါက္ခရ .., ပါ, ဋ်, ဒု(၆၁၂)		နှ, ဋ်, ဒု	(၂၅၉)
ဘိသိ	....	ခါ, ဋ်, ဒု	(၄၄)
ဘိဇော, ဥဿင်္ကိ, ဥတ္တြဿော		သီ, ဋ်, ဒု	(၂၁၃)
ဘိရု(ကတဘိရုဿာဏော)	....	ပါ, ဋ်, တ	(၂၇၆)
ဘိရုဿာဏံ	....	နှ, ဋ်, စ	(၂၀၄)
ဘိသနက, ဘိံသနက	....	နှ, ဋ်, ပ	(၁၆၆)
ဘိသနကော	....	ပါ, ဋ်, ဒု	(၁၃၄)
ဘိသာပန	....	ခါ, ဋ်, ဒု	(၁၆၉)
ဘုဿာရံ	....	သီ, ဋ်, စ	(၂၃၉)
ဘုဇာဒိ, ဂုပါဒိ	....	ကစ်, ဋ်, ဒု	(၅၀၁)
ဘုဇိဿောနှင့် ဘုဇိဿပြုနည်း	....	ဟာ , ဋ်	(၁၇၇)
ဘုဇိဿော	....	သီ, ဋ်, တ	(၁၄၂)
ဘုဿပါတရာသော	....	ပါ, ဋ်, ဒု	(၁၀၆)
ဘုမ္မ, ကရဏ, ဥပယ္ယော၀	....	သီ, ဋ်, ပ	(၂၁၁)
ဘုမ္မဇာလံနာမ	....	သီ, ဋ်, တ	(၃၀၃)
ဘုမ္မဒေ၀	....	ပါ, ဋ်, ဒု	(၂၄၂)
ဘုမ္မ၀စနံ	....	သီ, ဋ်, ဒု	(၂၀၃)
ဘုရားကို အန္တရာယ်မပြုနိုင်ရာ ၄ ပါး		ပါ, ဋ်, ဒု	(၁၀၂)
ဘုရားဆုမတောင်းဘဲ ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူပုံ		နှ, ဍ်, ပ	(၂၃၃)
ဘုရားပွင့်ဟူသော အခေါ်	....	ဋ်, ဝှန်	(၂၆)
ဘုရားပူဇော်ဘို့ ပန်းကုံးလျှင်လည်း အာပတ်		ပါ, ဋ်, စ	(၁၅၉)
ဘုရားရှင်က တရားပူဇော်ပုံ	....	ဍ်, ဝှန်	(၂)
ဘုရားရှင်က မင်းအား ထမင်းကျွေးစေခဲ့တော်မူခြင်း....		ဟာ , ဋ်	(၅၇၅)
ဘုရားရှင်နှင့် ဂိလာန ပြုစုရကျိုး		ဟာ , ဋ်	(၆၂၃)
ဘုရားရှင်၏မံသစက္ခု	....	သီ, ဋ်, ပ	(၂၀၁)
ဘုရားအလောင်း၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်		နှ, ဋ်, တ	(၂၀၈)
ဘုရားသိတော်မူလျက် မိန့်တော်မမူ	....	ပါ, ဋ်, စ	(၅၆)
ဘုရား အရဟတ္တမဂ်၏ဂုဏ်ထူး	....	ပါ, ဋ်, ပ	(၁၅၅)
ဘုဿတိကို စဉ်းစား	....	သီ, ဋ်, စ	(၉၄)

ဘုံလျှိုအရေ(မွေ့ရာအခွံ)သည် အဓိဋ္ဌာန်မလေဝံ...., ပါ, ဋ္ဌ, စ (၂၇၅)
ဘူကရာ သမ္မဓဝါတွတ္ထုဗျာပကာ ...., ကစ်, ဋ္ဌီ, ဒု (၃၆၅)
ဘူတဂါမ ...., ..., ခါ, ဋ္ဌ, ဒု (၂၀)
ဘူတဂါမ် ၄ မျိုး ...., ..., စိတ်, ဋ္ဌ (၀၀)
ဘူတနိရောဓသက ဘိက္ခု ...., ..., သီ, ဋ္ဌ, စ (၂၆၀)
ဘူတပိဋ္ဌက ပရိဘတ္တာ ...., နှိ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၇၀)
ဘူတပုဗ္ဗံ ...., သီ, ဋ္ဌ, စ (၄)
ဘူတဘဗျာနံ ...., သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၀၇)
ဘူတာ, ဇိ၀ါ ...., သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၂၆)
ဘူမန္တရ, သမယန္တရ ...., သီ, ဋ္ဌ, ဒု (၁၅)
ဘူမဋ္ဌရဏ ...., ပါ, ဋ္ဌ, ဒု (၅၁၃)
ဘူမဋ္ဌရဏ၏ သရုပ် ...., ပါ, ဋ္ဌီ, စ (၂၇၉)
ဘူမဋ္ဌရဏာ သခေါပေန ...., ပါ , ဋ္ဌ, ပ (၂၉၂)
ဘူမိနာမ အနန္တါ ...., ပါ, ဋ္ဌ, စ (၃၁၃)
ဘူမိလဒ္ဓဝဋ္ဋသေတုသမုဿါတ .... နှိ, ဋ္ဌ, တ (၁၉၀)
ဘေဒကရဝတ္ထု ၁၀ ပါး ...., ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၁၇၇)
ဘေဒနသံဝတ္တနက ...., ပါ, ဋ္ဌ, စ (၁၃၄)
ဘေဒါနုဝတ္တက သိက္ခာပုဒ် ...., ခါ, ဋ္ဌီ, ပ (၂၀၁)
ဘေရဏံ ...., သီ, ဋ္ဌ, တ (၁၉၀)
ဘေသဇ္ဇ ...., ပါ, ဋ္ဌ, တ (၅၆၅)
ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပုဒ် ...., ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၄၃၅)
ဘောဇနက် ...., ကစ်, ဋ္ဌီ, ဒု (၃၄၉)
ဘောဇ်းအနက် ၃ မျိုး ...., ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၃၉၀)
ဘောဂေဘုဉ္ဇယျထဲမှ လျှို ...., သီ, ဋ္ဌ, တ (၂၄၆)
ဘောဇနေ အမတ္တညုတာ ...., နှိ, ဋ္ဌ, ပ (၃၇၇)
မအပ်-အပ်သော အသုံးအနှုန်း ...., ခါ, ဋ္ဌီ, ဒု (၉၁)
မအပ်သောကျောင်း စသည်ကို အပ်အောင်ပြန်၍လှူနည်း.... ပါ, ဋ္ဌ, စ (၃၀၇)
မအပ်သော စေခိုင်းနည်း ...., ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၄၂၀)
မကာရန်ဆန်ရွက်ပုံ ...., ဟာ , ဋ္ဌ (၆၇)
မကြည့်မရှာဘဲ အမှိုက်စသည် မစွန့်ရ .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု (၃၄၂)
မကွဲ,ပလာသီ ...., ပါ, ဋ္ဌီ, စ (၁၄၉)
မကွံ့ အသဟမာနောဘွဲ့ မကွအရကောက် .... ပါ, ဋ္ဌီ, ပ (၂၆၃)
မဂ္ဂပုဒ်၏ ဝစနတ္ထ ....နှိ, ဋ္ဌီ, ပ (၃၃၁) ပါ, ဋ္ဌ, ပ (၄၆၀)
မဂ္ဂညာဏာပဒဋ္ဌာနံ ...., နှိ, ဋ္ဌီ, ပ (၄၀၂)
မဂဓာနံ ဇာသရော ....ပါ, ဋ္ဌ, ဒု(၅၂၅) သီ, ဋ္ဌီ, ဒု (၂၀၈)
မဂဓံဝါနံ ဂိရိဗ္ဗဇံ ...., ဟာ, ဋ္ဌ (၉၁)
မဂဓသု ဇနပဒေ ...., သီ, ဋ္ဌ, စ (၁)
မဂ် ၃၀ ...., ခါ, ဋ္ဌ, ပ (၁၄၅)

မဂ္ဂမြဟ္မစရိယာဒ္ဒီ ဥပစာ	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၄၆)
မင်္ဂလာအုပ်ချုပ်	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၃၄)
မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ	....	နှိ, ဋ္ဌ, တ	(၁၅၅)
မဂ္ဂသောတံ+အာပန္နော	....	သိ, ဋ္ဌ, စ	(၇၆)
မဂ္ဂဟေတုကာအဖွင့်	....	နှိ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၃၂)
မဂ္ဂါရ	....	ကစ်, ဋ္ဌံ, ဒု	(၃၁)
မဂ္ဂင်၏ ခဏ, အာရုံ, ဘေဒ	....	သိ, ဋ္ဌ, စ	(၀၃)
မဂ္ဂင်၏ ရွှေနောက်စဉ်ပုံ	....	သိ, ဋ္ဌ, စ	(၀၅)
မဂ္ဂင် ဂ ပါး၏ကိစ္စ	....	သိ, ဋ္ဌ, စ	(၀၂)
မဂ္ဂင် ဂ ပါး၏လက္ခဏာ	....	သိ, ဋ္ဌ, စ	(၀၁)
မဂ္ဂါနန္တရဖလသဒ်ိသာ	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၃၂၅)
မဂ္ဂါရဆ္ဆဝိ (မင်္ဂါရဆ္ဆဝိ)	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၄၀)
မင်္ဂလိ	....	ပါ, ဋ္ဌ, တ	(၄၆၆)
မင်္ဂေါ	....	နှိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၁၁)
မင်္ဂေါ၏အရကောက်	....	နှိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၁၃)
မစ္ဆမ်းနိုင်သူအား သမ္မုတိတခုမျှ မပေးရ	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၄၉)
မဥ္ဇ, ပိဋ္ဌ	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၄၃)
မဥ္ဇပိဋ္ဌကဝါနံ	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၁၃၃)
မဥ္ဇရိယငါးပါး၏ အပြစ်များ	....	နှိ, ဋ္ဌ, စ	(၁၇၀)
မဥ္ဇိကဝါရကထွံ	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၃၁၀)
မဋ္ဌံ	....	ခါ, ဋ္ဌံ, ဒု	(၁၆၄)
မဏ္ဍနိကေပါဠ်မှန်	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၇၄)
မဏ္ဍေ (သံလက်ဝမ)	....	စိတ်, ဋ္ဌံ	(၂၀၄)
မဏ္ဍနကဇာတိကော (ယော)	ပါ, ဋ္ဌိ, တ (၁၅၁)	ပါ, ဋ္ဌံ, ပ	(၅၃၃)
မဏ္ဍန်	....	သိ, ဋ္ဌ, ပ	(၃၅၇)
မဏ္ဍလ ၃ မျိုး	....	သိ, ဋ္ဌ, တ	(၂၀၅)
မဏ္ဍလမာဠေ	....	သိ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၇၄)
မဏ္ဍူကဝိသသမ္မသ	....	သိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၀၇)
မဏ်ိကဝိဇ္ဇာ	....	သိ, ဋ္ဌ, စ	(၂၅၆)
မဏိတာလဝဏ္ဏ	....	နှိ, ဋ္ဌ, ပ	(၇၅)
မတရားစာအောင်များ သတိထားဘွယ်	....	ပါ, ဋ္ဌ, စ	(၁၀၃)
မတသရိရဒ္ဓိ လုလ္လပြုသောရဟန်း၏ အာပတ်အပြား....		ခါ, ဋ္ဌိ, ပ	(၁၆၁)
မတ္တာပစ္စည်း (သတမတ္တံ)	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၁၃)
မဒနိယံ (နိယံ) စသည်	....	ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၃၀)
မဓုမေဟ	....	စိတ်, ဋ္ဌ	(၁၇)
မန္တ၏ ဝစနတ္ထ	....	သိ,ဋ္ဌ,တ	(၃၁၃,၄၃၅)
မန္တဓရော	....	နှိ, ဋ္ဌ, ပ	(၁၄၉)
မန္တပဒံ	....	သိ, ဋ္ဌ, တ	(၄၃၅)

မတ္တာမေဝ	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၇၂)
မတသန္တကသံဃိကဖြစ်ပုံ	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၆၂၉)
မတ္တိကံ, ဇာတ္တိကာယစသည်	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၂၂)
မန္တေနန	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၃၃)
မန္ဒဓာတ	....	နှိ, ဋ္ဌိ, တ	(၃၃၀)
မန္ဒဒသကစဉ္ဆေသောအရွယ်	....	....	နှိ, ဋ္ဌိ, စ	(၃၀)
မန္ဒပ္ပဝတ္တိ	....	....	ဋ္ဌ, နှ	(၃၀၈)
မန္ဒမေန္ဒာဝိယ	....	....	ပါ, ဋ္ဌိ, စ	(၁၈၁)
မန္ဒုရံ(မန္ဒိရံ)မွကွဲ	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၉၁)
မဓုပိဏ္ဍိကာ	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ,	(၃၃)
မနာပါ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၇၅)
မနာပါ၏ ခ်ာတ်ပစ္စည်း	....	....	နှိ, ဋ္ဌိ, စ	(၂၄၇)
မနုဿ၏ဂုဏ်	....	....	ဋ္ဌ, နှ	(၃၂၈)
မနုဿစသည်	....	....	က၏, ဋ္ဌိ, ဒု	(၉၆)
မနုဿဇာတိယော	....	....	က၏, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၃၂)
မနုဿသောဘဂ္ဂတံ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၂၃)
မနောဝေဠဲ့ ဇဝ၏ မတ္တာအနက်	....	....	နှိ, ဋ္ဌ, တ	(၂၀၀)
မနောဒွါရမမည်သော မနမရှိ	....	....	နှိ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၁၄၇)
မနောဒွါရ၌ အာရုံထင်ခြင်းအကြောင်း	....	....	နှိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၅၁၃, ၄၅)
မနောဒွါရံ ဘဝင်္ဂန္တိ ပဝုစ္စတိ	....	....	ဋ္ဌ, နှ	(၂၂၄)
မနောပဏိဓိ(ဆုတောင်းမဟုတ်)	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၈၉)
မနောပဒေါသိကာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၉၉)
မနောမယာ	....သီ, ဋ္ဌ, တ(၁၉၁)	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၇၄)
မနောရထော	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၁၄)
မနောရမံ	.... နှိ, ဋ္ဌ, ပ(၁၄၇)	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၂၅)
မနောဝိညာဏ၏ ဒွါရ	....	....	နှိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၉၀)
မနောသေဋ္ဌာ(ဇေဋ္ဌာ)	....	....	နှိ, ဋ္ဌ, ဒု	(၇၀)
မနံဝုဋ္ဌော	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၃၃၆)
မဖြတ်လျှင် ကထိန်မအပ်	....	....	ဟာ, ဋ္ဌိ	(၅၅၁)
မမွေ့ဆဲဒက	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ပ	(၄၆၈)
မမွန်	....	....	ဟာ, ဋ္ဌ	(၂၆၂)
မမာကာရေန	....	....	ပါ, ဋ္ဌ, ပ	(၅၂၁)
မမာယိတံ, တဏှာမမတ္တာ	....	....	ပါ, ဋ္ဌိ, ဒု	(၅၃၉)
မမုဒ္ဒေသိကော	....	....	က၏, ဋ္ဌိ, ဒု	(၇၁)
မယူရ	....	....	က၏, ဋ္ဌ, ဒု	(၂၅၂)
မရဏပရိသံယုတ္တကထာ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, စ	(၂၄၆)
မရိယာဒါဝိဘာဂ	....	....	သီ, ဋ္ဌ, ဒု	(၁၅၈)
မလ္လဂဏ, ဘဋ္ဌိပုတ္တဂဏ	....	....	ခါ, ဋ္ဌ, ဒု	(၃၁၀)

မလင္ဂလိကာ .... ပါ, ဝိ, ဒု
မလိနာ .... နိ, ဝိ, ပ
မလွသေးဘဲ စိတ်သွတ်ရုံမျှဖြင့်
သံဃာ့ဥစ္စာဖြစ်-မဖြစ်.... ခါ, ဝိ, ပ
မဝေလောက်သော သံဃိက ဟာ, ဝိ
မဟဿသော .... နိ, ဝိ, တ
မဟာစုံ, မဟာစွာ .... ပါ, ဝိ, ပ
မဟာစုံ ရာဇာနုဘာဝေန သီ, ဝိ, ဒု
မဟာတ္တရိ .... ကစ်, ဝိ, ဒု
မဟာတာ .... သီ, ဝိ, ပ
မဟာပွလံ၌ ဒွေဘော်ပြုပုံ .... ကစ်, ဝိ, ဒု
မဟာလွကော .... ကစ်, ဝိ, ဒု
ပါ, ဝိ, စ
မဟာ၏ ဥ လိန် .... ကစ်, ဝိ, ဒု
မဟာကရဏာ ဖြစ်တော်မူပုံ နိ, ဝိ, ပ
မဟာကာရဏိကော .... ပါ, ဝိ, ပ
မဟာဂဇံနာမ .... နိ, ဝိ, တ
မဟာဇနသမ္မဒ္ဓါ ... ပါ, ဝိ, ဒု
မဟာတိသ၏ အဋ္ဌကထာမဋ္ဌာန်း နိ, ဝိ, တ
မဟာထေရံ .... ဝိ, နိ
မဟာဓာတုနိဒါန် .... နိ, ဝိ, စ
မဟာပစ္စရိစသော နာမည်များ....ပါ, ဝိ, ပ
မဟာပဒေသ .... ပါ, ဝိ, ဒု
မဟာပုရိသ၌ မဟာ၏အနက် ကစ်, ဝိ, ဒု
သီ, ဝိ, တ
မဟာပုရိသလက္ခဏာ.... သီ, ဝိ, တ
မဟာပေဿကာရသိက္ခာပုဒ် ခါ, ဝိ, ပ
မဟာဗောဓိ နိဒါန် .... နိ, ဝိ, ပ
မဟာဘူတာနိ အဖွင့် .... နိ, ဝိ, တ
မဟာမတ္တော .... သီ, ဝိ, တ
မဟာမုခံ .... နိ, ဝိ, စ
မဟာရဏ်, မဟာနာမ.... ဟာ, ဝိ
မဟာဝိကဋဆေး၌ မှတ်ဘွယ် စိတ်, ဝိ
မဟာဝိကဋာနိ .... ခါ, ဝိ, ပ
မဟာဝိပါက်၌ ကမ္မဒ္ဓါရစသော
အပြား မရှိ .... နိ, ဝိ, တ
မဟာသဒ္ဒါ၏ အနက်.... နိ, ဝိ, ပ
မဟာသမ္မတ .... သီ, ဝိ, တ
မဟာသိမ်ကို အဝိပ္ပဝါသခေါ်ပုံ....ဟာ, ဝိ
မဟိမာစသည် .... ကစ်, ဝိ, ဒု
မဟေသက္ခ, အပ္ပေသက္ခ ... စိတ်, ဝိ
မဟေသက္ခတရော .... သီ, ဝိ, ဒု
မဟေသီ .... ခါ, ဝိ, ဒု နိ, ဝိ, ပ
မဟိံသကတိုင်း .... ပါ, ဝိ, ပ
မာဃတသမယ ... ခါ, ဝိ, ဒု
မာဏဝက ..., သီ, ဝိ, ပ ကစ်, ဝိ, ဒု
မာဏဝေါ(တရုဏော) သီ, ဝိ, ပ
မာတရံ ပမုခံ .... နိ, ဝိ, ပ
မာတာပိတရော .... ကစ်, ဝိ, ဒု
မာတာပေတ္တိက သမ္ဗန္ဓဝေါ.... သီ, ဝိ, ဒု
မာတာမဟောစသည်.... ကစ်, ဝိ, ဒု
မာတုဂါမ အလောင်း၌ ပံသုကူ
ကောက်နည်း ... ပါ, ဝိ, တ
မာတုဂါမံ အဖွင့် .... ခါ, ဝိ, ပ
မာတုဃာတက စသည် ... ဟာ, ဝိ
မာတုလုဒ်(ရွောက်သီး) .... စိတ်, ဝိ
မာန ဧ မျိုး .... နိ, ဝိ, စ
မာန အန္တိတို့ အနက် .. ကစ်, ဝိ, ဒု
မာန၏ဒိဋ္ဌအရာ၌ တည်ပုံ ... နိ, ဝိ, တ
မာနဒပါ(ဇွာ) .... သီ, ဝိ, ဒု
မာနနိမ္မဒနဏ္ဍံ .... သီ, ဝိ, တ
မာန မဒ .... ပါ, ဝိ, ဒု
မာနတ်ကျင့်ပုံ .... ခါ, ဝိ, ပ
မာနမဒ ပုရိသမဒါနံ .... နိ, ဝိ, စ
မာနိတော .... ပါ, ဝိ, ဝ
မာ ဝိဠကသမ္ဗဒါနေန၏
အနက်မှန် .... ခါ, ဝိ, ပ
မာမက စသည် .... ကစ်, ဝိ, ဒု
မာယာရိစ် .... နိ, ဝိ, ပ
မာယောဂေါ်၌ ရထိုက်သော
ဝိဘတ်များ .... ကစ်, ဝိ, ဒု
မာရဓေယျ .... ပါ, ဝိ, တ
မာရသေနမထနာနံ .... သီ, ဝိ, ပ
မာရသေနာ ... သီ, ဝိ, ပ
မာရုပေတုကာမသော်၌ မှတ်ချက်....နိ, ဝိ, ဒု
မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန .... သီ, ဝိ, ပ

မာသက (ပဲဝိုက်ဆံ) ... သီ, ဋ္ဌ, ပ
မာသေးစိတ္ထဋ္ဌ သောက .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
မိခင် ဥပမာနှင့် မြဟ္မဝိဟာရ နိ, ဋ္ဌ, တ
မိဂစက္ကံ (မိဂဝါက္ကံ) .... သီ, ဋ္ဌံ, ပ
မိဂဝံ ပုဉ္ဇင် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
မိဆ္ဆတ္တာ .... နိ, ဋ္ဌံ, ပ
မိဆ္ဆာစာရော်၌ မိဆ္ဆာအနက် .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု
မိဆ္ဆာဒိဋ္ဌဖြစ်ကြောင်း .... နိ, ဋ္ဌံ, တ
မိဆ္ဆာဓိမောက္ခ .... နိ, ဋ္ဌံ, တ
မိဆ္ဆာဝါစာစွန့် သမ္မာဝါစာပြည့် .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု
မိတ္တ, သဟာယ, ဉာတိ .... က၏, ဋ္ဌံ, ဒု
မိတ္တာ, မစ္ဆာ .... ပါ, ဋ္ဌံ, ဒု
မိထုနာ .... သီ, ဋ္ဌံ, ပ
မိဒ္ဓဇ၏ ရူပဝါဒြိ .... ဋ္ဌ, ဝိ
မိနမာနံ ဇာနာတိ .... နိ, ဋ္ဌံ, ဒု
မိနာတိတိ မနော .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု
မိမိ ပဝါရိတထံ သူတပါး အတွက်တောင်း .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
မိမိထံရောက် (သီ) မှ ရခြင်းဟုခေါ် .... ဟာ, ဋ္ဌ
မိမိသို့ ညွှတ်ပြီးဖြစ်လျှင် တောင်းကောင်း .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
မိလက္ခဘာသာသု .... ပါ, ဋ္ဌံ, ဒု
မီးတဆယ့်တစ် .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
မိန်းမအရှပါသောဝတ္ထုနှင့် ပြိဘွယ် .... ပါ, ဋ္ဌ, တ
မိန်းမများ အဖေါ်မမည် ခါ, ဋ္ဌ, ပ
မုခဒ္ဓါရ ယူပုံတမျိုး .... ခါ, ဋ္ဌံ, ဒု
မုခဒ္ဓါရံ အာဟာရံ .... စိတ်, ဋ္ဌ
မုခမတ္တန်ဒဿနံ အဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌံ, ပ
မုခရော .... က၏, ဋ္ဌ, ဒု .... ပါ, ဋ္ဌ, တ ဟာ, ဋ္ဌ
မုခဝေဝဋ္ဌက ကပ္ပိယကာရက .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ
မုခသဒ္ဒမိ .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု
မုခါဒါနံ .... နိ, ဋ္ဌ, ပ
မုခါသိယံ ဒန္တဝိခါဒနံ .... နိ, ဋ္ဌ, စ
မုခုလ္လောက (ကို) ကော .... သီ, ဋ္ဌံ, ပ သီ, ဋ္ဌ, ဒု
မုဉ္ဇ ပဗ္ဗဇ တိဏ .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု
မုဉ္စသစ္စ .... နိ, ဋ္ဌံ, ပ
မုဏ္ဍကုဋ္ဌမ္ဘိက ဇိဝိကာ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
မုဏ္ဍစ္ဆဒန ပါသာဒ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
မုတ္တဟရိတက် .... သီ, ဋ္ဌ, တ
မုတ္တာဝုနံ .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု
မုဒ္ဒါ, အစ္ဆိန္နကဂဏနာ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
မုနာတိတိ မုနိ .... စိတ်, ဋ္ဌ,
မုသလဟတ္ထကိစ္စံ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
မုသာဝါဒ .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု ... သီ, ဋ္ဌံ, ပ
မူဂဖွတ .... ဟာ, ဋ္ဌံ
မူလအနက်များ .... ပါ, ဋ္ဌံ, ပ
မူလစ္ဆဇ္ဇာယ .... ပါ, ဋ္ဌံ, ဒု
မူလစ္ဆဇ္ဇာ (မူလဃစ္ဆံ) .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
မူလဘေသဇ္ဇ .... သီ, ဋ္ဌံ, ပ
မူလဝိဘင်္ဂ .... နိ, ဋ္ဌံ, တ
မူလဝိဘင်္ဂဒီ .... က၏, ဋ္ဌံ, ဒု သီ, ဋ္ဌ, တ
မေခလာရုပ်ပြိုးပုံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
မေဃဝဏ္ဏံ .... သီ, ဋ္ဌံ, ပ
မေထုနဓမ္မော .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
မေတ္တာ၏ အနိုးအဝေးရန် နိ, ဋ္ဌံ, တ
မေတ္တာ၏ ဝစနတ္ထ .... နိ, ဋ္ဌ, တ
မေတ္တာ မုဒိတာကို မယူ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
မေတ္တာယန .... နိ, ဋ္ဌ, စ
မေထုနဓမ္မော .... ပါ, ဋ္ဌံ, ဒု
မေဓာဝိနီ [ပါဠိသင်ရာ၌ သတိပဓာန, အနက်သင်ရာ၌ ပညာပဓာန] .... စိတ်, ဋ္ဌ ပါ, ဋ္ဌ, တ
မေသဒ္ဓါ တိသု အတ္ထေသု သီ, ဋ္ဌ, ပ
မေးသည်ကို ဖြေလျှင် ဇင်္ကေသနိုက မဖြစ် ပါ, ဋ္ဌ, စ
မောက္ခံ, ပမောက္ခံ .... စိတ်, ဋ္ဌ
မောဃပုရိသ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
မောဃသုတ္တံ .... စိတ်, ဋ္ဌ
မောဒနာအဖွင့် (မုဒဓာတ်) နိ, ဋ္ဌ, ဒု
မောဟကြောင့် အဒိန္နာဒါနဖြစ် .... ဋ္ဌ, နိ
မောဟန ... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု

မံဒီပါ, တံဒီပါ, မံလေကာ
စသည် .... ကစ်, ငဋ္ဌ, ဒု
မိုးပေါ်ကျ ကထိန် .... ဟာ, ငဋ္ဌ,
မိုးရွာခြင်း အကြောင်းများ ....နိ, ဋ္ဌ, စ
မွေးပြီးနဲနဲကြီးမှ တဒါရုံဖြစ်....နိ , ဋ္ဌ, တ
မှန်းဆ၍ ဝေစုဝေနည်း ... ဟာ, ဋ္ဌ
မျက်လုံးလည်း ဥပစာ စက္ခု ဋ္ဌ, နိ
မြေတူးခိုင်းရာ၌ ကပ္ပိယ
ဝေါဟာရ ....စိတ်,ဋ္ဌ....သိ, ဋ္ဌ, ဒု
မြေလှုပ်ခြင်း၏ အကြောင်း....သိ, ဋ္ဌ, ဒု
မြေတွင်း သစ်ကိုင်းနှင့် ကြိုး....ဟာ, ဋ္ဌ,
မြန်မာနိုင်ငံမျိုး၌စကြာမင်းမဖြစ်....သိ,ဋ္ဌ,ဒု
ယခုခေတ် ကျောင်းထိုင်
ဘုန်းကြီး .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
ယလ္ဟု၏ စောဒနာထွ.... သိ, ဋ္ဌ, ဒု
ယည,ဆဏ,ဥသဝ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
ယညေ, ထာလိပါကေ .... သိ, ဋ္ဌ, တ
ယတသမာသ်တွဲ .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
ယတြဟိနာမ အဖွင့် ..., ဟာ, ဋ္ဌ
ယတိန္ဒြိယံ .. . ဟာ, ဋ္ဌ
ယတ္ထာဓိကရဏံ .... နိ, ဋ္ဌ, စ
ယတ္ထစ ဒိန္နံ၌ ဥပစာ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ယထာ ကထံ အဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ , တ
သိ, ဋ္ဌ , တ
ယထာကထဋ္ဌီဗျူပ်တ္တိ.... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
ယထာ ကိံ၏ အနက်ကျယ်....နိ, ဋ္ဌ, ပ
နိ, ဋ္ဌ, စ
ယထာကမ္မူပဂဉာဏ် ... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ယထာဂတ မဂ္ဂေါ ... နိ , ဋ္ဌ , ဒု
ယထာဋ္ဌတောဝ .... ဟာ, ဋ္ဌ
ယထာတံ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော ...သိ,ဋ္ဌ,ပ
ပါ ဋ္ဌ, ပ
ယထာ တံ အပ္ပမတ္တသ.... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ယထာ ဓမ္မော .... စိတ်, ဋ္ဌ
ယထာနုသန္ဓိနာ....ပါ, ဋ္ဌ,တ....သိ, ဋ္ဌ, ဒု
ယထာနုမတိဝေါဟာရသိဒ္ဓိ ....နိ , ဋ္ဌ, ပ
ယထာပိ .... နိ, ဋ္ဌ, ပ
ယထာဘင္ဆ (ယထာဘဋ္ဌ) ပါဋ္ဌိ....နိ, ဋ္ဌ, ဒု
ယထာဘူတံ နိက္ခိတ္တော .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ယထာဘိနိဟာရ .... ဋ္ဌ , ဝိန္ဒ
ယထာဘိရန္တံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ယထာဘုစ္စံ....ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု....သိ, ဋ္ဌ, ဒု
ယထာရုစိ .... နိ , ဋ္ဌ, ပ
ယထာရုတမေဝ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ယထာလာဘ ယောဇနာ ... ဋ္ဌ, ဝိန္ဒ,
သိ, ဋ္ဌ, တ
ယထာဝါ တထာဝါ.... သိ, ဋ္ဌ, ပ
ယထာဝါ ပနေကေ .... သိ, ဋ္ဌ, ပ
ယထာဝတ္ထုကံ၏ အဖွင့် ... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု
ယထာဟ အနက်ပေး .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ယထာဟိဋ္ဌ ဟိအနက်တမျိုး....ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ယဒဂ္ဂေန .... ဟာ, ဋ္ဌ
ယဒိ, သစေ .... နိ, ဋ္ဌ, ပ
ယဒိ, ဧဝံ .... ဋ္ဌ, ဝိန္ဒ
ယဒိ, အထတ္တဝရာဋ္ဌ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ယဒိ, ဧဝံ သန္တေ .... သိ, ဋ္ဌ, ဒု
ယပနာ,ယာပနာ .... နိ , ဋ္ဌ, ဒု
ယဝကုမ္မာသံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ယာထာဝသရသလက္ခဏာ.... ဋ္ဌ ဝိန္ဒ
ယာထာဝတော .... သိ , ဋ္ဌ, ပ
ယာနတ္တယမုခေန .... ဋ္ဌ, ဝိန္ဒ
ယာနုဂ္ဂါတေန .... ဟာ, ဋ္ဌ
ယာပနီယ .... ပါ , ဋ္ဌ, တ
ယာမကာလိကနှင့် အာမိသရော စိတ်, ဋ္ဌ
ယာဝဇ္ဇီဒံ အနက် .... နိ, ဋ္ဌ, ပ
သိ, ဋ္ဌ, ပ
ယာဝ တာဝရိုရာဋ္ဌ ထုံးစံ.... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ယာဝတတိယာနုသာဝန.... ခါ, ဋ္ဌ, ပ
ယာဝတ်ကာ ယာနသဘူမိ သိ, ဋ္ဌ, တ
ယးဝဒတ္ထပဝါရကာ.... စိတ်, ဋ္ဌ
ယာဝဒတ္ထော, ယာဝတတ္ထော....စိတ်, ဋ္ဌ,
ယာဝဒေဝ၏ အနက်..., နိ, ဋ္ဌ, ဝ
ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ ... သိ, ဋ္ဌ, ဒု
ယာဝ ပုရာဇသည် ယဉ်ရာ....ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
ယာဝါ စသည် .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
ယိဋ္ဌ, ဟုတ အထူး .... နိ , ဋ္ဌ, စ

ယုဂနဒ္ဓ .... ဦ, နိ, ... နီ, ဦ, ဒု
သီ, ဦ, ပ
ယုတ္တယောဂဘိက္ခု အဓိဋ္ဌာန....သီ, ဦ, ဒု
ယုတ္တယောဂဿ ..., သီ, ဦ, တ
ယုတ္တြဝိယ ဣဆ္ဆနီ .... သီ, ဦ, တ
ယေ ဒူရေ သန္တိကေ .... သီ, ဦ, တ
ယေနကာမံ .... သီ, ဦ, တ
ယေန နိန္ဒံ, တေန .... သီ, ဦ, ဒု
ယေန ဘဂဝါဠ္ဟော ယေန ဒုတေန....ပါ, ဦ, ပ
သီ, ဦ, ပ
ယေဝါပနက .... စိတ်, ဦ
နီ, ဦ, ဒု
ယေသန္ဓာယ အနက် ... ပါ, ဦ, ပ
ယောကောစိ .... ပါ, ဦ, ဒု
ယောဂိဿ .... သီ, ဦ, ပ
ယောဇနာပုဒ် ထားပုံ ..., ဦ နီ
ယောဇနာ အပြား .... နီ, ဦ, ဒု
ယောနကတိုင်း .... ပါ, ဦ, ပ
ယောနိ၏ အနက် .... သီ, ဦ, ဒု
ယောပနဘိက္ခုဠ်ဟယူရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်....ခါ,ဦ,ပ
ယောပနာတိဠ် ယောအရ ယူမည့်
ပုဂ္ဂိုလ် .... ခါ, ဦ, ပ
ယော:ဇုနံ .... ကစ်,ဦ, ဒု
ယံ ဇာတံ ..., ဟာ, ဦ,
ယံ တံဠ် တံအနက် .... ပါ,ဦ, ပ
ယန္ဒူနေ .... ပါ, ဦ, ပ
ယံ သန္ဓာယဠ် ယံအနက် ပါ, ဦ, ပ
ယုဏ်ပစ္စည်း (ဓောရယ္ဟာ) ကစ်, ဦ, ဒု
ရက္ခာဝရဏာဂုတ္တိ .... သီ, ဦ, ဒု
ရက္ခိတ, ဂေါပိတ .... ခါ, ဦ, ဒု
ရက္ခိတသီလမေဝ ဝန္ဒာမိ.... သီ, ဦ, တ
ရဇာ (ဇော) ပထော.... သီ, ဦ, ဒု
ရဇော, ဇလ္လံ .... ပါ, ဦ, တ
ရဇံ ကာရေတိ .... ဟာ, ဦ
ရဉ္ဉ, ဇနပဒ .... သီ, ဦ, တ
ရဋ္ဌိယပုတ္တော သီ, ဦ, ဒု
ရတနပုဉ်နက် ... ပါ, ဦ, ပ နီ, ဦ, ဒု
ရတန၏ ဝစနတ္ထများ.... သီ , ဦ, တ

ရတန သံယုတ္တသိလာ၏
အနာမာသ .... ပါ, ဦ, တ
ရတနာ သုံးပါး အပြစ်မပြောရ.... စိတ်, ဦ
ဟာ, ဦ
ရတနာသုံးပါးကိုမလေးစားမှု....သီ,ဦ,တ
ရတရ,ရတမ ပစ္စည်း .... ဂ်စ်, ဦ, ဒု
ရတ္တပံသုကူလန္တရတော.... ပါ, ဦ, ဒု
ရတ္တာ, ဂိဒ္ဓါ, ဂဓိတာ စသည်.... နီ, ဦ, စ
ရတ္တညူ .... သီ, ဦ, ဒု
ရတ္တညုမဟတ္တံ .... ပါ, ဦ, ဒု
ရတ္တိစ္ဆေဒ ဝိနိစ္ဆယ .... ဟာ, ဦ
ရတ္တိန်သဂ္ဂိယ သက်နှး.... ဟာ, ဦ
ရထူပတ္ထရေ .... သီ, ဦ, တ
ရထျံ (ရထံ) .... သီ, ဦ, တ
ရသေ့သည် သာသနာဖျက်.... သီ, ဦ, တ
ရဟသံ .... ပါ, ဦ, ဒု
ရဟာဒိတော ဏ္ဍ အာဒိ ကစ်, ဦ, ဒု
ရဟန္တာ၏ စေတနာသည် သခ်ါရ
မမည် .... ဦ, နိ
ရဟန္တာဟုဝန်ခံလျှင် စဉ်းစားဘွယ်....
ပါ, ဦ, တ
ရဟန္တာသော်မှ သတိကင်းရ....ပါ, ဦ, စ
ရဟန္တာတို့၏စုတ်စိတ်.... နီ, ဦ, စ
ရဟန်းအသုံးအဆောင်သည်
လူ၌ စေတီ .... သီ, ဦ, တ
ရဟန်း၏ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စက.... စိတ်, ဦ
ရဟန်းနှင့် ဆေးလိပ် .... စိတ်, ဦ
ရဟန်း ဆန်ဆေးအိုးတည်.... စိတ်, ဦ,
ရဟန်း မဖြစ်သူ ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်....စိတ်, ဦ
ရဟန်းများ နေလွဲဆေးဝါး....စိတ်, ဦ
ရဟန်းယူအပ်သော ဆန်.... စိတ်, ဦ
ရဟန်း ရေနွေးကြို ဆန်ထည့်....စိတ်, ဦ
ရဟန်း ရေနွေးကြို၍သေဒ်နိုင်....စိတ်, ဦ
ရဟန်းနှင့် အလားတူသူများ....ဟာ, ဦ
ရာဂစရိတဘေဒ .... နီ, ဦ, တ
ရာဂပဏိဓိ .... ဦ, ဒု
ရာဂုပတ္ထမ္ဘာဒိ .... ခါ, ဦ, ပ
ရာဇဒန္တာဒိဂိဏ်း .... ဂ်စ်, ဦ, ဒု

ရာဇဘဋ္ဌ .... ဟာ, ဋ္ဌ
ရာဇာ၏ ဆိုင်ရာများ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
ရာဇာဒိအာကတိဂိဏ်း.... က၏, ဋ္ဌ, ဒု
ရာဇာနောအရ ယူရမည့်မင်း....ခါ, ဋ္ဌ, ပ
ရာဇာနော သဒ္ဒါဘိရတာ.... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
ရာဇာမစ္ဆပရိဝုဒတာ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
ရာမဏီယကံ .... က၏, ဋ္ဌ, ဒု
ရာဟုအသုရိန် .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ရိကဏ်ပစ္စည်း (ဝေမာတိကာ) .... က၏, ဋ္ဌ, ဒု
ရိတ္တာနုန .... နို, ဍ်, ပ
ရုက္ခဋ္ဌက ဗိမာန် .... စိတ်, ဋ္ဌ
ရုက္ခမူလ, ပဗ္ဗတ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ရုက္ခသူစိ ဒဏ္ဍကဒ္ဓါရ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ရုက္ခေသာခါကဲ့သို့ အပေါင်း အစိတ် .... ဋ္ဌ, နို
ရုပုတိ .... ဍ်, နို
ရုဇ္ဇိအမျိုးမျိုး .... နို, ဋ္ဌ, ဒု
ရုဇ္ဇိသဒ္ဒေန .... နို, ဋ္ဌ, ဒု
ရုပ်သက် ၁၆ ချက် .... ဋ္ဌ, ဍ်
ရုပ် ၂၅ ပါး, ၂၇ ပါး .... နို, ဍ်, စ
ရုပ်ကလာပ်တခုတွင် ဥပါဒ်-ဋ္ဌိ-ဘင် မည်မျှ .... နို, ဋ္ဌ, စ
ရူပသညာနံ .... နို, ဋ္ဌ, တ
ရူပိယအဓိပ္ပါယ် .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ
ရူပိယဆဋ္ဌကအင်္ဂါ ၅ ပါး .... ခါ, ဍ်, ပ
ရူပိယသံဓေါဟာရသိက္ခာပုဒ် ခါ, ဍ်, ပ
ရူပီ, အတ္ထာ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
ရူပံ ဝုစ္စတိ ရူပဘဝေါ .... နို, ဋ္ဌ, ဒု
ရေစက်ချအဓိပ္ပါယ် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ရေစက်ချ စဉ်းစားဘွယ်.... ဟာ, ဍ်
ရေပူမြစ် .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
ရေပြာရဂိဘတ်များ .... က၏, ဋ္ဌ, ဒု
ရေမရှိရာ၌ ဆွမ်းစားပုံ.... စိတ်, ဋ္ဌ
ရေသိမ်နှင့် ဥပုသ်ကျောင်း.... ဟာ, ဋ္ဌ
ရေသေးပြီး အကြွင်းပြန်ထည့် စိတ်, ဋ္ဌ
ရောဂိနောဂ၏ အန်ဆေးအကျိုး နို, ဋ္ဌ, တ
ရောဝိမဟရိတဋ္ဌာန .... စိတ်, ဋ္ဌ
ရောပေန္တိပုဒ်ပြီးပုံ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
ရောမန္တကအဓိပ္ပါယ် .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု
ရန္ဓန .... ပါ, ဋ္ဌ, တ
ရွာအဝင် ပန်ကြားပုံ .... စိတ်, ဋ္ဌ
ရွေးအဋ္ဌကထာကို ပယ်ပုံ.... ပါ, ဋ္ဌ, စ
ရွေးအဋ္ဌကထာကို သဘောမကျဘဲ လက်ခံပုံ .... စိတ်, ဋ္ဌ
ရွေးခေတ် သဝိတ်အိတ်.... စိတ်, ဍ်
ရွေးဆုတောင်းကြောင့် အကြံဖြစ်ရပုံ .... ပါ, ဍ်, စ
ရွှေ၏အညစ်အကြေး ၅ မျိုး.... နို, ဍ်, စ
ရက်ရှည်ကာလိကနှင့် ရက်တို ကာလိကရော .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ
ရပ်ခြင်းထက် ထိုင်ခြင်းကရိသေ စိတ်, ဋ္ဌ
ရောင်းဝယ်ရာ၌ အသုံးကျလျှင် ငွေပင် .... ပါ, ဍ်, စ
ရှင်အာနန္ဒာ၏ တောဒဂ်ရ ငါးဌာန .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
ရှင်ဒေဝဒတ်၏အသတ်ခိုင်းမှု....နို, ဍ်, ဒု
ရှင်ဒေဝဒတ်၏ ဗျာပါဒကံ .... နို, ဋ္ဌ, ဒု
ရှင်နှင့် ရဟန်းပြုခွင့် .... ဟာ, ဋ္ဌ
ရှင်ဘုရင်ပင့်သော်လည်း ချက်ခြင်း မကြွ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ရှင်လောင်းကျောင်းသား.... ဟာ, ဋ္ဌ
ရှမ်းလဘက်ခြောက်မှတ်ချက် .. ခါ, ဋ္ဌ, ဒု
လက္ခဏာ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
လက္ခဏာအဖွင့် .... နို, ဋ္ဌ, ပ
လက္ခဏာ, ဒုတိယာသေ.... နို, ဋ္ဌ, ပ
လက္ခဏာ, အညာတံ .... နို, ဋ္ဌ, ဒု
လက္ခဏာအနက်ဋ္ဌ ဟိတ်ဝင်ပုံ ... ပါ, ဍ်, ပ
လက္ခဏာရမဏော .... နို, ဋ္ဌ, တ
လက္ခဏောဋ္ဌ ဏာပစ္စည်း.... က၏, ဋ္ဌ, ဒု
လင်္ဂီ .... နို, ဋ္ဌ, တ
လဇ္ဇီ, အလဇ္ဇီပရိဘောဂ.... ပါ, ဋ္ဌ, စ
လဇ္ဇီချင်း တရားဖြစ်ရာ၌ ဆုံးဖြတ်နည်း .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
လဇ္ဇီဆရာသည် အလဇ္ဇီတပည့်နှင့် သမ္ဘောဂမပြုရ ..., ပါ, ဋ္ဌ, စ

လင်္ဂြိုဖြစ်လျက် အလင်္ကြိုကို ချီးမြှောက်လျှင် .... ပါ, ဦ, စ
လဋ္ဌကိုကာ .... သီ, ဦ, တ
လဒ္ဓဂုဏ် .... , နို ပါ, ဦ, ပ
လဒ္ဓဂုဏာဝါကျ .... နို, ဦ, ပ
လဒ္ဓသဒ္ဓါနံ (သဒ္ဓါနံ) .... ပါ, ဦ, ပ
လဒ္ဓါ, လဒ္ဓါန .... ကစ်, ဦ, ဒု
လဗိမာန်မှတ်ချက် .... နို, ဦ, တ
လသုန (ဘိက္ခုဒုက္ကဋ်) .... ခါ, ဦ, ဒု
လဟုပရိဏာမတံ .... နို, ဦ, ဒု
လာခါရသပရိကမ္မံ .... သီ, ဦ, တ
လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ .... ပါ, ဦ, ဒု
လာဘန္ဒင် သက္ကဲ့ရဲ .... ပါ, ဦ, ပ
လာဘ, သက္ကာရ, သိလောက ဟာ, ဦ
လာဘသိမ် .... ဟာ, ဦ
လာလပ္ပန .... ပါ, ဦ, တ
လာဋ္ဌဒါယိ .... ပါ, ဦ, တ
လိင်္ဂနာနတ္တံ .... နှ, ဦ, ဒု
လိင်္ဂန .... နို, ဦ, ပ
လိန, ပတိဋ္ဌာန, အာယူဟန .... နို, ဦ, တ
လိနပဒါနံ .... ဦ, နို
လုဇ္ဇန, ပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန .... သီ, ဦ, တ
လုတ္တာလုဇ္ဇသမားသ် .... ကစ်, ဦ, ဒု
လုဒ္ဓါ (လုဒ္ဒါ) .... ဒီ, , ဒု
လုလိတာ .... ပါ, ဦ, ဒု
လူက ရဟန်းတို့အမှုဋ္ဌ ဝင်ပုံ .... ပါ, ဦ, စ
လူတို့၏အပ်သော နှုတ်မှာစကားကို ဆောင်ကောင်း .... ပါ, , စ
လူ၏နို့ရည်စသည် အပ်၏ ပါ, , စ
လူ့ဥစ္စာကိုအစားပြန်ပေးလျှင် .... စ်တ်, ဦ
လေသကပ်ပိယံ .... စ်တ်, ဦ
လေသဆယ်ပါး .... ခါ, ဦ, ပ
လေးဆရာ .... ပါ, ဦ, တ
လေးဆယ့်ကိုးလုပ် လေးဆယ့်ကိုးရက် .... ဟာ, ဦ
လေးအသရှေ့တွက်ပုံ .... နို, , ပ
လေးအသရှေ့နှင့် ကမ္မာတသိန်းအတွင်း သာသနာ ၂၄ ကြိမ်သာ .... နို, ဦ, ပ
လေးအသရှေ့မှတ်ချက် .... သီ, ဦ, ပ
လောကဂရုံ (ဂုရုံ) .... သီ, ဦ, ပ
လောကနာသကအနက် .... နှ, ဦ, တ
လောကဝဇ္ဇံ, ပဏ္ဍုတ္တိဝဇ္ဇံ .... ပါ, ဦ, ဒု
လောကဝိရဏာတန်းခိုး .... ပါ, ဦ, ပ
လောကသန္နိဝါသေ .... ပါ, ဦ, ပ
လောကာမိသ .... ပါ, ဦ, ဒု
လောကာယတနကျမ်း (ဗြဟ္မဇာလသုတ် မဋ္ဌိမသိလ်ခန္ဓလည်း ရေးခဲ့ပြီ) သီ, ဦ, တ
လောကာယတဝိတဏ္ဍာ .... သီ, , ပ
လောဏသက္ခရိကာယ .... ဟာ, ဦ
လောကီယာ .... နှ, , ပ
လောကုတ္တရာအဖွင့် .... , နှ
.... နှ, , တ
လောကေဥပပဇ္ဇတိဉ် သတ္တာ, ဩကာသဟ္ဝ .... သီ, ဦ, ဒု
လောဏိသမုဒ္ဒ .... ခါ, , ပ
လောမသ .... ပါ, ဦ, တ
လောမဟံသော .... ပါ, ဦ, ဒု
လောလုပ္ပစာရံ .... ပါ, , ဒု
လောလုပ္ပတဏှာ .... , နို
.... နှ, , တ
လောလုပေါရုပ်ပြီး .... နှ, ဦ, စ
လောဟိတကံစသည် .... နှ, ဦ, တ
လဿယ်ခြင်းဌ် အပ်ပုံ, မအပ်ပုံ ပါ, ဦ, စ
လဿယ်ရာဋ္ဌ မသိသူအား ညာ၍ မလဲရ .... ပါ, ဦ, စ
လယ်ယာ ရောက်ကို ဝတ္ထုကံ အဖြစ်ဖြင့် အလှူခံကောင်း ... ပါ, , စ
လယ်ယာရောက်ကို သူလျှင် မခံကောင်း .... ပါ, , စ
လိန်ပြန်ခြင်းဌ်အကြောင်းရင်း နို, ဦ, စ
လာဘ်ဝေရာဋ္ဌ ဥပစာရသိမ် .... ဟာ, ဋ္ဌ
လက်နက်ဟူသမျှ အနာမသ ပါ, , တ
လက်မှတ်မပါဘဲ ရထား သဘော စီးရာဋ္ဌ လက်မှတ်စင်္ကာ ခွင့်လွှတ် နိုင်မှု .... ပါ, ဦ, တ
လွှပ်ခြင်း၏ သဘာဝ .... နို, ဦ, ဒု

လိုက်နှင့် ဂူအထူး .... ပါ, ဦ, စ
လွတ်လပ်ရေးအခါစသည်.... ဟာ, ဦ
ဝက်ဆိဒ္ဓ, ဝက်အာဏာ.... သီ, ဝိ, ဒု
ဝက်တောဋ္ဌ တပစ္ဆည်း.... က၀်, ဝိ, ဒု
ဝက်မုခ ဗိဠကာဒိ .... သီ, ဝိ, တ
ဝဂ္ဂကံစသည် ..., ဟာ, ဦ
ဝဂ္ဂဝါဒကအဖွင့် .... ပါ, ဦ, စ
ဝဂ္ဂမုဒါ .... ပါ, ဝိ, တ
ဝစနပဆော .... စိတ်, ဦ
ဝစနဗျတ္တယော .... သီ, ဝိ, ဒု
ဝစနသိလိဋ္ဌတာယ .... ပါ, ဝိ, ပ
ဝစီဃောသာနုသာရေန၏
အဓိပ္ပါယ် .... နှ, ဝိ, စ
ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ .... နှ, ဦ, တ
ဝစ္ဆိတောဋ္ဌ ဇုတပစ္ဆည်း.... က၀်, ဝိ, ဒု
ဝဇ္ဇနီယအဖွင့် .... ခါ, ဝိ, ပ
ဝဇ္ဇနီယပါလိုက် ကံမဗျက်.... ဟာ, ဦ
ဝဇ္ဇဗွီ .... နှ, ဦ, ပ
ဝဇ္ဇဘိရုက–ဘယဒဿာဝိ.... နှ, ဦ, ဒု
ဝဇိရ သံဃာတသမာန
ကာယော ..., သီ, ဝိ, ပ
ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ .... ပါ, ဝိ, ဒု
ဝဇ္ဇိသုဉ် ရဋ္ဌိဗဟုဝစ် .... ပါ, ဝိ, ပ
ဝဇော .... ဟာ, ဦ
ဝဋ္ဋုတ္ထိ .... ပါ, ဝိ, တ
ဝဋ္ဋော .... သီ, ဝိ, ဒု
ဝဠုရကွော .... ဟာ, ဦ
ဝဉ္ဇကအဓိပ္ပါယ် .... ခါ, ဝိ, ပ
ဝဉ္ဇကတေ(ဝိဝဋ္ဋေ) .... ပါ, ဝိ, ဒု
ဝဉ္ဇဂါမိကမ္မံ .... နှ, ဦ, စ
ဝဉ္ဇခါဏုကဖြစ်ပုံ .... သီ, ဝိ, ဒု
ဝဉ္ဇီသံဃာတသမာန .... သီ, ဝိ, ပ
ဝဉ္ဇုပုတ္တကာ .... ပါ, ဝိ, ဒု
ဝဉ္ဇိသုဉ် ရဋ္ဌိဗဟုဝစ် .... ပါ, ဝိ, ပ
ဝဏော .... ဟာ, ဦ
ဝဏ္ဏုထို .... ပါ, ဝိ, တ
ဝဏ္ဏုပထဝီ .... ပါ, ဝိ, တ
ဝဏ္ဏုပထဝီ (မွန်းလွဲ) ပါ, ဝိ, ပ
ဝဏိတော .... ပါ, ဝိ, တ
ဝဏ္ဏ=ကျေးဇူးအနက် မဟုတ်
ဂုဏ်အနက်သာ .... သီ, ဝိ, ပ
ဝဏ္ဏံဆုကွ .... ပါ, ဝိ, ဒု
ဝဏ္ဏုပဋ္ဌာနေ .... ပါ, ဦ, ဒု
ဝဏ္ဏုပထဝီ .... ပါ, ဝိ, ဒု
.... နှ, ဝိ, ပ သီ, ဝိ, ပ
ဝဏ္ဏနိဘာ .... နှ, ဝိ, တ
ဝဏ္ဏဝါ(ဗဟုဝစ်) .... ပါ, ဦ, တ
ဝဏ္ဏယိသံ ...: ဝိ, ဝှ
ဝဏ္ဏာ(ဇာတိ)ပမာဏ.... သီ, ဝိ, ပ
ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏော ...: သီ, ဝိ, ပ
ဝတ္တမုယုတ္တကာလံ .... သီ, ဝိ, ပ
ဝတ္တမာန် ၄ မျိုး .... က၀်, ဦ, ဒု
ဝတ္ထိသိသံ .... ပါ, ဝိ, တ
ဝတ္ထုစွန့်, အကပ်စွန့် .... စိတ်, ဦ
ဝတ္ထု, ဌာန .... သီ, ဝိ, ဒု
ဝတ္ထုပိပန္နပုဂ္ဂိုလ် .... ပါ, ဝိ, တ
ဝတ္ထုဝိသဒကြွယာ .... ပါ, ဦ, တ
ဝဒတု တံ သံဃော .... ဟာ, ဦ
ဝန္ဒနာမယံ ပုညံ .... သီ, ဝိ, ပ
ဝန္ဒိတွာတိ ပဒ္မပတိဋ္ဌိတေန.... ပါ, ဝိ, ဒု
ဝဒ္ဓဗျံ, ဒါသဗျံ .... က၀်, ဝိ, ဒု
ဝနတောဒါ .... က၀်, ဦ, ဒု
ဝနပ္ပတိ .... ပါ, ဦ, တ
ဝနဝါသိတိဉ်း .... ပါ, ဝိ, ပ
ဝကိပ္ပထော .... ဟာ, ဝိ
ဝယသ .... သီ, ဝိ, ဒု
ဝယော .... သီ, ဝိ, တ
ဝယံ .... ပါ, ဦ, တ
ဝယံ, သန္ဒမာနိကာ, ပါဠိဂ်ိ.... သီ, ဝိ, ပ
ဝရဏာ နဂရံ, ဂေါခာ ဂါမော
သီ, ဝိ, ပ .... က၀်, ဝိ, ဒု
ဝဝတ္ထာနံ ဒသေတွာ ကေတ္ထရဏ
ပါဝုရဏသိက္ခာပုဒ် ... ခါ, ဝိ, ဒု
ဝဝတ္ထာပန ဝစနံ .... သီ, ဝိ, ဒု
ဝသလ .... ပါ, ဦ, တ
ဝသလဓမ္မံ .... ပါ, ဝိ, ဒု
ဝသဝတ္တိ(တ္တီ) .... သီ, ဝိ, ဒု
ဝသာအတွက် သီးခြား
ခွင့်ပြုချက် .... ခါ, ဦ, ပ
ဝသ, ဝေါသ .... သီ, ဝိ, ပ
ဝသသတမိဒံ ပရိဟာရိတုံအဖွင့် ခါ, ဦ, ပ

ဝသိတဂန္ဓကုဋိ၌ ဂမက သမာသ် .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
ဝသိသတေဟိ (ဝသိအနက်) သီ, ဋ္ဌ, ပ
ဝသန္တဝနံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝသံ ဥပဂစ္ဆန္တေနန္ဒ် ဝသံ အနက် .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝသံ ဥက္ကာမုခ (ဝါထပ်) .... ဟာ, ဋ္ဌ
ဝသံဝုဋ္ဌပုဒ်အဖွင့်နှင့် နေ့ရက် .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝသံဝုဋ္ဌပဝါရဏာ .... စိတ်, ဋ္ဌ
ဝသန္ထေဒအာပတ် မသင့်ရာ ဌာန .... ဟာ, ဋ္ဌ
ဝသာဝါသိကသက်နန်း .... ဟာ, ဋ္ဌ
ဝသာဝါသိကံ .... ဟာ, ဋ္ဌ
ဝသိကသာဋိကသိက္ခာပုဒ် .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ
ဝသုပနာယိကာ .... ဟာ, ဋ္ဌ
ဝဋ္ဋဂုန်ဒ် .... နှိ, ဋ္ဌ, တ
ဝဋ္ဋဂုနကပဝတ္တိ .... နှိ, ဋ္ဌ, တ
ဝါကစီရံ .... နှိ, ဋ္ဌ, ပ
ဝါစနာမဂ္ဂ .... နှိ, ဋ္ဌ, ပ
ဝါစာ, ဂိရာပုဒ်တို့၏အနက် .... နှိ, ဋ္ဌ, စ
ဝါစာ, ဂိရံ .... နှိ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝါဆိုမှုအရေးကြီးပုံ .... စိတ်, ဋ္ဌ
ဝါဆိုဘို့ရန် ပရိကမ် .... ဟာ, ဋ္ဌ
ဝါဏာပစ္ဆေဒ်၌ ဝါအနက် .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
ဝါတပုပ္ဖံ .... နှိ, ဋ္ဌ, တ
ဝါဒသံဃန္ဒေ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ဝါဒကို့ကွော .... စိတ်, ဋ္ဌ
ဝါဒိတ္တ, ဝါဒိတ .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
ဝါဒေါနှင့် ဒေါသော ပရိယာယ် .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
ဝါယိမပန်းကုံး .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
ဝါယုဝေဂသမုဒ္ဒိဋ္ဌတာ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ဝါယောဓာတု .... ဋ္ဌ, နှိ
ဝါရေယျံ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ
ဝါလဓိ .... နှိ, ဋ္ဌ, ပ
ဝါလဝေဓိရူပါ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိဝါသဒ္ဓါ၏အနက်များ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
ဝါသာဓိပ္ပါယအဖွင့် .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ
ဝါသိ=ဝါသိ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ဝါသိ (ဒါး) .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝါဟသာ .... စိတ်, ဋ္ဌ
ဝိကရဏပစ္စည်း .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိကာရရွပ်ကို သိပုံဥပမာ .... ဋ္ဌ, နှိ
ဝိကာလဘောဇန .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
.... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိကာလေ .... စိတ်, ဋ္ဌ
ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသန .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ, ဒု
ဝိကိရတိစသည် .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိကူဇမာနာ .... စိတ်, ဋ္ဌ
ဝိကပ်ံ၏အဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
ဝိကပ္ပနတ္တ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိကပ္ပနာ ၂ မျိုး .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
ဝိကပ္ပနာပြုပြီးကို ထပ်ံပုံပြုပုံ ... ပါ, ဋ္ဌ, စ
ဝိကပ္ပနာ (ပစ္စုပ္ပန်ရပြု) ပြီးမှ သုံးစွဲ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
ဝိကပ္ပနာလောက်သော အတိုဆုံး .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
ဝိဃာသာဒေါ .... နှိ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိစရဏဝသေန .... နှိ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိစာရမတ္တာဒ်၌ မတ္တာအနက် ... နှိ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိစိတကာဋ္ဌကံ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ဝိစိတောပစိတပါရုဒါ .... ဋ္ဌ, နှိ
ဝိစိတ္တသက်ပြေါ .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိစိတြာဟိ တဒ္ဓိတဝုတ္တိ .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ
.... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိဆ္ဆရိတ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိဆ္ဆာတ္ထသောပစ္စည်း .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိဇနဝါတံ .... ဟာ, ဋ္ဌ
ဝိဇာနာတိအနက် .... နှိ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိဇ္ဇမာနကဝတ္ထုကို့စွန့်မှ ဒါန .... နှိ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိဇ္ဇာမယ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ
ဝိဇ္ဇာမယစသော ခိုးခြင်း .... နှိ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိဇိတသင်္ကိလေ .... ဟာ, ဋ္ဌ
ဝိဇိတာဝိ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ဝိဇိတေ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု

ဝိညတ်ခေါ်ပုံ .... နို, ဋ္ဌ, စ
ဝိတုဒ္ဒေန္တိ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ
ဝိတက်စသည်ကိုသာ ဈာန်ခေါ်ရပုံ....ဋ္ဌ,နို
ဝိတက္ကဝိစာရရှုမံ .... သို, ဋ္ဌ, ပ
ဝိတက္ကဝိပ္ဖါရသဒ္ဒ .... နို, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိတက္ကော ဝါဒီ .... နို, ဋ္ဌ, ပ
ဝိတက္ကော .... သို, ဋ္ဌ, ပ (၅၅၀)
ဝိတက္ကော ဝါဒသတ္ထုံ ... သို, ဋ္ဌ, တ
ဝိတ္တိ (ဝိတ္တံ) .... နို, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိတ္ထူပကရဏာ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိထမ္ဘနာ .... သို, ဋ္ဌ, ပ
ဝိဒ္ဓာယန္တိ .... ဟာ, ဋ္ဌ
ဝိဒ္ဓာရန္ဉ် ပါကဋ အခွဲ .... သို, ဋ္ဌ, ပ
ဝိဒ္ဓာရိကံ (တံ) .... သို, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိဒ္ဓုနတိ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိဒနောင် အန္တိကို ဥပြု.... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိဒူ .... စိတ်, ဋ္ဌ
ဝိဒေသနာ (ဝိဒေဿနာ) ....ပါ, ဋ္ဌ, စ
ဝိဓဝါဂေါစရ .... ဟာ, ဋ္ဌ
ဝိဒၶ၏ အနက်များ .... နို, ဋ္ဌ, တ
ဝိဒ္ဓံ .... ဟာ, ဋ္ဌ
ဝိနယပုဒ်၏ အနက် အမျိုးမျိုး ...နို, ဋ္ဌ, စ
ဝိနယပညတ္တိ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိနယဓရလက္ခဏာ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိနယဓရ၏ ဆုံးဖြတ်နည်း.... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိနယ ဓမ္မတာ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိနယ ဒုက္ကဋ် .... စိတ်, ဋ္ဌ
ဝိနယကုက္ကုစ္စ၏ ဝစနတ္ထ .... နို, ဋ္ဌ, စ
ဝိနယသလ္လေခအကျင့် ..., သို, ဋ္ဌ, ပ
ဝိနယာနုဂ္ဂဟတ္ထာယ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိနယော သံဝရတ္ထာယ စသည်....ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိနာယကော .... နို, ဋ္ဌ, ပ
ဝိနေယျသတ္တာ .... သို, ဋ္ဌ, တ
ဝိနည်း သုတ္တန်လာ အာသဝများ....နို,ဋ္ဌ,စ
ဝိပရိဏာတေန .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိပရိဏာမဒ္ဒေါ.... ပါ, ဋ္ဌ, တ နို, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိပရိယယော .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိပရိယာသ .... နို, ဋ္ဌ, တ
ဝိပက္ကတ .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိပဋိသာရော ...,နို, ဋ္ဌ, စ.... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိပဏ္ဏကဘာဝမာပန္နံဝါနံ .., နို, ဋ္ဌ, ပ
ဝိပဿနသဘာဝတာ .... နို, ဋ္ဌ, ပ
ဝိပန္နဉ္စနာဝါ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ
ဝိပလ္လတ္ထဂါဟော .... နို, ဋ္ဌ, တ
ဝိပလ္လတ္ထသညာ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိပါက၏ ကံ ရှိ-မရှိ.... နို, ဋ္ဌ, ပ
ဝိပါကန္တရံ .... နို, ဋ္ဌ, ပ
ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ .... နို, ဋ္ဌ, ပ
ဝိပါကဖလ, နိဿန္ဒဖလ.... နို, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိပုပ္ဖကံ .... နို, ဋ္ဌ, တ
ဝိပုလဝေယတ္တိယ .... နို, ဋ္ဌ, ဝ
ဝိပါက်အမှန်, ဇောအပြန် ဋ္ဌ, ဝ
ဝိပ္ပရိတ .... သို, ဋ္ဌ, ပ
ဝိဘင်္ဂဝါဒီ ... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိဘတ်ကို ပစ္စယခေါ်ပုံ .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိဘတ်မတူ တုလျာဓိကရဏာ ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိဘာဂ၏ ဥပစာ အမည် ဋ္ဌ, နို
ဝိဘာဝနေ နာမအတ္ထေ.... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိမတိပက္ခန္ဒေါ .... နို, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိမာနသဒိသံဋ္ဌ ဘာဝနပုံသက.... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိမာနံ .... နို, ဋ္ဌ, တ
ဝိမုတ္တစိတ် .... သို, ဋ္ဌ, တ
ဝိမုတ္တာယတနသီသေန .... နို, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိမုတ္တိ .... ဟာ, ဋ္ဌ
ဝိမုတ္တိသုခံ .... ဟာ, ဋ္ဌ
ဝိမုတ္တိရသံဋ္ဌ ရသအနက်.... သို, ဋ္ဌ, ပ
ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိမောက္ခ .... နို, ဋ္ဌ, တ
ဝိမောက္ခန္တိကဉာဏ် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိမှယ .... သို, ဋ္ဌ, ပ
ဝိရဇံ, ဝိတမလံ .... သို, ဋ္ဌ, တ
ဝိရတိ ၃ ပါး၏ အနက်ပြ.... နို, ဋ္ဌ, တ
ဝိရလမဋ္ဌက .... နို, ဋ္ဌ, ပ
ဝိရူပ ရူပံ .... သို, ဋ္ဌ, တ

ဝိလမ္ဘိတ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ဝိလေခန .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိလောကိတ ကြည့်ပုံ ..., သီ, ဋ္ဌံ, တ
ဝိဝဋ္ဋ (နိဗ္ဗာန်) .... သီ, ဋ္ဌံ, ပ
ဝိဝဋ္ဋဆဒေါ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ဝိဝေက ၃ မျိုး .... သီ, ဋ္ဌံ, ဒု
ဝိဝိတ္တံ, သုညံ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ဝိသဘာဂပစ္စယဖြစ်ပုံ .... နီ, ဋ္ဌံ, စ
ဝိသယ,ဂေါစရ .. နီ, ဋ္ဌံ, ဒု....နီ, ဋ္ဌ, တ
ဝိသယဗျတ္တ .... နီ, ဋ္ဌံ, ပ
ဝိသသံသဋ္ဌ ပုတိမုတ္တ .... နီ, ဋ္ဌ, တ
ဝိသတ္တိကာ ပုဒ်ပြီး .... နီ, ဋ္ဌ, စ
ဝိသပ္ပနရသော .... နီ, ဋ္ဌံ, တ
ဝိသ(ဝိသ)ဂန္ဓံ ..., သီ, ဋ္ဌံ, ပ
ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိဿဂန္ဓော .... နီ, ဋ္ဌ, စ
ဝိဿဇ္ဇောပုဒ်အဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိဿဝိတာယ .... နီ, ဋ္ဌံ, ဒု
ဝိသာဒလက္ခဏော .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိသာရဒံ .... ဋ္ဌံ, နီ
ဝိသာဟဋ္ဌံ .... နီ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိဿာသဂ္ဂါဟ အင်္ဂါ..., ခါ, ဋ္ဌံ, ပ
ပါ,ဋ္ဌ,ပ
ဝိသုကာယိကံ .... နီ, ဋ္ဌ, တ
ဝိသုကမ္မုနာ .... ပါ, ဋ္ဌံ, ပ
ဝိသူကဒဿန .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိသေသတောတိ ယောဂုယျေန....နီ,ဋ္ဌ, ဒု
ဝိသေသဇ္ဈ တရ,တမပစ္စည်း....ကစ်,ဋ္ဌံ,ဒု
ဝိသံဝါဒန .... စိတ်, ဋ္ဌံ
ဝိသုံဂါမဒ္ဒ ကံပြုနိုင်ပုံ ... ဟာ, ဋ္ဌံ
ဝိသုံဂါမသိမ် .... ဟာ, ဋ္ဌံ,
ဝိသုဒ္ဓါယ .... သီ, ဋ္ဌံ, တ
ဝိသင်္ကေတံ .... စိတ်, ဋ္ဌ
ဝိသဉ္ဉပေါသထ အယူ.... ဟာ, ဋ္ဌံ
ဝိသဉ္ဉာပုဒ် အဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိသင်္ကိယဒူတ .... ပါ, ဋ္ဌံ, တ
ဝိဟရတိ, ယပေတိ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိဟရတိ၏ သဒ္ဒါနက်.... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိဟာရ၏ အရကောက် ၂ မျိုး....ပါ, ဋ္ဌ, စ
ဝိဟာရ၏ ကေကုလ, နာနာ
ကုလဖြစ်ပုံ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
ဝိဟာသတိ စသည် .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိထိစိတ်၏ ဥပမာ .... ဋ္ဌ, နီ
ဝိထိ, ရဆ္ဆာ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိတမလံ(ဂတမလံ).... သီ, ဋ္ဌ, ပ
ဝိရိယ၏ ဝစနတ္ထ....က်စ်, ဋ္ဌ, ဒု....နီ,ဋ္ဌ,ဒု
ဝိရိယသမတံ(ထံ) ... ပါ,ဋ္ဌ,ပ .. သီ,ဋ္ဌ,ပ
ဝိရိယသမာဓိယောဇနတ္ထ.... နီ, ဋ္ဌံ,ဒု
ဝိရိယုပေက္ခာ .... နီ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝိရုဂ်ရူပါ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ဝုဋ္ဌတော .... ပါ, ဋ္ဌံ, တ
ဝုဋ္ဌော နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် မသင့်....နီ,ဋ္ဌ,တ
ဝုမ္ဟသီလီ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ဝုမ္ဟတေ ရှပ်ပြီးပုံ .... က်စ်, ဋ္ဌ, ဒု
ဝုတ္တနေလံဝိယ(သိလံဝိယ).... နီ, ဋ္ဌ, စ
ဝုတ္ထ, ဝုဋ္ဌ အဆုံးအဖြတ်.... က်စ်, ဋ္ဌံ, ဒု
ဝုတ္ထံ ပရိဝုတ္ထံ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ဝုဒ္ဓိ ဖြစ်လောပစသည် .... က်စ်, ဋ္ဌ, ဒု
ဝူပကာသေယျ .. စိတ်, ဋ္ဌံ.... ဟာ, ဋ္ဌ
ဝူပသမေတိ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ
ဝေဌကနဋ္ဌပသာဟိ .... သီ,ဋ္ဌံ, တ
ဝေဠမပန်းကုန်း, ဝေဓိမ
ပန်းကုန်း .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
ဝေတာဋ္ဌံ .... သီ, ဋ္ဌံ, ပ
ဝေဒနာဝါ စသည် .... က်စ်, ဋ္ဌ, ဒု
ဝေဒလ္လံ, ဒုဋ္ဌုလ္လံ .... က်စ်, ဋ္ဌ, ဒု
ဝေဒဟီ၏ ဝစနတ္ထ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝေဒေဟ မုနိ .... နီ, ဋ္ဌ, ပ
ဝေပုလ္လမဟတ္တံ .... ပါ, ဋ္ဌံ, ဒု
ဝေဘဗ္ဘာ .... နီ, ဋ္ဌံ, ဒု
ဝေမတိက ဖြစ်လျှင် စွန့်၍
ဝိနည်းကံပြု .... ပါ, ဋ္ဌံ, စ
ဝေမတိက ဒုက္ကဋ် .... ဟာ, ဋ္ဌံ
ဝေမတိက ဒေသနာပြော.... ဟာ, ဋ္ဌ
ဝေယျာကရဏာသို့ .... သီ,ဋ္ဌ, ဒု
ဝေယျာဝစ္စံ .... နီ, ဋ္ဌ, ဒု

ဝေရမဏိ (ဏီ) ....ဋ္ဌ, နိ.... နိ, ဋ်, တ
ဟာ, ဋ်
ဝေလာ အနတိတ္တမော နိ, ဋ္ဌ, တ
ဝေလမ္ဘကာ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
ဝေဝစနံ (ပရိယာယ) .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
ပါ, ဋ်, ဒု
ဝေဝိစ္ဆံ၏ ဝစနတ္ထ .... နိ, ဋ်, စ
ဝေသမံ .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
ဝေသဝဏ္ဏော .... ကစ်, ဋ်, ဒု
ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ် ၄ ပါး .... နိ, ဋ္ဌ, ပ
သီ, ဋ္ဌ, ပ
ဝေသာရဇ္ဇပတ္ထော .... သီ, ဋ်, တ
ဝေသာလီ အမည်ရပုံ.... ပါ, ဋ္ဌ, တ
ဝေသိယာဂေါစရ .... ဟာ, ဋ်
ဝေဿော (သုဒ္ဓ) .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
ဝေဟာသန္ဒင့်အာကာသအတူး....ပါ,ဋ္ဌ,ဒု
ဝေဠုဒါန စသည်၌ ဒါနအနက် .. နိ,ဋ္ဌ,ဒု
ဝေါရောပေသိ် .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ဝေါဟာရိက (တရားသူကြီး) ....ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
စိတ်, ဋ်
ဝံသော,တန္တိ,ပဝေဏီ .... နိ, ဋ်, ဒု
ဝတ်မပြုဘဲ နေနိုင်ခွင့် .... ဟာ, ဋ္ဌ
ဝန်ခံချက် ပျက်မှု ဒုက္ကဋ်.... ဟာ, ဋ်
သ၏ ဝိဇ္ဇမာန အနက် .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု
သဉ္ဇာရစ္ဆဒံ၏ အနက်မှန် ....သီ, ဋ္ဌ, ပ
သကဏိကံ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
သကဒါဂါမိ အဖွင့် .... ဋ္ဌ, နိ
သကသမယ သမယန္တရ .. ဋ်, နိ
သကိယော, ပရာကိယော.... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
သကိဠန, သပလိဗောဓ ... ပါ, ဋ်, ဒု
သကေ အာစရိယကေ.... သီ, ဋ်, တ
သဏ္ဌစ္ဆ စသည် .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
နိ, ဋ္ဌ, ပ
သဏ္ဌတော .... ပါ, ဋ္ဌ, တ
သဏ္ဌဒတ္တိယံ .... နိ, ဋ်, ပ
သဏ္ဌရာ, သက္ခရာ .... နိ, ဋ်, တ
သဏ္ဌာယဒိဋ္ဌိ .... ဋ္ဌ, နိ
သဏ္ဌာယဒိဋ္ဌိနှင့် သီလဗ္ဗတ ...နိ, ဋ်, တ

သကတ္ထ (သွတ္ထ) .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
သကတ္ထကို ရှေကသွင်း၍
ဝိဂြိဟ်ပြု .... ဋ္ဌ, နိ
သကတ္ထိက တဒ္ဓိတ်များ.... ကစ်, ဋ်, ဒု
သကေဘ,ဝိသကေတ.... ပါ, ဋ္ဌ, တ
သကေဘကမ္မ .... ပါ, ဋ္ဌ,တ
သက်ပ္ပ (ဇုတိ စိတ္တာသက်ပ္ပေါ) .. ပါ,ဋ္ဌ,တ
သက်မ္ပိစသည် .... ပါ, ဋ်, ပ
သက်ရံ, ကတိကံ .... ဟာ, ဋ္ဌ
သက်လန,ဝေါလ္လန,သတုပ္ပါဒန .. စိတ်,ဋ္ဌ
သက်ုဋ္ဌိတ မုခေါ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
သက်န်း ၉ မျိုး .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ
သက်န်း ၉ မျိုး၏ အဓိဋ္ဌာန်
တင်ရာကာလ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
သက်န်း ၉ မျိုးလုံး ပရိကွာရ
စောဋ္ဌတင်နိုင် .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
သက်န်း မဟုတ်သော
ဝေစုဝေနည်း .... ဟာ, ဋ္ဌ
သက်န်း ပမာဏ .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ
သက်န်းဝေဘန်ပုံ .... ခါ, ဋ်, ဒု
သက်န်းဟောင်းကို ပစ္စုဒ္ဓိရ်ပြု ...ဟာ, ဋ္ဌ,
သက်န်းကာလ၌ အကာလ
သက်န်း .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
သက်န်း၏ ရသဒါန .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု
သကြားလာ၍ ကူ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
သခ်, သေဝါလ, ပဏာကံ.... ပါ, ဋ္ဌ, စ
သခ်မုဏ္ဍက .... ပါ, ဋ္ဌ, ဘ
သခ်ါနံ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
သခ်ါရာရမဏ .... နိ, ဋ္ဌ, တ
သခ်ါရာဝသေသသမာပတ္တိ ... နိ, ဋ်, ဘ
သခ်ါရော-သခ်ါရေန.... ဋ်, နိ
သခုရံ အဇိနစမ္မံ .... နိ, ဋ္ဌ, ပ
သခေ်ပတ္ထနှင့် သိက္ခာတ္ထ.... ပါ, ဋ္ဌ, တ
သန်္ဓာအပြား (မိသက
စသည်) .... ကစ်, ဋ်, ဒု
သဂ္ဂသံဝတ္တနိကာ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
သဂါရဝ သပ္ပတိသ.... ခါ, ဋ္ဌ, ပ
ဟာ, ဋ္ဌ

သင်္ကိကာရာမော .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
သင်္ဂဟသဒ္ဒါ၏ အနက်များ....နိ, ဋ္ဌ, တ
သင်္ဂဟ, အနုဂ္ဂဟ .... ဟာ, ဋ္ဌံ
သံဃာအစိုးရ–မရ .... ဟာ, ဋ္ဌံ
သံဃိကကို တပါးထည်း ယူပုံ....ဟာ, ဋ္ဌ
သံဃိကကို ဝေနည်း .... ဟာ, ဋ္ဌံ
သံဃိကပစ္စည်း အရေးကြီးပုံ....ဟာ, ဋ္ဌ,
သံဃိကသက်နှံး အလှူခံနည်း....ဟာ, ဋ္ဌံ
သစ္စာဉ် တရားအားလုံးပါပုံ .. ဋ္ဌံ, နိ,
သဋ္ဌိစ္ဆပါဏာ .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု
သဏ္ဌန, နိဏ္ဌန ပရိဘောဂ ....စိတ်, ဋ္ဌ
သဏ္ဌန္ဒစာရိနော .... သိ, ဋ္ဌ, တ
သဏ္ဌကတ္ထ ပရမတ္ထ .... သိ, ဋ္ဌ, ပ
သဏ္ဌိကာပညတ္တိ .... ပါ, ဋ္ဌံ, ပ
သဏ္ဌိကိရိယာ စသည်.... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
သဒ္ဓာဝုဓော .... သိ, ဋ္ဌ, တ
သဒ္ဓိတော .... ပါ, ဋ္ဌ, တ
သဒ္ဓေဋကဝါသော .... နိ, ဋ္ဌ, စ
သဒ္ဓေါတိဘူတံ .... သိ, ဋ္ဌ, တ
သညာ အနက် ကပစ္စည်း.... ကစ်, ဋ္ဌံ, ဒု
သညာဘဝေါ .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
သညာယ ဝိရာဂိတမှိ ... ပါ, ဋ္ဌ, တ
သညာ ရောဂေါဠ်ဒနည်း ..., ဋ္ဌ, နိ
သညာဝိမောက္ခ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သဏ္ဌာထ္ထေန .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု
သဏ္ဌာဟတိ စသည် ရုပ်ပြီးပုံ....ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
သတိ ဂတိ မိတိ အထူး ....ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သတိ (သတိ) အာယတနေ [နိ, ဋ္ဌ, ဒု ဋ္ဌ
ပြင်ရန် မှာထားသည်း] ... သိ, ဋ္ဌံ, ဒု
သတိ ပစ္စယေ .... စိတ်, ဋ္ဌံ
သတိပေးမှုနှင့် စပ်၍ မှတ်ရမည့်
ဒုက္ကဋ် .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ
သတိဖြင့် မှတ်ရုံကို သမ္မဇညမဆိုရ .... သိ, ဋ္ဌ, တ
သတိသံဝရ .... နိ, ဋ္ဌ, တ
သတောကာရီ .... ပါ,ဋ္ဌံ, တ
သတော သမ္မဇာနော.... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
သတ္တ, ဩကာသ, သခ်ါရ .. ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သတ္တပဒဒိတိဟာရော .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သတ္တဘဝေ .... နိ, ဋ္ဌံ, တ
သတ္တမဇောဓ၏ အစွမ်း.... နိ, ဋ္ဌံ, တ
သတ္တာဝါသ .... ပါ, ဋ္ဌံ, ပ
သတ္တာ၏ အထင်ရှဋ္ဌ .... နိ, ဋ္ဌ, ပ
သတ္တာ,ပါဏာ .... သိ, ဋ္ဌ, ဒု
သတ္တာနာမည်၏ မူချ, ဥပစာ.... နိ, ဋ္ဌ, ပ
သတ္တာဟဝန္ဒလိက
(ဝဒ္ဓလိကာ)....စိတ်,ဋ္ဌံ ဟာ, ဋ္ဌ,
သတ္တိပဋ္ဌာန် .... သိ, ဋ္ဌ, ပ
သတ္တုသဒံ စသည် .... သိ, ဋ္ဌံ, တ
သတ္တူပကာရဉ် ဥပကာရအနက်....ဋ္ဌ, နိ
သန္တတိသန္တ စသည် ..., နိ, ဋ္ဌ, ဒု
သန္တဘာဝါယ .... သိ, ဋ္ဌ, ဒု
သန္တာနကံ .... ဟာ, ဋ္ဌံ
သန္တာဋ္ဌော... သိ, ဋ္ဌံ, ဒု.... သိ, ဋ္ဌ, တ
သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ.... ပါ, ဋ္ဌံ, တ
သန္တောသ ၁၂ ပါး .... သိ, ဋ္ဌံ, ဒု
သန္တောသ အမျိုးမျိုး.... သိ, ဋ္ဌံ, တ
သတ္ထကမ္မ,ဝတ္ထိကမ္မ .... ဟာ, ဋ္ဌ
သတ္ထရိ ကခ်ံတိစသည်.... နိ, ဋ္ဌံ, စ
သတ္ထဝါဟ .... ဟာ, ဋ္ဌံ
သန္ထတာယ .... ပါ, ဋ္ဌံ, ဒု
သန္ထတသည် သက်နှံး မဟုတ်....ပါ, ဋ္ဌံ, စ
သန္ထဝေါ၏ ဝစနတ္ထ.... နိ, ဋ္ဌ, စ
သဒေဝကံ လောကံ စသည်... ပါ ဋ္ဌံ, စ
သိ, ဋ္ဌံ, ဒု
သဒ္ဓါတချက် အနက်အများ....ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သဒ္ဓါတု၂ ချက် အတိသယအနက်....ဋ္ဌံ, နိ
သန္ဓမာနိကာ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ
သန္ဓသေတ္ထာ စသည်.... ပါ, ဋ္ဌံ, ဒု
သန္ဓိဋ္ဌ, သန္ဓတ္ထ .... ပါ, ဋ္ဌံ, ဒု
သန္ဓိဟ(သန္ဓေဟ) .... ပါ, ဋ္ဌံ, ဒု
သန္ဓေသန္ဓင့် သာသန.... ပါ,ဋ္ဌ,ပ
သဒ္ဓမ္မော .... ဝ်ဋ္ဌ, ဝိန
သဒ္ဓါ, ရုစိစသည် .... နိ, ဋ္ဌံ, ဒု
သဒ္ဓါတရားကို စောင့်ရှောက်ရပုံ... စိတ်,ဋ္ဌ
သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတ .... ဟာ, ဋ္ဌံ,

သဒ္ဓါယိကော .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
သဒ္ဓေ .... သီ, ဋ္ဌံ, တ
သန္ဓာဂါရသာလာယံ ... သီ, ဋ္ဌံ, ပ
သန္ဓာဝိတံ, သံသရိတံ .... ဟာ, ဋ္ဌ
သန်ဒဿနာ .... နှံ, ဋ္ဌံ, ပ
သနန္တနောစသည် .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
သန်ဒိမိကာရ .... သီ, ဇ္ဈ, ပ
သန်ဒိသိန်း .... သီ, ဇ္ဈ, ပ
သန်ဒိဋ္ဌ (သန်ဒိဋ္ဌ) .... သီ, ဇ္ဈ, တ
သန်ဓေသ .... နှံ, ဋ္ဌံ, ပ
သန္ဓေတုံ (သန္ဓေန္တသ) [သန္ဓေတုံ မှကဲ့] .... သီ, ဋ္ဌ, တ
သပက္ခော .... ကစ်, ဋ္ဌံ, ဒု
သပဒါနစာရိက .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သပလာသံ .... ကစ်, ဋ္ဌံ, ဒု
သပတ္တိ .... ကစ်, ဇ္ဈ, ဒု
သပါဏာက .... ခါ, ဇ္ဈ, ဒု
သပ္ပစ္ဆယန္ဒ် သခံါရအာဘူး.... နှံ, ဇ္ဈ, ပ
သပ္ပစ္ဆယာ .... နှံ, ဇ္ဈ, ပ
သပ္ပဋိဃာ .... နှံ, ဇ္ဈ, ပ
သပ္ပဒေသ .... နှံ, ဇ္ဈ, ပ
သပ္ပဒေသ, နိပ္ပဒေသ .... နှံ, ဋ္ဌ, ပ
သပ္ပါယ၏ဝစနတ္ထ .... သီ, ဋ္ဌံ, တ
သပ္ပိမလ္လောာ .... ပါ, ဋ္ဌံ, တ
သဗိတ်ကို ဖွဲ့တုပ်နည်း .... ခါ, ဋ္ဌံ, ပ
သဗိတ်တောင်းမှု နိသဂ္ဂိတရာ....ခါ, ဋ္ဌံ, ပ
သဗိတ်အဓိဋ္ဌာန်, ဝိကပ္ပနာပြုပုံ, ပျက်ပုံ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
သဗိတ် ၉ လုံးပမာဏ .... ပါ, ဋ္ဌံ, စ
သမ္မဇ္ဇ၏ ဝစနတ္ထ .... သီ, ဋ္ဌံ, တ
နှံ, ဋ္ဌံ, ပ, ဒု
သမ္မဋ္ဌပါဒေန္တော .... ပါ, ဋ္ဌံ, ပ
သမ္မတီဇာတော.... သီ, ဋ္ဌ, ပ ပါ, ဋ္ဌံ, ပ
သမ္မတ္တ, အသမ္မတ္တဂေါစရ.... နှံ, ဋ္ဌံ, ပ, တ
သမ္မတ္တိ, ဝိပတ္တိ .... ဋ္ဌ, နှံ
သမ္မန္နပုဗ္ဗအဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သမ္မန္နဂဟဏီကော .... နှံ, ဋ္ဌံ, တ
သမ္မယုတ္တံ .... နှံ, ဋ္ဌ, ဒု

သမ္မရာယိကံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သမ္မဟံသန (သာဓုအနက်) ... သီ, ဋ္ဌံ, ဒု
သမ္မဟံသနာ .... ပါ, ဋ္ဌံ, တ
သမ္မိဇ္ဈာနကို သမုစ္စယဟုဖွင့်.... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သပ္ပုရိသဘူမိ (အ) .... သီ, ဇ္ဈ, ပ
သမ္မပ္ပလာပ .... ဇ္ဈ, နှံ နှံ, ဋ္ဌံ, ဒု
သမ္မုသနာ .... နှံ, ဋ္ဌံ, ဒု
သမ္မ ၂ မျိုး .... နှံ, ဇ္ဈ, တ
သမ္မကပ္ပိယသဝိတ် .... ပါ, ဋ္ဌံ, စ
သမ္မပဒ္ဓမံ ဥပ္ပန္နဘာဝံ .... သီ, ဋ္ဌံ, ဒု
သမ္မပါလိဖုလ္လံ .... သီ, ဋ္ဌံ, ပ
သမ္မပါသက္ကိယဘတ္တ .... ဟာ, ဇ္ဈ
သမ္မလဒ္ဓနာမတိက် .... နှံ, ဋ္ဌံ, ပ
သမ္မသာမယိကာ .... နှံ, ဇ္ဈ, ပ
သမ္မသန္ဓရိံ .... ဟာ, ဋ္ဌ
သမ္မာဝတော .... သီ, ဇ္ဈ, တ
သမ္မာဝန်ံ .... ပါ, ဋ္ဌံ, ဒု
သမ္မေသံ ပါရာဇိကံ (ဝိနည်းမိုရ်များ မှတ်ဘွယ်) .... ပါ, ဇ္ဈ, တ
သမ္ဗံ စေတသာ .... သီ, ဋ္ဌံ, တ
သမ္ဗဂ်ပစ္စယိ .... သီ, ဋ္ဌံ, ဒု
သမ္ဗညုတာနာဝရဏာ .... သီ, ဋ္ဌံ, ပ
သမ္ဗညုတညာဏ်အမည် မစွန့်.... ဇ္ဈ, နှံ
သမ္ဗညုမုန်းသိအောင် ဖေါ်ပြော .... သီ, ဋ္ဌံ, တ
သမ္ဗတာဠ္ဟဝဝစရေ .... ပါ, ဇ္ဈ, ပ
သမ္ဗဇ္ဈကမ္မဋ္ဌာန်း .... ပါ, ဋ္ဌံ, တ
သမ္ဗဇ္ဈပါဒက .... နှံ, ဋ္ဌံ, စ
သမ္မန္နအပြား .... နှံ, ဋ္ဌံ, ဒု
သမ္မန္နစသော ဖွင့်နည်း.... သီ, ဋ္ဌံ, ပ
သမ္မန်အမျိုးမျိုး .... ပါ, ဋ္ဌံ, ပ
သမ္မဋ္ဌသဒ္ဒါဏ်းမျိုး .... ပါ, ဋ္ဌံ, ပ
သမ္မန္ဒေါဃားရိုး .... ဋ္ဌံ, နှံ ပါ, ဋ္ဌံ, ပ
သမ္မဟုလာ (သမ္မဟုလာ).... သီ, ဋ္ဌံ, ပ
သမ္မဟုလေဟိ .... ပါ, ဇ္ဈ, ဒု
သမြဟ္ဒ .... ကစ်, ဋ္ဌံ, ဒု
သမြဟ္ဒစာရိ .... ကစ်, ဋ္ဌံ, ဒု
သဘာဂါပတ္တိယော .... ခါ, ဇ္ဈ, ပ
သဘာဝ (သဘာဝပဒံ)....နှံ, ဋ္ဌံ, ဒု, တ

သဘာဝသရသလက္ခဏော.... နိ, ဋ္ဌ, ပ
သဘာယံ၏ လိင်္ဂဗျတ္တယ.... ပါ, ဋ္ဌ, စ
သဘာသခေ်ပေန .... စိတ်, ဋ္ဌ
သမ္ဘဝတိ(သမ္ဘဝဒုက်).... နိ, ဋ္ဌ, ပ
သမ္ဘာဝနာ .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
သမ္ဘာဝေတ္ဝာ၏အနက်.... နိ, ဋ္ဌ, တ
သမ္ဘာခေ်လောမ(ဒုက္ကဋ်).... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု
သဘိက္ခုက အာဝါသ ..., ဟာ, ဋ္ဌ
သမ္ဘူတသမုဒါဂတဋ္ဌော.... သီ, ဋ္ဌ, ပ
သမညာယ ဘိက္ခု .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သမဏကုတ္တကော .... ပါ, ဋ္ဌ, တ
သမဏတေဇေန(အခေါ်).... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သမဏအဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သမဏောစသည် .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
သမန္နဂါဟိယမာနော .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ
.... ပါ, ဋ္ဌ, စ
သမန္နယုဇ္ဈေယျုံစသည်.... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
သမန္နညော .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
သမဓာတ်၌ထောမနိဓိဆိုပုံကို
ပြရာဝယ် "သမာ"ဟု မှား....ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
သမယညူ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သမယန္တရဋ္ဌစဉ်းစားဘွယ်.... ဋ္ဌ, နိ
သမယေနဋ္ဌ ဟ်တ်, ကရိဏ်း....ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သမဝါယနှင့် ခဏအထူး.... နိ, ဋ္ဌ, ဒု
သမဝါယေ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
သမဝေပါကိနိ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
သမသမာ .... ဟာ, ဋ္ဌ
သမသမော .... သီ, ဋ္ဌ, တ
သမဿာနိ .... ဋ္ဌ, နိ
သမဿာ, သမာဒိန္နော .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
သမဿုပနေန .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
သမဿာသိတကာယော.... သီ, ဋ္ဌ, ပ
သမဂ္ဂါ .... စိတ်, ဋ္ဌ
သမဂ္ဂတရံ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
သမ္မ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
သမ္မတောဋ္ဌ မှတ်ချက် .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
သမဂ္ဂ(ဂ္ဂါ)ရုမော .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
သမ္မသဒ္ဓေါ .... နိ, ဋ္ဌ, စ

သမာဓိ၏ ဝစနတ္ထ .... ဋ္ဌ, နိ
သမာဓိနိမိတ္တ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ
သမာနလာဘကတိကာ.... ဟာ, ဋ္ဌ
သမာနေန္တိ၏အနက် .... နိ, ဋ္ဌ, စ
သမာနောဝထည်ရကျိုး.... သီ, ဋ္ဌ, တ
သမာပန္နဿ မျိုး .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သမာပန္နော, ဥပပန္နော မျိုး.... နိ, ဋ္ဌ, တ
သမာဟာရဒွန်ဋ္ဌ လိန် .... ဋ္ဌ, နိ
သမာသ်တစိတ်ကိုသာ တ သဒ္ဒါ
ဖြင့် ညွှန် .... နိ, ဋ္ဌ, ဒု
သမ္မာအာဇီဝ၏ ဝေါဒါန.... နိ, ဋ္ဌ, တ
သမ္မာခရံ အနုပဝေဒို.... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သမ္မာဝဒေယျံ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
သမ္မာဝါစာ၏ သိမ်းသွင်းပုံ.... နိ, ဋ္ဌ, တ
သမ္မာဝါဂတောဋ္ဌ အာဂတော
မှကွဲ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သမ္မာ သာမဉ္စ သမ္ဘဝမ္မာနံ.... ဋ္ဌ, နိ
ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သမ္မာ သာမဉ္စမှတ်ချက်.... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓနှင့် ဗုဒ္ဓအထူး.... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သမ္မာသမ္ဗောဓိ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သမိဟိတံ(သမုပဗျူဠ်ဆံ).... သီ, ဋ္ဌ, တ
သမိုသ .... နိ, ဋ္ဌ, ပ
သမိဒ္ဓိ, သမ္ဓတ္တိ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
သမိပဝတ္တမာန် .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
သမိပေကို ဟေဋ္ဌာဘာဂေဖွင့်....ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သမိပတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သမုဋ္ဌာနသိသ၏ အစွမ်းဖြင့်
အာပတ်အပြား .... ဟာ, ဋ္ဌ
သမုဋ္ဌာန် ၆ ပါး.... ခါ, ဋ္ဌ, ပ၊ ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သမုစ္ဆည်းအနက် .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
သမုဒယ နိရောဓအနက်.... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သမုဒယ သံဓယာဂ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
သမုဒယော .... သီ, ဋ္ဌ, ပ, တ
သမုဒါယတ္ထော .... ဋ္ဌ, နိ
သမုဒါဂမတော .... သီ, ဋ္ဌ, တ
သမုသိတသေတစ္ဆတ္တံ.... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
သမုဟုတ်စသည် .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု

သမ္မုခ, ပရမ္မုခဝိကပ္ပနာ.... ခါ, ဋိ, ဒု
သမ္မုခါဝန္ဒနီမာယာ .... သိ, ဋ္ဌ, တ
သမ္မုတိသစ္စာ .... နှိ, ဋ္ဌ, စ
သမေတုအဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
သမောသရဏဂဒ္ဒနာ .... နှိ, ဋ္ဌ, ဒု
သမ္မောဒနီယံ, သာရဏီယံ.... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သမ္မောဒိတော .... နှိ, ဋ္ဌ, ဒု
သမ္မောဒိအဖွင့်ဝါကျခွဲ.... သိ, ဋ္ဌ, တ
ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သမ္မောသ .... သိ, ဋ္ဌ, ပ
သမံစုဏ္ဏော်ဠ် အဝယဂူပစာ..., နှိ, ဋ္ဌ, ပ
သမန္တပါသာဒိကာ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သမန္နာဟာရော....ဟာ, ဋ္ဌ သိ, ဋ္ဌ, ဒု
သမန္နေသိ .... သိ, ဋ္ဌ, တ
သမဓိဘူတော....ပါ, ဋ္ဌ, တ သိ, ဋ္ဌ, ဒု
သမဥ္ဇန္တသ၏အနက်.... နှိ, ဋ္ဌ, စ
သယာနောဠ်ဒ သမာနော
မထည်ရ .... သိ, ဌ်, တ
သယံ အာဘိညာစသည်အဖွင့်...,ပါ, ဋ္ဌ, ပ
.... သိ, ဋ္ဌ, ဒု
သယံပါဋ္ဌိ(ပဋ္ဌိ)ဘာနံ.... သိ, ဋ္ဌ, ပ, ဒု
သရဏဆိုင်ရာများ .... သိ, ဋ္ဌ, တ
သရဏဂုံဝိလျှင် သိက္ခာပုဒ်
တည် .... ဟာ, ဋ္ဌ
သရဏာ .... နှိ, ဌ်, ပ
သရဏံ ဂစ္ဆာမိ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သရသ .... နှိ, ဋ္ဌ, တ
သရဘာဏက .... နှိ, ဋ္ဌ, ဒု
သရသဘာဝေန .... နှိ, ဋ္ဌ, ဒု
သရသလက္ခဏပဋိဝေဓ.... သိ, ဋ္ဌ, တ
သရဿလံသီဇာလ ဝိသဇ္ဇနက....ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သရီရပရိကမ္မ .... သိ, ဋ္ဌ, တ
သရီရသဘာဂါပတ္တိ .... နှိ, ဋ္ဌ, ဇာ
သရီရဖါသုက .... သိ, ဌ်, တ
သလဘန္ဆာယံ စသည်.... က၏,ဋ္ဌ, ဒု
သလ္လကတ္တိယံ .... သိ, ဋ္ဌ, ပ
သလ္လဟုကဝုတ္တိတာ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သလာကဟတ္ထဒါရ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု

သလ္လိန .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သလ္လေခအာကျင့်ရှိသူ
မတောင်း .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
သဝနာဏတ္တိကဝစနံ .... ခါ, ဋ္ဌ, ပ
သဝယော သဇာတိယော.... က၏, ဋ္ဌ, ဒု
သဝသဝတ္တိတာဘိမာန.... နှိ, ဋ္ဌ, ဒု
သဝါသနာနံအဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သဝိဂ္ဂဟ, သန်မိတ္တ .... နှိ, ဋ္ဌ, တ
သဿတဒိဋ္ဌိ, ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ... နှိ, ဋ္ဌ, ပ
သဿတဝါဒါ .... သိ, ဌ်, ဒု
သဿတိသမံ .... သိ, ဋ္ဌ, ဒု
သသမ္ဘာရပထဝိဠ် ပထဝိသို့
လိုက် .... ဋ္ဌ, နှိ နှိ, ဋ္ဌ, ဒု
သသမ္ဘာရပထဝိဠ် အာပေါ
စသည် .... နှိ, ဋ္ဌ, ဒု
သသန်ဒါရေန .... နှိ, ဋ္ဌ, ဒု
သဟဇ္ဇာဠ် ပဉ္စမိ၏ ကရိဏ်း
အနက် .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
သဟကာရိကာရဏာ .... ဋ္ဌ, နှိ
သဟဓမ္မိကပုဗ်၏ ဝစနတ္ထ.... နှိ, ဋ္ဌ, စ
သဟဓမ္မိကော (ပဠော) .... သိ, ဋ္ဌ, တ
သဟဓမ္မိကံ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
သဟမောမိပတိဋ္ဌာနာ.... ပါ, ဌ်, ပ
သဟဿတံ .... သိ, ဋ္ဌ, ဒု
သဟန္ဒ်ဳ သမ္မယုတ္တအထူး.... နှိ, ဋ္ဌ, ပ
သဟယောဂေန .... ဋ္ဌ, နှိ
သဟဝိတက္ကေန်ဠ ကြိယာထည့်....နှိ, ဋ္ဌ, ပ
သဟသေယျ .... ခါ, ဋ္ဌ, ဒု
သဟသာဝသေန .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သဟာယအဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သဟိတသ .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
သဟိတံ မေ .... သိ, ဋ္ဌ, ပ
သဟောဠ်ဂ္ဂဟိတော .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သာကာရံ, သဉ္ဇဋ္ဌေသံ ..., သိ, ဋ္ဌ, တ
သကျပုတ္တိယော .... က၏, ဋ္ဌ, ဒု
သကျာ(သာကိယာ).... သိ, ဋ္ဌ, တ
သာကီဝင်တို့အား သီးခြား
ခွင့်ပြုပုံ .... ဟာ, ဋ္ဌ

သာခဋ္ဌကရိမာန .... စိတ်, ဋ္ဌ
သာစိယောဂ (သာဝိယောဂ) ....သီ,ဋ္ဌ,ပ
သာဇိဝအဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌိ, ဒု
သာတိသာရော .... ဟာ, ဋ္ဌ
သာထ္ထကသမ္မဇညဉ် အထ္ထ၏
အနက် .... သီ, ဋ္ဌ, တ
သာဓကအများ ထုတ်ရကျိုး.... နှိ, ဋ္ဌိ, ဒု
သာဓာရဏာပရိဘောဂေန.... ပါ, ဋ္ဌိ, ပ
သာဓာရဏာပညတ် ဖြစ်ပုံ.... ခါ, ဋ္ဌိ, ပ
သာဓု သာဓုကံ .... သီ, ဋ္ဌိ, ဒု
သာဓုကာရံ .... သီ, ဋ္ဌိ, တ
သာဓုကီဠနဒိဝသ .... ပါ, ဋ္ဌိ, ပ
သာပတေယျံ .... ပါ, ဋ္ဌိ, ဒု
သာပတ္တိကဉ္ပုသ် .... ဟာ, ဋ္ဌံ
သာမဂ္ဂိရသ .... ပါ, ဋ္ဌိ, ပ
သာမဂ္ဂီ ....နှိ, ဋ္ဌိ, ဒု
သာမညနာမံ .... နှိ, ဋ္ဌိ, စ
သာမညနိဋ္ဌေသ,ကေသေသ....သီ, ဋ္ဌိ, ပ
ကစ်, ဋ္ဌိ, ဒု
သာမညဖလ .... သီ, ဋ္ဌိ, ဒု
သာမတ္ထိယတော .... ဋ္ဌိ, နှိ
သာမဏေ၏ ဒဋ္ဌုလ္လအစ္ဆရာစာရ....စိတ်, ဋ္ဌိ
သာမဏေစသူအား ဆွမ်းစသည်
ပေးရာ၌ .... စိတ်, ဋ္ဌိ
သာမဏေအား ပေးမည်ဟု ကြိုဆို
ရဟန်းယူ .... စိတ်, ဋ္ဌိ
သာမဏေတို့အား ဝေစု
ပေးနည်း .... ဟာ, ဋ္ဌံ
သာမဏေပြုရာ၌ လိုရင်း.... ဟာ, ဋ္ဌံ
သာမဏော လိန်ကျလျှင်.... ဟာ, ဋ္ဌိ
သာမိကေဟိဒိန္နတ္ထာဉ်
မှတ်ဘွယ် .... ပါ, ဋ္ဌိ, တ
သာမိစိ .... ကစ်, ဋ္ဌိ, ဒု
သာမိပရိဘောဂ .... ပါ, ဋ္ဌိ, စ
သာမိ, သုဝါမိ .... ကစ်, ဋ္ဌိ, ဒု
သာမုဂ္ဂံသိကာ .... ဟာ, ဋ္ဌိ နှိ, ဋ္ဌိ, ပ
သာမုံပါကဆိနှင့် အာမိသရော....ခါ, ဋ္ဌိ,ပ
သာရဏီယဓမ္မပူရက .... ပါ, ဋ္ဌိ, တ
သာရဒွေ .... ပါ, ဋ္ဌိ, တ
သာရာဂေါ၏ ပဒဋ္ဌေဒ.... နှိ, ဋ္ဌိ, စ
သာလိနောဠ် ဇာတျာပေက္ခ
ကေဝစ် .... ပါ, ဋ္ဌိ, ပ
သာလိမံသောဒနံ .... ပါ, ဋ္ဌိ, ဒု
သာဝကတို့ရထိုက်သောဂုဏ်....ပါ, ဋ္ဌိ, စ
သာဝကပါရမီဉာဏ် .... သီ, ဋ္ဌိ, ဒု
သာဝဋ္ဌံပုဒ်ပြီးပုံ .... ဋ္ဌိ, နှိ
သာသနဇောတက .... ပါ, ဋ္ဌိ, တ
သာသနဒါယာဒ .... ပါ, ဋ္ဌိ, ပ
သာသနသဒ္ဓါ အရကောက်....သီ, ဋ္ဌိ, ဒု
သာသနာ အမြစ်တွယ်နည်း.... ပါ, ဋ္ဌိ, ပ
သာသနာပြုလိုလျှင် အယူဝါဒ
ပဌမသင် .... ပါ, ဋ္ဌိ, ပ
သာသပမတ္တိက, တိလဗီဇ
ကာဒိ .... စိတ်, ဋ္ဌိ
သာဟံ, သင်္ခေါ .... ကစ်, ဋ္ဌိ, ဒု
သာဟတ္ထိကပဋ္ဌက .... ခါ, ဋ္ဌိ, ပ
သိက္ခတ္တယပြဟ္မစရိယံ (ပါရာဇိကဏ်ဍ
အနက်ပြင်ဘို့ရန် ညွှန်ပြထား
သည်။) .... သီ, ဋ္ဌိ, ဒု
သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတံ
(သင်္ဂဟံ) .... သီ, ဋ္ဌိ, ဒု
သိက္ခတိ, အာသေဝတိ.... ပါ, ဋ္ဌိ, တ
သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု.... သီ, ဋ္ဌိ, ဒု
သိက္ခမာနာ ....ခါ, ဋ္ဌိ, ဒု စိတ်, ဋ္ဌိ
သိခါပတ္တအတ္ထ .... ပါ, ဋ္ဌိ, တ
သိခါပတ္တသမ္မဇည .... သီ, ဋ္ဌိ, တ
သိခါဝလောဠ် ဝလပစ္စည်း.... ကစ်, ဋ္ဌိ, ဒု
သိက္ခာကျကြောင်းအင်္ဂါ ၆ ပါး....ခါ, ဋ္ဌိ,ပ
သိက္ခာကျကြောင်းခေတ်ပုဒ်.... ခါ, ဋ္ဌိ, ပ
သိက္ခာနှင့် သာဇိဝအရကေဒံ....ခါ, ဋ္ဌိ, ပ
သိက္ခာမကျသောသောပုဂ္ဂိုလ်
၃ ဦး .... ခါ, ဋ္ဌိ, ပ
သိက္ခာပုဒ်တိုင်းနှင့်ဆိုင်သော
မာတိကာများ .... ခါ, ဋ္ဌိ, ပ
သိက္ခာကျမ်း, နိရုတ္တိကျမ်း.... သီ, ဋ္ဌိ, တ
သိက္ခိတာ .... နှိ, ဋ္ဌိ, ဒု

သိဂိနိက္ခသဝဏ္ဏော .... က၏, ဋ္ဌ, ဒု
သိတံ ပါတွာကာသိ .... နိ, ဋ်ဌ, တ
သိန်္ခ, တိန်္ခ, ... ဟာ, ဋ်ဌ
သိနေရုပါဒတော ဝါလုက် သီ, ဋ်ဌ, ဒု
သိဒ္ဓအမျိုးမျိုး (ပစ္စက္ခသိဒ္ဓစသည်) ....ဋ်ဌ,နိ
သိပ္ပါယတန ဝိဇ္ဇာဒ္ဌာနာနိ.... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
သိပ္ပိ (က) သမ္ဗုကံ....သီ, ဋ်ဌ,တ .. နိ,ဋ္ဌ,စ
သိယာ ကုသလံ ..., နိ, ဋ်ဌ, ပ
သိရီ, သိရိမတော ... နိ, ဋ်ဌ, ပ
သိဝလိဂ်ါဒိ ပူဇနာ .... ပါ, ဋ်ဌ, စ
သိဝေယျက ဒုဿ....ဟာ, ဋ္ဌ, သီ, ဋ္ဌ, ဒု
သိတဝါတ ဒုဒ္ဒိနိ .... ဟာ, ဋ္ဌ
သိတာလုကဿ .... သီ, ဋ်ဌ, တ
သိတာဝါရိဓာရာ (သိတာလုက) သီ,ဋ္ဌ,တ
သိဒါပဇ္ဇတေသု .... နိ, ဋ်ဌ, ပ
သိမာ ...., ဟာ, ဋ္ဌ
သိမာသက်ရ စသည် .. . ဟာ, ဋ္ဌ
သိလခန္ဓဝါရံ .... သီ, ဋ်ဌ, တ
သိလစသော ဝိပ္ပတ္တိ ၄ ပါး ....ပါ, ဋ္ဌ, စ
သိလပရိဓောတာ ပညာ..., သီ,ဋ္ဌ, တ
သိလမတ္တကံ ...., သီ, ဋ္ဌ, ပ
သိလ (လာ) သံဝရတော.... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
သိလသမ္မဒါ ...., နိ, ဋ္ဌ, ပ
သိလသို့ ဝဒါမိ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
သိလရိမ္ဘ သာသနာဒ္ဓ တည်နှိုင်....သီ,ဋ္ဌ,ဒု
သိလေ ပတိဋ္ဌာယ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
သိလဝေါ စသည် .... က၏, ဋ္ဌ, ဒု
သိုလံ .... ဋ္ဌ, နိ,
သိုလံ,ပတိဋ္ဌာ, အာဒိ ... စိတ်, ဋ်ဌ
သိုသကို ပဓာနဟုခေါ်.... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သိုသာနုလောကိနော .... သီ, ဋ်ဌ, ပ
သိုဟနာဒံ,နာဒိနော .... သို့, ဋ္ဌ, ပ
သိုဟဋ္ဌဒိပကေန(ဥပစာတင်ပုံ)....ပါ,ဋ္ဌ,ပ
သိုဟိုင်္ဂလျန်းမည်ပုံ .... သီ, ဋ်ဌ, ပ
သုက်ဃာတံ....ပါ, ဋ္ဌ, ဒု.... ပါ, ဋ်ဌ,တ
သုခဘူမိ .... နိ, ဋ္ဌ, စ,
သုခယတိတိ သုခံ .... နိ, ဋ္ဌ, ပ
သုခဝိပါက .... နိ, ဋ်ဌ, ပ
သုခဝေါကိဏ္ဏ ဒေါမနဿ.... ပါ, ဋ္ဌ, တ
သုခိတသတ္တာဌ္ဌ ကရဏာ .... နိ, ဋ်ဌ, ပ
သုခုမဋ္ဌကေန .... သို့, ဋ္ဌ, ဒု
သုခေန်, ဝိဏောန် .... သီ, ဋ်ဌ, ဒု
သုဂတဩရသ (သား ၄ မျိုး) ... သီ, ဋ်ဌ,ပ
သုဂတဝဒတ္ထိ ... ပါ, ဋ္ဌ, စ
သုဂတော သဂ္ဂံ လောကံ....ဋ္ဌ,နိ .. ပါ,ဋ်ဌ,ဒု
သုစိဏ္ဏပြဟ္မစရိယဖြစ်ပုံ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
သုဇံ ...., သီ, ဋ်ဌ, တ
သုည, သုညတ .... နိ, ဋ်ဌ, တ
သုည, သုညတာ .... သီ, ဋ်ဌ, ဒု
သုတဓရော သုတသန္ဓိစယော....စိတ်,ဋ္ဌ
သုတံ၏ ကမ္မဋ္ဌ ဘာဝတ္ထ ... သီ, ဋ်ဌ, ပ
သုတ်အား:လုံး:အတွက်
မှတ်ဘွယ် .... သီ, ဋ်ဌ, ပ
သုတ္တန် ဝိနည်း: အဿာသ,
ပဿာသ .... ပါ, ဋ္ဌ, တ
သုတ္တန်ကျေပ ၄ မျိုး .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
သုဒိန္န, သုဂ္ဂဟိတ .... ပါ, ဋ်ဌ, စ
သုဓန္ဓမိဝ သုဝဏ္ဏံ .... ပါ, ဋ်ဌ, ဒု
နိ, ဋ်ဌ, စ
သုဒ္ဓမဆုံးဖြတ်နိုင်လျှင်
တောကျော:ထး:.... ပါ, ဋ်ဌ, ဒု
သုဒ္ဓဿ ဝေ သဒါ ဖဂ္ဂု ... သီ, ဋ်ဌ, ဒု
သုဒ္ဓန္တပရိဝါသ်စသည် ...., ခါ, ဋ်ဌ, ပ
သုဒ္ဓိ ၄ ပါး .... ပါ, ဋ်ဌ, စ
သုဒ္ဓါတ္တရာသင်္ကံ .... ပါ, ဋ်ဌ, ဒု
သုဒ္ဓေါဒနော နာမ .... နိ, ဋ်ဌ, ပ
သုပိန် .... သီ, ဋ္ဌ, စ
သုဘော ဇာတိမာ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
သုရာပါန....ခါ, ဋ္ဌ, ဒု.... ဟာ, ဋ်ဌ
သုရာ ဝါရဏာ .... က၏, ဋ်ဌ, ဒု
သုရာသောဏ္ဍ, ဓုတ္တ .... သီ, ဋ္ဌ, တ
သုလဘဝိဏ္ဍတံ (ပါတံ) .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
သုဝဏ္ဏမယံ စသည် .... က၏, ဋ်ဌ, ဒု
သုဝဏ္ဏဘူမိ .... ပါ, ဋ်ဌ, ပ
သုဝဏ္ဏာလင်္ကာ .... နိ, ဋ်ဌ, ပ
သုဝဏ္ဏရသပိဉ္ဇရ....သီ, ဋ္ဌ, ပ....ပါ, ဋ်ဌ,ဒု

သုဝမ္မ ဝမ္မိတာ .... သီ, ဒ္ဒိ, ပ
သုဝိဘတ္တာနိ .... စိတ်, ဒ်ီ
သုသာန ...သို, ဒ္ဒိ, တ ... က်စ်, ဒ်ီ, ဒု
သူစိ,ဃဋိကာ .... ပါ, ဒ်ီ, ဒု
သူစိမံသူပသေစနော .... စိတ်, ဒ်ီ
သူစိဝေဓနက .... စိတ်, ဒ်ီ,
သူနဘာဝေန .... နို, ဒ်ီ, တ
သူရာ .... သီ, ဒ်ီ, တ
သူဇာတိထံတောင်း .... ပါ, ဒ်ိ, စ
သူခိုး သူခိုး ဟု မအော်ကောင်း....စိတ်, ဒ်ီ
သူငယ်နာဆေး .... သို, ဒ်ီ, ပ
သူတော်ကောင်းဟန် ဆောင်၍
ဘုရားရှင်ကို ညာ .... ပါ, ဒ်ိ, စ
သေကွာ၏ ဝစနတ္ထ ....ဒ်ိ, နို ....နို, ဒ်ီ,ပ
သေဒိယ .... ခါ, ဒ်ီ, ဒု ... စိတ်, ဒ်ီ,
သေဋ္ဌေန .... နို, ဒ်ိ, တ
သေတုဃာတော .... ပါ, ဒ်ီ, ဒု
သေထိလော .... ပါ, ဒ်ိ, တ
သေနာသန .... ပါ, ဒ်ီ, တ
သေနာသန ပရိဘောဂအဝိ ...ပါ, ဒ်ီ, တ
သေမှာ, ဂဠ္ဍော .... နို, ဒ်ိ, တ
သေယျထိဒံ .... ပါ, ဒ်ီ, ပ
သေရိဝိဟာရံ .... ပါ, ဒ်ီ, တ
သေရိ သယံဝသီ .... နို, ဒ်ီ, ပ
သေရည် အရက် အပြစ်.... နို, ဒ်ီ, စ
သေလျင် သရဏဂုံပျက် ... သီ, ဒ်ီ, တ
သေဝနာ ၂ မျိုး .... ပါ, ဒ်ီ, ပ
သေဝါလ,ပဏာဂ,ကဋ္ဌမ.... ပါ, ဒ်ီ, တ
သောစယတော .... သီ, ဒ်ီ, ဒု
သောတပထံ .... သီ, ဒ်ိ, ပ
သောတပတိတ အဓိပ္ပါယ်.... နို, ဒ်ိ, တ
သောတာပန်သည် သိဂ္ဂါ
မလျှော .... ပါ, ဒ်ီ, ပ
သောတ္ထိယေန .... နို, ဒ်ိ, ပ
သောဒရိယော .... က်စ်, ဒ်ီ, ဒု
သောတ္ထိ .... နို, ဒ်ီ, ပ
သောဇ္ဈ, နရက, ပပါတ.... ပါ, ဒ်ိ, တ
သောမနဿိတာ(ကာ) .... သီ, ဒ်ီ, တ
သောရစ္စ၏ ဝစနတ္ထ .... နို, ဒ်ီ, စ
သောဝဏ္ဏကာ .... သီ, ဒ်ိ, ဒု
သောဝဏ္ဏက် .... ဟာ, ဒ်ိ
သောဝတ္ထိကတ္တယ .... နို, ဒ်ီ, ဒု
သောဝိရကဆေး .... ပါ, ဒ်ိ, တ
သောသော .... ဟာ, ဒ်ိ
သောဋ္ဌသကခ်ါ .... ဟာ, ဒ်ီ
သောဋ္ဌသဝဿဒ္ဓေသိကော.... ပါ, ဒ်ိ, ပ
သံကိရတိ .... ပါ, ဒ်ိ, ဒု
သံကိလိသတိ .... နို, ဒ်ိ, ပ
သံဂါယနာတင်ရာဌာနရွေးပုံ....သီ, ဒ်ိ, ပ
သံဂီတာ၏အနက် .... သီ, ဒ်ိ, ပ
သံဃထံဖိတ်သူအား သတိပေး....ခါ, ဒ်ီ,ပ
သမ္မရိကိဏ္ဍံ .... သီ, ဒ်ီ, ဒု
သံဃသုဉ်ဠုတာယစသည်.... ပါ, ဒ်ိ, ဒု
သံဃာကို နိဂ္ဂဟကံမပြုရ.... ပါ, ဒ်ီ, စ
သံဃိကကိုပေးလျှင် ဘဏ္ဍာ
ဒေယျ .... ပါ, ဒ်ီ, စ
သံဃိကအဖြစ်သုံးရာဌ် ကျေးမြီ
မထိုက် .... ပါ, ဒ်ိ, စ
သံဃိကကိုသုံးရာဌ် အပြစ်.... ပါ, ဒ်ိ, တ
သံဃိကပစ္စည်း ဝေဘန်နည်း....ပါ, ဒ်ီ, တ
သံဃိကကို သာမဏေတို့အား
တဝက်ပေး .... ပါ, ဒ်ိ, စ
သံဃိကရေစက်ချမှု မှတ်ချက်....စိတ်, ဒ်ိ
သံပသာရဏာပြုခြင်း .... က်စ်, ဒ်ီ, ဒု
သံဃီ, ဂဏီ .... သီ, ဒ်ီ, တ
သံဃော၏ ဝစနတ္ထ .... က်စ်, ဒ်ီ, ဒု
သံဝဋ္ဋတိ .... သီ, ဒ်ိ, ဒု
သံဝဏ္ဏနာ(အဋ္ဌကထာ
နှင့်တူ) .... ပါ, ဒ်ီ, ပ
သံယုတ္တအမည် .... သီ, ဒ်ီ, ပ
သံယောဇနီ .... နို, ဒ်ိ, ပ
သံဝရသံဝရော၌(အ)အနက်...ပါ, ဒ်ီ,ပ
သက်,သပစ္စည်း(စက္ခုသံ)....က်စ်, ဒ်ီ,ဒု
သံဝိဓာန .... ခါ, ဒ်ီ, ဒု
သံဝိဓာဝဟာရပုဒ်ပြီး .... ပါ, ဒ်ိ, တ
က်စ်, ဒ်ိ, ဒု

သံဝုတော .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
သံဝေဂ .... နီ, ဋ္ဌံ, ပ
သံဝေဂ၏အရ .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
သံဝေဂပဒဋ္ဌာနံ .... နီ, ဋ္ဌ, ဒု
သံဝေဂဝတ္ထု .... နီ, ဋ္ဌ, ပ
သံသဋ္ဌနှင့်အဘိသန်တ .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
နီ, ဋ္ဌ, ဒု
သံသယပက္ခန္ဒော .... နီ, ဋ္ဌ, ဒု
သံသယော .... နီ, ဋ္ဌံ, တ
သံသုဒ္ဓဂဟကိကော .. နီ, ဋ္ဌ, ပ သီ, ဋ္ဌ, တ
သံသန္ဒနီ, သမ္ဗေနီ .... သီ, ဋ္ဌံ, ပ
သံဟိရတိ .... နီ, ဋ္ဌံ, စ
သွာက္ခာတံစသည် .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သွာတနာယ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
သင်းပိုင်ကုံးပြန်ရာဌ်
မှတ်ဘွယ် .... ပါ, ဋ္ဌ, စ
သစ်တုံးစသည် လှိမ့်ရာဌ်
အနာပတ္တိ .... စိတ်, ဋ္ဌ
သစ်ပင် အသက်မရှိကြောင်း .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
သစ်သီးပေးရာဌ် ကတိကဝတ် .... ပါ, ဋ္ဌံ, စ
ဟစ္ဖ, ဃစ္ဖ, လေယျ .... ကစ်, ဋ္ဌံ, ဒု
ဟတ္ထကမ္မ (ဟတ္ထကမ်) .... ပါ, ဋ္ဌံ, တ
ပါ, ဋ္ဌံ, စ
ဟတ္ထကုက္ကုံ့စွကေန .... စိတ်, ဋ္ဌ
ဟတ္ထပါသ .... စိတ်, ဋ္ဌ
ဟတ္ထမုဒ္ဒါ ဂဏနာ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ, ဒု, စိတ်, ဋ္ဌ
ဟတ္ထဝဋ္ဋကယာဉ် .... ဟာ, ဋ္ဌ
ဟတ္ထဝိလမ်ိဳက .... ဟာ, ဋ္ဌံ
ဟတ္ထာရောဟာ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
ဟတ္ထိကာ (ဆင်ရှဉ်) .... ကစ်, ဋ္ဌ, ဒု
ဟတ္ထိနာဂဌ် ဟတ္ထိသည်
ဝိသေသန .... ပါ, ဋ္ဌ, ပ
ဟတ္ထိမေဏ္ဍာ (ဗန္ဓာ) .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
ဟတ္ထိသောဏ္ဍာဝတ်နည်းစသည် .... စိတ်, ဋ္ဌ
ဟဒယဝတ္ထုနှင့် နှလုံးသား .... နီ, ဋ္ဌ, စ
ဟဒယဝတ္ထုမဟောခြင်း .... ဋ္ဌံ, နီ
ဟန္ဒ၏အနက်များ .... သီ, ဋ္ဌ, တ

ဟန္ဒဒါနိအဖွင့် .... ပါ, ဋ္ဌံ, ပ
ဟန္ဒ၏ဝေါသဂ္ဂတ္ထ ..., သီ, ဋ္ဌ, ဒု
ဟမ္ပိယံ .... ပါ, ဋ္ဌံ, စ
ဟရတိ, ပစ္စာဟရတိစသည် .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ဟရိဝဏ္ဏော (သဒ္ဒလ) .... နီ, ဋ္ဌံ, တ
ဟလာဟလံ ဝိသံ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
ဟလံ (ဟဝေ) .... ဟာ, ဋ္ဌံ
ဟဿဓိန္ဒာရတိဓမ္မ .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
ဟာရက် .... ပါ, ဋ္ဌ, တ
ဟိတာဖရဏေန .... နီ, ဋ္ဌ, ဒု
ဟိတာနုကမ္ပိ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
ဟိတေသိတာ၏ဝစနတ္ထ .... နီ, ဋ္ဌ, စ
ဟိရည် .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဟိရိယိတဗ္ဗေန .... နီ, ဋ္ဌံ, ဒု
ဟိမဝန္တာအရပ် .... ပါ, ဋ္ဌံ, ပ
ဟိနကာယူပဂါ .... သီ, ဋ္ဌ, ပ
ဟိနကုသိလ်စသည် .... နီ, ဋ္ဌ, တ
ဟိနာယာဝတ္တိတ္တာ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဟိနေ, ပဏီတေစသည် .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ဟိရံ ဟိရံ .... နီ, ဋ္ဌ, ပ
ဟုဝေယျာဝုသော .... ဟာ, ဋ္ဌံ
ဟုတ္ဝာစဝ်နိုင်သည့်ပုဒ်များ .... နီ, ဋ္ဌံ, စ
ဟုတ္ဝာထည့်ရကျိုး .... နီ, ဋ္ဌံ, ဒု, စ
ဟေဋ္ဌာပရိယာယေန .... သီ, ဋ္ဌ, တ
ဟေတု ၄ မျိုး .... နီ, ဋ္ဌံ, တ
ဟေတုနှင့်ပစ္စယ .... ပါ, ဋ္ဌ, ဒု
ဟေတုနှင့် သမဝါယမအထူး .... နီ, ဋ္ဌ, ဒု
ဟေတုပစ္စယော .... သီ, ဋ္ဌ, ဒု
ဟေတုပစ္စယဋ္ဌ .... နီ, ဋ္ဌံ, စ
ဟေတုပ္ပဘဝါ .... ဟာ, ဋ္ဌံ
ဟေတုဘာဝ .... ဋ္ဌ, နီ
ဟေတုဘာဝေန ဟုတ္ဝာ .... ဋ္ဌံ, နီ
ဟေမန္တ, နိဒ်က .... စိတ်, ဋ္ဌံ
ဟောတိစေတ္ထဌ် စ အနက် .... ပါ, ဋ္ဌံ, ပ
ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆဋ္ဌေန .... ပါ, ဋ္ဌ, တ
.... သီ, ဋ္ဌ, ပ
ဟင်းဌ် သုရာခတ်၍ချက်ခြင်း .... စိတ်, ဋ္ဌ

၁၃၃၃-ခု၊
ပဌမအကြိမ်, အုပ်ရေ (၁၀၀၀)။

☆

နယူးဘားမား ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်၊
မှတ်ပုံတင်နံပါတ် (ဝ၇၀၆), မဟာဂန္ဓာရုံ စရပ်ဝင်း,
အမရပူရမြို့။

☆

ပုံနှိပ်, ထုတ်ဝေသူ (မောင်ကျော်)

မှတ်ပုံတင်နံပါတ် (ဝ၉၆၁)၊
အမှတ်(၅၀၃), ဂ၂-လမ်း, မန္တလေး။

☆

ခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၅၀၂၆]

☆

တဝဝန်ခံဖြန့်ချီသူ (မောင်အောင်ခန့်)

နယူးဘားမား စာအုပ်ချုပ်လုပ်ငန်း၊
အမှတ်(၅၀၇), ဂ၂-လမ်း, မန္တလေး။